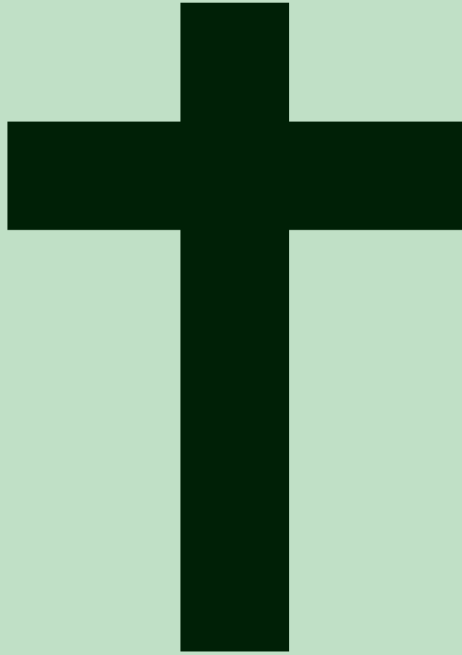

Mwan

The New Testament in the Mwan language of Côte d'Ivoire

Mwan

The New Testament in the Mwan language of Côte d'Ivoire

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025
1220066e-ed9e-5c66-9c3b-435a6575b8da

Contents

MATIE	1
MAKI	57
LUKI	93
ZAAN	153
KL&ZA MU	197
ROM& MU	254
KORENTI □LWA MI	280
KORENTI PLE MI	305
GALASI MU	322
EF&ZI MU	331
FILIPU MU	340
KOL&SI MU	346
TESALONIKI □LWA MI	352
TESALONIKI PLE MI	358
TIMOTE □LWA MI	361
TIMOTE PLE MI	368
TITI	373
FILEM&	376
EBRE MU	378
ZAKI	397
PI&RI □LWA MI	404
PI&RI PLE MI	411
ZAAN □LWA MI	416
ZAAN PLE MI	423
ZAAN YAGA MI	424
ZUDI	426
-YRE ZI YELE 'S&W&	428

MATIE -JAN 'NRALE- 'LA YƆƆNDIA- ZESU BA ZAYI' Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ngblo

-Dele -yaa Matie 'le ɛɛ? -O -yaa Matie sii 'ezin- Alife gbe Levi (Maki 2.14; Luki 5.27). -E -yaa Zesu a -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ do 'le. Yaa klɛlɛ -li 'waati 'la ba Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le, -e -yaa Romɛ mu a -bhleɔgbɛ -gbɛnɛ 'ɛ 'bhɛ a 'nisrakun mu 'ɛ do -la -le. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke Zuufu mi do -yaa klɛ Romɛ mu a 'nisrakun mi 'le, 'bhɛ nɛɛnɛ-Zuufu mu 'ɛ 'yaa- 'bhɛ ye 'bhii-za 'yɔɔ- klɛ mi -gbɛnɛ do. 'Mu 'yaa- 'bhɛ mafinyanwo, -amasrɔyi Romɛ mu 'ɛ 'yaa- -o -sɔɔnnii' mu gbilaan 'gbu -la -le. 'Dun-, 'yee- Matie 'yrenklaa- Zesu ma, 'bhɛ- 'bhɛ 'a -siila dɔɔ -e nu klɛ 'bhɛ a -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le.

Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia- Zuufu Zesu 'yi mu -la 'kaama-. Matie Mɛɛzan Zesu Krisi kun 'bhii- Mɛɛ Daan mi -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le. 'Bhɛ- -a 'kpee ma 'ezin-, Zuufu mu 'ɛ 'yri 'yaa- -o -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'la 'nule- ta, 'yee- Zesu -le 'bhɛ 'le. Matie Zesu Krisi zɔn 'zi -kɔɔ' ni -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yi 'bhii- Izraɛli mu -Bhee mi -Bhleɔgbɛ. Zesu 'yaa- 'ke -Bhleɔgbɛ Davidi 'srɛ mu 'ɛ do 'le 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -wa -lɛɛjanwoa 'elwale -sɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhɛla- -zayile, -ya -siila -bhleɔgbɛ Davidi 'pegee Abraamu 'Nranɛ-. Zuufu mu a -Waanbhaa' -lɛɛgbilaanya 'ɛ ma, waa -yaa sɔ 'yee -Waanbhaa' 'siile -a 'tɔ -zeze 'gbu 'ɛ ma. 'Bhɛla- -zayile, 'ke Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛ 'ɛ 'le, -ya pe dɔɔ: <Laanima -Bhleɔgbɛ>. -E 'bhɛ 'siigbɛya -gloɔn 'ɛ ɔkpa -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛ 'ɛ ma gaan mia do bhɛ vu. 'Yee- Matie a -Jan 'Nrale- 'lɛɛ- 'yi jan ngblo mu 'ɛ 'mu -le -gɛ:

1. 'Kee- san -a -lɛ ɔlwa mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ yizie mi 'ɛ ma, Matie -o Zesu zɔn 'zi 'bhii- Zuufu mu a -Bhleɔgbɛ: -ya -gbɔɔ 'pegee -a -taa mu dayrɛ 'ɛ 'yipia- 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ-

-a yale 'ɛ ma.

2. 'Kee- san -a -lɛ 'soo mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ 'srwaplɛ- mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleɔgbɛ 'ɛ -yaa' -bhleɔgbɛ 'yaaza- 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.
3. 'Kee- san -a -lɛ 'srwaa- mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ vu ta plɛ mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke 'sɛn- gloɔn 'la 'bhɛ 'yaa- Zesu 'kɔɔ 'bhɛɛ- 'le, 'bhɛɛ- Zuufu mu 'ɛ -banngoza 'ɛ -a -yi.
4. -A -lɛ vu ta yaga mi 'ɛ 'yi, Matie -o -we 'zi 'ke -Waanbhaa' a -bhleɔgbɛ 'pegee 'bhɛ a gaanyiza mu 'ɛ 'mu -la -le.
5. 'Kee- san -a -lɛ vu ta yizie mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ mia do bhɛ yaga mi 'ɛ ma, Matie -Bhleɔgbɛ Zesu a yewogbɛya 'ɛ 'yipia-, 'bhɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -banngoza 'ɛ -a -yi.
6. 'Kee- san -a -lɛ mia do bhɛ yizie 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ mia do bhɛ 'soo mi 'ɛ ma, Matie -o -we 'zi 'ke -Bhleɔgbɛ Zesu a -Waanbhaa' -lɛlajanwole mu 'pegee a nu gbɛ plɛ mi 'ɛ 'mu -la -le.
7. 'Kee- san -a -lɛ mia do bhɛ 'srwado- mi 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- -a -lɛ boolazi mi 'ɛ ma, -a -lɛ mia do bhɛ 'srwaa- 'ɛ, Matie -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'lɛwlaa- 'ke Zesu dɛza 'ɛ mɛɛ mu 'kɔɔ 'bhɛ 'le, 'bhɛ 'pegee -ya bweza gale ba, 'bhɛɛ- -a geza 'ɛ lafle' 'yi 'mu 'kpen 'yigoɔnna.

Matie a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -daanna wlan -lɛ 'soo -la -le:

1. Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -daanna -o 'taawo- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a -Bhleɔgbɛya 'ɛ ba zayi'. (Matie 5-7).
2. -O -Waanbhaa' a -Bhleɔgbɛya 'ɛ ma -Jan 'Nrale- 'ɛ wo gɔnɛ- 'la gbɛɛn- (Matie 10.5-42).
3. Zesu laanima -Bhleɔgbɛya -wa 'ɛ ba janwoa- -gɔnɛ mu 'yi (Matie 13).
4. Zesu -janwoa -za 'yɔɔ- 'pegee -za 'yɔɔ- sroma 'yanza- ba zayi' (Matie 18).
5. Zesu -janwoa 'drunyan 'lɛyanza 'pegee bhaaplɛn mu 'kitikanza 'ɛ ba zayi' (Matie 24-25).

**ZESU 'YAYRɛ- 'PEGEE -A
MATRUŋ BHILA ZI**

*Zesu -gbɔɔ mu
(Luki 3.23-38)*

- ¹ Zesu Kriſi -gbɔɔ mu 'ɛ 'wole- -gɛ. Zesu -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'le. 'Bhɛɛ- -e -yaa 'ke Abraamu 'trɔnkala 'le.
- ² Abraamu Izaki -yaa; Izaki Zakɔbu -yaa; 'bhɛɛ- Zakɔbu Zuda 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ 'yaa-.
- ³ Zuda Faresi 'pegee Zera -yaa -a na Tamaa ta; Faresi Esrɔn -yaa; 'bhɛɛ- Esrɔn Ramu -yaa;
- ⁴ Aramu Aminadabu -yaa; 'bhɛɛ- Aminadabu Naason -yaa; Naason Salimo -yaa.
- ⁵ Salimo Boazi -yaa Raabu ta; Boazi Obɛdi -yaa Ruti ta; 'bhɛɛ- Obɛdi Izai 'yaa-;
- ⁶ Izai -bhleŋgbe Davidi 'yaa-; 'bhɛɛ- Davidi Salomo 'yaa- le 'la 'bhɛ -yaa 'elwale -so Uri 'na 'le 'bhɛ ta.
- ⁷ Salomo Roboamu -yaa; 'bhɛɛ- Roboamu Abia -yaa; Abia Azafi -yaa.
- ⁸ Aza Zozafati 'yaa-; 'bhɛɛ- Zozafati Zoramamu 'yaa-; Zoramamu Oziasi -yaa;
- ⁹ Oziasi Zoatamu -yaa; 'bhɛɛ- Zoatamu Akazi -yaa; Akazi Ezekiasi -yaa;
- ¹⁰ Ezekiasi Manase 'yaa-; 'bhɛɛ- Manase Amɔ 'yaa-; Amɔ Zoziasi -yaa;
- ¹¹ Zoziasi □kla Zekoniasi 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ dɛ 'le; 'bhɛ □kla -o -ja Izraeli mu 'ɛ 'le luya 'yi Babiloni 'waati 'la ba 'bhɛɛ- ba.
- ¹² Izraeli mu 'ɛ dale blaani luya 'yi Babiloni, 'ke Zekoniasi Salatieli 'yale-; 'bhɛɛ- Salatieli Zorobabeli 'yaa-;
- ¹³ Zorobabeli Abiudi 'yaa-; 'bhɛɛ- Abiubi Eliakimu 'yaa-; Eliakimu Azɔɔ -yaa;
- ¹⁴ Azɔɔ Sadɔki -yaa; 'bhɛɛ- Sadɔki Akimu -yaa; Akimu Eliudi -yaa;
- ¹⁵ Eliudi Eleazaa 'yaa-; 'Bhɛɛ- Eleazaa Matani 'yaa-; Matani Zakɔbu -yaa;
- ¹⁶ Zakɔbu Zozɛfu -yaa; 'bhɛɛ- Zozɛfu □kla 'ke Mari □nɔɔ 'le. Mari □kla 'ke Zesu nɛɛ 'le. 'Bhɛɛ- -o Zesu 'tokpaa- Kriſi: 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan makwan-.
- ¹⁷ 'Kee- san *Abraamu ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- Davidi ma, 'flan vu ta yiziɛ -le -o plɛŋ-. 'Bhɛɛ- 'kee- san Davidi ma, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Izraeli mu 'ɛ gele ma luya 'yi Babiloni, 'flan vu ta yiziɛ -le -o plɛŋ-. 'Bhɛɛ- 'kee- san 'bhɛ 'waati 'ɛ ma, 'kee- nu

'tɛnlɛ- Zesu Kriſi 'yale- ma, 'bhɛ □kla 'ezin- 'flan vu ta yiziɛ.

*Zesu Kriſi 'yaza-
(Luki 2.1-7)*

- ¹⁸ Zesu Kriſi -yaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. Zozɛfu dɔle -yaa Zesu nɛɛ Mari zi. 'Sani- -o nu 'fɛ klɛɛ do 'waati 'la ba, 'ke Mari kpɛ 'sile Lii 'Wɛŋ 'ɛ -gloɔya' 'ɛ 'le.
- ¹⁹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -a -nɔɔ Zozɛfu 'laa -yaa -a zi 'bhii- 'bhɛ 'a 'tɔsiɛ- mɔkɛn' 'yɛ ma kpataakpa, -amasɔyi 'bhɛ 'yaa- 'ke mɛɛ wlan do 'le. 'Bhɛla- -yile, 'ke 'bhɛ 'a 'lɛdulale dɔɔ 'bhɛ bhɛleya gole- -a ma gaanyi'.
- ²⁰ 'Bhɛ 'yaa- 'bhɛ 'kpeɛɛdan 'zi bhla 'la ba 'bhɛ -za 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- yi pla -yɛkpaa' do, 'ke gbɛŋ do 'klale 'bhɛ 'yɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do 'a 'pele 'bhɛ ni gbɛŋ 'ɛ na dɔɔ: «Davidi 'nranɛ- Zozɛfu, 'yaa -gblaanlɛ' Mari 'sile- ma 'e 'na 'le; -amasɔyi -a kpɛle -o 'ke -nɛ 'la 'le bhɛ, 'bhɛ da 'zi Lii 'Wɛŋ 'ɛ -gloɔya' 'ɛ 'bhɛɛ- ba.
- ²¹ -E nu -a yalɛ 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le, 'bhɛɛ- 'e nu 'bhɛ 'tokpale Zesu, 'bhɛ 'yi -le dɔɔ Mɛɛ -Bhɛɛ Mi, -amasɔyi 'yele- nu -a 'si mu 'ɛ gole waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi.»
- ²² 'Bhɛ -za mu 'lɛɛ- 'kpɛn □kla, 'kooko- Mɛɛzan -jan 'la □kpaa -a -lɛla' janwo mi Ezai 'lii 'elwale gban -so 'bhɛ 'lɛso-.
- ²³ 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le -gɛ: -Ka 'ka 'yɛkpaa doo! -Gblanɛ 'la 'ke yaa 'gwlaan- do, -e nu kpɛ 'sile-, 'bhɛɛ- -e nu -a yalɛ 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le. -O nu 'bhɛ 'tokpale Emanueli.» ('Bhɛ 'yi -le dɔɔ -Waanbhaa' -o -kɔɔ' ba.)
- ²⁴ Zozɛfu bwele, Mɛɛzan a -mlɛkɛ' 'ɛ 'bhɛ -jan 'la □woa -a ni 'kee- 'bhɛ 'yizaklele. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'kee- Mari 'sile -a na 'le.
- ²⁵ 'Dun- Zozɛfu 'pegee Mari 'laa 'fɛ klɛɛ do 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'bhɛ 'nɛ 'gwlaan- 'ɛ 'yale- ma. Zozɛfu -nɛ 'ɛ 'tokpaa- Zesu.

2

-Zado' mu -o Zesu malɔkpa zii'

- ¹ Zesu □yaa Betelemu, Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi -wa 'nɛ do ta 'waati 'la ba, 'ke -bhleŋgbe Erɔdi 'yaale- -o Izraeli mu 'ɛ 'wiinj-. -A yale blaani, 'ke -zadɔ' mu -lɛdo' dale-

-yretɛbhɛ -wlenyɛɛ' ɲɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -o nule- Zeruzalemu. -O -yaa lafle' 'yi mlɛklennɛ mu 'ɛ 'taawogbɛya 'ɛ 'bhɛɛ- daan.

² -O bhɔle Zeruzalemu, 'ke -o mɛɛ mu -lɔkɔpale dɔɔ: «-O -nɛ 'la 'yaa- 'bhɛɛ- 'kee- nu klɛɛ 'ke Zuufu mu a -bhleɲgbe 'le -yoo 'naa ɛɛ? 'Wa -tɔɔmasie mlɛklennɛ do -ya -yretɛbhɛ -wlenyɛɛ' ɲɔɔ, 'bhɛla- -yile 'o ɲɔɔ -a gbayɛ nɔɔ-»

³ -Bhleɲgbe Erɔdi 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke 'yee- 'pegee Zeruzalemu mu 'ɛ 'kɛn zrubatɛdɔle.

⁴ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'kee- 'sraka 'lɛna mu -lɛɛ mu 'ɛ 'pegee 'Tonɲ daan mu 'ɛ 'kɛn 'siile, 'bhɛɛ- 'kee- 'mu -lɔkɔpale dɔɔ: «-Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kɔɔsɔɔ 'la -yaa' -janwoa, -e nu yalɛ yɛɛ 'ɛ -dɛla nɔɔ- ɛɛ?»

⁵ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -wa -lɛkunle -a ni dɔɔ: «-E nu yalɛ Betelemu, Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi -wa 'nɛ do ta. -Amasɔyi -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do -jan 'lɛɛ- yɔɔndia- -a ba zayi' 'elwale gban -sɔ dɔɔ:

⁶ <'Bhi Betelemu -wa 'la -yoo Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi bhe! 'Yoo- 'ke Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi -wa mu 'ɛ 'kɛn ba -wa 'fiɛntrɔnnɛ 'le 'dɛ! -Amasɔyi 'e ba mi do nu klɛɛ -kunlii do 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le nu 'an Izraɛli 'si mu 'ɛ 'lɛdɔɔɛ zi -lɛle' ta 'bhii- -bhlaa gooba mi do -yaa' -bhlaa mu 'ɛ 'lɛdɔɔ- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»>

⁷ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Erɔdi 'woo- -zadɔ' mu 'ɛ 'siile gaanyi', 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɔkɔpale mlɛklen- 'ɛ 'pwɛla- 'waati 'la ba 'bhɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke -o 'bhɛ 'waati 'ɛ 'pele 'a ni.

⁸ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka ge 'yee- -nɛ 'ɛ malɔkɔpa kplankplan Betelemu; 'ke 'kaa ɲya, -ka nu 'ɲ 'kpeɛlɛkan, 'kooko- 'mi 'gbu ge 'ezin- -a gbale.»

⁹ -O yanle -bhleɲgbe Erɔdi 'wojan- 'ɛ malele, 'ke -o gele-. -O -yaa 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'ke -o -yɛkɔpale 'yee- mlɛklen- do 'kɔɔ 'la -wa ɲya 'elwale -yretɛbhɛ -wlenyɛɛ' ɲɔɔ 'bhɛ ma. 'Bhɛ dɔle -yaa -o trala. 'Dun- 'bhɛ 'bhɔle- -nɛ 'yientennɛ 'ɛ 'yaa- 'fɛ 'la ɲla 'bhɛ trala, 'ke 'bhɛ dulale.

¹⁰ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, -o -yɛkɔpale mlɛklen- 'ɛ ma 'ke -o zru 'kpaale 'egbɛnɛle.

¹¹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -o wlale- 'bhɛ 'fɛ 'ɛ

ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -o -nɛ 'yientennɛ 'ɛ 'yele -a nɛɛ Mari 'kɔɔ. 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -woo 'kɔɔ zenle- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o -nɛ 'yientennɛ 'ɛ gbale-. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -woo ta 'kwe mu 'ɛ 'liigole, 'bhɛɛ- 'ke -o glaɛn' mu 'nale- 'bhɛ ni: -Can 'pegee -lasiklɔɔ -gbɛn 'nrɛle- gɔɔn plɛ: ansansi 'pegee miri.

¹² 'Bhɛ blaɛn, 'ke -Waanbhaa' -o 'kpeɛlɛkanle gbɲ na 'kaa waa niinalɛ -o -zanta' Erɔdi ba 'ezin-. 'Bhɛla -zayile, -o niina- bhla 'ɛ zi -o ba 'klɛɛn 'ɛ 'yi, -o zi -bhɛɛke' ɲsia.

Zozefu 'pegee -a na Mari blasaan- 'bhɛɛ- -o -ja Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi

¹³ -Zadɔ' mu 'ɛ gele blaɛn, 'ke Mɛɛzan a -mlɛke' do 'pwɛle- Zozefu ba 'ezin- gbɲ na, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E 'wlen-, -nɛ 'yientennɛ 'ɛ 'pegee -a nɛɛ 'kun, 'bhɛɛ- -ka blasaan- 'ke 'ka ge Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi; bo -a ɲɔɔ ye -sɔ 'fɔke 'mi 'a ɲpia 'e ni 'e nu yi 'la 'le, 'bhɛɛ- 'ka nu. -Amasɔyi Erɔdi nu -nɛ 'yientennɛ 'ɛ ziglinɛ -a dɛ zayi'»

¹⁴ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, Zozefu bwele-, 'kee- -nɛ 'ɛ 'pegee -a nɛɛ 'kunle, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi -bi 'ɛ zi.

¹⁵ -E ɲbwa Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'ke 'bhɛ ge 'tenle- Erɔdi gale ma. 'Bhɛ -za 'ɛ Mɛɛzan -lɛla' janwo mi Oze -jan 'la ɲwoa 'bhɛ 'lɛswaɲ. 'Bhɛ -jan 'ɛ 'yaa- dɔɔ: «'Mi 'ɲ gbe 'ɛ 'siila- 'kaa -e go Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi.»

-Nɛ -bebe dɛyɛ

¹⁶ Erɔdi 'a 'yele 'bhii- -zadɔ' mu 'ɛ -dawli' ɲkpaa -a gbɛ ta, 'ke -ya zrupliile 'egbɛnɛle. -Ayile 'kee- mɛɛ mu winbɔle 'kaa 'mu ge Betelemu -wa 'ɛ 'pegee 'bhɛ kɔɛ ma -wa mu 'ɛ ta, 'kooko- -nɛ 'gwlaɛn- mu 'la 'kɛn lɛɛ -o lɛɛ do 'pegee lɛɛ plɛ plɛɲ- -o 'mu 'kɛn dɛ. 'Bhɛ lɛɛ -lii yeke- 'ɛ 'yaa- -benjo' -zadɔ' mu 'ɛ mlɛklennɛ mu 'ɛ ɲya 'waati 'la ba 'bhɛ blaɛn lɛɛ -lii yeke- 'ɛ 'bhɛɛ- 'le.

¹⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Erɔdi klɛza -yɔɔ 'ɛ 'bhɛ -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zeremi 'wojan- 'ɛ 'lɛswaɲ.

¹⁸ Zeremi -jan 'la ɲwoa 'elwale gban -sɔ 'bhɛ -le -gɛ: «'O 'trɔn -o -gbɛkanwli mu 'pegee 'dimi ma wisiwli -gbɛnɛ mu ma Rama -wa 'ɛ ta. Rasɛli -le -a -nɛ mu 'ɛ wisi' zii', 'bhɛɛ- yaa -o dɔle- -a -la 'ke -wa taga; -amasɔyi -a -nɛ mu 'ɛ -gaa.»

*Zozefu 'pegee -a na -gwa Ezipu 'bhεε- -o
□nwa Izraēli 'klēen 'ε 'yi*

19 Erōdi gale blaani, 'ke Mēezan -Waanbhaa' a -mlēkε' do 'pwele Zozefu ba gbiŋ na Ezipu 'klēen 'ε 'yi.

20 -E pe Zozefu ni dōo: «'E 'wlēn-, -nε 'ε 'pegee -a nεε 'kun, 'bhεε- 'ka niina- 'ka -zan Izraēli 'ε 'klēen 'yi, -amasrōyi mēε 'la zan mu -yaa -nε 'ε dεyre -glin 'zi, 'mu 'laa -o -li 'mu 'yre ma.»

21 'Bhε klēle 'tε, 'ke Zozefu 'e 'wlēnle-, 'kee- -nε 'ε 'pegee -a nεε 'kunle, 'bhεε- 'kee- niinale -a -zanta' Izraēli 'klēen 'ε 'yi.

22 'Duŋ- -o bhōle Izraēli 'klēen 'ε 'yi; 'bhεε- Zozefu 'a 'male- 'kaa Arikelausi -yalaa' -a dε Erōdi a -bhlēngbeya yaayre 'ε □nōo Zude 'klēen 'ε ta, 'ke -gblaan 'klale -a -yi 'bhε 'klēen 'ε 'yi gele ma. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -Waanbhaa' 'a 'kpeelēkanle gbiŋ na 'kaa yaa gele Zude 'klēen 'ε 'yi, 'bhεε- 'duŋ- -e ge Galile 'klēen 'ε 'yi.

23 'Bhēla- -yile, -e -ja yaale Galile 'klēen 'yi -wa 'nε do ta: -O -yaa 'bhε -wa 'ε sii Nazareti. -Ayile, -Waanbhaa' -lēla' -janwo' mi 'ε 'wojan- 'ε 'leswa □ -gee' dōo: «-O nu a 'siile- Nazareti mi.»

-WAANBHA A -BHLENGBEYA 'E MA -JAN 'NRALE-

3

*Mēε Wiinfe' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a
-jan 'ε 'wo zii'*

(Maki 1.2-8; Luki 3.1-18; Zaan 1.19-23)

1 Zozefu 'pegee -a na Mari, 'bhεε- 'bhε 'nε 'ε, -o 'yaa- 'waati 'la ba Nazareti, 'ke Mēε Wiinfe' Mi Zaan 'pwele -a -yi Zude 'klēen 'ε 'yi -kpe 'ε ta, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- 'sanle 'tε.

2 -E -yaa pe 'zi mēε mu 'ε ni dōo: «-Ka 'ploo- -za 'yōo- klēle ma, 'bhεε- -ka 'ka zru 'niina- -Waanbhaa' ba, 'ke 'ka 'ka taawogbeya 'ε mabōo. -Amasrōyi laanima -Waanbhaa' 'ε -yaa' -bhlēngbeya 'yaa- bhla 'ε □bhwa -wa -din.»

3 -Waanbhaa' -lēla' janwo mi Ezai -janwoa 'yee- Zaan 'la ba zayi' 'elwale gban -sō dōo: «Mēε do -le -toorodō 'zi -kpe 'ε ta 'kaa: -Ka Mēezan a zibhε 'ε 'lēmagaan, -kaa 'taawo- zibhε mu 'ε 'lēdōo-!»

4 'Bhε klēgbeya 'ε 'yi, Mēε Wiinfe' Mi Zaan ta dunε- 'ε 'tanle- -yaa 'ke 'yōonma 'ciε- 'le, 'bhεε- wi 'flε 'sentru do dōle- -yaa -a 'saanla; -e -yaa 'siesie- -gama mu 'pegee -bōn 'yi -zrō 'yrōn mu -la bhle.

5 'Bhε 'yi bhe, Zeruzalemu mu oo, Zude 'klēen 'yi mu 'kpen oo, 'bhε 'pegee Zruden yue ta mu, -o 'kpen 'yaa- nu 'zi -a ba.

6 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yōo- mu 'ε 'pelele kpataakpa mōkpen' 'yre ma, 'bhεε- Zaan -yaa -o wiinfe' Zruden yue 'ε ba 'tε.

7 'Duŋ-, Zaan 'a 'yele- 'bhii- Farizi mu -bebe 'pegee Saduse mu -bebe -yaa nu 'zi 'mu wiinfeyre nōo- -a ba, 'ke -ya pele- 'mu ni dōo: «-Bhlu 'plalu mēε mu! -Dele pe 'ka ni dōo 'ka blasan- -Waanbhaa' a yran 'la -yoo zan bhe 'bhε 'lεε- εε?»

8 -Kaa zrōn doo 'ka klēza mu 'ε ma 'bhii- 'ka 'ka zru -niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'ka 'ploola- -za 'yōo- klēle ma.

9 'Ka 'laa bolε -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dōo: «'O mōo -gbōo -le 'ke Abraamu 'le 'dε.» -Amasrōyi 'mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε ma dōo -Waanbhaa' sō vlε mu 'la bhe -o mabōole, 'bhεε- -yoo klē 'ke Abraamu 'kpee yi mu 'le.

10 'Bhε ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a poo 'ε 'lεkpale -o, 'bhεε- -yoo zan -yri diiŋ mu 'ε takanle 'ke -ya san -o 'sεnε ma. 'Ke -yri diiŋ 'oo -yri diiŋ 'la bhε 'laa 'bhε bhaa -lrele' klēle, -e nu 'bhε takanle 'bhεε- -e 'bhε bliŋ 'tε 'yi.

11 'Ka 'ka 'taawogbeya 'ε maniilawoa, 'bhēla- -yile 'mi -o 'ka 'wiinfe zii' 'ke -yi 'le. 'Duŋ- mēε 'la 'bhε -o zan 'mi blaani, 'bhε zan 'ε -glōo 'yiya- 'mi ni, -a -gaale' laa -o 'mi ba 'ke 'mi 'a gaan ma -sawla mu 'ε go. 'Yele- nu 'ka 'wiinfele 'ke Lii 'Wen 'ε 'pegee 'tε 'le.

12 -Sien do -o -a 'kōo. -E nu -mlō bhε mu 'pegee -mlō -gboo mu 'ε bapianle, 'bhεε- -yoo go 'eke- ma. -E nu -mlō bhε mu 'ε 'klalε- boto 'yi, 'bhεε- -e nu -mlō -gboo mu 'ε 'kpaciele 'tε 'la 'ke -yaa -lii -titi 'bhε 'yi.»

Zesu Krisi wiinfeyre -yi ba

(Maki 1.9-11; Luki 3.21-22; Zaan 1.32-34)

13 -Yrekpaa' do, Zesu -daa Galile 'trε 'ε ta, 'bhεε- -e □nwa Zruden yue 'ε ta. 'Bhεε- -ya mabεenna Zaan -din, 'kooko- 'bhε 'a 'wiinfe -yi 'ε ba.

14 'Bhe klele 'te, 'ke Zaan 'e -gbedole -a 'wiinjfele ma -yi 'e ba, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi -le -yaa so bi 'ke 'η ge 'e ba 'bhe- 'ye 'η 'wiinjfe-, 'bhe- 'bhi -le zan 'e 'wiinjfele 'mi ba ee?»

15 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Dɔ -a klele 'la -zon. -Amasroyi, 'o nu 'sɔle -Waanbhaa' zru maza 'e 'kpen 'lesole 'bhe- gbɛn- -gee.» 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Zaan dɔle- Zesu 'wiinjfele -la.

16 -E yanle, 'ke Zesu 'pwele -yi 'e ba. 'Bhe yre do 'kpo 'e ɲɔɔ bhe, 'ke lafle' 'liigole, 'bhe- 'ke Zesu 'yrekpale -Waanbhaa' Lii 'e ma; 'bhe -zinaa' 'a ta 'bhii- -bhoolado maanne- do gbɛn-.

17 'Bhe- 'ke -weli' do dale- laanima, 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N gbe 'la -za so 'η ni 'egbenele 'yele- -ge, 'yele- 'η zrukpalaa 'egbenele.»

4

*Zesu 'yidanyre -Setran' 'kɔɔ
(Maki 1.12-13; Luki 4.1-13)*

1 'Bhe blaen, 'ke Lii 'Wen 'e gele- 'ke Zesu 'le -kpe 'e ta, 'koko- -Setran' 'a 'yidan-, 'bhe- -ya balaa' -za 'yɔɔ- 'yi.

2 Zesu -yrekpaa' mia ple 'pegee -bi mia ple ɲkla 'ke yaa pe 'kedo- 'kpo bhle. 'Bhe- gbɔn 'a ɲdia.

3 'Bhe 'yi, 'ke -Setran' 'e 'mabɛnle Zesu -din, 'bhe- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, -a pe kpoti mu 'la bhe -o ni dɔɔ -woo mabɔɔ 'bhe- -o kle 'ke pele mu 'le»

4 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ:

«-A yɔɔnde -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'e 'yi dɔɔ: <Bhaapleη -si 'e -dan' 'laa -o 'ke pele do -kplenne' 'le; 'duη- -jan mu 'la 'kpen da -Waanbhaa' -lii 'mu -le -si na bhaapleη ni 'ezin-.>»

5 'Bhe blaen, 'ke -Setran' Zesu 'sile, 'kee- gele- 'kele- Zeruzalemu -Waanbhaa' 'a -wa 'wen 'e ta; 'bhe- 'ke -ya 'kpale -Waanbhaa' *Gba 'Fe -Gbɛn 'e 'wiinj-.

6 'Bhe- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Kee- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e -le, 'ploo 'e 'gbu ma 'bhe- 'e balaa' 'tre ma. -Amasroyi -a yɔɔnde -o Waanbhaa' 'a 'Sewe 'yi dɔɔ: <-Waanbhaa' nu -yaa' -mlɛke' mu 'e winbɔle 'e -zayi'.

'Bhe- -o nu 'e binale -o gbɛ -yi, 'koko- 'e gaan madiη 'laa wo vle ma.>»

7 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ:

«-A yɔɔnde -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'e 'yi 'ezin- dɔɔ: <'Yaa Meezan -Waanbhaa' -yidanle.>»

8 'Bhe blaen, 'ke -Setran' gele- 'kele- 'ezin- vle gɔɔn 'trole- do 'wiinj-, 'bhe- 'kee- 'drunyan ta -bhleηgbe 'kleen mu 'e 'kpen 'pegee 'mu 'lreleya mu 'e 'kpen zronle- -a ni.

9 'Bhe- -e pe Zesu ni 'te dɔɔ: «'N nu 'bhe -bhleηgbe 'kleen mu 'e 'kpen 'nale- 'e ni, 'koko- 'e yalaa' -o wiinj, 'ke 'yee 'kpo ɲzian 'η 'leɛ, 'bhe- 'ke 'ye 'η -gbaa 'bhii- 'yaa- -waanbhaa'.»

10 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E 'plengo- 'η ma -Setran'! -Amasroyi, -a yɔɔnde -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'yi 'kaa: <Bhaapleη Meezan do -kplenne' -la gba, 'bhe- 'yaa -Waanbhaa' -bheke' do 'kpo gbale 'yee- blaen.>»

11 'Bhe klele 'te, 'ke -Setran' 'ploole Zesu ma. 'Bhe- 'ke -mlɛke' mu nule- 'yee- Zesu -din, 'bhe- 'ke -wa gbale- -a maza -yaa pe 'la ma 'bhe ba.

*Zesu -yaa' ye 'e zisaan- Galile 'tre ta
(Maki 1.14-15; Luki 4.14-15)*

12 Zesu 'a 'male- 'kaa -o Mee Wiinjfe' Mi Zaan ɲkwan, 'bhe- -wa ɲbwa -kaso 'yi, 'kee- gole- Zude 'kleen 'e 'yi, 'bhe- 'kee- nule- Nazareti -wa 'e ta Galile 'tre 'e ta.

13 'Duη- yaa bole Nazareti, -e -ja bole Kapenɔmu -wa 'e ta. 'Bhe -wa 'e 'bhe -o Galile -draa 'e bhonla yre 'e ɲɔɔ, Zabulon 'pegee Nɛfitali 'kleen mu 'e 'yi.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai 'wojan- mu 'e 'leswa; 'yee- Ezai 'a ɲpia 'elwale -so dɔɔ:

15 «'Ka mu Zabulon 'kleen 'yi mu, 'ka mu Nɛfitali mu, 'ka mu -draa bhonla mu, 'bhe 'pegee 'ka mu Zrudɛn yue ta mu, 'bhe- 'ka mu Zrudɛn yue -zanta' mu 'e, 'bhe 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la 'ka -o Galile 'kleen gbɛ do 'e 'yi bhe!

16 'Ka mu 'si mu 'la 'yaa- -gblo 'yi, 'ka nu 'tebhile -gbɛn do yele! Mee 'la zan mu yaale -o ga 'kleen a -gblo 'e 'yi, 'tebhile do nu -bhile' -o ta!»

17 -A 'san 'bhe yi 'e ma, Zesu -Waanbhaa' 'a -jan 'e 'wole- -saan. -E -yaa pe 'zi mee

mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka 'ploo -za 'yɔɔ- mu klele ma, 'bhεε- 'ka 'ka zru niina- -Waanbhaa' ba, -amasrɔyi -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya 'yaa- bhla 'ε □bhwa 'ka -din!»

Zesu -o kaade mu yizie 'sii zii'
(Maki 1.16-20; Luki 5.1-11)

¹⁸ Zesu 'yaa- 'taawo zii' Galile -draa 'ε bhɔŋla bhla 'la ba, 'kee- Simɔ 'la -o -yaa 'bhε sii Pieri 'bhε 'pegee 'bhε nεεnε- Andre 'yele. -O -yaa kaade yrɔ bɔ 'zi -draa 'ε ba, -amasrɔyi -o -yaa 'ke kaade mu 'le.

¹⁹ Zesu -o -siila dɔɔ: «-Ka nu dɔ 'η zi, 'bhεε- 'η nu 'ka klele mεε -bebe 'kun mu 'le 'bhii- 'ka kaa -bebe mu kun gɔnε- 'la gbεεn-»

²⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o 'ploole blaale- -waa' kaade yrɔ mu 'ε ma, 'bhεε- 'ke -o gele- dɔle Zesu zi.

²¹ Zesu 'bhɔle- -a -lεε sa 'egbɔɔnle, 'kee- nεεnε- ma do ple -bhεεke' 'yele, Zaki 'pegee 'bhε nεεnε- Zaan; 'mu 'yaa- Zebede gbe ple -la -le. -O mεε ple 'pegee -o dε Zebede -yaa -waa' kaade yrɔ mu 'ε magaan 'zi -waa' -yitakon 'ε 'yi.

²² Zesu -o 'siile-, 'ke -o nule- dɔle blaale- 'bhε zi, 'bhεε- 'ke -woo dε 'tole 'a nɔɔ- ye -yitakon 'ε 'yi.

Zesu -o mεε mu daan 'zi 'kee- gade mu bhee
(Luki 6.17-19)

²³ Zesu 'yaa- ge 'zi Galile 'trε ta yrekpεn- □nɔɔ; -e -yaa mεε mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le Zuufu mu daanfe' mu 'ε □la, -e -yaa -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya ma -jan 'nrале- 'ε 'wo zii'; 'bhε 'pegee -e -yaa gade mu 'ε 'kpen -gloɔn 'pegee -sɔŋzan' mu 'ε 'kpen 'bhee zii'.

²⁴ -A 'tɔbhɔleya 'ε 'yaa- zen 'zi Siri 'kleεn 'ε 'kpen 'yi. 'Bhε ya 'ε 'yi, -o -yaa zan gade mu 'ε 'kpen -gloɔn 'le -a ba, 'bhε 'pegee -yren 'ε 'kpen -gloɔn -yaa mεε 'la zan mu ta: -Kwanii' mu oo, -soɔnsɔɔnde mu oo, 'bhε 'pegee -flugba mu. Zesu -o ma ga mu 'ε 'kpen -gwa.

²⁵ 'Bhεla- -yile, -zamaa' 'srε -bebe -yaa -a zi: Galile 'kleεn 'yi mu oo, -wa vu 'klale- ke ba mu oo, Zeruzalemu mu oo, Zude 'kleεn 'yi mu oo, 'bhε 'pegee Zrudεn yue -zanta' mu 'kpen.

5

Zesu -o mεε mu daan 'zi vle gɔɔn do wiinj-

(Maki 3.13; Luki 6.12-13; 6.20)

¹ Zesu -zamaa' 'srε 'ε 'yele-, 'kee- gele- yaale vle gɔɔn do 'wiinj-. 'Bhεε- -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo mabεεnna -a -din,

² 'bhεε- -yoo daanle -saan -za -bebe mu 'lεε- 'le.

-Za wlan -zeze
(Luki 6.20-26)

³ Zesu pe -o ni dɔɔ: «Mεε 'la zan mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa -o 'ke -zake' 'le -Waanbhaa' -yrε 'yi, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -waa' pe -le 'ke laanima -Waanbhaa' -bhlenjgbeya -wa 'ε 'le.

⁴ Mεε 'la zan mu -o wisi' zii', -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -Waanbhaa' nu -o tagale.

⁵ Mεε 'la zan mu -yi -o 'edɔɔle, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -Waanbhaa' nu 'trε 'ε 'nale- -o ni -o 'cien 'le.

⁶ -A -lrɔ -o mεε la zan mu ma 'bhii- -ledɔɔleya kle bhaaplenj mu plenj-, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi pe 'la 'lrɔ -o ma, -Waanbhaa' nu 'bhε 'nale- -o ni.

⁷ Mεε -yrenkla' mεε 'la zan mu ma, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -o -yren nu 'klale- -Waanbhaa' ma!

⁸ Mεε 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -o nu -Waanbhaa' ye!

⁹ Mεε 'la zan mu yilabla wla -o 'pegee -o yaayɔɔn' mu plenj-, -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -Waanbhaa' nu -o 'siile- -a gbe mu!

¹⁰ -O -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu ta -Waanbhaa' a -ledɔɔleya 'ε -zayi', -waa' pe -yinra! -Amasrɔyi -waa' pe -le nu klele laanima -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya -wa 'ε 'le!

¹¹ «'Ke mεε mu 'ka -zwanwoa oo, 'ke -o -yren 'ε 'kpen -gloɔn □kpa'a 'ka ta oo; 'bhε 'pegee 'ke -o bhla 'ε 'kpen -gloɔn □kpa'a 'ka ma, 'mi -zayi', 'kaa- pe -yinra'!

¹² 'Ka zrukpaale kle, 'bhεε- 'ka 'yilabla 'wole- kle; -amasrɔyi 'bhε -trɔn -gbεnε do -o 'ka 'magben- 'zi -Waanbhaa' ba laanima. -O -yrenkpa'a -Waanbhaa' -lela'

janwo mu 'la □nwa 'ka 'lɛɛ 'mu ta 'bhɛɛ-
gbɛɛn-»

Wɛ 'pegee 'tɛbhile a -za
(Maki 9.50; 4.21; Luki 14.34-35)

¹³ «'Ka mu -le 'drunyan 'ɛ 'yi wɛ 'le. 'Ke wɛ 'ɛ 'nranleya 'ɛ -gwa -a -yi, 'ka sɔ -a -nraleyɛ 'ɛ drɛɛkpale 'a ma 'nale- ɛɛ? Yaa klɛ -za 'ke 'yanwope 'le -li mɛɛ ma, 'fɔke -e bo blinle -la ma 'pɛɛlii-, 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'taawo- -a ta.

¹⁴ 'Ka mu -le 'ke 'drunyan 'ɛ ta 'tɛbhile 'le. 'Ke -wa do dole- -o vlɛ goon do 'wiinj- waa sɔ -a gaanle- mɛɛ mu ma.

¹⁵ 'Bhɛɛ- waa -lanɓha do bhi 'bhɛɛ- -wa dulaa' gbongbo do -la. -O -lanɓha 'bhile- 'ɛ duj laanima, 'kooko- -e bhi 'fɛ 'ɛ □la mu 'ɛ 'kpen ta 'wenj.

¹⁶ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -ka -bhi 'bhii- 'tɛbhile gbɛɛn- mɛɛ mu -yɛ ma. 'Ke 'bhɛ □kla, 'ke -o 'ka klɛza -lrele' mu 'ɛ □ya, -o nu 'ka De laanima -Waanbhaa' 'ɛ 'tɔbhɔɛ.»

Mɛɛ daangbeyɛ 'tonj 'ɛ ba zayi'

¹⁷ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «Yaa klɛɛ 'ka 'ni 'bhii- 'mi □nwa Moizi a 'Tonj 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -waa' mɛɛ daangbeyɛ mu 'ɛ 'yisiɛɛ! 'Naa 'nule- -o -yisiɛyɛ □noo, 'duj- 'ɲ □nwa -o -lɛsɔyɛ -la □noo.

¹⁸ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni doo 'ali- 'ke 'trɛ 'pegee lafle' □kaan, 'kee- kpa 'yee- 'tonj 'ɛ 'sɛwɛ 'ɛ yɔɔnnɛ- 'fientronnɛ do ta, -a do 'kpo 'laa nu gole -a ba, 'sani- -za mu 'ɛ 'kpen 'lɛsolɛ plɛj-.

¹⁹ 'Bhɛla- -yile, 'ke mɛɛ 'la zan 'tonj mu 'ɛ 'yisiɛla, 'ali- 'kee- □kla -o ba 'tonj 'fientronnɛ 'gbu 'ɛ 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛɛ- 'ke -ya -pia mɛɛ -bhɛɛke' mu ni 'kaa 'mu 'tonj 'ɛ 'yisiɛ- 'bhii- 'yee- 'gbu gbɛɛn-; -o nu a peɛ 'bhɛɛ- zan 'ɛ ma mɛɛ 'fientronnɛ laanima -Waanbhaa' -bhlenɓbeyɛ -wa 'ɛ ta. 'Duj- 'ke mɛɛ 'la zan 'Tonj 'ɛ 'klɔsikun, 'bhɛɛ- 'kee- mɛɛ -vin mu 'ɛ daan 'yee- 'Tonj 'ɛ 'le, -o nu a peɛ 'bhɛɛ- zan 'ɛ ma mɛɛ gbɛlaan laanima -Waanbhaa' -bhlenɓbeyɛ -wa 'ɛ ta.

²⁰ 'Bhɛ 'yi, 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'kaa- -lɛdooleya 'ɛ 'yi laa yalɛ 'Tonj daan mu 'pegee Farizi mu 'ɛ -waa' pɛ -lɛdooleya 'ɛ ni, 'ka 'laa nu 'solɛ- gele- laanima -Waanbhaa' -bhlenɓbeyɛ -wa 'ɛ ta.»

Mɛɛ daanle yran ba zayi'
(Maki 11.25; Luki 12.57-59)

²¹ «'Kaa □maa doo -a peɛ -o Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'yi -koo' -gboo mu ni doo: <Yaa mɛɛ dɛɛɛ;> 'ke mɛɛ 'la zan mɛɛ □dia, 'kiti -o 'bhɛ zan ma.

²² 'Mi 'duj- pe 'ka ni doo: 'Ke mɛɛ 'la zan 'ɛ zrupliila -a nɛɛɛɛ- do ma, 'bhɛ zan -o 'ke gepɛ 'le -klu ta. 'Ke mɛɛ 'la zan 'a nɛɛɛɛ- do -zwanwoa doo: <-Zadɔkle,> 'bhɛ zan -o 'ke gepɛ 'le Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbɛlaan -lɛdo' 'ɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia 'bhɛ nɛɛɛɛ- do ni 'ezin- doo: <-Kwanii'>, 'bhɛ zan -o 'ke blinpe 'le -jranama 'tɛ 'ɛ 'yi.

²³ 'Kee □nwa -Waanbhaa' gbɛɛ 'sraka gopɛ 'la 'le, 'bhɛɛ- 'kee dulale -o bhla 'la ba 'srakagoyɛ 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'kee- -dwa 'ɛ 'kpee doo -za do -o 'bhi 'pegee 'ɛ nɛɛɛɛ- do plɛj-.

²⁴ 'plooo- 'yaa- 'sraka gopɛ 'ɛ ma 'srakagoyɛ 'ɛ -din, 'bhɛɛ- ge 'ɛ nɛɛɛɛ- 'ɛ ba 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka kpa do ma; 'bhɛ blaɛn, nu -Waanbhaa' gba 'ɛ □nwa -a gbɛɛ 'sraka gopɛ 'la 'le 'bhɛ 'le.

²⁵ «'Ke mɛɛ do a ca -o 'e ma, 'bhɛɛ- 'ke -yoo ge 'zi 'ɛ 'le -klu ta 'bhɛ ma, 'bhi 'pegee 'yee- mɛɛ 'ɛ -ka 'kpa do ma zi 'ɛ 'lii, 'sani- 'ka 'wlale- plɛj- -klu 'ɛ ta. 'Ke 'yaa 'bhɛ klɛɛ, 'kee- -ja 'ɛ 'kpale- 'kitikan mi 'ɛ 'koo; 'bhɛ nu 'ɛ 'lɛnalɛ -kasofɛ gooba mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu 'ɛ bo -kaso 'yi.

²⁶ 'Ke 'bhɛ □kla, 'mi pe 'ɛ ni wlan 'ɛ ni doo: 'Sani- 'ɛ 'pwele- plɛj- 'bhɛ -kaso 'ɛ 'yi; -yaa' ca 'la -yoo 'ɛ ma 'ɛ nu 'bhɛ -goli' 'ɛ 'kpen gbawolɛ 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- -a -vin -goli' bhɛ do 'kpo 'ɛ ma.»

-Yanbhooɔya ba jan

(Matie 18.8-9; Maki 9.43; 9.47-48)

²⁷ «'Kaa □maa doo -a peɛ -o Moizi a 'tonj mu 'ɛ 'yi 'kaa: <'Yaa -yanbhooɔya klɛɛ.>

²⁸ 'Duj- 'mi pe 'ka ni doo: 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan le do -glinna, 'bhɛɛ- 'ke -a -yɛɛbhwa 'bhɛ 'zi, -e -yanbhooɔya -la □kla gban 'bhɛ gbɛɛn- bhe -Waanbhaa' -yɛ 'yi.

²⁹ 'Kee- gbɛ -yis' ta -yɛɛbhɛ' -le -a wla 'zi 'ɛ zi 'bhɛɛ- 'ɛ baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a -yɛɛ, 'bhɛɛ- 'ya blin 'ɛ ma 'egboonle. 'Kee- -ja -Waanbhaa' ba 'ɛ 'yɛɛbhɛ- gbɛ do 'le, 'bhɛ

mabhaabho 'ke -woo 'e 'gbutru 'e 'kpen blin -jranama 'te 'e 'yi.

³⁰ 'Kee gbe -yie' -le -a wla 'zi 'e zi 'bhe'e 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a takan' 'bhe'e 'ya blin 'e ma 'egboonle. 'Kee dɔpɛ do winbwa- -a -yi 'bhe mabhaabho, 'ke -woo 'e 'gbutru 'e 'kpen blin -jranama 'te 'e 'yi.»

Gwlenna yaa- 'kanza-

(Matie 19.7-9; Maki 10.11-12; Luki 16.18)

³¹ «-A pele -o 'ezin- 'yee- Moizi a 'toŋ mu 'e 'yi dɔɔ: <'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e 'plool- -a na ma, -e gwlenna yaa- 'kan 'sɛwɛdɛ, 'bhe'e -e 'bhe na -a na 'e ni.>

³² 'Dun- mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan na 'laa gwlen -glinle', 'bhe'e- 'kee- -ploola 'bhe ma, -yoo 'bhe bo 'zi gwlen -glin zi -la ta bhe. 'Dun- 'ke -o -ploola le 'la ma, 'bhe'e- 'ke 'bhi 'gwlaan- 'la 'bhe ɔsia 'e 'na 'le, 'yoo-yanbhooya -la kle 'zi 'bhe gbɛen- bhe.»

'Sienwoza ba jan

³³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa ɔmaa dɔɔ -wa ɔpia dɔɔ: <'Ke 'yee 'sienwoa- pɛ 'la ma 'yaa 'bhe 'sienwoza 'e 'tolɛ- ye, 'dun- 'yee 'sienwoa- pɛ 'la ma -Waanbhaa' -yre ma, 'bhe 'lesɔ.>

³⁴ 'Dun- mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'laa 'ka 'sienwole pɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma: 'Ka 'laa 'ka 'sienwole lafle' ma, -amasroyi -Waanbhaa' a -bhlenjgebeya yaayɛ -le 'ke lafle' 'e 'bhe'e- 'le;

³⁵ 'ka 'laa 'ka 'sienwole 'trɛ ma, -amasroyi -Waanbhaa' gaankpapɛ -le 'ke 'trɛ 'e 'bhe'e- 'le; 'ka 'laa 'ka 'sienwole Zeruzalemu ma, -amasroyi -bhlenjgbe -gbɛnɛ 'e 'yela- a -wa -le 'kele-.

³⁶ 'Yaa 'e 'sienwole 'e ngblo 'e ma, -amasroyi 'yaa sɔ 'e winbhe mu 'e do 'kpɔ klele- 'epu 'pegee 'etile.

³⁷ 'Kaa <-Aani> bo 'kaa- <-Aani> 'le, 'bhe'e- 'kaa- <'Yooye-> bo 'kaa- <'Yooye-> 'le. 'Ke 'ka pɛ 'la ɔkpaa 'bhe -jan 'e ma, 'bhe da -Setran' -la ba.»

-Za -zigole ba jan

(Luki 6.29-30)

³⁸ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa ɔmaa dɔɔ -wa ɔpia dɔɔ: <'Ke mɛɛ do 'e 'yrebhe- do ɔpwan, -o nu 'bhe zan 'e 'yrebhe- do 'ponle- 'ezin-; 'bhe'e- 'ke mɛɛ do 'e 'sɔnbhe-

do 'cienna-, -o nu 'bhe zan 'e 'sɔnbhe- do 'ciɛnlɛ- 'ezin-.>

³⁹ 'Dun- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'laa -za 'yoo- -zigole -za 'yoo- 'le 'eke- ma. 'Ke mɛɛ do 'e ɔzwan 'e gbe -yie' ta 'trɔn 'e ta, 'e gbe -koo ta 'trɔn 'e 'bhe dɔ -a ni 'bhe'e- -e 'bhe zɔn.

⁴⁰ 'Ke mɛɛ do -a zi 'bhii- -e ge 'e 'le -klu ta 'e ta dune- 'e 'si zayi', -a 'to 'bhe'e- -e 'yaa- dune- tralape 'e si 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mɛɛ do 'a ɔpia 'e ni 'kaa -e -yaa' 'kwe do 'si kpanma, 'bhe'e- 'e 'taawo- 'kele- 'kilo do ta, -yaa' 'kwe 'e 'si, 'bhe'e- 'e 'kilo ple ta 'taawo- 'kele-.

⁴² 'Ke mɛɛ pɛ do -yrewoa 'e ma, 'bhe pɛ 'e 'na 'bhe zan 'e ni; 'bhe'e- 'ke mɛɛ do -o -a zi 'bhii- -e pɛ do ca si 'e 'kɔɔ, 'yaa 'bhe -gbɛdɔle -a ma.»

'E 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ 'e ni (Luki 6.27-36)

⁴³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kaa ɔmaa dɔɔ -wa ɔpia dɔɔ: <'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni, 'bhe'e- 'e 'sɔɔnnii 'e 'bhe vɛnsi' 'e yin 'lii.>

⁴⁴ 'Dun- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ka 'sɔɔnnii mu 'e -za 'sɔ 'ka ni; 'bhe'e- -ka 'ka 'seriwo mɛɛ 'la zan mu -yrenkpa' 'ka ta 'mu a -za ma.

⁴⁵ 'Ke 'bhe ɔkla, 'ka nu klele 'ka Dɛ 'la -yoo lafle' 'yi laanima 'bhe 'nɛ mu 'le. -Amasroyi -e -yaa' -yretɛbhe 'e bhi mɛɛ -yoo' mu 'pegee mɛɛ wlan mu ta gɔnɛ- 'la gbɛen-; -e la ban mɛɛ -lɛdɔle mu 'pegee mɛɛ -lɛbiile mu ta 'bhe'e- gbɛen- 'ezin-.

⁴⁶ 'Ke 'ka -za 'sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhe'e- 'ke 'bhe zan mu 'te -la -za 'sɔ 'ka mu ni. 'Ka nu -trɔn 'e -dela 'sɔɔwole -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhe ma ɛɛ? 'Ali- 'nisrakun mu 'e 'mu 'a kle 'bhe'e- gbɛen-.

⁴⁷ 'Ke 'ka 'ka nɛnɛ- mu 'te -la 'pubɔ-, 'ka gole -o mɛɛ -vin mu 'e -o ma 'nale- ɛɛ? 'Ali- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'mu 'a kle 'bhe'e- gbɛen-.

⁴⁸ 'Ka 'lesole kle -za 'kpen 'yi, 'bhii- 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe 'lesole -o gɔnɛ- 'la gbɛen-.»

6

Pɛ 'nale- 'kɔɔflɛnzan mu ni

¹ «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ke 'ka 'laa 'kaa- -Waanbhaa' -lɛɛgblaanya 'e 'yi 'taawoza 'e kle bhaaplen mu -yre ta, 'kooko- mɔkpen' 'yrebho 'ka zi, 'bhe'e- -o

'ka 'tobhɔ. 'Ke 'kaa □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'ka 'laa nu 'bhe ma 'trɔn- -srɔɔwolɛ 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'kɔɔ.»

2 «'Ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kɔɔflɛnzɔn mu ni, 'yaa wɔŋwɔŋzɛnlɛ 'bhii- mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu a klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ 'pegee 'pɛɛlii- gbleba mu 'ɛ ta. -O 'bhe klɛ 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- mɛɛ mu -o 'tobhɔ mɔkpen' 'yrɛ ma. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo klɛza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwoa- gban.

3 'Duŋ- 'bhi, 'ke 'yoo- pɛ do 'nale- 'kɔɔflɛnzɔn mu ni, 'e gbɛ -yie' -o -za 'la klɛ 'zi 'e gbɛ -koo' -za 'laa dɔlɛ 'bhe 'yi.

4 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'e pɛ 'la 'bhe 'naa- bhe, 'bhe tagaanle bo. 'Bhɛɛ- 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la 'yrɛ -o 'e -za 'la klɛ 'zi gaanyi' 'bhe ma, 'bhe nu 'bhe -za 'ɛ ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

*'Seriwogbɛya -Waanbhaa' ni
(Luki 11.2-4)*

5 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa klɛlɛ 'bhii- mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu 'ɛ gbɛɛn-: 'Seriwole sɔ -o ni -o dulalele Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ □la, 'bhe 'pegee -gbleba mu 'ɛ 'lezi-, 'kooko- mɔkpen' 'yrɛkpa- -o ma, 'bhɛɛ- -woo 'tobhɔ-. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo klɛza mu 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwoa- gban.

6 'Duŋ- 'bhi, 'ke 'yoo- 'e 'seriwole, wla 'e yi 'fɛkpee 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ 'liitan 'e ta. 'Bhɛɛ- 'e 'seriwo 'e Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo gaanyi' 'bhe ni; 'bhɛɛ- 'yee- 'la 'e -za 'la klɛ 'zi gaanyi' 'bhe ye bhe, -e nu 'bhe ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

7 «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', 'ka 'laa bɔlɛ -jan do 'kpɔ ta 'ebebele 'bhii- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'a klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-: -O 'kpee ma 'ke -o □bwa -jan do ta 'ebebele, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' nu -waa' 'seri 'ɛ 'lɛkunlɛ.

8 'Ka 'laa klɛlɛ 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn-. -Amasrɔyi 'ka maza -o pɛ 'la ma, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'bhe dɔ gban 'elwale 'sani- -a -yrɛwole -lɛɛ.

9 'Ke 'ka -o 'ka 'seriwo zii', -kaa pe gɔnɛ- 'lɛɛ- gbɛɛn- dɔɔ:

<-O Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, bhaa mɔkpen' 'e 'tɔ 'wɛŋ 'ɛ 'bhɔ.

10 Bhaa 'yaa- -bhleŋgbɛya 'yaa- yi 'ɛ 'bhɔ;

bhaa 'trɛ ta mu 'ɛ -woo 'e zru maza klɛ 'bhii- -wa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- laanima.

11 'O gba -zɔn 'o 'le pɛle ba.

12 'O -za 'yɔɔ- mu 'la □kla, -o -sroma 'yan 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -za 'yɔɔ- klɛ 'o ni, 'o 'mu a -sroma yan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

13 'Yaa 'tolɛ- 'ke -Setran' 'o 'yidan-, 'bhɛɛ- -yoo 'o bɔ -za 'yɔɔ- 'yi.

'Duŋ- 'o go -Setran' 'kɔɔ.

-Amasrɔyi 'bhi- le a pɛ -le 'ke -bhleŋgbɛya 'pegee -glɔɔya', 'bhɛɛ- 'tobhɔleya 'le -yikpensee ta. Amiina!>

14 «Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' mu -za 'yɔɔ- □kla 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ke 'ka -waa' -sroma 'ɛ -yaan, 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe nu 'ka mu a -sroma 'yanlɛ- 'ezin-.

15 'Duŋ- 'ke 'ka 'laa mɛɛ -bhɛɛke' mu a -sroma 'yanlɛ-, 'ka Dɛ 'la -yoo laanima 'bhe laa nu 'ka mu a pɛ -sroma 'ɛ 'yanlɛ- 'ezin-.»

'Sunwla

16 «'Ke 'ka -o 'sun 'yi, 'ka 'laa 'ka wleyisriwole 'bhii- mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu 'ɛ gbɛɛn-: -Woo wleyisriwo 'eyɔɔle, 'kooko- mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- -woo 'sunwla zii'. 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -woo klɛza mu 'ɛ ma -trɔn -srɔɔwoa gban.

17 'Bhi 'duŋ-, 'ke 'yoo- 'sun 'yi, 'e 'fɛ 'gbu 'elrele, 'bhɛɛ- -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- 'kla 'e 'gbu ta,

18 'kooko- mɛɛ mu laa nu -a 'yaan- golɛ 'bhii- 'yoo- 'sun 'yi. 'Duŋ- 'e Dɛ -Waanbhaa' do -kplɛn 'la -ya □nɔɔ gaanyi' ye bhe, 'bhɛɛ- 'yee- Dɛ -Waanbhaa' 'la 'kee- gaanyiza ye bhe, 'yele- nu -a ma -trɔn 'nale- 'e ni.»

'Trɛ ta -naflo mu 'pegee lafle' 'yi -naflo mu

(Luki 12.33-34; 12.15-34; 1 Timote 6.9-10)

19 «'Ka 'laa -naflo mu zɛdɔlɛ 'ka 'gbu ni 'trɛ ta -gɛ. -Amasrɔyi -can 'pegee -wlɛnnɛ' mu sɔ -o 'siɛlɛ, 'bhɛɛ- -faannii' mu sɔ nule- 'kaa 'fɛ 'ɛ 'liikon 'mu 'ɛ 'siɛlɛ- 'bhɛɛ- -o 'kaa -naflo mu 'ɛ faan.

20 -Ka -naflo mu 'ɛ zɛdɔ 'ka 'gbu ni lafle' 'yi; -wlɛnnɛ' mu 'pegee -can mu laa -o 'bhe □nɔɔ ye bhe 'ke -o 'mu siɛ, 'bhɛɛ-

-faannii' mu laa so 'kaa- 'fe 'liikon mu 'e 'siele, 'bhεε- -o 'kaa- -naflo mu 'e faan.

²¹ -Amasroyi 'yaa- -naflo 'ε -yoo yre 'la □nɔɔ, 'e zru bole -o 'bhεε- yre □nɔɔ 'ε ta.»

*-Kɔɔ' 'yrebhε- mu -le -kɔɔ' 'fle 'ε ta 'tebhile 'le
(Luki 11.34-36)*

²² «-Kɔɔ' 'yrebhε- mu 'ε -woo -kɔɔ' 'fle ta 'tebhile -la -le. 'Kee- 'yrebhε- mu 'ε -woo kplankplan, 'e 'fle 'ε 'kpen takanle -o 'wenj.

²³ 'Dun- 'kee 'yrebhε- mu 'ε waa -o kplankplan, 'e 'fle 'kpen -o -gblo 'yi. 'Kee 'yi 'tebhile 'ε 'bhε -o 'ke -gblo 'le, 'yoo- -gblo ti -gbene -la -yi.»

*-Gɔli' 'flen 'pegee -Waanbhaa' a -za
(Luki 16.13)*

²⁴ «Mεε do laa so yewole -kunlii ple ni 'eke- zi. 'Kee- 'bhε □kla, -a do ven nu 'sile- -a yin 'lii, 'bhεε- -a -bhεεke' do 'ε -za so a ni. 'Ke -a lii biile -o -a do 'yi, -e nu -a -bhεεke' do 'ε mavεεε. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ka 'laa so klele- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bhεε- 'ka kle -gɔli' a lu 'le 'ezin-.»

*'Ka 'kpale- kle -Waanbhaa' 'yi
(Luki 12.22-31)*

²⁵ «'Bhεla- -zayile, 'mi pe 'ka ni doo 'ka 'laa 'ka 'si 'ε yienkanle: 'kee- □kla 'ka 'le pele 'le oo, 'kee- -kla 'ka 'mi yi 'le oo, 'bhε 'pegee 'ka nu pe mu 'la 'klale- 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpɔ -za yienkanle. 'Bhε 'yi, -kɔɔ' -si 'ε 'bhε mabhaa laa bhɔ pebhle ta εε? 'Bhεε- -kɔɔ' 'fle 'ε mabhaa laa bhɔ -kɔɔ' tape mu ta εε?

²⁶ -Ka laanima maanne- mu 'ε -glin doo. Waa pebhε bɔ, 'bhεε- waa pe bhaa kan; 'bhε 'pegee waa pele zredɔ, 'dun- 'ka De 'la -yoo laanima 'bhε -o -lebo'. 'Ka mu mabhaa 'laa bhɔ maanne- mu ta εε?

²⁷ 'Ka -de 'gbu -le so -a -si 'ε baan' sa 'klale 'a ba, -a 'kpee yienkanle 'ε ma εε?»

²⁸ «-Mεla ma, 'bhεε- 'ka -o dune- mu yienkan' zii' εε? -Ka 'ka 'yrekpa -bon -bi mu 'ε 'pwegbeyaya 'ε ta doo: Waa so yewole, 'bhεε- waa so dune- mu 'tanle.

²⁹ 'Bhεε- 'dun-, 'mi pe 'ka ni doo: 'Ali- -bhleṅṅbe Salomɔ -yaa yaa 'tɔbhɔleya 'ε 'kpen 'yi, -a -baale' -lreleya laa 'kanle- 'woo- -bon -bi mu 'ε -o ta.

³⁰ -Bon mu 'la -woo -zɔn gba la, 'bhεε- -o nu -o -yrole' too, 'bhεε- -woo blin 'te

'yi, 'ke -Waanbhaa' -o baa 'elrele; yaa nu 'ka mu -baale' 'elrele 'ke 'bhε kan -waa' pe -baagbeyaya 'ε ta εε? 'Kaa- 'kpaleya 'ε -a -yi 'bhε -o 'fientronne 'de!

³¹ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ yienkanle, 'bhεε- 'ka 'laa 'pele- doo: <'O nu -mεla bhlele, 'bhεε- 'o nu -mεla mile εε? 'Bhε 'pegee 'o nu -mε pe -la 'klale- 'o ta εε?»

³² Mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do, 'mu -le 'woo- -za mu 'la bhε 'mu ziglin. 'Ka De 'la -yoo laanima -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka maza -o 'woo- pe mu 'ε ma.

³³ -Ka -Waanbhaa' a -bhleṅṅbeyaya 'ε 'pegee 'ka 'ledɔleya -a -yre 'yi 'mu -la yienkan' 'elwale 'pe. 'Ke 'ka 'bhε □kla, 'bhεε- -e nu 'ka gbale 'bhε pe mu 'ε 'kpen ba.

³⁴ 'Ka 'laa too -za yienkanle -zɔn. -Amasroyi 'ka nu 'ṅgami 'bhεεke 'srɔowole too. 'Bhε 'yi, yi 'ε 'kpen 'pegee 'bhε 'yi za -le.»

7

*'Eke- 'tɔ 'yɔɔ- 'pele- laa lele
(Luki 6.37-42)*

¹ «'Ka 'laa mεε -bhεεke' mu 'tɔ 'yɔɔ- pele, 'kooko- waa nu 'ka mu 'tɔ 'yɔɔ- pele 'ezin-.

² 'Ka mεε -bhεεke' 'tɔ 'yɔɔ- pe gɔne- 'la gbεen-, -o nu 'ka mu 'tɔ 'yɔɔ- pele 'bhεε- gbεen-. 'Ka mεε mu kun gɔne- 'la gbεen-, -o nu 'ka mu 'kunle- 'bhεε- gbεen-.

³ -Yrikpu' 'la 'bhε -o 'e 'gbu 'yre 'ε ba 'yaa 'bhε ye, 'fɔ -gaa 'klenε 'la 'bhε -o 'e nεene- 'ε 'yre 'ε ba 'e 'bhεε- ye εε?

⁴ 'E so a pele- 'nale- -a ma 'e nεene- 'ε ni doo: <-A 'tɔ 'mi 'e 'yre ba -gaa 'klenε 'ε go>. 'Dun- 'ke -yrikpu' do -o 'bhi 'gbu 'yre 'ε ba εε?

⁵ Mεε -yrekɔɔza kle mi, 'e 'gbu 'yre ba -yrikpu' 'ε go 'elwale 'pe, 'bhεε- 'kee yre ma □ya, 'e so 'e nεene- 'ε 'yre ba -gaa 'klenε 'ε gole- 'te.»

⁶ «'Ka 'laa -Waanbhaa' a pe 'wenj mu 'ε gbekpale mεε zru -yɔɔ' mu 'kɔɔ, 'kebh- laale, -e kle 'bhii- 'ke 'ka wi -lrele' -naa -gbaan' mu ni, 'bhεε- boolazi -o yran 'ka 'gbu ma. 'Bhε 'yi, pe mu 'la 'gbu -za mu -o 'ka 'kɔɔ 'egloole 'ka 'laa 'mu blinle □swa

mu ni, 'kooko- waa nu 'taawole -o ta 'tre ma.»

*Pε -yεwole -Waanbhaa' ma
(Luki 11.9-13)*

⁷ «-Ka pε -yεwo' -Waanbhaa' ma, 'bhεε- e nu 'bhε 'nale- 'ka ni; 'ke 'ka pε 'la ziginna -a ba, 'ka nu 'bhε 'srɔowole. -Ka kɔkɔde -a ta, 'bhεε- -e nu -yaa' 'fε 'ε 'liigole 'ka ni.

⁸ -Amasroyi 'ke mεε 'oo mεε 'la zan pε -yεwoa -a ma, 'bhε zan nu 'bhε pε 'ε 'srɔowole -a 'kɔɔ. 'Ke mεε 'la zan pε 'la ziginna -a ba, 'bhε zan nu 'bhε 'srɔowole; 'bhεε- 'ke 'bhi 'la kɔkɔdia -yaa' 'fε 'liikonj 'ε ta, -e nu 'bhε -liigole 'e ni.

⁹ 'Ka ba mεε 'gbu 'ε -de 'gbu -le so kpoti 'nale- -a 'gbu 'nε 'ε ni 'ke 'bhε 'bluu 'yεwoa- -a ma εε?

¹⁰ 'Bhεε- 'ezin-, -de 'gbu -le so mεε do 'kpale 'bhε 'gbu 'nε 'ε 'kɔɔ 'ke 'bhε kaa do -yεwoa -a ma εε?

¹¹ 'Ka mεε -yɔɔ mu, 'ke 'ka mu so pε wlan mu 'nale- 'ka 'nε mu 'ε ni, -mεla ma 'bhεε- 'ka Dε 'la -yoo laanima 'bhε 'laa nu 'sɔle- 'ke 'ka pε -lrele' mu 'la -yεwoa -a ma 'mu 'nale- 'ka ni εε?

¹² 'Kaa- zi 'bhii- mεε -bhεεke' mu -za 'oo -za 'la klε 'ka ni, 'ka mu 'ezin- -ka 'bhε 'yansi za klε -o ni. Moizi a 'toŋ mu 'ε 'bhεε- -jan mu 'ε □woa, 'bhεε- -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε 'mu 'bhεε- do 'kpɔ 'ε □woa 'ezin-.»

'Fεlii kprεε- 'pegee 'fεlii -gbεε mu a -jan

(Luki 13.24)

¹³ «-Ka wla -Waanbhaa' ba wlayre kprεε- 'ε 'bhεε- □nɔɔ. -Amasroyi -Jranama ['wlayre-] -lii 'ε -yoo 'egbenele; 'bhεε- zibhε 'la ge -a □nɔɔ, 'bhε -laata' -o 'egbenele. -Ayile mεε -bebe ge 'bhεε- zi 'ε zi.

¹⁴ 'Dun- bole -yε ma -si 'ε 'bhε 'wlayre- -lii 'ε -yoo kprεε-, 'bhε □nɔɔ zibhε 'ε -yoo kprε; 'bhεla- -yile mεε -bebe 'laa 'bhε zi 'ε si.»

*Bhla ma -Waanbhaa' -lεla janwo mu
(Luki 6.43-44)*

¹⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yεkpa 'ka 'gbu ba bhla ma -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε -zayi! -O nu 'ka ba -o

-yi -dɔɔ 'le 'bhii- -bhlaa mu gbεεn-, 'dun- -o 'gbu 'kpee, -woo 'ke srɔpe mu -la -le.

¹⁶ 'Ka so -o dɔle- -o klεza mu -la ma; 'bhii- 'ka so -yri diinj 'ε dɔle- -a bhaa ma gɔε- 'la gbεεn-. 'Ka so -lomlin' bhaa 'kanle daanlere diinj mu 'yi εε, taa- 'ka so 'mangloo bhaa 'kanle -zulere diinj mu 'yi εε?

¹⁷ -Yri diinj wlan bhaa -lrele' mu -la klε, 'bhεε- -yri diinj -yɔɔ' bhaa -yɔɔ' mu -la klε.

¹⁸ -Yri diinj wlan laa so bhaa -yɔɔ' mu klεle-, 'bhε klεgbeya do 'ε 'yi, -yri diinj 'yɔɔ- laa so bhaa -lrele' mu klεle-.

¹⁹ 'Ke -yri diinj 'oo -yri diinj 'la 'bhε 'laa 'bhε bhaa -lrele' klε, -o nu 'bhε takanle, 'bhεε- -wa blin 'tε 'ε 'yi.

²⁰ 'Bhε 'yi, 'ka -yri diinj 'ε dɔ -a bhaa ma gɔε- 'la gbεεn-, 'ka nu bhla ma -Waanbhaa' -lεla' janwo mu 'ε dɔle -o klεza mu 'ε ma 'bhεε- gbεεn-.»

*-Waanbhaa' a -jan 'ε 'yizaklele
(Luki 13.25-27)*

²¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mεε 'la zan mu 'kpen 'mi sii 'kaa: <Mεεzan, Mεεzan>, -o 'kpen 'laa nu gele laanima -bhlenjgbeya -wa 'ε ta; 'ke yaa 'e go mεε 'la zan mu 'η Dε 'la -yoo laanima 'bhε zru maza klε 'bhε zan mu do -kplen ba.

²² 'Kitikan yi -gbεε 'ε 'le, mεε -bebe mu nu a pele 'η ni dɔɔ: <Mεεzan, Mεεzan, 'o mɔɔ -Waanbhaa' -lεlajanwoa 'e 'to 'yi, 'o 'zina mu -gbian mεε mu zi 'e 'to 'ε 'yi, 'bhεε- 'o 'sɔle- maza -bebe □kla 'e 'to 'ε 'yi.>

²³ 'Ke -o 'bhε □pia, 'η nu a zikpale -o ni dɔɔ: <'Naa 'ka dɔle -lido'; -ka 'ka 'plεngo- 'η ma 'egbɔɔnle, -za 'yɔɔ- klε mu.>»

*'Fε -glɔɔn plε ma -gɔɔn
(Luki 6.47-49)*

²⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan 'η 'wojan- mu 'lεε- □maa, 'bhεε- 'ke -yoo -yizakla, 'bhε zan 'ε -yoo 'bhii- mεε yikanle do 'la -yaa' 'fε 'ε -dwa vlε -saa -glɔɔ do ta.

²⁵ La -gbεε do -baan, 'bhεε- tɔ mu 'ε □kaan, 'bhε 'pegee la 'yi 'ε paa 'fε 'ε ma 'kee- bεεnle-; 'dun- 'fε 'ε yaa 'klale-; -amasroyi 'fε 'ε gaan bole -yaa vlε -saa -glɔɔ 'ε ta.

²⁶ 'Bhε klεgbeya do 'ε gbεεn-, 'ke mεε 'la zan 'η 'wojan- mu 'la bhε -o □maa, 'bhεε-

'ke yaa -o -yizaklele, -yoo 'bhii- -zadokle mεε 'la 'bhe 'bhe a 'fe do -dwa -yrentre' 'yi.

²⁷ La -gbene do -baan, 'bheε- to mu 'e □kaan, 'bhe 'pegee -ploo -gbene do -kaan, 'bheε- la 'yi 'e □paa 'fe 'e ma, 'kee- bεenle-, 'kee- 'klaale, 'bheε- -e □wia 'fenfen.»

Zesu a mεε daangbeya
(Maki 1.22; Luki 4.32)

²⁸ Zesu 'yanle- -zamaa' 'e daanlele, 'ke -o 'kpen 'liibhaale -o ma -yaa' mεε daangbeya 'e ma.

²⁹ -Amasroyi yaa mεε mu 'e daanle 'bhii- -waa' 'Tonj daan mu 'e -waa' daangbeya 'e gbεen-. -Yoo -daanna 'bhii- 'senzan-.

ZESU 'SOLE- MAZA -BEBE □KLA

8

Zesu -kpaandε' mi do -bheela
(Maki 1.40-45; Luki 5.12-16)

¹ Zesu gole vle goon 'e 'wiinj-, 'ke -zamaa' 'saa do dole- -a zi.

² -Woo -yrekpa', 'ke -kpaandε' mi do 'e 'mabεenle -a -din, 'bheε- 'ke 'bhe 'e 'kpo zenle- -a 'lεε, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni doo: «'Nj Zan, 'kee- -swa 'e ni, 'e so 'η 'bheele.»

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'e gbε 'trole -a ba -yre ta; 'bheε- 'ke 'bhe 'e gbε 'kpale -a ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'a pele- 'a ni doo: «'Nj 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bheε, bhaa 'e 'fle bakan' 'wenj!» 'Bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke -yaa' -kpaan 'e gole- -a ma, 'bheε- 'ke -a 'fle bakanle 'wenj.

⁴ 'Bhe blaas, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «'E 'tronkpa 'elrele 'η ni: 'Yaa 'e 'bheεza- 'e 'pele- mεε -bheεke' do 'kpo ni. Ge 'sraka 'lena mi 'e ba, 'bheε- -yee' maglin- doo, 'bheε- Moizi 'sraka 'la goza □pia -kpaandε' mu -bheεza' 'e 'yi, 'bheε go, 'kooko- mokpen' nu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'bheela-.»

Zesu Romε mu a -srwase' mu -kunlii do a yewone 'e 'bheela-
(Luki 7.1-10; Zaan 4.43-54)

⁵ Zesu 'bhole- Kapenomu, 'ke Romε mu a -srwase' mu -kunlii do 'e 'mabεenle -a -din, 'bheε-

⁶ 'ke 'bhe 'a 'pele- -a ni doo: «'Nj Zan, ga -o 'an yewone 'e do ma, 'bheε- -a yilale -o 'fe 'le ma; -a dope mu 'e 'kpen -gaa -a ma, 'bheε- yaa so 'taawole, -ayile -yoo -yrenbhele' zii' 'ebebele.»

⁷ 'Bheε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «'Mi 'gbu nu gele -a -bheele' 'e ba -le ma.»

⁸ 'Bheε □noo bhe, 'ke 'yee- -srwase' mu -kunlii 'e -ya pele- Zesu ni doo: «'Nj Zan, 'mi Romε mi, -a -gaale' laa -o 'η ba 'kee- nu 'mi ba. 'Dunj- -jango' do 'kpo 'wo, 'bheε- 'an yewone 'e nu -bheele'.

⁹ 'Dunj- 'woo- -a □noo bhe oo, 'mi 'gbu ta -kunlii mu -o 'ke mεε 'ke mu 'le, 'bheε- 'η 'yoo- -srwase' 'ke mu ta -kunlii 'le. 'An pe -a do ni: <Ge!> 'Bheε- 'bheε ge; 'an pe -a -bheεke' do ni: <Nu -ge!> 'Bheε- 'bheε nu; 'an pe 'an yewone 'e do ni: <-Za 'lεε- kle!> 'Bheε- 'bheε 'bheε kle.»

¹⁰ Zesu 'a 'liijan- 'e 'male-, 'bheε- 'bheε 'liibhaa- 'bheε ma, 'ke 'bheε 'a 'pele 'bheε a -klanlanε mu 'e ni doo: «'Naa 'bheε mεε -gloon 'yεle- -lido' 'ke 'bheε 'e kpa -Waanbhaa' 'yi 'egbenele 'bhii- mεε 'lεε- gbεen-, 'ali- 'kee- kpa Izraeli 'kleen 'kpen ta.

¹¹ 'Mi pe 'ka ni 'ezin- doo: Mεε -bebe nu dale -yretebheε -wlenyre' 'pegee -yretebheε baayre □noo, 'bheε- -o nu gele pεbhlele 'eke- zi -tabali do ta -o 'pegee Abraamu oo, Izaki oo, 'bheε- Zakobu mu 'le laanima -bhlenjgebeya -wa 'e ta.

¹² 'Dunj- 'yee- -bhlenjgebeya 'to 'e -yoo mεε 'la zan mu ma, -o nu 'mu blinle 'pεelii- -gblo -gbene 'e 'yi. 'Bheε □noo bhe, -o nu wisile, 'bheε- -zadowεε 'e 'koo, -o nu -o gbenebheε mu 'e 'sonkpalε.»

¹³ 'Bheε blaas, 'ke Zesu 'a 'pele -srwase' mu -kunlii 'e ni doo: «Ge 'e ba -le ma. 'Yee □kpa -Waanbhaa' 'yi gone- 'la gbεen-, -e nu 'bheε- 'wlata- za klele 'e ni.» 'Bheε klele 'te, 'ke -srwase' mu -kunlii 'e -yaa' yewone 'e 'bheele 'bheε 'waati do 'kpo 'e ba.

Zesu gade mu -bebe -bheela
(Maki 1.29-34; Luki 4.38-41)

¹⁴ Zesu -ja Pieri ba -le ma, 'bheε- -e Pieri boole yilale □ya: 'Bheε 'fle 'yi 'yaa- -la 'zi.

¹⁵ Zesu 'e gbε yanle -a ma, 'ke -a 'fle 'yi 'la ga 'e gole-; 'ke -ya -wlenle', 'bheε- 'kee- Zesu -lεwεε' kpo klele-.

16 Yromazi bhōle, 'ke -o nule- 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu 'le -a ni. -E 'woo- 'zina mu 'ɛ ɲgbian 'woo- mɛɛ mu 'ɛ zi, 'bhe 'pegee -e gadɛ mu -vin mu 'ɛ 'kpen 'bheela- -a -liijan' do 'kpɔ 'ɛ 'le.

17 -Yaa' mɛɛ -bheezā' 'ɛ 'bhe -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai jan 'la ɲwoa 'elwale gban -sɔ 'bhe 'lɛswa: 'Bhe 'a -pia dɔɔ: «-Yoo' ta -yren mu 'ɛ 'kpen -gwa, 'bhe 'pegee -yoo ma ga mu 'ɛ -gwa.»

-O klɛ Zesu Krisi a -klanlanɛ 'le 'nale- a ma ɛɛ?

(Luki 9.57-62)

18 Zesu -zamaa' do yele- -a zi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'kan -draa 'yɛ gbɛ do 'ɛ ta.

19 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke 'Tonɔ daan mi do 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɲ nu geɛ 'ɛ zi yɛkpen- ɲɔɔ.»

20 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Gbɛngbeni mu yila- -gluu mu -o, 'bhe 'pegee maannɛ- mu yi 'fɛ mu -o, 'duɲ-yilayɛ 'pegee -yitrɛ' yɛ do 'kpɔ 'laa -o Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'kɔɔ.»

21 -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do pe -a ni dɔɔ: «'N Zan, -a 'to 'ke 'ɲ ge 'ɲ dɛ bin 'pe, 'bheɛ- 'ɲ nu klɛɛ 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ do 'le.»

22 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Bhi nu dɔ 'ɲ zi, 'bheɛ- mɛɛ gbaa mu 'to 'ke -o -waa' gbaa mu 'ɛ bin.»

Zesu -ploo -gbɛnɛ do makpalaa

(Maki 4.35-41; Luki 8.22-25)

23 Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o -saan -yitakon 'ɛ 'yi -yi 'ɛ ba.

24 -O -yaa -draa 'ɛ takan' zii' -yitakon 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, -woo -yɛkpa', 'ke -ploo -gbɛnɛ do 'kanle- 'sanle. 'Bheɛ- -yi 'pɔɔ mu 'ɛ 'yaa- zan 'kpale- -yitakon 'ɛ ta. 'Duɲ- Zesu 'yaa- yidɛ 'zi 'bhe bhla 'ɛ ba.

25 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛnle 'a -din, 'bheɛ- 'ke -wa bwele- 'kaa: «'O Zan, 'woo- zan gale, 'o go -za 'yi!»

26 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Mele ɲkla 'ka -o -gblaan 'zi ɛɛ? -Mele ɲkla 'bheɛ- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'lɛbole -o ɛɛ?» 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'ɛ 'wlenle- 'tɛ, 'bheɛ- 'kee- 'pɛnle- -ploo 'ɛ 'pegee -draa 'yi 'ɛ ta. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke

-ploo 'ɛ makpaale, 'bheɛ- 'ke -yi 'ɛ 'yɛ ta dɔle- siɲ 'egbɛnɛle.

27 -Ayile, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen 'kpeɛɛnia -o ma, 'bheɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ -gloɔn 'ɛ -de 'gbu -le mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ? 'Ali- -ploo mu 'pegee -draa 'yi 'ɛ 'mu 'a 'weli- ma, 'bheɛ- 'mu 'a -liijan' -lɛdɔ' -a ma.»

Zesu 'zina ɲgbian mɛɛ plɛ zi

(Maki 5.1-20; Luki 8.26-39)

28 -O bhōle -draa 'yɛ gbɛ do 'ɛ ta, Gadara mu a 'klɛn 'yi, 'ke mɛɛ plɛ dale- mɛɛ bu mu 'ɛ ta, 'ke 'mu 'nule Zesu 'lɛpalɛ. 'Zina -yaa -o zi, -asiikɔɔ mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -yaa dɔ 'kanle- -la mɛɛ binyɛ 'ɛ ɲɔɔ zi 'ɛ 'lii.

29 -O 'pɛnle- -saan 'egloole dɔɔ: «-Waanbhaa' Gbe, 'yoo- -mɛla zi 'o 'kɔɔ ɛɛ? 'O mɔɔ ta -yɛnkpa' 'waati 'ɛ 'bhe 'laa bhōle -li, 'bheɛ- 'ɛ ɲnwa -yɛnkpalɛ 'o ta ɛɛ?»

30 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, ɲswa 'lɛ -gbɛnɛ do -yaa pɛbhle 'zi -o ma 'egboonle sa.

31 'Bhe klɛle 'tɛ, 'zina mu 'la 'yaa- 'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ zi, -o -sromabwa Zesu ni dɔɔ: «'Ke 'yoo ɲgbian mɛɛ plɛ 'lɛɛ- zi, -a 'to 'o ge wla ɲswa 'lɛdɔ- 'la laale bhe 'mu 'yi!»

32 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «-Ka ge 'bhe klɛ!» -Ayile, 'woo- 'zina mu 'ɛ gole 'yee- mɛɛ plɛ 'ɛ zi, 'ke -o gele- wlale 'swanɛ 'lɛdɔ- 'ɛ 'yi. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'swanɛ 'lɛdɔ- 'ɛ dale- blasanlele vlɛ goon 'ɛ 'wiɲɲ-, 'bheɛ- -o 'kpen ɲnwa baalɛ -yi 'ɛ ba, 'bheɛ- -o -gaa.

33 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke 'woo- 'swanɛ mu 'ɛ gooba mu 'ɛ -o blasanle, 'bheɛ- 'ke -o gele- blaale- -wa la. -O bhōle 'bhe ɲɔɔ bhe, 'ke -o 'zina zan plɛ 'ɛ -waa' -za 'pegee 'swanɛ mu 'ɛ dɛza 'ɛ 'kpen 'yigoonle -waa' -wa 'ɛ ta mu 'ɛ ni.

34 -Ayile, 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'pwele, 'ke -o 'nule Zesu ba -yɛ ta. -O bhōle -a -din, 'ke -o -sromabole -a ni dɔɔ -e go -waa' 'klɛn 'ɛ 'yi.

9

Zesu -flugba do -bheela

(Maki 2.1-12; Luki 5.17-26)

1 'Bhe blaɲ, 'ke Zesu 'sanle -yitakon 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'kee- niinale -a ba -wa la.

² 'Bhe klele 'te, 'ke -o nule- -flugba do 'le -a ni yro do 'yi. Zesu 'a 'yaangole 'bhii-gade mi 'e mado mu 'e -woo -kpa-a -yi, 'ke -ya pele- gade mi 'e ni doo: «'N 'ne, 'e zru do 'egloole, 'n 'yaa- -za 'yoo- mu 'e 'kpen -sroma -yaan.»

³ 'Bhe 'yi bhe 'te, 'ke 'Tonj daan mu 'e 'ke mu 'a 'pele 'mu 'gbu 'kpee doo: «Mee 'lee-yoo -Waanbhaa' 'tosie zii'!»

⁴ Zesu -o 'kpeejan- mu 'e dole 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele [k]la 'bhe- 'ka 'kpeejan- mu 'e -woo 'eyoole ee?»

⁵ 'Woo- -za ple 'gbu 'lee- -o -de 'gbu -le 'egloole ee? 'Ke 'an pe gade mi 'e ni doo: «'N 'yaa- -za 'yoo- mu 'e ma -sroma -yaan» Taa- 'ke 'an pe -a ni doo: «'E 'wlen-, 'bhe- 'taawo ee?»

⁶ 'Dunj- 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango-doo 'bhe 'senj -o Bhaaplenj Gbe 'e ni 'tre ta -ge 'kee- bhaaplenj mu a -za 'yoo- mu ma -sroma yan.» -Ayile 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «'E 'wlen-, 'e 'yila- yro 'e 'si, 'bhe- ge 'e ba -le ma!»

⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke -flugba 'e -ya -wlenle', 'bhe- 'kee- gele- -a ba -le ma.

⁸ -Zamaa' 'e 'yrekpale -flugba 'e 'bheele-ma, 'ke -gbla-an 'klale -o -yi, 'bhela- -yile, 'ke -o -Waanbhaa' 'tobhole 'bhe 'senj -gloon 'e 'naza- 'e 'yi bhaaplenj mu ni 'bhe ma.

Zesu -o Matie 'sii zii'
(Maki 2.13-22; Luki 5.27-39)

⁹ 'Bhe bla-an, Zesu 'yaa- ge 'zi bhla 'la ba, 'ke -a -yrekpale mee do yaale ma 'nisra gbawo 'fe 'e [l]a: -O -yaa 'bhe sii Matie. 'Bhe 'noo- bhe, 'ke -ya pele 'bhe ni doo: «Nu do 'n zi!» Matie 'e 'wlenle- 'kee- gele-dole Zesu zi.

¹⁰ 'Bhe bla-an, Zesu 'pegee -yaa' -klanlan-e mu 'e 'yaa- pebhle 'zi Matie ba 'fe 'e [l]a. 'Bhe [n]oo bhe, Zesu 'pegee 'nisrakun mu -bebe 'pegee mee 'joo 'yoo- bhe-ke' mu -yaa pebhle 'zi 'eke- ta.

¹¹ Farizi mu 'e -o -yrekpale 'bhe ma 'te, 'ke -wa pele- Zesu a -klanlan-e mu 'e ni doo: «-Mele [k]la 'bhe- 'ka daan mi 'e 'pegee 'nisrakun mu 'e, 'bhe- mee 'joo 'yoo- mu 'e -woo pebhle 'zi 'eke- ta ee?»

¹² Zesu 'tronbole -o wojan 'e 'yi, 'ke -ya pele- doo: «Mee 'klenyawole mu maza laa -o -laanekpa mi ma; 'ke yaa 'e go gade mu ba.

¹³ -Waanbhaa' -yaa' -jango' do 'kpo 'la [w]oa doo: «'N maza laa -o 'sraka do 'kpo ma 'ke ya 'e go mee -yrenklale 'n ma 'bhe ba;» -ka ge 'bhe -jan 'e 'yima, 'bhe- -kaa daan. -Amasroyi 'naa 'nule- mee 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- mee -ledoole mu 'mu 'siyre- noo-, 'dunj- 'n [n]wa -za 'yoo- kle mu -la 'siile-.»

Zesu 'pegee 'sunwla
(Maki 2.18-22; Luki 5.33-39)

¹⁴ -Yrekpaa' do, 'ke Mee Wiinfe' Mi Zaan a -klanlan-e mu 'e 'nule Zesu ba, 'bhe- 'ke -wa -lrokpale doo: «-Mele [k]la 'o moo 'pegee Farizi mu 'e 'o 'sunwla 'ebebele, 'bhe- 'yaa- pe -klanlan-e mu 'e waa 'sunwla- ee?»

¹⁵ 'Bhe-, Zesu 'bhe -jan 'e zikpaa- -o ni doo: «'Ka mu 'gbu 'kpee ma, le doyre noo- mu 'e -o so -o wleyisriwole 'ke le -noo 'e 'yoo -o -din 'waati 'la ba ee? 'Yooye- 'bhe 'la so klele! 'Dunj- 'ke le -noo 'e -gwa -o -din bhla 'la ba, 'bhe- -o nu 'sunwale 'te.»

¹⁶ «Waa so dune- gwe -yisrale 'ke sopee' dre-e 'le; 'kebhaale, sopee' dre-e 'e 'wlayre- noo- 'eke- ta, -e dune- gwe 'e 'bhe so 'e gla-an; 'bhe- -e 'peede- 'egbenele 'ke 'bhe kan -a 'peedyre [l]wa 'e ta.

¹⁷ 'Bhe- waa -ween dre-e kla wi 'fle 'foko gwe mu 'yi; 'ke 'bhe [k]la wi 'fle 'foko gwe mu 'e -o 'peede-, 'bhe- -o -yi -ween 'e klalaa', 'bhe- -e kle 'ke 'sie pe 'le. 'Dunj- -o -ween dre-e kla wi 'fle 'foko dre-e mu -la -yi, 'bhe- waa so 'eke- 'siele.»

-Ne -gblan-e do bweza gale ba, 'bhe 'pegee le do -bheza'
(Maki 5.21-43; Luki 8.40-56)

¹⁸ Zesu 'yaa- 'bhe -jan mu 'e 'wo zii' -o ni bhla 'la ba, 'ke Zuufu mu 'e -waa' -kunlii do nule- Zesu ba, 'bhe- 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu 'lee. 'Bhe- -e pe doo: «'N 'lu 'ne 'e [k]la 'ke 'siele, 'bhe [n]oo 'laa -mole' -li, nu ge 'e gbekpa' -a ma, 'bhe- -e bwe gale ba.»

¹⁹ Zesu 'e 'wlenle-, 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlan-e mu 'e dole- mee 'e zi.

²⁰ 'Dunj-, le do -yaa -zamaa' 'e 'plen-, 'bhe lee vu ta ple -le yaa bhe, 'ke yaa -yito' 'e 'le 'laa kan. 'Bhe le 'e [n]wa Zesu -zanta' yretete, 'ke -ya gbe yanle- 'bhe ta dune- gboon 'e ma.

21 -E -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee dɔɔ: «'Ali-ke 'η 'yaa- sɔ 'η gbɛ yanle sa -a ta dunɛ- 'ε ma, 'η 'yaa- nu -bheele'»

22 Zesu 'e 'yɛkpale -a -zanta', 'kee- 'yee- le 'ε 'yele, 'bhɛɛ- -e pe 'bhɛ ni dɔɔ: «'E zru dɔ 'egloole, 'η lu! 'Yee 'kpalawoa mi 'yi bhe 'e 'bheela-» 'Bhɛ yrɛ do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- le 'ε 'bheele.

23 Zesu 'bhɔle- Zuufu mu 'ε -waa' -kunlii 'ε ba, 'kee- bheela -gofɛn' 'pɛn mu 'pegee -zamaa' 'srɛ do yele-. -O -yaa wisi' zii' 'egloole -asiikɔɔ mɛɛ laa -yaa sɔ jan 'male.

24 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka 'pwɛ, -nɛ -gblanɛ 'ε yaa gale, 'duŋ- yoo yidɛ 'zi.» -Ayile, 'ke mɛɛ mu 'ε -o 'sɔnsile Zesu ma.

25 -Zamaa' 'ε 'pwɛle- blaɛn 'pɛɛlii-, 'ke Zesu 'wlale 'fɛ 'ε □la, 'bhɛɛ- 'kee- -nɛ -gblanɛ 'ε 'kunle 'bhɛ gbɛ ma, 'ke 'bhɛ bwele- gale ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'e 'wlɛnle.

26 'Bhɛ -nɛ -gblanɛ 'ε bweza 'ε gale ba, 'bhɛ □zian 'yee- 'kleɛn 'ε 'yi yrɛkɛn- □nɔɔ.

Zesu -yrɛ 'wi mi plɛ -yrɛ 'liiploola

27 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu gele- yrɛ -bhɛɛke' do □nɔɔ. -E -yaa 'bhɛ yrɛ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -yrɛ 'wile- mi plɛ 'taawole 'sanle -a zi, 'bhɛɛ- 'ke 'mu 'a pe 'egloole dɔɔ: «Davidi 'nranɛ-, 'o 'yrɛnkla 'e ma!»

28 Zesu 'bhɔle- -a ba -lɛ ma, 'ke 'woo- yrɛ 'wi mi plɛ -woo mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Ka 'gbu 'kpee ma 'mi sɔ 'ka 'bheele ɛɛ?» 'Bhɛɛ- -o pe -a ni: «-Aani' 'o Zan.»

29 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale -o -yrɛbhɛ' mu 'ε ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa 'ka 'bhee- 'bhii- 'ka 'ka □kpaɛ 'mi 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

30 'Bhɛɛ- -o -yrɛbhɛ' mu 'ε 'liiploola. -Ayile, Zesu -o -lɛmazwan 'egloole 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka 'bheezaa- 'ε 'yipele mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ni.»

31 'Duŋ- -o 'pwɛle- blaɛn 'pɛɛlii-, 'ke -wa 'tɔbhɔleya 'ε zenle- 'kleɛn 'ε 'yi yrɛkɛn- □nɔɔ.

Zesu 'bhobho do -bheela

32 -O -yaa ge 'zi 'waati 'la ba, 'ke -o nule- mɛɛ do 'le Zesu ba. 'Bhɛ mɛɛ 'ε 'bhɛ 'laa -yaa sɔ -wele', -amasrɔyi 'bhobho 'yaa- 'bhɛ 'le ta.

33 'Bhɛ yrɛ do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'yee- 'bhobho lii 'ε -gbinle' -a zi, 'bhɛɛ- 'kee- -janwole 'sanle. -Ayile, -zamaa' 'ε 'kpeɛɛnia -o ma, 'bhɛɛ- -o -yaa 'pe 'zi 'kaa: «'Waa 'bhɛ 'yansi -za yelɛ -lido' Izraɛli 'kleɛn 'ε 'yi -gɛ!»

34 'Duŋ- Farizi mu 'ε 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «-Setran' mu -kunlii 'gbu 'ε 'bhɛ -le 'zina mu -gbin 'seŋ 'na zii' -a ni!»

-Zamaa' ε 'yrɛnkla- zii' Zesu ma (Maki 6.34; Luki 10.2)

35 Zesu 'yaa- ge -wa -gbɛnɛ 'pegee -wa 'nɛ mu 'ε 'kɛn ta. -E -yaa mɛɛ mu daan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le Zuufu mu daanfe' mu 'ε □la; 'bhɛɛ- -e -yaa -bhɛnɛgbeya -wa 'ε ma jan -nrɛle' 'ε 'wo zii', 'bhɛ 'pegee -e -yaa gale mu 'ε 'kɛn -gloɔn 'pegee -sɔŋzan' mu 'ε 'bhee zii'.

36 Zesu -zamaa' 'ε 'yele, 'ke mɛɛ mu 'ε 'yrɛnkla -a ma, -amasrɔyi -o 'trɛbhɔle -yaa, 'bhɛ 'pegee -o -gblɔzi' gale -yaa 'bhii- -bhlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta.

37 'Bhɛ ya 'ε 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a ye 'ε -yoo 'bhii- -mlɔ gba -gbɛnɛ do 'la 'tranle- -o, 'bhɛɛ- 'duŋ- yewonɛ mu laa -o 'ebebele 'ke -wa kan, 'bhɛɛ- -wa wla zɛɛ 'yi.

38 'Bhɛla- -yile, -ka -sromabɔ gbazan 'ε ni, 'kooko- -e sɔ yewonɛ -bebe 'winbɔle -mlɔ 'ε 'kan yrɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- -wa wla zɛɛ 'yi.»

10

Zesu -klanlanɛ vu ta plɛ □kla -yaa' winbɔwo mu 'ε 'le (Maki 3.13-19; Luki 6.12-16)

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ε 'siile, 'kee- 'zina mu -gbin 'seŋ 'nale- -o ni, 'bhɛ 'pegee -e mɛɛ mu ma ga mu 'ε 'kɛn -gloɔn, 'bhɛɛ- -sɔŋzan' mu 'ε 'kɛn 'bhee 'seŋ □naa -o ni.

2 -E -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'la □kla -yaa -*winbɔwo mu 'le, 'mu 'tɔ -le -gɛ: Simo 'la -o 'bhɛ 'tokpaɛ- Pieri, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- Andre; 'bhɛɛ- Zebede gbe plɛ 'ε Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- Zaan;

3 Filipu 'pegee Batremi; Toma 'pegee 'nisrakun mi Matie; Alife gbe Zaki 'pegee Tade;

⁴ Simo 'la 'yaa- 'bhe a 'kleen -vavade 'ke 'bhe kan pe 'kpen ta, 'bhe 'pegee Zudasi Isikarioti 'la -dawli' □kpa Zesu gbe ta, 'bhe- -e 'bhe □naa 'bhe 'sɔnnii mu ni boolazi.

Zesu -o yaa -klanlani vu ta ple 'e 'winbo- 'zi -Jan 'Nrale- 'e 'woyre- nɔɔ- (Maki 6.7-13; Luki 9.1-6)

⁵ Zesu -yaa' -klanlani vu ta ple 'e 'winbwa-, 'bhe- -yoo -liala dɔɔ: «'Ka 'laa gele Zuufu kle mu ba, 'bhe- 'ka 'laa gele Samari 'kleen 'yi -wa mu 'e ta.

⁶ 'Dun- -ka ge Izraeli 'si mu -la ba 'elwale 'pe: 'Wole- 'bhii- -bhlaa mu 'la □nia 'mu 'le.

⁷ 'Ke 'ka -o ge 'zi 'kaa- 'taa 'e ta, -ka ge -a pelele mɛɛ mu 'e ni dɔɔ: <Laanima -Bhlangbeya 'yaa- bhla 'e □bhwa -wa -din.>

⁸ -Ka gade mu -bhee', 'bhe- -ka gbaa mu bwe gale ba; -ka -kpaande' mu ma -kpaan 'e go, 'bhe- -o 'fle mu 'e bakan 'wen, 'bhe 'pegee -ka 'zina -gbin mɛɛ mu zi. 'Ka pe 'la 'srɔwoa- bhaama, -kaa na 'ezin- mɛɛ -bheke' mu ni bhaama.

⁹ 'Ka 'laa -goli' do 'kpo bole 'ka 'wiin-.

¹⁰ 'Ka 'laa gben ta ge 'pepe do 'kpo 'sile-, 'bhe 'pegee 'ka 'laa dune- taboo dune- 'sile-; 'bhe- 'ka 'laa -sawla mu 'pegee 'ka 'taawo 'beni do 'kpo 'sile-. 'Dun- yewo mi 'e -e -yaa pe pele -srɔwo' -e yewo 'zi mɛɛ 'la zan mu ni 'mu -la 'kɔɔ.»

¹¹ «'Ke 'ka □bhwa -wa 'oo -wa 'la ta: 'kee- □kla -wa -gbene do 'le oo, 'kee- □kla -wa 'ne do 'le oo, -ka 'ka zeti- mi kplankplan do -glin 'elwale 'pe, 'bhe- 'ke 'ka 'bhe □ya, -ka bo -a ba 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ka gele ma.

¹² 'Ke 'ka -o 'wlale- 'fe do -la, -ka 'ka 'dumawo 'bhe 'fa □la mu 'e ni dɔɔ: <Bhaa 'ka bo 'edɔɔle.>

¹³ 'Ke 'bhe 'fe 'e □la mu 'e -dwa -a -la 'ka bo -o ba, 'kaa- yilabla 'duma 'e bo 'bhe 'fa mu 'e ta; 'dun- 'ke waa dɔle a -la 'ke 'ka bo -o ba, -ka 'kaa- 'duma 'e go -o ta.

¹⁴ 'Ke 'fe do -la mu 'e 'pegee -wa do ta mu 'e, waa dɔle -a -la 'ke -o 'ka 'cieya- si, 'bhe- 'ke waa dɔle -a -la 'ke -woo 'tronkpa- 'ka 'wojan- mu 'e □la, 'ka 'pwe bhla zi 'bhe 'fe 'e □la, 'bhe 'pegee 'ka go bhla zi 'bhe -wa 'e ta, -ka 'ka gaan mazon 'ke 'ka 'ka gaan ma bwegblen- 'e go; 'bhe nu klele 'bhe yre 'e

□nɔɔ mu 'e -waa' -za 'yoo- 'e ma -toomasie 'le.

¹⁵ 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ: -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbene 'e 'le, 'yee- -wa 'e ta mu 'e, -o ta -yren 'e 'yoo- nu -yiyale Sodomu mu 'pegee Gomoo mu ta -yren 'e ni.»

-Koo' 'lee -yren mu

(Maki 13.9-13; Luki 21.12-19)

¹⁶ Zesu pe 'ezin- -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'tronbado doo! 'N 'yoo- 'ka 'winlabo 'zi 'taa ta -ge bhe, 'ka nu klele 'bhii- -bhlaa mu kle srɔpe mu ple- gɔne- 'la gbene- 'bhe- -gbene. 'Bhe ya 'e 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhii- mɛɛ mu gbene-, 'bhe- 'ka 'yi kle 'edɔɔle 'bhii- -bhoolado maanne- mu gbene-.

¹⁷ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba mɛɛ mu 'e ma, -amasroyi mɛɛ mu nu gele 'ka 'le -klu ta, 'bhe- -o nu 'ka tafele 'ke gbanbhle mu 'le -waa' daanfe' mu 'e □la.

¹⁸ -O nu gele 'ka 'le -janmatii mu 'pegee -bhlangbe mu ba 'mi 'to 'e -zayi', 'dun- 'ka nu klele 'n 'srɛ mu 'le 'bhe -bhlangbe mu 'e 'pegee 'drunyan 'yi mu 'e 'yre □la.

¹⁹ 'Ke -o -ja 'ka 'le -klu ta, 'ka nu -jan yek- 'la 'wole-, 'bhe 'pegee 'ka nu -a wole gɔne- 'la gbene-, 'ka 'laa 'bhe do 'kpo yienkanle. 'Ka nu -jan mu 'la 'wole- -o -yre ma, -Waanbhaa' nu 'bhe 'kpale- 'ka 'lii 'bhe yre do 'kpo 'e □nɔɔ bhe.

²⁰ 'Bhe -jan mu 'e 'mu 'laa nu dale 'ka mu 'gbu 'kpee, 'dun- 'ka De -Waanbhaa' Lii 'e 'bhe nu 'ka 'wojan- 'e 'kpale- 'ka 'lii.»

²¹ Neene- ma do mu nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbe ta, 'bhe- -woo 'eke- na mɛɛ mu ni 'bhe- -woo de. 'Bhe- -ne de mu nu -a klele -o 'gbu 'kpee yi mu ni 'bhe- gbene- 'ezin-. -Ne mu nu -wlenle' -o yape mu 'e ma 'bhe- -o 'mu de.

²² 'Ka ven nu 'sile- mokpen' yin -lii 'mi 'to 'e -zayi'; 'dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe -yren mu 'e 'yikwan' 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'bhe zan nu gole -za 'yi.

²³ 'Ke mɛɛ mu -yrenkpa 'ka ta -wa do ta, -ka blasan-, 'bhe- -ka ge -wa 'bheke do ta. 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ: 'Sani 'ka nu yanle 'kaanlele Izraeli -wa mu 'e 'kpen ta, 'ke Bhaaplen Gbe 'e □nwa gban.

²⁴ «Laklu 'ne do gbilaan 'yi 'laa ya -a daan mi 'e ni, 'bhεε- yewone do gbilaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'e ni.

²⁵ 'Ke -za 'la □tian -laklune daan mi 'e ma, 'bhεε- 'yansi za -le nu 'tenle- -laklune 'e ma 'ezin-. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -za 'la □tian 'yee- -kunlii 'e ma, 'bhεε- 'yansi za -le nu 'tenle- -yaa' yewone 'e ma 'ezin-. 'Ke -o 'fezan- 'e 'gbu 'tokpaa- dɔɔ Bεεzebuli ('bhe 'yi -le -Setran'), waa nu 'solε- 'to 'yoo- -glɔɔn 'e -dela 'kpale 'fε 'e □la mu 'e ma 'ezin- εε?»

-Kɔɔ' -gbilaan' ma mi -le -dela -le εε?
(Luki 12.2-9)

²⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa -gbilaanle' bhaaplen mu -lεε. -Amasroyi 'ke 'bhe 'waati 'e □bhwa, pε 'oo pε 'la magaanle -o, 'bhe 'kpen ta nu 'pwele-, 'bhεε- mɔkpen' nu -zadɔle gaanyiza 'tole- gaanyiza 'bhe 'yi.

²⁷ 'N 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'ka ni -ge -gblo 'yi, -ka ge 'bhe 'wo -yrekpaa' kpataakpa; 'bhεε- 'η 'yoo- swen swen 'yi -jan 'la 'wo zii' 'ka 'tron 'yi -ge, -ka ge 'bhe -toorodo 'egloole 'peeli- mɔkpen' 'yre ma.

²⁸ Mεε 'la zan mu sɔ mεε dele-, 'ke waa sɔ mεε lii 'e dele-, 'ka 'laa -gbilaanle' 'mu 'lεε. 'Dun- -Waanbhaa' 'la sɔ mεε niigole -a -yi, 'bhεε- 'bhe 'seη -o -a ni 'kee- 'ka lii 'e bɔ -jranama 'te 'e 'yi, -ka -gbilaan' 'bhεε- 'lεε.

²⁹ Waa -o 'vone ple gon zi -goli' 'tanbha do ma εε? 'Dun- -o do 'kpɔ 'laa sɔ -baale' 'tre ma, 'ke 'bhe 'laa klele 'ka De -Waanbhaa' zru maza 'le.

³⁰ 'Ali- 'ka mu, -Waanbhaa' 'ka 'winbhe- mu 'e 'kpen 'liido-.

³¹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka 'laa -gbilaanle'. 'Ka mu mabhaabhɔ 'vone 'saa mu ta.»

Zesu dɔle 'pegee 'e -bangole -a -yi
(Luki 12.8-9)

³² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'a □pia 'kaa 'bhe -o 'an pε mεε 'le mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'bhe zan 'e dɔle 'an pε mεε 'le 'η De 'la -yoo laanima 'bhe 'yre □la.

³³ 'Dun- 'ke mεε 'la zan 'e -bangwa 'mi 'yi mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'mi nu 'ezin- 'η -bangole 'bhe zan 'e 'yi 'η De 'la -yoo laanima 'bhe -yre □la.»

Zesu pe dɔɔ mεε mu -yicienle nu klele -a 'to 'e -zayi'

(Luki 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Yaa klele 'ka ni 'bhii- 'η □nwa boleya -dɔɔ 'nale- 'ka ni 'tre 'lεε- ta -ge. 'Naa 'nule- boleya -dɔɔ 'nule- 'ka ni, 'dun- 'η □nwa 'ka 'plen- 'sieyre- -la nɔɔ-.

³⁵ 'N □nwa mεε do 'pegee -a de plen- 'sieyre- -la nɔɔ-, 'bhe 'pegee 'η □nwa -ne -gblane do 'pegee -a nεε plen- 'siele-; 'bhεε- 'ezin- 'η □nwa 'bhεε- 'yansi za klele le dree do 'pegee 'bhe 'naale- plen- 'ezin-.

³⁶ Mεε do 'sɔnnii mu nu klele -a 'gbu ba 'fa -la mu -la -le.»

³⁷ «'Ke mεε 'la zan de 'pegee -a nεε -za sɔ a ni 'ke 'bhe kan 'mi ta, 'mi a pε laa 'bhe zan 'e 'le. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan gbe 'pegee 'bhe 'lu -za sɔ a ni 'ke 'bhe kan 'mi ta, 'mi a pε laa 'bhe zan 'e 'le 'ezin-.

³⁸ 'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -e kle 'η zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si 'e 'yi 'elwale 'pe, 'bhεε- -e dɔ -yrenbhlele □la 'mi -zayi', 'ke 'bhe □kla, 'bhεε- -e nu dɔle 'mi zi 'te.

³⁹ 'Ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'e go -za 'yi, -e nu bloole -a -yi; 'dun- 'ke mεε 'la zan 'e 'niigwa- -a 'gbu □si 'e 'yi 'mi -zayi', 'bhe zan nu 'bhe 'srɔwo gbe dreevole.»

Klεza -lrele' mu ma -tron
(Maki 9.41)

⁴⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'ka □kwan 'elrele, 'bhe zan 'e, 'bhe 'mi -la □kwan 'elrele bhe; 'bhεε- 'bhe zan 'e 'bhe 'mi 'winbɔ mi 'e 'bhεε- □kwan 'elrele bhe 'ezin-.

⁴¹ 'Ke mεε 'la zan -Waanbhaa' -lεla' janwo mi do □kwan 'elrele -yaa' -Waanbhaa' -lεla' janwoleya 'e ma, -Waanbhaa' nu -tron 'la 'nale- -a -lεla' janwo mu 'e ni, -e nu 'bhεε- 'yansi -tron 'nale- 'bhe zan 'e ni 'ezin-. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan mεε -ledɔole do □kwan 'elrele -yaa' -ledɔoleya 'e ma -Waanbhaa' -yre 'yi, -Waanbhaa' nu -tron 'la 'nale- mεε -ledɔole mu 'e ni, -e nu 'bhεε- 'yansi -tron 'nale- 'bhe zan 'e ni.

⁴² 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan -yi -dɔɔ 'paayan□ do -naa 'an -klanlane mu 'lεε- -o ba mi 'fientronne 'gbu 'e ni, -yaa' -klanlaneya 'e ma, 'bhe zan nu 'bhe ma -tron 'srɔwole.»

11

¹ Zesu 'yanle- -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε daanlele 'bhe -jan mu 'ε 'le, 'kee- gele- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- 'bhe □nɔɔ -wa mu 'ε ta.

MƐƐ MU -O -WLEN 'ZI ZESU 'PEGEE -JAN 'NRALE- 'Ɛ 'WOZA- 'Ɛ MA

*Mεε Wiinfe' Mi Zaan a winɔwo mu
(Luki 7.18-35)*

² 'Dun- Mεε Wiinfe' Mi Zaan -yaa -kaso 'yi, 'bheε- -e Zesu Krisi kleza mu 'ε 'male-; 'kee- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'ke mu 'winbole Zesu ba

³ dɔɔ 'mu ge -a -lrɔkpa' dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'o 'yri 'yaa- mεε 'la zan nule ta 'bhe 'le, taa- 'woo- 'yrikpa mεε -bheεke' do ta 'ezin- εε?»

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka -yɾε -o -za mu 'la ma, 'bhe 'pegee 'ka 'trɔn -o -jan mu 'la 'yi, -ka ge 'mu 'yigɔɔn- Zaan ni,

⁵ -ka 'ka 'yrekpa -ge doo: -Yɾε 'wi mu -o yɾε ma ye 'zi, gaan 'siele- mu -o 'taawo zii', -kpaan -o go 'zi -kpaandε' mu ma, 'trɔn 'wile- mu 'trɔn 'lii mu -o 'ploo zii', 'bheε- -o -jan ma zii'. 'Bheε- gbaa mu -o bwe 'zi gale ba, 'bhe 'pegee -o -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' -yɾεnbhɔdε mu ni.

⁶ 'Ke 'naa klele mεε 'la zan baa- pε 'le -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe zan a pε -yinra.»

⁷ Mεε Wiinfe' Mi Zaan a -klanlanε mu 'ε gele blaas, 'ke Zesu -janwole 'sanle Zaan ba zayi' -zamaa' mu 'ε ni dɔɔ: «'Ka -ja -mela -glinle' -kpe 'ε ta εε? 'Ka -ja to diinj do -la -glinle' 'ke -ploo -o 'bhe bεen 'zi εε? 'Yooye-, 'ka 'laa gele 'bhe -glinle' ma.

⁸ 'Bheε- 'ka -ja -mela -glinle' εε? 'Ka -ja mεε -baale' -lrele' do -la -glinle' εε? 'Nɔɔ-! -Amasɔyi mεε 'la zan mu 'mu baa 'elrele -o 'mu ye -bhleŋgbe mu -la ba 'fa □la.

⁹ 'Bheε- ka -ja -mela -glinle' εε? 'Ka -ja -Waanbhaa' a -lala' janwo mi do -la -glinle' εε? -Aani', wlan 'ε ni, -yoo 'ke -Waanbhaa' -lala' janwo mi do 'le kpataakpa. 'Bheε- dɔɔn' -a gbalaan -yiya' -Waanbhaa' -lala' janwo mi do ni.

¹⁰ -Amasɔyi -a yɔɔndele -o 'yela- ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: <'E 'yɾεkpa doo! 'Mi nu 'an -janwo' mi

'ε 'winbole 'ε 'lεε, 'bhe nu 'ε 'lεε zi 'ε 'lεmagaanle.»

¹¹ «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: -O bhaapleŋ mu 'la □yaa -le mu ta 'mu ba, 'mu do 'kpɔ gbalaan 'yi 'laa ya Mεε Wiinfe' Mi Zaan ni 'Dun- laanima -bhleŋgbeya -wa 'ε ta mεε 'fientɾɔnne 'ε 'bhe gbalaan 'yiya- 'yee- Zaan ni.

¹² Mεε Wiinfe' Mi Zaan -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- zisaan- 'kee- san 'bhe 'waati 'ε ma, 'ke 'bhe nu 'tenle- -zɔn ma, laanima -bhleŋgbeya 'ε □kla 'ke fangan- maza -la -le. 'Bheε- mεε 'la zan mu dɔ 'egloole 'yee- -bhleŋgbeya 'ε sɔ klele- 'mu -le a pε 'le.

¹³ 'Bhe ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'ε 'pegee Moizi a 'tonj mu 'ε -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaaza 'ε □woa, 'ke 'bhe nu 'tenle- 'yee- Mεε Wiinfe' Mi Zaan a pε 'waati 'ε ma.

¹⁴ 'Bheε- 'ke 'ka -o -a zi 'bhii- 'kaa 'yima, -kaa 'yaango- dɔɔ Eli 'la -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'ε -wa nuza 'ε □pia bi 'elwale -sɔ 'yee- Zaan -le 'bhe 'le.

¹⁵ 'Ke -a -yima' 'trɔn -o mεε 'la zan ngblo ma, -ya 'yima!»

¹⁶ «'N sɔ -zɔn bhaapleŋ mu 'ε danle- -mela ma εε? -Woo 'bhii- -ne 'ke mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan mu 'ε ta; 'bheε- -woo -ne 'bheεke mu 'sii zii' dɔɔ:

¹⁷ <'O 'srokpa- 'ka ni -gofen' 'yi, 'bheε- 'ka 'laa 'srotanle! 'O bheela wisi' 'sro mu □kpa, 'bheε- 'ka 'laa wisile!»

¹⁸ «Zaan □nwa 'ka ba, 'bheε- yaa -yaa pebhle, 'bhe 'pegee yaa -yaa -yi mi. 'Bheε- mεε mu 'ε -wa □pia a ma dɔɔ: <'Zina do -o -a zi.>

¹⁹ 'Bhe blaas, Bhaapleŋ Gbe 'ε 'bhe □nwa, 'bheε- 'bhe 'yaa- pebhle, 'bheε- 'bhe 'yaa- -yi mi. 'Bheε- mεε mu 'ε pe 'bhe ma dɔɔ: <Mεε 'lεε- bole -o pebhlele 'pegee -wεen 'mile- -la ma; 'bheε- -e bhεgwlenya -kpa 'nisrakun mu 'pegee mεε 'joo 'yɔɔ- -bheεke' mu -la ma!> 'Dun- -o -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ε dɔ bhaapleŋ kleza mu -la ma.»

*-Wa 'ke ta mu laa dɔle -a -la 'ke -woo
kpa Zesu 'yi*

(Luki 10.12-15)

²⁰ 'Bhe blaas, Zesu 'sole- maza -bebe □kla -wa mu 'la ta, -e -lale' -saan 'bhe -wa mu 'ε ta mu 'ε ta. -Amasɔyi 'bhe -wa mu 'ε ta mu 'ε waa -o zru mu 'ε 'niinale

-Waanbhaa' ba -titi 'ke -woo 'taawogbeya 'ε maboo.

²¹ Zesu pe 'ezin- doo: «'Ka ta -yren! Korazen -wa -la mu 'pegee Betisaida -wa -la mu! -Amasroyi 'η 'sole- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe 'yansi 'sole- maza mu 'ε □kla bi Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'ε ta, 'ke -zōn 'laa 'bhe 'le 'ke 'bhe -wa mu 'ε ta mu 'ε -o -boto kple mu □klaa gban -o ta, 'bhεε- 'ke -o -pεε -kaan gban -o ma, 'kooko- -wa zōn 'bhii- -o -ploola waa -za 'yoo- mu 'ε ma, 'bhεε- -woo zru mu 'ε 'niinaa- -Waanbhaa' ba, 'bhεε- -woo 'taawogbeya 'ε maboola.

²² 'Bhela- -yile, 'mi pe 'ka ni doo: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'ε ta mu 'ε -o ta -yren 'ε yaa nu klele 'eyoole 'bhii- 'kaa- pe 'ε gbεen-.

²³ 'Bhεε- 'ka mu Kapenomu -wa la mu, -yoo 'ka ni 'bhii- 'ka nu 'sole- 'ka -wlenle', 'bhεε- 'ka ge 'tenle- lafle' ma εε? -Waanbhaa' nu 'ka mazinale, 'bhεε- 'ka nu gele -jranama 'te 'ε 'yi. -Amasroyi 'η 'sole- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe 'yansi 'sole- maza kle Sodomu -wa 'ε ta, 'bhe -wa 'ε 'yaa- nu bole ye 'kee- nu 'tenle- -zōn ma.

²⁴ 'Bhela- -yile, 'mi pe 'ka ni doo: -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, 'ka ta -yren 'ε 'yi nu yale Sodomu -wa -la mu 'ε ta -yren 'ε 'bhe ni.»

Zesu -a -Jan 'Nrale- 'ε (Luki 10.21-22)

²⁵ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu 'a 'seriwole 'sanle, 'bhεε- -e pe doo: «'E! 'N De, 'tre 'pegee lafle' Zan, 'e wlan 'ε -gaanna -zadō' mu 'pegee mεε yikanle mu ma, 'bhεε- 'ya zōnlawoa -ne 'fientronne mu ni, 'mi 'e pubo- 'bhe ma.

²⁶ Wlan -le 'bhe 'le, 'N De -Waanbhaa', -e -swa 'e zru ni 'ke 'ya kle 'bhεε- gbεen-»

²⁷ «'N De -Waanbhaa -za 'kpen gbekpa- 'η 'koo. Mεε 'kedo- 'kpo 'laa Bhaaplen Gbe 'ε do, 'ke yaa 'e go -a De do -kplen ba. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa -ne De 'ε do, 'ke yaa 'e go -a Gbe 'pegee -a Gbe 'ε -a De -zōnna mεε 'la zan mu ni 'mu -la ba.»

²⁸ «-Ka nu 'mi ba, 'ka mu 'la 'kpen 'trebhwa□ 'kwe kpinle mu 'silele, 'bhεε- 'mi nu -yitrele nale 'ka ni.

²⁹ -Ka nu 'mi a pe 'kwe 'ε 'si, 'bhεε- -kaa 'to 'η 'ka daan doo, -amasroyi 'η 'yi -o 'edoole, 'bhεε- 'mi 'η 'gbu mazinaa, 'bhe 'yi, 'ka nu -yitrele kplankplan -srōowole 'mi ba.

³⁰ 'Wlan 'ε ni, 'an pe ye 'ε yaa la, 'bhεε- 'an pe 'kwe 'ε kpin laa -o.»

12

Zesu 'pegee -yitrε' yi ba za (Maki 2.23-28; Luki 6.1-5)

¹ 'Bhe blaen, -yitrε' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaa- 'kan zii' gba do 'yi. 'Bhεε- gbōn -yaa -yaa' -klanlanε mu 'ε de 'zi; -ayile 'ke -o pebhaa 'ke mu 'ε 'kanle- 'sanle 'bhεε- 'ke -o 'mu bhle.

² 'Bhe klele 'te, Farizi mu 'ε -woo yele 'bhe pebhaa mu 'ε 'kan yre □noo, 'ke -wa pele- Zesu ni doo: «'E 'yrekpa 'yaa- klanlanε mu 'ε ta doo, -kooa' a 'toη mu 'ε ta waa -za 'la kle -yitrε' yi ma, 'woo- mu -o 'bhεε- kle 'zi!»

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -o -lrōkpale doo: «'Yi do ta, gbōn -bhlenge Davidi 'pegee -a zi mu 'ε □dia, 'bhεε- pele do 'kpo 'laa -yaa -o 'koo. -E -za 'la □kla 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' εε?

⁴ 'N bhe, -e -ja wlale -Waanbhaa' 'fe 'ε □la. 'Bhεε- -o 'sraka -gwa 'bluu mu 'la 'le -Waanbhaa' ni, 'yee- Davidi 'pegee -a zi mu 'ε -o 'bhe 'bluu mu 'ε □bhla. 'Dun- -kooa' 'toη mu 'ε ta, yaa do mεε -bhεeke' do 'kpo 'kpee 'ke 'bhe 'woo- 'bluu mu 'ε bhle; 'ke yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kplen ba.

⁵ 'Bhεε- 'ka 'laa -jan 'lεε- 'bhe tapele -lido' 'ezin- Moizi a 'toη 'sewe 'ε 'yi εε doo: <'Ke 'sraka 'lena mu 'la -waa' yewo yi □kla -yitrε' yi ma, -wa -yisie'; 'bhεε- 'dun-, waa -kpan balaa' -o ta 'bhe -zayi'.>

⁶ 'Dun- 'mi pe 'ka ni doo -za 'la 'bhe -o -ge 'bhe gbalaan -yiya' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbεne 'ε ni!

⁷ -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sewe 'ε 'yi doo: <'N maza laa -o 'sraka 'kedo- 'kpo ma, 'ke yaa 'e go mεε -yrenklale ma 'η ma 'bhe ba.> 'Ke 'ka 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'yimaa- 'gbu 'elrele bi, 'ka 'laa -yaa nu -lale' mεε 'la zan mu 'laa -za 'yoo- klele 'mu ta.

8 'Bhe ya 'e 'yi, Bhaaplenj Gbe 'e 'bhe -le -yitre' 'yi 'e Zan 'e 'le.»

Mee gbe 'kwlanle- do -bheeyre'
(Maki 3.1-6; Luki 6.6-11)

9 'Bhe blaen, 'ke Zesu gele- wlale -waa' Zuufu mu daanfe' 'e do -la.

10 Mee gbe 'kwlanle- do -yaa' 'bhe □noo ye. 'Dun- 'yee- Zuufu mu daanfe' 'e □la mee mu 'e 'yaa- -a zi 'bhii- -o -layre' -sroowo' Zesu ta, 'bhela- -yile 'ke -wa -lrokpale doo: «-Kooa' 'tonj 'e ta mee so mee -bhεeke' 'bheele -yitre' 'yi ma εε?»

11 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale doo: «'Ke -bhlaa do 'kpo -o 'ka do 'koo, 'bhεε- -yitre' 'yi do ma, 'ke 'bhe -bhlaa do 'kpo 'e -ja bole -klonj gboon do 'yi; 'bhe -bhlaa 'e zan 'e yaa nu gele -a 'pwele- -klonj 'e 'yi εε?»

12 'Bhεε- 'dun-, bhaaplenj do mabhaabho -bhlaa do ta. -Ayile, -kooa' 'tonj 'e ta mee so -za 'wlan klele- mee -bhεeke' ni -yitre' 'yi 'e ma.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele mee gbe 'kwlanle- 'e ni doo: «'E gbe 'e 'yisron!» 'Bhεε- 'ke -ya gbe 'e 'yisronle, 'bhεε- 'ke 'bhe doole- 'bhii- -a -vin do mi 'e gbεen-.

14 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke Farizi mu 'e 'pwele, 'bhεε- -o -yaa nu 'sole- Zesu 'kunle gonε- 'la gbεen- 'bhεε- -wa dε, 'ke -woo 'eke- yele- 'bhe -za 'e 'yi.

-Waanbhaa' -yaa' yewone 'la makwan-

15 'Dun-, Zesu -o wojan 'e 'male-, 'ke -ya plengole 'bhe yre 'e ma. -Zamaa' 'sre do -ja -a zi -a geyre 'e □noo; 'bhεε- -e gadε mu 'e 'kpen 'bheela-.

16 'Bhεε- 'dun-, -e -yaa -o -lemazon 'zi 'egloole 'kaadoo- waa a tapwele.

17 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'leswa-; -ya □pia doo:

18 «-Waanbhaa' pe doo 'mi 'an yewone 'la makwan- 'yele- -ge.

-A -za so 'η ni 'egbenele, 'bhεε- -yoo 'η zrukpalaa.

'N nu 'η Lii 'Wenj 'e zinalε -a ta, 'bhεε- -e nu -ledooleya maza -jan -la wole 'kleen 'e 'kpen 'yi 'si mu 'e ni.

19 Yaa nu zaabole mee 'kedo- 'kpo 'le, 'bhεε- yaa nu -gbekanle 'egloole.

Waa nu a -weli' 'e male -gbleba mu ta.

20 To diinj 'la 'bhe 'klule- -o, yaa nu 'bhe 'cienle-.

'Bhεε- -lanbha 'la 'bhe 'bhile- 'e -yoo 'fientronne, yaa nu 'bhe 'liile-.

-E nu a klele 'bhεε- gbεen- 'sani- 'ke -Waanbhaa' a -ledooleya 'e kpa pe 'kpen 'wiinj-.

21 'Bhe ya 'e 'yi, 'kleen mu 'e 'kpen 'yri nu bole 'yela- ta.»

Zesu pe doo -yaa' pe -glooya' 'e 'bhe 'laa da -Setran' ba

(Maki 3.20-30; Luki 11.14-23)

22 'Bhe 'yi bhe, 'ke mee 'ke mu nule- gadε mi do 'le Zesu ba. 'Zina -yaa 'bhe zi, 'bhela- -yile -e -yaa 'ke 'bhobho 'le, 'bhεε- -a -yre 'wile- -yaa. 'Bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke Zesu 'a 'bheele, 'bhεε- 'kee- -janwole, 'bhe 'pegee 'kee- -yre ma yele-.

23 'Bhe 'yi 'te, 'ke -zamaa' 'e 'kpen 'kpeelenile -o ma, 'bhεε- 'ke -woo 'eke- lrokpale doo: «-Bhlengbe Davidi 'nranε- 'e 'yele- 'laa -ge εε?»

24 'Bhεε- 'dun-, Farizi mu 'e 'tronbole -o wojan mu 'e 'yi, 'ke 'mu 'a pele- doo: «Bεεzebuli ('bhe 'yi -le 'zina mu -kunlii gbalaan), 'bhe -le 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' mee 'leε- ni!»

25 'Bhe klele 'te, Zesu -o 'kpeejan- mu 'e dole 'ke -ya pele- -o ni doo: «'Ke -bhlengbe do a 'kleen 'yi mu -yicienle -o, 'bhεε- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhe 'kleen 'e nu 'siele-. 'Bhεε- 'kee- □kla -wa do ta mu 'le 'oo, 'kee- □kla 'fe do -la mu 'le 'oo, 'ke -o -yicienle -o, 'bhεε- 'ke -o gwledan 'eke- ba, 'bhe -wa 'e yaa nu -mole', 'bhεε- 'bhe 'fe 'e yaa nu -mole' 'ezin-.

26 'Ke -Setran' -o -a 'gbu -gbin 'zi, -yoo gwledan 'zi -a 'gbu -la ba bhe. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -yaa' -bhlengbeya 'e nu -mole' 'nale- ma εε?»

27 'Ke -Setran' 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' 'mi ni; -dele 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' 'kaa- pe mee mu 'e ni 'e? 'Ka 'gbu a pe mee mu 'e 'mu -le nu -kpan 'kpaale- 'ka 'lii 'bhe ma.

28 'Dun- 'ke 'η 'yoo- 'zina mu -gbin 'zi mee mu zi -Waanbhaa' Lii 'e 'bhe -la 'senj ta, -kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' a -bhlengbeya -yoo 'ka 'plenj-.»

29 Zesu pe 'ezin- doo: «Mee 'kedo- 'kpo 'laa so gele- pe 'sile- fangan- ma mee do

ba 'fa □la, 'ke yaa 'bhe fanġan- ma mεε 'ε gbetabole bhle 'le 'elwale 'pe; 'kee- -yaan 'bhe gbetabolele 'waati 'la ba, 'bheε- -e so 'bhe a 'fa -la pe mu 'ε 'sile 'te.

³⁰ 'Ke mεε 'la zan laa -o 'mi ba, 'bhe zan -wlenle' -o 'mi ma, 'bheε- 'ke mεε 'la zan laa nule bhole 'η ba mεε mu -lekpalele 'eke- ta, 'bhe zan 'ε -o piilaa' mi -la -le 'eke- ma.

³¹ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma doo: 'Ke bhaaplen mu -za 'yoo- 'oo -za 'yoo- 'la □kla, 'bhe 'pegee 'ke -o -jan 'yoo- 'la □woa, -Waanbhaa' nu 'bhe mu ma -sroma 'yanle-; 'duġ- 'ke mεε 'la zan Lii 'Weġ 'ε ma -jan 'yoo- □woa, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-.

³² 'Ke mεε 'la zan Bhaaplen 'ε Gbe 'ε ma jan 'yoo- □woa -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -sroma 'yanle-; 'duġ- 'ke mεε 'la zan Lii 'Weġ 'ε ma jan -yoo □woa, 'kee- □kla -zōn oo, 'kee- □kla too oo, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan a -sroma 'yanle- -titi.»

*-Yri diiġ 'pegee -a bhaa
(Luki 6.43-45)*

³³ Zesu pe 'ezin- doo: «'Bhe -ya 'ε 'yi bhe, -yri diiġ -lrele' -le bhaa -lrele' kle, 'bheε- -yri diiġ -yoo' -le bhaa -yoo' kle. -Amasroyi -o -yri diiġ 'ε do -a bhaa -la ma.

³⁴ -Bhlu 'plalu 'si mu! 'Ka -o 'eyoole 'gbu 'de, 'ka so -jan 'wlan mu wole- 'nale- εε? -Amasroyi -jan yeke- 'la -yoo 'e 'kpee, 'e 'lii 'bheε- yeke- wo.

³⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'kpee 'lrele- -liiġan' -o 'elrele, 'bheε- mεε 'kpee 'yoo- -liiġan' -o 'eyoole.

³⁶ 'Mi 'a pe 'ka ni doo -Waanbhaa' a 'kitikan 'yi 'ε 'le, bhaaplen mu nu -o bhaama jan 'tole- bhaama jan 'la □woa, 'mu 'kpen 'yaanpele.

³⁷ -Amasroyi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baale 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma, 'bheε- -yaa' -kpan nu baale 'e ta 'e 'gbu 'liiwli- -la ma 'ezin-.»

*Zesu 'e -baġwa 'sole- maza do klele 'yi
(Maki 8.11-12; Luki 11.29-32)*

³⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke 'Toġ Daan mu 'ε 'pegee Farizi 'ke mu 'a 'pele Zesu ni doo: «'O Daan mi, 'woo- -a zi 'bhii- 'e 'sole- maza do kle 'o 'yre ma -ge doo.»

³⁹ Zesu pe -o ni 'te 'kaa: «-Zōn mεε mu 'ε -woo 'eyoole, 'bheε- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- 'η 'sole- maza do kle -o ni, 'duġ- 'naa nu 'sole- maza 'kedo- 'kpo klele -o -yre ma, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' -lela' janwo mi Zonasi a pe 'sole- maza do 'kpo 'ε ba.

⁴⁰ Zonasi -yrekpa' yaga 'pegee -bi yaga □kla kaa -gbene 'ε 'kpee gōne- 'la gbēen-, Bhaaplen Gbe 'ε nu -yrekpa' yaga 'pegee -bi yaga klele 'tre □la 'bheε- gbēen-.

⁴¹ -Ayile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ε 'le, Ninivu -wa la mu 'ε nu -wlenle' -zōn mεε mu 'ε 'kaama-, 'bheε- -o nu -kpan baale -o ta. Amasroyi 'woo- Ninivu -wa la mu 'ε -o Zonasi 'wojan- mu 'ε 'male-, 'ke -o 'ploole waa -za 'yoo- mu 'ε ma, 'bheε- 'ke -woo zru 'niinale -Waanbhaa' ba. 'Bheε- 'duġ-, mεε 'la zan -o -zōn -ge 'bhe gbalaan -yiya' Zonasi ni, 'bheε- 'ka 'laa -a zi 'ke 'ka 'ka kpa 'bhe -yi.

⁴² 'Bhe kleġbeya do 'ε 'yi bhe, 'yee- 'kitikan yi do 'kpo 'ε ma, -bhleġbe le Seba nu -wlenle' -zōn mεε mu 'leε- 'kaama-, 'bheε- -e nu -kpan baale -o ta. -Amasroyi -e -daa 'tre ta 'kleen gbōon do 'yi, 'bheε- -e □nwa -a 'trōnkpale Salomō a -zadō' ma jan mu 'ε □la. 'Bheε- 'duġ-, mεε 'la zan -o -ge 'bhe gbalaan -yiya' Salomō ni.»

*Lii -yoo' 'ε 'nu gbe dree
(Luki 11.24-26)*

⁴³ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'Ke lii -yoo' 'ε -gwa mεε do zi, -e ge yre -kpa mu 'ε □noo, -a -yitre' yre -glin zayi'. 'Bheε- 'duġ-, 'ke yaa -yitre' yre yele,

⁴⁴ -ya pe doo: <'N -gwa 'fe 'la □la, 'η gele- niinale 'bhe □la.> 'Bheε- 'kee- □nwa -a -la, -ya -la 'fleġ- ye, 'bheε- -a -la gole -o, 'bhe 'pegee -a -la pe mu 'ε 'kpen 'lεmagaanle -o 'elrele. 'Duġ- mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o -a -la.

⁴⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, -e ge lii -yoo' 'bheεke 'srwaple- 'siile-; 'bhe 'mu -yoo' -yiya' -a -lwa mi 'ε ni; 'bheε- -o nu wlale 'eke- zi 'yee- 'fe 'ε □la, 'bheε- -wa kle -o yi 'fe 'le. -Ayile 'yee- mεε 'ε 'taawogbeya dree, 'bhe 'yoo- -yiya' -a 'taawogbeya gwe mi 'ε ni. 'Bhela- 'yansi za -le nu klele -zōn mεε -yoo' mu 'ε ni.»

-De mu 'gbu -le Zesu nɛɛ 'pegee -a nɛɛɛ- mu 'ɛ 'le ɛɛ?

(Maki 3.31-35; Luki 8.19-21)

⁴⁶ Zesu 'yaa- -janwo' zii' -li bhla 'la ba -zamaa' -gbɛɛɛ 'ɛ ni, 'ke -a nɛɛ 'pegee -a nɛɛɛ- mu 'ɛ 'nule dulalɛ -e -yaa 'fɛ 'la □la 'bhe 'lɛ ma. 'Bhɛɛ- -o -yaa zi 'bhii- -o -janwo' 'a ni.

⁴⁷ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke mɛɛ do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Dula- doo, 'e nɛɛ 'pegee 'e nɛɛɛ- mu 'ɛ -woo 'pɛɛlii-, 'bhɛɛ- -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni.»

⁴⁸ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhe zan 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -de mu -le 'ɛ nɛɛ 'pegee 'ɛ nɛɛɛ- mu 'le ɛɛ?»

⁴⁹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'kee- yaa -klanlanɛ mu 'ɛ zɔɔnle- -a gbɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'E 'yɛkpa -gɛ doo! 'N nɛɛ 'pegee 'ɛ nɛɛɛ- mu 'ɛ 'wole- -gɛ.

⁵⁰ -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'ɛ De 'la -yoo laanima 'bhe zru maza -kla, 'bhe zan -le 'ɛ nɛɛɛ- 'gwlaan- 'pegee 'ɛ nɛɛɛ- le 'bhɛɛ- 'ɛ nɛɛ 'le 'ezin-.»

13

Pɛbhe bɔ mi ma -gɔɔn

(Maki 4.1-9; Luki 8.4-8)

¹ 'Bhe blaɔn boolazi, 'yee- -yɛkpaɔ' do 'ɛ 'le, 'ke Zesu 'pwele 'fɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'kee- gele- yaalɛ wɛyi- 'ɛ 'lɛ ma.

² -Zamaa' -gbɛɛɛ do 'pa gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ -a ta, 'kee- gele- yaalɛ -yitakonɔ do 'yi -yi 'ɛ ta. -Zamaa' 'kɛn dulalɛ -yaa wɛyi- 'ɛ gɔɔna.

³ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -yoo daanle -za -bebe mu 'le -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o ni dɔɔ:

⁴ «Pɛbhe bɔ mi do -ja pɛbhe bɔyɛ nɔɔ- -yaa gbabhe 'ɛ ta. -E -yaa pɛbhe mu 'ɛ 'wian zii' bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'ɛ ta, 'ke pɛbhe mu 'ɛ 'lɛdo- 'klaale zibhe 'ɛ 'lɛzi-. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke maanne- mu 'ɛ 'nule 'bhe mu bhlele.

⁵ Pɛbhe mu 'ɛ 'bhɛɛke 'lɛdo- -klalaa' vlɛ gloglo mu 'yi, 'bhɛɛ- 'trɛ kplankplan laa -yaa -o -la. -O □bhwa blaale- 'bhe 'trɛ sanɛ- 'ɛ ta.

⁶ 'Dun- vlɛ mu 'ɛ 'kɔɔ, waa 'solɛ- -o 'sɛnɛ mu gbaanle- 'trɛ 'yi 'egbɔɔnle. -Ayile -yɛɛtɛ' 'bhile- -o ta, 'ke -o 'kɛn gale-.

⁷ 'Ezin-, pɛbhe mu 'ɛ 'bhɛɛke 'lɛdo- -klalaa' lɛɛ mu 'yi. Lɛɛ mu 'ɛ □bhwa, 'bhɛɛ- -woo □dia 'ke -o lii mu 'ɛ 'le.

⁸ 'Bhɛɛ- 'dun-, pɛbhe mu 'ɛ 'ke mu -ja 'klaale- 'trɛ ti -lɛɛle' -yi. -Ayile -o □bhwa, 'bhɛɛ- -woo bhaa -kla: pɛbhe 'ɛ diinɔ do 'bhe bhaa -kɛmɛ do □kla, -o diinɔ -bhɛɛke' do 'bhe bhaa mia yaga □kla, 'bhɛɛ- -o diinɔ -bhɛɛke' do 'bhe bhaa mia do bhe vu □kla.

⁹ 'Ke 'ka 'trɔn mu sɔ -jan 'yimale, -kaa -yima'!»

Zesu -o -gɔɔn mu bɔ 'zi win 'ɛ -dela ma ɛɛ?

(Maki 4.10-12; Luki 8.9-10)

¹⁰ Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnna -a -din, 'bhɛɛ- -wa -lɔɔkpaa dɔɔ: «-Mela ma 'bhɛɛ- 'yoo- -janwo' zii' -o ni -gɔɔn mu 'yi ɛɛ?»

¹¹ Zesu 'a zikpaɔ- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'yaa- laanima -bhɛɛgbeya gaanyiza mu 'ɛ tapwɛla 'ka mu ni, 'dun- yaa -o tapwɛɛ 'woo- mu ni.

¹² -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -jan 'yima-, 'bhe zan -o 'bhii- pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -yile -o nu pɛ baan' 'nalɛ- 'bhe zan 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -a 'kɔɔ pa. 'Dun- pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, pɛ sanɛ- 'gbu 'la 'bhe -o -a 'kɔɔ, -o nu 'bhe 'kunlɛ-.

¹³ 'Bhɛɛ- -zayile, 'ɛ 'yoo- -janwo' zii' -o ni -gɔɔn mu 'yi. -Amasɔyi -o -yɛbhe' mu -o, 'bhɛɛ- waa yɛ ma ye, -o 'trɔn mu -o, 'bhɛɛ- waa -jan ma, 'bhe 'pegee waa -jan 'yima-.

¹⁴ 'Bhe klɛgbeya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' -jan 'la -kpaɔ -a -lɛla' janwo mi Ezai 'lii 'ɛɛwale -sɔ 'bhe 'lɛswa□; 'bhe -jan 'ɛ 'bhe -le -gɛ dɔɔ: <'Ka nu -jan 'malɛ-, 'dun- 'ka 'laa nu -a -yimale;

'ka nu 'ka 'yɛkpaɛ -a ta, 'dun- 'ka 'laa nu -a yɛɛ -titi.

¹⁵ -Amasɔyi, mɛɛ mu 'lɛɛ- -woo zru -yɔɔya' □kla,

'bhɛɛ- -woo 'trɔn 'yidwa- 'egloɔle,

'bhe 'pegee -woo -yɛ 'liitaan-, -o 'bhe □kla 'bhe gbɛɛn- bhe,

'kooko- waa yɛ ma ye -o -yɛbhe' mu 'ɛ 'le, 'bhe 'pegee waa -jan ma -o 'trɔn mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- waa -jan 'yima- -o zru mu 'ɛ 'le,

'bheε- 'kooko- waa nu -o zru mu 'ε 'niinalε
'mi -Waanbhaa' ba, 'bheε- 'mi -o go
-za 'yi.

16 «'Dun- 'kaa- pe -yinra', -amasroyi 'ka
'yrebhe- mu 'ε yre ma ye, 'bheε- 'ka 'tron
mu -jan ma.

17 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ:
-Waanbhaa' -lɛla' janwo mu -bebe 'pegee
-yaa' mεε -lɛdɔɔle mu -bebe 'yaa- zi 'bhii-
-o -yrekpa' 'ka 'yre -o pe 'la ma 'bhe ma,
'bheε- waa 'bhe 'yele-. 'Bheε- -o -yaa -a zi
'bhii- 'ka mu -o -jan 'la 'bhe 'ma zii' -o 'bhe
'ma, 'dun- waa 'bhe 'malε-»

*Zesu -o pɛbhe bɔ mi 'ε ma -gɔɔn 'ε 'yipe
zii'*

(Maki 4.13-20; Luki 8.11-15)

18 «-Ka 'ka 'tronbadɔ doo, pɛbhe bɔ mi
'ε ma -gɔɔn 'ε 'yi -le -ge:

19 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -Waanbhaa'
a -bhleɔgbeya -wa 'ε ma jan 'ε □maa,
'bheε- 'ke yaa -yimale, 'bhe 'yi -le dɔɔ
-Waanbhaa' -jan 'la 'bhe 'yaa- -a zru 'ε
'yi, -Setran' □nwa 'bhe 'kpen gɔle. 'Bhe
kleɔgbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, -yoo 'bhii- pɛbhe
mu 'la 'klalaa zibhe 'ε 'lɛzi- 'mu gbεen-.

20-21 Pɛbhe mu 'la 'klalaa- vle gloglo mu
'ε 'yi, 'bheε- 'ke waa 'solε- -o 'sɛnε gbaanle-
'tre 'yi 'egbɔɔnle, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke mεε 'la
zan 'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, -e do
-a -la 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe -a zrukpaale
'le. 'Dun- yaa mɔ 'bhe zi. -Amasroyi, 'ke
mεε mu -yrenkpale -saan -a ta, 'bhe 'pegee
'ke -wa -yrebatedɔle -saan -Waanbhaa' a
-jan 'ε -zayi' bhla 'la ba, -e ploɔ 'bhe yre
do 'ε □nɔɔ bhe -a 'kpale ma -Waanbhaa'
'yi.

22 Pɛbhe mu 'la 'klalaa- daanlɛrε mu 'ε
'yi, 'bhe 'yi -le dɔɔ 'ke mεε 'la zan 'kee-
-Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, 'dun- 'drunyan
ta pe mu 'ɔgami 'la -yoo -a ma, 'bheε-
-naflo pe mu 'flɛn 'la mεε -yini' mu 'laa to
'kee- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yizakle, 'bheε-
-wa -dewo' -a 'gbu 'kpee.

23 Pɛbhe mu 'la 'klalaa- 'tre ti 'yi, 'bhe 'yi
-le dɔɔ mεε 'la zan 'kee- -Waanbhaa' -jan 'ε
□maa, -ya -yima', 'bheε- -ya -yizakle. -Yoo
'bhii- pɛbhe diiɔ 'la -ya bhaa -kεmε do kle,
'bheε- -a -bheεke' diiɔ 'bhe bhaa mia yaga
kle, 'bheε- -a -bheεke' diiɔ 'ε 'bhe bhaa
mia do bhe vu kle.»

-Bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn

24 'Bhe blaɔn, 'ke Zesu -gɔɔn do bɔle-
-o ni 'ezin-, 'bheε- -e pe dɔɔ: «Laanima
-Bhleɔgbeya -wa 'ε -yoo 'bhii- mεε do 'la
-e pɛbhe -lrele' □bwa -yaa' gba 'ε 'yi.

25 'Dun- -bi do zi mɔkpen' 'yaa- yi pla
'waati 'la ba, 'ke -a -sɔɔnnii' 'ε 'nule -bɔn
'yɔɔ- bhe bɔle -yaa' gba 'ε 'yi pɛbhe -lrele'
mu 'ε 'plen-, 'bheε- 'kee- jilale.

26 'Bheε- pɛbhe -lrele' mu 'ε 'pegee -bɔn
'yɔɔ- mu 'ε -o □bhwa 'eke- zi, 'bheε- -o
gbaandia-. 'Dun- pɛbhe -lrele' diiɔ mu 'ε
-woo bhaa □kla.

27 Gbazan 'ε -yaa' yewone mu 'ε □nwa
-a -lrɔkpale dɔɔ: «-O Zan, 'ε pɛbhe -lrele'
mu -la □bwa 'yaa- gba 'ε 'yi, -bɔn 'yɔɔ- mu
'la -woo -a -yi -o -daa 'naa εε?»

28 Gbazan 'ε pe -o ni dɔɔ: «'N 'sɔɔnnii
do -le 'bhe □kla.» -Yaa' yewone mu 'ε -wa
-lrɔkpaa 'ezin- dɔɔ: «□Ya zi 'bhii- 'o ge
-bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'yro εε?»

29 -E pe -o ni dɔɔ: «'Yooye-, -amasroyi 'ke
'kaa □pia 'ka -o -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'yrole, 'ka
nu pɛbhe -lrele' diiɔ mu 'ε 'yrole- 'ezin-.

30 -Ka -o 'to 'eke- 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle-
pɛbhe -lrele' diiɔ mu 'ε bhaa 'tranle- ma.
'Bheε- -o 'kan bhla 'ε zi, 'ɔ nu a pele -o
bhaa 'kan mu 'ε ni dɔɔ: -Ka -bɔn 'yɔɔ- mu
'ε yro 'pe, 'bheε- -ka -o yre 'bhii- -gaa dri
mu gbεen-, 'bheε- -ka -o kpacie 'te 'yi. 'Bhe
blaɔn, 'bheε- 'ka pɛbhe -lrele' mu 'ε bhaa
mu 'ε kan 'bheε- 'ka -o zredɔ.»

Mutaadi bhe ma -gɔɔn

(Maki 4.30-32; Luki 13.18-19)

31 Zesu -gɔɔn 'bheεke do □bwa -o ni
'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bhleɔgbeya -wa
'ε -yoo 'bhii- mutaadi 'bhe 'fientronne do
'la 'ke mεε do 'a □sia, 'bheε- -ya □bwa -yaa'
gba 'ε 'yi.

32 'Yela- 'fientronne 'yiya- pɛbhe mu 'ε
'kpen ni; 'dun- 'kee- □bhwa, -a diiɔ 'ε
'trole- kan -zienbhe' gba 'ε 'yi -yri diiɔ
mu 'ε 'kpen ta, -e kle -yri diiɔ -gbεnε do
'le. 'Bheε- maanne- mu 'ε nu -o yife' mu
'kpale- -a gbε mu 'ε 'yi.»

'Bluu -pεε 'wlen 'sεke

(Luki 13.20-21)

33 Zesu -gɔɔn 'bheεke do □bwa -o ni
'ezin- dɔɔ: «*Laanima -Bhleɔgbeya -wa
'ε 'pwele- -o 'ke 'bluu -pεε wlen 'sεke 'la

'ke le do 'a □sia, 'bhεε- -yoo 'pegee 'bluu pii kilo mia do bhe 'soo 'yizaala 'eke- ba. -Yoo -yizaala 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bluu -pεε 'ε 'kpen 'wlenle- ma.»

Zesu -gɔɔn mu 'te la bɔ 'zi mεε mu 'ε ni (Maki 4.33-34)

³⁴ Zesu -jan mu 'ε 'kpen □woa -zamaa' 'ε ni -gɔɔn mu -la -yi. Yaa -yaa -jan sanεwo -o ni 'ke yaa -gɔɔn bɔ 'bhe zi.

³⁵ -E -yaa kle 'bhe gbεεn- bhe, 'kooko- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ε 'wojan- 'ε 'lεsɔ; 'bhe -jan 'ε 'bhe -le -gε: «'N nu -jan mu wolε -o ni -gɔɔn mu -la -yi,

'η pε mu 'la tagaanle □twa bhaaplεη mu ma 'kee- 'san 'drunyan kle yi 'ε ma, 'η nu 'mu 'pelε- -o ni kpataakpa.»

Zesu -o -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ε 'yipe zii'

³⁶ 'Bhe 'yi bhe, 'ke Zesu a 'pele -zamaa' 'ε ni 'kaa -o ge -o ba -lε ma. 'Bhe blaana, 'ke 'yee- 'gbu gele- -a ba 'fε 'lε ma. 'Bhe klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo mabεεnle 'a -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Gba 'ε 'yi -bɔn 'yɔɔ- ma -gɔɔn 'ε 'yipe 'o ni.»

³⁷ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «Mεε 'la zan pεbhε -lrele' 'ε bɔ, 'bhe -le 'ke Bhaaplεη Gbe 'ε 'le;

³⁸ Gba 'ε 'bhe -le 'ke 'drunyan 'ε 'le; pεbhε -lrele' mu 'ε 'mu -le 'ke mεε 'la zan □kla 'ke -Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -wa 'ε ta mu 'ε 'le; 'bhεε- -bɔn 'yɔɔ- mu 'ε 'mu -le 'ke mεε 'la zan mu -o 'ke -Setran' -a mεε mu 'le;

³⁹ -a -sɔɔnnii' 'la 'bhe -bɔn 'yɔɔ- 'ε bɔ bhe, 'bhe -le 'ke -Setran' 'le; pεbhaa -lrele' 'kan bhla 'ε, 'bhe -le 'ke 'drunyan 'lεyan yi 'ε 'le; pεbhaa 'kan mu 'ε 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a -mlεkε' mu 'ε 'le.

⁴⁰ -O -bɔn 'yɔɔ- 'ε yro, 'bhεε- -wa blin 'tε 'ε 'yi; 'bhεε- 'yansi za nu klele 'bhεε- gbεεn- 'drunyan 'lεyan yi 'ε 'le.

⁴¹ Bhaaplεη Gbe 'ε nu -yaa' -mlεkε' mu 'ε 'winbɔlε, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen mεε -bhεεke' mu balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhεε- -o 'gbu -za 'yɔɔ- kle 'ezin-, -o nu 'bhe zan mu 'ε 'kpen gɔlε -Waanbhaa' -bhlenɔgbeya -wa 'ε ta.

⁴² 'Bheε- -o nu -o 'kpen blinle 'tε -gluu -gbεε 'ε 'yi. 'Bhe □nɔɔ ye, -o nu wisilε,

'bhe 'pegee -o nu -o gbεεnbhe mu 'ε 'sonkpale - -zadɔwεε 'ε 'kɔɔ.»

⁴³ 'Bheε- 'dun-, mεε 'la zan mu -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa' -yεε 'yi, -o nu -bhile' 'penpen 'bhii- -yretεbhε gbεεn- -o Dε a -bhlenɔgbeya -wa 'ε ta. 'Ke 'ka 'trɔn mu sɔ -jan 'yi 'male -kaa -yima'.

-Naflo 'la gaanle -o 'bhe ma -gɔɔn

⁴⁴ «Laanima -Bhlenɔgbeya 'ε -wa -yoo 'ezin- 'bhii- -o -naflo do 'la -gaanna gba do 'yi. Mεε 'la zan 'yee- -naflo 'ε □ya, 'bhe 'a gaan gbε drεεwoa- 'yee- gba 'ε 'yi 'ezin-. -A zrukpa' gbε -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, -e -ja -a 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen gɔnlε, 'bhεε- -e -nwa 'yee- gba 'ε 'lɔlε.»

-Gbεεfij do ma -gɔɔn

⁴⁵ «Laanima -Bhlenɔgbeya -wa 'ε 'yoo- 'ezin- 'bhii- pεgɔn mi do 'la -yoo -gbεεfij 'lrele- mu ziglin- 'zi.

⁴⁶ 'Kee- -gbεεfij 'plεεle- do -ya, -e ge -a 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen gɔnlε, 'bhεε- -e nu 'yee- -gbεεfij 'ε 'lɔlε.»

Kaade yro ma -gɔɔn

⁴⁷ «Laanima -Bhlenɔgbeya -wa 'ε -yoo 'bhii- kaade yro 'la -wa □bwa -yi 'ε ba; 'bhεε- 'bhe kaa -glɔɔn mu 'ε 'kpen □kwan.

⁴⁸ 'Ke kaade yro 'ε 'paa- bhla 'la ba kaa 'le, 'bhεε- -wa glaana -yi 'ε bhɔnla. 'Bhe blaana, -o yalaa' 'bhεε- -o kaa mu 'ε bago: -O kaa -lrele' mu 'ε 'mu kla ciε -nε mu 'yi, 'bhεε- 'kε mu 'la -woo 'eyɔɔle, -o 'mu blin -yi 'ε ba.

⁴⁹ 'Bheε- 'yansi -za nu klele 'drunyan 'lεyan yi 'ε 'le. -Waanbhaa' a -mlεkε' mu 'ε nu mεε -yɔɔ' mu 'ε 'plεngɔlε mεε wlan mu 'ε ma.

⁵⁰ -Ayile, -o nu 'woo- mεε -yɔɔ' mu 'ε blinle 'tε -gluu -gbεε 'ε 'yi. 'Bhe □nɔɔ ye, -o nu wisilε, 'bhe 'pegee -o nu -o gbεεnbhe mu 'ε 'sonkpale - -zadɔwεε 'ε 'kɔɔ.»

-Naflo drεε mu 'pegee -naflo gwe mu

⁵¹ Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε □lrɔkpa' dɔɔ: «'Ka 'woo- -gɔɔn mu 'ε 'kpen 'yi- maa- εε?» 'Bheε- -wa -lεkwan -a ni dɔɔ: «-Aani!»

⁵² 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke 'Ton daana mi 'tole- 'Ton daana mi 'la □kla 'ke -Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -klanlanε 'le, -yoo 'bhii- 'fεzan- 'la -e -naflo

drɛɛ mu 'ɛ 'pegee -naflo gwe mu 'ɛ si -yaa' -naflo bɔ -koonɛ 'ɛ 'yi.»

BHAAPLEŊ MU -O -BANGWA -O 'KPALE MA ZESU 'YI

*Nazarɛti mu 'ɛ waa -o 'kpale- Zesu 'yi
(Maki 6.1-6; Luki 4.16-30)*

⁵³ Zesu 'yanle- 'woo- -gɔɔn mu 'ɛ bolele, 'kee- gele- yre -bhɛɛke' do nɔɔ.

⁵⁴ 'Bhɛ 'nɔɔ- bhe, 'kee- gele- Nazareti, Galile 'klɛɛn 'yi -wa 'nɛ do ta, -wa -trola 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta. -E -yaa mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ŋla. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ 'la zan mu daan 'zi 'mu 'kpen 'kpeelenia 'mu ma. 'Bhɛla- -yile, -o -yaa 'eke- -lɔkpa' zii' dɔɔ: «-E 'bhɛ -zadɔleya 'lɛɛ- 'ɛ 'srɔɔwoa- -dela 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -dele 'bhɛ 'sole- maza mu 'ɛ klɛ 'sen 'na zii' -a ni ɛɛ?

⁵⁵ 'Fɛ 'wiinjka mi 'ɛ gbe 'ɛ 'yele- 'laa 'kele- ɛɛ? Mari gbe 'ɛ yaa 'kele- ɛɛ? 'Bhɛɛ- Zaki 'pegee Zozɛfu, 'bhɛɛ- Simɔ 'pegee Zudi 'laa -o 'ke -a nɛɛɛ- 'gwlaan- mu 'ɛ 'le ɛɛ?

⁵⁶ 'Bhɛɛ- -a nɛɛɛ- le mu 'ɛ 'kpen 'laa -o -kɔɔ' ba -gɛ ɛɛ? -E 'bhɛ -za mu 'lɛɛ- 'kpen klɛ 'sen 'ɛ 'srɔɔwoa- 'naa ɛɛ?»

⁵⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, waa 'solɛ- -o 'kpale Zesu 'yi. -Ayile Zesu pe -o ni dɔɔ: «Mɔkpen' -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma yre kpen- ŋnɔɔ, 'ke yaa 'e go -a 'gbu ba -wa la mu 'pegee -a ba 'fa ŋla -la mu ba.»

⁵⁸ Waa -o 'kpalawolɛ -a -yi Nazareti -wa 'ɛ ta, yaa 'solɛ- maza mu -bebe klele- 'bhɛ ŋnɔɔ.

14

*Zesu 'pegee Erɔdi a -za
(Maki 6.14-29; Luki 9.7-9)*

¹ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -Bhɛngbe Erɔdi gbe do 'la -o -yaa 'bhɛ sii Erɔdi Antipasi, 'bhɛ 'yaale- -yaa Galile 'klɛɛn 'ɛ 'wiinj-; 'bhɛɛ- 'bhɛ Zesu 'tɔbhɔleya 'ɛ ŋmaa 'tɛ.

² 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya pele- -yaa' yewone mu 'ɛ ni dɔɔ: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -le 'kele-! -E -bwela gale ba. 'Bhɛla- -zayile 'sole- maza mu klɛ 'sen -o -a 'kɔɔ.»

Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan Degbeyaa

³ Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -gaa gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Yee- Erɔdi Antipasi 'gbu 'a ŋpia mɛɛ mu ni 'kaa -o Zaan 'kun, 'bhɛɛ- -wa yre, 'bhɛɛ- -wa bɔ -kaso 'yi. 'Bhɛ 'saan- 'yee- Erɔdi nɛɛɛ- Filipu 'na Erodiadi -la ta.

⁴ 'Yee- Erɔdi -yaa -a zi 'bhii- -ya nɛɛɛ- 'na klɛ -a na 'le, 'bhɛɛ- Zaan 'a ŋpia -a ni dɔɔ: «'Yaa Erodiadi klɛɛ 'kee 'na 'le, -amasrɔyi 'e nɛɛɛ- Filipu 'na -le 'kele.»

⁵ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Erɔdi -yaa Zaan dɛyɛ -la -glin 'zi. 'Dun- -e -yaa -gblaan 'zi -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ-, -amasrɔyi -o 'kpen 'kpee ma, Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do -la -le.

⁶ 'Dun- 'yee- Erɔdi 'ya yi ma 'fɛti 'ɛ 'bhɔle-, 'ke Erodiadi 'lunɛ 'ɛ 'srotanle 'fɛti 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yre ma. 'Bhɛɛ- 'ke -a -za 'sole- Erɔdi ni.

⁷ -Ayile, 'ke 'yee- Erɔdi 'a 'gbu 'liiwli- 'nale- -gblanɛ 'ɛ ni dɔɔ 'ke 'bhɛ pɛ 'oo pɛ 'la 'yɛwoa- -a ma, -e nu 'bhɛ 'nale- 'bhɛ ni.

⁸ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -gblanɛ 'ɛ nɛɛ 'ɛ -ya 'kpale -a -lii dɔɔ -ya pɛ Erɔdi ni dɔɔ: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ngblo 'ɛ 'na 'ŋ ni pele -koo do ta -gɛ.»

⁹ 'Bhɛ -za 'ɛ 'bhɛ 'yee- -bhɛngbe Erɔdi 'wleyisriwoa, 'dun- -ya 'gbu 'liiwli- 'la ŋnaa -gblanɛ 'ɛ ni -yaa' 'fɛti 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yre ma, yaa -yaa sɔ -a -bangole 'bhɛ -za 'ɛ klele ma. -Ayile, 'ke -ya pele- mɛɛ mu ni dɔɔ 'mu ge Zaan ngblo 'ɛ 'kan, 'bhɛɛ- -o nu 'bhɛ 'le -a ni.

¹⁰ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'kee- mɛɛ mu winbole 'yee- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ngblo 'ɛ 'kanyɛ- nɔɔ- -kaso 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- -o nu 'bhɛ 'le.

¹¹ -O Zaan ngblo 'ɛ ŋkpaa pɛ -koo do ta, 'bhɛɛ- -o ŋnwa 'ke 'bhɛ 'le, 'ke -wa 'nale- -gblanɛ 'ɛ ni; 'bhɛɛ- -gblanɛ 'ɛ 'bhɛ ŋsia, 'bhɛɛ- -e 'bhɛ 'naa- -a nɛɛ ni.

¹² 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ 'nule -a gbaa 'ɛ 'silɛ-, 'bhɛɛ- -o -ja -a binɛ. 'Bhɛ blaɛn 'ezin-, 'ke -o gele- 'bhɛ -za 'ɛ 'kpen 'yigɔɔnlɛ Zesu ni.

*Zesu pele ŋnaa mɛɛ 'waa 'soo (5.000) ni
(Maki 6.32-44; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-15)*

¹³ Zesu 'bhɛ -za 'ɛ 'male-, 'kee- gole- 'bhɛ yre 'ɛ ŋnɔɔ, 'bhɛɛ- 'kee- -a do -kplennɛ'

gele- -yitakonj do 'yi -bon 'yi yre do nɔɔ-
'Dun- -zamaa' mu 'ε -wa geyre 'ε 'male-
'ke -o gele- -a zi 'bhe yre 'ε □nɔɔ ye. -O
-daa -o -din -wa mu 'ε ta, 'bheε- -o □nwa
-a zi -o gaan ma weyi- 'ε 'lezi-

14 Zesu 'pwele- -yitakonj 'ε 'yi, 'ke -a
-yrekpale -zamaa' -gbene do ma. -O
-yrenklaa -a ma, 'bheε- -e -waa' gade mu
'ε 'bheele- -saan.

15 Yromazi bhole, 'ke Zesu a -klanlane
mu 'ε 'nule 'a -din, 'bheε- 'ke -wa pele- -a
ni dɔɔ: «-Kɔɔ' -o -bon dreyi' -ge, 'bheε-
'waati □bhwa gba 'egboonle. -A pe mεε
mu 'ε 'kpen ni 'kaa -o ge -o le pele mu -lo
-wa mu 'ε ta.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni
dɔɔ: «-O maza laa -o 'ke -o ge -o 'gbu 'bhle
pele -lɔle', 'ka mu 'gbu pele na -o ni.»

17 'Bheε- 'dun-, -o pe Zesu ni dɔɔ: «'bluu
'yri 'soo 'pegee kaa ple 'kpo -le 'o mɔɔ 'kɔɔ
-ge.»

18 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka
nu 'ke -o -le 'η ni -ge.»

19 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa'
'ε ni 'kaa -o yala- -bon 'ε ta 'tre ma; 'kee-
'bluu 'soo 'ε 'pegee kaa ple 'ε 'sile, 'bheε-
-ya -yrekpale laanima, 'kee- -Waanbhaa'
'pubɔ- 'seriwole 'bhe ma. 'Bhe blaana, 'kee-
'bluu mu 'ε takanle kplokplo. -E yanle
'bhe 'le, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlane mu
'ε 'kɔɔ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ -woo -yicien'
mεε mu 'ε ma.

20 Mεε mu 'ε 'kpen pebhla-, 'bheε- -o
kpedwa-. 'Bhe blaana, 'ke Zesu a -klanlane
mu 'ε -o cie -ne vu ta ple 'pale -o blaana
'bluu kpu mu 'ε 'le.

21 Mεε 'la zan mu pe 'ε □bhla -o -yaa
mεε 'waa 'soo, le mu 'pegee -ne mu laa
-yaa 'bhe mεε -lii 'ε ba.

*Zesu -o 'taawo zii' -yi 'ε ta
(Maki 6.45-52; Zaan 6.16-21)*

22 'Bhe blaana yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu
'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni 'kaa -o 'kan
-a -leε -sɔ -yitakonj 'ε 'yi, -yi 'yre gbe do
'ε ta. 'Bheε- 'yee- 'gbu □bwa -o -zanta',
'kooko- -e yan 'ploolele mεε mu 'ε 'kpen
ma.

23 -E yanle 'ploolele -zamaa' 'ε ma, 'kee-
gele- -a 'seriwole vle goon do 'wiinj-. -Bi 'ε
□pwa -a do -kplenne' ma 'bhe yre 'ε □nɔɔ
ye.

24 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke -yitakonj 'ε
-ya plengwa- gban 'egboonle sa -yaa'
-klanlane mu 'ε 'le -yi 'ε ta. 'Dun- -ploo
-gbene do -yaa 'kan zii' -yi 'ε ta 'kee- nu
-yitakonj 'ε ba -yre ta, -ayile -yi 'pɔɔ mu 'ε
'yaa- 'pa zii' -yitakonj 'ε ma.

25 Maagwlen -we bhla □lwa 'ε ba bhole,
'ke Zesu 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'bhii- -e
-yaa 'tre 'kpa- ta, 'kee- nu -o ba -yre ta.

26 -Yaa' -klanlane mu 'ε -yrekpale -a ma
'taawoyre nɔɔ- -yi 'ε ta, 'ke -gblaana -gbene
do 'klale -o -yi, 'bheε- 'ke -wa pele- 'eke- ni
dɔɔ: «Mεε jielii do -le 'kele-!»

-Ayile, 'ke -o -gblaana ma gbe mu 'kanle-
'sanle.

27 'Dun- Zesu pe -o ni 'bhe yre do 'ε □nɔɔ
bhe blaale- dɔɔ: «-Ka 'ka zrudɔ 'egloole,
'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaana!»

28 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni
dɔɔ: «Mεεzan, 'ke 'bhi -le 'kele-, -a pe 'η
ni 'η ge 'e ba -yre ta ye 'ke 'η 'taawo- -yi 'ε
ta.»

29 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «Nu!» 'Bhe
klele 'te, 'ke Pieri zinale -yitakonj 'ε 'yi,
'kee- 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'kee- ge Zesu
ba -yre ta.

30 'Dun- -ya yelawoa 'bhii- -ploo 'ε 'yaa-
'kan zii' 'egloole, 'ke -gblaana 'klale 'a -yi,
'bheε- 'kee- wlale 'sanle- -yi 'ε □la. -Ayile,
'kee- -gbekana dɔɔ: «Mεεzan, 'η go -za 'yi
-ge!»

31 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'e gbe 'trole -a
ba -yre ta, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'kunle 'bhe yre
do 'ε □nɔɔ bhe, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele- -a ni
dɔɔ: «-Mele -kla 'yaa 'e kpa 'egbenele 'mi
'yi εε? 'Bheε- -mele □kla 'yee 'kpee □kla
ple 'mi ma εε?»

32 Zesu 'pegee Pieri -saan -yitakonj 'ε 'yi,
'bheε- 'ke -ploo 'kanle- 'ε dulale.

33 'Bhe 'yi 'te, Zesu a -klanlane mu 'la
'yaa- -yitakonj 'ε 'yi, -wa □gbaa -o 'kpo
zenlele -a -leε, 'bheε- 'ke -wa pele- -a ni
dɔɔ: «Wana 'ε ni, 'yoo- 'ke -Waanbhaa'
Gbe 'ε 'le kpataakpa!»

*Zesu Zenezareti 'kleen 'yi gade mu 'ε
'bhele-
(Maki 6.53-56)*

34 Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε
'yanle- -draa 'yi 'ε takanlele, 'ke -o zinale
Zenezareti 'kleen 'ε 'yi.

³⁵ 'Bhe □nɔɔ mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu madɔle, 'ke -wa nuza 'ɛ zenle- yrekpen- □nɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke -o nule- gadɛ mu 'ɛ 'kpen 'le -a ni.

³⁶ 'Bhe gadɛ mu 'ɛ 'yaa- -sromabɔ 'zi Zesu ni dɔɔ -ya 'to 'ke -o sɔ -o gbɛ yanle- -a ta dunɛ- gbɔɔn 'ɛ ma. Gadɛ mu 'la 'kpen 'bhe □kla 'mu 'bheela-.

15

Farizi mu 'pegee 'Tonj daan mu 'ɛ -waa' Zuufu mu a 'si ta za mu -klosikunza (Maki 7.1-13)

¹ Farizi mu 'ke mu 'pegee 'Tonj daan mu 'ke mu -daa Zeruzalem, 'bhɛɛ- -o □nwa Zesu 'lrɔkpale dɔɔ:

² «-Mɛle □kla 'bhɛɛ- 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ -woo -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'si ta za mu 'la □twa -kɔɔ' ni 'mu 'yisiɛ zii' ɛɛ? -Amasroyi -kɔɔa' 'si ta za mu 'ɛ ma, -woo gbɛ mafɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'woo- mu laa -o gbɛ mafɛ 'bhe gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o pɛbhle.»

³ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Bhɛɛ- 'ka mu, -mɛle □kla 'bhɛɛ- 'ka mu -Waanbhaa' a 'tonj 'ɛ 'yisiɛ- 'kaa bhaaplɛn mu -si ta za mu -klosikun zayi' ɛɛ?»

⁴ -Amasroyi, -Waanbhaa' 'a □pia dɔɔ: <'E dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' -a ma, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe dɛ 'pegee 'bhe nɛɛ 'danganwoa 'bhe zan 'ɛ 'bhe -o 'ke dɛpɛ 'le.>

⁵ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka mu pe dɔɔ 'ke mɛɛ do 'a □pia 'bhe dɛ 'pegee 'bhe nɛɛ ni dɔɔ: <'N 'yaa- nu bhɔle 'ka ba 'η 'kɔɔpɛ- mu 'la 'le, 'η 'mu □naa -Waanbhaa' ni>, 'ke 'bhe □kla, 'bhe zan 'ɛ maza laa -o -li 'ke 'bhe bhɔ 'bhe dɛ 'pegee 'bhe nɛɛ ba.

⁶ 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi bhe, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'lɛgaa- 'kaa- bhaaplɛn mu 'si ta za mu -klosikun zayi'.

⁷ Mɛɛ -yrekɔɔza kle mu! 'Zoo 'yaa- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai zi -e -jan 'la □woa 'ka ba zayi' dɔɔ:

⁸ -Waanbhaa' pe 'kaa: <'An mɛɛ mu 'lɛɛ- -woo 'η 'lɛdɔ- a ma -o -liiwli' -la -le. 'Dun- -o zru plɛngole -o 'η ma 'egbɔɔnle.

⁹ -Woo 'η gba 'zi bhaama, -amasroyi -o mɛɛ mu daan 'ke bhaaplɛn mu a 'tonj 'te -la -le.>>

Pɛ mu 'la bhaaplɛn mu 'kpee 'trinɔɔ- (Maki 7.14-23)

¹⁰ Zesu -zamaa' 'ɛ 'siile -a ba -yrɛ ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'N -jan 'la 'wo zii' -gɛ, -ka 'ka 'tronkpa 'a -la 'elrele, 'bhɛɛ- -kaa -yima':

¹¹ -O pele 'la 'wla zii' mɛɛ -lii, 'bhe 'laa 'a 'kpee 'ɛ 'trinɔɔ-, 'dun- -jan 'la da 'zi -a 'gbu 'lii 'bhe -le -a 'kpee 'trinɔɔ-»

¹² 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Ya 'yaango- 'bhii- 'e □wlaa Farizi mu 'ɛ 'yi 'e 'wojan- mu 'ɛ 'le ɛɛ?»

¹³ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Yri diinj 'oo -yri diinj 'la 'η Dɛ 'la -yoo laanima yaa 'bhe 'sɔlɛ-, -e nu 'bhe 'yrolɛ-.

¹⁴ -Ka -o 'to 'srɔ: -Woo 'bhii- mɛɛ -yrɛ 'wi mu 'la 'ke -woo 'eke- -lɛdɔɔ' 'zi. 'Dun- 'ke mɛɛ -yrɛ 'wi mi do -o -yrɛ 'wi mi -bhɛɛke' do -lɛdɔɔ' 'zi, -o mɛɛ plɛ nu bɔlɛ -gluu do 'yi.»

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe, 'ke Pɛri 'a 'pele dɔɔ: «'Bhe -gɔɔn 'la bhe, 'bhe 'yipe 'o ni doo.»

¹⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ka mu 'ezin-, 'ka mu 'laa sɔ 'bhe -jan 'ɛ 'yimale ɛɛ?»

¹⁷ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- pɛ 'oo pɛ 'la wla bhaaplɛn -lii -e 'kan -a vi 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e kle 'ke blinpe 'le boolazi.

¹⁸ 'Dun-, -jan 'la 'bhe pwe bhaaplɛn -lii, 'bhe -daa 'pe -a 'gbu 'kpee, 'bhɛɛ- 'bhe -le bhaaplɛn 'kpee 'trinɔɔ-.

¹⁹ -Amasroyi, -za 'yɔɔ- mu 'lɛɛ- 'wole- da bhaaplɛn 'kpee: Mɛɛ dɛ zru oo, -yanbhɔɔya zru oo, -faan zru oo, bhla pe zru oo, mɛɛ -bhɛɛke' 'tɔsiɛle zru, 'bhe 'pegee -Waanbhaa 'tɔsiɛle.

²⁰ 'Woo pɛ mu 'la bhe 'wole- bhaaplɛn 'kpee 'trinɔɔ-; 'dun- 'ke mɛɛ 'la zan laa 'bhe gbɛ mafɛɛ 'bhii- -wa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -kɔɔa' 'si ta za 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -e pɛbhla-; 'bhe -za 'ɛ 'bhe 'laa 'bhe zan 'kpee 'trinɔɔ-»

'Cie le do 'e □kpaa Zesu 'yi (Maki 7.24-30)

²¹ 'Bhe blaɛn, Zesu -gwa 'bhe yrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- -e -ja Tiri -wa 'ɛ 'pegee Sidon -wa 'ɛ -woo 'klɛɛn 'la 'yi 'bhe 'yi.

²² -Woo -yrekpale 'tɛ, 'ke Kanaa 'klɛɛn 'yi le do 'la 'bhe 'yaa- 'bhe yrɛ 'ɛ □nɔɔ ye, 'bhe 'nule 'tenle- Zesu ma, 'bhɛɛ- 'bhe -gbekaan

doo: «Mεεzan, Davidi 'nranε-, 'η 'yrenkla 'e ma. 'Zina -o -yrenkpa' zii' 'eyoolε 'η 'lunε 'ε ta.»

²³ 'Dun- Zesu 'laa -za 'kedo- 'kpo 'lekunle a ni. 'Bhela- -yile, -yaa' -klanlanε mu 'ε -o nule- -a -din, 'ke -wa pele- -a ni doo: «Le 'lεε- -gbin -koo' 'zi doo, -amasroyi -yoo -gbekan' zii' -koo' zi.»

²⁴ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni doo: «Mεε 'la zan mu -o 'bhii- -bhlaa mu 'la 'nia Izraeli mu 'ε ba -Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'mu -la 'te ba.»

²⁵ 'Bhε 'yi bhe, 'ke 'yee- Kanaa le 'ε 'nule -a 'kpo zenle Zesu 'lεε, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'kaa: «Mεεzan, nu bhο 'η ba!»

²⁶ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'Kee pele 'kwan -nε mu 'ε 'koo, 'bhεε- 'ke -ya -blinna -gbaan' mu ni, 'bhε 'laa lele.»

²⁷ 'Yee- le 'ε pe 'ezin- Zesu ni doo: «'Wlan -le 'bhε 'le Mεεzan, 'dun- -gbaanne mu 'ε -woo zan mu blaane pele piine- mu 'la -balaa' 'trε ma 'mu -la bhle!»

²⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'E le! 'Yee 'kpa 'egbenele 'le mi 'yi! Bhaa 'yoo- pe 'la zi, -Waanbhaa' 'bhεε- 'na 'e ni.» 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'lunε 'ε bheele' 'bhε 'waati do 'kpo 'ε ba.

Zesu gadε mu -bebe -bheela (Maki 7.31-37)

²⁹ 'Bhε blaane, Zesu -gwa 'bhε yre 'ε 'nna, 'kee- gele- Galile -draa 'ε 'lε ma. -E -ja yaale vle goon do 'wiin-.

³⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke -zamaa' -bebe 'nule- 'pale- -a ta. -O 'nwa 'ke mεε gaan 'siele- mu oo, mεε -yre 'wile- mu oo, -flugba mu oo, 'bhobho mu 'pegee gadε mu -gloon -bebe 'le -a ni. -O 'mu 'kpen 'yilaa- -a gaan ma, 'bhεε- -yoo -bheela.

³¹ Mεε mu 'ε -o 'bhobho mu -bheeyre' yelawoa 'ke 'mu -janwo', 'bhε 'pegee -o -flugba mu 'taawole 'ya, 'bhεε- -o mεε gaan 'siele- mu -bheele' 'ya, 'bhε 'pegee -o mεε -yre 'wile- mu -yre 'liiplooyre 'la 'ya 'ke 'mu yre ma ye, 'bhε -o 'kpen 'kpeelenia -o ma. 'Bhela- -yile, -o -yaa Izraeli mu a -Waanbhaa' 'ε 'tobho zii'.

Zesu mεε 'waa yizie -lebwa (4.000) (Maki 8.1-10)

³² Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε 'siila-, 'bhεε- -e pe -o ni doo: «Mεε mu 'lεε- -o

-yrenkla' zii' 'η ma, -amasroyi -o -yrekpaa' yaga -le -ge 'ke -woo 'η zi, 'bhεε- pele 'kedo- 'kpo 'laa -o 'koo. 'Naa -o -a zi 'ke -o ge -o 'kpee 'fien- 'le -o ba -lε ma. -Amasroyi -o so baale' -o ge bhla 'ε zi zi 'ε 'lii gbοn 'ε 'koo.»

³³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -lrokpale doo: «'O nu 'sole- mεε mu 'lεε- 'kpen 'lebo- pele -sroowole 'bhε -bon dreyi' yre 'lεε- 'nna -ma εε?»

³⁴ Zesu -o -lrokpaa doo: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'koo εε?» 'Bhεε- -o pe -a ni doo: «'Srwaple-, 'bhεε- kaa 'fientronne 'ke mu.»

³⁵ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa' 'ε ni doo -o yala- 'trε ma.

³⁶ 'Bhεε- 'kee- 'bluu 'yri 'srwaple- 'ε 'pegee kaa mu 'ε 'sile, 'bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'mu ma. 'Bhε blaane, 'ke -yoo takanle kplokplo, 'bhεε- 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'koo-, 'bhεε- 'ke 'mu -o -yicienle mεε mu 'ε ma.

³⁷ -O 'kpen pebhla-, 'bhεε- -o kpedwa-. 'Bhεε- -o cie -nε 'yan 'srwaple- -la -paa 'ke 'bluu kpu -vin mu 'la 'bwa -o blaane 'mu 'le.

³⁸ Mεε 'waa yizie -le pe 'ε 'bhla, 'ke 'bhε 'laa kpa le mu 'ε 'pegee -nε mu 'ε ta.

³⁹ -O yanle pe 'ε 'bhlelele, 'ke Zesu 'ploole -zamaa' mu 'ε ma 'kaa -o ge -o ba. 'Bhε blaane, 'ke 'yee- 'gbu bole- -yitakon do 'yi, 'bhεε- 'kee- gele- Magadan ba 'kleen 'ε 'yi.

16

Farizi mu 'pegee Saduse mu 'ε -woo 'sole- maza do -yrewo' zii' Zesu ma (Maki 8.11-13; Luki 12.54-56)

¹ -Yrekpaa' do, Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε -o 'nwa -jan bhee bole Zesu 'lεε. -O pe a ni doo: «'Kee- da Laan- ima -Waanbhaa' 'gbu 'ε ba, 'bhε 'wlata- 'toomasie do zron 'o ni 'sole- maza do klelele 'o 'yre ma -ge doo.»

² 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni doo: [«'Ke yromazi -yretbhe baa- bhla 'bhwa, 'bhεε- 'ke 'ka lafle' 'tranle 'ya, 'kaa pe doo: <'Yre ma 'kanle nu klele 'elrele too>.

³ 'Bhεε- zrwane 'tutu 'ε zi, 'ke 'ka lafle' 'ε tilale 'ya, 'kaa pe doo: <'La nu banle -zōn>. 'Bhε klegbeya 'ε gbēen- bhe, 'ka so lafle'

ma -toomasie mu 'e 'yidole, 'bhεε- 'ka 'laa so -Waanbhaa' a pe 'waati mu 'e -toomasie 'yidole εε?]

⁴ 'Saanige mu 'e -woo 'eyoole, 'bhεε- -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni. -Wa zi 'bhii- -o 'sole- maza do kle -o -yre ma, 'dun- waa nu 'sole- maza -bhεεke' do 'kpo klele -o -yre ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pe 'e ba.»

'Bhe blaani, 'kee- jilale, 'bhεε- 'ke -yoo dulale 'tole -o dulayre 'e □nɔɔ.

Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -waa' mεε daangbeya -yoo' 'e

(Maki 8.14-21)

⁵ -O -yaa 'kan zii' bhla 'la ba -draa 'yre gbe do 'e ta, 'bluu 'sile- □nia Zesu a -klanlani mu 'e 'kpee.

⁶ Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tole- 'ke Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -waa' 'bluu -pεε 'wlen 'sεke 'e -e 'ka 'yini-.»

⁷ 'Bhe 'yi bhe, 'ke -yaa' -klanlani mu 'e -wa pele 'sanle -o 'gbu 'kpee dɔɔ: «'Bluu 'sile- 'la □nia -kɔɔ' 'kpee -e 'bhεε- ma -janwo' zii' bhe.»

⁸ Zesu -o 'kpeejan- 'e dɔle, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'E! Mεε mu, -mele □kla 'ka -o 'ka 'kpeeledan 'zi 'bhe gbεen- εε 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka 'laa 'bluu 'la 'sile- 'bhela- -zayi' 'η -janwo' zii' 'bhe gbεen- bhe εε? 'Kaa- 'kpaleya 'e -yoo 'fientrɔnnε 'de!

⁹ 'Ka 'laa 'bhe 'yimale -li εε? 'N' 'bluu 'soo 'la takaa- kplokplo mεε 'waa 'soo 'e ma, 'bhεε- 'ka ciε -ne □yan yεke- 'la □paa -o blaani 'bluu kpu mu 'e 'le, 'bhe -za 'e -gwa gban -gun 'ka 'kpee εε?

¹⁰ 'Bhεε- 'η 'bluu 'srwaple- 'la takaa- mεε 'waa yiziε 'e ma, 'bhe 'pegee 'ka ciε -ne □yan yεke- 'la □paa -o blaani 'bluu kpu mu 'e 'le, 'bhe -za 'e -gwa gban -gun 'ka 'kpee 'ezin- εε?

¹¹ 'Ka 'laa 'yimale dɔɔ 'naa -yaa -we 'zi 'bluu -zeze 'gbu 'le. -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tole- 'ke Farizi mu 'e 'pegee Saduse mu 'e -waa' 'bluu -pεε 'wlen 'sεke 'e -e 'ka 'yini.»

¹² 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlani mu 'e -wa -yimale dɔɔ yaa pele -o ni 'kaa -woo -yrekpa' -o 'gbu ba 'elrele 'bluu -pεε 'wlen 'sεke -zeze 'gbu ma, 'dun- -e -yaa pe 'zi -o ni dɔɔ -woo 'gbu 'kun 'elrele Farizi mu 'e

'pegeeSaduse mu 'e -waa' mεε daangbeya -yoo' 'e 'bhεε- ma.

Pieri pe kpataakpa 'kaa Zesu -o 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'e 'le

(Maki 8.27-30; Luki 9.18-21)

¹³ 'Bhe blaani, 'ke Zesu gele- 'kleen 'la -yoo Sezare Filipu -wa 'e -din 'bhe 'yi. -O bhɔle 'bhe □nɔɔ, 'kee- -yaa' -klanlani mu 'e 'lrɔkpale dɔɔ: «Mεε mu 'e -woo Bhaaplɛη Gbe 'e 'kun zii' mεε -gloɔn 'e -dela -le εε?»

¹⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -lekunle -a ni dɔɔ: «Mεε 'ke mu pe dɔɔ 'yoo- 'ke Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'le, 'bhεε- -a 'ke mu pe dɔɔ Eli -le 'e 'le, 'bhεε- -a -bhεεke' mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke 'yaa klele Zeremi 'le, 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'e do 'le.»

¹⁵ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «'Bhεε- 'ka mu 'gbu 'leε-, 'ka mu pe 'η ma 'nale- εε?»

¹⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke Simɔ Pieri 'a 'lekunle 'a ni dɔɔ: «'Yoo- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'e 'bhεε- 'le, -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'bhi -le 'ke -a Gbe 'e 'le.»

¹⁷ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni 'te dɔɔ: «Zonasi gbe Pieri, 'yaa- pe -yinra! -Amasɔyi 'e wlan ma jan 'la □woa bhe, bhaaplɛη 'kedo- 'kpo laa 'bhe 'kpale- 'e 'lii, 'ke yaa 'e go 'η De 'la -yoo laanima 'bhe do -kplɛn ba.

¹⁸ 'Bhεε- 'mi pe 'e ni dɔɔ: -Woo 'e sii Pieri, 'bhe 'yi -le dɔɔ vle, 'bhεε- 'dun-, 'mi nu 'ke mεε 'la zan mu 'mu □kpa 'mi 'yi 'mu -ledo' 'e gaan bɔle vle 'la ta, 'bhi -le 'bhe 'le. 'Ali- ga 'fuu 'laa nu 'sɔle- 'bhe ta.

¹⁹ 'N' nu laanima -bhleηgbeya -wa 'e 'gborobhe mu 'e gbekpale 'e 'kɔɔ-: 'Kee pe 'la 'yrela- 'tre ta -ge, -o nu 'bhεε- 'yrela- lafle' 'yi; 'dun- 'kee- pe 'la 'ploola- 'tre ta -ge, -o nu 'bhεε- 'ploole- lafle' 'yi 'ezin-.»

²⁰ 'Bhe blaani, 'ke Zesu -yaa' -klanlani mu 'e 'lemazonle dɔɔ waa pele mεε -bhεεke' do 'kpo ni 'kaa 'yoo- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'e 'bhεε- 'le.

Zesu -o -a dεza 'pegee -a bweza gale ba 'e 'mu 'leεjanwo 'zi

(Maki 8.31-9.1; Luki 9.22-27)

²¹ -A 'san 'bhe 'yi 'e ma, Zesu 'a 'leε za mu 'e ma janwole -saan kpataakpa -yaa' -klanlani mu 'e ni, 'ke -ya pe -o ni

doo: «-A -lɛdulale -o -Waanbhaa 'koo 'ke 'ŋ ge Zeruzalɛmu, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'pegee *'Sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ, 'bhɛɛ- *'Ton daan mu 'ɛ, -o -yɛnkpa' 'mi ta 'ebebele 'bhɛ ɲoo. 'Bhɛɛ- -o nu 'ŋ dɛɛ 'tɛ, 'duŋ- 'ŋ nu bwele gale ba 'ŋ gale blaana -yɛkpa' yaga mi ma.»

22 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pieri Zesu 'siile mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ -goma', 'bhɛɛ- 'kee- -lale' 'sanle Zesu ta doo: «Bhaa 'bhɛ 'kan 'e ma 'egboonle, Mɛɛzan! 'Yooye- 'bhɛ -za 'lɛɛ-, yaa nu 'tɛnɛ- 'e ma -titi!»

23 'Duŋ- Zesu 'e 'lɛklale Pieri ta, 'ke -ya pele- -a ni doo: «'E 'plɛŋgo- 'ŋ ma 'egboonle, -Setran! 'Yoo- 'ŋ baayɛ -la -glin 'zi -za 'yoo- 'yi, -amasɔyi 'e 'kpeejan- mu 'ɛ waa da -Waanbhaa' ba, 'duŋ- -woo bhaaplɛŋ 'kpeejan- mu -la -le.»

24 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni doo: «'Ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ŋ zi mi 'le, -ya niigo -a 'gbu 'si -ɛ 'yi 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- -e do -yɛnbhilele ɲla, 'ke 'bhɛ ɲkla, 'bhɛɛ- 'bhɛ zan nu do 'ŋ zi.

25 -Ayile, 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'si 'ɛ go -za 'yi, 'bhɛ zan nu bloole 'bhɛ ɲsi 'ɛ 'yi. 'Duŋ- 'ke mɛɛ la zan 'e zru -gwa -a 'gbu 'si 'ɛ ni 'mi -zayi, 'bhɛ zan nu 'bhɛ ɲsi 'ɛ 'srɔwo gbe drɛwole.

26 'Ke mɛɛ do 'trɛ ta pɛ mu 'ɛ 'kɛn 'srɔwoa-, 'bhɛɛ- 'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yɛ -si 'ɛ -srɔwole, 'bhɛ 'trɔn- ɲkla -a ma -mɛla -le ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke bhaaplɛŋ do -bloola -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi, -e so -a tagbawole -mɛla -le 'bhɛɛ- -ya -srɔwo' gbe drɛwo ɛɛ?

27 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'pegee -mlɛkɛ' mu nu nule yi do ta -a Dɛ a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- mɔkɛn' do do -za yɛkɛ- 'la ɲkla, -e nu 'bhɛɛ- wlata za nale -o 'kɛn do do ni.

28 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni kpataakpa 'kaa mɛɛ 'la zan mu 'kɛn -o -gɛ -zɔn, -o 'ke mu laa nu gale 'sani- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'nuleplɛŋ- 'bhii- -bhɛŋgbe do.»

17

Zesu 'a doḡbeya 'ɛ maboola (Maki 9.2-13; Luki 9.28-36)

1 'Bhɛ blaana -yɛkpa' 'srwado- mi ma, 'ke Zesu Pieri 'bhɛɛ- Zaki 'pegee 'bhɛ nɛɛnɛ- Zaan 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -o mɛɛ yizie

'kɔ gele- mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ -goma' vlɛ goon 'trole- do 'wiŋ-.

2 'Bhɛ ɲoo bhe, 'ke Zesu 'a doḡbeya 'ɛ maboola -o -yɛ ma: -A wleyi' 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yɛtɛ' 'bhigbeya, 'bhɛɛ- -a ta dunɛ- mu 'ɛ 'fleela- 'epu -yɛyɛrale 'bhii- 'tɛbhile gbɛɛn-.

3 'Bhɛɛ- 'woo- Zesu a -klanlanɛ yaga 'ɛ -woo -yɛkpa'le 'tɛ, 'ke -o Moizi 'pegee Eli 'yele Zesu -din, 'ke 'mu -o -balɔ klɛ 'zi Zesu 'le.

4 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni doo: «Mɛɛzan, 'o klɛlawoa -gɛ bhe 'bhɛ 'lɛla-. 'Kee- -swa 'e ni, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ 'kpaanɛ yaga do -gɛ: 'Bhi a pɛ do, Moizi a pɛ do 'bhɛɛ- Eli a pɛ do.»

5 -E -yaa 'bhɛ -jan 'ɛ 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke lafle' -gblɛn 'fleele- 'pu do nule- 'kpale- -o ta, 'bhɛɛ- 'ke -o -weli' do male- 'bhɛ lafle' -gblɛn 'ɛ 'yi doo: «'Ŋ Gbe 'la 'ke -a -za so 'ŋ ni 'egbɛnɛle 'yele- -gɛ, 'yele- 'ŋ zrukpalaa 'egbɛnɛle 'ezin-, -ka 'ka 'trɔnkpa -a wojan mu 'ɛ ɲla 'elɛle.»

6 -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o 'bhɛ -weli' 'ɛ 'male-, 'ke -o baale' -o zru ta 'trɛ ma -gbalaan 'ɛ 'koo.

7 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'e 'mabɛɛnle -o -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya gbe yanle- -o ma 'ke -ya pe -o ni doo: «'Ka 'laa -gbalaanɛ', -ka 'ka 'wɛn-.»

8 'Bhɛɛ- -woo ŋgblo -lawɛnɛle 'tɛ, waa -bhɛkɛ' 'yele- 'ke yaa 'e go Zesu do -kplɛnnɛ' ba.

9 -O zina bhla 'ɛ zi vlɛ goon 'ɛ 'wiŋ-, 'ke Zesu -o -lɛmazɔnle- doo: «'Ka pɛ 'la ɲya bhe, 'ka 'laa 'bhɛ 'pele- mɛɛ 'kɛdo- 'kɔ ni 'sani- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ bwele plɛŋ- gale ba.»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo -balɔ klɛ 'zi Eli ta

10 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɔkpa doo: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'Ton daan mu 'ɛ pe 'kaa -Waanbhaa' 'lɛla janwo mi Eli -le nu nule mɛɛ -Bhee Mi -kɔsoo 'ɛ 'lɛɛ 'elwale 'pe ɛɛ?»

11 Zesu pe -o ni doo: «Wlan -le 'bhɛ 'le, Eli nu nule pɛ mu 'kɛn 'lɛmagaanɛ 'elwale 'pe.

12 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni doo Eli ɲnwa gban, 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ waa -a madɔɛ, 'bhɛɛ- -za yɛkɛ- 'la klele ɲswa -o ni -o 'bhɛɛ- ɲkla -a

ni. -O -yren 'e 'kpen -gloon -kpa a ta. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, mee mu 'e -o nu -yrenkpale Bhaaplenj Gbe 'e 'gbu ta 'bheegbeen-»

13 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlane mu 'e -wa -yimale doo -e -yaa -we 'zi 'ke Mee Wiinjfe' Mi Zaan -la -le.

*Zesu -soonsoonde -ne do -bheela
(Maki 9.14-29; Luki 9.37-43)*

14 -O bhole -zamaa' 'e -din bhla 'la ba, 'ke mee do nule- baale 'bhe 'kpo ta Zesu 'lee, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'pele doo:

15 «Meezan, 'n 'ne 'e 'yrenkla 'e ma. -Soonsoon -o -a -yi, 'bhe- 'ke 'bhe -soonsoon 'e balaa' 'a ta, -ya bo 'waati 'ke ba 'te 'yi, 'bhe- 'waati 'ke ba 'ezin- -ya balaa' -yi ba.

16 'Nj [nwa 'kele- 'yaa- -klanlane mu 'e ni, 'bhe- waa 'sole- -a -bheele'»

17 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'e ni doo: «'E! Mee mu, 'ka mu 'la 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhe- 'ka mee 'kpee 'yoo- mu. -A -vinbwa 'waati 'wee- 'bhe- 'n bo 'ka 'plen- ee? 'Waati 'wee- -le [bwa, 'bhe- 'n nu yanle 'ka 'kwe 'sile- 'e 'le ee? -Ka nu -ne 'e 'le 'n ni -ge doo!»

18 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'yranle 'yee- 'zina 'e zi, 'kee- gole- -ne -zwanne 'e zi. 'Bhe- 'ke 'bhe 'bheele 'bhe yre do 'e [noo bhe.

19 'Bhe 'e 'yi 'te, 'ke Zesu a -klanlane mu 'e -o nule- -a -din mee mu 'e 'yre -goma', 'bhe- 'ke -wa -lrokpale doo: «-Mele [kla 'bhe- 'o moo laa 'sole- 'yee- 'zina 'e -gbinle' -ne 'e zi ee?»

20 Zesu 'a 'lekwan- -o ni doo: «'Ka gbe laa 'sole- -a -gbinle' ta, -amasroyi 'ka 'laa 'ka 'kpale- -Waanbhaa' 'yi 'egbenele. 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo 'ke 'kaa- 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi, 'bhe -o bi 'bhii- mutaadi bhe do gbeen-, 'ali- 'ka nu a pele vle goon 'lee- ni doo -e -yro -a gbaanyre 'e 'lee- [noo, 'bhe- -e ge gbaan laale, -e nu 'bhe 'kpen klele 'ka 'weli- ta. 'Bhe- 'ka -bali 'laa nu wole -za 'kedo- 'kpo klele ma.»

21 ['Dun- 'zina -gloon 'lee- 'bhe 'laa so gole- mee zi, 'foke 'ka 'ka 'seriwoa -Waanbhaa' ni 'bhe- 'ke 'ka 'sunwlaa-]

*Zesu -o -a deza 'pegee a bweza gale ba
'leejanwo gbe drɛwo 'zi 'ezin-
(Maki 9.30-32; Luki 9.43-45)*

22 -Yrekpa' do, Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba Galile 'kleen 'e 'yi. 'Bhe- 'ke -ya pele- -o ni doo: «-O nu Bhaaplenj Gbe 'e 'lenale mee mu ni,

23 'bhe- 'mu nu -a dele, 'bhe- 'dun-, -a gale blaen -yrekpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.» 'Bhe yre do 'e [noo bhe, 'ke wisi' -gbo dole- -o -yre ta.

*-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ma 'nisra
gbawoza*

24 Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e -o bhole Kapenommu -wa 'e ta, 'ke *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e [la 'nisrakun mu 'e -woo mabeenle Pieri -din, 'bhe- 'ke -wa 'lrokpale doo: «'Kaa- pe Daan mi 'e 'bhe -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e ma 'nisra 'e gbawo taa- yaa -a gbawo ee?»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele doo: «-Aani', -ya gbawo.» Pieri -yaa zan wlale 'fe 'e [la, 'ke Zesu 'a 'lrokpale doo: «'Bhi 'kpee ma -de mu 'gbu -le 'nisra gbawo 'drunyan 'lee- 'yi -bhlengbe mu 'e ni ee? -Wa 'ne mu taa- 'cie mu ee?»

26 Pieri 'a zikpa- -a ni doo: «'Cie mu -le -a gbawo.» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «-Wa 'ne mu laa -o 'yee- 'nisra 'e gbawo mu 'le bi.

27 'Dun- 'waa -a zi 'bhii- 'o kle -o baape mu 'le -za 'yoo- 'yi. 'Bhela- -zayile, ge weyi- 'e 'le ma, 'bhe- 'yaa- 'dunlenj 'e blin -yi 'e ba, 'kee- kaa [lwa mi 'la [kwan 'bhe -glaan', 'bhe- 'ya kun. 'Bhe blaen, -a -lii 'ploo-, 'bhe- 'e nu -goli' 'tanbha do yele -a -lii; 'bhe -goli' 'tanbha do 'e 'bhe -le nu 'sole- 'o mee ple a pe 'nisra 'e gbawole. -A 'si 'bhe- 'e ge 'mi 'pegee 'bhi a 'nisra 'e gbawole 'kele-»

18

*Mee 'la zan gblaen -yiya' mɔkpen' ni
-Waanbhaa' a -Bhlengbeya -wa 'e ta
(Maki 9.33-37; Luki 9.46-48)*

1 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke Zesu a -klanlane mu 'e 'nule -a -din, 'bhe- 'ke -wa -lrokpale

doo: «-De 'gbu -la gbilaan 'yiya- m̀okpen' ni laanima -bhlenjgbeya -wa 'e ta ee?»

² 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -ne 'fientronne do 'siile, 'bhe- 'kee- 'bhe dulale -o plenj-,

³ 'bhe- 'ke -ya pele doo: «'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo 'ke 'ka 'laa 'ka 'taa-wogbeya 'e niinala, 'bhe- 'ka kle 'bhii- -ne 'fientronne mu gbenn-, 'ka 'laa nu gele -titi laanima -bhlenjgbeya -wa 'e ta.

⁴ 'Bhela- -zayile, 'ke mee 'la zan 'bhe 'gbu mavela, 'bhe- -e -kla 'bhii- -ne 'fientronne 'lee- gbenn-, 'bhe zan 'e 'bhe -la gbilaan nu -yiyale m̀okpen' ni laanima -bhlenjgbeya -wa 'e ta.

⁵ 'Bhe- 'ke mee 'oo mee 'la zan -ne do 'kpo 'cieya- □kla 'mi 'to 'e -zayi' 'bhii- -ne 'lee- gbenn-, 'bhe zan 'e 'bhe 'mi 'gbu -la 'cieya- □kla 'bhe gbenn- bhe.»

'Ploole- -za mu 'la -o mee bo -za 'yoo- 'yi 'mu ma.

(Maki 9.42-48; Luki 17.1-2)

⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «-Ne mu 'la -woo □kpa 'mi 'yi, 'ke mee 'la zan -o do 'kpo -balaa' -za 'yoo- 'yi, 'ke -o vle -kpuj -gbenn do -yrela bi 'bhe zan 'e bhlo ma, 'bhe- 'ke -o -ja -a blinle weyi- ba, 'bhe mabhaa -yaa nu bhole 'bhe zan 'e ma.

⁷ -Klolo- -o 'drunyan 'yi mu 'e ma -waa' mee mu baaza -za -yoo' mu 'yi 'bhe -zayi'. Mee mu baaza 'e -za -yoo' 'e 'yi, -saawole laa -o 'bhe ma. 'Dun- mee 'la zan kle mee -bheke' mu baape 'le -za 'yoo- 'yi, -klolo- -o 'bhe zan ta.»

⁸ «'Kee- □kla 'e gbe do -la -zayi' oo, 'kee- □kla 'e gaan do -la -zayi' oo, 'bhe- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -o takan', 'bhe- -o blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e gbe do 'pegee 'e gaan do 'le -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si yre 'e □noo, 'bhe mabhaabho 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna 'e gbe ple 'pegee 'e gaan ple 'le 'te 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi.

⁹ 'Bhe- 'kee- 'yrebhe- do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bhe- 'e baa- 'zi -za 'yoo- 'yi, -a -yro 'bhe- -a blin 'e ma 'egboonle. 'Kee -ja 'e 'yre gbe do 'le -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si yre 'e □noo 'bhe mabhaabho 'e ma, 'ke -woo 'e -blinna -jranama 'te 'e 'yi 'e 'yrebhe- ple 'e 'le.»

-Bhlaa do 'la □nia 'bhe ma -goon (Luki 15.1-7)

¹⁰ Zesu pe 'ezin- doo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'koko- 'ka 'laa 'woo- -ne 'fientronne mu 'la bhe -o do 'kpo mavee; -amasroyi -waa' -mleke' mu 'la -woo laanima -o dulale -o yikpen- ta 'η De -yre □la.

¹¹ -Amasroyi Bhaaplenj Gbe 'e □nwa mee 'la zan mu nile -yaa, 'mu 'la go zayi' -za 'yi.»

¹² «'Bhe- 'ka mu pe 'nale- ee? 'Ke -bhlaa -keme (100) do -o mee do 'koo, 'bhe- 'ke -a do 'kpo □nia -o ba, yaa nu -a -vin mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'e 'tole- vle goon 'e 'wiij-, 'bhe- -e ge -a do 'kpo 'la □nia 'bhe ziglinle ee?

¹³ 'Kee- 'yee- -bhlaa do 'la □nia 'bhe □ya, 'mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo 'bhe nu -a zrukpaale 'egbenele 'ke 'bhe kan -a -vin mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'la 'mu 'laa 'nile- 'mu ta.

¹⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka De -Waanbhaa' 'la -yoo laanima yaa- zi 'bhii- 'woo- -ne mu 'la bhe -o do 'kpo ni -o ba.»

Neene- ma do mu 'eke- a -sroma yan goon- 'la gbenn-

¹⁵ «'Kee neene- do -za 'yoo- do □kla 'e ni, ge -a ba, 'bhe- 'ka mee ple 'plenj-, 'e -yaa' -za 'yoo- 'e zron -a ni. 'Ke -ya 'tronkpa- 'e 'wojan- 'e □la, 'bhe- 'kee- -yaa' -za 'yoo- 'e -dwa, 'e nu 'e neene- 'e bo gbe dreewole -Waanbhaa' a zi 'e ta.

¹⁶ 'Dun- 'ke yaa dole a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'e 'wojan- 'e □la, 'bhe- 'ke yaa -yaa -za 'yoo- 'e dole, 'kee- □kla mee do 'le oo, 'kee- □kla mee ple 'le oo, 'mu 'sii-, 'koko- 'ka 'ka 'plenja- 'e yan mee ple 'pegee mee yaga -yre ma 'bhii- 'ka 'sre mu 'le.

¹⁷ 'Dun- 'ke yaa dole a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'mu 'wojan- 'e □la, -a pe 'kaa- Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'yre ma 'ezin-; 'bhe- 'dun- 'ke yaa dole -a -la 'ke -ya 'tronkpa- 'mu 'wojan- 'e □la, 'bhe zan 'e kle 'e 'yre 'yi 'bhii- mee 'la zan laa -Waanbhaa' do, 'bhe- -a 'kun 'bhii- 'nisrakun mi do gbenn-.

¹⁸ «'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni doo: 'Ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yrela- 'tre ta -ge, -o nu 'bhe pe 'e 'yrela- laanima lafle' 'yi 'ezin-. 'Bhe- 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'ploola- 'tre ta -ge, -o nu 'bhe pe 'e 'ploole- laanima lafle' 'yi 'ezin-.»

19 «'Mi pe 'ka ni 'ezin- wlan 'ε ni dɔɔ 'ke 'ka ba mɛɛ plɛ ɔkpa do ma 'trɛ ta -gɛ pɛ do 'la -yɛwɔ' zayi' -waa' 'seri 'yi, 'η Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe nu 'bhe pɛ 'ε 'nale- -o ni.

20 -Amasɔyi, 'kee- ɔkla mɛɛ plɛ oo, 'kee- ɔkla mɛɛ yaga oo, 'ke -o ɔklaa 'eke- ba 'mi 'tɔ 'ε 'yi 'η nu klɛɛ -o plɛɲ-»

Eke- a -sroma 'yanle-

21 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Pieri 'nule Zesu -din, 'bheɛ- 'kee- 'bhe ɔlɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, yi 'oo yi 'ke 'η nɛɛɛ- do bole -o -za 'yɔɔ- klɛɛ ma 'η ni, 'η sɔ -yaa' -za 'yɔɔ- 'ε -sroma 'yanle gaan -wɛɛ' -a ma ɛɛ? 'Ŋ -yaa' -sroma 'yan gaan 'srwaplɛ- -a ma ɛɛ?»

22 'Bhe 'yi bhe, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Yooye-, 'naa 'pelɛ- 'e ni dɔɔ 'e -yaa' -za 'yɔɔ- 'ε -sroma 'yan gaan 'srwaplɛ- 'kpɔ, 'duɲ- 'mi pe 'e ni dɔɔ -yaa' -za 'yɔɔ- 'ε -sroma 'yan gaan mia yaga 'bhe vu -lɛdulayɛ 'srwaplɛ-.

23 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ laanima -bhleɲgbeya -wa 'ε 'pwɛle- -o 'ke -bhleɲgbɛ do a -za -le: 'Yee- -bhleɲgbɛ 'ε 'yaa- -a zi 'bhii- -yaa' ca mu -yaa -yaa' yewonɛ mu 'la ma, -e 'bhe ca mu 'ε 'liidɔ-, 'bheɛ- 'mu 'bhe ca mu 'ε gbawo -a ni.

24 -E 'bhe ca za mu 'ε zisanle, 'ke -o nule- -yaa' 'fa ɔla yewonɛ 'ε do 'le -a ni. -Yaa' 'mliyon -bebe ca -yaa 'bhe ma.

25 'Duɲ- 'bhe ca 'ε gbawo -goli' 'laa -yaa 'bhe yewonɛ 'ε 'kɔɔ. 'Bhɛla- -yile, a zan pe dɔɔ 'bhe -o 'yee- gonle- 'bhii lu do, 'bhe 'pegee -a na oo, -a -nɛ mu oo, 'bheɛ- -a 'kɔɔpɛ- mu 'ε 'kpen, -yaa' ca 'ε gbawopɛ 'le.

26 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke 'yee- yewonɛ 'ε baale' -a 'kpɔ ta -a zan 'ε 'lɛɛ, 'bheɛ- 'kee- -sromabɔle 'bhe ni dɔɔ: <'Ŋ Zan, 'ε zrubakpala 'η zi, 'η nu 'yaa- ca 'ε 'kpen gbawolɛ 'e ni!>

27 -Ayile, -a -yɛnklale -a zan ma, 'ke 'bhe -yaa' ca gbawoza 'ε 'saawole, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'ploole -a ma.»

28 «'Duɲ-, 'yee- yewonɛ 'ε 'e 'pwɛle- -a zan ba 'fɛ 'ε ɔla, 'ke -a -lɛpale -yaa' yewoyɔɔn 'ε do 'le. Yaa denie -goli' 'tanbha -kɛmɛ do ca 'la 'yaa- 'bhe ma bhe, -e 'bhe ɔkwan 'bhe blina-, 'bheɛ- -e -yaa

zan 'bhe -dewolɛ, 'bheɛ- -e pe 'bhe ni dɔɔ: <'An ca 'la -yoo 'e ma -a gbawo 'η ni!>

29 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke -yaa' yewoyɔɔn 'ε 'bhe baale' 'bhe 'kpɔ ta -a -lɛɛ, 'bheɛ- 'ke 'bhe -sromabɔle -a ni dɔɔ: <'E zrubakpala 'η zi, 'η nu 'yaa- 'ε gbawolɛ 'e ni!>

30 'Duɲ-, 'yee- laa dɔɛ 'bhe ɔla; -ayile 'ke -ya yewoyɔɔn 'ε bɔle- -kaso 'yi 'sani- 'ke 'bhe yan -yaa' ca 'ε gbawolele.

31 -Yaa' yewoyɔɔn -vin mu 'ε 'mu 'a klegbeyɛ 'ε 'yele-, 'ke 'mu 'mu 'wleyisriwole -a -la gbɛ -yɔɔ 'ε 'kɔɔ 'mu ma. 'Bheɛ- 'ke 'mu gele- 'bhe -za 'ε 'kpen 'yigɔɔnɛ -o -kunlii 'ε ni.

32 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke -o -kunlii 'ε 'bhe 'yee- yewonɛ 'ε 'siile, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: <Mɛɛ 'kpee 'yɔɔ-! 'Mi 'yaa- ca mu 'ε 'kpen mazatwa 'e -sroma 'la ɔbwa 'η ni 'bhe -zayi'.

33 'Bhi 'yɛnklaa- 'mi ma gonɛ- 'la gbɛɛn-, 'e yewoyɔɔn 'ε 'yɛn 'yaa- sɔ 'klale 'bhi ma 'bheɛ- gbɛɛn- 'ezin-»

34 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -a -kunlii 'ε zruplii- gbɛ -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'kee- 'yee- yewonɛ 'ε 'kpale mɛɛ 'la zan mu -yaa nu -yɛnkpale -a ta -kaso 'yi 'mu 'kɔɔ, 'sani- -e yan -yaa pɛ ca 'ε 'kpen gbawole 'le.

35 «'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, -e nu 'ka 'kunɛ- 'eyɔɔle 'bheɛ- gbɛɛn-, 'ke 'ka 'kpen do do laa 'eke- a -sroma 'yanlɛ- 'ka zru 'ε 'kpen 'le.»

ZESU -O GE 'ZI ZERUZALEMU

19

Gwlenna yaa- 'kanza- (Maki 10.1-12)

1 Zesu 'yanle- 'bhe jan mu 'ε 'wolele, 'kee- gole- Galile 'klɛɛn 'ε 'yi, 'bheɛ- 'kee- gele- Zude 'klɛɛn gbɛ do 'la -yoo Zrudɛn yue 'ε 'yɛ gbɛ do 'ε ta 'bhe 'yi.

2 'Bhe ɔnɔɔ bhe 'ezin-, 'ke -zamaa' 'srɛ mu dɔle- -a zi; 'bheɛ- 'kee- 'mu a gadɛ mu 'ε bheele'.

3 'Bhe yɛ 'ε ɔnɔɔ bhe, 'ke Farizi mu 'ke mu nule- -a -din, 'bheɛ- 'ke -wa -lɔkpale -jan bheɛ bɔ zayi' -a -lɛɛ dɔɔ: «-Kɔɔ' a 'ton 'ε ta, mɛɛ do sɔ 'ploole -a na ma 'ke 'bhe -za 'tɔle- -za ɔkla ɛɛ?»

4 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -o -lrokpale dɔɔ: «'Ka 'laa -jan 'lɛɛ- 'bhe tapele -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi ɛɛ? -E pe 'kaa: <'Drunyan zisan' bhla 'ɛ zi, -Waanbhaa' 'gwlaan- 'pegee le □kla;»

5 'bheɛ- -e pe dɔɔ: <'Bhɛla- -zayile 'gwlaan- nu gɔlɛ -a dɛ 'pegee -a nɛɛ -din, 'bheɛ- -o 'pegee -a na nu 'kpale- do ma, 'bheɛ- -o mɛɛ plɛ nu klele mɛɛ do 'kpɔ 'le.»

6 'Bhe klegbeya 'ɛ 'yi, waa nu kle -li mɛɛ plɛ, 'duɲ- -o nu klele mɛɛ do 'kpɔ -la -le. -Waanbhaa' pɛ plɛ 'la □kpa 'eke- ma do, -yoo 'ke -za 'le 'ke bhaaplɛɲ 'laa -o go 'eke- ma.»

7 'Bhe 'yi 'te, 'ke *Farizi mu 'ɛ -o Zesu □lrokpale 'kaadɔɔ: «-Mele □kla 'bheɛ- *Moizi 'a □pia dɔɔ 'ke mɛɛ do -o -a zi 'bhii- -e gwɛnna yaa- 'kan 'yee- 'pegee -a na plɛɲ-, -e 'bhe 'sewɛ 'kpa -a na 'kɔɔ, 'bheɛ- -e ploo 'bhe ma ɛɛ?»

8 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka zru -yɔɔya' -la ma, 'bheɛ- Moizi 'a □pia 'ka ni 'ka 'ploo- 'ka 'na mu 'ɛ ma; 'kebhlaale, 'drunyan zisan' bhla 'ɛ zi yaa -yaa 'bhe gbɛɛn- -gee'.

9 'Duɲ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan na laa gwɛn -glinlɛ', 'ke 'bhe zan 'ɛ 'ploola- 'bhe 'na 'ɛ ma, 'bheɛ- 'kee- le -bheɛke' 'yalaa-, 'bhe zan 'ɛ -e -yanbhɔɔya -la □kla 'bhe gbɛɛn- bhe.»

10 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'gwlaan- do 'pegee -a na plɛɲza -o 'bheɛ- gbɛɛn- bhe, -trɔn 'laa -o gwɛnna yaale 'ɛ ma.»

11 -Ayile, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni 'kaa: «Mɔkpen' 'laa sɔ dɔle- 'bhe -jan -gloɔn 'lɛɛ- □la, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' 'bhe 'senj □naa mɛɛ mu 'la zan mu ni, 'mu -la ba.

12 'Bhe ya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'ke mu laa sɔ le 'sile, 'bhe -za 'ɛ -daa -a 'san -o ya yi ma. -A 'ke mu laa sɔ le 'sile, -amasrɔyi -woo 'gwlaan- -trɔ mu 'le. 'Bheɛ- mɛɛ 'ke mu 'ezin-, waa dɔ -a □la 'ke -o -le si laanima -bhɛngbeya -wa 'ɛ 'bhe -za 'yi. 'Ke mɛɛ 'la zan sɔ -jan 'lɛɛ- 'yimale -ya -yima'!»

Zesu -o -nɛ 'fientrɔnnɛ mu 'ɛ 'dumawo zii'

(Maki 10.13-16; Luki 18.15-17)

13 Mɛɛ 'ke mu -nwa -nɛ 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -ya gbɛkpa' 'mu ma, 'bheɛ- -ya

'seriwo 'mu ma. 'Duɲ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yranna- 'bhe zan mu 'ɛ zi.

14 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke -nɛ 'fientrɔnnɛ mu 'ɛ nu 'ɲ ba, 'ka 'laa 'bhe 'saawolɛ -o 'kɔɔ dɔɔ waa nule 'mi ba. -Amasrɔyi mɛɛ 'la zan mu -o 'bhii- -nɛ 'fientrɔnnɛ mu 'lɛɛ- gbɛɛn-, 'wole- nu gele laanima -bhɛngbeya -wa 'ɛ ta.»

15 'Bhe blaɲ, 'ke Zesu 'e gbɛ 'kpale 'woo- -nɛ mu 'ɛ ma, 'bheɛ- 'kee- gele- yrɛ -bheɛke' do □nɔɔ.

-Naflo zan -zwannɛ do a -za

(Maki 10.17-31; Luki 18.18-30)

16 Mɛɛ do 'e 'mabɛɛnna Zesu -din, 'bheɛ- -ya □lrokpaa dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɲ sɔ -mɛ za -lɛle' 'gbu -la klele-, 'bheɛ- 'ɲ -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe 'srɔɔwo- ɛɛ?»

17 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni 'kaa: «-Mele □kla 'bheɛ- 'yoo- 'ɲ □lrokpaa' zii' -za 'wlan za ma ɛɛ? -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ewlanle. 'Ke 'ya □pia -e gele- bole -yrɛ ma -si yrɛ 'ɛ □nɔɔ, 'toɲ mu 'ɛ 'kɔsɪkun.»

18 'Yee- mɛɛ pe Zesu dɔɔ: «'Toɲ mu 'ɛ -dele ɛɛ?»

'Bheɛ- Zesu 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ 'woo- 'toɲ mu 'ɛ 'wole- -gɛ: «'Yaa mɛɛ dɛɛ; 'yaa -yanbhɔɔya klele, 'yaa -faanwolɛ, 'bhe 'pegee 'yaa bhla 'kpale- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma;

19 'bheɛ- 'yee dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' -a ma; 'bhe 'pegee 'e -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.»

20 'Duɲ- 'yee- -zwannɛ 'e pe Zesu ni 'kaa: «'N' 'bhe 'toɲ mu 'la bhe 'mu 'kpen 'kɔsɪkwan gban, 'ɲ sɔ -a -dela 'kɔsɪkunle 'ezin- ɛɛ?»

21 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Kee 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'lɛsɔle kle, ge 'e 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen gɔn, 'bheɛ- -o ma -goli' 'ɛ 'na 'kɔɔflɛɲzan mu ni. 'Kee 'bhe □kla, 'bheɛ- 'yaa- -naflo- bebe nu klele lafle' 'yi. 'Bhe blaɲ, nu dɔ 'ɲ zi 'te.»

22 'Duɲ- 'yee- -zwannɛ 'ɛ -e 'bhe -jan mu 'ɛ 'male-, 'kee- gele- -a wɛyisriwole 'le, -amasrɔyi naflo -bebe -yaa 'kɔɔ.

23 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: -Naflo zan do gele la laanima -bhɛngbeya -wa 'ɛ ta 'dɛ.

24 'Bhɛɛ- 'mi 'a pe 'ka ni 'ezin- dɔɔ: -Naflo zan do gele laanima -bhleŋgbeya -wa 'ɛ ta 'bhɛ 'lale- 'yiya- 'ke 'bhɛ kan 'yɔɔnma do 'kanle- ma -mlɛsiennɛ do -gluu zi 'bhɛ ta.»

25 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ, -o 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-De 'gbu -le sɔ gole- -za 'yi ɛɛ?»

26 Zesu 'e 'yɛkpale -o ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhɛ -za 'ɛ klɛ 'sɛŋ 'laa -o bhaaplɛŋ mu ni. 'Duŋ- -za 'kpen 'sɛŋ -o -Waanbhaa' ni.»

27 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Pɛri 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'E 'yɛkpa -gɛ, 'o mɔɔ -ploola pɛ 'kpen ma, 'bhɛɛ- -o ɲnwa 'e zi, 'o mɔɔ nu -mɛ -trɔn -la -srɔɔwɔle 'bhɛ ma ɛɛ?»

28 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ: 'Ke *Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'yalaa- yi -nɛ 'la ta -yaa' 'tɔbhɔ ma -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ɛ ta 'drunyan drɛɛ 'ɛ 'yi, 'ka mu mɛɛ vu ta plɛ 'la 'yaa- 'ŋ zi yɛkpen- ɲnɔɔ, -o nu -bhleŋgbeya 'yaakpe- mu nalɛ 'ka 'kpen do do ni, 'bhɛɛ- 'ka nu Izraɛli -gbaa vu ta plɛ 'ɛ 'kitikanlɛ.

29 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke mɛɛ 'la zan -yaa' 'fɛ mu oo, -a nɛnɛ- 'gwlaan- mu 'pegee -a nɛnɛ- le mu oo, -a dɛ 'pegee -a nɛɛ oo, -a -nɛ mu 'pegee -yaa' gba mu 'kpen ɲtwa -a nɔɔ- 'mi -zayi', 'bhɛ zan nu 'bhɛ yɛkɛ- maza -glɔɔn -kɛmɛ do -srɔɔwɔle, 'bhɛɛ- -a 'ciɛn nu klɛle 'ke -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛɛ- 'le.

30 'Duŋ-, mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zilɛɛ- mu 'le, 'mu -bebe nu klɛle -zanta' mu 'le too; 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -bebe mu nu klɛle zilɛɛ- mu 'le too.»

20

-Drɔɔ gba la yewonɛ mu ma jan

1 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Laanima -Bhleŋgbeya -wa 'ɛ 'pwele- -o 'ke gbazan do a -za -la -le. 'Yee- gbazan 'ɛ 'pwɛla- zrwan 'tutu 'ɛ zi, 'kooko- -e sɔ yewonɛ mu 'kunle, 'bhɛɛ- 'mu ge yewolɛ -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ ta.

2 'Yee- 'pegee yewonɛ mu 'ɛ -bɛŋgwa -yɛkpaɛ do ta ye -sra 'ɛ 'bhɛ ma, 'bhɛ 'yaa- denie -gɔli' 'tanbha do. 'Bhɛ 'yi 'ke

-yoo winbɔle yewo yɛ nɔɔ- -yaa' -drɔɔ gba 'ɛ 'yi.

3 'Bhɛ blaɛn, -yɛtɛbhɛ gwɛn -wɛn bhla 'ɛ zi, 'ke 'yee- gbazan 'ɛ ge gbɛ drɛɛwɔle -wa 'kpee -kpan 'ɛ ta 'ezin-, 'bhɛɛ- 'kee- yewonɛ 'bhɛɛke mu ye-: 'Mu 'laa -yaa ye 'kɛdo- 'kpɔ 'wo zii'.

4 -Ayile, 'ke gbazan 'ɛ -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -drɔɔ gba 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ŋ nu -yɛkpaɛ do ta -sra 'nalɛ- 'ka ni.»

5 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'bhɛ yewonɛ mu 'ɛ -o gele- gba 'ɛ ta. -Yɛkpaɛ' bhɔle, 'ke gbazan 'ɛ gele- 'ezin- -wa 'ɛ 'kpee, yewonɛ mu baan- 'glin yɛ nɔɔ-; 'bhɛɛ- -yɛtɛbhɛ bhɔ bii bhla 'ɛ zi, 'ke -ya klɛle- 'bhɛ klɛgbeya do 'ɛ 'yi.

6 -Yɛtɛbhɛ baa- 'waati 'ɛ ba, 'ke gbazan 'ɛ ge gbɛ drɛɛwɔle 'ezin- -wa 'kpee -kpan 'ɛ ta, 'kee- yewonɛ mu 'ɛ 'ke mu ye-.' Bhɛ klɛle 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «'Kee- 'san zrwanzi 'ɛ ma, 'ke 'bhɛ nu 'tɛnlɛ- yromazi 'ɛ ma, -mɛle ɲkla 'bhɛɛ- 'ka dulale -o -gɛ 'ke 'ka 'laa ye 'kɛdo- 'kpɔ wo ɛɛ?»

7 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -wa -lɛkunle gbazan 'ɛ ni 'kaa: «Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa ye nalɛ -o ni.» 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu ge 'ezin- yewo 'an -drɔɔ gba 'ɛ ta!»

8 «Yromazi bhɔle, 'ke gbazan 'ɛ -ya pele- -yaa' yewonɛ mu -kunlii 'ɛ ni dɔɔ: «Yewonɛ mu 'ɛ 'sii, 'bhɛɛ- -o 'kpen gbawo do do 'kee- san mɛɛ 'la zan mu -nwa boolazi 'mu ma, 'kee- ge 'tɛnlɛ- mɛɛ -lwa mu 'ɛ ma.»

9 Yromazi -yɛtɛbhɛ baa- bhla zi mɛɛ mu 'ɛ 'nule-, 'ke -o 'kpen do do -yɛkpaɛ do ta -sra -srɔɔwɔle.

10 'Bhɛ blaɛn, zrwan 'tutu zi mu 'ɛ, 'mu 'bhɛ 'yele-, 'mu 'kpee ma, 'mu -sra 'ɛ 'yaa- 'kanlɛ- boolazi mu 'ɛ 'mu a pɛ -sra 'ɛ ta. 'Duŋ- -o 'kpen do do -yɛkpaɛ do ta -sra -la -srɔɔwoa.

11 'Bhɛ mu 'bhɛ -yɛkpaɛ do ta -sra 'ɛ -srɔɔwɔle, 'bhɛ 'lalawoa -o ma, -o gbazan 'ɛ 'topia- -o -lɛla'.

12 'Bhɛɛ- 'ke wa pele- dɔɔ: «Yewonɛ mu 'lɛɛ- 'mu ɲnwa -yɛtɛbhɛ baale blaɛn, 'bhɛɛ- -o yewoa- 'waati sanɛ- 'gbu -la ba, 'bhɛɛ- 'yoo 'kpen 'sra- 'ɛ ɲkla do. 'O mɔɔ 'duŋ- 'o -yɛkpaɛ do 'ɛ -gaa 'o 'trɛbhɔlele ye 'ɛ 'kɔɔ -yɛtɛbhɛ -bhile' 'ɛ ɲla.»

13 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'kɛ gbazan 'ɛ -ya zikpale -o do ni dɔɔ: <'N 'bhɛgwɛn-, 'naa 'e tabhlelɛ, 'bhi 'pegee 'mi 'laa -bɛngolɛ -yrekpaa' do ta -sra -la ma ɛɛ?

14 'Yaa- -sra 'ɛ 'kun -gɛ 'bhɛɛ- ge 'e ba. 'N -sra yɛkɛ- 'la 'naa- 'e ni, 'ɲ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ɲ 'bhɛɛ- yɛkɛ- 'na mɛɛ la zan yewoa-boolazi 'bhɛ ni 'ezin-.

15 'Kɛ pɛ 'la klɛlɛ -swa 'ɲ ni 'ɲ 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'le, 'naa sɔ 'bhɛ klɛlɛ- ɛɛ? Taa- 'yee -tɛɛkpa' zii' 'ɲ ma 'an wlanya 'ɛ -za 'yi ɛɛ?>>

16 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, Zesu pɛ 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn -zanta' mu 'le, 'mu -le nu klɛlɛ zilɛɛ- mu 'le too; 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o zilɛɛ- mu 'le -zɔn, 'mu -le nu klɛlɛ -zanta' mu 'le too.»

Zesu -o -a dɛza 'pegee a bweza gale ba 'ɛ 'wogbɛya yaga mi 'wo 'zi

(Maki 10.32-34; Luki 18.31-34)

17 Zesu 'yaa- Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlɛnɛ mu 'ɛ 'siile 'edanma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:

18 «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -kɔɔ' gelawo zii' Zeruzalɛmu -gɛ bhe, -o nu Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'lɛnalɛ 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Tonɲ daan mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu nu a pele 'kaa -wa dɛ.

19 -O nu a -lɛnalɛ Zuufu kle mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu nu 'sonsile -a ma, 'bhɛɛ- 'mu nu -a zita zɔnlɛ 'ke gbanbhɛ 'le; 'bhɛ blaɛn, 'mu nu a gbaanlɛ -yrigbɛɛle do ta. 'Duɲ-, -a gale blaɛn -yrekpaa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

Zaki 'pegee Zaan nɛɛ 'ɛ -yoo -za do -yɛwo' zii' Zesu ma

(Maki 10.35-45; Luki 22.25-27)

20 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'kɛ Zebede 'na, Zaki 'pegee Zaan nɛɛ 'ɛ, 'bhɛ 'e 'mabɛɛnle Zesu -din, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'kee- -za do -yɛwole 'bhɛ ma.

21 Zesu pɛ -a ni dɔɔ: «'Yoo- -mɛ pɛ -la zi ɛɛ?>>

-Ayile, 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'liiwli- na 'ɲ ni 'bhɛ ta dɔɔ 'kee -ja yaale 'waati 'la ba 'yaa- -bhɛnɲgbɛya yaayɛ 'ɛ 'nɔɔ-, dɔ -a -la 'ke 'ɲ gbe plɛ 'lɛɛ- -a do yalaa' 'e gbɛyɛ ta, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ 'bhɛ yalaa' 'e gbɛkoo- ta.»

22 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Ka -o pɛ 'la 'yɛwo zii' 'ɲ ma 'ka 'laa 'bhɛ

do. 'N nu -yɛn pɛyan- do 'la 'bhɛ mile 'ka sɔ 'bhɛ 'mile- ɛɛ?>> -Wa -lɛkwɛn Zesu ni dɔɔ: «-Aani! 'O mɔɔ sɔ 'bhɛ 'mile.»

23 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'kɛ Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhɛ 'le, 'ɲ nu -yɛn pɛyan- do 'la 'mile- 'ka nu 'sɔlɛ- 'bhɛ 'ke 'mile-. 'Duɲ- 'ɲ gbɛyɛ ta yaayɛ oo, 'ɲ gbɛkoo- ta yaayɛ oo, 'mi 'laa -o 'bhɛ 'na mi 'le. 'N Dɛ -Waanbhaa' -le 'bhɛ yaayɛ mu 'ɛ -lɛmagaanna gban mɛɛ 'la zan mu ni, -e nu 'mu 'nalɛ- 'bhɛɛ- zan mu -la ni.»

24 Zesu a -klanlɛnɛ mu -vin vu 'ɛ 'bhɛ -jan 'ɛ 'male-, 'ke -woo zrupliile 'woo- nɛɛnɛ- ma plɛ 'ɛ ma.

25 'Bhɛla- -yile, 'ke Zesu -o 'kpɛn 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Kaa 'yaango- dɔɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ gbɛlaan mu 'ɛ 'kpaale- -o -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'wiinɲ-, 'bhɛɛ- -o mɛɛ mu ɲgblo kpɛlaa' -o □la.

26 'Duɲ-, 'ka mu laa 'bhɛ 'yansi za klɛlɛ 'ka 'plɛɲ-. 'Kɛ mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ka ta mɛɛ gbɛlaan 'le, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'kaa- yewonɛ 'le.

27 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e klɛ 'ka 'kpɛn 'lɛɛ mi 'le, 'bhɛ zan 'ɛ klɛ 'kaa- lu 'le.

28 'Bhɛ klɛgbɛya do 'yi bhe, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ yaa nulɛ mɛɛ mu klɛlɛ -yaa' yewonɛ mu 'le, 'duɲ- -e □nwa -a 'gbu klɛlɛ mɔkpɛn' a yewonɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'ɛ klɛ 'ke mɛɛ -bebe tagbawo pɛ 'le -Waanbhaa' ni.»

Zesu -yɛ 'wi mi plɛ -bheela

(Maki 10.46-52; Luki 18.35-43)

29 -O gole Zeriko -wa 'ɛ 'kpee, 'ke -zamaa' 'srɛ do dɔlɛ- -o zi.

30 'Bhɛ □nɔɔ bhe, -yɛ 'wi mi plɛ yaale -yaa zi 'ɛ 'lɛzi-, 'bhɛɛ- 'mu 'a male 'kaa Zesu yaa- 'kan zii', 'ke 'mu -gbekanle 'ke -wa pɛ dɔɔ: «Mɛɛzan, Davidi 'nranɛ-, 'o 'yɛnkla 'e ma!»

31 'Duɲ-, -zamaa' 'ɛ 'yaa- -yran 'zi -o zi dɔɔ -woo taga. 'Bhɛɛ- droɔn', -o -yaa -gbekan' zii' 'ezin- 'egloole dɔɔ: «Mɛɛzan, Davidi 'nranɛ-, 'o 'yɛnkla 'e ma!»

32 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'kɛ Zesu dulale, 'ke -yoo 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ɲ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛ 'ka ni ɛɛ?>>

33 -Wa -lɛkwɛn Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -a klɛ 'bhɛɛ- 'o 'yɛ 'liiploo-, 'bhɛɛ- 'o yɛ ma yɛ.»

³⁴ 'Bhe 'yi bhe, 'ke -o -yrenklale Zesu ma, 'bheε- 'ke -ya gbε 'kpale -o -yre mu 'ε ta. 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -o -yre 'liiploole, 'bheε- 'ke -o dɔle- Zesu zi.

21

Zesu 'wlayre- Zeruzalemu

(Maki 11.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)

¹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε □bhwa Zeruzalemu -wa 'ε -din -wa 'nε do 'la -o -yaa 'bhe sii Betifaze 'bhe ta. 'Bhe -wa 'nε 'ε 'yaa- vlε goon 'la kpe -la -o -yaa 'bhe sii <Olivi diinj vlε goon>. 'Bheε- 'kee- -yaa' -klanlanε plε winbɔle -o -lεε dɔɔ:

² «-Ka ge 'ka 'lεε -wa 'nε 'la bhe 'bhe ta; 'ke 'ka □bhwa -a □nɔɔ -gun, 'ka nu -soofali da do -yrelε' yelε -yri diinj do ma; 'bheε- -a -nε do dulale -o -a -din. -Ka -o 'ploο-, 'bheε- 'ka nu 'ke -o -le.

³ 'Ke mεε 'la zan 'ka 'lɔkpaα-, 'kaa pe 'bhe zan 'ε ni dɔɔ: <Mεεzan maza -dwa -o ma.> 'Ke 'bhe □kla, 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, -e nu dɔle -a -la 'ke 'ka nu -o -le.»

⁴ 'Duη- 'bhe □kla 'bheε- klegbeya do 'ε 'yi, 'kooko- -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'ε -jan 'la □woa 'elwale gban 'bhe 'leso-; -ya □pia dɔɔ:

⁵ «-Kaa pe Zeruzalemu -wa 'ε ta mu 'ε ni 'kaa:
-Ka 'ka -yrekpa' doo, 'kaa -bhleηgbe 'yidɔɔ-
bhabha 'ε -yoo zan,
-a yaale -o -soofali 'nε do ta, -soofali da do
'kpee -nε.»

⁶ -Yaa' -klanlanε plε 'ε -o gele, -ya □pia -o ni -o -za 'la kle 'ke -o 'bhe klele.

⁷ -Ayile, 'ke -o nule- -soofali da 'pegee 'bhe 'nε 'ε 'le. 'Bheε- 'ke -woo ta dune- tralape mu 'ε gole-, 'bheε- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofali mu 'ε ta. 'Bheε- 'ke -o Zesu 'yaale 'bhe do ta.

⁸ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -zamaa' 'ε 'plen- mεε -bebe 'mu ta dune- tralape mu 'ε -gwa, 'bheε- -o 'mu -kpalaa' zibhe 'ε 'lii; mεε 'ke mu -yri -laa mu -kaan, 'bheε- 'mu 'bhe mu -kpalaa' zibhe 'ε 'lii 'ezin.

⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke -zamaa' 'ε 'ledo- 'kanle -a -lεε, 'bheε- 'ke -a -le -vindo' 'ε dɔle- -a zi, 'bheε- 'ke -woo -weli' mu 'ε 'wlenle- 'eke- zi 'ke -wa pe dɔɔ:

«Ozana! Davidi 'nranε- 'ε -yaa' pε -le 'ke 'tɔbhɔleya 'le!*

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'tɔ 'ε 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'ε -dɔɔbo'!

-Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε -yoo yikpensee ta lafle' 'yi!»

¹⁰ Zesu 'wla bhla 'ε zi Zeruzalemu, -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'yaa- -o gaan ta. 'Bheε- mεε mu 'ε 'yaa- 'eke- -lɔkpa' zii' dɔɔ: «-Dele mεε 'lεε- 'le εε?»

¹¹ -Zamaa' 'ε 'yaa- 'lekun zii' -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -lεla' janwo mi Zesu -le. -E da Nazareti, Galile 'kleen 'ε 'yi -wa 'nε do ta.»

Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la

(Maki 11.15-19; Luki 19.45-48; Zaan 2.13-16)

¹² Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'kee- pegon mu 'ε 'pegee pelɔ- mu 'ε 'kpen -gbinle' -a -la. -E -goli' tabɔɔ mu 'ε -waa' -tabali mu 'pegee kpro gon mu 'ε 'yaakpe- mu 'ε 'kpen 'lebhulaa.

¹³ 'Bhe blaen, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: <-O nu 'a pεle 'an 'fε 'ε ma 'seriwofε.> 'Bheε- 'ka mu 'a □kla 'ke -faannii' mu gaan 'fε 'le.»

¹⁴ -Yre 'wi mu 'pegee gaan 'sie mu 'ke mu □nwa Zesu -din -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bheε- -yoo 'kpen 'bheela-.

¹⁵ 'Duη- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Toη daan mu 'ε -o Zesu a 'sole- maza mu 'ε 'yele-, 'bhe 'pegee -wa male 'kaa -nε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Davidi 'nranε- -yaa' pε -le 'ke 'tɔbhɔleya 'ε 'le», 'ke -woo zrupliile 'a ma.

¹⁶ -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'trɔn -o -o wojan 'ε ma εε?» Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Aani! 'An □maa. 'Ka 'laa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi -jango' 'lεε tapele -lido' εε? -A yɔɔndeεle -o dɔɔ: <'Ya □kla 'bheε- -nε 'fientronne mu 'pegee -nε 'yientenne mu -o 'η 'tɔbhɔ zii'.>»

¹⁷ 'Bhe blaen, 'ke -yoo 'tole -o dulayre 'ε □nɔɔ ye, 'kee- gole -wa 'ε 'kpee, 'bheε- 'kee- gele- Betani -wa 'nε 'ε ta. 'Bheε- -ε □yia 'bheε- □nɔɔ ye 'bhe -bi 'ε zi.

Zesu figi diinj do 'danganwoa
(Maki 11.12-14; 11.20-25)

* 21:9 21.9 'Bhe 'yi -le dɔɔ: <Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandε!>.

¹⁸ 'Bhe ta tooklin- yi 'le zrwān 'ε zi, Zesu 'niina- bhla zi Zeruzalemu, 'ke gbōn 'a dεle-.

¹⁹ 'Bhe klεle 'te, 'kee- figi diinj do yele-zibhe 'ε 'trōn ta, 'bhεε- 'ke -ya mabεεnle 'bhe -din. Yaa 'bhe bhaa 'kedo- 'kpō 'yele- 'bhe 'yi, 'ke yaa 'e go 'bhe 'laa 'te ba. -Ayile, 'ke -ya pele- 'bhe ni dōo: «'Yaa nu 'e bhaa klεle -li 'kee- 'san -zōn ma!» 'Bhe yre do 'ε □nōo bhe, 'ke figi diinj 'ε gale-.

²⁰ Zesu a -klanlanε mu 'ε -o 'bhe 'yele-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma. -Ayile, 'ke -o Zesu 'lrokpale dōo: «-E □kla 'nale- 'bhεε- figi diinj 'lεε- -gaa yre do 'kpō 'ε □nōo -gun εε?»

²¹ 'Bhe klεle 'te, 'ke -ya 'lεkunle -o ni dōo: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε- 'ε ma dōo 'ke 'ka 'ka □kpaā -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- 'ke 'ka zru □kla do -a ni, 'ka nu 'solε- 'η -za 'la □kla figi diinj 'lεε- ni 'bhe 'yansi za klεle-, 'bhεε- drōon', 'ka nu 'solε- a pele- vlε gōon 'la bhe 'bhe ni dōo: <-Yro 'e gbaanyre 'ε □nōo, 'bhεε- ge bō wēyi- 'ε ba.> 'Bhεε- 'bhe nu klεle- 'te.

²² 'Ke 'ka 'ka □kpaā -Waanbhaa' 'yi, 'ke 'ka pe 'tolε- pe 'bhe 'yrewoa- -a ma 'seri 'yi, 'ka nu 'bhe 'srōowolε.»

Zesu a -glōōya' 'ε da 'naa- -a ma εε?

(Maki 11.27-33; Luki 20.1-8)

²³ Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε- -e mεε mu daanle -saan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le. -E -yaa -o daan 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a 'gwlaan-gblaān mu 'ε -o nule- -a pelε -a ni dōo: «-De 'gbu -le pe 'e ni dōo 'e -za mu 'lεε- klε εε? 'Bhεε- -de 'gbu -le -o klε 'senj □naa 'e ni εε?»

²⁴ Zesu pe -o ni dōo: «'Mi 'ezin- 'η 'yoozan -za do 'kpō 'yilrokpalε 'ka ma, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhe 'lεkwan- 'η ni, mεε 'la zan -za mu 'lεε- klε 'senj □naa 'η ni, 'η nu 'bhe zan 'ε 'tō 'ε 'kanle- 'ka ni.

²⁵ -Dele Mεε Wiinjfe' Mi Zaan 'winbwa- mεε mu wiinjfyre nōo-, -Waanbhaa' taa- bhaaplenj mu εε?» 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'ke -o zaabole 'sanle 'eke- plenj- 'ke -wa pe dōo: «'Ke 'wa 'lεkwan- -a ni 'kaa -Waanbhaa' -le 'a 'winbwa-, -e nu 'o 'lrokpalε dōo: <-Mεla ma 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi εε?»

²⁶ 'Bhεε- 'ke 'wa 'lεkwan- -a ni dōo: <Bhaaplenj mu -le 'a 'winbwa-, 'woo-

-gblaān 'zi -zamaa' 'ε 'lεε.> -Amasrōyi mōkpεn' 'kpee ma 'yee- Mεε Wiinjfe' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lεla' janwo mi do 'le.»

²⁷ -Ayile, 'ke -wa -lεkunle Zesu ni dōo: «'Waa 'bhe zan 'ε dō.» 'Bhεε- Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dōo: «'Mi 'duj-, mεε 'la zan -za mu 'lεε- klε 'senj □naa 'mi ni, 'naa nu 'bhe zan 'ε 'tōkanle 'ka ni.»

Mεε do gbe plε ma -gōon

²⁸ Zesu pe 'ezin- dōo: «'Ka mu 'a pe -za 'lεε- 'bhe ma 'nale- εε?» Mεε do gbe -yaa plε, 'bhεε- -ya -pia -a gbe -lwa mi 'ε ni dōo: «'Nj gbe ge yewo -zōn 'an -drōo gba 'ε ta.

²⁹ A gbe -lwa mi 'ε 'bhe 'a 'lεkwan- -a ni dōo: <'Naa -o gele->. 'Duj- boolazi bhole, 'ke -zadōwεε dōle 'bhe ma, 'ke 'bhe 'bhe zru niinale, 'bhεε- 'ke 'bhe gele- -drōo gba 'ε ta.

³⁰ 'Bhe klεgbeya do 'ε 'yi, 'yee- mεε do 'ε -ya -pia -a gbe plε mi 'ε ni dōo 'bhe ge -yaa' -drōo gba 'ε ta. 'Bhe yre do 'ε □nōo bhe, 'bhe pe -a ni dōo: <'Nj dε, 'η nu gele.> 'Duj- 'bhe 'laa gele gba 'ε ta -titi.

³¹ 'Woo- gbe plε 'la bhe -o -de 'gbu -le -o dε 'ε zru maza □kla εε?» -Wa -lεkwan Zesu ni dōo: «-A gbe -lwa mi 'ε 'bhe -le.» -Ayile, 'ke -ya pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε- ma dōo 'nirakun mu 'ε 'pegee gwlen -glin le mu 'ε 'mu -le nu wlale 'ka 'lεε -Waanbhaa' a -bhlenjgebeya -wa 'ε ta.

³² -Amasrōyi Mεε Wiinjfe' Mi Zaan □nwa -lεdōōleya zibhe 'ε zrōnlε 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi; 'duj- 'nirakun mu 'pegee gwlen -glin le mu 'mu -le 'e -kpaa -a -yi. 'Bhεε- 'duj-, 'kaa 'yelowoa 'bhii- 'nirakun mu 'ε -woo -kpaa Mεε Wiinjfe' Mi Zaan 'yi, -mεle □kla 'bhεε- 'ka 'laa 'ka zru niinale 'bhεε- 'ka 'ka kpa -a -yi εε?»

Yewone 'yōo- mu ma -gōon

(Maki 12.1-12; Luki 20.9-19)

³³ Zesu pe 'ezin- dōo: «-Ka 'ka 'trōnbado 'ezin- -gōon 'lεε- 'bhe □la doo: Gbakpa' mi do -drōo gba do -kpaa. 'Bhεε- -e 'jasa do □bwa gba 'ε zi, 'bhe 'pegee -e -drōo 'yigo- -gluu dō -kaan, 'bhεε- -e 'kpaane do -dwa 'kpata- do wiinj- gba 'ε gooba yala- mi 'ε 'yaayre- 'le. 'Bhe blaān, 'kee- 'yee- -drōo gba 'ε gbεkpale gba 'ε 'yikpa yetane mu 'ε 'kōo. 'Bhe blaān, 'kee- gele- 'taa do ta.

34 -Drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε 'bhɔle- 'e -din, 'ke gbazan 'ε -e -yaa' 'fε 'ε □la yewone mu 'ε winbɔle -yaa' -drɔɔ gba -yikpa' yetane 'ε mu 'ε ba, -yaa' pε -drɔɔ bhaa 'si zayi'.

35 'Bhe 'duŋ-, 'woo- -drɔɔ gba la yetane mu 'ε -o gbazan 'ε -yaa' yewone mu 'ε 'kunle, 'ke -wa do zita zɔnle-; 'bhεε- 'ke -wa -bhεεke' do 'ε dεle-, 'bhεε- 'ke -o -wa yaga mi 'ε dεle- kpoti 'le.

36 'Bhe blaana, 'ke gbazan 'ε -e -yaa' yewone mu 'ε -bhεεke' mu winbɔle 'woo- -drɔɔ gba la yetane mu 'ε zi. 'Bhe mu -bebe 'yi 'yaa- ya -a -lwa mu 'ε ni. 'Duŋ- 'woo- -drɔɔ gba la yetane mu 'ε -o 'mu □kwan 'eyɔle 'ezin- 'bhii- -a -lwa mu 'ε gbεen-.

37 'Bhe 'yi, 'ke gbazan 'ε -ya pele- dɔɔ: <'Ke 'mi 'ŋ gbe 'ε 'winbwa- -o ta, -o nu -gasikpale 'bhe 'lεε.> -Ayile, 'kee- 'bhe 'winbɔle -o ta 'tε.

38 'Duŋ-, 'woo- -drɔɔ gba la yetane mu 'ε -o gbazan 'ε gbe 'ε 'yele-, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: <Gba 'ε nu bole mεε 'lεε- 'yela- ni boolazi 'ke -a 'ciεn 'le. -Kɔɔ' 'a dε, 'bhεε- -a 'ciεn 'ε bo -kɔɔ' ni!>

39 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o 'bhe 'kunle, 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -drɔɔ gba 'ε -gɔma', 'bhεε- 'ke -o 'bhe dεle-»

40 Zesu -o -lɔkpa dɔɔ: «'Ke gbazan 'ε □nwa yi 'la 'le -o ta, -e nu -mε za -la klεle 'woo- -drɔɔ gba la yetane mu 'ε ni εε?»

41 'Bhe □nɔɔ bhe 'ke mεε mu 'ε -wa -lεkunle Zesu ni dɔɔ: «-O -yɾen 'laa nu 'klale- gbazan 'ε ma, 'bhεε- 'bhe nu -a pele dɔɔ -woo 'kpen dε; 'bhεε- -e nu -yaa' -drɔɔ gba 'ε gbεkpale -drɔɔ gba la yetane -bhεεke' zru -lrele' mu -la 'kɔɔ; 'kooko- 'ke -drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ε □bhwa, 'mu -yaa pε drɔɔ bhaa na -a ni.»

42 'Bhεε- Zesu mεε mu 'ε 'lɔkpa gbe dɾεwoa- 'ezin- dɔɔ: «-Jan 'la -yoo -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' εε? 'Bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: <'Fε dɔ mu 'ε -o kpoti 'la -blinna 'fε dɔ bhla 'ε 'zi,

'bhe -le □kla 'ke 'fεgwle- 'ε gaan -la vle -kpun- gbεne 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- 'bhe -le 'fε 'ε 'kpen 'yikun-.

'Bhe -za 'ε -daa Mεεzan -la ba, 'bhεε- -yoo -kɔɔ' mu -yɾe 'yi 'kpeeleni maza do 'le.>

43 «'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' nu -yaa' -bhlengebeya -wa 'ε 'kunle- 'ka mu 'kɔɔ, 'bhεε- -e nu -a nale 'si 'bhεεke mu ni. 'Bhe 'si mu 'ε 'mu nu taawole 'yee- -Waanbhaa' a zi 'ε ta, 'bhεε- 'mu nu -a zru maza klεle.

44 ['Ke mεε 'oo mεε 'la zan -balaa' 'yee- vle 'lεε- ta, 'bhe zan 'ε nu klεle 'bhii- 'ke 'trε gbo -balaa' 'trε ma, -e wi gɔne- 'la gbεen- 'krokro; 'bhεε- 'ke 'yee- vle 'ε 'lεε- -balaa' mεε 'oo mεε 'la zan ta, 'bhe zan 'ε nu klεle 'bhii- -a -lwa mi 'ε 'wigbeya 'ε gbεen-»]

45 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o Zesu -a -gɔɔn mu 'ε 'male-, 'ke -wa 'yaangole 'bhii- 'bhe 'yaa- 'wo -la ma -gɔɔn mu bɔ 'zi 'bhe gbεen- bhe.

46 -Ayile, -o gbε -yaa nu 'solε- Zesu 'kunle ma gɔne- 'la gbεen-, 'ke -o 'bhe -glinle' 'sanle. 'Duŋ- -o -yaa -gblaan 'zi -zamaa' mu 'ε 'lεε, -amasɔyi -o 'kpen 'yaa- Zesu 'kun zii' 'bhii- -Waanbhaa' -lεla' janwo mi do 'le.

22

Le dɔyɾe □nɔɔ 'feti ta pεkoo- -gbεne 'ε ma -gɔɔn
(Luki 14.15-24)

1 Zesu -jan -bebe □woa mεε mu 'ε ni 'ezin- -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o ni dɔɔ:

2 «Laanima -Bhlengebeya -wa -a 'pwele- -o 'ezin- -za 'lεε- 'bhεε- 'le: -Bhlengebε do 'a gbe na dɔ 'feti 'ε ta pε 'ε □kla.

3 'Bhεε- 'kee- -yaa' 'fε 'ε □la yewone mu 'ε winbɔle mεε mu 'siiyɾe- nɔɔ- 'kaa 'mu nu 'yee- ledɔyɾe nɔɔ- 'feti 'ε ta, 'duŋ- 'bhe mεε mu 'ε waa dɔle -a -la 'ke -o nu.

4 'Bhe klεle 'tε, 'kee- -yaa' yewone 'bhεεke mu winbɔle 'kaa 'mu ge -a pe mεε mu 'ε ni dɔɔ: <'N dri mu 'ε 'pegee 'an wi blaale mu 'ε □dia, 'bhεε- 'ŋ □yaan -o kpo 'ε klεlele. Pele 'ε □maa, -ka nu 'ŋ gbe na dɔ 'feti 'ε ta!>

5 'Duŋ- 'bhe mεε mu 'ε 'ezin-, -o do 'kpo 'laa -o 'siiza- -bhlengebε 'ε 'kɔɔ 'bhe bɔle -klɔsi 'yi, 'bhεε- -o 'kpen -ja -waa' yewoyɾe nɔɔ: -O do -ja 'bhe ba gba la, -a -bhεεke' do -ja 'bhe a pε gɔnyɾe □nɔɔ;

6 'bhεε- -o -vin mu 'ε 'mu □klaa -bh- lengebε 'ε -yaa' yewone mu 'ε ta, 'bhεε- -o -yɾen 'ε 'kpen -glɔɔn -kpa'a 'mu ta, 'bhεε- -o 'mu □dia.

7 'Bhe klele 'te, 'ke -bhleŋgbe 'e -ya zrupliile, 'kee-yaa -srwase' mu 'e winbole 'kaa' mu ge 'woo- mɛɛ dɛ mu 'e 'kpen dɛ, 'bheɛ- -o 'mu a -wa 'e 'kpacie.

8 -O yanle kpo 'e klelele, 'ke -ya pele-yaa' yewone mu 'e ni doo: <Le do 'feti 'e ta pele 'e □maa, -o mɛɛ 'la zan mu 'siila- 'yee- pele 'e ma, -a -gaale' laa -yaa -o ba 'ke -wa bhle.

9 -Ka ge 'dun- -wa 'e 'kpee -gbleba -gbene mu 'e ta, 'bheɛ- 'ke 'ka 'lepaa- mɛɛ 'oo mɛɛ 'la 'le, -ka 'bhe 'sii- pele 'e ma.>

10 'Bhe ya 'e 'yi bhe, -bhleŋgbe 'e -yaa' yewone mu 'e -ja -wa 'e 'kpee -gbleba -gbene mu 'e ta, 'bheɛ- mɛɛ 'tole- mɛɛ -o 'mu 'siila-; 'e pe mɛɛ wlan mu oo, 'e pe mɛɛ -yoo' mu oo, -o 'kpen □nwa, -asiikoo 'feti kle 'fɛ 'e □paa 'ke mɛɛ mu 'e 'le.>

11 «'Bhe klele 'te, 'ke -bhleŋgbe 'e 'wlale 'feti kle 'fɛ 'e □la mɛɛ mu 'e taglin- zayi'. 'Bheɛ-, 'ke -a -yrekpale mɛɛ do ma -o plen-, 'bheɛ- le doyre noo- 'feti 'e ta dune- 'laa -yaa 'bhe mɛɛ 'e ta.

12 -E pe 'bhe mɛɛ 'e ni doo: <'N 'bhegwlen-, -e □kla 'nale- 'bheɛ- 'e □wlaa ge, 'bheɛ- 'feti ta dune- 'laa -o 'e ta ɛɛ?> 'Yee- mɛɛ 'e tagale □bwa -a yaalele.

13 -Ayile, 'ke -bhleŋgbe 'e -ya pele- -yaa' yewone mu 'e ni doo: <-Kaa gbe 'pegee -a gaan mu 'e tabo 'ke bhle 'le, 'bheɛ- -kaa blin 'pɛɛlii- laale -gblo 'e 'yi. -E nu wisile 'bhe 'pegee -e nu -a gbenebhe mu 'e 'sonkpale 'bheɛ- □noo -zadowɛɛ 'e 'koo.>

14 -Amasroyi, -Waanbhaa' mɛɛ -bebe 'siila-, 'dun- -e mɛɛ sanɛ- -la makwan->

Zuufu mu 'e -woo Zesu 'lrokpa zii' 'nisra gbawoza 'yi

(Maki 12.13-17; Luki 20.20-26)

15 Farizi mu 'e -o -ja 'eke- yelɛ. -O -yaa nu 'solɛ- Zesu 'kunle gone- 'la gbɛɛn- -a 'gbu 'liiwli- ma, -woo 'eke- □ya 'bheɛ- zayi', 'bheɛ- -o □kpa do ma 'bhe ta.

16 -Ayile, 'ke -woo zi mu 'e 'ke mu 'pegee Erɔdi zi mɛɛ -lɛdo' 'ke mu winbole Zesu 'lrokpa yre noo- 'kaa: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- 'bhii- 'e wlan pe, 'bheɛ- 'e mɛɛ mu daan -Waanbhaa' zi 'e ta 'taawogbeya 'e 'bheɛ- 'le wlan 'e ma, 'bhe 'pegee 'yaa gbalaan mɛɛ 'kedo- 'kpo 'lɛɛ, 'bheɛ- 'yaa mɛɛ mu bago.

17 'Dun-, 'bhi pe -za 'lɛɛ- 'bhe 'yi 'nale- ɛɛ? -Kooa' 'ton 'e ta, koo' so Romɛ mu 'e -waa' -bhleŋgbe -gbene Sezaa 'e -yaa' 'nisra 'e gbawole ɛɛ?>

18 'Dun- Zesu -waa' -dawli' 'e dole 'ke -ya pele- -o ni doo: «Mɛɛ -yrekooza kle mu, -mɛle □kla 'bheɛ- 'ka -o -jan bhee 'kpa zii' 'n 'lɛɛ ɛɛ?>

19 -Ka 'yee- 'nisra gbawo denie -goli' 'tanbha do zron 'n ni -ge doo!> 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'bhe 'tanbha 'e do zronle- -a ni.

20 -Ayile, 'ke -yoo -lrokpale doo: «-De 'gbu -la ngblo lii 'pegee -a 'to yoon 'kpaale- -le 'yee- -goli' 'tanbha 'lɛɛ- ta -ge ɛɛ?>

21 -Wa -lekwan -a ni doo: «-Bhleŋgbe Sezaa ngblo lii 'pegee -a 'to yoon 'kpaale -le 'kele-» -Ayile, 'ke Zesu a 'pele -o ni doo: «Sezaa a pe -o 'kela 'le -ka 'bheɛ- gbawo 'bhe ni, 'bheɛ- -Waanbhaa' a pe -o 'kela 'le -ka 'bheɛ- 'na 'bhe ni 'ezin-»

22 'Woo- mɛɛ mu 'e -o Zesu 'wojan- 'e 'male-, 'ke -o 'kpeelenile -o ma, 'bheɛ- 'ke -o jilale.

Saduse mu 'e Zesu 'lrokpa zii' mɛɛ bweza gale ba 'e ba zayi'

(Maki 12.18-27; Luki 20.27-40)

23 'Bhe -yrekpaa' do 'kpo 'e 'le, mɛɛ 'ke mu □nwa Zesu ba; -o -yaa -o sii Saduse mu. 'Woo- Saduse mu 'e 'wole- 'a pe doo 'ke mɛɛ -gaa, yaa so bwele- gale ba.

24 -O Zesu 'lrokpaa- doo: «'O Daan mi, Moizi 'a □pia 'o ni 'kaa: <'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bheɛ- 'ke yaa -nɛ 'yale- -a na 'e ta, -a gaanzido 'e so -a na glaanle 'e 'yaale; 'kooko- 'bhe -nɛ mu 'la 'yale -a na 'e ta, -wa 'tokpa- 'mu ma.>

25 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama: De -nɛ ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa 'o ba -ge. -O 'naagwlen- 'e 'bhe le do -yalaa', 'dun- 'bhe 'laa -nɛ 'srɔowole 'bhe le 'e ta, 'bheɛ- 'bhe -gaa. 'Bheɛ- 'bhe a pe gaanzido 'e 'bhe -a na glaanle 'e □sia 'bhe 'na 'le.

26 'Dun- 'ezin-, -a gaanzido 'e oo, 'bhe a pe ziten' oo, 'ke 'bhe ge 'tenle- -o nɛɛnɛ- 'srwaple- mi 'e ma, -o 'kpen a pe 'e □kla 'bheɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

27 -O 'kpen gale blaen, 'ke le mi 'e 'gbu gale- 'ezin-.

28 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke gbaa mu bwe yi □bhwa gale ba yi 'la 'le, -o -de 'gbu -le a

pe nu klele 'ke 'yee- le 'ε 'le εε? -Amasroyi 'yee -le 'ε -e □kla -o 'kpen 'na 'le do do.»

29 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'yinia- 'gbu 'egbenele, -amasroyi 'kee- kpa -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε ta oo, 'kee- kpa -Waanbhaa' a -glɔɔya' 'ε ta oo, 'ka 'laa -o do 'kpɔ dɔ.

30 Wlan 'ε ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'sile- -li, 'bheε- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'kɔɔ, 'duŋ- -o nu bole 'bhii- -mlɛke' mu a pe bogbeya 'ε gbɛen- lafle' 'yi!

31 Dɔɔn', gbaa mu bweza 'ε gale ba -Waanbhaa' -jan 'la □woa 'ka ni 'bhe ba zayi', 'ka 'laa 'bhe tapele -lido' -yaa' 'Sewe 'yi εε?

32 -E pe dɔɔ: <'Mi 'le 'ke Abraamu oo, Izaki oo, 'bhe 'pegee Zakɔbu mu a -Waanbhaa' 'le.> -Waanbhaa' laa -o 'ke mεε gbaa mu a -Waanbhaa' 'le, 'duŋ- -yoo 'ke mεε yre male mu -la -Waanbhaa' 'le.»

33 -Zamaa' mu 'la 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' 'yee- Zesu ni, -e 'mu 'kpen 'liibhaala 'mu ma -yaa' mεε daangbeya 'ε ma.

'Tonj 'la 'bhe -za 'gbu -o 'egloole (Maki 12.28-34; Luki 10.25-37)

34 Farizi mu 'ε -wa malawoa 'kaa Zesu a -jan -dwa Saduse mu 'ε gbɛ -yi, 'ke -woo -lekpaale 'eke- ta.

35 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -o do 'la 'bhe 'yaa- 'ke 'Tonj daan mi 'le 'bhe 'yaa- zi 'bhii- 'bhe -jan bhee bɔ Zesu 'lεε, 'bheε- -e 'bhe kun 'bhe 'gbu 'liiwli- ma; -ayile 'kee- Zesu 'lɔɔkpale dɔɔ:

36 «'O Daan mi, 'tonj 'ε -de 'gbu -la -za -glɔɔ 'yiya- 'tonj -vin mu 'ε ni εε?»

37 Zesu 'bhe 'lekwan- -a ni dɔɔ: «<'Yaa- Mεεzan -Waanbhaa' 'ε -za 'sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'pegee 'e 'kpeejan- 'ε 'kpen 'le.>

38 'Bhe -le 'ke 'tonj □lwa mi 'ε 'pegee 'tonj 'la -za -o 'egloole 'bhe 'le.

39 -A 'kela ten 'bhe zi, 'bheε- 'ke -o 'pegee 'bhe -o do 'bhe -le -gε: <'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za sɔ 'e 'gbu ni gɔnε- 'la gbɛen->

40 Moizi a 'tonj mu 'ε 'kpen 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε kli gbaanle -o 'woo- 'tonj plɛ 'la bhe 'wola- ta.»

*Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriisi 'ε yaa -o 'ke Davidi 'nranε- 'te 'le
(Maki 12.35-37; Luki 20.41-44)*

41 Farizi mu 'ε -o 'lekpaale -yaa 'eke- ta, 'bheε- 'ke Zesu -za do -yilɔɔkpale -o ma dɔɔ:

42 «Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriisi 'ε, 'ka -mɛla dan 'ka 'kpee -a ba zayi' εε? 'Bheε- -dela -nranε -le 'kɛle- εε?» -O 'bhe 'lekwan- Zesu ni dɔɔ: «Davidi -la 'nranε- -le 'kɛle-.»

43 'Bhe 'yi bhe, 'ke Zesu -o -lɔɔkpale dɔɔ: «Lii 'Wenj -glɔɔya' 'ε 'yaa- Davidi ta 'waati 'la ba, -mɛla ma 'bheε- -a 'gbu Kriisi 'siila- Mεεzan εε? 'Bheε- Lii 'Wenj -glɔɔya' 'ε 'le -ya □pia dɔɔ:

44 <Mεεzan -Waanbhaa' 'a □pia 'an Mεεzan 'ε ni dɔɔ nu yala- 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ 'η -din -gε, 'sani- 'mi 'e 'sɔɔnnii mu 'ε 'kpen 'ngblo kpalaa' 'e gaan □la.>»

45 «'Ke Davidi 'gbu Kriisi 'siila- <Mεεzan>. 'Bheε- -e sɔ klele- -a -nranε 'le 'nale εε?»

46 'Woo Farizi mu 'ε do 'kpɔ 'laa 'sɔle- 'bhe -jan 'ε 'lekunle 'a ni. -A 'san 'bhe yi 'ε ma, yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe 'a 'lɔɔkpale 'ezin-.

23

*Zesu -o -la 'zi 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε ta
(Maki 12.38-40; Luki 11.39-52; 20.45-47)*

1 Zesu -janwoa -zamaa' 'srɛ mu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε ni. -E pe dɔɔ:

2 «'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε 'wole- Moizi blaantazen mu 'ε 'le 'ke -o mεε mu daan 'bhe a 'tonj mu 'ε 'le.

3 -O pe 'ka -za 'la kle, -ka 'bhe 'kpen kle, 'bheε- -ka 'taawo -waa' mεε daangbeya 'ε zi. 'Duŋ- 'ka 'laa 'taawole 'bhii- -o 'taawogbeya 'ε gbɛen-. -Amasroyi -o 'ka daan -za 'la 'le 'woo- 'gbu 'laa 'bhe kle.

4 -O 'kwe kpinle -gbɛnε mu yre 'bheε- -o 'mu dɔ mεε mu 'ε 'wiinj-, 'bheε- 'duŋ- waa dɔ -a -la 'ke -o bhɔ 'mu ba 'bhe 'kwe mu 'ε sanε- 'silele.

5 'Ke -o -za 'oo -za 'la klele-, -woo 'gbu zɔn mεε mu ni. 'Bhɛla- -zayile, -o 'sewebhe mu 'la yre wi 'fle mu 'yi, 'bheε- -wa 'kpa -o -mlɛlii' 'pegee -o gbɛ ma, 'woo- Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε -o waa pe mu 'ε 'laata- dε 'egbenele, 'bheε-

-o waa dune- gboon mu 'e 'lema- mu 'e tro 'egboonle.

6 'Bhɛɛ- pɛbhleyɛ -gbɛɛ mu 'e 'pegee Zuufu mu daanfe' mu 'e ɲla zilɛɛ- yaayɛ mu 'e makunle so 'wola- ni.

7 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke -woo -wa 'kpee -kpan mu 'e ta, 'bhɛ so -o ni 'ke mɛɛ mu -o 'pubɔ-, 'bhɛ 'ke -woo sii <'O daan mi, 'o daan mi>.

8 'Dun- 'ka mu, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke mɛɛ mu 'ka sii <'O daan mi>, -amasɔyi 'ka 'kpen -o nɛɛɛ- ma do mu 'le, 'bhɛɛ- 'ka daan mi -o do 'kpɔ.

9 'Ka 'laa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'siile- 'trɛ ta -gɛ 'ka dɛ, -amasɔyi 'ka Dɛ -bhɛɛke' do 'laa -o 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la do -kplɛn -o laanima lafle' 'yi 'bhɛ blaɛn.

10 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke mɛɛ mu 'a pe 'ka ma <-kunlii>, -amasɔyi Krisi do -kplɛn -le 'ka -kunlii 'e 'le.

11 'Ka ba mɛɛ gbilaan 'ɛ, 'bhɛ klɛ 'ka 'kpen a yewɛɛ 'le.

12 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhɛ 'gbu magbaandia -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ mazinale, 'dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ 'gbu maziinaa, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ magbaandɛɛ.

Zesu -o Farizi mu 'e 'pegee 'Tonj daan mu 'e ta -yɛn mu 'e ba janwo 'zi

13 «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! -Amasɔyi 'ka laanima -bhɛɛgbeya -wa ta zi 'ɛ 'liitan- mɛɛ mu -lɛɛ. 'Ka mu 'gbu 'laa wla -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla -a nɔɔ-, 'ka 'laa to 'bhɛɛ- 'mu wla.»

14 «['Ka ta -yɛn! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! -Amasɔyi 'ka glaɛnle mu 'ɛ 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen 'kun, 'bhɛɛ- 'ka mɔ 'ka 'seriwole zi 'ka 'gbu zɔn zayi' mɛɛ mu ni. 'Bhɛla- -zayile -o nu 'ka mu 'kitikanle 'eyɔɔle 'ke 'bhɛ kan mɛɛ -vin mu 'e ta.]»

15 «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'pegee Farizi mu mu, 'ka mu mɛɛ mu -yɛkɔɔza klɛ! -Amasɔyi 'ka ge 'taa ta yɛkpen- ɲnɔɔ 'trɛ ta 'pegee weyi- ta, 'kooko- 'ka mɛɛ do wla 'kaa- Zuufu mu a 'seri 'ɛ 'yi. 'Ke 'ka mɛɛ do ɲwlaa 'kaa- 'seri 'ɛ 'yi, 'ka 'bhɛ zan 'ɛ mabɔɔ 'bhɛɛ- -e klɛ

-jranama 'nɛ 'le 'kee- klɛ 'eyɔɔle 'ke 'bhɛ kan 'ka mu 'gbu ta -gboon plɛ.»

16 «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu, mɛɛ -lɛdɔɔ' mu -yɛɛ 'wile- mu! 'Ka pe dɔɔ: <'Ke mɛɛ do 'e 'sienwoa- *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ma, 'bhɛ 'laa -o -zake' 'le; 'dun- 'ke -ya 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ ɲla -can 'ɛ ma, 'kaa- pe dɔɔ 'bhɛ zan 'e 'sienwoa- pɛ 'la ma -e 'bhɛ 'yizakle kpanma.>

17 -Zadɔkle mu, 'bhɛ 'pegee mɛɛ -yɛɛ 'wile- mu! -Can 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ, 'woo- pɛ plɛ 'ɛ ba, -o -de 'gbu -la gbilaan -yiya' -a do ni ɛɛ? -Can 'ɛ taa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'la 'bhɛ 'yee- -can 'ɛ klɛ 'wenj -Waanbhaa' a pɛ 'le bhɛ ɛɛ?

18 'Ka mu pe 'ezin- dɔɔ 'ke mɛɛ do 'e 'sienwoa- 'srakagoyɛ 'ɛ ma, 'bhɛ 'laa -o -zake' 'le; 'dun- 'ke -ya 'sienwoa- 'sraka gopɛ 'la -yoo 'srakagoyɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'kaa- pe dɔɔ 'bhɛ zan 'e 'sienwoa- pɛ 'la ma, -e 'bhɛ 'yizakle kpanma.

19 Mɛɛ -yɛɛ 'wile- mu, 'woo- pɛ plɛ 'ɛ -a -de 'gbu -la gbilaan -yiya' -a do ni ɛɛ? 'Sraka gopɛ 'ɛ taa- 'srakagoyɛ 'la 'bhɛ 'sraka gopɛ 'ɛ klɛ 'wenj -Waanbhaa' a pɛ 'le bhɛ ɛɛ?

20 'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- 'srakagoyɛ 'ɛ ma, 'bhɛ zan 'e 'sienwoa- 'yee- 'srakagoyɛ 'ɛ 'pegee -a ta pɛ mu 'ɛ 'kpen -la ma;

21 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ma, 'bhɛ zan 'e 'sienwoa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' 'la 'bhɛ -o -a zan 'le -o plɛ -kpen -la ma bhɛ.

22 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'sienwoa- lafle' ma, 'bhɛ zan 'bhɛ 'sienwoa- -Waanbhaa' a -bhɛɛgbeya 'yaakpe- 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' 'gbu -la ma bhɛ.»

23 «'Ka ta -yɛn! 'Ka mu 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yɛkɔɔza klɛ mu! 'Ka 'kaa- zien klɛ -laɛɛ' mu 'ɛ 'pegee -zienbhɛ' 'fiɛntrɔnnɛ mu 'ɛ -lɛdulayɛ vu mi 'ɛ 'bhɛɛ- 'na -Waanbhaa' ni. 'Dun- -za mu 'la -za -o 'egloole 'tonj mu 'ɛ ta, 'bhii- -lɛdɔɔleya, mɛɛ -yɛnklale mɛɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'e zru bole do -Waanbhaa' ni, 'ka 'ka 'yɛzignilaan 'bhɛ -za mu 'ɛ klɛle ma.

24 'Ka mu 'la 'ka -o zi zɔn pɛ 'le mɛɛ mu ni, 'ka mu 'gbu 'yrɛ 'wile- -o! 'Ka 'ka 'gbu 'mi yi 'ɛ tayroo, 'bhɛɛ- 'ka 'laa to 'ke -o muvun -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ do 'kpɔ ye -a ba. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, pɛ 'la wla 'ka 'kpee 'bhɛ -o 'bhii- 'yɔɔnma 'gbutru do gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ka 'bhɛ 'kpen miin.»

25 «'Ka ta -yrɛn! 'Ka mu 'Tonɔ daan mu 'ɛ 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu! -Amasrɔyi 'ka 'kaa -yi 'mipe- mu 'ɛ 'pegee 'kaa pɛbhle 'tasa mu 'ɛ maflee 'elrele, 'bhɛɛ- 'duɲ-, -o 'pale- -o 'ke 'kaa- -faan pɛ mu 'pegee 'ka pɛ mu 'la 'kwan mɛɛ mu 'kɔɔ kpanɔma 'mu -la -le.

26 Farizi mi -yrɛ 'wile-! 'Yaa- -yi 'mipe- 'pegee 'yaa- pɛbhle 'tasa mu 'ɛ 'yife 'elwale 'pɛ, 'bhɛɛ- -a ma nu 'fleelɛ- 'tɛ.»

27 «'Ka ta -yrɛn! 'Ka mu 'Tonɔ daan mu 'ɛ 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu! 'Ka -o 'bhii- bu 'fleelɛ- mu gbɛɛn-; -o ma lele 'pɛɛlii-, 'duɲ- -o 'kpee 'ɛ 'pale- -o 'ke mɛɛ gbaa bhɛle' mu 'pegee pɛ bɔnle -gloɔn 'ɛ 'kpen -la -le.

28 'Ka mu 'gbu 'duɲ-, 'ka -o mɛɛ -yrɛ 'yi mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le, 'duɲ- 'ka 'kpee, 'ka mɛɛ -yrɛkɔɔza 'tɛ -la klɛ 'bhɛ 'pegee -za 'yɔɔ-.»

29 «'Ka ta -yrɛn! 'Ka mu 'Tonɔ daan mu 'ɛ 'pegee 'ka mu Farizi mu 'ɛ, 'bhɛɛ- 'ka mu mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mu! 'Ka bu -lrele' mu dɔ -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'la -gaa 'mu ni, 'bhɛɛ- mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'la -gaa 'ka 'mu bu mu 'ɛ mabaa.

30 'Bhɛɛ- 'kaa pɛ dɔɔ: <'Ke 'o klɛ bi 'o -gbɔɔ mu a pɛ 'waati 'ɛ ba 'elwaleta, 'waa -yaa nu 'kpale- -o ba 'bhɛɛ- 'o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ dɛ.>

31 'Bhɛ klɛgbeya 'ɛ 'yi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ 'ɔdia 'ka -o 'bhɛ zan mu 'ɛ 'kpee yi mu 'le.

32 'Ka -gbɔɔ mu -za 'la klɛle zisaan-, 'ka mu 'bhɛ -vin 'ɛ 'leyan.

33 'Ka mu mɛɛ -yɔɔ' 'plalu mɛɛ mu, 'bhɛɛ- 'ka mu -bhlu 'plalu mɛɛ mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu gole -jranama 'tɛ -kpan 'ɛ 'yi ɛɛ?

34 'Bhɛla- -zayile, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'ɲ nu -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'winbɔle 'ka ba, 'bhɛ 'pegee -zadɔ' mu,

'bhɛɛ- 'Tonɔ daan mu. 'Ka nu -a 'ke mu dɛle, 'bhɛɛ- 'ka nu -a 'ke mu gbaanle -yrigbɛɛle ta. 'Bhɛɛ- 'ka nu -a 'ke mu tafɛle gbanbhle mu 'le 'kaa- Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ 'ɔla; 'bhɛɛ- 'ka nu -yrɛnkpale -o ta -wa 'tole- -wa 'bhɛ ta.

35 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'bhɛɛ- 'ka 'pliila- mɛɛ mu 'la 'kpen ma -o dɛlele 'trɛ ta -gɛ, 'mu dɛza 'kiti 'ɛ balaa' 'ka ta; 'kee- san mɛɛ -lɛdɔɔle Abɛli dɛle 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- 'ka Berekia gbe Zakari 'la 'ɔdia -Waanbhaa' gbayrɛ 'ɛ 'pegee 'srakagoyrɛ 'ɛ 'plɛɲ- 'bhɛ ma.

36 'Mi 'a pɛ 'ka ni 'ɲ 'sowɛɛ- ma dɔɔ -o mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'ɔdia, 'mu dɛza 'kiti 'ɛ nu baale -zɔn mu 'ɛ ta.»

Zesu -o -janwo' zii' Zeruzalemu mu 'ɛ ba zayi'

(Luki 13.34-35)

37 Zesu pɛ 'ezin- dɔɔ: «'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ee, Zeruzalemu mu! 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu 'winbwa- 'ka ba, 'ka kpoti pa 'mu ma! 'Naa 'a klɛle gaan -wɛɛ' 'ke 'ɲ 'ka 'lekpaale -yidanle 'eke- ta 'bhii- maa nɛɛ do -a -nɛ mu 'ɛ 'lekpa- 'eke- ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a gbɛɲrɔɲ- mu 'ɛ 'ɔla. 'Bhɛɛ- 'duɲ- 'ka 'laa dɔle 'bhɛ 'ɔla -titi.

38 -Ka 'ka 'yrɛkpa -gɛ doo! 'Kaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu gole 'bhɛ 'ɔla.

39 -Amasrɔyi, 'mi pɛ 'ka ni dɔɔ: 'ka 'laa nu 'ɲ yeɛ -li 'kee- san -zɔn ma, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnlɛ- 'ka nu -a pɛɛ yi 'la 'le dɔɔ: <Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan 'tɔ 'ɛ 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'e -dɔɔbo!>»

24

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'wiza- 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

(Maki 13.1-13; Luki 21.5-19)

1 Zesu 'pwe bhla 'ɛ zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'ɔla, 'ke yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ -e -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ gwle 'ɛ dɔgbeya mu 'ɛ -glin doo.

2 'Duɲ- -e pɛ -o ni dɔɔ: «'Ka 'yrɛ -o 'fɛgwle- dɔgbeya -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'la ma -gɛ bhɛ, 'mi pɛ 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ 'fɛ 'lɛɛ- 'kpen nu -wile', 'bhɛɛ- -a -yi vle -kpuɲ mu

'ε 'kpen nu 'klaale-, 'bhεε- -o 'kedo- 'kpo 'kpaale- laa nu bole 'eke- ta -ge.»

-Klolo' mu 'pegee 'trebho mu 'la nu bhole 'drunyan 'yan yi 'ε 'lee (Maki 13.3-13; Luki 21.7-19)

³ Zesu 'yalaa- Olivi diinj vle goon 'ε 'wiinj-. 'Bhεε- 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε 'te 'mu 'e mabeenle -a -din, 'bhεε- 'ke -wa -lrōkpale dōo: «*-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε 'sie 'waati 'ε nu klele 'waati 'ε -dela ba εε? 'Bhεε- 'e 'nu yi 'ε 'pegee 'drunyan 'yan yi 'ε -o -tōomasie nu klele -mela -le εε?»

⁴ 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'lekunle -o ni dōo: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa 'ka 'yini-.

⁵ -Amasroyi mεε -bebe nu nule, 'bhεε- -o nu 'η 'to 'ε 'kpale- -o 'gbu ma, 'ke -wa pe -o 'gbu ma 'kaa: <'Mi 'gbu -le 'ke Mεε -Bhee mi -kpōsōo Krisi 'gbu 'ε 'le!> 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -o nu mεε -bebe 'yinile.

⁶ 'Ka nu gwledanwli mu male 'ka -din, 'bhεε- 'ka nu yre gbōon □nōo gwledanwli mu male. -Ka dō klen 'ke 'ka 'laa gbilaan 'de, -amasroyi -a -ledulale -o dōo 'bhε -za mu 'la bhe 'mu -le nu bhole 'elwale pe, 'duj- 'bhε 'laa nu klele 'ke 'drunyan 'yan 'waati 'ε 'le.

⁷ 'Kleen do -yi mu nu gwledanle 'kleen 'bhεeke 'yi mu 'ε ba, 'bhεε- -bhlehgbe do a 'kleen 'yi mu nu 'wlenle- -bhlehgbe 'bhεeke do a 'kleen 'yi mu 'ε 'kaama-, 'bhεε- -o gwledan 'eke- ba. -Gu mu nu dōle, 'bhε 'pegee 'tre nu beenle 'tre ta yre -bebe □nōo.

⁸ 'Duj- 'bhε 'kpen nu klele 'trebho mu 'ε zisanyre -la -le, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenbhle gōne- 'la gbεen-.

⁹ 'Bhε ya 'ε 'yi bhe, mεε mu nu 'ka 'lenale mεε -bhεeke' mu ni, 'kooko- 'mu -yrenkpa' 'ka ta, 'bhεε- 'mu 'ka de. 'Ka ven nu 'sile- 'kleen 'kpen 'yi mu yin 'lii 'mi 'to 'ε -zayi'.

¹⁰ 'Bhε 'waati do 'kpo 'ε ba, mεε -bebe nu 'ploole- 'o 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi. -O nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbε ta, 'bhεε- -o ven nu 'sile- 'eke- yin 'lii.

¹¹ Bhla ma -Waanbhaa' -lala' janwo mu -bebe mu nu 'pwεle- -a -yi, 'bhεε- 'mu nu mεε -bebe 'yinile.

¹² -Za 'yōo- 'pa gbε -yōo' 'ε 'kōo, 'sōniya -le nu gale mεε -bebe zru ba.

¹³ 'Bhεε- 'duj-, 'ke mεε 'la zan -Waanbhaa' a -za 'ε 'yikwan □ 'ke 'bhε ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'bhε zan nu gole -za 'yi.

¹⁴ -O nu -bhlehgbeya -wa 'ε ma -Jan -Nrāle' 'lee 'bhε 'wole- zenle 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □nōo, 'kooko- 'kleen 'kpen 'yi mu 'ε -Waanbhaa' a -jan 'ε ma. 'Ke 'bhε □kla, 'bhεε- 'drunyan 'yan yi 'ε nu bhole 'te.»

-Za 'yōo- 'kanle- -a -dan' ta (Maki 13.14-23; Luki 21.20-24)

¹⁵ «'Ka nu -o pe 'la sii <Pε -yōo> 'bhε dulale yele -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε □la 'kee- 'bhε 'trinōo-. -Waanbhaa' -lala' -janwo' mi Daniēli -a ba -janwoa 'elwale -so. 'Ke 'bhε □kla 'waati 'la ba, 'ke mεε 'la zan -o 'sewe 'lee- tape 'zi, 'bhε zan 'a 'yima 'elrele.

¹⁶ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan mu □kla Zude 'kleen 'ε 'yi, 'mu blasan- 'mu 'lee ye vle goon mu 'ε ba yre ta;

¹⁷ 'ke mεε 'la zan □kla 'bhε a 'fε 'ε 'wiinj-, 'bhε zan laa zinale, 'kee- ge wlale -yaa' 'fε 'ε □la -yaa' pe mu 'si zayi'.

¹⁸ 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan □kla gba la, 'bhε zan laa pele -e nule- -a -zanta' -wa la -yaa' dune- tralape 'si zayi'.

¹⁹ Le mu 'la kpele nu klele, 'bhε 'pegee le mu 'la 'ne mu nu klele -yōn ma 'bhε 'waati 'ε ba, 'mu 'nise- -yren ma!

²⁰ -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ka blasan- yi 'ε yaa klele -niinii' 'kpa bhla zi, 'bhε 'pegee -yitre' yi ma.

²¹ -Amasroyi, 'bhε 'waati 'ε ba, bhaaplen mu nu -yren -bebe 'bhlele-. -A 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke 'bhε nu 'tenle- -zōn ma, bhaaplen mu laa 'bhε -yren -gloōn mu 'ε bhlele -lido', 'bhεε- waa nu 'bhε 'yansi -yrenbhlele -titi 'ezin-.

²² 'Ke -Waanbhaa' laa 'woo- -yrenbhle' yi mu 'ε 'ke 'kanle- -o -lii, mεε 'kedo- 'kpo 'laa -yaa nu gole -za 'yi. 'Duj- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu makwan- gban 'mu -zayi', -e 'yee- -yrenbhle' yi mu 'ε 'ke 'kaan- -o -lii.»

(Maki 13.24-31; Luki 17.23-24; 21.25-31)

²³ «'Ke mεε do 'a □pia 'ka ni dōo: <-Ka 'ka 'yrekpa doo, Mεε -Bhee Mi -kpōsōo Krisi 'ε -yoo -ge!> 'Bhεε- 'ke mεε -bhεeke'

'a ɔpia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yɛkpa doo, -yoo laale!> 'Ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi.

24 -Amasroyi bhla ma mɛɛ -bhee mi Krisi mu 'pegee bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu nu nule, 'bheɛ- -o nu 'sole-maza -gbɛnɛ mu 'pegee 'kpeleɛni maza mu klele, 'kooko- 'ke 'bhe so klele-, 'bheɛ- -o gbɛso -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu makwan- gban 'mu -yinile ta.

25 -Ka 'ka 'trɔnkpa 'ɲ ni 'dɛ! 'Ŋ 'ka 'kpeelekan ma jan -la ɔwoa bhe.

26 «'Ke -wa -pia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yɛkpa Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ -yoo -kpe 'ɛ ta>. 'Ka 'laa gele 'bhe ɔnɔɔ; 'bheɛ- 'ke mɛɛ 'ke mu 'a ɔpia 'ka ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'yɛkpa, -a gaanle -o 'fɛ do -la, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi>.

27 La 'a 'yɛbɔ- lafle' 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bheɛ- mɔkpen' 'a ye yɛkpen- ɔnɔɔ, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu nule 'ɛ nu klele 'bheɛ- gbɛɛn- blaale-.

28 'Ke pɛ do gbaa -o yɛ 'la ɔnɔɔ, gb-otakwe mu -o -lɛkpa' 'eke- ta 'bhe yɛ 'ɛ 'bheɛ- ɔnɔɔ.»

Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'nuzaa-

29 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Bhe -yɛn mu 'ɛ 'kanle- blaana blaale-, -gblo nu 'kpale- -yɛtɛbhe ta, laanima mɛɛ 'ɛ yaa nu -bhile' -li. -Ayile laanima mlɛklɛn- mu 'ɛ -o nu baale 'trɛ ma, 'bheɛ- lafle' 'yi -glɔɔya' mu 'ɛ -o 'kpen nu bɛɛnɛ.

30 'Bhe blaanta, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'nuzaa- 'ɛ ma -tɔomasie 'ɛ nu 'pwɛle- -a -yi lafle' 'yi; 'bheɛ- 'trɛ ta 'si mu 'ɛ 'kpen nu 'dimi ma wisile; 'ke 'bhe ɔkla, -o 'kpen 'yɛ nu 'kpale- Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'nule- ma lafle' -gbɛn mu 'ɛ ta, 'kee- da lafle' 'yi laanima -yaa' -glɔɔya' 'pegee -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi.

31 'Ke 'ka -Waanbhaa' a -klelɔɲ' 'ɛ 'pɛnwli- ɔmaa bhla 'la ba, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu -yaa' -mlɛkɛ' yizie 'ɛ 'winbɔle' drunyan 'ɛ 'yi, -e mɛɛ 'la zan mu makwan- 'elwale gban 'drunyan zɛɲ yizie 'ɛ ta, -e nu 'mu -lɛkpale 'eke- ta: 'Ke 'bhe kpa -yɛtɛbhe -wɛnyɛ' 'pegee -yɛtɛbhe baayɛ mu ta oo, 'bhe 'pegee 'trɛ 'pegee lafle' -danma' mɛɛ mu 'kpen ta.»

Mɛɛ sɔ -za 'la daanle- figi diiɲ 'ɛ ma

32 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka sɔ za -la daanle- figi diiɲ 'ɛ ma, -ka 'bhe 'yima 'elrele. 'Ke figi diiɲ 'ɛ -ya gbɛ mu 'ɛ yidia-, 'bhe 'pegee 'ke -a -laa mu 'ɛ 'tɔonna- bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- dɔɔ -a bhaa 'kan bhla ɔbhwa 'e -din.

33 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, 'ke 'ka 'yɛkpa- -za mu 'la bhe -o klele ma 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- dɔɔ Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu yi 'ɛ ɔbhwa -wa -din.

34 'Mi pe 'ka ni wlan 'ɛ ni dɔɔ -zɔn mɛɛ mu 'lɛɛ- -o 'kpen 'laa nu klele 'ke siele', 'sani- -za mu 'lɛɛ- 'kpen klele plɛɲ-.

35 Lafle' 'pegee 'trɛ mu nu 'kanle-, 'duɲ- 'an pɛ -jan mu 'ɛ waa nu 'kanle- -titi.»

-Waanbhaa' do -kplɛn -le 'drunyan 'yan yi 'ɛ dɔ

(Maki 13.32-37; Luki 17.26-30; 17.34-35)

36 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'drunyan 'yan yi 'ɛ 'pegee -a 'waati 'ɛ dɔ. 'Kee- kpa lafle' 'yi -mlɛkɛ' mu ta oo, 'kee- kpa Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'gbu ta oo, -o 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'bhe yi 'ɛ dɔ 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

37 -Za 'la ɔkla Noe a pɛ 'waati 'ɛ ba, 'bheɛ- 'yansi -za nu klele 'ezin- Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu yi 'ɛ 'le.

38 -Amasroyi, la gblo -gbɛnɛ 'ɛ banle -lɛɛ 'waati 'ɛ ba, bhaaplɛɲ mu bole -yaa pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- mu -la ma, -o -yaa le mu si, 'bhe 'pegee -o -yaa -o -lu mu na gwɛn ni. -O ɔbwa 'bheɛ- -za mu 'ɛ klele ma 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- Noe 'wlale- ma -yitakonɲ -gbɛnɛ 'ɛ 'yi.

39 Waa -za 'kɛdo- 'kpɔ yienkanle 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- la gblo -gbɛnɛ 'ɛ banle ma. 'Bheɛ-, 'bhe -yi 'ɛ 'bhe -o 'kpen 'wloola-; 'bheɛ- -za 'ɛ 'yansi za nu klele Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'nu yi 'ɛ 'le.

40 'Bhe 'waati 'ɛ ba, mɛɛ plɛ nu klele gba do ta, -o nu -a do 'silɛ-, 'bheɛ- -a do bo.

41 Le plɛ nu klele pɛbhɛ zɔn yɛ ɔnɔɔ -wee do 'yi, -o nu -a do 'silɛ-, 'bheɛ- -a do bo.

42 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasroyi 'ka 'laa 'kaa- Mɛɛzan 'ɛ nu 'yi 'ɛ dɔ.

43 -Ka 'bhe -za 'lɛɛ- 'yima kplankplan dɔɔ: 'Ke 'fɛzan- do -yaa -faannii' 'ɛ nu

'waati 'ε dɔ -bi 'ε zi, yaa -yaa nu yidele -titi, 'bhεε- -ya to 'ke -faannii' 'ε wla -yaa' 'fε 'ε □la.

44 'Bhεla- -zayile, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yrisriwole bo, -amasrɔyi 'ka 'yri 'laa nu klele Bhaaplɛŋ Gbe 'ε ta 'waati 'la ba -e nu nule 'bhεε- 'waati 'ε ba.»

Yewone 'yɔɔ- 'pegee yewone 'lrele- mu ma gɔɔn

(Luki 12.41-48)

45 «-Ka kle 'bhii- yewone zru 'lrele- do. -A yikanle -yaa, 'bhεε- -a zan 'bhε a 'fε 'ε □la yewone -vin mu 'ε gbekpaa- -a 'kɔɔ. 'Bhεε- 'bhε pe -a ni dɔɔ -e pele na 'mu ni pebhle 'waati 'ε 'kpen ba.

46 'Ke 'yee- yewone 'ε -a zan 'ε □nwa 'waati 'la ba, 'bhεε- 'ke 'bhε □bhwa -a ta 'bhε ye 'la gbekpaa- -a -kɔɔ 'bhε klele ma, -yaa' pε -yi nu -nrals'!

47 Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'fezan- 'ε nu 'bhε 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen gbekpale -a 'kɔɔ.

48 'Duŋ- 'ke yewone 'yɔɔ- 'ε -ya □pia -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N zan 'ε yaa nu nule 'saanibhe.>

49 Bhεε- 'kee- -dwa -a -vin yewone mu 'ε tafεle ma, 'bhεε- 'kee- □bwa pebhlele 'pegee -wεen 'mile- ma -wεen 'mi mu zi.

50 'Ke 'bhε □kla, 'fezan- 'nu yi 'pegee 'bhε 'nu 'waati 'ε nu 'klale- 'yee- yewone 'yɔɔ- 'ε ba, -amasrɔyi -a yri laa -o 'bhε ta, 'bhεε- yaa 'bhε 'nu 'waati 'ε dɔ.

51 'Bhε klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'fezan- 'ε nu -yrenkpale -a ta, 'bhεε- 'bhε nu -a bole yre 'la 'ke mεε -yrekɔɔza kle mu -o 'bhε □nɔɔ 'bhε 'yi. 'Bhε yre 'ε □nɔɔ mεε -bebe nu wisile, 'ke -woo gbenebhe mu 'ε 'sonkpa- -zadowεε 'kɔɔ.»

25

-Gblane vu ma -gɔɔn

1 'Bhε blaen, 'ke Zesu -gɔɔn do bole -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' a -bhlengebeya 'ε -yoo 'bhii- -gblane vu 'la -o -waa' -lanbha mu 'ε □sia -bi 'ε zi, 'bhεε- -o pe do dɔɔ -woo gele- le drεε -nɔɔ 'ε 'lepayre □nɔɔ.

2 'Woo- -gblane vu 'ε, -a 'soo yikanle laa -yaa, 'bhεε- -a -vin 'soo 'ε 'mu yikanle -yaa.

3 -Gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'bhε mu 'mu a -lanbha mu 'ε □sia, 'bhεε- waa

'teyi 'bhεεke 'kpale- -o gbε -din buteli mu 'yi.

4 'Bhεε- 'duŋ-, -a -vin -gblane yikanle 'soo 'ε 'bhε mu 'mu a -lanbha 'yi 'teyi 'bhεεke mu -kpaa 'mu gbε -din buteli mu 'yi.

5 Le drεε -nɔɔ 'ε yaa -yaa zan ven-, -ayile 'ke yi 'kpale 'woo- -gblane vu 'ε 'yre ta, 'bhεε- 'ke -o 'kpen yidele.»

6 «'Bhε klele 'te, blandreyi 'bhɔle-, 'ke -o -gbekanwli do male- dɔɔ: <-Ka 'ka 'yrekpa le -nɔɔ 'ε 'pwela- -a -yi! 'Ka 'pwe 'bhεε- -ka ge -a -lepayre 'ε nɔɔ-!>

7 'Bhε 'yi 'te, 'ke 'woo- -gblane vu 'ε -o bwele- yi 'ε pla, 'bhεε- 'ke -o -waa' -lanbha mu 'ε 'bhile- 'sanle.

8 'Bhεε- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa 'mu pe -gblane yikanle mu 'ε ni dɔɔ: <-Ka 'o gba 'kaa- 'teyi 'ε 'ke ba; -amasrɔyi 'waa- -lanbha mu 'ε -woo -lii 'zi.>

9 'Duŋ-, 'ke -gblane yikanle mu 'ε 'mu 'a zikpale -o ni dɔɔ: <'Yooye-, 'waa- 'teyi 'ε yaa nu 'solε- 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu mabhɔle. -Ka ge 'kaa- pε 'teyi 'lɔ 'teyi gɔn mu 'ε ba.>

10 'Bhε klele 'te, 'woo- -gblane mu 'la yikanle laa -yaa -o -yaa ge 'zi bhla 'la ba -waa' pε 'teyi 'lɔ yre nɔɔ-, 'ke le -nɔɔ 'ε 'nule. -Gblane 'soo 'la 'mu -leβenɔgole -yaa, le -nɔɔ 'ε 'pegee 'mu □wlaa le drεε dɔ 'fε 'ε □la, 'bhεε- -o 'fε 'ε 'lii 'ε □taan -o -zanta'.

11 'Waati sa 'kanle, 'ke -gblane 'soo 'la yikanle laa -yaa 'mu 'nule, 'bhεε- 'ke 'mu le drεε -nɔɔ 'ε 'siile dɔɔ: <'O zan, 'o zan, 'fε 'ε 'liigo- 'o ni!>

12 'Duŋ- 'yee- le drεε nɔɔ- 'ε -ya zikpaa- -o ni dɔɔ: <'N 'sowεε- ma 'mi pe 'ka ni 'naa 'ka dɔ!>»

13 Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «'Bhε klegbeya do 'ε gbεen-, 'ka mu -yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, -amasrɔyi 'ka 'laa *Bhaaplɛŋ Gbe 'ε -a nu yi 'pegee -a nu 'waati 'ε dɔ.»

Yewone yaga ma -gɔɔn

(Luki 19.12-27)

14 «-Waanbhaa' a -bhlengebeya 'ε -yoo 'bhii- 'fezan- do a -za. -A ge bhla zi 'taa do ta, -e -yaa' yewone mu 'ε 'siila-, 'bhεε- -ya 'kɔɔpε- mu 'ε gbekpaa- 'mu 'kɔɔ.

15 -E -gɔli' 'tanbha 'pu -keme 'soo □naa -a -lwa mi 'ε ni. 'Bhεε- -ya -naa -a ple mi

'ε ni -goli' 'tanbha 'pu -keme ple; 'bhεε-ya -naa -a yaga mi 'ε ni -goli' 'tanbha 'pu -keme do. -O 'kpen do do 'sen 'yaa- so -za yεke- 'la klele ta, 'fεzan- 'ε -e 'bhεε- yεke- -goli' 'yicienna -o 'kpen ma do do. 'Bhe blaen, 'kee- gele- -yaa' 'taa 'ε ta 'tε.

16 'Bhe ya 'ε 'yi, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'ε 'srɔwoa-, 'bhe -ja yewole 'ke -yaa' -goli' 'ε 'le, 'bhεε- 'ke 'bhe -goli' 'tanbha 'bhεεke -keme 'soo -trɔn 'kpale -yaa' -keme 'soo 'lwa 'ε ma.

17 'Bhεε- yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme ple 'ε 'srɔwoa-, 'bhe yewoa- 'bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhe -goli' 'tanbha -keme ple -trɔn 'srɔwole.

18 'Dun-, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme do 'ε 'srɔwoa-, 'bhe -ja -gluu do 'kanle-, 'bhεε- 'ke -ya zan a -goli' 'ε magaanle 'bhe -gluu 'ε 'yi.»

19 «'Bhe blaen -mole', 'ke 'woo- yewone mu 'ε -o zan dale- 'bhe a 'taa 'ε ta; 'bhεε- 'ke 'bhe -o 'kpen 'siile, 'koko- -e -goli' mu 'la gbekpa- -o -koo -o nu 'bhe mu blaanta janwo a ni.

20 'Bhe 'yi 'tε, -yaa' yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'ε 'srɔwoa-, 'ke 'bhe 'e 'mabεenle -o zan 'ε -din, 'bhεε- 'bhe -goli' 'tanbha -keme 'soo 'bhεεke 'la 'srɔwoa-, 'ke 'bhe 'mu zɔnle- -o zan ni 'ke -ya pe doo: <'N Zan, 'e -goli' 'tanbha -keme 'soo 'la gbekpa- 'η 'koo 'bhe 'pegee 'an 'bhεεke -keme 'soo 'la 'srɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole- -gε.>

21 'Bhe klele 'tε, 'ke -a zan 'a 'pele 'a ni doo: <'E -za 'lrele- 'kla 'bhe 'le. Yewone wlan 'bhe 'pegee yewone 'la zru -o do 'η ni. 'E zru 'kla do 'mi ni -za 'fientɔnne mu yi gɔnε- 'la gbεen-, 'mi nu -za -gbene mu gbekpale 'e 'koo 'bhεε- gbεen-. Nu -gε 'bhεε- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpa 'eke- zi.>

22 'Bhe blaen, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme ple 'ε 'srɔwoa-, 'bhe 'e -mabεenle -o zan 'ε -din, 'ke -ya pele- doo: <'N zan, 'e -goli' 'tanbha -keme ple 'la gbekpa- 'η 'koo, 'bhe 'pegee 'an 'bhεεke -keme ple 'la 'srɔwoa- -a ma -trɔn 'le 'wole- -gε.>

23 'Bhe 'yi bhe, 'ke -a zan 'a 'pele a ni doo: <'E -za 'lrele- 'kla 'bhe 'le. Yewone wlan 'bhe 'pegee yewone 'la zru -o do 'η

ni. 'E zru 'kla do 'η ni -za 'fientɔnne mu 'yi, -ayile 'η nu -za -gbene mu gbekpale 'e 'koo. Nu -gε 'bhεε- 'bhi 'pegee 'mi 'woo- zrukpa 'eke- zi.>

24 'Bhe blaen, yewone 'la 'bhe -goli' 'tanbha -keme do 'ε 'srɔwoa-, 'bhe 'e 'mabεenle -o zan 'ε -din 'ke -ya pele- doo: <'N zan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- mεε -gloo do 'le, 'bhεε- 'yaa pεbhe bɔle yre 'la 'nɔɔ, 'e pεbhe kan 'bhεε- yre 'ε 'nɔɔ; 'bhe 'pegee 'yaa -yri 'solε- yre 'la 'nɔɔ, 'e -yri bhaa kan 'bhεε- yre 'ε 'nɔɔ.

25 'N -gblaenlawoa 'e 'lεε, -ayile 'η -ja 'yaa- -goli' 'ε magaanle 'tre 'la. 'Yaa- -goli' 'ε 'yele- -gε.>

26 'Bhe klele 'tε, 'ke -a zan 'a 'pele -a ni doo: <Yewone 'yoo-, 'bhεε- lrwanii-. 'Ya 'yaango- 'bhii- 'naa pεbhe bɔle yre 'la 'nɔɔ 'η pεbhe kan 'bhεε- 'nɔɔ; 'bhεε- 'naa -yri 'solε- yre 'la 'nɔɔ 'η -yri bhaa kan 'bhεε- 'nɔɔ.

27 -Mela ma 'bhεε- 'yaa gele 'an -goli' 'ε 'kpale- -goli' magaan 'fε 'ε 'la, 'bhεε- 'ke 'η 'yaa- da, 'η 'yaa- so -a 'sile 'bhe 'pegee -a ma -trɔn 'ε 'le!

28 -Kaa 'koope- -goli' 'tanbha -keme do 'ε 'kun, 'bhεε- ka 'bhe 'na -goli' 'tanbha -keme 'soo -o mεε 'la zan -koo 'bhe ni.

29 -Amasroyi, pε -o mεε 'la zan 'koo, -o nu -a 'koope- 'ε baankpale, 'koko- -a 'koo pa. 'Bhεε- 'dun-, pε 'kedo- 'kpo 'laa -o mεε 'la zan 'koo, -o nu a 'koope- sanε- 'gbu 'ε 'kunle- a 'koo.

30 -Ka 'yee- yewone 'la yaa -za 'kedo- 'yanwo- mεε ma, -kaa 'kun, 'bhεε- -kaa blin 'pεlii- -gblo 'ε 'yi. 'Bhεε- 'nɔɔ, -e nu wisile, 'ke -ya gbenebhe mu 'ε 'sonkpa- -zadowεε 'ε 'koo.>»

'Drunyan 'yi mu 'ε 'kitikan yi

31 Zesu pe 'ezin- doo: «'Ke Bhaaplen Gbe 'ε 'nwa -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε 'yi yi 'la 'le, 'yee- 'pegee -yaa' -mlεke' mu 'ε 'kpen 'le -a zi, -e nu yaale -yaa' -bhlen gbe 'tɔbhɔ ma 'yaakpe- 'ε ta.

32 'Bhe ya 'ε 'yi, 'tre ta 'si mu 'ε 'kpen 'lekpaale nu klele 'eke- ta -a -le ma. 'Bhεε- -e nu bhaaplen mu 'ε bagole 'bhii- -bhlaa gooba mi 'ε -e -bhlaa mu 'ε 'plengo- bhoo mu 'ε ma gɔnε- 'la gbεen- 'bhεε- gbεen-.

³³ Bhaaplen Gbe 'e -e nu -bhlaa mu 'e 'kpale- -a gbe -yie' ta, 'bhεε- -e nu bhoo mu 'e 'kpale- -a gbe -koo ta.

³⁴ 'Ke 'bhe □kla, -bhlenḡbe 'ε nu a pele mεε 'la zan mu -o -a gbe -yie' ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'ka mu 'la 'η Dε 'ka 'du-mawoa. 'Bhεε- 'ka 'cien kle -Waanbhaa' -bhlenḡbeyaa -wa 'la magaanna 'ka ni, 'kee-san 'drunyan zibo 'waati 'ε ma -a 'kɔɔ 'bhεε- 'le.

³⁵ -Amasroyi, ḡbɔn 'η □dia, 'bhεε- 'ka pele -naa 'η ni; -yi 'mi -lɔɔ 'η □dia, 'bhεε- 'ka -yi -naa 'η ni, 'η 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bhεε- 'ka 'η 'cieya- □kla.

³⁶ 'Nj ta flen- -yaa, 'bhεε- 'ka dune- □klaa 'η ta. Ga -yaa 'η ma, 'bhεε- 'ka 'η -ḡblakwan. 'Nj 'yaa- -kaso 'yi 'bhεε- 'ka -ja 'η taglinle.>

³⁷ 'Bhe klele 'te, mεε -ledɔɔle mu 'ε 'mu nu -a mabɔle -a ni 'te dɔɔ: <Mεεzan, ḡbɔn -yaa 'e dε 'zi 'waati 'ε -dela ba 'bhεε- 'o pele -naa 'ε ni εε? 'Bhεε- 'yi 'mi -lɔɔ -yaa' 'e ma 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'o -yi -naa 'e ni εε?

³⁸ 'Woo 'e □ya 'cie 'le 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'woo- 'e cieya- □kla εε? 'E ta flen- -yaa 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'o dune- □klaa 'e ta εε?

³⁹ 'Woo 'e □ya 'ke ga -o 'e ma 'waati 'ε -dela ba, 'bhe 'pegee 'woo- 'e □ya -kaso 'yi 'waati 'ε -dela ba, 'bhεε- 'o -ja 'e taglinle εε?>

⁴⁰ 'Bhe ya 'ε 'yi, -bhlenḡbe 'ε nu -a zikpale -o ni dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Waati 'oo 'waati 'la ba 'ke 'ka -za 'wlan □kla 'η nεεnε- mu 'lεε- -o 'fiētrɔnnε do 'kpɔ ni, 'ka 'bhe □kla 'mi -la ni bhe.>

⁴¹ «'Bhe blaana, -bhlenḡbe 'ε nu a pele -e mεε 'la zan mu -kpaana -a gbe -koo ta 'mu ni dɔɔ: <-Ka 'ka 'plēnḡo- 'η ma, 'dangan ma mεε mu! -Ka ge bɔ 'te 'la yaa lii -titi 'bhe 'yi, -wa -lεswan -Setran' a -mlεke' mu 'ε 'mu -la 'kaama-.

⁴² -Amasroyi, ḡbɔn -yaa 'η dε 'zi, 'bhεε- 'ka 'laa pele nale 'η ni; -yi 'mi -lɔɔ 'η □dia, 'bhεε- 'ka 'laa -yi 'nale- 'η ni.

⁴³ 'Nj 'yaa- 'cie 'le 'ka ba, 'bhεε- 'ka 'laa 'η 'cieya- klele. 'Nj ta flen- 'yaa-, 'bhεε- 'ka 'laa dune- 'klale- 'η ta. Ga -yaa 'η ma 'bhe 'pegee 'η 'yaa- -kaso 'yi, 'bhεε- 'ka 'laa gele 'η taglinle.>

⁴⁴ 'Ke 'bhe □kla, -o nu a mabɔle -a ni dɔɔ: <Mεεzan, 'bhe -za mu 'ε 'kpen □kla 'waati 'ε -dela ba εε? ḡbɔn -yaa 'e dε 'zi oo, -yi 'mi -lɔɔ -yaa 'e dε 'zi oo, 'e 'yaa- 'ke 'cie 'le oo, 'e ta flen- -yaa oo, ga -yaa 'e ma 'bhe 'pegee 'e 'yaa- -kaso 'yi oo, 'mu 'kpen □kla 'waati 'ε -dela ba εε?>

⁴⁵ 'Bhe ya 'ε 'yi, -bhlenḡbe 'ε nu -a -lekunle -o ni 'te dɔɔ: <'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ: 'Waati 'oo 'waati 'la ba, 'ke 'ka 'laa -za 'wlan klele 'woo- -nε 'fiētrɔnnε mu 'la bhe -o do 'kpɔ ni, 'ka 'laa 'bhe klele 'mi -la ni.>

⁴⁶ -Ayile, 'woo- gbe -koo ta mu 'ε, -o nu gele -kaso 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'yi, 'bhεε- gbe -yie' ta mu 'ε 'mu nu gele -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ.»

ZESU DƐYRƐ 'PEGEE -A BWEYRƐ GALE BA

26

Zuufu -kunlii mu 'ε -woo 'dukpa zii' Zesu ma (Maki 14.1-2; Luki 22.1-2; Zaan 11.47-53)

¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'ε 'kpen 'wolele, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlana mu 'ε ni dɔɔ:

² «'Kaa 'yaango- dɔɔ -a -vinbwa -yrek-paa' ple 'bhεε- *Paki 'feti yi 'ε bhɔ. 'Bhεε- -o nu Bhaaplen Gbe 'ε 'lenale mεε mu ni, 'kooko- -wa gbaan -yriḡbεele do ta.»

³ 'Bhe klele 'te, 'ke *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu 'si mu 'ε waa 'ḡwlaan-ḡblaana mu 'ε -woo -lekpaale 'eke- ta 'sraka 'lena mu a -kunlii ḡblaana 'ε 'bhe a -ḡbenj 'ε 'yi: 'Bhe 'sraka 'lena mu a -kunlii ḡblaana 'ε 'to -le -yaa Kaifu.

⁴ -O 'kpen 'a □kpaana do dɔɔ -o nu Zesu 'kunle- -dawli' ma 'bhεε- -wa dε.

⁵ 'Dun- -o pe 'eke- ni dɔɔ: «'Kɔɔ- 'laa -a 'kunle- 'feti yi 'ε ma, 'kebhlaale, mεε mu 'ε -o nu 'wlenle- 'eke- ma 'bhεε- -o 'feti 'ε 'siε.»

Le do -lasiklɔɔ -klalaa' Zesu 'wiinj- (Maki 14.3-9; Zaan 12.1-8)

⁶ Zesu 'yaa- Betani -wa 'ε ta, 'bhεε- Simo 'la -e 'bhe ma -kpaana 'ε -ḡwa, -e -yaa 'bhe ba 'fe 'ε □la 'waati 'la ba,

⁷ 'ke le do 'e 'mabεenle 'a -din 'ke -lasiklɔɔ -ḡblen 'nrāle- alibatri buteli do

'le 'bhe 'koo: -lasikloo 'pleele- 'yaa- 'kele- 'Bhe- Zesu 'yaa- pebhle 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'yee- le 'e -e 'bhe -lasikloo 'e 'klaale Zesu 'wiinj-.

⁸ 'Bhe klele 'te, Zesu a -klanlanε mu 'ε 'yrekpale 'bhe ma, 'ke -woo zrupliile, 'bhe- 'ke -wa pele- dō: «Pε 'siεgbeya 'la -gee' bhe 'bhe win -o -mela -le εε?»

⁹ -O -yaa so 'yee- -lasikloo 'lεε- gōnle- 'pleε 'lrele- 'le, 'bhe- -wa ma -gōli' 'ε na 'kōoflenzan mu ni!»

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa 'bhe -jan -gōon 'ε 'wo zii', 'ke -ya pele- -o ni dō: «-Mele □kla 'bhe- 'ka -o le -nε 'lεε- 'ε zrubatedo zii' εε? -E -za 'wlan -la □kla 'η ni bhe.

¹¹ -Amasroyi yi 'oo yi, 'kōoflenzan mu -o 'ka 'plen-; 'duj- 'mi 'laa -o 'ka 'plen- yikpensee ta.

¹² Le 'ε -e -lasikloo 'la □klaa 'η 'fle ma -gε, -e -yaan 'bhe klele 'le 'sani- 'η gbaa bin 'waati 'ε 'bhōle- plen-.

¹³ 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dō 'ke -o -Jan 'Nrāle- 'lεε- 'wole- 'ε □zian yre 'oo 'yre 'la □nō, le 'lεε- kleza 'ε nu bole mεε mu 'kpee -jan ma -gōon 'le.»

Zudasi 'a □kpa dō -e nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta

(Maki 14.10-11; Luki 22.3-6)

¹⁴ 'Bhe blaen, Zesu a -klanlanε vu ta ple 'ε ba, -o -yaa -a 'kela sii Zudasi Isikarioti, 'bhe -ja 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε ba,

¹⁵ 'bhe- 'ke -yoo -lrōkpale dō: «'Ka nu -mε pe 'gbu -la nale 'η ni 'ke 'η Zesu 'lenaa- 'ka ni εε?» 'Bhe klele 'te, 'ke 'mu -gōli' 'tanbha mia do 'bhe vu 'nale- -a ni.

¹⁶ -A 'san 'bhe yi 'ε ma, Zudasi gbe -yaa nu 'sōle- Zesu ta gōnε- 'la gbēen-, 'bhe- -ya -lena' -o ni, -e -yaa 'bhe- 'waati kplankplan 'ε -glin 'zi.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo Paki 'feti ta pebhle 'zi

(Maki 14.12-16; Luki 22.7-34; Zaan 13.1-38)

¹⁷ Paki 'feti 'ε 'yrekpaa- -lwa mi 'ε ma, -o -yaa 'bluu 'la bhle, waa -yaa 'bluu -pεε 'wlen 'sεke kla 'bhe -pεε 'ε ba. 'Bhe -yrekpaa' do 'ε 'le, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε 'nule -a -lrōkpale dō: «□Ya zi 'bhii- 'o 'feti 'ε ta kpo 'ε kle 'naa- ma εε?»

¹⁸ Zesu mεε do 'to □kaan -o ni, 'bhe- -ya □pia -o ni dō: «-Ka ge -wa 'ε 'kpee 'yee- mεε 'ε ba, 'bhe- 'kaa pe a ni dō: «'O Daan mi 'ε pe dō -yaa' pe 'waati 'ε □bhwa, 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε nu -waa' Paki 'feti ta pe 'ε 'bhleε- 'bhi -la ba -gε.»

¹⁹ 'Bhe yi 'te, Zesu 'a □pia -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -o -za 'la kle, -o 'bhe- □kla. 'Bhe- -o -ja *Paki 'feti ta kpo 'ε kleε.

²⁰ Yromazi bhōle, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε, -o pe 'ε 'bhlele- 'sanle.

²¹ -O -yaa pe 'ε 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dō: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sōwεε- ma dō: 'Ka do nu 'η 'lenale mεε mu ni.»

²² 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo wleyisriwole 'egbenele, 'bhe- 'ke -wa -lrōkpale 'sanle do do dō: «Mεεzan, 'mi -le 'kele- εε?»

²³ Zesu 'a zikpaa- -o ni dō: «'Ke mεε 'la zan 'e gbε □wlaa 'η gbε 'ε ta pe -koo 'ε 'yi, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpale- 'η gbε ta, 'bhe- -yoo 'η 'lena- mεε mu ni.

²⁴ Bhaaplen Gbe 'ε nu gale 'bhii- -a yōondεle -o gōnε- 'la gbēen- -a ba zayi' -Waanbhaa a 'Sewe 'ε 'yi. 'Duj- mεε 'la zan nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta, 'bhe- -ya -lena' mεε mu ni, -klōlō -o 'bhe zan 'ε ma. 'Ke 'bhe zan laa -yaa ya bi 'bhe mabhaa -yaa nu bhōle 'bhe zan 'ε 'gbu ma.»

²⁵ 'Bhe klele 'te, Zudasi 'la 'bhe 'yaa- nu -dawli' 'kpale- -a gbε ta, 'bhe -ya -lena' mεε mu ni, 'bhe -jan 'ε 'sile- 'kee- Zesu 'lrōkpale dō: «'O Daan mi, 'mi -le 'kele- εε?» -Ayile, 'ke Zesu 'a 'lekunle -a ni dō: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

-Waanbhaa' a pebhle 'wen

(Maki 14.22-26; Luki 22.15-20; 1 Korinti 11.23-25)

²⁶ -O -yaa pebhle 'zi 'waati 'la ba, Zesu 'bluu do □sia, 'bhe- -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe ma, 'bhe- -ya takaan- kplok- plo. 'Bhe blaen, 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kō, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni dō: «-Ka 'bluu 'lεε- 'si 'bhe- -kaa bhle, 'η 'fle -le 'kele-.»

²⁷ 'Bhe blaen, 'kee- -drō 'paayan□ do 'sile, 'bhe- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma. 'Bhe blaen, 'ke -ya 'kpale -yaa'

-klanlana mu 'e 'koo, 'bhe- 'ke -ya pele-
-o ni doo: «'Ka 'kpen a 'ke 'mi do do.

²⁸ -Amasroyi, 'kele- 'η yien -le 'kele-
-Waanbhaa' *-bhoolaya dree 'la -dwa 'yee-
'gbu 'pegee bhaaplen mu 'plen- 'bhe ma
-toomasie yien -le 'kele-. 'Yee- yien 'le-
'klalaa- mee -bebe -la 'kaama-, -waa' -za
'yoo- mu 'e ma 'sroma- 'yan zayi'.

²⁹ 'Mi pe 'ka ni 'kee- 'san -zon ma, 'naa
nu -doo 'le- 'bheke 'mile- -li 'ka 'le, 'ke
'bhe ge 'tenle- yi 'la ma 'ke 'mi 'pegee
'ka mu nu -a mi gbe dreevole 'η Dε a
-bhlengebeya -wa 'e ta.»

*Zesu pe doo Pieri nu 'e lemadole 'egloole
'kaa yaa do*

*(Maki 14.27-31; Luki 22.31-34; Zaan
13.36-38)*

³⁰ 'Bhe blaana, Zesu 'pegee -yaa'
-klanlana mu 'e -o -Waanbhaa' 'tobho ma
'sro mu 'kpa, 'bhe- -o -wlenle', 'ke -o
gele- Olivi diin vle goon 'e 'wiin-.

³¹ Zesu pe -yaa' -klanlana mu 'e ni doo:
«-Zon -bi 'le- zi, 'ka 'kpen nu 'kanle- 'eke-
ma, 'bhe- 'ka 'η do -kplen to -a 'noo.
-Amasroyi, -a yoondele -o -Waanbhaa' 'a
'Sewe 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa gooba mi 'e
dele, 'bhe- -bhlaa 'ledo- 'e -o nu 'kanle-
'eke- ma.>

³² 'Dun- 'ke 'η -bwela gale ba 'waati 'la
ba, 'η nu 'kanle- 'ka 'le Galile 'klen 'e 'yi.»

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni
doo: «'Ali- 'ke mokpen' 'kaan 'eke- ma,
'bhe- -woo 'e 'twa -a noo-, 'mi 'laa nu 'e
'tole- -a noo- -titi.»

³⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale 'yee
Pieri ni doo: «'Mi pe 'e ni 'η 'sowee- ma
doo: 'Sani- maagwlen -we bhla 'e 'plen-
-bi 'gbu 'le zi, 'e nu 'e 'lemadole 'egloole
gaan yaga 'mi ma 'kaa 'yaa 'mi do.»

³⁵ 'Bhe 'yi, Pieri pe -a ni doo: «'Ali- 'ke
-wa 'pia doo -woo 'mi 'pegee 'bhi dele-
'eke- zi, 'naa nu 'η 'lemadole 'egloole 'e ma
-titi 'kaa 'naa 'e do.» 'Bhe 'noo- bhe, Zesu
a -klanlana mu 'e 'kpen 'a 'pia Pieri a pe
pegbeya do 'e 'bhe- gbenn-.

*Zesu -o -a 'seriwo zii' Zetisemane -yri
gba 'e 'la*

(Maki 14.32-42; Luki 22.39-46)

³⁶ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa'
-klanlana mu 'e -o gele- yre do noo-, -o
-yaa 'bhe yre 'e sii: Zetisemane. 'Bhe-

-e pe -o ni doo: «-Ka yala- -ge, 'η gele- 'η
'seriwole laale -so.»

³⁷ -A ge bhla 'e zi 'bhe 'noo, -e -ja Pieri
'pegee Zebede gbe ple 'e 'le -a zi. -Ya
wleyisriwoa, 'bhe- -a blina- yien dwa-.

³⁸ -Ayile, 'ke -ya pele- -a mado mu 'e ni
'te doo: «'N 'blina- yien -o 'klekle 'ke 'bhe
ge 'tenle- 'η gale ma: -ka bo 'η -din -ge
'bhe- -koo' bo -koo' 'yre ma.»

³⁹ 'Bhe 'klele- 'te, -e gele -a -le sa, -ya
'kpo 'zian, 'bhe- ya 'ηgbo zinaa' -a -la,
'bhe- -ya 'seriwole 'saan -Waanbhaa' ni
doo: «'N Dε, 'kee- so -a klele- 'bhe- -yren
peyan- do 'la bhe -e kan 'η ma 'egboonle,
'bhe kle! 'Bhe- 'dun-, 'naa -o -a zi 'bhii- 'e
'mi zru maza kle, 'dun- 'e 'gbu zru maza
-la kle.»

⁴⁰ 'Bhe blaana, 'kee- nule- -yaa' -klanlana
yaga 'e taglinle, 'bhe- 'kee- bhole- -o ta
'ke -woo yi pla. -Ayile, 'ke -ya pele- Pieri
ni doo: «'Ka 'laa 'sole- 'ke 'ka bo 'ka 'yre
ma 'waati sa ba 'mi 'le ee?

⁴¹ -Ka bo 'ka 'yre ma, 'bhe- -ka 'ka
'seriwo, 'koko- -Setran' 'laa nu 'ka yi-
danle, 'bhe- -e 'ka balaa' -za 'yoo- 'yi.
'Bhaaplen nii- 'e -ya zi 'bhii- -e -za 'wlan -la
kle, 'dun- 'bhe kle fangan- 'laa -o -a ta.»

⁴² 'Ezin-, 'ke Zesu 'e 'plengo- gbe ple
mi wole- -o ma, 'bhe- 'ke -ya 'seriwole
-Waanbhaa' ni doo: «'N Dε, 'kee- so -a
klele- 'bhe- -yren peyan- do 'la bhe -e kan
'η ma 'egboonle, 'bhe 'naa 'a mi! Bhaa 'e
zru maza kle.»

⁴³ -E -nwa 'ezin- pwela -yaa -klanlana
mu 'e ta, 'kee- bhole- -o ta 'ke -woo yi pla;
-amasroyi yi 'e gbin 'e 'koo -o -yre ta, waa
-yaa so bole- -o -yre ma.

⁴⁴ Zesu gole -o -din, 'kee- gele -a 'seriwo
gbe gaan yaga mi 'e klele 'kee- bo 'yee -jan
do 'kpo 'e ta.

⁴⁵ 'Bhe blaana, 'kee- nu gbe dreevole -yaa
-klanlana mu 'e ta, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni
doo: «'Ka -o yide 'zi -li ee, 'bhe- 'ka -o 'ka
'yire zi ee? -Ka 'ka 'yrekpa, 'η 'kun 'waati
'e 'bhwa 'e -din. 'Bhe- -o nu 'Bhaaplen
Gbe 'e 'lenale -za 'yoo- kle mu 'e ni.

⁴⁶ -Ka 'ka 'wlen-, -koo' ge! -Ka 'ka
'yrekpa laale doo, mee 'la zan -o zan
'-dawi' 'kpale- 'η gbe ta, 'bhe- -ye 'η 'lena
-za 'yoo- kle mu 'e ni, 'yele- zan laale.»

Zesu 'kunya-re- mee mu 'e 'koo
(Maki 14.43-50; Luki 22.47-53; Zaan
18.3-12)

⁴⁷ Zesu 'yaa- 'janwo' zii' -li 'waati 'la ba,
'ke Zudasi, -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε do
nule- 'ke -zamaa' 'srε do 'le -a zi. -Gokun'
mu 'pegee 'beni mu -yaa 'mu 'koo. 'Sraka
'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu a
'gwlaan- gbilaan mu 'ε 'mu -le -o winbwa-.

⁴⁸ Zudasi 'la 'bhe 'yaa- nu -dawli' 'kpale-
Zesu gbε ta, 'bhe 'a 'kun -toomasie do -pia
-a 'kun mu 'ε ni doo: «'Ke 'η mee 'la zan
'pubwa- -a -tuuboole, 'yele- 'kele-. -Kaa
'kun.»

⁴⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zudasi 'nule blaale-
Zesu -din, 'bhe- 'ke -ya pele- doo: «'E
'yia-, 'o Daan mi!» 'Bhe- 'ke -ya -tuuboole.

⁵⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele Zudasi
ni doo: «'N 'bhegwlen-, 'e 'nwa -za 'la
kleyre noo- -a kle.» -Ayile, 'ke mee -vin
mu 'ε -woo mabeenle Zesu -din, 'ke -woo
gbekpale 'a ta, 'bhe- 'ke -wa 'kunle.

⁵¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu a -klanlanε mu
'ε do 'bhe a -gokun' 'ε 'yrole 'bhe 'bhoo-
'yi, 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ε
'bhe a yewone 'ε do 'tron takanle.

⁵² 'Bhe 'nnoo bhe, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa'
-klanlanε 'ε ni doo: «'Yaa- -gokun' 'ε 'wla
-a -bhoo 'ε 'yi, -amasroyi 'ke mee 'la zan
mu 'kpen -gokun' 'sia mee 'kaama-, -o nu
'bhe zan mu 'ε dele 'ke -gokun' -la -le.

⁵³ 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'η so a pele- 'η De
ni -e nu 'bho 'η ba, 'bhe- -e so -mlεke'
-srwase' -ledulayre vu ta ple -gbene 'kpale
'η ni 'saanibhe εε?

⁵⁴ 'Dun- 'ke 'η 'bhe 'kla, -za mu 'la
yoondele -ledulale -o -Waanbhaa' a 'Sewe
'ε 'yi 'kaa 'mu nu klele, 'mu 'le nu 'sole-
'nale- -a ma εε?»

⁵⁵ 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'a 'pele -zamaa'
'ε ni doo: «'Faannii' -le 'η 'le εε 'bhe- 'ka
'nwa 'η 'kunya-re- noo- -gokun' mu 'pegee
'beni mu 'le 'ka 'koo εε? 'Yi 'oo yi, 'η 'yaa-
mee mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene
'ε 'la, 'bhe- 'ka 'laa 'η 'kunle-.

⁵⁶ 'Dun- -Waanbhaa' -lela' janwo mu
'ε 'wojan- mu 'la yoondele -o 'yee-
-Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, -za mu 'leε-
'kpen 'kla 'mu -la -leεo' zayi' -zōn.» 'Bhe
yre do 'ε 'nnoo bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu

'ε 'kpen 'kanle 'eke- ma, 'bhe- 'ke -wa do
-kpen 'tole 'a noo- mee mu 'ε 'koo.

-O -ja Zesu 'le -waa' 'seri ta za mu
'kitikan mee gbilaan -ledo' 'ε ba

(Maki 14.53-65; Luki 22.54-55,63-71;
Zaan 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Zesu 'kun mu 'ε -ja 'kele- -waa' 'sraka
'lena mu -kunlii gbilaan Kaifu ba. 'Ton
daan mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbilaan mu 'ε
'kpen 'lekpale -yaa 'eke- ta 'yee- Kaifu ba
-le ma.

⁵⁸ -O ge bhla 'ε zi Zesu 'le 'bhe 'nnoo,
Pieri -yaa zan -o -zanta' 'egboonle. -E
-wlaa -gben 'ε 'yi, 'bhe- 'kee- yaale' 'fe
gooba mu 'ε -din, 'koko- -za 'ε 'leyanle
gōne- 'la gbēen- -e 'bhe ye.

⁵⁹ 'Sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε 'pegee
-waa' 'seri ta za 'kitikan mee gbilaan -ledo'
'ε 'kpen 'yaa- bhla 'kpayre- -glin 'zi Zesu
ma, 'koko- 'ke -kpan 'ε balaa' -a ta, 'bhe-
-wa de.

⁶⁰ Bhla ma mee -bebe 'nwa 'mu zija-
wole -a 'kaama-, 'dun- 'woo- Zuufu mu a
'seri ta za 'kitikan mu 'ε waa -jan 'kedo-
'kpo 'yele- 'ke 'bhe kle -a de win 'le. -O
'kpen 'kanle- blaen, 'ke mee ple nule- -a
pele doo:

⁶¹ «Mee 'leε- -ya -pia doo -e so
-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε 'wile- 'bhe-
-ya do gbε dreewo -yrekpa' yaga -la.»

⁶² 'Bhe klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii
gbilaan 'ε -ya -wlenle', 'bhe- 'kee- Zesu
'lrokpale doo: «Mee mu 'ε -woo -jan mu
'la 'kpen 'wo zii' 'e ma 'bhi pe 'nale- εε?»

⁶³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu tagale bole-
-Ayile, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε
-ya pele- -a ni doo: «'Kee- kpa 'mi 'pegee
-Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe ta, 'mi -o
'e 'lrokpa zii' 'kaa 'ya pe 'o ni kpataakpa
'ke 'bhi -le 'ke Mee -Bhee Mi -Kpoo Krisi
'ε 'le 'bhe 'pegee 'ke 'bhi -le -Waanbhaa'
Gbe 'ε 'le.»

⁶⁴ Zesu pe -a ni doo: «'Yele- 'daa 'e
'gbu 'lii bhe. 'Mi 'dun- pe 'ka ni 'ezin-
doo 'kee- 'san -zōn ma, 'ka nu Bhaaplen
Gbe 'ε 'yaale- yeε -Waanbhaa' -gloo 'ε -din
'tobho ma yaayre 'ε 'nnoo. 'Bhe- 'ka nu -a
yele -a nuyre noo- lafle' -gblen mu 'ε 'yi
mu 'ε ta, 'kee- da lafle' 'yi.»

⁶⁵ 'Bhe 'nnoo bhe, 'ke 'sraka 'lena -kunlii
gbilaan 'ε -ya 'gbu ta dunε- 'ε 'peedele,

'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «-E -Waanbhaa' 'tɔsiɛla! -Kɔɔ' maza -o -li mεε -bhεεke' 'srɛya- klele ma εε? -E -yaan -Waanbhaa' 'tɔsiɛ ma jan 'la 'wolele bhe, 'ka 'laa 'bhe 'male- εε? 'Ka mu pe 'bhe 'yi 'nale- εε?»

66 'Bhεε- -o 'kpen 'bhe 'lɛkwɛn- 'eke- zi dɔɔ: «-Yoo 'ke dε pε 'le.»

67 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -woo -liile' mu 'klale -a wɛyi', 'bhεε- 'ke -wa zɔnle- -o gbɛkpun- mu 'ε 'le. -A 'ke mu -yaa -a 'trɔn zɔn 'zi 'ke -wa -lɔkpa' dɔɔ:

68 «Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Krisi, 'e 'kpee ma -de 'gbu -le 'e □zwan εε?»

Pieri -o -a 'lɛmadɔ 'zi 'eglɔɔle Zesu ma 'kaa yaa 'bhe dɔ

(Maki 14.66-72; Luki 22.56-62; Zaan 18.15-18; 18.25-27)

69 'Bhe -za mu 'ε kle 'waati 'ε ba, Pieri 'yaale- -yaa 'pɛɛlii- *'sraka 'lɛna -kunlii gbɛlaan 'ε 'bhe a -gben 'ε 'yi. -Ayile, 'ke 'bhe a 'fε 'ε □la yewo le 'ε do 'e 'mabɛɛnle 'yee- Pieri -din, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'lɔkpaɛle dɔɔ: «'Bhi 'gbu 'lɛε-, 'e 'yaa- 'yee- Galile 'klɛɛn 'ε 'yi mi Zesu 'ε zi.»

70 'Dun-, Pieri 'e 'lɛmadwa 'eglɔɔle 'bhe ma mɔkpen 'yrɛ ma, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Yoo- -we 'zi mεε 'la zan 'le bhe, 'naa 'bhe dɔ.»

71 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- Pieri gele 'sanle -gben 'ε 'lii ba -yrɛta', 'bhεε- 'ke 'bhe 'fε 'ε □la yewo le -bhεεke' do 'a 'yele. 'Bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele 'bhe -din mu 'ε ni dɔɔ: «Mεε 'lɛε- 'yaa- 'yee- Nazareti mi Zesu 'ε zi.»

72 'Bhe □nɔɔ bhe 'ezin-, 'ke Pieri 'a 'lɛmadɔle 'eglɔɔle 'bhe -jan 'ε ta, 'kee- bhaa bhlele- dɔɔ: «'Mi 'pegee 'η 'sɔwɛε- 'gbu 'ε ta, 'naa 'yee- mεε 'la bhe -a dɔ.»

73 'Bhe blaɛn 'waati sa, 'ke 'fε -gben 'yi mu 'ε -woo mabɛɛnle Pieri -din, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Wlan 'gbu 'ε ni, 'yoo- 'ke Zesu zi mu 'ε do 'le. -Amasɔyi 'woo- 'e dɔ 'yaa- -janwo' gbɛya 'bhεε- ma.»

74 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pieri bhaa bhlele 'sanle, 'ke -ya pe dɔɔ: «'Ke 'η bhla □pia, bhaa 'η ga. 'Naa 'yee- mεε 'la bhe -a dɔ 'sekeseke!» 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke maagwɛn -wele'.

75 'Bhe klele 'tɛ, Zesu -jan 'la □woa 'yee- Pieri ni 'elwale gban -sɔ, 'ke 'bhe dɔle- -a 'kpee, Zesu 'a □pia -a ni dɔɔ: «'Sani- maagwɛn -weli' plen- -zɔn, 'e nu

'e 'lɛmadɔle 'eglɔɔle 'mi ma gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.» Pieri 'pwele- 'pɛɛlii-, 'kee- wisile 'ebebele.

27

-O -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba (Maki 15.1; Luki 23.1; Zaan 18.28)

1 Zrwan 'ε zi, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- gbɛlaan mu 'ε -woo -lɛkpale 'eke- ta, 'bhεε- 'ke -o 'kpen 'a 'kpale do ma 'kaa -o Zesu dɛ.

2 -Ayile, 'ke -wa gbɛ ta -yɛle', 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -janmatii Pilati ba.

Zudasi gayɛ (Klɛza 1.18-19)

3 Zudasi 'la -dawli' □kpaɛ Zesu gbɛ ta, 'bhεε- -ya -lɛnaa mεε mu 'ε ni, 'a 'yele- 'bhii- -o -kpan -balaa' Zesu ta 'kaa -wa dɛ, 'ke -zadɔwɛε dɔle- -a ma. -Ayile, 'kee- gele- -gɔli' 'tanɔbha mia do bhe vu 'ε 'niinale *'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- gbɛlaan mu 'ε ma.

4 -Ya □pia -o ni dɔɔ: «'N- za 'yɔɔ- -kla mεε 'la zan laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klele 'bhe 'lɛnalele 'ka ni!» -Ayile, 'ke -wa -lɛkunle -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ a za 'laa -o 'bhe 'yi, 'e 'gbu a -za -le 'bhe 'le.»

5 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zudasi -gɔli' 'tanɔbha mu 'ε 'wianle 'trɛ ma -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbɛɛ 'ε □la, 'bhεε- 'kee- 'pwele. 'Bhe blaɛn, 'kee- gele- -a 'gbu dunɔle -yri diɛn do 'yi.

6 'Bhe 'yi bhe, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ε -o -gɔli' 'tanɔbha mu 'ε 'wloole 'trɛ ma, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Waa- 'ton 'ε ta, 'waa sɔ -gɔli' 'lɛε- bɔle- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbɛɛ 'ε □la -gɔli' bɔ -koo 'ε 'yi, -amasɔyi mεε yien ma -gɔli' -le.»

7 -O yanle 'a 'kpalele do ma, 'ke -wa pele- dɔɔ -o gbɔdɔ mi 'ε 'bhe a 'trɛ 'ε 'lɔle 'yee- -gɔli' 'ε 'le, 'bhεε- -o 'bhe 'trɛ 'ε kle 'cie mu binyɛ 'le.

8 'Bhɛla- -zayile, 'kee- 'san 'bhe yi 'ε ma, 'kee- nu 'tɛnɛ- -zɔn ma, -o 'bhe 'trɛ 'ε sii dɔɔ: «'Yien ma 'trɛ.»

9 'Bhe klɛgbɛya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Zeremi jan mu 'la □woa 'elwale -sɔ 'mu 'lɛswa□, -ya -pia dɔɔ: «-O -gɔli'

'*tanbha mia do bhe vu □sia. Izraeli mu 'e -wa 'plεε □kaan 'bhεε- -goli' 'lii yεke- 'ε 'le.*

¹⁰ *'Bhεε- -o gbodo mi 'ε -yaa' 'trε 'ε □lwa 'ke 'bhe -goli' 'ε 'le, 'bhii- Mεεzan 'a □pia 'mi ni pe gbeya 'la yi.»*

Pilati -o Zesu 'lrokpa zii'

(Maki 15.2-15; Luki 23.2-5; Zaan 18.29-40; 19.4-16)

¹¹ Mεε mu 'ε -o -ja Zesu 'le -janmatii Pilati ba. 'Bhεε- -janmatii Pilati 'a 'lrokpa dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'ε -waa' -bhleṅgbe 'ε 'le εε?» Zesu pe -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

¹² 'Bhe blaṅ, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaṅ mu 'ε -o bhla -bebe □kpa -a ma, 'duṅ- yaa 'mu 'kedo- 'kpɔ mabɔle.

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-O bhla mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'e ma bhe 'e 'trɔn 'laa 'mu 'yi εε?»

¹⁴ 'Duṅ- Zesu 'laa 'mu 'kedo- 'kpɔ zilak-pale -a ni bhe, 'bhe 'a 'kpeelenia -a ma 'egbenele.

-O Zesu de -kpan -balaa' 'a ta

¹⁵ Lee 'oo lee, Paki 'feti 'ε ta, -janmatii Pilati ta pe -le -yaa 'ke 'ploolele -kaso yi mi do ma, 'kela 'ke -zamaa' 'ε 'yaa- 'bhe -za pe, -e 'yaa- ploolele 'bhεε- ma -o ni.

¹⁶ 'Bhe 'waati 'ε ba, -waa' -kaso 'yi mi do -yaa, -o -yaa 'bhe sii Barabasi. Mɔkpen' 'yaa- 'bhe dɔ 'bhe kleza -yoo' mu 'ε ma.

¹⁷ Pilati -zamaa' 'ε 'lrokpa- dɔɔ: «'Kaa-zi 'bhii- 'η 'ploolele -ka ni 'woo- mεε ple 'ε -dela ma εε, Barabasi taa- Zesu, -o 'bhe 'la sii Mεε -Bhee mi -Kpɔsɔɔ Krisi εε?»

¹⁸ 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- dɔɔ mεε mu 'ε 'yaa- zranlawo zii' Zesu ma, 'bhela- -zayile -o □nwa 'bhe -lenale -a ni.

¹⁹ 'Duṅ- Pilati 'yaale- -yaa 'waati 'la ba 'kitikanyre 'ε □nɔɔ, 'ke -a na mεε do winbole -a ta 'kaa 'bhe ge -jan 'lεε- 'yikla 'a -kɔɔ dɔɔ: «Mεε 'la bhe, yaa -za 'yoo- do 'kpɔ klele, 'bhela- -zayile 'yaa -za 'yoo- do 'kpɔ klele -a ni, -amasroyi 'η -yren -bebe -bhla -a -zayi' -zɔn gbiṅ na.»

²⁰ 'Bhe bhla 'ε ba, 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaṅ mu 'ε 'yaa- wla 'zi -zamaa' 'ε zi dɔɔ -wa pe Pilati ni dɔɔ 'bhe 'ploolele -Barabasi -la ma, 'bhεε- -ya pe -o Zesu de.

²¹ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -janmatii Pilati -o -lrokpa' gbε drεεwole 'ezin- dɔɔ: «'Kaa-zi 'bhii- 'η 'ploolele -woo- mεε ple 'ε -dela ma 'ka ni?» -O 'kpen 'a 'lekwan- -a ni dɔɔ: «Barabasi!»

²² 'Bhεε- Pilati -o -lrokpa 'ezin- dɔɔ: «'N nu -mε za -la klele Zesu 'la 'ka 'bhe sii Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'bhe ni εε?» -O 'kpen 'a 'lekwan- dɔɔ: «-Kaa gbaan -yrigbeele 'ε ta, 'bhεε- -e ga!»

²³ Pilati -o -lrokpa 'ezin- dɔɔ: «-E -mε -za 'yoo- -la kla εε?» 'Duṅ- -o -gbekaan 'ezin- 'egloole 'kaa: «-Kaa gbaan -yrigbeele 'ε ta, 'bhεε- -e ga!»

²⁴ 'Yee- Pilati 'a 'yele- 'bhii- yaa -yaa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele 'ezin-, 'bhe 'pegee mεε mu 'ε zru baan' 'yaa- -wlen 'zi, 'kee- -yi 'sile, 'ke -ya gbε mafele mɔkpen' 'yre ma, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Mi 'naa -o 'η gaan bole- mεε -ledɔɔle 'lεε- -a deza 'ε 'yi! 'Ka 'gbu 'kɔɔ za -le!»

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'kpen 'a 'lekunle 'eke- zi dɔɔ: «'Kee- -gaa oo, bhaa -a gale -kpan 'ε bala- 'o mɔɔ 'pegee 'o 'nε mu 'ε ta!»

²⁶ 'Bhe kleṅbeya 'ε 'yi, 'ke Pilati 'ploolele Barabasi ma -o ni; 'bhεε- -e pe mεε mu ni 'kaa 'mu Zesu zita zɔn 'ke gbanbhle 'le; 'bhe blaṅ, 'ke -ya 'kpale -o 'kɔɔ 'kaa -o ge -a gbaan -yrigbeele do ta.

-Srwase' mu 'ε -woo Zesu malrogo 'zi (Maki 15.16-20; Luki 23.11; Zaan 19.2-3)

²⁷ -Janmatii Pilati a -srwase' mu 'ε -ja Zesu 'le -yaa 'fekpee yre 'la mεε mu kla 'eke- ba a □nɔɔ 'bhεε- □la; 'bhεε- 'ke -srwase' 'le -gbene do 'ε 'kpen 'yaale -a zi.

²⁸ -O Zesu tape mu 'ε -gwa, 'ke -o dune-tralape 'ten gbɔɔn do 'klale -a ta.

²⁹ 'Bhe blaṅ, 'ke -o lere zungbhle do 'tanle 'bhii- -bhleṅgbe ṅgblo ma -can 'faa do gbεen-, 'ke -o 'bhe bole- -a ṅgblo 'ε ma. 'Bhe trala, 'ke -o togo do 'kpale -a gbε -yie' 'lii 'bhii- -bhleṅgbe do 'kɔɔ 'beni do gbεen-; 'bhεε- 'ke -woo 'kpɔ zenle- -a -lεε, 'ke -o 'sonsi- 'a ma, 'bhεε- 'ke -wa pe -a ni dɔɔ: «'E 'yia-, Zuufu mu a -bhleṅgbe!»

³⁰ -Woo -liile' mu □klaa -a ta, 'bhεε- -wa 'kɔɔ togo 'ε □sia, 'ke -wa zɔn -a 'wiinj- 'bhe 'le.

31 -O yanle 'sonsile 'le -a ma, 'ke -o dune-tralape 'ten gboon 'e gole- -a ta, 'bhεε- 'ke -wa tape -lwa mu 'ε 'klale -a ta. 'Bhε blaen, 'ke -o gele- -a gbaanle -yrigbεele 'ε ta.

Zesu gbaanyre -yrigbεele 'ε ta

(Maki 15.21-32; Luki 23.26-43; Zaan 19.17-22)

32 -Srwase' mu 'ε 'pwε bhla 'ε zi -jan-matii 'ε -yaa' 'fε 'ε □la Zesu 'le, 'ke -o -lepale Sireni -wa 'ε ta mεε do 'le, -o -yaa 'bhε sii Simo. 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -wa pele- 'bhε Simo 'ε ni 'kaa 'bhε Zesu gbaan -yrigbεele 'ε 'si kpanma.

33 -O bhole yre 'la -o 'bhε sii Goligota ('bhε 'yi -le doo mεε ngblo bhεle' yre),

34 'ke -o -laanε' 'yi yienle do 'pegee -droo 'yizaale, 'bhεε- 'ke -o 'bhε 'nale 'a ni, ('kooko- 'kee- 'bhε □mia, yaa ga 'ε 'lale-tado). 'Dun- -e 'bhε -yi 'ε danle -a nre ma, yaa dole 'bhε 'mile- -la.

35 'Bhε blaen, 'ke -wa gbaanle -yrigbεele 'ε ta, 'ke -o 'tete dole- -a tape mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -o 'mu -yicienle 'eke-ma. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi bhe, -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'ε 'wojan- 'ε 'leswa□, 'bhε 'a □pia doo: «-O 'tete -dwa 'η tape mu 'ε ta, 'bhεε- -woo -yicienna 'eke- ma.»*

36 'Bhε blaen, 'ke -o -yaale' -a gooba 'bhε yre 'ε □noo ye.

37 -Wa □dia win 'la ma bhe, -o 'bhε -yoon dia -yripeene do ta, 'bhεε- -o 'bhε -gbaanna -a ngblo 'ε tralayre 'ε □noo, 'bhε 'yaa- doo:

«Mεε 'lεε- 'yele- 'ke Zesu 'le, Zuufu mu a -bhlen gbe 'ε.»

38 'Ezin-, -o -faannii' ple -gbaanna -yrigbεele ple ta Zesu -din: -A do -yaa -a gbe -yie' ta, 'bhεε- -a -bhεεke' do 'ε 'yaa- -a gbe -koo ta.

39 Mεε 'la zan mu -yaa 'kan zii' Zesu gbaanyre 'ε -din, 'mu 'yaa- a glin 'ke 'mu 'mu ngblo been, 'bhεε- 'ke -wa -zwanwo'.

40 'Bhεε- -o -yaa pe doo: «'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e so -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε 'wile-, 'bhεε- 'ya do gbe dreewo -yrekpaa' yaga -la εε? 'Kee- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'e 'gbu 'bhee -zon, 'bhεε- zina- -yrigbεele 'ε ta doo.»

41 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee 'Ton daan mu 'ε, 'bhεε- 'gwlaan- gblaen mu 'ε, -o 'kpen 'yaa- Zesu malrogo 'zi 'ke -wa pe doo:

42 «-E mεε -bhεεke' mu 'ε -gwa -za 'yi, 'bhεε- yaa so -a 'gbu gole -za 'yi! 'Ke -yoo 'ke Izraeli mu a -bhlen gbe 'le, -e zina- -saanibhe doo -yrigbεele 'ε ta; 'kee- 'bhε □kla, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi.

43 -Ya 'gbu gbekpaa- -Waanbhaa' 'koo, 'bhεε- -ya -pia doo: «'N 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le!» 'Bhεε- 'ke -a -za so -Waanbhaa' ni 'bhε nu 'a go 'saanibhe -za 'yi doo!»

44 Mεε de mi ple 'la gbaanle -yaa -a -din -yrigbεele ple 'ε ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii' 'bhε klegbeya do 'ε gbεen- 'ezin-.

Zesu gayre

(Maki 15.33-41; Luki 23.44-49; Zaan 19.2; 19.5-30)

45 'Kee- san -yrekpaa' ma, 'bhεε- 'kee- ge 'tenle- yromazi -yretεbhe yanyan 'ε ma, -gblo -gbene -kpaa 'tre 'ε ta yrekpen- □noo.

46 'Yee- yromazi -yretεbhe yanyan 'ε 'bho bhla 'ε 'e -din, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole doo: «Eli, Eli, lama sabatani?» 'Bhε 'yi -le doo: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mele □kla 'bhεε- 'ye 'η do -kplen □twa -a noo- εε?»

47 Mεε 'la zan mu -yaa -a -din 'bhε 'waati 'ε ba, 'mu 'a -gbekanwli 'ε 'male, 'ke 'mu 'a pele- doo: «-Ka 'ka 'tronbado doo, -yoo Eli 'sii zii!»

48 'Bhε klele 'tε, 'ke -o do gele blaale- -ne 'yientenne 'fε -gblanluu -folu' -folu' 'ε 'silε-, 'kee- 'bhε 'pale 'ke -wεen yue 'tonle- 'le. 'Kee- 'bhε 'yrelε togo gboon do yin 'lii, 'bhεε- 'kee- 'bhε 'wlale Zesu 'lii 'kaa 'bhε 'bhε 'mi.

49 'Dun- -a -vin mu 'ε pe doo: «'Koo- dula- doo, -doke' Eli nu nule a gole -za 'yi oo!»

50 Zesu -gbekan' gbe dreewoa- 'egloole 'ezin-, 'ke -a niigole -a -yi.

51 'Bhε 'waati do 'kpo 'ε ba, sogbe -gbene 'la dunle -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε 'kpee yre 'la -o -yaa 'bhε sii «Yre 'wen 'wen» 'bhε□la, 'bhε 'peedia- ple 'kee- da

* 27:35 27.35 Rome mu a 'ton' 'ε ta, -srwase' mu 'la -ja Zesu gbaanle -yrigbεele 'ε ta, 'bhe 'sen' 'yaa- 'mu ni 'ke 'mu Zesu tape mu 'yicien- 'eke- ma. -O 'tete 'la -dwa -a tape mu 'ε ta 'bhe win -le 'ke -o so -o -yicienle 'eke- ma 'elrele.

laanima, 'kee- nu 'tenle- 'traa. 'Bhe klele 'te, 'ke 'tre beenle-, 'bhe- 'ke vle -saa mu 'e -o -wile'.

⁵² Mee bu mu 'e 'liigwa-, 'bhe- mee -ledoolle mu 'la -gaa 'elwale gban -so, 'mu -bebe -bwela gale ba.

⁵³ 'Bhe- -o -pwela bu mu 'e 'yi Zesu bwele 'e blaana gale ba, 'ke -o nule-Zeruzalemu -wa 'e 'kpee. Mee -bebe -o □ya.

⁵⁴ 'Bhe klele 'te, -srwase' -kunlii 'e 'pegee -srwase' -vin mu 'la 'yaa- Zesu gooba 'ke -yoo -yrigbeele 'e ta, -o 'tre beenyre 'la □ya, 'bhe 'pegee -za mu 'la 'kpen □kla -o -yre ma, 'bhela- -zayi' -gblaana -gbene □klaa -o -yi. 'Bhe- 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: «Mee 'lee- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe kpataakpa 'gbu 'e 'bhe- 'le!»

⁵⁵ Le 'sre mu 'la 'yaa- zi Galile 'tre 'e ta 'ke 'mu bhoo a ba, 'bhe- 'ke 'mu □nwa -a zi Zeruzalemu, 'mu 'yaa- -a gbaa 'e taglin-zi bhlo gboon ma.

⁵⁶ 'Woo- le mu 'e 'ke mu -la 'to -le -ge: Mari 'la da Magidala -wa 'e ta, Zaki 'pegee Zozefu nee Mari, 'bhe- Zebede gbe ple 'e Zaki 'pegee Zaan nee.

Zesu binyre

(Maki 15.42-47; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42)

⁵⁷ Yromazi bhole, 'ke pezan do dale-Arimate -wa 'e ta, -o -yaa 'bhe sii Zozefu, 'bhe- 'bhe 'yaa- Zesu a -klanlane mu 'e do 'le.

⁵⁸ 'Bhe 'yi, 'kee- gele- 'te Zesu gbaa 'e 'yrewole -janmatii Pilati ma. -Ayile, 'ke Pilati dole- gbaa 'e 'nale- -la -a ni.

⁵⁹ 'Bhe ya 'e 'yi, 'kee- gbaa 'e 'sile, 'bhe- 'kee- so dree 'pu 'penpen do 'kpale 'bhe ma.

⁶⁰ 'Bhe blaana, 'kee- gele- -a binle bu -gluu dree do 'yi. 'Yee- Zozefu 'gbu -le mee mu □sia 'kaa 'mu 'bhe bu -gluu 'e 'kwlee- -a ni vle -saa do 'yi. -E yanle 'kee- vle -kpuj -gbene do -bhlile', 'bhe- 'kee- bu -gluu 'e 'liitanle 'bhe 'le. 'Bhe blaana, 'kee- jilale.

⁶¹ 'Bhe 'waati 'e ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'e ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'too- Mari do 'e, 'mu 'yaale -yaa bu 'e 'lema-.

Zesu bu 'e gooba yaaza

⁶² 'Bhe ta tooklin- 'e 'yi 'le, -yitre' yi 'e ma pe mu 'e magaanle blaana, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee Farizi mu 'e -o gele- 'eke- zi Pilati ba.

⁶³ 'Bhe- 'ke -wa pele- Pilati ni doo: «'O zan, 'yee- bhlanii- 'la bhe, -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba, -ya □pia doo -e nu bwele gale ba, -a gale blaana -yrekpa' yaga mi ma. 'Bhe -jan 'e 'bhe -o -li 'o 'kpee.

⁶⁴ -Ayile, -a pe -srwase' mu ni doo -o bo -a bu 'e gooba -yrekpa' yaga ta, 'kooko- yaa' -klanlane mu 'e waa nu nule -a gbaa 'e 'faanle-, 'bhe- -wa pe -kooa' mee mu 'e ni doo: «-E -bwela gale ba.» 'Ke 'bhe □kla, 'bhe bhla 'e gblaana 'yi nu yale -e bhla -lwa mi 'la □pia 'bhe ni.»

⁶⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni doo: «-Srwas' 'ke mu -le -ge, -ka mu 'si -a gooba yaaza 'yi. -Ka ge 'bhe- -kaa pe mee mu ni 'mu bo a bu 'e gooba 'bhii- -e so 'ka ni gone- 'la gbene-»

⁶⁶ 'Bhe- 'ke -o gele- yaale 'te -a bu 'e gooba. -O Rome mu a -bhengbe -gbene 'e, 'bhe gbe blaana yoon -kpalaa' bu -gluu 'e 'liitan vle -kpuj 'e ta, 'bhe- -o piibhe kpele- -gbene do -yrela 'bhe ta. 'Bhe blaana, 'ke -srwas' mu 'e 'yaale bu 'e gooba.

28

Zesu bweyre gale ba

(Maki 16.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-2)

¹ -Yitre' yi 'e ta tooklin- yi 'e 'le, 'kangople 'e ma, zrwana 'tutu 'e 'zi, 'ke Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'e ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'too- Mari, gele- bu -gluu 'e taglinle.

² 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke 'tre beenle- fangan- ma, 'bhe- 'ke Meezan -Waanbhaa' a -mleke' do zinale 'kee- da lafle' ma. 'Bhe- 'kee- bu -gluu 'e 'liitan vle -kpuj -gbene 'e 'bhlile- bu -gluu 'e -goma', 'bhe- 'kee- yaale' 'bhe vle -kpuj 'e ta.

³ 'Yee- -mleke' 'e wleyi' 'e 'yaa- -bhi 'zi -yrayra 'bhii- mleklenne do -bhigbeya 'e gbene-, 'bhe- -a ta dune- 'e 'yaa- flee 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwlen- -buu' 'fleegbeya gbene-.

⁴ -Ayile, -gblaana 'kla gbe -yoo 'e 'koo bu 'e gooba mu 'e 'yi, 'ke -o beenle 'sanle -kpakpa, 'bhe- 'ke -o 'srinle 'bhii- -o -gaa.

5 'Bhe klele 'te, 'ke -mlɛkɛ' 'e -ya pele- le mu 'la ɲnwa bu 'e taglɪnyɾɛ 'e nɔɔ- 'mu ni dɔɔ: «'Ka mu laa -gblaanle'! 'An 'yaango- -o Zesu 'la -gbaanna -yriɣbɛele 'e ta, 'ka -o 'bhɛɛ- -glinj 'zi.

6 Yaa -o -li -gɛ. -E -bwela gale ba 'bhii- -ya -pia 'ka ni ɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -Ka nu -a gbaa 'kpayɾɛ- 'e -glin -gɛ doo.

7 'Bhɛɛ- -ka ge blaale- -a pe -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ -e -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -e 'kan zii' 'ka 'lɛɛ -sɔ Galile 'klɛɛn 'e 'yi. 'Ka nu -a yeɛ 'bhɛɛ- ɲnɔɔ ye. 'Nj ɲnwa -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni 'bhe -le bhe.»

8 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- le mu 'e -o gole- blaale- bu 'e -din, 'ke -o blasanle, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'e 'pele- Zesu a -klanlanɛ mu 'e ni. -Gblaan 'pegee yilabla -gbɛɛ do -yaa -o zru ba.

9 -O nu bhla 'e zi, Zesu bewza 'e 'woyɾɛ- nɔɔ-, 'ke Zesu 'klale -o ba blaale-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -o 'pubɔle dɔɔ: «'Ka 'ɲ -kena!» 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- le mu 'e -woo mabɛɛnle Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbale- -o 'kpɔ zenlele -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -woo gbɛ mu kpa -a gaan ma.

10 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gblaanle'! -Ka ge a pe 'ɲ nɛɛnɛ- mu 'e ni 'kaa -o ge Galile 'klɛɛn 'yi: -O nu 'ɲ 'yele- 'bhɛɛ- ɲnɔɔ ye.»

Zesu gooba mu 'e 'wojan-

11 Le mu 'e 'yaa- ge 'zi 'waati 'la ba Zesu a -klanlanɛ mu 'e ta, 'ke -srwase' mu 'la -o ɲbwa Zesu bu 'e gooba, 'mu 'ke mu gele- -wa 'e 'kpee, 'bhɛɛ- -za mu 'la 'kpen ɲkla -o -yɾɛ ma, -o 'mu 'kpen 'yigɔɔnna 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'e ni.

12 -Ayile, 'ke 'woo- *'sraka 'lɛna -kunlii mu 'e 'pegee 'gwlaan- gblaan mu 'e -woo -lɛkpale 'eke- ta. 'Bhɛɛ- -o 'kpale do ma, 'ke -o -goli' kpu -gbɛɛ do wlale- -srwase' mu 'e gbɛ ɲla.

13 'Bhɛɛ- 'ke -o 'mu 'lɛmazɔnle dɔɔ: «-Ka ge -a pe dɔɔ 'o 'yaa- yi pla 'waati 'la ba -bi 'e zi, -yaa' -klanlanɛ mu 'e ɲnwa -a gbaa 'e faanle-.

14 'Ali- 'ke -janmatii Pilati 'trɔnbwa- 'yee- -za 'e 'yi, 'o mɔɔ 'gbu nu -janwole a ni, 'bhɛɛ- 'o 'ka ɲgblo go -za 'yi.»

15 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' mu 'e -o -goli' 'e 'sile, 'bhɛɛ- *'sraka 'lɛna -kunlii' mu 'e 'pegee 'gwlaan- gblaan mu 'e -wa

-pia -o ni -o -za yeke- 'la 'bhe kle -o 'bhɛɛ- ɲkla. -Ayile, 'kee- san 'bhe yi 'e ma, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'bhe -jan 'e ɲzian Zuufu mu 'e 'kpen 'trɔn 'yi.

Zesu 'pweyɾɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'e ba (Maki 16.14-18; Luki 24.36-49; Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

16 Zesu a -klanlanɛ -vin vu ta do 'e (-amasɾɔyi Zudasɪ 'la 'yaa- -o vu ta ple mi 'e le, bhe 'bhe 'gbu ɲdia) -ja Galile 'klɛɛn 'yi vlɛ ɔɔn do 'la -e 'bhe -zɾɔnna -o ni 'bhɛɛ- 'wiinj-.

17 -O Zesu 'yele-, 'ke -woo 'kpɔ zenle- -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbale- -o 'seriwolele. 'Dun- -o 'ke mu laa 'mu 'kpale- -a -yi 'bhii- 'yele- 'kele-.

18 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'e 'mabɛɛnle -o -din, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -gloɔya' 'kpen ɲnaa 'ɲ ni lafle' 'pegee 'trɛ ta.

19 -Ka ge 'klɛɛn 'kpen 'yi mu 'e ta, 'bhɛɛ- -ka -o kle 'an -klanlanɛ mu 'le. -Ka -o wiinjɛ' -yi ba -kɔɔ' De -Waanbhaa' 'pegee -a Gbe, 'bhɛɛ- Lii 'Wɛɲ 'e 'tɔ 'yi.

20 'Bhɛɛ- 'mi 'ka mu -daanna -jan 'oo -jan mu 'la 'le, -ka -o daan 'mu 'kpen ta 'taawolele. -Kaa 'yaango- dɔɔ 'ɲ 'yoo- 'ka ba yikpensee ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan 'yan yi ma.»

MAKI -JAN 'NRALE- 'LA YƆƆNDIA- ZESU KRISI BA ZAYI' Maki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ŋblo

-Dele -yaa Maki 'le ɛɛ? -E -yaa Zesu Krisi a winbɔwo mu 'ɛ 'mu a 'bhɔŋba- mu 'ɛ do 'le. Maki -le -Jan 'Nrale- 'Sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia-. -A masii' 'tɔ 'ɛ ɔyaa Zaan, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -a nɛɛ Mari -yaa da Zeruzalɛmu (Klɛza 12.12), 'bhɛɛ- 'waa -za 'kɛdo- 'kpɔ dɔ -a dɛ 'ɛ ba zayi'. 'Yee- Maki ɔnia -le -yaa 'ke Banabasi 'le (Kolosi 4.10). -E -ja -a ɔnia Banabasi 'pegee Pɔlu 'madɔle 'mu a -Jan 'Nrale- wole 'taa ɔlwa mi 'ɛ ta Antioŋsi -wa 'ɛ ta (Klɛza 12.25). Antioŋsi Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'seriwoa Pɔlu 'pegee Banabasi ma, 'bhɛɛ- -o -ploola -o ma dɔɔ -o ge -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo 'klɛɛn 'bhɛɛke mu 'yi (Klɛza 13.1-3). 'Bhɛ -Jan 'Nrale- 'taa ɔlwa mi 'ɛ ta, 'yee- Maki -ja Pɔlu 'pegee Banabasi zi, 'bhɛɛ- boolazi, -e -gwa 'mu zi 'kee- niinale Zeruzalɛmu (Klɛza 13.5,13). Yi -bhɛɛke' ta, Banabasi 'yee- Maki ɔsia, 'bhɛɛ- -o -ja -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wole- Sipru (Klɛza 15.37-39). Boolazi, Pɔlu 'pegee Pieri 'a ɔpia 'mu a 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'yi dɔɔ 'yee- Maki ɔbhwa 'mu ba Rɔmu -wa 'ɛ ta (Filemɔ 24; 2 Timote 4.11; 1 Pieri 5.13).

-E -yaa' -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- ɔdia Rɔmɛ Zesu 'yi mu -la 'kaama-, -e Zesu -zrɔnna 'ezin- 'bhii- 'bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' Gbe bhɛ do 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ -le 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'la ɔnwa yewole -Wangwɛnbhaa -Waanbhaa' ni 'bhii- 'bhɛ a yewonɛ 'le. -Waanbhaa' a winbwa-, 'kooko- -e nu bhaaplɛŋ mu go -za 'yi (Maki 10.45). Maki a -Jan 'Nrale- 'Sɛwɛ 'ɛ yaa -o 'egbɛnɛle 'bhii- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ -vin yaga mu 'ɛ gbɛɛn-. -Yaa' 'sɛwɛ 'ɛ zisanɛɛ 'ɛ ɔnɔɔ, -e Zesu wiinɛfɛyɛ -yi ba Mɛɛ Wiinɛfɛ' Mi Zaan 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee Zesu 'yidanɛyɛ -Setran' 'kɔɔ 'mu -zrɔnna -kɔɔ' ni (1.1-13).

-E -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ 'yicienna -lɛ -gbɛnɛ plɛ: -A -lɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi (1.14-8.26) Zesu Krisi yewole zisaan- Mɛɛzan -Waanbhaa' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- mɔkpen' 'yɛ ma Galile

'trɛ ta, -e 'bhɛ 'yipia- -kɔɔ' ni. 'Bhɛɛ- Zesu yaa -klanɛlanɛ mu 'ɛ makwan gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛ ɔnɔɔ ye, 'bhɛ 'pegee -e 'sole- maza mu 'la ɔkla; 'bhɛɛ- -e gadɛ mu -bebe 'bheela-, 'bhɛ 'pegee -e lii -yɔɔ' mu -gbian mɛɛ -bebe zi, 'bhɛɛ- -e mɛɛ mu -daanna -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'le -glɔɔya' 'le, -e 'mu 'kpen 'yipia- 'ezin- -kɔɔ' ni.

-A -lɛ plɛ mi 'ɛ 'yi (8.27-16.20), Maki 'a -zrɔnna -kɔɔ' ni 'bhii- Zesu -Waanbhaa' -weli' -klosikwan 'ke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- 'bhɛ dɛle ma -yriɛgbɛɛle 'ɛ ta Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta. Maki -yaa zi 'bhii- -kɔɔ' 'kpen -kɔɔ' 'kpa 'a -yi 'bhii- Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le kpataakpa 'bhii- Rɔmɛ -srwase' -kunlii 'ɛ 'bhɛ 'e ɔkpaa -a -yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. Maki -jan sanɛ- -la ɔwoa -kɔɔ' ni Zesu bweza 'ɛ gale ba 'bhɛ ba zayi' (16.1-8). 'Bhɛla- -zayile, mɛɛ -vin mu 'ɛ 'mu 'a baan 'yipia- -kɔɔ' ni dɔɔ Zesu 'a 'gbu -zrɔnna -yaa' -klanɛlanɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -e -ja laflɛ' 'yi (16.9-20).

ZESU -O ZAN -WAANBHAAN A YE 'ɛ ZISANɛ GALILɛ 'TRɛ TA

Mɛɛ Wiinɛfɛ' Mi Zaan -o Zesu 'nuzalɛɛjanwo 'zi

(Mati 3.1-12; Luki 3.1-18)

¹ -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi ma -Jan -Nrale' 'ɛ zisaan- gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

² -A yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«'E 'trɔnbado doo, 'mi -Waanbhaa' nu 'an -toorodo mi 'ɛ 'winbɔlɛ 'e 'lɛɛ zi magaan zayi'.

³ -Yoo 'ke mɛɛ 'la zan -o -gbɛkan zii' 'egloole -kpe 'ɛ ta 'ke -ya pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ.

-Ka Mɛɛzan a zi 'ɛ magaan,

-ka -yaa' zibhɛ mu 'ɛ 'lɛdɔɔ-!»

⁴ 'Bhɛ kɛgbɛya do 'ɛ 'yi, Mɛɛ Wiinɛfɛ' Mi Zaan ɔnwa, -e -yaa -kpe 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ mu 'ɛ wiinɛfɛ' zii' -yi ba. 'Ke -yoo wiinɛfɛle bhla 'la ba, -e -yaa pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'taawogbɛya mu 'ɛ maniina 'ke 'ka 'ploolɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma; 'bhɛɛ- 'ŋ 'ka 'wiinɛfɛ- 'tɛ -yi 'ɛ ba; 'kooko- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'sroma- yan!»

⁵ Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'pegee Zeruzalɛmu mu 'ɛ 'kpen 'yaa- ge 'zi 'yee- Zaan ba. 'Ke -o -yaa yan -waa' -za 'yɔɔ-

mu 'ε 'pelele mɔkpen' 'yre ma, 'bhεε- -e -yaa -o wiɪnfε 'tε Zrudεn yue 'ε ba.

⁶ 'Yee- Zaan ta dune- 'ε 'tanle- -yaa 'ke 'yɔɔnma 'ciε- 'le, 'bhεε- 'flε 'sentrɔ do dɔle -yaa -a 'saanla. -E -yaa -a 'gbu 'lεbɔ- 'ke 'siesie- -gama 'pegee -bɔn 'yi -zrɔ 'yrɔn mu 'le.

⁷ -E -yaa -jan 'lεε- 'bhεε- 'wo zii' mεε mu 'ε ni dɔɔ: «Mεε 'la zan nu nule 'mi blaana, 'bhε 'sole- -yiyā' 'mi ni, 'ali- -a wleyi' laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'mi 'η makulaa 'bhεε- 'an gaan ma -sawla bhle mu 'ε ploɔ, 'bhii- lu mu 'a kle gɔnε- 'la gbεεn- bhe.

⁸ 'Mi -o 'ka 'wiɪnfε zii' -yi ba, 'duɲ- 'yee- nu 'ka 'pale 'ke Lii 'Wεɲ 'ε 'le.»

Zesu Kriɔ wiɪnfεyε Mεε Wiɪnfε' Mi Zaan 'kɔɔ

(Matie 3.13-17; 4.1-11; Luki 3.21-22; 4.1-14)

⁹ 'Bhε 'waati 'ε ba, Zesu -daa Galile 'trε ta -wa do ta, -o -yaa 'bhε sii Nazareti, 'bhεε- -e ɲnwa Mεε Wiɪnfε' Mi Zaan ba -a wiɪnfε' zayi' Zrudεn yue 'ε ba.

¹⁰ 'E -yaa pwe zii' -yi 'ε ba bhla 'la ba, 'kee- lafle' 'liiploole yele-, 'bhεε- 'ke Lii 'Wεɲ 'ε zinale -a ta 'bhii- -bhoolado maanne- do gbεεn-.

¹¹ 'Bhε yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke -weli' do dale- laanima 'ke 'bhε 'a 'pele dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'η gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenεle 'bhε 'le, 'bhεε- 'bhi -le 'η zrukpalaa kpataakpa.»

Zesu 'yidanyre -Setran' 'kɔɔ

¹² 'Bhε blaana yre do 'kpɔ 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke Lii 'Wεɲ 'ε gele- Zesu 'le -kpe 'ε ta.

¹³ 'Bhεε- -e -yrekpaā' mia ple 'ke -bi mia ple -la -gaa 'bhε ɲnɔɔ ye, 'bhεε- -Setran' 'a 'yidaan- 'bhε 'waati 'ε ba. -E -yaa -bɔn 'yi wi mu 'ε 'plen-, 'bhεε- -Waanbhāā' a -mlεkε' mu 'ε ɲbhwa -a ba.

ZESU -O -WAANBHAA' YE 'ε 'WO ZII' GALILE 'TRε TA

Zesu -o -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zii' Galile 'trε ta

(Matie 4.12-22; Luki 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ -O Mεε Wiɪnfε' Mi Zaan 'kunle-, 'bhεε- -o yanle -a bɔlele -kaso 'yi, 'ke Zesu gele- -Waanbhāā' a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wolε- Galile 'trε 'ε ta.

¹⁵ -E -yaa -jan 'lεε- 'bhεε- 'wo zii' mεε mu 'ε ni dɔɔ: «'Waati 'ε 'lεswa, -Waanbhāā'

a -bhlenɲbeya 'ε ɲbhwa 'ka -din, -ka 'ka zru niina- 'ke 'ka 'ploɔ- -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhεε- -ka 'ka 'kpa -Jan 'Nrāle- 'ε 'yi.»

Zesu -o -yaa' -klanlanε ɲlwa mu 'ε 'sii zii'

¹⁶ 'Bhε blaanta, -e -yaa 'kan zii' bhla 'la ba Galile -draa 'ε 'lεzi-, 'kee- Simɔ 'pegee 'bhε 'nwagwlen- Andre 'yele yrɔ bɔ yre ɲnɔɔ -draa 'ε ba; -amasrɔyi -o -yaa 'ke kaade mu 'le.

¹⁷ Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka nu dɔ 'η zi, 'bhεε- 'η nu 'ka klele 'ke mεε mu 'kun mu 'le 'bhii- 'ka kaa mu kun gɔnε- 'la gbεεn-.»

¹⁸ 'Bhε yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke -o 'ploole -waa' kaade yrɔ mu 'ε ma, 'ke -o gele- dɔle -a zi.

¹⁹ -O 'bhɔle- 'ezin- sa -o 'lεε-, 'ke Zesu Zebede gbe ple 'ε 'yele-, Zaki 'pegee 'bhε 'nwagwlen- Zaan. -O -yaa' -yitakonɲ do 'yi 'ke -o waa kaade yrɔ mu 'ε magaan.

²⁰ 'Bhε yre do 'ε ɲnɔɔ bhe 'tε, 'kee- 'mu 'siile. 'Ke 'bhε mu 'mu dε Zebede 'pegee 'bhε a yewonε mu 'ε 'tole -yitakonɲ 'ε 'yi, 'ke 'mu gele- dɔle -a zi.

Zesu lii -yɔɔ' -gbian mεε do zi
(Luki 4.31-37)

²¹ 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanε mu 'ε -o gele- Kapεnɔmu -wa 'ε ta. 'Bhεε- -yitre' yi 'ε 'bhɔle-, 'kee- gele wlale Zuufu mu a daanfε' 'ε ɲla. 'Bhεε- 'kee- mεε mu 'ε daanle 'sanle.

²² Mεε 'la zan -yaa 'mu 'trɔnkpa zii' -a ni, -e 'mu 'kpeelenia 'mu ma -yaa' mεε daangbeya 'ε 'le. -Amasrɔyi yaa -yaa -o daan 'zi 'bhii- *'Tonɲ Daan mu 'ε -waa' mεε daangbeya 'ε gbεεn-, 'duɲ- -e -yaa -o daan 'zi 'bhii- 'seɲ -o mεε 'la zan 'kɔɔ.

²³ 'Bhε yre do 'ε ɲnɔɔ bhe, 'ke lii -yɔɔ' zan do 'pwele -a -yi -o plen- Zuufu mu a daanfε' 'ε ɲla, 'bhεε- 'ke 'bhε -gbekanle 'sanle 'kree 'ke 'bhε 'a pe dɔɔ:

²⁴ «-Mεle 'o mɔɔ 'pegee 'bhi 'plen- Nazareti mi Zesu? 'E ɲnwa 'o 'niyre- -la nɔɔ- εε? Mi 'e dɔ kpataakpa, 'bhi -le 'ke Mεε 'Wεɲ 'la -daa -Waanbhāā' ba 'bhε 'le!»

²⁵ Zesu 'pεenna- 'yee- lii -yɔɔ' 'ε ta dɔɔ: «'E taga, 'bhεε- 'e go mεε 'lεε- zi 'saanibhe!»

26 'Bhe klele 'te, lii -yoo' 'e go bhla 'e zi, 'kee- mee 'e beenle- -kpakpa 'kee- -gbekanle 'egloole.

27 Mee mu 'e -o 'kpen 'liibhaala -o ma, 'foke -woo 'eke- -lrokpale -saan doo: «-Me pe -za -le -gee' ee? -Me pe mee daangbeyaya dræe 'e -dele -gee' 'sej 'le! 'Ali- -a droon' -janwo' lii -yoo' mu ni fangan- ma, 'bhe 'mu 'a 'weli- ma!»

28 'Bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke Zesu 'tobhōleya 'e zenle- Galile 'kleen 'e 'kpen 'yi.

Pieri boole -bheeyre'

(Matie 8.14-17; Luki 4.38-41)

29 -O 'pwēle- *Zuufu mu a daanfē' 'e □la, 'ke 'yee- 'pegee Zaki 'bhe- Zaan -o gele- Simo 'pegee Andre mu ba 'fē 'le ma.

30 Simo boole yilale -yaa, 'bhe 'fle 'yi 'yaa- -la 'zi. 'Bhe yre do 'e □noo bhe 'te, 'ke -o 'bhe a gaza 'e pele Zesu ni.

31 Zesu 'e 'mabēenle -a -din, 'ke -ya 'kunle -a gbē ma, 'bhe- 'ke -ya 'lawlēnle. 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke -yaa' 'fle 'yila ga 'e gole- -a ma, 'bhe- 'ke -yoo -lēwēē' kpo klele-.

Zesu gadē mu -bebe -bheela

32 'Bhe yroma 'e zi, -yretēbhe baale' blaana, 'ke -waa' -wa 'e ta mu 'e 'nule -waa' gadē mu 'e 'kpen 'pegee 'zina mu 'yaa- mee mu 'la zan zi 'mu 'le Zesu ni.

33 -Wa 'e ta mu 'e 'kpen -o -lēkpaā 'fē 'e 'le ma.

34 -Ga -gloōn 'oo ga -gloōn 'la 'yaa- mee mu 'e ma, Zesu 'mu 'kpen 'bheela-. 'Bhe- 'ezin-, -e 'zina -bebe □gbian mee mu zi, yaa -yaa do 'zi 'a -la 'ke 'zina mu 'e -janwo' yre -srōowo' -a 'koo, -amasrōyi -e -yaa 'ke mee -gloōn 'la 'le 'mu 'yaa- 'bhe do.

Zesu -o -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' Galile 'trē ta
(Luki 4.42-44)

35 Zrwan 'tutu 'e zi, 'sani- yre ma 'kanle- plēn-, Zesu 'e 'wlēnle-, 'kee- 'pwēle 'fē 'e □la, 'bhe- 'kee- gele- -a 'seriwolē -bōn 'yi yre do □noo.

36 'Bhe blaana sa, 'ke Simo 'pegee mee 'la zan mu -yaa 'yee- Zesu zi, 'mu gele- -a ziglinle 'te.

37 'Bhe- 'mu 'tēnle- -a ma 'te, 'ke -wa pele- -a ni doo: «Mōkpen' -o 'e -glin 'zi.»

38 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Koo' ge yre -bhēeke' □noo, krama -wa mu 'e ta, 'koko- 'η -Waanbhaa -a -jan 'e 'ke 'wo 'ezin- 'mu □noo ye. -Amasrōyi 'η □nwa 'bhe- 'kaama- 'trē 'lē- ta.»

39 'Bhe 'yi bhe, 'kee- gele- -Waanbhaa' a -jan 'e 'wolē- Zuufu mu a daanfē' mu 'e □la Galile 'kleen 'yi yre kpen- □noo, 'bhe- 'kee- 'zina mu gbin mee mu zi.

Zesu -kpaandē' mi do -bheela

(Matie 8.1-4; Luki 5.12-16)

40 -Kpaandē' mi do 'e 'mabēenna Zesu -din, 'ke -ya 'kpo zenle- Zesu -lēē, 'bhe- 'kee- -sromabōle 'bhe ni doo: «'Kee- □swa 'e ni, 'e sō 'η 'bheele.»

41 -A -yren 'kpen □klaa Zesu ma, 'ke 'bhe 'e gbē 'trole -a ba, 'ke 'bhe 'e gbē 'kpale -a ma, 'bhe- 'ke 'bhe 'a pele- -a ni 'kaa: «'N -yoo -a zi 'bhii- 'e 'bhe-.»

42 'Bhe yre do 'kpo 'e □noo bhe, 'ke -a ma -kpaan 'e gole-, 'ke -a 'fle klele- 'wēn.

43 'Bhe- Zesu 'yaa- 'ploo zii' 'a ma bhla 'la ba 'ke -ya -lēmazonle doo:

44 «'E 'gbu 'klosikun 'dē, 'yaa 'bhe -jan 'e 'wolē- mee 'kedo- 'kpo ni. 'Du- ge 'sraka 'lena mi 'e ba, 'bhe- 'yee- maglin- doo, 'bhe- *Moizi 'sraka 'la goza □pia -kpaandē' mu -bheza' 'e 'yi, 'bhe 'sraka 'e go, 'koko- 'ya zrōn mōkpen' ni 'bhii- 'yaa- -kpaan 'e -gwa.»

45 'Du- 'yee- mee 'e gele, 'ke -ya -bheza' 'e 'wonwonzenle, -asiikoo Zesu 'laa -yaa sō wlale -li -wa 'kedo- 'kpee mee mu 'e yre ma. -Ayile -e □bwa -bōn 'e 'yi, 'bhe- mee mu 'e 'yaa- da 'zi yre kpen- □noo 'ke -o ge 'tēnle- a ma 'bhe □noo ye.

2

Zesu -flugba do -bheela

(Matie 9.1-8; Luki 5.17-26)

1 -Yre kpaā' 'dama 'kanle- blaana, 'ke Zesu 'nule 'ezin- Kapēnōmu. Mee mu 'e -wa male 'kaa -yoo 'fē 'le ma,

2 'ke mee 'srē 'ledo- nule- -o 'lēkpālē 'eke- ta 'fē 'e □la -a zi, -asiikoo 'kanyrē- laa -yaa sō -srōowole 'fē 'e 'lii. 'Bhe- Zesu 'yaa- -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' -o ni.

3 'Bhe □noo bhe, 'ke mee yizie nule- -flugba do 'le -a ba yro do 'yi.

4 'Bhe mɛɛ mu 'ɛ waa 'sɔlɛ- gele- 'tɛnlɛ- Zesu ma -trɛɛ, 'ke -wa zɔn 'bhe ni -zamaa' 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛla- -yile, 'ke -woo wlayrɛ do klɛlɛ- 'yee- Zesu 'yaa- 'fɛ 'la ɔla 'bhe 'wiinj-. 'Bhɛɛ- 'ke -o -flugba' 'ɛ 'pegee -a 'yila- yrɔ 'ɛ zinale 'bhe yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ bhɛ ma.

5 Zesu 'a 'yele- 'bhii- -woo -kpaɔ -a 'yi, 'bhii- -e sɔ -flugba 'ɛ 'bheele, 'ke -ya 'pele 'yee- -flugba 'ɛ ni 'kaa: «'N 'nɛ, 'n 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -sroma -yaan.»

6 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'Toj daan mu 'la 'yaale- -yaa 'fɛ 'ɛ ɔla -zamaa' 'ɛ 'plɛj- 'ke 'mu 'a pele- 'mu 'kpee 'tɛ dɔɔ:

7 «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'gwlaan- 'lɛɛ- -yoo -janwo' zii' -gee' ɛɛ? -E -Waanbhaa' 'tɔsɛ ma jan -la wo 'zi bhe. Bhaaplɛj 'ɛ -de 'gbu -le sɔ mɛɛ mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yanle 'ke ya 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba ɛɛ?»

8 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke Zesu -o 'kpeejan- 'ɛ dɔle-. 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Mɛle -kla 'ka -o 'bhe -jan -glɔɔn 'ɛ dan 'zi 'ka 'kpee ɛɛ?»

9 'Woo- -za plɛ 'gbu 'lɛɛ- -o -dele 'ɛdile ɛɛ, -a pele -flugba 'ɛ ni dɔɔ 'n 'yaa- -za 'yɔɔ mu 'ɛ -sroma -yaan taa- -a pele -a ni dɔɔ -ya -wlɛn ɛɛ, 'bhɛɛ- -e 'taawo- ɛɛ?»

10 'Duj- 'n 'yoo- -a zi 'kaa- 'yaango- 'bhii- -za 'yɔɔ- mu -sroma 'yan 'sɛj -o 'mi Bhaaplɛj Gbe 'ɛ ni 'trɛ 'ɛ ta -gɛ.» 'Bhe 'yi 'ke -ya pele- -flugba' 'ɛ ni dɔɔ:

11 «'Mi 'gbu pe ni dɔɔ: 'E 'wlɛn-, 'e 'yila- yrɔ 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- ge 'e ba -lɛ ma!»

12 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -flugba 'ɛ -ya -wlɛnle', 'ke -ya yila- yrɔ 'ɛ binale, 'bhɛɛ- 'kee- 'pwele mɔkprɛn' 'yrɛ ma. -O 'kprɛn 'liibhaa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ -o ma 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhole, 'ke -wa pe dɔɔ: «'Waa 'bhe -za 'lɛɛ 'bhe 'yansi klɛyrɛ yeɛ lido'.»

*Zesu Levi 'sii zii' dɔɔ -e nu dɔ -a zi
(Matie 9.9-13; Luki 5.27-32)*

13 'Bhe blaɔn, 'ke Zesu gele- 'ezin- Galile -draa 'ɛ 'lɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke eyee- -zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do 'ɛ 'kprɛn gele- -a zi 'bhe ɔnɔɔ ye; 'bhɛɛ- -e ɔbwa 'bhe mɛɛ mu 'ɛ daanle ma.

14 -A 'kan bhla 'ɛ zi, 'ke -a -yrɛkpale Alife gbe Levi 'yaale- ma 'nisra gbawo 'fɛ 'ɛ ɔla. -E pe 'bhe ni 'kaa: «Nu dɔ 'n zi!» 'Bhɛɛ- 'ke Levi 'e 'wlɛnle-, 'kee- gele- dɔlɛ Zesu zi.

15 'Bhe 'yi bhe 'tɛ, 'ke Zesu gele- pɛbhleɛ 'yee- Levi a 'fɛ 'ɛ ɔla. 'Nisrakun mu -bebe 'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- 'ke mu 'pegee 'yee-, 'bhɛɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- pɛbhle 'zi 'eke- zi, -amasrɔyi -o 'srɛ 'ɛ dɔle -yaa zi.

16 'Duj- 'Toj daan mu 'la 'yaa- Farizi mu -lɛdo' 'ɛ ba, 'mu 'yrɛkpale Zesu ma peleyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ 'ke 'nisrakun mu 'ɛ 'pegee mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'ɛ 'le, 'ke -wa pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'kaa: «-Mɛle ɔkla 'bhɛɛ- 'ka daan mi 'ɛ 'pegee 'nisrakun mu 'ɛ, 'bhɛɛ- mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu 'ɛ -woo pɛbhle 'zi 'eke- ta ɛɛ?»

17 Zesu -o wojan 'ɛ 'male, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'klɛnyawole mu maza laa -o -laanɛkpa mi ma, 'fɔ gadɛ mu. 'Naa 'nule- mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu ye 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'mu 'siiyɛrɛ- ɔnɔɔ, 'duj- 'mi ɔnwa mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu ye 'bhii- -za 'yɔɔ- klɛ mu 'mu -la 'siiyɛrɛ- nɔɔ.»

Mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu -lrɔkpa' zii' 'sunwlaza 'ɛ ba zayi'

(Matie 9.14-17; Luki 5.33-39)

18 Yi do ta, Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ 'yaa- 'sun' yi. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu ɔnwa Zesu -lrɔkpale dɔɔ: «-Mɛle ɔkla 'bhɛɛ- Zaan a pɛ -klanlanɛ mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -waa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo 'sun' yi, 'bhɛɛ- 'duj- 'yaa- pɛ -klanlanɛ mu 'ɛ waa -o 'sun' yi ɛɛ?»

19 Zesu 'a zikpaɔ- -o ni dɔɔ: «Le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'bhɛgwɛn- mu 'ɛ sɔ 'sunwɛlale 'ke le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'bhe -o -o -din 'waati 'la ba ɛɛ? Waa sɔ 'bhe klɛlɛ-, 'ke le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'bhe -o -o -din 'waati 'la ba, waa sɔ 'sunwɛlale.

20 'Duj- 'bhe 'waati -o zan bhole, 'ke le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ gole -yaan -o -din. 'Bhe 'waati 'ɛ ba, -o nu 'sunwɛlale 'tɛ.»

21 «Mɛɛ do 'kpɔ 'laa sɔ dune- gwe -yisrale 'ke sɔpee' drɛɛ 'le. 'Kee- 'bhe ɔkla, sɔpee' drɛɛ 'ɛ 'wlayrɛ- nɔɔ- 'eke- ta, -e nu dune- gwe 'ɛ 'bhe sɔ 'ɛ -glaanle' 'bhɛɛ- -e 'bhe 'peedeɛ-. 'Bhɛɛ- dune- gwe 'ɛ nu 'peedeɛɛ 'ezin-, 'ke 'bhe kan -a 'peedeɛyrɛ -lwa 'ɛ ta.

22 'Ezin-, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ -wɛɛn drɛɛ 'klale wi 'flɛ 'flokɔ gwe mu 'yi, 'bhɛɛ- -e 'mu 'liitan-. 'Kee- 'bhe ɔkla, -wɛɛn drɛɛ 'ɛ 'pliyyɛrɛ- nɔɔ-, -e nu 'flokɔ gwe mu 'ɛ

'peedeḗ, 'bhεε- 'yee- -wεen 'ε klalaa' 'tre ma. 'Dun- -o -wεen dree 'ε 'kla wi 'fle 'foko dree mu -la -yi.»

Zesu -jan -gḗon la □woa -yitre' yi 'ε ba zayi'

(Matie 12.1-8; Luki 6.1-5)

²³ -Yitre' yi do ma, Zesu 'pegee mεε 'ke mu -yaa 'kan zii' ble gba mu 'yi. 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -o dɔle- ble -vlo mu 'la 'yaa- zibhe 'ε 'trɔn ta 'mu bhe mu 'ε 'srɔnle- ma, 'ke -o 'mu -gḗo -o 'kɔɔ, 'bhεε- -o 'mu bhe mu 'ε bhle.

²⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Farizi mu 'ε -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'E 'yrekpa, -mele □kla 'bhεε- 'yaa- -klanlanε mu 'ε -woo ble bhe mu 'ε 'srɔn zii' 'ke -woo bhle εε? 'Bhεε- 'dun-, -kɔɔa' 'tonj 'ε ta, waa 'bhe -za -gḗon 'ε kle -yitre' yi ma.»

²⁵ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «-Bhɛngbe Davidi -za 'la □kla 'elwale -sɔ, 'ka mu laa 'bhe -za 'ε tapele -lido' εε? 'Nj bhe, -yrekpaa' do, gbɔn 'yee Davidi 'gbu 'pegee -a zi mεε mu 'ε □dia, 'bhεε- pele 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ.

²⁶ 'Bhe 'waati 'ε ba, Abiataa -le -yaa 'ke 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε 'le. -O 'bluu mu 'la -gwa 'ke sraka 'le -Waanbhaa' ni, -kɔɔa' 'tonj 'ε ta, mεε -bhεεke' do 'kpɔ 'laa -yaa sɔ 'mu bhlele' 'ke -yaa 'e go 'sraka 'lena mu do -kplɛn ba. 'Dun- 'yee- Davidi □wlaa -Waanbhaa' gba 'fε 'ε □la, 'bhεε- -e 'bhe 'bluu mu 'ε □bhla, 'bhεε- -ya 'ke □naa -a zi mu 'ε ni.»

²⁷ 'Bhe blaam, Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «-Waanbhaa' -yitre' yi 'ε □kla bhaapɛn -la -nrayiza 'yi, 'dun- yaa bhaapɛn klele -yitre' yi -zayi'.

²⁸ 'Bhela- -yile, Bhaapɛn Gbe 'ε 'bhe -le 'ke -yitre' yi 'ε zan 'le.»

3

Mεε gbε 'kwlanle- do -bheeyre' Zesu 'kɔɔ -yitre' yi do ma

(Matie 12.9-14; Luki 6.6-11)

¹ Zesu wla gbε dreewoa- *Zuufu mu daanfε' 'ε □la. Mεε gbε 'kwlanle- do -yaa 'bhe yre 'ε □nɔɔ ye.

² Farizi mu 'ε 'yaa- Zesu klɔsikun zii', 'kooko- 'kee- 'bhe mεε gbε 'kwlanle- 'ε

'bheela- -yitre' yi 'ε ma, 'bhεε- -o la -a ta dɔɔ yaa -yitre' yi 'tonj 'ε 'klɔsikunle.

³ Zesu pe mεε gbε 'kwlanle- 'ε ni: «'E 'wɛn-, 'bhεε- nu dula- mɔkpen' 'plɛn- -gε!»

⁴ 'Bhe blaam, 'ke Zesu -o -lrɔkpale dɔɔ: «-Yitre' yi 'ε ma, -a 'senj -o mεε ni 'kee- -za 'wlan kle mεε ni taa- 'kee- -za 'yɔɔ- kle mεε ni εε, 'bhεε- -a 'senj -o -a ni 'kee- mεε go -za 'yi taa- 'ke -ya to 'bhεε- -e ga εε?» -O -kpen tagale □bwa.

⁵ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya -yre 'mɛngole -o ta -a zrupɛliile 'le. 'Bhεε- 'ke -ya wɛyisriwole -o zru -yɔɔya' 'ε ma. 'Bhe klele 'te, 'ke -ya 'pele- mεε gbε 'kwlanle- 'ε ni: «'E gbε 'ε 'yisrɔn!» 'Ke -ya 'yisrɔnle, 'bhεε- 'kee- -bheele'.

⁶ Farizi mu 'ε 'pwele- Zuufu mu a daanfε' 'ε □la, 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -o 'pegee -bhɛngbe Erɔdi Antipasi a mεε -lɛdo' 'ε -woo -lekpale 'eke- ta, 'bhεε- -woo 'eke- □ya Zesu dɛza 'ε 'yi.

-Zamaa' 'srε do -o zan Zesu ba

⁷ 'Bhe blaam, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o gele- Galile -draa 'ε ba -yre ta. 'Bhe 'yi 'te, 'ke -zamaa' 'srε -gbεnε do gele- -o zi 'bhe □nɔɔ ye. Mεε 'ke mu -daa Galile 'klɛn 'ε 'yi, -a 'ke mu -daa Zude,

⁸ -a 'ke mu -daa Zeruzalɛmu, -a 'ke mu -daa Idume, -a 'ke mu -daa Zrudɛn yue ba -yreta' -wa mu 'ε ta, -a 'ke mu -daa 'fɔ Tiri 'pegee Sidɔn 'tre mu 'ε -din -wa mu 'ε ta. 'Bhe -zamaa' 'srε -gbεnε do 'lɛε- □nwa Zesu -glinle', -amasrɔyi, -e -za mu 'la 'kpen □kla, -o 'mu □maa.

⁹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -o -yitakonj 'nε do mabεen -a -din -zamaa' 'ε -zayi', 'kooko- mεε mu 'ε waa nu 'palɛ- 'n ta.

¹⁰ Wlan 'ε ni, Zesu 'yaa- mεε -bebe 'la 'bhe zii' bhe, -asiikɔɔ ga -yaa mεε 'la za mu 'kpen ma, 'mu 'yaa- 'pa zii' -a ta 'mu gbε yan zayi' -a ma.

¹¹ Lii -yɔɔ' mu -yaa mεε 'la zan mu zi, 'ke 'mu 'yaa- -a ye, 'mu -yaa nu 'mu 'kpɔ zenle -a -lɛε, 'bhεε- 'bhe mu -yaa -gbekan' 'ke -wa pe dɔɔ: «'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»

¹² 'Dun- Zesu 'yaa- -yran 'zi -o zi 'egloole dɔɔ: «'Ka 'laa 'ŋ ta 'pwɛɛ- dɔɔ 'mi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le.»

Zesu -yaa' winbowo mu vu ta ple 'ɛ makun' zii'

(Matie 10.1-4; Luki 6.12-16)

¹³ 'Bhe blaanta, 'ke Zesu gele- 'sanle- vle gɔɔn do wiin-, 'bhe- -e -yaa mɛɛ 'la zan mu zi, -e 'mu 'siila-; 'bhe- 'mu 'nwa -a ba.

¹⁴ -E mɛɛ vu ta ple -la makwan- -o ba, 'kooko- 'mu bo a -din.

¹⁵ 'Bhe- 'kee- so 'bhe mu 'winbole -Waanbhaa' a -jan 'woyre- nɔɔ-, 'bhe- -e 'sej 'naa 'mu ni 'ke 'mu 'zina mu -gbin mɛɛ mu zi.

¹⁶ -E mɛɛ vu ta ple 'la makwan- 'mu 'to -le -gɛ: Simɔ, -e 'bhe 'tokpaa- Pieri,

¹⁷ 'bhe- Zebede gbe ple Zaki 'pegee 'bhe 'nwgwɛn Zaan, -e 'mu 'tokpaa- 'ezin- Boanɛgɛzi, 'bhe 'yile-: -gblan' gbe mu.

¹⁸ 'Bhe- Andre 'pegee Filipu, Batremi 'pegee Matie, Toma 'pegee Alife gbe Zaki, Tade 'pegee Simɔ ('bhe 'la 'bhe 'yaa- 'bhe a 'kleɛn -vavade bhe),

¹⁹ 'bhe- Zuda Isikarioti, 'yee- 'la 'yaa nu Zesu 'lenale 'bhe 'soɔnnii mu 'ɛ ni.

Zesu ba 'fa 'la mu 'ɛ -nwa -a 'kunle-

²⁰ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o nule- 'fɛ 'lɛ ma, 'ke -zamaa' do nule- -o zi 'ezin-, -asiikɔɔ -waa -yaa 'pebhleyre -srɔɔwo' -o 'kɔɔ.

²¹ 'Bhe klele 'tɛ, -yaa' 'fa -la mu 'ɛ 'mu 'bhe 'male-, 'ke 'mu gele- -a 'kunyre- nɔɔ-, -amasrɔyi -o -yaa pe 'zi 'kaa -a 'ngblo -wlenna.

Zesu pe dɔɔ -yaa pe fanjan- 'ɛ 'bhe 'laa da -Setran' ba

(Matie 12.22-32; Luki 11.14-23; 12.10)

²² 'Tonɔ daan mu 'la -daa Zeruzalemu, 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «Bɛɛzebuli, ('bhe 'yi -le 'zina mu -kunlii' gblaana), 'bhe -le 'yee- Zesu zi. 'Bhe- 'bhe -le 'zina mu -gbin 'sej na zii' -a ni.»

²³ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu -o 'siile-, 'bhe- 'kee- -janwole 'o ni -gɔɔn mu 'yi gɔɛ- 'lɛ- 'bhe- gbɛɛn- dɔɔ: «-Setran' so -a 'gbu -gbinle' 'nale- -a ma ɛɛ?

²⁴ 'Ke -bhɛngbe do a 'kleɛn 'yi mɛɛ mu 'ɛ gwledan 'eke- ba, 'bhe -bhɛngbe 'kleɛn 'ɛ yaa so -mole'.

²⁵ 'Bhe- 'ke 'fɛ do -la mu gwledan 'eke- ba, 'bhe 'fɛ 'ɛ wi.

²⁶ 'Bhe klegbɛya do 'ɛ 'yi, 'ke -Setran' 'wlenna- -a 'gbu ma, 'bhe- 'kee- gwledan -a 'gbu ba; 'yee- -Setran' 'gbu -a -gloɔya' 'ɛ yaa so -mole', 'bhe- -e yan.»

²⁷ «'Ke mɛɛ do -o -a zi 'bhii- -e ge wla fanjan- mɛɛ do ba 'fa 'la, 'bhe- -e 'bhe 'kɔɔpe- mu faan, 'ŋ bhe, -e 'bhe mɛɛ 'ɛ gbɛ 'pegee 'bhe gaan mu 'ɛ yre 'pe. 'Bhe- 'kee- -yaan 'bhe yrelele 'pe, 'bhe- -a gbɛso 'bhe fanjan- mɛɛ 'ɛ 'bhe a 'fa -la pe mu 'ɛ 'faanle ta.

²⁸ Wlan 'ɛ ni, 'mi pe 'ka ni dɔɔ: -Waanbhaa' nu bhaapɛɛn mu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'kpɛn -sroma 'yanle-, 'ke 'bhe ge 'kpale- -wa 'tɔsiɛ ma jan 'mu 'la 'kpɛn 'woa 'mu ta.

²⁹ 'Dun- 'ke 'bhi 'la 'jan 'yɔɔ- 'woa Lii 'Wenɔ 'ɛ ma, -Waanbhaa' laa nu 'bhe -za 'yɔɔ- 'ɛ 'sroma- 'yanle -titi, -amasrɔyi 'bhe -za 'yɔɔ- 'kwe 'ɛ nu bolɛ 'e wiin- 'yikpensee ta.»

³⁰ Zesu -janwoa 'Tonɔ daan mu 'ɛ ni 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasrɔyi 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ lii -yɔɔ' -o -a zi.

Mɛɛ 'la zan mu -o 'ke Zesu a 'fa -la mu -zeze 'gbu 'ɛ 'le

(Matie 12.46-50; Luki 8.19-21)

³¹ Zesu 'yaa- bhla 'la ba 'bhe yre 'ɛ 'nɔɔ, 'ke -a nɛɛ 'pegee -a 'nwgwɛn' mu 'ɛ 'nule. -O -dulaa' 'pɛɛlii-, 'bhe- 'ke -o mɛɛ winbole -a 'siiyre- nɔɔ.

³² -Zamaa' 'mɛngole yaale -yaa 'yee- Zesu zi, 'bhe- -wa 'pia -a ni dɔɔ: «Dula- doo, 'e nɛɛ 'pegee 'e 'nwgwɛn' mu 'ɛ, 'bhe- 'e 'nwale- mu 'ɛ -woo 'pɛɛlii-. 'Bhe- -o maza 'e ma.»

³³ Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Dele 'ke 'ŋ nɛɛ 'pegee 'ŋ nɛɛɛ- mu 'ɛ 'le ɛɛ?»

³⁴ 'Ezin- 'ke -ya -yre 'mɛngole -a zi mɛɛ mu 'ɛ ta, 'bhe- 'ke -ya pele- 'kaa: «'Ŋ nɛɛ 'pegee 'ŋ nɛɛɛ- mu 'ɛ 'wole- -gɛ.

³⁵ Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la -Waanbhaa' zru maza kle, 'bhe zan -le 'ke 'ŋ nɛɛ 'pegee 'ŋ nɛɛɛ-, 'bhe- 'ŋ nɛɛ -nɛ le 'ɛ 'le.»

4

Pebhe bo mi ma -gɔɔn
(Matie 13.1-9; Luki 8.4-8)

¹ 'Ezin-, Zesu -dwa mεε mu 'ε daanle ma Galile -draa 'ε gōona. 'Bhεε- -zamaa' 'sre -gbene do □nwa 'mliṅgole a zi, -asiikōo -e -ja yaale -yitakon do 'yi, 'bhe -yaa -yi 'ε ta, 'bhεε- -zamaa' 'ε 'yaale- -yaa -yi 'ε gōona.

² -E -yaa -o daan 'zi -za -bebe 'le -gōon mu -la -yi, 'bhεε- -e -yaa -o daan 'zi bhla 'la ba -ya □pia -o ni dōo:

³ «-Ka 'ka 'trōnkpa 'η ni doo: Pεbhe bō mi do -ja pεbhe bōyre nōo-.

⁴ -E -yaa pεbhe mu 'ε bō 'zi bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'ε ta, 'ke pεbhe mu 'ε 'ledo- 'klaale zibhe 'ε 'lezi-, maanne- mu 'ε -daa 'ke 'bhe mu 'mu 'bhlele.

⁵ -A -le -bhεeke' do -klalaa' vle gloglo mu 'yi, 'bhεε- 'tre kplankplan laa -yaa -o -la. Pεbhe mu 'ε -o □bhwa -gun blaale-, 'duṅ- -o 'sene 'laa gele 'tre 'yi 'egbōonle.

⁶ -Yrete' 'pεenle- -saan bhla 'la ba, 'ke -yoo diinj -ne mu 'ε dele-, 'ke -o gale-; -amasrōyi -o 'sene mu 'ε waa geyre -srōowole 'tre 'yi 'egbōonle vle mu 'ε 'kōo.

⁷ Pεbhe mu 'ε 'ledo- -klalaa' lere mu 'ε yi. -O 'pegee lere mu 'ε □bhwa 'eke- zi, 'ke lere 'mu 'ε 'kpale -o ta, 'bhεε- 'ke 'mu -o -dewole. 'Bhεε- waa 'solε- -o bhaa klele-.

⁸ Pεbhe 'ε 'ledo- -ja -klalaa' 'tre ti 'yi. 'Bhεε- -o □bhwa 'elrele, 'ke -o gbaandele, 'bhεε- 'ke -woo -bhaale'. -O diinj do 'bhe bhaa mia do bhe vu □kla, -o diinj -bhεeke' do 'bhe bhaa mia yaga □kla, 'bhεε- -o diinj -le -vindo' 'ε 'bhe bhaa -keme do □kla.»

⁹ Zesu 'pe -o ni dōo: «'Ke -a -yima' 'trōn -o mεε 'la zan ṅgblo ma, -ya -yima'!»

-Mele □kla 'bhεε- Zesu -o -gōon mu bō 'zi εε?

(Matie 13.10-17; Luki 8.9-10)

¹⁰ Zesu 'e 'plengwa- -zamaa' 'ε ma bhla 'la ba, mεε 'la zan mu 'mliṅgole -yaa -a zi 'mu 'pegee -yaa' *-klanlane vu ta ple 'ε 'mu 'a -lrōkpa dōo: «-Gōon mu 'ε 'yi -o 'nale- εε?»

¹¹ 'Bhe klele 'te, ke Zesu 'a zikpale -o ni dōo: «'Ka mu 'la 'ka -o 'ka 'trōnkpa zii' 'η ni, -Waanbhaa' -yaa' -bhleṅgbeya gaanyiza mu 'ε dōleya 'ε □naa 'ka mu -la ni. 'Duṅ- mεε -vin mu 'ε, 'η -za mu 'ε kpen wo 'mu ni -gōon mu -la -yi,

¹² 'kooko-,

'ke -woo -yrēkpa -o ta 'elrele, waa sō -o yele-, 'bhεε- 'ke -woo □maa -o 'trōn 'le, waa sō -o -yimale;

'kebhlaale waa nu -o zru niinale -Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'bhe 'laa -waa' -za 'yōo- mu 'ε -sroma yan.»

Zesu -o pεbhe bō mi 'ε ma -gōon 'ε 'yipe zii'

(Matie 13.18-23; Luki 8.11-15)

¹³ Zesu pe -o ni dōo: «'Ka 'laa -gōon 'lεε- 'bhe 'yimale εε? 'Bhεε- 'ka nu -gōon -vin mu 'ε 'yimale 'nale- -a ma εε?»

¹⁴ Pεbhe bō mi 'ε 'bhe -o 'bhii- mεε 'la zan -Waanbhaa' a -jan 'ε bō.

¹⁵ Pεbhe mu 'la -klalaa' zibhe 'ε 'lezi- 'bhe 'yi -le dōo mεε 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, 'bhεε- 'ke -Setran' 'nule 'bhe yre do 'ε □nōo bhe blaale-, -o 'bhe -jan 'la □kpa -o 'kpee 'bhe gole.

¹⁶ 'Bhe kleḡbeya 'ε 'yi, pεbhe -bhεeke' mu 'la -klalaa' vle gloglo mu 'ε 'yi, 'bhe mu -o 'bhii- mεε 'la zan mu 'ke -o -Waanbhaa' a -jan □maa, -o dō -a □la 'bhe yre do 'ε □nōo bhe blaale- 'ke -o zrukpaale 'le.

¹⁷ 'Duṅ- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'bhe 'laa 'bhe 'sene gbaan -o zru 'ε 'yi. -Woo kpa 'bhe 'yi 'waati sa ba, 'bhεε- 'ke -woo 'trebhōle -saan, 'bhe 'pegee 'ke -o -yrēnkpa -saan -o ta bhla 'la ba -Waanbhaa' a -jan 'ε -zayi', 'bhe yre do 'ε □nōo bhe -o plo a ma.

¹⁸ Mεε 'ke mu -o 'bhii- lere mu 'la pεbhe mu 'ε -klalaa' 'mu 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa -o dō -a □la.

¹⁹ 'Bhεε- -o blina- yien bō yikpen- ta 'drunyan 'lεε- 'yi pe mu 'ε -zayi'. -O bhla ma -naflo mu -glin, 'bhe 'pegee -o zru bhōle kle pe -gloōn 'ε 'kpen ma, -Waanbhaa' a -jan 'ε yaa bōyre -srōowo' -o zru 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- -o ma.

²⁰ Mεε 'ke mu -o 'bhii- 'tre ti -lrele' 'la 'ke pεbhe mu 'ε -klalaa' 'bhe ta. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, -o dō a □la, 'bhεε- -o 'bhe 'yizakle: Mεε 'ke mu 'bhe 'yi za -lrele' kle -gloōn mia do 'bhe vu, mεε -bhεeke' mu 'bhe 'yizakle -gloōn mia yaga, 'bhεε- mεε -bhεeke' mu 'bhe 'yizakle -gloōn -keme do.

-Lanbha ma -gōon (Luki 8.16-18)

²¹ 'Bhe blaana, 'ke Zesu -o -lɔkpale 'kaa: «-Lanbha 'bhile- 'ε -wa dulaa' 'gbongbo -la -la taa- mεε yilape -la □la εε? 'Nj bhe 'te -wa dunj -lanbha dunjyre 'ε 'bhεε- □nɔɔ laanima.

²² -Amasroyi, pe 'oo pe 'la gaanle -o, 'bhe nu 'pwεε- 'tebhile ba -yrekpaa' do, 'bhεε- gaanyiza 'tole- gaanyiza, 'bhe ta nu 'pwεε- 'pεεlii- mɔkpen' 'yre ma.

²³ 'Ke -a -yima' 'trɔn mεε 'la zan nɔblo ma, -ya -yima.'»

²⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka -o 'kela 'ma zii' 'η 'lii, -ka 'bhεε- -za 'kun 'elrele. 'Ka pe yεke- 'la na mεε ni, -o nu 'bhεε- yεke- 'nale 'ka ni, 'bhεε- -wa baankpa a ta 'ka ni.

²⁵ 'Bhe klegbeyaya 'ε 'yi, 'ke pe -o mεε 'la zan 'kɔɔ, -o nu pe baan' 'nale- 'bhe zan ni. 'Dunj- 'ke pe 'ke 'laa -o mεε 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan laa nu -za 'kedo- -srɔɔwolε; 'ali- pe sanε- 'la 'bhe -o -a 'kɔɔ, -o nu 'bhe 'kunle-»

Pebhe 'la bhɔ -a 'gbu ma 'bhe ma -gɔɔn

²⁶ Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «-Waanbhaa' a -bhleɔgbeya 'ε 'yoo- -gee' a ma: Mεε do pebhe □bwa -yaa' gbaabhe 'ε ta.

²⁷ 'Kee- yidia- oo, 'kee- □bwa -a -yre ma oo, -bi zi 'pegee -yrekpaa', pebhe 'ε bhɔ, 'bhεε- -e gbaande gɔnε- 'la gbεen- yaa 'bhe do 'kpo 'yaango-.

²⁸ 'Tre 'ε -ya ya 'ke pɛdiin 'ε 'le 'pe, 'bhεε- pɛdiin 'ε gbaande, 'bhεε- -ya -vlo mu kle 'bhe blaana, 'bhεε- -a -leyan' 'ke -a bhe mu 'ε 'solele -a -vlo mu 'ε ma boolazi.

²⁹ 'Ke -o -tranna bhla 'la ba, mεε mu -gɔnlo si 'bhεε- -woo kan, -amasroyi -o 'kan 'waati 'ε □bhwa.»

Mutaadi bhe ma -gɔɔn

(Matie 13.31-32,34; Luki 13.18-19)

³⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-O -so -Waanbhaa' -bhleɔgbeya 'ε danle- -mela ma 'ezin- εε? Taa- -o so -a zronle- -gɔɔn -gloɔn 'ε -dela ma 'ezin- εε?»

³¹ -Waanbhaa' -bhleɔgbeya -yoo 'te 'bhii- mutaadi bhe do gbεen-, 'ke -wa □bwa 'tre 'ε 'yi, 'yela- 'fientronne 'yiya- 'tre 'ε ta pebhe mu 'ε 'kpen ni.

³² 'Ke -o -yaan -a bolele bhla 'la ba, 'kee- □bhwa -e tro 'bhεε- -a diin 'ε kan -zienbhe' gba 'ε 'yi pɛdiin mu 'ε 'kpen ta, -a gbε mu

'ε -woo -yide', -asiikɔɔ gba la maanne- mu so 'mu 'fe 'kpale- -a -laa mu 'ε 'yi.

³³ Zesu 'yaa- -Waanbhaa' a jan 'ε 'wo zii' -o ni -gɔɔn -bebe 'yi 'bhii- 'kela bhe 'bhe gbεen-. -O -yaa so -Waanbhaa' a -jan yεke- 'la 'yimale, -e -yaa 'bhεε- wlata -gɔɔn bo 'zi -o ni.

³⁴ Yaa -yaa -jan sanε- -wo -o ni, 'ke yaa -gɔɔn bo 'bhe zi. 'Dunj- 'ke -o 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'gbansaan 'te -yaa kle 'waati 'la ba, -e -yaa 'bhe -gɔɔn mu 'ε 'kpen -yipe' 'mu ni.

Zesu -ploo -gbεnε 'ε makpalaa (Matie 8.23-27; Luki 8.22-25)

³⁵ 'Bhe -yrekpaa' do 'ε 'le yroma 'ε zi, Zesu pe -yaa' *-klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'kan -draa 'yre gbε do 'ε ta.»

³⁶ -O □gwa -zamaa' 'ε -din bhla 'la ba, 'yee- Zesu 'yaale- -yaa gban -yitakon 'la yi, -yaa' -klanlanε mu 'ε -ja 'kele- 'bhεε- -yitakon do 'kpo 'ε 'bhεε- 'yi. -Yitakon 'bhεεke mu -yaa ge 'zi -o zi 'ezin-.

³⁷ -O -yaa 'bhe 'yi bhe 'te, 'ke -ploo -gbεnε do 'kanle- 'sanle, 'bhεε- 'bhe 'yaa- -yipɔɔ' mu 'ε 'kla zii' -yitakon 'ε 'yi, -asiikɔɔ 'bhe 'yaa- zan 'pale- 'ke -yi 'ε' le.

³⁸ 'Bhe bhla 'ε ba, Zesu 'yaa- yide 'zi -yitakon 'ε 'yi -o -zanta', nɔblo 'kpa -piti 'ε ta. -Wa bwele 'te, 'ke -wa pele- -a ni 'kaa: «'O daan mi, 'woo- zan galawole -yi 'ε ba, 'yaa 'bhe yienkan εε?»

³⁹ Zesu bwele 'te, 'kee- -yranle' -ploo 'ε zi, 'bhεε- 'ke -ya pele- -draa 'yi 'ε ni dɔɔ: «'Bhe 'swa- 'bhe 'yi -gee', 'kpala!» 'Bhe klele 'te, 'ke -ploo 'kanle- 'ε dulale, 'bhεε- 'ke pe 'ε 'kpen 'kpaale siin.

⁴⁰ 'Bhεε- Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «-Mεε □kla 'bhεε- 'ka -o -gblaan 'zi -gee' εε? -E □kla 'nale- 'bhεε- 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi εε?»

⁴¹ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -gblaan -gbεnε do 'klale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «'E! Mεε -gloɔn 'ε -dele mεε 'lεε- 'le εε? 'Ali- -ploo 'pegee 'yi 'mu 'kpen 'a 'weli- ma.»

5

Zesu lii -yɔɔ' □gbian mεε do zi Gadara kleen 'ε 'yi

(Matie 8.28-34; Luki 8.26-39)

1 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o 'bhole- Galile -draa 'ɛ 'yre gbɛ do 'ɛ ta, Gadara mu 'ɛ -waa' 'kleɛn 'ɛ 'yi.

2 Zesu zinale -yitakonɔ 'ɛ 'yi, 'bhe yre do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke mɛɛ do 'pwɛle -a -yi 'kee- da mɛɛ bu mu 'ɛ ta, 'bheɛ- -e ɲnwa 'yee- Zesu -lɛpale. Zina 'yaa- -a zi.

3 -E -yaa yi mɛɛ bu mu 'ɛ ta, 'bheɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ fanɣan- 'laa -yaa sɔ 'a -yrelɛ' ta -li, 'ali- 'kee- -yaa kle piibhe kpɛle- mu 'le.

4 -Amasroyi -sɔ, -o piibhe 'gblunɔ mu ɲbwa a gaan mu 'ɛ ma, 'bheɛ- -wa gbɛ ta -yrela' 'ke piibhe kpɛle- mu 'le. 'Dunɔ- -e 'bhe piibhe 'gblunɔ mu 'ɛ -gwa -a gaan mu 'ɛ ma, 'bheɛ- -ya gbɛ ma piibhe kpɛle- mu 'ɛ -kplɔɔkplɔɔdwa, 'bheɛ- -e 'mu takaan-; 'bhe 'pegee -ya gaan ma piibhe 'gblunɔ mu 'ɛ 'kpen 'cienna-. Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ gbɛ laa -yaa sɔ -li -a 'kunle- ta.

5 'Waati 'ɛ 'kpen ba, -bi zi oo, -yrekpa'a oo, -e -yaa kanaa' bu mu 'ɛ ta, 'bhe 'pegee vlɛ goɔn mu 'ɛ 'wiinɔ-, 'kee- ge gbekanlele, 'bheɛ- 'kee- ge a 'gbu madinwole 'le -sɔ vlɛ mu 'ɛ ma.

6 -A -yrekpale Zesu ma 'egboonle 'te, 'kee- gele- blasanlele 'bhe ba -yre ta ye, 'bheɛ- 'kee- 'bhe gbale- -a 'kpɔ zenlele 'bhe 'lɛɛ.

7 'Bheɛ- 'kee- -gbekanle 'ke -ya pele- 'bhe ni doo: «-Mɛle 'o 'pegee 'bhi 'plenɛ-ɛ laanima *-Waanbhaa' Gbe Zesu, 'ɲ mazato -Waanbhaa' 'tɔ 'ɛ -zayi', 'bheɛ- 'yaa -yrenkpale 'ɲ ta.»

8 -E -janwoa 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasroyi Zesu 'a ɲpia lii -yɔɔ' 'ɛ ni 'elwale 'pe doo -e go 'yee- mɛɛ 'ɛ zi.

9 'Bheɛ- Zesu 'yee- mɛɛ 'ɛ 'lɔɔkpaa doo: «-Wo 'e sii 'nale ɛɛ?» 'Ke -ya pele- doo: «-Wo 'ɲ sii «-zamaa' 'srɛ, -amasroyi 'woo- 'ebebele.»»

10 'Bhe 'yi 'tɛ, 'kee- -sromabole Zesu ni 'ebebele doo: «'E 'zoole-, 'yaa 'o -gbinle' 'kleɛn 'lɛɛ- 'yi.»

11 'Bhe 'waati 'ɛ ba, ɲswa 'lɛ -gbɛnɛ do -yaa pɛbhle 'zi goɔn 'ɛ 'wiinɔ-.

12 Lii -yɔɔ' mu 'ɛ -sromabwa Zesu ni doo: «'Ke 'yoo -gbian mɛɛ 'lɛɛ- zi -a 'to 'o ge wla ɲswa mu 'la bhe -o 'yi.»

13 Zesu -dwa 'bhe ɲla -o ni. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o gole- mɛɛ 'ɛ zi, 'bheɛ- 'ke -o gele- wlale ɲswa mu 'ɛ 'yi. 'Bhe 'yi 'tɛ, 'woo- ɲswa 'lɛdo- 'ɛ -o -daa blasanlele vlɛ goɔn 'ɛ 'wiinɔ-, 'ke -o nule- baale -draa 'ɛ ba, 'bheɛ- 'ke -o 'kpen gale-. -O -yaa bhɔ ɲswa 'waa ple -din.

14 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o gooba mu 'ɛ 'kanle 'eke- ma, 'bheɛ- 'ke -o gele- 'bhe -za 'ɛ 'wonwonzenle 'bhe ɲɔɔ -wa 'ɛ 'pegee gba la -wa 'nɛ mu 'ɛ ta. Mɛɛ mu 'ɛ ɲnwa 'tɛ 'bhe -za 'ɛ yreglinle.

15 -O bhole Zesu -din, 'ke -o lii -yɔɔ' 'srɛ 'yaa- mɛɛ 'la zan zi 'bhe 'yele. 'Bhe 'yaale- -yaa, 'bheɛ- dunɛ- 'klale- -yaa 'bhe ta, 'bhe 'pegee 'bhe -yrebakpaale -yaa. -O -yrekpalawoa 'bhe 'bheele- ma, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

16 Mɛɛ 'la zan mu 'a ɲya Zesu zi, 'bheɛ- 'ke 'mu 'yee- -za 'ɛ 'kpen kleyre ɲya, -za 'la ɲkla 'yee- lii -yɔɔ' zan 'ɛ ni, 'bhe 'pegee -za 'la ɲkla ɲswa mu 'ɛ ni 'ezin-, 'mu 'bhe -za 'ɛ 'kpen 'yigoonna 'woo- yre ma ɲɔɔ -glin mu 'ɛ ni.

17 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o -sromabole Zesu ni doo 'bhe go -waa' 'trɛ 'ɛ ta.

18 Zesu 'san bhla 'ɛ zi -yitakonɔ 'ɛ 'yi, 'ke lii -yɔɔ' 'ɛ 'yaa- mɛɛ 'la zan zi, -e -sromabole 'sanle Zesu ni doo -e bole- 'bhe zi.

19 Zesu 'laa dole 'bhe ɲla -a ni, -ya ɲpia -a ni droon' doo: «Ge 'e ba 'fɛ 'lɛ ma 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ ba, 'bheɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' -za 'wlan 'la ɲkla 'e ni, 'bhe 'pegee 'e 'yrenklaa- -a ma goɔn- 'la gbɛɛn- bhe, 'bhe 'kpen 'yipe- -o ni.»

20 'Yee- mɛɛ 'ɛ gele 'tɛ, 'kee- Zesu -za 'la ɲkla -a ni 'bhe 'wonwonzenle 'yee- 'kleɛn do 'ɛ 'yi -wa vu 'ɛ 'kpen ta. Mɛɛ 'la zan mu 'kpen Zesu kleza 'ɛ ɲmaa, -o 'kpeelɛnia -o ma.

Zesu le do -bheela 'bhe 'pegee -e Zailusi 'lunɛ do -bwela gale ba

(Matie 9.18-26; Luki 8.40-56)

21 'Bhe -blaan, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o -draa 'ɛ takaan- -yitakonɔ 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -o nu gbɛ drɛɛwoa- -draa 'ɛ 'yre gbɛ do 'ɛ ta. -O bhole -draa 'ɛ bhonla, 'ke -zamaa' 'srɛ do 'klale -o zi.

22 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɲla -kunlii' mu 'ɛ do nule-, -o -yaa 'bhe sii

Zailusi. 'Bhε Zesu 'yele-, 'kee- baale' 'bhe gaan ma.

²³ 'Bhεε- 'ke 'bhe -sromabole 'yee- Zesu ni dɔɔ: «'N 'lunε 'ε 'lε -o zan 'kpaale-, nu ge 'η ba, 'bhεε- 'yee- gbε 'kpa -a ma, 'kooko- -e bhee.»

²⁴ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -o 'pegee Zesu gele- 'eke- zi -a ba -lε ma. -O -yaa ge 'zi bhla 'la ba -a ba -lε ma, -zamaa' 'srε do 'la dɔle -yaa -a zi 'mu 'yaa- 'klin zii' 'eke- ta gbε 'ε 'kpen zi -a ma.

²⁵ Le do -yaa -zamaa' 'ε 'plen-, -a lεε vu ta plε 'ke yaa -yito' 'ε 'lε 'laa kan.

²⁶ -E □mwa -a -laanεkpale ma, 'bhεε- 'bhe □kla 'trεbhɔle. -A 'kɔɔ -goli' 'ε 'kpen 'yaan- 'ke yaa 'klenyawo. Dɔɔn' yaa ga 'ε baan' -le -yaa 'kla zii' -a ba.

²⁷⁻²⁸ -E Zesu a -za 'ε 'male-, 'ke -ya pele- -a 'kpee dɔɔ: «'Ke 'η □swa 'η gbε yanle- sa -a ta dunε- 'ε ma, 'η nu -bheele'.» 'Bhε 'yi 'tε, 'kee- nule- wlale -zamaa' 'ε 'plen- Zesu -zanta', 'bhεε- 'ke -ya gbε yanle- 'bhe ta dunε- 'ε ma.

²⁹ 'Bhε yrε do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke yaa -yito' 'ε 'lεkanle 'te; 'bhεε- 'kee- -bheele' yaa ga 'ε 'yi.

³⁰ 'Bhε yrε do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Zesu 'a 'yaangole -a 'fle 'yi 'bhii- 'soleya fangan- do -pwela -a -yi. -Ya -lεklale -zamaa' 'ε ta, 'ke -yoo -lrɔkpaale dɔɔ: «-De -le -yaan 'η ta dunε- ma εε?»

³¹ -Yaa' -klanlanε mu 'ε -wa -lεkwan a ni dɔɔ: «'E 'yrε 'laa -o -zamaa' 'ε 'klinle- ma 'e zi, 'bhεε- 'yoo 'o 'lrɔkpa zii' dɔɔ -dele -yaan 'e ma εε?»

³² 'Dun- Zesu 'a 'yrε 'mliŋwoa- -a zi mu 'ε ta, 'kooko- mεε 'la zan -yaan -a ma -e 'bhe zan ye.

³³ 'Yee- le 'ε 'yaa- bεεn 'zi gbalaan 'ε 'kɔɔ -kpakpa. -E -nwa -a 'kpɔ zenlε Zesu 'lεε, 'bhεε- -e -za 'la □kla -e 'bhe 'kpen wlan□pia Zesu ni.

³⁴ Zesu pe -a ni dɔɔ: «'N 'lunε, 'yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e -gwa -za 'yi, ge 'e ba yilabla ta! Bhaa 'yaa- ga 'ε yaa niinale 'e ma 'ezin-.»

³⁵ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'ε 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke mεε 'ke mu dale- Zuufu mu daanfε' 'ε -kunlii' Zailusi ba -lε ma, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E 'lunε 'ε □kla 'ke siele', 'yaa -kɔɔ' daan mi 'ε 'trεbhɔle 'ezin-.»

³⁶ 'Dun- Zesu 'laa 'bhe -jan 'ε bɔle -klɔsi 'yi, 'ke -ya pele- Zuufu mu daanfε' -kunlii 'ε ni dɔɔ: «'Yaa -gbalaanlε', 'e 'kpa 'mi 'yi dɔɔn.»

³⁷ -O ge bhla 'ε zi 'yee- Zuufu mu daanfε' -kunlii 'ε ba, Zesu 'laa dɔle -a -la 'ke mεε 'kedo- 'kpɔ ge -o zi, 'ke ya 'e go Pieri, 'bhεε- Zaki 'pegee 'bhe 'nwagwlen- Zaan ba.

³⁸ -O bhɔle Zuufu mu daanfε' -kunlii 'ε ba, 'ke Zesu -zamaa' do ye- 'ke -woo -we 'zi 'zoozoo-, 'bhe 'pegee mεε 'ke mu -yaa wisi' zii' 'ke -o -gbekan' 'egloole.

³⁹ -E wlale 'fε 'ε □la, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mεle □kla 'bhεε- 'ka -o -we 'zi -gee' 'zoozoo- εε, 'bhεε- 'ka -o wisi' zii' εε? -Nε 'ε yaa gale, -yoo yi pla.»

⁴⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'bhe mεε mu 'ε 'sonsile Zesu ma. -Ayile, 'ke -yoo 'kpen 'pwele 'pεεlii-. 'Kee- -nε dε 'pegee -nε 'ε nεε, 'bhεε- mεε 'la zan mu □nwa -a zi 'mu 'te -la 'tole 'a zi. 'Bhεε- 'ke -o gele- -nε gbaa 'ε 'yilayre 'ε □nɔɔ.

⁴¹ -E -nε 'ε □kwan 'bhe gbε ma 'ke -ya 'siile 'kaa: «*Talita kumi!* » 'Bhε 'yile-: «-Gblanε, 'mi pe 'e ni dɔɔ 'e 'wlen-!»

⁴² 'Bhε yrε do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -gblanε 'ε bwele- gale ba, 'ke -ya -wlenle', 'bhεε- 'kee- 'taawole 'sanle. -A lεε -yaa vu ta plε. Mεε mu 'ε -o -gblanε 'ε bwele ye- le gale ba, 'ke -o liibhaale -o ma 'kee- kan a -dan' ta.

⁴³ 'Bhε blaan, 'ke Zesu -o -lεmazɔnle- dɔɔ waa 'bhe -za 'ε 'pele- mεε 'kedo- 'kpɔ ni. 'Bhεε- -e pe -o ni -o pele na -gblanε 'ε ni.

6

Nazareti mu 'ε waa dɔle -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi

(Matie 13.53-58; Luki 4.16-30)

¹ Zesu gole 'bhe yrε 'ε 'nɔɔ-, 'kee- gele- -a 'tro -wa 'ε ta.

² *-Yitrε' yi 'ε 'bhɔle-, 'kee- mεε mu 'ε daanle 'sanle *Zuufu mu daanfε' 'ε □la. Mεε 'srε 'la 'yaa- 'mu 'trɔnkpa zii' -a ni, -e 'mu 'kpen 'kpeelenia, 'bhεε- 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «'Ee! -E 'bhe -za mu 'lεε- 'kpen -daanna -dela ba εε? -Zadleya 'la -ya 'kɔɔ, 'bhe 'pegee -e 'sole- maza mu 'la kle 'zi, -dele 'bhe 'sole- maza mu 'ε kle 'sen' na zii' -a ni εε?»

³ Mari gbe 'fɛ 'wiinjka mi 'ɛ yaa 'kele-ɛɛ? Zaki 'pegee Zose, 'bhɛɛ- Zude 'pegee Simo 'naagwɛn- 'ɛ -yaa 'kele- ɛɛ? 'Bhɛɛ- -a nɛɛɛ- le mu 'ɛ waa -o 'koo ba -gɛ ɛɛ?» -O 'kpɛɛjan- mu 'ɛ ma, waa 'solɛ- -o 'kpale -a -yi.

⁴ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «-O -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ -lɛdo' a ma yɛkɛn- ɲoo, 'fɔke ya 'e go -a 'gbu da -wa 'la ta 'mu ɲoo mu 'ɛ ba, 'bhɛ 'pegee -a dɛ mu, 'bhɛɛ- -yaa' 'fa -la mu 'ɛ ba.»

⁵ Waa -o 'kpalawolɛ Zesu 'yi -a 'gbu da -wa 'ɛ ta, yaa 'solɛ- 'sole- maza -bebe klɛlɛ 'bhɛ ɲoo; 'ke yaa 'e go -ya gɛ -kpaa gadɛ mu 'dama 'la ta 'mu ba, 'bhɛɛ- 'mu 'bheela-.

⁶ Waa -o 'kpalawolɛ -a -yi bhe, 'bhɛ 'a 'kpeɛɛnia -a ma. Zesu -ja 'kaanɛ- Nazareti kpɛ ma -wa mu 'ɛ ta 'kee- ge mɛɛ mu 'ɛ daanlele -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le.

*Zesu -yaa' -kɛɛlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'winbo-
'zi -Jan 'Nrale- 'ɛ 'woyɛ- nɔɔ-
(Matie 10.5-15; Luki 9.1-6)*

⁷ Zesu -yaa' *-kɛɛlanɛ vu ta plɛ 'ɛ 'siila- -a -din, 'bhɛɛ- 'ke -yoo winbolɛ 'sanle plɛ plɛ 'kaa -o ge -Jan 'Nrale- 'ɛ 'woyɛ- 'ɛ nɔɔ; 'bhɛɛ- 'kee- 'sɛɲ 'nale -o ni 'ke -o lii -yoo' mu -gbin mɛɛ mu zi.

⁸⁻⁹ 'Bhɛɛ- -e pe -o ni doo: «'Ka -o gelawo zii' gben 'ɛ ta bhe, 'ka 'laa pele 'pegee gben ta ge 'pepe 'silɛ-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa -goli' do 'kpɔ bolɛ 'ka 'wiinj-, 'bhɛ 'pegee 'ka 'laa dunɛ- plɛ 'klalɛ- 'ka ta. 'Dun- -ka 'ka 'taawo 'beni mu 'si, 'bhɛɛ- -ka -sawla 'wla 'ka gaan ma.»

¹⁰ -E pe -o ni 'ezin-: «'Ke 'ka ɲbhwa -wa 'la ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ka 'ciɛya- ɲkla 'fɛ 'la ɲla, -ka bo 'bhɛɛ- ɲla, 'ke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- 'ka jilale ma.

¹¹ 'Bhɛɛ- 'ke waa 'ka 'kunɛ- 'elrele, 'bhɛ 'pegee 'ke waa -o 'trɔnkpalɛ 'ka 'wojan- mu 'ɛ ɲla yɛ 'la ɲoo, 'ke 'ka -o go 'zi bhla 'la ba 'bhɛ yɛ 'ɛ nɔɔ-, -ka 'ka gaan mazon 'bhɛ yɛ 'ɛ ɲoo, 'ke 'ka 'ka gaan ma bwɛgɛn- mu 'ɛ 'kpɛn go. 'Bhɛ nu klɛlɛ 'bhɛ yɛ 'ɛ ɲoo mu 'ɛ -waa' -za 'yoo- 'ɛ ma 'toomasie 'le.»

¹² -Yaa' -kɛɛlanɛ vu ta plɛ 'ɛ -o -ja 'bhɛɛ- 'yi 'tɛ, 'bhɛɛ- -o -yaa pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni

doo: «-Ka 'ka 'taawogbɛya 'ɛ 'niina- 'ke 'ka 'ploo- -za 'yoo- klɛle ma!»

¹³ -O 'zina -bebe ɲgbian mɛɛ mu zi. -O gadɛ mu -bebe 'srola- 'ke -yrɔn 'le, 'bhɛɛ- -o 'mu 'bheela-.

*Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan dɛyɛ
(Matie 14.1-2; Luki 9.7-9)*

¹⁴ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -Bhɛngbe Erɔdi Antipasi Zesu 'to 'ɛ ɲmaa, -amasroyi -o -yaa 'bhɛ 'tɔbhɔ zii' yɛkɛn- ɲoo. Mɛɛ 'ke mu -yaa pe 'zi doo: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -le -bwela gale ba, 'bhɛla- -yile 'sole- maza mu klɛ -glooɔya' -o -a 'koo.»

¹⁵ Mɛɛ 'ke mu -yaa 'pe zi doo: «Eli -le». -A 'ke mu -yaa 'pe 'ezin- doo: «-Waanbhaa' -lɛla' janwo mi do -le 'bhii- 'elwaleta -Waanbhaa' -lɛla' -janwo' mu 'ɛ gbɛɛn-.»

¹⁶ 'Yee- -bhɛngbe Erɔdi Antipasi 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'ke -ya pele- 'kaa: «'An ɲpia mɛɛ mu 'ɛ ni doo -o Zaan 'la ngblo 'kan, 'bhɛ -le 'kele-».

(Matie 14.3-12; Luki 3.19-20)

¹⁷⁻¹⁸ -Za 'la ɲkla 'bhɛɛ- *Erɔdi 'a ɲpia mɛɛ mu 'ɛ ni doo -o Zaan ngblo 'ɛ kan' 'bhɛ -le -gɛ: 'Yee- Erɔdi Antipasi -a 'gbu nɛɛɛ- Filipu 'na Erodiadi ɲsia 'ke -a na 'le. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zaan 'a 'pele -a ni doo: «'Ke 'yee 'gbu nɛɛɛ- na ɲkla 'kee 'na 'le, 'bhɛ 'laa -o 'ke -za 'lrele- 'le.» 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke 'yee- Erɔdi mɛɛ mu winbolɛ Zaan 'kunyɛ- nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ke -wa bolɛ- -kaso 'yi.

¹⁹ Erodiadi zrupliile -yaa Zaan ma 'bhɛ -zayi', 'bhɛɛ- -e -yaa 'bhɛ dɛyɛ -la -glin 'zi, 'dun- -a gɛ laa 'solɛ- -lido' 'bhɛ dɛle ta.

²⁰ -Amasroyi Erɔdi -yaa -gasikpa Zaan 'lɛɛ 'egbenɛle. 'Bhɛɛ- -a 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Zaan -o 'ke mɛɛ -lɛdoole 'le, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'wɛɲ do 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa 'bhɛ tagbin. 'Kee- -yaa Zaan 'wojan- 'ɛ ma, -a zru ba 'tɛ 'yaa- do. 'Bhɛɛ- 'dun-, 'bhɛ 'yaa- so -a ni 'ke -ya 'trɔnkpa- Zaan ni.

²¹ 'Dun- -yɛkpa' do, 'ke Erodiadi -a pe -za -zigo' yi 'ɛ 'bhɔle. 'Bhɛ yi 'ɛ 'yaa- 'ke -bhɛngbe Erɔdi 'ya lɛɛ -zabla' yi 'ɛ 'bhɛɛ- 'le. Erɔdi pɛ -koo -gbɛɛ do ɲkla. -E -yaa' mɛɛ gbɛɛ mu oo, -srwase' -kunlii mu oo, 'bhɛ 'pegee Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi mɛɛ gbɛɛ mu 'ɛ 'kpɛn 'siila- 'bhɛ ma.

²² Erodiadi 'gbu 'lu -gblanɛ 'ɛ 'wlale- 'feti kle 'fɛ 'ɛ ɔla, 'kee- 'srotanle 'sanle. -E ɔswa 'gbu Erodi 'pegee -yaa' 'cie mu 'ɛ ni. 'Yee- 'bhleŋgbe Erodi pe 'bhe 'yi 'tɛ gblanɛ 'ɛ ni doo: «'Kee pe 'la 'yɛwoa- 'ŋ ma, 'ŋ nu 'bheɛ- 'nale- 'e ni.»

²³ -Ya 'sienwoa- 'gbu -gblanɛ 'ɛ ni doo: «'Kee pe 'oo pe 'la 'yɛwoa- 'ŋ ma, 'ŋ nu 'bhe 'nale- 'e ni, 'ali- 'kee- ɔkla 'an- 'bhleŋgbe 'kleɛn 'ɛ gbɛ do 'le oo, 'ŋ nu dole 'bhe 'nale- ɔla 'e ni.»

²⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -gblanɛ 'ɛ 'pwele 'pɛɛlii-, 'kee- gele- -a nɛɛ -lɔkpale doo: «'Ŋ -mɛ pe -za 'gbu -la 'yɛwo -a ma ɛɛ?» -A nɛɛ pe a ni doo: «-A pe 'ŋ 'yoo- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ŋgblo 'ɛ 'bheɛ- zi.»

²⁵ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -gblanɛ 'ɛ 'niinale blaale- 'fɛ 'ɛ ɔla, 'ke -ya pele- -bhleŋgbe 'ɛ ni: «'Ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'e Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan ŋgblo 'ɛ 'bheɛ- 'kan, 'bheɛ- 'ya na 'ŋ ni pele -koo do ta 'saanibhe.»

²⁶ 'Bhe -jan 'ɛ 'bhe 'yee- -bhleŋgbe 'ɛ ta ɔkla sun 'egbenɛle. 'Dun- -ya 'sienlawoa gban -jan 'la 'bhe ta -gblanɛ 'ɛ ni, yaa 'cie mu 'ɛ 'yɛ ma, yaa -yaa so a -gbɛdole 'bhe klele ma.

²⁷ 'Bhe yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -ya gooba -srwase' mu 'ɛ do winbole 'kaa 'bhe ge Zaan ŋgblo 'ɛ 'kan, 'bheɛ- 'bhe nu 'kele- -a ni.

²⁸ -Srwase' mi 'ɛ -ja Zaan ŋgblo 'ɛ 'kanle- -kaso 'fɛ 'ɛ ɔla, 'kee- nule- 'bhe 'le pele -koo do ta. 'Kee- 'bhe 'nale -gblanɛ 'ɛ ni. 'Bheɛ- 'ke -gblanɛ 'ɛ 'bhe 'kpale 'bhe nɛɛ 'koo.

²⁹ Zaan -a -klanlanɛ mu 'ɛ 'bhe 'male-, 'ke -o nule- -a gbaa 'ɛ 'silɛ-, 'bheɛ- 'ke -o gele- -a binle.

Zesu -o -yaa' winbowo mu 'ɛ dayɛ pe 'zi

³⁰ Zesu a winbowo mu 'ɛ dale blaana -waa' 'taa 'ɛ ta, 'ke -woo -lɛkpale 'eke- ta 'yee- Zesu -din, 'bheɛ- 'ke -o -za mu 'la 'kpen ɔkla 'bhe 'pegee -o mɛɛ mu -daanna -za mu 'la 'kpen 'le, 'mu 'yigooɔnle -a ni.

³¹ Zesu pe -o ni 'kaa: «-Koo' go -gɛ, 'bheɛ- -koo' ge 'edanma -koo' 'yitrɛle sa -kpe ta yɛ do ɔnɔɔ.» Zesu -janwoa 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasɔyi mɛɛ -bebe 'yaa- nu 'zi -o ba 'ke -o ge 'waati 'ɛ 'kpen ba, -asiikoo Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa -yaa pebhleyɛ -srɔwo -o 'koo.

Zesu pebhle ɔnaa mɛɛ 'waa 'soo ni (5.000)

(Matie 14.13-21; Luki 9.10-17; Zaan 6.1-14)

³² 'Bhe 'yi, -O -saan -yitakon do 'yi, 'bheɛ- 'ke -o -yi 'ɛ takanle, 'bheɛ- 'ke -o 'gbansaan 'te gele- -kpe 'ɛ ta yɛ do ɔnɔɔ.

³³ 'Dun- mɛɛ -bebe -o ɔya, -o ge bhla 'ɛ zi -yitakon 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -woo madwa-. 'Bhɛla- -yile, 'bhe mu -daa -wa mu 'ɛ 'kpen ta, 'bheɛ- 'mu blasaan-, 'ke 'mu gele- zenle blaale- 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'lɛɛ -o -yaa ge 'zi yɛ 'la ɔnɔɔ 'bhe ɔnɔɔ.

³⁴ Zesu zinale -yitakon 'ɛ 'yi, 'kee- -za- maa' -gbɛnɛ 'ɛ yeɛle-. 'Bheɛ- -o -yrenklaa -a ma. -Amasɔyi -o -yaa 'bhii- -bhlaa mu 'la -o gooba mi laa -o ta. 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -yoo -o daanle 'sanle -za -bebe 'le.

³⁵ -E ɔbwa mɛɛ mu 'ɛ daanle ma, 'bheɛ- 'waati 'ɛ ɔbhwa 'egboonle. -Ayile, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo mabɛɛnle -a -din, 'ke -wa pele- -a ni: «'E 'yɛkpa, -koo' -o -bon dreyi' -a ma 'dɛ! 'Bheɛ- 'waati 'ɛ ɔbhwa gban 'egboonle;

³⁶ -a pe mɛɛ mu 'lɛɛ- ni 'kaa -o ge pele mu -loyrɛ' -glin -bon 'yi -wa mu 'pegee -koo' -din -wa mu 'ɛ ta.»

³⁷ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a pele -o ni doo: «'Ka mu 'gbu pele na -o ni!» 'Bheɛ- -o pe -a ni 'ezin- doo: «'Ali- 'ke 'o denie -goli' 'tanbha -kɛmɛ plɛ pe 'bluu ɔlwa, 'bheɛ- 'ke 'o 'bhe ɔnaa 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ- ni, 'bhe so -o mabhɔle ɛɛ?»

³⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu -o -lɔkpale 'kaa: «'bluu 'wɛɛ- -le 'ka 'koo ɛɛ? -Ka ge -a -glin doo.» -O gele 'eke- -lɔkpale 'ke -o nule- -a pele -a ni: «'bluu 'soo 'pegee kaa plɛ.»

³⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni doo: «-Kaa pe mɛɛ mu 'ɛ ni doo -o yala- -bon -doo 'ɛ ta -le ma -le ma!»

⁴⁰ 'Bheɛ- mɛɛ mu 'ɛ -yalaa' -le ma -kɛmɛ do do 'pegee mia plɛ bhe vu vu.

⁴¹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'bluu 'soo 'ɛ 'pegee kaa plɛ -o 'kunle -a 'koo, 'ke -ya -yɛ 'kpale laanima, 'bheɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole pele 'ɛ ma. 'Bhe blaanta, 'kee- 'bluu mu 'ɛ takanle kplokplo, 'ke -yoo 'kpale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'koo 'kaa -woo

-yicien' -zamaa' 'ε ma. 'Bhe klegbeya do 'ε yi, 'kee- kaa ple 'ε 'yicienle -o 'kpen ma.

⁴² Mεε mu 'ε 'kpen pεbhla-, 'bhεε- -o kpedwa-.

⁴³ -O yanle pε 'ε 'bhlelele, 'bluu 'lekpu- mu 'pegee kaa mu 'la □bwa -o blaana, 'mu ciε -nε □yan vu ta ple -paa.

⁴⁴ Mεε mu 'la 'kpen 'yee- pε 'ε □bhla, 'mu 'yaa 'gwlaan- 'waa 'soo (5.000); le mu 'pegee -nε mu laa -yaa 'bhe mεε -lii 'ε ba.

*Zesu 'taawo zii' -draa 'ε ta
(Matie 14.22-33; Zaan 6.15-21)*

⁴⁵ 'Bhe -za mu 'ε 'kanle- -gun bhe, Zesu 'a □pia -yaa' -klanlana mu 'ε ni 'kaa -o ge 'san -yitakon 'ε 'yi kpanma. -E -yaa zi 'bhii- -o 'kan 'a -lεε -so -draa 'yε gbε do 'ε ta, Betisaida -wa 'ε ba -yε 'ε ta. 'Bhe 'waati 'ε ba, 'yee- 'gbu nu 'ploole- -zamaa' 'ε ma 'kaa -o ge -o ba -lε ma.

⁴⁶ Zesu 'yanle- 'ploolele -zamaa' 'ε ma, 'kee- gele- -a 'seriwolε gōon do wiin-.

⁴⁷ -Bi □pwa 'waati 'la ba, -yaa' -klanlana mu 'ε 'yaa- -yitakon 'ε 'yi, -yi 'ε dreyi', 'bhεε- 'yee- Zesu do -kplen -yaa 'trε ma.

⁴⁸ Zesu 'a □ya 'bhii -yaa -klanlana mu 'ε gbεzikaan -yitakon 'ε 'bhole- ma, -amasroyi -ploo 'ε 'yaa- 'kan zii' 'kee- nu -o ba -yε ta. 'Bhe klele 'tε, zrwanzii maa gwlen -we bhla □lwa 'ε ba, 'kee- 'taawole 'sanle -yi 'ε ta 'kee- nu -o ba -yε ta, -e -yaa zan droon' 'kanle- -o ta.

⁴⁹ -Wa yele 'taawoyrε 'ε □nōo -yi 'ε ta, -e □kla -o ni 'bhii- jielii do -le -yaa 'kele-, -ayile 'ke -o -gbekanle 'sanle.

⁵⁰ -Amasroyi, -o 'kpen 'a □ya, 'bhεε- -gblaan □klaa -o -yi. 'Bhe yε do 'ε □nōo bhe, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka 'ka zrudo 'eglōole, 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa -gblaanle'.»

⁵¹ 'Bhe blaana, 'kee- 'sanle -o zi -yitakon 'ε 'yi, 'ke -ploo 'kanle- 'ε dulale. -Yaa' -klanlana mu 'ε 'liibhaala -o ma 'kee- kan -a -dan' ta.

⁵² -Amasroyi, -e 'sole- maza 'la □kla -o -yε ma 'bluu 'yicienyε 'ε □nōo, -waa 'bhe -yi 'malε- -li bi, -woo 'trōn 'yi -dwa 'eglōole 'bhe 'yimale ma.

*Zesu gadε mu -bheela Zenezareti 'klεn
'ε 'yi
(Matie 14.34-36)*

⁵³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlana mu 'ε 'yanle -draa 'ε takanlele bhla 'la ba, 'ke -o zinale -draa -yε gbε do 'ε ta Zenezareti 'trε 'ε ta, 'bhεε- -o -yitakon 'ε 'yrela- -yi 'ε 'lεzi-.

⁵⁴ -O zinale -gun -yitakon 'ε 'yi, 'ke mεε mu 'ε -o Zesu madōle 'bhe yε do 'ε □nōo bhe.

⁵⁵ 'Bhe klele 'tε, 'ke mεε mu 'ε gele- Zesu 'nuza- 'ε wonwonzenle 'klεn 'ε 'yi yrekpen- □nōo. 'Bhεε- mεε mu 'ε 'yaa- zan gadε mu 'ε 'le -a ni 'mu 'yila -saa mu 'ε ta. 'Ke -o -yaa ma 'kaa -yoo yε 'oo yε 'la □nōo, -o -yaa ge -a zi 'bhεε- □nōo ye.

⁵⁶ 'Kee- -yaa bhō yε 'oo yε 'la □nōo, -wa gblaana mu ta oo, -wa 'fientronne mu ta oo, -bōn 'yi -wanε' mu ta oo, mεε mu 'ε 'yaa- nu -waa' gadε mu 'ε 'lekpalε -kpan mu 'ε ta, 'bhεε- -o -yaa -sromabō Zesu ni dōo: «-A 'to 'ke 'waa- gadε mu 'ε -woo gbε yan sa -yaa' dunε- tralape 'ε ma.» Gadε mu 'la 'kpen 'mu gbε -yaan 'bhe ma, 'mu 'kpen 'bheela-.

7

*Farizi mu 'ε 'pegee 'Ton daan mu 'ε -o
-gbōo mu a 'sinii ta za -klosikunle
(Matie 15.1-20)*

¹ Farizi mu 'ε 'pegee *'Ton daan mu 'ke mu -daa Zeruzalemu. 'Bhεε- -o 'pegee Farizi mu 'ε -ja -o -lekpalε Zesu zi.

² -O -yaa' *-klanlana mu 'ε 'klosikwan, 'bhεε- -wa □ya 'bhii- 'ke 'mu -o pεbhlele, 'mu 'laa -yaa 'mu gbε mafε 'bhii- -wa kle gōnε- 'la gbεen- Zuufu mu a 'sinii ta za 'ε ma.

³ Wlan 'ε ni, Farizi mu 'ε 'pegee Zuufu -vin mu 'ε 'kpen waa -yaa so pεbhlele, 'ke -waa -o gbε mafεle 'elwale 'pe, 'bhii- -o -yaa kle gōnε- 'la gbεen- -o -gbōo mu a 'sinii ta za 'ε ma.

⁴ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke -o -daa 'plεε 'yi, waa so pεbhlele, 'ke waa -o gbε mafεle 'elwale pe. -O -gbōo mu -o 'sinii ta za -bhεeke' -bebe □twa -o ni, 'bhεε- -o 'mu 'klosikun: 'bhe 'ke mu -le 'bhii- -waa' -yi 'mipe- mu -yifεgbeya 'pegee -waa' 'trεgbō-, 'bhεε- -waa' piibhεgbō mu -yifεgbeya.

⁵ 'Bhela -zayi' -le, Farizi mu 'ε 'pegee 'Ton Daan mu 'ε -o Zesu 'lrokpaan- dōo:

«-Mele □kla 'bhεε- -yaa' pε -klanlanε mu 'ε waa -o 'taawo zii' -koo' -gboo mu a 'sinii ta za mu 'ε ta εε? -Mele □kla 'bhεε- waa -o gbε mafe 'bhii- -wa kle gone- 'la gbεen- -kooa' 'sinii ta za 'ε ma εε?»

⁶ Zesu 'a zikpaa- -o ni 'tε doo: «Mεε -yrekooza kle mu, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'ka ba zayi' 'elwale -so, 'bhe □kla 'ke wlan 'le. -A yooondele -o -a 'koo 'kaa -Waanbhaa' pe doo:

<Mεε mu 'lεε- -woo 'η 'lεd- -a ma -o -liijan' mu 'te -la -le;

'duη- -o zru mu 'ε 'plengole -o 'η ma.

⁷ -Woo 'η gba bhaama, -amasroyi -o mεε mu daan 'ke bhaaplenη mu a 'sinii ta za mu -la -le.»

⁸ Zesu pe -o ni doo: «'Ka -Waanbhaa' a pe 'toη mu 'ε to -a noo-, 'bhεε- 'ka bhaaplenη mu a 'si ta za mu -la -klosikun.»

⁹ -E pe -o ni 'ezin- 'kaa: «'Ka 'ka -bango' -Waanbhaa' pε 'toη 'gbu 'ε 'yi kpataakpa, 'bhεε- 'ka 'kaa- 'sinii ta za mu -la 'klosikun.

¹⁰ Wlan 'ε ni, Moizi pe doo: *<'E dε 'pegee 'e nεε -lεd- -o ma 'elrele>.* 'Bhεε- -ya □pia 'ezin- doo: *<'Ke mεε 'la zan -a dε 'pegee -a nεε 'danganwoa, 'bhe zan -o 'ke dεpε 'le>.*

¹¹ 'Bhεε- 'ka mu 'bhe -jan 'ε maniinaa 'ke 'kaa pe doo 'ke mεε do 'a □pia -a dε 'pegee -a nεε ni 'kaa <'N 'yaa- nu bhole 'ka ba 'η 'koope- 'la 'le, 'bhe □kla 'ke 'kooaban 'le ('bhe 'yi -le -o pε 'la □naa -Waanbhaa' ni)».

¹² 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'bhe zan 'ε ηgblo 'ε sie, 'bhεε- yaa so -a 'gbu 'sroowole 'ke -ya 'koope- na -a dε 'pegee -a nεε ni -li -titi.

¹³ 'Bhe klegbeya -gloon 'ε gbεen- bhe, 'kaa- 'sinii ta za mu 'ε ma, -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yiga- mεε mu 'ε -yρε 'yi. 'Ka 'bhεε- 'yansi za -gloon -bebe kle!»

Pε mu 'la so bhaaplenη 'kpee 'trinjdole (Matie 15.10-20)

¹⁴ Zesu -zamaa' 'ε 'sii gbε dreswoa- 'ezin-, 'ke -ya pele- -o ni doo: «'Ka 'kpen, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'bhεε- -ka -jan 'lεε- 'yima!

¹⁵ Pele 'kedo- 'kpoo 'laa so wlale- mεε 'kpee, 'bhεε- 'bhe 'a 'kpee 'trinjdoo-. 'Duη- pε 'la da bhaaplenη 'gbu 'kpee, 'bhe -le -a 'gbu 'kpee 'trinjdoo- -Waanbhaa' -yρε 'yi.

¹⁶ ['Ke -jan 'lεε- -yima' 'trɔn -o mεε 'la zan ηgblo ma, -ya -yima'.]

¹⁷ Zesu -gwa -zamaa' 'ε -din, 'bhεε- -e -ja wlale 'fε 'ε □la 'waati 'la ba, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -o 'yee- -goon 'ε 'yilrokpale 'a ma.

¹⁸ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Ka mu 'ezin-, 'ka mu laa 'bhe 'yima- εε? 'Ka mu 'laa 'yaango- 'bhii- 'pεεlii- pε 'kedo- 'kpoo 'laa so wlale- mεε 'kpee 'bhεε- -ya 'kpee 'trinjdoo- εε?

¹⁹ -Amasroyi, pele laa wla mεε zru 'ε 'yi, -e ge mεε vi 'ε 'bhεε- 'yi; 'bhεε- -e kle 'ke blinpe 'le boolazi.» (Zesu 'bhe -jan 'lεε- 'woa- win 'la ma 'bhe 'yi -le doo: Mεε so pele 'tole- pε 'bhe 'bhlele.)

²⁰ -E pe -o ni 'ezin- doo: «Pε 'la mεε 'kpee 'trinjdoo- -Waanbhaa' -yρε 'yi, 'bhe da 'e 'gbu zru 'ε 'bhεε- 'yi.

²¹ -Amasroyi, 'kpeejan- -yoo' mu 'ε 'kpen da bhaaplenη 'gbu zru 'ε 'bhεε- 'yi 'bhii- 'ke mu 'lεε gbεen-: 'joo 'yoo- oo, -faan zru oo, mεε dε zru oo,

²² -yanbhoooya zru oo, -naflo zru oo, yienya oo, -dawliya oo, 'taawogbeya -yoo' oo, zranwole oo, mεε 'tosiele oo, 'e 'gbu magbaandele oo, 'bhe 'pegee -zadokleya.

²³ 'Bhe -za 'yoo- mu 'la bhe, 'mu -la 'kpen da mεε zru 'ε 'yi, 'bhεε- 'mu -le mεε 'kpee 'trinjdoo-.»

'Cie le do 'e □kpa Zesu 'yi (Matie 15.21-28)

²⁴ Zesu gole 'bhe yρε 'ε □noo, 'kee- gele Tiri 'kleen 'ε 'yi. -E bhole 'bhe □noo, 'kee- gele- wlale 'fε do -la; 'bhεε- yaa -yaa zi 'bhii- mεε 'kedo- 'kpoo 'a 'yaango- 'bhii- -yoo 'bhe 'fε 'ε □la; 'duη- -a tagaanle laa bole.

²⁵ -Amasroyi, lii 'yoo- -yaa le do -lune' do zi. 'Bhe yρε do 'ε □noo bhe, le 'ε -ya 'male- 'kaa Zesu □nwa, 'kee- gele- baale Zesu gaan ma.

²⁶ 'Bhe le 'ε 'bhe 'laa -yaa 'ke Zuufu le 'le, 'bhe -yaa da Sirofenisii 'kleen 'ε 'yi. -E -sromabwa Zesu ni doo 'bhe lii 'yoo- 'ε -gbin -a -lune' 'ε zi.

²⁷ 'Bhεε- 'duη-, Zesu pe -a ni doo: «-A 'to -nε mu 'ε pebhle 'pε 'bhεε- -o kpεdo. -Amasroyi, 'kee -nε mu a pebhle □sia -o

-la, 'bhεε- 'ya -blinna -gbaan' mu 'ε ni, 'bhe 'laa lele.»

²⁸ 'Yee- le 'ε pe Zesu ni dɔɔ: «'Bhε -o 'ke wlan 'le Mεεzan, 'bhεε- 'duŋ-, 'ke -nε mu -o pεbhle 'zi, -gbaan' mu 'ε -o pε piine- mu 'la balaa' -nε mu 'ε 'kɔɔ pεbhle -tabali 'ε □la 'tre ma, 'mu 'bhe mu -la bhle.»

²⁹ 'Bhε 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Le -nε, 'e -jan 'la □woa bhe, 'bhe -zayi', ge 'e ba -lε ma; lii -yɔɔ' 'ε -gwa 'e 'lunε 'ε zi.»

³⁰ 'Yee- le 'ε 'nule- -a ba -lε ma 'te, 'kee- bhole- -a -lunε' 'ε 'yila- le ta -saa 'ε ta. 'Bhe bhla 'ε ba 'ke lii 'yɔɔ- 'ε -gwa gban 'bhe zi.

Zesu 'bhobho 'trɔn 'wile- do -bheela

³¹ Zesu gole Tiri 'kleen 'ε 'yi, 'kee- 'kanle Sidon -wa 'ε ta, 'bhεε- -e -yaa zan bhla 'la ba Galile -draa 'ε ba -yre ta, 'kee 'kanle -wa vu -o 'kleen 'la 'yi 'bhe 'yi.

³² Mεε 'ke mu -nwa 'ke 'bhobho 'trɔn 'wile do 'le -a ba. 'Bhεε- 'ke -o -sromabole -a ni dɔɔ -ya gbε 'kpa 'bhe 'bhobho 'trɔn 'wile- mi 'ε ma, 'bhεε- 'bhe bhee.

³³ 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'bhobho 'trɔn 'wile- 'ε plɛngole -zamaa' 'ε ma, 'kee- gele- 'kele- 'edanma. 'Bhεε- 'ke -ya gbε -nεbhε' plε wlale- 'bhe 'trɔn mu 'ε 'yi. 'Bhεε, 'ke -ya -liile' bole- -a gbε -nεbhε' do ma, 'bhεε- 'kee- 'bhe -zwanle' 'yee- 'bhobho 'ε nre 'ε ma.

³⁴ 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'e 'yrekpale laanima, 'ke -ya 'trele 'egloole, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «*Efata!*» 'Bhε 'yile 'kaa: «-Ka 'ka 'liiploo-!»

³⁵ 'Bhε yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- mεε 'ε 'trɔn mu 'ε 'liiploole, 'ke -a nre 'ε tagbingole, 'bhεε- 'kee- -jan 'wole 'sanle 'elrele.

³⁶ 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'nule mεε mu 'ε ta, 'bhεε- 'kee- 'yee- 'bhobho 'ε 'mado- mu 'ε 'kpen 'lεmazɔnle 'kaa waa 'bhe -za 'ε 'yigɔɔnle mεε 'kedo- 'kpɔ ni. Dɔɔɔn' -yoo -lεmalazwan bhe, 'woo- mεε mu 'ε -ja -waa' mεε 'ε 'bheez- 'ε wonwon baan' zenle yrekpen- □nɔɔ.

³⁷ Mεε mu 'ε -o 'kpen 'liibhaala -o ma 'kee kan a -dan' ta. 'Bhεε- -o -yaa pe 'zi 'te 'kaa: «Mεε 'lεε- kleza mu 'ε 'kpen -o 'elrele. 'Bhεε- -e sɔ -a klele- dɔɔɔn' 'bhεε- 'trɔn 'wile- mu -jan ma, 'bhe 'pegee 'bhobho mu -janwo'.»

8

Zesu mεε 'waa yizie -lεbwa (4.000) *(Matie 15.32-39)*

¹ 'Bhε 'waati 'ε ba, -zamaa' 'srε -gbεnε do -nwa -o -lεkpale -a zi 'ezin-. 'Bhεε- pele laa -yaa -o 'kɔɔ. 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu -yaa' -klanlanε mu 'ε 'siile, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni 'kaa:

² «Mεε mu 'lεε- -yrenkla' zii' 'η ma, -amasrɔyi -o -yrekpaa' yaga -le -gε 'ke -woo -kɔɔ' zi, 'bhεε- pele laa -o 'kɔɔ -li.

³ 'Ke 'η 'ploola- -o ma -o gbɔndeile 'ε 'le, -o -gblɔzi' nu gale -o ma -o ge bhla 'ε zi -o ba -wa la zi 'ε 'lii gbɔn 'ε 'kɔɔ. -Amasrɔyi -o -bebe -daa yre gbɔɔn nɔɔ-.»

⁴ 'Bhε 'yi 'te, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -wa pele- -a ni 'kaa: «'O nu pele -srɔɔwɔle yre 'ε -dela nɔɔ- -gε, 'bhεε- 'o pele na -o ni, 'bhεε- -o kpɛdɔ -bɔn 'yi yre 'lεε- □nɔɔ εε?»

⁵ Zesu -o -lɔkpale 'kaa: «'bluu 'wεε- -le 'ka 'kɔɔ εε?» 'Ke -wa -lεkunle a ni dɔɔ: «'Srwaple-.»

⁶ 'Bhε klele 'te, 'ke -ya pele- -zamaa' 'ε ni -o yala- 'tre ma. 'Bhεε- -e 'bluu 'srwaple- 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'mu ma, 'ke -yoo takanle 'bhεε- 'ke -ya 'kpale -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kɔɔ dɔɔ -woo -yicien' -zamaa' 'ε ma. 'Bhεε- 'ke 'mu 'bhe klele-.

⁷ Kaane- 'ke mu -yaa -o 'kɔɔ 'ezin-. Zesu -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhe kaane- mu 'ε ma, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni 'kaa -woo -yicien' mεε mu 'ε ma 'ezin-.

⁸ -O 'kpen pε 'ε □bhla, 'bhεε- -o kpɛdwa-. Zesu a -klanlanε mu 'ε -o ciε -nε □yan 'srwaple- -la -paa 'ke 'bluu kpu mu 'la □bwa -o blaana 'mu 'le.

⁹ -O -yaa bho 'gwlaana- 'waa yizie -din (4.000). -O yanle pεbhlelele, 'ke Zesu 'ploole mεε mu 'ε ma 'te.

¹⁰ 'Bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'yee- 'pegee -yaa -klanlanε mu 'ε 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o gele- Dalimanuta 'tre 'ε ta.

Farizi mu 'ε laanima -tɔɔmasie do -yre 'wo zii' Zesu ma *(Matie 16.1-4)*

¹¹ -O bhole 'bhe 'kleen 'ε 'yi 'te, 'ke Farizi mu 'ε 'nule- zaabole Zesu 'le ma. -O -yaa -a zi 'bhii- -o -jan bhee 'kpala -a -lεε, 'bhεε- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Tɔɔmasie

do kle 'ke 'bhe 'a zron 'o ni 'bhii- 'e da -Waanbhaa' ba.»

¹² Zesu 'e 'trele -a nii- 'yi 'egloole, 'bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mele ɔkla 'bhe- 'saanige mu 'e -woo 'sole- maza do -yre wo zii' ee? 'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma 'kaa 'naa nu 'sole- maza do 'kpɔ klele 'woo- 'saanige mu 'lɛɛ- -yre ma!»

¹³ 'Bhe blaani, 'kee- gole- Farizi mu 'e -din, 'bhe- 'kee- 'sanle -yitakon 'e 'yi, 'kee- gele- 'ezin- -draa -yre gbɛ do 'e ta.

Farizi mu a 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ 'pegee Erɔdi a -za

(Matie 16.5-12)

¹⁴ 'Bluu 'sile- ɔnia Zesu a -klanlanɛ mu 'e 'kpee, 'fɔ 'bluu do 'kpɔ -le -yaa -o 'kɔɔ -yitakon 'e 'yi.

¹⁵ Zesu -jan 'lɛɛ- 'bhe 'kpankpanyaan -o ma dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, Farizi mu 'e 'pegee *Erɔdi a 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ 'e ma.»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'e -zaabole 'sanle 'eke- -lɛ ma 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «'Waa 'bluu 'la 'sile- 'ebebele bhe, 'bhɛla- -yile -yoo -jan -gloɔn 'lɛɛ- 'bhe 'wo zii' ee?»

¹⁷ Zesu 'bhe yaangole, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «-Mele ɔkla 'bhe- 'ka -o zaabo 'zi 'ke 'kaa pe -mɛla ma 'bluu 'laa -o 'o 'kɔɔ ee? 'Ali- 'kee- 'tɛn -zon, 'ka 'laa 'mi kleza mu 'e 'yimale -li ee? 'Ka 'trɔn 'yi 'egloole 'de?»

¹⁸ 'Ka 'yɛbhɛ- mu -o, 'bhe- 'ka 'laa -yre ma ye ee? 'Ka 'trɔn mu -o, 'bhe- 'ka 'laa -jan ma ee? 'Bhe 'laa -o -li 'ka 'kpee ee?»

¹⁹ 'N 'bluu 'soo 'la takaa- mɛɛ 'waa 'soo (5.000) 'e ma, -o kpu mu 'la ɔbwa, 'ka cie -nɛ ɔyan 'wɛɛ- -la -paa 'ke -o -le ee?» -O pe dɔɔ: «Vu ta plɛ.»

²⁰ «'Bhe- 'ɲ 'bluu 'srwaplɛ- 'la takaa- mɛɛ 'waa yizie 'e ma, 'ka cie -nɛ ɔyan 'wɛɛ- -la -paa 'ke -o kpu mu 'la ɔbwa 'mu 'le ee?» -O pe dɔɔ: «'Srwaplɛ-»

²¹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -a 'yimale -li ee?»

Zesu -yre 'wi mi do -bheela Betisaida -wa 'e ta

²² Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e ɔnwa Betisaida -wa 'e ta. 'Bhe- 'ke mɛɛ mu 'e 'nule -yre 'wi mi do 'le Zesu ba, 'ke -o -sromabole -a ni 'kaa -ya gbɛ 'kpa 'bhe ma, 'bhe- -e 'bhe bhee.

²³ 'Bhe kle le 'tɛ, 'ke Zesu -yre 'wi mi 'e 'kunle- 'bhe gbɛ ma, 'kee- gele- 'kele- -wa 'e -zanta'. 'Bhe- 'ke -ya -liile' -gloole' 'bhe 'yɛbhɛ- mu 'e ta, 'ke -ya gbɛ 'kpale 'mu ta, 'bhe- 'kee- 'bhe -lɔkpale dɔɔ: «'E yre ma ya ee?»

²⁴ -Yre 'wi mi 'e -ya -yre 'liiploola 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N 'yre -o mɛɛ mu ma, -woo 'bhii- -yri diinj mu gbɛɛn-, -woo 'taawo zii'.»

²⁵ Zesu 'e gbɛ 'kpa gbɛ drɛɛwoa- 'ezin- 'yee- mɛɛ 'e 'yɛbhɛ- mu 'e ta. 'Ke -ya -yɛkpale -a -lɛɛ siinj, 'bhe- -e -bheela, kee- yre ma 'yele 'wej.

²⁶ 'Bhe blaanta 'tɛ, 'ke Zesu 'ploole -a ma, 'bhe- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «Ge 'e ba -lɛ ma, 'dunj- 'yaa 'kanlɛ- -wa 'e 'kpee.»

ZESU 'PEGEE -YAA' -KLANLANɛ MU

Pieri pe 'kaa Zesu -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'e 'le

(Matie 16.13-20; Luki 9.18-21)

²⁷ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanɛ mu 'e -o -ja Sezare Filipu -din -wa mu 'e ba -yre ta. -O -yaa zi 'e 'lii bhla 'la ba, 'ke -yoo -lɔkpale 'tɛ 'kaa: «Mɛɛ mu 'e -woo 'mi 'kun zii' mɛɛ -gloɔn 'e -dela -le ee?»

²⁸ -Yaa' -klanlanɛ mu 'e -wa -lɛkwan -a ni dɔɔ: «Mɛɛ 'ke mu pe 'yoo- 'ke Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'le, -a 'ke mu pe 'yoo- Eli 'le. 'Bhe- -a 'ke mu pe 'ezin- 'kaa 'yoo- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'e do 'le.»

²⁹ Zesu -o -lɔkpa 'ezin- dɔɔ: «'Bhe- 'ka mu 'lɛɛ-, 'ka mu 'kpee ma 'mi -o 'ke -dela -le ee?» Pieri pe -a ni dɔɔ: «'Bhi -le Kriji 'le, -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'la ɔkpa 'bhe 'le.»

³⁰ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu -o -lɛmazɔnle 'egloole dɔɔ: «'Ka 'laa 'bhe 'pele- mɛɛ 'kɛdo- ni.»

Zesu -o -a dɛza 'e 'pegee -a bweza 'e ba 'lɛɛjanwo 'zi

(Matie 16.21-28; Luki 9.22-27)

³¹ 'Bhe blaani, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'e daanle 'sanle gɔnɛ- 'lɛɛ- 'bhe- gbɛɛn- dɔɔ: «-A -lɛdulale -o dɔɔ Bhaaplɛj Gbe 'e nu -yɛnbhɛle 'ebebele, Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'e, 'pegee' sraka 'lɛna -kunlii' mu 'e, 'bhe 'pegee 'Tonj daan mu 'e nu -o -banjole -a -yi. -O nu a klele 'bhe-

-wa dε, 'duŋ- -a gale blaŋ -yrekpa'a' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

³² Zesu 'yaa- 'bhe -za mu 'ε 'wo zii' -o ni kpataakpa. -Ayile, 'ke Pieri -a 'siile mεε mu 'ε 'yre -goma', 'bheε- 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Yaa -janwolε 'bhe gbεen- -gee'!»

³³ 'Duŋ- Zesu 'niinale 'ke -ya -yrekpale -yaa' -klanlanε mu 'ε ta, 'kee- -lale' Pieri ta, 'ke ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'E 'plenjo 'η ma, -Setran' mεε! -Amasroyi 'e 'kpeejan- mu 'ε waa -o 'ke -Waanbhaa' 'kpeejan- mu 'le, 'fo bhaaplen mu 'kpeejan- 'te.»

Mεε sɔ klεle- Zesu zi mi 'le gɔnε- 'la gbεen-

(Matie 16.24-28; Luki 9.23-27)

³⁴ 'Bhe blaŋ, 'ke Zesu -zamaa' 'ε 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε 'siile, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii -e klε 'η zi mi 'le, -ya -banjo' -a 'gbu 'yi, -e yaa -yrigbεεle 'ε 'si, 'bheε- -e nu dɔ 'η zi.

³⁵ -Amasroyi, 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu -si 'ε go -za 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe 'si 'ε 'yi. 'Duŋ- 'ke mεε la zan 'e zru -gwa 'bhe 'gbu 'si 'ε ni 'mi 'pegee -Jan 'Nrāle- 'ε -zayi', 'bhe zan -si 'ε nu golε -za 'yi.

³⁶ 'Ke mεε do 'tre ta pe mu 'ε 'kpen 'srɔɔwoa-, 'ke yaa -Waanbhaa ba bole -yre -si 'ε 'srɔɔwolε, 'bhe -trɔn -o ma -mela -le εε?

³⁷ Bhaaplen sɔ -a 'gbu 'si 'ε tagbawole 'ke -mela -le εε?

³⁸ 'Ke mεε 'la zan -yralakpa'a 'mi 'pegee 'an -jan mu 'ε 'lεε -zɔn mεε mu 'ε 'plen-, 'woo- 'la -o zru laa -o do -Waanbhaa' ni, 'bheε- -woo 'ke -za 'yɔɔ- klε mu 'le bhe. 'Bhe 'yi Bhaaplen Gbe 'ε nu yralakpale 'bhe zan 'ε -lεε, 'ke 'yee- 'pegee -mlεkε' 'wen mu 'ε 'nwa yi 'la 'le -a Dε a 'tɔbhɔleya 'ε 'yi.»

9

¹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma, 'ka mu 'la 'ka -o -gε -zɔn, 'ka 'ke gale plen-, 'mu nu -Waanbhaa' a -Bhɔngbeyā 'ε 'nule yele -yaa' -glɔɔya' 'le.»

*Zesu 'a dɔgbeya 'ε mabɔɔla
(Matie 17.1-13; Luki 9.28-36)*

² -Yrekpa'a' 'srwado- 'kanle- blaŋ, 'ke Zesu Pieri 'bheε- Zaki 'pegee Zaan 'sile, 'ke -o gele- 'edanma vle gɔɔn 'trole- do wiin-, 'bheε- 'ke -ya dɔgbeya 'ε mabɔɔle 'mu 'yre ma.

³ -A ta dunε- mu 'ε 'fleela- 'epu 'penpenle. -O 'kla 'epule gɔnε- 'la gbεen-, 'bhe mεε laa -srɔɔwo' 'tre 'lεε- ta -gε 'ke 'bhe sɔ sɔ 'fεle 'bheε- -ya flee 'bhii- -a ta dunε- mu 'ε 'fleegbeyā 'ε gbεen-.

⁴ 'Bhe yre do 'ε 'nɔɔ bhe, -yaa' *-klanlanε yaga 'ε 'mu 'elwaleta -Waanbhaa' -lεla' janwo mi ple 'ya, Eli 'pegee *Moizi 'ke -woo -balo klε 'zi Zesu 'le.

⁵ 'Bhe klεle 'te, 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni: «'O Daan mi, 'o klεlawoa -gε 'bhe 'lrela- 'dε. 'O nu 'kpaanε yaga dɔle, 'bhi a pe do, Moizi a pe do, 'bheε- Eli -a pe do.»

⁶ Wlan 'ε ni, -e -yaa -jan yεke- 'gbu 'la wo, yaa -yaa 'bhe dɔ, -amasroyi -gblaŋ -yaa 'yee- 'pegee -klanlanε -vin ple 'ε -o -yi.

⁷ Lafle' -gblen do -nwa -o trala, 'bheε- 'bhe lii 'ε 'kpaa -o ta. 'Ke -weli' do dale- 'bhe lafle' -gblen 'ε 'yi 'ke 'bhe 'a pele- dɔɔ: «'Ŋ Gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele 'yele- -gε, -ka 'ka 'trɔnbado -a ni 'elrele!»

⁸ 'Bhe yre do 'ε 'nɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε -woo -yre 'mlingole -o 'zi, 'bheε- waa mεε 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'ezin-, 'ke yaa 'e go Zesu do -kpln ba.

⁹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε zina- bhla 'ε zi vle gɔɔn 'ε 'wiin-, Zesu -o -lemazwan dɔɔ -o -za 'la 'ya waa 'bhe 'yigɔɔnle mεε 'kedo- 'kpɔ ni 'sani- 'yee- Bhaaplen Gbe 'ε bwele plen- gale ba.

¹⁰ 'Bhe -jan 'ε 'bwa -yaa' -klanlanε mu 'ε 'kpee, 'duŋ- -o -yaa 'eke- -lrɔkpa dɔɔ: «-Ya pelawoa 'kaa <'Kee- bwe gale>. 'Bhe 'yi -o 'nale- εε?»

¹¹ 'Bhe blaŋ, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε -wa 'lrɔkpale dɔɔ: «-Mele -kla 'bheε- *'Tonj daan mu 'ε -o pe dɔɔ Eli -le nu nule 'elwale 'pe εε?»

¹² Zesu 'bhe -jan 'ε zikpa-a -o ni dɔɔ: «Wlan -le 'bhe 'le, Eli nu nule 'elwale 'pe pe 'kpen 'kpale- 'bhe 'kpayre- nɔɔ-, 'bheε- 'duŋ- -mele 'kla 'bheε- -a yɔɔnde -o 'ezin- dɔɔ *Bhaaplen Gbe 'ε nu -yrenbhlele 'ebebele, 'bheε- -o nu -a

mafinyanwole ɛɛ?

13 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'mi pe 'ka ni dɔɔ Eli ɔnwa gban, 'bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu -yaa sɔ -yren yɛkɛ- 'la 'kpale -a ta 'mu 'bhɛɛ- ɔkla, 'bhii- -a yɔɔndele -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi bhe.»

*Zesu lii -yɔɔ do ɔgbian -nɛ do zi
(Matie 17.14-21; Luki 9.37-42)*

14 -O bhole -klanlanɛ -vin mu 'ɛ -din, 'ke -o -zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do yele- 'mu zi, 'bhe 'pegee 'Tonɔ daan mu 'ke mu -yaa zaabo 'zi 'woo- -klanlanɛ mu 'ɛ 'le.

15 Zesu ɔklaa -zamaa' 'ɛ ba, 'bhɛɛ- -wa yele, 'ke -o nule- -a -lɛpale blasanlele, 'bhɛɛ- -wa 'pubwa-.

16 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -lɔkpale 'kaa: «'Ka -o zaabo 'zi -mɛla ta -o -le ɛɛ?»

17 -Zamaa' 'ɛ 'plɛŋ mɛɛ do 'a 'lɛkwan- ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɔnwa 'ke 'ɔnwa 'gbe 'ɛ 'le 'e ni, -amasɔyi lii 'bhobho -o -a zi.

18 'Ke lii -yɔɔ' 'ɛ ɔpwa 'a ta yre 'oo yre 'la ɔnɔɔ, -ya balaa' 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ɔnwa 'gbe 'ɛ -ya -liile' pwe -a -lɛ ma, 'bhɛɛ- -ya 'sɔnbhe- mu 'ɛ kan 'eke- ta, 'bhɛɛ- -e dɔ zazraza. 'N 'sromabwa 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'kaa -o 'yee- lii -yɔɔ' 'ɛ -gbin -a zi, 'bhɛɛ- waa 'sɔlɛ- 'bhe klɛle-.»

19 Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ee! 'Ka mu, 'ka 'laa 'ka kpa -Waanbhaa' 'yi! -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ɔnwa 'ka -din ɛɛ? -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'bhɛɛ- 'ɔnwa 'ka 'kwe 'sile- 'ɛ ma ɛɛ? -Ka nu -nɛ 'ɛ 'le 'ɔnwa -gɛ!» 'Bhɛɛ- -o ɔnwa 'bhe 'le -a ni.

20 Lii -yɔɔ' 'ɛ Zesu 'yele-, 'bhe yre do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'kee- -nɛ 'ɛ bɛɛnle- -kpakpa, 'ke 'bhe baale' 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -bhlile' 'sanle 'ke 'bhe 'liile- -dɔn 'ɛ pwe -sɔ 'bhe 'lɛ ma.

21 Zesu -nɛ dɛ 'ɛ -lɔkpa 'kaa: «Lii -yɔɔ' 'lɛɛ- -yoo 'e gbe 'ɛ zi 'bhe ɔnɔɔ ɔmwa gban ɛɛ?» -Nɛ dɛ 'ɛ -ya -lɛkwan Zesu ni dɔɔ: «-Ya zi -e 'san 'a matruŋnɛ 'le.

22 'Bhɛɛ- 'waati 'ɛ 'ke ba, 'yee- lii -yɔɔ' 'ɛ -ya ɔbwa 'tɛ 'yi 'bhe 'pegee -yi ba, 'kooko- -ya dɛ. 'Duŋ-, 'o 'yrenkla 'e ma, 'kee sɔ -za do 'ke klɛle-, 'e 'zoole-, bho 'o ba!»

23 Zesu 'a zikpa -a ni dɔɔ: «-Mɛle ɔkla 'e pe 'kee sɔ -za do klɛle- ɛɛ? -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan 'e ɔkpa -Waanbhaa' 'yi, -za 'kpen klɛ 'sɛŋ -o 'bhe zan 'ɛ ni.»

24 'Bhe yre do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -nɛ dɛ 'ɛ -gbekanle, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'duŋ- nu bho 'ɔnwa 'ke 'ye 'ɔnwa 'kpaleya 'ɛ 'ke kla a ba!»

25 Zesu 'a 'yele- 'bhii- -zamaa' 'ɛ 'yaa- zan blasanlele -o ba -yre ta, 'kee- 'pɛɛnle lii -yɔɔ' ta 'ke -ya pele- dɔɔ: «Lii 'bhobho, 'mi pe 'e ni go -nɛ 'lɛɛ- zi, 'bhɛɛ- 'yaa bɔlɛ 'ezin- -a zi 'sekeseke.»

26 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke lii -yɔɔ' 'ɛ -gbekanle 'kree, 'bhɛɛ- 'kee- -nɛ 'ɛ bɛɛnle- 'egloole, 'bhɛɛ- 'kee- gole- -a zi. -Nɛ 'ɛ 'srinna- zazraza 'bhii gbaa, -asiikɔ mɛɛ -bebe -yaa pe 'zi dɔɔ -e -gaa.

27 'Duŋ- Zesu -nɛ 'ɛ 'kunle -a gbɛ ma, 'kee- bhole- -a ba -a -wlenlele, 'bhɛɛ- 'kee- dulale -a gaan ta.

28 Zesu 'bhole- bla -a ba -lɛ ma, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɔkpale 'edanma dɔɔ: «-Mɛle ɔkla 'o mɔɔ 'fuu 'laa 'sɔlɛ- 'yee- lii -yɔɔ' 'ɛ -gbinle' ta ɛɛ?»

29 'Bhɛɛ- Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Ke yaa 'e go 'seriwole do -kplɛn ba, 'ka 'fuu 'laa sɔ 'bhe lii -yɔɔ' -gloɔn 'lɛɛ- -gbinle' ta.»

*Zesu -o 'a dɛza 'pegee -a bweza gale ba
'ɛ ba janwo gbɛ dɛɛwo 'zi*

(Matie 17.22-23; Luki 9.43-45)

30 -O gole 'bhe 'yre 'ɛ ɔnɔɔ, 'ke -o 'kanle Galile 'klɛn 'ɛ 'yi. Zesu 'laa -yaa -a zi 'bhii- mɛɛ mu 'ɛ -wa geyre dɔ.

31 -Amasɔyi, -e -yaa -a zi 'bhii- -e -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ daan -za -gloɔn 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'le: «-O nu Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'lenalɛ mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'mu 'a dɛ, 'bhɛɛ- -a gale bla -yrekpa' yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

32 'Duŋ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa 'bhe -jan 'ɛ 'yimalɛ, -o -yaa -gbla -a 'zi -a -lɔkpale ma.

*Mɛɛ 'la zan -o 'egbla -Waanbhaa'
ba*

(Matie 18.1-5; Luki 9.46-48)

33 Zesu 'pegee -yaa' * klanlanɛ mu 'ɛ ɔwlaa Kapɛnɔmu. -O bhole 'fɛ 'ɛ ɔla bhla 'la ba, 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -lɔkpale 'tɛ 'kaa: «'Ka -yaa zaabo 'zi -mɛla ta zi 'ɛ 'lii ɛɛ?»

34 'Duŋ- waa -wele'. -Amasɔyi, -o -yaa zi 'ɛ 'lii bhla 'la ba -o zaabwa- 'eke- -lɛ ma dɔɔ -o -de 'gbu -le 'egbla -o ba ɛɛ.

³⁵ 'Bhe kle le 'te 'ke, Zesu 'yaale, 'kee-
-yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε 'siile, 'bheε- 'ke
-ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan -a zi
'bhii- -e kle mɔkpen' 'lεε mi 'le, 'bhe zan
kle 'pe -o 'kpen -zanta' mi -la -le, 'bheε- -e
kle mɔkpen' a yewonε 'le.»

³⁶ 'Bheε- -e -nε 'fientronne do □kwan,
'kee- 'bhe dulale -o plen-, 'bheε- 'ke -ya
bole- -a gbε 'yi, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa:

³⁷ «'Ke mεε -o mεε 'la zan -nε
'fientronne 'lεε- 'yansi do □kwan 'elrele
'mi 'tɔ 'ε -zayi', 'bhe zan 'mi 'gbu -la
□kwan 'elrele bhe. 'Dun- 'ke mεε 'la zan
'mi □kwan 'elrele, 'bhe zan laa 'mi do
-kplen 'kunle- 'elrele, 'dun- mεε 'la zan
'mi 'winbwa- -e 'bheε- □kwan 'elrele 'ezin-
bhe.»

*Mεε 'la zan laa -o -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'le, 'bhe
-o -kɔɔ' 'yienii 'le
(Luki 9.49-50)*

³⁸ Zesu a -klanlanε 'la 'tɔ 'yaa Zaan, 'bhe
pe Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o mɔɔ mεε
do □ya 'ke -yoo 'zina mu -gbin 'zi mεε 'ke
mu zi 'e 'tɔ 'ε 'yi. 'O 'bhe mazapia -a ni,
-amasroyi yaa -o -kɔɔa' mεε 'ε do 'le.»

³⁹ 'Dun-, Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Ka
'laa 'bhe mazapele -a ni, mεε 'kedo- 'kpɔ
'laa sɔ 'sole- maza klele- 'mi 'tɔ 'ε 'yi, 'bheε-
'bhe blaen yre do 'ε □nɔɔ bhe, -e ge -jan
'yɔɔ- wole 'mi ma.

⁴⁰ -Amasroyi, 'ke mεε 'la zan laa -o -kɔɔ'
'sɔɔnnii 'le, 'bhe zan -o -kɔɔ' 'yienii -la -le.

⁴¹ 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -yi 'paayan□
do □naa 'ka ni, -amasroyi 'ka -o mεε -Bhee
-Kpɔsɔɔ Kriisi a pe mεε mu 'le bhe, 'mi pe
'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'bhe zan nu 'bhe ma
-tron 'srɔɔwole.»

*Zesu -o mεε mu 'ε 'kpelekan zii' -o
baaza ma -za 'yɔɔ- 'yi*

(Matie 18.6-9; Luki 17.1-2)

⁴² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ne
'fientronne mu 'la -woo □kpaa 'mi 'yi, 'ke
mεε 'la zan 'a □wlaa -o zi 'bheε- -o -balaa'
-za 'yɔɔ 'yi, 'ke -o -yaa vle -kpuŋ -gbene
do yre 'bhe zan 'ε bhlo ma, 'bheε- -wa blin
weyi- 'ε ba, 'bhe mabhaa yaa nu bhole bhe
zan 'ε ma.

⁴³ 'Kee gbε 'ε do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bheε-
'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a takan', 'bheε- 'ya
go 'e ma. 'Kee ge 'e gbε do 'le bole -yre ma
-si 'ε 'yi, 'bhe mabhaabhɔ 'e ma 'ke 'bhe

kan 'kee ge 'e gbε ple 'le -jranama 'te 'la
yaa lii -titi 'bhe 'yi 'bhe ta.

⁴⁴ [-A nɔɔ- -wlennε' mu 'la gbaa mu 'ε
bhle, waa ga -titi, 'bheε- -a □nɔɔ 'te 'ε yaa
lii -titi.]

⁴⁵ 'Kee gaan do -le 'a 'wla zii' 'e zi 'bheε-
'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a takan' 'bheε- 'ya
go 'e ma. 'Kee ge 'e gaan do 'le bole -yre
-si 'ε 'yi, 'bhe mabhaabhɔ 'e ma 'ke 'bhe
'kan 'kee ge 'e gaan ple 'le -jranama 'te 'ε
'yi 'bhe ta.

⁴⁶ -A nɔɔ- -wlennε' mu 'la gbaa mu 'ε
bhle, waa ga -titi, 'bheε- -a □nɔɔ 'te 'ε yaa
lii -titi.]]

⁴⁷ «'Bheε- 'kee 'yrebbhe- do -le 'a wla zii'
'e zi 'bheε 'e baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, -a yro.
'Kee- ge 'e 'yre gbε do 'le -Waanbhaa' a
-Bhlegbeya -wa 'ε ta, 'bhe mabhaabhɔ 'e
ma 'ke 'bhe kan 'ke -woo 'e blin -jranama
'te 'ε 'yi 'e 'yrebbhe ple 'le 'bhe ta.

⁴⁸ [-A nɔɔ- -wlennε' mu 'la -o gbaa mu
'ε mu 'ε bhle, waa ga -titi, 'bheε- -a □nɔɔ
'te 'ε yaa lii -titi.]

⁴⁹ Wlan 'ε ni, 'ka 'kpen do do nu 'kanle-
'te -yren 'ε 'bheε- 'yi, 'bheε- 'ka nu gole -za
-yi, 'bheε- 'ka bo 'ka -yre ma yikpensee
ta 'bhii- 'ke -o we □kpaa wi ma gɔne- 'la
gbεen-, 'bheε- yaa bɔn -titi.»

⁵⁰ «Wε 'ε -yoo 'ke pe -lrele' do 'le, 'dun-
'ke -a -nraleyā 'ε -gwa -a -yi, 'ka sɔ -a
-nrāle' -mε pe -la -le 'ezin- εε? 'Ka 'gbu
'yinra- 'bhii- we gbεen-, 'bheε- -ka bo 'eke-
'yi yilabla 'yi.»

ZESU -O -WAANBHA A YEW O 'ZI ZUDE 'PEGEE ZERUZALEMU

10

Gwlenna yaa- 'kanza-

(Matie 19.1-12; Luki 16.18)

¹ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlanε mu 'ε
-gwa 'bhe yre 'ε □nɔɔ, 'bheε- -o -ja Zude
'kleen 'ε 'yi. 'Bhe blaen, -o -ja Zruden yue
-yre gbε do 'ε ta. 'Ezin- 'ke -zamaa' 'srε
do 'e 'lekpale -a zi, 'bheε- 'ke -yoo daanle
'sanle 'bhii- -ya kle 'tanjii gɔne- 'la gbεen-.

² Farizi mu 'ke mu 'mu 'mabεenna -a
-din, 'bheε- 'mu -yaa zi 'bhii- 'mu -jan bhee
bɔ -a -lεε, -ayile 'ke 'mu 'a 'lrɔkpale 'te dɔɔ:
«-Kɔɔa' 'ton 'ε ta, mεε do sɔ 'ploole 'bhe na
ma εε?»

3 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni -o -lrɔkpalele 'ezin- dɔɔ: «*Moizi 'tonj -gloɔn 'ε -dela yɔɔndia- 'ka ni εε?»

4 -Wa zikpaa- Zesu ni dɔɔ: «Moizi pe 'o ni 'kaa 'ke mɛɛ do -a zi 'bhii- -e 'plo- -a na ma, -e gwlenaa yaa- 'kan 'sɛwɛdɛ, 'bhɛɛ- -e 'bhe kpa -a na 'kɔɔ; 'ke 'bhe ɔkla, 'bhɛɛ- -e sɔ 'ploole -a na ma 'te.»

5 'Bhe klɛle 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Moizi 'bhe 'tonj -gloɔn 'ε 'sɛwɛyɔɔndia 'ka ni, 'ka 'trɔn 'yi -gloɔya' 'ε 'bhɛɛ- ma.

6 'Kebhlaale, 'elwale -Waanbhaa' -yaa 'drunyan klɛ 'zi bhla 'la ba, -e 'gwlaan- 'pegee le -la ɔkla.

7 'Bhɛla- -zɛɛle, 'gwlaan- nu gole -a dɛ 'pegee -a nɛɛ ba 'fa -la, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -a na nu bole 'eke- 'yi.

8 -O mɛɛ plɛ nu 'kpale- 'eke- ma, 'bhɛɛ- -o klɛ mɛɛ do, 'bhe klɛgbeya 'ε 'yi, waa nu klɛle -li mɛɛ plɛ 'fɔ mɛɛ do 'kpɔ.

9 -Waanbhaa' pɛ plɛ 'la ɔkpa 'eke- ma, 'bhɛɛ- -yoo ɔkla do, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o gole 'eke- ma.»

10 'Bhe blaana, Zesu 'pegee -yaa' -kɔɔlanɛ mu 'ε 'yaa- bhla 'la ba 'fɛ 'ε ɔla, 'ke -wa -lrɔkpale 'ezin- -e -jan 'la ɔwoa 'bhe ma.

11 Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -ploola -a na ma, 'bhɛɛ- -e le -bhɛɛke' -yalaa', -e -yanbhɔɔya -la ɔkla -a 'na -lwa mi 'ε ba 'bhe gbɛɛn- bhe.

12 'Bhɛɛ- 'ke le do -gwa -a -nɔɔ 'kɔɔ, 'kee- 'yalaa- 'gwlaan- -bhɛɛke' 'kɔɔ, -e -yanbhɔɔya -la ɔkla bhe 'le bhe.»

Zesu -o -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'dumawo zii' (Matie 19.13-15; Luki 18.15-17)

13 Mɛɛ 'ke mu ɔnwa -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ 'ke mu 'le Zesu ba, 'kooko- -ya gbɛ 'kpa 'mu ma, 'bhɛɛ- -e 'mu 'dumawo. 'Duɔj- -yaa' -kɔɔlanɛ mu 'ε 'bhe mazapia 'bhe zan mu 'ε ni.

14 Zesu -o yele 'bhe -za -gloɔn 'ε klɛyɛ 'ε nɔɔ-, 'ke -ya zrupliile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -yaa' -kɔɔlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'ε nu 'ɲ ba, 'ka 'laa 'bhe 'yigale -o 'kɔɔ. -Amasɔyi mɛɛ 'la zan mu -o 'bhii- 'woo- -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'lɛɛ- dɔgbeya 'ε gbɛɛn-, -Waanbhaa' a -bhɛnɔgbeya 'ε -yoo 'bhe zan mu -la pɛ 'le.

15 'Mi 'a pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan laa -Waanbhaa' a -bhɛnɔgbeya 'ε -za 'kunle- 'bhii- -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ do gbɛɛn-, 'bhe zan laa nu 'sɔle- gele- -a ɔnɔɔ.»

16 'Bhe blaana, 'ke Zesu -nɛ 'fiɛntrɔnnɛ mu 'ε 'kunle -a gbɛ -yi, 'ke -ya gbɛ 'kpale -o 'kpen ta do do 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'dumawole.

Pezan do a -za

(Matie 19.16-30; Luki 18.18-30)

17 'Bhe blaana, Zesu 'pegee -yaa' -kɔɔlanɛ mu 'ε 'yaa- zan dɔle 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'ke mɛɛ do nule- blasanlele, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu gaan ma 'bhe 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe -lrɔkpale 'kaa: «Daan mi wlan, 'ɲ -mɛ pɛ za 'gbu -la klɛ, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' ba bole -si 'la -danj' 'laa -o -a ma, 'ɲ 'bhe 'srɔɔwo- εε?»

18 Zesu 'a 'lɛkwana -a ni dɔɔ: «-Mɛle ɔkla 'bhɛɛ- 'ya 'pe zii' 'mi ma dɔɔ<Daan mi wlan εε?> Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o 'ewlanle, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kpen ba.»

19 «'E -Waanbhaa' a 'tonj mu 'lɛɛ- dɔ εε? 'Kaa: <'Yaa mɛɛ dɛle, 'yaa -yanbhɔɔya klɛle, 'yaa -faanwole, 'yaa bhla 'kpale- 'e -vindo' mi ma, 'yaa mɛɛ mu 'kɔɔpɛ- 'silɛ- -dawli' ma, 'e dɛ 'pegee 'e nɛɛ -lɛdɔ' a ma.»

20 'Yee- mɛɛ 'ε -ya -lɛkwana Zesu ni 'te dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɲ 'bhe 'tonj mu 'la bhe 'mu 'kpen -kɔsɔkunle -saan 'ɲ matrunya bhla zi ma.»

21 Zesu 'e 'yɛkpale -a ta, 'ke -a ba -za 'sole 'bhe ni 'egbenɛle. 'Bhɛɛ- 'bhe 'pe -a ni 'te dɔɔ: «'Yaa -za do 'kpɔ -la klɛle -li, 'bhe -le 'e 'kɔɔpɛ- mu 'ε gɔnlele; ge -o 'kpen gɔn, 'bhɛɛ- 'yoo- ma -gɔli' 'ε 'na 'kɔɔflɛnzana mu ni. 'Kee 'bhe ɔkla, -naflo -bebe nu klɛle 'e 'kɔɔ lafle' 'yi. 'Bhe blaana, 'bhɛɛ- 'e nu dɔle 'mi zi 'te!»

22 'Yee- mɛɛ 'ε -e 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -a zrubatedɔle -a ma, 'bhɛɛ- 'kee- gele- -a wleyisriwolele, -amasɔyi -naflo -bebe 'yaa- -a 'kɔɔ.

23 Zesu 'e 'yɛ 'mɛngole -a zi mu 'ε ta, 'ke -ya pele- -yaa' -kɔɔlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «-Naflo mu -o mɛɛ 'la zan mu 'kɔɔ, -o gele la -Waanbhaa' a -bhɛnɔgbeya yɛ 'ε ɔnɔɔ 'dɛ!»

24 'Bhe -jan 'ε 'bhe -yaa' -kɔɔlanɛ mu 'ε 'kpeɛɛnia -o ma. -Ayile 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- 'kaa: «'Nj 'bhɛgwɛn- mu,

-Waanbhaa' a -bhlengebeya yre 'ε □nɔɔ gele la 'dε!

²⁵ 'Yɔɔnma do 'kanle- -o 'edile -mlɛsiɛnnɛ do -gluu zi 'kee- kan pɛzan do gele ta -Waanbhaa' a -bhlengebeya yre 'ε □nɔɔ 'dε.»

²⁶ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ε 'kpeeleni gbe -yɔɔ 'ε 'kɔɔ -o ma 'ezin-, 'ke -woo 'eke- -lrɔkpale dɔɔ: «-Dele sɔ gole- -za 'yi εε?»

²⁷ Zesu 'ε 'yrekpa- -o ta frii 'ke -ya pele- dɔɔ: «Bhaaplɛɲ mu -yre 'yi, 'bhe 'laa sɔ klele-, 'duɲ- -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe 'laa -o -za 'ke 'le. -Amasrɔyi, -za 'kpen kle 'sen -o -Waanbhaa' ni.»

²⁸ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pɛri 'a pele -a ni 'kaa: «'E 'trɔnbado doo, 'o mɔɔ 'o 'niigwa- -za 'kpen 'yi, 'bhe- -o □nwa dɔle 'e zi.»

²⁹ Zesu 'a zikpa- -a ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni 'kaa: 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yaa' 'fɛ oo, -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu oo, -a nɛɛnɛ- le mu oo, -a dɛ oo, -a nɛɛ oo, -a -nɛ mu 'pegee -yaa' gba mu 'ε 'kpen □twa -a nɔɔ-, 'mi 'pegee -Jan 'Nrɛle- 'ε -zayi',

³⁰ 'bhe zan nu 'bhe pɛ mu 'ε 'kpen do do dulayre -kɛmɛ do do -srɔɔwolɛ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Kee- □kla 'fɛ mu 'le oo, -a nɛɛnɛ- 'gwlaan- mu 'le oo, -a nɛɛnɛ- le mu 'le oo, -a nɛɛ mu 'le oo, -a -nɛ mu 'le oo, 'bhe 'pegee gba mu; 'duɲ- -o nu -yrenkpale 'bhe zan 'ε ta 'pe. 'Bhe- -e nu -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwolɛ 'drunyan 'la 'bhe -o zan bhe 'bhe 'yi 'tɛ.

³¹ 'Duɲ- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zilɛɛ- mu 'le, 'mu -bebe nu klele zizan- mu 'le boolazi, 'bhe- mɛɛ 'la zan mu -o -zɔn zizan- mu 'le, 'mu -bebe nu klele zilɛɛ- mu 'le.»

Zesu -o -a dɛza 'pegee -a bweza gale ba 'ε ba janwo gbe yaga mi wo 'zi

(Matie 20.17-19; Luki 18.31-34)

³² Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ε 'yaa- zi 'ε 'lii Zeruzalɛmu 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'yee- Zesu 'gbu dɔle -yaa -o -lɛɛ. Yaa -klanlanɛ mu 'ε blina- yien -yaa, 'bhe- mɛɛ 'la zan mu dɔle -yaa -o zi -gblaan -yaa 'mu 'yi. 'Bhe 'yi 'tɛ, 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu 'ε 'sii gbe drɛɛwɔle 'edanma, 'bhe- -za 'la 'yaa- nu 'tɛnlɛ- -a ma, -yoo 'kpeelɛkanle -saan 'bhe 'le.

³³ 'E pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -kɔɔ' -o gelawo zii' Zeruzalɛmu bhe -o nu *Bhaaplɛɲ Gbe 'ε 'lenalɛ 'sraka 'lena -kunlii' mu 'ε 'pegee 'Toɲ daan mu 'ε ni. 'Mu nu 'kiti baalɛ -a ta 'kaa -wa dɛ, 'bhe- -mu nu -a -lenalɛ Zuufu kle mu ni.

³⁴ 'Bhe mu nu -a malrɔgolɛ, 'mu nu 'mu -liile' 'klalɛ -a ta, 'mu nu a tafɛle 'ke gbanbhle 'le, 'bhe- -mu nu -a dɛɛ. 'Duɲ-, -a gale bla- -yrekpa- yaga mi ma, -e nu bwele gale ba.»

Zebede gbe plɛ 'ε -woo -za do -yɛwo' zii' Zesu ma

(Matie 20.20-28)

³⁵ Zebede gbe Zaki 'pegee Zaan, -woo mabɛɛnna Zesu -din 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'woo -a zi 'bhii- 'e pɛ do na 'o ni, dɔ 'bhe □la 'o ni.»

³⁶ Zesu -o -lrɔkpaa 'kaa: «'Kaa- zi 'bhii- 'ɲ -mɛ pɛ -la na 'ka ni εε?»

³⁷ 'Bhe- -wa zikpa- Zesu ni dɔɔ: «'Kee □ja bhla 'la ba 'yaa- -bhlengebeya 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ, 'e 'zoole-, dɔ a -la 'ke -o mɛɛ plɛ 'ε do yalaa' 'e gbe -yie' ta, 'bhe- -a do yalaa' 'e gbe -koo 'ε ta.»

³⁸ Zesu 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «'Ka pɛ 'la 'yɛwo zii' 'ka 'laa 'bhe 'gbu dɔ. -O nu -yren gbo -gloɔn 'la dɔle 'ɲ 'wiin-, 'ka nu dɔle a -la 'ke 'ka 'bhe 'ke si εε? Taa- 'ka nu 'sɔle- dɔle- -a -la 'ke 'ka ga 'bhii- 'mi gagbeya 'ε gbɛɛn- εε?»

³⁹ 'Bhe □nɔɔ bhe, 'ke -wa pele- 'kaa: «-Aani', 'o mɔɔ fangan- nu 'sɔle- 'bhe ta.» 'Bhe klele 'tɛ 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Wlan -le 'bhe 'le, 'ka nu 'ɲ ta -yren gbo 'ε 'ke 'bhlele-, 'bhe- 'ɲ ta -yren 'kpagbeya 'ε, 'bhe 'ke nu klele 'ka ta.

⁴⁰ 'Duɲ- 'ɲ gbe -koo 'pegee 'ɲ gbe -yie' 'yi yaayre mu 'ε, 'mi 'laa -o 'ke 'mu 'na mi 'le. -Waanbhaa' 'bhe yaayre mu 'ε 'lɛmagaanna mɛɛ 'la zan mu ni, -e nu -o nalɛ 'bhe- -zan mu 'ε ni.»

⁴¹ Zesu a -Klanlanɛ mu -vin vu 'ε 'trɔnbɔle 'bhe -jan 'ε 'yi, 'ke -woo zrupliile Zaki 'pegee Zaan ma.

⁴² 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu -o 'kpen 'siile-, 'ke -ya pele- -o ni 'kaa: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo! 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -o mɛɛ 'la zan mu kun 'bhii- mɛɛ mu ta -kunlii' mu 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhe zan mu 'mu a -kunliiya 'ε kle 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ε ta.

'Bhɛɛ- mɛɛ gbalaan mu 'ɛ, 'bhe mu 'mu a gbalaanya 'ɛ gbinkpa mɛɛ -bhɛɛke' mu -la ta.

⁴³ 'Duŋ- 'ka mu, 'ka laa klele 'ka plɛŋ- 'bhe gbɛɛn- -gee'. Droon', 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -e kle mɛɛ gbalaan 'le 'ka ba, 'bhe zan 'ɛ kle 'ka 'kpen -a yewone 'le.

⁴⁴ 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe kle 'ka 'lɛɛ mi 'le 'ka ba -gɛ, 'bhe zan 'ɛ kle 'ka 'kpen -a lu 'le.

⁴⁵ 'Bhe klegbeya do 'yi bhe, Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ yaa nule mɛɛ mu klele -yaa' yewone mu 'le, 'duŋ- -e ɲnwa -a 'gbu klele mɔkpen' a yewone 'le, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'gbu 'si 'ɛ kle 'ke mɛɛ -bebe tagbawopɛ 'le -Waanbhaa' ni.»

Zesu Zeriko -yrɛ 'wi mi do -bheela
(Matie 20.29-34; Luki 18.35-43)

⁴⁶ Zesu 'pegee -yaa -klanlanɛ mu 'ɛ ɲbhwa -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'ɛ sii Zeriko. 'Yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -zamaa' 'srɛ do -yaa zan gole Zeriko -wa 'ɛ 'kpee bhla 'la ba, -yrɛ 'wi mi do yaale -yaa zibhe 'ɛ 'trɔn ta, 'ke 'bhe 'e -yrɛwo' mɛɛ mu ma. -O -yaa 'bhe sii Batime, 'bhɛɛ- 'bhe dɛ 'to -le -yaa Time.

⁴⁷ -Ya male 'tɛ 'kaa Nazareti mi Zesu -le -yaa 'kan zii', 'kee- -gbekanle 'sanle 'ke -ya pe dɔɔ: «Davidi 'nranɛ- Zesu, 'ŋ 'yrenkla 'e ma!»

⁴⁸ 'Bhe bhla 'ɛ ba, mɛɛ -bebe -yaa -a tagayrɛ -glin 'zi. Droon' -e -yaa gbe 'ɛ baan' -la 'kan zii' 'eglɔɔle 'kaa: «Davidi 'nranɛ-, 'ŋ 'yrenkla 'e ma!»

⁴⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu dulale, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ -wa 'sii 'bhɛɛ- -o nu 'kele- -a ni. -O 'yee- -yrɛ 'wi mi 'ɛ 'siile-, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E zrudɔ 'eglɔɔle, 'e 'wlen-, -yoo 'e 'sii zii'.»

⁵⁰ 'Bhe kle le 'tɛ, -yrɛ 'wi mi 'ɛ -ya ta dune- tralape 'ɛ blinle- 'trɛ ma, 'keepinale 'sanle -a gaan ta, 'bhɛɛ- 'kee- gele- Zesu ba.

⁵¹ -E bhɔle Zesu -din, 'ke 'bhe 'a -lrɔkpale 'kaa: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ -mɛ pe za -la kle 'e ni ɛɛ?» -Yrɛ 'wi mi 'ɛ pe -a ni: «'O Daan mi, -a kle 'bhɛɛ- 'ŋ yrɛ ma ye gbɛ drɛɛwo.»

⁵² 'Bhɛɛ- Zesu pe -a ni dɔɔ: «Ge! 'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e 'bheela-!» 'Bhe

yrɛ do 'ɛ ɲnɔɔ bhe, 'kee- yrɛ ma yele-, 'bhɛɛ- 'kee- dɔle- Zesu zi zi 'ɛ 'lii.

11

Zesu ɲwlaa Zeruzalemu 'bhii- -bh- lengbe do gbɛɛn-

(Matie 21.1-11; Luki 19.28-40; Zaan 12.12-19)

¹ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɲbhwa Betifaze 'pegee Betani -wa mu 'ɛ -din. 'Bhe -wa mu 'ɛ 'plɛŋgole laa -yaa Zeruzalemu ma 'egbɔɔnle. -O -yaa 'waati 'la ba vle gɔɔn 'la -wa sii <Olivi diiŋ vle gɔɔn> 'bhe 'tenla-, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ple winbole- -o -lɛɛ.

² -Ya ɲpia -o ni dɔɔ: «-Ka ge 'ka 'lɛɛ -wa 'la bhe -a ta, 'ka 'bhɔle- -gun -a nɔɔ-, 'ka nu -soofalinɛ do 'yrele- yele 'fɛ do -lɛ ma. Mɛɛ 'kedo- laa 'sanle -lido' -a ta, -kaa 'plool- 'bhɛɛ- 'ka nu 'kele- -gɛ.

³ 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'ke 'ka 'lrɔkpaa dɔɔ: <-Mele ɲkla 'bhɛɛ- 'ka -o -a 'plool zii' ɛɛ?> 'Kaa- pe 'bhe zan 'ɛ ni dɔɔ: <Mɛɛzan -la maza -dwa -a ma. 'Ke 'bhe ɲkla 'tɛ, -e nu dɔle -a -la 'ke 'ka nu 'kele- -gɛ.⟩»

⁴ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ gele 'bhe 'yi 'tɛ, 'ke -o -soofalinɛ do -yrele' yele- 'pɛɛlii -gbleba 'ɛ 'lɛzi- 'fɛ do -lɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'ploole.

⁵ Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'bhe yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ, 'mu 'ke mu -o -lrɔkpaa 'kaa: «'E! 'Ka -o -mɛla kle 'zi bhe ɛɛ? -Mele ɲkla 'bhɛɛ- 'ka -o -soofalinɛ 'la bhe -a 'plool zii' ɛɛ?»

⁶ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɛkwan 'bhe zan mu 'ɛ ni 'bhii- Zesu 'a ɲpia -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe. 'Bhe kle 'le 'tɛ, 'ke 'bhe mɛɛ mu 'ɛ -soofalinɛ 'ɛ 'tole -o 'kɔɔ, 'ke -o nule- 'kele-.

⁷ -O -nwa 'ke -soofalinɛ 'ɛ 'le Zesu ni, 'ke -o -waa' dune- tralape mu 'ɛ gole-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'mu 'kpaale -soofalinɛ 'ɛ kpoo ta, 'bhɛɛ- 'ke Zesu 'sanle 'bhe -soofalinɛ 'ɛ ta.

⁸ Mɛɛ -bebe 'mu ta dune- tralape mu 'ɛ 'kpalaa- zibhe 'ɛ 'lii Zesu 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -ja -bɔn 'yi -yri- dɔɔ 'laa mu 'kanle- 'ke -o 'mu 'kpaale zibhe 'ɛ 'lii.

⁹ Mɛɛ 'la zan mu dɔle -yaa Zesu 'lɛɛ, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu dɔle -yaa zi, 'mu 'yaa- -gbekan' zii' 'bhɛɛ- 'ke -wa pe dɔɔ:

* 11:9 11.9 'Bhe 'yi -le dɔɔ: <Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandɛ!>.

«Ozana! *

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'tɔ 'ε 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'bhe zan 'ε -dɔɔbo'!

¹⁰ Bhaa -Waanbhaa' -kɔɔ' -gbɔɔ Davidi a -bhleŋgbeya 'la -yoo zan 'ezin- bhe, 'bhe -dɔɔbo'!

Ozana lafle' 'ε 'yi yreŋpen- [nɔɔ]!»

¹¹ Zesu bhole Zeruzalemu, 'kee- gele- wlale *-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε [la. -E -yaan -a -yre 'mlingolele pe mu 'ε 'kpen ta bhla 'la ba, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlane vu ta ple 'ε -o gele- Betani, -amasroyi -fitrii' 'kpale- -saan gban bi.

*Zesu figi diinj do 'danganwoa
(Matie 21.18-19)*

¹² 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, -o go bhla 'ε zi Betani, 'ke gbɔn Zesu dele-.

¹³ -E figi diinj do [ya 'egbɔɔnle, 'bhe 'laa mu -yaa 'bhe ta. 'Bhe 'yi, 'kee- gele -a -yreŋpale 'bhe figi diinj 'ε 'yi 'bhe bhaa -glin -zayi'. 'Dun-, -e bhole 'tε 'bhe [la, yaa 'bhe bhaa 'kedo- 'kpo 'yεle- 'bhe 'yi. -Amasroyi figi diinj bhaa kle 'waati 'laa -yaa 'bhe 'le.

¹⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya 'pele figi diinj 'ε ni: «Bhaa 'yaa- 'e bhaa klele 'ezin- -titi!» -Yaa' -klanlane mu 'ε 'trɔnbwa- 'bhe -jan 'ε 'yi.

*Zesu -o pεgɔn mu 'ε -gbin 'zi
-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε [la
(Matie 21.12-17; Luki 19.45-48; Zaan
2.13-22)*

¹⁵ Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'bhole- Zeruzalemu, 'kee- gele- wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε [la. 'Bheε- 'kee- 'bhe [nɔɔ pεgɔn mu 'ε 'pegee pεlo- mu 'ε -gbinle' 'sanle, 'kee- -gɔli' tabɔɔ mu 'ε waa -tabali mu 'ε 'lebhulale, 'bheε- 'kee- maanne- kpro gɔn mu 'ε 'mu 'yaakpe- mu 'ε 'lebhulale.

¹⁶ Yaa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpo kan -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε [la 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le 'bhe 'kɔɔ.

¹⁷ 'Bheε- -yoo -daanna -jan 'lεε- 'le dɔɔ: «-A yɔɔnde le laa -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi 'kaa: -Waanbhaa' pe dɔɔ: «-O nu 'an pe 'fε 'ε 'siile- 'si mu 'ε 'kpen a 'seriwo 'fε.» 'Bheε- Zesu 'a [kpa -a ta 'ezin- dɔɔ: «'Dun- 'ka mu 'a [kla 'ke -faannii' mu magaan yre 'le.»

¹⁸ 'Sraka 'lena -kunlii' mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε -o 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -o Zesu dεyre -glinle' 'sanle. 'Bheε- 'dun-, -o -yaa -gblaan 'ezin- -a -lεε, -amasroyi -yaa' mεε daangbeya 'ε 'yaa- -zamaa' 'ε zru 'ε 'kun zii'.

¹⁹ Yromazi bhole 'tε, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε gole- -wa 'ε 'kpee.

*'Kpaleya 'pegee 'seriwoza
(Matie 21.20-22)*

²⁰ 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le zrwan 'tutu 'ε zi, Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε 'kan bhla 'ε zi, 'ke -o -yreŋpale figi diinj 'ε gale ma. 'Kee- san laanima, 'kee- -zinaa' 'traa.

²¹ Zesu -jan 'la [woa -yri diinj 'ε ni, 'bhe dɔle Pierei 'kpee, 'ke -ya pele Zesu ni 'kaa: «'O Daan mi, 'e 'yreŋpa, 'e figi diinj 'la 'danganwoa -e -gaa 'fenfen.»

²² 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'kpa dɔɔn -Waanbhaa' -yi!

²³ 'Mi 'gbu pe 'ka ni 'η 'sowεε- 'ε ma dɔɔ 'ke mεε 'la zan laa zru klele ple, 'bheε- 'dun-, 'ke -ya [kpa -a -yi 'bhii- -e -jan 'la [woa 'bhe 'yiza- sɔ klele-, 'ali- 'ke 'bhe zan 'a [pia vlε gɔɔn 'lεε- ni 'kaa: «Go 'e dulayre 'ε [nɔɔ, 'bheε- ge bɔ wεyi- 'ε ba». 'Bhe -za 'ε 'bhe -le nu klele 'bhe zan 'ε 'weli- ta.

²⁴ 'Bhela- -zεεle, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma 'seri 'yi, -ka 'ka 'kpa 'a -yi 'bhii- 'ka 'bhe pe 'ε 'srɔwoa- gban, 'bheε- -e nu 'bhe 'nale- 'ka ni 'tε.

²⁵ 'Bheε- 'ke 'ka 'wlenna- 'ka 'seriwo zayi' -Waanbhaa' ni, 'bheε- 'kee- -dwa 'ka 'kpee 'bhii- mεε 'ke -za 'yɔɔ- 'ke [kla gban 'ka ni, -ka 'bhe zan a -sroma 'yan.

²⁶ ['Dun-, 'ke 'ka 'laa 'eke- a -sroma 'yanle-, 'ka Dε -Waanbhaa' 'la -yoo laanima, 'bhe 'laa nu 'ka mu a -sroma 'yanle-.]»

*Zesu a -glɔɔya' 'ε da 'naa- -a ma εε?
(Matie 21.23-27; Luki 20.1-8)*

²⁷ Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε -o ge gbε dɔɔwoa- 'ezin- Zeruzalemu. Zesu 'yaa- 'kaan zii' bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε [la, 'ke 'sraka 'lena -kunlii' mu 'ε 'pegee 'Tonj daan mu 'ε, 'bheε- Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'ke mu nule- tenle- -a ma.

28 'Bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpale dɔɔ: «-Dele 'bhe -za mu 'lɛɛ- kle 'senj ɔnaa 'e ni ɛɛ? 'Bhɛɛ- -dele -o kle -glooya' ɔnaa 'e ni ɛɛ?»

29 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni 'kaa: «'Mi nu -jangɔ' do 'kpɔ -la -yilɔkpale 'ka ma, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhe 'lɛkwan- 'ɲ ni, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- kle 'senj ɔnaa 'ɲ ni, 'ɲ nu 'bhe 'tɔkanle 'ka ni.

30 'Bhe -jangɔ' do 'ɛ bhe -le -gɛ: -Dele Zaan 'winbwa- mɛɛ mu 'ɛ wiɲfeyɛ nɔɔ- yi ba, -Waanbhaa' taa- bhaaplɛɲ mu 'ɛ ɛɛ? -Ka 'bhe 'lɛkun 'ɲ ni doo!»

31 'Duɲ- -o zaabole ɔsaan 'eke- -le ma 'kaa: «'Ke 'wa 'lɛkwan- -a ni 'kaa -Waanbhaa' -le Zaan 'winbwa-, -e nu 'o 'lɔkpale dɔɔ: «-Mɛla ma 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi ɛɛ?»

32 'Bhɛɛ- 'o sɔ -a -lɛkunle -a ni dɔɔ: «Bhaaplɛɲ mu -le 'a 'winbwa- ɛɛ?» -O -yaa -gblaana 'zi -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ, -amasɔyi 'bhe mu 'kpɛn 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- Mɛɛ Wiɲfɛ' Mi Zaan -yaa 'ke -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi kpataakpa do -la -le.»

33 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -wa -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ laa 'bhe dɔ.» 'Bhɛɛ- Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi 'duɲ-, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- kle 'senj ɔnaa 'mi ni, 'mi laa nu 'bhe zan 'ɛ 'tɔkanle 'ka ni.»

12

-Drɔɔ gba la yewone 'yɔɔ- mu ma -gɔɔn (Matie 21.33-46; Luki 20.9-19)

1 'Bhe blaanta, 'ke Zesu -janwole 'sanle -o ni -gɔɔn mu 'yi. -E pe -o ni 'kaa: «Mɛɛ do -drɔɔ gba do -kpa, -e 'jasa ɔbwa 'bhe gba 'ɛ zi, 'bhɛɛ- -e -drɔɔ bhaa 'yigo- -gluu do -kaan, 'bhɛɛ- -e 'kpaane do -dwa 'kpata- do wiɲ- laanima gba 'ɛ gooba mi 'ɛ -yaa' pɛ 'le. 'Bhe blaana, 'kee- gba 'ɛ gbɛkpale yetane mu 'ɛ 'kɔɔ 'kaa 'bhe mu 'e 'yɛkpa 'a ba. 'Bhe blaana 'kee- gele- 'taa do ta.

2 -Drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ɛ 'bhɔle-, 'ke 'yee- gbazan 'ɛ -e -yaa' 'fa -la yewone mu 'ɛ do 'winbɔle -yaa' yetane mu 'ɛ ta, -yaa' pɛ -drɔɔ bhaa 'si zayi' 'woo- yetane mu 'ɛ 'kɔɔ.

3 'Bhe 'bhɔle- yetane mu 'ɛ ta gba 'ɛ ta, 'ke -o 'bhe 'kunle, 'ke -o bhe tafɛle, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ploole 'bhe 'kɔɔflɛɲ- 'ɛ ma jafata.

4 Gbazan 'ɛ -e -yaa' 'fa -la yewone mu 'ɛ -bhɛɛke' do 'winbwa- 'ezin- 'o ta. 'Bhe

'bhɔle- gba 'ɛ ta ye, 'ke -o 'bhe 'saale 'bhe 'wiɲ-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhe -zwanwole.

5 'Bhe blaana, 'ke gbazan 'ɛ -e -yaa' 'fa -la yewone mu 'ɛ 'bhɛɛke do winbɔle -o ta ye. 'Bhɛɛ- 'ke -o 'bhe dɛle-. -Woo -bhɛɛke' -bebe mu ɔkwan 'bhɛɛ- 'kungbeyɛ 'ɛ 'yi: -wa 'ke mu tafia, 'bhɛɛ- -wa 'ke mu ɔdia.

6 Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa bole gbazan 'ɛ 'kɔɔ, 'ke yaa 'e ge -a gbe bhe do 'la -za -yaa sɔ -a ni 'egbenɛle 'bhe ba. -E 'bhe 'winbwa- 'woo- yetane mu 'ɛ ta 'tɛ. -E -yaa pe 'zi -a 'kpee dɔɔ: «-O nu -gasikpale 'ɲ gbe 'ɛ 'bhe 'lɛɛ-»

7 'Duɲ- -yetane mu 'ɛ -o gbazan 'ɛ gbe 'ɛ 'yele- 'ke 'bhe -o zan, 'ke -wa pele 'eke- ni dɔɔ: «Gbazan 'ɛ 'ciɛn 'ɛ nu bole mɛɛ 'la ni boolazi, 'yele- -gɛ, -kɔɔ 'a dɛ, 'bhɛɛ- gba 'ɛ bo -kɔɔ' ni.»

8 -O 'bhe 'kunle- 'tɛ, 'ke -o 'bhe dɛle-, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbaa 'ɛ blinle- -drɔɔ gba 'ɛ -zanta'»

9 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu -o -lɔkpale dɔɔ: «'Ka 'kpee ma, 'ke -drɔɔ gbazan 'ɛ ɔnwa, -e nu -mɛla klele 'woo- -yetane mu 'ɛ ni ɛɛ? 'Nj bhe, 'kee- ɔnwa, -e nu -o dɛle, 'bhɛɛ- -e -drɔɔ gba 'ɛ gbɛkpa -yetane mu -bhɛɛke' mu 'kɔɔ.

10 'Ka 'laa -jan 'lɛɛ- 'bhe tapele -lido' -Waanbhaa' a 'Sewe 'ɛ 'yi yɛ do nɔɔ- ɛɛ? 'Kaa:

«Vɛ 'la 'fɛdɔ- mu 'ɛ -wa -blinna, 'bhe -le ɔkla 'ke 'fɛgwɛ- 'ɛ gaan ɔla vɛ -kpun 'lɛle- 'gbu 'ɛ 'le.

11 'Bhe -daa Mɛɛzan -Waanbhaa' -la ba. 'Bhɛɛ- 'bhe ɔkla -kɔɔ' mu -yɛ 'yi, -liibhaa' maza 'le.»

12 Zesu 'bhe -jan 'ɛ 'wolawoa bhe, Zuufu mu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- -a 'kunyaɛ- -glin 'zi. -Amasɔyi -wa 'yaangwa- 'bhii- Zesu 'bhe -gɔɔn -gloɔn 'la bhe 'bhe ɔbwa 'wo -la ma. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, -o -yaa -gblaana lawo zi 'ezin- -zamaa' 'ɛ 'lɛɛ bhe, -o Zesu ɔtwa -a nɔɔ- ye, 'bhɛɛ- -o -jilaa.

Zuufu mu 'ɛ Zesu 'lɔkpa- 'nisra gba- woza 'ɛ 'yi

(Matie 22.15-22; Luki 20.20-26)

13 -O Farizi mu 'ɛ 'ke mu 'pegee -bh- lengbe Erɔdi Antipasi a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ 'ke mu 'winbwa- Zesu ba -jan bhee 'kpa zayi' -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- -wa kun -a 'gbu 'liijan- ma.

14 'Bhe mɛɛ mu 'ɛ 'nule- 'tɛ, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'wa

'yaango- 'bhii- 'e wlan 'te -la pe, 'bhεε- 'yaa gbalaan mεε 'kedo- 'kpo 'lεε, -amasroyi 'yaa bhaaplεη mu kun waa gbalaanya ma, 'duη- 'taawogbeya 'la so -Waanbhaa' ni, 'yoo- daan 'bhεε- 'le wlan 'ε ma. 'Woo- 'e 'lrokpale -za do -yi, -a pe 'o ni, -kooa' 'tonj 'ε ta, 'o so -o Romε mu 'ε waa -Bhlengbe 'la sii Sezaa, 'bhe a 'nisra 'ε gbawole εε? 'Wa gbawo taa- 'waa gbawole εε?»

15 'Duη- Zesu 'yaa- -o dolawo 'bhii- -woo 'ke mεε -yrekooza kle mu 'la 'le bhe, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka -o -jan bhee bo zii' 'η 'lεε εε? -Ka nu denie -goli' 'tanbha do 'le 'η ni 'bhεε- 'an taglindoo!»

16 -O nule 'bhe 'le -a ni 'te, 'ke -yoo -lrokpale 'kaa: «-Dela ηgblo lii, 'bhe 'pegee -dela 'to yoondele -le 'tanbha 'lεε ta -ge εε?» -Wa zikpaa- -a ni doo: «Sezaa -le 'kele-!»

17 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «Sezaa a pe -o 'kela 'le, -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni, 'bhεε- -Waanbhaa a pe -o 'kela 'le, -ka 'bhεε- 'na 'bhe ni!» 'Bhe -jan 'lekungbeya 'ε 'bhe -o 'kpeelenia -o ma.

Saduse mu 'ε Zesu 'lrokpaa- gbaa mu bweza 'ε gale ba 'bhe 'yi ba

(Matie 22.23-33; Luki 20.27-40)

18 -O -yaa Zuufu mu -ledo' sii Saduse mu. Waa -yaa -o kpa -a -yi 'bhii- mεε gbaa mu so bwele- gale ba. 'Woo- Saduse mu 'ε 'ke mu □nwa Zesu ba, 'bhεε- -wa -lrokpaa doo:

19 «'O Daan mi, Moizi 'tonj 'lεε- 'bhεε- yoonidia- 'o ni 'kaa: 'Ke 'gwlaan- do -gaa, 'bhεε- 'ke -ya na glaanle 'ε □twa -a -zanta' 'ke yaa -ne yale -li 'bhe ta. -A 'nwagwlen- nu 'bhe glaanle 'ε 'silε- 'bhe 'na 'le, 'kooko- 'bhe nu -ne mu 'la 'yale- -a na 'ε ta, -wa 'tokpa- 'mu ma.

20 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama, neene- ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa 'te. -O 'naagwlenle do -yalaa', 'bhe 'laa -ne 'yale- 'bhe 'le 'ε ta 'ke 'bhe 'gbu gale-.

21 'Bhe gaanzido 'ε, 'bhe 'yee- glaanle 'ε 'yalaa- 'ezin-. 'Bhεε- 'bhe 'laa -ne -srɔowole 'yee- le 'ε ta 'ke 'bhe gale- 'ezin-. -A gaanzido 'gwlaan- yaga mi 'ε 'yee- -za do 'kpo 'ε 'bhe -le □tian 'bhe ma 'ezin-.

22 'Woo- neene- 'gwlaan- 'srwaple- 'ε -o 'kpen 'a □sia do do, 'bhεε- -o -gaa, 'ke -waa

-ne ya 'yee- le 'ε ta. -O 'kpen gale blaana, 'ke le mi 'ε 'gbu gale- 'ezin-.

23 Gbaa mu bwe yi 'ε 'le gale ba, le mi 'ε nu bole -o -de 'gbu -la ni εε, -amasroyi -e □kla -o 'kpen 'na 'le do do εε?»

24 Zesu 'a zikpaa- -o ni doo: «'Ka -o 'ka 'yini- zii' 'egbenele, 'bhεε- 'ka 'yi -o ni 'zi -za 'la ma 'ka 'bhe do εε? -Jan mu 'la yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, 'ka 'laa 'mu 'yima-, 'bhεε- 'ka 'laa -Waanbhaa' a -glooya' 'ε do.

25 Wlan 'ε ni, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'gwlaan- mu laa nu le mu 'silε- -li, 'bhεε- le mu laa nu yaale -li 'gwlaan- mu 'koo, 'duη- -o nu bole 'bhii- -mleke' mu a pe bogbeya 'ε gbεen- lafle' 'yi.

26 'Bhεε- gbaa mu bweza 'ε gale ba, 'ka 'laa 'bhe -za 'lεε- tapele -lido' Moizi -a 'sewe 'ε 'yi, -yri lunε- -za 'ε yoondele -o yre 'la □nɔo bhe εε? -Waanbhaa' -jan 'lεε- 'bhεε- □woa Moizi ni 'kaa: <'Mi -le 'ke Abraamu a -Waanbhaa' 'le, 'bhεε- 'η 'yoo- 'ke Izaki a -Waanbhaa' 'le, 'bhe 'pegee Zakabu a -Waanbhaa'.>»

27 Zesu pe 'ezin- doo: «'Bhe -jan 'ε 'bhe 'a zron -koo' ni 'bhii- -koo' -gbɔɔ mu 'la bhe -woo -o -yre ma. 'Bhεε- mεε -yremale mu -le -Waanbhaa' gba, mεε gbaa mu laa 'bhe kle. 'Ke 'ka 'kpee ma, gbaa mu laa bwe gale ba, 'bhe bhla 'ε ba, 'ka 'yinile -o 'egbenele 'de.»

'Tonj 'la -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' -yre 'yi

(Matie 22.34-40; Luki 10.25-28)

28 'Tonj daan mi do Zesu 'pegee 'woo- mεε mu 'ε -waa' zaabo wli 'ε □maa. 'Bhe 'a □ya 'bhii- Zesu -jan 'ε 'lekwan- 'elrele Saduse mu 'ε ni. 'Bhεε- 'ke 'bhe 'e 'mabεenle Zesu -din, 'ke 'bhe 'a 'lrokpale 'te doo: «'Tonj 'ε -dela -za 'gbu -o 'egloole -o 'kpen ba εε?»

29 Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'Tonj 'la 'bhe -za 'gbu -o 'egloole 'bhe -le -ge: <'Izraeli mεε mu, -ka 'ka 'tronbadɔ doo, Meezan -kooa' -Waanbhaa' 'ε, 'bhe -le 'ke Meezan do -kplen 'le.

30 'Yaa- Meezan -Waanbhaa' 'ε, -za 'so 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'e 'kpeejan- oo, 'bhe 'pegee 'e fangan- 'ε 'kpen 'le.»

31 'Tonj 'la 'bhe ten 'bhe zi 'bhe -le -ge: <'E -vindo' mi -za 'so 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za so 'e

'gbu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.> 'Tonj 'bhɛɛke -za 'laa -o 'egloole 'ke 'bhe kan 'bhe 'tonj ple 'la bhe 'mu ta.»

³² 'Bhe 'Tonj daan mi 'ɛ pe Zesu ni 'tɛ dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhe -o 'elrele, 'e wlan -la -pia 'bhe 'le bhe dɔɔ -Waanbhaa' -bhɛɛke' 'laa -o -Waanbhaa' blaana, 'ke yaa 'e go -a do -kplɛn ba.

³³ 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -za sɔ mɛɛ ni -a zru oo, -a 'kpeejan- oo, 'bhɛɛ- -a fangan- 'ɛ 'kpen 'le, 'bhe 'pegee 'ke -a -vindo' mi -za sɔ -a 'gbu ni 'bhii- -a 'gbu gbɛɛn-, 'bhe mabhaabɔ wi 'kpaciele 'sraka mu 'pegee 'sraka 'ɛ -gloɔn mu 'ɛ 'kpen ta -Waanbhaa' -yɛ 'yi.»

³⁴ Zesu 'a 'yele- 'tɛ 'bhii- 'yee 'Tonj daan mi 'ɛ -e -jan 'ɛ 'lɛkwan- yikan' 'le, 'ke -ya pele -a ni 'kaa: «-Waanbhaa' a -bh- lɛngbɛya 'ɛ yaa -o -li 'e ma 'egboɔnle.» 'Bhe blaana, yaa dɔle mɛɛ -bhɛɛke' 'kpee 'ke 'bhe Zesu 'liila- -a -lɔkpalele 'ezin-.

Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriɛ 'ɛ yaa -o 'ke Davidi 'nranɛ- 'te 'le

(Matie 22.41-46; Luki 20.41-44)

³⁵ Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «-E ɔkla 'nale- 'bhɛɛ- 'Tonj daan mu 'ɛ -wa pe dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ɛ -yoo 'ke Davidi 'nranɛ- -la 'le ɛɛ?»

³⁶ -Amasɔyi Lii 'Wɛɲ 'ɛ -jan ɔkpa -Bhlɛngbe *Davidi 'gbu 'lii dɔɔ: <Mɛɛzan -Waanbhaa' 'a ɔpia 'an pɛ Mɛɛzan 'ɛ ni dɔɔ: Yala- 'ɲ -din 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'ɛ ɔnɔɔ, 'sani- 'ɲ yan 'e 'sɔnnii mu 'ɛ klelele 'e gaanlapɛ 'le.>

³⁷ 'Ke Davidi 'gbu Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kriɛ sii <Mɛɛzan>. 'Bhɛɛ- -e sɔ klele 'ezin- -a -nranɛ 'le 'nale- -a ma ɛɛ?» -Zamaa' 'sɛ do 'la 'yaa- 'mu 'trɔnkpa zii' Zesu ni, bhe -jan mu 'ɛ 'yaa- 'sɔ zii' 'mu ni.

Zesu -o mɛɛ mu 'ɛ 'kpeelɛkan zii' 'Tonj daan mu 'ɛ ba zayi'

(Matie 23.1-36; Luki 20.45-47)

³⁸ Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -ya ɔpia -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'Tonj daan mu 'ɛ ma. 'Kaanle- sɔ -o ni dunɛ- gbɔɔn mu 'le -o ta, 'bhɛɛ- -e sɔ -o ni 'ke -woo 'pubɔ- 'elrele 'plɛɛ 'kpaan- mu 'ɛ ta.

³⁹ 'Wole- zilɛɛ- yaayɛ -lrele' mu 'ɛ makun Zuufu mu daanfe' mu 'ɛ ɔla, 'bhe 'pegee peleyɛ gbilaana mu 'ɛ ɔnɔɔ.

⁴⁰ -O glaana mu 'kɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen yan -dawli' ma. 'Bhɛɛ- -o mɔ -o 'seriwole ma -Waanbhaa' ni -o 'gbu zɔn zayi' mɛɛ mu -yɛ ta. 'Bhɛla- -zayi', -o nu -o 'kitikanle 'eyɔle 'ke 'bhe kan mɛɛ mu 'ɛ 'kpen ta -Waanbhaa' ba.»

Glaana do 'kɔpɛ- naza -Waanbhaa' ni (Luki 21.1-4)

⁴¹ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, Zesu 'yaale- -lɛklale -yaa 'sraka go -goli' bɔ -koonɛ 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ mu 'ɛ gbɛ zi -glin 'zi -waa' -goli' bɔgbɛya 'ɛ ma -koonɛ 'ɛ 'yi. Pɛzan -bebe 'yaa- -goli' -bebe bɔ 'zi 'yee- -koonɛ 'ɛ 'yi.

⁴² 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke -yɛn ma glaana do nule-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -goli' piinɛ- ple bole- -koonɛ 'ɛ 'yi. 'Bhe mu laa -yaa 'tanbha ple bhɔ.

⁴³ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ glaana 'kɔflɛɲ- 'lɛɛ- -e -goli' yɛkɛ- 'la ɔbwa -koonɛ 'ɛ 'yi, 'bhe 'yiya- mɛɛ -vin mu 'ɛ 'kpen -goli' yɛkɛ- 'la ɔbwa 'bhe ni.

⁴⁴ -Amasɔyi mɛɛ -vin mu 'ɛ -o waa -naflo 'ɛ sa -la ɔsia, 'bhɛɛ- -o 'bhe ɔbwa 'ke 'sraka 'le. 'Dun- 'yee- glaana 'lɛɛ-, -ya 'tɔta- -goli' 'ɛ 'bhɛɛ- 'kpen ɔnaa 'ke 'sraka 'le. -Zake' 'laa bole -a 'kɔɔ 'ezin-, 'ali- 'ke 'bhe kle -yaa' pɛbhle ma pɛ 'le.»

13

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'wiza- 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

(Matie 24.1-4; Luki 21.5-6)

¹ Zesu 'pwe bhla 'ɛ zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, vle -kpun 'lrele- mu 'lɛɛ- 'pegee 'fɛgwɛ- -gbɛnɛ mu 'lɛɛ- dɔgbɛya 'ɛ -glin doo!»

² Zesu 'a zikpa -a ni dɔɔ: «'E 'yɛ -o 'bhe 'fɛ dɔgbɛya -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'lɛɛ- ma ɛɛ? Yi do ta, -o nu 'fɛ mu 'lɛɛ- 'kpen 'wilɛ-, 'bhɛɛ- -o nu vle -kpun mu 'ɛ 'kpen 'klaalɛ-, 'bhɛɛ- 'woo- vle -kpun mu 'la -gɛ, -o do 'kpɔ 'laa nu bole 'eke- ta -gɛ 'ke 'bhe 'laa balaa'.»

*'Drunyan 'leyan bhla zi -toomasie mu
(Matie 24.3-14; Luki 21.5-19)*

³ 'Bhe blaam, Zesu -ja yaale Olivi diinj vle goon 'e ta, 'bhe- -ya -leklaa -Waanbhaa' Gba 'fe -Gbene 'e ba -yre ta. Pieri 'pegee Zaki, 'bhe- Zaan 'pegee Andre, 'bhe mu do -kplēn -le 'yaa- -din, 'bhe- 'mu 'a -lrokpa 'kaa:

⁴ «'E -jan mu 'la □woa bhe, 'ke 'bhe -za mu 'e kle bhla 'e □bhwa 'o nu 'bhe dōle -toomasie 'e -dela ma ee? 'Bhe- -o bho 'waati 'e 'bhe 'pe 'o ni.»

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu -jan 'e 'sile, 'bhe- 'ke -ya 'pele- 'sanle -o ni dōo: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele, 'ke mee 'kedo- 'kpo 'laa 'ka 'yini-.

⁶ -Amasroyi, mee -bebe nu nule, 'mi 'to 'e 'yi, 'bhe- -o nu -a pele dōo 'wole- -Waanbhaa' Mee -Bhee Mi -Kpoo 'la 'kpa -janwoa, 'bhe 'le! 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o nu mee -bebe 'yini.

⁷ 'Ke 'ka 'ka -din gwledan wli -maa, 'bhe 'pegee 'ke 'ka yre gboon □noo gwledan wli mu -maa bhla 'la ba, 'ka 'laa -gblaanle'. -Amasroyi -a -ledulale -o dōo 'bhe -za mu 'e 'mu -le nu klele 'elwale 'pe. 'Dun- 'bhe 'laa nu klele 'ke 'drunyan 'leyan bhla 'e 'le.

⁸ 'Si do nu -wlenle' 'si 'bheke do 'kaama-, 'bhe- -bhengbe do a 'kleen 'yi mu nu -wlenle' -bhengbe 'bheke do a 'kleen 'yi mu 'kaama-. 'Tre nu beenle, 'bhe 'pegee -gu mu nu dōle yre -bebe □noo. 'Bhe -za mu 'e nu klele -yren mu 'e zisanyre 'le, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenhle' gōne- 'la gbēen- bhe.

⁹ 'Dun-, 'ka mu, -ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele! -Amasroyi, mee mu nu gele 'ka 'le -klu ta; -o nu 'ka tafele 'ke gbanhle mu 'le Zuufu mu daanfe' mu 'e □la. -O nu gele 'ka 'le -janmatii mu 'pegee -bhengbe mu 'e ba 'mi 'to 'e -zayi'. 'Ke 'bhe □kla 'te, 'ka nu klele 'η 'sre mu 'le 'bhe -yre mu 'e 'kpen □noo.

¹⁰ 'Sani- 'drunyan 'yan bhla 'e 'bho, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'an -Jan 'Nrale- 'e -wa wo 'tre ta 'si mu 'e 'kpen ni 'pe.»

¹¹ «'Ke -o 'ka □kwan, 'bhe- 'ke -o ge 'zi 'ka 'le -klu ta 'ka 'kitikan zayi' bhla 'la ba, 'ka nu -jan yēke- 'la 'wole-, 'ka 'laa 'bhe yienkanle 'elwale 'pe. 'Dun- 'ke 'ka □bhwa ye, -jan 'la -Waanbhaa' 'bhe dōle-

'ka 'kpee 'ka 'kitikan bhla do 'kpo 'e zi bhe, -ka 'bhe- 'wo. -Amasroyi 'bhe -jan 'e 'bhe 'laa nu dale 'ka mu 'gbu ba, 'dun- 'bhe nu dale Lii 'Wen 'e 'bhe a -glooya' 'e 'bhe- ba.»

¹² «Mee do nu -a neene- do -lenale mee mu ni 'bhe- 'mu 'bhe de, 'bhe- -ne de nu 'bhe- 'yansi za 'e klele 'bhe 'ne 'e ni. -Ne mu nu -wlenle' -o yape mu 'e 'kaama- 'bhe- -o 'mu de.

¹³ 'Ka ven nu 'sile- mōkpen' yin 'lii 'mi 'to 'e -zayi'. 'Dun- 'ke mee 'la zan 'bhe -yren 'mu 'e 'kpen 'yikwan' 'ke 'bhe ge 'tenle- -o -leyanle ma, 'bhe zan nu gole -za 'yi.»

-Za 'yoo- 'kanle- -a -dan' ta

(Matie 24.15-28; Luki 21.20-24)

¹⁴ «Pe 'la vensi -Waanbhaa' yin 'lii, 'ka nu 'bhe 'yaale- yele *-Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la 'ke -ya 'trinjo-. 'Ke mee 'la zan -o -jan 'lee tape 'zi, 'bhe zan do klen 'ke -ya -yima' 'elrele. 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke mee 'la zan mu □kla Zude 'kleen 'e 'yi, 'mu blasan- 'mu -lee vle goon mu 'e 'yi ye.

¹⁵ 'Bhe 'waati 'e ba, 'ke mee 'la zan -o 'bhe a 'fe 'e 'wiinj-, 'bhe zan laa pele dōo 'bhe -o zinale, 'bhe- -e wlale- -yaa' 'fe 'e □la, -a maza -o pe 'la ma 'bhe 'si zayi'.

¹⁶ 'Bhe- 'ke mee 'la zan □kla 'bhe ba gba la 'bhe 'waati 'e ba, 'bhe zan laa pele dōo -e niinale -a ba 'fe 'le ma, -a ta dūne- tralape 'si 'si zayi'.

¹⁷ 'Bhe yi mu 'e 'le, 'ke le mu 'la kpele □kla 'bhe 'waati 'e ba, 'bhe 'pegee 'ke le mu 'la 'ne mu □kla -yon ma, 'mu 'nise- -yren ma!

¹⁸ -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni, 'koko- 'bhe 'waati 'e yaa kle -niinii' 'kpa bhla zi.

¹⁹ -Amasroyi, 'bhe yi mu 'e nu klele 'eyole gōne- 'la gbēen-, -a 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle 'ke 'bhe nu 'tenle- -zon ma, 'bhe 'yansi -yrenhle' gbeya 'laa baale -lido' bhaaplen mu ta 'bhe gbēen-. 'Bhe- 'kee- ge 'tenle- 'drunyan 'leyanle ma, 'bhe 'yansi -yren 'laa nu baale -o ta.

²⁰ 'Ke Meezan -Waanbhaa' laa 'bhe -yren 'kpa yi mu 'e 'ke 'kanle- -o lii, mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa nu 'sole- gole- -za 'yi. 'Dun- -e mee 'la zan mu makwan- gban -yaa pe mu 'le, -e 'yee- yren 'kpa yi mu 'e 'ke 'kaan -o -lii, 'mu -la -zayi'.

21 'Ke mɛɛ 'ke 'a ɔpia 'ka ni bhla 'la ba 'kaa: <-Ka 'ka 'yɛkpa, Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Kɛri 'ɛ -yoo -gɛ>. 'Bhɛɛ- <-Ka 'ka 'yɛkpa, -yoo laale!> 'Ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi.

22 -Amasroyi bhla ma mɛɛ mu nu -wlenɛ', 'bhɛɛ- -o nu a peɛ dɔɔ 'wole- 'ke mɛɛ -bhee mu -kpɔsɔɔ 'gbu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- bhla ma -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu nu nule 'ezin-. -O nu 'sɔle- maza mu 'pegee 'kpeɛɛni maza mu klɛɛ, 'kooko- 'ke 'bhe sɔ klɛɛ-, 'bhɛɛ- -o gbɛsɔ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu makwan- gban 'mu -yinile ta.

23 'Ka mu, -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'N 'ka 'kpeɛɛlakaan -gɛ bhe 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen 'le.»

*Bhaaplɛɛ Gbe 'ɛ 'nuza-
(Matie 24.29-31; Luki 21.25-28)*

24 «'Bhe yi mu 'ɛ 'le, 'bhe -yɛn 'kpa yi mu 'ɛ 'kanle- blaɛn, -yɛɛbhe laa nu -bhile' -li, -e nu klɛɛ 'ke -gblo 'le, 'bhɛɛ- mɛɛ laa nu 'sɔle- -bhile' 'ezin-.

25 'Bhɛɛ- mɛɛklɛɛ mu 'ɛ nu baale. -Glooya' mu 'la lafle' 'yi pɛ mu kun 'bhɛɛ- waa sɔ baale', 'mu nu bɛɛɛɛ.

26 'Bhe bhla 'ɛ ba 'tɛ, 'ka 'yɛ nu 'kpale- *Bhaaplɛɛ Gbe 'ɛ 'nule- ma lafle' -gblɛn mu 'ɛ 'yi, -yaa' -glooya' -gbɛɛɛ 'ɛ 'le, 'bhe pegee -a -lɛgbɛya -yɛyɛra 'ɛ 'le.

27 'Bhe klɛɛ 'tɛ, -e nu -yaa' -mɛɛke mu 'ɛ winbɔɛ -e mɛɛ 'la zan mu makwan-, 'mu -lɛkpayɛ ɔnɔɔ 'eke- ta, 'ke 'mu da -yɛɛbhe -wlenyɛɛ' 'pegee -a baayɛ ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe ge 'kpale- lafle' 'pegee 'trɛ -danma' mu ta.»

Figi diinj 'ɛ 'bhe -kɔɔ' daan -za 'ɛ -dela -le ɛɛ?

(Matie 24.32-35; Luki 21.29-33)

28 «-Ka figi diinj 'ɛ 'kɔsɔkun doo, 'bhɛɛ- ka -za daan -a ma: 'ke -a -yi 'ɛ 'paa- -a gbe mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -a -laa mu 'ɛ 'tɔɔnle- saan -a ta bhla 'la ba, 'kaa 'yaango- 'bhii- la ban bhla 'ɛ ɔbhwa 'e -din.

29 'Bhe klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'ka mu 'ezin-, 'ɛ -za mu 'la ɔpia 'ka ni bhe, 'ke 'ka 'mu klɛɛ -ya bhla 'la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- Bhaaplɛɛ Gbe 'ɛ 'nu bhla 'ɛ ɔbhwa 'ka -din gban.

30 'Mi pe 'ka ni 'ɛ 'sowɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ: mɛɛ 'la zan mu -o -yɛɛ ma -zɔn, -o 'kpen gale plɛɛ-, 'ke -za mu 'lɛɛ- 'kpen ɔbhwa gban.

31 Lafle' 'pegee 'trɛ nu 'kanɛ- 'duɛ- 'an pɛ -jan mu 'ɛ waa nu 'kanɛ- -titi.»

*-Waanbhaa' do -kplɛn -le 'drunyan
'lɛyan yi 'ɛ dɔ
(Matie 24.36-44)*

32 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Za mu 'lɛɛ- klɛ yi oo, -o klɛ 'waati oo, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'mu dɔ. 'Kee- kpa lafle' 'yi -mɛɛke' 'pegee -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ɛ ta oo, -o 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'mu dɔ, 'ke yaa 'e go 'ɛ De -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

33 -Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'yɛ 'laa goɛ 'ka 'gbu -za 'le, -amasroyi 'ka 'laa 'bhe 'waati 'bhɔ bhla 'ɛ dɔ.

34 -E nu klɛɛ 'bhii- mɛɛ do geza gbɛn ta: -a ge bhla 'ɛ zi, -e -yaa' 'fɛ 'ɛ gbɛkpa -yaa' 'fa -la yewonɛ mu 'ɛ 'kɔɔ. -E ye 'ɛ 'yiciɛna -o 'kpen ma do do, 'bhɛɛ- -ya ɔpia 'fɛ gooba mi 'ɛ ni dɔɔ 'bhe bo 'fɛ 'ɛ -kɔsɔkunle ma, 'bhɛɛ- 'bhe 'yɛ 'laa goɛ 'bhe 'gbu -za 'le.

35 'Bhe gbɛɛn- bhe, 'ka mu 'gbu 'yɛ 'laa goɛ 'ka 'gbu -za 'le 'dɛ, -amasroyi 'ka 'laa 'fɛzan- 'ɛ 'niina- bhla 'ɛ dɔ, -e nu klɛɛ yroma -la zi oo, blandɛyɛ oo, maagwɛn -we bhla 'ɛ ba oo, 'bhe 'pegee zɛrwanzɛ, 'ka 'laa 'bhe dɔ.

36 'Kee- ɔnwa 'ka 'yibɛɛnazi, bhaa yaa bhɔɛ 'ka ta yi pla.

37 'Mi 'kɛla 'wo zii' 'ka ni -gɛ, 'mi 'bhɛɛ- do 'kpɔ 'ɛ wo mɔkpen' ni dɔɔ: <'Ka 'yɛ 'laa goɛ 'ka 'gbu -za 'le.»

**ZESU DɛYɛ 'PEGEE -A
BWEYɛ GALE BA
ZERUZALEMU**

14

*Zuufu -kunlii' mu 'ɛ -woo 'dukpa zii'
Zesu ma 'bhɛɛ- -wa dɛ
(Matie 26.1-5; Luki 22.1-2; Zaan 11.45-53)*

1 -Yɛkpa' plɛ -yaa Paki 'fɛti yi 'ɛ 'lɛɛ, 'bhe 'pegee 'bluu mu 'la waa -yaa 'mu -pɛɛ 'ɛ wɛn 'ke 'sɛkɛ 'le 'mu 'bhle 'fɛti 'ɛ. 'Sraka 'lɛna -kunlii' mu 'ɛ 'pegee 'Tonɛ daan mu 'ɛ -o -yaa Zesu 'kunyɛɛ- -glin 'zi -dawli' ma, 'bhɛɛ- -wa dɛ.

² 'Dun-, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni 'kaa: «-Koo' 'laa 'bhe klele 'feti 'waati 'e ba, 'kebhlaale -kooa' mee mu 'e nu -wlenle' 'eke- ma.»

*Le do -lasikloo □klaa Zesu 'wiinj-
(Matie 26.6-13; Zaan 12.1-8)*

³ 'Bhe 'waati 'e ba, Zesu 'pegee -yaa -klanlanε mu 'e 'yaa- Betani -wa 'e ta 'gwlaan- do a 'fe 'e □la; 'bhe 'to -le -yaa Simo, 'bheε- -kpaan -yaa 'bhe ma -so. -O -yaa pebhle 'zi 'waati 'la ba, 'ke le do nule- wlale -o ta. Buteli bhlo gboon -lrele' do -yaa 'bhe le 'e 'koo, 'bhe buteli 'e klele -yaa 'ke 'vere -gloon 'la -o -yaa 'bhe sii alibatri 'bheε- 'le. -Lasikloo -gblen 'nracle- 'pleele- do -le -yaa 'bhe buteli 'e 'yi. 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'yee- le 'e -e 'bhe buteli 'e 'wile, 'bheε- 'ke -ya -yi -lasikloo 'e 'klaale Zesu 'wiinj-.

⁴ Mee 'la zan mu -yaa 'bhe 'yre 'e □noo ye, -o 'ke mu -o zrupliila, 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: «Le 'lee -yoo -lasikloo -gblen 'nracle- 'lee 'sie zii' win 'e -dela ma ee? -E 'bhe 'sie zii' bhaama -mela ma ee?»

⁵ -O -yaa so a gonle- denie -goli' 'tanbha -keme yaga (300) 'e tralape 'le; 'bheε- -o 'bhe -goli' 'e na 'kooflenzan mu ni!» -O 'bhe le 'e 'topia- 'eyoole.

⁶ 'Dun- Zesu 'a zikpaa- -o ni doo: «-Kaa 'to 'sro! -Mele □kla 'bheε- 'ka -o -a zrubatedo zii' ee? -E -za 'wlan -la □kla 'η ni bhe.

⁷ -Amasroyi, 'kooflenzan mu -o 'ka 'plen- yikpen ta, 'bheε- 'ke 'waati 'oo 'waati 'la □swa 'ka ni, 'ka so -za 'wlan klele- 'mu ni, 'dun- 'mi 'laa nu bole 'ka -din 'waati 'e 'kpen ba.

⁸ Le 'lee gbeswa- 'kela klele ta, -e 'bheε- □kla. Droon', -e -yaan gban -lasikloo 'klalele 'η gbaa 'e ta -a binle -lee.

⁹ 'Mi 'gbu pe 'ka ni 'η 'sowee- ma 'kaa 'ke -Jan 'Nracle- 'e 'wole- □zian yre 'oo yre 'la □noo, 'drunyan 'e 'kpen 'yi, -o nu le 'lee kleza 'e 'yigoonle 'bhe □noo, 'kooko- 'yee- le 'e -za do mee mu 'e 'kpee.»

*Zudasi -o -a zi 'bhii- -e Zesu 'lena- 'sraka
'lena -kunlii mu 'e ni*

(Matie 26.14-16; Luki 22.3-6)

¹⁰ Zesu a -klanlanε vu ta ple mi 'la -o -yaa 'bhe sii Zuda Isikarioti -ja 'tenle- 'Sraka 'lena -kunlii mu 'e ma, 'ke -ya pele- 'mu ni doo -ya zi 'bhii- -e Zesu 'lena -o ni.

¹¹ 'Bhe -jan 'e □swa 'mu ni 'egbenele, -ayile 'ke 'mu 'a 'pele a ni doo 'mu nu -goli' 'nale- -a ni. -A 'san 'bhe yi 'e ma, Zudasi gbe -yaa nu 'sole- Zesu 'kunle- ta gonε- 'la gbeen-, -e -yaa 'bheε- kle bhla -lrele' 'e -glin 'zi.

*Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'e -woo
Paki 'e ta pe 'e 'bhle zii'*

*(Matie 26.17-25; Luki 22.7-14; 22.21-23;
Zaan 13.21-30)*

¹² 'Bluu 'la waa -yaa 'bhe -pee 'e wlen 'ke 'seke 'le, 'bhe 'bhle 'feti yi -lwa 'e 'le, Zuufu mu 'e 'yaa- -bhlaa gwlen bhlonε- mu -la de, 'bheε- -woo kle 'ke 'sraka 'le -o gole 'e luya 'yi 'bhe -zayi'. 'Bhe 'yi 'te, Zesu a -klanlanε mu 'e -wa -lrokpaa doo: «'Yoo- -a zi 'bhii- -koo' ge -kooa' Paki 'feti 'e ta kpo 'e kle 'naa ma ee?»

¹³ 'Bheε- Zesu -yaa' -klanlanε ple winbwa-, 'ke -ya pele- 'mu ni: «-Ka ge -wa 'la bhe -a ta, 'ka 'le nu 'pale- 'ke mee do 'le, -yi gbo do -o -a wiinj-, -ka do -a zi.

¹⁴ 'Kee- -ja wlale 'fe 'la □la, -ka wla -a zi 'bhe □noo, 'bheε- -ka 'bhe 'fezan- 'e lrokpa' doo: «'O Daan mi 'e pe 'o nu 'e 'lrokpa doo 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'e nu -waa' Paki 'feti 'e ta pe 'e 'bhlele- 'fekpee 'la □la 'bhe -o naa -a ma ee?»

¹⁵ 'Ke 'bhe □kla, 'fezan- 'e nu -yaa' 'sangaso 'kpee gbalaan 'e do zronle 'ka ni. 'Bhe magaanle -o 'elrele gban, 'bhe 'pegee mee mazado pe yeke- 'la ma 'bhe -o 'bhe □la. 'Ka nu -kooa' pe Paki 'feti 'e ta kpo 'e klele -koo' ni 'bheε- □noo.

¹⁶ -Yaa' -klanlanε ple 'e -o gele 'te, 'ke -o wlale- -wa 'e ta. -O □bhwa pe mu 'e 'kpen 'lesole ta 'bhii- Zesu 'a □pia -o ni gonε- 'la gbeen-. 'Bheε- -o -waa pe 'feti ta kpo 'e □kla 'bheε- □noo.»

¹⁷ 'Bhe blaen, Zesu a -klanlanε ple 'e 'niinaa -o -zanta'. Yromazi bhole 'te, 'ke 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε vu ta ple 'e -o 'nule wlale -wa 'e 'kpee.

¹⁸ -O -yaa pele 'zi bhla 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowee- 'gbu 'e ma doo 'ka mu 'la 'ka 'pegee 'mi -o pebhle 'zi 'eke- zi -ge bhe, 'ka do nu -dawli' 'kpale- 'η gbe ta, 'bheε- -yoo 'η 'lena mee mu ni.»

19 -Yaa' -klanlance mu 'e -woo wleyisriwoa, 'bhe- 'ke -wa -lrokpale 'sanle do do 'kaa: «'Mi -le 'kele- ee?»

20 Zesu pe -o ni 'te dɔɔ: «'Ka mɛɛ vu ta ple 'e ba, 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe gbɛ ɔwlaa 'ɲ gbɛ ta pele -koo do 'kpɔ 'e 'yi, 'bhe kle 'bhe zan 'bhe -le 'kele-.

21 Wlan 'e ni, Bhaaplɛɲ Gbe 'e -yoo zan gale 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o -a ba zayi' gɔɔ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi. 'Dun- mɛɛ 'la zan nu -a -lenale mɛɛ mu 'e ni, 'bhe- -wa dɛ, 'bhe zan ta -yɛɛn! 'Ali- 'ke waa -yaa 'bhe zan 'e ya -titi, 'bhe mabhaa -yaa bhɔ 'bhe zan 'e ma.»

-Waanbhaa' a pɛbhle 'Wɛɲ

(Matie 26.26-30; Luki 22.14-20; 1 Korɛnti 11.23-25)

22 -O -yaa pɛ 'e 'bhle zii' bhla 'la ba, Zesu 'bluu 'e 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle -a ma, 'bhe- 'ke -ya takanle kplokplo. 'Bhe blaɛn, 'ke -ya nale- -yaa' -klanlance mu 'e ni, 'bhe- -e pe -o ni dɔɔ: «-Kaa 'kun, 'ɲ 'fle 'e 'yele- -gɛ.»

23 'Bhe blaɛn, 'kee- -drɔɔ pɛyan- do 'sile, 'bhe- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'bhe ma, 'kee- 'bhe 'kpale -o 'kɔɔ 'kaa -o 'kpen 'a 'ke 'mi do do.

24 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'N yiɛn 'e 'yele- -gɛ, -bhoolaya drɛɛ 'la -yoo -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛɲ mu plɛɲ, yiɛn 'lɛɛ- 'bhe -le 'bhe -tɔɔmasie 'e 'le, -e -klalaa', 'kooko- -e mɛɛ -bebe 'pegee -Waanbhaa' kpa do ma.

25 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ 'naa nu -drɔɔ 'bheke 'mile- 'ezin- 'sani- 'ɲ nu -drɔɔ drɛɛ 'la 'mile- -Waanbhaa' a -bhɛɲgbeya -wa 'e ta 'bhe 'waati 'e 'bhɔle- plɛɲ-.»

26 'O yanle -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro mu 'e 'kpalele, 'ke -o 'pwele 'fɛ 'e ɔla, 'bhe- 'ke -o gele- Olivi diiɲ vlɛ gɔɔn 'e 'wiɲɲ-.

Zesu pe Pieri ni dɔɔ 'bhe nu 'bhe -lɛmadɔle 'egloole -a ma

(Matie 26.31-35; Luki 22.31-34; Zaan 13.36-38)

27 Zesu pe -yaa' -klanlance mu 'e ni dɔɔ: «'Ka 'kpen nu 'ɲ 'tolɛ- a ɔnɔɔ, -amasɔyi -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi 'kaa: <'N nu -bhlaa mu gooba mi 'e dɛle, 'bhe- -bhlaa mu 'e nu 'kanle- 'eke- ma jafata.>»

28 Zesu pe -o ni 'ezin- 'kaa: «'Dun- 'ke 'ɲ -bwela gale ba 'waati 'la ba, 'ɲ nu 'kanle- 'ka 'lɛɛ -sɔ Galile.»

29 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke Pieri 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ali- 'ke mɛɛ -vin mu 'e 'kpen blasaan-, 'bhe- 'ke -woo 'e ɔtwa -a nɔɔ-, 'mi 'naa nu 'e 'tolɛ- a ɔnɔɔ -titi.»

30 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni wlan 'e ni dɔɔ: -zɔn -bi 'gbu 'lɛɛ zi, 'sani maagwɛn -wegbɛ' ple mi 'e 'plɛɲ, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'egloole 'mi ma -gloɔn yaga 'kaa 'yaa mi dɔ.»

31 'Bhe- 'dun-, Pieri 'bhe zikpaa- -a ni fangan- ma 'ezin- dɔɔ: «'Ali- 'kee- ɔkla 'o 'pegee 'bhi dɛle 'le 'eke- 'yi, 'naa nu 'ɲ -bangole 'e 'yi -titi.» -Klanlance -vin mu 'e 'kpen -dwa 'bhe- -jan yeke- do 'kpɔ 'e ta.

Zesu 'pegee -yaa' -klanlance mu 'e -ja Zetisemane -yri gba 'e ɔla

(Matie 26.36-46; Luki 22.39-46)

32 'Bhe blaɛn, Zesu 'pegee -yaa' -klanlance mu 'e -o -ja yɛ do nɔɔ-, -o -yaa 'bhe yɛ 'e sii Zetisemane. -O bhɔle 'bhe ɔnɔɔ bhe 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlance mu 'e ni 'kaa: «-Ka yala- -gɛ, 'ɲ gele- 'ɲ 'seriwɔle laale.»

33 -A ge bhla 'e zi, -e Pieri 'pegee Zaki 'bhe- Zaan 'siila-, 'bhe- 'mu -dwa -a zi. -Gbɛɛn 'klale -saan -a -yi, 'bhe- -a blina- yiɛn -yaa.

34 -E pe -o ni dɔɔ: «'N 'blina- yiɛn -o 'klekle 'ke 'bhe ge 'tɛnle- 'ɲ gale ma. -Ka bo 'ka 'yɛ ma yɛɛɛ- 'lɛɛ- ɔnɔɔ -gɛ!»

35 -Ya plɛngole sa -o ma, 'kee- 'klaale -a 'kpɔ ta 'trɛ ma, 'bhe- 'ke -ya 'seriwɔle -Waanbhaa' ni 'kaa: «'Kee sɔ a klele-, -yɛɛnbhe' 'waati 'yɔɔ- 'lɛɛ 'kan 'ɲ ma 'egbɔɔnle.»

36 -E -yaa pe 'zi dɔɔ: «'N Dɛ, 'ɲ Dɛ, -za 'kpen kle 'seɲ -o 'e ni. -Yɛɛn pɛyan- do 'la bhe -a plɛngɔ 'ɲ ma. 'Dun- 'yaa 'mi zru maza klele, 'e 'gbu -la zru maza kle.»

37 'Bhe blaɛn, 'kee- nule- 'pwele- -yaa' -klanlance yaga 'e ta, 'bhe- 'kee- bhɔle- 'mu ta yi pla. 'Bhe 'yi 'tɛ, 'kee- Pieri bwele-, 'bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'Simɔ, 'e yide zii' ee? 'Yaa 'solɛ- bole- 'e 'yɛ ma 'ali- 'waati sanɛ- ba ee?»

38 -Ka bo 'ka 'yɛ ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo Waanbhaa' ni, 'kooko- -Setran' 'laa 'ka 'yidan-, 'bhe- -e 'ka bo -za 'yɔɔ- 'yi.

Bhaaplɛŋ zru -o -a zi 'bhii- -e -za 'wlan kle, 'duŋ- 'bhɛ yɛkɛ- fanŋan- 'laa -o 'ɛ ta.»

³⁹ -Ya plɛŋgo gbɛ drɛɛwoa- -o ma 'ezin-, 'bhɛɛ- 'kee- bɔle- 'yee- -jan do 'kpɔ 'ɛ 'pele- ta -Waanbhaa' ni.

⁴⁰ -E niina- gbɛ drɛɛwole 'ezin- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ta, 'kee- bhɔle- 'mu yidɛle ta; -amasrɔyi, yi 'ɛ gbinkpa' gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ -o -yrɛ ta, -jan 'la -o 'bhɛ pe Zesu ni, waa -yaa 'bhɛ dɔ. 'Bhɛɛ- -e -ja 'ezin- -a -zanta'.

⁴¹ -A nu gbɛ yaga mi 'ɛ ma -o ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ka -o yidɛ 'zi ɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'yitrɛ zii' -li ɛɛ? 'Bhɛ ɔswa 'bhɛ 'yi, 'waati 'ɛ ɔbhwa. -Ka 'ka 'yrɛkpa! -O nu -dawli' 'kpale- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ gbɛ ta, 'bhɛɛ- -wa 'lena -za 'yɔɔ- kle mu 'ɛ ni, 'bhɛ 'waati 'ɛ ɔbhwa.

⁴² -Ka 'ka 'wlen-, -kɔɔ' ge! -Ka 'ka 'yrɛkpa doo, mɛɛ 'la zan nu -dawli' 'kpale- 'ŋ gbɛ ta, 'bhɛɛ- -yoo 'ŋ 'lena- mɛɛ mu ni, yaa -o -li -kɔɔ' ma 'egbɔɔnle.»

Zesu 'kunyɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ
(*Matie 26.47-56; Luki 22.47-53; Zaan 18.3-12*)

⁴³ Zesu 'yaa- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke Zuda 'pwele -a -yi. Zesu a klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ do -le -yaa 'kele-. -Zamaa' 'srɛ -gbɛnɛ do -yaa -a zi, -gɔkɔŋ' 'pegee 'beni mu 'le 'mu 'kɔɔ. 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Tonɔ daan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ 'mu -le -o winbwa- Zesu 'kunyɛ- ɔnɔɔ.

⁴⁴ 'Yee- Zuda 'la ɔkla Zesu 'lena mi 'le mɛɛ mu 'ɛ ni, -e Zesu 'kungbeya -tɔomasie do -zrɔnna Zesu 'kun mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ke 'ŋ mɛɛ 'la zan -tuubwa 'yele- 'kele-. -Kaa 'kun 'bhɛɛ- 'ka ge 'kele-, 'duŋ- -ka 'ka 'yrɛkpa 'a ba 'elrele!»

⁴⁵ Zuda nule 'tɛ, 'ke -ya mabɛɛnle -gun Zesu -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «'O Daan mi!» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'kee- Zesu -tuubɔle.

⁴⁶ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -o Zesu 'kunle.

⁴⁷ 'Duŋ- -yaa' -klanlanɛ do 'bhɛ a -gɔkɔŋ' 'ɛ 'pwele- 'bhɛ 'bhoo- 'ɛ 'yi, 'kee- 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'ɛ 'bhɛ a 'fa -la yewonɛ mu 'ɛ do 'trɔnlaa do takanle.

⁴⁸ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «'Ka ɔnwa 'ŋ 'kunyɛ- ɔnɔɔ -gɔkɔŋ'

'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ, 'ŋ 'yoo- 'ke mɛɛ dɛ mi do -la -le ɛɛ?

⁴⁹ Yi 'oo yi, -kɔɔ 'yaa 'eke- 'yi, 'bhɛɛ- 'ŋ 'yaa- mɛɛ mu daan *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, -mele ɔkla 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ŋ 'kunle- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ ɛɛ? 'Duŋ- -za 'lɛɛ- 'kpen ɔkla, 'kooko- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -o -jan mu 'la ɔwoa 'mi ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi 'mu 'lɛɔɔ-.»

⁵⁰ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpen 'kanle 'eke- ma 'gbasaa gbasaa, 'ke -o Zesu do -kplɛn 'tole 'a ɔnɔɔ.

⁵¹ -Zwanne do dɔle -yaa Zesu zi. Sɔ drɔŋ -la 'kanle- -yaa -a gbɛ ta. Mɛɛ mu 'ɛ -o 'bhɛ ɔkwan 'ezin-.

⁵² 'Duŋ- 'bhɛ 'ploole 'bhɛ ta sɔ 'ɛ ma -o 'kɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ blasanle 'bhɛ tafleŋ- 'ɛ 'le.

-O -ja Zesu 'le Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ ba

(*Matie 26.57-68; Luki 22.54-55; 22.63-71; Zaan 18.13-14; 18.19-24*)

⁵³ -O -ja 'ke Zesu 'le *'Sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ɛ ba 'fɛ 'lɛ ma. 'Sraka 'lena mu -kunlii' mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu 'ɛ -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- *'Tonɔ Daan mu 'ɛ, -o 'kpen -ja -o 'lɛkpale 'eke- ta 'bhɛ ɔnɔɔ ye.

⁵⁴ Mɛɛ mu 'ɛ -yaa ge 'zi Zesu 'le bhla 'la ba 'sraka 'lena mu a -kunlii -gbalaan' 'ɛ ba, Pierei -yaa zan -o -zanta' 'egbɔɔnle. 'Bhɛɛ- 'kee- nule- wlale 'yee- 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'bhɛ -a 'fɛ -gben 'ɛ 'yi. 'Bhɛ ɔnɔɔ bhe, 'kee- gele- yaalɛ 'fɛ gooba mu 'ɛ -din -a magayɛ nɔɔ- 'tɛ 'ɛ -din.

⁵⁵ 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ -o 'kpen 'yaa- -jan 'bhɛɛke- do -glin 'zi Zesu 'kaama-, 'kooko- 'bhɛ kle -a dɛ win 'le. 'Duŋ- waa -jan 'lɛdɔɔle 'kedo- 'male mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lii Zesu ma.

⁵⁶ -Amasrɔyi mɛɛ -bebe -yaa bhla 'kpa zii' Zesu ma, 'duŋ- -o 'kpen 'liijan- mu 'ɛ waa -yaa do.

⁵⁷ 'Bhɛ klele -tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'plɛŋ- mɛɛ 'ke mu -o -wlenle', 'bhɛɛ- 'ke -o bhla 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'kpale Zesu ma 'kaa:

⁵⁸ «'O mɔɔ 'gbu 'a ɔmaa -a -lii dɔɔ bhaaplɛŋ mu 'gbu -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la -dwa 'mu gbɛ 'le, 'yee- 'gbu nu 'bhɛ 'wilɛ-, 'bhɛɛ- -ya dɔ gbɛ drɛɛwo

-yrekpaa' yaga -la; 'bhe 'laa nu klele bhaaplɛŋ woye 'le.»

⁵⁹ 'Ali- 'bhe -jan 'la bhe, 'bhe gole -yaa -jan -vin mu 'ε ma.

⁶⁰ 'Bhe 'waati 'ε ba 'tε, 'ke *'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε -ya -wɛnle', 'kee-dulale -zamaa' 'ε 'plen-, 'bheε- 'kee- Zesu -lrɔkpale 'tε dɔɔ: «Mεε mu 'ε -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' 'e ma, 'bhi pe 'mu 'yi 'nale-εε?»

⁶¹ 'Dun- Zesu tagale □bwa. 'Ezin- 'ke 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε -ya -lrɔkpa' gbe drɛεwole dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Mεε -Bhee mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ε 'le εε, 'bhe 'pegee 'o -Waanbhaa' 'la 'tɔbhɔ 'bhi -le 'bhe Gbe 'le εε?»

⁶² 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «-Aani', 'mi 'gbu -le 'bhe 'le. 'Bheε- 'dun-, 'ka 'kpen 'yɛ nu 'kpale-Bhaaplɛŋ Gbe 'ε 'yaale- ma 'Senkpenzan -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'ε □nɔɔ. 'Bheε- 'ka nu -a yele 'ezin- 'ke -yoo zan lafle' -gblen mu 'ε 'yi.»

⁶³ 'Bhe -jan 'ε 'la gbε -yɔɔ' 'kɔɔ 'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε ma, 'ke -ya 'gbu ta dune- mu 'ε 'peedele, 'bheε- 'ke -ya pele- 'kaa: «-Kɔɔ' maza -o -li mεε -bheεke' a 'srɛya- klele ma εε?»

⁶⁴ -E -Waanbhaa' 'tɔsɛ ma jan 'la □woa bhe, 'ka 'bhe □maa εε, 'ka mu pe 'bhe 'yi 'nale- εε?» -O 'kpen -benɔgwa do ma 'ke -wa pele- 'kaa: «-Yoo 'ke dɛɛε 'le.»

⁶⁵ 'Bhe yɛ do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke mεε 'ke mu -o -liile' 'klale- 'sanle Zesu ta, 'bheε- 'ke -o sɔgbε do -yɛle' -a wɛyi', 'ke -wa zɔn -sɔ -o gbekpun- mu 'ε 'le, 'bheε- 'ke -wa -lrɔkpa' dɔɔ: «Mεε 'la zan 'e □zwan, 'bhe zan 'ε 'tɔkan 'o ni doo!» 'Bheε- 'fε gooba mu 'ε 'mu 'yaa- -a 'trɔnzɔn- 'zi 'ezin-.

Pieri -o -a -lɛmadɔ 'zi 'egloole Zesu ma (Matie 26.69-75; Luki 22.56-62; Zaan 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁶ Pieri -yaa bhla 'la ba *'sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε -yaa' 'fε -gben 'ε 'yi 'trɛ ma, 'ke 'bhe a 'fε 'ε □la yewo le 'ε do nule-.

⁶⁷ 'Bhe yewo le 'ε 'yee- Pieri 'yele-, 'ke -ya maga 'zi 'tε 'ε ma, 'ke 'bhe 'e 'yɛkpale -a ta frii, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni: «'Bhi 'gbu 'ezin-, 'e 'yaa- 'yee- Nazareti mi Zesu 'ε zi.»

⁶⁸ 'Dun- Pieri 'e 'lɛmadwa 'egloole 'ke -ya pele- dɔɔ: «Le -nε, 'e droon' -o -jan 'la 'wo zii' bhe, 'naa 'bhe dɔ, 'bheε- 'naa -o -a -yima' zii'.» 'Bhe blaen, 'kee- 'pwele, 'bheε- 'kee- gele- -gben 'ε 'le ma. ['Bheε- 'ke maagwɛn -wele' 'tε.]

⁶⁹ 'Yee- yewo le -nε do 'ε -e Pieri 'yele- 'ezin-, 'ke -ya pele- 'bhe □nɔɔ mεε mu 'ε 'yɛ ma dɔɔ: «'Gwlaan- 'lεε- -yoo 'woomεε mu 'ε do 'le!»

⁷⁰ 'Dun-, 'ke Pieri 'e 'lɛmadɔle 'egloole 'bhe -jan 'ε ma 'ezin-. 'Bhe blaen boolazi sa bhɔle, 'ke -gben 'ε 'le ma mu 'ε -wa pele- Pieri ni 'kaa: «Wlan 'ε ni, 'bhi 'gbu 'lεε- 'yoo- 'ke 'woo- mεε mu 'ε do 'le, -amasɔyi 'yoo- 'ezin- 'ke Galile 'mi 'le!»

⁷¹ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Pieri -a 'pele dɔɔ: «Bhaa 'η ga 'ke 'η 'yoo- bhla pe 'zi! 'Mi 'pegee 'η 'sɔwεε- 'ε ta, 'ka -o -we 'zi mεε 'la 'le, 'naa 'a dɔ -titi!»

⁷² 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba 'te, 'ke maagwɛn 'a 'we gbε plɛ mi klele-, 'bheε- Zesu 'yee- Pieri 'kpeelekaan -jan 'la 'le 'elwale, 'ke 'bhe dɔle- -a 'kpee. Zesu 'a □pia -a ni 'elwale dɔɔ: «Sani- maagwɛn nu -wele' plɛ -zɔn, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'egloole mi ma gaan yaga.» 'Bheε- 'yee- Pieri wisile -saan.

15

-O -ja Zesu 'le Romε mu a -janmatii Pilati ba

(Matie 27.1-2; 27.11-14; Luki 23.1-5; Zaan 18.28-38)

¹ Zrwan 'tutu 'ε zi, Zuufu mu a 'kitikan mεε gbalaan -lɛdo' 'ε -o 'kpen □klaa 'eke- ba: -o 'ke mu -yaa 'sraka 'lena -kunlii mu 'le, 'bheε- -a 'ke mu -yaa' Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaan mu 'le, 'bheε- -a 'ke mu -yaa 'Tonɔ daan mu 'le. -Woo 'eke- □ya 'yee- Zesu ba zayi'. -O yanle Zesu gbɛtabɔlele, 'ke -o gele- -a -lɛnale Romε mu a -janmatii Pilati ni.

² -O bhɔle Pilati ba, 'ke 'bhe Zesu 'lrɔkpale 'kaa: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu 'ε waa -bhɛngbe 'ε 'le εε?» Zesu 'a 'lɛkwan- -a ni 'kaa: «'E 'gbu 'yela- □pia bhe.»

³ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε bhla -bebe □kpa Zesu ma 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ ye.

⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pilati 'a 'lrɔkpale 'ezin- 'kaa: «-Woo -jan -bebe 'la 'kpen 'wo

zii' 'e ma bhe, 'e 'trɔn 'laa -o 'mu 'yi ɛɛ?
'Bhɛɛ- 'bhi 'laa -o -jan 'ke 'wole 'mu 'yi ɛɛ?»

⁵ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zesu 'laa -jan 'kedo- 'kpɔ
'lɛkunɛ. 'Bhɛ tagagbeya -gloɔn 'ɛ 'bhe
'yee- Pilati 'kpeelenia -a ma.

-O Zesu de -kpan -balaa' 'a ta

*(Matie 27.15-26; Luki 23.13-25; Zaan
18.3-19.16)*

⁶ Lɛɛ 'oo lɛɛ, Zuufu mu a Paki 'feti 'ɛ ta,
Pilati -yaa ploo -kaso 'yi mi do ma. 'Ke
-zamaa' 'yaa- -kaso 'yi mi 'la 'yɛwo- -a ma,
-e -yaa ploo 'bhɛɛ- ma -o ni.

⁷ 'Bhe klɛgbeya do 'ɛ 'yi, -o -yaa -kaso
'yi mi do sii Barabasi. -O 'bhe 'pegee
'bhe -vin -kala' mɛɛ 'ke mu ɔbwa -kaso
'yi, -amasɔyi -o -wlɛnna Romɛ mu 'ɛ ma,
'bhɛɛ- -o mɛɛ do ɔdia.

⁸ -Zamaa' 'ɛ -ja Pilati ba -lɛ ma, 'ke -o
-sromabole 'sanle -a ni dɔɔ -e 'ploo- -kaso
'yi mi do ma -o ni 'bhii- -e -yaa dɔ -a klɛle
-la -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- lɛɛ 'oo lɛɛ.

⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, Pilati -o -lrɔkpa dɔɔ:
«'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ 'ploo- Zuufu mu a
-bhleŋgbe 'ɛ ma 'ka ni ɛɛ?»

¹⁰ 'Yee- Pilati 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii-
'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ -o Zesu 'lenaa- -a
ni, -amasɔyi -o -yaa zranwo 'zi -a ba.

¹¹ 'Duŋ- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ -wa
ɔwlaa -zamaa' 'ɛ zi dɔɔ -o -sromabɔ Pilati
ni 'kaa 'bhe 'ploo- Barabasi -la ma -o ni,
'bhɛɛ- 'bhe 'laa 'ploole- Zesu ma.

¹² Pilati -zamaa' 'ɛ 'lrɔkpa gbɛ drɛɛwoa-
'ezin- dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'ŋ -mɛ za -la klɛ
'ka mɛɛ 'la zan sii <Zuufu mu a -bhleŋgbe>
'bhe ni ɛɛ?»

¹³ -O -pɛɛnna 'eke- zi dɔɔ: «-A gbaan
-yrigbɛɛle do ta, 'bhɛɛ- -e ga!»

¹⁴ Pilati pe -o ni 'kaa: «-E -za 'yɔɔ- -gloɔn
'ɛ -dela ɔkla ɛɛ?» 'Duŋ- -o -pɛɛnna 'egloole
'ezin- dɔɔ: «-A gbaan -yrigbɛɛle do ta,
'bhɛɛ- -e ga!»

¹⁵ 'Bhe ɔnɔɔ bhe 'tɛ, Pilati -yaa zi 'bhii-
-e -zamaa' 'ɛ zru maza klɛ, -ayile, 'kee-
'ploole Barabasi ma -o ni 'tɛ. 'Bhɛɛ-
-ya ɔkla 'bhɛɛ- -o Zesu zita ɔzwan 'ke
gbanbhle 'le, 'bhɛɛ- -e 'bhe ɔkpa -srwase'
mu 'kɔɔ 'kaa -o ge -a gbaan -yrigbɛɛle do
ta.

*-Srwase' mu 'ɛ -o Zesu malɔgo 'zi
(Matie 27.27-31; Zaan 19.2-3)*

¹⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -srwase' mu 'ɛ gele
Zesu 'le -janmatii 'ɛ -yaa -gbenj -gbɛnɛ 'ɛ
'yi, 'bhɛɛ- 'ke -woo -vin -srwase' mu 'ɛ
'kpen 'siile.

¹⁷ 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke -o dunɛ- gbɔɔn 'ten
-klɛn' -klɛn' do 'klale -a ta, 'bhɛɛ- 'ke -o
lɛɛ zungbhle do 'tanle, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhe
'kpale -a wiinj- 'bhii- -bhleŋgbe ŋgblo ma
'faa do.

¹⁸ 'Bhe blaana, 'ke -wa 'pubole 'sanle 'kaa:
«'E 'yia-, Zuufu mu a -bhleŋgbe!»

¹⁹ 'Bhɛɛ- -o -yaa zɔn 'zi -a wiinj- togo do
'le, 'ke -woo -liile' kla a ta, 'bhɛɛ- 'ke -woo
'kpɔ zen -a -lɛɛ 'bhii- -o -gasikpa zii' -a ma.

²⁰ -O -yaana -a malɔgolele bhla 'la ba, 'ke
-o dunɛ- gbɔɔn 'ten -klɛn' -klɛn' 'ɛ gole -a
ta, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'gbu a dunɛ- mu 'ɛ 'klale
-a ta. 'Bhe blaana, 'ke -o gele- 'kele- 'pɛlii-
-a gbaan zayi' -yrigbɛɛle do ta.

Zesu gbaanyɛ -yrigbɛɛle 'ɛ ta

*(Matie 27.32-44; Luki 23.26-43; Zaan
19.17-27)*

²¹ -O -yaa ge 'zi Zesu gbaanle -yrigbɛɛle
'ɛ ta bhla 'la ba, 'ke -o -lɛpale 'gwlaan- do
'le 'ke 'bhe -o da 'zi gba la. Sireni mi do -le
-yaa 'bhe 'le, 'bhɛɛ- -o -yaa 'bhe sii Simɔ.
Alɛzandri 'pegee Rufusi dɛ -le -yaa 'bhe 'le.
'Bhe 'kanle- -benlawoa -o 'kan zi 'ɛ 'lii, 'ke
-srwase' mu 'ɛ -wa pele- 'bhe ni dɔɔ 'bhe
Zesu gbaan -yrigbɛɛle 'kwe 'ɛ 'si kpanma.

²² 'Bhɛɛ- 'ke -o gele- Zesu 'le yɛ do ɔnɔɔ,
-o -yaa 'bhe yɛ 'ɛ sii Goligota, 'bhe 'yile-
dɔɔ <mɛɛ ŋgblo bhele' yɛ.>

²³ -O bhɔle 'bhe yɛ 'ɛ ɔnɔɔ 'tɛ, -o -yaa
-laane' 'la sii miri, -o 'bhe 'yizaala -dɔɔ
'tonle- ba, 'bhɛɛ- -o 'bhe 'nale- -yidaan
Zesu ni, 'bhɛɛ- -ya -banɔwa 'bhe 'mile-
ma.

²⁴ -O Zesu -gbaanna -yrigbɛɛle 'ɛ ta.
'Bhɛɛ- 'ke -o 'tete dɔle- -yaa' dunɛ- mu 'ɛ
ta, 'kooko- -o 'kpen do do dɔ -o 'kɛla 'le -o
'bhe dɔ.

²⁵ -O -yaana -a gbaanlele zrwanzii
-yretɛbhe gwɛn -wɛn 'waati 'ɛ ba (nɛvɛɛ
'waati 'ɛ ba).

²⁶ -O Zesu ɔdia win 'la ma -yrigbɛɛle 'ɛ
ta, -o 'bhe yɔɔndia- -yripeenɛ do ta, 'bhɛɛ-
-o 'bhe -gbaanna -a ŋgblo 'ɛ trala -yri 'ɛ ta;
'bhɛɛ- 'bhe 'sewɛwole -yaa 'tɛ -gee' 'kaa:

«Zuufu mu a Bhleŋgbe».

27 -O mɛɛ dɛ mi plɛ -gbaanna -yrigbɛɛle -bhɛɛke' ta -a gbɛ plɛ 'ɛ ta: -A do -yaa -a gbɛ -yie' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ -vindo' mi 'ɛ 'yaa- -a gbɛ -koo ta.

28 ['Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -jan 'la yɔɔndɛle -yaa -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ -jan 'ɛ 'lɛswa, 'bhɛ -jan 'ɛ 'yaa- dɔɔ: «-O 'yee- -kpa a -za 'yɔɔ- klɛ mu ba.»]

29 'Bhɛ blaana, mɛɛ 'la zan mu 'yaa- 'kan zii' 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲɔɔ, 'bhɛ mu -yaa Zesu -zwanwo' zii' 'ke -woo ɲgblo 'ɛ bɔ -sɔ 'kaa: «-Ɔɔn 'ɔɔn-! 'Bhi 'laa 'pele- 'kaa 'e sɔ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'wile, 'bhɛɛ- 'ya dɔ gbɛ drɛɛwo -yrekpa a' yaga -la ɛɛ?

30 'E 'gbu 'si 'ɛ go 'ɛ -za 'yi, 'ke 'yee 'gbu go -yrigbɛɛle 'ɛ ta doo!»

31 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Ton daan mu 'ɛ 'yaa- Zesu malɔgo 'zi 'ke -wa pe 'eke- ni -sɔ 'kaa: «-E mɛɛ -bhɛɛke' mu -gwa -za 'yi, 'duɲ- yaa sɔ -a 'gbu gole- -za yi!

32 Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi, Izraɛli mu a -bhleɲgbɛ, zina- -zɔn -yrigbɛɛle 'ɛ ta! 'Ke 'o 'bhɛ ɲya, 'o nu 'o 'kpale- -a -yi 'tɛ.» 'Bhɛɛ- 'ezin-, mɛɛ plɛ 'la gbaanle -yaa' -a gbɛ -yrɛ plɛ 'ɛ ta, 'mu 'yaa- -a -zwanwo' zii'.

Zesu gayrɛ

(Matie 27.45-56; Luki 23.44-49; Zaan 19.28-30)

33 'Kee- san -yrekpa a' ma, 'kee- ge 'tɛnlɛ- yromazi -yretɛbhɛ yanyan 'ɛ 'le (trwazɛɛ 'waati 'ɛ ba), -gblo ɲkpa a' trɛ 'ɛ 'kpen ta.

34 'Bhɛɛ- yromazi -yretɛbhɛ yanyan 'ɛ 'bhɔle- 'te, 'ke Zesu -gbekanle 'egloole 'ke -ya pe dɔɔ: «Eloi, Eloi, lama sabatani!» 'Bhɛ 'yile- 'kaa: «'An -Waanbhaa', 'an -Waanbhaa', -mɛle ɲkla 'ye 'ɲ do -kplɛnnɛ' ɲtwa ɲnɔɔ ɛɛ?»

35 Mɛɛ 'la zan mu dulale -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ 'bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'mu 'a -gbekanwli 'ɛ 'male-, 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnbado doo, -yoo Eli 'sii zii' 'kaa 'bhɛ 'nu 'bhɔ 'a ba!»

36 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -o do blasanle, 'kee- -gblanluu' -folu' -folu' do 'sile, 'bhɛ 'yaa- 'bhii- -nɛ 'yientenne mu 'fɛ -gblanluu' do gbɛɛn-. -E 'bhɛ ɲwlaa -drɔɔ 'tɔnlɛ- do ba, 'kee- 'bhɛ 'yrelɛ togo do yin 'lii, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ dɔle- Zesu ta 'kaa 'bhɛ 'bhɛ mi, 'ke -ya pele- 'kaa: «'Kɔɔ- dula- doo, -dɔke'

-koo' nu Eli 'yele- 'ke 'bhɛ -o -a zina- 'zi -yrigbɛɛle 'ɛ ta oo!»

37 'Duɲ- Zesu -gbekaan 'egloole, 'bhɛɛ- 'ke -a nii- 'ɛ gole- -a -yi.

38 'Bhɛ 'waati do 'ɛ ba, sɔgbɛ -gbɛnɛ 'la 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'kpee 'ɛ 'yiciɛn- plɛ, 'ke 'bhɛ 'peedɛle plɛ 'kee- san laanima 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- 'traa.

39 Romɛ mu a -srwase' mu -kunlii 'la 'lɛklale -yaa Zesu ba -yrɛ ta, 'bhɛ 'a gagbɛya 'ɛ 'yele-, 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'kaa: «Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'yaa- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ɛ 'le kpataakpa!»

40 Le mu 'ke mu dulale -yaa 'ezin- 'egboonle, 'ke -o Zesu taglin-. Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ɛ ta, 'bhɛ 'pegee Mari 'la 'yaa- Zaki 'fientronne mi 'pegee Zose nɛɛ 'le, 'bhɛɛ- Salome, 'mu -yaa 'woo- le mu 'ɛ ba.

41 'Woo- le mu 'la bhe, 'wola- dɔle -yaa Zesu zi, -e -yaa 'waati 'la ba Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi 'ke -o bhɔ -a ba. 'Ezin- le 'srɛ 'bhɛɛke mu -yaa 'yee- 'yrɛ 'ɛ ɲnɔɔ ye, 'mu 'yaa- mɛɛ 'la zan mu 'la ɲnwa -a zi Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta, 'mu 'ke 'le.

Zesu binyrɛ

(Matie 27.57-61; Luki 23.50-56; Zaan 19.38-42)

42 Yromazi ɲbhwa gban. 'Bhɛ yi 'ɛ 'yaa- Zuufu mu a -yitrɛ' yi 'ɛ 'lɛmagaan yi 'le.

43 -Ayile, yromazi -fitrii' 'kpa bhla 'ɛ ba, 'ke Arimate mi Zozɛfu 'nule. Mɔkpen' 'yaa- -gasikpa 'yee- Zozɛfu 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -e -yaa 'ezin- Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gbalaan mu -lɛdo' 'ɛ ba. 'Yee- 'gbu 'yri 'yaa- Waanbhaa' a -bhleɲgbɛya 'ɛ 'bhɛ bhla 'ɛ ta. 'Bhɛla- -yile, -ya zru dɔle- 'egloole, 'kee- gele- Zesu gbaa 'ɛ 'yɛwolɛ Pilati ma, 'kaa -e gele- 'bhɛ binle.

44 Zesu galawoa -gun blaale-, 'bhɛ 'yee- Pilati 'kpeɛlɛnia -a ma. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'kee- mɛɛ winbole -srwase' mu -kunlii 'ɛ 'siiyrɛ- ɲnɔɔ. 'Bhɛ 'nule-, 'kee- 'bhɛ -lrɔkpale dɔɔ: «Zesu gale 'ɛ ɲnɔɔ ɲmwa gban ɛɛ?»

45 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' -kunlii 'ɛ -ya -lɛkunle 'a ni dɔɔ -a gale 'ɛ ɲnɔɔ ɲmwa gban. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -ya pele- Arimate mi Zozɛfu ni 'kaa 'bhɛ ge Zesu gbaa 'ɛ 'si.

46 'Yee- Zozɛfu 'gbu sɔ 'pu do ɲlwa. -E yanle Zesu gbaa 'ɛ golele -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'kee- 'bhɛ sɔ 'ɛ 'kpale Zesu gbaa 'ɛ ma.

'Bhɛɛ- -e bu -gluu 'la 'kwleela- 'elwale gban -so vlɛ 'ɛ 'yi, 'kee- gele- Zesu gbaa 'ɛ 'kpaale- 'bhɛ 'yi. -E yanle -a 'kpaalele 'bhɛ 'yi, 'kee- vlɛ -kpuŋ -gbɛɛ do -bhlile', 'bhɛɛ- 'kee- bu 'ɛ 'liitanle 'bhɛ 'le.

⁴⁷ 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa la, 'bhɛ 'pegee Zose nɛɛ Mari, 'mu 'yaa- Zesu gbaa 'kpayrɛ- 'ɛ -glin 'zi.

16

Zesu bweyrɛ gale ba

(*Matie 28.1-8; Luki 24.1-12; Zaan 20.1-10*)

¹ -Yitrɛ' yi 'ɛ 'kanle- blaana, Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ɛ ta, 'bhɛ 'pegee Zaki 'pegee Salome nɛɛ Mari, -o gbaa ma 'sro -yrɔn -gblɛn 'nrɛle- 'ke mu □lwa, 'kooko- -o ge Zesu gbaa 'ɛ masrolɛ 'mu 'le.

² 'Kanjɔplɛ 'ɛ ma zrwan 'tutu 'ɛ zi, -yretɛbhɛ -wɛn bhla 'ɛ ba, 'ke -o gele- bu 'ɛ taglɛnyrɛ□nɔɔ.

³ -O ge bhla 'ɛ zi, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dɔɔ: «-Dele nu vlɛ -kpuŋ 'ɛ 'bhlile- -kɔɔ' ni, 'bhɛɛ- -ya go bu -gluu 'ɛ 'lii ɛɛ?»

⁴ -O bhɔle Zesu bu 'ɛ -din, -wa taglinle, 'ke -o vlɛ -kpuŋ -gbɛɛ 'ɛ 'bhlile- yele- -a 'lii 'ɛ -gɔma'.

⁵ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -o gele- wlɛle bu -gluu 'ɛ zi, 'ke -o -zwanɛ do yaale ye- -o gbɛ -yie' ta, dunɛ- 'pu 'penpen gbɔɔn do -yaa 'bhɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'klale -o 'gbu ta -gblaan -gbɛɛ 'ɛ 'kɔɔ.

⁶ 'Dun- 'bhɛ pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -gblaanɛ, -o Nazareti mi Zesu 'la -gbaanna -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'ka -o 'bhɛɛ- -glin zii' ɛɛ? -E -bwela gale ba, yaa -o -li -gɛ, -ka 'ka 'yrekpa -a gbaa 'kpaayrɛ- 'ɛ □nɔɔ -gɛ doo.

⁷ 'Dun-, 'ka mu ge a pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'pegee Pieri ni 'kaa -e 'kan zii' 'ka 'lɛɛ -so Galile. 'Ka nu a yeɛ 'bhɛɛ- □nɔɔ 'bhii- -a 'gbu 'a □pia 'ka ni gɔnɛ- 'la -gbɛɛn bhe.»

⁸ 'Woo- le mu 'ɛ 'pwele- 'tɛ bu -gluu 'ɛ zi, 'ke -o blasanle, -amasrɔyi -gblaan -gbɛɛ 'ɛ 'kɔɔ sɛn □wɛla -o -yi, 'bhɛɛ- -o -yaa bɛɛn 'zi. 'Dun- waa 'bhɛ 'pele mɛɛ 'kedo- 'kpo ni -gblaan 'ɛ 'kɔɔ.

Zesu 'pwela- Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ɛ ta 'bhɛ ba

(*Matie 28.9-10; Zaan 20.11-18*)

⁹ [Zesu bwele blaana gale ba, 'kanjɔplɛ 'ɛ ma zrwan 'tutu 'ɛ zi, -e -pwela 'elwale 'pe Mari 'la 'yaa- da Magidala -wa 'ɛ ta 'bhɛɛ- ba. 'Yee- Zesu lii 'yɔɔ- 'srwapɛ- -gwa 'bhɛɛ- zi 'elwale -so.

¹⁰ 'Bhɛ le 'ɛ -ja 'bhɛ -jan 'ɛ 'yigɔɔnɛ mɛɛ 'la zan mu -yaa Zesu zi 'mu ni; -e □bhwa 'mu ta 'ke mu ta -o sun, 'bhɛɛ- 'mu 'yaa- wisi' zii'.

¹¹ 'Dun- -wa malawoa 'kaa Zesu -bwela gale, 'bhɛɛ- -ya -yrɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'yee- Mari 'gbu 'a □ya kpataakpa, waa -o 'kpɛɛ- -a -yi.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanɛ plɛ ba

(*Luki 24.13-35*)

¹² 'Bhɛ blaanta, Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanɛ plɛ ba 'pwɛgbɛya -gɔɔn 'bhɛɛke do 'yi 'mu ge bhla 'ɛ zi -bɔn 'yi -wa do ta.

¹³ 'Bhɛ mɛɛ plɛ 'ɛ □nwa 'bhɛ -jan 'ɛ 'yigɔɔnɛ 'ezin- klanlanɛ -vin mu 'ɛ ni, 'dun- waa -o 'kpɛɛ- 'mu 'wojan- 'ɛ 'yi 'ezin- -titi.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanɛ -vin vu ta do 'ɛ ba

(*Matie 28.16-20; Luki 24.36-49; Zaan 20.19-23; Klɛza 1.6-8*)

¹⁴ 'Bhɛ blaana 'tɛ, 'ke Zesu 'pwele- -yaa' -klanlanɛ vu ta do 'ɛ ba, -waa' pɛbhle bhla 'ɛ zi. 'Bhɛɛ- 'kee- -lale' -o ta -waa' 'kpɛɛkɛya 'ɛ 'pegee -o zru dɔgbɛya -gɔɔ 'ɛ ma. -Amasrɔyi, mɛɛ 'la zan mu 'a 'yɛmale 'ɛ □ya -a bwele blaana gale ba, waa -o 'kpɛɛ- 'mu 'wojan- 'ɛ 'yi.

¹⁵ 'Bhɛ 'kpen blaana 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka ge 'drunyan 'ɛ 'yi yrekpen- □nɔɔ, 'ke 'ka ge -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wolele mɛɛ mu 'ɛ 'kpen ni.

¹⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa -a -yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan -dwa -a -la 'ke -wa wiɛnfɛ -yi ba, 'bhɛ zan nu gɔle -za 'yi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'laa 'e 'kpɛɛ- -a -yi, -Waanbhaa' a -kpan 'ɛ nu baalɛ 'bhɛ zan ta.

¹⁷ 'Mi nu 'solɛ- maza mu 'la kleɛ mɛɛ 'la zan mu nu -o 'kpɛɛ- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'yi 'mu gbɛ zi 'mu -le -gɛ: 'Mi 'gbu 'tɔ 'ɛ 'yi, -o nu 'zina mu -gbinɛ' mɛɛ mu zi, 'bhɛɛ- -o nu wli drɛɛ mu 'pele.

¹⁸ 'Ke -o mɛ mu ɲkwan -o 'kɔɔ, 'bhɛɛ-
'ke -o mɛɛ dɛ -yi 'ke ɲmia, -za 'yɔɔ- 'kɛdɔ-
'kpɔ 'laa nu klɛɛ -o ni. -O nu -o gbɛ
mu 'kpaalɛ- gadɛ mu ta 'bhɛɛ- 'mu nu
-bheɛɛ'.»

Zesu geyrɛ -a Dɛ -Waanbhaa' ba
(Luki 24.50-53; Kleza 1.9-11)

¹⁹ Mɛɛzan Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan mu 'ɛ
'wɔlele -o ni, 'ke -Waanbhaa' -a fanɲan- 'ɛ
'bhɛ 'a 'sile laanima, 'kee- gele- laflɛ' 'ɛ 'yi,
'bhɛɛ- -e -ja yaalɛ -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ
ma yaayrɛ 'ɛ ɲnɔɔ.

²⁰ -Yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -ja 'tɛ -Jan
'Nrɛle- 'ɛ 'wɔle- yrɛkpen- ɲnɔɔ. Mɛɛzan
Zesu 'yaa- bhɔ 'zi 'mu ba, 'kee- 'sɔle-
maza mu klɛ -sɔ -o gbɛ zi. 'Bhɛ kɛgbɛya
'ɛ gbɛɛn- bhe, -e -yaa zrɔn 'bhii- -yaa'
-klanlanɛ mu 'ɛ 'wojan- mu 'ɛ -woo 'ke
wlan 'le.]

**LUKI -JAN 'NRALE- 'LA
YƆƆNDIA- ZESU KRISI
BA ZAYI'
Luki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ
'ɛ ŋgblo**

-Dele -yaa 'ke Luki 'le ɛɛ? -E -yaa 'ke -drɔɔdrɔɔ' mi 'le (Kolosi 4.14). -E Ɔbhwa Zesu 'winbɔwo mi Pɔlu ba (2 Timote 4.11; Filemɔ 24). 'YeLe- -ja Pɔlu madɔle Rɔmu -wa 'ɛ ta. Luki -le -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'pegee Zesu 'winbɔwo mu 'ɛ Klɛza 'sɛwɛ 'ɛ yɔɔndia-. -E 'woo- 'sɛwɛ plɛ 'lɛɛ- yɔɔndia-, 'bhɛɛ- -yoo Ɔkpaa grɔnama a mɛɛ gbɛlaan do ni. -O -yaa 'bhɛ mɛɛ 'ɛ sii Teofili, 'bhɛ 'yi -le dɔɔ <-Waanbhaa' bhɛgwɛn>. 'Yee-Luki 'gbu 'laa Zesu 'yele- -lido' -a -yɛrbhɛ' plɛ 'ɛ 'le, 'duŋ- -e -za 'yilrɔkpaa mɛɛ -bebe ma Zesu ba zayi', 'bhɛɛ- -e yaa -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- Ɔdia.

-Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Luki -o Zesu zrɔn 'zi -kɔɔ' ni 'bhii- 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'Bhee Mi. -E Zesu -zrɔnna 'ezin- 'bhii- 'bhɛ 'yaa 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'le, 'kooko- -e Zesu a bhaaplɛŋ dɔgbɛya -zeze 'gbu 'ɛ pwe -a -yi, 'bhɛ 'pegee 'kee- 'bhɛ klɛle 'ɛ -Waanbhaa' 'le 'bhɛ -za 'ɛ pwe a -yi 'ezin-. 'Bhɛla- -zayile, -e -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ zisaan- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'yale 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee Zesu dayɛ 'ɛ ma: 'ke -ya san -kɔɔ' bhaaplɛŋ mu 'kpen -gbɔɔ Adamu ma, 'ke 'bhɛ nu 'tɛnlɛ- Zesu yapɛ plɛ 'ɛ ma: Mari 'pegee Zozɛfu. Luki a 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, -ya -zrɔnna -kɔɔ' ni 'ezin- 'bhii- mɛɛ -yɛrɛnkla' Zesu ma, 'bhɛɛ- -ya 'ŋgamiwo bhaaplɛŋ mu ma. -Ya Ɔpia Zesu ma Mɛɛzan, 'kooko- bhaaplɛŋ -yɛrɛnkla' -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -e 'bhɛ 'pwe -a -yi. Gadɛ mu oo, -yɛrɛn ma mɛɛ mu oo, -kwanii' mu oo, 'kɔɔflɛnzɔn mu oo, pɛzan mu oo, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'ɛ 'kpen -gɔɔn, 'mu 'kpen 'yɛrɛn 'yaa- kla Zesu ma. 'Yee- Luki -gɔɔn -bebe 'la Ɔbwa 'bhɛ win -le bhe. -E -gɔɔn -bebe Ɔbwa 'ke 'bhɛ kan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ -vin yaga 'ɛ 'mu wo mu 'ɛ ta. Luki -yaa' -Jan 'Nrale- 'ɛ 'yigɔɔnle 'ɛ zisaan- Zeruzalɛmu (Luki 1-2), 'bhɛɛ- -ya -lɛyaan 'yee- Zeruzalɛmu do 'kpɔ 'ɛ Ɔnɔɔ 'ezin- (Luki 24).

1. -O sɔ 'yee- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yicienle -lɛ 'soo: 1. -A zisanyɛ (Luki 1-2): Luki Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'pegee Zesu 'yaza- 'ɛ 'yigɔɔnna.
2. Zesu Krisi wiinjɛyɛrɛ Zaan 'kɔɔ -yi ba, 'bhɛɛ- -a dayɛ, 'bhɛ 'pegee -a -yidanyɛ -Setran' 'kɔɔ (Luki 3.1-4.13).
3. Zesu -Waanbhaa' a ye 'ɛ Ɔwoa Galile 'trɛ ta (Luki 4.14-9.50). Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi, Zesu -Jan 'Nrale- 'ɛ Ɔwoa -Waanbhaa' a -Bhɛngbɛya 'ɛ ba zayi', 'bhɛɛ- -e gadɛ mu -bebe 'bheela-. -E mɛɛ vu ta do makwan- 'kaa 'mu Ɔbhɔ zayi' -a ba -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wolele. 'Bhɛ blaɛn, Luki Zesu 'nuza- 'ɛ Zeruzalɛmu 'bhɛ 'yigɔɔnna -kɔɔ' ni (Luki 9.51-19.28). Zesu mɛɛ mia yaga bhɛ vu ta plɛ (72) makwan- 'kaa 'mu ge plɛ plɛ -Jan 'Nrale- 'ɛ 'wo, -o -lɛɛ -wa mu 'ɛ' ta. Zesu -gɔɔn -bebe Ɔbwa, 'bhɛɛ- -e mɛɛ -daanna -za -bebe 'le -Waanbhaa' ba zayi'. Luki a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'lɛyanyɛrɛ 'ɛ Ɔnɔɔ, -e Zesu 'bhɔza- 'ɛ Zeruzalɛmu 'bhɛ Ɔwoa -kɔɔ' ni.
4. Zesu 'bhɔle- Zeruzalɛmu, 'ke Zuufu mu a 'gwɛlaan- gbɛlaan mu 'ɛ -woo -bangole 'yee- Zesu 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'kpale Rome mu a -janmatii Pilati 'ɛ 'kɔɔ 'kaa -wa dɛ -yɛrigbɛɛle do ta (Luki 19.28-23.56).
5. Krisi bweza gale ba 'ɛ 'pegee 'bhɛ ye dɛɛ 'la gbɛkpaa- 'bhɛ winbɔwo mu vu ta do 'ɛ 'kɔɔ; 'bhɛ 'pegee -a geyɛrɛ lafle' 'yi 'ɛ Luki 'mu 'kpen Ɔwoa (Luki 24.1-53).

-JAN 'ɛ ZISANYRɛ

Luki -yaa' 'sɛwɛ 'ɛ yɔɔndia- win 'la ma -e 'bhɛ 'yipe zii' Teofili ni

(Klɛza 1.1-3)

1 'Ŋ 'bhɛgwɛn- gbɛlaan Teofili, mɛɛ -bebe 'sɛwɛdɛle 'la -saan -za mu 'la Ɔkla -kɔɔ' ba -gɛ bhe, 'mu ta,

2 -o 'bhɛ -za mu 'ɛ 'yigɔɔn 'zi 'ke -wa san 'yee- Zesu a -za mu 'ɛ zisaan- mɛɛ 'la zan mu 'yɛrɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o Ɔkla -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'wo mu 'le bhe 'mu 'wojan- mu 'ɛ ma.

3 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'mi 'gbu 'woo- -za mu 'ɛ kplankplan -yilrɔkpalawoa mɛɛ mu ma; -e Ɔswa 'mi ni 'ezin- 'ke 'mi 'woo- -za mu 'ɛ -yigɔɔn' e ni 'sɛwɛ ta, 'bhɛɛ- 'yoo- kpataakpa dɔ, 'bhi 'ŋ 'bhɛgwɛn- gbɛlaan

Teofili, 'ke 'an san -o zisanyre 'e ma, 'bhεε- 'ke -o do 'eke- zi do do.

⁴ 'N 'bhε □kla, 'kooko- -woo 'e -daanna -za mu 'la 'le Zesu ba zayi', 'e sɔ -o 'kpen wlan yre dɔle-.

ZESU 'YAYRE- 'PEGEE -A MATRUN BHILA ZI

-Mlεke' do -o Mεε Wiinjε' Mi Zaan yaza- 'ε 'wo zii'

⁵ Erɔdi -yaa -bhleŋgbe 'le Zude 'klεen 'ε yi bhla 'la ba, -o -yaa 'sraka 'lena mi do sii Zakari; -o -yaa 'sraka 'lena mu -lɛdo' 'la sii Abia -e 'yaa- 'mu -la do 'le. -O -yaa -a na sii Elizabeti, 'bhεε- 'bhe 'yaa- 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan Aaron 'srε mu 'ε do 'le.

⁶ Zakari pegee' -a na Elizabeti, -o mεε plε -lɛdɔle -yaa -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhεε- -o -yaa Mεezan a 'toŋ mu 'ε 'kpen 'pegee -yaa' mεε winbɔ jan mu 'ε 'kpen 'klosikun 'ke waa -za 'yɔɔ- ye -o zi.

⁷ 'Dun- -nε do 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ, -amasrɔyi Elizabeti 'laa -yaa sɔ -nε 'yale, 'bhεε- -o mεε plε -krɔyawoa gban.

⁸ -Yrekpaa' do, 'sraka 'lena ye 'ε □bhwa 'yee- Zakari a pε mεε -lɛdo' 'ε ta. 'Bhela- yile, -e -yaa -yaa' 'sraka 'lena ye 'ε 'wo zii' -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

⁹ 'Bhεε- 'sraka 'lena mu 'ε -waa' 'sinii ta za mu 'ε ma, -o 'yee- Zakari -la makwan- 'kaa- -e ge -lasiklɔɔ pii 'ε 'kpacie 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni Mεezan Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

¹⁰ 'Bhε -lasiklɔɔ pii 'kpacie bhla 'ε ba, -zamaa' 'ε 'kpen -dulale -yaa 'pεelii- 'ke -woo 'seriwo.

¹¹ 'Bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke Mεezan -Waanbhaa' a -mlεkε' 'ε do 'pwele 'yee- Zakari ba. 'Ke 'bhe -dulale ansansi 'kpacieyre 'ε gbe -yie' ta.

¹² Zakari 'a 'yele, 'ke 'bhe zrubatɛdɔle, 'bhεε- 'ke yienkanle 'bhe 'kpee.

¹³ 'Dun-, -mlεkε' 'ε -ya -pia -a ni dɔɔ: «'Yaa -gbalaanle' Zakari, -amasrɔyi -Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'ε 'lekwan-, -ayile 'e 'na Elizabeti nu -a yale 'ke -nε 'gwalaan- do 'le 'e ni; 'bhεε- 'e nu 'bhe 'tɔkpale Zaan.

¹⁴ 'Bhε -nε 'ε nu klele 'e zrukpaape -gbεnε 'le, 'bhεε- -a yaza 'ε nu mεε -bebe zrukpaale.

¹⁵ Wlan 'ε ni, -e nu klele mεε gbalaan do 'le Mεezan -Waanbhaa' -yre 'yi. Yaa nu -drɔɔ 'pegee -wεen -glɔɔ 'kedo- 'kpɔ 'milε-. -A nii- 'ε 'pale nu klele 'ke *Lii 'Wen 'ε 'le 'ke 'bhe san -a ya bhla 'ε ma.

¹⁶ -E nu Izraeli mεε -bebe zru niinale Mεezan waa -Waanbhaa' 'ε ba.

¹⁷ -E nu 'taawole -Waanbhaa' -lεε Lii 'Wen -glɔɔya' yeke- 'la 'yaa- -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi *Eli ta 'bhεε- 'le. -E nu -nε dε mu 'pegee -o -nε mu zru klele do, 'bhεε- -e nu mεε 'la zan mu -Waanbhaa' 'kafawo 'mu zru mu 'ε maniinalε, 'bhεε 'mu nu klele -zadɔ' mu 'le 'bhii- - mεε -lɛdɔle mu gbεen-. 'Bhε klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'e nu 'si do magaanle Mεezan -Waanbhaa' ni.»

¹⁸ 'Bhε klele 'tε 'ke Zakari 'a 'pele -mlεkε' 'ε ni dɔɔ: «'N nu -a 'yaangole -mε pε -la ma 'bhii- 'e 'wojan- 'ε 'yiza- nu klele εε? -Amasrɔyi 'mi 'pegee 'n 'na 'ε 'o -krɔyawoa gban.»

¹⁹ -Mlεkε' pe Zakari ni dɔɔ: «'Mi le 'ke Gabrieli 'le, 'n dulaa' -Waanbhaa' -lεε 'bhεε- 'an gba, 'yele- 'n 'winbwa- 'kaa 'n nu -jan 'nrare- 'lεε- 'wo 'e ni.

²⁰ 'Dun- 'n 'wojan- mu 'lεε- -o -yi za nu klele kpataakpa 'ke 'bhe 'waati 'ε □bhwa, 'bhεε- 'yaa 'e 'kpalawole 'yee- 'n 'wojan- mu 'ε 'yi bhe, 'e nu klele 'bhobho 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- -o -yizaklele 'ε ma.»

²¹ 'Bhε 'waati 'ε ba, -zamaa' 'ε -yaa Zakari 'magben- 'zi 'pεelii-, -o 'kpeelenilele, 'bhεε- -o -yaa 'eke- -lrɔkpa' zii' -a -mɔza' 'ε 'yi -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

²² -E 'pwele- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, yaa 'sɔle- -janwole -o ni. 'Bhela- yile, 'ke -wa 'yaangole dɔɔ -e pε do □ya -yre zi yele 'yi 'fε 'ε □la. -E -yaa -janwo zii' -o ni 'ke -a gbεnεbhe mu -la -le; 'bhεε- -e □bwa 'bhobho 'le.

²³ Zakari a yewo yi mu 'ε 'yanle- *-Waanbhaa' a Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'kee- gele- -a ba -lε ma.

²⁴ 'Bhε blaani 'waati sa 'kanle-, 'ke -a na Elizabeti kpe 'sile -a ma. 'Ke 'bhe 'bhe magaanle -yrala' 'ε 'kɔɔ -waa 'fε 'ε □la mle 'soo ta. 'Bhε 'yaa- pe 'zi dɔɔ:

²⁵ «Mεezan -Waanbhaa', 'an -nε 'yaza- 'seri 'ε 'lekwan- 'tε. 'Bhεε- -e -nε 'ya kle -yrala' 'ε -gwa 'n ma mεε mu plεŋ.»

-Mleke' do -o Zesu 'yaza- 'e 'lɛɛjanwo 'zi (Matie 1.18-23)

26 Elizabeti kpe 'e mɛ 'srwado- mi ma, 'ke -Waanbhaa' -yaa -mleke' Gabrieli 'winbɔle Galile 'klɛn 'yi -wa 'nɛ do ta. -O -yaa 'bhe -wa 'e sii Nazareti.

27 'Bhe -wa 'e ta -gblanɛ do 'tɔ 'yaa- Mari. 'Bhe 'laa -yaa 'gwlaan- a -za 'yaango-, 'duŋ- 'gwlaan- do -dwa gban 'bhe zi. -O -yaa 'bhe 'gwlaan- 'e sii Zozefu. 'Bhe -yaa 'ke -Bhɛngbe *Davidi 'srɛ mu 'e do 'le.

28 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -mleke' 'e 'wlale- 'yee- Mari ta 'fɛ 'e ɲla, 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'yia- ɛɛ Mari, -Waanbhaa' -lia 'e ma! Mɛɛzan - -o 'e zi.»

29 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Mari zrubatɛdɔle 'papa, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a 'kpee dɔɔ: «'Bhe 'pubɔ- 'lɛɛ- 'bhe 'yi -o 'nale- ɛɛ?»

30 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke -mleke' -ya pele- -a ni 'kaa: «'Yaa -gblaani' Mari, -amasrɔyi -Waanbhaa' -yaa -lileya 'e -zrɔnna 'e ni.

31 'E 'trɔnbado doo: 'E nu kpe 'silɛ-, 'bhɛɛ- 'e nu 'e 'yalɛ- 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le. 'E taa' 'a 'tɔkpa- Zesu.

32 -E nu klɛle mɛɛ gblaani do 'le, 'bhɛɛ- -o nu -a 'siile- laanima -Waanbhaa' Gbe. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' nu -a -taa -bhɛngbe Davidi 'yaakpe- 'e 'nale- -a ni.

33 -E nu klɛle -bhɛngbe 'le Izraeli mɛɛ mu 'e 'wiinj- yikpensee ta, 'bhɛɛ- -dan' 'laa nu klɛle -yaa' -bhɛngbeyaa 'e ma.»

34 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Mari 'a 'pele 'yee- mleke' 'e ni dɔɔ: «'Naa 'gwlaan- -za 'yaango-, 'bhɛɛ- bhe sɔ klɛle 'nale -a ma ɛɛ?»

35 'Bhe ɲɔɔ bhe, 'ke -mleke' -ya pele- -a ni dɔɔ: «Lii 'Wen 'e nu zinalɛ 'e ta, 'bhɛɛ- laanima -Waanbhaa' a -gɔɔya' 'e nu 'kpale- 'e ta 'bhii- pɛ do lii gbɛɛn-. -Ayile 'e nu -nɛ 'la 'yalɛ- bhe, -e nu klɛle 'wen, 'bhɛɛ- -o nu -a 'siile- *-Waanbhaa' Gbe.

36 'E 'trɔnbado doo: 'e -zru Elizabeti, 'bhe a le gbalaanya 'e 'yi, 'bhe 'ezin-, 'bhe kpele -o 'ke -nɛ 'gwlaan- do 'le. -O -yaa 'bhe 'la sii -nɛ 'ya kle, 'bhe kpe 'e mɛ 'srwado- -le -ge.

37 -Amasrɔyi -za 'kedo- 'kpɔ 'laa -Waanbhaa' -baliwo.»

38 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Mari 'a 'pele dɔɔ: «'Nj 'yoo- 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a yewo le 'le,

bhaa 'e 'wojan- 'e kle 'ke wlan 'le.» 'Bhe blaani, 'ke -mleke' 'e gole- -a -din.

Mari -ja Elizabeti ba

39 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'ke Mari gele- blaale- -wa do ta. 'Bhe -wa 'e 'yaa- Zude 'klɛn 'yi vlɛ gɔɔn mu 'e ba -yrɛ ta.

40 -E bhɔle 'bhe -wa 'e ta, 'kee- gele- wlale Zakari ba 'fɛ 'e ɲla; 'bhɛɛ- 'kee- Elizabeti 'pubɔle.

41 Elizabeti Mari a 'pubɔwli 'e 'male- 'ke -a -nɛ 'e 'klale 'bhe 'gbu ta -a 'kpee. 'Bhɛɛ- 'ke 'yee- Elizabeti zru 'e 'pale 'ke Lii 'Wen 'e 'le.

42 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'egɔɔle dɔɔ: «'E 'dumawole -o -Waanbhaa' kɔɔ le mu ba, 'bhɛɛ- -yaa' 'duma 'e nu bolɛ 'e nu -nɛ 'la 'yalɛ- 'bhe ta.

43 'Mi 'laa -o 'ke pɛ 'kedo- 'kpɔ 'le, 'bhɛɛ- -e -kla 'nale- 'bhɛɛ- 'nɛ Zan -Waanbhaa' nɛɛ 'e ɲnwa 'mi ba ɛɛ?

44 'E 'trɔnbado doo, 'mi 'yaa- 'pubɔwli 'e 'male-, 'ke 'nɛ 'kpee -nɛ 'e -e 'klale -a 'gbu ta -a zrukpa' 'e 'kɔɔ.

45 'Yaa- pɛ -le 'ke zrukpa' 'le, 'bhi 'la 'bhi 'e ɲkpaa -a -yi 'bhii- Mɛɛzan -Waanbhaa' -jan 'la ɲwoa 'e ni -e nu 'bhe 'yizaklɛɛ.»

Mari -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro do ɲkpa

46 Mari pe dɔɔ: «'Nj - Mɛɛzan Waanbhaa' 'tɔbhɔ- 'nɛ zru 'e 'kpen 'le.

47 'Nj zrukpaale -o 'egbenɛle, 'nɛ 'Bhe mi -Waanbhaa' -srɔyi'.

48 -Amasrɔyi, -e -dwa -a -la 'ke -ya -yɛkpa' -a -la, 'bhɛɛ- -e 'mi taglin, yaa yewo le -nɛ 'e, 'mi a 'fiɛntrɔnnɛya 'e 'yi.

'Bhɛla- -zayile 'kee- san -zɔn ma, 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- 'drunyan 'yanle- ma, mɛɛ mu nu -a pele 'mi ma dɔɔ 'bhi a pɛ -le 'ke zrukpa' 'le.

49 -Amasrɔyi -Waanbhaa' -Gɔɔ, -e -za 'wlan -gbenɛ mu ɲkla 'mi ni.

-A 'tɔ 'e -yoo 'wen.

50 Mɛɛ 'la zan mu -gasikpa -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'mu gblaani -a -lɛɛ,

'bhe zan mu 'e -yɛn nu 'klale- -a ma 'waati 'e 'kpen ba.

51 -E 'sole- maza -gbenɛ mu ɲkla yaa -gɔɔya' 'e 'le.

Mεε 'la zan mu -o 'gbu magbaande -o 'kpee, -e 'bhe zan mu -piilaa' 'eke-ma.

52 -E bhleṅbe mu -gwa -waa -bhleṅbeyaa 'e 'yi.

'Bheε- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e 'bhe zan mu 'ε -lawlenna.

53 -E gbɔnde mu 'kɔɔ 'paa- 'ke pε 'srε 'le, 'bheε- -e pεzan mu -gbian -o 'kɔɔ 'fleṅ- mu 'le.

54 -E -nwa bhɔle -yaa' yewone mu Izraēli mu 'ε ba,

-ya -liiwli' 'la -naa dɔɔ -e nu -o -yrenklale 'bhe 'la gole -li -a 'kpee.

55 -Ya -liiwli' -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni 'bheε- gbεen-, dɔɔ -kɔɔ' -gbɔɔ *Abraamu 'pegee 'bhe 'srε mu -yren nu 'klale -a ma -zɔn 'pegee yikpensee ta.»

56 Mari -yaan -yaa' 'sro 'ε 'kpalele, 'ke-bole- Elizabeti -din mlε yaga ta. 'Bhe blaṅ, 'kee- nule- -a ba.

Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'yaza-

57 Elizabeti 'ya bhla 'ε 'bhɔle-, 'ke -ya yale- 'ke -nε 'gwlaan- do 'le.

58 Elizabeti yaayɔɔn' mu 'ε 'pegee -a dε -nε mu 'ε -wa malawoa dɔɔ Mεezan -Waanbhaa' -yaa mεε -yrenklagbeyaa 'ε -zronna -a ni; 'bhela- -zayile -o 'kpen 'pegee 'yee- Elizabeti zrukpaale -yaa.

59 -Nε 'yientenne 'ε 'yale- blaṅ -yrek-paa' 'srwaa- mi ma, -a dε mu -nwa -a wlale 'klεen 'yi 'tε. 'Bheε- -o -yaa zi 'bhii- -wa 'tookpa -a dε Zakari ma.

60 'Duṅ- -nε 'ε nεε pe dɔɔ: «'Yooye-, -kɔɔ' 'a 'tɔkpa Zaan.»

61 Mεε mu 'ε pe Elizabeti ni dɔɔ: «'Waa mεε 'kedo- 'kpɔ sii 'bhe 'tɔ 'la bhe 'bhe ma 'yaa- 'fa -la mu 'ε ba.»

62 'Bhe klεle 'tε, 'ke -wa dε Zakari -lrɔkpale' -tɔomasie mu 'le dɔɔ 'bhe -a zi 'bhii- -wa 'sii- 'tɔ 'ε -dela ma 'tε; -amasrɔyi 'bhe □kla 'ke 'bhobho 'le.

63 'Bhela- -yile, 'ke a dε Zakari 'a 'pele mεε mu 'ε ni dɔɔ -o 'sewe yɔɔnde -yripee' do na a ni. 'Bheε- 'ke -ya yɔɔnde 'bhe ta dɔɔ: «-A 'tɔ -le Zaan.»

64 'Bhe klεle 'tε, 'ke -o 'kpen 'kpeelenile -o ma. 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke 'bhobho 'ε gole- 'yee- Zakari 'le ta, 'bheε- 'kee- -janwole 'sanle 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-.

65 -Ayile, 'ke -gblaan 'klale -a yaayɔɔn' mu 'ε 'kpen 'yi. 'Bhe -za 'ε 'bhe -le □kla 'ke Zude vlε gɔɔn -yi mu 'ε 'kpen 'liijan- 'le.

66 Mεε 'la zan mu 'kpen 'yee- -za 'ε 'maa-, 'mu 'yaa- 'mu 'kpeeledan 'zi 'ke -woo 'eke- -lrɔkpa' dɔɔ: «-Nε 'lεε- nu klεle 'ke mεε -gloɔn 'ε -de 'gbu -la -le εε?» -Amasrɔyi Mεezan -Waanbhaa' -gloɔya' 'ε 'yaa- -a ta.

Zakari -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'srokpaa zii'

67 -Nε 'ε dε Zakari 'pale- 'la 'yaa- 'ke Lii 'Wen 'ε 'le, 'kee- -Waanbhaa' -lɔlajanwole 'sanle 'sro do 'yi dɔɔ:

68 «-Kɔɔ' Mεezan -Waanbhaa' 'tɔbhɔ, Izraēli mεε mu 'ε -waa' -Waanbhaa'. -Amasrɔyi -e -nwa bhɔle -yaa' mεε mu 'ε ba 'bheε- -yoo tagbawoa.

69 -Waanbhaa' -kɔɔ 'Bhee mi -gloɔ do -kpa -kɔɔ' ni.

'Bhe da -yaa' yewone -bhleṅbe Davidi 'srε mu 'ε 'mu -la ba.

70 -Waanbhaa -lɔla' janwo mu 'wen mu 'ε 'mu -yaa' -janwoa 'elwale gban -sɔ.

71 -Ya -liiwli' -kpaa -o -lii dɔɔ -e nu -kɔɔ' 'Bhee mi do 'kpale-,

'bhe nu -kɔɔ' gole -kɔɔ' 'sɔɔnnii mu 'pegee -kɔɔ' vensi mεε 'la zan mu yin 'lii 'mu 'kɔɔ.

72 -Kɔɔ' -gbɔɔ mu -yren nu 'klale- -a ma, 'bheε- *-bhoolaya 'wen la -yoo 'yee- -Waanbhaa 'pegee 'mu 'plen-,

'bhe -za 'laa nu gole -a 'kpee.

73 «-Amasrɔyi -Waanbhaa' 'gbu 'e 'sienwoa- -a -liiwli' 'ε ta -kɔɔ' -gbɔɔ Abraamu ni kpataakpa,»

74 dɔɔ -e nu -kɔɔ' gole -kɔɔ' 'sɔɔnnii mu 'ε 'kɔɔ;

'bheε- -e nu a klεle 'bheε- 'ke -kɔɔa' gba 'ke -gblaan 'le -kɔɔ' 'yi.

75 'Bheε- -kɔɔ' klε 'wen, 'bhe 'pegee 'ke -kɔɔ' 'ledɔɔle klε -a -yre 'yi -kɔɔa' 'taawogbeyaa 'ε 'yi yi 'oo yi.

76 'Bhe blaṅ 'ke Zakari -janwole -nε 'yientenne 'ε ni dɔɔ: 'Bhi 'η 'nε, -o nu 'ε 'siile- laanima -Waanbhaa' a -lɔla' janwo mi.

-Amasrɔyi 'e nu 'taawole Mεezan -Waanbhaa' -lεε 'bhe a zibhe 'ε 'lemagaan zayi'.

77 'Bheε- 'e nu a zronle -yaa' mεε mu 'ε ni dɔɔ 'yee- Mεezan -Waanbhaa' -le -o

go -za yi 'kee- waa -za 'yoo- mu 'ε 'sroma- yan.

78 -Amasroyi -kooa' -Waanbhaa' 'ε -e mεε -yrenkla', 'bhεε- -yoo 'ewlanle. -E nu -koo' takanle 'wen 'bhii- -yrete' 'bhigbeyā -a -wlen bhla zi.

79 -E nu -bhile' mεε 'la zan mu -o -gblo 'pegee ga lii 'ε zi 'mu ta, <'bhεε- -e nu -koo' 'ledoole yilabla ma zi 'ε ta.>>

80 -Nε 'ε 'bhε 'yaa- gbaandε 'zi, 'bhεε- -a nii- 'ε 'yaa- ge zi dolele -a ta 'egloole. -E □bwa -kpe mu 'ε ta, 'ke 'bhε ge 'tenle- -a 'pwe yi ma Izraeli mu 'ε 'kpen 'yre ma kpataakpa.

2

Zesu 'yayre- (Matie 1.18-25)

1 'Waati do bhole, 'ke *Romε mu a -Bhlangbe -gbenε Sezaa Giten 'a 'pele doo Romε mu a -bhlangbe 'kleen 'ε zen yre 'oo yre 'la □noo, -o 'bhε □noo mu 'ε 'kpen 'to 'sewedε 'bhεε- -o 'mu noo.

2 'Bhε -le □kla Romε mu 'ε -waa' -bhlangbe 'kleen 'ε 'yi mεε mu 'to dele 'pegee -o -noole' □lwa mi 'ε 'le. -E -kla 'ke Kirinusi -o 'ke -janmatii 'le Siri 'kleen 'ε ta.

3 'Bhε ya 'ε 'yi, mōkpen' 'yaa- ge 'zi 'mu 'to 'sewedεle do do 'mu 'gbu 'ya -wa la.

4 -Ayile, 'ke Zozefu dale- Nazareti -wa 'ε ta Galile 'kleen 'ε 'yi. 'Bhεε- 'kee- nule- -a -taa -bhlangbe Davidi 'ya -wa 'ε ta. -O -yaa 'bhε -wa 'ε sii Betelēmu, 'bhεε- 'bhε 'yaa- Zude 'kleen 'ε 'yi.

5 'Yee- 'pegee -a bhεle Mari, -o □nwa -o 'to 'sewedεle 'bhεε- -wa 'ε ta. 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke Mari kpele -o.

6 -O -yaa Betelēmu 'waati 'la ba, 'ke -a zina- bhla 'ε 'bhole.

7 'Bhεε- 'ke -ya yale- 'ke -nε 'gwlaan- do 'le, 'bhε -le -yaa 'ke -a -nε □lwa mi 'ε 'le. 'Yee- Mari so mu □kpa -a -nε 'ε ma, 'bhεε- -ya -yilaa' dri mu a pεbhle -koonε do 'yi. -Amasroyi waa yilayre -srōowole 'cie mu yi 'fe 'ε □la.

-Mleke' do -pwela -bhlaa gooba mu 'ke mu ba.

8 -Bhlaa gooba mu 'ke mu -yaa 'yee- 'kleen do 'kpo 'ε 'yi Betelēmu -wa 'ε -din;

'bhε mu -yaa yi gba mu 'ε ta 'ke -woo -yrekpa' -waa' -bhlaa mu 'ε ba.

9 'Bhε yi do 'kpo 'ε -bi 'ε zi, 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a -mleke' mu 'ε do 'pwele -o ba. 'Bhεε- 'ke Mεεzan -Waanbhaa' a 'tobholeya 'ε 'bhile 'ε zenle- -o zi. 'Bhεε- 'ke -gblaan -gbenε do 'klale -o -yi.

10 'Dun-, -mleke' 'ε pe -o ni doo: «'Ka 'laa -gblaanle', 'η 'yoo- zan -jan 'nrāle- do -la wole 'ka ni, 'bhε nu Izraeli mu 'ε 'kpen zrukpaale.

11 'Ka 'Bhee Mi 'ε □yaa 'ka ni -zon -bi 'lεε- zi, -bhlangbe Davidi a -wa 'ε ta. 'Yele- 'ke *Krisi 'le, 'bhεε- 'yele- 'ke Mεεzan 'ε 'le.

12 'Ka nu 'sōle- -a dole- -toomasie 'lεε- 'bhεε- ma: 'Ka nu -nε 'yientenne do yele so mu 'le 'a ma dri mu a pεbhle -koonε' do 'yi.»

13 'Bhε yre do 'kpo 'ε □noo bhε, 'ke -mleke' 'saa do dale- lafle' 'yi, 'bhεε- 'ke -o nule- 'kpale- -a -lwa mi 'ε ba, 'bhεε- 'ke -o -Waanbhaa' 'tobhole 'sanle 'ke -wa pe doo:

14 «-Ka laanima -Waanbhaa' 'ε 'tobho, bhaa 'tre ta mu 'la -za so a ni, -e yilabla 'na 'mu ni!»

-Bhlaa gooba mu 'ε -o ge 'zi Betelēmu

15 -Mleke' mu 'ε -o gole blaen 'woo- -bhlaa gooba mu 'ε -din, 'bhεε- -o gele blaen lafle' 'yi, 'ke 'woo- -bhlaa gooba mu 'ε -wa pele- 'eke- 'ni doo: «-Koo' ge Betelēmu, -za 'la □kla -a □noo -koo' ge 'bhε □noo -glin doo, 'bhεε- Mεεzan -za 'la 'zronna- -koo' ni -koo' ge 'bhε -glin.»

16 'Bhε klele 'te, 'ke -o gele- blaale- Betelēmu, 'bhεε- 'ke -o Mari 'pegee Zozefu 'yele, 'bhε 'pegee -nε 'yientenne 'ε 'yilale yele- dri mu a pεbhle -koonε do 'yi.

17 -O -nε 'ε 'yele-, -mleke' mu 'ε -jan 'la □woa -o ni 'yee- -nε 'ε ba zayi', 'ke -o 'bhε 'kpen 'yigoonle.

18 Mεε 'la zan mu 'kpen -bhlaa gooba mu 'ε 'wojan- 'ε □maa, 'mu 'kpen 'kpeelenia 'mu ma.

19 'Bhεε- 'dun- Mari -yaa 'bhε -za mu 'ε 'kpen 'kpa zii' -a 'kpee 'ke -ya 'kpeeledan 'mu ma.

20 'Bhε blaen, 'ke -bhlaa gooba mu 'ε -o gele- -o ba -wa la. -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro mu 'kpa zii' -o pe 'la ma jan -maa, 'bhε 'pegee -o pe la

□ya 'mu 'kpen -zayi'. -Amasroyi -mlɛkɛ' 'ɛ -jan yɛkɛ- 'la □woa -o ni, -o 'bhɛɛ- wlata za □ya.

Zesu 'nɛ 'yientennɛ 'ɛ 'tɔkpa yrɛ

²¹ -Nɛ 'ɛ 'yaale- blaana -yrekpa' 'srwaa- mi ma, 'ke -wa wlale- 'klɛɛn 'yi; 'ke -wa 'tɔkpale *Zesu. -Amasroyi -mlɛkɛ' do 'ɛ 'bhɛɛ- 'tɔ 'ɛ □kpa' -a ma -a kpɛ 'sile- -lɛɛ.

-O -ja Zesu zrɔnlɛ -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la

²² Mari klɛ gbɛ drɛɛ 'wɛŋ -Waanbhaa' gba zayi' 'bhɛ 'bhɔlɛ, 'ke Zozɛfu 'pegeɛ 'yee- Mari gele- -nɛ 'ɛ 'le Zeruzalɛmu -Waanbhaa Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la, 'kooko- wa gbɛkpa Mɛɛzan -Waanbhaa' 'kɔɔ.

²³ -O 'bhɛ □kla 'bhii- -a pele -o Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'tɔŋ 'sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «-Nɛ 'gwlaan- □lwa 'tɔlɛ- gwlaan- □lwa, -a 'kpa 'ɛdanɪma Mɛɛzan -Waanbhaa' pɛ 'le, 'bhɛɛ- -e klɛ 'wɛŋ.»

²⁴ 'Bhɛɛ- 'ezin-, Mɛɛzan -Waanbhaa' a 'tɔŋ 'ɛ -e 'sraka 'la goza □woa -ka 'bhɛ go -Waanbhaa' ni. «'Bhɛ 'sraka sɔ klɛlɛ- 'ke kpro gwɛn do 'pegeɛ -a da do 'le, 'ke yaa klɛlɛ 'bhɛ 'le, -e klɛ -bhooladɔ maannɛ- bhlonɛ- plɛ 'le.»

²⁵ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, mɛɛ do -yaa Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta, -o -yaa 'bhɛ sii Simeɔn. -E -yaa 'ke mɛɛ wlan 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa gbɛlaan -Waanbhaa' -lɛɛ. -Waanbhaa' a 'liiwli- naa mɛɛ -Bhɛ mi 'la 'naza- ta Izraɛli mu 'ɛ ni, 'yee- Simeɔn yri -yaa 'bhɛ 'nuza- 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- *Lii 'Wɛŋ 'yaa- -a ta.

²⁶ 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'yee- Simeɔn 'kpeelɛkaan 'elwale gban -sɔ dɔɔ 'sani- -yaa' 'trɛ ta yanle plɛŋ-, -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa mɛɛ -Bhɛ mi 'la 'naza- ta, -e nu 'bhɛ 'yɛlɛ-.

²⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' Lii 'Wɛŋ 'bhɛ 'yee- Simeɔn 'lɛdɔla -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la. 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba 'ezin-, Zesu 'yapɛ- mu 'ɛ -nwa Moizi a 'Tɔŋ 'ɛ -ya -pia -o -za 'la klɛ 'bhɛɛ- klɛlɛ -nɛ 'yientennɛ 'ɛ 'le 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la.

²⁸ 'Bhɛ 'yi bhɛ, 'ke Simeɔn -nɛ 'ɛ 'kunle -a -kɔɔ 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle dɔɔ:

²⁹ «Mɛɛzan -Waanbhaa', -a 'tɔ 'ke 'yaa- yewonɛ 'ɛ -yaa' pɛ 'trɛ ta yan yi 'ɛ bhɔ -a ma 'ɛdɔɔlɛ; -amasroyi 'yee-

'liiwli- 'la □naa 'o ni 'bhɛ 'kla- wlan 'le -zɔn.

³⁰ -Amasroyi 'mi 'yaa- Mɛɛ -Bhɛ Mi 'ɛ □ya 'ŋ 'yrɛbhɛ- 'le -zɔn kpataakpa.

³¹ 'E Mɛɛ -Bhɛ Mi 'la 'lɛbɛŋgwa 'drunyan 'yi 'si mu 'ɛ 'kpen 'yrɛ ma.

³² 'Yɛlɛ- 'tɛbhile 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'yɛlɛ- nu 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yrɛ bakanlɛ, 'bhɛɛ- -woo' 'e dɔ. 'Bhɛɛ- -e nu 'tɔbhɔleya nalɛ 'yaa- Izraɛli mu 'ɛ ni 'ezin-.»

Simeɔn -o -Waanbhaa' -lɛlajanwo 'zi

³³ Simeɔn 'yaa- -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' Zesu ba zayi' 'bhɛ 'yee- Zesu dɛ 'pegeɛ -a nɛɛ 'kpeelɛnia.

³⁴ 'Bhɛ blaana 'ke Simeɔn -o mɛɛ plɛ 'dumawole, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- Zesu nɛɛ Mari ni dɔɔ: «'E 'yrekpa doo! -Nɛ 'lɛɛ- nu klɛlɛ mɛɛ -bebe baapɛ 'le, 'bhɛɛ- -e nu klɛlɛ mɛɛ -bebe 'lawlɛnpɛ 'le Izraɛli 'klɛɛn 'lɛɛ- 'yi -gɛ. -E nu klɛlɛ -Waanbhaa' a mɛɛ 'kpeelɛkan pɛ 'le. 'Duŋ- mɛɛ -bebe nu -janwole -a ma.

³⁵ -E nu mɛɛ -bebe 'kpeejan- mu tapwɛlɛ. 'Bhɛɛ- 'bhi Mari, 'e zru 'ɛ nu -lale' 'papa 'dimi do 'kɔɔ 'bhii- -wa □pwan 'ke -dibhɛ' do 'le.»

Ani -o -Waanbhaa' -lɛlajanwo 'zi

³⁶ -O -yaa -Waanbhaa' *-lɛla' janwo le do sii Ani, 'bhɛɛ- -a dɛ 'tɔ -le -yaa Fanueli, Azɛɛ 'srɛ mu 'ɛ do. Loonɛ 'gwegwe -le -yaa 'kɛlɛ-. -E -yaa -a -gbaakɔɔ' 'le, -amasroyi -a yaale blaana gwɛlɛna lɛɛ 'srwaplɛ- ta, 'bhɛɛ- -a -nɔɔ □kla siɛlɛ'.

³⁷ -A 'san 'bhɛ gale ma, yaa gwɛn -bhɛɛke' 'silɛ- 'ezin-. -A lɛɛ -yaa lɛɛ mia yizizɛ bhɛ yizizɛ. Yaa -yaa -a go *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la, 'bhɛɛ- -e -yaa -Waanbhaa' gba -yrekpa' 'pegeɛ -bi zi; 'sunjwlale 'pegeɛ 'seriwolele.

³⁸ 'Yee- Ani □nwa bhɔlɛ Zozɛfu 'pegeɛ Mari 'bhɛɛ Zesu 'nɛ 'yientennɛ ta, 'mu 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la 'waati do 'kpɔ 'la ba, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle. 'Bhɛɛ- -e Zesu -nɛ 'yientennɛ 'ɛ 'bhɛ a -janwoa mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yri 'yaa- -a ta 'bhii- -Waanbhaa' nu Zeruzalɛmu-wa 'ɛ ta mu 'ɛ tagbawole 'mu ni.

Zesu 'yapɛ- mu 'ɛ 'niinayrɛ Nazareti

39 Zozefu 'pegee Mari 'yanle- Mæzan -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε ta za mu 'ε 'kpen klelele 'waati 'la ba, 'ke -o niinale -o -zanta' Zesu -nε 'yientenne 'ε 'le -o ba -wa la Nazareti Galile 'kleen 'ε 'yi.

40 -Nε 'ε 'yaa- gbaandε 'zi, 'bhεε- fanjan- -yaa -a ta. -E -yaa kle 'zi -zadɔ' mi 'le, 'bhεε- -Waanbhaa' -yaa 'bhε a wlanya 'ε zron 'zi -a ni.

Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la -a lεε vu ta plε mi ma

41 Lεε 'o lεε, Zesu 'yapε- mu 'ε -yaa ge Zeruzalemu Paki 'feti 'ε ta.

42 Zesu lεε vu ta plε mi 'ε ma, 'ke -a de 'pegee -a nεε gele- 'yee- Paki 'feti 'ε ta 'bhii- -o -yaa kle gɔnε- 'la gbεen- -o 'sinii ta za 'ε ma.

43 'Feti 'ε 'yanle-, 'ke 'yee- Zesu de 'pegee -a nεε nule- dɔle -o ba -wa la Nazareti 'taa 'ε ta. 'Dun- Zesu bolawoa -o blaani Zeruzalemu, -o za 'laa dɔle 'bhε 'yi.

44 'Woo- mu 'kpee ma, Zesu □bwa -o 'pegee mεε 'la zan mu -nwa 'eke- zi Zeruzalemu 'taa 'ε ta 'mu -la zi. -O yanle -yrekpa' do ta 'taawolele bhla 'la ba, waa yelawole, 'ke -o dɔle- -a ziglinle ma -o -bhoo mu 'pegee -o dɔ mu 'ε ba.

45 'Dun- waa -a yelawole yre 'kedo- 'kpo □nɔɔ bhe, 'ke -o niinale -o -zanta Zeruzalemu -a ziglinyε nɔɔ-.

46 -Wa ziglinna -yrekpa' yaga ta, 'bhεε- -a -yrekpa' yaga mi 'ε ma, 'ke -o gele- -a yaale yele *Tonj daan mu 'ε 'plen- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la. -E -yaa -a 'tronkpa zii' 'mu 'wojan- mu 'ε □la, 'bhεε -e -yaa -za 'yilrɔkpa zii' 'mu ba zayi'.

47 Mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'mu 'tronkpa zii' -a ni 'bhε yre 'ε □nɔɔ, -e 'mu 'kpen 'kpeelenia 'mu ma, yaa -jan zikpagbeya 'ε ma yikan' 'le.

48 -A de 'pegee -a nεε 'a 'yele-, 'ke -o -liibhaale -o ma. 'Bhεε- 'ke -a nεε 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'N' nε, 'e -mε pε za -la □kla -o ni -gee' bhe εε? 'E 'tronbadɔ doo, 'e de 'pegee 'mi -o 'e ziglin- 'zi 'o blina- yien 'le 'o ma.»

49 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mele □kla 'ka -o 'η ziglin- 'zi εε? 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -a -ledulale -o dɔɔ 'η kle 'η Dε -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la εε?»

50 'Dun- -a yapε mu 'ε 'mu 'laa -a wojan 'ε 'yimale.

51 'Bhε blaani, Zesu 'wlenle- 'ke -o 'pegee -a yapε mu 'ε niinale 'eke- zi -o ba Nazareti. -E -yaa 'mu wli ma. -A nεε Mari -yaa 'bhε -za mu 'ε 'kpen kpa 'bhε 'kpee.

52 Zesu 'yaa- gbaandε 'zi, 'bhεε- a baani 'yaa kle zi -zadɔ' mi 'le. 'Bhεε- -a -za yaa so -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu ni 'ezin-.

ZESU -O ZAN -WAANBHAAN A YE 'E ZISANLE

3

Mεε Wiinjε' Mi Zaan -o -Waanbhaa' a -janwo' zii'

(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Zaan 1.19-28)

1 -Bhlangbe -gbεnε Tiberi -yaa' 'bhε a -bhlangbeya lεε vu ta 'soo mi 'ε 'yi 'waati 'la ba, Pɔnsi Pilati -yaa -janmatii 'le Zude 'kleen 'ε ta. *Erɔdi -yaa -janmatii 'le Galile 'kleen 'ε ta, 'bhεε- -a nεεnε- Filipu -yaa -janmatii 'le Iture 'pegee Trakoniti 'kleen mu 'ε ta. 'Bhεε- Lizaniasi -yaa -janmatii 'le Abileni 'kleen 'ε ta.

2 Anasi 'pegee Kaifu -yaa 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan mu 'le 'bhε bhla 'ε ba. 'Bhε 'waati 'ε ba, 'ke -Waanbhaa' -jan do wole- Zakari gbe Zaan ni -kpe 'ε ta.

3 -Ayile, 'ke Zaan 'wlenle, 'kee- gele- Zruden yue 'ε 'le zi 'kleen mu 'ε 'kpen 'yi. -E -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka ploɔ -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhε 'pegee -ka 'ka zru niina- -Waanbhaa ba, 'bhεε- -o -ka 'ka 'wiinjε -yi ba. 'Ke 'ka 'bhε □kla, -Waanbhaa' nu 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma 'yanle.»

4 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' *-lela' janwo mi Ezai Mεε Wiinjε' Mi Zaan ma jan 'la □woa 'bhε 'leswa□. Ezai 'a □pia- 'elwale -so dɔɔ:

«Mεε do -o -gbekan' zii' -kpe 'ε ta, 'ke -ya pe dɔɔ:

-Ka Mæzan -Waanbhaa' a zibhe 'ε 'lemagaan,

-ka -yaa' zibhe mu 'ε 'ledɔɔ-.

5 -O nu -gbanglo mu 'kpen 'liitanle.

'Bhεε- -o nu gɔɔn 'tole- gɔɔn 'mu 'kpen takpaale.

-O nu zi 'klule- mu 'ε 'kpen 'ledɔɔle;

'bhεε -o nu zibhe -yɔɔ' mu 'ε 'kpen 'liima- gaanle.

6 'Ke 'bhe □kla, bhaaplenj 'kpen nu -Waanbhaa' a mεε go gbeya -za 'yi 'bhe 'yele-»

7 Mεε 'la zan mu -yaa zan 'esrele -a ba 'mu 'wiinjfe -zayi' -a 'koo -yi 'ε ba, 'yee- Zaan -yaa pe 'zi 'mu ni dɔɔ: «-Bhlu 'plalu bhaaplenj mu, 'bhεε- -dawli' ma mεε mu, -dele 'ka 'kpeelekaan dɔɔ 'ka 'blasana- -Waanbhaa' a 'kiti 'la □bhwa -koo' -din bhe 'bhe 'lεε εε?

8 -Kaa zrɔn 'ka kleza mu 'ε ma 'bhii- 'ka 'ploola- -za 'yoo- klele ma. 'Ka 'laa bole -a 'pele- 'te ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ke Abraamu 'srε mu 'le.» 'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ -Waanbhaa' sɔ kpoti mu 'lεε- maniinale 'ke Abraamu 'srε mu 'le!

9 -O -yri 'pɔ poo 'ε 'lekpa□ gban, 'bhεε- -woo zan -yri diinj mu 'ε takanle 'kee- san -o 'senε mu 'ε ma. 'Bhela- -yile 'ke -yri diinj 'la 'bhe 'laa 'bhe bhaa -lrele' kle, -o nu 'bhe takanle 'bhεε- -wa blin 'te 'yi.»

10 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε mu 'ε Zaan -lrokpale dɔɔ: «'O 'taawo- gɔnε- 'ε -dela gbεen- 'ke 'bhe 'a zrɔn 'bhii- 'o 'ploola- -za 'yoo- klele ma εε?»

11 'Bhεε- 'ke Zaan 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke dune- ple -o mεε 'la zan 'koo, 'bhe zan 'bhe do na -dune 'laa -o mεε 'la zan 'koo 'bhe ni. 'Bhεε- 'ke pele -o mεε 'la zan 'koo 'bhe zan 'bhe 'ke 'na pele 'kedo- 'kpɔ 'laa -o mεε 'la zan 'koo 'bhe ni.»

12 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'nisrakun mu 'ke mu nule- -o wiinjfe' -zayi' -yi ba Zaan 'koo, 'bhεε- 'ke -o Zaan 'lrokpale dɔɔ: «'O mɔɔ -mε pε za 'gbu -la kle εε?»

13 'Bhεε-, Zaan 'bhe zikpa□ -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'nisra 'plεε 'ε baan' 'klale- -a ba. -A 'plεε -o gɔnε- 'la gbεen- -kaa 'to 'bhεε- ta.»

14 'Bhe blaana, 'ke 'srwase 'ke mu Zaan 'lrokpale 'ezin- dɔɔ: «'Bhεε- 'o mɔɔ 'lεε-, 'o sɔ -mε pε za 'gbu -la klele- εε?» 'Bhe klele 'te, 'ke Zaan 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -goli' 'kunle- mεε mu 'koo kpanjma, 'bhεε- 'ka 'laa 'lale- mεε 'kedo- 'kpɔ ta bhla ma. -O -sra yeke- 'la na 'ka ni -ka 'ka zrukpa□ 'bhεε- ma.»

15 Izraeli mu 'ε 'kpen 'yri 'yaa- Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Kriki 'ε 'nuza- 'ε ta. 'Bhεε- -o 'kpen 'yaa- -a pe zi -o 'kpee dɔɔ -dɔke' Zaan -le 'kele- -o.

16 -Ayile, 'ke Zaan 'a 'pele -o 'kpen ni dɔɔ: «'Mi -o 'ka 'wiinjfe zii' -yi ba, 'duj- mεε do nu nule 'mi blaana, 'bhe -glɔɔ 'yiya- 'mi ni. Yaa sɔ dɔle- 'mi 'gbu 'kpee 'ke 'mi 'a gaan ma -sawla bhle mu 'ε 'ploole- -yidan'. 'Bhe zan 'ε 'bhe -le nu 'ka 'wiinjfele *Lii 'Wenj 'pegee 'te 'le.

17 -Mlɔ □pian -sien do -o -a 'koo, -yoo zan mεε wlan mu plengole mεε -yoo' mu ma, 'bhii- -o -mlɔ bhe mu 'ε 'pegee -mlɔ -gboo mu 'ε bapian gɔnε- 'la gbεen-. -E nu mεε wlan mu 'ε 'kpale- yre -lrele' do nɔɔ- 'bhii- -o -mlɔ bhe mu 'kla benj 'yi gɔnε- 'la gbεen-. 'Bhεε- -e nu mεε -yoo' mu 'ε 'krowole 'bhii- -o -mlɔ -gboo mu 'ε blin 'te 'la 'ke 'bhe 'laa lii -titi 'bhe 'yi gɔnε- 'la gbεen-»

18 Zaan -janwoa 'ebebele mεε mu 'ε ni gɔnε- 'la bhe 'bhεε- gbεen- 'kee- zruwla -o 'kpee -Waanbhaa' a -Jan 'Nrāle- 'ε -bebe 'wolele.

19 'Duj- boolazi, Zaan 'a □pia -janmatii Erodii ni dɔɔ 'bhe -Waanbhaa' a 'tonj 'ε 'yisiela 'bhe 'bhe nεnε- 'na Erodidi klɛlawoa 'bhe 'na 'le bhe 'bhe -zayi'; 'bhe 'pegee 'bhe kleza -yoo -bebe 'bhεεke mu 'ε -zayi'.

20 'Bhεε- 'yee- Erodii Zaan 'kunlawoa, 'bhεε- -e 'bhe □bwa -kaso 'yi bhe, 'bhe 'a kleza -yoo' mu 'ε baankpa□.

Zesu 'wiinjfeyre -yi ba

(Matie 3.13-17; Maki 1.9-11)

21 -Yrekpa□ do, mεε mu 'ε 'kpen 'yaa- nu 'zi -o wiinjfeyre nɔɔ- -yi ba Zaan 'koo. Zesu □nwa 'bhεε- 'yi 'te -a wiinjfeyre □nɔɔ -yi ba Zaan 'koo 'ezin-. 'Bhe bhla 'ε ba 'ke waa 'yee- Zaan bole -li -kaso 'yi. Zesu 'yaa- -a 'seriwo zii' -a 'wiinjfe bhla 'ε ba, 'ke lafle' 'liigole.

22 'Bhεε-, 'ke *Lii 'Wenj 'ε zinale -a ta 'bhii- -bhooladɔ maanne- do gbεen-. 'Bhεε- 'ke -weli' do dale- lafle' 'yi 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'η Gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenele 'bhe 'le, 'bhεε- 'bhi -le 'η zrukpalaa 'egbenele.»

Zesu -gbɔɔ mu

(Matie 1.1-17)

23 Zesu -yaa' ye 'ε 'wole- zisaan- 'waati 'la ba 'ke -a lεε -o lεε mia do bhe vu. Mɔkpen' 'yaa- kun 'bhii- Zozefu gbe.

'Bhɛɛ- Eli gbe -le -yaa 'ke Zozɛfu 'le.
 24 Mataati gbe -le -yaa 'ke Eli 'le,
 'bhɛɛ- Levi gbe -le -yaa 'ke Mataati 'le.
 Mɛliki gbe -le -yaa 'ke Levi 'le;
 'bhɛɛ- Zanai gbe -le -yaa 'ke Mɛliki 'le,
 Zozɛfu 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Zanai
 'le.
 25 Matatiasi gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zozɛfu 'ɛ
 'le;
 'bhɛɛ- Amosi gbe -le -yaa 'ke Matatiasi 'le.
 Naumu gbe -le -yaa 'ke Amosi 'le;
 'bhɛɛ- Esili gbe -le -yaa 'ke Naumu 'le.
 Nagayi gbe -le -yaa 'ke -Esili 'le.
 26 Maati gbe -le -yaa 'ke Nagayi 'le;
 'bhɛɛ- Matatiasi gbe -yaa 'ke Maati 'le.
 Semeini gbe -le -yaa 'ke Matatiasi 'le;
 'bhɛɛ- Yozesi gbe -le -yaa 'ke Semeini 'le.
 Zoda gbe -le -yaa 'ke Yozesi 'le.
 27 Zoana gbe -le -yaa 'ke Zoda 'le;
 'bhɛɛ- Reza gbe -le -yaa 'ke Zoana 'le.
 Zorobabeli gbe -le -yaa 'ke Reza 'le;
 'bhɛɛ- Salatieli gbe -le -yaa 'ke Zorobabeli
 'le.
 Neri gbe -le -yaa 'ke Salatieli 'le.
 28 Mɛliki gbe -le -yaa 'ke Neri 'le;
 'bhɛɛ- Adi gbe -le -yaa 'ke Mɛliki 'le.
 Kosamu gbe -le -yaa 'ke Adi 'le;
 'bhɛɛ- Elimadamu gbe -le -yaa 'ke Kosamu
 'le.
 Eri gbe -le -yaa 'ke Elimadamu 'le.
 29 Zesu 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke Eliezɛɛ
 'le;
 'bhɛɛ- Eliezɛɛ gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zesu
 'bhɛɛke do 'ɛ 'le.
 Zorimu gbe -le -yaa 'ke Eliezɛɛ 'le;
 'bhɛɛ- Mataati 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke
 Zorimu le.
 Levi gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Mataati 'ɛ 'le.
 30 Simeon gbe -le -yaa 'ke Levi 'le;
 'bhɛɛ- Zuda gbe -le -yaa 'ke Simeon 'le.
 Zozɛfu yaga mi 'ɛ gbe -le -yaa 'ke Zuda 'le;
 'bhɛɛ- Zonamu gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zozɛfu
 yaga mi 'ɛ 'le.
 Eliakimu gbe -le -yaa 'ke Zonamu 'le.
 31 Melea gbe -le -yaa 'ke Eliakimu 'le;
 'bhɛɛ- Mena gbe -le -yaa 'ke Matata 'le.
 Matata gbe -le -yaa 'ke Mena 'le;
 'bhɛɛ- Natan gbe -le -yaa 'ke Matata 'le.
 Davidi gbe -le -yaa 'ke Natan 'le.
 32 Yese gbe -le -yaa 'ke Davidi 'le;
 'bhɛɛ- Zobedi gbe -le -yaa 'ke Yese 'le.

Boazi gbe -le -yaa 'ke Zobedi 'le;
 'bhɛɛ- Salomɔ gbe -le -yaa 'ke Boazi 'le.
 Naason gbe -le -yaa 'ke Salomɔ 'le.
 33 Aminadabu gbe -le -yaa 'ke Naason 'le;
 'bhɛɛ- Adime gbe -le -yaa 'ke Aminadabu
 'le.
 Arini gbe -le -yaa 'ke Adime 'le;
 'bhɛɛ- Esron gbe -le -yaa 'ke Arini 'le.
 Faresi gbe -le -yaa 'ke Siromu 'le;
 'bhɛɛ- Zuda 'bhɛɛke do gbe -le -yaa 'ke
 Faresi 'le.
 34 Zakobu gbe -le -yaa 'ke 'bhɛ Zuda
 'bhɛɛke do 'ɛ 'le;
 'bhɛɛ- Izaki gbe -le -yaa 'ke Zakobu 'le.
 Abraamu gbe -le -yaa 'ke Izaki 'le;
 'bhɛɛ- Tera gbe -le -yaa 'ke Abraamu 'le.
 Nakɔɔ gbe -le -yaa 'ke Tera 'le.
 35 Seruki gbe -le -yaa 'ke Nakɔɔ 'le;
 'bhɛɛ- Ragawu gbe -le -yaa 'ke Seruki 'le.
 Falɛki gbe -le -yaa 'ke Ragawu 'le;
 'bhɛɛ- Eberi gbe -le -yaa 'ke Falɛki 'le.
 Sala gbe -le -yaa 'ke Eberi 'le.
 36 Kainamu gbe -le -yaa 'ke Sala 'le;
 'bhɛɛ- Arifasadi gbe -le -yaa 'ke Kainamu
 'le.
 Sɛmu gbe -le -yaa 'ke Arifasadi 'le;
 'bhɛɛ- Noe gbe -le -yaa 'ke Sɛmu 'le.
 Lamɛki gbe -le -yaa 'ke Noe 'le.
 37 Metusala gbe -le -yaa 'ke Lamɛki 'le;
 'bhɛɛ- Enoki gbe -le -yaa 'ke Metusala 'le.
 Zaredi gbe -le -yaa 'ke Enoki 'le;
 'bhɛɛ- Malelieli gbe -le -yaa 'ke Zaredi 'le.
 Kainamu gbe -le -yaa 'ke Malelieli 'le.
 38 Enosi gbe -le -yaa 'ke Kainamu 'le;
 'bhɛɛ- Sɛti gbe -le -yaa 'ke Enosi 'le.
 Adamu gbe -le -yaa 'ke Sɛti 'le;
 'bhɛɛ- -Waanbhaa' Adamu □kla.

4

*Zesu 'yidanyrɛ -Setran' 'kɔɔ
 (Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)*

1 Zesu 'pale- -yaa 'ke *Lii 'Wen 'ɛ 'le -a
 da bhla 'ɛ zi Zrudɛn yue 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- Lii
 'Wen 'ɛ -e 'yee- Zesu 'sile 'kee- gele- 'kele-
 -kpe 'ɛ ta.

2 -Setran' 'ɛ 'a 'yidaan- 'bhɛ -kpe 'ɛ ta
 -yrekpaa' mia plɛ ta. Yaa pɛbhlele 'bhɛ
 -yrekpaa' mia plɛ 'ɛ 'kpen ta. 'Bhɛ yi mu
 'ɛ 'kanle- blaana, 'ke gbɔn Zesu dɛle-.

3 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -Setran' 'a 'pele 'a ni
 dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'gbu 'ɛ

'le -a pe kpoti 'la bhe -a ni dɔɔ -ya mabɔɔ 'bhɛɛ- -e klɛ 'ke pɛbhle 'le dɔɔ.»

4 Zesu 'a zikpaa □ -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ *Bhaaplɛŋ a 'trɛ ta bole 'ɛ -daŋ' 'laa 'ke pɛbhlele do -kplɛn 'le.*»

5 'Bhɛ blaana, 'ke -Setran' gele- 'ke Zesu 'le laanima, 'bhɛɛ- 'kee- 'trɛ ta -bhleŋgbe 'klɛn mu 'ɛ 'kpen zɔnle- -a ni 'waati sa ba.

6 'Bhɛɛ- -e pe Zesu ni dɔɔ: «'N nu -gloɔya' 'lɛɛ- 'kpen 'pegee -bhleŋgbe 'klɛn mu 'lɛɛ- -o -yi -naflo mu 'ɛ 'nale- 'e ni. -Woo 'kpen gbekpaa- 'ŋ 'kɔɔ, 'ke -o nale □swa 'ŋ ni mɛɛ 'la zan ni 'an na 'bhɛɛ-zan ni.

7 -Ayile 'ke 'yee 'kpɔ□zian 'ŋ □la, 'bhɛɛ- 'kee 'mi□gbaa, 'ŋ nu -o 'kpen 'nale- 'e ni.»

8 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' pe -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'ezin-dɔɔ: <'E 'kpɔ 'ɛ zen Mɛɛzan -Waanbhaa' do -kplɛn -la -lɛɛ 'bhɛɛ- 'ya gba.>»

9 'Bhɛ blaana, 'ke -Setran' gele- Zesu 'le -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'wiinj-Zeruzalemu, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ke 'yoo- wlan 'gbu 'ɛ ni *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le, 'plo- 'e 'gbu ma 'bhɛɛ- 'e balaa' 'trɛ ma. -Amasɔyi -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

10 <-Waanbhaa' nu -a pele -yaa' -mlɛkɛ' mu 'ɛ ni 'kaa -woo -yɛkpa' 'e ba.>

11 'Bhɛɛ- -a yɔɔndele 'ezin- dɔɔ: <-O nu 'e binale -o 'kɔɔ, 'kooko- 'e gaan ma 'diŋ 'laa wo vlɛ ma.>»

12 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-A pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: <'Yaa Mɛɛzan 'yaa- -Waanbhaa' 'ɛ -yidanlɛ.>»

13 -Setran' 'yanle- Zesu 'yidanlele gbe 'ɛ 'kpen ma, 'ke -ya 'plɛngole -a ma, 'sani- 'ke -a -yidan' bhla -lɛle' -bhɛɛke' do bhɔ -a -kɔɔ 'ezin-

ZESU -O -WAANBHAAN' A YEWON' ZI GALILE 'KLEEN' 'ɛ 'YI

Zesu -yaa' ye 'ɛ 'wole- zisaan- Galile 'klɛn 'ɛ 'yi (Matie 4.12-17; Maki 1.14-15)

14 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu 'niinale Galile 'klɛn 'ɛ 'yi. -A 'pale- -yaa 'ke *Lii 'Wɛŋ 'ɛ -gloɔya' 'le. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ -wa

'tobhɔleya 'ɛ □zian Galile 'klɛn 'ɛ 'yi yɛkpen- □nɔɔ.

15 Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan *Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ □la. -Ayile mɔkpen' 'yaa- -a 'tɔ wlan 'ɛ zen 'zi yɛkpen- □nɔɔ.

Nazarɛti mu 'ɛ -woo -banɔwa Zesu 'yi (Matie 13.53-58; Maki 6.1-6)

16 'Bhɛ blaana, 'ke Zesu gele- Nazareti, -a 'tro -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- *-yitrɛ' yi 'ɛ ma, 'kee- gele- wlale *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ □la, 'bhii- -e -yaa klɛ 'egwele gɔnɛ- 'la gbɛnɛ- 'Bhɛ 'yi bhe, 'ke -ya -wlenle' -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ tape zayi'.

17 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi Ezai a 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'kpale -a -kɔɔ. -E 'bhe 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'yiploole 'kee- -jan 'lɛɛ- 'bhe tapele dɔɔ:

18 «Mɛɛzan -Waanbhaa' lii 'ɛ -yoo 'ŋ ta, -yoo 'ŋ makwan- 'kaa 'ŋ nu -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo -yɛn ma mɛɛ mu 'ɛ ni,

-yoo 'ŋ 'winbwa- 'kaa 'ŋ 'nu -kaso 'yi mu 'ploozɛ- pe 'mu ni,

'bhɛɛ- 'ŋ 'nu -yɛ 'wi mu -yɛ 'liiploo-;

'bhe 'pegee -o -yɛnkpa' zii' mɛɛ 'la zan mu ta 'ŋ 'mu go -yɛn 'yi.

19 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'ŋ 'winbwa- 'kaa 'ŋ nu mɛɛ mu 'kpeelɛkan -yaa' -za wlanya klɛle 'ɛ ma.»

20 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ɛ tapelele, 'kee- 'sɛwɛ kpo 'ɛ 'liitanle, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe 'kpale -o daanfɛ' 'ɛ □la yewonɛ 'ɛ 'kɔɔ; 'bhɛɛ- 'kee- gele- yaale. Zuufu mu a daanfɛ' 'ɛ □la mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'yɛkpalɛ -yaa -a ta.

21 -Ayile, 'ke -ya pele 'sanle -o ni 'kaa: «'Ka 'ka 'trɔnkpa- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi -jan 'la □la bhe, 'bhe 'lɛswa □ -zɔn.»

22 'Bhɛɛ- mɔkpen' 'yaa- Zesu a -jan 'wlan 'pe zii', 'bhɛɛ- -e -yaa mɛɛ mu -liibhaa' zii' -o ma -a -liijan' -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -o yaa 'eke- -lrɔkpa' zii' dɔɔ: «Zozɛfu gbe 'ɛ yaa 'kele- ɛɛ?»

23 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Dɔke' 'ka nu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bɔle 'mi ma dɔɔ: <Mɛɛ -laanɛkpa mi, 'e 'gbu ma ga 'ɛ go 'pe.> 'Ka nu -a pele 'ŋ ni 'ezin- dɔɔ: <'E -za mu 'la 'kpen □kla Kapɛnɔmu, -o -yansi' za mu klɛ 'e 'gbu 'ya -wa 'ɛ ta -gɛ dɔɔ.>»

24 'Bhe klele 'te, -e pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ waa -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi do 'kpɔ 'lɛdɔ- -a ma -a 'gbu ba -wa -la.

25 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Eli a pɛ 'waati 'ɛ ba, la laa banɛ lɛɛ yaga 'ke mlɛ 'srwado- ta, 'bhe 'pegee -gu -gbɛnɛ 'la 'bhe -dwa, glaanle -bebe -yaa Izraɛli 'klɛn 'yi 'bhe 'waati 'ɛ ba.

26 'Dun- -Waanbhaa' laa Eli 'winbɔlɛ 'wooglaanle mu 'ɛ -o 'kɛdɔ- 'kpɔ ba, 'ke yaa 'e go Sidɔn 'klɛn 'ɛ 'yi glaanle do 'la 'yaa Sarepita -wa 'ɛ ta 'bhɛɛ- ba.

27 'Bhɛɛ- 'ezin- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Elize a pɛ 'waati 'ɛ ba, -kpaandɛ' mu -bebe -yaa Izraɛli 'klɛn 'yi, 'dun- -o 'kɛdɔ- 'kpɔ ma -kpaan 'laa golɛ 'ke yaa 'e go Siri mi Naama do -kplɛn ba.»

28 Mɛɛ 'la zan mu -yaa *Zuufu mu daanfɛ' 'ɛ ɔla, 'mu 'kpen 'bhe -jan mu 'ɛ 'male, 'ke -woo zrupliile Zesu ma.

29 'Bhe klele 'te, 'ke -woo -wɛnle'. 'Bhɛɛ- -o Zesu 'kunle- 'ke -o gele- 'kɛle- Nazareti -wa 'ɛ -gɔma', 'yee- Nazareti -wa 'ɛ dɔle -yaa gɔɔn 'la 'bhe ta 'bhe 'wiin-. -O -yaa zi 'bhii- -wa blin 'bhe gɔɔn 'ɛ 'wiin-, 'bhɛɛ- -e balaa' 'bhe kpɛla- -gluu 'ɛ 'yi.

30 'Dun- Zesu ɔkaan -o plɛn- swɛn 'kee- jilale.

Zesu lii -yɔɔ' ɔgbian mɛɛ do zi (Maki 1.21-28)

31 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu gele- Galile 'klɛn 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Kapɛnɔmu 'bhe ta. -Yitre' yi 'ɛ ma, 'kee- mɛɛ mu daanle -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le.

32 -Yaa' mɛɛ daangbɛya 'ɛ -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'le, 'bhe 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -o 'kpen 'kpeɛlɛnia -o ma. -Amasɔyi -e -yaa -jan 'ɛ 'wo zii' 'bhii- 'sɛn -o mɛɛ 'la zan ni 'bhe a -janwɔgbɛya gbɛɛn-.

33 'Bhe 'waati 'ɛ ba, lii -yɔɔ' 'yaa- 'yee- -o daanfɛ' 'ɛ ɔla mu 'ɛ do zi. 'Bhe mɛɛ 'ɛ 'pɛɛnle- -saan 'egloole 'ke -ya pe dɔɔ:

34 «Nazareti mi Zesu, -mɛ za -le -kɔɔ' 'plɛn- ɛɛ? 'E ɔnwa 'o 'siɛyɛ- -la nɔɔ- ɛɛ? 'Mi 'e dɔ! 'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛn 'ɛ 'le.»

35 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'pɛɛnle lii -yɔɔ' 'ɛ ta 'ke -ya pe dɔɔ: «'E taga, go mɛɛ 'lɛɛ- zi!»

'Bhe klele 'te, 'ke lii -yɔɔ' 'ɛ mɛɛ 'ɛ baale' 'trɛ ma mɔkpen' 'yɛ ma. 'Dun- yaa -za 'yɔɔ- 'kɛdɔ- 'kpɔ klele -a ni, 'bhɛɛ- -e -gwa -a zi.

36 'Bhe klele 'te, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'kpeɛlɛnile -o ma. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Jan -gloɔn 'ɛ -dele 'bhe 'le -gee' ɛɛ? 'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- -e -janwo' lii -yɔɔ' mu ni fanjan- ma, 'bhɛɛ- 'mu go mɛɛ mu 'ɛ zi.»

37 -Ayile, 'ke Zesu klɛza 'ɛ zɛnle- 'klɛn 'ɛ 'yi yɛkpen- ɔnɔɔ.

Zesu gadɛ mu -bebe -bheela (Matie 8.14-17; Maki 1.29-34)

38 'Bhe blaɛn, Zesu 'pwele- Zuufu mu 'ɛ waa daanfɛ' 'ɛ ɔla, 'kee- gele- Simɔ ba. 'Flɛ 'yi 'la ga -gloɔ do -yaa Simɔ boole ma. -Ayile, 'ke -wa pele- Zesu ni 'kaadɔɔ- 'bhe 'a 'bheɛ-.

39 'Bhe yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -ya makulale Simɔ boole 'ɛ trala, 'bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle 'flɛ 'yi 'la ga 'ɛ ta. 'Bhɛla- -yile, 'ke ga 'ɛ gole- Simɔ boole ma. 'Kee- -wɛnle', 'bhɛɛ- 'kee- Zesu 'lɛwɛɛ kpɔ klele-.

40 'Bhe 'yi, -yɛɛbhe baale blaɛn, 'ke -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -o nule- -waa gadɛ mu -gloɔn 'ɛ 'kpen 'le Zesu ni. -Ya gbɛkpa- -o 'kpen ma do do 'ke -o -bheɛle'.

41 'Bhe ɔnɔɔ bhe, -e 'zina ɔgbian mɛɛ -bebe zi. 'Bhɛɛ- 'zina mu 'ɛ go bhla 'ɛ zi 'bhe mɛɛ mu 'ɛ zi, -o -yaa -gbɛkan' 'egloole 'kaa: «'Bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le!» 'Dun- Zesu 'yaa- 'pɛɛn zii' -o ta, 'bhɛɛ- yaa -yaa to 'ke -o -janwoyɛ -srɔɔwo' -a 'kɔɔ, -amasɔyi -o -yaa 'yaango 'bhii- -e -yaa Mɛɛ -Bheɛ Mi *Krisi 'ɛ 'yela- -le.

Zesu -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' Zude 'klɛn 'ɛ 'yi (Maki 1.35-39)

42 Too -klinle', 'ke Zesu gole- -wa 'ɛ 'kpee, 'bhɛɛ- 'ke -a do -kplɛn gele- -bɔn 'ɛ dɛyɛi' yɛ do nɔɔ-. 'Bhe klele 'te, 'ke -zamaa' -gbɛnɛ do 'a ziglinle 'sanle. -O 'tɛnle- -a ma, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ waa nu 'ploole -a ma 'kee go -o -din.

43 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'N gele- *-Waanbhaa' a -bhɛngbɛya ma -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wolɛ- -wa 'bhɛɛke mu 'ɛ ta. -Amasɔyi -Waanbhaa' 'η 'winbwa- 'bhɛɛ- 'kaama-.»

⁴⁴ 'Bhela- -yile, Zesu -Jan 'NrAle- 'ε □woa Zuufu mu daanfε' mu 'la 'yaa- Zude 'klεen 'ε 'yi 'mu 'kpen □la.

5

Zesu -o -yaa' -klanlanε □lwa mu 'ε 'sii zii'

(Matie 4.18-22; Maki 1.16-20)

¹ -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- Zenezareti -draa 'ε 'lε ma, 'bhεε- -zamaa' mu 'ε -o -yaa 'eke- -yrōn 'zi -a zi, 'kooko- -woo 'trōnkpa -Waanbhaa' a -jan 'ε □la.

² -Yitakonj plε dulale -yaa -yi 'ε 'lεzi-, 'bhεε- kaadε mu 'la zinaa' -o -yi 'mu 'yaa- 'mu a kaadε yrō mu 'ε 'yigo- 'zi.

³ Simō a pε -yaa 'woo- -yitakonj mu 'ε do 'le, Zesu -ja yaalε 'bhε 'yi. 'Bhεε- -e pe Simō ni dōō 'bhε -yitakonj 'ε 'plenggo sa -yi 'ε 'lε ma. 'Bhε klεle 'tε, 'kee- mεε mu 'ε daanle 'sanle -Jan 'NrAle- 'ε 'le.

⁴ 'Bhε blaAn 'ke -ya pele- Simō ni dōō: «-Yitakonj 'ε 'mabεεn- -yi 'ε drεyi', 'bhεε- 'bhi 'pegee 'yaa- kaadεyōōn mu 'ε, -ka 'kaa- kaadε yrō mu 'ε bō -yi 'ε ba.»

⁵ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Simō 'a 'pele -a ni dōō: «'O Zan, 'o □bwa yrō bōle ma -bi 'lεε- 'kpen zi, 'bhεε- 'waa kaa do 'kpō 'kunlε-. 'Dunj- 'bhi 'a 'pelawoa 'mi ni 'kaa 'mi 'an yrō 'ε bō, 'η nu a klεlε 'e 'liiwli- ta.»

⁶ -O yrō mu 'ε bōle, 'kee- 'mu kaa 'kunle 'ebebele 'kee- kan -a -danj' ta, -asiikōō kaa mu 'ε 'yaa- zan yrō mu 'ε 'peedεlε.

⁷ -Ayile, 'ke Simō 'pegee -yaa' kaadεyōōn mu 'ε -o kaadε mu -bhεεke' mu 'la 'yaa- -yitakonj -vindo' 'ε 'yi 'mu 'siile, 'kaa 'mu 'nu 'bhō -o ba. 'Bhε mu nule 'tε 'ke -o 'konj plε 'ε 'pale 'ke kaa 'le -asiikōō -yitakonj plε 'ε 'yaa- zan wlalε -yi 'ε □la kaa gbij 'ε 'kōō.

⁸ 'Bhε 'yi 'tε, Simō Pieri 'yrekpale 'bhε ma, 'ke -ya 'kpō zenle- Zesu 'lεε, 'bhεε- 'ke -ya pele- dōō: «Mεεzan, 'e 'plenggo 'η ma, -amasrōyi 'η 'yoo- 'ke -za 'yōō- klε mi 'le.»

⁹ Wlan 'gbu 'ε ni, -gblaan □klaa 'yee- Simō 'pegee -a zi mu 'ε 'kpen 'yi, -o kaa -bebe 'la □kwan 'bhε -zayi'.

¹⁰ 'Bhεε- 'kee- kpa -yaa' kaadεyōōn mu Zebede gbe plε 'ε 'mu ta, Zaki 'pegee Zaan, -gblaan □klaa 'mu 'yi 'ezin-. -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele Simō ni dōō: «'Yaa -gblaanlε', 'kee- san -zōn ma, 'e nu mεε

-bebe 'srōōwolε -Waanbhaa' ni 'bhii- 'e kaa mu kun 'ebebele gōnε- 'la gbεεn-.»

¹¹ 'Bhε klεle 'tε, 'ke -o -waa' -yitakonj mu 'ε 'pwεle -yi 'ε ba, 'bhεε- 'ke -woo dulale 'trε ma. 'Bhε blaAn, 'ke -woo 'kpen 'tole -a nōō-, 'bhεε- 'ke -o gele- dōlε Zesu zi.

Zesu -kpaandε' mi do -bheela

(Matie 8.1-4; Maki 1.40-45)

¹² Zesu 'bhōle- -wa do ta, 'ke -kpaandε' mi do nule- -a ba. -Kpaandε' mi 'ε 'yrekpale Zesu ma, 'ke -ya 'kpō zenle- Zesu 'lεε, 'bhεε- 'kee- -sromabole 'bhε ni dōō: «Mεεzan, 'kee- □swa 'e ni, 'η ma -kpaan 'ε go.»

¹³ 'Bhε klεle 'tε, 'ke Zesu 'e gbε 'trole -a ba, 'ke 'ya gbεkpale -a ma, 'bhεε- 'ke -ya pele- dōō: «'Nj 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhee-, 'e ma -kpaan 'ε -gwa!» 'Bhε yrε do 'ε □nōō bhe, 'ke 'yee- mεε 'ε ma -kpaan 'ε gole-.

¹⁴ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dōō: «'Yaa 'e 'bheezā- 'ε 'pele- mεε 'kedo- 'kpō ni. 'Dunj- ge 'e 'gbu mazrōn 'sraka 'lεna mi 'ε ni. 'Bhεε- *Moizi -kpaandε' mu -bheezā' 'sraka 'la -dwa 'bhε 'sraka 'ε go, 'kooko- mōkpen' 'a 'yaango- 'bhii- 'e ma -kpaan 'ε -gwa.»

¹⁵ 'Bhε □nōō bhe, Zesu 'tōbhōleya 'ε baan' □klaa ba yrekpen- □nōō, -asiikōō mεε -bebe 'yaa- zan -o 'trōnkpalε -a ni. 'Bhεε- mεε 'ke mu -yaa zan 'mu ma ga mu 'ε goza 'yi.

¹⁶ 'Bhεε- 'dunj-, 'yee- Zesu 'yaa- 'plenggo- -zamaa' 'ε ma 'waati 'ke ba. 'Bhεε- -a do -kplεn 'yaa- ge -bōn 'ε drεyi' -a 'seriwolε.

Zesu -flugba do -bheela

(Matie 9.1-8; Maki 2.1-12)

¹⁷ -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- mεε 'ε mu daan 'zi. Farizi mu 'pegee 'Toj daan mu 'ε 'yaale- -yaa -a -din. -O -daa Galile 'pegee Zude 'klεen mu 'ε -yi -wa mu 'ε 'kpen ta, 'bhε 'pegee Zeruzalεmu. Mεεzan -Waanbhaa' a -glōōya' 'la 'yaa- Zesu ta, 'bhela- -yile -e -yaa gadε mu 'ε -bhee 'zi.

¹⁸ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke mεε 'ke mu nule- -flugba do 'le 'bhε 'yilapε 'ε ta. -O -yaa wlayrε -glin 'zi -zamaa' mu 'ε 'plεnj-, 'kooko- -o sō gele- 'yee- -flugba 'ε 'kpaalε- Zesu □la.

¹⁹ 'Dunj- waa wlayrε -srōōwolε mεε mu 'ε 'kōō. -Ayile, 'ke -o 'sanle 'kele- 'fε 'la

Zesu 'yaa- 'bhe [la 'bhe 'wiin-. 'Bhεε- 'ke -woo wlayre do klele- 'bhe 'wiin-. 'Bhe blaani 'ke -o -flugba 'ε 'kanle 'bhe yre 'ε [nɔɔ bhe do ma, 'bhεε- 'ke -wa zinale -o 'pegee -a yilape 'ε 'le 'fε 'ε 'kpee Zesu [la.

²⁰ Zesu 'a 'yele- 'bhii- -woo -kpa 'bhe 'yi, 'ke -ya pele- -flugba 'ε ni dɔɔ: «'N 'bhεgwlen-, 'η 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'sroma- -yaan.»

²¹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu mu 'ε -wa pele 'sanle -o 'kpee dɔɔ: «-Dele mεε 'lεε- 'le, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'tɔsie zii' -gee' εε? -De 'gbu -le sɔ mεε mu a -za mu 'ε -sroma 'yanle 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba εε?»

²² Zesu -o 'kpeejan- mu 'ε dɔle 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Mεle -kla 'bhεε- 'ka 'kpeejan- mu -o 'bhe gbεen- -gee' εε?»

²³ 'Bhεε- 'woo- -za ple 'lεε- -o -de 'gbu -la pele -o 'edile εε? 'Ke 'an [pia -flugba ni dɔɔ: «'N 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'sroma- [yaan, taa- 'ke 'an [pia -a ni -ya wlen 'bhεε- -e 'taawo εε?»

²⁴ 'Dun- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaangodɔɔ 'bhii- -a 'senj -o Bhaaplenj Gbe 'ε ni 'tre ta -ge 'kee- mεε mu a -za 'yɔɔ- mu ma -sroma yan.» 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- -flugba 'ε ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni dɔɔ 'e 'wlen-, 'e 'yilape 'ε 'si, 'bhεε- ge 'e ba -le ma.»

²⁵ 'Bhe yre do 'ε [nɔɔ bhe, 'ke -flugba 'ε -ya -wlenle' mεε mu 'ε 'kpen 'yre ma, 'bhεε- 'ke -ya yilape 'ε 'sile, 'kee- gele- -a ba -le ma -Waanbhaa' 'tɔbhɔlele.

²⁶ 'Bhe 'yi 'te, 'ke mεε mu 'ε 'kpen 'kpeelenile -o ma. -Ayile, 'ke -gblaani 'klale -o -yi, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Waa 'bhe 'yansi 'sole- maza mu kleyre yele -lido.»

Zesu -o Levi 'sii zii'

(Matie 9.9-13; Maki 2.13-17)

²⁷ 'Bhe blaani, 'ke Zesu 'nisrakun mi do yaale yele- 'bhe a yewo 'fε 'ε [la. -O -yaa 'bhe sii Levi. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Nu dɔ 'η zi!»

²⁸ 'Bhe yre do 'ε [nɔɔ bhe, 'ke Levi 'e 'wlenle, 'kee- 'ploole -yaa' ye 'ε ma; 'bhεε- 'kee- gele- dɔle Zesu zi.

²⁹ 'Bhe blaani, 'ke Levi Zesu 'lewεε pe -koo -gbεnε do klele- -a ba -le ma. 'Bhεε- 'kee- 'nisrakun mu -bebe 'pegee mεε -bhεεke' mu 'siile 'yee- pele 'ε ma.

³⁰ -Ayile, 'ke *Farizi mu 'ε 'pegee *'Tonj daan mu 'ε -o -janwole -o -lɛla' Zesu ma, 'bhεε- 'ke -o yaa -klanlanε mu 'ε 'lɔkpale dɔɔ: «-Mεle [kla 'bhεε- 'ka mu 'pegee 'nisrakun mu, 'bhεε- mεε 'joo 'yɔɔ- mu 'ε 'ka -o pele 'zi 'eke- zi εε?»

³¹ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «Mεε 'klenyawole mu maza laa dɔ -laanekpa mi ma 'ke yaa 'e go gade mu ba.

³² 'Naa 'nule- mεε -ledɔle mu 'siiyre- [nɔɔ 'kaa -o nu -Waanbhaa' ba, 'dun- 'mi [nwa -za 'yɔɔ- kle mu -la 'siile-, 'kooko- 'ke -zadɔwεε [dwa -o ma waa -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi, -o ploowaa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma.»

Zesu 'pegee 'sunwla

(Matie 9.14-17; Maki 2.18-22)

³³ Mεε 'ke mu pe Zesu ni 'ezin- dɔɔ: «Mεε Wiinjfe' Mi Zaan a pe -klanlanε mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε 'mu a -klanlanε mu 'ε 'mu 'sunwla-, 'bhεε- 'mu 'e 'seriwo 'ebebele, 'bhεε- 'dun- 'bhi a pe -klanlanε mu 'ε 'mu bole -o pebhlele 'pegee -yi 'bhile- 'te -la ma.»

³⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke -o mεε mu -siila le do dɔyre [nɔɔ, 'ka 'kpee ma -o sɔ 'sunwlale 'ke -woo -o bhεgwlen le -nɔɔ 'ε -din 'waati 'la ba εε?»

³⁵ 'Dun- 'ke le dreε -nɔɔ 'ε -gwa -o -din 'waati 'la ba, -o nu 'sole- 'sunwlale 'te.»

³⁶ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu -gɔɔn do bole- -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mεε do 'kpɔ laa sɔ sɔpee' 'nε do 'kanle -yaa' dunε- dreε 'ε ma, 'bhεε- -e yaa -dunε gwe 'ε 'yisra- 'bhe 'le. 'Kee- 'bhe [kla, -e nu dunε- dreε 'ε 'peedele, 'bhεε- sɔpee' dreε 'ε yaa gaa dunε- gwe 'ε ta.

³⁷ 'Bhεε- 'ezin-, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -wεen dreε kla wi 'fle 'foko gwe mu 'yi. 'Kee- 'bhe [kla, -wεen dreε 'ε 'plii bhla 'ε zi, -e nu wi 'fle 'foko gwe mu 'ε 'peedele, 'bhεε- -e klalaa' 'tre ma, 'bhεε- 'woo- 'foko mu 'ε -o 'gbu kle 'sie pe 'le 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe.

³⁸ 'Dun- -o sɔ -wεen dreε 'klale 'foko dreε mu -la -yi.

³⁹ 'Ezin-, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa dɔ -wεen dreε mile -la 'kee- -yaan -wεen gwe mile 'le gban. -Amasɔyi mɔkpen' 'a pe dɔɔ: «-Wεen gwe -lrele' -yiya' -wεen dreε ni.»

6

*Zesu 'pegee -yitré' yi ba za
(Matie 12.1-8; Maki 2.23-28)*

¹ -Yitré' yi do ma, Zesu 'pegee -yaa' *-klanlané mu 'é 'yaa- 'kan zii' ble gba do 'yi. 'Bhé 'yi bhe, 'ke -yaa' -klanlané mu 'é dólé- ble (ble 'é -yoo 'bhii- -mló gbéén) pébhé mu 'é 'srónle- ma -o -vlo mu 'é ma. -O -yaa 'bhé pébhé mu 'é -glóó 'zi -o 'kóó, 'ke -woo kloo mu 'é go -a bhé mu 'é ma, 'bhéé- -woo bhle.

² 'Bhé kléle 'té, 'ke Farizi mu 'ke mu 'a 'lrókpale dóó: «-Mela ma waa -za 'la 'bhé klé -yitré' yi ma, 'ka mu -o 'bhéé- klé 'zi éé?»

³ Zesu pe Farizi mu 'é ni dóó: «Gbón -bhéngbe *Davidi 'gbu 'pegee -a zi mu 'é □dia -yrekpaa' do, 'bhéé- -o -za 'la 'bhé □kla 'ka 'laa 'bhé tapelé -lido' éé?»

⁴ 'Nj bhe, -e -wlaa -Waanbhaa' Gba 'Fé 'é □la, 'bhéé- -o 'sraka -gwa -Waanbhaa' ni 'bluu mu 'la 'le, -e 'mu □sia. 'Bhéé- -yoo □bhla, 'bhéé- -yoo 'ke □naa -a zi mu 'é ni. 'Dun- -kóóa' 'ton 'é ta, yaa dó mée -bhééke' do kpo 'kpee 'ke 'bhé 'bhé 'bluu mu 'é bhle, 'ke yaa 'é go *'sraka 'lena mu do -kplén -la ba.»

⁵ Zesu pe -o ni 'ezin- dóó: «*Bhaaplén Gbe 'é 'ke -ya □pia -o -za 'oo -za 'la klé -yitré' yi 'é ma, -o 'bhéé- -klósikun.»

*Mée gbé 'kwlanle- do -bheeyré' Zesu 'kóó
(Matie 12.9-14; Maki 3.1-6)*

⁶ -Yitré' yi -bhééke' do ma, 'ke Zesu gele- wlalé *Zuufu mu daanfé' 'é □la. 'Bhéé- 'kee- mée mu daanle 'sanle -Jan 'Nrále- 'é 'le. 'Dun- mée gbé -yie' 'kwlanle- do -yaa mée mu 'é 'plén- 'bhé 'fé 'é □la.

⁷ 'Ton daan mu 'é 'pegee Farizi mu 'é -o -yaa zi 'bhii- -o -la yré -sróowo' Zesu ta, 'ke 'bhé 'yee- mée 'é 'bheela- -yitré' yi 'é ma. 'Bhela- -zéele, -o -yaa -a 'klósikun zii' -a kléza mu 'é ma.

⁸ 'Dun- Zesu -o 'kpeéjan- mu 'é dólé, 'ke -ya pele- mée gbé 'kwlanle- 'é ni dóó: «'E 'wlen-, 'bhéé- nu dula- mókpen' 'yré □la -gé doo!» 'Bhé kléle 'té, 'ke 'yee- mée 'é -ya -wlenle' 'bhéé- 'kee- nule- dulalé -o 'kpen 'yré □la.

⁹ 'Bhéé- 'ke Zesu -o -lrókpale dóó: «-Kóóa' 'ton 'é ta, mée só -za 'wlan kléle-

taa- -e só -za 'yóó- kléle- -yitré' yi 'é ma éé? 'Bhéé- mée só mée -bheele' -yitré' yi 'é ma, taa- mée só mée déle- 'yee- yi 'é ma éé?»

¹⁰ Zesu 'é 'yrekpaa- -o ta frii, 'bhéé- 'ke -ya pele- mée gbé 'kwlanle- 'é ni dóó: «'E gbé 'é 'yisrón!» -Ya gbé 'é 'yrónle- 'ke 'bhé 'lédóole.

¹¹ 'Bhé kléle 'té, 'ke 'Ton daan mu 'é 'pegee Farizi mu 'é -woo zrupliile. 'Bhéé- -o -yaa nu 'sólé- -za -glóón 'la kléle- -a ni, -woo 'eke- -lrókpale -saan 'bhé 'yi.

*Zesu -yaa' -klanlané vu ta plé 'é makun' zii'
(Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)*

¹² 'Bhé 'waati 'é ba, 'ke Zesu gele- -a 'seriwoyré nóó- góón do 'wiin-. 'Bhéé- -e □bwa -a 'seriwolé ma -Waanbhaa' ni -bi 'é 'kpen zi.

¹³ 'Too -klinle', 'kee- -yaa' -klanlané mu 'é 'siile, 'ke -ya vu ta plé makunle -o ba, 'bhéé- 'kee- 'mu kléle- -yaa' *winbówo mu 'le.

¹⁴ 'Woo- mée vu ta plé 'é 'wo -le -gé: Simó 'la -e 'bhé 'tókpaa- Pieri, 'bhé 'pegee 'bhé nééne- Andre, Zaki 'pegee Zaan, 'bhéé- Filipu 'pegee Batremi.

¹⁵ Matie 'pegee Toma, 'bhéé- Alife gbé Zaki 'pegee Simó 'la -o -yaa 'bhé sii Zeloti, 'bhé 'yi -le dóó mée 'la zan -yaa 'bhé a 'kléén 'é -vavade 'egbenéle.

¹⁶ 'Bhéé- Zaki gbé Zudi, 'bhé 'pegee Zuda Isikarioti, mée 'la zan -dawli' □kpaa Zesu gbé ta, 'bhéé- -ya -lénaa -a -sóónni' mu 'é ni.

*Zesu -o mée mu daan 'zi -Jan 'Nrále- 'é 'le 'kee- gadé mu bhee
(Matie 4.23-25)*

¹⁷ Zesu 'pegee -yaa' *-klanlané mu -o -gwa góón 'é 'wiin-, 'bhéé- -o -nwa dulalé góón 'é kpéla-. -Yaa' -klanlané -vin 'sré mu 'é 'pegee -zamaa' 'saa do -yaa -o zi 'bhé yré 'é 'nóó-. 'Woo- mée 'sré mu -o dayré 'é □yaa 'ebebele: -o 'ke mu -daa Zude 'kléén 'yi, -a 'ke -daa Zeruzalému, 'bhéé- -a 'ke mu -daa wéyi- 'lé ma -wa mu 'é ta, Tiri 'pegee Sidón.

¹⁸ -O 'kpen □nwa -o 'trónkpale Zesu 'wojan- mu 'é □la, 'bhé 'pegee -o 'ke mu □nwa 'mu ma ga mu go zayi'. 'Bhéé- 'zina

mu 'yaa- mɛɛ 'la zan mu zi, -e 'zina mu 'ɛ
 ɔgbian 'bɛ zan mu 'ɛ zi.

19 'Soleya ma fangan- do -yaa da 'zi Zesu
 'flɛ 'ɛ 'yi, 'bɛɛ- 'ke gadɛ mi 'oo gadɛ mi 'la
 ɔyaa yan -a ma, 'bɛ ɔyaa bhee. 'Bɛla-
 -yile, -zamaa' 'ɛ 'kpen ɔyaa zi 'bhii- -o yan
 -a ma -o -bhee zayi'.

*-Za 'wlan 'pegee -klɔɔɔ'
 (Matie 5.1-12)*

20 Zesu 'e 'yɛkpale -yaa' -klanlanɛ mu
 'ɛ ta, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ:

«'Ka mu 'la 'ka -o 'ke 'kɔɔflɛnzan mu 'le,
 'kaa- pɛ -yinra'!

-Amasroyi 'kaa pɛ -le 'ke *-Waanbhaa' a
 -bhɛngbeya -wa 'ɛ 'le.

21 Gbɔn -o 'ka mu 'la dɛ 'zi -zɔn, 'kaa- pɛ
 -yinra'!

-Amasroyi 'ka nu pɛle -bebe 'srɔɔwɔle
 'kee- pa 'ka ta.

'Bɛɛ- 'ka mu 'la 'ka -o wisi' zii' -zɔn,
 'kaa- pɛ -yinra'! -Amasroyi 'ka nu
 'sɔnsilɛ.»

22 «Mɛɛ mu -o 'ka mu 'la mafinyanwo
 zii', 'bɛɛ- -woo -banjo' zii' 'ka 'yi, 'ke
 -o 'ka -zwanwo', 'bɛɛ- -o 'ka 'tɔsɛ zii'
 'mi Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'to 'ɛ -zayi', 'kaa- pɛ
 -yinra'!

23 'Ke -o 'bɛ ɔkla 'ka ni bhla 'la ba,
 -ka 'ka zrukpa 'egbenele 'kee- kan -a
 -dan' ta. -Amasroyi, -trɔn -gbɛɛ do -o 'ka
 'magben- 'zi lafle' yi. -O -taa mu -yɛnkpa
 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ ta 'elwale
 -sɔ 'bɛɛ- gbɛɛn-.

24 'Duɲ- 'ka mu -naflo zan mu, 'ka ta -yɛn!
 -Amasroyi 'ka mu 'kaa- pɛ -za 'wlan 'ɛ
 'srɔɔwoa- gban -gɛ.

25 'Ka mu 'la kpɛdɔle -o -zɔn, 'ka ta -yɛn!
 -Amasroyi gbɔn nu 'ka dɛɛ! 'Ka mu 'la 'ka
 -o 'sɔnsi zii' -zɔn, 'ka ta -yɛn!

-Amasroyi ga nu 'kpale- 'ka ta, 'bɛɛ- 'ka
 wisi.

26 «'Ka ta -yɛn! 'Ke mɔkpen' 'ka ma
 jan -lɛle' ɔwoa. -Amasroyi -o -taa mu
 -yaa klɛ 'bɛɛ- gbɛɛn- 'elwaleta bhla ma
 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ ni.»

*Zesu pe dɔɔ -kɔɔ 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ
 -kɔɔ' ni*

(Matie 5.38-48; 7.12)

27 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka mu 'la 'ka
 'kpen -o 'ka 'trɔnkpa zii' 'mi ni -gɛ bhe,

'mi pe 'ka mu ni dɔɔ 'ka 'sɔɔnnii mu -za
 'sɔ 'ka ni. -Ka -za 'wlan klɛ 'ka vɛnsi mɛɛ
 'la zan mu yin 'lii' mu ni.

28 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'ka 'danganwoa
 -ka 'dumawo 'bɛ zan mu 'ɛ ni. 'Bɛɛ-
 mɛɛ 'la zan mu -o -yɛnkpa' zii' 'ka ta, -ka
 'ka 'seriwo 'mu a -za ma.

29 'Ke mɛɛ do 'e 'trɔn do -dwa, 'e 'trɔn
 gbɛ do 'ɛ 'bɛ dɔ -a ni 'bɛɛ- -ya zɔn. 'Ke
 mɛɛ do 'yaa- dunɛ- tralape 'ɛ ɔsia, -a 'to
 'bɛɛ- -e 'yaa- dunɛ- 'ɛ 'gbu 'si 'ezin-.

30 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan pɛ do -yɛwoa
 'e ma, 'yaa 'e -gbɛdɔle 'bɛ 'nale- ma -a ni.
 'Bɛɛ- 'ke -o pɛ do ɔsia 'e 'kɔɔ, 'yaa 'bɛ
 pɛ 'ɛ -zapele 'bɛ zan ma.

31 'Kaa- zi 'bhii- mɛɛ mu -za yɛkɛ- 'la klɛ
 'ka mu ni 'ka mu 'bɛɛ- yɛkɛ- za klɛ 'bɛ
 zan mu 'ɛ ni.

32 'Ke 'ka -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'ke
 'bɛ zan mu 'te -la -za sɔ 'ka ni, 'bɛ -trɔn
 -o 'ka ma -mɛla -le ɛɛ? 'Ali- *-za 'yɔɔ- klɛ
 mu 'ɛ -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, 'mu -la -za
 sɔ -o ni

33 'Bɛɛ- 'ke 'ka -za 'wlan klɛ mɛɛ 'la zan
 mu do -kplɛn -za 'wlan klɛ 'ka ni 'te, 'bɛ
 'trɔn -o 'ka ma -mɛla -le ɛɛ? 'Ali- -za 'yɔɔ-
 klɛ mu 'a klɛ 'bɛɛ- gbɛɛn-.

34 'Bɛɛ- 'ezin-, 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii-
 mɛɛ 'la zan mu nu 'sɔle- 'kaa- ca 'ɛ
 gbawole 'ka ca kpa 'bɛ zan mu -la ma,
 'bɛ ma -trɔn -o 'ka ma -mɛla -le ɛɛ? 'Ali-
 -za 'yɔɔ- klɛ mu ca kpa mɛɛ 'la zan mu sɔ
 -waa' ca 'ɛ gbawole 'mu -la ma.

35 'Duɲ- 'ka mu, 'ka 'sɔɔnnii mu -za 'sɔ
 'ka ni. 'Bɛɛ- -ka -za 'wlan klɛ -o ni. -Ka
 ca 'kpa mɛɛ mu ma, 'bɛɛ- 'ka zru laa bole
 a ni. 'Ka nu -trɔn -gbɛɛ do -srɔɔwɔle,
 'bɛɛ- 'ka nu klɛle laanima -Waanbhaa'
 -nɛ mu 'le. -Amasroyi -yoo 'ewlanle mɛɛ
 kloo 'pegee mɛɛ yienle mu ma.

36 Mɛɛ -yɛnkla' 'ka ma, 'bhii- mɛɛ
 -yɛnkla' 'ka Dɛ -Waanbhaa' ma gɔnɛ- 'la
 gbɛɛn-.»

*'Eke- 'tɔ 'yɔɔ- 'pɛle- laa lele
 (Matie 7.1-5)*

37 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa 'eke-
 'topele, 'kooko- waa 'ka mu 'tope 'ezin-.
 'Ka 'laa 'lale- 'eke- ta, 'kooko- waa nu -lale'
 'ka mu ta 'ezin-. -Ka 'eke- a -sroma 'yan,
 'bɛɛ- -Waanbhaa' nu 'kaa -sroma 'yanlɛ-.

38 -Ka 'ka -vin mu gba pɛ ba, 'bɛɛ-
 -Waanbhaa' nu 'ka mu gbale pɛ ba

'ezin-. 'Ka pɛ yɛkɛ- 'la ɲnaa mɛɛ mu ni, -Waanbhaa' nu 'bhɛɛ- yɛkɛ- pɛ 'ɛ 'nalɛ- 'ka ni. -Yoo 'bhii- 'kee- mɛɛ gba pɛ ba 'ebebele, 'e 'bhɛ pɛ 'ɛ kla pɛdanpɛ do 'yi, 'bhɛɛ- 'e 'bhɛ pa. 'Bhɛɛ- 'ya tagbaan 'fo 'kee- ge 'tɛnlɛ- 'yee- pɛdanpɛ 'ɛ 'pale- ma, 'bhɛɛ- 'yee- pɛ 'ɛ 'ke klalaa'. 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi bhe, 'kaa- pɛ nagbɛya 'ɛ mɛɛ mu ni, -Waanbhaa' nu 'bhɛɛ- wlata pɛ nalɛ 'ka mu ni 'ezin-.»

39 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu -gɔɔn do bɔle- o ni 'ezin- dɔɔ: «-Yrɛ wi mi do laa sɔ -a -vindo' mi -yrɛ wi mi do -lɛdɔɔle, 'kebblaale -o mɛɛ plɛ nu baalɛ -gluu do 'yi.

40 -Laklu 'nɛ do -yi 'laa ya -a daan mi 'ɛ ni. 'Duɲ- 'ke -laklu 'nɛ 'la 'bhɛ 'sɛwɛ -daanna 'elrele, -e nu klɛlɛ 'bhii- -a daan mi 'ɛ gbɛɛn-.

41 -Mɛle ɲkla -gaa 'klɛnɛ do 'la -yoo 'e nɛɛnɛ- 'ɛ -yrɛ ba, 'e 'bhɛɛ- ye, 'bhɛɛ- 'duɲ- yaa- sɔ 'e 'gbu 'yrɛ ba -yrikpu' 'ɛ 'yele ɛɛ?

42 'E sɔ a pele- 'nalɛ- 'e nɛɛnɛ- 'ɛ ni dɔɔ: <ɲ nɛɛnɛ-, dula- doo, 'mi 'e 'yrɛ ba -gaa 'klɛlɛnɛ go.> 'Duɲ- 'bhɛ 'waati 'ɛ ba 'ke -yrikpu' do -o 'bhi 'gbu -yrɛ 'ɛ ba, 'bhɛɛ- yaa 'bhɛ ye ɛɛ? Mɛɛ -yrɛkɔɔza klɛ mi, 'e 'gbu 'yrɛ ba -yrikpu' 'ɛ go 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'kee- yrɛ ma ɲya 'waati 'la ba, 'e nu 'solɛ- 'e nɛɛnɛ- 'ɛ 'yrɛ ba -gaa 'klɛnɛ 'ɛ gole-.»

*-Yri diɲ 'pegee -a bhaa
(Matie 7.16-20; 12.33-35)*

43 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Yri diɲ -lrele' laa bhaa -yɔɔ klɛ, 'bhɛɛ- -yri diɲ -yɔɔ' laa bhaa -lrele' klɛ.

44 -O -yri diɲ mu 'kpen dɔ -o bhaa mu -la ma. Waa figi bhaa kan -zulɛrɛ diɲ 'yi. 'Bhɛɛ- waa -drɔɔ bhaa kan daanlɛrɛ diɲ 'yi.

45 Mɛɛ zru -lrele' -za 'wlan -la klɛ 'bhii- za 'wlan yɛkɛ- 'la -yoo -a zru 'ɛ 'yi; 'duɲ- mɛɛ zru -yɔɔ' -za 'yɔɔ- -la klɛ 'bhii- -za 'yɔɔ- yɛkɛ- 'la -yoo -a zru 'ɛ 'yi. -Amasrɔyi -za yɛkɛ- 'la -yoo bhaaplɛɲ 'kpee, -e 'bhɛɛ- wlata -janwo'.»

*'Fɛ plɛ ma -gɔɔn
(Matie 7.24-27)*

46 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- 'ka 'mi sii dɔɔ: Mɛɛzan, Mɛɛzan, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'mi zru maza klɛ ɛɛ?

47 'Ke mɛɛ 'la zan -nwa 'mi ba, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'trɔnkpa- 'mi 'wojan- mu 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawoa ɲ -o ta, -o sɔ 'bhɛ zan 'ɛ 'kpale pɛ 'la ma, 'ɲ 'yoo- zan 'bhɛ zrɔnlɛ 'ka ni.

48 'Bhɛ zan -o 'bhii- mɛɛ do 'la -e 'fɛ do dɔle- -saan. -E 'fɛ gaan bɔ -gluu 'ɛ ɲkaan 'egbɔɔnlɛ, 'bhɛɛ- -e 'fɛ gaan 'ɛ ɲbwa vlɛ -saa do ta. La banle blaɛn 'ke tɔ 'ɛ 'pale, 'bhɛɛ- -yi 'pɔɔ 'ɛ ɲnwa 'pale- 'fɛgwɛ- ma, 'duɲ- yaa 'solɛ- -a bɛɛnlɛ-. -Amasrɔyi 'fɛ 'ɛ dɔle- -yaa 'elrele.

49 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpa- 'mi a -jan mu 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'taawolɛ -o ta, 'bhɛ zan 'ɛ 'pwele -o 'ke mɛɛ do 'la 'kee- -yaa' 'fɛ 'ɛ -dwa 'trɛ kpataakpa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- yaa gaan bɔ -gluu 'kanlɛ- -a -la. La do banle blaɛn, 'ke tɔ 'ɛ 'pale, 'bhɛɛ- 'ke -yi 'pɔɔ 'ɛ 'nule 'pale- 'yee- 'fɛgwɛ- 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'kee- 'klaale 'bhɛɛ- 'fɛ 'ɛ 'kpen ɲwia 'fenfɛɲ.»

7

Zesu Romɛ mu a -srwase' -kunlii do a yewonɛ do -bheela

(Matie 8.5-13; Zaan 4.46-54)

1 Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'wolele mɛɛ mu 'ɛ ni, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta.

2 Romɛ mu a -srwase' -kunlii do -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- ga -gbɛnɛ do -yaa 'bhɛ a 'fɛ 'ɛ ɲla yewonɛ mu 'ɛ do ma. -A -za -yaa sɔ -a zan ni 'egloole. 'Bhɛ -e 'yaa- zan galɛ,

3 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'yee -srwase' -kunlii 'ɛ -ya 'malawoa 'kaa Zesu ɲnwa, 'kee- Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaɛn mu 'ɛ 'ke 'winbɔle Zesu 'siiyɛrɛ- nɔɔ- 'kaa 'bhɛ 'nu -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bhee-.

4 'Bhɛ 'gwlaan- gbalaɛn mu 'ɛ gele 'tɛnlɛ- Zesu ma, 'ke -o 'bhɛ -sromabɔle dɔɔ: «'E 'zoolɛ-, 'yaa 'e -banɲolɛ bhɔle ma mɛɛ 'lɛɛ- ba.

5 -Amasrɔyi, -kɔɔa' 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu 'ɛ -za sɔ a ni 'egbɛnɛle. 'Bhɛɛ- 'yele- 'o daanfɛ' 'ɛ -dwa.»

6-7 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu dɔle- gele -la 'yee- -srwase' mi 'ɛ ba -lɛ ma. -E bhɔle -yaa' 'fɛ 'ɛ -din 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'yee-

-srwase' -kunlii 'e -ya bhegwlen mu 'ke mu winbwa- Zesu ta 'kaa -wa pe 'bhe ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'yaa 'e 'gbu 'trɛbhɔle. 'Naa -o 'ke mɛɛ wlan 'le, -ayile 'mi 'gbu 'laa gele 'e ta ye; 'bhɛla- -yile 'yaa sɔ nule- 'mi ba -le ma. 'Dun- -jangɔ' do 'kpɔ 'wo, 'bhɛɛ- 'an yewone 'e nu -bheele'.

⁸ 'Mi 'gbu -kunlii -o, 'bhɛɛ- 'mi 'gbu -o 'ke -srwase' 'ke mu -kunlii 'le 'ezin-. 'Mi sɔ -a do winbɔle, 'bhɛɛ- 'bhe ge; 'bhɛɛ- 'mi sɔ -a -bhɛɛke' do 'siile, 'bhɛɛ- 'bhe nu. 'Ezin- 'ke 'mi 'a ɔpia 'an pɛ yewone 'e -za 'la 'bhe kle, 'bhe 'bhɛɛ- kle.»

⁹ Zesu 'yee- -srwase' mu a -kunlii 'e 'liijan- 'e 'male-, 'ke -a zrukpaale 'gbu 'egbenɛle. -Ayile 'ke -ya -lɛklale -a zi -zamaa' 'e ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-A 'san 'ke 'ɲ -Jan 'nrɛle- 'e 'wole- zisan, 'naa 'bhe 'yansi mɛɛ -gloɔn yeɛ -lido' 'ke 'bhe 'bhe kpa 'mi 'yi 'egbenɛle 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn- Izraɛli 'klɛɛn 'e 'yi -gɛ.»

¹⁰ 'Bhe blaɛn, 'ke 'yee- -srwase' -kunlii 'e yaa winbɔwo mu 'e 'niinale -a ta -yaa' 'fɛ 'e 'lɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke -o bhɔle -yaa' yewone 'e 'bheele- ta.

Zesu glaɛnle do gbe 'e -bwela gale ba

¹¹ 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu gele- -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Naini. -Yaa' -klanlanɛ mu 'e 'pegee -zamaa' 'saa do -ja -a zi 'bhe -wa 'e ta.

¹² -E ɔbhwa bhla 'la ba 'bhe -wa 'e -din, 'ke -o -lɛpale gbaa bin mu 'ke mu 'le, 'mu 'yaa- ge 'zi glaɛnle do -la -nɛ 'gwlaan- bhɛdo 'kpɔ 'e binlɛ. -Ayile, -wa 'e ta mɛɛ 'srɛ do ɔnwa 'yee- le -nɛ 'e zi -a gbe 'e binyrɛ nɔɔ-.

¹³ Mɛɛzan Zesu 'a yeɛ, 'ke -a -yrenklale 'bhe ma, -ayile 'ke 'yee- Zesu 'a pele- -a ni dɔɔ: «'Yaa wisile!»

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'ke -ya mabɛɛnle gbaa 'e -din, 'bhɛɛ- 'kee- 'kunle -a 'kpa 'kesu 'e ma. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke gbaa bina- mu 'e -o dulale. 'Bhɛɛ- 'ke Zesu 'a 'pele gbaa 'e 'a ni dɔɔ: «-Zwannɛ, 'e 'wlen-!»

¹⁵ 'Bhe yrɛ do 'e ɔnɔɔ bhe, 'yee- -nɛ -zwanɛ 'la -gaa bi bhe, -e -bwela, 'bhɛɛ- -e -wlenle', 'kee- -janwole 'sanle. 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'nale -a nɛɛ ni.

¹⁶ 'Bhe klele 'tɛ, mɛɛ mu 'la 'yaa- 'bhe yrɛ 'e ɔnɔɔ ye, -gblaan ɔklaa 'mu 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle dɔɔ:

«-Waanbhaa' -lɛla' janwo mi -gbɛɛ do -nwa -kɔɔ' plɛɲ-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -nwa -yaa' mɛɛ mu 'e taglinlɛ!»

¹⁷ -Ayile 'ke Zude 'klɛɛn 'e 'yi mu 'e kpen 'pegee -a -din mu 'e -o 'kpen Zesu kleza 'e 'male.

Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan -yaa' -klanlanɛ ple winbwa- Zesu ba (Matie 11.2-19)

¹⁸ Zesu -za mu 'la ɔkla, 'yee- Zaan a -klanlanɛ mu 'e 'mu 'bhe mu 'kpen 'yigoɔnna -a ni.

¹⁹ Zaan 'bhe 'male-, 'kee- -yaa' -klanlanɛ ple 'siile, 'ke -yoo winbɔle Mɛɛzan Zesu ba. -E pe -o ni -o ge Zesu 'lrɔkpa dɔɔ: «-O mɛɛ 'la 'nuza- ɔpia, 'bhi -le 'bhe zan 'e 'le, taa- 'woo 'yrikpa mɛɛ -bhɛɛke' 'nule- ta ɛɛ?»

²⁰ -O bhɔle Zesu -din, 'ke -wa pele- 'bhe ni dɔɔ: «Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan 'o 'winbwa- 'e 'lrɔkpa yrɛ nɔɔ- dɔɔ: -O mɛɛ 'la 'nuza- ɔpia 'bhi -le 'bhe zan 'e 'le taa- mɛɛ -bhɛɛke' -o zan 'bhi blaɛn ɛɛ?»

²¹ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'ke Zesu mɛɛ -bebe ma ga mu gole-, -e 'zina mu -gbian mɛɛ -bebe zi, 'bhɛɛ- -e -yrɛ 'wi mu -yrɛ 'liiploola.

²² 'Bhe blaɛn, 'ke -ya pele- Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan a winbɔwo mu 'e ni dɔɔ: «'Ka -za mu 'la kleyrɛ -ya 'ɲ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ka -jan mu 'la ɔmaa, -ka ge 'mu 'kpen 'yigoɔn- Zaan ni. -Kaa pe -a ni dɔɔ: -yrɛ 'wi mu -o yrɛ ma ye 'zi, -flugba mu -o 'taawo zii', -kpaandɛ' mu ma -kpaan -o go 'zi, 'trɔn 'wi mu -o -jan 'ma zii', 'bhɛɛ- gbaa mu -o bwe 'zi gale ba. 'Ezin- -kaa pe -a ni dɔɔ 'kaa 'ɲ 'yoo- -Jan 'Nrɛle 'e 'wo zii' -yrenbhɔ' dɛ mu ni.

²³ 'Ke mɛɛ 'la zan laa 'ploole- 'mi a pɛ zi 'e ma, 'bhe zan a pɛ -yinra'.»

Zesu -o Mɛɛ Wiinfe' Mi Zaan ba janwo 'zi

²⁴ Zaan a *winbɔwo mu 'e gele blaɛn, 'ke Zesu -zamaa' 'e 'lrɔkpale 'sanle 'yee- Zaan ba zayi' dɔɔ: «'Ka -ja -mɛla -glinlɛ' -kpe 'e ta. -Ploo -yaa togo 'la bɛɛn 'zi 'bhe -le 'kele- ɛɛ?»

²⁵ 'Bhɛɛ- 'ka -ja mɛɛ 'la -glinlɛ' -kpe 'e ta, 'ka dune- 'lrele- ɔya -a ta ɛɛ? Mɛɛ 'la zan mu dune- 'lrele- mu kla 'mu ta, 'bhɛɛ- 'ke

pe -lrele' -bebe -o 'mu -koo, 'bhe zan mu 'e -woo -bhlengbe mu -la 'fe mu □la.

²⁶ 'Ka -ja 'dun- -dela -glinle' -kpe 'e ta ee? 'Ka -Waanbhaa' *-lela' janwo mi do -la □ya ee? Wlan 'gbu 'e ni, -yoo 'ke 'bhe do 'le, 'bhe- 'dun- -a gbalaan -yiya' -Waanbhaa' -lela' janwo mi do ni.

²⁷ -Amasroyi Zaan -le 'ke -Waanbhaa' mee 'la zan a -janwoa -yaa' 'Sewe 'e 'yi doo: <'E yrekpa -ge doo, 'mi 'e 'lee -toorodo mi do winbwa-. 'Bhe nu 'e 'lee zibhe 'e magaanle.>>

²⁸ 'Bhe- Zesu pe -o 'ezin- doo: «-A 'san 'ke -Waanbhaa' 'drunyan kle, 'bhe 'yansi mee laa yale -lido', 'ke 'bhe gbalaan -yiya' Zaan ni. 'Dun- *-Waanbhaa' a -bhlengbeya -wa 'e ta mee 'fientronne 'e bhe gbalaan 'yiya- 'yee- Zaan 'gbu ni.

²⁹ Mee mu 'e 'kpen 'pegee 'nisrakun mu 'e -o -yaa -o 'tron 'kpa zii' Zaan ni. -O 'kpen 'a 'yaangwa- 'bhii- -Waanbhaa' -ledoole -o, 'bhela- -yile -o -dwa -a -la 'ke Zaan -o wiifse -yi ba ba.

³⁰ 'Dun- Farizi mu 'e 'pegee 'Tonj daan mu waa dole -a -la 'ke Zaan -o wiifse -yi ba, 'bhe ya 'e 'yi, waa -Waanbhaa' -ledole -a ma.»

³¹ Zesu pe -o ni 'ezin- doo: «'N so 'saanige mu -o danle- -mela ma ee? 'Bhe- -o 'pwele- -o 'ke -de 'gbu -la -le ee?

³² 'Saanige mu 'e -woo 'bhii- -ne mu 'la 'yaale- -o -zabla' -kpan do ta, 'bhe- -o 'ke mu -o -a 'pe 'zi -o -vin mu 'e ni doo: <'O 'srokpa -gofen' mu □pian 'ka ni, 'bhe- 'ka 'laa 'srotanle. 'O wisi' 'sro mu -kpa 'ka ni, 'bhe- 'ka 'laa wisile!>

³³ 'Bhe ya 'e 'yi, Mee Wiifse' Mi Zaan □nwa, yaa -yaa pele, 'bhe- yaa -yaa -droo mi, 'bhe- 'ka pe doo 'zina mu -o -a zi.

³⁴ 'Bhe- Bhaaplenj Gbe 'e □nwa, 'bhe pebhle, 'bhe- 'bhe -ween mi. 'Bhe- 'ka pe 'bhe ma doo: -ka 'ka 'yrekpa 'a ta, mee 'lee- -a bole -o pebhlele 'pegee -ween -la mile ma. 'Bhe- -a bhegwlen mu -o 'ke 'nisrakun mu 'pegee mee 'joo 'yoo- -bheke' mu -la -le!

³⁵ 'Dun- mee 'la zan mu 'kpen -o -kpa -Waanbhaa' a -zadoleya 'e 'yi, 'bhe- -wa □ya 'bhii- -a -ledoole -o, 'bhe zan mu 'kpen -dwa -a -la.»

Zesu -o Farizi mi Simo ba 'fe 'e □la

³⁶ Farizi mi do pebhle □kla, 'bhe- -e Zesu 'siila- 'bhe pebhle 'e ma -a ba -le ma. Zesu 'bhole- 'bhe □nwo, 'kee- gele- yaale pebhle tabali 'e zi.

³⁷ 'Bhe -wa 'e ta le do 'joo 'yaa- 'eyoole. -Ya 'malawoa 'kaa Zesu -o pele 'zi Farizi mi 'e -yaa' 'fe 'e □la, 'kee- nule- 'ke alibatri buteli 'plele- do 'le, 'bhe 'pale- -yaa 'ke -lasikoo -gblen 'nrade- do 'le.

³⁸ 'Yee- le 'e □nwa dulale Zesu -zan, 'bhe- 'kee- 'yaale 'bhe gaan ma. 'Kee- wisile 'ke -ya -yreyi' 'klale Zesu gaan ma. 'Bhe blaani 'ke -ya -yreyi' mu 'e gole- Zesu gaan ma -a winle mu 'e 'le, 'bhe- 'ke -ya gbek kan Zesu gaan mu 'e ma yretete.

³⁹ 'Bhe klele 'te, Farizi mi 'la Zesu 'siila- pele 'e ma, 'bhe 'yrekpale -a ma, 'ke 'bhe 'a pele- 'bhe 'kpee doo: «'Ke mee 'lee- -yoo 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi kpataakpa 'gbu 'le bhe, le -glooni 'la 'kun zii' -a ma bhe, -e -yaa nu 'bhe 'yaangole. -E -yaa nu -a dole 'bhii- le 'joo 'yoo- do -le 'kele.»

⁴⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'yee- Farizi mi Simo ni doo: «'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'n -jan do wo 'e ni.» Simo pe -a ni doo: «'N Zan, -a wo!»

⁴¹ Zesu pe -a ni doo: «Mee do -a ca -yaa mee ple ma. Denie -goli' 'tanbha -keme 'soo ca -yaa -a do ma, 'bhe- denie -goli' 'tanbha mia ple bhe vu ca -yaa -a -bheke' do 'e ma.

⁴² -O mee ple 'e 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so -yaa ca mu 'e gbawole. -Ayile 'ke -ya pele- -o ni 'kaa -ya niigwa- -waa' ca mu 'e 'yi. 'Bhe ya 'e 'yi, 'woo- mee ple 'e ba -a -za nu 'sole- -o -de 'gbu -la ni 'egbenele ee?»

⁴³ Simo pe -a ni doo: «-Yaa' ca -gbene -yaa mee 'la zan ma -a -za nu 'sole- 'bhe- ni 'egbenele.» 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'E -jan 'e □woa 'elrele.»

⁴⁴ 'Bhe blaani 'ke, Zesu 'e 'yrekpale 'yee- le 'e ta, 'bhe- 'ke -ya pele- Simo ni doo: «'Le 'lee- -glin 'pe doo. 'N □nwa 'e ba 'fe 'e □la, 'bhe- 'yaa -yi 'nale- 'mi ni 'n gaan mu mafe' pe 'le. 'Dun- le 'lee- 'bhe -o mafia- 'ke -a -yreyi' mu 'e 'le, 'bhe- -yoo magwa- 'ke -a winle mu 'e 'le.

⁴⁵ 'N □nwa 'e ba, 'bhe- 'yaa 'n -tuubole. 'Dun- -a 'san 'ke 'n wla 'yaa- 'fe 'e □la, le 'lee- -a bole -o -a gbek 'kanle- ma 'n gaan 'e ma.

46 'Yaa 'η 'wiin- 'srole- 'ke -yrōn 'le, 'duŋ- 'yee- 'η gaan masrola 'ke -lasiklōō 'le.

47 'Bhela- -yile, 'mi pe 'e ni dōō 'mi -za 'la □swa -a ni 'egbenēle, -ayile -Waanbhaa' -yaa -za 'yōō- mu 'ε 'sroma- -yaan. 'Duŋ- -Waanbhaa' mēε 'la a -sroma yan -za 'yōō- 'fientronne 'yi, -a -za nu 'sole- 'bhe zan ni 'bhēε- yēke- gbēen-.»

48 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'a 'pele le 'ε ni dōō: «-Waanbhaa' 'yaa- -za 'yōō- mu 'ε -sroma -yaan.»

49 'Bhe klēle 'tε, mēε 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pele 'zi 'eke- zi 'mu pe 'mu 'kpee dōō: «Mēε -gloōn 'ε -dele mēε 'lεε- 'le, 'bhēε- -e sō mēε mu a -za 'yōō- mu -sroma 'yanle εε?»

50 'Bhēε- 'duŋ-, Zesu 'pe le 'ε ni dōō: «Ge 'e ba -lε ma 'e yilablawolele, -amasrōyi 'yee 'kpalawoa 'mi 'yi 'e -gwa -za 'yi.»

8

Le mu 'la 'yaa- Zesu 'madō- -yaa' 'taa mu 'ε ta

1 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'kaanle- 'sanle -wa -gbēne mu 'pegee -wa 'fientronne mu 'ε ta. 'E -yaa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma -jan 'nrāle- 'ε 'wo zii' 'bhe -wa mu 'ε ta. -Yaa' -klanlanε vu ta plε 'ε 'yaa- zi 'bhe yre mu 'ε □nōō.

2 Zesu 'zina mu □gbian le mu 'la zi, 'bhe 'pegee -e le mu 'la 'bheela-, 'mu -le -yaa zi. 'Woo- le mu 'ε 'wo -la 'tō -le -ge: Mari 'la -o -yaa 'bhe sii Magidala Mari, Zesu 'zina 'srwaple- -gbian 'bhe -la zi.

3 'Bhe 'pegee Suza 'na Zaani: 'yee- Suza -yaa 'ke -bhleŋgbe Erōdi a 'fε 'ε □la yewone mu -lεε mi 'le; 'bhēε- Suzani 'pegee le -bhēεke' -bebe. 'Woo- le mu 'ε -o -yaa bho Zesu 'pegee 'bhe a -klanlanε mu 'ε ba -o 'kōōpe- mu 'ε 'le.

Pebhe bō mi ma -gōōn
(Matie 13.1-9; Maki 4.1-9)

4 -Wa mu 'ε 'kpen ta mēε mu 'yaa- zan Zesu ba. 'Bhela- -yile 'ke -zamaa' 'srε do 'klale 'eke- ba -a zi. 'Bhēε- 'kee- -gōōn 'lεε- 'bhe bole- -o ni dōō:

5 «-Yrekpaa' do, mēε do -ja pebhe bōyre nōō-. -E -yaa pebhe mu 'ε 'wian zii' bhla 'la ba -yaa' gbabhe 'ε ta, pebhe mu 'ε 'lεdo- 'klalaa- zibhe 'ε 'lεzi-, 'bhēε- mēε mu

'taawoa□ 'mu ta, 'bhēε- maanne- mu 'mu -bhla.

6 Pebhe mu 'ε 'lεdo- -klalaa' vlε gloglo mu 'ε 'yi. -O bhōle -gun blaale- 'ke -o gale-, -amasrōyi -o 'sēne mu 'ε waa 'sole- 'tenle 'trε -dōō ma.

7 'Bhēε- pebhe mu 'ε 'lεdo- -klalaa' lεre mu 'yi. 'Bhēε- -o 'pegee lεre mu 'ε 'bhōlawoa 'eke- zi, 'bhe mu -o -dewoa.

8 'Bhēε- 'ezin-, pebhe mu 'ε 'lεdo- -klalaa' 'trε ti 'yi. -O bhōlawoa 'ke -woo -bhaale' 'elrele. -Ayile 'ke -o 'kpen -o bhaa klele- -keme do do.» 'Bhēε- Zesu pe 'ezin- dōō: «'Ke 'tron -o mēε 'la zan ŋgblo ma 'bhe -jan 'lεε- 'yima!»

Zesu -o -gōōn mu bō 'zi win 'ε -dela ma εε?

(Matie 13.10-23; Maki 4.10-12)

9 'Bhe blaen, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε -wa pele- -a ni 'kaa -e 'bhe -gōōn 'ε 'yipe -o ni.

10 Zesu pe -o ni dōō: «'Ka mu -swa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya gaanyiza mu 'ε dōle-. 'Duŋ- -o mēε -vin mu 'ε 'mu a pe 'ε klē -gōōn mu -la bōlele; 'koko- 'ke -woo -yrekpaa -o ta waa sō -o yele-, 'bhēε- 'ke -woo 'tronkpaa- -o -la, waa sō -o -yimale.»

Zesu -o pebhe bō mi 'ε ma -gōōn 'ε 'yipe zii'

(Matie 13.18-23; Maki 4.13-20)

11 Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dōō: «Pebhe bō mi 'ε ma -gōōn 'ε 'yi -le -ge: -Waanbhaa' -jan 'ε 'bhe -le 'ke pebhe mu 'ε 'le.

12 Mēε 'ke mu -o 'bhii- pebhe mu 'la 'klalaa zibhe 'ε 'lεzi-. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa, -Setran' nu blaale- 'bhe -jan 'ε gole -o 'kpee, 'koko- waa sō -o 'kpale -Waanbhaa' 'yi, 'bhēε- 'bhe -o go -za 'yi.

13 Mēε 'ke mu -o 'bhii- pebhe mu 'la 'klalaa vlε gloglo mu 'ε 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε □maa -wa -za klē -o zrukpaale ta. 'Duŋ- waa to 'ke 'yee- -jan 'ε -ya 'sēne gbaanyre -srōowo -o 'kpee 'ε 'yi, 'bhēε- -woo kpa a -yi 'waati sa ba. -Amasrōyi 'ke -o -yrenbhlele -saan bhla 'la ba -o ploō -o 'kpale- ma -a -yi.

14 Mēε 'ke mu -o 'bhii- pebhe mu 'la 'klalaa lεre mu 'ε 'yi. 'Ke -o -Waanbhaa' -jan 'ε □maa, -wa -dewo' 'ke -o zru ba 'ŋgami mu 'ε 'le, 'bhe 'pegee -naflo maza

mu -lro mu 'pegee 'tre ta pe mu -lro mu 'e 'le. 'Bhe -za mu 'e 'koo, -o -yre ba laa so 'kanle -Waanbhaa' a pe zi 'e ta.

¹⁵ Mee 'ke mu -o 'bhii- pebhe mu 'la 'klalaa 'tre ti -yi. 'Ke -o -Waanbhaa' a -jan 'e □maa, -wa kpa 'elrele -o 'kpee, 'bhe -o bloole bo -a ma. -Ayile -o 'bhe 'wlata- za -lrele' mu kle.»

*-Lanbha ma -goon
(Maki 4.21-25)*

¹⁶ Zesu pe -o ni doo: «'Ke 'ka -lanbha do □bhia 'ka so 'gbongbo do bhulale -a ta taa- 'ka so -a dulale yilape do -la □la ee? 'N bhe, 'kaa dun -lanbha dunyre 'e 'bhe □noo 'fegwle- 'e ma, 'kooko- 'ke mee 'la zan mu -o wlale- 'fe 'e □la -e so 'mu 'lee 'kanle, 'bhe -mu so yre ma yele-.

¹⁷ 'Bhela- -yile, pe 'oo pe 'la maganle -o, 'bhe ta nu 'pwel- kpataakpa, 'bhe -dawli' maza mu 'e 'kpen ta nu 'pwel- mokpen' yre ma, 'bhe -woo do kpataakpa.

¹⁸ 'Bhela -yile, 'ka 'ka 'tronkpa 'n 'wojan- mu 'e □la gone- 'la gbeen- bhe, -ka 'ka 'yrekpa 'elrele 'ka 'gbu 'tronkpagbeya 'e ba. -Amasroyi 'ke pe -o mee 'la zan 'koo -o nu -a 'koope- 'e baan' 'kpale-. 'Dun- pe 'kedo- 'kpo 'laa -o mee 'la zan 'koo, -a yri -o pe san- 'la ta -a 'koo, -o nu 'bhe -'kunle- 'a 'koo.»

-De mu 'gbu -le Zesu nee 'pegee -a neene- 'gwlaan- -zeze mu 'gbu 'e 'le ee?

(Matie 12.46-50; Maki 3.31-35)

¹⁹ Zesu nee 'pegee -a neene- 'gwlaan- mu 'e □nwa -a ba, 'dun- -zamaa' 'sre 'e 'koo, waa -yaa so gele- 'tenle- -a ma.

²⁰ 'Bhe 'yi, 'ke mee mu 'e -wa pele- Zesu ni doo: «'E nee 'pegee 'e neene- 'gwlaan- mu 'e -wa zi 'bhii- -o -janwo' 'e ni, 'bhe -o dulale -o 'peeli-.»

²¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: «Mee mu 'la zan mu -o 'tronkpa- -Waanbhaa' wojan 'e □la, 'bhe -ke -wa -yizakle, 'bhe zan mu -le 'n nee 'pegee 'n neene- 'gwlaan- mu 'le.»

*Zesu -ploo -gbene do makpalaa
(Matie 8.23-27; Maki 4.35-41)*

²² -Yrekpaa' do, Zesu 'pegee -yaa' *-klanlane mu 'e -saan -yitakon do 'yi, 'bhe -e pe -o ni doo: «-Koo' -draa 'e

takan', 'bhe -koo' ge -a 'yre gbē do 'e ta laale.»

²³ -O -yaa -yi 'e takan' zii' bhla 'la ba 'ke yi 'kpale- Zesu 'yre ta, 'bhe -'kee- yidēle. 'Bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke -ploo -gbene do 'kanle 'sanle -draa 'e ta. 'Bhe -ke -yi 'poo 'e 'klale- 'sanle -o zi -yitakon 'e 'yi, 'bhe -za 'yoo- -yaa zan 'tenle- -o ma.

²⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlane mu 'e -woo mabene -a -din, 'bhe -ke -wa pele- -a ni doo: «'O Zan, 'o Zan, 'woo- zan gale.»

-Ayile, 'ke Zesu bwele-, 'bhe -'kee- 'pene -ploo 'e 'pegee -yi 'poo mu 'e ta, 'ke -o makpaale, 'bhe -ke -yi 'e 'yre ta dole- 'sese.

²⁵ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'a pele -o ni 'kaa: «-Mela ma 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi ee?» -Gblaana □klaa -o -yi, 'bhe 'pegee -o 'kpeenia -o ma. 'Bhela- -yile, 'ke -woo 'eke- -lrokpale doo: «Mee -gloona 'e -dele mee 'le ee? -E so -janwole -ploo 'pegee -yi mu ni, 'Bhe -'mu 'a 'weli- ma!»

*Zesu 'zina □gbian mee do zi
(Matie 8.28-34; Maki 5.1-20)*

²⁶ 'Bhe blaana, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'e -o 'kanle -draa 'yre gbē do 'e ta -yitakon 'e 'yi, Gadara mu a 'kleen 'e 'yi. 'Bhe 'kleen 'e 'pegee Galile 'kleen 'e 'leklale -yaa 'eke- ta.

²⁷ Zesu zinale -yitakon 'e 'yi, 'bhe -e nule 'tre ma 'ke 'bhe -wa 'e ta mee do nule- -a 'lepale. 'Zina 'yaa- 'bhe mee 'e zi, 'bhe -'bhe □noo □mwa gban 'ke -a tafle- baale -o. 'Bhe -yaa -yaa yi 'fa □la, 'fo mee bu mu 'e ta.

²⁸ -E Zesu 'yele-, 'kee- -gbekanle 'egloole, 'kee- baale' 'bhe gaan ma, 'bhe -ke -ya pele- 'egloole doo: «Laanima -Waanbhaa' Gbe Zesu, □ya zi 'bhii- 'e -mela kle 'n ni ee? 'E 'zoole- 'yaa -yrenkpa 'n ta.»

²⁹ -E -sromabwa Zesu ni 'bhe -gbene-, -amasroyi Zesu 'yaa- pe 'zi 'zina 'la 'yaa- -a zi 'bhe ni doo 'bhe go -a zi. 'Bhe boyre □mwa gban bi -a zi. -O -yaa -a gaan mu 'e 'pegee -a gbē mu tabo kpele- mu 'le. 'Dun- 'waati 'oo 'waati, -e -yaa 'bhe kpele- mu 'e takan, 'bhe -zina mu 'e -wa winblin -bon ta.

³⁰ Zesu 'yee- mee 'e 'lrokpaa- doo: «-Woo' 'e sii 'nale- -a ma ee?» -E pe 'bhe ni

doo: «'N 'to -le: -Zamaa' 'srɛ.» -Ya ɔpia -a 'gbu ma 'bhe 'pegbeya 'e 'yi bhe, -amasroyi 'zina 'saa do -le -yaa -a zi.

31 'Bhela- -yile, 'zina mu 'e -o -yaa -sromabo 'zi Zesu ni 'kaa 'bhe 'laa gele -o -le -gluu 'trole- -gbɛɛ 'e 'yi.

32 ɔSwa 'le -gbɛɛ do -yaa pɛbhle zii' -o -din goɔnɛ- 'e 'wiinj- 'bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba. 'Bhela- -yile 'ke 'zina mu 'e -o -sromabole Zesu ni 'kaa 'bhe do -a -la 'ke -o so gele- wlale 'bhe ɔswa mu 'e 'yi. 'Bhɛɛ- Zesu -dwa 'bhe ɔla -o ni.

33 'Bhe klele 'te, -o gole- mɛɛ 'e zi, 'ke -o gele- wlale ɔswa mu 'e 'yi. 'Bhela- -yile, 'ke 'woo- ɔswa 'ledo- -o 'ploole -o 'gbu ma goɔn 'e 'wiinj-, 'ke -o nule- baale -draa 'e ba, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen gale-.

34 'Bhe klele 'te, 'woo- ɔswa mu 'e gooba mu 'e -o -yrekpale 'bhe ma, 'ke -o blasanle, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'bhe -jan 'e 'yigoɔnle -wa 'e 'pegee gba la 'kpa mu 'e ta.

35 -Ayile, 'ke mɛɛ mu 'e 'kpen 'pwele, 'ke -o nule- -za 'la 'bhe ɔkla 'bhe ɔnoo -glinyɛɛ' noo-. -O bhole Zesu -din, 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan zi, 'ke -o 'bhe 'yele. 'Bhe 'yaale- -yaa Zesu gaan ma, 'bhɛɛ- dunɛ- -yaa 'bhe ta, 'bhe 'pegee -a -yɛ ba 'kpaale- -yaa. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

36 Mɛɛ 'la zan mu 'woo- -za mu 'e 'kpen kleɣɛ ɔya, 'bhe mu -o 'yigoɔnna -o ni. Zesu 'yee- mɛɛ 'e zi 'zina mu 'e -gbian goɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -e -bheela, 'mu 'bhe 'kpen 'yigoɔnna -o ni.

37 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- Zerazeni 'kleɛn 'e 'yi mu 'e 'kpen -sromabole Zesu ni 'kaa 'bhe 'e go -waa' 'kleɛn 'e 'yi. -Amasroyi -gblaan 'yoo- -yaa -o -yi. -Ayile 'ke Zesu 'pegee -yaa -klanlanɛ mu 'e -o 'sanle -yitakonj 'e 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o jilale.

38 'Dunj- 'zina mu -yaa mɛɛ 'la zan zi, 'bhe -sromabwa Zesu ni 'kaa -e gele- -o zi. 'Bhɛɛ- 'dunj- Zesu 'laa dole 'bhe ɔla -a ni, 'bhɛɛ- 'bhe pe -a ni doo:

39 «Ge 'e ba -le ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -za 'la ɔkla 'e ni bhe, ge 'bhe 'yigoɔn 'e ba 'fa ɔla mu 'e ni.»

'Bhe klele 'te, 'yee- mɛɛ 'e gele, Zesu -za wlan 'la ɔkla -a ni, 'kee- 'bhe 'kpen 'yigoɔnle -yaa -wa 'e ta mu 'e ni.

Zailusi 'lunɛ 'e 'pegee le 'la -yito' ga -yaa 'bhe ma 'mu 'bheeyɛ-

(Matie 9.18-26; Maki 5.21-43)

40 Zesu 'pegee -yaa -klanlanɛ mu 'e -o nule -draa 'yɛ gbɛ do 'e ta, 'ke -zamaa' 'srɛ do -o -lepale, -amasroyi -o 'kpen 'yaa- -a magben 'zi 'bhɛɛ- yɛ 'e ɔnoo.

41 'Bhe yɛ do 'e ɔnoo bhe, -o -yaa *Zuufu mu daanfɛ' 'e ɔla -kunlii 'la sii Zailusi 'bhe ɔnwa 'bhe 'kpɔ zenle 'yee- Zesu ɔla, 'ke 'bhe 'sromabole -a ni doo -e ge 'bhe ba.

42 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama: -A -lunɛ' bhe do 'kpɔ 'la lɛɛ -yaa lɛɛ vu ta plɛ, 'bhe 'yaa- zan gale. 'Bhela- -yile, 'ke Zesu dole- 'te 'yee- Zailusi ba -le ma zi 'e ta. 'Dunj-, -a ge bhla 'e 'zi 'yee- Zailusi ba -le ma 'e ɔnoo, mɛɛ mu 'e 'yaa- 'eke- -yrɔn 'zi -a zi.

43 Le do -yaa 'woo- mɛɛ mu 'e 'plenj-, 'bhe lɛɛ vu ta plɛ 'ke 'bhe a -yito' 'e 'le 'laa kan, -ayile -e -yrɛn -bebe ɔbhla gban. -Ya 'kooɛ- mu 'e 'kpen ɔnaa -a -laanɛkpa mu 'e ni, 'dunj- 'mu do 'kpɔ 'laa klele -a -bhe pe 'le.

44 'Bhɛɛ- -e -nwa yɛtɛtɛ Zesu -zanta' 'ke -ya gbɛ -nɛbhɛ' do -zwanle' Zesu ta dunɛ- 'e ma. 'Bhe klele 'te, 'ke yaa -yito' 'e 'lekanle 'bhe yɛ do 'kpɔ ɛ ɔnoo bhe.

45 -Ayile, 'ke Zesu mɛɛ mu 'e 'lɔkpale doo: «-Dele 'e gbɛ -yaan 'n ma ɛɛ?» -O 'kpen -o -le ma -dwa 'egloole 'bhe ta. -Ayile 'ke Pieri 'a 'pele Zesu ni doo: «'N zan, 'e 'yrekpa -zamaa' 'e ta -ge 'eke- -yrɔn yɛ ɔnoo 'e zi.»

46 'Dunj- Zesu pe -a ni doo: «Mɛɛ do -yaan 'n ma, -amasroyi fangan- do -pwela 'n 'yi.»

47 'Bhe klele 'te, 'yee- le 'e -ya 'yaangole 'bhii- -wa tapwela, 'kee- nule- -a 'kpɔ zenle Zesu 'lɛɛ. -E -yaa bɛɛn 'zi -gblaan 'e 'koo. 'Bhɛɛ- -ya gbɛ -nɛbhɛ' -yaan Zesu ma -za 'la ma, 'bhe 'pegee -e -bheela goɔnɛ- 'la gbɛɛn- blaale- 'kee- 'bhe 'kpen 'yigoɔnle mɔkpen' 'yɛ ma.

48 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni doo: «'N 'lunɛ, 'yee 'e 'kpalawoa 'mi 'yi bhe, 'e bheela-. Ge 'e ba -le ma zrukpa' ta.»

Zesu Zailusi 'lunɛ gbaa 'e 'wlenna- gale ba

(Matie 9.23-26; Maki 5.35-43)

⁴⁹ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'e 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke mɛɛ do dale- Zuufu mu daanfɛ' 'e -kunlii 'e ba -lɛ ma, 'bheɛ- 'ke 'bhe 'a pele- 'yee- -kunlii 'e ni dɔɔ: «'E 'nɛ 'e ɔkla sile-, 'yaa -kɔɔ' Zan 'trɛbhɔlɛ.»

⁵⁰ 'Dun- Zesu 'trɔn bole 'bhe wojan 'e 'yi, 'ke -ya pele- Zailusi ni dɔɔ: «'Yaa -gblaanlɛ', 'ke 'yee ɔkpa drɔŋ 'mi 'yi 'e 'nɛ nu -bheelɛ'.»

⁵¹ -O bhɔle 'yee- Zailusi ba -lɛ ma, 'ke Zesu 'a pele- dɔɔ mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa wlalɛ -a zi 'fɛ 'e ɔla, 'ke yaa 'e go 'yee- Zesu 'gbu 'pegee Pieri, 'bheɛ Zaan 'pegee Zaki, 'bheɛ- nɛ 'e 'yapɛ- mu 'e ba.

⁵² 'Bhe 'waati 'e ba, mɛɛ mu 'e 'kpen 'yaa- -yren ma wisi' zii' -nɛ 'e ta. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa wisilɛ, -nɛ 'e yaa galɛ, -yoo yidɛ 'zi.»

⁵³ -Ayile, 'ke -o 'sɔnsile Zesu ma, -amasrɔyi -o 'kpen 'yaa- -a 'yaango- 'bhii- 'yee- -gblanɛ 'e -gaa.

⁵⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'kunle -nɛ 'e gbɛ ma, 'bheɛ- 'kee- -gbekanle 'egloole dɔɔ: «-Gblanɛ, 'e 'wlen-!»

⁵⁵ 'Bhe yrɛ do 'e ɔnɔɔ bhe, 'ke -a nii- 'e bole- -a -yi, 'bheɛ- 'ke -ya -wlenle'. -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ -o pele na 'yee- gblanɛ 'e ni.

⁵⁶ -A dɛ 'pegee -a nɛɛ mu -liibhaala -o ma 'kee- kan -a -dan' ta. 'Bheɛ- Zesu -o -lɛmazwan 'kaa -za 'la 'bhe ɔkla -o lunɛ' 'e ni waa 'bhe 'yigɔɔnlɛ mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni.

9

Zesu -o -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'e 'winbɔ- 'zi

(Matie 10.5-15; Maki 6.7-13)

¹ Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'e 'siila-, 'bheɛ- -e 'zina -gbin 'senj 'pegee gadɛ mu -bhee 'senj ɔnaa -o ni.

² 'Bhe blaɛn, 'ke -yoo winbɔle 'kaa -o ge -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma jan -nrɛle' 'e wo 'bhe 'pegee -o ge gadɛ mu -bhee'.

³ 'Bheɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka -o ge 'zi 'taa 'la ta bhe, 'ka 'laa pɛ 'kedo- 'kpɔ 'silɛ-: 'ka 'taawo 'beni oo, gben ta ge 'pepe oo, pele oo, -gɔli' oo, 'bheɛ- 'ka 'laa dunɛ- plɛ 'silɛ-.

⁴ 'Ke 'ka -ja 'fɛ 'oo 'fɛ 'la ɔnɔɔ, 'ke -o 'ka 'cie ɔsia 'elrele 'bhe ɔnɔɔ, -ka bo 'bhe 'fɛ 'e ɔla 'fɔke 'bhe ge 'tenlɛ- 'ka ge yi 'e ma.

⁵ 'Dun- 'ke 'ka -ja -wa 'oo -wa 'la ta, 'bheɛ- 'ke waa 'kaa- 'cie 'silɛ- 'elrele 'bhe ɔnɔɔ, -ka go 'bhe -wa 'e ta. 'Bheɛ- 'ka go bhla 'e zi -kaa ɔnɔɔ bwegblɛn- 'e 'wlen 'ka gaan mu 'e 'le: 'bhe bwegblɛn- 'wlenle- 'e nu klɛle -waa yienya 'e ma -tɔɔmasie 'le.»

⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, Zesu a -klanlanɛ mu 'e -o -ja -wa mu 'e 'kpen ta. -O -yaa -Jan 'Nrɛle- 'e 'wo zii', 'bhe 'pegee 'ke -o gadɛ mu -bebe bhee -o 'kanyrɛ- mu 'e 'kpen ɔnɔɔ.

-Bhleŋgbɛ Erɔdi blina- yienɔɔza
(Matie 14.1-12; Maki 6.14-29)

⁷ Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan dɛle blaɛn, 'ke Galile 'klɛɛn 'e ta -bhleŋgbɛ Erɔdi Zesu klɛza mu 'e 'kpen 'male, 'bheɛ- 'ke -a zrubatedole. -Amasrɔyi mɛɛ 'ke mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan -bwela gale ba.»

⁸ Mɛɛ 'ke mu -yaa 'pe 'zi dɔɔ: «*Eli -le nu gbɛ drɛɛwoa- 'ezin-.» 'Bheɛ- mɛɛ -bhɛɛke' mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «-Waanbhaa' -lɛla' janwo mu gwe gwe 'e do -le -bwela gale ba.»

⁹ 'Yee- Erɔdi 'gbu pe dɔɔ: «'An ɔpia mɛɛ mu ni 'kaa -o Zaan ŋgblo 'kan, 'bheɛ- -o 'bhe ɔkla. 'N 'yoo- mɛɛ 'e -de 'gbu -la klɛza mu -lrele' ma 'zi -gee' ɛɛ?» -Ayile -e -yaa zi 'bhii- -e Zesu 'ye.

Zesu pele ɔnaa mɛɛ 'waa 'soo ni (5.000)
(Matie 14.13-21; Maki 6.32-44; Zaan 6.1-14)

¹⁰ Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'la 'winbwa-, 'mu dale 'taa 'e ta, 'ke -woo klɛza mu 'e 'kpen 'yigɔɔnlɛ 'a ni. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu gele- -o -le mɛɛ mu 'e 'yrɛ -gɔma' Btisaída -wa 'e ba -yrɛ ta.

¹¹ 'Dun- -zamaa' mu 'e -woo geza 'e Btisaída 'bhe 'male-, 'kee- -o gele -o zi 'bhe ɔnɔɔ. -Ayile 'ke Zesu -o 'kunle 'elrele. 'Bheɛ- 'kee- -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya ma -jan 'e 'wole -o ni, 'bhe 'pegee ga -yaa mɛɛ 'la zan mu ma -e 'mu 'kpen 'bheela-.

¹² Yromazi bhɔle -saan bhla 'la ba, 'ke -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'e -woo mabɛɛnlɛ 'a -din, 'bheɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Kɔɔ' -o -bɔn drɛyi' -gɛ bhe, -a pe mɛɛ mu 'e ni dɔɔ -o ge -o yilayrɛ mu 'pegee -o le pele mu -glin -kɔɔ' -din -wa mu 'e 'pegee gba la 'kpaɛ mu 'e ta.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu pele na -o ni!» -Ayile 'ke -wa pele -a ni dɔɔ: «Pe 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'kɔɔ 'ke yaa 'e go 'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa ple ba. 'Fɔke 'o -ja mɛɛ mu 'lɛɛ- 'kpen 'lebo- pe -lɔlɛ'.»

14 Wlan 'ɛ ni, 'gwlaan- 'waa 'soo -le -yaa -o zi 'bhe 'waati 'ɛ ba. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka -o yala- mɛɛ mia ple bhe vu -le ma -le ma.»

15 -Ayile, Zesu 'a ɔpia -o ni 'kaa -o mɛɛ mu 'ɛ 'yala- yaa- gbɛya 'la 'yi, -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'mu 'bhɛɛ- ɔkla.

16 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'bluu 'yri 'soo 'ɛ 'pegee kaa ple 'ɛ 'sile, 'ke -ya -yɛkpale laanima, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'mu ma. 'Bhe blaɛn, 'kee- 'bluu mu 'ɛ takanle kplokplo, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -woo -yiciɛn' -zamaa' 'ɛ ma.

17 Mɔkpen' pɛbhla-, 'bhɛɛ- mɔkpen' kpɛdwa-, 'bhɛɛ- pele 'ɛ 'ke ɔbwa. -O le pele -vin 'la ɔbwa, 'bhe ciɛ -nɛ vu ta ple -paa.

Pieri pe 'kaa Zesu -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Kriɛ 'le

(Matie 16.13-19; Maki 8.27-29)

18 -Yɛkpaɛ' do, Zesu do -kplɛn -ja -a 'seriwolɛ yɛ do ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -ja 'tenlɛ- -a ma 'bhe yɛ 'ɛ ɔnɔɔ ye. 'Bhɛɛ- -yoo -lrɔkpaɛ dɔɔ: «Mɛɛ mu 'ɛ 'kpee ma, 'mi -o mɛɛ -gloɔn 'ɛ -dela -le ɛɛ?»

19 'Bhe klele 'te, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'ke mu pe dɔɔ 'yoo- 'ke Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan 'le, -a 'ke mu pe dɔɔ 'yoo- 'ke *Eli 'le. -A -lɛdo' pe 'ezin- dɔɔ -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu gwe gwe 'ɛ do -le -bwela gale ba, 'bhɛɛ- 'bhe -le 'bhi 'le.»

20 -Ayile, 'ke Zesu 'woo- 'gbu 'lrɔkpale 'kaadɔɔ: «'Ka mu 'kpee ma -dele 'mi 'gbu 'le ɛɛ?» Pieri pe dɔɔ: «'Bhi -le *Kriɛ 'le, -Waanbhaa' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔɔ 'gbu 'la ɔkpaɛ 'bhe -le 'bhi 'le.»

Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'pegee -a ɔbweza gale ba 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

(Matie 16.20-28; Maki 8.27-31)

21 'Bhe ya 'ɛ 'yi, Zesu -o -lɛmazwan dɔɔ waa 'bhe za 'ɛ 'pele- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ni.

22 Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «-A -lɛdulale -o dɔɔ Bhaaplenj Gbe 'ɛ nu -yɛn -bebe bhlele mɛɛ mu 'kɔɔ: Zuufu mu a 'gwlaan- gbalaɛn mu 'ɛ 'pegee *'sraka 'lɛna mu -kunlii mu 'ɛ, 'bhɛɛ- *'Tonj daan mu 'ɛ -o nu -o -bangolɛ -a -yi. 'Bhɛɛ- -o nu a pele 'kaa -wa dɛ. 'Duɛn- -e nu bwele gale ba -a dɛle blaɛn -yɛkpaɛ' yaga mi ma.»

Klele Zesu zi mi 'le 'bhe ma ɔtrɔn -o -mɛla -le ɛɛ?

(Matie 16.24-28; Maki 8.34-9.1)

23 'Bhe blaɛn, 'ke -ya pele- 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'a ɔpia 'kaa -yoo zan 'ɛ zi, 'bhe zan 'ɛ 'niigo- -a 'gbu 'yi, 'bhɛɛ- -e do -yɛnbhlele -la yi 'oo yi, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenlɛ- -a gale ma; 'bhɛɛ- 'bhe zan nu dɔle 'ɛ zi 'te.

24 -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'la zan -a zi 'bhii- -ya 'gbu a 'trɛ ta -si 'ɛ go -za -yi, 'bhe zan nu bloolɛ 'bhe 'si 'ɛ 'yi. 'Duɛn- 'ke mɛɛ 'la zan 'e zru -gwa -a 'gbu 'si 'ɛ ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu golɛ -za 'yi.

25 'Ke bhaaplenj do 'trɛ ta pe mu 'ɛ 'kpen 'srɔɔwoa-, 'bhɛɛ- 'ke yaa bole -yɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwolɛ, 'bhɛɛ- 'ke -a -lɛyaan -jranama 'te 'ɛ 'yi; 'bhe 'trɔn- -a ma -mɛla -le ɛɛ?

26 'Ke mɛɛ 'la zan -yɛlakpaɛ 'mi 'pegee 'mi 'wojan- mu 'ɛ 'lɛɛ, Bhaaplenj Gbe 'ɛ nu -yɛlakpalɛ 'bhe zan 'ɛ 'lɛɛ, 'kee- ɔnwa yi 'la 'le -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yi 'yee- 'pegee -a Dɛ -Waanbhaa' 'bhɛɛ- -mlɛkɛ' 'wenj mu 'ɛ 'le.

27 'Mi pe 'ka ni 'ɛ 'sowɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ: Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o -gɛ -zɔn, -a 'ke mu gale plɛn-, -o -yɛ nu 'kpale- -Waanbhaa' a -bhlenjgbɛya yi 'ɛ ma.»

Zesu 'a dɔgbɛya 'ɛ mabɔɔla

(Matie 17.1-8; Maki 9.2-8)

28 -Gbɛɛyi' do 'kanle blaɛn, 'ke 'yee- Zesu Pieri 'pegee Zaan 'bhɛɛ- Zaki 'siile, 'ke -o gele 'sanlɛ- vlɛ goɔn do wiinj-. -O -ja -o 'seriwolɛ 'bhe ɔnɔɔ ye.

29 Zesu 'yaa- 'seriwo zii' bhla 'la ba 'ke -a dɔgbɛya 'ɛ niinale, 'bhɛɛ- 'ke -a ta dunɛ- 'ɛ klele- 'epu 'penpenle.

30 'Bhe yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke mɛɛ ple 'pwele -a ba, 'bhɛɛ- 'kee- -balɔ klele 'sanle 'mu 'le: *Moizi 'pegee *Eli -le -yaa 'bhe mɛɛ ple 'ɛ 'le.

31 -O mɛɛ plɛ -pwela -Waanbhaa' a -lreleya 'ɛ 'yi, Zesu nu gelawolɛ Zeruzalɛmu 'taa 'la ta bhe, 'bhɛɛ- -e -yaa nu -Waanbhaa' zru maza 'la klɛlɛ, -o 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen ta -balo □kla.

32 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Pieri 'pegee a mado mi plɛ 'ɛ, -yaa yidɛ 'zi. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o -bwele', 'ke -o Zesu 'lreleya -yrayra 'ɛ 'bhile- 'pegee mɛɛ plɛ 'ɛ 'yele- -a -din.

33 'Woo- mɛɛ plɛ 'ɛ 'yaa- go 'zi Zesu -din bhla 'la ba, Pieri pe Zesu ni dɔɔ: «'O Zan, 'o klɛlawoa -gɛ 'waati 'ɛ 'lɛɛ- ba 'bhe □kla 'elrele, -ayile 'woo- zan 'kpaanɛ yaga dɔlɛ: 'Bhi a pɛ do, Moizi a pɛ do 'bhɛɛ- Eli a pɛ do.» 'Yee- Pieri -yaa -jan 'la 'bhe 'wo zii', -a 'gbu 'laa -yaa 'bhe 'yaango- 'zi.

34 -E -yaa 'bhe -jan 'ɛ 'wo zii' bhla 'la ba, 'ke laflɛ' -gblɛn do nule-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe lii 'ɛ 'kpale -o ta. -Ayile 'ke -gblaan -gbɛnɛ do 'klale -o -yi.

35 'Bhɛɛ- 'ke -weli do dale- 'yee- laflɛ' -gblɛn 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Mi 'ŋ Gbe 'la makwan- 'yele- -gɛ, -ka 'ka 'trɔnkpa 'a ni 'elrele!»

36 'Bhɛ -weli' 'ɛ 'male- blaen, -o Zesu do -kplɛnnɛ' -la □ya. 'Duŋ- 'woo- Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ waa 'bhe -za 'ɛ sanɛ- 'wolɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ni 'bhe 'waati 'ɛ ba.

*Zesu -nɛ do -bheela
(Matie 17.14-18; Maki 9.14-27)*

37 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'ke Zesu gole- goon 'ɛ 'wiin-, 'bhɛɛ- 'kee- nule- -a kpɛ -la. 'Ezin- 'ke -zamaa' do nule -a -lɛpale.

38 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke mɛɛ do -gbekanle 'sanle -zamaa' 'ɛ 'plɛŋ- dɔɔ: «'Ŋ Zan, 'yɛkpa 'ŋ gbe -nɛbhɛ' do 'kpɔ 'ɛ ta -gɛ!

39 'Zina 'la -ya zi, 'kee □pwa -a ta 'waati 'la ba, -e -gbekan' 'eglɔɔle, 'bhɛɛ- -e bɛɛn -kpakpa 'eglɔɔle, 'bhɛɛ- -ya -liile' 'plii 'ɛ pwe -a -lɛ ma. -E -yɛn 'ɛ 'kpen -gloon kpa a ta, 'bhɛɛ- yaa go -a ta ven-.

40 -Ayile, 'ŋ □nwa 'tɛnle- 'yaa- -klanlanɛ mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ŋ -sromabwa -o ni dɔɔ -o 'yee- 'zina 'ɛ -gbin -a zi 'bhɛɛ- waa 'sɔlɛ- 'bhe klɛle-»

41 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'lale -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ta dɔɔ: «Mɛɛ 'kpee 'yoo- mu, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka kpa 'ŋ 'yi! -A -vinbwa 'waati 'wɛɛ- 'ke 'ŋ bo 'ka 'kwe 'sile- ma ɛɛ? Nu 'e gbe 'ɛ 'le 'ŋ ni -gɛ.»

42 -O -yaa zan -nɛ 'ɛ 'le Zesu ni 'waati 'la ba, 'ke 'zina 'ɛ 'pɔle -a ta, 'ke -ya blinle- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'kee- bɛɛnle- -kpakpa. 'Bhɛ 'yi bhe 'tɛ, 'ke Zesu 'pɛɛnle 'yee- 'zina 'ɛ ta 'eglɔɔle, 'bhɛɛ- 'ke -nɛ 'ɛ 'bheele. 'Bhɛ blaen 'ke Zesu 'a 'nale -a dɛ ni.

43 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -Waanbhaa' a -glooya' 'ɛ -e mɔkpen' 'kpeelenia.

*Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'wo gbɛ drɛɛwo 'zi
(Matie 17.22-23; Maki 9.30-32)*

Zesu klɛza mu 'ɛ □yaa mɔkpen' 'kpeeleni zii', -ayile -e pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ:

44 «'Ŋ 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni -gɛ bhe, -kaa 'kpa 'elrele 'ka 'kpee: -Woo zan -dawli' 'kpale- Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ gbɛ ta, 'bhɛɛ- -wa -lɛna' mɛɛ mu ni.»

45 'Duŋ- waa 'bhe -jan 'ɛ 'yimale, -amasroyi -gblo -yaa -o yikan' 'yɛ ta, 'bhɛɛ- waa -yaa sɔ -a -yimale kplank- plan. 'Bhɛɛ- waa 'sɔlɛ- Zesu 'lrɔkpale -a -yi 'ɛ ma, -amasroyi -o -yaa -gblaan 'zi 'bhe 'lɛɛ.

*-De 'gbu -le 'egblaane Zesu a -klanlanɛ
mu 'ɛ 'kpen ba ɛɛ?*

(Matie 18.1-5; Maki 9.33-37)

46 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o zaabɔle -saan -za do ta dɔɔ -o -de 'gbu -la gblaen -yiya' -o 'kpen ba.

47 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa zaabo 'zi 'bhɛɛ- -za 'ɛ ta, 'kee -nɛ 'fientronnɛ do 'kunle 'bhe gbɛ ma, 'kee- 'bhe dulale -a -din.

48 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -nɛ 'lɛɛ- -za □kwan 'elrele 'mi -zayi', 'bhe zan 'ɛ 'bhe 'mi -la -za -kwan 'elrele bhe. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'mi -za -kwan 'elrele, 'bhe zan 'ɛ 'bhe 'ŋ 'winbo- mi 'ɛ 'bhɛɛ- -za -kwan 'elrele 'ezin- bhe. -Ayile 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe 'gbu maveɛla 'ka ba 'bhe zan 'ɛ 'bhɛla- gblaen 'yiya- 'ka 'kpen ni.»

*Mɛɛ 'la zan laa -o -kɔɔ' 'sɔonnii 'le, 'bhe
-o 'ke -kɔɔ' 'yienii 'le*

(Maki 9.38-40)

49 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, 'ke Zaan 'a pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o mɛɛ do -ya 'ke -yoo 'zina mu -gbin 'zi mɛɛ mu zi 'e 'tɔ 'ɛ 'yi. 'O mɔɔ pe -a ni 'kaa -e 'plo- 'bhe ma,

-amasroyi -yaa -o 'ke 'yaa- -klanlanε 'ε do 'le.»

⁵⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ka 'laa 'bhε 'saawolε 'bhε zan 'ε 'kɔɔ, -amasroyi, mεε la zan laa -o 'ka 'sɔɔnnii 'le, 'bhε zan -o 'ka 'yiɛnii -la -le.»

ZESU -O GE 'ZI ZERUZALEMU

Samari 'klεn 'ε 'yi -wa do ta mu -o -banɔwa Zesu 'yi

⁵¹ Zesu a lafle 'yi ge bhla 'la □bhwa -wa -din, 'ke -ya pele- dɔɔ -e gele- -cian Zeruzalemu.

⁵² 'Bhε ya 'ε 'yi, -e mεε 'ke mu winbwa- -a -lεε magaan zayi'. 'Bhε zan mu 'ε -o -ja, 'bhεε- -o □bhwa Samari 'klεn 'ε 'yi -wa do ta.

⁵³ 'Dun- 'bhε -wa 'ε ta mu 'ε waa -o gbɛdɔlε Zesu □la, -amasroyi -e -yaa ge 'zi Zeruzalemu.

⁵⁴ 'Bhε klele 'tε, -yaa' -klanlanε mu 'ε, Zaki 'pegee Zaan 'bhε 'yele- 'ke -woo zrupliile, 'bhεε- 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'ya zi 'bhii 'wa 'pe lafle' 'yi 'tε 'ε ni 'kaa -e zina- -o ta, 'bhεε- -yoo 'kpen kpacie εε?»

⁵⁵ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'lale -o ta 'kaa -o wojan 'ε -yoo 'eyɔole.

⁵⁶ 'Bhε blaen, 'ke -o gele- -wa 'bhεεke do ta.

-O klε Zesu Krisi a -klanlanε 'le 'nale- -a ma εε?

(Matie 8.18-22)

⁵⁷ -O -yaa Zeruzalemu 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'ke mεε do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Kee -ja yre 'oo yre 'la □nɔɔ, 'η nu gele 'e zi 'bhεε- □nɔɔ.»

⁵⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-Gbɛnɔbeni mu yi -gluu mu -o, 'bhεε- laanima maanne- mu yi 'fε mu -o, 'dun- yilayre 'kedo- 'kpo 'laa -o Bhaaplen Gbe 'ε 'kɔɔ 'bhεε- -ya -yitre' 'bhε □nɔɔ.»

⁵⁹ 'Bhε □nɔɔ bhe, Zesu pe mεε -bhεεke' do ni dɔɔ: «Nu dɔ 'η zi!» 'Bhε zan 'ε pe -a ni dɔɔ: «Mεεzan, -a 'to 'ke 'η □yaan 'η dε binlele 'waati 'la ba 'bhεε- 'η nu dɔlε 'e zi.»

⁶⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'bhε zan 'ε ni dɔɔ: «Mεε gbaa mu a gbaa mu 'ε 'to -o 'kɔɔ, 'bhεε- -woo bin. 'Bhi 'dun-,

ge *-Waanbhaa' a -bhlenɔbeya ma 'ε -Jan 'Nrale- 'ε 'wo mεε mu ni.»

⁶¹ 'Bhε blaen, 'ke mεε do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η dɔ 'e zi, 'dun- -a 'to 'ke 'η ge 'η 'srawo 'an 'fa □la mu 'ε ma 'elwale 'pe.»

⁶² -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'e gbε □kpaan dri mu a yewo -kpoo 'yri 'ε ma, 'bhεε- 'ke -ya 'yrekpaan -a -zanta', 'bhε zan 'ε yaa mεε maza -yanwo' -Waanbhaa' a -bhlenɔbeya zi 'ε ta.»

10

*Zesu -o -klanlanε mia yaga bhε vu 'winbɔ- 'zi
(Matie 10.5-14)*

¹ 'Bhε -za mu 'ε blaen, Mεεzan Zesu -klanlanε mia yaga bhε vu makwan-, 'bhεε- -yoo winbwa- -a -lεε. 'Yee- 'gbu 'yaa- nu 'kanle- -wa mu 'la 'kpen 'pegee yre mu 'la 'kpen □nɔɔ -e pe -o ni 'kaa -o 'kan -sɔ -a -lεε 'mu 'kpen □nɔɔ.

² -E pe -o ni dɔɔ: «-Mlɔ gba 'ε -yoo 'egbenεle, 'bhεε- -e -tranna gban, 'dun- -a 'kan mu laa -o 'ebebele. -Ayile -ka -sromabɔ gbazan 'ε ni dɔɔ 'bhε -mlɔ 'ε 'kan mu 'ε baankpa' -o ba, 'bhεε- -wa kan, 'bhε 'pegee -wa zredɔ.

³ -Ka ge, 'η 'yoo- 'ka 'winbɔ- 'zi mεε mu 'ε ba, 'bhεε- 'ka -o 'bhii- -bhlaa gwlen bhlonε- mu klε sropε mu plen- gɔnε- 'la gbεen-.

⁴ 'Ka ge bhla 'ε zi, 'ka 'laa -gɔli' bɔlε 'ka 'wiin-, 'bhεε- 'ka 'laa 'taa ta ge 'pepe 'silε-, 'bhε 'pegee 'ka 'laa -sawla 'wlalε- 'ka gaan ma. 'Ka 'laa dulalε zi 'lii, 'bhεε- 'ka mεε 'pubɔ-.

⁵ 'Ke 'ka □wlaa 'fε 'oo 'fε 'la □la, -kaa pe 'bhε □la mu 'ε ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'ka bɔ 'edɔole!»

⁶ 'Ke yilabla sɔ 'bhε 'fε 'ε □la mi 'ε do ni, 'bhε zan 'ε nu 'kaa- 'duma 'ε 'sɔɔwolε. 'Dun- 'ke yilabla 'laa sɔ 'bhε 'fε 'ε □la mu 'ε ni, 'ka 'laa 'bhε □la mu 'ε 'dumawolε.

⁷ 'Ke 'ka □wlaa 'fε □lwa 'la □la, -ka bɔ 'bhεε- □la, 'ke -o 'ka -gbaa pele 'pegee -yi 'la ba, -kaa bhle 'bhε 'pegee -kaa mi. -Amasroyi, yewonε 'ε 'sra- -o 'kela 'le -o 'bhεε- na -a ni. 'Ka 'laa bɔlε 'kaanle- ma 'fε mu □la do do

⁸ 'Ke 'ka -ja -wa 'oo -wa 'la ta, 'bhεε- 'ke -o 'ka 'cieya- □kla 'elrele 'bhe □nɔɔ, 'bhe 'pegee 'ke -o pε 'oo pε 'la □naa 'ka ni, -ka 'bhe 'bhle.

⁹ -Ka 'bhe -wa 'ε ta gadε mu 'ε 'bhee-, 'bhεε- -kaa pe -o ni dɔɔ: <-Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yi 'ε □bhwa 'ka -din.>

¹⁰ 'Dun- 'ke 'ka -ja -wa 'la ta, 'bhεε- 'ke 'bhe □nɔɔ mu 'ε waa 'ka 'cieya- klele, -ka go 'bhe -wa 'ε ta.

¹¹ 'Ka go bhla zi 'bhe -wa 'ε ta, -kaa pe dɔɔ: <'O 'kaa- -wa 'kpee bwegblen- 'ε 'wlen zii' 'ka 'gbu 'kaama- 'o gaan mu 'ε 'le. 'Dun- -kaa 'yaango- dɔɔ 'bhii- -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yi 'ε □bhwa 'ka -din.>

¹² -Ayile 'mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbεnε 'ε 'le, waa nu 'sɔle- 'yee- -wa 'ε ta mu 'ε -o ta -yren 'ε 'kpale Sodomu a pε ta -yren 'ε 'bhe ma.»

*-Wa 'ke ta mu laa dɔle -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi
(Matie 11.20-24)*

¹³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka ta -yren! 'Ka mu Korazen mu! 'Ka ta -yren! 'Ka mu Betisaida mu! 'N 'sɔle- maza mu 'la □kla 'ka ba, 'kee- 'kpa bi 'η 'bhe yεke- 'sɔle- maza mu kle Tiri 'pegee Sidon -wa mu 'ε ta, -zɔn 'laa 'bhe 'le 'ke -zadɔwεε □bwa gban -o ma -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε -zayi', 'bhεε- 'ke -o -ploola gban 'bhe mu klele ma. -O -yaa nu 'bhe zronle -bɔtɔ kple 'pegee -yie 'klalele -o ta.

¹⁴ 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' a 'kitikan yi -gbεnε 'ε 'le, Tiri -wa 'ε 'pegee Sidon -wa 'ε ta mu 'ε -o ta -yren 'ε yaa nu -lale' 'bhii- 'ka mu a pε 'ε gbεen-.

¹⁵ 'Bhεε- 'ka mu Kapenomu -wa 'ε ta mu, 'ka 'kpee ma 'ka nu -wlenle', 'bhεε- 'ka ten lafle' ma εε? -Waanbhaa' nu 'ka mazinale, 'bhεε- -e ge 'ka 'le -jranama 'te 'ε 'yi.»

¹⁶ 'Bhe blaen, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'ε 'tronkpa- 'ka 'wojan- -la, 'bhe zan -o 'bhe 'tronkpa zii' 'mi -la wojan 'ε 'la bhe 'ezin-. 'Ke mεε 'la zan 'bhe -banɔwa 'ka 'yi, 'bhe zan 'bhe -banɔwa 'mi -la -yi bhe. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan 'bhe -banɔwa 'mi 'yi, 'bhe zan 'ε 'bhe -banɔwa mεε 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhεε- 'yi 'ezin-.»

-Klanlanε mia yaga bhe vu 'ε -o dale blaen -waa' 'taa 'ε ta

¹⁷ Zesu a -klanlanε mia yaga bhe vu 'ε -o -ja, 'bhεε- -o □nwa. -O zrukpa- gbe -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, -glooya' 'la -yoo 'e 'tɔ 'ε 'yi 'bhe -zayi', 'o 'kpaale- -o 'zina mu 'ε 'wiin-; 'bhεε- 'ke 'wa □pia -o ni -o 'kela 'bhe kle -o 'bhεε- kle.»

¹⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'N 'yre 'yaa- -Setran' baale ma 'keeda lafle' 'yi blaale- 'bhii- la -yreṅgbeya 'ε gbεen-.

¹⁹ -Ka 'ka 'tronkpa dɔɔ: 'η 'bhe 'sen □naa 'ka ni 'ke 'ka sɔ 'taawole mε mu 'pegee -zaanweele mu ta, 'bhεε- 'ke 'ka sɔ 'kpaale -kɔɔ' 'sɔnnii 'ε yaa -glooya' 'ε 'wiin-. Pε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klele- 'ka ni.

²⁰ 'Dun-, 'ka 'laa 'ka zrukpaale 'ka 'kpaale- 'la -yoo 'zina mu wiin- 'bhe -zayi'. 'Dun- 'ka zrukpaale kle -Waanbhaa' 'ka 'tɔ mu 'ε yɔɔn 'la □dia gban laanima 'bhεε- -zayi'.»

Zesu zrukpaale -o -yaa' -klanlanε mu 'ε ba zayi'

(Matie 11.25-27; 13.16-17)

²¹ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke *Lii 'Wen 'ε zrukpa- gbenε do zinale Zesu ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N Dε 'tre 'pegee lafle' Zan, 'mi 'e 'pubɔ, -amasroyi 'e -za 'la -gaanna -zadɔ' mu 'pegee 'sɔwɔdɔ mu -lεε, 'ε 'bhεε- -zronna -nε mu 'ε ni. -E -swa 'e ni 'ke 'ya kle 'bhe gbεen-, -ayile 'mi 'e 'tɔbhɔ- 'egbenεle.

²² «'N Dε -za 'kpen gbekpa- 'mi 'kɔɔ. Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'mi dɔ 'ke yaa 'e go 'yee- do -kplen ba. 'Bhεε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'mi Dε 'ε dɔ 'ke yaa 'e go 'mi -a Gbe do -kplen, 'pegee mεε 'la zan -a Gbe -a zi 'bhii- 'bhe zan 'a dɔ 'bhe ba.»

²³ 'Bhe blaen, 'ke -ya l-εklale -yaa' -klanlanε mu 'ε ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «'Ka mu 'la 'ka 'yre -o -za 'lεε- ma -gε -zɔn bhe, 'kaa- pε -yinra'.

²⁴ -Amasroyi, -za 'la 'kpen -o kle 'zi 'ka yre ma -gε -zɔn bhe, 'elwaleta -Waanbhaa' *-lala' janwo mu -bebe 'pegee -bhleṅgbe -bebe 'ke mu -yaa zi 'bhii- 'yee- -za 'lεε- kle -o -yre ma, 'bhεε- yaa klele -o -yre ma. -O -yaa zi 'bhii- -wa ma, 'bhεε- waa male.»

Samari mɛɛ wlan do ma -gɔɔn

25 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'Tonɔ daan mu 'ɛ do nule- Zesu 'lɔkɔpale, -e -yaa zi 'bhii- -ya -yidan'. 'Bhɛla- -yile 'bhɛ 'Tonɔ daan mi 'ɛ pe -a ni dɔɔ: «'An klɛ 'gbu 'nale- -a ma 'bhɛɛ- 'ɲ sɔ -Waanbhaa' ba bole -yɛ ma -si 'la -danɔ' laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwole ɛɛ?»

26 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «-O -mɛ pɛ za -la yɔɔndia- - Moizi a 'tonɔ 'sɛwɛ 'ɛ 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ya 'yima- 'nale- ɛɛ?»

27 'Yee- mɛɛ 'ɛ -e pe Zesu ni dɔɔ: «'Tonɔ 'ɛ ta, -a yɔɔndɛle -o dɔɔ Mɛɛzan -Waanbhaa' 'sɔ 'e ni 'e zru oo, 'e 'nii- oo, 'e fanɔan- oo 'bhɛ 'pegee 'e 'kpeejan- 'ɛ 'kɔɔn 'le. 'Bhɛɛ- 'e -vindo' mi 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e -za sɔ 'e 'gbu ni gɔɔn- 'la gbɛɛn-»

28 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ye 'an -jan 'ɛ 'lɛkwan- 'elrele, 'bhi ge 'bhɛ 'yansi za klɛ, 'bhɛɛ- 'e nu bole -yɛ -si 'la -danɔ' laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwole.»

29 'Duɲ- 'yee- 'Tonɔ daan mi 'ɛ 'yaa- zi 'bhii- -e 'zoo 'na -a 'gbu ni, -ayile 'kee- Zesu 'lɔkɔpale dɔɔ: «-De 'gbu -le 'ɲ -vindo' mi 'le ɛɛ?»

30 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu -gɔɔn do bɔle- dɔɔ: «-Yɛkɔpaa' do, mɛɛ do -daa Zeruzalɛmu, 'bhɛɛ- -e -yaa ge 'zi Zeriko. -E bhɔle yɛ do ɲɔɔ 'ke -faannii' mu baale' -a ta, 'bhɛɛ- 'ke -wa 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kɔɔn 'sile, 'bhɛɛ- 'ke -wa tafele; 'bhɛ 'pegee 'ke -wa madinɔwole, 'bhɛɛ- 'ke -wa -zɔle' baale 'tole zi 'ɛ 'lii, 'bhɛɛ- 'ke -o jilale.

31 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, 'sraka 'lɛna mi do 'kanle- -bɛɲgwa 'yee- zi do 'kɔɔ 'ɛ 'lii 'bhɛ 'waati 'ɛ ba. -E bhɔle 'yee- mɛɛ 'ɛ baale ta, 'ke -ya taglinle frii, 'bhɛɛ- 'kee- 'kanle 'a -gɔma, 'bhɛɛ- 'kee- jilale.

32 'Bhɛ blaɔn, 'ke Levi 'srɛ mu 'ɛ do 'kanle- -bɛɲgole 'yee- zi do 'kɔɔ 'ɛ 'lii. 'Bhɛ 'bhɔle- 'yee- mɛɛ 'ɛ ta, 'ke -ya taglinle 'ezin- frii, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'kanle 'ezin- -a -gɔma'.

33 'Bhɛɛ- boolazi, Samari mɛɛ do -yaa ge 'zi 'taa ta 'yee- zi do 'kɔɔ 'ɛ zi 'ezin-. -E bhɔle 'yee- mɛɛ 'ɛ -din, 'bhɛɛ- -a -yɛkɔpale a ma, 'ke -a -yɛn -gbɛnɛ 'klale -a ma.

34 -Ayile, 'ke -ya mabɛɛnle 'a -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya ma bhɛ mu 'ɛ 'tɛkɔpale -yɛn 'pegee -laanɛ 'yi 'le, 'bhɛɛ- 'kee- sɔgbɛ -yɛle' mu

bhɛ mu 'ɛ ta. 'Bhɛ blaɔn, 'kee- 'yee- mɛɛ 'ɛ 'sanle -yaa' -soofali 'ɛ ta, 'kee- gele- 'kele- 'cie mu yi 'fɛ do -la. -E bhɔle 'bhɛ ɲɔɔ ye, 'kee- 'yee- mɛɛ 'ɛ 'laanɛkɔpale 'elrele, 'bhɛɛ- 'ke -ya -yɛkɔpale 'bhɛ ba.

35 'Bhɛ ta tooklin- yi 'le, -e denie -gɔli' 'tanɔbha plɛ ɲsia -a ba 'yi, 'bhɛɛ- -yoo -naa 'cie mu yi 'fɛzan- 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -e pe 'bhɛ ni dɔɔ: «'E 'yɛkɔpale mɛɛ 'lɛɛ- ba 'elrele, 'ke 'ɲ -daa 'an 'taa 'ɛ ta yi 'la 'le, 'e -gɔli' yɛkɛ- 'la 'siɛla- 'ke 'bhɛ kan 'kɛlɛɛ- ta, 'ɲ nu 'bhɛ 'kɔɔn gbawole 'e ni.»

36 'Bhɛ blaɔn, 'ke Zesu 'yee- 'Tonɔ daan mi 'ɛ 'lɔkɔpale dɔɔ: «'Bhi 'kpee ma, 'woo- mɛɛ yaga 'la bhe, -o -de 'gbu -le ɲkla -faannii' mu -balaa' mɛɛ 'la zan ta 'bhɛ -vindo' mi 'le ɛɛ?»

37 'Yee- 'Tonɔ daan mi 'ɛ pe dɔɔ: «-A -yɛnklaa mɛɛ 'la zan ma, 'bhɛ -le ɲkla -a -bhoo 'ɛ 'le.» 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a pele -a ni dɔɔ: «'Bhi ge 'bhɛ 'yansi za klɛ.»

Zesu -ja Maati 'pegee Mari ba

38 Zesu 'pegee -yaa' -klanɔlanɛ mu 'ɛ 'yaa- ge 'zi Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta 'waati 'la ba, 'ke -o bhɔle- -wa do ta, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- -o zenle -o -yaa le 'la 'bhɛ sii Maati 'bhɛ ba.

39 Maati 'nwale- do -yaa, -o -yaa 'bhɛ sii Mari. Mɛɛzan Zesu 'yaa- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke 'yee- Mari gele- yaale 'bhɛ gaan ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'trɔnɔkɔpale- 'bhɛ 'wojan- 'ɛ ɲla.

40 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, -a -doole' Maati yɛ ba 'tɛ 'yaa- kɔɔ klɛle ma, 'bhɛ 'pegee 'fɛ 'ɛ ɲla ye -gloɔn 'ɛ 'kɔɔn 'wole- ma. -Ayile 'kee- nule- -a pele Zesu ni dɔɔ: «'Nɔ Zan, 'ɲ 'nwale- 'ɛ -yoo 'ɲ do -kɔɔn 'tolawoa ye 'ɛ 'wole- ma, 'bhɛ 'laa la 'ɛ ma ɛɛ? -A pe -a ni 'kaa -e nu bhɔ 'ɲ ba kɔɔ klɛle 'ɛ 'le.»

41 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'E Maati, 'E Maati! 'E 'yɛɛbatɛdɔle -o, 'bhɛɛ- 'e wlayɛ 'ɛ 'pale- -o -za -bebe -zayi'.

42 -Nafan -o -za do 'kɔɔ -la ma, 'ke 'bhɛ kan pɛ 'kɔɔn ta, Mari 'bhɛɛ- makwan-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kɔɔ- 'kɔɔ 'laa nu 'sɔle 'bhɛ 'kunle -a 'kɔɔ.»

11

Zesu -o -yaa' -klanɔlanɛ mu 'ɛ daan 'zi 'seriwole 'le
(Matie 6.9-13; 7.7-11)

1 -Yrekpaa' do, Zesu 'yaa- 'seriwo zii' yre do □nɔɔ. -E yanle -a 'seriwolele, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'o daan 'o 'seriwolele, 'bhii- Mɛɛ Wiinjɛ' Mi Zaan bhe a -klanlanɛ mu 'ɛ -daanna 'mu 'seriwolele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

2 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka -o 'ka 'seriwolele -kaa pe dɔɔ: <'O Dɛ -Waanbhaa', bhaa mɔkpen' 'a dɔ 'bhii- 'yoo- 'wenj!

Bhaa 'yaa- -bhlenjgbeya yaa- yi 'ɛ 'bho.

3 'O gba yi oo yi, 'o maza -o pɛbhle 'la ma 'bhe ba!

4 'Waa- -za 'yɔɔ mu 'ɛ -sroma 'yan, 'bhii- mɛɛ 'la zan mu -za 'yɔɔ mu □kla 'o ni 'o 'bhe zan mu a -sroma yan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

'Yaa 'tolɛ- 'ke -Setran' 'o 'lɛkan-, 'bhɛɛ- 'yoo' balaa' -za 'yɔɔ- 'yi.»

5 Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka do 'bhe 'wlenna- blandreyi, 'bhɛɛ- -e -ja 'tenle- -a bhɛgwlen do ma, 'bhɛɛ- -e kɔkɔdia 'bhe ta, 'ke -ya pe 'bhe ni dɔɔ: <'N 'bhɛgwlen-, 'e 'wlen-, 'bhɛɛ- 'ye 'n gba 'bluu 'yri yaga ba.

6 -Amasɔyi 'n 'bhɛgwlen- do -daa 'taa ta -bi 'lɛɛ- zi, 'bhɛɛ- -e □nwa 'n ba. Pele kplankplan laa -o 'n 'kɔɔ 'ke 'an 'lɛwɛɛ kpo klɛ.»

7 'Bhɛɛ- 'bhe 'yi bhe 'tɛ, -a bhɛgwlen 'la 'yilale -o 'fɛ 'ɛ □la, 'bhe 'a 'lɛkun -a ni dɔɔ: <'N 'to 'srɔ! 'Mi 'pegee 'n 'nɛ mu 'ɛ 'o 'yilaa- gban, -ayile 'o 'fɛ 'liikonj bhe 'ɛ □bwa gban. 'Naa sɔ -li 'n 'wlenle, 'bhɛɛ- 'n ge 'bluu 'nale- 'e ni.»

8 'Mi pe 'ka ni 'n 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'Ali- 'ke yaa -wlenle', 'bhɛɛ- -e 'bluu 'ɛ na -a bhɛgwlen 'ɛ ni -waa' bhɛgwlenya 'ɛ ma; 'ke 'bhe □bwa -a matɛdɔ yre nɔɔ-, -e nu -a -wlenle', 'bhɛɛ- -e 'bluu 'ɛ na 'bhe ni.

9 'Bhɛla- -yile 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka pe 'oo pe 'la 'yɛwoa- -Waanbhaa' ma, -e nu 'bhe pe 'ɛ 'nale- 'ka ni. 'Ke 'ka pe 'oo pe 'la 'bhe -glinna -Waanbhaa' ba, 'ka nu 'bhɛɛ- 'srɔwɔlɛ. -Ka kɔkɔdɛ 'fɛ 'liikonj 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' nu -a -liigolɛ 'ka ni.

10 -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan maza -o pe 'la ma, 'kee- 'bhe 'yɛwoa- -Waanbhaa' ma, 'bhe zan nu 'bhe pe 'ɛ 'srɔwɔlɛ. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan maza -o pe 'la ma 'kee- 'bhe pe 'ɛ ziglinna

-Waanbhaa' ba, 'bhe zan nu 'bhe pe 'ɛ 'srɔwɔlɛ; 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan kɔkɔdia, -o nu 'fɛ 'ɛ 'liigolɛ 'bhe zan ni.

11 'Ka -de 'gbu -le sɔ mlɛ 'kpale 'bhe 'nɛ 'ɛ 'kɔɔ, 'ke 'bhe kaa -yɛwoa -a ma ɛɛ?

12 -Taa 'ka -de 'gbu -le sɔ -zaanweele do 'kpale 'bhe 'nɛ 'ɛ 'kɔɔ 'ke 'bhe maa yren -yɛwoa -a ɛɛ?

13 'Ka mu bhaaplenj 'kpɛɛ 'yɔɔ- mu, 'ke 'ka mu sɔ pe -lrele' mu nale- 'ka 'nɛ mu ni, -mɛla ma 'bhɛɛ- 'ka Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo laanima 'bhe 'laa nu 'sɔlɛ- Lii 'Wenj 'ɛ 'nale 'ke mɛɛ 'la zan mu 'bhe 'yɛwoa- -a ma 'mu ni ɛɛ?»

*Zesu 'bhobhɔnɛ do -bheela
(Matie 12.22-30; Maki 3.22-27)*

14 Yi do ta, Zesu 'yaa- 'zina -gbin 'zi mɛɛ do zi. 'Bhobho 'zina -le -yaa 'bhe mɛɛ 'ɛ zi. Zesu 'yanle- 'yee- 'zina 'ɛ -gbinlele, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -janwɔle 'sanle. 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'bhe yre 'ɛ □nɔɔ mu 'ɛ 'kpen 'liibhaale 'mu 'gbu ma.

15 'Dun- -zamaa' 'ɛ 'plen- mɛɛ 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ -o -yaa 'zina mu a -kunlii 'la sii Bɛɛzebuli 'bhe -le -yaa 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' 'yee- Zesu ni.

Zesu pe dɔɔ yaa -glɔɔya' 'ɛ 'bhe 'laa da -Setran' ba

16 -O 'ke mu -yaa bɔyɛɛ -glin 'zi -a -la 'ke mu 'a 'pele -a ni dɔɔ 'kee- da -Waanbhaa' ba, -e 'bhe ma -tɔomasie do klɛ -o -yre ma doo.

17 'Dun- Zesu 'yaa- -o 'kpɛɛjan- mu 'la dɔ bhe, 'ke 'bhe 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke -bhlenjgbe do a 'klɛɛn -yi mu gwledan 'eke- ba, 'bhe 'klɛɛn 'ɛ 'lɛyanyɛ -le 'ke -a 'siele- -la -le, 'bhɛɛ- -a nɔɔ- -wa mu 'ɛ ta 'fɛ mu 'ɛ -o -klalaa'.

18 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke -Setran' gwledan 'zi -a 'gbu ba, -yaa' 'klɛɛn nu -mɔlɛ' 'nale- -a ma ɛɛ? 'Ka mu -a pe 'zi dɔɔ 'mi -o 'zina mu 'ɛ -gbin 'zi *Bɛɛzebuli -la 'senj ta.

19 'Dun- 'ke 'bhe -o 'ke wlan 'le, -dele 'zina mu -gbin 'senj 'na zii' 'ka a pe mɛɛ mu 'ɛ ni ɛɛ? 'Ka 'gbu a pe mɛɛ mu 'ɛ 'mu -le sɔ 'yee- -jan 'lɛɛ- njgblo 'kanle.

20 'Dun- 'n 'sɔwɛɛ- 'gbu 'ɛ ma, 'ke 'n 'yoo- 'woo- 'zina mu 'ɛ -gbin 'zi -Waanbhaa' a pe 'senj -la ta, 'mi sɔ a pele- dɔɔ -Waanbhaa' a -bhlenjgbeya yi 'ɛ □bhwa 'ka -din gban.»

21 «'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke gwledanpe -lrele' -o -fanngan ma mɛɛ do 'kɔɔ, -za 'yɔɔ- laa sɔ 'tɛnle -yaa' 'fɛ 'pegee -a 'kɔɔpe- mu 'ɛ ma, -amasɔyi -ya -yɛkpa' -o ba 'elrele.

22 'Dun- 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do ɲnwa 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ fanngan- 'yiya- 'yee- fanngan- ma mɛɛ -lwa mi 'ɛ ni; 'bhɛɛ- 'bhɛ -balaa' -a ta. -A 'kpale- -yaa -a 'kɔɔ gwledanpe mu 'la 'yi, 'kee- 'mu 'kpen ɲsia 'a 'kɔɔ. 'Bhɛ blaɛn, -ya 'kɔɔpe- mu 'ɛ 'kpen 'la ɲsia -e 'mu 'yiciɛn- mɛɛ -bhɛɛke' mu ma.»

23 Zesu pe -yaa' -jan 'ɛ 'lɛyanyɛɛ 'ɛ ɲnɔɔ dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan laa -o 'ɲ zi, 'bhɛ zan -o 'ɲ ma. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa -o bhɔ 'zi 'ɲ ba mɛɛ mu -lɛkpalele 'eke- ta, 'bhɛ zan -o piila- mi -la -le 'eke- ma.»

*'Zina 'ɛ 'nu gbɛ drɛɛwo mɛɛ do zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-
(Matie 12.43-45)*

24 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'zina 'ɛ -gwa mɛɛ do zi, -e ge 'kaanlɛ- -bɔn 'yi yɛ mu 'ɛ ɲnɔɔ 'ke -ya -yitrɛ' yɛ glin. 'Ke yaa -yitrɛ' yɛ yelɛ, -ya pe dɔɔ: <'N' gele- 'ɲ -zanta' 'ɲ boyrɛ gwe 'ɛ ɲnɔɔ>. 'Zina 'ɛ 'niinaa, 'bhɛɛ- -e dɔ gbɛ drɛɛwo 'yee- mɛɛ 'ɛ zi.

25 'Ke 'yee- 'zina 'ɛ ɲnwa, -ya -si 'ɛ -lagole ye 'elrele, 'bhɛ 'pegee -a -yi pɛ mu 'ɛ 'kpen 'lɛkpale ye 'eke- ta 'elrele.

26 -Ya yelawoa 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -e ge 'zina 'srwaplɛ- -bhɛɛke' 'siilɛ- 'ke 'mu -yɔɔ' -yiya' 'yee 'gbu ni. 'Ke 'bhɛ ɲkla, 'bhɛɛ- -o nu dɔlɛ 'yee- mɛɛ 'ɛ zi. 'Bhɛla- -yile 'yee- mɛɛ -a -si 'ɛ 'siɛ gbɛ -yɔɔ' wo 'ke 'bhɛ 'yiya- -a -lwa 'ɛ ta.»

-Za 'brɛɛya-

27 Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'waati 'la ba -zamaa' 'ɛ 'plen-, 'ke le do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Le 'la 'bhɛ 'e kpe 'ɛ ɲsia, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'e ɲyaa, 'bhɛ 'pegee 'ke 'bhɛ -yɔn -naa 'e ni, 'bhɛ a pɛ -yinra'!»

28 'Dun- Zesu pe 'bhɛ le 'ɛ ni dɔɔ: «-A pe dɔɔ mɛɛ 'la zan mu -o 'trɔnkpa- -Waanbhaa' a -jan 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -wa -klɔsikun, 'bhɛɛ- zan mu a pɛ -yinra'.»

*-Waanbhaa' a -lɛla' janwo mi Zonasi ma -tɔmasie
(Matie 12.38-42)*

29 Mɛɛ mu 'ɛ 'pale- ɲsaan Zesu ta, -ayile 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Saanigɛ mu 'ɛ -woo 'eyɔɔle. -Wa zi 'bhii- 'ɲ 'sole- maza do klɛ -o -yɛ ma. 'Dun- 'naa nu 'sole- maza -bhɛɛke' do 'kpɔ klɛɛ -o -yɛ ma, 'ke yaa 'e go Zonasi a pɛ 'ɛ ba.

30 -Amasɔyi Zonasi -kla Ninivu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ ma -tɔmasie 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ nu klɛɛ 'saanigɛ mu 'ɛ ma -tɔmasie 'le 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

31 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ 'le, -bhɛngbe le Seba nu dulalɛ 'saanigɛ mɛɛ mu 'lɛɛ- -o -lɛ ma, 'bhɛɛ- -e -kpan kpala' -o -lii. -Amasɔyi -yaa' pɛ 'waati 'ɛ ba -e -daa 'drunyan 'ɛ 'yi 'klɛɛn gbɔɔn do -yi, 'bhɛɛ- -e ɲnwa -a 'trɔnkpalɛ -bhɛngbe Salomɔ a -zadɔleya ma jan mu 'ɛ ɲla. -E nu -kpan 'kpaalɛ- 'ka 'lii, -amasɔyi mɛɛ 'la zan -o -gɛ 'bhɛ gbɛɛn 'yiya- -bhɛngbe Salomɔ ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa -o dɔle- -a -la 'ke 'ka 'trɔnkpa 'bhɛ ni.

32 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ 'le, Ninivu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -o nu dulalɛ mɛɛ mu 'lɛɛ- -o 'lɛ ma, 'bhɛɛ- 'mu nu -kpan 'kpaalɛ- -o -lii. -Amasɔyi Zonasi -Waanbhaa' a -jan 'la ɲwoa Ninivu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ ni, 'mu 'ploola- 'mu klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -woo 'gbu ɲnaa -Waanbhaa' ni. -O nu -kpan 'kpaalɛ 'ka 'lii, -amasɔyi mɛɛ 'la zan -o -gɛ, 'bhɛ zan gbɛɛn 'yiya- Zonasi ni.»

*-Kɔɔ' 'yɛbhɛ- mu -le -kɔɔ' 'flɛ 'ɛ ta 'tɛbhile 'le
(Matie 5.15; 6.22-23)*

33 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -lanɲbha do bhi, 'bhɛɛ- -e 'gbongbo do bhulaa' 'bhɛ -lanɲbha 'bhile- 'ɛ ta. Drɔɔn' 'ke -o -lanɲbha 'ɛ ɲbhia, -wa dun -a dunyɛɛ 'ɛ 'bhɛɛ- ɲnɔɔ laanima, 'kooko- mɛɛ 'la zan mu -o wla 'zi 'fɛ 'ɛ ɲla, 'mu sɔ -a -bhile' 'ɛ 'yele.

34 'E 'yɛbhɛ- mu 'ɛ -woo 'bhii- 'e 'flɛ 'ɛ ta -lanɲbha 'bhile- do gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'kee- 'yɛbhɛ- mu 'ɛ waa yɛma ye, 'e 'flɛ 'ɛ 'kpen -o -gblo 'yi. 'Bhɛɛ- 'kee 'yɛbhɛ- mu 'ɛ lele, 'e 'flɛ 'ɛ 'kpen takanle -o 'wɛɲ.

35 'Bhɛla- -yile, 'e 'yɛkpa 'e 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'yaa- pɛ 'tɛbhile 'ɛ yaa niinaa' 'ke -gblo 'le.

36 -Ayile, 'kee 'fle 'ε 'kpen □kla 'tebhile ba, 'bhεε- 'kee dɔpe do 'kpɔ 'laa -o -gblo 'yi, 'e 'fle 'kpen nu klele 'tebhile ba. -E nu klele 'bhii- -lanbha 'bhile- mεε takan 'wenj -a -bhile' 'ε 'le gɔnε- 'la gbεεn-.»

Zesu -o -kpan 'kpa zii' Farizi mu 'ε 'pegee 'Tonj Daan mu 'ε 'lii (Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

37 Zesu 'yanle- -janwolele 'ke Farizi mi do 'a 'siile pe bhle yre nɔɔ- 'bhe ba. 'Bhεε- Zesu -ja 'bhe Farizi mi 'ε ba, 'bhεε- -e -ja yaale pebhle tabali 'ε zi.

38 'Dunj- Zuufu mu -o gbε mafe -waa' 'sinii ta gbε ma 'fεgbeya 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεεn- 'ke -woo pebhlele, Zesu 'laa 'bhe gbε ma 'fεle- 'bhe klegbeya 'ε 'yi. 'Bhela- -yile, 'ke 'bhe 'yee- -Farizi mi 'ε 'kpeelenile.

39 'Bhε klele 'te, 'ke Mεεzan Zesu -gɔɔn do bɔle- -a ni dɔɔ: «'Ka mu Farizi mu, 'ka 'kaa- -yi 'mi pe 'ε 'pegee 'kaa- pebhle 'tasa 'ε mafe 'elrele, 'dunj- -faan zru 'pegee yiɛnya 'te -le 'ka 'kpee.

40 Mεε kloo mu! Mεε 'la zan pe 'ε 'fle ma □kla, 'bhe zan do 'kpɔ 'ε 'bhe -le 'laa -a 'kpee 'ε klele 'ezin- εε?

41 -Ayile, -ka yiɛnya go 'ka zru ba, 'bhεε- -ka 'kɔɔflenzan mu gba 'ka 'kɔɔpe- mu 'ε ba. 'Ke 'ka 'bhe □kla 'bhe gbεεn- bhe, 'ka nu klele zi 'wenj 'ε ta.»

42 «'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yren! 'Ka 'kaa- -zien ba -laans' mu 'ε, 'pegee 'kaa- -zienbhe' mu 'ε 'kpen do do -ledulayre vu mi 'ε 'bhεε- na Waanbhaa' ni; 'bhe -zien ba -laans' mu 'ε 'ke mu -le 'ke *mati 'pegee lu mu 'le. 'Dunj- -ledɔɔ' ma 'taa 'ε -Waanbhaa' -yre □la, 'bhe 'pegee -a ba 'soniya 'ε, 'ka 'mu -za balaa'. 'Bhεε- 'dunj-, 'kela 'bhe -o 'ke kle pe 'le 'pe, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -za 'sɔ 'ka ni, 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'ledɔɔle kle -a -yre 'yi.» *

43 «'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yren! 'Ke 'ka -o daanfε' mu 'ε □la, 'ka yaayre -lrele' mu 'ε 'mu -la makun. 'Bhεε- 'ke 'ka -o -wa 'kpee -kpan mu 'ε ta, 'kaa- zi 'bhii- mɔkpen' 'ka 'ledɔ- -a ma, 'bhεε- -o 'ka 'pubɔ-.

44 'Ka mu Farizi mu, 'ka ta -yren! 'Ka -o 'bhii- mεε bu mu 'la tagaanle -o; 'bhεε- mεε mu 'taawo- -o ta 'ke waa 'yaango-.»

45 'Bhε klele 'te, 'ke *'Tonj daan mi 'ε do 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'yaa- -janwogbeya 'la bhe, -yoo 'bhii- 'yoo- wla 'zi 'o mɔɔ 'kpen -la -yi 'ezin-.»

46 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'yee- 'Tonj daan mi 'ε ni dɔɔ: «'Ka mu 'Tonj daan mu, 'ka ta -yren! 'Ka 'kwe gbinle mu do mεε mu wiinj-, 'bhεε- 'ka 'laa bhɔ 'mu ba sanε- 'bhe 'kwe mu 'ε 'ke 'silele.

47 'Ka ta -yren 'ezin-! -Amasroyi 'ka 'taamu -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'la □dia, 'ka bu -lrele' mu do 'bhe mu ni.

48 'Bhε ya 'ε 'yi, 'kaa- zrɔn 'zi mεε mu ni 'bhii- 'ka dɔle -o 'ka 'taa- mu 'ε zita -o kleza -yɔɔ' mu 'ε ma. -Amasroyi -o -Waanbhaa' *'lɛla' janwo mu 'la □dia, 'ka bu -lrele' mu do mu ni.

49 -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ε ma -ya □pia dɔɔ: <'N nu 'η 'lɛla janwo mu 'pegee 'an *winbɔwo mu 'kpale- -o ni. 'Dunj- -o nu -o 'ke mu dele, 'bhεε- -o nu -yrenkpale -o 'ke mu ta.>

50 'Bhela- -yile, 'kee- san 'drunyan klele ma, 'kee- nu 'tenle- -zɔn mu 'ε ma, -Waanbhaa' nu -o -lɔkpalε -wa -lɛla' janwo mu 'la 'kpen □dia do do 'bhe za 'ε 'yi.

51 'Kee- san Abeli dele 'ε ma, 'kee- nu 'tenle- Zakari a pe dele 'ε ma: -o 'yee- Zakari □dia 'srakagoyre 'pegee -Waanbhaa' gbayre 'ε 'plenj-. 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- ma dɔɔ -Waanbhaa' nu -zɔn mu 'ε 'lɔkpalε 'woo- mεε mu 'ε 'kpen deza 'ε ma.»

52 «'Ka ta -yren! 'Ka mu 'Tonj daan mu. -Amasroyi mεε sɔ 'kanle zi 'la 'bhe zi 'bhεε- 'bhe -Waanbhaa' dɔ, 'ka 'bhe 'gborobhe 'ε □sia. 'Ka mu 'gbu 'laa kan 'bhe 'felii 'ε □nɔɔ, 'bhεε- mεε 'la zan mu -o -a zi 'bhii- 'mu 'wla 'bhe 'felii 'ε □nɔɔ, 'ka 'laa 'to 'ke 'bhe zan mu wla.»

53 'Bhe -jan mu 'ε 'kpen blaana, Zesu 'yaa- zan golε 'bhe yre 'ε □nɔɔ bhla 'la ba, 'ke 'Tonj daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -wa -lɛma' -lale' 'sanle -jan mu 'le 'ke -wa -lɔkpa'. 'Bhεε- -wa -liiglinna gbε 'ε 'kpen ma, 'kooko- -e sɔ -janwole -o ni 'ezin-.

54 -O -yaa bɔ 'zi -a -la, 'kooko- -o sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma.

* 11:42 11.42 -Zienbhe' -gloɔn 'ke mu -le 'mu 'le.

12

Zesu -o mɛɛ mu 'kpeelekan zii' Farizi mu 'ɛ -waa' mɛɛ -yrekooza klele 'ɛ ba zayi' (Matie 10.26-27)

¹ 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, mɛɛ mu 'ɛ -o 'pa gbɛ -yoo 'ɛ 'koo Zesu ta, -o -yaa 'tan zii' 'eke-gaan ta. -Ayile, 'ke Zesu -yaa' -klanlance mu 'ɛ 'kpeelekanle 'sanle 'elwale 'pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele Farizi mu 'ɛ waa mɛɛ -yrekooza klele 'ɛ ma. -Amasroyi, mɛɛ -yrekooza klele 'ɛ -yoo 'bhii- 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sekɛ.

² Pɛ 'tole- pɛ 'ke 'bhɛ tagaanle -o, -o nu 'bhɛ tapwɛɛ -yrekpaa' do; 'bhɛɛ- gaanyiza 'tole- gaanyiza 'ɛ, mɔkpen' nu 'bhɛ dɔɛ.

³ 'Bhɛla- -yile, 'ke 'ka -jan mu 'la 'kpen □woa -bi zi -gblo 'yi, mɔkpen' nu 'mu male -yrekpaa' kpataakpa. 'Bhɛɛ- 'ke 'ka swɛɲswɛɲ 'yi janwoa- mɛɛ 'trɔn 'yi 'fɛ -liitanle -la, -o nu 'pɛɛnɛ- 'bhɛ 'wolele 'fɛ mu wiin-; 'bhɛɛ- mɔkpen' 'bhɛ 'yima-»

-Koo' -gblaan' ma mi -le -dela -le ɛɛ? (Matie 10.28-31)

⁴ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele 'ezin- dɔɔ: «'N' 'bhɛgwɛn- mu, mɛɛ 'la zan mu 'ke -o mɛɛ □dia, 'bhɛɛ- waa sɔ -za 'bhɛɛke do klele- 'bhɛ blaɛn 'ka 'laa -gblaanɛ' 'bhɛ zan mu 'ɛ 'lɛɛ.

⁵ -Ka 'ka 'trɔnkpa doo, 'ka sɔ -gblaanle' mɛɛ 'la zan 'lɛɛ-, 'bhɛ zan -le -gɛ: -Waanbhaa' 'la sɔ mɛɛ 'niigole -a -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ blaɛn, -e 'ka blin -jranama 'tɛ 'yi. Wɛn 'gbu 'ɛ ni, -ka -gblaan 'bhɛɛ- 'lɛɛ.»

⁶ «Waa sɔ 'vɔnɛ 'soo gɔnle- -gɔli' 'tanbha ple ma ɛɛ? 'Dun- -o do 'kpɔ -za 'laa ni -Waanbhaa' 'kpee.

⁷ 'Dun- 'ka mabhaabhɔ 'ke 'bhɛ kan 'vɔnɛ 'srɛ ta. Ali-, -e 'ka 'wiin- winbhɛ mu 'ɛ 'kpen 'liidɔ-. -Ayile 'ka 'laa -gblaanle' -titi.»

Dɔɛ Zesu a -za 'ɛ □la, 'bhɛ 'pegee 'e -bangole -a -yi

(Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'n' 'sɔwɛɛ ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia mɔkpen' 'yrɛ ma kpataakpa 'kaa 'bhɛ -o 'an pɛ mɛɛ 'le, Bhaaplɛn Gbe 'ɛ nu a pele -Waanbhaa' a -mɛkɛ' mu 'ɛ 'yrɛ ma 'kaa -yaa pɛ -le 'bhɛ zan 'ɛ 'le 'ezin-.

⁹ 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'a □pia mɔkpen' 'yrɛ ma kpataakpa 'kaa yaa 'mi dɔ, Bhaaplɛn Gbe 'ɛ nu a pele -Waanbhaa' a -mɛkɛ' mu 'ɛ yrɛ ma dɔɔ yaa 'bhɛ zan 'ɛ dɔ 'ezin-.

¹⁰ 'Ke mɛɛ 'la zan Bhaaplɛn Gbe 'ɛ ma jan -yoo □woa, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan a -sroma 'yanɛ-. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan *Lii 'Wɛn 'ɛ ma jan -yoo' □woa, -Waanbhaa' 'laa nu 'bhɛ zan a -sroma 'yanɛ- -titi.»

¹¹ «'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu -ja 'ka 'le Zuufu mu daanfɛ' mu □la oo, 'kitikan mu 'ɛ ba oo, 'bhɛ 'pegee -koo' ta mɛɛ gbɛlaan mu 'ɛ ba. 'Bhɛɛ- 'ke -o -kpan -kpalaa' 'ka 'lii, 'ka nu 'ka 'gbu ta gwɛdan -jan yɛkɛ- 'la 'wole- 'ka 'laa 'bhɛ yienkanle.

¹² -Amasroyi, 'ka nu -jan yɛkɛ- 'la 'wole-, Lii 'Wɛn 'ɛ nu 'bhɛ dɔɛ 'ka 'kpee 'bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba.»

-Naflo zan -za 'yaango- kle do ma -gɔɔn

¹³ 'Bhɛ blaɛn bhe 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ 'plɛn- mɛɛ do 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, -a pe 'n' nɛɛnɛ- 'ɛ ni dɔɔ 'o 'ciɛn 'la 'ke 'o dɛ 'bhɛ □twa 'o ni, -e 'bhɛ -yiciɛn' 'o ma.»

¹⁴ Zesu pe -a ni dɔɔ: «'N' 'bhɛgwɛn-, -dele 'mi □kla 'ka ta 'kitikan mi 'le, 'bhɛɛ- -dele 'mi □kla 'kaa- pɛ mu -yiciɛn' mi 'le ɛɛ?»

¹⁵ 'Bhɛ blaɛn, 'ke -ya pele- -o 'kpen ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele -naflo maza mu -lɔɔ 'ɛ ma. -Amasroyi bhaaplɛn do -si 'ɛ -dan' 'laa 'ke -a 'koope- do -kplɛn mu 'le, 'ali- 'kee- □kla 'ke pɛzan -gbɛnɛ do 'le.»

¹⁶ 'Bhɛla- -yile, 'kee- -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ bɔle- -o ni dɔɔ: «-Naflo zan do a gba mu 'ɛ 'lɛɛla-.

¹⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -e -yaa pe 'zi -a 'gbu 'kpee dɔɔ: «'N' nu -a kleɛ 'nale- -a ma ɛɛ, -amasroyi 'an gba la pɛ mu 'ɛ -o 'klayɛ- laa -o 'n' 'koo.»

¹⁸ 'Bhɛɛ- -za do -dwa -a 'kpee 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N' nu -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- kleɛ. 'N' nu 'an pɛbhɛ 'kla 'fɛ mu 'ɛ 'wilɛ-, 'bhɛɛ- 'n' -wo dɔ gbɛ drɛɛ wo 'ke mu gbɛlaan 'yiya- -a -lwa mu 'ɛ ni. 'N' nu 'an pɛbhɛ 'pegee 'n' 'ciɛn mu 'ɛ 'kpen 'klalɛ- 'woo- 'fɛ mu 'ɛ □la.

¹⁹ 'Bhɛ blaɛn, 'n' nu -a pele 'n' 'gbu 'kpee dɔɔ: 'Mi 'e 'ciɛn -bebe mu □klaa 'fɛ mu 'ɛ □la, -o nu 'sɔɛ- 'e 'lɛbɔle lɛɛ -bebe ta.

'Bhela- -yile, 'e 'yitre-, 'bhεε- bo pεbhlele 'pegee -wεεn 'mile ma, 'bhεε- 'e -zabla'.>

²⁰ 'Dun- -e 'bhe 'pelawoa bhe, 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dɔɔ: <Mεε klo, -zɔn -bi 'lεε- zi, 'η nu 'e 'nii- 'ε gole 'e 'yi. 'Bhεε- 'yee 'cien mu 'la 'kpen magaanna -o nu bole -de 'gbu -la ni εε?>>

²¹ 'Bhela- -yile, 'ke Zesu 'a pele -o ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan bole -o -naflo mu -lεkpale ma 'eke- ta -a 'gbu ni, 'bhεε- 'ke yaa -o pezan 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, -za 'yansi 'la bhe 'bhe -le ten 'bhe zan 'ε ma.»

'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi (Matie 6.25-34)

²² 'Bhe bla, 'ke Zesu 'a pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ka nu pe 'la 'bhlele-, 'bhe 'pegee 'ka nu dunε- 'la klale 'ka ta, 'ka 'laa 'mu do 'kpo -za yienkanle.

²³ -Amasroyi bhaaplen -si 'ε 'bhe mabhaabhɔ bhle pele ta, 'bhe 'pegee -a 'fle 'bhe mabhaabhɔ dunε- ta.

²⁴ -Ka laanima maanne- mu 'ε -glin doo! Waa pεbhe bɔ, 'bhεε- waa pe bhaa kan. 'Bhe 'pegee pεbhe zre dɔle laa -o 'kɔɔ, 'dun- -Waanbhaa' -o -lεbɔ' yi 'oo yi. 'Bhεε- 'dun-, 'ka mu mabhaabhɔ maanne- mu ta.

²⁵ 'Ka -de 'gbu -le sɔ -a 'gbu -si 'ε sa baan 'klale -a ba -a ma 'ηgami mu 'ε 'kɔɔ εε?

²⁶ 'Ke 'ka ma 'ηgami 'laa sɔ 'ka 'gbu 'si 'ε sa baan' 'klale -a ba, -mele □kla 'bhεε- 'ka -o 'ka blina- yiendɔ 'zi -za 'bhεεke -vin mu 'ε 'yi εε?

²⁷ -Ka 'ka 'yrekpa doo, gba la -bɔn mu 'ε 'bhɔgbeya 'ε ta. Waa yewo, 'bhe 'pegee waa dunε- sra. 'Ali- -bhlenge Salomɔ a -nafloya 'ε ta, -a -baale' -lreleya -yi 'laa 'yale- -o do 'kpo -baagbeya 'ε ni.

²⁸ 'Ee! 'Ka 'kpale- la -Waanbhaa' 'yi 'de! 'Ke -Waanbhaa' -bɔn mu baa, -bɔn mu 'la -woo -zɔn gba la, 'bhεε- too -o nu klele 'kpaciepe 'le. -Mela ma 'bhεε- yaa nu 'sɔle- 'ka mu -baale' εε?

²⁹ 'Bhela- -yile, 'ka 'laa 'ka 'bhle pele 'pegee 'ka 'mi pe -za yienkanle.

³⁰ -Amasroyi, 'drunyan 'yi mεε mu 'la waa -Waanbhaa' dɔ, 'mu -le 'bhe -za 'yansi mu 'ε -glin. 'Dun- 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma, 'ka De 'bhe 'kpen dɔ.

³¹ Droon' -ka -Waanbhaa' a pe -bhlengebeya zi 'ε 'bhεε- ziglin- 'elwale 'pe, 'bhεε- -e nu -za -vin mu 'ε 'kpen 'nale- 'ka ni boolazi.»

Lafle' 'yi -naflo mu laa sɔ yanle- (Matie 6.19-21)

³² 'Bhe bla, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'An -bhlaa 'le 'fientronne do, 'ka 'laa -gblaanle! -Amasroyi, -e -swa 'ka De -Waanbhaa' ni 'kee- yaa -bhlengebeya -wa 'ε na 'ka ni.

³³ -Ka 'ka 'cien mu 'ε 'kpen gon, 'bhεε- -ka -o ma pe 'ε 'na 'kɔɔflenzan mu ni. -Goli' 'kpa -bɔtɔ mu 'la 'ke waa sɔ 'siele, -ka 'bhe mu kle 'ka 'gbu ni, 'bhe 'pegee -ka 'kaa -naflo mu 'ε zredɔ lafle' 'yi, 'kooko- waa nu yanle 'bhe □nɔɔ ye. -Amasroyi -faannii' mu laa nu -o ye, 'bhεε- -woo faan 'bhe □nɔɔ ye, 'bhe 'pegee -wlenne' mu laa nu 'sɔle- -o 'siele.

³⁴ -Amasroyi 'yaa- -naflo 'ε 'kpale- -o yre 'la □nɔɔ, 'e zru 'pegee 'e 'yrikpale -o 'bhεε- yre 'ε ta.»

Yewone mu 'la 'yri 'laa go 'mu 'gbu -za 'le

³⁵ Zesu pe mεε mu 'ε ni dɔɔ: «'Yi 'oo yi, 'ka 'yri 'wlale- bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bhεε- 'kaa- lanbha mu 'ε 'bhile- kle.

³⁶ 'Bhεε- -ka kle 'bhii- 'fe do -la yewone mu 'ε gbεen-. -O yri -o -waa' 'fezan- 'ε nule ta 'ke 'bhe da le dɔyre □nɔɔ 'feti 'ε ta. 'Kooko- 'ke 'bhe □nwa 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'bhεε- 'ke 'bhe kɔkɔdia -o ta, -o sɔ 'fe 'ε 'liigole 'bhe ni.

³⁷ 'Ke -waa' 'fezan- 'ε □nwa, 'bhεε- 'ke 'bhe □bhwa -o ta 'ke -woo -o -yre ma, -waa pe -yi nu -nrals'. 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε- 'ε ma dɔɔ 'yee- 'fezan- 'ε -e nu 'sentru do dɔle -a 'saanla□, 'bhεε- -e nu -yaa' yewone mu 'ε 'siile- pele ma, 'bhεε- 'yee- 'gbu nu 'mu a pele 'ε dulale 'mu □la.

³⁸ 'Kee- □nwa blandreyi 'oo, 'kee- □nwa blandreyi -zanta' oo, 'bhεε- 'kee- □bhwa -o ta 'ke -woo -yre ma, -waa pe -yi nu -nrals'»

³⁹ «-Ka 'ka 'tronkpa 'elrele -jan 'lεε- □la: 'Ke 'fezan- do -yaa -faannii' 'ε nu 'bhla 'ε dɔ -yaa' 'fe 'ε □la, yaa -yaa nu yidele, 'bhεε- -ya to 'ke -faannii' 'ε wla -yaa' 'fe 'ε □la.

⁴⁰ -Ayile, 'ka mu, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za le. -Amasroyi 'ke 'ka 'yri 'laa -o Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ ta 'waati 'la ba, -e nu nule 'bhɛɛ- 'waati 'ɛ ba.»

Yewone wlan do 'pegee yewone 'yoo- do ma -gɔɔn
(Matie 24.45-51)

⁴¹ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, 'yoo- 'bhe -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bɔ 'zi 'o mɔɔ do -kplɛn -la ma taa- 'ya bɔ 'zi mɔkpen' -la ma ɛɛ?»

⁴² Mɛɛzan Zesu 'a 'lɛkwɛn- 'yee- Pieri ni dɔɔ: «'Ke yewone 'la 'lɛdɔɔle -o, 'bhɛɛ- -a zru -o do, -a zan nu 'a 'kpale- -yaa' 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ 'kpen 'wiinj-; 'kooko- -e sɔ pele nale- 'mu ni pele 'waati 'ɛ ba.

⁴³ Yewone 'la 'ke -a zan 'ɛ ɔbhwa -a ta 'ke -yoo yewo 'zi 'elrele, 'bhe yewone 'ɛ 'bhe a pɛ -yinra'.

⁴⁴ 'Mi pe 'ka ni 'ɛ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'fɛzan- 'ɛ nu -a 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'kpen gbɛkpale -a 'kɔɔ.

⁴⁵ 'Dun- 'ke 'bhe yewone 'ɛ -e -yaa' ye 'ɛ ɔtwa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- -ya ɔpia -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N zan -o -mɔ 'zi -yaa' taa 'ɛ ta, yaa nu nule 'saanibhe.> 'Bhɛla -yile 'kee- 'fɛ 'ɛ ɔla yewone 'gwlaan- -vin mu 'ɛ 'pegee yewo le mu 'ɛ zɔnle -saan, 'bhɛɛ- 'kee- ɔbwa pɛbhlele 'pegee -wɛɛn 'mile- ma, 'bhɛɛ- 'kee- -wɛɛn dɛ.

⁴⁶ 'Kee- ɔbwa 'bhɛɛ- klele ma, -a zan nu yi 'ɛ 'pegee 'bhe 'nu 'waati 'ɛ nu 'klalɛ- -a ba. 'Bhɛla- -yile, 'bhe nu -a 'krowole 'eyɔɔle -e -za 'yoo- oo -za 'yoo- mu 'la 'kpen ɔkla 'mu -zayi'. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu laa gbilaan -Waanbhaa' -lɛɛ -a dɔ nu klele 'mu ta -yɛn 'ɛ 'ke ba.»

⁴⁷ «'Ke yewone 'la -ya zan zru maza dɔ, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'bhe klele, -o nu 'bhe yewone 'ɛ zɔnle 'ebebele.

⁴⁸ 'Dun- 'ke yewone 'la 'bhe 'laa 'bhe zan zru maza dɔ, 'bhɛɛ- 'ke -a kleza -yoo' 'ɛ ma -yoo 'ke zɔnpɛ 'le; -o nu 'bhe yewone 'ɛ zɔnle sanɛ-. 'Bhɛla- -yile, -o -za -bebe -naa mɛɛ 'la zan ni, -o nu -za -bebe 'yɛwole 'bhɛɛ- zan ma. 'Bhɛɛ- -o -za -bebe gbɛkpaa- mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu -za -bebe 'yɛwole 'bhɛɛ- zan ma 'ezin-.»

Zesu pe dɔɔ mɛɛ mu -yicienle nu klele -a 'tɔ 'ɛ -zayi'

(Matie 10.34-36)

⁴⁹ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'N ɔnwa 'te -la bɔle 'trɛ ta, 'bhɛɛ- 'ɛ 'yaa- zi bi 'bhii- -wa ɔbhia gban.

⁵⁰ -Yɛn -gbɛnɛ do -o zan baale 'mi ta, 'bhe nu klele 'bhii- 'ɛ 'wiinjfele -yi ba. 'Dun- 'sani- 'bhe yi 'ɛ 'bhole- plɛn-, 'ɛ blina- yien -o.

⁵¹ 'Ka mu 'kpee ma 'ɛ ɔnwa yilabla 'nale- 'trɛ ta mu ni ɛɛ? 'Droɔn' 'ɛ ɔnwa -o -yicienyɛ -la nɔɔ-.

⁵² 'Kee- san -zɔn ma, 'fɛ do -la mɛɛ 'soo 'yicienle nu klele. -Ayile, mɛɛ yaga nu -o zibɔle mɛɛ plɛ ma, 'bhɛɛ- mɛɛ plɛ nu -o zibɔle mɛɛ yaga ma.

⁵³ 'Fɛ do -la mu ba, -nɛ dɛ nu 'bhe 'wlenle- 'bhe 'nɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -nɛ nu 'bhe 'wlenle 'bhe dɛ ma. 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, -nɛ nɛɛ 'ɛ 'bhe nu 'bhe 'wlenle- 'bhe 'lu ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -nɛ le do nu 'bhɛɛ- 'yansi za klele 'bhe nɛɛ ni. 'Ezin- le -naale' do nu -wlenle' 'bhe a le dɛɛ ma, 'bhɛɛ- le dɛɛ nu 'bhɛɛ- 'yansi za klele 'bhe 'naale- ni 'ezin-.»

Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o 'waati 'ɛ ma -tɔɔmasie mu 'ɛ 'yima

(Matie 16.2-3)

⁵⁴ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka la tilale ɔya 'kee- da -yɛɛbhe baayɛ nɔɔ-, 'kaa pe 'bhe yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe dɔɔ la -o zan banle. 'Bhɛɛ- -e ban.

⁵⁵ 'Bhɛɛ- 'ke -ploo 'kanle- -saan 'kee- da wɛyi- ba -yɛ ta, 'kaa pe dɔɔ -yɛɛ' nu -bhile'. 'Bhɛɛ- 'bhe -le kle.

⁵⁶ Mɛɛ -yɛkɔɔza kle mu, 'ka sɔ 'trɛ ta pɛ -tɔɔmasie mu 'pegee lafle' 'yi pɛ -tɔɔmasie mu 'ɛ -yimale, 'bhɛɛ- -mɛla ma 'ka 'laa sɔ -za 'la 'bhe -o kle 'zi -zɔn -gɛ 'bhe 'yimale ɛɛ?»

Mɛɛ do 'pegee -a -sɔɔnnii' do sɔ -bɛngole gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

(Matie 5.25-26)

⁵⁷ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «-Mɛle -kla 'bhɛɛ- pɛ 'la 'bhe 'lɛdɔɔle -o 'ka 'laa sɔ 'bhe dɔle- 'ka 'gbu 'kɔɔ ɛɛ?»

⁵⁸ 'Ke -za do -o 'ka 'pegee mɛɛ do plɛn-, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya zi 'bhii- -e ge 'ɛ 'le -klu ta, dɔ klen 'kee 'bhe -za 'ɛ 'yɛbago 'bhe mɛɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ka kpa do ma 'ka ge

bhla zi zi 'e 'lii. 'Kebhlaale, 'kee- -ja 'e 'le -klu ta, 'kitikan mu 'e ba, 'mu nu 'e 'kpale- -kasofe gooba mu 'e 'koo, 'bhεε- 'mu 'e bo -kaso 'yi.

⁵⁹ 'Mi pe 'e ni doo 'sani- 'e 'pwele- plen- 'bhe -kaso 'e 'yi, -e -goli' yεke- 'la -kpan -balaa' 'e ta, 'e nu 'bhe 'kpen gbawole 'ke 'bhe ge 'tenle- 'e 'koo -goli' bhe do 'e ma.»

13

Zesu pe mεε mu 'e ni doo -o 'plo- -o 'taawogbeya -yoo' 'e ma

¹ 'Bhe 'waati 'e ba, -janmatii Pilati mεε 'ke mu winbwa- 'kaa 'mu ge Galile 'kleen 'e 'yi mu 'e 'ke de. 'Bhεε- 'yee- Pilati 'bhe mεε mu 'e yien 'e 'pegee -waa' 'sraka go wi yien mu 'e 'yizaala 'eke- ba, 'bhεε- -yoo □kla 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'waati 'la ba, 'ke mεε 'ke mu 'bhe -za 'e 'yilrokpale -a ma.

² -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «-O 'woo- Galile 'kleen 'yi mu 'la □dia, 'ka mu 'kpee ma -waa' -za 'yoo- mu 'e -woo 'ebebele 'ke 'bhe kan Galile 'kleen 'yi mεε -vin mu 'e 'mu a pe 'e ta εε?

³ 'Yooye-! 'Mi pe 'ka ni doo 'ke 'ka 'laa 'ploole- 'kaa- -za 'yoo- mu 'e ma, 'ka nu klele siele 'bhii- 'woo- Galile mεε mu 'e gbεen- 'ezin-.

⁴ 'Bhεε- 'ezin-, Siloe 'fεgwle- 'e 'klalaa- mεε vu ta 'srwaa- 'la ta Zeruzalemu, 'ka 'mu 'kpee ma 'woo- mεε vu ta 'srwaa- 'e -o kleza mu 'e 'yoo- -yiya' 'ke 'bhe kan Zeruzalemu mεε -vin mu 'e 'kpen ta εε?

⁵ 'Yooye-! 'Mi pe 'ka ni doo, 'ke 'ka 'laa 'ploole- 'kaa- -za 'yoo- mu 'e ma, 'ka nu klele 'siele 'bhii- Zeruzalemu mu 'e gbεen-.»

-Yri diinj 'la yaa bhaa kle

⁶ 'Bhe blaen, 'ke Zesu -goon do bole- -o ni doo: «Mεε do -yri diinj do □swa -yaa' -droo gba 'e 'yi. -Yri bhaa 'kan bhla 'e 'bhole- 'ke 'yee- mεε 'e 'nule 'yee- -yri bhaa 'e 'kanyre- □noo. 'Dun- yaa 'bhe bhaa do 'kpo 'yele- 'bhe 'yi.

⁷ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- -droo gba la yetane 'e ni doo: «-A 'san lee yaga ma 'ke 'η nu -yri 'lee bhaa -glinle' -a -yi, 'bhεε- 'naa -a bhaa do 'kpo 'yele- -lido'. Lee -bhεeke' ta, 'ke yaa -a bhaa klele, -a takan', -mela

ma 'bhεε- -a 'sole- -o bhaa ma yre 'lee- □noo εε?>

⁸ 'Dun- -droo gba la yetane 'e 'bhe pe 'yee- mεε 'e ni doo: «'N zan, -a 'to 'ke lee- 'e 'bhe 'kan 'a ta doo. 'N nu -gluu do 'kanle- -a zi, 'bhεε- 'η gveni kla -a zi 'kooko- -a nii- zinaa' -a ta 'elrele.

⁹ 'Ke 'bhe □kla, -doke' -e nu 'sole- -a bhaa klele- lee- 'Ke yaa -bhaale' 'e nu 'sole- -a takanle.»>

Zesu gade le do -bheela -yitre' yi 'e ma

¹⁰ *-Yitre' yi do ma, Zesu 'yaa- mεε mu daan 'zi -Waanbhaa' a -jan 'e 'le Zuufu mu daanfε' do -la.

¹¹ Koo -la ga -yaa le do ma 'bhe daanfε' 'e □la. Lii -yoo -le 'bhe ga 'e □bwa 'yee- le 'e ma. -A lee vu ta 'srwaa- -le -yaa bhe, 'ke koo -la ga -a ma, 'bhεε- yaa -yaa so -a -ledoole.

¹² Zesu 'a 'yelowoa 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: «Le -ne, 'e koo -la ga 'e -gwa -zon.»

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'e gbε 'kpale -a ma, 'bhεε 'bhe yre do 'kpo 'e □noo bhe, 'ke -ya -ledoole, 'kee- dulale -a gaan ta. 'Bhεε- 'kee- -Waanbhaa' 'tobhole.

¹⁴ 'Dun- 'bhe Zuufu daanfε' 'e □la -kunlii 'e 'bhe 'bhe zrupliila doo -mela ma 'bhεε- Zesu 'yee- le 'e 'bheela- -yitre' yi 'e ma εε. 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- mεε mu 'e ni doo: «-Gbεeyi' do 'e □la, yewo yi -o -yrekpaa' 'srwado-, 'ka 'so nule- 'ka 'bheeyre- □noo 'bhe yi mu 'e 'le. 'Dun- -yitre' yi 'e 'bhe 'laa -o 'ke -bhe yi 'le.»

¹⁵ -Ayile, 'ke Mεεzan Zesu 'a 'pele -a ni doo: «Mεε -yrekooza kle mu! -Yitre' yi 'e ma 'ka 'kpen do do laa 'kaa- dri mu pwe -waa' wele- mu 'e 'yi, 'bhεε- 'ka 'plo- 'kaa- -soofaline mu 'e ma, 'kooko- -o ge -yi 'mile- to 'e 'le ma εε?

¹⁶ 'Bhεε- -koo' 'taa- Abraamu 'nranε- 'lee-, 'ke -Setran' 'a 'yrela- lee vu ta 'srwaa- ta, 'ali- 'kee- □kla -yitre' yi 'le oo, 'naa so a 'ploole bi εε?>

¹⁷ Zesu a -jan 'lekungbeya 'e 'bhe -yral- adwa -o 'kpen ma. 'Dun- -e -yaa 'sole- maza -gbene -gbene mu 'la kle 'zi, mεε mu 'e zrukpaale -yaa 'bhe 'yi.

-Waanbhaa' a -bhleighbeya 'e zisan -za 'fientronne -la klele ma (Matie 13.31-33; Maki 4.30-32)

18 Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'N sɔ *-Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -wa 'ɛ 'kpale -mɛ pɛ -la ma ɛɛ?

19 -Yoo 'bhii- -yri diinj 'la -wa sii mutaadi 'bhe bhɛnɛ- do gbɛɛn-. Mɛɛ do 'bhe mutaadi bhe ɔbwa -yaa' gba 'ɛ 'yi. -E ɔbhwa, 'bhɛɛ- -e gbaandia-, 'bhɛɛ- -e ɔkla 'ke -yri diinj -gbɛnɛ do 'le. 'Bhɛɛ- maannɛ- mu 'mu 'fɛ ɔkpa-a -a gbɛ mu 'ɛ 'yi.»

*'Bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ ma -gɔɔn
(Matie 13.33)*

20 Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'N sɔ *-Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -wa 'ɛ 'kpale -mɛ pɛ -la ma ɛɛ?

21 -Yoo 'bhii- 'bluu -pɛɛ 'wɛn 'sɛkɛ do. 'Ke le do 'a 'yizaala 'kilo mia do 'bhe 'soo 'bluu -pɛɛ ba, -e 'bhe 'bluu -pɛɛ 'ɛ wɛn.»

*Krisi a zi 'ɛ -yoo 'bhii- 'fɛlii kprɛnɛ- do
gbɛɛn-
(Matie 7.13-14; 7.21-23)*

22 Zesu ge bhla zi Zeruzalɛmu, -e -yaa 'kan zii' -wa -gbɛnɛ mu 'pegee -wa 'nɛ mu ta.

23 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke mɛɛ do 'a 'lɔɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, mɛɛ sanɛ- -le nu gɔɛ -za -yi ɛɛ?» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ:

24 «-Ka dɔ 'egloole, 'bhɛɛ- 'ka wla 'fɛlii kprɛnɛ- 'ɛ 'lii. -Amasɔyi 'mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ mɛɛ -bebe mu nu -a pele 'kaa -o wlayɛ -glinle', 'bhɛɛ- 'duɲ- waa nu 'sɔɛ- wlale-»

25 «'Ke 'fɛzan- 'ɛ -ya -wɛnna bhla 'la ba, 'bhɛɛ- 'kee- 'fɛlii 'gborobhe 'ɛ ɔbwa 'ke 'ka -o 'bhe bhla 'ɛ ba 'pɛɛlii-. 'Ke 'bhe ɔkla, 'ka nu kɔkɔdele 'sanɛ- -a ta 'ke 'kaa pe dɔɔ: <Mɛɛzan, 'o mɔɔ -le, 'fɛ 'ɛ 'liigo- 'o ni>. 'Bhɛɛ- -e nu a -lɛkunɛ 'ka ni 'fɛ 'ɛ 'kpɛɛ dɔɔ: <'Naa 'ka dɔ.>

26 'Bhe bhla 'ɛ ba, 'ka nu -a pele -a ni dɔɔ: <-Kɔɔ' pɛbhla- 'eke- zi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -yi ɔmia 'eke- zi, 'bhɛɛ- 'e mɛɛ mu -daanna 'waa- -wa 'ɛ 'kpɛɛ -gbleba mu 'ɛ ta.>

27 'Bhɛɛ- Mɛɛzan nu -a pele 'ka ni 'ezin- dɔɔ: <'Naa 'ka dɔ, -ka 'ka 'plɛnɔ- 'ɲ ma, 'ka mu -za 'yɔɔ- kle mu.>

28 'Bhe yi 'ɛ 'le, 'ke 'ka Abraamu 'pegee Izaki, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a *-lɛla' janwo mu 'ɛ 'kpɛn ɔya bhla 'la ba *-Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -wa 'ɛ ta, 'ka nu 'ka

gbɛnɛbhe mu 'ɛ 'sɔnkpale 'bhɛɛ- 'ka wisi; 'bhɛɛ- -o nu 'ka blinɛ 'pɛɛlii-.

29 -Amasɔyi mɛɛ mu nu dale 'drunyan -danma' yɛ 'ɛ 'kpɛn ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -o nu pɛbhlele -Waanbhaa' a -bhlenɔgbeya -wa 'ɛ ta.

30 'Bhe ya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'ke mu -o zi zilɛɛ- mu 'le -zɔn, 'duɲ- 'mu nu klele -zanta' mu 'le too. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'ke mu -o -zanta' mu 'le -zɔn, 'duɲ- 'mu nu klele zilɛɛ- mu 'le too.»

*Zesu -janwoa Zeruzalɛmu ba zayi'
(Matie 23.37-39)*

31 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Farizi mu 'ɛ 'ke mu ɔnwa Zesu -din 'bhɛɛ- -o pe a ni dɔɔ: «'E Go -gɛ, 'bhɛɛ- 'e ge yɛ -bhɛɛke' do ɔnɔɔ, -amasɔyi -bhlenɔgbɛ Erɔdi -a zi 'bhii- -yee' dɛ.»

32 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka ge a pe 'yee- -gbɛnɔgbɛni 'plalu mɛɛ 'la bhe -a ni 'kaa: 'Mi -o 'zina mu -gbin 'zi mɛɛ mu zi; 'bhe 'pegee 'ɲ 'yoo- gade mu -bhee 'zi -zɔn 'pegee too. 'Bhɛɛ- 'ɲ nu yanɛ 'ɲ 'woye- 'ɛ 'le -yɛkpa-a' yaga mi 'ɛ ma.

33 'Bhɛla- -yile, 'ɲ nu 'ɲ 'yɛgbaanɛ Zeruzalɛmu 'taa ta gele 'ɛ zi, -zɔn 'pegee too, 'bhɛɛ- tootama. -Amasɔyi -Waanbhaa' a -lɛla' janwo mi 'ɛ yaa sɔ gale- yɛ -bhɛɛke' ɔnɔɔ 'ke yaa 'e go Zeruzalɛmu do -kplɛn ba.

34 «'Ee! Zeruzalɛmu -wa la mu, 'Ee! Zeruzalɛmu -wa la mu! 'Ka mu -le -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- 'kee- mɛɛ 'la zan mu 'winbwa- 'ka ta, 'ka kpɔti pa 'mu ma, 'bhɛɛ- 'ka 'mu dɛ. Yaa 'sanɛ- -zɔn ma 'ke 'an pe dɔɔ 'ɲ 'yoo- 'ka 'lɛkpale 'eke- ta 'bhii- maa da do 'bhe 'nɛ mu 'ɛ 'lɛkpa 'eke- ta -a gbɛnɔn- mu 'ɛ ɔla gɔnɛ- 'la gbɛnɛ-. 'Duɲ- 'ka 'laa dɔɛ -a -la do -titi.

35 -Ka 'ka 'trɔnbado doo, -Waanbhaa' nu 'ka do -kplɛn 'tole- -a nɔɔ-. 'Bhɛɛ- 'mi pe 'ka ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ: 'ka 'laa nu 'ɲ 'yele- -li 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- 'ka nu -a pele yi 'la 'le dɔɔ: <Mɛɛ 'la zan -o zan Mɛɛzan -Waanbhaa' 'tɔ 'ɛ 'yi, bhaa 'e -dɔɔbo!'>»

14

*Zesu -mlaan gade mi do -bheela -yitrɛ'
yi do ma*

1 *-Yitre' yi do ma, Zesu -ja pebhlele Farizi mu 'e -o -kunlii 'e do ba. -O 'pegee Farizi mu 'la 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi, 'mu -yaa -a kleza mu 'e 'klosikun zii'.

2 'Bhe klele 'te, 'ke mee do nule- dulale Zesu 'le ma: -mlaan ga -yaa 'bhe mee 'e ma.

3 -Ayile, 'ke Zesu 'woo- 'Tonj daan mu 'e 'pegee Farizi mu 'e 'lrokpale dɔɔ: «-Kɔɔa' 'tonj 'e ta, -o so mee -bheele' taa- waa so -a -bheele' -yitre' yi 'e ma ee?»

4 'Bhe- 'duj-, -o tagale □bwa. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'e gbe 'kpale gade mi 'e ma, 'ke 'bhe 'bheele, 'bhe- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ 'bhe ge 'bhe ba -le ma.

5 'Bhe blaani, 'ke Zesu -o -lrokpale dɔɔ: «'Ka -de 'gbu -le 'kee- -kla -a -ne 'le oo, 'kee- -kla -yaa' dri do 'le oo, 'ke 'bhe -balaa' -klonj do -yi -yitre' yi do ma, yaa nu 'bhe gole 'yee- -klonj 'e yi 'yee- -yitre' yi 'gbu 'e ma ee?»

6 'Bhe- waa 'sole- 'bhe 'lekunle -a ni.

Zi -lee yaayre a -za

7 Zesu 'a 'yelawoa 'bhii- -o mee mu 'la 'kpen 'siila- peleyre 'e □nɔɔ, 'mu 'kpen 'yaa- zilee- yaayre -lrele' mu 'e 'mu -la makun' zii', 'kee- -gɔɔn dɔ bole- dɔɔ:

8 «'Ke mee do 'e 'siila- le dɔyre nɔɔ- zablal' do ta, 'yaa gele yaale zilee- yaayre 'e 'bhe □nɔɔ. -Amasroyi 'ke -o mee -bheeke' do -siila 'yee- le dɔyre 'e □nɔɔ, 'bhe- 'ke 'bhe gbalaan -yiya' 'bhi ni 'ezin-

9 'bhe- 'ke 'ka 'kpen zeti- mi 'e □nwa 'waati 'la ba, 'ke -ya □pia 'bhi ni dɔɔ: <'E 'wlen-, 'bhe- 'e 'yaayre- 'e 'na mee 'lee- ni.> 'Ke 'bhe □kla, -yrala' nu dɔle 'e ma, 'bhe- 'e nu gele yaale mɔkpen' -zanta' zizan-

10 Droon' 'ke -woo 'e 'siila- yre do □nɔɔ, ge yala- mɔkpen' -zanta' yaayre 'e 'bhe- □nɔɔ; 'kooko- 'e zeti- mi 'la 'bhe 'e 'siila-, 'ke 'bhe 'a □ya 'bhii- zizan- 'yaayre- 'e -gaale' laa -o 'e ba, 'bhe so -a pele- 'e ni dɔɔ: <'Nj 'bhegwlen- nu yala- zilee- -ge!> 'Ke 'bhe □kla, 'e ngblo ma so 'ngole -o mee mu 'la 'kpen 'siila- 'mu 'yre ma.

11 -Ayile, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'bhe 'gbu magbaande mee ma, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e mavεεε, 'duj- 'ke mee 'la zan 'bhe 'gbu mavεε, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e magbaandεε.»

12 'Bhe- mee 'la zan Zesu 'siila- pebhleyre 'e nɔɔ-, Zesu pe 'bhe ni dɔɔ: «'Ke 'ya zi 'bhii- 'e mee mu 'sii- pebhle ma 'e ba -yrekpaal' oo, yromazi oo, yaa klele 'e 'bhegwlen- mu oo, 'e neene- mu oo, 'e 'yienii mu oo, 'e -din -naflo zan mu 'e -o 'kedo- 'kpo 'le; 'kooko- 'bhe mu laa nu 'e 'siile- 'ezin- pebhle ma 'mu ba, 'bhe- -o 'yaa- -za 'wlan 'e -zigo' 'e ma.

13 'Duj- 'kee 'yoo- mee mu -lewεε' 'feti ta pele do klele-, 'kee- □kla 'kɔɔflenjan mu 'le oo, -flugba mu 'le oo, gaan 'siele- mu 'le oo, 'bhe 'pegee -yre 'wi mu, 'mu -la 'sii- 'yaa- pebhle 'e ma.

14 'Kee 'bhe □kla, 'yaa- pe -yi nu -nrale', -amasroyi waa nu 'sole- -a -zigole 'e ma 'ke -woo 'e sii pebhle ma -o ba boolazi. -Waanbhaa' nu 'bhe -zigole 'e ma mee -ledɔɔle mu bwe yi 'e 'le gale ba.»

Mee -lewεε' pekoo- -gbene do ma -gɔɔn (Matie 22.1-10)

15 Mee 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi, -o do 'bhe -jan 'la bhe 'bhe 'male-, 'ke 'bhe 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «-O nu mee 'la zan 'siile- pele ma *-Waanbhaa' a -bhlengbeya -wa 'e ta, 'bhe zan a pe -yi nu -nrale'.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «-Yrekpaal' do mee do mee mu -lewεε' pebhle -koo -gbene do -kla, 'bhe- -e mee -bebe -siila 'bhe ma.

17 Pebhle 'waati 'e 'bhole-, 'kee- yaa 'fe 'e □la yewone 'e do winbole 'kaa 'bhe ge a pe mee mu 'e ni dɔɔ -o nu, pe 'e 'kpen 'lebεngole -o.

18 'Duj-, -o 'kpen do do a 'pele- -saan 'bhe yewone 'e ni dɔɔ waa so nule- -yaa' peleyre 'e □nɔɔ. Mee -lwa mi 'e 'bhe pe 'yee- yewone 'e ni 'kaa -ya pe -a zan 'e ni dɔɔ: -A 'zoole-, dɔɔ yaa nu 'sole- gele- pebhleyre 'e □nɔɔ, -amasroyi -e gba do -lwa -e gele- 'pwele- 'bhe ta.

19 -A ple mi 'e 'bhe pe -a ni dɔɔ, 'bhe 'laa nu 'sole- gele- pebhleyre 'e □nɔɔ, -amasroyi 'bhe dri vu -lwa, 'bhe 'bhe gele- 'mu -yidanle 'bhe a gbabhe 'e ta.

20 -A yaga mi 'e 'bhe pe a ni 'ezin- dɔɔ 'bhe 'laa so gele- pebhleyre 'e □nɔɔ, -amasroyi 'bhe le do □sia 'edreεε.

21 'Bhe klele 'te, 'ke yewone 'e 'niinale -a zan ba, 'bhe- 'kee- 'woo- mē mu 'e 'wojan- mu 'e 'yiklale 'bhe 'koo. -Ayile 'ke 'fezan- 'e -ya zrupliile', 'bhe- 'ke -ya pele- yaa' yewone 'e ni dō: <Ge blaale- -wa 'e 'kpee -gbleba mu 'e 'pegee -kpan mu 'e ta, 'bhe 'kooflenjan mu oo, -flugba mu oo, -yre 'wi mu oo, 'bhe 'pegee mē gaan 'siele- mu, -o 'kpen 'sii 'kaa -o nu -ge.>

22 'Bhe blaani 'waati sa, 'ke yewone 'e 'nule -a pele -a zan ni dō: <'N Zan, 'e pe 'η mē 'la zan mu 'sii- 'η 'bhe □kla, 'duj- yaayre 'e 'ke □bwa, 'bhe- mē laa -o 'mu ta.>

23 'Bhe klele 'te, 'ke -a zan 'a pele- 'a ni dō: <Ge gba la zi mu 'e 'lii, 'bhe 'pegee 'fe -gberη mu 'e zi, 'bhe- -a pe mē nu 'e ni 'kaa -o nu kpanηma 'η ba, 'kooko- 'an 'fe so 'pale.>>

24 'Bhe- -e pe dō: <'N mē -lwa mu 'la 'siila- pele 'e ma, -o 'kedo- 'kpo laa nu 'an pe 'e 'ke 'bhlele.>

Mē kle Zesu a -klanlanē 'le gōne- 'la gbēn-

(Matie 10.37-38)

25 -Yrekaa' do, Zesu 'pegee -zamaa' 'sre do -yaa 'taawo zii' 'eke- zi. 'Bhe- 'ke -ya -le 'niinale 'mu ta, 'bhe- 'ke -ya pele- 'mu ni dō:

26 «'Ke mē 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe kle 'an pe -klanlanē 'le, 'ke 'η -za 'laa 'sole- 'bhe zan 'e ni 'ke 'bhe kan 'bhe de oo, 'bhe nē oo, 'bhe nēnē- 'gwlaan- 'pegee 'bhe nēnē- le mu ta, 'bhe 'pegee 'bhe 'gbu ta; 'bhe zan laa nu 'sole- klele- 'mi 'an pe -klanlanē 'le.

27 'Ke mē 'la zan laa dōle -yren 'e 'kpen -gloōn 'bhlele- -la 'fōke 'bhe ge 'tenle- -a gale ma, 'bhe 'kee- dō 'η zi, 'bhe zan laa so klele- 'mi a pe -klanlanē 'le.

28 'Ka -de 'gbu -le 'ke -ya zi 'bhii- -e 'sangaso do dō, yaa yalaa' 'elwale 'pe, 'bhe- -e nu -goli' 'yēke- 'la 'wlale- 'yee- 'sangaso dōle 'e 'yi, -e 'bhe nō. 'Bhe- 'kee- -a gbē nu 'sole- 'yee- 'sangaso 'e dōle- ta -e 'bhe 'yaango-.

29 'Ke yaa 'bhe klele 'elwale 'pe, 'kee- 'yee- 'sangaso 'e dōle- -saan, 'bhe- 'ke yaa -a -leyanle, -e nu klele mōkpen' a pe 'sōnsipe 'le.

30 'Bhe- mē mu nu -a pele dō: <Mē 'lē- -e -yaa' 'sangaso 'e dōle -saan, 'bhe- yaa 'sole- -a -leyanle.>

31 'Bhe klegbeya do 'e 'yi 'ezin-, -bh- lengbe 'e -dele so -wlenle' -bh- lengbe 'bheke do 'kaama- 'kaa -e gwledanle 'bhe ba, 'ke yaa -yaa' gwledan mu 'e 'nōle- 'elwale 'pe ēē? 'Kee- -yalaa' 'pe, 'bhe- -ya kle gōne- 'la gbēn- 'bhe- 'yee- 'pegee -yaa' gwledan mu 'waa vu 'e -o so gwledanle -bh- lengbe 'bheke do 'e 'pegee 'bhe a gwledan mu 'waa mia do 'e ba, -ya 'kpeledan 'bhe- ma 'elwale 'pe.

32 'Duj- 'ke -ya □ya 'bhii- waa so gele- gwledanle 'mu ba, -e mē do winbō 'bhe -bh- lengbe 'bheke do 'e ba, 'ke 'bhe 'laa 'bhōle- -li -o -din 'waati 'la ba, 'kaa -o 'ploog- wle 'e ma, 'bhe -o -bhoolaya dō -o plēn-.

33 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'ka do 'kpo 'laa so klele- 'mi a -klanlanē 'le 'ke 'bhe zan laa 'bhe 'niigole 'bhe 'kōpe- mu 'e 'kpen 'yi 'elwale 'pe.>

Wē -za

(Matie 5.13; Maki 9.50)

34 Zesu pe 'ezin- dō: <Mōkpen' 'a 'yaango- 'bhii- wē -o 'ke pe -lirele' do 'le. 'Duj- 'ke -a -nraleyā 'e -gwa -a -yi, -o so -a -nrāle' -mē pe -la -le ēē?>

35 Yaa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- -li 'tre 'pegee 'tre ti ma. 'Bhe- -e kle 'ke blin pe 'le. 'Ke -za 'lē- 'yima 'trōn -o 'ka ηgblo ma, -kaa -yima!>

15

-Bhlaa do ma -gōn

(Matie 18.12-14)

1 'Nisrakun mu 'e 'kpen 'pegee mē 'joo 'yōō- mu 'e -woo mabēnna Zesu -din, 'bhe- -woo 'trōnkpale -saan -a wojan mu 'e □la.

2 -Ayile, 'ke Farizi mu 'e 'pegee 'Toj daan mu 'e -woo zrupliile', 'bhe- 'ke -wa pele- 'eke- ni dō: <-Kaa -glin dō, mē 'lē- -e dō -a -la 'ke mē 'joo 'yōō- mu 'e nu yaale -a -din a ma, 'bhe- -o 'pegee 'mu pēhle 'eke- zi.>

3 Zesu 'trōnbōle 'bhe -jan 'e 'yi, 'kee- gōn 'lē- 'bhe bōle- -o ni dō:

4 «'Ke -bhlaa -kēmē do -o 'ka do 'kō, 'bhe- 'ke -a do □nia -o ba, yaa nu -o -vin

mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'e 'tolε- -a -zanta' -bon 'yi -bon 'bhlele- ma, 'bhεε- -e ge -a do 'la 'bhe □nia 'bhe ziglinyε nɔɔ- 'sani- -ya ye εε?

⁵ 'Ke -ya □ya, -a zrukpa' gbe -yɔɔ 'ε 'kɔɔ, -ya kpa -a bhlo ta.

⁶ 'Bhεε- 'kee- □nwa 'kele- 'fε 'lε ma, -ya bhεgwlen mu 'ε sii 'bhe -ya pe 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'bhεε- -kɔɔ' 'η zrukpa' maza 'ε 'yicien- 'eke- zi! -Amasroyi 'an -bhlaa 'lεε- □nia bi 'bhεε- 'an 'ye gbe drεεwoa- >>

⁷ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke -za 'yɔɔ- kle mi do 'kpɔ 'ploola- -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhεε- 'ke -ya 'gbu □naa -Waanbhaa' ni, zrukpa' -gbenε nu klele lafle' 'yi -Waanbhaa' ba 'bhe -zayi'; 'yee- do -kplen a zrukpa' 'ε 'bhe -gbenε 'yi nu yale 'ke 'bhe kan mεε -ledɔle mia yizie bhe vu ta 'srwayizie 'la 'ke 'mu laa 'ploole- 'mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- waa -o 'gbu 'nalε- -Waanbhaa' ni 'mu ta.»

-Goli' 'tanbha 'pu do 'la □nia 'bhe ma -gɔɔn

⁸ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhεε- 'ke -goli' 'tanbha vu -o le do 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke -a do 'kpɔ □nia -a 'kɔɔ 'fε 'ε □la, yaa -za 'lεε- 'bhεε- kle εε? 'Nj bhe -e -yaa' -lanbha 'ε bhi, 'bhεε- -e 'fε 'ε □la go -maa 'le 'elrele, 'sani- -ya ye.

⁹ 'Ke -ya □ya bhla 'la ba, -ya bhele mu 'ε 'pegee -a -din mu 'ε 'kpen sii, 'bhεε- -ya pe 'mu ni dɔɔ: <-Ka nu 'bhεε- -kɔɔ' 'η zrukpa' maza 'ε 'yicien- 'eke- zi! -Amasroyi 'an 'tanbha do 'lεε- -e □nia bi, 'bhεε- 'an ye gbe drεεwoa- 'ezin-!>

¹⁰ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'mi pe 'ka ni dɔɔ -Waanbhaa' a -mlεke' mu 'ε zrukpaale nu klele 'egbenele, 'ke -za 'yɔɔ kle mi do 'kpɔ 'ploola- -za 'yɔɔ klele ma, 'bhεε- 'ke -ya 'gbu □naa -Waanbhaa' ni.»

'Gwlaan- gblaan do gbe plε ma -gɔɔn

¹¹ Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «Mεε do gbe -yaa plε.

¹² -Yrekpa' do, -nwagwlen' mi 'ε pe -a dε 'ε ni dɔɔ: <'Nj dε, 'yaa- -naflo 'ε -yicien' 'o ma, 'bhεε- 'ye 'an pε 'cien 'na.> 'Bhela- -yile 'ke -o dε 'bhe a -naflo 'ε 'yicienle -o mεε plε -kpen ma.

¹³ 'Waati sa 'kanle- bla' -n, 'ke 'yee- -nwagwlen' mi 'ε -e -yaa' pε 'cien 'ε 'kpen gɔnle-. 'Bhεε- -e 'bhe ma -goli' 'ε □sia, 'kee- gele- 'kleen gbɔɔn do -yi. -E -yaa' -goli' 'ε 'kpen 'siela- le mu ta 'bhe 'kleen 'ε 'yi.

¹⁴ -E -yaan -a 'cien 'ε 'kpen 'sielele bhla 'la ba, 'ke -gu -gbenε do dole- 'bhe 'kleen 'yi mu 'ε ta. 'Bhεε- -a -yrebatedɔle -saan.

¹⁵ 'Bhela- -yile, -e -ja -kontran' 'kanle- 'yee 'kleen 'ε 'yi mεε do ba. 'Bhe mεε 'ε 'bhe pe a ni 'kaa -ya -yrekpa' 'bhe a □swa mu 'ε ba.

¹⁶ -E -yaa zi 'bhii- -wa gba □swa mu 'ε 'le pεbhle 'ε 'ke ba, 'duj- waa -a gbale 'bhe 'kedo- 'kpɔ ba.

¹⁷ 'Bhela- -yile, 'ke -ya 'kpeeledanle 'sanle -a 'gbu 'si 'ε ma, 'bhεε- 'ke -ya peledɔɔ: <'Nj dε a yewonε mu 'ε -o le pεbhle mu 'ε waa -o sa, 'bhεε- 'mi -o ga 'zi -gε gbɔn 'kɔɔ!

¹⁸ 'Kee- □kla, 'η nu gele 'η -zanta' 'η dε ba, 'bhεε- 'η nu -a pelε -a ni dɔɔ: 'Nj dε, 'η -za 'yɔɔ- □kla 'bhi 'pegee -Waanbhaa' ni.

¹⁹ 'Bhe -gaale' laa -o 'η ba 'ke 'ye 'η kun 'ezin- 'bhii- 'e gbe do. 'Nj 'kun 'bhii- 'yaa- yewonε mu 'ε do gbεen- >

²⁰ 'Bhe klele 'tε, 'kee- nule- -a dε ba. -A dε -yrekpale -a ma 'egbɔnle, 'ke -a -yrenklale 'bhe ma 'eyɔɔle. 'Bhela- -zayile, 'ke 'bhe gele- -a -lepale blaale-, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a -tuubɔle.

²¹ 'Bhεε- -e pe -a dε ni dɔɔ: <'Nj dε, 'η -za 'yɔɔ- □kla 'bhi 'pegee -Waanbhaa' ni, 'bhela- -yile, 'yaa 'η 'kunle- 'ezin- 'bhii- 'e gbe.>

²² 'Duj- -a dε pe 'bhe a yewonε mu 'ε ni dɔɔ: <-Ka nu blaale- dunε- gbɔɔn 'la 'bhe 'lrele- -yiya' dunε- mu 'ε 'kpen ni 'bhe 'le, 'bhεε- -ka 'bhe 'kla 'a ta. -Ka gbε ma piibhenε do bɔ -a gbε -nebhe' 'ε ma, 'bhεε- -ka -sawla 'wla -a gaan ma.

²³ -Ka ge dri -nε blaale 'ε 'kun, 'bhεε- 'kaa dε; 'bhεε- -kɔɔ' 'a bhle. 'Bhe bla' -n, -kɔɔ' -zabla' -kɔɔ' zrukpa' ta.

²⁴ -Amasroyi, 'η 'nε 'la 'yele- -gε bhe, -e -gaa bi, 'bhεε- -e -bwela gale ba -zɔn; -e □nia bi, 'bhεε- 'wa 'ye gbe drεεwoa- -zɔn.> 'Bhela- -yile -woo zrukpa' ma -zablale -saan.»

²⁵ «'Bhe 'waati 'ε ba, 'yee- mεε 'ε gbe -lwa mi 'ε 'yaa- gba la. 'Bhe da bhla 'ε

zi gba 'ε ta, 'bhεε- 'bhε bhɔlawoa -waa' 'fε 'ε -din, 'ke 'bhε 'srokpawli mu 'pegee 'srotanwli mu male-.

²⁶ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'bhε yewonε mu 'ε do 'siile, 'bhεε- 'kee- 'fε 'lε maza -yilrɔkpale 'bhε ma.

²⁷ 'Bhε yewonε 'ε pe -a ni dɔɔ: <'E 'nwagwlen- 'la -ja 'drunyan zi, -e □nwa -zɔn. -Ayile 'e dε pe dɔɔ -o dri -nε blaale 'ε dε -a ni. -Amasrɔyi -a gbe 'ε □nwa -a ba 'edɔɔle.>

²⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya zrupliile, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ yaa -o gele- -o ba -lε ma. 'Bhεla- -yile 'ke a dε 'pwεle, 'ke 'bhε gele- sromabɔle -a ni.

²⁹ 'Bhεε- 'ke -ya pele- -a dε ni dɔɔ: <'E 'trɔnkpa 'η ni doo, -zɔn 'laa 'η 'sanle- 'ke 'η yewo 'e ni yi 'oo yi, 'bhε 'pegee 'mi 'taawoa□ 'tanii 'e 'wojan- mu 'ε 'kpen ta. 'Bhεε- 'duŋ- 'yaa bhoonε- do 'kpɔ 'nale- lido' 'mi ni 'ke 'mi 'pegee 'η 'bhεgwlen- mu 'ε 'o sɔ -zablale 'o zrukpa' ta 'eke- zi.

³⁰ 'Bhεε- 'duŋ-, 'e gbe mεε kloo 'lεε-, 'bhε -ja 'yaa- -naflo 'ε 'kpen 'sielε- gwlen -wεε le mu 'ε ta, 'bhεε- -e nulawoa -zɔn, 'e dri -nε blaale -gbenε 'ε □dia -a ni.>

³¹ 'Bhεla- -yile, 'ke -a dε 'a 'pele 'a ni dɔɔ: <'N 'nε, 'bhi -o 'η -din yikpensee ta, 'η 'kɔɔpε- 'tɔle- 'kɔɔpε- 'yaa- pε -lε 'mu 'kpen 'le.

³² 'Duŋ-, -kɔɔ' -kɔɔ' 'yinra-, 'bhεε- -kɔɔ' -zabla' zrukpa' ta; -amasrɔyi 'e 'nwagwlen- 'lεε- 'yaa- 'bhii- -e -gaa, 'bhεε- -e -bwela gale ba. -E □nia bi 'bhεε- 'wa 'ye gbe drεewoa->>

16

-Goli' magaan mi 'la bakanle laa -o

¹ Zesu pe 'ezin- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «Pεzan do -yaa, 'bhεε- -goli' magaan mi do -yaa -a 'kɔɔ. Yi do ta, -o □nwa -yaa' -goli' magaan mi 'ε □lwa 'wlalε- -a 'kɔɔ dɔɔ 'bhε -yaa' -goli' 'ε 'siε zii'.

² -Ayile, 'kee- yaa -goli' magaan mi 'ε 'siile, 'bhεε- 'kee- 'bhε -lrɔkpale dɔɔ: <'Mi 'e ma jan do -maa. 'Mi 'a □maa dɔɔ 'yaa 'an -goli' 'ε 'siεla-; 'bhεla- -zεεle 'ye 'an -goli' 'ε □kla 'ke pε 'oo pε 'la 'le, nu 'bhε 'yipe 'η ni, 'bhεε- 'e jila. -Amasrɔyi 'yaa nu klele -li 'an -goli' 'ε magaan mi 'le.>

³ 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya pele- -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <'N zan -o zan 'η -gbinlawolε 'an ye 'ε ta bhe, 'η sɔ -a klele- 'nale- -a ma εε? Gba la yewo fanjan- 'laa -o 'η ta, 'bhεε- 'naa sɔ 'η 'yrewole mεε mu ma, -yrala' 'ε 'kɔɔ.>

⁴ 'Bhε 'yi, 'ke -za do dɔle- -a 'kpee, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: <'N nu -za do klele 'kooko- 'ke 'η zan 'η -gbian 'an ye 'ε ta, mεε 'ke mu sɔ 'η 'sile 'mu ba.>

⁵ 'Bhεla- -yile, -a zan a ca mu -yaa mεε 'la zan mu ma, 'kee- 'mu 'kpen 'siile do do -a ba. 'Bhεε- 'ke -ya -lwa mi 'ε 'bhε 'lrɔkpale dɔɔ: <'N zan a ca -wεε' -le 'e ma εε?>

⁶ 'Bhε pe -a ni dɔɔ: <-Yrɔn 'gbongbo 'yan -kεmε do.> 'Bhε klele 'tε, 'ke -goli' magaan mi 'ε -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: <Yala- -gε blaale- doo, 'yaa- 'sεwε 'ε 'si, 'bhεε- -a yɔɔndε -yrɔn 'gbongbo mia plε bhε vu.>

⁷ 'Bhε blaen, 'ke 'yee- -goli' magaan mi 'ε -e mεε -bhεεke' -lrɔkpale 'ezin- dɔɔ: <'Bhεε- 'bhi 'lεε-, 'η zan a ca -wεε' -le 'bhi ma εε?> 'Bhε pe -a ni dɔɔ: <'An pε ca 'ε -yoo pεbhε -bɔtɔ -kεmε do.> 'Bhε klele 'tε 'ke 'yee- -goli' magaan mi 'ε -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: <Yala- -gε blaale-, 'yaa- 'sεwε 'ε 'si, 'bhεε- -a yɔɔndε mia yizie.>

⁸ 'Bhε blaen, 'yee- -goli' magaan mi 'la bakanle laa -yaa, -a zan 'ε 'bhε 'a 'tɔ 'wlan □pia -yaa' -dawliya 'ε ma.> 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Drunyan ta mεε mu 'lεε- -woo 'eke- 'kungbeyaya dɔ -waa' -za mu 'ε 'yi, 'ke 'bhε kan -Waanbhaa' a pε mεε mu 'la 'taawo zii' 'tεbhile ba 'mu ta.>

⁹ Zesu pe -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'ka 'drunyan ta -dawli' ma -naflo mu 'ε □sia, 'bhεε- 'ka □bhwa mεε mu ba 'kεle-, 'bhεε- 'ke 'ka bhεgwlenya -glinna 'kεle-, 'ke 'kaa pε 'trε ta 'ε □yaan yi 'la ta, 'ka sɔ -bheele' -o ma -Waanbhaa' a -wa 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε □nɔɔ.

¹⁰ 'Ke mεε 'la zan zru -o do -za 'fientrɔnnε mu 'yi, 'bhε zan zru nu klele do -za -gbenε klele- 'yi 'ezin-. 'Duŋ- 'ke mεε 'la zan -lɛdɔɔle laa -o -za 'fientrɔnnε mu 'yi, 'bhε zan 'ε -lɛdɔɔle laa -o -za -gbenε mu 'yi 'ezin-.

¹¹ 'Duŋ- 'ke 'ka 'lɛdɔɔle laa klele 'drunyan 'lεε- ta -dawli' ma -naflo ma mu 'kungbeyaya 'ε ma, -dele nu 'solε- 'bhε 'kpale

'ka 'yi, 'bhεε- -e -naflo -zeze mu gbekpa 'ka 'koo εε?

¹² 'Bhεε- 'ke 'ka zru laa -o do 'ka -vindo' mi a -za ma, 'ka 'gbu a pe -o 'kela 'le, -dele nu 'solε- 'bhε gbekpale 'ka 'koo εε?»

¹³ «Mεε do laa so yewole -kunlii ple ni 'eke- ma. 'Kee- 'bhε □kla, -a do ven nu 'sile- -a yin 'lii, 'bhεε- -a -bhεεke' do 'ε -za so a ni. 'Ke -a lii biile □bwa -a do 'yi, -e nu -a -bhεεke' do 'ε mavεεε. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ka 'laa so klele- -Waanbhaa' a lu 'le, 'bhεε- 'ka kle -goli' a lu 'le 'ezin-.»

Zesu wlan ma jan -gloon -bebe 'wo zii'

(Matie 11.12-13; 5.31-32; Maki 10.11-12)

¹⁴ Farizi mu 'la 'yaa- -o 'tronkpa zii' Zesu 'wojan- mu 'ε □la, -o -yaa Zesu malrogo 'zi, -waa' -goli' 'flenya- 'ε ma.

¹⁵ 'Bhε klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni doo: «'Ka mu, 'ka 'ka 'gbu kle mεε -ledoole mu 'le mεε mu -yre ta. 'Dun- -Waanbhaa' 'ka zru mu 'ε do. 'Bhεε- -za 'la 'bhε -o mεε mu -yre 'yi -za -gbεε 'le, 'bhε -la vensi -Waanbhaa' yin 'lii.»

Tonj 'pegee -Waanbhaa' a -bhleighbeya 'ε -za

¹⁶ «Moizi a 'tonj 'ε 'pegee -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'ε -waa 'sewe mu 'ε 'senj -danj' -le Mεε Wiinjε' Mi Zaan a pe 'waati 'bhεε- 'le. -A 'san Mεε Wiinjε' Mi Zaan 'nu yi 'ε ma, -o -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale 'ε 'wo zii', 'bhεε- mōkpen' -o do 'zi 'egloole 'ke -o wla -yaa' -bhleighbeya -wa 'ε ta.

¹⁷ 'Dun- lafle' 'pegee 'tre nu 'kanle-, 'dun- -Waanbhaa' 'a 'tonj 'ε go 'fientronne do 'kpo 'laa nu 'solε- gole- -a ba -titi.»

¹⁸ «'Bhεε- 'ezin-, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -ploola 'bhε 'na 'ε ma, 'bhεε- 'kee- le -bhεεke' 'yalaa-, -e -yanbhooya -la □kla 'bhε 'le bhe. 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan le 'la 'ke 'bhε □nōo -ploola 'bhε ma 'bhε 'yalaa-, 'bhε zan 'ε 'bhε -yanbhooya -la □kla 'bhε 'le bhe 'ezin-.»

-Naflo mεε do 'pegee Lazaa ma -gōon

¹⁹ 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'a 'pele doo: «'Elwale -so, -naflo zan do -yaa; -e -yaa dunε- 'pleεle- -lirele' mu -la kla -a ta. Yi 'oo yi, -tron maza -le -yaa so -a ni, 'bhε 'pegee pebhle -lirele' -yaa so -a ni.

²⁰ 'Bhεε- -o -yaa 'kooflenjan do sii Lazaa. 'Bhε mu -yaa -a 'fle 'ε ma, 'bhεε- -a yilale -yaa -naflo zan 'ε -yaa 'fe 'ε 'le ma.

²¹ 'Ke pele piine- mu 'la 'yaa- balaa' -naflo zan 'ε -yaa -tabali 'ε □la, 'yee- Lazaa -yaa 'mu -la bhle. 'Bhεε- -gbaan' mu -yaa -yaa' bhε mu 'ε 'liiplaa-.

²² 'Bhε ya 'ε 'yi 'te, 'ke Lazaa klele- 'ke siele', 'bhεε- 'ke -Waanbhaa' a -mleke' mu 'ε gele- -a lii 'ε 'le Abraamu -din lafle' 'yi. 'Bhε blaen, 'ke 'yee- -naflo zan 'ε klele- 'ke siele' 'ezin-, 'bhεε- 'ke -wa binle-.

²³ 'Dun- 'yee- -naflo zan 'ε binle blaen, -e -yaa -yrenbhle' zii' 'ebebele gbaa mu a -wa 'ε ta. -Ya ngblo -lawlenle 'ke -a -yrekpale Abraamu ma 'egboonle laanima. Lazaa -yaa 'bhε -din.

²⁴ 'Bhε klele 'te, 'kee- -gbekanle 'egloole, 'ke -ya pele- doo: «'Nj -gboō Abraamu, 'η 'yrenkla 'e ma, -a pe Lazaa ni doo -ya gbε -nebhε' do □zwan -yi ba, 'bhεε- -e nu 'η blina- 'ε 'twale- 'ke 'bhε 'le, -amasroyi 'η 'yoo- -yren 'yoo- bhle 'zi 'te 'leε- 'yi -ge.»

²⁵ 'Dun- Abraamu pe -a ni doo: «'Nj 'ne, 'bhε -za 'ε 'bhε 'laa -o -li 'e 'kpee εε, 'e 'yaa- 'e 'yre ma 'waati 'la ba, 'e pe -bebe 'sroowoa-, 'bhεε- Lazaa -yrenbhla 'ebebele 'bhε 'waati 'ε ba. -E □nwa -a zrukpa' yre -la nōo- -zōn -ge, 'bhεε- 'bhi -o -yrenbhle' zii'.

²⁶ 'Bhεε- 'dun-, -gluu 'trole- -gbεε do -o 'o mōo 'pegee 'ka mu plenj-; -asiikoo 'ke mεε 'la zan 'a □pia- doo 'bhε -o gole- 'o ba, 'bhεε 'bhε ge 'ka ba laale, 'bhε zan laa so 'bhε klele-. 'Bhεε- 'bhε kleighbeya do 'kpo 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan 'a □pia doo 'bhε -o gole- 'ka ba ye, 'bhεε- 'bhε nu 'o ba -ge, 'bhε zan laa so.»

²⁷ 'Bhεε- 'yee- -naflo zan 'ε pe doo: «'Ke -yoo 'bhε gbεen- bhe, 'e 'zoole- 'η -gboō Abraamu, Lazaa 'winbo- 'drunyan ta 'η de a 'fe 'ε □la.

²⁸ 'Nj neεne- 'soo -o 'bhε □nōo ye, -e ge -o 'kpeelekan, 'bhεε- -ya pe -o ni doo waa nule 'η 'yoo- -yrenbhle' zii' yre 'la □nōo -ge 'bhε □nōo.»

²⁹ Abraamu pe -a ni doo: «*Moizi 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -woo -o -din ye. 'Bhε mu so -o 'kpeelekanle, -woo 'tronkpa 'mu 'wojan- mu 'ε □la.»

³⁰ 'Dun- 'yee -naflo zan 'ε pe Abraamu ni dɔɔ: <'N -gbɔɔ Abraamu, 'bhe 'laa 'a 'yibhɔ-. 'Dun- 'ke mɛɛ do -bwela gale ba, 'bheɛ- 'ke 'bhe -ja -o ta ye, -o 'kpeelekan zayi', -o nu 'ploole- -waa' 'taawogbeya 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bheɛ- -o 'taawo- -Waanbhaa' a zru maza 'ε ta 'tɛ.>

³¹ Abraamu pe -a ni dɔɔ: <'Ke waa do -a -la 'ke -woo 'trɔnkpa Moizi a 'toŋ mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'ε 'mu 'wojan- mu 'ε -la, 'ali- 'ke mɛɛ do -bwela gale ba, 'waa nu dɔle -a ɔla 'sekeseke 'ke -woo kpa 'bhe zan 'ε 'wojan- 'ε 'yi.>>

17

-Za 'yɔɔ- 'pegee -za 'yɔɔ- -sroma 'yanza- (Matie 18.6-7; 18.21-22; Maki 9.42)

¹ Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: <'Waati 'ε 'kpen ba, bhaaplenj mu bala- pe mu -o -za 'yɔɔ- 'yi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan ɔkla bhaaplenj mu bala- pe 'le -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhe zan ta -yren!

² 'Ali- 'ke -o vlɛ -kpuŋ -gbɛɛ do -yrela bi 'bhe zan blina-, 'bheɛ- 'ke -wa -blinna weyi- 'ε ba, 'bhe mabhaa -yaa nu bhɔle 'bhe zan 'ε ma, 'sani- 'kee- -nɛ 'fientronnɛ mu 'la bhe 'mu do 'kpɔ balaa' -za 'yɔɔ- 'yi.

³ -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Kee nɛɛɛ- do -za 'yɔɔ- ɔkla, -a pe -a ni dɔɔ -e -za 'yɔɔ- -kla. 'Kee- -ploola 'bhe -za 'yɔɔ- 'ε ma, -yaa' -sroma 'yan.

⁴ 'Kee- -za 'yɔɔ- -kla 'e ni -glɔɔn 'srwaplɛ- -yrekpa' do ɔla, 'bheɛ- 'kee- ɔnwa -a pele 'e ni -glɔɔn 'srwaplɛ- dɔɔ 'e -yaa' -sroma 'yan, -yaa' -sroma 'yan.>>

'Kpaleya Zesu 'yi 'ε -glɔɔya'

⁵ Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -wa ɔpia -a ni dɔɔ: <'Mɛɛzan, 'waa- 'kpaleya 'ε -a baankla' -a ba!>

⁶ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Mɛɛzan Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: <'Ali- 'ke 'ka 'kpaleya 'ε -yoo bi 'efientronnele 'bhii- mutaadi bhe do gbɛɛn-, 'ka 'yaa- nu 'sɔle- a pele- -yri diinj 'la bhe 'bhe ni dɔɔ 'bhe yro 'bhe gbaanyre 'ε ɔnɔɔ, 'bheɛ 'bhe ge gbaan weyi- 'ε ba. 'Bhe -yaa nu 'bhe klele 'ka 'liiwli- ta.>>

Yewonɛ woye -o 'kɛla 'le

⁷ Zesu 'pe 'ezin- dɔɔ: <'Ka -de 'gbu -le 'ke 'bhe a yewonɛ do yalaa' -bhlaa mu gooba, 'bheɛ- 'ke 'bhe -daa gba la, 'kee- 'bhe ɔya,

-e sɔ -a pele- 'bhe ni dɔɔ: <-A kle blaale- 'bheɛ- 'e nu pebhlele ɛɛ?>

⁸ 'Yooye-, 'η bhe ɔya pe 'bhe ni dɔɔ: <'Yaa- gba la ge pe mu 'ε go 'e ta, 'bheɛ- 'ye 'η 'le pele 'ε dɔcie-, 'bheɛ- 'η 'bhe bhle 'pe. 'Kee- 'mi ɔyaan bhla 'la ba; 'bheɛ- 'e sɔ 'yaa- pe pe 'ε 'bhlele, 'bheɛ- 'e -yi mi 'bhe ta.>

⁹ 'Ke 'yaa- yewonɛ 'bhe 'bhe 'woye- 'ε ɔwoa, 'e sɔ 'bhe 'pubɔle 'bhe ma ɛɛ?>

¹⁰ Zesu pe -yaa' pe -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: <'Ka mu a pe -za 'ε -yoo 'bhe -la gbɛɛn- 'ezin-. -O pe 'ka ye 'la 'wo 'ke 'ka ɔyaan 'bhe 'kpen 'wolele 'waati 'la ba, 'ka nu -a pele dɔɔ: <'O mɔɔ -o 'ke yewonɛ dɔŋ -la -le; 'woo 'woye- 'ε 'bhɛla- ɔwoa bhe.>>

Zesu -kpaandɛ' mi vu -bheela

¹¹ Zesu ge bhla zi Zeruzalemu 'taa 'ε ta, -e -kaan Samari 'pegee Galile 'kleɛn ple 'ε 'plenj-.

¹² -E -yaa zan wlale bhla 'la ba -wa do ta, 'ke -kpaandɛ' mi vu nule- -a -lɛpalɛ. -O ɔbwa -a ma 'egbɔɔnle, 'bheɛ- -wa 'siile -saan 'eglɔɔle dɔɔ:

¹³ <'O Daan mi Zesu, 'o 'yrenkla 'e ma!>

¹⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: <'Ka ge 'ka 'gbu 'fle mazrɔn 'sraka 'lɛna mu 'ε ni.> -O -yaa ge 'zi bhla 'la ba 'bhe mu ba, 'ke -o ma -kpaan 'ε gole-, 'bheɛ- 'ke -o -bheele'.

¹⁵ -O do 'a 'yelawoa 'bhii- 'bhe ma -kpaan 'ε golawoa, 'ke 'bhe niinale 'bhe gaan -gluu do 'ε 'yi 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'eglɔɔle.

¹⁶ -E bhɔle Zesu -din, 'ke -ya 'kpɔ zenle- 'bhe 'lɛɛ, 'bheɛ 'kee- 'bhe 'pubɔle. -E -yaa 'ke Samari 'kleɛn 'ε 'yi mi 'le.

¹⁷ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu mɛɛ mu 'ε 'lɔɔkpale dɔɔ: <'Woo- -kpaandɛ' mi vu 'ε, -o 'kpen 'laa 'bheele- ɛɛ? -A -vin 'srwayizie 'mu -o 'naa ɛɛ?>

¹⁸ Yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe nu -Waanbhaa' 'pubɔle 'ke yaa 'e go 'yee- 'cie mi do 'kpɔ 'lɛɛ- ba ɛɛ?>

¹⁹ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: <'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe 'e 'bheela-, ge 'e ba -le ma.>

Zesu -o -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya yaaza- 'ε 'wo zii'

(Matie 24.23-28; 24.37-41)

²⁰ Farizi mu 'ε 'ke mu Zesu 'lrokpaa- *Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'yaa- yi 'ε ma. -Ayile, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -bhleṅgbeya 'nuza- 'ε yaa nu klele 'bhii- yepε 'le mεε mu 'kɔɔ.

²¹ Waa nu a pele 'ka ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa, 'yele- -ge! 'Ye- 'laale-» -Kaa 'yaango- dɔɔ 'bhii- -Waanbhaa' a -bhleṅgbeya 'ε -yoo gban 'ka 'plen-»

²² 'Bhe blaṅ, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Bhe 'waati -o zan bhɔle, -e nu 'solε- 'ka ni 'bhii- 'ka Bhaaplenj Gbe 'ε -yaa' yi 'ε do ye. 'Dun- 'ka 'laa nu 'solε- 'bhe 'yele.

²³ -O nu -a pele 'ka ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa laale, -ka 'ka 'yrekpa -ge». 'Ka 'laa gele 'bhe yre 'ε 'kedo- 'kpɔ ɲɔɔ, 'bheε- 'ka 'laa blasanle 'ke 'ka ge 'bhe yre 'ε ɲɔɔ.

²⁴ La -yrebole 'ε -e bhi 'bheε- -e kan blaale- lafle 'yi, 'kee- da -a -dan' do ma, 'bheε- -e ge 'tenle- -a -dan' 'bheεke do ma gɔnε- 'la gbεen-, *Bhaaplenj Gbe 'ε nu yi 'ε nu klele 'bhe -la gbεen- blaale-.

²⁵ 'Dun- 'sani- 'bhe yi 'ε 'bhɔle- plen-, -e nu -yren -bebe 'bhlele- 'elwale 'pe, 'bheε- zɔn mu 'ε nu -o -bangole -a -yi.

²⁶ -Za mu 'la ɲkla *Noe a pe 'waati 'ε ba, 'bheε- 'yansi za mu klele Bhaaplenj Gbe 'ε 'nu 'waati 'ε ba.

²⁷ Noe a pe 'waati 'ε ba, bhaaplenj mu bole -yaa pebhlele 'pegee -wεen 'mile -la ma. 'Bheε- -o -yaa le si 'bhe 'pegee -o -yaa -o -nε mu na gwlen ni. -O ɲbwa 'bheε- 'yansi za mu 'ε klele ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Noe 'wlale- ma -yitakonj -gbεnε 'ε 'yi. 'Bhe blaṅ, 'ke la gbɔ -gbεnε 'ε banle- 'ke 'bhe 'yi 'ε 'kpale -o 'kpen ta, 'ke -o gale.

²⁸ 'Bheε- Bhaaplenj Gbe 'ε 'nu 'waati 'ε nu klele 'ezin- 'bhii- Loti a pe 'waati 'ε gbεen-. 'Yee- Loti a pe 'waati 'ε ba, bhaaplenj mu 'ε bole -yaa pebhlele 'pegee -wεen 'mile- -la ma. -O -yaa pe mu lɔ, 'bheε- -o -yaa pe mu gɔn. -O -yaa gba mu kpa, 'bheε- -o -yaa 'fe mu dɔ.

²⁹ 'Dun- Loti -gwa Sodomu -wa 'ε 'kpee yi 'la ta, 'te 'pegee 'sεke 'te -daa laanima 'bhii- la gbεen-, 'bheε- 'bhe -balaa' -o ta, 'ke 'bhe -o 'kpen 'kpaciele.»

³⁰ 'Bheε- 'yansi za nu klele Bhaaplenj Gbe 'ε 'nu yi 'le.

³¹ «'Bhe yi 'ε 'le, 'ke mεε 'la zan ɲkla 'bhe 'gbu a 'fe 'ε 'wiinj-, 'bheε 'ke -yaa' pe mu -o yaa 'fe 'ε ɲla, yaa pele 'kaa -e zinale, 'bheε- -e ge 'bhe pe mu 'silε- 'fe 'ε ɲla. 'Bhe kleḡbeya do 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan -o 'bhe ba gba la, 'bhe 'laa pele 'kaa 'bhe niinale 'bhe -zanta' 'bhe ba 'fe 'le ma.

³² -Za 'la 'bhe ɲtian Loti na 'ε ma, 'bhe 'laa gole 'ka 'kpee.

³³ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe 'bhe 'gbu a 'tre ta 'si 'ε go -za 'yi, 'bhe zan nu bloole 'bhe 'si 'ε 'yi. 'Dun- 'ke mεε 'e 'niigwa- -a 'gbu 'si 'ε ni 'mi -zayi', 'bhe zan nu gole -za 'yi.

³⁴ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- 'ε ma dɔɔ: Bhaaplenj Gbe 'ε 'nu yi 'le, mεε ple nu klele yilape do ta, -o nu -a do 'silε- 'bheε- -a do 'ε 'bhe bo -a nɔɔ-.

³⁵ Le ple nu klele pe zɔn yre nɔɔ- -wee do 'yi, -o nu -a do 'silε-, 'bheε- -a do 'ε 'bhe bo -a nɔɔ-.

³⁶ ['Gwlaan- ple nu klele gba do ta, -o nu -a do 'silε-, 'bheε- -o nu -a ple mi 'tolε- -a nɔɔ ye.»]

³⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu a -Klanlanε mu 'ε -wa -lrokpale dɔɔ: «Mεεzan, 'e nu yi 'ε nu klele 'naa- -a ma εε?» 'Bheε- Zesu 'a zikpaa- -o ni -gɔɔn do 'le dɔɔ: «Mεε gbaa 'ε -yoo yre 'la ɲɔɔ, gbotakwe mu 'ε -woo -lekpa' 'eke- ta 'bheε- ɲɔɔ.»

18

Glaanle do 'pegee 'kitikan mi -yɔɔ' do ma -gɔɔn

¹ 'Bhe blaṅ, 'ke Zesu -gɔɔn do bole 'sanle -yaa' -klanlanε mu 'ε ni, 'koko- -ya zɔn 'mu ni 'bhii- 'mu bo 'mu 'seriwole ma 'waati 'ε 'kpen ba, 'bheε- 'mu 'tre 'laa 'bhɔle- 'mu 'seriwole ma -titi.

² -E pe 'mu ni dɔɔ: «'Kitikan mi do -yaa -wa do ta, yaa -yaa gbalaan -Waanbhaa' -lεε, 'bheε- yaa -yaa mεε 'kedo- 'kpɔ 'klosikun.

³ 'Yee- -wa do 'kpɔ 'ε ta, -a nɔɔ- glaanle le do -yaa nu yi 'oo yi 'yee- 'kitikan 'mi 'ε -a matedole. 'Bhe 'yaa- nu 'tenle- -a ma, 'bheε- 'bhe 'a pe -a ni dɔɔ: «'Zoo 'na 'mi ni 'η 'sɔɔnnii 'ε ta!»

4 'Bhe glaanle 'e □mwa 'yee- 'kitikan mi 'e matɛdɔle ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'bhɛɛ- yaa -yaa dɔle- -a -la 'kee- 'zoo na 'bhe ni. 'Dun- yrekpaa' do, 'ke -ya pele- -a 'gbu 'kpee dɔɔ: <Wlan 'e ni, 'naa gbalaan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'naa mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'klɔsikun.

5 'Bhɛɛ- 'dun-, 'yee- le 'lɛɛ- -yoo 'η matɛdɔ 'zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e nu bole 'η matɛdɔle ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'fɔke 'bhe ge 'tɛnlɛ- 'η zrupliile ma. 'Kee- □kla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'η 'zoo 'nale -a ni.»

6 'Bhe blaana, 'ke Mɛɛzan Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «'Ka 'yee- 'kitikan mi -yɔɔ 'e -yaa' -jan 'e □maa ɛɛ?

7 -Waanbhaa' 'la mɛɛ mu □sia -a ba 'ke -yaa' pɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe mu bole -o wisile ma -a ni 'ke -wa -sromabɔ -bi zi 'pegee -yrekpaa', 'ka mu 'kpee ma 'yee- -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan mu a 'seri 'e 'lɛkunlɛ, 'bhɛɛ- -yoo go -yren 'yi ɛɛ? 'Ka mu 'kpee ma, -e nu -mɔlɛ' 'ke yaa zibɔ -o zi ɛɛ?

8 Wlan 'gbu 'e ni, -Waanbhaa' laa nu -mɔlɛ' -o gole ma -yren 'yi. 'Dun- Bhaaplen Gbe 'e 'nu yi 'e 'le, -e nu bholɛ mɛɛ -wɛɛ' -la ta 'ke 'mu 'kpale- -o -a -yi ɛɛ?»

Farizi mi do 'pegee 'nisrakun mi do ma -gɔɔn

9 Zesu -gɔɔn do □bwa 'ezin-. Mɛɛ -lɛdɔ' 'la -o 'kpee ma -o -lɛdɔle -o -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'gbu magbaande mɛɛ -bhɛɛke' mu ma, Zesu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe □bwa 'mu -la 'kaama-

10 -E pe dɔɔ: «Mɛɛ plɛ -ja -o 'seriwo yre nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la, -a do -yaa 'ke Farizi mi 'le, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'e 'bhe 'yaa- 'ke 'nisrakun mi 'le.

11 Farizi mi 'e -ja dulalɛ 'edanma -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e □la, 'bhɛɛ- ya 'seriwole -saan dɔɔ: <'E, -Waanbhaa' 'Mi 'e 'pubɔ-, -amasrɔyi 'naa -o 'ke -faan- nii' 'pegee mɛɛ -yɔɔ' 'le, 'bhɛɛ- 'naa mɛɛ -bhɛɛke' 'na -glin 'bhii- mɛɛ -vin mu 'e gbɛɛn-. 'Mi 'e 'pubɔ- 'ezin-, -amasrɔyi 'naa -o 'eyɔɔle 'bhii- 'nisrakun mi 'la bhe 'bhe gbɛɛn-»

12 'N 'sunwla- gaan plɛ -gbɛɛyi' 'e □la, 'bhɛɛ- 'ke 'η pɛ 'oo pɛ 'la 'srɔɔwoa□ 'η 'bhe 'yiciɛn- -lɛ vu, 'bhɛɛ- -a -lɛ vu mi 'e 'η 'bhe na 'bhi -Waanbhaa' ni.

13 'Bhe 'waati 'e ba, 'nisrakun mi 'e 'bhe 'plɛngole -yaa 'yee- Farizi mi 'e ma, 'bhɛɛ- 'bhe 'laa -yaa sɔ 'bhe -yrekpale laanima. 'Bhe 'bhe gbɛ plɛ 'e □kpaa 'bhe 'wiin-, 'bhɛɛ- 'bhe pe dɔɔ: <'Ee, -Waanbhaa' 'N 'yrenkla 'e ma, 'η 'yoo- 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi 'le.»

14 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a pele -yaa' -klanlanɛ mu 'e ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka 'ni dɔɔ -Waanbhaa' 'nisrakun mi 'e -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'e ma -sroma -yaan, 'bhɛɛ- 'bhe -ja 'bhe ba 'fɛ 'lɛ ma. 'Dun- Farizi mi 'e 'bhe 'laa -za 'kɛdɔ- 'kpɔ 'srɔɔwɔlɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ. -Amasrɔyi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la 'bhe 'gbu magbaandia mɛɛ ma, -Waanbhaa' nu 'bhe zan mavɛɛlɛ. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe 'gbu mavɛɛla, -Waanbhaa' nu 'bhe zan magbaandɛlɛ.»

Zesu -o -nɛ 'fientronnɛ mu 'dumawo zii' (Matie 19.13-15; Maki 10.13-16)

15 -Yrekpaa' do, mɛɛ 'ke mu □nwa -nɛ 'fientronnɛ 'ke mu 'le Zesu ni, 'kooko- -e 'mu 'dumawo. -Yaa' -klanlanɛ mu 'e 'yrekpale 'bhe mɛɛ mu 'e ma 'ke -o -yranle' 'mu zi.

16 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ -o nu 'woo- -nɛ mu 'e 'le -a ni, 'bhɛɛ- -e pe 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa -nɛ 'fientronnɛ mu 'e -gbinlɛ' 'η ma, -kaa 'to 'ke -o nu 'η ba. -Amasrɔyi mɛɛ 'la zan mu kɛgbɛya -o 'bhii- 'woo- -nɛ mu 'lɛɛ- gbɛɛn-, 'bhe zan mu -la pɛ -le 'ke -Waanbhaa' -bhɛngbɛya -wa 'e 'le.

17 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ ma dɔɔ: 'Ke mɛɛ 'la zan laa -Waanbhaa' a -bhɛngbɛya -za 'e 'kunlɛ- 'bhii- -nɛ 'fientronnɛ do 'a kun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe zan laa nu 'solɛ- gele- -yaa' -bhɛngbɛya -wa 'e ta -titi.»

-Naflo zan do ma -gɔɔn

(Matie 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 Zuufu mu a -kunlii do Zesu 'lɔɔkpaa- dɔɔ: «'O Daan mi wlan, 'an klɛ 'nale- -a ma 'bhɛɛ- 'η -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwo- ɛɛ?»

19 Zesu pe -a ni dɔɔ: «-Mele -kla 'bhɛɛ- 'yoo- 'η 'sii zii' 'e Daan mi wlan ɛɛ? Mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -o 'elɛle 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba.

20 'E -Waanbhaa' a 'toɔ mu 'lɛɛ- dɔ ɛɛ, 'wɔle- dɔɔ: <'Yaa -yanbhɔɔya klɛle, 'yaa

mεε dελε, 'yaa -faanwolε, 'yaa bhla 'kpale-mεε ma, 'e dε 'pegee 'e nεε -ledɔ' -a ma.»

21 'Yee- -naflo zan 'ε pe Zesu ni dɔɔ: «'Nj 'woo- 'tonj mu 'la bhe 'mu 'kpen 'klosikwan 'kee- 'san 'η matrunya 'waati 'ε ba.»

22 -E 'bhe 'pele- 'bhe gbεen- bhe, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Yaa -za do 'kpɔ -la klele -li, 'bhe -le dɔɔ: 'e 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen gon, 'bheε- -o ma -goli' 'ε 'yicien- 'kɔɔflenjan mu ma. 'Kee 'bhe □kla, 'e nu -naflo mu 'srɔɔwolε lafle' 'yi. 'Bhe blaen, nu 'bheε- 'e kle 'η zi mi 'le.»

23 'Yee- mεε 'ε -e Zesu 'wojan- mu 'ε 'kpen 'male-, 'ke -ya wleyisriwole, -amasroyi -e -yaa 'ke -naflo zan -gbenε do 'le.

24 'Bhela- -yile, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'E, -naflo zan mu gele la -Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'ε ta 'dε!

25 'Ali- 'yɔɔnma do 'kanle- laa la -mlɛsienne do -gluu zi 'bhii- -naflo zan do gele la -Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'ε ta gonε- 'la gbεen-»

26 'Bhe klele 'tε, mεε 'la zan mu -yaa -o 'trɔnkpa zii' Zesu 'ni, 'bhe mu 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke 'mu 'a pele- dɔɔ: «'Bheε- -dele sɔ gole -za 'yi εε?»

27 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Za 'la 'bhe bhaaplenj mu -baliwo, 'bhe 'laa -Waanbhaa' -baliwo -titi.»

28 Pieri pe -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ -ploola 'o 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen ma, 'bheε- 'o □nwa dɔle 'e zi.»

29 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwεε ma dɔɔ: 'ke -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'ε -zayi', 'bheε- mεε 'la zan -yaa 'fε oo, -a na oo, -a nεenε- mu oo, -a dε 'pegee -a nεε oo, 'bhe 'pegee -a -nε mu 'ε □twa -a nɔɔ-.

30 'Bhe zan nu 'bhe pε mu 'ε yεke- 'srɔɔwolε 'ke bhe kan -a 'cien -lwa mu 'ε ta 'drunyan 'lεε- 'yi, 'bheε- 'bhe zan nu -Waanbhaa' ba bole -yεε ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwolε.»

Zesu -o -a dεza 'pegee -a bweza gale ba -jan 'ε 'wo gbe -glɔɔn yaga mi wo 'zi 'ezin- (Matie 20.17-19; Maki 10.32-34)

31 'Bhe blaen, 'ke Zesu -yaa' *-klanlanε vu ta plε 'ε 'siile, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'trɔnkpa 'η ni 'elrele, -kɔɔ' -o gelawo zii' Zeruzalemu -gε bhe,

-Waanbhaa' *-lela' janwo mu 'ε -o -za mu 'la 'kpen yɔɔndia- Bhaaplenj Gbe 'ε ba za 'yi 'mu 'kpen 'yi za nu klele.

32 -O nu Bhaaplenj Gbe 'ε 'kpale- 'si 'bheεke mu 'kɔɔ, 'bhe mu 'nu -a malrɔgole, 'bheε- 'mu 'sonsi- -a ma; 'mu nu a -zwanwolε, 'bheε- 'mu nu 'mu 'liile- 'klale- -a ta.

33 'Bhe blaen, -o nu -a tafεε 'ke gbanbhle 'le, 'bheε- -wa dε. 'Ke -wa □dia, 'duj- -e nu bwelε gale ba -a gale blaen -yrekpa' yaga mi 'ε ma.»

34 'Bheε- 'duj- -yaa' -klanlanε mu 'ε waa 'bhe -jan mu 'ε -o do 'kpɔ 'yimalε. -E -yaa 'bhii- -gblo 'kpale- -yaa' -o yikan' 'ε 'yεε ta, 'bheε- waa -yaa sɔ -o -yimale.

Zesu -yεε 'wi mi do -yεε 'liiploola (Matie 20.29-34; Maki 10.46-52)

35 Zesu 'pegee -a zi mu 'ε 'bhɔlawoa Zeriko -wa 'ε -din 'waati 'la ba, -yεε 'wi mi do yaale -yaa zi 'ε 'trɔn ta 'ke -ya -yrewo' mεε mu ma.

36 -Ayile, -ya male 'kaa -zamaa' 'srε do -o 'kan zii', 'kee- mεε 'ke mu -lrɔkpale dɔɔ: «-Mela ma 'bheε- mεε -weli' -o 'esrele -gee' εε?»

37 -O pe -a ni dɔɔ Zesu 'la da Nazareti -wa 'ε ta, 'bhe -le 'kan zii'.

38 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -ya pele 'sanle 'egloole dɔɔ: «Davidi 'nranε- Zesu, 'η 'yrenkla 'e ma!»

39 Mεε 'la zan mu dɔle- -yaa mεε -vin mu 'ε 'lεε, 'mu 'yaa -yran 'zi -a zi 'kaa -ya taga. 'Duj- -e -yaa pe 'zi 'egloole 'ezin- dɔɔ: «Davidi 'nranε- Zesu, 'η 'yrenkla 'e ma!»

40 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu dulale, 'bheε- 'ke -ya pele- 'kaa -o nu 'yee- -yεε 'wi mi 'ε 'le -a ni. -Ya mabεenle Zesu -din, 'ke 'bhe 'a 'lrɔkpale dɔɔ:

41 «'Yoo- -a zi 'bhii- 'η -mε za -la kle 'e ni εε?» -E pe Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'ya kle 'ke 'η sɔ yεε ma ye- 'ezin-»

42 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'E 'yεε 'liiploo-! 'Yee 'kpalawoa 'mi 'yi bhe 'e 'bheela-»

43 'Bhe yεε do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke -a -yεε mu 'ε 'liiploole, 'bheε- 'kee- yεε ma ye- -Ayile 'kee- dɔle- Zesu zi, 'bheε- 'kee- ge -Waanbhaa' 'tɔbholele. -Zamaa' 'ε

'yɾɛkpale 'yee- -yɾɛ 'wi mi 'ɛ ma, 'ke -o
'kɾɛn -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'sanle.

19

Zesu 'pegee Zase a -za

¹ Zesu 'bhɔle- Zeriko -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e
-kaan -a 'kpee.

² 'Bhɛ ɲɔɔ 'nisrakun mu -kunlii do
-yaa, -o 'yaa- 'bhɛ sii Zase. 'Bhɛ 'yaa- -naflo
zan -gbɛnɛ do -la -le.

³ -E -yaa -a zi 'bhii- -e Zesu 'ye 'ke 'bhɛ
-o mɛɛ -gloɔn 'la 'le; 'duɲ- yaa -yaa 'sole
'bhɛ 'yele. -Amasɔyi -e -yaa kpeteekpenɛ,
'bhɛɛ- -zamaa' 'ɛ ɲyaa 'ebebele.

⁴ -Ayile, 'kee- 'kanle mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ
blaale-, 'bhɛɛ- 'kee- gele- 'sanle- -yri diiɲ
do 'yi. -O -yaa 'bhɛ -yri diiɲ 'ɛ sii sikomɔɔ.
-E -saan 'bhɛ 'yi, 'kooko- Zesu 'kan bhla 'ɛ
zi, -e sɔ 'bhɛ 'yele.

⁵ Zesu 'bhɔle- 'bhɛ -yri diiɲ 'ɛ ɲla, 'ke
-ya -yɾɛkpale laanima, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele-
dɔɔ: «Zase, zina- blaale-, 'mi nu 'ɲ zenle
'bhi -la ba -zɔn.»

⁶ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zase zinale blaale-,
'bhɛɛ- 'kee- gele- Zesu 'le -a ba -lɛ ma, -a
zrukpa- -gbɛnɛ 'ɛ ta.

⁷ 'Duɲ- mɛɛ mu 'la 'kɾɛn 'a ɲya -a ge
bhla 'ɛ zi Zase ba, 'mu 'mu zrupliila, 'bhɛɛ-
'mu pe dɔɔ: «'Yee- mɛɛ 'lɛɛ- -ja -a zenle -za
'yɔɔ klɛ mi do -la ba.»

⁸ -Woo 'bhɛ 'yi bhe oo, 'ke Zase 'e 'wlɛnle
-o plɛɲ-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Mɛɛzan,
'E 'yɾɛkpa -gɛ dɔɔ, 'mi nu 'ɲ 'kɔɔpɛ- mu
'ɛ 'yiciɛnle -lɛ plɛ, 'bhɛɛ- 'an 'traa do na
'kɔɔflɛɲzan mu ni. 'Ke 'ɲ -gɔli' ɲkwan mɛɛ
-bhɛɛke' 'kɔɔ -dawli' ma, 'ɲ nu 'bhɛ -gɔli'
yɛkɛ- 'ɛ 'niinale 'bhɛ zan ma -gloɔn yizizɛ.»

⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ:
«-Zɔn, -Waanbhaa' 'bhi 'pegee 'yaa- 'fa ɲla
mu 'ɛ -gwa -za 'yi; -amasɔyi 'bhi 'ezin-,
'yoo- 'ke Abraamu 'nranɛ- 'ɛ do 'le.

¹⁰ *Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ ɲnwa mɛɛ mu 'la
zan mu ɲnia 'mu ziglinle 'bhɛɛ- -yoo go
-za 'yi.»

Yewonɛ vu ma -gɔɔn

(Matie 25.14-30)

¹¹ Mɛɛ mu 'ɛ ɲbwa -o 'trɔnkpale ma
Zesu ni, 'bhɛɛ- -o bhɔlawoa Zeruzalɛmu
-wa 'ɛ -din, -o 'kpee ma, -Waanbhaa' a
-bhɛɛgbeya yaa- bhla 'ɛ 'lɛɛ 'laa -yaa -li

'egbɔɔnle. 'Bhɛla- -yile 'ke Zesu -gɔɔn 'lɛɛ-
'bhɛ bɔle- 'sanle -o ni.

¹² -E pe -o ni dɔɔ: «'Elwaleta -sɔ, ɲfwa
mu ba 'fa 'la mi do -yaa zan gele 'klɛɛn
gbɔɔn do -yi, 'kooko- 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi mu
'ɛ 'mu 'a klɛ 'mu ta -bhɛɛngbe 'le. 'Ke 'mu
ɲyaan -a klɛlele -bhɛɛngbe 'le 'waati 'la
ba, -e -yaa nu 'niinale -a 'gbu 'ya 'klɛɛn
'ɛ 'yi, 'bhɛɛ -e klɛ -a 'gbu a mɛɛ mu 'ɛ ta
-bhɛɛngbe 'le.

¹³ 'Sani- -a gele plɛɲ- 'bhɛ 'taa 'ɛ ta, -e
-yaa' yewonɛ vu 'ɛ 'siila-, 'bhɛɛ- -e -can
'tanbha do do ɲnaa -o 'kɾɛn ni do do.
'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka yewo 'yee-
-gɔli' 'ɛ 'le, 'kooko- -trɔnkpaa' -a ma 'sani-
'ɲ 'nule- plɛɲ-»

¹⁴ 'Duɲ- -a -za 'laa -yaa sɔ -yaa 'klɛɛn
'yi mu 'ɛ ni, -ayile 'ke 'bhɛ mu mɛɛ
mu winbɔle -a zi 'kaa 'mu 'a pe 'a ni
dɔɔ: «'Waa- zi 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- klɛ 'o ta
-bhɛɛngbe 'le.»

¹⁵ -E -ja 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -wa ɲkla
'ke -bhɛɛngbe do 'le. 'Bhɛ blaɛn, 'kee-
niinale -a ba 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- -e -can
-gɔli' 'tanbha mu 'ɛ ɲnaa -yaa yewonɛ mu
'la ni, -e 'mu 'kɾɛn -siila, 'bhɛɛ- -o -za yɛkɛ-
mu 'la ɲkla 'yee- -gɔli' mu 'ɛ 'le, -o 'mu
'yipia- -a ni.

¹⁶ -A lwa mi 'ɛ 'bhɛ 'nule-, 'ke 'bhɛ 'a
'pele dɔɔ: «'N Zan, 'e -can -gɔli' 'tanbha do
'la ɲnaa 'mi ni, 'mi -gɔli' 'tanbha 'bhɛɛke
vu -srɔɔwoa 'bhɛ ma -trɔn 'le.»

¹⁷ 'Yee- -bhɛɛngbe 'ɛ pe 'bhɛ yewonɛ 'ɛ
ni dɔɔ: «'N 'cie oo 'ɲ 'cie-! Yewonɛ 'lɾɛle-
'Yee- zru -kla do -za 'fiɛntrɔnɛ mu 'yi,
'bhɛla- -yile, 'mi nu 'e klɛle -wa vu ta
-janmatii 'le.»

¹⁸ -A plɛ mi 'ɛ 'bhɛ 'nule-, 'ke 'bhɛ 'a 'pele
dɔɔ: «'N Zan, 'e -can -gɔli' 'tanbha do 'la
ɲnaa 'mi ni, 'mi -gɔli' 'tanbha 'bhɛɛke 'soo
'srɔɔwoa- 'bhɛ ma -trɔn 'le.»

¹⁹ -Bhɛɛngbe 'ɛ pe 'bhɛ ni dɔɔ: «'N 'cie
oo 'ɲ 'cie-! 'N nu 'bhi klɛle -wa 'soo ta
-janmatii 'le.»

²⁰ -A yaga mi 'ɛ 'nule, 'ke 'bhɛ 'a 'pele
dɔɔ: «'N Zan, 'e -can -gɔli' 'tanbha do 'la
ɲnaa 'mi ni, 'yele- -gɛ, 'an magaanna sɔ
'peɛnɛ do 'yi.

²¹ 'N -gbɛlaanna 'e 'lɛɛ, -amasɔyi 'yaa-
-za 'yi -o 'egloole. 'Yaa- pɛ laa -o pɛ 'la 'le,
'e 'bhɛɛ- si. 'Yaa gba 'la 'kpale-, 'e 'bhɛɛ-

'yi pɛbhaa kan.>

22 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -bhɛngbe 'ɛ -ya pele- -a ni dɔɔ: <Yewonɛ 'yɔɔ-, 'ŋ nu 'e 'kunlɛ- 'e 'gbu 'liijan- ma. 'Ya 'yaango- bi 'bhii- 'an -za 'yi -o 'egloole, 'bhɛɛ- 'an pɛ laa -o pɛ 'la 'le 'ŋ 'bhɛɛ- si. 'Bhɛɛ- 'naa gba 'la 'kpale-, 'ŋ 'bhɛɛ- 'yi pɛbhaa kan.

23 -Mɛle □kla 'bhɛɛ- 'yaa 'an -goli' 'ɛ 'kpale- -goli' magaan 'fɛ 'ɛ □la ɛɛ, 'kooko- 'ke 'ŋ -daa 'an 'taa 'ɛ ta 'waati 'la ba, 'ŋ 'yaa- sɔ -a ma -trɔn 'yele ɛɛ?>

24 'Bhɛɛ- -bhɛngbe 'ɛ pɛ mɛɛ 'la zan mu dulale -yaa -a -din 'mu ni dɔɔ: <-Kaa 'kɔɔ -can -goli' 'taɲbha do 'ɛ 'kun, 'bhɛɛ- -ka 'bhɛ 'na 'taɲbha vu zan 'ɛ ni.>

25 'Bhɛ mɛɛ mu 'ɛ pɛ -a ni dɔɔ: <'O Zan, 'taɲbha vu -o 'bhɛ 'kɔɔ gban.>

26 -Bhɛngbe 'ɛ pɛ -o ni dɔɔ: <'Mi 'bhɛ 'yaango-, 'bhɛɛ- 'mi pɛ 'ka ni dɔɔ pɛ -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, -o nu -a 'kɔɔpɛ- 'ɛ baankpale, 'bhɛɛ- pɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'ali- -o nu -a 'kɔɔpɛ- sanɛ- 'ɛ 'bhɛ 'kunlɛ-.

27 Mɛɛ 'la zan mu -o 'ŋ 'sɔɔnnii mu 'le 'bhɛɛ- waa -a zi 'bhii- 'ŋ klɛ -o ta -bhɛngbe 'le, -ka nu 'mu -le, 'bhɛɛ- 'ka -o 'kpen dɛ 'ŋ 'yɛ ma -gɛ.>>

ZESU A YE 'ɛ 'LEYANYRɛ ZERUZALɛMU

*Zesu -yaa' -klanlane plɛ winbwa-
soofaline do 'kunyaɛ- nɔɔ-*

*(Matie 21.1-11; Maki 11.1-11; Zaan
12.12-19)*

28 Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'wolele, 'kee dɔle- -zamaa' 'ɛ -lɛɛ Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta.

29 -O bhɔle Bɛtifaze 'pegee Betani -wa mu 'ɛ -din, -o -yaa vlɛ gɔɔn 'la sii Olivi diinj vlɛ gɔɔnɛ- 'bhɛ -din bhla 'la ba, 'kee- yaa -klanlane plɛ winbɔle -o -lɛɛ.

30 -E pɛ 'mu ni dɔɔ: <-Ka ge -kɔɔ' 'lɛɛ -wa 'nɛ 'la bhɛ -a ta. 'Ke 'ka □bhwa -a nɔɔ-, 'ka nu -soofaline do -yɛle' yele -yri diinj do ma, mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ 'laa 'sanlɛ- -lido' -a ta. 'Kaa- 'ploɔ- -yri 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -ka nu 'kele-.

31 'Ke mɛɛ 'la 'ka 'lrɔkpaa- dɔɔ 'kaa- 'ploɔ zii' -mɛla ma, -kaa pɛ 'bhɛ zan ni dɔɔ: <Mɛɛzan maza -o -a ma.>>

32 -Yaa' *winbɔwo mu 'ɛ -o gele, 'ke -o -za mu 'ɛ 'kpen 'lɛsɔle yele- 'bhii- Zesu -o 'kpeelɛkaan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

33 -O -yaa -soofaline 'ɛ 'ploɔ zii' bhla 'la ba, 'ke bhɛ zan mu -o -lrɔkpale dɔɔ: <-Mɛle □kla 'bhɛɛ 'ka -o 'yee- -soofaline 'lɛɛ- 'ploɔ zii' ɛɛ?>

34 -O pɛ 'mu ni dɔɔ: <Mɛɛzan maza -o -a ma.>

*Zesu □saan 'soofaline 'ɛ ta -a ge bhla 'ɛ
zi Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta*

35 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o nule- -soofaline 'ɛ 'le Zesu ni. -O -waa' dunɛ- mu 'ɛ 'ke □klaa 'bhɛ kpoo ta, 'bhɛɛ- 'ke -o Zesu 'sanle 'bhɛ ta.

36 -Soofaline 'ɛ 'yaa- ge 'zi Zesu 'le, 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ □yaa waa dunɛ- -gbɛnɛ mu 'ɛ 'piila- 'zi -a -lɛɛ zi 'ɛ 'lii.

37 -O bhɔle Zeruzalɛmu -din bhla 'la ba, 'ke -o kan zi 'la 'bhɛ 'yaa- kan Olivi diinj vlɛ gɔɔn 'ɛ -din, 'ke zrukpa' -gbɛnɛ do zinale -yaa' -klanlane mu 'ɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'sɔle- maza mu 'la 'kpen □kla -o -yɛ ma, 'ke -o 'bhɛ 'pubɔle 'mu 'kpen ma.

38 -O -yaa pɛ 'zi dɔɔ:

<-Bhɛngbe 'la -yoo zan Mɛɛzan -Waanbhaa' 'tɔ 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'a -dɔɔbo!>

<Bhaa yilabla klɛ lafle' 'yi, 'bhɛɛ- 'tɔbhɔleya bo laanima -Waanbhaa' ni.>

39 Farizi mu 'kɛ mu 'la 'yaa- -zamaa' 'ɛ 'plɛŋ-, 'mu pɛ Zesu ni dɔɔ: <'O Daan mi, -a pɛ 'yaa- -klanlane mu 'ɛ ni dɔɔ -woo taga.>

40 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni 'kaa: <'Mi pɛ 'ka ni dɔɔ 'ke -woo tagaa-, kpɔti mu nu -wele' 'egloole.>

Zesu -o wisi' zii' Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta

41 Zesu 'bhɔle- Zeruzalɛmu -wa 'ɛ -din, 'bhɛɛ- -a -yɛkpale -a ma, 'kee- wisile -a ta.

42 -E pɛ dɔɔ: <'Ee, Zeruzalɛmu! -Za 'la 'bhɛ sɔ yilabla 'nale 'e ni, 'kee □yaa sɔ 'bhɛ dɔle- -zɔn bi. 'Dun- -a gaanle -o 'e 'lɛɛ, 'yaa sɔ -a yele-.

43 'Bhɛ yi -o zan bhɔle, 'e 'sɔɔnnii mu nu 'fɛgwɛ- mu dɔle 'e zi, 'bhɛɛ- 'mu nu 'yaa- -wa 'ɛ 'kunlɛ-. -O nu 'mliŋgolɛ 'e zi, 'bhɛɛ- -o nu 'e ta mu 'ɛ 'yɛbatɛdɔle yɛkpen- □nɔɔ.

44 -O nu 'yaa- 'fɛ mu 'ɛ 'kpen 'wile- 'fenfen, 'bhɛɛ- -wa -dwa vlɛ mu 'la 'le 'mu do 'kpɔ 'kpaale- laa nu bole- 'eke- ta. 'Bhɛɛ- -o nu 'yaa- -wa 'ɛ ta mɛɛ mu 'ɛ 'kpen dɛɛ, -amasrɔyi -Waanbhaa' ɲnwa bhɔle 'e ba 'waati 'la ba, 'yaa 'bhe 'waati 'ɛ 'yidɔle!»

Zesu -ja 'plɛɛgɔn- mu 'ɛ -gbinle' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla (Matie 21.12-17; Maki 11.15-19; Zaan 2.13-22)

45 Zesu -ja wlale -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'kee 'plɛɛgɔn- mu 'ɛ -gbinle' 'sanle.

46 -E pe -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'a ɲpia -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: <'An 'fɛ 'ɛ nu klɛɛ 'seriwo 'fɛ -la -le, 'duŋ- 'ka mu 'a ɲkla 'ke -faannii' mu gaan 'fɛ 'le!»

47 Yi 'oo yi, Zesu 'yaa- mɛɛ mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla. 'Bhɛɛ- 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Toŋ daan mu 'ɛ 'bhɛɛ- Zuufu mu -lɛɛ mu -gbɛnɛ mu 'ɛ 'mu 'yaa- Zesu dɛyɛ -la -glin 'zi.

48 'Duŋ- -wa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -wa kun, waa -yaa 'bhe dɔ; -amasrɔyi Zesu 'wojan- mu 'ɛ 'bhe mu mɛɛ mu 'ɛ 'kpen zru 'ɛ ɲkwan, 'bhɛɛ- -o 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' -a ni.

20

Zesu a -glɔɔya' 'ɛ da 'naa- -a ma ɛɛ? (Matie 21.23-27; Maki 11.27-33)

1 -Yɛkpa'a do, Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi 'bhɛɛ- -e -yaa -Waanbhaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla 'waati 'la ba, 'ke 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'pegee *'Toŋ daan mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Zuufu mu a 'gwlaan gbɛlaan mu 'ɛ 'nule 'tenle- -a ma.

2 'Bhɛɛ- -wa -lrɔkpa'a dɔɔ: «'E -za mu 'la klɛ 'zi, -dele pe 'e ni dɔɔ 'yoo- klɛ ɛɛ? 'Bhɛɛ- -dele -o klɛ 'sen ɲnaa 'e ni ɛɛ?»

3 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Mi -o zan 'ka mu -lrɔkpale 'ezin- dɔɔ:

4 -Ka 'bhe zikpa' 'ŋ ni, -dele Mɛɛ Wiɪnfɛ' Mi Zaan 'winbwa- mɛɛ mu 'wiɪnfɛyɛ nɔɔ- yi ba, -Waanbhaa' taa- bhaaplɛŋ mu ɛɛ?»

5 'Bhe 'yi, 'ke -o zaabole 'sanle 'eke- plɛŋ- dɔɔ: «'Ke 'wa ɲpia -a ni 'kaa <-Waanbhaa' -le 'a 'winbwa->, -e nu 'o 'lrɔkpale dɔɔ -mɛla ma 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'kpale- -a -yi ɛɛ?»

6 'Bhɛɛ- 'ke 'wa ɲpia dɔɔ mɛɛ mu -le 'a 'winbwa-, -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ nu -kɔɔ' dɛyɛ -glinle' kpoti 'le. -Amasrɔyi -o 'kpen 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zaan -o 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.»

7 'Bhɛla- -yile, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'a 'winbwa- 'o mɔɔ laa 'bhe zan 'ɛ dɔ.»

8 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Duŋ- 'kee- ɲkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'mi 'ezin-, mɛɛ 'la zan -za mu 'lɛɛ- klɛ 'sen ɲnaa 'mi ni, 'naa nu 'bhe zan 'ɛ 'tokanle 'ka ni.»

-Drɔɔ gba la yewonɛ 'yɔɔ- mu ma -gɔɔn (Matie 21.33-46; Maki 12.1-12)

9 'Bhe bla'an, 'ke Zesu -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhe bole 'sanle mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «Mɛɛ do -drɔɔ gba do -kpa'a, 'bhɛɛ- -ya gbɛkpa'a- yetanɛ mu 'kɔɔ-. 'Bhe bla'an, 'kee- gele- 'taa do ta, 'bhɛɛ- -e ɲmwa 'bhe ɲnɔɔ ye.

10 -Woo 'bhe 'yi bhe, -drɔɔ bhaa 'kan bhla 'ɛ 'bhɔle-, 'kee- -yaa' 'fɛ ɲla yewonɛ mu 'ɛ do winbɔle -yaa' gba 'ɛ ta yetanɛ mu 'ɛ zi, -yaa' pɛ -drɔɔ bhaa 'si zayi'. 'Duŋ- 'woo- yetanɛ mu 'ɛ -o -yaa' yewonɛ 'ɛ ɲkwan, 'bhɛɛ- -wa tafiaɲ; 'bhɛɛ- -o -ploola -a ma -a 'kɔɔflɛŋ- 'le.

11 'Bhe bla'an, 'ke -drɔɔ gbazan 'ɛ -e -yaa' yewonɛ 'ɛ 'bhɛɛke do winbɔle yetanɛ mu 'ɛ zi ezin-. 'Duŋ- 'bhe 'bhɔle- -o ta, 'ke -o 'bhe tafɛle 'ezin-, -o 'bhe -zwanwoa, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ploole 'bhe 'kɔɔflɛŋ- 'ɛ ma.

12 'Bhe bla'an, 'ke 'yee- -drɔɔ gbazan 'ɛ -e -yaa' yewonɛ mu 'ɛ yaga mi winbɔle -o ta 'ezin-. -O 'bhe madingwa, 'ke -o gele- 'bhe blinle gba 'ɛ bhlemazi.

13 'Bhe bla'an, 'ke gbazan 'ɛ -ya pele- dɔɔ: «'An klɛ 'nale- -a ma ɛɛ? 'Ŋ nu 'ŋ gbe bhe do 'la -za sɔ 'ŋ ni 'egbenɛle 'bhe winbɔle -o ta, -dɔke' -o nu -gasikpale 'bhe 'lɛɛ oo.»

14 'Duŋ- 'woo- yetanɛ mu 'ɛ -o -yɛkpaale 'bhe ma, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'bhe -le nu klɛɛ gbazan 'ɛ 'le boolazi -a dɛ gale bla'an. -Ayile -kɔɔ' 'a dɛ, 'bhɛɛ- -drɔɔ gba 'ɛ bo -kɔɔ ni.»

15 'Bhɛla- -yile, 'ke -wa 'kunle, 'bhɛɛ 'ke -o gele- 'kele- gba 'ɛ -zanta', 'bhɛɛ- 'ke -wa dele-» Zesu -zamaa' 'ɛ 'lrɔkpa'a- dɔɔ: «'Ka mu 'kpee ma, gbazan 'ɛ nu -mɛ za -la klɛɛ 'woo- yetanɛ mu 'ɛ ni ɛɛ?»

16 'N bhe, -e nu 'woo- yetane mu 'e 'kpen dɛɛ, 'bhɛɛ- -e -drɔɔ gba 'e gbɛkpa yetane mu -bhɛɛke' mu 'kɔɔ.» Mɛɛ mu 'e -o 'bhe -jan 'e 'male- 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Ee, bhaa 'bhe 'yansi za 'e 'kan 'o ma 'egbɔɔnle.»

17 Zesu 'e 'yɛkpale -o ta frii, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «-Waanbhaa' a -jan 'lɛɛ-, 'bhe 'yi -o 'nale- -a ma ɛɛ? 'Bhe -jan 'e 'yele- -gɛ: <'Fɛdɔ- mu 'e -woo -bangwa vle 'la 'yi 'bhɛɛ- -wa -blinna, 'bhe -le □kla 'fɛgwle- 'e gaan -la vle -kpun -gbɛnɛ 'gbu 'ɛ.»»

18 «'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -balaa' 'yee- vle 'lɛɛ- ta, 'bhe zan ma diin nu golɛ. 'Bhɛɛ- 'kee- -balaa' mɛɛ 'la zan ta, -e nu 'bhe zan 'wiile-.»

'Nisra gbawoza

(Matie 22.15-22; Maki 12.13-17)

19 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'Tonj daan mu 'e 'pegee 'sraka 'lena -kunlii mu 'yaa- zi 'bhii- -o Zesu 'kun. -Amasrɔyi -wa 'yaangwa- 'bhii-, Zesu -gɔɔn 'e □bwa 'wo -la ma. 'Dun- -o -yaa -gblaan 'zi -zamaa' 'e 'lɛɛ.

20 -A 'san 'bhe yi 'e ma, -o -yaa Zesu 'klosikun zii' 'bhe klɛza mu 'e ma. -Ayile 'ke -o mɛɛ mu winbɔle -a zi. 'Bhe mɛɛ mu 'e 'yaa- 'mu 'gbu klɛ 'zi mɛɛ -lrele' mu 'le -dawli' ma. 'Bhe mu -ja bɔle -a -la, 'kooko- 'mu sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma. 'Bhɛɛ- 'ke 'mu 'a □kwan 'mu sɔ gele- 'kele- 'kitikan mu 'e 'pegee -waa' -janmatii 'e ba.

21 -Ayile 'ke -o nule- Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'O Daan mi, 'wa 'yaango- dɔɔ 'e 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bhe 'pegee 'yoo- mɛɛ daan mu 'zi 'ke -za 'la 'le, wlan -le 'mu 'kpen 'le. 'Yaa mɛɛ bago, 'bhɛɛ- 'e -Waanbhaa' a zi 'e 'bhɛɛ- daan wlan 'gbu ma kpataakpa.

22 'Woo -za do -yilrɔkpale 'e ma doo: -Kɔɔa' 'ton- 'e ta, -kɔɔ' sɔ taa- -kɔɔ' 'laa sɔ *Romɛ mu 'e -waa' -bhleŋgbe -gbɛnɛ Sezaa a 'nisra 'e gbawole ɛɛ?»

23 'Dun- Zesu waa -dawli' maza 'e dɔle, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka nu -goli' 'tanbha do 'le 'n ni doo.»

24 -O nule 'bhe 'tanbha 'e 'le -a ni, 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «-Dela ngblo lii 'pegee -a 'tɔ yɔɔndɛle -gɛ ɛɛ?» -O 'kpen pe dɔɔ: «Romɛ mu a -bhleŋgbe -gbɛnɛ 'bhe -le 'kele-.»

25 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kela 'bhe -o Sezaa a pe -o 'le, -ka 'bhɛɛ- gbawo 'bhe ni, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a pe -o 'kela 'le -ka 'bhe 'na 'bhe ni.»

26 'Ali- 'woo- mɛɛ mu 'e waa 'sɔle- Zesu 'kunle 'bhe 'gbu 'liiwli- 'e ma. Drɔɔn' -a wojan mu 'e -yoo -liibhaala -o ma. -Ayile waa 'sɔle- -jan 'kedo- 'kpɔ 'wole, 'bhɛɛ- -o tagale □bwa.

Mɛɛ bweza gale ba

(Matie 22.23-33; Maki 12.18-27)

27 -O -yaa mɛɛ 'ke mu sii *Saduse mu, -o 'si ta waa -yaa -o kpa mɛɛ bweza gale ba 'e 'yi. -O -yaa pe dɔɔ 'ke mɛɛ -gaa 'ke -za 'kpen □yaan. -Yɛkpa' do, -o 'ke mu -o mabɛenna Zesu -din, 'ke -o 'bhe 'lrɔkpale dɔɔ:

28 «'O Daan, Moizi 'a yɔɔndia- -yaa' 'tonj 'sɛwɛ 'e 'yi dɔɔ: 'Ke mɛɛ do □kla 'ke 'siele-, 'bhɛɛ- 'ke -ya na -twa -a blaana, 'bhɛɛ- 'ke yaa -nɛ 'yale- 'bhe ta. -A gaanzido dɔ 'e 'gwlaan- 'e 'bhe 'a na yalaa'. 'Ke 'bhe □kla bhe, 'ke 'bhe -nɛ mu 'la □yaa -a na ta, 'mu nu klɛɛ 'bhii- -a 'gbu 'kpee 'yi mu.

29 'Bhe 'laa 'sanle- bhaama, nɛɛnɛ- ma 'gwlaan- 'srwaple- -yaa. -O -lɛɛ mi 'e 'bhe le 'la □sia 'bhe 'laa -nɛ 'srɔɔwɔle 'bhe ta, 'bhɛɛ- 'bhe □kla 'ke 'siele.

30 'Bhe gaanzido dɔ 'e, 'bhe glaana 'e □sia, 'bhe 'laa -nɛ 'srɔɔwɔle -a ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe gale-. -A gaanzido dɔ yaga mi 'e, 'bhe □kla 'yee- klɛgbɛya do 'kpɔ 'e 'yela- gbɛɛn-.

31 'Woo- nɛɛnɛ- 'gwlaan 'srwaple- -o 'kpen 'yee- le 'e 'yalaa do do, 'bhɛɛ- -o 'kpen □kla 'ke 'siele- do do 'ke waa -nɛ 'srɔɔwo- -a ta.

32 -O 'kpen gale blaana, 'ke 'yee- le 'e 'gbu klɛle- 'ke 'siele 'ezin-.

33 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke gbaa mu -bwela gale ba yi 'la 'le, 'woo nɛɛnɛ- ma 'gwlaan- 'srwaple- 'e -o -de 'gbu -la na nu klɛɛ 'yee- le 'e 'le ɛɛ?»

34 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Gwlenna yaale -o 'gwlaan- mu 'pegee le mu plen- 'drunyan 'lɛɛ- 'bhɛɛ- -yi.

35 'Dun- 'ke -Waanbhaa' 'a 'lɛdulaa dɔɔ mɛɛ 'la zan mu bwe gale ba, 'bhɛɛ- 'drunyan 'la 'bhe -o zan -o bo 'bhe 'yi, waa

nu le mu nale gwlen ni, 'bhεε- 'gwlaan- mu laa nu le 'sile-.

³⁶ Waa nu 'solε- gale- li, 'bhεε- -o nu klele 'bhii- -Waanbhaa' a -mlεke' mu 'ε gbεεn-. -O nu klele -Waanbhaa' -nε mu 'le, waa nu gale -li -titi, -amasroyi -o -bwela gale ba.

³⁷ *Moizi 'a πpia kpataakpa dɔɔ gbaa mu nu bwele gale ba. -Yaa' 'sεwe 'ε 'yi yre 'la -yri lunε- 'ε ba janwo, Moizi Mεεzan -Waanbhaa' -siila dɔɔ: *Abraamu a -Waanbhaa', 'bhe 'pegee Izaki a -Waanbhaa', 'bhεε- Zakɔbu a -Waanbhaa'.*

³⁸ -Amasroyi, -Waanbhaa' -o 'ke mεε -yre male mu a -Waanbhaa' -la -le, 'bhεε- yaa -o 'ke gbaa mu a -Waanbhaa' 'le. 'Bhεε- mɔkpen' -o 'mu 'yre ma -Waanbhaa' -yre 'yi.»

³⁹ 'Bhe klele 'tε, 'ke 'Tonɔ daan mu 'ε 'ke mu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'e 'swa- jan 'ε zikpale -o ni 'elrele.»

⁴⁰ -A 'san 'bhe ma, yaa dɔle -o do 'kpɔ 'kpεe 'ke 'bhe -za 'kedo- 'kpɔ 'yilrɔkpa -a ma 'ezin-.

Mεε -Bhee Mi -kpɔsɔɔ Krisi 'ε yaa -o 'ke Davidi 'nranε- 'te 'le (Matie 22.41-46; Maki 12.35-37)

⁴¹ Zesu pe 'woo- 'Tonɔ daan mu 'ε ni dɔɔ: «-Mela ma 'bhεε- mεε mu 'ε -wa pe 'zi dɔɔ Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi -o 'ke Davidi 'nranε- -la -le 'te εε?

⁴² 'Bhεε- 'duɔɔ-, Davidi 'gbu 'a πpia- -yaa' 'Srokpa 'sεwe 'ε 'yi dɔɔ: «Mεεzan -Waanbhaa' 'a πpia 'an Mεεzan ni dɔɔ:

Nu yala- 'η -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε πnɔɔ.

⁴³ 'Sani- 'mi yan 'e -sɔɔnnii' mu 'ε kpaalele 'e gaan πla.»

⁴⁴ «'Ke Davidi 'gbu Mεε -Bhee mi Krisi 'siila- dɔɔ -yaa' Mεεzan. 'Bhεε- -e sɔ klele- -a -nranε 'le 'nale- -a ma εε?»

Zesu mεε mu 'ε 'kpeelεkan zii' 'Tonɔ daan mu 'ε ma (Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

⁴⁵ -Zamaa' 'ε 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa zii' Zesu 'ni 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ:

⁴⁶ «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'Tonɔ daan mu 'ε ma. 'Kaanle- sɔ -o ni dunε- gbɔɔn mu 'le -o ta -wa 'kpεe -kpan mu 'ε ta, 'bhεε- -wa zi 'bhii- mεε mu -o -lεdɔ- -a ma,

'bhεε- 'mu -o 'pubɔ-. 'Ke -o -wlaa *Zuufu mu daanfε' mu 'ε πla, 'bhe 'pegee 'feti kleyre -gbεnε mu 'ε πnɔɔ, zilεε- yaakpe mu 'ε 'mu -la 'sile- sɔ -o ni.

⁴⁷ -O glaanle mu 'ε 'kɔɔpe- mu 'ε 'kpen yan -dawli' ma. 'Bhεε- -o mɔ -waa' 'seri- wole 'ε zi, 'kooko- -woo 'gbu zrɔn mεε mu -yre ta 'bhii- mεε wlan mu. 'Bhela- -zεεle, -o ta 'kiti 'ε 'bhe 'yɔɔ- nu -yiyale mεε -vin mu 'ε 'mu a pe 'kiti 'ε ni -Waanbhaa' ba.»

21

Glaanle do a -goli' 'naza- -Waanbhaa' ni (Maki 12.41-44)

¹ Zesu 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε πla 'waati 'la ba, -naflo zan mu 'ε -yaa -goli' bɔ 'zi -goli' bɔ -koonε 'ε 'yi; 'bhεε- -ya ngblo -lawlεnle 'ke -yoo yele-.

² 'Bhεε- 'kee- glaanle 'kɔɔflenzan do yeke-, 'ke 'bhe -o zan -goli' 'tanbha piinε- ple bɔle 'yee- -koonε 'ε 'yi.

³ -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni wlan 'ε ni dɔɔ glaanle 'lεε- -goli' yeke- 'la πbwa -goli' bɔ -koonε 'ε 'yi, 'bhe 'yiya- mεε -vin mu 'ε 'mu -goli' yeke- 'la πbwa 'bhe ni.

⁴ -Amasroyi 'woo- mεε mu 'ε -o maza laa -yaa -li -goli' 'la ma, -o 'bhεε- πbwa -koonε 'ε 'yi. 'Duɔɔ- 'yee- glaanle 'lεε- -yaa' 'kɔɔflenya 'ε 'yi, -ya 'tɔta- -goli' -vin sanε- 'ε 'bhεε- πbwa -koonε 'ε 'yi.»

Zesu -o -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'wiza- -lεεjanwo 'zi

(Matie 24.1-8; Maki 13.1-8)

⁵ Zesu a -klanlanε mu 'ε 'ke mu 'ε 'yaa- -balo kle 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'bhe dɔgbeya 'ε ta. -O -yaa -o -lεkpa' zii' -a -lregbeya 'ε ma, 'bhe 'pegee -wa -dwa vle -lrele' mu 'la 'le, 'bhεε- -a -la 'srakagope -lrele' mu 'ε. -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ:

⁶ «'Ka 'yre -o 'fε -gbεnε 'la ma -gε bhe, -o nu -a 'kpen 'wile- -yrekpa' do. 'Ali- -wa -dwa vle -kpuɔ mu 'la 'le, 'mu do 'kpɔ 'kpaale laa nu bolε 'eke- ta. -O nu 'mu 'kpen 'klaale-.»

-Klɔlɔɔ' mu 'la nu klele 'drunyan 'yan yi 'ε 'lεε

(Matie 24.3-14; Maki 13.3-13)

7 Zesu a *-klanlanɛ mu 'ɛ -wa -lɔkpaɔ dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhe -za 'ɛ nu bhɔle 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'bhe -za mu 'ɛ 'ke -o kle bhla □bhwa 'waati 'la ba, 'o nu 'bhe 'yaangole -tɔomasie 'ɛ -dela ma ɛɛ?»

8 -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini-. -Amasɔyi mɛɛ -bebe nu 'mi 'tɔ 'ɛ 'kpale- -o 'gbu ma 'bhɛɛ- -wa pe dɔɔ: <'Mi -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'le, 'mi 'an pɛ 'waati 'ɛ □bhwa!> 'Ka 'laa dɔle -o zi.

9 'Ke 'ka gwledanwli mu -maa 'waati 'la ba, 'bhe 'pegee 'ke mɛɛ mu wlenle -saan -o -lɛɛ mu ma 'kleɛn -bebe 'yi, 'ka 'laa -gblaanle'; 'bhe -za -gloɔn mu 'ɛ 'mu -le nu 'sɔle- bhɔle- 'elwale 'pe. 'Dun- 'bhe 'laa nu klele 'drunyan 'yan 'waati 'ɛ 'le.»

10 'Bhɛɛ- Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'Si do nu gwledanle 'si 'bhɛɛke do ba; 'bhɛɛ- bhlenge do a 'kleɛn 'yi mu nu gwledanle -bhlenge 'bhɛɛke do a 'kleɛn 'yi mu ba.

11 'Trɛ nu bɛɛnle yrɛ 'ke mu nɔɔ-, 'bhe 'pegee -gu -gbɛɛ mu, 'bhɛɛ- ga -yɔɔ' -gloɔn mu 'la -woo -yivlin' mɛɛ 'srɛ ma, 'mu 'kpen nu baale bhaaplen mu ta. Mɛɛ -gblaan ma pɛ mu 'pegee -tɔomasie -gbɛɛ mu nu 'pwɛle- lafle' 'yi.»

12 «'Dun- 'sani- 'bhe -za mu 'ɛ klele plɛn-, -o nu 'ka 'kunle- 'bhɛɛ- -o -yɛnkpa' 'ka ta. -O nu 'ka 'kitikanle Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ □la, 'bhɛɛ- -o nu 'ka bɔle -kaso 'yi. 'Mi 'tɔ 'ɛ -zayi', -o nu gele 'ka 'le -bhlenge mu 'pegee mɛɛ gbalaan mu ba.

13 'Ke 'bhe yi 'ɛ □bhwa, 'ka nu 'sɔle- 'mi 'an -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole 'bhe mɛɛ mu 'ɛ ni.

14 'Ka nu 'ka 'gbu ta jan 'ɛ 'wole- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'laa 'bhe yienkanle 'elwale 'pe.

15 -Amasɔyi 'mi 'gbu nu yikan' ma -jan 'kpale- 'ka 'lii, 'bhɛɛ- 'ka 'sɔnnii 'kedo- a -jan 'laa nu 'sɔle- 'ka 'kunle, 'bhɛɛ- -e zaabo 'ka 'le ma.

16 'Ali- 'ka 'yapɛ- mu oo, 'ka nɛɛɛ- mu oo, 'ka 'yienii mu oo, 'bhɛɛ- 'ka 'bhɛgwlen- mu 'gbu nu 'ka 'nale- mɛɛ mu ni, 'bhɛɛ- 'mu 'ka -bebe dɛ.

17 'Ka ven nu 'sile- mɔkpen' yin -lii, 'mi 'tɔ 'ɛ -zayi'.

18 'Dun- 'ka 'winbhe- do 'kpɔ 'laa nu gole a ba.

19 -Ka 'woo- -yɛn mu 'ɛ 'yikun: -amasɔyi 'ke 'bhe □kla, 'ka nu 'sɔle- 'ka 'gbu 'si 'ɛ gole- -za 'yi 'bhɛɛ- gbɛɛn-.»

Zesu -o Zeruzalemu -wa 'ɛ 'wiza- 'ɛ -lɛɛjanwo 'zi 'ezin-

(Matie 24.15-21; Maki 13.14-19)

20 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka gwledan mu zenle □ya Zeruzalemu -wa 'ɛ zi 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- -a -wi 'waati 'ɛ □bhwa -wa -din.

21 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan mu □kla Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi 'bhe bhla 'ɛ ba, 'bhe zan mu blasan-, 'bhɛɛ- 'mu ge 'mu gaan 'mu 'lɛɛ vle gɔɔn mu 'ɛ 'yi ye. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu -o Zeruzalemu -wa 'ɛ 'kpee, 'bhe zan mu ge 'mu gaan. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan mu □kla 'bhe mu ba gba la, 'mu 'laa 'pele- dɔɔ 'mu 'nule -wa la.

22 -Amasɔyi, -Waanbhaa' nu 'bhe yi mu 'ɛ klele -yɛnkpa' yi -gbɛɛ mu 'le bhaaplen mu ta; 'kooko- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -jan mu 'la □woa 'elwale gban -sɔ 'mu 'lɛsɔ-.

23 'Ee! Le mu 'la kpele nu klele, 'bhe 'pegee le mu 'la 'nɛ mu nu klele -yɔn ma 'bhe 'waati 'ɛ ba, 'mu 'nise- -yɛn ma! -Amasɔyi 'trɛbhɔ -gbɛɛ nu klele 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a zruplii- 'ɛ nu baale Izraeli 'si mu 'lɛɛ- ta.

24 -O nu -o 'ke mu dɛle 'ke -gɔkun' mu 'le, 'bhɛɛ- -o nu gele -a 'ke mu 'le -kaso 'yi 'si mu 'la 'kpen 'laa -Waanbhaa' dɔ 'mu ba. 'Mu 'sɛn nu wole 'ke Zeruzalemu mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -woo kle 'ke -o gaan -la pɛ mu 'le, 'sani -o 'waati yɛkɛ- 'la -dwa -o ni 'bhe 'yanle- plɛn-.»

Bhaaplen Gbe 'ɛ 'nuza-

(Matie 24.29-35; Maki 13.24-31)

25 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka nu -tɔomasie mu yele -yɛrɛbhe 'pegee mɛɛ 'bhɛɛ- mɛɛklɛnne mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'trɛ ta -gɛ, -gbalaan nu 'klale- mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'yi, wɛyi- 'pegee 'bhe 'pɔɔ mu 'ɛ 'wegbeyɛ -gbɛɛ -gbɛɛ mu 'ɛ -zayi', 'bhɛɛ- -o 'kpen blina- yien nu dɔle.

26 'Trɛ ta mu 'ɛ -o -gbalaan gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, -o 'ke mu nu gale 'ke -woo 'kpeeledaan -klɔlɔɔ' -gloɔn 'la nu 'tɛnle- -o ma 'trɛ 'lɛɛ- 'kpen ta -gɛ 'mu ma.

-Amasroyi lafle' 'yi pe -gloo -gloo mu 'e -o nu bɛɛnle.

²⁷ 'Ke 'bhe □kla 'te, mɔkpen' 'yre nu 'kpale- Bhaaplen Gbe 'e 'nule- ma lafle' -gblen do ta, -yaa' -glooya' 'pegee -a 'tobholeya 'e 'le.

²⁸ 'Ke 'bhe -za mu 'e klele -saan 'ka 'yre ma 'waati 'la ba, -ka 'ka ngblo -lawlen', 'bhe- -ka 'ka zru do 'egloole, -amasroyi 'ka 'bhee bhla 'e □bhwa 'ka -din.»

Mɛɛ sɔ -za 'la daanle- figi diinj 'e ma (Matie 24.32-35; Maki 13.28-31)

²⁹ 'Bhe blaen, 'ke Zesu -gɔɔn do 'lɛɛ- 'bhe bɔle- -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka figi diinj 'pegee -yri diinj -vin mu 'e 'klosikun doo.

³⁰ 'Ke -o -laa 'tɔɔnle- -saan bhla 'la ba -o ta, 'kaa 'yaango- 'bhii- -o bhaa kle 'waati □bhwa 'e -din gban.

³¹ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi bhe, 'ke 'ka 'bhe -za mu 'la bhe 'mu kleyre □ya 'waati 'la ba, -kaa 'yaango- 'bhii- *-Waanbhaa' a -bhleighbeya 'e □bhwa -wa -din.

³² 'Mi pe 'ka ni wlan 'e ni dɔɔ mɛɛ 'la zan mu -o 'mu 'yre ma -zɔn -gɛ, 'sani- 'mu 'kpen gale plɛn-, -za mu 'lɛɛ- nu klele -o 'ke mu -yre ma.

³³ 'Lafle' 'pegee 'tre mu nu kanle, 'duɔ- 'an pe -jan mu 'e waa nu 'kanle- -titi.»

Mɛɛ 'kpeelekanza mu

³⁴ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele! 'Ka 'laa 'tole- 'ke pɛbhle -gbɛɛ mu 'pegee -wɛɛn de maza, 'bhe- 'drunyan ta 'ngami mu 'e 'kɔɔ, 'ka 'yri go 'ka 'gbu -za 'le, 'bhe- 'bhe yi 'e kla 'ka ba.

³⁵ Bhaaplen Gbe 'e 'nu yi 'e nu 'klale- 'drunyan ta mɛɛ mu 'kpen ba blaale-, 'bhii- kaade yro kla kaa mu ba gɔɛ- 'la gbɛɛn- -yi ba, 'bhe- -yoo 'kpen kun.

³⁶ 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bhe- -ka 'ka 'seriwo 'waati oo 'waati 'e 'kpen ba. 'Kooko- fangando 'ka ta, 'bhe- -klɔlɔɔ' mu 'la -woo zan bhe, 'mu kan 'ka ma 'egboonle, 'bhe- 'ka ge dulale Bhaaplen Gbe 'e 'yre □la.»

³⁷ 'Ke -yrekpa- -yaa bhɔ, Zesu 'yaa- ge mɛɛ mu daanle -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛ 'e □la, 'bhe- yromazi, -e -yaa ge yile Olivi diinj vle gɔɔn 'e 'wiinj.

³⁸ 'Bhe- mɛɛ mu 'e 'kpen 'yaa- nu zrwanzi 'tutu -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛ 'e □la 'mu 'tronkpale -a wojan mu 'e □la.

ZESU DɛYRE 'PEGEE -A BWEYRE GALE BA ZERUZALEMU

22

Zuufu -kunlii mu 'e -woo 'dukpa zii' Zesu ma

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Zaan 11.45-53)

¹ Zuufu mu 'e 'yaa- 'bluu -pɛɛ 'wlen kle bhle 'feti 'la kle lɛɛ 'oo lɛɛ, 'bhe 'yaa- zan bhɔle. 'Bhe 'feti 'e 'yaa- 'ezin- Paki 'feti 'e 'le.

² 'Sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee 'Ton daan mu 'e -o -yaa Zesu dɛyre -glin 'zi, 'bhe- 'duɔ- -o -yaa -gblaan 'zi waa mɛɛ mu 'e 'lɛɛ. 'Duɔ-, waa -yaa zi 'bhii- -wa kle 'ke mɔkpen' -za do -a 'yi, 'bhe- mɛɛ mu wlen -o ma, -amasroyi -o -yaa -gblaan 'zi -waa' 'si mu 'e 'lɛɛ.

Zuda Isikarioti -o zan -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta

(Matie 26.14-16; Maki 14.10-11)

³ -Setran' -za 'yoo- □wlaa Zuda 'la -wa sii Isikarioti 'bhe zru ba: -e -yaa 'duɔ- Zesu -a -klanlanɛ vu ta ple 'e do 'le.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'yee- Zuda -ja 'tenle- 'sraka 'lena mu -lɛɛ mu 'e 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbɛɛ 'e gooba mu -kunlii mu 'e ma. 'Bhe- -e -yaa nu 'solɛ- Zesu 'lenale -o ni gɔɛ- 'la gbɛɛn-, -o -bɛngwa do 'bhe ma.

⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke -o zrukpaale Zuda 'a 'pelawoa dɔɔ 'bhe nu bhɔle -o ba, 'bhe- 'bhe Zesu 'lena- -o ni 'bhe 'yi. 'Bhela- -yile 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ -o nu -goli' 'nale- -a ni 'bhe -za 'e 'yi.

⁶ 'Yee- Zuda -dwa 'bhe □la. -A 'san 'bhe yi 'e ma, -a gbe sɔ Zesu ta gɔɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe- -e 'bhe 'lena- Zuufu mu a -kunlii mu 'e ni, -e yaa- 'bhe- klegbeya 'e -glin 'zi gaanyi', 'kooko- -zamaa' 'e -za 'laa do 'bhe 'yi.

Paki 'feti 'e ta pɛbhle

(Matie 26.17-25; Maki 14.12-21; Zaan 13.21-30)

7 'Bluu -pɛɛ 'wɛn- kle bhle 'feti 'la 'ke -wa sii Paki 'feti 'ɛ, 'bhɛ yi 'ɛ ɔ̃bhwa, 'bhɛɛ -o -yaa nu -bhlaa gwɛn bhlonɛ- mu klɛɛ 'sraka 'le, 'bhɛɛ- -woo bhle 'yee- 'feti 'ɛ ta pɛbhle 'ɛ ba.

8 -Ayile, 'ke Zesu Pɛri 'pegee Zaan winbɔle -o -lɛɛ, 'bhɛɛ- -e pe 'mu ni dɔɔ: «-Ka ge -kɔɔ mu a pɛ 'feti 'ɛ ta kpo 'ɛ klɛ.»

9 Pɛri 'pegee Zaan pe -a ni dɔɔ: «ɔ̃Ya zi 'bhii- 'o ge 'yee- kpo 'ɛ klɛ 'naa- ma ɛɛ?»

10 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'bhɔle- 'te -wa 'ɛ ta, 'ka 'lɛ nu 'palɛ- mɛɛ do 'le, -yi gbɔ do -o -a wiinj-. -Ka gbaan -a zi, 'bhɛɛ- -ka ge wla -a wla 'fɛ 'ɛ ɔ̃la.

11 'Bhɛɛ- 'ke 'ka ɔ̃wɛla 'bhɛ ɔ̃la 'waati 'la ba, -kaa pe 'fɛzan- 'ɛ ni dɔɔ: «'O Daan mi 'pe 'wo 'ɛ 'lɔkpa dɔɔ 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o nu -waa' Paki 'feti ta pɛle 'ɛ 'bhleɛ- 'fɛkpee 'ɛ -dɛla ɔ̃la ɛɛ?»

12 'Ke 'bhɛ ɔ̃kla, -e nu 'fɛkpee -gbɛnɛ do zɔnɛ 'ka ni, 'bhɛ -o 'sanɔaso 'kpee do 'le laanima. Yilapɛ 'pegee yaapɛ, 'bhɛɛ- kpo klɛpɛ mu 'kɔɔn -o 'bhɛ -la gban, 'ka nu -kɔɔa' kpo 'ɛ klɛɛ 'bhɛɛ- ɔ̃nɔɔ.»

13 Pɛri 'pegee Zaan gele, 'ke -o -za mu 'ɛ 'kɔɔn 'lɛsɔle yele- 'bhii- Zesu 'a ɔ̃pia -o ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o -waa' 'feti ta kpo 'ɛ ɔ̃kla 'bhɛɛ- ɔ̃nɔɔ.

Zesu 'pegee -yaa' -Klanlanɛ mu 'ɛ -waa' -danɔma' Paki ta pɛ 'ɛ 'bhle zii' 'eke- zi (Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Korɛnti 11.23-25)

14 Pɛri 'pegee Zaan 'yanle- -za mu 'ɛ 'kɔɔn 'lɛmagaanle 'le 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'pegee -yaa' winbɔwo mu -vin mu 'ɛ 'nule, 'ke -o 'kɔɔn 'yaale pɛbhle -tabali 'ɛ zi, 'bhɛɛ- -o pɛ 'ɛ ɔ̃bhla 'eke- zi.

15 -O -yaa pɛ 'ɛ 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Nj 'yaa- -a zi 'egɔɔle 'bhii- 'mi 'pegee 'ka mu 'yee- 'feti 'lɛɛ- ta pɛ 'ɛ 'bhle 'eke- zi, 'sani- 'nj -yɛnɔbhlele zisan; 'bhɛ yi 'ɛ 'bhɛ -le ɔ̃bhwa -zɔn -gɛ.

16 'Dun- 'mi pe 'ka ni 'nj 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'Naa nu -a -bhɛɛke' 'bhleɛ- 'ezin- -li, 'sani- -a -tɔɔmasie 'ɛ 'lɛsɔle plɛn- -Waanbhaa' a -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta.»

17 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'kee- -dɔɔ pɛyan- do 'sile, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle 'bhɛ ma,

'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Kaa 'kun -gɛ 'bhɛɛ- 'ka 'kɔɔn 'a 'ke 'mi do do.

18 -Amasɔyi 'naa nu -dɔɔ 'bhɛɛke 'milɛ- -li 'ezin- 'sani- -Waanbhaa' -bh- lɛngbɛya yaa- yi 'ɛ bhɔle plɛn-.»

19 'Bhɛ blaɛn, 'kee- 'bluu do 'sile, 'bhɛɛ- -e yanle -Waanbhaa' 'pubɔle 'bhɛ ma, 'ke -ya takanle kplokplɔ. 'Bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ 'kpale -o 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -e pe dɔɔ: «'Mi 'gbu 'flɛ 'ɛ 'yele- -gɛ, 'nj 'yela- na 'zi 'ka ni -gɛ. -Kaa bhle 'bhɛɛ- 'nj -za bo 'ka 'kpee.»

20 -O yanle 'bluu 'ɛ 'bhlelele, 'kee- -dɔɔ pɛyan- do 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' *-bhoolaya dɛɛ 'la -dwa bhaaplɛn mu 'pegee 'yee- plɛn-, 'bhɛ ma -tɔɔmasie -le 'ke 'nj yien 'la 'klalaa- 'ka mu ma 'bhɛ 'le.»

21 «'Dun- -ka 'ka 'yɛkpa -gɛ, mɛɛ 'la zan -o 'nj 'na zii' 'nj 'sɔɔnnii mu 'ɛ ni 'bhɛ zan -o -kɔɔ' 'plɛn- -tabali 'lɛɛ- zi -gɛ.

22 Wɛlan 'ɛ ni, *Bhaaplɛn Gbe 'ɛ nu klɛɛ 'ke sile' 'bhii- -Waanbhaa' a 'lɛdulaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'dun-, mɛɛ 'la zan -a 'lɛna zii' -dawli' ma -a -sɔɔnnii' mu ni, -klɔɔɔ' -o 'bhɛ zan ma!»

23 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -woo 'eke- -lɔkpaɛ 'sanle -o ba mɛɛ 'la 'yaa- nu 'bhɛ -za -glɔɔn 'ɛ klɛɛ 'bhɛ ma.

Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ pe dɔɔ -de 'gbu -le -o 'kɔɔn ba mɛɛ gbɛlan 'le ɛɛ?

24 Zesu a -klanlanɛ mu 'ɛ -o zaabɔle -saan 'eke- plɛn- dɔɔ -o -de 'gbu -le -o ba mɛɛ gbɛlan 'le ɛɛ.

25 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, -bhɛngbɛ mu 'ɛ 'kpaale- -o waa 'klɛɛn 'yi mu 'ɛ 'wiinj- fangan- -la ma. 'Bhɛɛ- fangan- -o mɛɛ 'la zan mu 'kɔɔ, 'bhɛ mu -o -a zi 'bhii- -o 'mu 'sii- <-Za 'wɛlan klɛ mu»

26 'Dun- 'ka mu laa klɛɛ 'bhɛ gbɛɛn-. Dɔɔn' 'ke mɛɛ 'la zan -o 'ka ba mɛɛ gbɛlan 'le, 'bhɛ 'bhɛ 'gbu 'kun 'bhii- matruɔnɛ. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan -o 'ka 'lɛɛ mi 'le, 'bhɛ zan klɛ 'kaa- yewonɛ 'le.

27 'Bhɛɛ- 'woo- mɛɛ plɛ 'lɛɛ-, -o de 'gbu -la gbɛlan -yiya': mɛɛ 'la zan -o pɛbhle 'zi taa- mɛɛ 'la zan -o pele 'ɛ 'na zii' -a -vindo' mi ni ɛɛ? Mɛɛ 'la zan -o pɛ 'ɛ 'bhle zii' 'bhɛ -le 'laa -le ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'mi 'dun- -o 'ka 'plɛn- -gɛ 'bhii- 'kaa- yewonɛ!

28 'Bhɛɛ- 'mi 'pegee 'ka mu -le -yɛn mu 'ɛ ɔ̄bhla 'eke- zi -gɛ yi 'oo yi.

29 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'ŋ Dɛ -yaa' -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ɔ̄kla 'mi a pɛ 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi 'a klɛ 'ka mu a pɛ 'le 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

30 'Ka mu nu pɛbhɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka nu -yi 'mile- 'mi 'an pɛ pɛbhɛ tabali 'ɛ zi 'an -Bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ka nu yaalɛ -bhɛngbɛ mu 'yaakpɛ- mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ka nu Izraɛli -gbaa vu ta plɛ 'ɛ 'kitikanɛ.»

Zesu pe dɔɔ Pɛri nu 'bhɛ -lɛmadɔɔlɛ 'egɔɔlɛ -a ma

(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Zaan 13.36-38)

31 Mɛɛzan Zesu pe Pɛri ni dɔɔ: «Simɔ, Simɔ, 'e 'trɔnkpa dɔɔ, -Setran' 'e -zapia 'ŋ ba dɔɔ -ya zi 'bhii- -yoo 'e 'yidan-, 'bhɛɛ- -yoo 'e zru 'ɛ ye, 'bhii- le do -mlɔ bhɛ 'pegee -a -gboo 'ɛ bapian gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

32 'Duŋ- 'mi 'ŋ 'seriwoa 'yaa- -za ma, 'kooko- 'yaa ploo 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke 'yee zru 'niinaa 'mi ba 'waati 'la ba, 'fuudɔ- 'e -vin mu 'ɛ ta.»

33 Pɛri pe Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'kee- -kla -kaso 'yi geɛ 'le oo, 'kee- -kla gale 'le oo, 'ŋ magaanle -o 'bhɛ 'kpɛn klɛɛɛ 'mi 'pegee 'bhi 'le.»

34 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Pɛri 'mi pe 'e ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ 'sani- maagwɛn -weli' plɛŋ- -zɔn, 'bhi nu a peɛ 'mi ma gaan yaga dɔɔ 'yaa 'mi dɔ.»

Zesu -o -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpeɛɛkan zii' dɔɔ -o yri bo -o 'gbu -za 'le

35 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ŋ 'ka 'winlabwa -Jan 'Nrɛɛ- 'ɛ 'woyɛ- nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'an 'pelawoa 'ka ni dɔɔ 'ka 'laa -goli' bɔɛ 'ka 'wiinj-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa gbɛn ta ge 'pepe 'silɛ-, 'bhɛ 'pegee 'ka 'laa -sawla mu 'silɛ-, 'bhɛɛ- 'ka gelawoa 'yee- 'taa 'ɛ ta, pɛ 'ke 'kanaa 'ka ma ɛɛ?» -O pe «'Yooye-!»

36 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Duŋ- -zɔn, 'ke -goli' -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ oo, 'ke gbɛn ta ge 'pepe -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ 'oo, 'bhɛ zan 'mu 'si -zɔn. 'Bhɛɛ- 'ke -gɔkɔŋ' 'laa -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhɛ zan 'bhɛ ta dɛnɛ- 'ɛ gɔn, 'bhɛɛ- -ya ma -goli' 'ɛ si, 'bhɛɛ- -e -gɔkɔŋ' do -lo 'keɛɛ-.

37 -Amasɔyi 'mi pe 'ka ni dɔɔ -a -lɛdulale -o dɔɔ -o -jan mu 'la ɔ̄woa 'mi ba zayi' 'elwale gban -sɔ -Waanbhaa' a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'yizakɛ yi 'ɛ 'bhɛ -le ɔ̄bhwa -zɔn -gɛ, 'bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le dɔɔ: «-Wa ɔ̄kwan 'bhii- -za 'yɔɔ- klɛ mi do». -Ayile -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -o -jan mu 'la 'kpɛn ɔ̄woa 'mi ma, -o 'kpɛn 'lɛsɔ yi ɔ̄bhwa -zɔn.»

38 'Bhɛ ɔ̄nɔɔ bhɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -wa peɛ- -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -gɔkɔŋ' plɛ -le -gɛ.» 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Ka 'ploo- 'bhɛ -jan 'ɛ ma 'pe!»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -ja Olivi diinj vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiinj-

(Matie 26.36-46; Maki 14.32-42)

39 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'pwele 'bhɛ 'fɛ 'ɛ ɔ̄la. 'Bhɛɛ- 'ke -o geɛ- *Olivi diinj vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiinj-, 'bhii- -e -yaa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'egwele.

40 -O bhɔɛ 'bhɛ vlɛ gɔɔn 'ɛ ta, 'ke -ya peɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'seriwo, 'kooko- 'ka 'laa balaa' -Setran' a mɛɛ -lɛkan' maza mu 'ɛ 'yi.»

41 'Bhɛɛ- -ya plɛngole -o ma sa, 'ke -ya 'kpɔ zenle- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'seriwole dɔɔ:

42 «'Ŋ Dɛ, 'kee sɔ -yɛn 'lɛɛ- 'plɛngole 'ŋ ma. 'Duŋ- 'yaa 'mi a pɛ zru maza 'ɛ klɛɛ, 'fɔ 'yaa- pɛ 'ɛ 'bhɛɛ- klɛ.»

43 ['Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do 'pwele -a ba, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'fuudɔɔ -a ta.

44 Zesu blina- yiɛndɔ gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, 'ke -ya 'seriwole 'egɔɔlɛ 'ezin-. -Ayile 'ke -a ta 'fuu 'ɛ klɛɛ- 'bhii- yiɛn 'kpla mu gbɛɛn- 'kee- tɔ 'trɛ ma.]

45 -E yanle -a 'seriwolele, 'kee- nule- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'kee- bhɔɛ- 'mu ta 'ke 'mu -o yidɛ 'zi 'mu wleyisriwo gbɛya -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ.

46 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -ya peɛ- 'mu ni dɔɔ: «-Mɛɛ -kla 'bhɛɛ- 'ka -o yidɛ 'zi ɛɛ? -Ka 'ka 'wɛn-, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'seriwo, 'kooko- 'ka 'laa balaa' -Setran' a mɛɛ -lɛkan maza mu 'ɛ yi.»

Zesu 'kunyɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ
(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Zaan 18.3-11)

⁴⁷ Zesu 'yaa- 'bhe -jan 'e 'wo zii' 'waati 'la ba, 'ke -zamaa' 'srɛ do 'pwele -a -yi. -Yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ mi 'la -o -yaa 'bhe sii Zuda 'bhe dɔle -yaa 'bhe -zamaa' 'e 'lɛɛ. -Ya mabɛɛnle Zesu -din, 'kee- 'bhe -tuubɔle.

⁴⁸ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «Zuda, 'e *Bhaaplenj Gbe 'e 'lɛna zii' mɛɛ mu -a -tuubɔle -la -le ɛɛ?»

⁴⁹ 'Bhe 'yi 'tɛ, -yaa' -klanlanɛ -vin mu 'e 'mu 'a 'yaangole 'bhii- -o ɲnwa -a 'kunyrɛ- -la nɔɔ-, 'ke 'mu 'a -lɔkɔpale dɔɔ: «Mɛɛzan, 'o 'waa- -gɔkunj' mu 'e 'si -o 'kaama- ɛɛ?»

⁵⁰ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'e do 'bhe a -gɔkunj' 'e 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- *sraka 'lɛna mu a -kunlii gbalaan 'e 'bhe a yewonɛ mu 'e do gbɛ -yiɛ' ta 'trɔn 'e takanle -lɛyan' do.

⁵¹ -Ayile, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'Ka 'laa gwledanlɛ.» 'Bhe yrɛ do 'e ɲnɔɔ bhe 'kee- 'trɔn kpu 'e 'sile, 'kee- 'bhe blɔɔle- 'bhe 'kpayrɛ 'e ɲnɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'bheele.

⁵² 'Bhe blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele 'sraka 'lɛna mu -kunlii mu 'e 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e gooba -kunlii mu 'e, 'bhɛɛ- 'gwlaan- gbalaan mu 'la ɲnwa -a 'kaama- 'mu ni dɔɔ: «'Ka ɲnwa 'ɲ 'kunyrɛ- nɔɔ- -gɔkunj' 'pegee 'beni mu 'le 'ka 'kɔɔ, 'bhii- 'ka ɲnwa mɛɛ dɛ mi do -la 'kunyrɛ- nɔɔ.»

⁵³ «-Mɛle -kla 'ɲ 'yaa- yikpen- ta -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɲla, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ɲ 'kunlɛ- ɛɛ? 'Duɲ- 'ka mu 'pegee -Setran' a pɛ -glɔɔya' klɛ 'waati 'e 'bhe -le ɲbhwa -zɔn -gɛ.»

Pieri -o -a -lɛmadɔ 'zi 'egloole Zesu ma (Matie 26.57-58; 26.69-75; Maki 14.53-54; 14.66-72; Zaan 18.12-18; 18.25-27)

⁵⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke -o Zesu 'kunle, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kɛle- 'sraka 'lɛna mu -kunlii gbalaan 'e ba 'fa ɲla. 'Bhɛɛ- 'duɲ- Pieri ɲbwa -o -zanta' 'egboonle, 'kee- nu sasa, 'bhɛɛ- -e ɲwlaa 'bhe -gbenj 'e 'yi.

⁵⁵ Mɛɛ mu 'e -o 'tɛ do -lɛswan 'yee- 'sraka 'lɛna mu -kunlii -gbɛnɛ 'e -yaa' -gbenj 'e 'yi, 'bhɛɛ- -o -yaa -o maga 'zi 'bhe ma. -Ayile 'ke 'yee- Pieri 'nule yaalɛ -o plɛn- 'ezin-.

⁵⁶ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- 'sraka 'lɛna mu -kunlii -gbɛnɛ 'e -yaa' 'fɛ 'e ɲla yewo le

-nɛ mu 'e do 'yee- Pieri 'yele- 'tɛ 'e -din, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'e 'yrɛkpale -a ta frii, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'Yee- Zesu 'e -yaa' -klanlanɛ mu 'e do -le -gɛ!»

⁵⁷ 'Bhe ɲnɔɔ bhe, 'ke Pieri 'e 'lɛmadɔle 'egloole, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Bhi le 'la bhe, 'naa 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- dɔ 'dɛ!»

⁵⁸ 'Bhe blaɛn 'waati sa 'kanle-, mɛɛ -bhɛɛke' do 'a 'yele- 'ke 'bhe 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Mi 'a 'yaango- 'bhii- 'bhi -o 'yee Zesu 'e -yaa' -klanlanɛ mu 'e do 'le -kɔɔ!» 'Duɲ- Pieri pɛ 'ezin- 'bhe mɛɛ 'e ni dɔɔ: «'Yooye-, 'naa -o 'ke 'a do 'le!»

⁵⁹ 'Bhe blaɛn 'waati sa 'kanle boolazi, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do 'a 'pele kpataakpa dɔɔ: «'Mi 'gbu 'kpale -o -a -yi 'bhii- mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke Zesu a -klanlanɛ mu 'e do 'le, -amasɔyi -e da Galile 'trɛ ta.»

⁶⁰ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Pieri 'a 'pele dɔɔ: «'E go 'ɲ 'yrɛ ɲla doo, 'yoo- -we 'zi mɛɛ 'la zan 'le 'naa 'bhe zan 'e dɔ.» Yaa yanlɛ -li 'bhe -jan 'e 'wolele bhla 'la ba, 'ke maagwɛn do -wele'.

⁶¹ 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Mɛɛzan Zesu 'e 'yrɛkpale 'bhe -zanta', 'bhɛɛ- 'ke -o -yrɛ bɔle -eke- wɛyi'. 'Bhɛla- -yile, Zesu -jan 'la 'bhe ɲwoa 'yee- Pieri ni, 'bhe -dwa -a 'kpee dɔɔ: «'Sani- maagwɛn -weli' plɛn- -zɔn, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'mi ma 'egloole gaan yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

⁶² -Ayile, 'yee- Pieri 'pwele- 'tɛ -gbenj 'e 'yi, 'kee- wisile 'ebebele.

Mɛɛ mu 'e -o Zesu -zwanwoa 'bhɛɛ- -wa zita ɲzwan

(Matie 26.67-68; Maki 14.65)

⁶³ -Srɔwase' mu 'la 'yaa- Zesu gooba, 'mu 'yaa- -a malɔgo 'zi, 'bhɛɛ- 'mu 'yaa- zɔn 'zi 'ezin-.

⁶⁴ -O sɔ -bhulaa' 'a wɛyi', 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkɔpa' dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'e ɲzwan bhe, 'bhe zan 'e 'tɔkan 'o ni doo!»

⁶⁵ 'Bhɛɛ- 'ezin-, -wa -zwanwoa gɔn 'e 'kpen gbɛɛn-.

-O -ja Zesu 'le -waa' 'kitikan 'gwlaan- gbalaan -lɛdo' 'e ba

(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Zaan 18.19-24)

⁶⁶ Too -klinle', 'ke Zuufu mu 'e -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'e 'pegee 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'e, 'bhɛɛ- 'Toɲ daan mu 'e -woo

-lɛkpale 'eke- ta. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ -o nu Zesu 'le -o ta.

⁶⁷ Zesu 'nule-, 'ke -o 'bhɛ 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kɔsɔɔ Krisi 'le ɛɛ?» Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ke 'an ɔpia 'ka ni dɔɔ 'mi -le 'kele-, 'ka 'laa nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

⁶⁸ 'Bhɛɛ- 'ke 'ɲ -za do -yilɔɔkpaa 'ka ma, 'ka 'laa nu 'bhɛ zikpale 'ɲ ni.

⁶⁹ 'Dun- 'kee- san -zɔn ma, Bhaaplɛɲ Gbe 'ɛ 'yaale- nu klɛɛ -Waanbhaa' -glɔɔ -a -din 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'ɛ 'nɔɔ-»

⁷⁰ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -o 'kɔɔn 'a 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Bhɛ 'yi bhe, 'bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le ɛɛ?» Zesu 'a 'lɛkwanɔ -o ni dɔɔ: «'Ka -o 'yela- pe 'zi bhe.»

⁷¹ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Kɔɔ' maza -o 'srɛya- -bhɛɛke' klɛɛ ma -li ɛɛ? 'Ye- -daa -a 'gbu 'lii bhe.»

23

Zuufu mu 'ɛ -o -ja Zesu 'le -Janmatii Pilati ba

(*Matie 27.1-2; 27.11-14; Maki 15.1-5; Zaan 18.28-38*)

¹ 'Bhɛ blaɔn, 'ke 'woo- 'kitikan mɛɛ -lɛdo' 'ɛ -o 'kɔɔn -o -wɛnle', 'ke -o gele- Zesu 'le -Janmatii Pilati ba.

² -O bhɔle 'bhɛ ba, 'ke -o bhla -glɔɔn 'ɛ 'kɔɔn 'kpale- 'sanle Zesu ma. -O pe dɔɔ: «'O ɔbhwa mɛɛ 'lɛɛ- ta 'ke -yoo -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ 'trɔn 'yido- 'zi 'egɔɔle, 'bhɛɛ- 'ke -ya pe 'mu ni 'ezin- dɔɔ 'mu 'laa -bhɛngbe -gbɛnɛ Sezaa a 'nisra 'ɛ gbawolɛ. 'Bhɛɛ- -ya pe -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kɔsɔɔ Krisi 'pegee -bhɛngbe 'le.»

³ 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu a -bhɛngbe 'ɛ 'le ɛɛ?» 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- ɔpia bhe.»

⁴ 'Bhɛ blaɔn, 'ke Pilati 'a 'pele 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee -zamaa' 'ɛ ni dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- yaa -za 'yɔɔ do 'kɔɔ klɛɛ, 'bhɛla- -yile 'naa sɔ -kpan baale' 'a ta.»

⁵ 'Dun- -o pe 'ezin- 'egɔɔle dɔɔ: «-E -kaan yɛ mu 'la 'kɔɔn ɔnɔɔ: 'Kee- san Galile 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'kee- -e kan Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'pwele- Zeruzalɛmu -gɛ, -e mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi dɔɔ 'mu 'wɛn -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ma.»

Pilati pe -o ge Zesu 'le Erɔdi ba

⁶ *Pilati 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'ke -yoo -lɔɔkpale dɔɔ: «Galile 'trɛ ta mi -le mɛɛ 'lɛɛ- 'le ɛɛ?»

⁷ -O pe a ni 'kaa -e da Galile 'trɛ ta -a ma. -E 'bhɛ 'male-, 'ke -ya pele- dɔɔ -o ge Zesu 'le Erɔdi ta, -amasɔyi Erɔdi -yaa -janmatii 'le 'yee- Galile 'trɛ 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -za mu 'lɛɛ- klɛ bhla 'ɛ ba 'ke -yoo Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o -ja 'kele- Erɔdi ba 'tɛ.

⁸ 'Bhɛ 'yi, Erɔdi Zesu 'yele-, 'ke -a zruk- paale 'egbɛnɛle. -Amasɔyi -e -jan -bebe ɔmaa Zesu ba zayi', 'bhɛɛ- 'bhɛ 'ye -lɔɔ -yaa -a ma 'egwele. -A yri -yaa -a ta dɔɔ 'bhɛ nu 'sole- maza do klɛɛ -a -yɛ ma.

⁹ -Ayile, 'kee- -za -bebe 'yilɔɔkpale 'bhɛ ma, 'dun- 'bhɛ 'laa 'bhɛ do 'kɔɔ zikpale a ni.

¹⁰ 'Dun-, 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee 'Tonɲ daan mu 'ɛ 'mu 'yaa- bhla -glɔɔn 'ɛ 'kɔɔn 'kpa zii' Zesu ma.

¹¹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, Erɔdi 'pegee -yaa' -srwase' mu 'ɛ -o Zesu malɔɔgwa, 'bhɛɛ- 'ke -wa mavɛɛle 'eyɔɔle. 'Bhɛ blaɔn, 'ke -o dunɛ -lɛle- -yɛyɛra do 'klale 'bhɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kele- Pilati ba 'ezin-.

¹² -Sɔɔnaya -yaa Erɔdi 'pegee Pilati 'plɛɲ- 'elwale -sɔ, 'dun- 'bhɛ -yɛkpa' do 'ɛ le -o bhɛgwɛnya -dwa.

-O Zesu dɛ -kpan -balaa' 'a ta

(*Matie 27.15-26; Maki 15.6-15; Zaan 18.39-19.16*)

¹³ *Pilati 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu -lɛɛ mu 'ɛ, 'bhɛɛ- Zuufu 'si mu 'kɔɔn 'lɛkpa- 'eke- ta.

¹⁴ 'Bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «'Ka ɔnwa mɛɛ 'lɛɛ- 'le 'ɲ ni, 'bhɛɛ- 'ka pe dɔɔ -e -yaa mɛɛ mu 'ɛ 'wɛn zii' -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ma. 'An 'lɔɔkpa- 'ka 'kɔɔn 'yɛ ma -gɛ. 'Bhɛɛ- 'ka 'yaa- -la 'zi 'a ta -za mu 'la 'kɔɔn 'yi, 'naa 'a 'yele- 'bhɛ -za mu 'ɛ do 'kɔɔ klɛ mi 'le.

¹⁵ *Erɔdi 'dun-, 'laa -za 'yɔɔ- do 'kɔɔ 'yele- -a zi 'ezin-, -ayile 'bhɛ ɔnwa 'kele- -kɔɔ' mu ta 'ezin- -gɛ. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- yaa -za 'yɔɔ- do 'kɔɔ klɛɛ 'ke 'bhɛ sɔ klɛɛ- a dɛ win 'le.

¹⁶ 'Nɲ nu a pele 'kaa -wa zita zɔn 'ke gbɔnbhɛ 'le, 'bhɛ blaɔn 'ɲ nu 'ploole- -a ma.»

17 [Lɛɛ 'oo lɛɛ, 'bhɛɛ- *Paki 'fɛti oo Paki 'fɛti ta, Pilati -yaa ploɔ -kaso 'yi mi do ma -o ni.]

18 'Dun- Pilati 'yanle- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wolele -o ni, 'ke -o 'kpen -o -weli' 'ɛ 'wlenle 'eke- zi 'egloole dɔɔ: «-A pe -o mɛɛ 'lɛɛ- dɛ, 'bhɛɛ- -o 'ploɔ Barabasi ma 'o ni!»

19 'Dun- Barabasi 'laa bole -kaso 'yi bhaama. -Wa □bwa -kaso 'yi, -amasroyi -e -yaa mɛɛ mu -wlen 'zi -o -lɛɛ mu 'ɛ ma Zeruzalemu, 'bhɛɛ- -e mɛɛ do -dia -so.

20 Pilati -yaa -a zi 'bhii- -e 'ploɔ Zesu ma, 'bhɛla- -yile -e -zamaa' 'ɛ 'lɔkpa gbɛ drɛɛwoa- 'ezin-.

21 'Dun- -woo -weli' 'ɛ 'wlenna- 'eke- zi 'egloole dɔɔ: «-Kaa gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e ga; -kaa gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ ta 'bhɛɛ- -e ga!»

22 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Pilati -o -lɔkpa' gbɛ -gloɔn yaga mi -wole dɔɔ: «-E -mɛ pɛ -za 'yoo- 'gbu -la -kla ɛɛ? 'Naa -za 'yoo- do 'kpɔ 'yɛɛ- -a zi 'ke 'bhɛ kle -a dɛ win 'le. 'Dun- 'ɲ nu a peɛ 'kaa -wa zita zɔn, 'bhɛ blaɔn 'ɲ nu 'ploole- -a ma.»

23 'Dun- -woo -weli' mu 'ɛ 'wlenna- 'eke- zi 'egloole dɔɔ -o Zesu gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ ta. -O -bolawoa 'pɛɛnle- ma 'ke Pilati dɔle- -a □la -o ni.

24 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, Pilati -dwa -a -la 'ke -yoo -o zru maza 'ɛ kle.

25 -Ayile, 'kee- 'ploole mɛɛ 'la zan -o 'bhɛ □bwa -kaso 'yi mɛɛ mu -wlenle' ma -o -lɛɛ mu 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee mɛɛ dɛle ma. 'Bhɛɛ- -e Zesu □kpa -o 'koo 'kaa 'ke -za yɛkɛ- 'la klele- -swa -o ni -a ni -o 'bhɛɛ- kle.

Zesu gbaanyɛ -yrigbɛɛle 'ɛ ta

(Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Zaan 19.17-27)

26 -Zamaa' 'ɛ 'yaa- ge 'zi bhla 'la ba Zesu dɛyɛ 'ɛ □nɔɔ, 'ke -o -lepale Sireni -wa 'ɛ ta mɛɛ do 'le, -o -yaa 'bhɛ sii Simɔ, 'bhɛ -yaa da 'zi gba la. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -wa peɛ- 'bhɛ ni dɔɔ 'bhɛ Zesu gbaan -yrigbɛɛle 'ɛ 'si 'bhɛɛ- -e do Zesu zi.

27 -Zamaa' 'srɛ do -yaa Zesu zi, 'bhɛɛ- le 'ke mu -yaa -yɛn ma wisi' zii' -a zi.

28 'Bhɛla- -yile, 'ke -ya -lɛklale 'mu ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya peɛ- 'mu ni dɔɔ: «Zeruzalemu le mu, 'ka 'laa wisile 'mi zi, 'dun- -ka wisi' 'ka 'gbu 'pegee 'ka 'nɛ mu -la -za ma.

29 -Amasroyi 'bhɛ yi -o zan bhɔɛ, 'bhɛɛ- -o nu -a peɛ dɔɔ: «Le mu 'la waa -nɛ 'srɔɔwoɛ -lido', 'bhɛ 'pegee le mu 'la waa -nɛ 'yalɛ- -lido', 'bhɛɛ- le mu 'la waa -yɔn 'nalɛ- -lido' -nɛ 'yientenne mu ni, 'mu a pɛ -yinra!»

30 -Amasroyi 'bhɛ yi 'ɛ 'le, bhaapɛn mu nu -a peɛ vlɛ goɔn mu ni 'kaa: «-Ka bala- 'o ta 'bhɛɛ- 'ka 'o dɛ!» 'Bhɛɛ- -o nu -a peɛ 'trɛ goɔn mu ni dɔɔ: «-Ka bhula- 'o ta!»

31 -Amasroyi 'ke -o 'bhɛ -za 'yoo- -gloɔn 'lɛɛ- □kla -yri -dɔɔ 'ɛ ni; waa nu za 'yoo- -gloɔn 'ɛ -dela -la kleɛ -yri -kpaɛ 'ɛ ni ɛɛ?»

32 'Bhɛ □nɔɔ bhe 'ezin-, 'yee- -zamaa' do 'ɛ 'yaa- ge 'zi mɛɛ dɛ mi plɛ dɛɛ -o 'pegee Zesu 'le.

33 -O bhɔɛ -o yɛ 'la -o 'bhɛ sii: «Bhaapɛn ɲgblo bhɛɛ' yɛɛ», 'ke -o Zesu gbaanle- -yrigbɛɛle 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke -o 'yee- mɛɛ dɛ mi plɛ 'ɛ gbaanle- Zesu -din: -A do -yaa -a gbɛ -yie' ta, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' do 'ɛ 'yaa- -a gbɛ -koo ta.

34 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'e 'seriwole dɔɔ: «'N Dɛ, waa -sroma 'yan, -amasroyi -o -za 'la kle 'zi waa 'bhɛ 'yaango-» 'Bhɛ blaɔn, 'ke -o 'tete dɔle- -a tapɛ mu 'ɛ ta, 'kooko- -o 'kpen do do dɔ -o 'kɛla 'le -o 'bhɛ dɔ.

35 Izraɛli 'si mu 'ɛ 'kpen 'yaa- Zesu -glin 'zi. 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, 'ke Zuufu mu -lɛɛ mu 'ɛ -wa malɔgo 'ke -wa pe dɔɔ: «-E mɛɛ -vin mu 'ɛ -gwa -za -yi, 'ke -yoo 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔɔɔ Kriɛ 'la 'ke -Waanbhaa' 'bhɛ makwan- 'bhɛ 'le, -ya 'gbu 'bhee- -zɔn doo, 'bhɛɛ- 'o 'bhɛ ye!»

36 'Bhɛ □nɔɔ bhe 'ezin-, -srwase' mu 'ɛ 'yaa- -a malɔgo 'zi. 'Bhɛ mu 'mu 'mabɛɛna -a -din, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -wɛɛn 'tonle- do zɔnle- -a ni,

37 'bhɛɛ- 'mu pe -a ni dɔɔ: «'Kee 'yoo- 'ke Zuufu mu a -bhɛngbe 'le kpataakpa, 'e 'gbu 'bhee-, 'bhɛɛ- 'o 'bhɛ ye!»

38 Mɛɛ mu 'ɛ -o 'sɛwɛ -gloɔn 'lɛɛ- 'bhɛ yooɔndia- -yri 'peɛnɛ do ta, 'bhɛɛ- -o 'bhɛ -gbaanna Zesu ɲgblo 'ɛ trala dɔɔ:

«Zuufu mu a Bschɛngbe -le -ge!»

39 'Bhɛ 'yi 'tɛ, -o mɛɛ dɛ mi plɛ 'la -gbaanna -a gbɛ -yie' 'pegee -a gbɛ -koo 'ɛ ta, 'mu do 'a -zwanwole -saan dɔɔ: «'Bhi -le 'laa -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -kpɔɔɔ Kriɛ 'ɛ 'le ɛɛ? 'E 'gbu 'bhee- 'pe, 'bhɛɛ- 'yoo mɔɔ bhee 'bhɛ blaɔn!»

40 'Dun- -a -vindo' mi 'e 'bhe -yaa' -janwo' gbeya 'e mazapia -a ni dɔɔ: «'Yaa gblaana -Waanbhaa' -lɛɛ ɛɛ? -O 'yee- -yɛn do 'kpɔ 'e 'kpa zii' 'bhi 'la 'bhi ta 'ezin- bhe.

41 'Mi 'pegee 'bhi a pɛ dɛza 'ɛ, 'bhe -o 'ke wlan ma 'kitikanle 'le. -Amasɔyi 'o -za 'yɔɔ- mu 'la 'kpa, 'bhe mu -la -zanta' za -le 'tɛn zii' 'o ma. 'Dun- 'yee- 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ -titi.»

42 'Bhe 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'ke 'bhe 'a pele- Zesu ni dɔɔ: «Zesu, 'ɲ -za bo 'e 'kpee 'kee 'nwa yi 'la ta yaa -bhleŋgbeya yaayɛ 'e 'nɔɔ.»

43 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a pele 'a ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ, 'mi 'pegee 'bhi 'o nu gele -Waanbhaa' ba -zɔn.»

Zesu 'nii- 'e -gwa -a -yi

(Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Zaan 19.25-30)

44 -Yɛkpa' bhɔ 'waati 'e ba sasa, 'ke -yɛtɛ' 'liile-, 'bhe- 'ke -gblo 'kpale Izraeli 'klɛɛn 'e 'kpen ta, 'ke 'bhe ge 'tɛnle- yromazi -yɛtɛbhe yanyan 'e 'waati 'e ma.

45 'Bhe- sɔgbɛ -gbɛnɛ 'la 'yaa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e 'la, 'bhe 'peedia- plɛ 'bhe dɛyi'.

46 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'pɛɛnle 'egloole dɔɔ: «'N Dɛ 'mi 'ɲ 'nii- 'e gbɛkpa- 'e 'kɔɔ.» 'Bhe blaana, 'ke -a nii- 'e gole- -a -yi.

47 Romɛ mu a -srwase' -kunlii 'la dulale -yaa 'yee- gɔn 'e 'nɔɔ, 'bhe 'bhe -za 'e 'yele, 'ke 'bhe -Waanbhaa' 'tɔbhɔle dɔɔ: «Wlan 'gbu 'e ni, mɛɛ 'lɛɛ- 'yaa- 'ke mɛɛ -lɛdɔle 'gbu -la -le.»

48 Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'nwa 'yee- -za 'e 'kleyɛ -glinle', 'mu 'niina- bhla zi 'mu ba, wisi' -gbɔɔ 'e 'kɔɔ, 'mu 'yaa- 'mu gbɛ 'kpa zii' 'mu zru -lii.

49 Zesu dɔ mu 'e 'kpen, 'bhe 'pegee le mu 'la -daa -a zi Galile 'klɛɛn 'e 'yi, 'bhe mu 'kpen dulale -yaa 'egbɔɔnle 'ke 'mu 'a taglin.

Zesu binyɛ

(Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Zaan 19.38-42)

50 -O -yaa mɛɛ do sii Zozɛfu. 'Bhe 'yaa- Zuufu mu a 'kitikan mɛɛ gblaana mu 'e do 'le, 'bhe- 'bhe -yaa da Zude 'klɛɛn 'e 'yi Zuufu mu a -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Arimate 'bhe- ta.

51 Mɛɛ wlan do -le -yaa 'kele-, 'bhe- -a -lɛdɔle -yaa -Waanbhaa' -yɛ 'yi. 'Bhe- -a yri -yaa -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yi 'e 'bhɔle- ta. 'Bhɛla- -yile, -a -vin mu 'e -za 'la 'kpa Zesu ni, -yaa dɔle 'mu zita.

52 'Bhe ya 'e 'yi, 'yee- Zozɛfu -ja Zesu gbaa 'e 'yɛwɔle Pilati ma, 'kaa -e gele- 'bhe binle.

53 'Bhe 'yi 'tɛ, 'kee- Zesu gbaa 'e gole- -yɛgbɛɛle 'e ta. 'Bhe- 'kee- sɔ 'pu 'penpen do 'kpale 'bhe ma. 'Bhe blaana, 'kee- gele- 'bhe binle bu -gluu dɛɛ dɛɛ do 'yi. -O 'bhe bu -gluu 'e 'kwleela- vle -saa do -la -yi, 'bhe- waa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ binle -lido' 'bhe bu 'e 'yi.

54 -E -kla -klaago ma yromazi 'e zi, Zuufu mu a -yitɛ' yi 'e 'bhe 'lɛɛ magaan yi 'e 'le.

55 Le mu 'la -daa Zesu zi Galile 'trɛ ta, 'bhe mu -yaa Zozɛfu -din Zesu bin bhla 'e zi. 'Bhe- 'mu -yɛkpa- -a gbaa 'e 'kpaagbeya 'e ma bu -gluu 'e 'yi.

56 -O yanle Zesu binlele, 'ke 'woo- le mu 'e -o gele- -o ba; 'bhe- 'ke -wa gbaa ma 'sro -yɛn mu 'pegee -lasiklɔɔ mu klɛɛ-.

'Bhe blaana, 'ke -woo -yitɛle -yitɛ' yi 'e ma, 'bhii- -wa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zuufu mu a 'tonj 'e ta.

24

Zesu bweza 'e gale ba

(Matie 28.1-10; Maki 16.1-8; Zaan 20.1-10)

1 'Kanɔple ma zrwan 'tutu 'e zi, 'ke 'woo- le mu 'e -o gele- Zesu bu 'e ta. -O gbaa ma 'sro -yɛn mu 'pegee -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- mu 'la 'kpa, 'mu -ja -o 'kɔɔ.

2 -O bhɔle bu -gluu 'e ta, -wa -liitaan vle -kpuɲ 'la 'le, 'ke -o 'bhe 'bhile- ye- -a -lii 'e -gɔma' 'egbɔɔnle.

3 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke -o wlale- bu -gluu 'e zi, 'bhe- waa Mɛɛzan Zesu gbaa 'e 'yele- 'bhe 'kpaayɛ- 'e 'nɔɔ.

4 -O -yaa -o 'kpeledan 'zi bhla 'la ba 'bhe ma, 'ke mɛɛ plɛ 'pwele -o ba. 'Bhe mu ta dune- mu 'e 'yaa- flee 'e 'pu 'penpenle.

5 -Gbalaana -gbɛnɛ 'e 'kɔɔ, -woo 'kpɔ 'zian, 'bhe- -woo ngblo -kulaa' 'trɛ ma. 'Bhe- 'ke 'mu 'a pele- -o ni dɔɔ: «-Mele 'kpa 'bhe mɛɛ 'la zan -o -a -yɛ ma, 'ka -o 'bhe ziglin- 'zi mɛɛ gbaa mu 'e plɛn- ɛɛ?

⁶ Yaa -o -ge titi, -e -bwela gale ba. -E -yaa 'waati 'la ba Galile 'tre ta, -e -jan 'la □woa 'ka ni, 'bhe 'laa -o 'ka 'kpee ee! -Ya □pia 'ka ni dɔɔ:

⁷ <-A -ledulale -o dɔɔ -o nu *Bhaaplenj Gbe 'e 'kpale- -za 'yɔɔ- kle mu 'kɔɔ, 'bhe- -mu 'a gbaan -yrigbeele 'e ta. 'Dun- -e nu bwele gale ba a gale blaana -yrekpa' yaga mi ma.>>

⁸ 'Bhe- -bhe -jan mu 'e -dwa -o 'kpee 'te.

⁹ -Ayile, 'ke -o gole- bu 'e ta, 'bhe- -ke -o gele- 'bhe -za 'e 'yigɔɔnle Zesu a -klanlana -vin vu ta do 'e 'pegee mee -vin mu 'e ni.

¹⁰ Le mu 'la -ja Zesu bu 'e ta, 'mu 'to -le -ge: Magidala Mari 'pegee Zaani, 'bhe- -Zaki nee Mari. Le -vin mu 'la 'yaa- ye, 'mu 'yee- -jan do 'kpo 'e 'yela- -yigɔɔnna Zesu a *winbowo mu 'e ni.

¹¹ 'Dun- Zesu a 'winbowo mu 'e waa -o 'kpale- 'woo- le mu 'e 'wojan- mu 'e 'yi; 'bhe mu -yaa -o -yre 'yi 'bhii- gbin deza.

¹² 'Bhe- 'dun-, Pieri 'e 'wlenle-, 'kee- gele- blaale- Zesu bu 'e ta. -E bhɔle 'bhe ta, 'ke -ya makulale, 'bhe- 'kee- bu -gluu 'e 'yiglinle. Yaa pe 'kedo- 'kpo 'yee- 'bhe 'yi, 'ke yaa 'e go gbaa ma so 'pu 'e ba. -Ayile, -a -liibhaa' gbɛ -yɔɔ 'e 'kɔɔ -a ma, 'kee- niinale -a -zanta'.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlana ple ba Emausi zi 'e 'lii (Maki 16.12-13)

¹³ 'Bhe yi do 'kpo 'e 'le, Zesu a -klanlana ple -yaa ge 'zi -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Emausi. 'Bhe -wa 'e 'plengole -yaa Zeruzalemu ma kilo vu ta do.

¹⁴ -Za mu 'la 'kpen □kla Zeruzalemu -wa 'e ta, -o mee ple -yaa -balo kle 'zi 'mu -la ta.

¹⁵ -O -yaa 'bhe -balo 'e ta 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'gbu 'e 'mabeenle -o -din, 'bhe- -ke -o gele- 'eke- zi 'taa 'e ta.

¹⁶ -O -yre -yaa -a ma, 'dun- -e -yaa 'bhii- -gblo 'kpale- -yaa -o -yre ta, 'bhe- waa -yaa so -a madole.

¹⁷ Zesu -o -lɔkpale dɔɔ: «'Ka -yaa -me -balo -la kle 'zi 'ka 'nu bhla 'e zi ee?» 'Bhe klele 'te, 'ke -o dulale -o wleyisriwole 'e 'le.

¹⁸ 'Bhe- -o -yaa -o do 'la sii Kleopasi, 'bhe Zesu 'lɔkpa- dɔɔ: «'Bhi do -kpen 'kpo -le 'yee- Zeruzalemu -wa 'lee- ta 'kee-

-zadole laa -o -za mu 'la □kla -yrekpa' ple 'lee- ta 'mu 'yi ee?»

¹⁹ Zesu pe dɔɔ: «-Za mu 'e -de ee?» 'Bhe klele 'te, 'ke -o mee ple 'a 'pele- 'sanle Zesu ni dɔɔ: «-Za 'la 'bhe □kla Nazareti mi Zesu 'e ni bhe! -E -yaa 'dun- -Waanbhaa' -lela' janwo mi -glɔɔ do 'le. -E -yaa 'egloole -a kleza mu 'pegee -a wojan mu 'e ma -Waanbhaa' 'pegee Izraeli 'si mu 'e 'kpen 'yre ma.

²⁰ -Kɔɔa' 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee -kɔɔ' 'lee mu 'e -wa -kpa *Romɛ mu a mee gbalaan mu 'e 'kɔɔ, 'kaa 'mu 'a de. -Ayile 'mu 'a -gbaana -yrigbeele 'e ta.

²¹ 'O mɔɔ 'kpee ma, 'yele- -yaa nu klele Izraeli 'kleen 'yi mu 'e -o -Bhee mi 'le. 'Dun- -e -gaa 'bhe -yrekpa' yaga mi -le -zɔn.

²² 'Bhe- 'waa- le mu 'e 'ke mu 'o 'kpeenia. -O -wlenna -zɔn zrwanzu 'tutu 'e zi, 'bhe- -o -ja Zesu bu 'e ta.

²³ 'Dun- waa -a gbaa 'e 'yele- -a bu 'e 'yi. 'Bhe- -wa □pia 'o ni dɔɔ -mlɛke' 'ke mu -pwela -o ba, 'bhe- 'mu pe -o ni dɔɔ -e -bwela gale ba, 'bhe- -ya -yre ma.

²⁴ 'Bhe blaana, 'waa- 'gwlaan- mu 'e 'ke mu -ja -a bu 'e ta. 'Bhe- le mu 'e 'mu -za mu 'la 'yigɔɔnna -o ni, 'woo- 'gwlaan- mu 'e -o 'bhe- -za mu do 'kpo 'e □ya, 'dun- waa 'yee- Zesu 'gbu 'yee-»

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ee! Mee 'kpeelekle mu, 'ka nu 'ka 'kpale- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'mu -jan mu 'la □woa -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'mu 'yi 'waati 'e -de -la ba ee?»

²⁶ -A -ledulale laa -yaa dɔɔ Mee -Bhee Mi -kposɔɔ Krisi yaa -yaa nu 'bhe- -yren 'e 'bhlele- 'elwale 'pe, 'bhe- -e so gele- 'te -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'e 'yi ee?»

²⁷ 'Bhe blaana, 'ke -ya san Moizi 'sewe mu 'la yɔɔndia- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'mu ma, 'bhe- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'e 'kpen -jan mu 'la yɔɔndia- 'mu a 'sewe mu 'e 'yi 'mu ma, 'bhe- 'woo- mee mu 'la bhe -o 'kpen -jan mu 'la □woa 'yee- 'gbu ba zayi', -e 'mu 'kpen 'yipia □ -o ni.

²⁸ -O bhɔle Emausi -wa 'e -din, Zesu 'a □kla 'bhii- -e 'kanle 'bhe -wa 'e ta.

²⁹ 'Dun- -yaa' -klanlana ple 'e 'mu 'a 'yikwanna gele ma, 'bhe 'mu pe -a ni

doo: «Bo 'o -din -ge, yromazi □bhwa gban, 'bhεε- -fitrii' 'kpale- -saan gban 'ezin-» 'Bhε klele 'te, 'kee- gele- -o zi -wa 'ε 'kpee.

³⁰ Pεbhle 'waati 'ε ba, 'ke -o yaale' -tabali 'ε zi. 'Bhεε- Zesu 'bluu 'ε 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhε ma. 'Bhε blaen, 'ke -ya takanle, 'bhεε- 'kee- -waa pε nale-.

³¹ 'Bhε klele 'te, 'ke -gblo gole- -o -yre ta, 'bhεε- 'ke -o Zesu madole. 'Bhε yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, 'kee- 'trunwole -o -yre ba.

³² -Ayile, 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: «-Koo' 'yaa- -balole kle 'zi 'a -le zi 'ε 'lii, 'bhεε- -e -yaa -Waanbhaa' a -jan mu 'ε 'yipe zii' 'o ni 'waati 'la ba, 'o zrukpaale -yaa 'egbεεle 'de!»

³³ 'Bhε klele 'te, 'ke -woo -wlenle' blaale-, 'bhεε- 'ke -o niinale -o -zanta' Zeruzalemu. 'Bhεε- 'ke -o gele- 'tenle- Zesu a -klanlane -vin vu ta do 'ε 'pegee 'bhε mu 'madowo mu 'ε ma.

³⁴ 'Bhε mu -yaa pe 'zi doo: «Mεεzan -bwela gale ba kpataakpa, 'bhεε- Simo 'gbu 'a □ya!»

³⁵ -Ayile, 'woo Zesu a -klanlane ple 'la -daa Emausi -wa 'ε ta, -o -waa pε -za 'ε 'yigonna. Zesu 'pwela- -o ba gone- 'la gbεen- -o ge bhla 'ε zi Emausi, 'bhεε- -wa madwa- gone- 'la gbεen- 'yee- Zesu 'yaa- 'bluu takan' zii' -o -le bhla 'la ba, -o 'bhε 'kpen 'yigonna 'bhε mu ni.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlane mu 'ε ba (Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Zaan 20.19-23; Kleza 1.6-8)

³⁶ -O □bwa 'bhε -za 'ε 'yigonna ma bhe, 'ke Zesu 'pwele -o 'kpen 'plen-, 'bhεε- 'ke -ya pele- -o ni doo: «Bhaa -Waanbhaa' a yilabla kle 'ka ba!»

³⁷ 'Dun- -e -kla bi -o ni 'bhii- jielii do -le -pwela -o ba, -ayile -gblaan -gbεε do □klaa -o 'kpen 'yi.

³⁸ 'Bhε klele 'te, 'ke 'yee- Zesu 'gbu 'a 'pele -o ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka zru ba 'te -o εε? 'Bhεε- -mela ma 'bhεε- 'ka -o 'ka zru mu 'ε kle 'zi ple εε?

³⁹ -Ka 'η 'koolaalii mu 'ε 'pegee 'η gaan mu 'ε -glin doo, 'mi 'gbu -le -ge kpataakpa. -Ka 'kun 'η ma, 'bhεε- -ka 'η -glin doo. So 'pegee bhεε' 'laa -o mεε jielii ma, 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma 'mi ma gone- 'la gbεen- -ge.»

⁴⁰ -E 'bhε 'pelawoa 'bhε gbεen- bhe, 'ponli blaen mu 'la 'yaa- -a 'koolaalii, 'bhε

'pegee -a gaan -laa mu 'ε ma, -e 'mu -zronna -o ni.

⁴¹ -O zrukpa' gbε 'pegee -o -liibhaa' gbeya -yoo 'ε 'koo, waa -yaa 'sole -o 'kpale -a -yi. 'Bhεla- -zεεle 'ke -yoo -lrɔkpale doo: «Pele sa -o 'ka 'koo -ge εε?»

⁴² 'Bhε klele 'te, 'ke -o kaa -yaale' -lekpu' do nale- -a ni.

⁴³ -E 'bhε 'sile-, 'kee- 'bhε 'bhlele -o 'kpen 'yre ma.

⁴⁴ 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- -o ni doo: «'N -jan mu 'la □woa 'ka ni 'η 'yaa- 'ka -din 'waati 'la ba, 'bhε mu laa -o -li 'ka 'kpee εε? 'An □pia 'ka ni doo: -A -ledulale -o -za mu 'la 'kpen yoondele -o 'mi ba zayi' Moizi a 'ton 'sewe 'ε 'yi 'bhε 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'mu -jan mu 'la yoondia- -waa' 'sewe mu 'ε 'yi 'mi ba zayi', 'bhεε- -o 'ke mu 'la yoondia- 'Srokpa 'sewe 'ε 'yi, 'bhε -jan mu 'ε 'kpen 'yizakla wlan 'le kpataakpa.»

⁴⁵ 'Bhε 'yi 'te, 'kee- yikan' 'nale -o ni, 'kooko- -o so -Waanbhaa' a -jan mu 'ε 'yimale kplankplan.

⁴⁶ 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- -o ni doo: «-Wa yoondia- 'elwale gban -so -Waanbhaa' a 'sewe 'ε 'yi doo: «-A -ledulale -o doo Mεε -Bhee Mi -Kpoo Kriisi nu -yrenbhlele 'elwale 'pe, 'bhεε- 'bhε blaen -e nu bwεε gale ba -a gale blaen -yrekpa' yaga mi ma.»

⁴⁷ 'Bhεε- 'ezin-, 'kee- san Zeruzalemu ma, 'bhεε- -e ge 'tenle- 'drunyan 'ε 'yi mεε mu 'ε 'kpen ma, -o nu -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole- -o 'kpen ni -a 'to 'ε 'yi; 'kooko- -o ploo waa -za 'yoo- mu 'ε ma, 'bhεε- -Waanbhaa' -waa' -za 'yoo- mu 'ε -sroma yan.

⁴⁸ 'Ka mu 'gbu -le 'mi 'srε 'le -za mu 'ε 'kpen 'yi.

⁴⁹ 'N De 'bhε 'liiwli- -naa -a *Lii 'Wen 'la 'naza- ta 'ka ni, 'mi 'gbu nu 'bhε 'kpale- 'ka ni. 'Dun- -ka bo -so Zeruzalemu 'sani- 'ke 'bhε -glooya' 'ε zinaa' 'ka ta 'kee- da laanima.»

Zesu 'wlenna- 'bhεε- -e -ja lafle' 'yi (Maki 16.19-20; Kleza 1.9-11)

⁵⁰ 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlane mu 'ε -o gole- Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- 'ke -o gele- Betani -wa 'ε ba -yre ta. -O bhɔlawoa 'bhε □nɔɔ bhe,

'ke -ya gbε mu 'ε 'wlɛnle, 'bhεε- 'ke -yoo
'dumawole.

⁵¹ -E -yaa -o 'dumawo zii' 'waati 'la ba,
'ke -Waanbhaa' 'a 'sile 'ke 'bhε gele- 'kεle-
lafle' 'yi.

⁵² 'Bhε blaɛn, -yaa' -klanlanε mu 'ε
'yanle- -a gbalele, 'ke 'mu niinale 'mu
-zanta' Zeruzalεmu, 'mu zrukpaɛ' -gbεnε
'ε ta.

⁵³ Yi 'oo yi, -o -yaa kla 'eke- ba
-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε-
-o -yaa -Waanbhaa' gba.

ZAAN -JAN 'NRALE- 'LA YƆƆNDIA- ZESU KRISI BA ZAYI' Zaan a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ ŋblo

Mɛɛ 'la zan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- yɔɔndia-, -o -yaa' bhɛ sii Zaan, 'bhɛɛ- -o -yaa 'bhɛ dɛ sii Zebede. -Dele -yaa Zaan 'le ɛɛ? Zaan 'pegee -a nɛnɛ- Zaki -yaa Zesu a winɔwo mu vu ta plɛ 'ɛ ba. -O 'pegee -o dɛ Zebede -yaa kaadɛ mu -la -le Galile wɛyi- 'ɛ ba. Zesu 'yee- Zaan 'pegee Zaki 'siile-, 'ke -o 'ploole -waa' kaadɛ yrɔ mu 'ɛ ma, 'ke -o nule- gbaanlɛ Zesu zi, 'bhɛɛ- 'ke -o klɛle -Zesu 'bhɛgwɛn- gbɛlaan mu 'le. -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'la Zaan 'bhɛ yɔɔndia-, yaa 'gbu 'tɔkanlɛ 'bhɛ 'yi, -e -yaa pe -a 'gbu ma dɔɔ: <Mɛɛ 'la zan -za -yaa sɔ Zesu ni> (Zaan 13.23; 19.26; 20.2,7; 21.20). -E 'bhɛ ɔkla 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ -a 'gbu mazina zayi' mɛɛ mu -yrɛ 'yi. -O Zesu gbaanle -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'ke -ya pele- Zaan ni dɔɔ 'bhɛ 'bhɛ 'yrɛkpa -a nɛɛ Mari ba (Zaan 19.25-27).

Zaan -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- ɔdia Zesu 'yi mu 'la ɔyaa Siri 'pegee Azi 'klɛɛn mu 'la ɔkla - zɔn 'klɛɛn do, 'bhɛɛ- 'ke -wa sii Tuuki 'mu -la ni.

'Yee- -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, Zaan -o Zesu Krisi zɔn 'zi -kɔɔ' ni 'bhii- -Waanbhaa' Gbe bhɛ do 'kpɔ 'ɛ, 'bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' -le 'ke -a Dɛ 'ɛ 'le. -Waanbhaa' 'a Gbe Zesu ɔkpa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'kooko- -e nu gale -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɔkpa -a 'yi, 'bhɛ zan -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwo- (Zaan 3.16).

Zesu 'yaa- 'yee- Zaan, 'pegee Zaki 'bhɛɛ- Piri kpa -a -din 'waati 'ke ba, 'bhɛɛ- -e -yaa -za -gɔɔ 'ke mu zɔn 'mu ni. 'Yee- Zaan 'laa Zesu 'yayrɛ- 'ɛ, 'bhɛ 'pegee -e -yaa' ye 'ɛ 'wole- zisaan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- mu 'yigɔnɛ. 'Dun- -e pe dɔɔ Zesu -o 'ke <-Waanbhaa' -Liijan'> 'le (Zaan 1.1), 'bhɛ 'pegee <-Waanbhaa' Gbe 'ɛ> 'le (Zaan 1.34,49); 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -Waanbhaa' -o 'eke- zi 'tanjii (Zaan 1.1-18). Zesu 'yaa-

'trɛ ta 'waati 'la ba, -ya -zɔnna 'bhii- 'yee- 'pegee -a Dɛ -Waanbhaa' plɛnza -yaa 'egɔɔle, 'bhɛɛ- -o -yaa do. 'Yee- -yaa zi dɔɔle 'la ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bhɛ 'le.

Zaan pe -kɔɔ' ni dɔɔ Zesu 'yaa- we <-yaa' 'lɛɛ> 'le (Zaan 2.4; 7.30; 8.20; 12.23,27; 13.1; 16.32; 17.1). <'Lɛɛ> 'la Zesu 'yaa- we 'zi 'bhɛ 'le, 'bhɛ -le -yaa -a gaza 'pegee -e -yaa nu -yaa' 'lafɛ 'yi 'tɔbhɔleya 'ɛ 'srɔɔwɔle 'mu 'le. 'Bhɛla- -yile, -o sɔ Zaan a -Jan 'Nrale- 'sɛwɛ 'ɛ 'yiciɛnle -lɛ -gbɛnɛ plɛ:

-A -lɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi, Zesu -za mu 'la ɔkla -yaa' <'lɛɛ> 'ɛ 'bhɔle- -lɛɛ (Zaan 1-12) Zaan 'mu 'yigɔnna. Mɛɛ Wiinfɛ' Mi Zaan Zesu 'srɛya- ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- oo, Zesu 'bhɛ a -klanlanɛ ɔlwa mu 'ɛ 'siila- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- oo, Zesu 'taa -bebe 'la ɔwoa Zeruzalɛmu Zuufu mu a 'feti mu 'ɛ ta oo, -yaa' mɛɛ mu daanle oo, -e 'sole- maza -bebe mu 'la ɔkla oo, Zaan 'mu 'kɔn 'yigɔnna. Zaan Zesu -zɔnna 'bhii- 'bhɛ -le 'ke -Waanbhaa' Gbe bhɛ do kpataakpa 'ɛ 'le.

-A -lɛ plɛ mi 'ɛ 'yi, Zaan Zesu -za mu 'la ɔkla -yaa' <'lɛɛ> 'ɛ 'bhɔ bhɛla 'ɛ ba (Zaan 13-21). Zesu gale 'ɛ 'lɛɛ -bi 'ɛ zi, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ (12) pɛbhla- 'eke- zi, 'bhɛɛ- -e zruwɛla- 'mu 'kpee. 'Bhɛ blaɛn, Zaan Zesu -gaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ 'pegee -a bweza 'ɛ gale ba, 'bhɛɛ- -a 'pweza- 'ɛ -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ba -a bwele blaɛn gale ba 'mu 'kɔn 'yigɔnna.

'Yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'lɛyanyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -woo 'eke- ye gbɛ drɛɛwoa- Galile wɛyi- 'ɛ bhɔnla, 'bhɛɛ- Zesu -jan sa ɔwoa Zaan ba zayi' -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yrɛ ma, Zaan 'bhɛ -za mu 'ɛ 'kɔn 'yigɔnna -kɔɔ' ni.

-JAN 'ɛ ZISANYRɛ

-Jan 'la -yoo 'ke 'tɛbhile 'pegee bole -yrɛ ma -si 'le

¹ 'Elwale -so, 'sani- 'drunyan klɛle plɛn- -Waanbhaa' 'kɔɔ, -liijan' -yaa' gban; 'bhɛɛ- -liijan' 'pegee -Waanbhaa' -yaa 'eke- zi, 'bhɛɛ- -liijan' 'ɛ 'yaa- 'ke -Waanbhaa' 'le.

² 'Sani- 'drunyan klɛle plɛn- -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'yee- 'pegee -Waanbhaa' -yaa 'eke- zi.

³ -Waanbhaa' pe 'kpen □kla 'yela- 'le. 'Bhεε- 'yee- -Waanbhaa' laa 'trε ta pe 'tole- 'trε ta pe 'bhe klele 'yee- blaana.

⁴ Bole -yre ma -si 'ε □daa 'yela- -yi, 'bhεε- 'bhe -si 'ε □kla 'ke bhaaplen mu ta 'tebhile 'le.

⁵ 'Bhe 'tebhile 'ε □bhia -gblo 'ε 'yi, 'dun- 'bhεε- -gblo 'ε yaa 'solε- 'kpale -a ta.

⁶ 'Waati do ba, -Waanbhaa' mεε do winbwa-, -o -yaa 'bhe mεε 'ε sii Zaan.

⁷ 'Bhe □nwa klele 'yee- 'tebhile 'ε 'srε 'le. 'Bhe □nwa -janwolε 'yee- 'tebhile 'ε ba zayi', 'kooko- mokpen' 'e kpa -a -yi.

⁸ 'Yee- Zaan 'gbu 'laa -yaa 'bhe 'tebhile 'ε 'le. 'Dun- yaa pe nu win 'ε □kla 'ke -a 'srεya- klele -la -le, -ayile -e -janwoa -a ba zayi'.

⁹ 'Yee- 'tebhile 'ε 'yele- -yaa 'ke 'tebhile kplankplan 'gbu 'ε 'le, -e □nwa 'drunyan 'ε 'yi, 'bhεε- -e mokpen' takan 'wen.

¹⁰ Wlan 'ε ni, 'yee- -liijan' 'ε 'yaa- 'drunyan 'yi 'elwale gban -so. 'Bhεε- -Waanbhaa' 'drunyan 'ε □kla 'yela- 'le, 'bhεε- 'dun-, 'drunyan ta bhaaplen mu 'ε waa -a dōle.

¹¹ -E -nwa -a 'gbu ba 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- -yaa' 'kleen 'yi mu 'ε waa -a 'kunle- 'elrele.

¹² 'Dun- mεε 'la zan mu -dwa -a -la, 'bhεε- -woo -kpa -a -yi, -e 'bhe 'sen 'naa- 'bhe zan mu 'ε ni 'ke -o kle 'ke -Waanbhaa' -nε mu 'le.

¹³ Waa klele -Waanbhaa' -nε 'mu 'le, 'bhii- bhaaplen mu a pe yagbeyā 'ε gbεen-. 'Dun- -Waanbhaa' 'gbu -le -dwa -a -la 'ke -o kle 'bhe 'nε mu 'le.

-Liijan' 'ε □kla 'ke bhaaplen do 'le

¹⁴ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'yee- -liijan' 'ε □kla 'ke bhaaplen do 'le, 'bhεε- -e □nwa -koo' 'plen- -gε. 'O -yaa' 'tobholeya 'ε □ya. -A 'tobholeya 'ε 'yaa- 'bhii- -Nε bhe do 'kpo 'la 'ke 'bhe 'tobholeya -srōwoa 'bhe Dε 'koo 'bhεε- gbεen-. -A zru 'ε 'pale- -yaa 'ke 'soniya -zeze 'pegee wlan 'le.

¹⁵ Mεε Wiinfe' Mi Zaan 'yela- 'srεya- □kla, 'bhεε- -ya -pia mεε mu 'ε ni 'egloole dōo: «'N 'yaa- -janwo' zii' 'yela- ba zayi' 'ke 'an pe dōo: <-Yoo zan nule 'η -zanta', 'dun- -a gbilaan -yiya' 'mi ni, -amasroyi -e -yaa 'mi 'lεε 'elwale -so.>»

¹⁶ -E -lia 'koo ma 'kee- kan -a -dan' ta, 'bhεε- -e ge -lilele -koo' ma 'tanji.

¹⁷ -Amasroyi, -Waanbhaa' -kaan *Moizi -la ba, 'bhεε- -e -yaa' 'ton mu 'ε □naa -koo' ni. 'Dun- -e -lia -koo' ma, 'bhe 'pegee -ya 'gbu ma wlan 'ε 'bhe -zronna -koo' ni Zesu Krisi -la 'srōyi.

¹⁸ Mεε 'kedo- do 'kpo 'laa -Waanbhaa' yele -lido; 'ke yaa 'e go -a Gbe bhe do 'kpo 'ε ba. 'Bhe -le 'ke -Waanbhaa' 'le, 'bhεε- 'bhe 'pegee 'bhe Dε -Waanbhaa' 'kpale- -o do ma. 'Bhεε- 'bhe -le -Waanbhaa' -zronna mεε mu ni.

ZESU -ZA MU 'LA TAPWELA

Mεε Wiinfe' Mi Zaan a 'srεya- kleyre (Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Luki 3.1-18)

¹⁹ Zeruzalemu Zuufu mu 'ε -o 'sraka 'lena mu 'ke mu 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε la yewonε mu 'ke mu winbwa- Mεε Wiinfe' Mi Zaan ba. 'Bhεε- 'mu -ja Zaan ta 'ke -wa -lrokpale dōo: «Mεε 'ε -dele 'bhi 'le εε?»

²⁰ Zaan 'laa -bangolε 'bhe -jan 'ε zikpale ma -o ni, 'dun- -ya □pia -o ni kpataakpa dōo: «'Mi 'laa -o 'ke Mεε -Bheε Mi -Kpoo Krisi 'ε 'le.»

²¹ 'Bhεε- -wa -lrokpaa 'ezin- dōo: «'Bhεε- mεε 'ε -de 'gbu -le 'bhi 'le εε? 'Bhi -le 'ke *Eli 'le εε?» Zaan 'bhe zikpaa- -o ni dōo: «'On on, 'mi 'laa -o 'ke Eli 'le.» 'Bhεε- -wa -lrokpaa 'ezin- dōo: «'Bhi -le 'ke -Waanbhaa' *-lεla' janwo mi 'ε 'le εε?» 'Bhεε- Zaan pe -o ni 'ezin- dōo: «'Yooye-»

²² 'Bhεla- -yile, 'ke -wa -lrokpale 'te dōo: «'Bhεε- -de 'gbu -le 'bhi 'le εε? 'Yoo- 'ke mεε -gloon 'la 'le 'bhe 'pe 'o ni, 'bhεε- 'o so 'bhe 'pele 'o 'winbo- mu 'ε ni. 'Bhi 'gbu 'a pe 'e 'gbu ma 'nale- εε?»

²³ 'Bhe klele 'te, 'ke Zaan 'bhe zikpale -o ni -Waanbhaa' -lεla' janwo mi *Ezai a -jan do 'le. 'Bhe 'a □pia dōo: «Mεε do -o -toorodō 'zi -kpe 'ε ta 'ke -ya pe dōo: <-Ka zibhe 'ε 'lemagaan, 'bhεε- -kaa 'lεdōo- Mεεzan ni>. Zaan pe -o ni dōo: <'Mi -le 'bhe -toorodō mi 'ε 'le.>»

²⁴ -O mεε 'la zan mu 'winbwa- Zaan ta, 'mu 'ke mu -yaa Farizi mu 'le.

²⁵ 'Bhεε- 'bhe mu 'yee- Zaan 'lrokpaa- 'ezin- dōo: «'Ke 'yaa- -o 'ke Mεε -Bheε Mi -Kpoo Krisi 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'yaa -o 'ke Eli 'le, 'bhεε- 'ke 'yaa -o 'ke -Waanbhaa' -lεla' janwo mi 'ε 'le, -mele -kla 'yoo- mεε mu wiinfe' zii' -yi ba εε?»

26 'Bhe klele 'te, 'ke Zaan 'a 'lekunle -o ni dɔɔ: «'Mi -o 'ka wiɪnfɛ' zii' 'ke -yi 'le, 'duɲ- mɛɛ do -o 'ka 'plen-, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'bhe zan 'ɛ dɔle -li.

27 'Bhe zan 'ɛ, 'bhe -le nu nule 'mi -zanta', 'ali- 'bhe wleyi' laa -o 'mi wleyi' ta 'ke 'mi 'gbu -a gaan ma -sawla bhe mu ploo 'bhii- lu mu a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

28 'Bhe -za mu 'ɛ 'kpen □kla Betani -wa 'ɛ ta. 'Bhe -wa 'ɛ 'yaa- Zrudɛn yue 'yre gbe do 'ɛ ta. Zaan 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ wiɪnfɛ' zii' 'bhɛɛ- □nɔɔ.

Mɛɛ Wiɪnfɛ' Mi Zaan pe 'kaa Zesu -le 'ke -Waanbhaa' a -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ 'le

29 'Bhe -za mu 'ɛ klele ta tooklin- yi 'ɛ 'le, 'ke Zaan Zesu 'yele 'ke 'bhe -o zan -a ta. -Ayile, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Waanbhaa' -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'la nu klele 'sraka 'le, 'bhɛɛ- -e bhaapɛɲ mu 'ɛ -waa' -za 'yɔɔ- 'kwe go -o wiɪɲ-, 'yele- -gɛ!

30 'N 'yela- ma -janwoa dɔɔ: <Mɛɛ do -o zan mi blaɛn, -a gbɛɛn -yiya' 'mi ni; -amasɔyi 'sani- -o 'mi ya, 'ke 'yee- -o.>

31 -E -yaa nu klele mɛɛ 'la 'le, 'naa -yaa 'bhe dɔ. 'Duɲ- 'mi □nwa -sɔ mɛɛ mu wiɪnfɛyɛ nɔɔ- -yi 'le, 'kooko- Izraɛli mɛɛ mu 'ɛ -wa dɔ.»

32 Zaan 'a 'srɛya- □kla 'ezin- mɛɛ mu 'ɛ 'yre ma dɔɔ: «'N *Lii 'Wɛɲ 'ɛ zinale □ya -a ta 'kee- da 'zi lafle' 'ɛ ma 'bhii- -bhoolado maannɛ- do gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -a yaale □bwa -a ta.

33 -E -yaa 'ke mɛɛ 'la 'le, 'mi 'gbu 'laa -yaa -a dɔ. 'Duɲ- -Waanbhaa' 'la 'ɲ 'winbwa- mɛɛ mu wiɪnfɛyɛ nɔɔ- -yi 'le, 'bhe -la □pia 'ɲ ni dɔɔ: <'Kee Lii 'Wɛɲ 'ɛ zinale □ya mɛɛ 'la zan ta, 'bhɛɛ- 'ke -a yaale □bwa 'bhe zan 'ɛ ta, -a 'yaango- dɔɔ 'bhii- 'bhe zan 'ɛ 'bhe -le nu mɛɛ mu wiɪnfɛle 'ke Lii- 'Wɛɲ 'ɛ 'le.>

34 'Mi 'bhe -za 'ɛ kleyɛ 'ɛ 'yelowoa, 'mi sɔ -a pele- kpataakpa dɔɔ 'yele- 'ke -Waanbhaa' Gbe -Kpɔsɔɔ 'gbu 'ɛ 'le.»

Zesu a -klanlanɛ □lwa mu

35 'Bhe ta tooklin- yi 'le, Mɛɛ Wiɪnfɛ' Mi Zaan 'pegee 'bhe a -klanlanɛ ple -yaa 'yee- yɛ 'ɛ □nɔɔ- 'ezin-.

36 -E Zesu 'yele- 'ke 'bhe -o 'kan zii', 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Waanbhaa' a -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'ɛ 'yele- -gɛ!»

37 Zaan a -klanlanɛ ple 'trɔnbɔle 'bhe -jan 'ɛ 'yi, 'ke -o gele- Zesu zi.

38 'Bhe klele 'te, Zesu 'e 'yɛkpale -a -zanta', 'bhɛɛ- -ya yeke 'bhii- 'woo- Zaan a -klanlanɛ ple 'ɛ 'yaa- zan -a zi, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ: «'Ka -o -mela -glin 'zi ɛɛ?» -O pe Zesu ni dɔɔ: «Rabi ('bhe 'yi -le dɔɔ: <'O Daan mi>), 'e ba -o 'naa ɛɛ?»

39 'Bhe klele 'te, 'ke -ya -lekunle -o ni dɔɔ: «-Ka nu 'bhɛɛ- 'kaa ye dɔɔ.» 'Bhe 'yi 'te, 'ke -o gele- Zesu zi, 'ke -wa -yi yɛ 'ɛ 'yele; 'bhɛɛ- 'ke -o bole- -a -din 'bhe -yɛkpa' do 'ɛ 'le. 'Bhe □kla yromazi 'waati 'ɛ ba.

40 Mɛɛ ple 'la -o Zaan 'wojan- 'ɛ □maa, 'bhɛɛ- 'ke -o -ja dɔle Zesu zi, -o -yaa -o do sii Andre, 'bhe 'yaa- Simɔ Pieri 'nwagwɛn- 'le.

41 'Bhe 'yi 'te, Andre -ja 'bhe 'naagwɛn- Simɔ ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'O *Mesi 'ɛ □ya!» 'Bhe 'yi -le dɔɔ: <Mɛɛ -Bhe Mi -Kpɔsɔɔ Krisi>.

42 'Bhe -ke Andre gele- Simɔ 'le Zesu ba. -O bhɔle Zesu -din, 'bhɛɛ- 'bhe 'yɛkpale 'yee- Simɔ ta frii, 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Bhi Zaan gbe Simɔ, -o nu 'bhi 'siile- boolazi -gɛ Kefasi, 'bhe 'yi -le dɔɔ: <Vɛ>.»

Zesu -o Filipu 'pegee Natanaeli 'sii zii' dɔɔ -o nu dɔ -a zi

43 'Bhe ta tooklin- yi 'ɛ 'le, Zesu 'yaa- zi 'bhii- -e ge Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi. 'Bhe 'yi 'te, -a ge bhla 'ɛ zi, 'ke -a -lɛpale Filipu 'le, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'Nu dɔ 'ɲ zi!»

44 Filipu -yaa da Pieri 'pegee Andre mu da -wa 'ɛ 'bhɛɛ- ta, 'bhɛɛ- -o -yaa 'bhe -wa 'ɛ sii Betisaida.

45 'Bhe blaɛn, Filipu 'lɛpale Natanaeli 'le, 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «*Moizi mɛɛ 'la zan a -janwoa -Waanbhaa' a *'Ton 'sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mu 'ɛ -o 'yee- mɛɛ 'la zan a -janwoa 'ezin- bhe, 'wa □ya. -Wa sii Zesu, 'bhɛɛ- -wa dɛ sii Zozɛfu, -e da Nazareti -wa 'ɛ ta.»

46 'Bhe -, 'ke Natanaeli 'a 'pele Filipu ni dɔɔ: «-Za 'lɛle- do sɔ dale- Nazareti -wa 'ɛ ta ɛɛ?» 'Bhe klele 'te, 'ke Filipu 'a 'lekunle -a ni dɔɔ: «'Nu 'bhɛɛ- 'ya ye dɔɔ.»

47 -Ayile, Zesu 'a 'yele- 'bhii- Natanaeli -yaa zan -a zi, 'ke -ya pele- -a ma dɔɔ: «Izraeli mi -kpɔsɔɔ do -le -ge, mɛɛ gbɛtakpa mi laa 'kele-»

48 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Natanaeli Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «Ye 'ŋ do 'nale- -a ma ɛɛ?» Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Sani- Filipu nu 'e 'siile- 'waati 'la ba, 'ke 'mi 'e □ya gban figi diiŋ 'ɛ □la.»

49 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Natanaeli 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhi -le 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'bhi -le Izraeli mu 'ɛ 'yri -o -Bhɛngbe 'la 'nule- ta 'bhɛ 'le!»

50 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'An 'pelawoa 'e ni dɔɔ 'mi 'e □ya figi diiŋ 'ɛ □la, 'bhɛla- -yile 'yee 'kpa zii' 'mi 'yi ɛɛ? 'Duŋ- 'e nu -za 'ke mu yeɛ 'ke 'mu gbɛaan -yiyi' 'ke 'lɛɛ- ni.»

51 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma 'kaa 'ka 'yɛ nu lafle' 'liigole yeɛ, 'bhɛɛ- 'ka nu -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' 'mu 'ɛ 'sanle- 'pegee -o -zinale yeɛ Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ ma!»

2

Le do dɔyɛ nɔɔ- 'fɛti Kana -wa 'ɛ ta

1 'Bhɛ -yɛkpa' yaga mi 'ɛ ma, 'ke le do do yi bhɔle- Kana, Galile 'klɛn 'ɛ 'yi -wa 'nɛ do ta. Zesu nɛɛ -yaa 'bhɛ le dɔyɛ nɔɔ- 'fɛti 'ɛ ta.

2 'Bhɛɛ- -o Zesu 'pegee -yaa' -kɛnɛ mu 'ɛ 'siila- 'bhɛ le dɔyɛ 'ɛ □nɔɔ 'ezin-.

3 -O -yaa 'bhɛ □nɔɔ bhɛla 'la ba, 'ke -dɔɔ 'ɛ 'kaanle mɛɛ mu 'ɛ ma. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu nɛɛ 'a 'pele 'yee- Zesu ni dɔɔ: «-O 'kɔɔ -dɔɔ 'ɛ □yaan.»

4 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'N nɛɛ, 'bhi -le 'mi klɛza 'ɛ pe 'mi ni ɛɛ? 'An pe 'waati 'ɛ yaa bhɔle -li.»

5 'Bhɛ 'yi, 'ke -a nɛɛ 'a 'pele yewonɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'Ke -ya □pia 'ka ni dɔɔ 'ka -za 'oo -za 'la klɛ, -ka 'bhɛɛ- klɛ.»

6 -Yi 'kla vlɛ gbɔ 'srwado- dulale -yaa -o -din 'bhɛ bhɛla 'ɛ ba. Zuufu mu 'a 'seri 'ɛ ta za 'ɛ ma, -o -yaa -yi □kla 'bhɛ gbɔ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -woo 'fɛ 'bhɛ -yi 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -o klɛ 'weŋ. -O -yaa sɔ -yi 'litri mia yizie 'pegee -yi 'litri -kɛmɛ do 'ke 'litri mia do 'klale 'woo- gbɔ mu 'ɛ 'kpen do do 'yi.

7 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'fɛti 'ɛ ta yewonɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka gbɔ mu 'lɛɛ- pa 'ke -yi 'le.» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -woo 'pale 'ke -yi 'le 'kee- tɛn -o -lɛ ma.

8 -O bhɛ klele, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka -yi 'la □klaa 'yee- gbɔ mu 'ɛ 'yi, -ka 'yee- -yi 'ɛ sa 'si, 'bhɛɛ- 'ka ge 'kɛle- 'yee- le dɔyɛ nɔɔ- 'fɛti 'ɛ -kunlii 'ɛ ni.» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -o gele- 'bhɛ -yi 'ɛ sa 'le 'fɛti 'ɛ -kunlii 'ɛ ni.

9 'Yee- -yi 'la 'niinaa- 'ke -dɔɔ 'le, 'fɛti zan 'ɛ 'bhɛ sa -daan -a nɛɛ ma. Yaa -yaa 'bhɛ -dɔɔ 'ɛ dayɛ dɔ. 'Duŋ- yewonɛ mu 'la -yi 'ɛ □twa gbɔ 'ɛ 'yi, 'mu 'yaa- 'bhɛ dɔ. 'Bhɛla- -yile, 'kee- le dɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'siile.

10 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «'Mɔkpen' -dɔɔ 'lɛle- 'ɛ 'bhɛɛ- na 'cie mu 'ɛ ni 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhɛ 'mia- 'ebebele 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- -o sɔ 'kɛla 'bhɛ 'laa lele kplankplan 'bhɛ 'nale -o ni. 'Duŋ-, 'bhi -dɔɔ 'lɛle- 'ɛ 'bhɛɛ- □twa boolazi, 'ke 'bhɛ nu 'tɛnɛ- 'waati 'lɛɛ- ma!»

11 'Bhɛ -yi 'niinaza 'ɛ -dɔɔ 'le, 'bhɛ -le □kla 'ke Zesu 'a 'sɔle- maza -lwa mi 'ɛ 'le Kana, Galile 'klɛn 'yi -wa 'nɛ 'ɛ ta. Zesu -yaa' 'gɔɔya- 'ɛ -zɔnna -yaa' -kɛnɛ mu 'ɛ ni 'bhɛɛ- kɛgbɛya 'ɛ gbɛn-. 'Bhɛɛ- -yaa' -kɛnɛ mu 'ɛ -woo -kpa -a -yi.

12 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -a nɛɛ, 'bhɛɛ- -a nɛnɛ- mu 'ɛ 'pegee -yaa' -kɛnɛ mu 'ɛ gele- Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ta. -O -yɛkpa' 'dama -la -kla 'bhɛ □nɔɔ ye.

Zesu -o pɛgɔn mu 'ɛ -gbin 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la

(Matie 21.12-13; Maki 11.15-17; Luki 19.45-46)

13 Zuufu mu 'a Paki 'fɛti □bhwa gban bi -wa -din, 'bhɛla- -yile, Zesu -ja Zeruzalemu 'tɛ.

14 'Bhɛɛ- 'kee- gele- bhɔle dri 'pegee -bh- laa, 'bhɛɛ- -dwati' gɔn mu ta -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la. 'Bhɛɛ- 'ezin-, -goli' tabɔɔ mu yaale -yaa 'mu 'a -goli' tabɔɔ -tabali mu 'ɛ zi 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la.

15 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu gbanbhɛ do klele- 'ke bhɛ mu 'le, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'kpen -gbinle' 'fɛ 'ɛ □la, -o 'pegee -waa dri mu 'pegee -waa' -bhɛla mu 'ɛ 'le. -E -goli' tabɔɔ mu 'ɛ waa -goli' 'ɛ 'wianna- 'trɛ ma, 'bhɛɛ- 'kee- waa -tabali mu 'ɛ 'lɛbhulale.

16 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- -dwati' gɔn mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka pɛ mu 'lɛɛ- 'si, 'bhɛɛ- 'ka -o 'kpen go -gɛ! 'Ka 'laa 'ɲ Dɛ a 'fɛ 'ɛ klɛlɛ 'ke yawowofɛ 'le!»

17 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi -jan 'lɛɛ- dɔlɛ- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpee dɔɔ: «'E! -Waanbhaa', 'yaa- 'fɛ 'ɛ 'lɔɔ- 'ɛ -yoo 'ɲ dɛ 'zi 'papa 'bhii- 'tɛbhile la pɛ ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-»

18 -Ayile, 'ke Zuufu mu 'ɛ -waa' -kunlii mu 'ɛ Zesu 'lɔkpalɛ dɔɔ: «'E sɔ -mɛ pɛ 'sɔlɛ- maza 'gbu 'ɛ -dɛla klɛlɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a zɔn 'o ni 'bhii- -za mu 'la bhɛ -o 'sɛɲ -o 'e ni ɛɛ?»

19 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpalɛ -o ni dɔɔ: «-Ka -Waanbhaa' Gba -Gbɛnɛ 'Fɛ 'lɛɛ- 'wi, 'bhɛɛ- 'mi nu -a dɔ gbɛ drɛɛwolɛ -yrekpa'a' yaga □la.»

20 Zuufu mu 'ɛ pɛ Zesu ni 'tɛ dɔɔ: «'O mɔɔ 'yɛɛ- 'fɛ 'lɛɛ- -dwa lɛɛ mia plɛ bhɛ 'srwado- -la, 'bhɛɛ- 'bhi nu 'sɔlɛ- -a dɔlɛ- -yrekpa'a' yaga □la ɛɛ?»

21 'Dun- Zesu 'yaa- -we 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la 'le, 'bhɛ -le -yaa -a 'gbu 'flɛ 'ɛ 'le.

22 -Ayile, Zesu bwele blaɛn gale ba, -e 'bhɛ -jan 'la □woa 'elwale bhɛ, 'bhɛ -jan 'ɛ -dwa -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'kpee. 'Bhɛla- -yile, 'ke -woo 'kpale -Waanbhaa' a -jan mu 'la -yoo -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'mu 'yi. 'Bhɛɛ- Zesu -jan mu 'la □woa -o ni, -woo □kpa'a' mu 'yi 'ezin-.

Zesu bhaaplɛɲ 'kpeejan- 'kpen dɔ

23 Zesu 'yaa- Zuufu mu a Paki 'fɛti 'ɛ ta bhla 'la ba Zeruzalɛmu, mɛɛ -bebe 'ɛ □kpa'a -a -yi -e -yaa 'sɔlɛ- maza mu 'la klɛ 'zi 'mu 'yɛ ma 'mu -zayi'.

24 'Dun- Zesu 'laa -yaa 'ɛ 'kpa zii' -o -yi, -amasɔyi -e -yaa -o 'kpen zru 'ɛ dɔ.

25 -A maza laa -yaa 'ke mɛɛ 'ke nu mɛɛ -bhɛɛke' dɔ a -za 'yaanpelɛ -a ni. -Amasɔyi, -za 'la -yoo bhaaplɛɲ 'kpee, -a 'gbu 'bhɛ dɔ.

3

Zesu 'pegee Nikodɛmu

1 -O -yaa mɛɛ dɔ sii Nikodɛmu. *Farizi mi dɔ -le -yaa 'bhɛ 'le. 'Bhɛɛ- -e -yaa Zuufu mu a -kunlii 'ɛ dɔ 'le.

2 Yroma dɔ zi -bi 'ɛ zi, -e -ja Zesu ba, 'ke -ya pele- 'bhɛ ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o mɔɔ 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -le 'ɛ 'winbwa- 'o daanyɛ nɔɔ- -yaa' -jan 'ɛ 'le. -Amasɔyi mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa sɔ 'ɛ 'sɔlɛ- maza mu 'la klɛ 'zi bhɛ 'mu klɛlɛ-, 'ke -Waanbhaa' laa -o 'bhɛ zan 'ɛ ba.»

3 Zesu 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «'Mi pɛ 'ɛ ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa sɔ *-Waanbhaa' a -bhlenɲbɛya -wa 'ɛ 'yele 'ke waa 'bhɛ zan 'ɛ ya gbɛ drɛɛwolɛ.»

4 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Nikodɛmu 'a 'lɔkpalɛ dɔɔ: «'Ke mɛɛ dɔ -kla gban 'gwlaan- gblaɛn 'le, -o sɔ -a ya gbɛ drɛɛwolɛ 'nale- -a ma ɛɛ? Yaa sɔ niinale -a nɛɛ 'kpee, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'a 'ya gbɛ drɛɛwo 'ezin-»

5 'Dun- Zesu pɛ -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pɛ 'ɛ ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ke waa mɛɛ 'la zan yalɛ 'ke -yi 'pegee Lii 'Wɛɲ 'ɛ -glɔɔya' 'le, 'bhɛ zan laa nu 'sɔlɛ- -Waanbhaa' 'a -bhlenɲbɛya -wa 'ɛ 'yele.

6 -O mɛɛ 'la zan -yaa bhaaplɛɲ ma, bhaaplɛɲ zru -le 'bhɛ zan 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'dun-, -o mɛɛ 'la zan -yaa -Waanbhaa' Lii 'Wɛɲ 'ɛ ba, 'bhɛ zan zru -o 'bhii- -Waanbhaa' zru gbɛɛn-.

7 'Mi 'a 'pelawoa 'ɛ ni dɔɔ: «-Yoo 'ke -za 'le 'kee 'ya gbɛ drɛɛwo». 'Bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ 'laa 'ɛ 'kpeɛlɛnɛlɛ 'ɛ ma.

8 'E 'gbu 'bhɛ 'yaango-, -ploɔ 'ɛ, 'ke -ya zi 'bhii- -e 'kan yɛ 'la □nɔɔ, -e kan 'bhɛɛ- □nɔɔ. 'E 'trɔnkpa- -a 'kanwli- 'ɛ ma, 'dun- 'yaa dayɛ 'pegee -a geyɛ dɔ. -Yoo 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -yaa Lii 'Wɛɲ a -glɔɔya' 'ɛ ba.»

9 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Nikodɛmu 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Bhɛ sɔ klɛlɛ- 'nale- 'tɛ -a ma ɛɛ?»

10 Zesu 'a zikpa'a- -a ni dɔɔ: «'Bhi 'la 'bhi -o 'ke Zuufu mu 'ɛ daan mi -gbɛnɛ 'le Izraɛli -gɛ, 'yaa 'bhɛ -za mu 'ɛ dɔ ɛɛ?»

11 'Mi pɛ 'ɛ ni 'ɲ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'o mɔɔ -za 'la dɔ, 'o 'bhɛɛ- 'sɛya- klɛ, 'bhɛɛ- 'ke 'o pɛ 'la □ya, 'o 'bhɛɛ- 'sɛya- klɛ 'ezin-, 'dun- 'ka mu laa -o -a zi 'ke 'ka dɔ 'o 'wojan- 'ɛ □la.

12 -Za mu 'la klɛ 'zi 'trɛ ta -gɛ, 'ke 'ɲ 'bhɛ mu ma -janwoa, 'ka 'laa 'ka kpa 'ɲ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka nu 'ka 'kpale- 'ɲ 'yi 'nale- -a ma, 'ke 'ɲ lafle' 'yi pɛ mu ba -janwoa 'ka ni bhla 'la ba ɛɛ?

13 Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'sanlɛ- -lido' laanima 'bhɛɛ- -e ge laflɛ' yi, 'ke yaa 'e go Bhaaplɛn Gbe 'ɛ do -kplɛn 'kpɔ ba, 'bhɛ -le -daa laflɛ' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le nu niinale a nɔɔ- 'ezin- bhe.»

14 «'Elwaleta -sɔ, Moizi piibhɛ 'tɛn ɔsia, 'bhɛɛ- -e mlɛ ɔkla 'bhɛ piibhɛ -yi 'ɛ 'le. 'Bhɛ blaɛn 'kee- 'bhɛ piibhɛ mlɛ 'ɛ 'kpale -yri do ta -kpe 'ɛ ta. 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ gbɛɛn-, -o nu Bhaaplɛn Gbe 'ɛ 'kpale- -yri ta, 'bhɛɛ- -wa wɛn,

15 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaa -a -yi, 'bhɛ zan nu -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o -a ma 'bhɛ 'srɔɔwɔlɛ.

16 -Amasrɔyi 'drunyan ta mɛɛ mu 'ɛ 'sɔ gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ -Waanbhaa' ni, 'ke -ya *Gbe bhɛ do 'kpɔ 'ɛ 'nale 'ke 'sraka 'le, 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaa -a -yi, 'bhɛ zan laa ni, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'plɛngole klɛ -Waanbhaa' ma, 'duɲ- 'bhɛ zan 'ɛ -Waanbhaa' ba bole -yrɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛɛ- 'srɔɔwo-.

17 'Duɲ-, -Waanbhaa' laa -a Gbe 'ɛ 'kpale- 'drunyan 'yi -kpan baa- zayi' 'drunyan 'yi mu 'ɛ ta. 'Duɲ- -ya gbɛ 'ɛ ɔkpaa, 'kooko- 'ke -o go -za 'yi -a 'srɔyi.

18 'Ke mɛɛ 'la zan 'e ɔkpaa -Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' a -kpan 'laa nu baalɛ 'bhɛ zan ta, 'duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan 'laa 'e 'kpale- -a -yi, -kpan -balaa' gban 'bhɛ zan 'ɛ ta, -amasrɔyi yaa 'kpale- -Waanbhaa' Gbe bhɛ do 'kpɔ 'ɛ 'yi.

19 -Waanbhaa' a -kpan baaza 'ɛ win -le -gɛ: -Waanbhaa' a 'tebhile 'ɛ ɔnwa 'drunyan 'yi, 'bhɛɛ- -gblo ɔswa 'drunyan 'yi mu 'ɛ ni 'ke 'bhɛ kan 'tebhile 'ɛ ta, -amasrɔyi -o klɛza mu 'ɛ 'yaa- 'eyɔɔle.

20 -Amasrɔyi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -za 'yɔɔ klɛ, -Waanbhaa' a 'tebhile 'ɛ vɛnsi 'bhɛ zan yin 'lii, 'bhɛɛ- yaa nu 'tebhile 'ɛ ba. -Amasrɔyi -e gbɛlaɛn, 'kooko- 'puya 'laa nu 'kanlɛ- -a klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ta kpataakpa.

21 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan -o wlan a pɛ zi 'ɛ ta, 'bhɛ zan nu 'tebhile 'ɛ ba; 'kooko- mɔkpɛn' 'a klɛza mu 'ɛ ye kpataakpa, 'bhɛɛ- -wa ye 'bhii- -yoo 'taawo zii' -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ 'bhɛɛ- ta.»

Zesu 'pegee Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan a -za

22 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o bole- 'bhɛ ɔnɔɔ 'waati sa, 'ke -o mɛɛ mu 'ɛ 'wiɛnfɛ- -sɔ -yi ba 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

23 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Zaan -yaa mɛɛ mu wiɛnfɛ' zii' 'ezin- yrɛ do nɔɔ-, -o -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ sii Enɔ, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- Salimu -wa 'ɛ -din. -Amasrɔyi -yi -bebe -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ. Mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- nu 'zi -a ba, 'bhɛɛ- -e -yaa 'mu wiɛnfɛ -yi ba 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ.

24 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba 'ezin-, 'ke waa Zaan bolɛ -li -kaso 'yi.

25 'Bhɛ 'yi 'tɛ, Zaan a -klanlanɛ mu 'ke mu zaabole -saan Zuufu mi do 'le -woo fɛ -waa' 'seri 'ɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -o 'fleele- klɛ -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'bhɛ -zayi'.

26 'Bhɛɛ-, 'ke 'yee- Zaan a -klanlanɛ mu 'ɛ gele- 'tɛnlɛ- a ma, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, mɛɛ 'la zan -yaa 'e -din Zrudɛn yue yrɛ gbɛ do 'ɛ ta laale, 'bhɛɛ- 'e -janwoa 'o ni -a ba zayi' bhe; 'e 'yɛkpa -gɛ doo, -yoo mɛɛ mu wiɛnfɛ' zii' 'ezin-. 'Bhɛɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kpɛn -o ge 'zi -a ba ye.»

27 Zaan 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke -Waanbhaa' laa pɛ 'la 'nale- mɛɛ ni, -e sɔ 'bhɛ 'srɔɔwɔle ɛɛ?

28 'Ka mu 'gbu -o 'ɲ 'srɛ 'le 'kaa 'an ɔpia dɔɔ: «'Mi 'naa -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'le, 'duɲ- -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- -a -lɛɛ.»

29 'Ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ mɛɛ 'la zan a pɛ -le 'ke le drɛɛ 'ɛ 'le, 'bhɛ zan -le 'yee- le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ 'le. 'Duɲ- le drɛɛ -nɔɔ 'bhɛgwɛn- 'ɛ 'bhɛ dulale 'la -yoo le drɛɛ -nɔɔ 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya 'trɔnbado 'bhɛ 'weli- 'ɛ ɔla, 'bhɛ 'a zrukpalaa 'egbɛnɛle. 'Bhɛ zrukpa', 'bhɛ -le 'mi a pɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -a -lɛpaa -zɔn.

30 -Yoo 'ke -za 'le 'ke -o 'yee- magbaandɛ, 'bhɛɛ- -o 'mi mavɛɛ.»

Mɛɛ wiɛnfɛ' Mi Zaan a -jan 'lɛyanyɛ

31 Mɛɛ Wiɛnfɛ' Mi Zaan pɛ -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -daa laanima, 'bhɛ zan 'ɛ 'kpaale- -o pɛ 'kpɛn 'wiɲ-. 'Duɲ- 'ke mɛɛ zan -daa 'trɛ ta, 'bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ -o 'ke 'yee- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mi 'le, 'bhɛɛ- -e -janwo' 'bhii- 'trɛ ta mɛɛ do gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan -daa laanima, 'bhɛ zan 'ɛ 'kpaale- -o pɛ 'kpɛn 'wiɲ-.

³² -E -za 'la □ya, 'bhεε- -e 'kela □maa, -e mu -la 'sreya- kle. 'Bhεε- 'duη-, mεε 'kedo- 'kpo 'laa do 'bhe 'sreya- ma jan 'ε □la.

³³ 'Ke mεε 'la zan -dwa -a wojan 'ε □la, 'bhe zan 'a zron 'bhe gbεen- bhe 'bhii- -Waanbhaa' wlan pe kpataakpa.

³⁴ -Waanbhaa' mεε 'la zan winbwa-, 'bhe zan 'ε -Waanbhaa' a -jan mu -la wo, -amasroyi -Waanbhaa' a *Lii 'Wen 'ε na 'bhe zan ni 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma.

³⁵ -Ne 'ε -za so -a De -Waanbhaa' ni, 'bhela- -zayile -a De -za 'kpen gbekpaa- -a 'koo.

³⁶ 'Ke mεε 'la zan 'ε □kpa -a Gbe 'ε 'yi, -dan' 'laa -o bole -yre ma -si 'la ma 'bhe -o 'bhe zan 'koo. 'Duη- 'ke mεε 'la zan laa dole -a -la 'ke -ya kpa -a Gbe 'ε 'yi, 'bhe zan laa nu 'bhe bole -yre ma -si 'ε 'sroowole, 'bhe zan nu bole -Waanbhaa' a 'kiti -yren 'ε 'yi yikpensee ta.»

4

Zesu 'pegee Samari le do ba jan

¹ Farizi mu 'ε -wa -maa mεε mu ta doo Zesu 'yaa- -klanlane -bebe 'sroowo zii' 'kee- 'mu 'wiinfe- 'ke 'bhe kan Mεε Wiinfe' Mi Zaan ta.

² 'Bhεε- 'duη-, 'yee- Zesu 'gbu 'laa -yaa mεε mu wiinfe' zii', -yaa' -klanlane mu 'ε 'mu -le -yaa 'bhe kle 'zi.

³ 'Bhela- -yile, 'ke 'yee- Zesu gole- Zude 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- niinale -a -zanta' Galile 'kleen 'ε 'yi.

⁴ -A ge bhla zi Galile 'kleen 'ε 'yi, yaa -yaa so 'kanle -yre -bhεeke' do 'kpo □noo 'ke yaa 'e go Samari 'kleen 'ε ba.

⁵ -E -ja bhole Samari 'kleen 'ε 'yi -wa 'ne do 'la -o -yaa 'bhe sii Sikaa 'bhεε- ta. 'Bhe Sikaa -wa 'ε 'yaa- Zakobu gba 'la 'naa- -a gbe Zozefu ni 'bhεε- -din.

⁶ Zakobu -klon 'la 'kaan-, 'bhe 'yaa- 'bhe yre 'ε □noo. 'Bhe 'yi bhe, Zesu 'trelabhwa 'taa 'ε 'koo, 'kee- gele- yaale 'bhe -klon 'ε bhonla. 'Bhe □kla -yrekpaa' bho 'waati 'ε -din.

⁷ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Samari le do nule- -yi 'toyre- noo- 'bhe -klon 'ε 'yi. 'Bhεε- 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni doo: «'N' gba mi yi sa ba.»

⁸ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu a -klanlane mu 'ε -ja gban -waa' pebhle -loyre' noo- -wa 'ε 'kpee.

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Samari le 'ε -ya pele- Zesu ni doo: «'Aa! 'Bhi Zuufu mi, 'e mi yi -yrewo' zii' 'mi -la ma εε, 'mi 'la 'mi -o 'ke Samari le 'le bhe εε?» 'Yee- -le 'ε 'bhe -jan -gloon 'ε □woa, -amasroyi Zuufu mu 'ε 'pegee Samari mu 'ε waa -za 'laa -yaa 'eke- ta.

¹⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni doo: «'Kee- 'kpa bi -Waanbhaa' bhaaplen mu -gbaa pe 'la ba 'e 'bhe do bi, 'bhεε- mεε 'la zan -o mi yi -yrewo' zii' 'e ma, 'kee 'yaa- 'bhe zan 'ε do bi, 'bhi 'gbu -le -yaa nu mi yi -yrewole 'bhe zan 'ε ma. 'Bhεε- -yi 'la 'bhe bole -yre ma -si na mεε ni, -e -yaa nu 'bhεε- 'nale- 'e ni.»

¹¹ 'Bhe klele 'te, 'ke le 'ε -ya pele- Zesu ni doo: «Mεεzan, -yi 'to 'gbongbo 'laa -o 'e 'koo, 'bhεε- -klon 'ε tro. 'E nu 'sole- 'yee- -yi 'la 'kee- bole -yre ma -si 'ε na mεε ni 'bhe 'sroowole 'naa ma εε?»

¹² 'O -gboo Zakobu -le -klon 'leε- 'kaan-, 'bhεε- -ya -naa 'o ni. 'Yee- 'gbu 'pegee -a gbe mu 'ε, 'bhεε- -yaa' trope mu 'ε -o 'yee- -klon 'leε- 'yi yi 'ε □mia. 'Bhi 'kpee ma 'e gbalaan -yiya' 'o -gboo Zakobu ni εε?»

¹³ Zesu 'a zikpaa- -a ni doo: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan -klon 'leε- 'yi yi 'ε -mia, -yi 'mi -lro nu 'bhe zan de gbe dreewole 'ezin-;

¹⁴ 'duη- 'ke 'mi 'η 'koo -yi 'ε □naa mεε 'la zan ni, 'bhεε- -ya -mia, -yi 'mi -lro 'laa nu 'bhe zan 'ε dele -li -titi. -Amasroyi, 'η nu -yi 'la 'bhe 'nale- 'bhe zan 'ε ni, 'bhe nu klele 'bhii- to ngblo do 'bhe zan 'ε 'yi, 'bhεε- yaa nu -bheele' -titi. 'Bhεε- 'bhe to ngblo 'ε nu -si 'la 'ke -dan' 'laa 'bhe ma 'bhe 'nale- 'bhe zan ni.»

¹⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya pele- Zesu ni doo: «Mεεzan, 'η gba 'bhe -yi 'ε 'ke ba, 'kooko- -yi 'mi -lro 'laa 'η de -li, 'bhεε- 'naa nu -yi 'tole- -li -ge -titi.»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'te, Zesu pe -a ni doo: «Ge 'e □noo 'sii-, 'bhεε- 'ka nu -ge doo.»

¹⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya -lekunle Zesu ni doo: «'N' □noo 'laa -o.» Zesu pe -a ni 'ezin- doo: «'Zoo -o 'e zi 'ke 'ya pe doo 'e □noo 'laa -o;

¹⁸ -amasroyi, 'e 'yalaa gwlen na -gloon 'soo, 'bhεε- 'yoo- mεε 'la zan 'koo -zon, 'e

□nɔɔ 'laa 'bhe zan 'ε 'le. 'E -jan 'la □woa bhe wlan -le 'bhe 'le.»

19 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'Ee! Mɛɛzan, 'an 'yaango- 'bhii- 'yoo- wlan ma -Waanbhaa' * -lela' janwo mi do 'le.

20 'O mɔɔ Samari mu, 'o -gbɔɔ mu -Waanbhaa' -gbaa vle gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'wiinj- -gɛ, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka mu Zuufu mu, 'ka pe dɔɔ -o -Waanbhaa' gba yre 'la □nɔɔ, 'bhe -o Zeruzalemu do -kplɛn 'la □nɔɔ.»

21 Zesu 'bhe zikpaa- -a ni dɔɔ: «Le -nɛ, 'η 'yoo zan -jan 'la 'wolɛ- 'e ni 'e 'kpa 'bhe 'yi, 'waati do -o zan bhɔle', 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu 'η Dɛ -Waanbhaa' gbale -li vle gɔɔn 'lɛɛ- 'wiinj-, 'bhe 'pegee Zeruzalemu.

22 'Ka mu Samari mu, 'ka pe 'la 'bhe gba 'ka 'laa 'bhe dɔ; 'o mɔɔ pe 'la 'bhe gba 'o 'bhe dɔ, -amasrɔyi -Waanbhaa' bhaaplɛŋ mu go -za 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, Zuufu mu -le sɔ 'bhe 'pele 'ka ni.

23 'Duŋ- 'bhe 'waati -o zan bhɔle, 'bhɛɛ- 'bhe □bhwa gban, 'bhe 'waati 'ε ba, 'η Dɛ -Waanbhaa' gba mu kplankplan mu 'ε -o nu -a gbale Lii 'Wɛŋ 'ε 'yi 'bhe 'pegee wlan ma. -Amasrɔyi 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'bhɛɛ- mɛɛ -gloɔn 'ε -glin 'zi 'bhɛɛ- -wa gba.

24 -Waanbhaa' 'gbu -o 'ke Lii 'le, -yoo 'ke -za 'le 'ke mɛɛ 'la zan mu 'a gba, 'bhe zan mu 'a gba -a Lii 'Wɛŋ 'ε 'sen ta 'bhe 'pegee wlan ma.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- le 'ε -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «'An 'yaango- dɔɔ *Mesi 'ε ('bhe 'yi -le <Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ>) -o 'bhe -la sii Krisi, 'bhe nu nule. 'Ke 'bhe □nwa 'bhe nu -za 'kpen 'yipɛle 'o ni.»

26 Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Mi 'la 'mi -o -janwo' zii' 'e ni -gɛ bhe, 'mi -le 'kele-.»

27 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke Zesu -a -klanlanɛ mu 'ε 'nule 'te; -wa yelawoa 'ke -yoo -balɔ kle 'zi 'ke le do 'le bhe, 'bhe -o 'kpeɛɛnia -o ma. 'Duŋ- yaa dɔle -o 'kedo- 'kpɔ 'kpee 'ke 'bhe 'a 'lɔkpa- dɔɔ: «-Yoo -mɛ za -la -yilɔkpa zii' 'e ma ɛɛ? 'Bhe 'pegee 'ka 'pegee 'yee- -o -mɛ pe jan -la wo zii' ɛɛ?» 'Bhe 'pegee dɔɔ: «-Mɛla ma 'yoo- -balɔ kle 'zi 'kele- ɛɛ?»

28 'Bhe klele 'te, 'ke le 'ε -e yaa -yi gbɔ 'ε 'tole -a nɔɔ-, 'kee- gele- -wa □la, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'ε ni dɔɔ:

29 «-Ka nu mɛɛ 'lɛɛ- -glin doo, 'mi -za 'oo -za mu 'la □kla 'elwale gban, -e 'mu 'kpen □pia 'η ni. -Dɔke' Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε 'yele- 'kele- oo.»

30 'Bhe klele 'te, 'ke -wa 'ε ta mu 'ε 'pwele, 'bhɛɛ- 'ke -o nule- Zesu -glinyɛɛ' nɔɔ-.

31 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlanɛ mu 'ε 'yaa- matɛdɔ 'zi dɔɔ: «'O Daan mi, 'e 'zoole-, pe sa bhle!»

32 'Duŋ-, -ya -lɛkwan 'mu ni dɔɔ: «Pe 'la -yoo 'η 'kɔɔ 'ke 'bhe -o 'ke 'η 'bhle pe 'le, 'ka 'laa 'bhe dɔ.»

33 'Bhe 'yi, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -woo 'eke- -lɔkpaɛ dɔɔ: «Taa- mɛɛ 'ke mu -nwa pele nale -a ni ɛɛ?»

34 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'N 'bhle peɛle 'ε 'bhe -le 'ke 'η 'winbɔ- mi 'ε 'bhe zru maza klele 'le, 'bhɛɛ- -e ye 'la gbɛkpa- 'η 'kɔɔ 'ke 'η 'bhe 'leyan-.

35 -Wa pe dɔɔ: «-A -vinbwa mle yizie 'bhɛɛ- pebhaa 'kan bhla 'ε bhɔ.» 'Duŋ- 'mi pe 'ka ni dɔɔ -ka 'ka 'yɛkpa gba mu 'ε ta laale doo, pebhaa mu 'ε 'tranna-, 'bhɛɛ- -o 'kan 'waati □bhwa gban!

36 Pebhaa 'kan mi 'ε, -e -yaa pebhaa 'kanle- ma -sra 'srɔɔwo-, 'bhɛɛ- -yoo pebhaa mu 'ε 'lɛkpa- zii' 'eke- ta 'ke -yoo to bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe -zayi'. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, pebhe bɔ mi 'pegee pebhaa 'kan mi 'ε -o mɛɛ ple zrukpa- 'srɔɔwo- 'eke- zi.

37 -Amasrɔyi, -o -gɔɔn 'la bɔ dɔɔ: «Mɛɛ do pebhe bɔ, 'bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' do pebhaa kan.» Wlan -le 'bhe -gɔɔn 'ε 'le.

38 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi 'ka 'winbwa- pebhaa 'kanyɛ- nɔɔ- gba 'la 'ka 'laa -yɛnbhɛɛ 'bhe 'kpale ma 'bhe 'yi; mɛɛ -bhɛɛke' mu -le -yɛnbhɛɛ 'bhe gba 'ε 'kpale- ma, 'bhɛɛ- 'ka mu -o -trɔn 'srɔɔwo zii' -o woye 'ε ma.»

39 Samari mu -bebe -o □kpa Zesu 'yi 'bhe -wa 'ε ta, le 'ε -jan 'la □woa -o ni 'bhe -zayi' dɔɔ: «'Mi -za 'oo -za mu 'la 'kpen □kla 'elwale gban, -e 'mu 'yipia □ 'η ni.»

40 'Woo- Samari mu 'ε 'bhɔle- Zesu -din, 'ke -o -sromabole -a ni dɔɔ -e bo -o ba ye 'waati sa. -Ayile, 'kee- bole- -o ba -yɛkpa- ple ta 'ezin-.

41 'Bhe klele 'te, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' -bebe 'ε 'kpale Zesu 'yi 'ezin- -a 'gbu 'wojan- mu 'ε ma.

42 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ pe le 'ɛ ni dɔɔ: «'Waa 'o 'kpale- -a -yi 'bhi 'wojan- drɔŋ 'ɛ 'bhe ma, 'duŋ- 'woo ɔkpaa -a -yi, -amasrɔyi 'o mɔɔ 'gbu 'a wojan mu 'ɛ ɔmaa, 'wa 'yaangwa- 'bhii- 'yele- 'ke 'drunyan 'yi mu 'ɛ 'Bhee Mi kpataakpa 'ɛ 'le.»

Zesu yeta mi -gbɛnɛ do gbe -nɛ 'ɛ 'bheela-

43 Zesu 'yanle -yrekpaa' plɛ klɛlele 'bhe yre 'ɛ ɔnɔɔ, 'kee- gele- Galile 'trɛ ta.

44 -Amasrɔyi 'yee- 'gbu 'a ɔpia- dɔɔ: «'Waa -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi -lɛdɔ' a ma -a 'gbu a 'klɛn 'yi.»

45 -E bhɔle 'duŋ- Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, 'ke bhe ɔnɔɔ mɛɛ mu 'ɛ -wa 'kunle 'elrele. -Amasrɔyi Zesu -za mu 'la 'kpen ɔkla Paki 'feti 'ɛ ta Zeruzalɛmu 'mu 'bhe mu ɔya. -Amasrɔyi 'bhe mu 'gbu 'yaa- 'bhe 'feti 'ɛ ta 'ezin-.

46 Zesu ɔnwa 'ezin- 'tɛ Kana -wa 'ɛ ta, Galile 'klɛn 'ɛ 'yi; -e -yi 'niinaa- 'ke -drɔɔ 'le 'elwale 'bhe- -wa 'ɛ ta. Yeta mi -gbɛnɛ do -yaa ye, 'bhe- ga -yaa 'bhe gbe -nɛ 'ɛ ma Kapɛnɔmu.

47 'Bhe- 'yee- yeta mi -gbɛnɛ 'ɛ -ya male 'kaa Zesu -gwa Zude 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhe- -e ɔnwa Galile 'klɛn 'ɛ 'yi, 'kee- gele- 'tenle- Zesu ma. 'Bhe- 'kee- -sromabɔle Zesu ni dɔɔ 'bhe ge -a gbe 'ɛ 'bhe- Kapɛnɔmu. -Amasrɔyi -a gbe 'ɛ 'yaa- zan klɛle 'ke 'siele.

48 Zesu pe -a ni 'tɛ dɔɔ: «'Ka nu bole 'bhe- klɛle ma 'tanjii ɛɛ? 'Ka 'laa sɔ 'ka 'kpale 'ŋ 'yi, 'ke 'naa 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klɛle 'ka 'yre ma ɛɛ?»

49 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- yeta mi 'ɛ -ya zikpale Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e 'zoole-, nu blaale- 'sani 'ŋ gbe -nɛ 'ɛ yaa nu galɛ.»

50 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ge 'e ba -lɛ ma, 'e 'nɛ -ya -yre ma.» 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke 'yee- mɛɛ -ya 'kpale Zesu 'wojan- 'ɛ 'yi, 'bhe- 'kee- gele- -a ba -lɛ ma.

51 -E -yaa -a ba -lɛ ma zi 'ɛ 'lii bhla 'la ba, 'ke -yaa' 'fɛ 'ɛ ɔla yewonɛ mu 'ɛ 'nule -a -lɛpale, 'bhe- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E 'nɛ -ya -yre ma!»

52 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke -yoo -lɔkpale dɔɔ -a 'flɛ 'yi 'pɔɔnna- 'waati 'ɛ -dela ba. 'Bhe- -wa ɔpia -a ni dɔɔ 'bhe -kla -yretɛbhe bhlo

bii 'waati 'ɛ ba. 'Bhe- 'waati 'ɛ ba, -a 'flɛ 'yi 'la ga 'ɛ -gwa -a ma.

53 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- -nɛ dɛ 'ɛ -ya 'yaangole dɔɔ Zesu 'a ɔpia -a ni 'bhe- 'waati 'ɛ ba 'kaa: «'E 'nɛ -ya -yre ma.» -Ayile 'yee- -nɛ dɛ 'ɛ 'pegee -yaa' 'fa ɔla mu 'ɛ -o 'kpen -o -kpaa Zesu 'yi.

54 'Bhe -nɛ 'ɛ 'bheza- 'ɛ, 'bhe -lɛ ɔkla Zesu a 'sole- maza -tɔomasie -gloɔn plɛ mi klɛle 'le; -a 'san 'kee- go Zude 'klɛn 'ɛ 'yi, 'bhe- 'kee- nu Galile 'klɛn 'ɛ 'yi.

'KPALEYA 'PEGEE 'KPALEKLEYA

5

Zesu -flugba do -bheela

1 'Bhe blaɔn 'waati sa 'kanle-, Zuufu mu a 'seri 'feti do -yaa, 'bhe- Zesu -ja Zeruzalɛmu 'bhe 'feti 'ɛ ta.

2 -Draa 'nɛ do -yaa 'yee- Zeruzalɛmu -wa 'ɛ 'kpee, 'bhe- -o -yaa 'bhe sii Zuufu wli 'ɛ 'yi Betizata. 'Bhe -draa 'nɛ 'ɛ yaa- 'fɛgwɛ- 'la 'mlingole -yaa Zeruzalɛmu zi 'bhe 'wlayre- 'la -din -o -yaa 'bhe sii <-Bhlaa mu wlayre>. 'Bhe- 'kpaanɛ 'soo dole -yaa 'yee- -draa 'ɛ -din.

3 Gade mu -bebe 'yilale -yaa 'bhe 'kpaanɛ mu 'ɛ ɔla: 'e pe -yre 'wi mu oo, -flugba mu oo, 'bhe 'pegee mɛɛ gaan 'siele- 'mu 'kpen. [-O 'kpen 'yaa- -yi 'ɛ 'bhe- bɛnle 'ɛ magben 'zi.

4 -Amasrɔyi -Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do -yaa zinaa' 'yee- -draa 'ɛ ba 'waati 'ke ba, 'bhe- -e -yaa bɛn. 'Kee- -yaa -yi 'ɛ bɛn 'waati 'la ba, 'bhe- 'ke gade mi 'oo gade mi 'la 'yaa- bɔ 'a ba 'elwale gade mu -vin mu 'ɛ 'lɛɛ, 'bhe gade mi 'ɛ 'yaa- bhe.]

5 'Bhe- 'duŋ-, gade mi do -yaa ye, 'bhe lɛɛ mia do bhe vu ta 'srwaa- 'ke ga -o 'bhe ma.

6 'Bhe 'yi, Zesu 'yee- gade mi 'ɛ yilale ye, 'bhe- -ya 'yaangole 'bhii- -yaa' ga 'ɛ ɔmwa gban -a ma, 'ke -ya -lɔkpale dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'e 'bhe ɛɛ?»

7 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'yee- gade mi 'ɛ -ya zikpale Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'ŋ 'kɔɔ, 'ke 'bhe 'ŋ bɔ -yi 'ɛ ba 'ke -wa bɛnle -saan 'waati 'la ba. 'Bhe- 'ke 'ŋ 'yoo- ge 'zi bole -a ba 'waati 'la ba, mɛɛ -bhɛɛke' do ge bole a ba 'mi 'lɛɛ.»

8 'Bhɛɛ- Zesu pe -a ni 'tɛ dɔɔ: «'E 'wɛn-, 'bhɛɛ- 'e 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'taawo.»

9 'Bhɛ yrɛ do 'ɛ ɲɔɔ bhe, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ 'bheele, 'ke -ya yila- -saa 'ɛ 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawole. 'Duŋ- 'bhɛ ɲkla Zuufu mu a *-yitrɛ' yi 'ɛ 'bhɛɛ- ma.

10 'Bhɛɛ- 'ke Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa pele- 'yee- mɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-Yitrɛ' yi -le -zɔn 'dɛ! 'Bhɛɛ- -kɔɔa' 'toŋ 'ɛ ta, 'bhɛ 'seŋ 'laa -o 'e ni 'kee 'taawo- 'e 'yila- -saa 'ɛ 'le 'e 'kɔɔ.»

11 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -ya lɛkunle -o ni dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan 'ŋ 'bheela- 'bhɛla- 'a ɲpia 'ŋ ni dɔɔ: <'E 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'taawo>.»

12 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa -lɔɔkpale 'kaadɔɔ: «Mɛɛ 'ɛ -de 'gbu -le 'a ɲpia 'e ni dɔɔ: <'E 'yila- -saa 'ɛ 'si, 'bhɛɛ- 'e 'taawo- ɛɛ?»»

13 'Duŋ- 'yee- mɛɛ 'la 'bheela-, yaa -yaa -a -bhee mi 'ɛ dɔ. -Amasroyi Zesu 'truŋwoa ɲ -zamaa' 'la 'yaa- 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɲɔɔ 'mu 'ɛ 'plɛŋ-.

14 'Bhɛ blaɛn boola 'ɛ zi, 'ke Zesu 'lɛpale 'kele- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E 'trɔnbado doo, 'e 'bheelawoa -zɔn bhe, 'yaa -za 'yɔɔ- klɛle 'ezin-, 'kooko- -za 'bhɛɛke do laa nu 'tɛnle- 'e ma 'ke 'bhɛ 'yɔɔ- -yiya' 'kelɛɛ- ni.»

15 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -e gele- -a pele Zuufu -kunlii mu 'ɛ ni dɔɔ mɛɛ 'la zan 'a 'bheela- -o 'bhɛ sii Zesu.

16 'Bhɛla- -yile, -a 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, Zuufu -kunlii mu 'ɛ -o Zesu 'yɛbatɛdɔle -saan, -amasroyi -e 'bhɛ mɛɛ 'ɛ 'bheela- waa' -yitrɛ' yi do -la ma.

17 'Duŋ- Zesu pe -o ni dɔɔ: «'N De -Waanbhaa' -o yewo 'zi 'tanjii 'kee- nu 'tɛnle- -zɔn ma, 'bhɛla- -yile 'mi -o yewo 'zi 'ezin-.»

18 'Bhɛ -jan 'ɛ -zayi', Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- dɛyrɛ baan' -glin 'zi, -amasroyi -e -yitrɛ' yi 'ɛ 'yisiɛla, 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' 'sii zii' -a Dɛ kpataakpa 'le. 'Bhɛɛ- 'ezin-, -ya 'gbu 'kpa zii' -Waanbhaa' ma, 'ke -ya klɛ 'bhii- -o 'pegee -Waanbhaa' gbalaanya 'ɛ sɔ 'eke- ni.

-Waanbhaa' Gbe 'ɛ gbalaanya

19 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu -jan 'ɛ 'sile-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: -Nɛ 'ɛ yaa sɔ -za 'kɛdo- 'kpɔ klɛle- -a 'gbu 'kɔɔ. 'Ke -ya Dɛ ɲya -za

'la klɛyrɛ nɔɔ-, -e 'bhɛɛ- klɛ. -A Dɛ -za 'oo -za 'la klɛ, -e 'bhɛɛ- klɛ 'ezin-.

20 -Amasroyi, -Nɛ 'ɛ -za sɔ -a Dɛ ni, 'bhɛla- -zayile, -a Dɛ -o -za 'oo -za 'la klɛ 'zi, 'bhɛ 'gbu 'bhɛ zɔn -a ni. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -e nu -za 'bhɛɛke mu zɔnle -a ni 'ke 'mu gbalaan -yiya' 'ke mu 'lɛɛ- ni, 'bhɛɛ- 'mu nu 'ka 'kpeelɛnile 'ka ma.

21 -Amasroyi, -a Dɛ gbaa mu bwe gale ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -e bole -yrɛ ma -si 'na gbɛ drɛɛwo -o ni, 'bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ gbɛɛn-, 'ke bole -yrɛ -si 'nale- -swa -Nɛ 'ɛ ni mɛɛ 'la zan ni, -e 'bhɛɛ- na 'ezin-.

22 -Nɛ Dɛ 'ɛ yaa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kitikan, 'duŋ- -e bhaaplɛŋ mu 'kpen 'kitikanle 'seŋ 'naa- -a Gbe 'ɛ ni,

23 'kooko- mɔkpɛn' -Nɛ 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma 'bhii- -wa Dɛ 'ɛ -lɛdɔ' a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan laa -Nɛ 'ɛ 'lɛdɔ- -a ma, 'bhɛ zan laa -a Dɛ 'la 'bhɛ 'a winbwa- 'bhɛ 'lɛdɔ- a ma 'ezin-.

24 «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- 'gbu 'ɛ ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpa- 'ŋ 'wojan- mu 'ɛ ɲla, 'bhɛɛ- 'ke -ya -kpa mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhɛ 'yi, bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma -o 'bhɛ zan 'kɔɔ. Waa nu 'bhɛ zan 'kitikanle, 'duŋ- 'bhɛ zan -gwa ga a pɛ zi 'ɛ ta, -e ɲwlaa -dan' 'laa -o bole -yrɛ ma -si 'la ma 'bhɛ 'yi gban.

25 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: Gbaa mu nu *-Waanbhaa' Gbe 'ɛ 'weli- malɛ 'waati 'la ba 'bhɛ 'waati 'ɛ 'bhɛ -o zan bhɔle, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'bhɛ bhla 'ɛ ɲbhwa gban -zɔn. 'Ke mɛɛ 'la zan mu 'a -weli' 'ɛ ɲmaa, 'bhɛɛ- -e -jan 'kɛla ɲwoa 'ke -o ɲdwa 'bhɛ ɲla, 'mu nu bole -yrɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwolɛ.

26 -Amasroyi, 'bhɛ 'seŋ -o -nɛ Dɛ 'ɛ ni 'kee- bole -yrɛ ma -si na mɛɛ mu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e 'bhɛɛ- yɛkɛ- 'seŋ 'naa- -a Gbe 'ɛ ni 'ke 'bhɛ bole -yrɛ ma -si na bhaaplɛŋ mu ni 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

27 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ŋ Dɛ bhaaplɛŋ mu 'kitikan 'seŋ 'naa- 'mi ni, -amasroyi 'mi -le 'ke Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'le.

28 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni -gɛ bhe 'bhɛ 'laa klɛle 'ka ma 'kpeelɛni maza 'le, -amasroyi 'waati do -o zan bhɔle, mɛɛ 'la zan mu 'kpen -gaa gban, 'mu nu Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'weli- malɛ.

29 'Ke 'bhɛ ɲkla, 'woo- gbaa mu 'ɛ -o nu 'pwele- bu mu 'ɛ 'yi. 'Bhɛ 'yi 'tɛ,

-o 'kε mu 'la -za 'wlan □kla 'elwale -so, 'mu nu -bwele gale ba, 'bhεε- 'mu nu bo gbε drεεwolε 'mu yrε ma -Waanbhaa' ba. 'Dun- -o 'kε mu 'la -za 'yoo- mu □kla 'elwale -so, 'mu nu bwele gale ba, 'bhεε- -o 'mu 'kitikan.»

³⁰ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Naa so -za 'kedo- 'kpɔ klεle- 'η 'gbu ma. -Waanbhaa' 'kela □woa 'η ni, 'η mεε mu 'kitikan 'bhεε- ta. 'An 'yaango- 'bhii- 'η mεε mu 'kitikan wlan ma, -amasroyi, 'naa -o 'η 'gbu zru maza klε yrε -glin 'zi, 'dun- mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'η 'bhεε- zan zru maza klε 'zi.»

-O -jan mu 'la □woa Zesu ba zayi'

³¹ «'Ke 'η 'gbu -o 'η 'gbu 'sreya- klε 'zi, 'η 'gbu a pe 'sreya- 'ε 'bhε 'laa -o 'ke wlan 'le.

³² 'Dun- mεε -bhεεke' do -le 'mi 'sreya- kla, 'bhεε- 'an 'yaango- dɔɔ -e 'mi 'sreya- 'la □kla, 'bhε -o 'ke wlan 'le.

³³ 'Ka mεε mu winbwa- Mεε Wiinjε' Mi Zaan ba, 'bhεε- -e 'mi 'sreya- 'la □kla, wlan -le 'bhε 'le.

³⁴ 'Mi maza laa -o bhaaplεη do ma 'ke 'bhε zan 'mi 'sreya- klε; 'dun- 'η 'bhε 'pe zii' 'bhε 'pe gbeya 'ε 'yi bhe, 'kooko- 'ka so gole- -za 'yi.

³⁵ Zaan -yaa 'bhii- -lanbha do 'la -wa □bhia, 'bhεε- -yoo mεε mu 'ε takan' zii'. 'Bhεε- 'ka -dwa -a -la 'ke 'ka 'ka zrukpalaa 'waati sa ba -yaa' 'tεbhile 'ε ba.

³⁶ 'Dun- pe 'la 'bhε -o 'mi 'sreya- klε 'zi, 'bhε gbalaan -yiya' 'ke 'bhε 'kan Zaan 'mi 'sreya- 'la □kla 'bhε ta. -Amasroyi, 'η De -Waanbhaa' ye mu 'la gbekpaa- 'mi 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke 'mi -o 'mu 'wo zii' bhe, 'bhε klεza mu 'ε 'mu -le 'a zɔn 'ka ni 'bhii- 'η De -Waanbhaa' -le 'mi 'winbwa-.

³⁷ 'Bhεε- 'η De -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhε 'gbu -le 'mi 'srε 'le. 'Bhεε- 'dun- 'ka mu 'laa -a -weli' male -lido', 'bhε 'pegee 'ka 'laa 'a wleyi' 'yele- -lido'.

³⁸ 'Ka 'laa -yaa' -jan mu 'ε 'kpa 'ka 'kpee, -amasroyi 'ka 'laa 'ka kpa -e mεε 'la zan winbwa- 'bhε zan 'ε 'yi.

³⁹ 'Ka -Waanbhaa' a 'Sewe mu 'ε 'yi jan mu 'ε daan 'elrele 'gbu, -amasroyi 'ka 'kpee ma, 'ka nu bole -yrε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'bhε 'srɔɔwolε 'wola- ma: 'bhεε- 'dun-, 'woo- 'sewe mu 'ε 'yi jan mu do 'kpɔ 'ε 'wole- 'mi 'sreya- klε.

⁴⁰ 'Bhεε- 'ka 'laa -a zi 'ka nu 'mi ba, 'kooko- 'bole -yrε ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhε ma 'ka 'bhε 'srɔɔwo-»

⁴¹ «'Naa -o 'η 'gbu 'tɔbhɔleya -glin 'zi bhaaplεη mu 'kɔɔ.

⁴² 'Bhεε- 'dun-, 'mi 'gbu 'a 'yaando- 'bhii- -Waanbhaa' a 'soniya 'ε yaa -o 'ka zru 'ε 'yi.

⁴³ 'Mi □nwa 'η De 'tɔ 'ε 'bhεε- 'yi, 'bhεε- 'ka laa -o dɔ 'zi -a -la 'ke 'ka 'mi kun 'elrele. 'Dun-, 'ke mεε -bhεεke' do □nwa 'bhε 'gbu 'tɔ 'yi, 'ka 'bhε zan 'ε kun 'elrele!

⁴⁴ 'Bhεε- 'ka so 'ka 'kpale 'η 'yi 'nale- -a ma εε? -Amasroyi 'ke 'ka 'eke- 'tɔbhɔ-, 'bhε -le so 'ka ni, 'bhεε- 'tɔbhɔleya 'la da -Waanbhaa' do -kplεn ba, 'ka mu laa 'bhε ziglin.

⁴⁵ Yaa klεle 'ka ni 'bhii- 'mi -le nu -lale' 'ka ta 'η De -Waanbhaa' -yrε □la. 'Ka 'ka 'yrikpaa- *Moizi 'la ta, 'bhε -le nu -lale' 'ka ta.

⁴⁶ 'Ke 'ka 'ka 'kpa bi Moizi 'yi kpataakpa, 'ka 'yaa- nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi 'ezin-, -amasroyi 'yee- Moizi 'gbu 'mi a -janwoa -yaa' 'sewe 'ε 'yi.

⁴⁷ 'Dun- 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- -e -za mu 'la yɔndia- 'mu 'yi, 'ka so 'ka 'kpale 'mi 'wojan- mu 'ε 'yi 'nale- -a ma εε?»

6

Zesu pele □naa mεε 'waa 'soo (5.000) ni (Matie 14.13-21; Maki 6.30-44; Luki 9.10-17)

¹ 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε -o 'kanle Galile -draa 'yrε gbε do 'ε ta. -O -yaa 'bhε -draa 'ε sii 'ezin- Tiberiadi -draa.

² 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -zamaa' -gbεnε do dɔle- -a zi 'bhε yrε 'ε □nɔɔ 'ezin-; -amasroyi -o -yaa Zesu 'ye zii' 'sole- maza mu kleyrε nɔɔ- 'kee- gade mu 'ε bhee.

³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε mu 'ε □saan gɔɔn do wiinj-, 'bhεε- 'ke -o yaale' 'bhε □nɔɔ ye.

⁴ 'Dun- Zuufu mu a Paki 'feti 'ε □bhwa gban 'e -din.

⁵ Zesu a ηgblo -lawlenle, 'ke -a -yrekpale -zamaa' 'srε do ma 'ke 'bhε mu -o zan -a ba -yrε ta; -ayile 'kee- Filipu 'lrɔkpale dɔɔ: «'Kɔɔ' nu 'sɔle- pele -lɔpε' -srɔɔwolε 'naa -a ma εε, 'bhεε- -kɔɔ 'a na mεε mu 'lεε- ni εε?»

6 -E Filipu 'lrɔkpa-a- 'bhe gbɛɛn- bhe, -amasroyi, -e -yaa zi 'bhii- -e 'bhe 'liijan- ma; 'kebhlale, -e -yaa zan -za 'la klɛɛ, -a 'gbu 'yaa- 'bhe dɔ.

7 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Filipu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Ali- 'kee yetanɛ a mlɛ 'srwaplɛ- ta -sra 'ɛ 'kpen ɔwlaa pɛbhle 'yi, 'bhɛɛ- 'kooko- -o 'kpen do do 'yee- pɛbhle 'ɛ sanɛ- sanɛ- bhle, 'bhe 'laa nu -o mabhɔɛ.»

8 'Bhe ɔnɔɔ bhe, 'ke -yaa' -klanlanɛ 'la -o -yaa 'bhe sii Andre, 'bhɛɛ 'ke 'bhe 'yaa- Simɔ Pieri 'nwagwɛn- 'le bhe, 'bhe pe -a ni dɔɔ:

9 «'bluu 'yri 'soo 'pegee kaa plɛ -o -nɛ -zwannɛ do 'kɔɔ -gɛ. 'Bhɛɛ- 'bhe mu sɔ -mɛla -yanwɔle -zamaa' 'srɛ 'lɛɛ- ma ɛɛ?»

10 Zesu pe -o ni tɛ dɔɔ: «-Kaa pe mɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -o yala-». -Bɔn -dɔɔ -bebe 'yaa- 'bhe yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ. 'Bhɛɛ- -o -yalaa' 'tɛ; 'bhɛɛ- -o ba 'gwlaan- mu 'ɛ 'yaa- bhɔ 'gwlaan- 'waa 'soo -din (5.000).

11 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'bluu 'soo 'ɛ 'sile-, 'kee- -Waanbhaa' 'pubɔle -o ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ -woo -yicien' mɛɛ mu 'la 'yaale- -yaa 'trɛ ma 'mu ma. 'Bhɛɛ- -e kaa mu 'ɛ 'sile-, 'ke -yoo nale- -o ni 'bhe klɛgbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-. -O maza -yaa pele yɛkɛ- 'la ma, -o 'kpen 'bhɛɛ- 'srɔɔwɔa-.

12 -O kpɛdɔle -yaan 'waati 'la ba, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'bluu kpu mu 'la ɔbwa 'mu 'wloo-, 'kooko- waa siɛ.»

13 'Bhe klɛɛ 'tɛ, mɛɛ mu 'ɛ 'yanle- pɛbhlelele, 'bluu kpu mu 'la ɔbwa 'woo- 'bluu 'yri 'soo 'ɛ blaani; -o 'mu 'wloola-, 'bhɛɛ- 'mu ɔkla ciɛ -nɛ 'yan vu ta plɛ.

14 'Bhe ya 'ɛ 'yi, mɛɛ mu 'ɛ -wa yele 'bhii- Zesu 'bhe 'sɔle- maza 'ɛ ɔkla, 'ke -wa pele- dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yele- 'ke -Waanbhaa' *-lɛla' janwo mi 'la 'yaa- nu nule 'drunyan 'yi 'bhe 'le kpataakpa.»

15 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -o -yaa nu -a 'kunle- kpanma, 'bhɛɛ- -wa klɛ 'ke -bhɛngbe do 'le, 'kee- gole- -o plɛn- swɛn, 'bhɛɛ- 'ke -a do -kplɛn ge gbɛ drɛɛwɔle vlɛ gɔɔn 'ɛ 'wiin-.

*Zesu 'taawo zii' -draa 'ɛ ta
(Matie 14.22-27; Maki 6.45-52)*

16 'Bhe yroma do 'ɛ zi, 'ke yaa -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- -draa 'ɛ 'lɛ ma.

17 'Bhɛɛ- 'ke -o 'sanle -yitakonɔ do 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -draa 'ɛ takanle 'sanle 'ke -o ge Kapɛnɔmu -wa 'ɛ ba yrɛ ta. -Fitrii' ɔkpa-a gban, 'ke Zesu 'laa 'tɛn -o ma.

18 'Dun- -draa 'yi 'ɛ 'pɔɔ mu 'ɛ 'yaa- bɛɛn 'zi, -amasroyi -ploɔ -gbɛnɛ do -yaa 'kan zii'.

19 -Woo plɛngole -draa 'ɛ 'lɛ ma kilo 'srwado- yɛkɛ- 'yi 'waati 'la ba, 'ke -o -yrɛkpale Zesu ma 'ke 'bhe -o 'taawo zii' -yi 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- 'bhe mabɛɛn- 'zi -yitakonɔ 'ɛ -din; -ayile 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

20 'Dun- Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi -le 'kɛɛ-, 'ka 'laa -gblaanlɛ'!»

21 'Bhe klɛɛ 'tɛ, -o -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'san -o zi -waa' -yitakonɔ 'ɛ 'yi. 'Dun- 'bhe yrɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bhe, 'ke -yitakonɔ 'ɛ 'bhɔle- -o -yaa ge 'zi yrɛ 'la ɔnɔɔ 'bhe ɔnɔɔ.

-Zamaa' 'ɛ -woo Zesu ziglin- 'zi

22 'Bhe yi 'ɛ ta tooklin- yi 'le, -zamaa' 'lɛdo- 'la ɔbwa -draa 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta, -wa 'yaangwa- dɔɔ -yitakonɔ do 'kpɔ -le -yaa ye, 'bhɛɛ- Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ waa gele 'eke- zi 'bhe -yitakonɔ 'ɛ 'yi; 'dun- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ do -kplɛn -le -saan 'bhe 'yi 'bhɛɛ- -o -ja.

23 'Bhɛɛ- 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -wa yele 'bhii- -yitakonɔ 'bhɛɛke mu -daa Tiberiadi -wa 'ɛ ta, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'pubwa- 'bluu mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -woo ɔbhla yrɛ 'la ɔnɔɔ, 'bhe -yitakonɔ mu 'ɛ ɔnwa 'bhe 'yrɛ 'ɛ -din.

24 'Bhɛɛ- -zamaa' 'yrɛ 'laa 'kpalawɔle Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ma, 'ke -o bɔle- 'bhe -yitakonɔ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o gele- Zesu ziglinyrɛ nɔɔ- Kapɛnɔmu.

Zesu -le 'ke pɛbhle 'la -si na mɛɛ ni 'bhe 'le

25 -O tɛnlɛ- -a ma -draa 'ɛ 'yrɛ gbɛ do 'ɛ ta, 'ke -wa -lrɔkpaale dɔɔ: «'O Daan mi, 'ɛ ɔnwa 'waati 'ɛ -dɛla ba -gɛ ɛɛ?»

26 Zesu 'a 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ɛ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ka 'laa -o 'ɛ ziglin- 'zi 'ka 'sɔle- maza mu 'la ɔya 'mu -zayi', 'dun- 'ka -o 'ɛ ziglin- 'zi win 'la ma 'bhe -le dɔɔ 'ka 'bluu ɔbhla, 'bhɛɛ- 'ka kpɛdwa-.

27 'Ka 'laa yewɔle pele 'la 'bhe -o 'ke 'siɛpɛ- 'le 'bhe 'kaama-, 'dun- -ka yewo pele 'la 'ke 'bhe mɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe bole -yrɛ ma -si na mɛɛ ni 'bhɛɛ 'kaama-. 'Bhe

pele -gloṣon 'ε Bhaaplɛŋ Gbe 'ε nu 'bhɛɛ-
'nale- 'ka ni. -Amasroyi -a Dɛ -Waanbhaa'
'bhɛ a -gloṣya' yoon -kpalaa' 'yela- ta.»

28 'Bhɛ 'yi bhɛ 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lrɔkpale
doo: «'O -mɛ pɛ za -la klɛ, 'bhɛɛ- 'o
-Waanbhaa' zru ma ye mu 'ε wo ɛɛ?»

29 Zesu 'bhɛ 'lɛkwan- -o ni doo:
«-Waanbhaa' a zru ma yewole 'ε 'bhɛ -le
'ke 'ka 'ka 'kpa -e mɛɛ 'la zan winbwa-
'bhɛ zan 'ε 'yi.»

30 -O Zesu 'lrɔkpa- 'ezin- doo: «'E sɔ
'sole- maza 'gbu 'ε -de 'gbu -la klɛle-, 'bhɛɛ-
'ke 'o 'bhɛ ɲya, 'woo kpa 'e 'yi ɛɛ? 'E sɔ -mɛ
za 'gbu -la klɛle- ɛɛ?»

31 'O -gbɔɔ mu pɛbhle 'la -wa sii mani
'bhɛɲbhla -kpe 'ε ta 'bhii- -Waanbhaa' a
'Sewɛ 'ε -ya -pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- doo:
<-Yoo -gbaa 'bluu 'la -daa lafle' 'yi 'bhɛɛ-
ba 'kaa -wa bhle.»

32 Zesu pe -o ni doo: «'Mi pe 'ka ni
'η 'sowɛɛ- ma doo 'bluu 'la -daa lafle' 'yi
*Moizi 'laa 'bhɛ 'nale- 'ka ni. 'Dun- 'η Dɛ
-le 'bluu -zeze 'gbu 'la da lafle' 'yi 'bhɛɛ-
na 'ka ni.

33 -Amasroyi -Waanbhaa' 'bluu 'la na
bhaaplɛŋ mu ni, 'bhɛ -le 'ke mɛɛ 'la zan
da lafle' 'yi, 'bhɛɛ- -e -si na 'drunyan 'yi
mu 'ε ni 'bhɛ zan 'ε 'le.»

34 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- Zesu ni
doo: «'O Daan mi, 'o gba yikpen- ta 'bhɛ
'bluu 'ε ba.»

35 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni
doo: «'Mi -le 'ke 'bluu 'la -si na mɛɛ ni
'bhɛ 'le. 'Ke mɛɛ 'la zan -nwa 'mi ba, gbɔn
laa nu 'bhɛ zan 'ε dɛle -titi. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ
'la zan 'ε ɲkpa- 'mi 'yi, -yi 'mi -lrɔ 'laa nu
'bhɛ zan 'ε dɛle -titi.

36 'Mi 'a ɲpia 'ka ni doo 'ka 'η ɲya, 'bhɛɛ-
'dun- 'ka 'laa 'ka kpa 'η 'yi.

37 'Ke 'η Dɛ mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -naa 'η
ni, 'bhɛ zan nu nule 'mi ba. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ
'la zan -nwa 'η ba, 'naa nu 'η -bangole 'bhɛ
zan 'ε 'yi.

38 -Amasroyi 'naa dale lafle' 'yi 'η 'gbu
zru maza klɛ zayi', 'dun- 'η -daa lafle' 'yi
'η 'winbo- mi -la zru maza klɛ zayi'.

39 'Dun- mɛɛ 'la zan 'η 'winbwa-, 'bhɛ
zru maza 'ε 'bhɛ -le -gɛ: -Ya zi 'bhii- -e
mɛɛ mu 'la 'kpen 'naa- 'η 'ni, 'naa -o do
'kpɔ 'nilɛ-, 'bhɛɛ- 'dun- 'ke -o 'kpen bwe
gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

40 'Ŋ Dɛ -Waanbhaa' zru maza 'ε 'yele-
-gɛ: -Ya zi 'bhii- 'ke mɛɛ mu 'la 'kpen
-a Gbe 'ε ɲya, 'bhɛɛ- -woo -kpa- -a -yi,
'bhɛ zan mu 'ε -o bole -yɛ ma -si 'ε
'srɔwo-; 'bhɛɛ- 'mi 'gbu nu -o bwele gale
ba 'drunyan 'yan yi 'le.»

41 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ε
-o Zesu 'tɔpele 'sanle -o -lɛla', -amasroyi
-ya -pia doo: «'Mi -le 'ke 'bluu 'la -daa
lafle' 'yi 'bhɛ 'le.»

42 -O -yaa 'pe 'zi doo: «-ɛɛ! Zozefu gbe
Zesu 'ε yaa 'kɛle- ɛɛ? 'Wa dɛ 'pegee -a nɛɛ
dɔ, -e ɲkla 'nale- 'bhɛɛ- -ya pe 'zi doo -e
-daa lafle' 'yi ɛɛ?»

43 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o
ni doo: «-Ka 'laa 'η 'tɔpele 'ka 'lɛla 'eke-
plɛŋ-.

44 Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ nule- 'mi ba,
'ke 'η Dɛ -Waanbhaa' 'la 'bhɛ 'η 'winbwa-
'bhɛ 'laa 'nule- 'bhɛ zan 'ε 'le 'mi ba, 'bhɛɛ-
'mi 'a bwe gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

45 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ε 'ke mu
-jan 'lɛɛ- 'bhɛ ɲwoa doo: <-Waanbhaa' nu
-o 'kpen daanle.> 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e
'trɔnkpa- 'η Dɛ wojan 'ε ɲla, 'bhɛɛ- 'kee-
-dwa -a -la, 'bhɛ zan 'ε nu 'mi ba.

46 Yaa klɛle 'bhii- mɛɛ 'ke 'η Dɛ
-Waanbhaa' ɲya, 'ke yaa 'e go mɛɛ 'la zan
do -kplɛn -daa -Waanbhaa' ba 'bhɛ zan -le
'a ɲya.»

47 «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowɛɛ- ma doo: 'ke
mɛɛ 'la zan 'e ɲkpa- 'mi 'yi, 'bhɛ zan bole
-yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ
'srɔwo-.

48 'Mi 'gbu -le 'ke pɛbhle 'la -si na mɛɛ
ni 'bhɛ 'le.

49 'Elwaleta -sɔ, 'ka -gbɔɔ mu 'ε -o -yaa
pɛbhle 'la sii mani 'bhɛ bhle -kpe 'ε ta,
'bhɛɛ- 'dun- -o -gaa.

50 'Dun- pɛbhle 'la -daa lafle' 'yi 'ke mɛɛ
'la zan 'bhɛ ɲbhla, 'bhɛ zan laa nu gale.

51 'Mi 'gbu -le 'ke pɛbhle 'yɛ male 'la
-daa lafle' 'yi 'bhɛ 'le. 'Ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ
pɛ 'ε ɲbhla, 'bhɛ zan nu bole 'bhɛ 'yɛ ma
yikpensee ta 'ke -dan' 'laa klɛ 'bhɛ ma.
'Bhɛɛ- 'η nu pɛbhle 'la 'nale 'bhɛ zan ni,
'bhɛ -le 'ke 'η 'flɛ 'ε 'le. 'Mi -o 'η 'flɛ 'ε 'na
zii', 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ε bole -yɛ
ma -si 'srɔwo- 'bhɛ ma.»

52 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zuufu mu 'ε -o
-zaabole 'sanle 'egloole 'eke- plɛŋ-, 'ke -wa

pe dɔɔ: «'Bhɛ sɔ klɛlɛ- 'nale- 'bhɛɛ- mɛɛ 'lɛɛ- sɔ -a 'flɛ 'ɛ 'nale 'o ni 'kaa 'wa 'bhle ɛɛ?»

⁵³ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'ke 'ka 'laa Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'flɛ 'ɛ 'bhlelɛ-, 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'laa -a yiɛn 'milɛ-, 'ka 'laa nu bole -yrɛ ma -si 'srɔɔwolɛ 'ka 'gbu 'yi.

⁵⁴ 'Ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'flɛ 'ɛ ɔbhla, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'ŋ yiɛn 'ɛ 'mia-, bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ -o 'bhɛ zan 'kɔɔ; 'bhɛɛ- 'mi nu 'bhɛ zan 'ɛ bwele gale ba 'drunyan 'yan yi 'le.

⁵⁵ -Amasrɔyi, 'ŋ 'flɛ -yoo 'ke pɛbhle -zeze 'gbu 'le, 'bhɛɛ- 'ŋ yiɛn 'ɛ 'bhɛ -o 'ke mipɛ -zeze 'gbu 'le 'ezin-.

⁵⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'flɛ 'ɛ ɔbhla, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'ŋ yiɛn 'ɛ 'mia-, 'bhɛ zan bo 'mi 'yi, 'bhɛɛ- 'mi bo 'bhɛ zan 'ɛ -yi 'ezin-.

⁵⁷ 'Ŋ Dɛ 'la -yoo 'ŋ 'winbwa- -ya -yrɛ ma, 'bhɛɛ- 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'yrɛ ma 'yela- 'srɔyi. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'flɛ 'ɛ ɔbhla, 'bhɛ zan nu bole 'bhɛ 'yrɛ ma 'mi 'srɔyi.

⁵⁸ Pɛbhle 'la -daa lafle 'yi 'yele- -gɛ. Yaa -o 'bhii- 'ka -gbɔɔ mu 'kɛla ɔbhla, 'bhɛɛ- waa bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ 'srɔɔwolɛ, 'bhɛɛ- -o -gaa. 'Ke mɛɛ 'la zan 'yee- pɛbhle 'la -daa lafle' 'yi 'bhɛ ɔbhla, 'bhɛ zan nu bole 'bhɛ 'yrɛ ma yikpɛnsɛ ta.»

⁵⁹ Zesu 'bhɛ -jan mu 'la bhe 'mu ɔwoa 'ke -yoo Kapɛnɔmu Zuufu mu 'ɛ daanfɛ' 'ɛ ɔla.

Zesu a -jan mu 'ɛ -o bole -yrɛ ma -si na mɛɛ ni

⁶⁰ Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wolele 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -bebe 'a 'pele dɔɔ: «-Jan 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'eglɔɔle 'dɛ, -dele sɔ dɔle- 'bhɛ ɔla ɛɛ?»

⁶¹ 'Bhɛ 'yi, 'ke Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- -a ma janwo 'zi -o -lɛla'. 'Bhɛla- -yile, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Bhɛ -jan 'ɛ ɔsia 'ka 'yi ɛɛ?»

⁶² 'Bhɛɛ- 'ka nu -a pele 'nale- -a ma, 'ke 'ka *Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'sanle ɔya 'waati 'la ba, 'ke -yoo ge 'zi -e -yaa yrɛ ɔlwa 'la ɔnɔɔ 'elwale 'bhɛ ɔnɔɔ ɛɛ?»

⁶³ -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ɛ 'bhɛ -le bole -yrɛ ma -si 'na mɛɛ ni, 'bhɛɛ- bhaaplɛŋ laa sɔ -si 'nale bhaaplɛŋ ni. 'Ŋ -jan mu 'la ɔwoa 'ka ni bhe, 'ka *-Waanbhaa' Lii

'Wen 'pegee bole -yrɛ ma -si 'srɔɔwo- 'mu -la ma.

⁶⁴ 'Dun- 'ka 'ke mu laa -o 'mu 'kpa zii' 'mu 'yi.» -Amasrɔyi 'kee- san -yaa' ye 'ɛ zisan' bhla zi 'ɛ ma, mɛɛ 'la zan mu laa -yaa nu 'mu 'kpale- -a -yi -e -yaa 'bhɛ zan mu 'ɛ dɔ; 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -yaa nu -dawli' 'kpale- -a gbe ta, 'bhɛɛ- -ya -lɛna' mɛɛ mu ni; -e -yaa 'bhɛ zan 'ɛ dɔ 'ezin-.

⁶⁵ Zesu pe 'bhɛ trala 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛla- -zayile 'mi 'a ɔpia 'ka ni dɔɔ mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ nule- 'mi ba, 'ke 'ŋ Dɛ laa 'bhɛ 'sɛŋ 'nale- 'bhɛ zan 'ɛ ni.»

⁶⁶ -A 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, Zesu -a -klanlanɛ mu 'ɛ -bebe -o plɛŋgwa- -a ma, 'bhɛɛ- waa -yaa ge a zi -li.

⁶⁷ 'Bhɛla- -zayile, 'ke Zesu -yaa' -klanlanɛ vu ta plɛ 'ɛ -o -lɔkpale dɔɔ: «'Ka mu 'lɛɛ, 'ka mu laa -a zi 'bhii- 'ka go 'ŋ zi 'ezin- ɛɛ?»

⁶⁸ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Simɔ Pieri 'a 'lekunle 'a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'o nu gele -de 'gbu ba ɛɛ? -Jan mu 'la bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ na bhaaplɛŋ ni 'mu -o 'bhi 'la 'kɔɔ.

⁶⁹ 'Bhɛɛ- 'woo ɔkpa 'mu 'yi, 'bhɛɛ- 'wa 'yaango- dɔɔ 'bhii- 'bhi -le 'ke -Waanbhaa' Mɛɛ 'Wen 'la ɔkpa bhaaplɛŋ mu ni 'bhɛ 'le.»

⁷⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale 'a ni dɔɔ: «'Mi -le 'laa 'ka mɛɛ vu ta plɛ 'ɛ makunle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'dun-, 'ka do -o 'ke -Setran' 'le!»

⁷¹ -E -yaa 'bhɛ -jan 'ɛ 'wo zii' Zuda -la ma, Simɔ Isikarioti gbe, -amasrɔyi 'ali- -e -yaa Zesu a -klanlanɛ vu ta plɛ do -la 'le bhe, 'yele- -yaa nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bhɛɛ- -ya -lɛna' mɛɛ mu ni.

7

Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ waa -o kpa -a -yi

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'kaanle Galile 'kleɛn 'ɛ 'yi yrɛkpen- ɔnɔɔ. Yaa -yaa -a zi 'bhii- -e ge Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi, -amasrɔyi Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'yaa- dɛyrɛ -glin 'zi.

² 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, Zuufu mu a 'feti 'la -o -yaa 'bhɛ sii Tabɛɛnaki ('bhɛ 'yi -le dɔɔ 'kpa ɔla 'yaaza- 'feti) 'bhɛ ɔbhwa gban bi 'e -din,

³ 'Bhɛɛ- Zesu nɛɛnɛ- mu 'ɛ -o pe -a ni dɔɔ: «Go -gɛ, 'bhɛɛ- ge Zude 'trɛ ta,

'kooko- 'yaa- -klanlanε mu 'la -woo 'bhe yre 'ε □nɔɔ ye, 'mu 'e kleza mu 'ε ye 'ezin-.

4 'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- mεε mu 'a dɔ, 'bhe zan laa -za mu kle gaanyi'. 'E 'sole- maza mu 'la kle 'zi bhe, 'e 'gbu zrɔn mεε mu ni, 'kooko- mɔkpen' 'e ye.»

5 Zesu nεεnε- mu 'ε 'yaa- 'bhe- jan -gloɔn 'ε 'wo zii' -a ni, amasrɔyi 'mu 'laa -yaa 'e kpa a -yi.

6 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a -lekunle -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'mi ni, 'bhe 'laa bhɔle -li; 'bhεε- 'duɲ- 'waati 'ε 'kpen -o 'elrele 'ka mu ma.

7 'Drunyan ta mεε mu 'ε waa sɔ 'ka mu mafinyanwole, 'duɲ- -o 'mi mafinyanwo, -amasrɔyi 'mi -o -a pe 'zi dɔɔ -o kleza mu 'ε -woo 'eyɔɔle.

8 'Ka mu, -ka ge 'yee- 'feti 'la bhe -a ta. 'Mi 'laa nu gele -a ta, -amasrɔyi 'an pe 'waati 'ε yaa bhɔle -li.»

9 -E yanle 'bhe -jan mu 'ε 'wolele -o ni, 'kee- bole- Galile 'kleen 'ε 'yi.

Zesu -ja Tabεnaki 'feti 'ε ta Zeruzalemu

10 Zesu nεεnε- mu 'ε gele blaen Zeruzalemu Tabεnaki 'feti 'ε ta, 'ke 'yee- Zesu 'gbu gele 'yee- 'feti 'ε ta 'ezin-. 'Duɲ- yaa 'gbu mazrɔnle mεε 'kedo- 'kpɔ ni, 'bhεε- -a gaanle □bwa.

11 Zuufu -kunlii mu 'ε 'yaa- -a ziglin- 'zi 'bhe 'feti 'ε ta, 'bhεε- 'ke -wa pe dɔɔ: «-Yoo 'naa- ma εε?»

12 -Zamaa' 'ε 'plen- mεε mu 'ε 'yaa- zaabo 'zi -a ba zayi'. Mεε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mεε wlan -le 'kele-» 'Bhεε- -a 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Wlan laa 'ke 'bhe 'le, -e mεε mu 'ε 'ni zii'.»

13 'Duɲ- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -janwo' zii' -a ma 'egloole, -amasrɔyi -o 'kpen 'yaa- gbilaan 'zi Zuufu -kunlii mu 'ε 'lεε.

14 'Feti 'ε □bhwa -a dreyi' bhla 'la ba, 'ke Zesu gele- wlale -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε- 'kee- mεε mu daanle 'sanle.

15 'Bhe ya 'ε 'yi, Zuufu -kunlii mu 'ε 'kpeelenia -o ma, 'bhεε- -woo 'eke- lrokpale -saan dɔɔ: «-E □kla 'nale- 'bhεε- 'yee- 'gwlaan- 'lεε- -e -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε dɔ 'bhe gbεen- -gee' εε, -amasrɔyi yaa 'sewe daanle -laklu 'yi?»

16 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'zikpale -o ni dɔɔ: «'An pe mεε daangbeya 'ε 'bhe 'laa da 'mi ba, 'duɲ- 'bhe da -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhεε- ba.

17 'Ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe -Waanbhaa' zru maza kle, 'ke 'an pe mεε daangbeya 'ε da -Waanbhaa' ba oo, 'kee- da 'η 'gbu a -glooya' -la ba oo, 'bhe zan nu 'bhe dɔle.

18 'Ke mεε 'la zan -o -janwo' zii' -a 'gbu a -glooya' ma, -ya 'gbu 'tɔbhoyre -la glin. 'Duɲ- 'ke mεε 'la zan -o mεε 'la zan 'a 'winbwa- 'bhe 'tɔbhoyre -glin 'zi, 'bhe zan wlan pe, 'bhεε- bhla maza do 'kpɔ 'laa -o -a -yi.

19 *Moizi -le 'laa 'Ton 'ε 'nale- 'ka ni εε? 'Bhεε-, 'duɲ- 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa 'yee- 'Ton 'ε 'klosikun. -Mele -kla 'bhεε- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'mi dε εε?»

20 'Bhe klele 'tε, 'ke -zamaa' 'ε -ya -lekunle dɔɔ: «Lii -yɔɔ' -o 'e zi! -Dele 'e deyre -glin 'zi εε?»

21 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'sole- maza do 'kpɔ 'la -kla, 'bhεε- 'bhe -le 'ka 'kpen 'kpeelenia 'ka ma!

22 Moizi 'kaa -nε 'gwlaan- mu wlaza 'kleen 'yi 'ton 'ε -dwa 'ka ni bhe, 'bhεε- 'duɲ- 'bhe 'kleen 'yi 'wlaza- 'ton 'ε 'bhe 'laa 'sanle- 'yee- Moizi ma, 'bhe zisaan- -kɔɔ' -gbɔɔ mu -la ma. 'Ali- -yitre' yi ma, 'ka dɔ -a -la 'ke 'kaa -nε 'gwlaanε- mu wla 'kleen 'yi.

23 'Ke 'ka sɔ -nε 'gwlaan- do wlale- 'kleen 'yi -yitre' yi 'ε ma, 'ke 'bhe 'laa Moizi a 'Ton 'ε 'yisie-, -mele -kla 'bhεε- 'ka -o 'ka zruplii- 'zi 'mi ma, -amasrɔyi 'mi mεε do -bheela -yitre' yi 'ε ma εε?

24 'Ka 'laa mεε mu 'kitikanle -o dɔgbeya ma, -ka mεε mu 'kitikan -ledɔɔleya -la ma.»

Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ε 'le εε?

25 Zeruzalemu -wa 'ε ta mu 'ε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Waa -yaa 'yee- mεε 'lεε- 'yela- deyre glin 'zi εε?

26 -Ka 'ka 'yrekpa doo, -yoo -janwo' zii' mɔkpen' 'yre ma kpataakpa, 'bhεε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -jan 'kanle -a -le ma! Taa- 'o -kunlii mu 'ε -wa □ya wlan ma 'bhii- 'yele- 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε 'le εε?

27 Mɛɛ 'lɛɛ-, 'o mɔɔ 'a dayrɛ dɔ; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ ɔnwa, mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa nu 'bhɛ dayrɛ 'ɛ dɔlɛ.»

28 'Bhɛ ɔnɔɔ bhe 'tɛ, Zesu 'yaa- mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «'Ka 'mi dɔ ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ka 'mi dayrɛ 'ɛ dɔ ɛɛ? 'Duŋ- 'naa 'nule- 'ŋ 'gbu ma, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhɛ zan -o 'ke wlan pe mi 'le. 'Ka 'laa 'bhɛ dɔ.»

29 'Mi 'duŋ- 'a dɔ, -amasrɔyi 'ŋ da 'zi 'a -din, 'bhɛɛ- 'yele- 'mi 'winbwa-»

30 Zesu 'bhɛ 'pele- bhe, -o -yaa -a zi 'bhii- wa 'kun. 'Duŋ- mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa 'a 'kunlɛ-, -amasrɔyi -yaa pe 'waati 'ɛ 'bhɛ 'laa bhɔlɛ -li bi.

31 'Duŋ- -zamaa' 'ɛ 'plen- mɛɛ -bebe 'e -kpaɔ -a -yi, 'bhɛɛ- -o -yaa pe 'zi dɔɔ: «'Ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ ɔnwa, -e nu 'sɔle- maza -bebe klɛlɛ 'ke 'bhɛ kan mɛɛ 'lɛɛ- ta ɛɛ?»

Zuufu -kunlii mu 'ɛ -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ 'ke mu winbwa- Zesu 'kunyre- nɔɔ-

32 -Zamaa' 'ɛ 'yaa- -jan 'la 'wo zii' -o -lɛla' Zesu ba zayi', Farizi mu 'ɛ 'bhɛ ɔmaa. -Ayile 'ke 'sraka 'lena -kunlii' mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -o -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ 'ke mu winbɔle Zesu 'kunyre- nɔɔ.

33 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele dɔɔ: «'N 'yoo- 'ka -din -sɔ 'waati sa, 'bhɛɛ- 'ŋ nu gele mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhɛ ba.

34 'Ka nu 'ŋ ziglinlɛ, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'ka 'laa nu 'ŋ 'yele-; -amasrɔyi 'ŋ nu klɛlɛ yrɛ 'la ɔnɔɔ 'ka 'laa sɔ gele- 'bhɛ ɔnɔɔ.»

35 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-E nu gele yrɛ 'ɛ -dɛla nɔɔ- 'bhɛɛ- 'waa sɔ -a yeke- ɛɛ? -E nu gele Zuufu mu 'la 'kaan- 'eke- ma, 'bhɛɛ- -o -ja Grɛki mu 'ɛ 'plen- 'mu -la ba, 'bhɛɛ- -e Grɛki mu 'ɛ daan ɛɛ?»

36 -E -jan 'la 'wo zii' dɔɔ: «'Ka nu 'ŋ ziglinlɛ, 'bhɛɛ- 'ka 'laa nu 'ŋ 'yele-; -amasrɔyi 'ŋ nu klɛlɛ yrɛ -nɛ 'la ɔnɔɔ 'ka 'laa nu 'sɔlɛ- gele- 'bhɛ ɔnɔɔ.» 'Bhɛ 'yi -o 'nale- ɛɛ?»

Zesu -o Lii 'Wen 'ɛ 'naza- pe 'zi

37 'Feti 'ɛ 'yan yi 'ɛ 'bhɛ -le -yaa yi -gbɛnɛ 'gbu 'ɛ 'le. 'Bhɛ -yi 'ɛ 'le, Zesu dulale 'la

'yaa- -zamaa' do -lɛɛ 'ke -ya pele- 'egloole dɔɔ: «'Ke -yi 'mi -lɔɔ -o mɛɛ 'la zan dɛ 'zi, 'bhɛ zan nu 'mi ba 'bhɛɛ- -e -yi mi.

38 «'Ke mɛɛ 'la zan 'ɛ ɔkpaɔ 'mi 'yi, yue mu 'la 'ke -o -yi 'ɛ bole -yrɛ ma -si na mɛɛ ni, 'mu nu -yrolɛ' 'bhɛ zan 'ɛ 'kpɛɛ». 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.»

39 Zesu 'yaa- -we 'zi *Lii 'Wen 'la 'ke mɛɛ 'la zan mu -o -kpaɔ 'yee- Zesu 'gbu 'yi 'mu 'yaa- nu 'bhɛ 'srɔɔwɔlɛ 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -Waanbhaa' laa Lii 'Wen 'ɛ 'nale- -li bhaaplɛŋ mu ni; -amasrɔyi 'bhɛ klɛ 'ke yaa Zesu 'silɛ- -li 'kee- ge 'bhɛ 'le 'tɔbhɔleya yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ laflɛ' 'yi.

-Zamaa' 'ɛ -yicienna Zesu -zayi'

40 -Zamaa' 'ɛ Zesu 'wojan- 'ɛ 'male-, 'ke mɛɛ 'ke mu 'a 'pele dɔɔ: «Mɛɛ 'lɛɛ- 'yele- kpataakpa -o -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'la 'nuza- ɔwoa 'bhɛ 'le!»

41 -A -lɛdo- -yaa pe 'zi 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ɛ 'yele- 'kele-!» 'Bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ 'ɛ sɔ dalɛ Galile 'trɛ -la ta ɛɛ?»

42 -A pele laa -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ 'nu klɛlɛ 'ke -bhleŋgbe Davidi 'nranɛ- -la -le, 'bhɛɛ- -e nu dalɛ Betelemu -wa 'la 'bhɛ -o 'yee- Davidi 'gbu ɔya -wa 'le bhe 'bhɛɛ- ta.»

43 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, -zamaa' 'ɛ -yicienna Zesu -zayi'.

44 -Zamaa' 'ɛ 'plen- mɛɛ 'ke mu -yaa zi 'bhii- -wa 'kun, 'duŋ- mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa 'kunlɛ-.

Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'kpalekleya Zesu 'yi

45 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke 'woo- *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ -o niinale 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke 'mu -o -lɔɔkpale dɔɔ: «-Mɛle -kla 'ka 'laa 'nule- 'kele- ɛɛ?»

46 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke 'woo -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ -wa -lekunle -o ni dɔɔ: «'Waa 'bhɛ 'yansi mɛɛ a -janwɔgbɛya yeke- -lido' 'bhii- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- gbɛɛn-!»

47 -Ayile 'ke Farizi mu 'ɛ -wa pele- -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'a ɔtwa 'bhɛɛ- -e 'ka mu -yinia 'ezin- ɛɛ?»

48 'Kaa □maa dɔɔ 'waa -kunjlii mu 'ε do 'kpɔ 'e □kpa'a -a -yi, taa- Farizi mu 'ε do 'kpɔ 'e □kpa'a -a -yi εε?

49 'Bhεε- -zamaa' 'la -woo 'kpa zii' -a -yi, waa Moizi a 'Tonj mu 'ε dɔ, -o 'kpen -o 'ke 'dangan ma mεε mu 'le!»

50 'Bhεε- 'duj-, 'woo- Farizi mu 'la 'yaa-ye -o -yaa -o do 'sii Nikodemu; 'bhε -le -ja 'elwale gban -sɔ Zesu ba. 'Bhε pe -o ni dɔɔ:

51 «-Kɔɔa' 'tonj 'ε ta, -kɔɔ' sɔ -kpan baale mεε do ta, 'ke -kɔɔ' 'laa -a -liijan' male 'elwale 'pe εε? 'Bhεε- 'kee- -za 'la □kla, 'ke -kɔɔ' 'laa 'bhε dɔle 'pe εε?»

52 'Bhε klele 'tε, 'ke -wa pele- 'bhε ni dɔɔ: «'Bhi da 'ezin- Galile 'klεen 'yi -a ma εε? Ge -Waanbhaa' a 'Sεwε 'yiglin- 'elrele doo, 'e nu -a yele 'bhii- -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'kedo- 'kpɔ 'laa dale -lido' Galile 'klεen 'yi.»

53 ['Bhε blaana, -o yanle -janwolele, -o 'kpen -o -wlenna, 'bhεε- 'ke -o jilale -o ba -le ma do do.

8

Gwlen -wεε le do a -za

1 'Duj- Zesu -ja -o -yaa vle goon 'la sii <Olivi diinj vle goon> 'ε 'bhε 'wiinj-.

2 'Bhε ta tooklin- yi 'ε 'le zrwana 'tutu 'ε zi, 'kee- niinale-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la Zeruzalemu -wa 'ε ta. 'Bhεε- 'ke mεε mu 'ε 'kpen 'nule -a -din. -Ayile, 'kee- yaale' 'bhεε- 'ke -yoo daanle 'sanle.

3 Zesu 'yaa- 'bhε kle 'zi 'waati 'la ba, 'ke 'Tonj Daan mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -o nule- gwlen -wεε le do 'le 'a ta. -O pe dɔɔ -o 'yee- le 'ε □kwan 'gwlaan- -la. -O nule 'bhε le 'ε 'le, 'ke -wa dulale -o 'kpen 'plenj-.

4 'Bhεε- 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'o le 'lεε- □kwan 'gwlaan- -la.

5 Moizi a 'Tonj 'ε ta, -ya □pia 'o ni dɔɔ 'o kpoti 'pa 'bhε le -gloon mu 'lεε- ma 'bhεε- 'woo- dε, 'bhεε- 'bhi pe 'bhε 'yi 'nale- εε?»

6 -O 'bhε 'pia- 'bhε gbεen- bhe, 'kooko- -o -jan bhee kpalaa' -a 'lεε, 'bhεε- -o sɔ -a 'kunle -a 'gbu 'liiwli- ma. 'Duj- Zesu 'e ngblo kulale, 'kee- 'sεwεdele 'sanle 'trε ma -a gbε -nεbhε' do 'le.

7 -O -yaa -a matεdɔ 'zi -a -lrɔkpale 'le bhe, 'ke -ya ngblo -lawlεnle, 'bhεε- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Ke 'ka 'plenj- mεε 'la

zan 'gbu laa -za 'yɔɔ- klele -lido', 'bhε zan kpoti 'ε 'pa -a ma 'elwale 'pe.»

8 'Bhε blaana, 'ke Zesu 'e ngblo kulale, 'bhεε- 'kee- 'sεwεdele 'sanle 'trε ma 'ezin-.

9 -O 'bhε -jan 'ε 'male-, ('bhε 'lalawoa -o nii- 'ε ma) 'ke -o 'kpen jilale do do 'ke 'bhε san -o ba 'gwlaan- gbalaana mu 'ε ma, 'ke 'bhε ge 'tεnle- -waa' -zwanne mu 'ε ma. 'Bhεε- Zesu do -kplεn 'kpɔ 'pegee 'yee- le 'ε 'wole- □bwa -a nɔɔ- ye.

10 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'e ngblo -lawlεnle, 'bhεε- 'kee- 'yee- le 'ε 'lrɔkpale dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -yaa -la 'zi 'e ta, -woo 'naa εε? Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa bole 'ke 'bhε -kpan baale 'e ta εε?»

11 'Yee- le 'ε pe Zesu ni dɔɔ: «'On on, Mεεzan, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa bole 'ke 'bhε -kpan balaa' 'η ta.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «'Mi 'duj- 'naa nu -kpan baale 'e ta 'ezin-, 'e sɔ gele- 'e ba -le ma; 'duj- 'yaa -za 'yɔɔ- -bhεεke' do 'kpɔ klele 'ezin-.»]

Zesu -o 'ke -Waanbhaa' a 'tεbhile 'le 'drunyan 'ε ta

12 'Bhε blaana, 'ke Zesu -janwole 'ezin- mεε mu 'ε 'ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke 'drunyan 'ε ta 'tεbhile 'le. 'Ke mεε 'la zan -dwa 'η zi, 'tεbhile 'la bole -yre ma -si na mεε ni 'bhε zan nu 'bhε 'srɔɔwole, 'bhεε- yaa nu 'taawole -gblo 'yi -titi.»

13 'Bhε klele 'tε, 'ke Farizi mu 'ε -wa pele- -a ni 'kaa: «'E do -kplεn kpɔ -le 'srɛya- kle 'zi 'e 'gbu ba zayi', 'bhεε- 'e -jan 'la 'wo zii' 'e 'gbu ma, 'bhε 'laa -o 'ke wlan 'le.»

14 'Bhε ya 'ε 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ali- 'ke 'η 'yoo- 'η 'gbu 'srɛya- kle 'zi 'η 'gbu ba zayi', 'bhε -o 'ke wlan 'le. -Amasrɔyi 'mi 'η dayrε 'pegee 'η geyrε dɔ. 'Duj- 'ka mu laa 'mi dayrε 'pegee 'η geyrε dɔ.

15 'Ka mu, 'ka mεε mu 'kitikan bhaaplenj 'kungbeya -la ma; 'duj- 'mi 'laa mεε 'kedo- 'kpɔ 'kitikan.

16 'Bhεε- 'duj-, 'ke 'η mεε mu 'kitikaana, 'an 'kiti 'ε -yoo wlan ma 'kiti -la -le. -Amasrɔyi 'η do -kplεn 'laa -o mεε mu 'kitikan zii'; 'duj- 'η Dε 'la 'bhε 'η 'winbwa- 'bhε -o 'η ba 'ezin-.

17 -A yɔɔnde le -o 'kaa- 'tonj 'sεwε 'ε 'yi dɔɔ 'ke mεε ple □kla -za do 'srε 'le, -wa pe dɔɔ 'bhε -za 'ε 'bhε -o 'ke wlan 'le.

18 'Mi -o 'srɛya- klɛ 'zi 'ŋ 'gbu ba zayi', 'bhɛɛ- 'ŋ Dɛ 'la 'bhɛ 'ŋ 'winbwa- 'bhɛ -o 'ŋ 'srɛya- klɛ 'zi 'ezin-»

19 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «'E Dɛ -o 'naa -a ma ɛɛ?» 'Bhɛɛ- Zesu 'bhɛ zikpaa- -o ni 'kaa: «'Ka 'laa 'mi dɔ, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ŋ Dɛ dɔ 'ezin-. 'Ke 'ka 'mi dɔ bi, 'ka 'yaa- nu 'ŋ Dɛ dɔlɛ 'ezin-»

20 Zesu 'bhɛ -jan mu 'ɛ ɔwoa 'ke -yoo mɛɛ mu 'ɛ daan 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla. -A dulale -yaa -koonɛ mu 'la -o -Waanbhaa' gbapɛ mu 'ɛ bɔ 'mu 'yi 'mu -din. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -a 'kunlɛ-, -amasrɔyi -yaa' pɛ 'waati 'ɛ 'bhɛ 'laa bhɔlɛ -li bi.

Zesu -o -a dɛza 'ɛ 'lɛɛjanwo 'zi

21 Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Ŋ 'yoo- zan gɛlɛ, 'bhɛɛ- 'ka nu 'ŋ ziglinlɛ. 'Duŋ- 'ka mu nu gɛlɛ 'kaa- -za 'yoo- 'ɛ 'yi. 'Ka 'laa sɔ gele- 'ŋ ge 'zi yrɛ 'la ɔnɔɔ 'bhɛ ɔnɔɔ.»

22 -E 'bhɛ 'pelawoa bhe, 'ke Zuufu mu 'ɛ -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «Taa- -e gele- -a 'gbu dɛlɛ ɛɛ? -Amasrɔyi -ya pe 'zi dɔɔ: <'Ŋ gele- yrɛ 'la ɔnɔɔ, 'ka 'laa sɔ gele- 'bhɛ ɔnɔɔ.»

23 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka mu da 'trɛ ta -gɛ, 'duŋ- 'mi da laanima. 'Ka mu -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhɛ a pɛ 'le, 'duŋ- 'mi 'laa -o 'ke 'drunyan 'lɛɛ- 'bhɛ a pɛ 'le.

24 'Bhɛla- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ka nu gɛlɛ 'kaa- -za 'yoo- mu 'ɛ 'yi. -Amasrɔyi 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- -a -yi 'bhii- 'an ɔpia dɔɔ: <'Ŋ 'yoo- 'ke mɛɛ 'la zan 'Ŋ 'yoo 'ke 'bhɛ 'le kpataakpa.> 'Ka nu gɛlɛ 'kaa- -za 'yoo- mu 'ɛ 'yi.»

25 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -o Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «'Bhɛ bhla 'ɛ ba, -dele 'bhi 'le ɛɛ?» Zesu 'a 'lɛkwan -o ni dɔɔ: «-A 'san -a zisan' bhla zi 'ɛ ma, 'ŋ 'yoo- 'ke mɛɛ -gloɔn 'la 'le, 'ŋ 'bhɛ 'pia- 'ka ni.

26 'Ŋ sɔ -jan -bebe 'wole 'ka ba zayi', 'bhɛɛ- 'ŋ sɔ 'ka 'kitikanle -za -bebe ma. 'Duŋ- mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhɛ wlan -la pe, 'bhɛɛ- 'ŋ -za 'la -daanna -a ba, 'ŋ 'bhɛɛ- 'wo zii' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ mu 'ɛ ni.»

27 Zuufu mu 'ɛ waa 'bhɛ -jan 'ɛ 'yimale 'kaa -e -yaa -we 'zi -a Dɛ -Waanbhaa' -la -le.

28 -Ayile 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'lawlɛnna 'waati 'la ba, 'ka nu -a 'yaangolɛ 'bhii- 'mi -le 'ke <'Ŋ 'yoo- kpataakpa mɛɛ 'la zan 'Ŋ 'yoo 'ke 'bhɛɛ- 'le>. 'Ka nu 'a 'yaangolɛ 'ezin- 'bhii- 'naa -za 'kɛdɔ- 'kpɔ klɛ 'ŋ 'gbu 'kɔɔ: 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'ŋ -daanna -za 'la 'le, 'ŋ 'yoo- 'bhɛɛ- 'wo zii' 'ka ni 'te.

29 Mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhɛ -o 'ŋ ba; 'bhɛ 'laa 'ŋ do -kplɛnnɛ' 'tolɛ- a nɔɔ- 'le, -amasrɔyi -za 'la sɔ -a ni 'ŋ 'bhɛɛ- klɛ 'tanjii.»

30 Zesu 'yaa- -janwo' zii' 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ke mɛɛ -bebe -o 'kpale 'a -yi.

-Za 'la mɛɛ bo -a 'gbu ma

31 Zesu pe Zuufu mu 'la -woo -kpa -a -yi 'mu ni dɔɔ: «'Ke 'ka blɔɔlɛ ɔbwa 'ŋ 'wojan- mu 'ɛ ma, 'ka nu klɛlɛ 'an -klanlanɛ mu -zeze mu 'gbu -la -le.

32 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ka nu wlan dɔlɛ -Waanbhaa' ba zayi', 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'bhɛ wlan 'ɛ -dwa 'bhɛ nu 'ka bolɛ 'ka 'gbu ma.»

33 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ke *Abraamu 'srɛ mu 'le, 'waa klɛlɛ -lido' mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ a lu mu 'le. -E -kla 'nale- 'bhɛɛ- 'ya 'pe zii' 'o ni dɔɔ: <'Ka nu bolɛ 'ka 'gbu ma ɛɛ?»

34 -Ayile 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -za 'yoo- klɛ, 'bhɛ zan -o 'ke -za 'yoo a lu 'le.

35 'Bhɛɛ- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- waa lu do kpa 'tanjii -yoo 'fɛ 'la ɔla 'bhɛ 'fa -la mu 'ɛ ba. 'Duŋ- 'fɛzan- 'ɛ gbe 'ɛ, 'bhɛ -o 'yee- 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ baan' 'le 'tanjii.

36 'Ke *Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'ka ɔtwa 'ka 'gbu ma, 'ka nu klɛlɛ ɔklɔ mu -zeze 'gbu 'le.

37 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ka -o 'ke Abraamu 'srɛ mu 'le. 'Duŋ- 'ka mu -a zi' 'bhii- 'ka 'mi dɛ, -amasrɔyi 'ka 'laa -o dɔ 'zi 'ŋ 'wojan- mu 'ɛ ɔla.

38 'Ŋ -za 'la ɔya 'ŋ Dɛ 'kɔɔ, 'ŋ 'yoo- 'bhɛɛ- -janwo' zii' 'ka ni. 'Bhɛɛ- 'duŋ- 'ka mu, 'ka -jan 'la ɔmaa 'ka dɛ ta, 'ka -o 'bhɛɛ- klɛ 'zi.»

39 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -wa -lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «Abraamu -le 'o mɔɔ -gbɔɔ 'le.» 'Bhɛɛ- Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ke 'ka 'yaa- klɛ bi Abraamu 'srɛ mu 'le

kpataakpa, 'ka 'yaa- nu Abraamu kleza mu 'ε klele.

⁴⁰ 'Ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'mi dε -zɔn, 'mi 'la 'η wlan 'la -daanna -Waanbhaa' ba 'bhεε- 'ke 'η 'bhε πia 'ka ni bhe. Abraamu 'duŋ- laa 'bhε 'yansi za klele!

⁴¹ 'Ka -o 'ka dε kleza mu -la kle 'zi.»

'Bhε 'yi, 'ke -wa zikpale Zesu ni dɔɔ: «'O mɔɔ laa -o 'ke -naazine mu 'le, 'o Dε -o do 'kpɔ, 'bhε -le 'ke -Waanbhaa' 'le.»

⁴² Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi -Waanbhaa' -o 'ka Dε 'gbu 'le bhe, 'η -za -yaa nu 'solε- 'ka ni. -Amasroyi 'η πdaa 'yela- ba, 'bhεε- 'η 'yoo- -gε 'yela- 'sroyi. 'Naa 'nule- 'η 'gbu ma, 'duŋ- 'yele- 'mi 'winbwa-.

⁴³ -Mele -kla 'bhεε- 'ka 'laa -o 'η 'wojan- mu 'ε 'yima zii' εε? -Amasroyi 'ka 'laa -o -a zi 'ke 'ka dɔ 'η 'wojan- mu 'ε πla.

⁴⁴ 'Ka dε -le 'ke -Setran' 'le, 'bhεε- 'ka -o -a zi 'ke 'kaa zru maza -la kle. -Yoo 'tanji mεε dε mi 'le. Yaa dulale -lido' wlan ta, -amasroyi wlan do 'kpɔ laa -o -a 'kpee -titi. 'Ke -yoo bhla pe 'zi, -e -janwo' -a 'gbu dɔgbeya 'ε 'bhεε- zi; -amasroyi -yoo 'ke bhla pe mi 'le, 'bhεε- 'yele- 'ke bhla 'ε dε 'le.

⁴⁵ 'Mi 'duŋ-, 'mi -o wlan -la 'pe zii' 'ka ni, 'bhεla- -yile 'ka 'laa -o 'ka 'kpale 'mi 'yi.

⁴⁶ 'Ka ba, 'ka -dele sɔ a zɔnle- dɔɔ 'η -za 'yɔɔ πkla εε? 'Bhεε- 'ke 'η 'yoo- wlan pe 'zi, -mela ma 'ka 'laa -o 'ka 'kpale 'η 'yi εε?

⁴⁷ 'Ke mεε 'la zan da -Waanbhaa' ba, 'bhε zan 'e 'trɔnkpa- -yaa' -jan mu 'ε πla 'elrele. 'Duŋ- 'ka mu laa da -Waanbhaa' ba, 'bhεla- -yile 'ka 'laa -o dɔ 'zi -a -la 'ke 'ka 'ka 'trɔnkpa 'η ni 'elrele.»

Zesu gblaana -yiya' Abraamu ni

⁴⁸ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zuufu mu 'ε -wa -lεkunle Zesu ni dɔɔ: «'Zoo 'laa -o 'o zi 'ke 'wa pe 'kaa 'yoo- 'ke Samari mi 'le, 'bhε 'pegee lii -yɔɔ do -o 'e zi εε?»

⁴⁹ Zesu 'bhε zikpaa- -o ni dɔɔ: «Lii -yɔɔ laa -o 'η zi. 'Duŋ- 'η 'yoo- 'η Dε -lɛdɔ' 'zi -a ma, 'bhεε- 'ka mu laa -o dɔle- -a -la 'ke 'ka 'mi 'lɛdɔ- -a ma.

⁵⁰ 'Mi, 'mi 'laa -o 'η 'gbu 'tɔbhoyre -glin 'zi. Mεε do 'kpɔ -le 'tɔbhɔleya -glin 'zi 'mi ni, 'bhεε- 'bhε -le 'mi ta janwo.

⁵¹ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ: 'ke mεε 'la zan 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikwan 'bhε zan laa nu gale -titi.»

⁵² 'Bhε klele 'tε, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- Zesu ni dɔɔ: «'O 'kpale -o -a -yi -zɔn 'tε 'bhii- lii -yɔɔ' do -o 'e zi! *Abraamu -gaa, 'bhεε- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -gaa, 'bhεε- 'mi pe dɔɔ: <'Ke mεε 'la zan 'e 'wojan- mu 'ε 'klosikwan, 'bhε zan laa nu gale -titi.>

⁵³ 'O -gbɔɔ Abraamu -gaa, 'bhi 'kpee ma 'e gblaana -yiya' 'bhε ni εε? 'Bhεε- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -gaa bhe 'ezin-, 'yoo- 'e 'gbu kle 'zi mεε -gɔɔn 'ε -dela -le εε?»

⁵⁴ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ke 'η 'yoo- 'η 'gbu 'tɔbhɔ zii' bi, 'an 'tɔbhɔleya 'ε -yoo bhaama. 'Duŋ- mεε 'la zan -o 'η 'tɔbhɔ zii', 'bhε -le 'ke 'η Dε 'le, 'bhεε- 'kaa pe 'bhεε- ma dɔɔ: 'O Dε!

⁵⁵ 'Bhεε- 'duŋ-, 'ka 'laa -a dɔ. 'Mi 'duŋ- 'a dɔ. 'Ke 'an 'pe bi 'kaa 'naa -a dɔ, 'η 'yaa- nu klele 'ke bhlanii- 'le 'bhii- 'ka mu gbεen-. 'Duŋ- 'mi 'a dɔ kpataakpa, 'bhεε- 'mi -yaa -jan mu 'ε 'klosikun.

⁵⁶ 'Ka -gbɔɔ Abraamu zrukpalaa 'egbenele -e -yaa nu 'η 'nu yi 'ε 'yelawole bhe 'bhε -zayi'; -e 'bhε yi 'ε πya 'bhεε- -a zrukpalaa.»

⁵⁷ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zuufu mu 'ε -wa pele- -a ni dɔɔ: «'E lεε -lii 'laa lεε mia ple bhε vu bhɔle -li, 'bhεε- 'e pe dɔɔ 'e Abraamu πya εε?»

⁵⁸ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ 'sani- Abraamu 'yale- plen-, 'mi 'yaa- gban 'η 'yre ma 'bhε 'lεε.»

⁵⁹ 'Bhεla- -yile 'tε, 'ke -o kpoti mu 'sile, 'bhεε- 'ke -wa pele- dɔɔ -o 'mu 'pale 'a ma. 'Duŋ- Zesu 'nile- -o plen-, 'kee- 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε πla, 'bhεε- 'kee- jilale.

9

Zesu -yre 'wi mi do -bheela (Maki 8.22-25; Zaan 8.12)

¹ Zesu 'kan bhla 'ε zi, 'kee- mεε do yele-: 'kee- 'san -o 'bhε ya, 'bhε 'yre 'wile- -yaa.

² Zesu a -klanlane mu 'ε -wa -lɔkpaa dɔɔ: «'O Daan mi, -mele -kla 'bhεε- -o mεε 'lεε- 'yaa- -a -yre 'wile- 'le εε? 'Bhε -daa -a

'gbu -za 'yoo- mu 'la □kla 'mu -la ba taa-, 'bhe -daa -a yapε mu 'ε 'mu -za 'yoo- 'la □kla 'bhe -la ba εε?»

³ Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «-Wa -yaa -a -yɾε 'wile- 'le, 'bhe 'laa dale -a 'gbu a -za 'yoo- mu 'ε ba, 'bhe 'pegee 'bhe 'laa dale 'ezin- -a dε 'pegee -a nεε a -za 'yoo- mu 'ε ba; 'duŋ- -wa -yaa 'bhe gbεεn- bhe, 'kooko- -o sɔ -Waanbhaa' a -glooɔya' 'ε 'yele kpataakpa.

⁴ 'Waati 'la ba 'ke -yrekpaa' 'tebhile -o -a nɔɔ- -li, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'η mεε 'la zan 'η 'winbwa- 'η 'bhe a ye mu 'ε 'wo. 'Kebhlaale, 'ke -bi □pwa 'waati 'la ba mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'solε- yewole.

⁵ 'N 'yoo- 'waati 'la ba 'drunyan 'lεε- 'yi, 'η 'yoo- 'drunyan 'yi mu 'ε waa 'tebhile -la -le.»

⁶ Zesu 'yanle 'bhe -jan mu 'ε 'wolele, 'ke -ya -liile' 'klaale 'trε ma, 'kee- -pεε sanε- klele- 'bhe 'le. 'Bhεε- 'kee- 'bhe -pεε 'ε -gloole' 'yee- -yɾε 'wi mi 'ε 'yɾε ta.

⁷ 'Bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «Ge 'e wleyi' 'fε mεε 'fε Siloe -draa 'nε 'ε ba ('Siloe 'bhe 'yi -le dɔɔ: «-O mεε 'la zan winbwa-).»

'Bhe klele 'tε, 'ke 'yee- -yɾε 'wi mi 'ε -e gele- -a wleyi' 'fεle- 'bhe -yi 'ε ba, 'bhεε- -a nu bhla 'ε zi, 'kee- yɾε ma yele-.

⁸ 'Bhe klele 'tε, 'yee- mεε 'ε yaayɔɔn' mu 'ε 'pegee mεε 'la zan mu 'a □ya 'elwale -sɔ pε -yɾεwo' yɾε nɔɔ- mεε mu ma, 'ke 'mu 'a 'pele dɔɔ: «'Yee- mεε 'lεε- 'yela- yaale laa -yaa -gε 'kee- pε mu -yɾεwo' mεε mu ma εε?»

⁹ Mεε 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'Yele- 'kele-!» 'Bhεε- mεε -bhεεke' mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'ɔn ɔn, 'yee- laa 'kele-, -o 'pwele- -o 'eke- 'le.» 'Duŋ- 'yee- mεε 'ε 'gbu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «'Mi -le 'kele.»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke -wa 'gbu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Ya -kla 'nale- 'bhεε- 'e 'yɾεbhε- mu 'ε 'liiploola εε?»

¹¹ -E pe -o ni 'tε dɔɔ: «-O mεε 'la zan sii Zesu, -e -pεε sa -kla 'bhεε- -e 'bhe -pεε 'ε -gloola 'η 'yɾεbhε- mu 'ε ta, 'bhe blaana, 'ke -ya pele- 'η ni dɔɔ: «Ge 'e wleyi' 'fε Siloe mεε 'fε -draa 'nε 'ε ba». 'N -ja 'bhεε- □nɔɔ 'tε, 'ke 'mi 'η wleyi' 'fεle, 'bhεε- 'η yɾε ma □ya 'bhe blaana.»

¹² 'Bhe klele 'tε, 'ke -wa -lɔɔkpale dɔɔ: «'Bhεε- -a 'gbu -o 'naa- ma εε?» 'Bhεε- 'ke -ya zikaple -o ni dɔɔ: «'Naa 'a geyɾε dɔ.»

Farizi mu 'ε -woo mεε -yɾε 'wi mi 'la 'bheela- 'bhe 'lɔɔkpa zii'

¹³ 'Bhe klele 'tε, 'ke -o gele- 'yee- mεε 'la zan -yɾε 'wile- -yaa 'elwale -sɔ -a -le Farizi mu 'ε ba.

¹⁴ 'Bhεε- 'duŋ-, Zesu -pεε 'ε □kla, 'bhεε- -e 'yee- mεε 'ε 'yɾε 'liiploola Zuufu mu a -yitɾε' yi do -la ma.

¹⁵ 'Bhela- -zayile, 'ke 'woo- Farizi mu 'ε -o 'yee- mεε 'ε 'lɔɔkpale 'ezin- dɔɔ -e □kla 'nale- 'bhεε- -e -swa yɾεma yele- -zɔn. 'Bhe klele 'tε 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-E -pεε sa -gloola 'η 'yɾεbhε- mu 'ε ta, 'bhεε- 'η -ja 'η wleyi' 'fεle-; 'bhe blaana, 'bhεε- 'η 'swa- yɾεma yele-.»

¹⁶ -O 'bhe 'male- 'tε, 'ke *Farizi mu 'ε 'ke mu 'a 'pele dɔɔ: «Mεε 'lεε- yaa da -Waanbhaa' ba, -amasɔyi yaa -kɔɔ -yitɾε' yi 'ε 'klosikun.» 'Duŋ- -o 'ke mu 'a □pia dɔɔ: «-Za 'yoo- kle mi do sɔ 'bhe 'sole- maza -gloona mu 'ε klele- 'nale- -a ma εε?» -Ayile -o -yicienna -le plε 'bhe -za 'ε 'yi.

¹⁷ 'Bhe blaana sa 'ezin-, 'ke 'woo- Farizi mu 'ε -o 'yee- mεε 'ε 'lɔɔkpa gbe dɾεεwole dɔɔ: «Mεε 'la zan 'e 'yɾε 'liiploola 'bhi pe -a ma 'nale- εε?» 'Bhe klele 'tε, 'ke -ya -lɔɔkunle -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' -lɔɔla' -janwo' mi do -le.»

¹⁸ 'Duŋ- Zuufu -kunlii mu 'ε waa -yaa -a zi 'bhii- -woo 'kpa 'a -yi 'bhii- 'yee- mεε 'ε 'yɾε 'wile- -yaa 'elwale -sɔ, 'bhεε- -a -yɾε 'liiploola -zɔn. 'Bhela- -yile 'ke -wa dε 'pegee -a nεε 'siile, 'bhεε- 'ke 'mu 'nule.

¹⁹ 'Bhεε- 'ke -o 'mu 'lɔɔkpale dɔɔ: «'Ka gbe 'ε 'yele- -gε εε? 'Ka pe dɔɔ 'ka 'yela- -yaa -a -yɾε 'wile- 'le εε? -E -kla 'nale 'bhεε- -e yɾεma ye 'zi -zɔn εε?»

²⁰ 'Bhe klele 'tε, 'ke -a yapε mu 'ε -wa -lɔɔkunle -o ni dɔɔ: «'O mɔɔ 'a 'yaango- 'bhii- 'o gbe 'ε 'yele- -gε, 'bhεε- 'wa 'yaango- 'bhii- 'wa 'yaa- 'ke -a -yɾε 'wile- 'le.

²¹ 'Duŋ- -za 'la □kla 'bhεε- -e yɾεma ye 'zi -zɔn 'waa 'bhe dɔ. 'Bhεε- mεε 'la zan -a -yɾε 'liiploola, 'waa 'bhe zan 'ε dɔ 'ezin-. -Kaa 'gbu 'lɔɔkpa doo, matruŋ 'laa 'kele-

-li, -a 'gbu nu 'solɛ- 'bhɛ -za 'ɛ 'yipele 'ka ni!»

22 -A yape mu 'ɛ 'yaa- -gbiaan 'zi Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛla- -yile -o -janwoa 'bhɛ gbɛɛn- bhe. -Amasɔyi 'woo- Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa -kpa gban bi do ma 'ke mɛɛ 'la zan 'a ɔpia dɔɔ Zesu 'ke Mɛɛ -Bhee Mi -Kpɔɔ Kriisi 'ɛ 'le, -o nu 'bhɛ zan 'ɛ -gbinle' -waa' daanfɛ' 'ɛ ɔla.

23 'Bhɛla- -zayile, 'yee- mɛɛ 'ɛ 'yape- mu 'ɛ pe dɔɔ: «Matruŋ 'laa 'kele-, -kaa 'gbu 'lrɔkpa dɔɔ, -e nu 'solɛ- 'bhɛ -za 'ɛ 'yipele 'ka ni!»

24 Farizi mu 'ɛ -o 'yee- mɛɛ 'la 'yɛ 'wile- -yaa 'elwale -sɔ, 'bhɛ 'sii gbɛ plɛ mi ɔwoa, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Tɔbhɔleya na -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- wlan pe -a -yɛ ma -gɛ. 'O mɔɔ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi do 'le.»

25 'Yee- mɛɛ 'ɛ -ya zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ke -yoo 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi 'le oo, 'ke yaa -o 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi 'le oo, 'naa 'bhɛ dɔ. 'Duŋ- 'mi -za do 'kpɔ 'la 'bhɛ dɔ, 'bhɛ -le dɔɔ 'ŋ 'yɛ 'wile- -yaa, 'bhɛɛ- 'ŋ yɛma ye 'zi -zɔn.»

26 -Wa -lrɔkpa 'ezin- dɔɔ: «-E -mɛ pɛ za -la -kla 'e ni ɛɛ? -Yee' 'yɛ 'liiploola 'nale- ɛɛ?»

27 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya -lɛkunle -o ni dɔɔ: «'N 'bhɛ ɔpia gban 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'laa dɔle -a ɔla 'ke 'ka 'ka 'trɔnkpa 'ŋ ni. -Mele -kla 'kaa- zi 'bhii- 'ŋ 'bhɛ 'pe gbɛ drɛɛwo 'ka ni 'ezin- ɛɛ? Taa- 'kaa- zi 'bhii- 'ka kle -yaa' -klanlanɛ mu 'ke mu 'le 'ezin- ɛɛ?»

28 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -wa -zwanwole, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «'Bhi -le 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ -yaa -klanlanɛ 'le! 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'o mɔɔ -o 'ke *Moizi a -klanlanɛ mu -la -le.

29 'Wa 'yaango- dɔɔ -Waanbhaa' -janwoa Moizi ni; 'duŋ- 'yee- mɛɛ 'la bhe 'waa -a dayɛ dɔ!»

30 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'yee- mɛɛ -ya -lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Kpeeleni maza -le -gɛ 'de! 'Ka pe dɔɔ 'ka 'laa -a dayɛ dɔ, 'bhɛɛ- 'duŋ-, -e 'mi 'yɛ 'liiploola.

31 -Kɔɔ' 'kpɛn 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' laa 'e 'trɔnkpa- -za 'yɔɔ- klɛ mu ni, 'duŋ- 'ke mɛɛ 'la zan -gasikpa -a -lɛɛ, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'a zru maza klɛ, -ya 'trɔnkpa- 'bhɛɛ- zan 'a 'seri 'ɛ ɔla.

32 -A 'san 'drunyan zisan' bhla zi ma, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, -kɔɔ' 'laa 'malɛ- -lido' 'kaa mɛɛ do -yaa -a -yɛ 'wile- 'le, 'bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' do 'a 'yɛ 'liiploola.

33 'Ke 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- yaa -yaa da -Waanbhaa' ba bi, yaa -yaa nu 'solɛ- -za 'kedo- 'kpɔ klele-.»

34 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'woo- Farizi mu 'ɛ -wa pele- 'yee- mɛɛ 'ɛ ni dɔɔ: «-A 'san 'e 'ya yi ma, 'e 'gbutru 'ɛ 'kpɛn -o -za 'yɔɔ- 'yi; 'bhɛɛ- 'ya zi 'bhii- 'yoo daan -zɔn ɛɛ? -Ayile 'tɛ, 'ke -wa -gbinle' -o daanfɛ' 'ɛ ɔla.»

-Yɛ 'wi mu -zeze mu 'ɛ -woo -de mu 'gbu -la -le ɛɛ?

35 Zesu 'a 'malawoa 'kaa Farizi mu 'ɛ -o 'yee- mɛɛ 'ɛ -gbian -o plɛŋ-, 'kee- gele- -a ziglinɛ, 'bhɛɛ- -ya ye, 'ke -ya -lrɔkpale dɔɔ: «'Yee kpa Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ 'yi ɛɛ?»

36 'Ke 'yee- mɛɛ 'ɛ Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «-Dele 'kele- ɛɛ Mɛɛzan, 'bhɛɛ- 'ŋ sɔ 'ŋ 'kpale -a -yi ɛɛ?»

37 'Bhɛɛ- Zesu 'a ɔpia -a ni dɔɔ: «'E 'yɛ -o 'yela- ma -gɛ, 'yele- -janwo' zii' 'e ni -gɛ.»

38 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'mi 'ŋ ɔkpa 'e 'yi.» 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke -ya 'kpɔ zenle- Zesu 'lɛɛ-, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ gbale-.

39 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'N ɔnwa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi 'kiti do -la 'kanyɛ- nɔɔ-; 'kooko- -yɛ 'wi mu yɛ ma ye, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -yɛ 'wile- laa -o, 'mu zan mu kle -yɛ 'wi mu 'le.»

40 Farizi 'ke mu 'la dulale 'yaa- -a -din 'bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'mu 'trɔnbɔle 'bhɛ -jan 'ɛ 'yi, 'ke -o Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'O mɔɔ -o 'ezin- -yɛ 'wi mu 'le ɛɛ?»

41 Zesu 'bhɛ 'lɛkwan- -o ni dɔɔ: «'Kee- 'kpa bi 'ka -o 'ke -yɛ 'wi mu 'le, -za 'yɔɔ- -kpan 'laa -yaa nu baale 'ka ta, 'kaa -za 'yɔɔ- klele -zayi'. 'Duŋ- 'kaa 'pelawo zii' dɔɔ: <'O yɛ ma ye>. 'Bhɛla- -zayile 'kiti -o 'ka ma 'kaa- -za 'yɔɔ mu 'ɛ -zayi'»

10

-Bhlaa gooba mi do 'pegee -yaa' -bhlaa mu 'ɛ ma -gɔɔn

1 Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'sowɛɛ- ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan laa wlale -bhlaa mu a wɛle- 'ɛ 'lii, 'bhɛɛ- 'kee- -saan wɛle- 'ɛ ma yɛ -bhɛɛke' ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- -e -zinaa' wɛle- 'ɛ 'kpee, 'bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ -o

'ke -faannii' do 'pegee mɛɛ dɛ mi do -la -le.

² 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan -kaan wɛɛ- 'ɛ 'lii, 'bhe zan 'ɛ 'bhe -le 'ke -bhlaa mu 'ɛ gooba mi 'gbu 'ɛ 'le.

³ -Bhlaa mu a wɛɛ- tagbin- mi 'ɛ, 'bhe wɛɛ- 'ɛ 'liigo- 'yee- -bhlaa gooba mi 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- -bhlaa mu 'ɛ -wa -weli' 'ɛ ma; 'bhɛɛ- -e -yaa' -bhlaa mu 'ɛ 'kpen sii do do -o 'to ma, 'bhɛɛ -e pwe -o -le 'pɛɛlii-.

⁴ 'Kee- -yaa -yaa' pɛ -bhlaa mu 'ɛ 'kpen 'pwelele bhla 'la ba, 'bhɛɛ- -e dɔ 'mu -lɛɛ, 'bhɛɛ 'mu dɔ -a zi -amasroyi 'mu 'a 'weli- 'ɛ dɔ.

⁵ 'Dun- waa mɛɛ 'la zan dɔ, waa nu dɔɛ 'bhe zan 'ɛ zi, -amasroyi waa a -weli' 'ɛ dɔ; 'bhɛɛ -yile -o nu blasanɛ 'bhe zan 'ɛ ma 'egboonle.»

⁶ Zesu 'bhe -gɔɔn 'la □woa -o ni bhe, 'dun- waa 'bhe 'yimalɛ.

Zesu -o 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le

⁷ Zesu pe -o ni 'ezin- dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sowɛɛ- ma dɔɔ 'mi -le 'ke -bhlaa mu a wɛɛ- 'ɛ 'lii 'le.

⁸ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen □nwa 'mi 'lɛɛ, 'mu -o 'ke -faannii' mu 'pegee mɛɛ dɛ mu 'le; 'dun- -bhlaa mu 'ɛ waa -o 'tronkpale -o ni.

⁹ 'Mi -le 'bhii- 'felii 'ɛ 'le, 'ke mɛɛ 'la zan -wlaa 'bhe 'felii 'ɛ □nɔɔ, 'bhe zan nu gole -za 'yi. 'Bhe zan nu 'sole- wlale, 'bhɛɛ- -e pwe, 'bhɛɛ- -e nu -a le pɛ -srɔɔwɔɛ.

¹⁰ -Faannii' 'ɛ yaa nu bhaama, 'ke yaa 'e go -faanwɔɛ 'pegee mɛɛ dɛɛ -la ba, 'bhɛɛ- pɛ 'siez- 'kaama-. 'Dun- 'mi □nwa, 'kooko- bhaapɛn mu 'ɛ -o bole -yɛ ma -si 'srɔɔwo-, 'bhɛɛ- 'yee- -si 'ɛ pa -o -yi 'keek- a -dan' ta.

¹¹ 'Mi -le 'ke -bhlaa mu gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -bhlaa mu gooba mi wlan 'ɛ -dwa a -la 'ke -ya niigo -a 'gbu 'si 'ɛ 'yi -yaa' -bhlaa mu 'ɛ ni.

¹² 'Dun- mɛɛ 'la zan yewo -goli' ma, 'bhe zan 'laa -o 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Bhɛɛ- -yaa' pɛ 'laa 'ke -bhlaa mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ -yile 'ke -a -yɛkpaa srɔɛ do ma 'ke 'bhe -o zan -a ta, -e blasan, 'bhɛɛ- -e -bhlaa mu 'ɛ to srɔɛ 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- srɔɛ 'ɛ nu banɛ 'yee- -bhlaa mu 'ɛ 'ke ta, 'bhɛɛ- -a -vin mu 'ɛ kan 'eke- ma.

¹³ 'Yee- -goli' ma yewo mi 'ɛ blasan srɔɛ 'ɛ 'lɛɛ, -amasroyi -e yewo -goli' do -kplenne' -la ma, 'bhɛɛ- yaa a 'ηgamiwo -bhlaa mu 'ɛ ma.

¹⁴ 'Mi -le 'ke -bhlaa gooba mi kplankplan 'ɛ 'le. 'Mi 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ dɔ, 'bhɛɛ- 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ -woo 'mi dɔ.

¹⁵ 'Bhii- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'η Dɛ -Waanbhaa' 'mi dɔ, 'bhɛɛ- 'mi 'yee- 'η Dɛ -Waanbhaa' dɔ 'ezin-. 'Mi 'η 'niigo- 'η 'gbu 'si 'ɛ 'yi 'an pɛ -bhlaa mu 'ɛ ni.

¹⁶ -Bhlaa 'bhɛɛke mu -o 'η 'kɔɔ 'ezin-, 'bhe mu laa -o -bhlaa mu yi wɛɛ- 'lɛɛ- 'yi. -Yoo 'ke -za 'le 'ke 'η dɔ 'mu 'lɛɛ 'bhɛɛ- 'η ge 'mu 'le. 'Bhe mu nu 'η 'weli- 'ɛ male, 'bhɛɛ- -o 'pegee 'ke mu 'lɛɛ- -o nu 'klalɛ- 'eke- ba, 'bhɛɛ- -o kle -bhlaa 'lɛdo-, 'bhɛɛ- -bhlaa gooba mi do 'kpɔ -la dɔɛ nu kleɛ -o -lɛɛ.»

¹⁷ «'N -za sɔ 'η Dɛ -Waanbhaa' ni, -amasroyi 'mi 'η 'niigo- 'η 'gbu 'si 'ɛ 'yi, 'kooko- 'an 'srɔɔwo gbɛ drɛɛwo 'ezin-.

¹⁸ Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'η -si 'ɛ 'sile, 'dun- 'η 'gbu -le 'η si 'ɛ 'na zii' ga ni 'η 'gbu zru ma. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -a 'seɲ -o 'η ni 'ke 'an na ga ni, 'bhɛɛ- -a 'seɲ -o 'η ni 'ke 'η sɔ a 'kunle ga 'kɔɔ 'ezin-. 'N Dɛ -Waanbhaa 'a □pia 'η ni 'kaa 'an kle 'bhɛɛ- gbɛɛn-.»

¹⁹ Zesu a -jan mu 'ɛ Zuufu mu 'ɛ 'yicienna 'ezin-.

²⁰ -O -bebe -yaa pe 'zi dɔɔ: «Lii -yɔɔ' -o -a zi! -A ηgblo -wlɛnna! -Mɛɛ ma 'ka -o 'ka 'tronkpa zii' -a ni ɛɛ?»

²¹ 'Dun- -o 'ke mu -yaa pe 'zi dɔɔ: «'On on! Lii -yɔɔ' -o mɛɛ 'la zan zi 'bhe 'laa -janwo' 'bhe gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- lii -yɔɔ' sɔ -yɛ 'wi mu -yɛ -liiploole ɛɛ?»

Zuufu mu 'ɛ -woo -banjo' zii' Zesu 'yi

²² -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gbɛkpa yi 'ɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'bhe 'feti 'ɛ 'yaa- kle Zeruzalemu lɛɛ 'oo lɛɛ. 'Bhe 'feti yi 'ɛ □bhwa, 'bhɛɛ- 'bhe 'yaa- -niinii' 'kpa bhla -gbɛnɛ 'ɛ zi.

²³ 'Bhe 'feti yi 'ɛ 'le, Zesu 'yaa- ge 'zi 'keeku -yee- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ □la yɛ 'la -o -yaa 'bhe sii: <-Bhɛngbe Salomo a 'wlanla>.

²⁴ 'Bhe kleɛ 'tɛ, 'ke Zuufu mu 'ɛ -woo -lekpale 'eke- ta -a zi, 'bhɛɛ- 'ke -wa -lɔkpale dɔɔ: «'E nu 'o 'nii- 'ɛ gole bhɛ ta

'waati 'ε -dela ba εε? 'Ke 'bhi -le 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔsɔɔ Krisi 'ε 'le, 'bhe 'pe 'o ni kpataakpa.»

25 Zesu 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «'An 'pia-gban 'ka ni, 'duŋ- 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'η 'yi. 'N 'yoo- -za mu 'la kle 'zi 'η Dε -Waanbhaa' a -glɔɔya 'le, 'mi -o mεε -glɔɔn 'la 'le 'mu 'bhe zɔn kpataakpa.

26 'Duŋ- 'ka 'laa 'ka kpa 'mi 'yi, -amasɔyi 'ka 'laa -o 'an pε -bhlaa mu 'ε 'ke mu 'le.

27 'An pε -bhlaa mu 'ε -woo 'trɔnkpa- 'η 'weli- 'ε □la. 'Mi -o dɔ 'bheε- -o dɔ 'mi zi.

28 'Mi bole -yɛ ma -si 'la -dan' laa -o 'bhe ma 'bhe na -o ni. Waa nu gale -titi, 'bheε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔle- -o 'kunle 'η 'kɔɔ.

29 'N Dε -Waanbhaa' 'la 'bhe -o -naa 'η ni 'bhe gblaani 'yiya- pε 'kpen ni; 'bheε- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -o 'kunle 'η Dε -Waanbhaa' 'kɔɔ.

30 'Mi 'pegee 'η Dε -Waanbhaa' 'woo- do 'kpɔ.»

31 'Bhe klele 'tε, 'ke Zuufu mu 'ε -o kpoti mu 'sile 'ezin- 'mu 'pa zayi' Zesu ma.

32 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'N -za 'lrele- -bebe 'la 'srɔɔwoa- 'η Dε -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'η 'mu -kla 'ka 'yɛ ma. 'Ka -a zi 'bhii- 'ka kpoti pa 'η ma 'woo- -za 'lrele- mu 'la bhe -o -de 'gbu -la -zayi' εε?»

33 Zuufu mu 'ε -o 'bhe zikpaa- Zesu ni dɔɔ: «'Waa -o kpoti 'payɛ- -glin 'zi 'e ma -za 'lrele- kle -zayi'. 'E -Waanbhaa' 'tɔsɛ zii' bhe, 'bhela- -zayile, 'wa zi 'bhii- 'o kpoti 'pa 'e ma. -Amasɔyi 'bhi 'la 'bhi -o 'ke bhaaplɛŋ bhaamale 'le 'yoo- 'e 'gbu kle 'zi 'ke -Waanbhaa' 'le.»

34 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-A yɔɔndele laa -o 'kaa 'toŋ 'sewe 'ε 'yi dɔɔ -Waanbhaa' 'a 'pia- dɔɔ: <'Ka -o -waanbhaa' mu 'le εε?»

35 -Kɔɔ' 'a 'yaango- dɔɔ -za 'la -yɔɔndele -o -Waanbhaa' 'a 'Sewe 'ε 'yi, waa sɔ 'bhe 'yigale -titi. 'Bheε- -Waanbhaa' -yaa' -jan 'ε 'lɛnaa- mεε 'la zan mu ni, 'kee- 'mu 'siila- <-waanbhaa' mu.»

36 'Bhe bhla 'ε ba, 'η Dε -Waanbhaa' 'mi -la makwan- 'bheε- -e 'mi 'winbwa- 'drunyan 'lεε- 'yi. -E -kla 'nale- 'bheε- 'kaa- pe 'zi dɔɔ: <'E -Waanbhaa' 'tɔsɛ zii' εε?» -Amasɔyi 'an □pia dɔɔ 'η 'yoo- 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'le bhe.

37 'Ke 'naa -o 'η Dε -Waanbhaa' kleza mu kle 'zi bi, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

38 'Duŋ- 'ke 'η 'yoo 'η Dε -Waanbhaa' kleza mu kle 'zi, 'ali- 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'mi 'yi, -ka 'ka 'kpa -o -yi, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'mi 'pegee 'η Dε -Waanbhaa -o do: 'N -Dε -Waanbhaa' -o 'mi 'yi, 'bheε- 'mi -o 'yee- 'η Dε -Waanbhaa' 'yi 'ezin-.»

39 -O 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -wa pele- dɔɔ -wa 'kunle 'ezin-. 'Duŋ- -e □bhia -o 'kɔɔ.

40 'Bhe blaani, 'ke Zesu gele- 'ezin- Zrudɛn yue 'ε -yɛ gbe do 'ε ta, Mεε Wiɪŋfɛ' Mi Zaan -yaa mεε mu 'ε 'wiɪŋfɛ zii' 'yɛ 'la □nɔɔ 'elwale bhe 'bhe □nɔɔ. 'Bheε- 'kee- bole- 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ ye.

41 Mεε -bebe -ja 'tɛnlɛ- -a ma 'bhe □nɔɔ. 'Bheε- 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «Zaan 'laa 'sole- maza do 'kpɔ klele, 'duŋ- -e -jan 'oo -jan 'la □woa 'yee- mεε 'lεε- ba zayi', 'mu 'kpen -o 'ke wlan 'le.»

42 'Bheε- mεε -bebe -o -kpaa Zesu 'yi 'bhe yɛ 'ε □nɔɔ ye.

11

Lazaa gaza

1 -O -yaa 'gwlaan- do sii Lazaa, 'bheε- ga -yaa 'bhe ma. 'Bhe 'yaa- da -wa 'la ta -o -yaa 'bhe sii Betani. -A nɛɛnɛ- -le -yaa plɛ: Mari 'pegee Maati. 'Bhe mu -yaa 'yee- wa do 'kpɔ 'ε 'yela- ta 'ezin-.

2 Mari -le -yaa le 'la -lasiklɔɔ -gblɛn 'nrɛle- do □klaa Mɛɛzan Zesu gaan ma, 'bheε- yoo magwa- -a winle mu 'ε 'le. Ga -yaa 'yela- nɛɛnɛ- 'gwlaan- Lazaa ma.

3 'Bhe klele 'tε, 'ke 'woo- nɛɛnɛ- le plɛ 'ε -o mεε winbole Zesu ta 'kaa -ya pe -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e 'bhegwɛn- 'la -za sɔ 'e ni, pε -o -a ma.»

4 Zesu 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -ya pele- dɔɔ: «Lazaa ma ga 'ε yaa nu klele -a dɛpɛ 'le. 'Duŋ- 'yee- ga 'ε -e nu klele 'ke -Waanbhaa' 'tɔbhɔpɛ 'le; 'bheε- -e nu klele -Waanbhaa' Gbe 'ε 'tɔbhɔpɛ 'le 'ezin-.»

5 'Bheε- 'duŋ-, Maati 'pegee Mari, 'bheε- Lazaa -za -yaa sɔ Zesu ni 'egbenele.

6 'Duŋ- -ya malawoa 'kaa ga -o Lazaa ma, -e □bwa 'ezin- -yɛkpaa' plɛ ta -e -yaa yɛ 'la □nɔɔ 'bhe □nɔɔ.

7 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- -yaa -klanlani mu 'e ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'niina- -kɔɔ' -zanta' Zude 'kleen 'e 'yi.»

8 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlani mu 'e -wa zikpale -a ni dɔɔ: «'O Daan mi, 'bhe [nɔɔ laa -mɔle' -li, 'bheε- Zude Zuufu mu 'e -yaa zi 'bhii- -o kpoti 'pa 'e ma, 'bheε- -woo 'e de, 'bheε- 'yoo- -a zi 'bhii- 'e 'niinale 'ezin- 'bheε- yre 'e [nɔɔ εε?»

9 Zesu 'bhe zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Lere vu ta ple laa -o -yrekpaa' do 'yi εε? 'Ke mee 'la zan -o 'taawo zii' -yrekpaa', 'bhe zan gaan laa san pe 'kedo- 'kpo ma, -amasroyi -yrete' -o -bhi 'zi.

10 'Dun- 'ke mee 'la zan 'taawo zii' -bi zi, -a gaan san pe ma; -amasroyi 'tebhile laa -o -a -leε.»

11 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'ke -ya 'kpale 'a ta 'ezin- dɔɔ: «-Kɔɔ' 'bhegwlen- Lazaa -o yide zi, 'dun- 'η nu gele -a bwele.»

12 -Ayile 'ke -yaa' -klanlani mu 'e -wa zikpale -a ni dɔɔ: «'Ee! Meezan, 'ke -yoo yide 'zi, -e nu -bhele'.»

13 Zesu 'yaa- -we 'zi 'ke Lazaa gaza 'e 'bheε- 'le, 'dun- -yaa' -klanlani mu 'e 'kpee ma, -e -yaa -we 'zi yideza 'te -la -le.

14 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni kpataakpa dɔɔ: «Lazaa -gaa.

15 'Dun- yaa klelawole 'η 'yre ma bhe, 'bhe [swa 'mi ni 'ka mu -zayi', 'koko- 'ka 'ka kpa 'mi 'yi. 'Dun- -ka 'ka 'wlen-, 'bheε- -kɔɔ' ge -a -din.»

16 'Bhe klele 'te, Toma 'la -o 'bhe 'tokpaa- Didimu ('bhe 'yi -le <-Ne Yone->), 'bhe 'a 'pia- Zesu a -klanlani -vin mu 'e ni dɔɔ: «-Kɔɔ' mu ge -a zi 'ezin-, 'bheε- -kɔɔ' 'kpen 'pegee 'yee- -kɔɔ' Daan mi 'e -kɔɔ' ga 'eke- zi!»

Zesu -le bole -yre ma -si na mee ni

17 Zesu 'bhole- Betani, 'ke -ya ye- 'bhii- -o 'yee- Lazaa [bian gban 'bhe -yrekpaa' yizie -le -ge.

18 Betani -wa 'e 'plengole -yaa Zeruzalemu ma kilo yaga.

19 'Bhela- -yile, Zuufu -bebe mu -nwa Maati 'pegee Mari ba -o tagale, -o neεε- Lazaa gaza 'e 'yi.

20 Maati 'a 'male- 'kaa Zesu -o zan, 'ke-gele- -a -lepa' yre nɔɔ-; 'dun- Mari [bwa 'fe 'le ma.

21 Maati gele 'tenle- Zesu ma, 'ke -ya pele- dɔɔ: «Meezan, 'kee- 'kpa bi -ge, 'η neεε- 'e yaa -yaa nu gale.

22 'Dun- 'an 'yaango- 'bhii- 'kee- pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -Waanbhaa' ma, -e nu 'bhe 'nale- 'e ni 'saanibhe.»

23 Zesu pe -a ni dɔɔ: «'E neεε- 'e nu bwele gale ba.»

24 Maati 'bhe zikpaa- Zesu ni dɔɔ: «'An 'yaango- 'bhii- -e nu bwele gale ba gbaa mu -bwe yi 'e gale ba 'drunyan 'leyan yi 'e 'le.»

25 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi -le mee mu bwe gale ba, 'bheε- 'mi -le bole -yre ma -si na mee ni. 'Ke mee 'la zan 'e [kpa 'mi 'yi, 'ali- 'kee- -gaa, 'η nu -a bwele gale ba, 'bheε- -e bo -a -yre ma.

26 'Bheε- 'ke mee 'oo mee 'la zan -o -a -yre ma, 'bheε- 'ke -ya -kpa 'mi 'yi, 'bhe zan laa nu gale -titi. 'Yee kpa 'bhe -jan 'e 'yi εε?»

27 'Bhe [nɔɔ bhe, 'ke Maati 'a 'lekunle Zesu ni dɔɔ: «-Aani' Meezan, 'an 'yaango- dɔɔ 'bhi -le mee -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Kisi 'e 'le, 'bhe 'pegee 'bhi -le *-Waanbhaa' Gbe 'e 'le; -a -ledulale -yaa dɔɔ 'bhi -le -yaa nu nule 'drunyan 'yi.»

Zesu -o wisi zii'

28 Maati 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'ke-gele- -a neεε- le Mari 'siile-; 'bheε- 'ke -ya pele- 'bhe ni gaanyi' dɔɔ: «-Kɔɔ' Daan mi 'e [nwa, -yoo 'e 'sii zii'.»

29 Mari 'bhe 'male-, 'ke -ya -wlenle' blaale-, 'bheε- 'kee- gele- Zesu 'lepale.

30 'Dun- Zesu 'laa wale -li 'bhe bhla 'e ba Betani -wa 'e 'kpee. Maati 'lepa- 'kele- yre 'la [nɔɔ, -e -yaa -li 'bheε- [nɔɔ.

31 Zuufu mu 'la 'yaa- Mari -din 'fe 'e [la -a taga zayi', 'mu 'a 'yele- 'bhii- Mari 'e 'wlenle-, 'bheε- -e -pwela 'peeli- blaale-; 'ke -o dɔle- -a zi. -O 'kpee ma -e -yaa ge 'zi wisile Lazaa bu 'e ta.

32 Zesu 'yaa- yre 'la [nɔɔ, Mari 'bhole- 'bhe yre 'e [nɔɔ, 'bheε- -a -yrekpale Zesu ma, 'kee- baale' -a 'kpo ta 'bhe gaan ma, 'bheε- 'ke -ya pele- 'kaa: «Meezan 'kee- 'kpa bi -ge, 'η neεε- 'e yaa -yaa nu gale.»

33 Zesu Mari 'yele- wisiyre nɔɔ-, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'la 'yaa- 'yee- Mari zi, -e 'mu 'yele- wisi' yre nɔɔ- 'ezin-, 'bhe wisi'

-gbɔɔ -dwa -a -yɾe ta 'egbenele, 'bhɛɛ- -a zrubatɛdwa.

³⁴ 'Bhɛɛ- 'ke Zesu -o -lɾɔkpale dɔɔ: «'Kaa ɔbian 'naa- ma ɛɛ?» -O pe -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, nu a -glin doo.»

³⁵ 'Bhɛɛ- Zesu 'gbu wisiaɔ.

³⁶ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zuufu mu 'ɛ -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Kaa -glin doo! 'Gwlaan- 'lɛɛ- -za -yaa sɔ -a ni dɛ!»

³⁷ 'Dun- -o 'ke pe dɔɔ: «'Yee- 'la mɛɛ -yɾe 'wi mi 'ɛ 'yɾe 'liiploola, yaa -yaa sɔ -a klele- 'bhɛɛ- Lazaa 'laa ga ɛɛ?»

Lazaa bweyɾe gale ba Zesu 'kɔɔ

³⁸ Wisi- -gbɔɔ dɔ gbe dɾɛɛwoa- 'egbenele Zesu 'yɾe ta, 'bhɛɛ- -e -ja Lazaa bu 'ɛ ta. -A bu 'ɛ 'yaa- 'ke vlɛ -gluu do -la -le, 'bhɛɛ- -wa -liitaan 'ke vlɛ -kpun- -gbɛnɛ do -la -le.

³⁹ Zesu pe mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka vlɛ -kpun 'ɛ gɔ bu -gluu 'ɛ 'lii doo!»

'Bhɛ klele 'tɛ, Maati, 'yee- Lazaa nɛnɛ- le 'ɛ, 'ke -ya 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -a vendwa- gban 'eyɔɔle, -amasɾɔyi -a binle bla- -yɾekpa- 'yiziɛ -le -gɛ.»

⁴⁰ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele Maati ni dɔɔ: «'Naa 'pele 'e ni dɔɔ 'kaa 'ke 'yee ɔkpa- 'mi 'yi, 'e nu -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ɛ 'yele ɛɛ?»

⁴¹ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -o vlɛ -kpun 'ɛ gole- bu -gluu 'ɛ 'lii. 'Bhɛɛ- Zesu 'e 'yɾekpale laanima, 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N Dɛ -Waanbhaa', 'mi 'e 'pubɔ- -amasɾɔyi 'ye 'an 'seri 'ɛ 'lɛkwan- gban.

⁴² 'Mi 'an 'yaango- 'bhii- 'ye 'an 'seri mu 'ɛ 'lɛkun- 'tanji, 'dun- 'ɲ 'yoo- 'seri 'lɛɛ- kle 'zi 'e ni, 'ɲ zi mɛɛ mu 'lɛɛ- 'wola- -zayi'; 'kooko- -woo kpa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.»

⁴³ -E yanle- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wole- 'le, 'kee- 'pɛɛnle 'egloole dɔɔ: «Lazaa 'pwe -gɛ!»

⁴⁴ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Lazaa gbaa 'ɛ bwele-, 'bhɛɛ- -e -pwɛla. -A gbe 'pegee -a gaan mu 'ɛ 'yɾele- -yaa 'ke sɔgbɛ mu 'le, 'bhɛɛ- sɔgbɛ 'pu do 'kpale- -yaa -a wɛyi'. Zesu pe -o ni 'tɛ dɔɔ: «-Kaa 'plo- , 'bhɛɛ- -e ge a 'gbu ma!»

Mɛɛ mu 'ɛ -woo 'dukpa zii' Zesu ma -a dɛ zayi'

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Luki 22.1-2)

⁴⁵ Zuufu mu 'la ɔnwa Mari ba, 'bhɛɛ- Zesu -za 'la ɔkla, -o 'bhɛ 'yele-, 'ke -o -bebe -o 'kpale 'a -yi.

⁴⁶ 'Dun- -o 'ke -ja Farizi mu 'ɛ ba, 'ke -o Zesu kleza 'ɛ 'kpen 'yigoonle 'mu ni.

⁴⁷ 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ -o -waa 'kitikan mɛɛ gbalaan -lɛdo' 'ɛ 'lɛkpa- 'eke- ta, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Kɔɔ' nu -mɛ za 'gbu -la klele ɛɛ? -Amasɾɔyi -yoo 'sɔle- maza -bebe mu kle 'zi.

⁴⁸ 'Ke -kɔɔ' 'a 'twa- 'kee ɔbwa kleza -gloon mu 'lɛɛ- klele ma, -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ 'kpen nu -o 'kpale -a -yi. 'Ke 'bhɛ ɔkla, *Rome -kunlii mu 'ɛ -o nu nule -kɔɔa' -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'pegee -kɔɔa' kleɛn 'ɛ 'wilɛ- 'dɛ!»

⁴⁹ 'Bhɛ klele 'tɛ, -o ba mɛɛ do 'la -o -yaa 'bhɛ sii Kaifu, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'yaa- -waa' 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'le 'bhɛ lɛɛ 'ɛ ta bhe, 'bhɛ pe -o ni dɔɔ: «'Ka 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yima-!

⁵⁰ 'Kaa 'laa 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ do 'kpo -gaa 'kleɛn 'yi mu 'ɛ 'kpen a -za ma, 'bhɛ mabhaabho -kɔɔ' 'gbu ma 'ke 'bhɛ kan -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ 'kpen dɛle ta ɛɛ?»

⁵¹ 'Dun- Kaifu -jan 'la 'woa- bhe, 'bhɛ 'laa dale -a 'gbu ba; -e -yaa 'ke 'sraka 'lena mu -kunlii gbalaan 'le 'bhɛ lɛɛ 'ɛ 'le, 'bhɛla- -zayile -e -yaa -Waanbhaa' -lɛla' janwo 'zi dɔɔ Zesu 'yaa- nu gale Zuufu mu 'ɛ ni.

⁵² 'Dun- Zesu 'laa -yaa nu gale Zuufu mu 'ɛ do -kplen ni. -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'la 'kpen 'piilale -o 'drunyan 'yi yɾekpen- ɔnɔɔ, -e 'yaa- nu gale 'mu -la ni 'ezin-; 'kooko- -yoo 'kpen 'lɛkpa- 'eke- ta, 'bhɛɛ- -yoo kle mɛɛ 'si do 'le.

⁵³ -A 'san 'bhɛ yi 'ɛ ma, Zuufu mu a -kunlii mu 'ɛ -waa -kpa- do ma dɔɔ -o nu Zesu dɛle.

⁵⁴ 'Bhɛla- -zayile, Zesu 'laa -yaa 'kaan zii' -li Zuufu mu 'ɛ 'plen- mɔkpen' 'yɾe ma kpataakpa. -E -gwa 'bhɛ yɾe 'ɛ ɔnɔɔ, 'bhɛɛ- 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -ja 'kleɛn do 'yi -wa do ta -kpe 'ɛ ba -yɾe ta. -O -yaa' 'bhɛ -wa 'ɛ sii Efraimu. Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ɔbwa 'bhɛɛ- -wa 'ɛ ta ye.

⁵⁵ Zuufu mu a Paki 'feti 'ɛ ɔbhwa gban bi -wa -din. 'Bhɛla- -yile, mɛɛ -bebe -ja Zeruzalemu 'yee- 'feti 'ɛ 'lɛɛ, 'kooko- -o

-yaa -za 'la kle -waa' 'tonj 'ε ta, 'bhεε- -o kle 'wenj -Waanbhaa' -yre 'yi, -o 'bhε kle -so.

⁵⁶ -O 'yaa- Zesu ziglin- 'zi 'tε. 'Bhεε- -o -yaa bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dɔɔ: «-E □kla 'nale- εε? -E nu nule 'feti 'ε ta taa- yaa nu nule εε?»

⁵⁷ 'Dunj- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Farizi mu 'ε -wa -pia gban mεε mu 'ε ni dɔɔ 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -yaa Zesu geyre 'ε dɔ, 'bhε zan nu 'bhε 'pe -o ni, 'kooko- -o ge -a 'kunle-.

12

Lasiklɔɔ 'klaza- Zesu gaan ma Mari 'kɔɔ Betani

(Matie 26.6-13; Maki 14.3-9)

¹ -Yrekpaa' 'srwado- -yaa Zuufu mu a Paki 'feti 'ε 'lεε, 'bhεε- Zesu ge gbe drεεwoa- Betani -wa 'ε ta. -E Lazaa 'la -bwela gale ba, 'bhε a -wa -le -yaa Betani 'le.

² -O 'yee Zesu 'lεwεε pε □kla 'bhεε- □nɔɔ. Maati -yaa pebhle 'ε 'yicien zii'. 'Bhεε- Lazaa 'pegee Zesu 'bhεε- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yaale- -yaa pebhle -tabali 'ε zi.

³ 'Bhε bhla 'ε ba, 'ke Mari -lasiklɔɔ -kɔɔsɔɔ 'plεεle- buteli do 'sile, 'bhεε- 'kee- Zesu gaan ma 'srole 'kele-. 'Bhε bla, 'kee- 'bhε gaan mu 'ε magole 'ke -a winle mu 'ε 'le. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -lasiklɔɔ 'ε -gblen 'ε zenle- 'fε 'ε 'kpen □la.

⁴ -O -yaa Zesu a -klanlanε 'kela sii Zuda Isikarioti, 'yee- 'la 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbe ta, 'bhεε- -ya -lena' mεε mu ni, 'bhε pe 'tε dɔɔ:

⁵ «-Mεle -kla waa -lasiklɔɔ -gblen 'nrale- 'lεε- gonle -goli' 'tanjha -kεmε yaga ma, 'bhεε- -o 'bhε -goli' 'ε na 'kɔɔflenjan mu ni εε?»

⁶ 'Dunj- Zuda 'bhε -jan 'ε □woa 'bhε gbεen- bhe, yaa klele 'bhii- -e -yaa 'kɔɔflenjan mu -si yienkan' zii'. 'Dunj- -e 'bhε 'pia- bhe gbεen-, -amasɔyi -e -yaa 'ke -faannii' 'le: 'Ye- -yaa -waa' -goli' bɔpε 'ε magaan mi 'le, 'bhεε- 'ke -o -yaa -goli' 'la bɔ 'bhε 'yi, -e -yaa 'bhε 'si.

⁷ 'Dunj- Zesu 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «-Kaa 'to 'srɔ! -E 'bhε □kla, 'η binza 'ε 'lεεmagaanza 'yi -so.

⁸ 'Kɔɔflenjan mu -o 'ka -din 'tanjii, 'dunj- 'mi 'laa nu klele 'ka -din 'tanjii.»

Zuufu mu 'ε -woo Lazaa dεyre -glin 'zi

⁹ Zuufu mu -zamaa' -gbεnε do 'a □maa dɔɔ Zesu -o Betani. -Ayile 'ke -o gele- 'bhε □nɔɔ. 'Dunj- waa gele Zesu do -kplen -glin zayi', -o -ja Lazaa 'la 'ke Zesu 'bhε -bwela gale ba 'bhεε- -zayi' 'ezin-.

¹⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa 'kpale dɔɔ -o Lazaa dεle- 'ezin-.

¹¹ -Amasɔyi 'yee- Lazaa -zayi', Zuufu mu -bebe -yaa go 'zi 'woo- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'zi, 'bhεε- -o -yaa -o 'kpa zii' Zesu 'yi.

Zesu 'wlayre- Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee (Matie 21.1-11; Maki 1.1-11; Luki 9.28-40)

¹² 'Bhε yi 'ε ta tooklin- yi 'le, -zamaa' -gbεnε 'la 'nwa- Paki 'feti 'ε ta, -wa □maa dɔɔ Zesu -o zan Zeruzalemu -wa 'ε ta.

¹³ 'Bhela- -yile, 'ke -o yɔ -laa mu 'kanle, 'ke -o 'pwele- -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- 'ke -o 'kpen gele- -a -lεpa' yre nɔɔ-. -O -yaa 'pe 'zi 'eke- 'zi 'egloole dɔɔ:

«Ozana!»

Mεε 'la zan -o zan Mεεzan 'ε 'tɔ 'yi, bhaa -Waanbhaa' 'bhε -dɔɔbo'!

Bhaa -Waanbhaa' Izraeli mu a -bhlenjbe 'ε 'dumawo!»

¹⁴ Zesu -soofali 'nε do □ya, 'bhεε- -a 'sanle- -yaa 'bhεε- ta, 'bhii- -a yɔɔndεle -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

¹⁵ «Sion -wa -la mu, 'ka 'laa -gblaanle' (Zeruzalemu 'tɔ 'ε do -le -yaa 'bhε 'le 'ezin-).

-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'kaa- -bhlenjbe 'ε -yoo zan,

-a yaale -o -soofali 'nε do ta.»

¹⁶ 'Bhε 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlanε mu 'ε waa 'bhε -za mu 'ε 'yimale 'elwale 'pe. 'Dunj- Zesu bwelawoa gale ba, 'bhεε- -e -ja -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'bhεε- -wa 'yaangwa- dɔɔ -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o -za mu 'la yɔɔndia-

* 12:13 12.13 'Bhε 'yi -le dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'a go -za 'yi! -Kaa magbaandε!».

Zesu ba zayi' mɛɛ mu 'ɛ -o 'bhɛɛ- wlata za
□kla -a ni.

17 Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yaa- Zesu zi
-e Lazaa 'siila- bu -gluu 'ɛ 'yi bhla 'la ba,
'bhɛɛ- 'bhɛ -bwela gale ba; 'bhɛ mɛɛ mu
'ɛ 'yaa- -za mu 'la □kla 'mu -yrɛ ma, 'mu
'kpen 'yigɔɔn- 'zi.

18 'Bhɛla- -zayile, 'ke -zamaa' 'srɛ do
gele- -a -lɛpayrɛ nɔɔ-. -Amasrɔyi -wa
-maa 'kaa -e 'bhɛ 'sɔle- maza 'ɛ □kla.

19 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Farizi mu 'ɛ -wa pele-
dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrɛkpa -o ta doo, 'ka 'laa nu
'sɔle- -za 'kedo- 'kpɔ klele- -a ni, -amasrɔyi
mɔkpen' -o ge 'zi -a zi.»

Greki mu 'ke mu -o Zesu ziglin- 'zi

20 Mɛɛ 'la zan mu -nwa -Waanbhaa'
gbale Zeruzalemu 'fɛti 'ɛ ta, Greki mu 'ke
mu -yaa 'mu plɛŋ-.

21 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -woo mabɛɛnle Filipu
-din, 'bhɛ 'yaa- da Galile 'kleɛn 'yi -wa 'la
-o -yaa 'bhɛ sii Betisaida 'bhɛɛ- ta. 'Bhɛɛ-
-o pe Filipu ni dɔɔ: «'O Zan, □wa zi 'bhii-
'o Zesu 'ye, 'bhɛɛ- 'o -balo sa kle 'kele-»

22 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Filipu gele- 'bhɛ
'pele- Andre ni, 'bhɛɛ- -o mɛɛ plɛ -ja 'bhɛ
'pele- Zesu ni.

23 -Ayile, 'ke Zesu 'a pele -o ni dɔɔ:
«Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ nu 'tɔbhɔleya 'srɔɔwɔle
-Waanbhaa' 'kɔɔ 'waati 'la ba, 'bhɛ 'waati
'ɛ □bhwa.

24 'Mi pe 'ka 'ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'Ke
waa pɛbhɛ do bolɛ 'trɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e bɔn,
-e bo -a do -kplɛnnɛya 'ɛ 'yi. 'Dun- 'ke -wa
□bwa 'trɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- □bwan, -e bhɔ
'bhɛɛ- -ya bhaa kle 'ebebele.

25 'Ke mɛɛ 'la zan lii biile -o 'bhɛ a 'trɛ
ta -gɛ -si 'ɛ 'yi, 'bhɛ zan nu bloole 'bhɛ 'yi.
'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ 'niigwa- 'bhɛ a
'trɛ ta -gɛ -si 'ɛ 'yi, 'bhɛ zan nu -Waanbhaa'
ba bole -yrɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma
'bhɛ 'srɔɔwɔle.

26 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -e yewo
'mi ni, 'bhɛ zan dɔ 'η zi. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke 'η
'yoo- yrɛ 'la □nɔɔ, 'an yewɔnɛ 'ɛ nu klele
'η zi 'bhɛɛ- yrɛ 'ɛ □nɔɔ. 'Ke mɛɛ 'la zan
yewo 'η ni 'η Dɛ -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan
'ɛ -lɛdɔle -a ma.»

Zesu -o a dɛza 'ɛ 'wo zii'

27 Zesu pe 'ezin- dɔɔ: «'N zru ba 'tɛ -o
-zɔn. 'Bhɛɛ- 'η sɔ a pele- 'nale- -a ma

ɛɛ? Taa- 'an 'pe dɔɔ: 'N Dɛ -Waanbhaa,
'η go -yrɛnbhle' 'waati 'lɛɛ- 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ-
'dun-, 'η 'nwa- 'bhɛɛ- -yrɛnbhle' 'waati
'lɛɛ- 'bhɛɛ- -zayi'.

28 'N Dɛ -Waanbhaa', 'e 'tɔ 'ɛ mag-
baandɛ!» 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -weli' do dale-
laanima dɔɔ: «'Mi 'η 'tɔ 'ɛ magbaandia
gban, 'bhɛɛ- 'η nu -a magbaandɛ gbe
dɛɛwɔle 'ezin-.»

29 -Zamaa' 'la 'yaa- Zesu -din, 'bhɛ mu
'yee -weli' 'ɛ 'male-, 'ke -wa pele- dɔɔ:
«-Gblan -le 'pɛɛ zii' bhe». 'Dun- -o 'ke
mu pe dɔɔ: «-Waanbhaa' a -mlɛkɛ' do -le
-janwoa -a ni!»

30 'Dun- Zesu 'a zikpaa- -o ni dɔɔ: «'Ka
-weli' 'la □maa bhe, 'bhɛ 'laa -wele' 'mi
'kaama-, 'dun- -e □wia 'ka mu -la 'kaama-.

31 'Drunyan 'lɛɛ- ta 'kitikan yi 'ɛ □bhwa
-zɔn. -Setran' 'la 'kpaale- -o 'drunyan 'lɛɛ-
'wiin- 'bhii- -a -kunlii, -Waanbhaa' nu -a
-gbinle' -yaa' -kunliiya 'ɛ 'yi.

32 'Bhɛɛ- 'ke -woo 'η 'wlɛnna- laanima
'waati 'la ba 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'η nu mɛɛ mu
'ɛ 'kpen -glaanle' 'η ba.»

33 Zesu 'yaa- nu gale gɔnɛ- 'la gbɛɛn-
bhe, -e 'bhɛɛ- -zrɔnna -o ni -janwo' gbɛya
'la bhe 'bhɛ 'yi.

34 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -zamaa' 'ɛ -wa
-lɛkunle Zesu ni dɔɔ: «'Wa -daanna 'waa-
'ton' 'sɛwɛ mu 'ɛ 'yi dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi
-Kpɔsɔɔ Krisi 'ɛ nu bole -a -yrɛ ma
-yikpensee ta. -E -kla 'nale- 'bhɛɛ- 'bhi -o
-a pe 'zi 'o ni dɔɔ: «-O nu Bhaaplɛŋ Gbe 'ɛ
'wlɛnle- laanima ɛɛ?» -Dele 'bhɛ Bhaaplɛŋ
Gbe 'ɛ 'le ɛɛ?»

35 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'pele -o
ni dɔɔ: «'Tɛbhile 'ɛ nu -bhile' 'ka 'plɛŋ-
'waati sa. 'Tɛbhile 'ɛ -yoo 'ka 'plɛŋ- 'waati
'la ba -li, -ka 'taawo -a -bhile' 'ɛ ba, 'kooko-
-gblo mu laa nu 'klalɛ- 'ka ba. -Amasrɔyi
'ke mɛɛ 'la zan -o 'taawo zii' -gblo mu 'yi,
'bhɛ zan 'laa 'bhɛ 'gbu geyrɛ dɔ.

36 'Tɛbhile 'ɛ -yoo 'ka 'plɛŋ- 'waati 'la ba,
-ka 'ka 'kpa -a -yi, 'kooko- 'ka kle 'tɛbhile
ba -nɛ mu 'le.» Zesu 'yanle- 'bhɛ -jan mu
'ɛ 'wolele, 'ke -ya plɛngole -o ma, 'bhɛɛ-
'kee gele- -a magaanle -o ma 'egbɔɔnle.

Zuufu mu 'ɛ waa -o 'kpale- Zesu 'yi

37 'Ali- Zesu 'sɔle- maza -bebe mu 'la
□kla -o -yrɛ ma, Zuufu -kunlii mu 'ɛ waa
-o 'kpale- -a -yi.

³⁸ 'Bhe klegbeya 'e gbɛɛn- bhe, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai -jan 'la □woa 'elwale -sɔ, 'bhe 'lɛswa□; -ya -pia dɔɔ: «Mɛɛzan, -dele 'e □kpa'a 'o 'wojan- 'e 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -yaa' -glɔɔya' 'e -zrɔnna -de -la ni ɛɛ?»

³⁹ 'Bhɛɛ- waa -yaa 'sɔle -o 'kpale Zesu 'yi 'bhii- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'e -ya □pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ezin- dɔɔ:

⁴⁰ «-Waanbhaa' -o -yɛɛbhɛ' mu 'e □wia, 'bhɛɛ- -yoo zru -dwa 'egloole -yaa' -jan 'e ma, 'kooko- waa sɔ yɛ ma yele- -o -yɛɛbhɛ' mu 'e 'le, 'bhɛɛ- 'kooko- waa sɔ -za 'yimale -o zru mu 'e 'le, 'bhɛɛ- waa nu niinale 'mi -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- -o bhee.»

⁴¹ Ezai -janwoa 'bhe gbɛɛn- bhe Zesu ba zayi', -amasrɔyi -e Zesu 'tɔbhɔleya 'e □ya 'elwale -sɔ.

⁴² 'Duŋ-, 'woo- Zuufu -kuŋlii mu 'e ba, -o -bebe -o -kpa'a Zesu 'yi. 'Duŋ- -o -yaa -gblaanlawo zii' Farizi mu 'e 'yɛ 'lɛɛ bhe, 'bhɛla- -zayile, waa -yaa sɔ -a pele- 'pɛɛlii- kpataakpa, 'kooko- waa nu -o -gbinlɛ' -waa' daanfɛ' 'e □la.

⁴³ -Amasrɔyi, 'tɔbhɔleya 'la 'yaa- da bhaaplɛŋ mu ba, 'bhe 'yaa- sɔ -o ni 'ke 'bhe kan 'kɛla 'yaa- da -Waanbhaa' ba 'bhe ta.

Zesu 'a -jan mu 'e nu mɛɛ mu 'kitikanlɛ

⁴⁴ Zesu pe mɛɛ mu 'e ni 'egloole dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa'a 'mi 'yi, 'bhe zan laa 'bhe 'kpale- 'mi 'yi, 'duŋ- -ya □kpa'a mɛɛ 'la zan 'mi 'winbwa- 'bhɛɛ- 'yi bhe.

⁴⁵ 'Ke mɛɛ 'la zan 'mi □ya, 'bhe zan mɛɛ 'la zan 'ŋ 'winbwa- 'bhɛɛ- □ya bhe.

⁴⁶ 'Mi □nwa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi 'bhii- 'tɛbhile, 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e □kpa'a 'mi 'yi, 'bhe zan laa bo -gblo 'yi.

⁴⁷ 'Ke mɛɛ 'la zan 'ŋ 'wojan- mu 'e □maa, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'mu 'yizaklɛlɛ, 'mi 'laa nu 'bhe zan 'e 'kitikanlɛ. -Amasrɔyi 'ŋ □nwa mɛɛ mu go yɛ -la nɔɔ- -za 'yi, 'mi 'laa 'nule- 'kitikan yɛ nɔɔ-.

⁴⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan 'e -bangwa 'mi 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe zan laa dɔlɛ 'ŋ 'wojan- mu 'e □la, 'bhe zan 'e 'bhe 'bhe 'gbu 'kitikan mi □ya gban. 'N -jan mu 'la □woa 'ka ni bhe, 'mu -le nu 'bhe zan 'e 'kitikanlɛ 'drunyan 'lɛyan yi 'e 'le.

⁴⁹ -Amasrɔyi 'ŋ 'wojan- mu 'e waa dale 'mi 'gbu ba. 'Duŋ- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'la

'bhe 'ŋ 'winbwa- 'bhe -jan 'la □kpa'a 'ŋ 'lii 'mi 'bhɛɛ- □woa.

⁵⁰ 'Bhɛɛ- 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' pe 'ŋ ni 'ŋ 'kɛla klɛ, 'bhe -le bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma 'bhe nalele mɛɛ mu ni. 'Bhɛɛ- ya 'e 'yi, 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' -jan yɛkɛ- do 'kpɔ 'la □kpa'a 'ŋ 'lii 'ŋ 'bhɛɛ- 'wo zii'.»

ZESU -O -A -DANMA' -JANWO' ZII' YAA -KLANLANɛ MU 'E NI

13

Zesu -yaa' -klanlanɛ mu 'e gaan mafɛ' zii'

¹ 'Bhe □kla Zuufu mu a Paki 'fɛti yi 'e 'lɛɛ. 'Bhɛɛ- Zesu 'gbu 'a 'yaangwa- 'bhii- -a go bhla 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ -e ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bhe □bhwa. Mɛɛ 'la zan mu -yaa yaa pɛ 'le, 'mu -za -swa -a ni 'tanii, 'ke 'bhe ge 'tɛnɛ- -a -lɛyanle ma.

² Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'e -yaa yromazi pɛ 'e 'bhle zii'. -Setran' 'a □kpa'a Simɔ gbe Zuda Isikariɔti 'kpɛe gban 'elwale -sɔ dɔɔ -e -dawli' 'kpa Zesu gbɛ ta, 'bhɛɛ- -e 'bhe 'lena- mɛɛ mu ni.

³ Zesu 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'sɛŋ 'kpɛn -gloɔn gbɛkpa'a- -a 'kɔɔ, 'bhɛɛ- -e -daa 'bhe -la ba, 'bhɛɛ- -e -yaa zan gele 'bhe -la ba 'ezin-.

⁴ 'Bhe klɛle 'tɛ, -o -yaa pɛbhle 'zi bhla 'la ba, 'ke Zesu 'e 'wlɛnle-, 'kee- -yaa dunɛ- tralape 'e gole-, 'bhɛɛ- 'kee- sɔ do -yɛle' -a 'saanla□.

⁵ 'Bhe blaɛn, 'kee- -yi 'klale 'tasa do 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- -yaa' -klanlanɛ mu 'e gaan mafɛle 'sanle, 'bhɛɛ- 'kee- 'mu mago -sɔ -e sɔ 'la -dwa -a 'saanla□ 'bhe 'le.

⁶ -E bhɔle Simɔ Pieri ta, 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'bhi -le zan 'mi gaan mafɛle bhe ɛɛ?»

⁷ Zesu 'bhe zikpa'a -a ni dɔɔ: «'N 'yoo- -za 'la klɛ 'zi -gɛ, 'yaa sɔ -a -yimale, 'duŋ- 'e nu -a -yimale boolazi.»

⁸ Pieri pe -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa nu 'mi gaan 'mafɛle -titi!» 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'naa 'e gaan mafɛle, 'mi 'pegee 'bhi a -za 'kedo- 'kpɔ 'laa nu klɛle -li 'eke- ta.»

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Simo Pieri 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Yaa 'η gaan do -kplɛn mafɛle, 'duŋ- 'η ŋgblo 'pegee 'η gbɛ mu 'ε mafɛ' 'ezin-!»

¹⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ke -o mɛɛ 'la zan □fia -yi ba, 'bhe maza laa -o -li 'bhe 'gbu 'fɛle- ma 'ezin-, 'ke yaa 'e go -a gaan mu 'ε 'mu -la mafɛle ba. -Amasroyi -a 'gbutru 'ε 'kpen 'fleele-o. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka □kla gban 'wen, 'duŋ- 'naa -o -we 'zi 'ka 'kpen 'le.»

¹¹ -Amasroyi Zesu 'yaa- mɛɛ 'la zan -yaa nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta, 'bhɛɛ- 'bhe 'a 'lɛna- mɛɛ mu ni 'bhe zan 'ε dɔ; 'bhɛla-yile -ya -pia dɔɔ: «'Ka 'kpen 'laa -o 'wen.»

¹² Zesu 'yanle- -o gaan mafɛlele, 'kee- -yaa dunɛ- tralape 'ε 'klale -a ta, 'kee- yaa gbɛ drɛwole pɛbhle -tabali 'ε zi, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ŋ -za 'la □kla 'ka ni bhe, 'kaa 'yimaa- ɛɛ?»

¹³ 'Ka 'mi sii dɔɔ: <'O Daan mi,> 'bhe 'pegee<Mɛɛzan.> 'Zoo -o 'ka zi, -amasroyi 'mi 'gbu -le 'ka Daan mi 'pegee Mɛɛzan 'ε 'le.

¹⁴ 'Ke 'mi 'la 'mi -o 'ke Mɛɛzan 'pegee 'ka Daan mi 'le, 'mi 'ka gaan mafia-, 'ka mu 'ezin-, -ka 'eke- gaan mafɛ' do do.

¹⁵ 'Mi -za 'la □kla, 'bhɛɛ- 'an klɛ gbɛya 'ε -zronna 'ka ni, 'kooko- 'ka mu 'bhe 'yansi za klɛ, -ka 'bhɛɛ- klɛ 'eke- ni.

¹⁶ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ yewonɛ do gbalaan -yi 'laa ya -a -kunlii 'ε ni, 'bhɛɛ- winbowo mi 'ε 'bhe 'yi 'laa ya 'bhe 'winbɔ- mi 'ε ni.

¹⁷ 'Ke 'ka 'bhe -za mu 'ε -dwa, 'kaa pɛ -yi nu -nrals' 'ke 'ka □swa -o -yizaklele.

¹⁸ 'Naa -o -we 'zi 'ka 'kpen 'le. 'Mi mɛɛ 'la zan mu makwan-, 'η 'mu dɔ. 'Duŋ- -za 'la yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε 'yi, -yoo 'ke -za -le 'ke 'bhe 'lɛsɔ-. -A yɔɔndɛle -o dɔɔ: <'O 'pegee mɛɛ 'la zan -o pɛle 'zi 'eke- ta, 'bhe zan 'ε 'wlɛnna- 'mi 'kaama->

¹⁹ Mi -o 'ka 'kpeelɛkan zii' -zɔn 'sani- 'yee- -za 'ε klɛ bhla 'ε plɛŋ-. 'Kooko- 'kee- □bhwa 'waati 'la ba, 'kaa 'yaango- 'bhii- <'Ŋ 'yoo- 'ke kpataakpa mɛɛ 'la zan 'η 'yoo 'ke 'bhe 'le.>

²⁰ 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: Mɛɛ 'la zan 'η 'winbwa-, 'ke 'bhi 'la 'bhe zan 'ε -kwan 'elrele, 'e 'mi -la 'kun zii' 'elrele bhe. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan 'mi -kwan 'elrele,

'bhe zan 'ε 'bhe -o 'η 'winbɔ- mi 'ε 'bhɛɛ- 'kun zii' 'elrele 'ezin- bhe.»

Zesu pe dɔɔ Zuda nu -dawli' 'kpale- -a gbɛ ta

(*Matie 26.20-25; Maki 14.17-21; Luki 22.21-23*)

²¹ Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'ε 'wolele 'ke -a zrubatɛdɔle-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- kpataakpa dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ 'ka do nu -dawli' 'kpale- 'η gbɛ ta.»

²² 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlanɛ mu 'ε -woo -yrɛkpale 'eke- ta, 'bhɛɛ- -e -yaa -we 'zi mɛɛ 'la zan 'le, waa -yaa 'bhe zan 'ε dɔ.

²³ 'Yee- Zesu a -klanlanɛ 'la 'bhe -za -yaa sɔ -a ni 'egbenɛle, 'bhe 'yaale- -yaa -a -din 'bhe bhla 'ε ba.

²⁴ -Ayile, 'ke Simo Pieri 'e 'yrɛ -kwlanbɔle 'bhe ni dɔɔ 'bhe 'yee- Zesu 'lrɔkpa, 'bhɛɛ- -e 'bhe zan 'ε zɔn -a ni.

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke 'bhe -klanlanɛ 'ε -ya makulale Zesu ba -yrɛ ta, 'bhɛɛ- 'kee- Zesu -lrɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, -dele 'bhe zan 'ε 'le ɛɛ?»

²⁶ 'Bhe 'yi 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Ŋ nu 'bluu kpu 'lɛɛ- -zwanle' -zien 'ε ba, 'ke 'an □naa mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan -le nu -dawli' 'kpale- 'η gbɛ ta.»

'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bluu kpu do 'sile, 'ke -ya -zwanle' -zien 'ε ba, 'bhɛɛ- 'ke -ya nale- Simo Isikarioti gbe Zuda ni.

²⁷ Zuda 'bluu kpu 'ε 'kunle-, 'ke -Setran' 'wlale -a zru 'ε 'yi; 'bhɛɛ- 'ke Zesu 'a 'pele a ni dɔɔ: «'Yoo- zan -za 'la klele, -a klɛ -gun blaale-!»

²⁸ Mɛɛ 'la zan mu 'pegee Zesu 'yaa- pɛbhle 'zi 'eke- zi, -e 'bhe -jan 'ε □woa -a ni win 'la ma 'mu do 'kpɔ 'laa 'bhe dɔle.

²⁹ Zuda -yaa waa -goli' magaan mi 'la 'le bhe, -o 'ke mu 'kpee ma Zesu 'a □pia -a ni dɔɔ, 'ke yaa gele waa pɛ 'feti ta pɛ 'ε 'mu 'lɔyre- nɔɔ-, -e ge -goli' 'na 'kɔɔflɛnzɔn mu ni.

³⁰ Zuda 'yanle- 'bluu kpu 'ε 'bhlelele, 'kee- 'pwele blaale-. 'Bhe □kla bi 'ε zi.

Zesu 'tonɔ drɛɛ dɔ 'zi mɛɛ mu ni

³¹ Zuda 'pwele- blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ε ni dɔɔ: «Bhaaplɛŋ Gbe 'ε 'tɔbhɔleya 'ε tapwe' bhla □bhwa 'te, 'bhɛɛ- -e nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'ε tapwele mɛɛ mu ni.

³² 'Bhɛɛ- 'ke 'yee- 'a □kla 'bhɛɛ- mɛɛ mu -Waanbhaa' 'tobhɔ- 'yee- 'gbu 'yi, -Waanbhaa' nu -a klele 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'a Gbe 'ɛ 'tobhɔleya 'ɛ ye 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'yi 'ezin-, -a -vinbwa 'waati sa 'bhɛɛ- -e 'bhɛ kle.

³³ 'N 'bhɛgwɛn- mu, 'naa nu -mɔle' 'ka -din -li. 'Ka nu 'η ziglinle, 'duŋ- 'η -jan yɛke- 'la □woa Zuufu -kunlii mu 'ɛ ni, 'η 'bhɛɛ- 'wole 'ka mu ni 'ezin- dɔɔ: 'η nu gele yre 'la □nɔɔ, 'ka 'laa nu 'sɔle- gele- 'bhɛ □nɔɔ.

³⁴ 'Bhɛla- -yile, 'mi -o zan 'toŋ dɛɛ do dɔle 'ka ni, 'bhɛ -le dɔɔ: 'ka -za 'sɔ 'eke- ni. 'Ka -za -swa 'mi ni gɔne- 'la gbɛɛn-, 'ka mu -za 'sɔ 'eke- 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

³⁵ 'Ke 'ka -za -swa 'eke- ni mɔkpen' nu 'a 'yaangole 'tɛ 'bhii- 'ka -o 'ke 'mi a -klanlanɛ mu 'le.»

Zesu pe dɔɔ Piere nu 'e 'lɛmadɔle -a ma 'eglɔɔle 'kaa -yaa dɔ

(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Luki 22.31-34)

³⁶ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Simɔ Piere Zesu 'lɔkpale dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e ge 'zi 'naa ma ɛɛ?» Zesu 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «'N gele- yre 'la □nɔɔ- -zɔn 'yaa sɔ gele- 'η zi 'bhɛ □nɔɔ, 'duŋ- 'e nu gele 'η zi boolazi.»

³⁷ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Piere 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, -mɛla ma 'naa sɔ gele- 'e zi -zɔn ɛɛ? 'N 'yrisriwole -o 'ke 'mi 'η 'niigo- 'η □si 'ɛ yi 'yaa- -za ma.»

³⁸ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɔkpale dɔɔ: «'E 'yrisriwole -o dɔɔ 'yee 'niigwa- 'e 'gbu □si 'ɛ 'yi 'mi a -za ma ɛɛ? 'Mi pe 'e ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'sani- maagwɛn -weli' plen- -zɔn, 'e nu 'e 'lɛmadɔle 'mi ma 'eglɔɔle -gloɔn yaga 'kaa 'yaa 'mi dɔ.»

14

Zesu -le zi 'la ge -a Dɛ -Waanbhaa' ba 'bhɛ 'le

¹ 'Bhɛ blaɛn, 'ke Zesu 'a 'pele -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ka 'laa 'ka zrubatɛdɔle. -Ka 'ka 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'kpa 'mi 'yi 'ezin-.

² Yaayre -bebe -o 'η Dɛ -Waanbhaa' ba 'fɛ 'ɛ □la. 'Ke 'bhɛ 'laa -o bi 'ke wlan 'le, 'naa -yaa nu -a pele 'ka ni dɔɔ 'mi ge 'zi 'ka 'yaayre- magaanle 'ka 'lɛɛ -sɔ.

³ 'Ke 'η 'yaan- 'ka 'yaayre- 'ɛ magaanlele bhla 'la ba, 'η nu nule 'ka 'kunle-, 'kooko- 'η 'yoo- yre 'la □nɔɔ 'ka kle 'bhɛ □nɔɔ 'ezin-.

⁴ 'Mi -o ge 'zi yre 'la □nɔɔ, 'ka 'bhɛ □nɔɔ zi 'ɛ dɔ.»

⁵ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Toma 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e gele- yre 'la □nɔɔ 'waa 'bhɛ dɔ. 'O sɔ 'bhɛ □nɔɔ zi 'ɛ dɔle- 'nale- -a ma ɛɛ?»

⁶ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Mi -le 'ke Zi 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'mi -le 'ke wlan 'le, 'bhɛ 'pegee 'mi -le bole -yre ma -si 'ɛ 'na mɛɛ ni. Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ gele- 'η Dɛ -Waanbhaa ba 'ke 'bhɛ zan laa 'kanle- 'mi ba.

⁷ 'Ke 'ka 'mi dɔ bi, 'ka 'yaa- nu 'η Dɛ -Waanbhaa' dɔle 'ezin-. 'Bhɛɛ- droɔn' 'kaa -dwa -zɔn, 'bhɛɛ- 'kaa □ya.»

⁸ Filipu pe Zesu ni 'tɛ dɔɔ: «Mɛɛzan, 'e Dɛ -Waanbhaa' zɔn 'o ni, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'waa- pe 'ɛ 'yibhɔ-.»

⁹ Zesu 'bhɛ zikpaa- -a ni 'bhɛ 'yi 'tɛ dɔɔ: «-A nɔɔ- □mwa gban 'ke -kɔɔ' -o 'eke- zi, 'bhɛɛ- 'bhi Filipu 'laa 'η dɔle -lii ɛɛ? 'Ke mɛɛ 'la zan 'η □ya 'bhɛ zan 'η Dɛ -Waanbhaa' -la □ya. -Mele -kla 'yoo- -a 'pe 'zi dɔɔ: <'E Dɛ -Waanbhaa zɔn 'o ni ɛɛ?»

¹⁰ 'E 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'mi -o 'η Dɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'mi 'yi ɛɛ? 'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' 'ka ni, 'mu 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu 'kpee. 'N Dɛ -Waanbhaa' 'la -yoo 'η 'yi, 'bhɛ -le 'bhɛ 'gbu a ye mu wo 'zi 'mi 'yi.

¹¹ -Ka 'ka 'kpa 'mi 'yi 'ke 'an 'pia- 'ka ni dɔɔ: 'η 'yoo- 'η Dɛ -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'yee- 'η Dɛ -Waanbhaa' -o 'mi 'yi. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'η -jan 'la □woa 'mu 'yi, -ka 'ka 'kpa 'η -za mu 'la kle 'zi 'mu 'yi.

¹² 'Mi pe 'ka ni 'η 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpa 'η 'yi, 'η 'yoo- ye mu 'la 'wo zii', 'bhɛ zan nu 'bhɛ 'yansi ye mu 'wolɛ-. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'bhɛ zan nu ye mu 'ke mu wolɛ 'ke 'mu gbɛɛn -yiya' 'mi a pe mu 'ɛ ni, -amasɔyi 'η 'yoo- ge 'zi 'η Dɛ -Waanbhaa' ba.

¹³ 'Bhɛɛ- 'ke 'ka pe 'la 'yɛwoa- -Waanbhaa' ma 'η 'to 'yi 'kaa 'η 'bhɛ kle, 'η nu 'bhɛɛ- klele, 'kooko- -Nɛ 'ɛ -ya Dɛ -Waanbhaa' 'tobhɔleya 'ɛ zɔn mɛɛ mu ni kpataakpa.

14 'Ke 'ka pe 'ke 'la -yɛwoa 'η ma 'η 'to 'yi 'kaa 'η 'bhe kle, 'η nu 'bheε- kleε.»

Zesu -o Lii 'Wen 'ε 'naza- 'pe 'zi -yaa' -klanlane mu 'ε ni

15 «'Ke 'η -za so 'ka ni, 'ka nu 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikunε.

16 'Mi nu -a -yɛwole 'η De -Waanbhaa' ma doo -e bhonba mi -bheεke' do na 'ka ni, 'koko- 'bhe bo 'ka -din 'tanji.

17 'Bhe 'bhonba- mi 'ε 'bhe -le wlan ma *Lii 'Wen 'ε 'le. 'Drunyan 'yi mu 'ε waa so -a -srɔwole, -amasroyi waa so -a yele-, 'bhe 'pegee waa so a dole-. 'Bheε- 'duj-, 'ka mu 'a do, -amasroyi -yoo 'ka mu -din, 'bheε- -yoo zan bole 'ka 'yi.

18 'Naa nu 'ka 'tole- 'ka do -kplɛn 'le 'bhii- twenε- mu; 'η nu nu gbe drɛwole 'ka ba.

19 -A -vinbwa 'waati sa, 'bheε- 'drunyan ta mɛε mu 'ε waa nu 'η 'yele- -li 'ezin-. 'Duj- 'ka mu nu 'η 'yele-, -amasroyi 'η 'yoo- 'η 'yɛ ma, 'bheε- 'ka mu nu bole 'ka 'yɛ ma 'ezin-.

20 'Ke 'bhe yi 'ε □bhwa, 'ka nu -a 'yaangole 'bhe 'yi, 'bhii- 'mi 'pegee 'η De -Waanbhaa' 'woo do, 'bheε- 'ka mu 'pegee 'mi -o do, 'bheε- 'mi 'pegee 'ka mu -o do.»

21 «'Ke mɛε 'la zan 'η 'wojan- mu 'ε 'ledo- -a ma, 'bheε- -yoo 'klosikun, 'η -za so 'bheε- zan ni. 'Bheε- 'ke 'η -za so mɛε 'la zan ni, 'bhe zan -za nu 'sole- 'η De -Waanbhaa' ni. 'Bhe zan -za nu 'sole- 'η ni, 'bheε- 'mi 'gbu nu 'η 'gbu zɔnle 'bhe zan 'ε ni.»

22 'Bhe ya 'ε 'yi, -o -yaa Zesu a -klanlane 'la sii Zudi, waa pele Zuda Isikarioti, 'ke 'bhe Zesu 'lɔkpale doo: «Mɛεzan, -mele -kla 'bheε- 'e nu 'e 'gbu zɔnle 'o moo ni, 'bheε- 'yaa nu -e 'gbu zɔnle 'drunyan ta mu 'ε ni εε?»

23 Zesu 'bhe 'lekwan- -a ni doo: «'Ke 'η -za so mɛε 'la zan ni, 'bhe zan 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikun. 'Bheε- -a -za nu 'sole- 'η De -Waanbhaa' ni. 'Bhela- -yile 'mi 'pegee 'η De -Waanbhaa' 'o nu nule 'bhe zan 'ε ba, 'bheε- -o nu bole -a -yi.

24 'Duj- 'ke 'η -za 'laa so mɛε 'la zan ni, 'bhe zan laa 'η 'wojan- mu 'ε 'klosikun. 'Ka -o -jan mu 'la 'ma zii' 'η 'lii -ge bhe, 'mu 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu ba; 'duj- 'η De -Waanbhaa' 'la 'mi 'winbwa- 'bhe -le -o 'kpa zii' 'η 'lii.

25 'Nj 'bhe -jan mu 'ε □woa 'ka ni 'bhe 'waati 'ε ba 'ke 'η 'yoo- 'ka -din.

26 'Duj- 'ka 'bhonba- mi 'ε, Lii 'Wen 'la 'η De nu 'bhe 'kpale- 'ka ni 'η 'to 'yi, 'bhe nu 'ka daanle -za mu 'ε 'kpen 'le, 'bheε- 'η -jan mu 'la 'kpen □woa 'ka ni, 'bhe nu 'mu 'kpen dole 'ka 'kpee.»

27 «'Mi -o yilabla 'ε 'to zii' 'ka ni, 'mi -o 'an yilabla 'ε 'bheε- 'na zii' 'ka ni. 'Duj- 'mi 'laa -o -a na 'zi 'ka ni 'bhii- 'drunyan 'yi mu 'a na gonε- 'la gbɛen-. 'Ka 'laa 'ka zrubatedole, 'bheε- 'ka 'laa -gblaanle'.

28 'Kaa □maa 'η ta doo: <'Nj 'yoo- ge 'zi, 'bheε- 'duj- 'η nu nu gbe drɛwole 'ka ba.> 'Ke 'η -za so bi 'ka ni, 'η gelawo zii' 'η De -Waanbhaa' 'la gblaan -yiya' 'mi ni 'bhe ba bhe, 'bhe -za 'ε 'yaa- nu 'ka zrukpaale.

29 'Mi -za mu 'la □pia 'ka ni -ge bhe, 'ke waa bhole -li; 'ke 'ka -o bhole □ya 'waati 'la ba, 'ka nu 'ka 'kpale- 'mi 'yi.

30 'Mi 'pegee 'ka mu laa nu -wele' -li 'ebebele. -Amasroyi 'drunyan 'lɛε- -a ta -kunlii 'ε □bhwa gban -wa -din. -Yaa' 'sen do 'kpo 'laa -o -li 'mi ta.

31 'Duj-, 'koko- 'drunyan 'yi mu 'ε -wa 'yaango- 'bhii- 'η De -Waanbhaa' -za so 'η ni, 'bheε- -ya □pia 'η 'kela kle, 'η 'bheε- kle. -Ka 'ka 'wlen- 'bheε- -koo' ge!»

15

Zesu pe doo 'yele- 'ke -drɔo diinj kplank- plan 'ε 'le

1 Zesu pe 'ezin- doo: «'Mi -le 'ke -drɔo diinj -zeze 'gbu 'ε 'le, 'bheε- 'η De -Waanbhaa' -le 'ke -a gbakpa' mi 'ε 'le.

2 -Drɔo diinj 'ε gbe 'oo gbe 'la yaa -a bhaa kle, -e 'bhe takan, 'bheε- -a gbe 'oo gbe 'la 'bhe 'bhe bhaa kle, -e 'bhe yin 'ε kan, 'koko- -ya bhaa 'ε baan' kle 'ebebele 'ezin-.

3 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'η 'ka -daanna -jan 'la 'le bhe, 'bhe 'kaa- 'drunyan ta zru maza mu 'ε -gwa 'ka ma, 'bheε- 'bhe 'ka □kla 'wen gban.

4 'Ka bloole bo 'mi ma 'bhii- 'mi bloole bole -o 'ka mu ma gonε- 'la gbɛen-. -Yri gbe do laa so -a bhaa klele- 'ke -a bloole laa bole -yri diinj 'ε ma. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke 'ka bloole 'laa bole 'mi ma, 'ka 'laa

nu 'solɛ- -za 'kedo- 'kpɔ klele- -Waanbhaa ni.

⁵ 'Mi -o 'bhii- -drɔɔ diinj 'ɛ gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ka mu -o 'bhii- -a gbɛ mu 'ɛ gbɛɛn-. 'Ke mɛɛ 'la zan blɔɔle ɔbwa 'mi ma, 'bhɛɛ- 'ke 'mi blɔɔle ɔbwa 'bhɛ zan 'ɛ ma, 'bhɛ zan sɔ -za 'lirele- -bebe klele-. -Amasrɔyi 'ka 'laa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- 'mi bla.

⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan blɔɔle laa bole 'mi ma, -o 'bhɛ zan blin 'pɛɛlii- 'bhii- -yri gbɛ do, 'bhɛɛ- -e ga. -E klɛ 'bhii- -yri gbɛ mu 'la 'ke -woo takaan-, 'bhɛɛ- -woo -gwa -yri diinj 'ɛ ma, -o -gaa; -woo -wloo', 'bhɛɛ- -woo blin 'tɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'tɛ -o bhle.

⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke 'ka blɔɔle ɔbwa 'mi ma, 'bhɛɛ- 'ke 'an -jan mu 'ɛ ɔbwa 'ka 'kpee, 'ke 'ka maza -dwa pɛ 'oo pɛ 'la ma, -ka 'bhɛ 'yɛwo- 'ɲ ma, 'bhɛɛ- 'ɲ nu 'bhɛ 'nale- 'ka ni.

⁸ -Yri gbɛ mu 'ɛ -woo bhaa klɛ 'ebebele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ke 'ka -za 'lirele- -bebe mu klɛ 'bhɛ gbɛɛn-, 'ka 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' 'tɔbhɔ, 'bhɛɛ- 'bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'kaa zrɔn 'bhɛ ma 'bhii- 'ka -o 'an -klanlanɛ mu 'le.

⁹ 'N -za sɔ 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu -za sɔ 'mi ni 'bhɛɛ- gbɛɛn-. -Ka bo 'mi a pɛ 'sɔniya 'ɛ 'yi.

¹⁰ 'Ke 'ka 'mi 'wojan- mu 'ɛ 'klosikwan, 'ka nu bole 'mi a pɛ 'sɔniya 'ɛ 'yi, 'bhii- 'mi 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' wojan mu 'ɛ 'klosikwan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ɲ ɔbwa -yaa' 'sɔniya 'ɛ 'yi.»

¹¹ «'N 'bhɛ -jan 'ɛ ɔwoa 'ka ni 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'kooko- 'mi zrukpaale -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu zrukpaale klɛ 'bhɛ gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'kaa- pɛ zrukpaal' 'ɛ 'lepale klɛ.

¹² 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'taawo 'tonj 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ta, 'bhɛ -le dɔɔ: 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhii- 'ka -za ɔswa 'mi ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹³ 'Ke 'yee 'niigo- 'e 'gbu ɔsi 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'e ga 'e 'bhɛgwɛn- mu 'ɛ -zayi', 'sɔniya 'bhɛɛke -gbɛnɛ 'kanle- -laa -o 'bhɛ ta.

¹⁴ 'Ke 'an 'pia- 'ka ni 'ka 'taawo 'tonj 'la ta, 'ke 'ka 'bhɛ ɔkla, 'kaa- zrɔn 'bhɛ ma 'bhii- 'ka -o 'ɲ 'bhɛgwɛn- mu 'le.

¹⁵ 'Naa 'ka sii -li 'an yewonɛ mu, -amasrɔyi yewonɛ 'ɛ yaa -a -kunlii kleza mu 'ɛ dɔ. 'Dun- 'mi -o 'ka 'sii zii' 'ɲ 'bhɛgwɛn- mu, -amasrɔyi 'ɲ -za 'oo -za 'la -daanna 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mi 'bhɛ

'kpen -zrɔnna 'ka ni.

¹⁶ Yaa klele 'bhii- 'ka mu -le 'mi makwan-, 'dun- 'mi -le 'ka mu makwan-. 'Mi 'ka mu makwan-, 'bhɛɛ- 'ɲ 'ka ɔkla 'an *winbɔwo mu 'le. 'Kooko- 'ka ge -za 'lirele- mu klɛ; 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ -za 'lirele- mu 'ɛ mɔ. 'Ke 'bhɛ ɔkla, 'ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'yɛwoa- 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' ma 'mi 'tɔ 'yi, -e nu 'bhɛ 'nale- 'ka ni.

¹⁷ 'Mi -o -a zi 'bhii- 'ka 'taawo 'tonj 'la ta, 'bhɛ -le dɔɔ 'ke 'ka -za sɔ 'eke- ni.»

'Drunyan 'yi mu 'ɛ -o Zesu 'pegee Zesu 'yi mu 'ɛ mafinyanwo

¹⁸ Zesu pe -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Ke 'ka vɛnsi 'drunyan 'yi mu 'ɛ yin 'lii, -kaa 'yaango- 'bhii- 'mi vɛnsia- -o yin 'lii 'ezin- 'ka mu -lɛɛ.

¹⁹ 'Kee- 'kpa bi 'ka 'pegee 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'ka -o do, 'ka -za -yaa nu 'solɛ- -o ni. 'Dun- 'ka 'laa -o 'drunyan 'lɛɛ- -yaa pɛ 'le, 'bhɛɛ- 'mi 'ka malakwan 'yee- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ ba, 'bhɛla- -zayile 'ka vɛn -o 'si zii' -o yin 'lii.

²⁰ 'N -jan 'la ɔwoa 'ka ni bhe, 'bhɛ dɔ 'ka 'kpee, 'bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le dɔɔ: <Yewonɛ 'ɛ gbɛɛn- -yi 'laa ya -a -kunlii 'ɛ ni>. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -yɛnkpaa 'mi ta, -o nu -yɛnkpaa 'ka mu ta 'ezin-; 'ke -woo 'ɲ 'wojan- mu 'ɛ 'klosikwan, -o nu 'ka mu wojan mu 'ɛ 'klosikunle 'ezin-.

²¹ -O nu 'bhɛ -za mu 'ɛ 'kpen klele 'ka ni 'mi 'tɔ 'ɛ -zayi'; -amasrɔyi mɛɛ 'la zan 'ɲ 'winbwa- waa 'bhɛ zan dɔ.

²² 'Ke 'naa 'nule- bi 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'naa -jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- -o ni, -kpan 'laa -yaa nu baale -o ta -waa' -za -yɔɔ' mu 'ɛ -zayi'. 'Dun- -zɔn 'zoo 'kedo- 'kpɔ 'laa -o zi 'ke -wa pɛ dɔɔ waa 'yaango- 'bhii- -o kleza mu 'ɛ 'mu -o 'ke -za 'yɔɔ- mu 'le.

²³ 'Ke mɛɛ 'la zan 'ɲ mafinyanwo, 'bhɛ zan 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' mafinyanwo 'ezin-.

²⁴ Mɛɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ 'laa 'sole- maza -gloɔn mu 'la klele -lido', 'ke 'naa 'bhɛ 'sole- maza -gloɔn mu 'ɛ klele bi -o 'plen-, -kpan 'laa -yaa nu baale -o ta 'mu -zayi', 'bhɛɛ- 'sole- maza mu 'ɛ -zayi' -woo 'mi 'pegee 'ɲ Dɛ -Waanbhaa' mafinyanwo.

²⁵ 'Dun- 'bhɛ 'kpen ɔkla, 'kooko- -jan 'la yɔɔndɛle -o -waa' 'Tonj mu 'ɛ 'yi, 'bhɛ -jan

'ε 'leso-; 'bhe -jan 'ε 'bhe -le dɔɔ: <-Woo 'η mafinyanwoa bhaama.>»

26 «'Mi nu 'ka 'Bhɔŋba- mi 'la 'kpale- 'ka ni 'kee- da 'η Dε -Waanbhaa' ba, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke wlan ma Lii Wenj 'ε 'le bhe. 'Ke 'bhe □nwa bhla 'la ba, 'bhe nu 'sreya- klele 'mi ba zayi'.

27 'Bhεε- 'ka mu, 'ka nu 'sreya- klele 'mi ba zayi', -amasroyi 'mi 'pegee 'ka mu □bwa 'eke- zi 'kee- 'san 'an ye 'ε zisan' bhla zi ma.»

16

1 «'Nj 'bhe -jan mu 'ε □woa 'ka ni, 'kooko- 'ka 'laa ploo 'ka 'kpale- ma 'mi 'yi.

2 -O nu 'ka -gbinle' Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la. Droon', 'bhe 'waati -o zan bhole, 'ke 'bhe □bhwa, 'ke mεε mu 'ka □dia, -e nu klele -o ni 'bhii- -woo -Waanbhaa' -la gba 'zi 'bhεε- gbεen- bhe.

3 -O nu 'bhe -za mu 'ε klele 'ka ni 'bhe gbεen- bhe, -amasroyi waa 'η Dε -Waanbhaa' dole, 'bhεε- waa 'mi dole 'ezin-.

4 'Dun-, 'η 'bhe -za mu 'ε □woa 'ka ni -zɔn, 'kooko- 'ke -o 'bhe -za -gloɔn mu 'ε □kla 'ka ni 'waati 'la ba, -e dɔ 'ka 'kpee 'bhii- 'η 'bhe -jan 'ε □woa gban 'ka ni. 'Naa 'bhe -za mu 'ε 'pele- 'ka ni 'an ye 'ε zisan' bhla zi, -amasroyi 'η 'yaa- 'ka -din.»

Lii 'Wenj 'ε 'woye-

5 «'Nj 'yoo- zan gele 'η 'winbo- mi 'ε ba, 'bhεε- 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'η 'lrokpale dɔɔ: <'E ge 'zi 'naa- εε?>

6 'Dun- 'η 'bhe -jan mu 'ε 'wolawoa 'ka ni, 'bhela- -yile 'ka 'ka wleyisriwoa.

7 'Bhεε- 'dun-, 'η 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni dɔɔ: 'ke 'η -ja, 'bhe 'trɔn- -o 'ka mu 'gbu ma. -Amasroyi 'ke 'naa gele, 'Bhɔŋba- mi 'ε yaa nu nule 'ka ba. 'Dun- 'ke 'η -ja, 'η nu -a 'kpale- 'ka ni.

8 'Bhεε- 'ke 'bhe 'Bhɔŋba- mi 'ε □nwa bhla 'la ba, 'bhe nu a zrɔnle 'drunyan 'yi mu 'ε ni 'bhii- -o -yinile -o -za 'yɔɔ- ba zayi', 'bhe 'pegee -ledɔɔleya -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'kiti 'ε ba zayi'.

9 -O -yinile -o -za 'yɔɔ ba zayi' win 'la ma, 'bhe -le waa -o 'kpa 'mi 'yi.

10 'Bhεε- -o -yinile -o -ledɔɔleya ba zayi' win 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'η 'yoo- ge 'zi 'η Dε

-Waanbhaa' ba, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- li.

11 'Bhεε- -o -yinile -o -Waanbhaa' a 'kitikanza 'ε ba zayi', -amasroyi -Waanbhaa' -kpan balaa' gban 'drunyan 'lεε- 'yi -kunlii 'ε ta.

12 «-Jan -bebe -o -li 'η zi 'ke 'mu pe 'ka ni, 'dun- 'bhe fangan- 'laa -o 'ka ta 'ke 'ka so -o -yimale -zɔn.

13 'Ke wlan ma Lii 'Wenj 'ε □nwa bhla 'la ba, 'bhe nu 'ka 'ledɔɔle wlan a pe zi 'ε 'kpen 'lii. -Amasroyi, Yaa nu -a 'gbu a janwole, 'dun- -e -za mu 'la 'kpen □maa -e nu 'mu -la wole 'ka ni; 'bhεε- -za mu 'la -woo zan klele, -e nu 'mu -la -lεεjanwole 'ka ni.

14 -E nu 'η 'tɔbhole, -amasroyi -jan 'la 'bhe -o 'mi 'kɔɔ, -e nu 'bhεε- 'sile-, 'bhεε- -e 'bhe wo 'ka ni.

15 Pε 'oo pe 'la -yoo 'η Dε -Waanbhaa' 'kɔɔ, 'mi a pe -le 'mu 'kpen 'le 'ezin- 'Bhela- -zayile 'an □pia dɔɔ Lii 'Wenj 'ε nu 'mi a -jan 'ε 'sile- 'bhεε- -e 'bhe wo 'ka ni.»

Zesu a -klanlane mu 'ε wleyisriwole 'ε nu niinals 'ke zrukpaal' le

16 Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'ε ni dɔɔ: «-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'yele- 'ezin-.»

17 'Bhe klele 'te, 'ke -yaa' -klanlane mu 'ε 'ke mu 'a 'pele 'eke- ni dɔɔ: «-Ya 'pelawo zii' dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'yele- 'ezin->. 'Bhe 'pegee: <-Amasroyi 'η 'yoo- ge 'zi 'η Dε -Waanbhaa' ba.> 'Bhe -jan mu 'la bhe 'mu 'yi -o 'nale- -a ma εε?

18 -Ya 'pelawo zii' dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa>. 'Bhe 'yi -o 'nale- -a ma εε? -Yoo -jan 'la 'wo 'zi bhe, 'waa -o 'bhe 'yima zii'.»

19 Zesu 'a 'yaangole 'bhii- -yaa' -klanlane mu 'ε -woo zan -a -lrokpale, 'ke -ya pele- -o ni 'te dɔɔ: «'An 'pelawoa 'ka ni dɔɔ: <-A -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'ka 'laa nu 'η 'yele- -li, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'ka nu 'η 'ye 'ezin->. 'Ka -o 'eke- -lrokpaa' zii' 'bhεε- ma εε?

20 'Mi pe 'ka ni 'η 'sowεε- ma dɔɔ: 'ka nu wisile, 'bhεε- 'ka nu 'ka 'la ma wisile, 'dun- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε -o zrukpaale nu klele 'bhe -zayi'. 'Bhεε- 'ka nu 'ka

wleyisriwole, 'duŋ- 'kaa- wleyisriwole 'e nu niinale 'ke 'ka zrukpa' 'le.

21 'Ke le do -bla □zian -a ta, -ya wleyisriwo, -amasroyi yaa -yrenbhle' bhla 'e □bhwa. 'Duŋ- 'kee- -yaan -ne 'e 'yalele bhla 'la ba, -e -yren 'la □bhla bhe, 'bhe □nia -a 'kpee, -amasroyi -ya -yaa 'ke bhaaplenŋ do 'la 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi 'bhe 'a zrukpalaa.

22 'Bhɛɛ- 'ka mu -o 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-: 'ka -o 'ka wleyisriwo zii' -zɔn. 'Duŋ- 'ŋ nu 'ka 'yɛɛ- 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ka zrukpaale nu klɛɛ. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔɛ- 'kaa- zrukpa' 'e gole- 'ka zru ba.»

23 «'Ke 'bhe yi 'e □bhwa, 'ka 'laa nu 'ŋ 'lɔkpale -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yi -li. 'Mi pe 'ka ni 'ŋ 'sɔwɛɛ- ma dɔɔ: 'ke 'ka pɛ 'oo pɛ 'la 'yɛwoa- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ma 'mi 'tɔ 'e 'yi, -e nu 'bhe pɛ 'e 'nalɛ- 'ka ni.

24 'Ali- 'kee- nu 'tɛnlɛ- -zɔn ma, 'ka 'laa pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'yɛwɔɛ -li 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ma 'mi 'tɔ 'yi. -Ka pɛ -yɛwo' -a ma, 'bhɛɛ- 'ka nu pɛ 'srɔwɔɛ -a 'kɔɔ. 'Ke 'bhe □kla, 'bhɛɛ- 'kaa- zrukpa' 'e 'le nu 'pale-.»

Zesu pe -yaa' -klanlane mu 'e ni dɔɔ -Waanbhaa' nu -waa' pɛ -yɛwoza 'seri 'e 'lekunle -o ni

25 Zesu -ja -janwole 'e zi -yaa' -klanlane mu 'e ni 'ke -ya pe -o ni dɔɔ: «'Mi 'bhe -za mu 'e 'kpen □woa 'ka ni -gɔɔn mu -la -yi. 'Duŋ- 'bhe 'waati -o zan bhɔɛ, 'bhɛɛ- 'naa nu -janwole -li 'ka ni -gɔɔn mu 'yi, 'duŋ- 'ŋ nu 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ba jan mu 'e 'wɔɛ- 'ka ni kpataakpa.

26 'Ke 'bhe yi 'e □bhwa, 'ka nu pɛ -yɛwɔɛ 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ma 'ŋ 'tɔ 'yi; 'bhɛɛ- 'naa- -o -a pe 'zi 'ka ni dɔɔ 'ŋ nu -sromabɔɛ 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e 'kaa pɛ -yɛwɔɛ 'e 'lekun- 'ka ni.

27 -Amasroyi 'ka mu -za sɔ 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' 'gbu ni. 'Ka -za sɔ -a ni -amasroyi 'mi -za -swa 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ŋ -daa 'yee- -Waanbhaa' -la ba.

28 Wlan 'e ni, 'ŋ -daa 'yee- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' -la ba, 'bhɛɛ- 'ŋ □nwa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Mi -o go 'zi 'drunyan 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- 'ŋ 'yoo- 'niina- 'zi 'yee- 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' ba ye.»

Zesu 'sengwa- 'ke 'drunyan 'le

29 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke -yaa' -klanlane mu 'e -wa pele- -a ni dɔɔ: «-Nŋ! 'Yaa -o -janwo' zii' -li 'o ni -gɔɔn mu 'yi, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'e -janwole -saan 'o ni kpataakpa 'tɛ.

30 'Wa 'yaango- -zɔn 'bhii- 'e -za 'kpen dɔ. 'Bhɛɛ- 'sani- -o nu 'e 'lɔkpale -za 'la 'yi, 'e 'bhe -dwa gban. 'Bhɛla- -yile 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'e -daa -Waanbhaa' ba.»

31 'Bhe klɛɛ 'tɛ, 'ke Zesu 'bhe zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka pe dɔɔ 'ka 'kpale- -o 'mi 'yi -zɔn ɛɛ?»

32 -Ka 'ka 'trɔnkpa doo! 'Bhe 'waati -o zan bhɔɛ, 'bhɛɛ- 'bhe □bhwa gban 'duŋ-, 'ka 'kpen nu 'kanɛ- 'eke- ma, 'bhɛɛ- 'ka 'kpen do do nu gele 'ka ba -lɛ ma, 'bhɛɛ- 'ka nu 'ŋ do -kplɛnnɛ' 'tolɛ- -a nɔɔ-. 'Duŋ- 'naa nu bole -o 'ŋ do -kplɛnnɛ' 'le 'dɛ, -amasroyi, 'ŋ Dɛ -Waanbhaa' -o 'ŋ zi.

33 'N 'bhe -za mu 'e □pia 'ka ni bhe, 'kooko- 'mi 'pegee 'ka mu 'kpale- 'la -yoo do ma, 'ka yilabla 'srɔwo-. 'Ka nu -yren -bebe 'bhleɛ- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Duŋ- -ka 'ka zrudo 'egloole! -Amasroyi 'ŋ 'sengwa- gban 'drunyan 'le.»

17

Zesu -o -a 'seriwo zii' -a 'gbu a -za ma

1 Zesu 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wɔlele, 'ke -ya -yɛkpale laanima, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ:

«'N Dɛ -Waanbhaa' 'waati 'e □bhwa -zɔn 'tɛ. 'E Gbe 'e 'tɔbhɔ mɛɛ mu 'e -yɛ ma, 'kooko- 'e Gbe 'bhe 'e 'tɔbhɔ 'ezin- -o -yɛ ma.

2 -Amasroyi 'e -gloɔya' -naa -a ni bhaaplenŋ mu 'kpen ta, 'kooko- bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -e 'bhe na 'e mɛɛ 'la zan mu gbɛkpaa- -a 'kɔɔ 'mu ni.

3 Bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -le dɔɔ 'ke -woo 'e dɔ 'bhii- 'bhi -le 'ke wlan ma -Waanbhaa' do 'kpɔ 'e 'le, 'bhɛɛ- 'ke -wa dɔ 'ezin- 'bhii- 'bhi -le Zesu Krisi 'winbwa-.

4 'Bhɛɛ- 'ŋ 'yaa- 'tɔbhɔleya 'e -zɔnna 'trɛ ta -gɛ, 'bhɛɛ- 'e ye 'la gbɛkpaa- 'ŋ 'kɔɔ 'kaa 'an 'wo, 'ŋ 'yaan- 'bhe 'wɔlele.

5 'Bhe ya 'e 'yi, 'ŋ Dɛ -Waanbhaa', 'ŋ 'tɔbhɔle -yaa 'e -din gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke

'drunyan 'laa klele -li 'waati 'la ba, 'bhe 'tobholeya -gloon 'e 'na 'η ni -zon.»

Zesu -o -a 'seriwo zii' -yaa' -klanlane mu 'ε -waa -za ma

⁶ «'E mεε la zan mu □sia 'drunyan 'ε 'yi mu 'ε ba, 'bhεε- 'yoo- -naa 'η ni, 'an □kla 'bhεε- -woo 'e -dwa. 'Yaa- pε -le -yaa 'ke -o -le, 'bhεε- 'yoo- -naa 'η ni; 'bhεε- -o 'yaa- -jan 'ε 'klosikwan.

⁷ -Wa 'yaangwa- -zon 'bhii- 'e pε 'la 'kpen □naa 'η ni, 'bhe da 'bhi 'gbu -la ba.

⁸ -Amasroyi 'e -jan mu 'la □woa 'mi ni, 'mi 'bhe mu -la □woa -o ni 'ezin-; 'bhεε- -o -dwa -o -la. -Wa 'yaangwa- 'ezin- 'bhii- 'η -daa 'bhi 'gbu -la ba wlan 'ε ni, 'bhεε- -woo -kpaa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

⁹ «'N 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'wola- -za ma, 'naa -o 'η 'seriwo zii' 'drunyan 'yi mu a -za ma; 'duη- 'η 'yoo- 'seriwo zii' 'e mεε 'la zan mu gbekpaa- 'η 'koo 'mu -la -za ma, -amasroyi 'yaa pε -le 'ke -o -le.

¹⁰ Pε 'oo pε 'la 'bhe -o 'mi 'koo, 'yaa- pε -le 'bhe 'le; 'bhεε- pε 'oo pε 'la 'bhe -o 'bhi 'koo, 'mi a pε -le 'bhe 'le 'ezin-. 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε mu 'an pε 'tobholeya 'ε ye 'mi a pε -klanlane mu 'ε 'mu -la -yi.

¹¹ 'Mi -o zan gole 'drunyan 'lεε- 'yi, duη- 'woo- mu nu bole -a -yi. 'Mi -o ge 'zi 'bhi -la ba ye. 'N De -Waanbhaa' 'wen, 'e 'yrekpa -o ba 'yaa- -glooya' 'ε 'le, 'e -glooya' 'la □naa 'η ni. 'Kooko- -o kle do, 'bhii- 'bhi 'pegee 'mi -o do gone- 'la gbεen- bhe.

¹² 'Mi 'pegee 'woo- mu -yaa 'eke- zi 'waati 'la ba, 'mi 'yaa- 'η 'yrekpa- -o ba 'yaa- 'ε -glooya' 'le, 'e -glooya' 'la □naa 'mi ni bhe. 'Mi -o tagbian- 'bhεε- -o do 'kpo 'laa 'nilε- -o ba, 'ke yaa 'e go -o do 'la 'yaa- nu nilε -o ba 'bhe ba, 'kooko- 'bhi -Waanbhaa' 'yaa- 'Sewe 'yi jan 'ε 'leso-.

¹³ 'Duη- -zon, 'η 'yoo- ge 'zi 'e ba ye. 'N 'yoo- 'bhe -jan mu 'lεε- 'kpen 'pe zii' 'bhe gbεen- bhe, 'η 'yoo- -li 'drunyan 'yi bhla 'la ba, 'kooko- zrukpa' 'la 'bhe -o 'mi 'yi, 'bhe -gloon 'ε kle -o -yi, 'bhεε- 'bhe 'lepale kle.

¹⁴ 'N -wo -daanna 'yaa- -jan 'ε 'le, 'bhela- -zayile 'drunyan 'yi mu -o mafinyanwoa. -Amasroyi waa -o 'ke 'drunyan a pε 'le, 'bhii- 'mi 'laa -o 'ke 'drunyan 'lεε- -yaa' pε 'le gone- 'la gbεen-.

¹⁵ 'Naa -o -sromabo 'zi 'e ni doo 'yoo- 'kun 'bhεε- 'yoo- go 'drunyan 'lεε- 'yi, 'duη- 'η 'yoo- -sromabo 'zi 'e ni doo 'yee 'yrekpa- -o ba, 'bhεε- 'e -Setran' 'kan -o ma 'egboonle.

¹⁶ Waa -o 'ke 'drunyan 'lεε- -yaa' pε 'le, 'bhii- 'mi 'laa -o 'ke -yaa' pε 'le gone- 'la gbεen-.

¹⁷ -O 'kpen 'kpa 'edanma, 'bheε 'yoo- kle 'yaa mεε 'wen mu 'le 'yaa- wlan 'ε 'le. -Amasroyi 'yaa- -jan 'ε 'bhe -le 'ke wlan 'le.

¹⁸ 'E 'mi 'winbwa- 'drunyan 'yi gone- 'la gbεen-, 'mi -o winbo 'zi 'bhεε- gbεen- 'drunyan 'ε 'yi.

¹⁹ 'Mi 'η 'gbu 'kpa zii' 'edanma 'bhi do -kplen -a pε 'le 'woo- mu -zayi', 'kooko- 'woo- 'gbu kpa 'ezin- 'edanma, 'bhεε- -o kle 'wen 'yaa- pε wlan 'ε 'le.»

Zesu -o -a 'seriwo zii' mεε 'la zan mu nu -o 'kpale- -a -yi boolazi 'mu -a -za ma

²⁰ «'Naa -o 'η 'seriwo zii' 'te 'woo- do 'kpen ma; 'duη- 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'ezin- mεε 'la zan mu nu 'mu 'kpale- 'η 'yi -o wojan mu 'ε ma boolazi.

²¹ 'N 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'e ni, 'kooko- -o 'kpen 'kpale- kle do ma, 'bhii- 'bhi 'η De -Waanbhaa' 'pegee 'mi 'kpale- -o do ma gone- 'la gbεen-. 'Bhεε- 'kooko- 'woo- mu 'pegee 'o moo 'kpale- kle do ma, 'kooko- 'drunyan 'yi mu 'ε -woo kpa -a -yi 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

²² 'Mi 'duη-, 'e 'tobholeya 'la □naa 'mi ni, 'η 'bhεε- -gloon □naa -o ni, 'kooko- -o 'kpale- kle do ma, 'bhii- 'mi 'pegee 'bhi -o do gone- 'la gbεen-.

²³ 'Bhe 'yi -le doo: 'mi -o 'woo- mu 'yi, 'bhεε- 'bhi -o 'mi 'yi; 'bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -o nu klele do, 'ke -a -leyan' a ma. 'Ke 'bhe □kla, 'drunyan 'yi mu 'ε nu -a 'yaangole 'bhii- 'bhi -le 'mi winbwa-, 'bhe 'pegee -o -za so 'e ni 'bhii- 'mi -za so 'e ni gone- 'la gbεen- 'ezin- bhe.

²⁴ 'N De -Waanbhaa', 'bhi -le -o -naa 'mi ni. 'Bhεε- 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -yoo yre 'la □noo 'woo- 'pegee 'mi kle 'eke- 'yi 'bhεε- □noo 'ezin-. 'Ke 'bhe □kla -o nu 'η 'tobholeya 'ε 'yεε-, 'e 'tobholeya 'la □naa 'η ni bhe. -Amasroyi 'η -za -swa 'e ni 'ke 'yaa 'drunyan klele -li 'elwale ta -so.

²⁵ 'Ŋ De -Waanbhaa' -lɛdɔɔle, 'drun-yan 'yi mu laa 'e dɔle; 'mi 'duŋ- 'e -dwa; 'bhɛɛ- 'an -klanlanɛ mu 'lɛɛ- 'mu 'a 'yaandwa- 'bhii- 'bhi -le 'mi 'winbwa-.

²⁶ 'Mi 'a □kla 'bhɛɛ- -woo 'e -dwa, 'bhɛɛ- 'ŋ nu a klɛlɛ 'ezin- 'bhɛɛ- -woo 'e baan' dɔ, 'kooko- 'mi -za □swa 'e ni 'sɔniya -gloɔn 'la 'yi, 'bhɛ 'sɔniya -gloɔn 'ɛ klɛ -o -yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'mi 'gbu klɛ 'woo- mu 'gbu 'yi.»

ZESU DɛYRɛ 'PEGEE -A BWEYRɛ GALE BA ZERUZALEMU

18

Zesu 'kunyrɛ- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ

(Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Luki 22.47-53)

¹ Zesu 'yanle- -a 'seriwolele, 'ke 'yee- 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ -o gele- Sedrɔn tɔ -yrɛ gbɛ do 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- 'ke -o wlale- 'bhɛ □nɔɔ -yrigba' do 'yi.

² Zuda 'la 'yaa- nu -dawli' 'kpale- Zesu gbɛ ta, 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ -yrigba' 'ɛ dɔ 'ezin-. -Amasrɔyi Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- □kla 'eke- ba 'bhɛ yrɛ 'ɛ □nɔɔ 'waati 'ke ba.

³ Zesu 'pegee -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ 'yaa- 'bhɛ -yrigba' 'ɛ 'yi bhla 'la ba, 'ke Zuda 'nule. 'Srwase 'lɛdo- 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ke mu -yaa 'yee- Zuda zi. 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee Farizi mu 'ɛ 'mu -le 'woo- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ □kpaa -a zi. -Lanbha mu 'pegee -yani mu, 'bhɛɛ- gwledanpɛ mu -yaa -o 'kɔɔ.

⁴ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, -za 'oo -za 'la 'yaa- nu 'tenlɛ- Zesu ma, -a 'gbu 'yaa- 'bhɛ dɔ. 'Bhɛla- -yile 'ke -ya mabɛɛnle 'woo- mɛɛ mu 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Ka -o -dela -glin 'zi ɛɛ?»

⁵ -O pe a ni dɔɔ: «'Woo- Zesu 'la da Nazareti -wa 'ɛ ta 'bhɛ -la -glin 'zi.» Zesu pe 'ezin- -o ni dɔɔ: «'Mi -le 'kele-» 'Bhɛɛ- Zuda 'la 'yaa- -dawli' 'kpa zii' Zesu gbɛ ta 'bhɛ 'yaa- 'woo- mɛɛ mu 'ɛ 'plen-.

⁶ Zesu 'a 'pele- -o ni dɔɔ: «'Mi 'le 'kele-». 'Ke -o gele- -o -zanta', 'bhɛɛ- 'ke -o baale' 'trɛ ma.

⁷ 'Bhɛɛ- 'ke Zesu -o -lrɔkpa' gbɛ drɛɛwole dɔɔ: «'Ka -o -dela -glin 'zi ɛɛ?»

-O pe dɔɔ: «Zesu 'la da Nazareti -wa 'ɛ ta.»

⁸ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zesu 'a 'lɛkunle -o ni dɔɔ: «'Naa 'pele- gban 'ka ni dɔɔ 'mi -le 'kele- ɛɛ? 'Ke 'ka -o 'mi -la -glin 'zi, -kaa 'to 'ke 'ŋ zi mu 'lɛɛ- -o ge -o ba -lɛ ma.»

⁹ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, -e -jan 'la □woa 'elwale gban -sɔ 'bhɛ 'lɛswa□: -ya pia- dɔɔ: «'Ŋ De -Waanbhaa', 'e mɛɛ 'la zan mu □naa 'ŋ ni -o do 'kpɔ 'laa 'nilɛ- -o ba 'ŋ 'kɔɔ.»

¹⁰ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, -gɔkun' do 'la 'yaa- Simɔ Pieri 'kɔɔ, 'kee- 'bhɛ 'yrole 'bhɛ 'bhoo- 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'kee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ɛ 'bhɛ a yewonɛ 'ɛ gbɛ -yiɛ' ta 'trɔn kpukanle 'bhɛ -gɔkun' 'ɛ 'le. -O -yaa 'bhɛ yewonɛ 'ɛ sii Malikusi.

¹¹ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zesu pe Simɔ Pieri ni dɔɔ: «'Yaa- -gɔkun' 'ɛ 'wla -a -bhoo 'ɛ 'yi. 'Bhi 'kpee ma, 'ŋ De -Waanbhaa' -yrɛn pɛyan- do 'la □twa 'ŋ ni 'naa -a zi 'bhii- 'ŋ 'bhɛ 'mi ɛɛ?»

-O -ja Zesu 'le 'sraka 'lena -kunlii gbilaan Anasi 'ɛ ba

¹² 'Woo- -srwase' 'lɛdo- 'ɛ 'pegee -o -lɛɛ mɛɛ gbilaan 'ɛ, 'bhɛɛ- 'fɛ gooba mu 'la Zuufu mu 'ɛ -woo -kpaa 'yee- Zuda zi -srwase' mu 'ɛ ba, 'mu Zesu □kwan, 'bhɛɛ- 'ke -wa gbɛtabɔle 'ke bhɛ mu 'le.

¹³ 'Bhɛ bla, 'ke -o gele- 'kele- Anasi ba 'pe. 'Yee- Anasi-yaa 'ke Kaifu boogwlen 'le. Kaifu -le -yaa 'ke 'sraka 'lena mu 'ɛ -waa' -kunlii gbilaan 'ɛ 'le 'bhɛ lɛɛ 'ɛ 'le.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'yee- Kaifu -le Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'liala- dɔɔ: «'Ke mɛɛ do 'kpɔ -gaa -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛ mabhaa laa bhɔ -kɔɔa' mɛɛ mu 'ɛ 'kpen gale ta ɛɛ?»

Simɔ Pieri 'e 'lɛmadɔ 'zi 'egloɔle dɔɔ yaa Zesu dɔ

(Matie 26.69-70; Maki 14.66-68; Luki 22.55-57)

¹⁵ Simɔ Pieri 'pegee Zesu a -klanlanɛ 'ɛ 'bhɛɛke do -yaa zan -o -zanta'. 'Sraka 'lena mu 'ɛ -waa' -kunlii gbilaan 'ɛ 'yaa- Zesu a -klanlanɛ 'bhɛɛke do 'ɛ dɔ. 'Bhɛla- -yile, Zesu 'wla bhla 'ɛ zi 'yee- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ɛ -yaa' -gbenj 'ɛ 'yi, 'ke 'yee- -klanlanɛ 'ɛ wlale- 'bhɛ zi.

¹⁶ 'Duŋ- 'yee- Simɔ Pieri 'laa wlalɛ- 'yee- -gbenj 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e □bwa 'pɛɛlii- -gbenj 'lii 'ɛ -din. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'sraka 'lena mu 'ɛ -waa' -kunlii gbilaan 'ɛ 'yaa- Zesu

a -klanlanε 'bhεεke do 'la dɔ, 'ke 'bhε 'pwεle, 'bhεε- 'ke 'bhε -janwole -gbenj 'ε 'liigooba le 'ε ni, 'bhεε- 'ke 'bhε 'yee- Pierei 'wlale -gbenj 'ε 'kpee 'tε.

17 'Bhεε- Pierei 'wla bhla 'ε zi, 'ke -gbenj 'ε 'lii gooba le 'ε 'bhε 'a 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'laa -o 'ke 'yee- mεε 'la bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε do 'le εε?» Pierei pe -a ni dɔɔ: «'Ɔn ɔn, 'mi 'laa -o 'ke 'bhε 'le 'dε!»

18 'Bhε 'yi 'tε, -niinii' 'la 'yaa- kle zi bhe, 'ke 'fε 'ε □la yewonε mu 'ε 'pegee 'fε 'ε gooba mu 'ε -o 'tε do -lεkunle -o magaza 'yi 'bhε ma. 'Bhεε- 'yee- Pierei □nwa -a magale 'bhε 'tε 'ε ma 'ezin-.

'Sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'ε -yoo Zesu 'lrɔkpa zii'

(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Luki 22.66-71)

19 'Sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'ε -e Zesu 'lrɔkpa- 'bhε a -klanlanε mu 'ε 'pegee 'bhε a mεε daangbeya 'ε ma.

20 'Bhεε- Zesu 'a 'lεkwan- -a ni dɔɔ: «'Mi -janwoa mεε mu 'ε 'kpen 'yε ma kpataakpa. 'Nj 'yaa- mεε mu 'ε daan 'tanjii Zuufu mu 'ε -waa' daanfε' mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, Zuufu mu 'ε 'kpen 'yaa- -o -lεkpa' eke- ta 'bhε mu -la nɔɔ-; 'naa -jan 'kedo- 'kpo wole gaanyi'.

21 -Mele -kla 'bhεε- 'yoo- 'η 'lrɔkpa zii' εε? Mεε 'la zan mu 'η 'wojan- mu 'ε □maa, 'mu -lrɔkpa' doo. 'Mi -jan mu 'la □woa, -o 'gbu 'mu dɔ.»

22 Zesu 'bhε -jan 'ε 'wole- 'tε, -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε gooba mu 'ε do 'la dulale -yaa 'yee- Zesu -din, 'ke 'bhε 'a 'trɔn 'wiile, 'bhεε- 'ke 'bhε 'pele- 'a ni dɔɔ: «-Jan 'lεkungbeya 'ε -gloɔn 'ε -dele -gee' sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan 'ε ni εε?»

23 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'η -jan 'yɔɔ- -woa 'kela 'le 'bhε zɔn 'η ni doo; 'duj- 'η -jan 'la □woa 'saanibhe, 'ke 'bhε 'laa -o 'ke -jan 'yɔɔ- 'le, -mela ma 'bhεε- 'yoo- 'η zɔn 'zi εε?»

24 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Anasi Zesu gbetabole 'tole, 'bhεε- 'kee- gele- Zesu 'le 'sraka 'lena mu a -kunlii gbilaan Kaifu ba.

Simɔ Pierei -o 'e -lεmado 'zi 'egloole Zesu ma gaan ple mi yi

(Matie 26.71-75; Maki 14.69-72; Luki 22.58-62)

25 'Bhε 'waati 'ε ba, Simɔ Pierei -yaa -a maga 'zi -li 'tε 'ε ma. 'Bhε klele 'tε, 'ke -wa -lrɔkpale dɔɔ: «'Bhi 'laa -o 'ke 'yee- mεε 'la bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε do 'le εε?» 'Duj- Pierei pe -o ni dɔɔ: «'Ɔn ɔn, 'naa -o 'ke 'bhε 'le.»

26 'Yee- Pierei 'gwlaan- 'la 'trɔn kpukaan, 'bhε dε -nε do -yaa 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan 'ε 'bhε a yewonε mu 'ε do 'le. 'Bhε yewonε 'ε Pierei 'lrɔkpa- dɔɔ: «'Mi 'laa 'ka 'pegee 'yee- mεε 'lεε- 'yele- 'eke- 'zi -yrigba' 'ε 'yi εε?»

27 'Duj- Pierei 'a 'lεmado gbε drεεwoa- 'egloole dɔɔ yaa Zesu dɔ. 'Bhε klele 'tε, 'ke maagwlen -wele' 'bhε 'waati do 'kpo 'ε ba.

Mεε mu 'ε -ja Zesu 'le Pilati ba

(Matie 27.1-2; 27.11-14; Maki 15.1-5; Luki 23.1-5)

28 'Bhε blaen, 'ke -o Zesu gole- Kaifu ba, 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- *Romε mu a -janmatii Pilati ba zɔwan 'tutu 'ε zi. 'Duj- Zuufu -kunlii mu 'ε waa wlale Pilati a 'fε -gbεnε 'ε □la; 'kooko- -o bo 'wenj, 'bhεε- -o sɔ 'woo- Zuufu mu 'ε -waa' Paki 'feti 'ε ta pe 'ε 'bhlele.

29 'Bhela- -zayile, -janmatii Pilati 'gbu 'pwela- -a ba 'fε 'ε □la, 'bhεε- -e □nwa -o -lεpale 'pεεlii-. 'Bhεε- 'ke -yoo -lrɔkpale dɔɔ: «'Ka -o -la 'zi 'yee- mεε 'lεε- ta win 'ε -dela ma εε?»

30 'Bhε klele 'tε, 'ke -wa zikpale Pilati ni dɔɔ: «'Ke mεε 'lεε- yaa klele bi -za 'yɔɔ- kle mi 'le, 'waa -yaa nu nule -a -lenale 'ε ni.»

31 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Pilati 'a 'pele -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'a 'kun, 'bhεε- 'ka ge -a 'kitikanle 'bhii- 'kaa kle gɔnε- 'la gbεen- 'kaa- 'tonj mu 'ε ta.» 'Bhε klele 'tε, 'ke Zuufu mu 'ε -wa zikpale Pilati ni 'ezin- dɔɔ: «Romε mu a 'tonj mu 'ε ta, 'bhε 'senj 'laa -o 'o ni 'ke -o mεε dε.»

32 'Bhεε- klegbeya 'ε 'yi, Zesu 'yaa- nu gale gɔnε- 'la gbεen- -e 'bhε 'lεεjanlawoa 'elwale -sɔ, 'bhε 'leswa□ 'bhεε- gbεen- bhe. (-Amasroyi Zuufu mu 'sinii ta za 'ε ma waa -yaa mεε dε -yrigbεεle do ta, 'duj-

Rome mu 'e 'mu -le -yaa -za 'yoo- kle mu de 'bhe gbɛɛn-.)

³³ Pilati □wlaa 'ezin- -yaa' 'fɛ -gbɛɛnɛ 'ɛ □la, 'kee- Zesu 'siile, 'bhe- 'kee- 'bhe 'lɔkpale dɔɔ: «'Bhi -le 'ke Zuufu mu a -bhleŋgbe 'le ɛɛ?»

³⁴ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'a zikpale -a ni dɔɔ: «'E 'gbu -le 'bhe -jan 'ɛ -dwa 'e 'kpee taa- mɛɛ -bhɛɛke' mu -le 'bhe □kpa 'e 'lii 'mi ba zayi' ɛɛ?»

³⁵ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Pilati 'bhe zikpale Zesu ni dɔɔ: «'Mi -o 'ke Zuufu mi 'le ɛɛ? 'Yaa- mɛɛ mu 'ɛ 'pegee 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ -woo 'e 'lenaa- 'ɛ ni, 'e -mɛ pɛ za 'gbu -la -kla ɛɛ?»

³⁶ Zesu 'bhe 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «'An pɛ -bhleŋgbeya 'ɛ -yaa -o 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe 'yi. 'Kee- 'kpa bi 'mi a pɛ -bhleŋgbeya 'ɛ -yoo 'drunyan 'lɛɛ- 'bhe 'yi, 'mi a pɛ mɛɛ mu 'ɛ 'yaa- nu 'ɛ ta gwledanɛ, 'kooko- waa sɔ 'ɛ 'lenale Zuufu mu 'ɛ ni. 'Dun- 'an pɛ -bhleŋgbeya 'ɛ yaa -o 'trɛ 'lɛɛ- 'bhe ta -gɛ.»

³⁷ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Bhe bhla 'ɛ ba, 'yoo- 'ke -bhleŋgbe 'le ɛɛ?» Zesu 'bhe zikpa- -a ni dɔɔ: «'E 'gbu 'yela- pɛ 'zi bhe dɔɔ: <'ɛ 'yoo- 'ke -bhleŋgbe 'le>. -Woo' 'ɛ □yaa 'bhe- ma, 'bhe- 'ɛ □nwa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi 'bhe- ma, 'kooko- 'ɛ 'srɛya- kle wlan 'ɛ ba zayi'. 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -o 'ke wlan a pɛ 'le, 'bhe zan 'e 'trɔnkpa 'ɛ 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bhe □la.»

³⁸ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'lɔkpale dɔɔ: «-Mele ke wlan 'le ɛɛ?»

Zuufu mu 'ɛ pɛ 'kaa -o Zesu de

(Matie 27.15-31; Maki 15.6-20; Luki 23.13-25)

-E yanle- 'bhe -jan 'ɛ 'wolele, 'kee- 'pwele -yaa' 'fɛ 'ɛ □la, 'bhe- 'kee- gele- Zuufu mu 'ɛ ba -yɛ ta. 'Bhe- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Naa -za 'yoo- do 'kpɔ 'yele- mɛɛ 'lɛɛ- zi 'ke 'bhe kle -a de win 'le.

³⁹ 'Dun- 'kaa- 'sinii ta za 'ɛ ma, lɛɛ 'oo lɛɛ, 'kaa- Paki 'fɛti 'ɛ ta, 'mi ploodawo -kaso 'yi mi do ma 'ka ni, 'ka -o -a zi 'bhii- 'ɛ 'ploo- Zuufu mu 'ɛ -waa' -bhleŋgbe 'ɛ ma ɛɛ?»

⁴⁰ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o 'pɛɛn gbe drɛɛwole 'ezin- 'ke -wa pɛ dɔɔ: «'On on, 'yaa 'ploodɛ- -a ma! 'Ploo- Barabasi -la

ma!» 'Bhe- 'dun- Barabasi -yaa 'ke mɛɛ de mi do -la -le.

19

-O Zesu deza -kpan -balaa' 'a ta

¹ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'pele dɔɔ -o Zesu 'kun 'bhe- -wa zita zɔn 'ke gbanbhle 'le.

² -Srɛwase' mu 'ɛ -o zungble do □taan 'ke lɛɛ mu 'le, 'bhe- -o 'bhe -dwa Zesu 'wiin- 'bhii- -bhleŋgbe ngblo ma 'faa do gbɛɛn- 'Bhe- 'ke -o dunɛ- 'tɛn gbɔɔn do 'klale -a ta.

³ 'Bhe blaɛn, 'ke -woo -mabɛɛnle 'a -din, 'ke -wa pele- -a ni dɔɔ: «Zuufu mu a -bhleŋgbe, bhaa 'e bo 'e 'yɛ ma! Zuufu mu a -Bhleŋgbe, bhaa 'e bo 'e 'yɛ ma!» 'Bhe- -o -yaa -a 'trɔnwii zii'.

⁴ 'Bhe blaɛn, Pilati 'pwe gbe drɛɛwoa- 'ezin- 'pɛlii-, 'ke -ya pele- -zamaa' 'ɛ ni dɔɔ: «-Ka 'ka 'yɛkpa -gɛ doo, 'ɛ nu nule 'kele- 'ka ni 'pɛlii- -gɛ, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'naa -za 'yoo 'kedo- 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke 'bhe kle -a de win 'le.»

⁵ Zesu 'pwela- 'tɛ 'pɛlii-, lɛɛ zungble do -yaa -a ngblo ma, 'bhe 'pegee -bhleŋgbe ta dunɛ- 'tɛn gbɔɔn do -yaa -a ta. 'Bhe- 'ke Pilati 'a 'pele mɛɛ mu 'ɛ ni 'tɛ dɔɔ: «'Kaa- mɛɛ 'ɛ 'yele- -gɛ!»

⁶ 'Dun- 'sraka 'lena -kunlii mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' gba 'fɛ -Gbɛɛ 'ɛ gooba mu 'ɛ -o Zesu 'yele-, 'ke -o 'pɛɛnle 'ke -wa pɛ dɔɔ: «-A gbaan -yriɛɛle do ta, 'bhe- -e ga! -A gbaan -yriɛɛle do ta, 'bhe- -e ga!» 'Bhe- Pilati pɛ -o ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu 'a 'kun, 'bhe- 'ka ge a gbaanle -yriɛɛle do ta, -amasɔyi, wlan 'ɛ ni, 'mi 'naa -za 'yoo- do 'kpɔ 'yele- -a zi 'ke kle -a de win 'le.»

⁷ 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zuufu -kunlii mu 'ɛ -wa zikpale Pilati ni 'ezin- dɔɔ: «'Ton do -o 'o 'kɔɔ, 'bhe 'ton 'ɛ ta, -yoo 'ke de pɛ 'le, -amasɔyi -ya -pia -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le.»

⁸ Pilati 'bhe -jan 'ɛ 'male-, 'ke -gblaan baan' 'klale -a -yi.

⁹ -E wla gbe drɛɛwole -yaa' 'fɛ 'ɛ □la, 'bhe- 'kee- Zesu 'lɔkpale 'ezin- dɔɔ: «'Bhi da 'naa- -a ma ɛɛ?» 'Dun- Zesu 'laa 'bhe -jan 'ɛ 'lɛkunle -a ni.

¹⁰ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'ke Pilati 'a 'pele Zesu ni dɔɔ: «'Yaa -o -wele' 'mi ni ɛɛ? 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'bhe 'sej -o 'ɛ ni 'ke 'ɛ ploo

'e ma, 'bhεε- 'bhe 'senj -o 'η ni 'ezin- 'ke 'an kle 'bhεε- -woo 'e gbaan -yrigbεεle 'ε ta εε?»

11 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'bhe zikpale -a ni dɔɔ: «'Bhe 'senj do 'kpɔ 'laa -yaa nu 'solε- klele- 'e ni, 'ke yaa 'e go 'kela laanima -Waanbhaa' 'bhe □naa 'e ni 'bhe ba. 'Bhela- -zayile mεε 'la zan 'η □kwan, 'bhεε- 'ke 'bhe □nwa 'η 'lenalε 'e ni, 'bhe zan a -za 'yɔɔ- 'ε gbilaan 'yiya- 'ke 'bhe kan 'yaa- pε 'ε ta.»

12 Pilati 'bhe -jan 'ε 'male 'te, -e -yaa 'plooyrε- -glin 'zi Zesu ma. 'Duη- Zuufu mu 'ε dɔle 'pεenle- ma 'ke -wa pele- dɔɔ: «'Kee 'ploola- mεε 'lεε- ma, 'yaa -o 'ke -bhleŋgbe -gbenε Sezaa 'bhεgwlen- 'le. -Amasroyi 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'a 'gbu kle 'zi 'ke -bhleŋgbe 'le 'bhe zan 'ε kle -bhleŋgbe -gbenε Sezaa -soonni' -la -le.»

13 Pilati 'bhe -jan 'ε 'male- 'te, 'ke -ya pele- mεε mu 'ε ni 'kaa -o ge Zesu 'le 'pεelii-; 'bhεε- 'ke 'yee- Pilati 'gbu gele-yaalε yrε 'la -o -yaa 'bhe sii Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: «Gabata». 'Bhe 'yi -le 'kitikan mi 'ε 'yaakpe-.

14 'Bhe □kla Zuufu mu a Paki 'feti 'ε 'lεkpa yi 'ε ma, -yrekpaa' 'waati 'ε ba. Pilati pe Zuufu mu 'ε ni dɔɔ: «'Kaa- -bhleŋgbe 'ε 'yele- -gε!»

15 'Bhe klele 'te, 'ke -o 'pεenle dɔɔ: «-Yoo 'ke dε pε 'le! -Yoo 'ke dε pε 'le! -A gbaan -yrigbεεle 'ε ta!» Pilati pe -o ni dɔɔ: «'Kaa- zi 'bhii- 'η 'kaa- -bhleŋgbe 'ε gbaan -yrigbεεle ta εε?» 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa zikpaa- -a ni dɔɔ: «'Waa- -bhleŋgbe 'bhεεke 'laa -o -bhleŋgbe -gbenε Sezaa blaana.»

16 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati Zesu 'kpale -o 'kɔɔ, 'kooko- -srwase' mu 'ε ge -a gbaan -yrigbεεle 'ε ta. 'Bhεε- -o Zesu □kwan, 'bhεε- -o -ja -a gbaan yrε nɔɔ- -yrigbεεle 'ε ta.

*Zesu gbaanyrε -yrigbεεle do ta
(Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Luki 23.26-43)*

17 -o -yaa nu Zesu 'gbu gbaanle -yrigbεεle 'la ta, -o 'bhe 'kwe 'ε -dwa -a 'gbu 'wiinj-. 'Bhεε- -e -gwa Zeruzalemu -wa 'ε 'kpee 'bhe 'le, 'kee- gele- yrε 'la -o -yaa 'bhe sii: «Mεε ηgblo bhεlε' yrε» 'bhe

□nɔɔ, -o 'bhe sii 'ezin- Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: «Goligota»

18 -o bhɔle 'bhe yrε 'ε □nɔɔ, 'ke -srwase' mu 'ε -o Zesu gbaanle- -yrigbεεle 'ε ta. 'Bhεε- -o mεε -bhεεke' ple -gbaanna -yrigbεεle ple ta -a -din 'ezin-: -a do -yaa -a gbε -yie' ta, 'bhεε- -a -vindo' 'ε 'yaa- -a gbε -koo ta, 'bhεε- 'yee- Zesu 'gbu 'yaa- -o plen-.

19 Pilati pe -o 'sεwε do yɔɔnde -yripeens do ta, 'bhεε- -o 'bhe gbaan Zesu trala -yrigbεεle 'ε ta. -O -za 'la 'bhe yɔɔndia- 'bhe -le -gε:

«Nazarēti Mi Zesu, Zuufu mu a
Bhleŋgbe.»

20 Zuufu mu -bebe 'bhe -yripeens 'ε ta 'sεwε 'ε tapia-, -amasroyi -o Zesu -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta yrε 'la □nɔɔ, 'bhe 'yaa- Zeruzalemu -wa 'ε -din. -O 'yee- 'sεwε 'ε yɔɔndia- wli yaga -la -yi: Ebre wli, 'bhεε- Laten wli, 'bhe 'pegee Grēki wli.

21 'Bhe 'yi 'te, 'ke Zuufu mu a *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -wa pele- Pilati ni dɔɔ: «'Yaa yɔɔnde 'tolε- 'te dɔɔ: «Zuufu mu a -bhleŋgbe». -A yɔɔnde dɔɔ: «Mεε 'lεε- -ya -pia dɔɔ: 'Mi -le 'ke Zuufu mu a -bhleŋgbe 'ε 'le.»

22 'Bhe klele 'te, 'ke Pilati 'a 'lεkunle -o ni dɔɔ: «'Ŋ 'kela 'bhe yɔɔndia- gban 'bhe -le nu bole.»

23 -Srwasε' mu 'ε -o yanle Zesu gbaanlele -yrigbεεle 'ε ta, 'ke -wa tapε mu 'ε 'sile, 'bhεε- 'ke -woo -yicienle 'eke- ma -lε yizie: -srwase' mu 'ε 'kpen dɔ -yaa -lε do do. -Wa ta dunε- gbɔɔn 'ε □sia 'ezin-; 'Bhe dunε- 'ε 'srale- -yaa 'ke sɔ -laa do -la -le 'kee- da laanima, 'kee- nu 'tenle- 'traa.

24 'Woo- -srwase' mu 'ε -o pe 'eke- ni dɔɔ: «-Kɔɔ' 'laa 'yee- dunε- gbɔɔn 'lεε- 'peedεε, 'duη- -kɔɔ' 'tete dɔ -a ta, 'bhεε- 'ke mεε la zan 'a □sia -e bo 'bhεε- zan ni.» 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, -jan 'la yɔɔnde -yaa -Waanbhaa' 'sεwε 'ε 'yi, 'bhe 'la -lεswa□, 'bhe -jan 'ε 'yaa- dɔɔ:

«-Woo 'η tapε mu 'ε 'yicienna 'eke- ma.

'Bhεε- -o 'tete -dwa 'η ta dunε- gbɔɔn 'ε ta.» -Srwasε' mu 'ε -o -za 'la □kla 'bhe -le bhe.

25 Le mu 'la dulale -yaa -o Zesu -gbaanna -yrigbεεle 'la ta 'bhe -din, 'mu -yaa -a nεε Mari 'pegee 'bhe nεenε- le,

'bhεε- Klopasi 'na Mari, 'bhε 'pegee Magi-dala -wa la Mari.

²⁶ Zesu 'a nεε □ya, 'bhεε- -yaa' *-klanlanε 'la -za -yaa sɔ -a ni, -e 'bhε dulale □ya -a nεε -din. 'Bhεla- -yile 'ke -ya pele- -a nεε ni dɔɔ: «'N nεε, 'e gbe -le -gε.»

²⁷ 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- yaa -klanlanε 'ε ni dɔɔ: «'E nεε -le -gε.» -A 'san 'bhε yi 'ε ma, 'bhε -klanlanε 'ε Zesu nεε -kwan 'elrele, 'bhεε- -ya □kpa -yaa' 'fa -la mu 'ε ba.

Zesu gagbeyā

(Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Luki 23.44-49)

²⁸ 'Bhε blaen, Zesu 'gbu 'a 'yaangole 'bhii- -za 'ε 'kpen 'lesole -yaan gban, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Yi 'mi -lɔ -o 'η dε 'zi». -E 'bhε □pia win 'la ma 'kooko- -Waanbhaa' 'Sewe 'ε 'yi jan 'ε 'lesɔ-.

²⁹ 'Bhε klele 'tε, gbɔ do dulale -yaa 'bhε yre 'ε □nɔɔ. 'Bhε 'pale- -yaa 'ke -drɔɔ 'tɔnle- do 'le. -Srwase' mu 'ε -o -gblanluu' -fɔlu' 'fɔlu do □wlaa 'bhε -drɔɔ yue 'tɔnle 'ε ba. 'Ke -o 'bhε -gblanluu' 'ε 'yrele togo do yin 'lii, 'bhεε- 'ke -o 'bhε 'kpale Zesu 'lii 'ε -din.

³⁰ Zesu 'bhε -drɔɔ yue 'tɔnle- 'ε danle -a nre ma, 'ke -ya pele- dɔɔ: «-Za 'kpen 'leswa□!» 'Bhε klele 'tε, -ya ngblo zinale, 'ke -a nii- 'ε gole- -a -yi.

-Srwase' mi do Zesu gbaa 'ε □pwan -a 'sien 'yi 'ke -di 'le

³¹ 'Bhε yi 'ε 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'ε 'lekpa yi 'ε 'le. 'Bhεε- Zuufu -kunlii mu 'ε waa -yaa zi 'bhii- mεε mu 'la gbaanle -o -yrigbεεle mu 'ε ta, -yitre' yi 'ε 'bhɔ 'mu ma -yrigbεεle mu 'ε ta. -Amasɔyi, 'bhε 'taaleɣyi -yitre' yi 'ε 'yaa- -yitre' yi -gbenε 'le. 'Bhεla -zayile -yrekpa' do 'la 'yaa- -a -lεε bhe, Zuufu mu a *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε -ja 'tenle- Pilati ma, 'bhεε- -o -sromabwa 'bhε ni dɔɔ 'bhε 'a 'to 'bhεε- -o ge mεε 'la zan mu gbaanle -yaa -yrigbεεle mu 'ε ta 'mu gaan mu 'ε 'cien, 'kooko- 'mu ga blaale, 'bhεε- -o 'mu -gbaa mu 'ε go -yrigbεεle mu 'ε ta.

³² 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -o nule-, 'bhεε- -o mεε ple 'la 'pegee Zesu -gbaanna 'eke- zi -yrigbεεle mu 'ε ta, -o

'bhε do gaan mu 'ε 'cienna-, 'bhεε- -wa ple mi 'ε 'bhε gaan mu 'ε 'cienna- 'ezin.

³³ -O bhɔle Zesu ta, 'ke -wa yele- 'bhii- -e -gaa gban; 'bhεla- -zayile waa gaan mu 'ε 'cienle-.

³⁴ 'Duŋ- -srwase' mu 'ε do Zesu gbaa 'ε □pwan -a 'sien 'yi 'ke -dibhε' do 'le. 'Bhεε- 'ke -yi 'pegee yien 'pwεle 'bhε yre 'ε □nɔɔ blaale-.

³⁵ Mεε 'la zan -o -za mu 'lεε- klegbeya 'ε 'yikla zii' 'ka 'kɔɔ, -yoo kleyre □ya kpataakpa. 'Bhεε- -yoo -jan 'la 'wo zii' bhe 'bhε -o 'ke wlan 'le. -A 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yaa' 'srɛya- klele 'ε 'bhε -o 'ke wlan kpataakpa 'le. -E 'bhε -za mu 'ε klegbeya 'ε □pia, 'kooko- 'ka mu 'ka kpa -yaa' 'srɛya- klele 'ε 'yi 'ezin.

³⁶ Wlan 'ε ni, bhε -za mu 'lεε- □kla, 'kooko- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi -jangɔ' do 'lεε- 'bhε 'lesɔ-; 'bhε -jan 'ε 'yaa- dɔɔ: «Waa nu -a bhεle' mu 'ε do 'kpɔ 'cienle-.»

³⁷ 'Bhεε- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε gɔn do zi 'ezin- dɔɔ: «-O mεε 'la zan -pwan -a 'sien 'yi, -o nu -o -yrekpale 'bhε zan ta.»

Zesu gbaa binyre

(Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Luki 23.50-56)

³⁸ 'Bhε blaen, Zozefu 'la 'yaa- da Arimate -wa 'ε ta, 'bhε □nwa -sromabɔle Pilati ni dɔɔ 'bhε 'a 'to 'bhεε- -e Zesu gbaa 'ε go -yrigbεεle 'ε ta. 'Yee- Zozefu 'duŋ- -yaa 'ke Zesu a -klanlanε mu 'ε do 'le gaanyi', -amasɔyi -e -yaa -gblaan Zuufu -kunlii mu 'ε 'yre 'lεε. Pilati -dwa 'bhε □la. -Ayile 'ke 'yee- Zozefu 'nule Zesu gbaa 'ε 'silε-, 'bhεε- 'kee- gele- 'kele-.

³⁹ 'Bhεε- Nikodemu 'la □nwa Zesu ba 'elwale -sɔ -bi do zi, 'bhε □nwa 'ezin- 'kpale- Zozefu ba. 'Bhε □nwa 'ke 'kilo mia do bhε vu -lasiklɔɔ -gblen 'nrāle- ple -yizaale 'le 'eke- ba: miri 'pegee aloesi.

⁴⁰ -O mεε ple Zesu gbaa 'ε □sia, 'bhεε- -o sɔgbε 'pu 'penpen mu -yrela -a gbaa 'ε ma, 'bhε 'pegee -o -yrɔn -gblen 'nrāle- □klaa 'a ta, 'bhii- Zuufu mu gbaa bin gɔnε- 'la gbεen- bhe.

⁴¹ -O Zesu -gbaanna -yrigbεεle 'ε ta yre 'la □nɔɔ, -yri gba do -yaa 'bhε yre 'ε □nɔɔ. 'Bhεε- mεε bu -gluu dɔɔ do -yaa 'bhε -yri

gba 'ε □la, 'bhεε- -waa mεε gbaa -bhεεke' do 'kpo binle -lido' 'bhe 'yi.

⁴² 'Bhe yi 'ε 'yaa- Zuufu mu a Paki 'feti 'ε 'lekpa yi 'la 'le bhe, 'bhεε- -o mεε bu -gluu 'la □ya, 'bhe 'yaa- Zesu gbaanle -yaa -yrigbεεle 'la ta yre 'la □nɔɔ 'bhe -din. 'Bhεε- 'yee- Zozefu 'pegee Nikodemu Zesu gbaa 'ε □bian 'bhe bu -gluu 'ε 'yi blaale-.

20

Zesu Krisi -bwela gale ba

(Matie 28.1-8; Maki 16.1-8; Luki 24.1-12)

¹ 'Kangɔple 'ε ma zrwan 'tutu 'ε zi, yrema -yaa 'bunbun 'waati 'la ba -li, 'ke Magidala -wa la Mari 'e 'wlenle-, 'bhεε- 'kee- gele- Zesu bu 'ε ta. -O bu -gluu 'ε 'liitaan- vle -kpuɔ 'la 'le, -e 'bhe gole □ya bu -gluu 'ε 'lii.

² 'Bhe klele 'tε, 'kee- blasanle, 'kee- gele- 'tenle- Simɔ Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa sɔ 'yee- Zesu 'gbu ni 'bhe mu ma, 'bhεε- -e pe -o ni dɔɔ: «-O Mεεzan gbaa 'ε -gwa -a bu -gluu 'ε 'yi, 'bhεε- -wa -kpaayre 'la □nɔɔ 'waa 'bhe yre 'ε dɔ.»

³ 'Bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, Simɔ Pieri 'pegee Zesu a -klanlanε 'bhεεke do 'ε -o 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke -o 'pwele, 'bhεε- 'ke -o gele- bu -gluu 'ε ta.

⁴ -O mεε ple -yaa blasan- 'zi 'eke- zi; 'dun- Zesu a -klanlanε -bhεεke' do 'ε 'bhe blasaan- blaale- 'ke 'bhe kan Pieri ta. 'Bhela -zayile 'bhe □wlaa bu 'ε ta Pieri 'lεε.

⁵ -E -kulaa, 'ke -ya -yrekpale bu -gluu 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- Zesu gbaa 'ε ma sɔgbe 'pu 'penpen mu 'ε 'kpaale- 'yele- 'tre ma. 'Dun- 'yee- 'gbu 'laa wlale bu -gluu 'ε zi.

⁶ 'Bhe blaani 'waati sa 'kanle-, 'ke Simɔ Pieri 'nule; 'ke 'bhe 'wlale bu -gluu 'ε zi. 'Bhεε- 'ke 'bhe sɔgbe 'pu 'penpen mu 'ε klaale yele- 'tre ma.

⁷ 'Bhεε- -o sɔ 'la 'yrela- Zesu ngblo ma Pieri 'bhe □ya 'ezin-; 'bhe sɔ 'ε 'bhe 'laa -yaa sɔgbe -vin 'ε ba, 'dun- 'bhe gbekpale -yaa 'eke- 'yi 'edanma.

⁸ 'Bhe 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε 'la □bhwa 'elwale bu 'ε ta, 'ke 'bhe 'wlale bu -gluu 'ε zi 'tε. 'Bhe Zesu ma sɔgbe mu 'ε 'klaale- 'la □ya 'bhe □nɔɔ, 'ke 'bhe 'e 'kpale -a -yi 'bhii- -e -bwela kpataakpa gale ba.

⁹ -Amasroyi, -jan 'la yɔɔnde le -yaa -Waanbhaa' a 'Sewe 'yi dɔɔ -a -ledulale -yaa dɔɔ Zesu nu bwele gale ba, -yaa' -klanlanε mu 'ε waa 'bhe -jan 'ε 'yimale -li -bi.

¹⁰ 'Bhe blaani, 'ke 'yee- Zesu a -klanlanε ple 'ε -o nule- -o -zanta' -o ba -le ma.

Zesu 'pwela- Magidala Mari ba

(Matie 28.9-10; Maki 16.9-11)

¹¹ 'Bhεε- 'dun-, 'bhe 'waati 'ε ba, Mari dulale -yaa 'pεeli- Zesu bu 'ε -din, 'bhεε- 'kee- wisi. -E -yaa wisi zii' bhla 'la ba, 'ke -ya makulale, 'bhεε- 'kee- bu -gluu 'ε 'yiglinle.

¹² 'Bhe □nɔɔ bhe, 'kee- -mleke' ple yaale yele- Zesu gbaa 'ε 'kpaale- -yaa yre 'la □nɔɔ 'bhe □nɔɔ. Dun- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bhεε- -a do yaale -yaa Zesu ngblo 'ε 'kpaale- -yaa yre 'la □nɔɔ 'bhe □nɔɔ. 'Bhεε- -a -vindo' 'ε 'yaa- Zesu gaan mu 'ε 'kpaayre- 'ε □nɔɔ.

¹³ 'Bhe klele 'tε, 'ke -mleke' mu 'ε -o 'yee- Mari 'lrokpale dɔɔ: «'Ee le! -Mele -kla 'bhεε- 'yoo- wisi' zii' εε?» Mari 'a 'lekwan- -o ni dɔɔ: «-Woo 'η Zaan gbaa 'ε □sia, 'bhεε- -wa -kpaayre 'la □nɔɔ 'naa 'bhe dɔ.»

¹⁴ -E yanle 'bhe -jan 'ε 'wolele, -ya -yrekpale -a -zanta', 'kee- Zesu dulale yele-, 'dun- yaa 'yaangole 'bhii- Zesu -le -yaa 'kele-.

¹⁵ 'Bhe klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'Ee Le, -mele -kla 'bhεε- 'yoo- wisi' zii' εε? 'Yoo- -dela -glin 'zi εε?» 'Yee- Mari 'kpee ma -yri gbazan 'ε 'bhe -le -yaa 'kele-, 'bhela- -zayile -ya □pia -a ni dɔɔ: «'N 'yoo- Zesu gbaa 'ε 'bhεε- -glin 'zi. 'Ke 'bhi -le 'a □sia, -a pe 'η ni, 'bhεε- 'ya □kpaayre 'la □nɔɔ, 'bhεε- 'η ge -a 'silε-»

¹⁶ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mari!» Mari 'e 'yrekpale -a -zanta', 'ke -ya pele- Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: «'Rabuni!» ('Bhe 'yi -le dɔɔ: «'O Daan mi.»)

¹⁷ Zesu pe a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa 'yanle- 'η ma, -amasroyi 'naa gele -li laanima 'η De -Waanbhaa' ba. 'Bhi 'dun- ge -a pe 'η neεne- mu 'ε ni dɔɔ 'η ge 'zi laanima 'η De -Waanbhaa' 'la -yoo 'ka De 'le 'ezin- bhe 'bhe ba; 'bhe 'pegee 'mi 'a -Waanbhaa' 'la

-yoo 'kaa- -Waanbhaa' 'le 'ezin- bhe 'bhe ba.»

¹⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Magidala -wa la Mari gele- -a pele Zesu a -klanlanε mu 'ε ni dɔɔ: «'Ee! 'Nj Meezan □ya!» 'Bheε- Zesu -jan 'la □woa -a ni, -e 'bhe 'yigɔɔnna -o ni.

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanε mu 'ε ba (Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Luki 24.36-49)

¹⁹ 'Bhe 'kanɔɔple do 'ε ma yroma 'ε zi, Zesu a -klanlanε mu 'ε -woo -lekpa a 'eke- ta 'fe do -la, 'bheε- -o 'bhe 'fe 'ε bhe □bwa -o ta; -amasɔyi -o -yaa -gbiaan 'zi Zuufu -kunlii mu 'ε 'lεε. 'Bhe klele 'te, 'ke Zesu 'nule, 'kee- dulale -o plen-, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' yilabla 'na 'ka ni!»

²⁰ -E yanle 'bhe -jan 'ε 'wolele -o ni, 'ke -ya 'kɔɔlaalii mu 'ε 'pegee -a 'sien 'yi 'ε zɔɔnle- -o ni. -Ayile, 'ke -yaa' -klanlanε mu 'ε zrukpaale 'egbenele -o Meezan 'yelawoa bhe 'bhe -zayi'.

²¹ Zesu 'a 'pe gbε drεεwoa- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' yilabla 'na 'ka ni! 'Nj Dε 'mi 'winbwa- gɔnε- 'la gbεen- 'mi -o 'ka mu winbɔ 'zi 'ezin- 'bhe -la gbεen-.»

²² -E yanle 'bhe -jan 'ε 'wolele, 'ke -ya -lii -ploo 'pεenle -o ta, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Ka Lii 'Wen 'ε 'sɔɔwo!»

²³ 'Ke 'ka mεε 'la zan mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma -yaan, -Waanbhaa' nu 'bhe zan mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma -sroma 'yanle-; 'duɔ- 'ke 'ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'ka mεε 'la zan mu a -za 'yɔɔ- mu -sroma yan, -Waanbhaa' laa nu 'bhe zan mu 'ε -waa' -za 'yɔɔ- -sroma 'yanle- 'ezin-.»

Zesu 'pegee Toma

²⁴ 'Duɔ-, Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanε mu 'ε ba 'waati 'la ba, -yaa' -klanlanε vu ta ple 'ε, -o ba mεε do 'la 'ke -o -yaa 'bhe sii Toma, 'bheε- 'ke -o 'bhe 'tɔkpa a- <Yone>, 'bhe 'laa -yaa -o ba 'bhe 'waati 'ε ba.

²⁵ 'Bhela- -zayile, -klanlanε -vin mu 'ε -wa □pia -a ni dɔɔ: «'O mɔɔ Meezan 'ε □ya.» 'Duɔ- Toma 'a zikpa a- -o ni dɔɔ: «'Ke 'naa 'pɔnli mu 'ε bla a bhekpɔɔ mu 'ε 'yele- -a 'kɔɔlaalii mu 'ε □nɔɔ, 'bheε- 'ke 'naa 'η gbenebhe do wlale 'bhe 'pɔnli mu 'ε bla a bhekpɔɔ mu 'ε 'lii 'pe, 'bhe 'pegee 'ke 'naa 'η gbε 'kpale- -a 'sien 'yi -dibhe'

bla a kpɔɔ 'ε 'lii 'pe, 'naa nu 'η 'kpale- 'ka 'wojan- 'ε 'yi.»

²⁶ -Gbεyi' do 'kanle- bla a, Zesu a -klanlanε mu 'ε 'klale- -yaa 'eke- ba 'ezin- 'fe 'ε □la, 'bheε- 'gborobhe 'ε bole -yaa -o ta. 'Bheε- Toma -yaa -o ba 'taaleyi. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke Zesu 'pwele -a -yi, 'kee- dulale -o plen-, 'bheε- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' -yaa' yilabla 'ε 'na 'ka ni!»

²⁷ 'Bhe bla a, 'ke -ya pele- Toma ni dɔɔ: «Nu 'e gbε -nebhe' 'ε □zwan 'η 'kɔɔlaalii mu 'ε □nɔɔ -gε, 'bheε- -o -glin doo; 'bheε- 'e gbε 'kpa 'η 'sien 'yi yre 'lεε- □nɔɔ gε doo. 'Yaa 'e 'kpee klele ple 'mi ma, 'duɔ- 'e 'kpa 'mi 'yi!»

²⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Toma 'a 'lekunle -a ni dɔɔ: «'Ee! 'Mi -le 'η Zan 'pegee 'an -Waanbhaa' 'le!»

²⁹ 'Bhe 'yi, 'ke Zesu 'a zikpa le 'a ni dɔɔ: «'E 'mi 'yelawoa, 'bhela- -yile 'yee □kpa a 'mi 'yi εε? 'Duɔ- mεε 'la zan mu laa 'η 'yele-, 'bheε- -woo kpa 'η 'yi bhe, 'bhe zan mu a pε -yinra'!»

Zaan 'yee- -Jan 'Nrale- 'sεwe 'lεε- yɔɔndia- win 'la ma

³⁰ Zesu 'sole- maza -bebe 'bheεke mu □kla 'ezin- -yaa' -klanlanε mu 'ε 'yre ma, 'duɔ- 'waa 'mu 'kpen 'yigɔɔnle 'yee- 'sεwe 'lεε- 'yi.

³¹ 'Duɔ- -o -za mu 'lεε- yɔɔndia-, 'kooko- 'ka 'ka kpa -a -yi 'bhii- Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi -Kpɔɔɔ Kri si 'ε 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'ka kpa -a -yi 'bhii- 'yele- 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'ε 'le. 'Bheε- 'kooko- 'ke 'ka 'ka □kpa a -a 'yi, bole -yre ma -si 'la -daɔ' 'laa -o 'bhe ma, 'ka 'bhe 'sɔɔwo- -a 'tɔ 'ε -sɔyi'.

21

Zesu 'pwela- -yaa' -klanlanε 'srwaple- ba

¹ 'Bhe bla a 'waati sa, 'ke Zesu 'pwele 'ezin- -yaa' -klanlanε mu 'ε ba Tiberiadi -draa 'ε bhonla. -E -pwela -o ba gɔnε- 'lεε- 'bheε- gbεen-:

² Simɔ Pieri 'pegee Toma (-o -yaa 'bhe sii -Nε Yone-), 'bheε- Natanaeli ('bhe 'yaa- da Kana -wa 'ε ta, Galile 'klεen 'ε 'yi) 'bheε- Zebede gbe ple 'ε 'bhe 'pegee Zesu a

-klanlanε 'bhεεke ple, -o 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba.

³ Simo Pieri pe -o ni dɔɔ: «'N gele- kaa dεyre- nɔɔ.» 'Bhεε- Zesu a -klanlanε -vin mu 'ε pe a ni dɔɔ: «'O mɔɔ nu gele 'ezin- 'e zi.» -O -ja 'bhεε- 'yi 'tε, 'ke -o 'sanle -yitakon 'ε 'yi. 'Dun- waa kaa do 'kpɔ dεle 'bhε -bi 'ε zi.

⁴ Yrema 'kanle- -saan bhla 'la ba, 'ke Zesu 'pwele -a -yi, 'bhεε- 'kee- dulale -draa 'ε bhonla. 'Dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε waa 'yaangole 'bhii- 'yele- -yaa 'kele-.

⁵ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Nε -zwanne mu, 'ka kaa □kwan εε?» -O 'bhε zikpaa -a ni dɔɔ: «'On on, 'waa pe 'kedo- 'kpɔ 'kunle-.»

⁶ 'Bhε klele 'tε, 'ke Zesu 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka yro 'ε bɔ -yitakon 'ε gbε -yie' 'yi, 'bhεε- 'ka nu kaa mu 'kunle- 'bhε □nɔɔ.» -O 'bhε bole 'bhε yre 'ε □nɔɔ 'tε, 'ke 'bhε kaa -bebe 'kunle, -asiikɔɔ -a gbin 'ε 'kɔɔ, waa -yaa 'sole -a -glaanle' -yi 'ε ba.

⁷ 'Bhε 'yi 'tε, Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa sɔ 'yee- Zesu 'gbu ni, 'bhε pe Pieri ni dɔɔ: «Mεεzan -le 'kele-!» Pieri 'a 'male- 'kaa Mεεzan -le 'kele-, 'kee- yaa dunε mu 'ε 'klale -a ta, -amasroyi -e -yaa kaa dε zii bhla 'la ba, -a tafleŋ- -le -yaa. 'Bhεε- 'kee- bole- -yi 'ε ba, 'kee- gele- Zesu ba -yre ta.

⁸ Zesu a -klanlanε -vin mu 'ε -nwa -yi 'ε bhonla -yitakon 'ε 'yi. 'Bhεε- -o yro 'ε -glaanna, -a 'pale- -yaa 'ke kaa mu 'ε 'le. -Amasroyi -o plengole laa -yaa -draa 'ε bhonla 'ε ma metre -keme do yεke- 'yi.

⁹ -O bhole 'tre ma, 'ke -o 'tε do -lekunle yele-, 'bhεε- kaa 'pegee 'bluu 'yaa- 'bhε 'tε 'ε ta.

¹⁰ Zesu pe -o ni dɔɔ: «'Ka kaa mu 'la □kwan bhe, -ka nu 'a 'ke 'le -gε.»

¹¹ 'Bhε klele 'tε, 'ke Simo Pieri 'sanle -yitakon 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- yro 'ε -glaanle' 'tre ma, -a 'pale- -yaa 'ke kaa -gbene -gbene mu 'le: -o -yaa kaa bhε -keme do 'ke 'kaa bhε mia ple bhε vu ta yaga (153). 'Ali- 'woo- kaa mu 'ε -o -bebeya 'ε ma, kaade yro 'ε yaa 'peedεε.

¹² Zesu pe -o ni dɔɔ: «-Ka nu pebhle.» 'Dun- -yaa' -klanlanε mu 'ε do 'kpɔ 'laa -yaa sɔ -a -lrokpale dɔɔ: «-Dele 'e 'le εε?» -Amasroyi -o 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Mεεzan -le 'kele-.

¹³ -Ayile, 'ke Zesu 'e 'mabεenle -o -din, 'kee- 'bluu 'ε 'sile, 'kee- 'bhε 'yicienle -o ma. 'Bhεε- 'kee- 'kaa -yicienle 'ezin- -o ma.

¹⁴ -A 'san Zesu bwe gale ba, -a 'pwe gbε -gloɔn yaga mi -le -yaa 'bhε 'le bhe -yaa' -klanlanε mu 'ε ba.

Zesu -o Pieri 'lrokpaa zii'

¹⁵ -O yanle pebhlelele, 'ke Zesu Simo Pieri 'lrokpale dɔɔ: «Zaan gbe Simo, 'η -za sɔ 'e ni 'ke 'bhε kan 'η -za sɔ mεε mu 'lεε- ni gɔnε- 'la gbεen- 'bhε ta εε?» 'Yee- Simo 'bhε zikpaa Zesu ni dɔɔ: «-Aani' Mεεzan, 'e 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e -za sɔ 'η ni.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «'An -bhlaa gwlen bhlonε- mu 'ε 'lεbɔ-.»

¹⁶ 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'a 'lrokpaa gbε ple mi wole- 'ezin- dɔɔ: «Zaan gbe Simo, 'η -za sɔ 'e ni εε?» Pieri -a 'lekwan -a ni 'ezin- dɔɔ: «-Aani' Mεεzan, 'e 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e -za sɔ 'η ni.» 'Bhεε- Zesu pe -a ni dɔɔ: «Klε 'an -bhlaa mu 'ε tagbin mi 'le.»

¹⁷ 'Bhε blaen 'ezin-, 'kee- Pieri 'lrokpaa gbε yaga mi wole- dɔɔ: «Zaan gbe Simo, 'η -za sɔ 'e ni εε?»

'Bhε klele 'tε, 'ke Pieri 'a wleyisriwole, -amasroyi Zesu 'a 'lrokpaa gaan yaga dɔɔ: «'N -za sɔ 'e ni εε?» -Ayile 'ke -ya pele- Zesu ni dɔɔ: «Mεεzan, 'e -za 'kpensee dɔ, 'e 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e -za sɔ 'η ni!» 'Bhεε- Zesu pe -a ni 'bhεε- 'yi 'tε dɔɔ: «'An -bhlaa mu 'ε -o 'lεbɔ-.

¹⁸ 'Mi pe 'e ni 'η 'sowεε ma dɔɔ 'e 'yaa- 'waati 'la ba -zwanne 'le, 'e 'yaa- dunε- kla 'e 'gbu ta, 'bhεε- 'e 'sentru dɔ 'e 'gbu 'saanla, 'bhεε- 'ke gele -yaa sɔ 'e ni yre 'la □nɔɔ, 'e 'yaa- ge 'bhεε- □nɔɔ. 'Dun- 'kee 'kroyawoa 'waati 'la ba, 'e nu 'e gbε 'trole- mεε -bhεεke' -la ba, 'bhε nu dunε- 'klale- 'e ta, 'bhεε- 'bhε nu 'sentru dɔle 'e 'saanla. 'Yaa- zi 'bhii- -e ge yre 'la □nɔɔ 'bhε nu gele 'e 'le 'bhεε- □nɔɔ.»

¹⁹ Pieri -yaa nu gale gagbeyā 'la 'yi, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'tobho-, Zesu 'bhεε- -zronna -a ni -gɔɔn 'yi jan 'la bhe 'bhεε- wolele. 'Bhε blaen, 'ke Zesu 'a pele Pieri ni dɔɔ: «Do 'η zi!»

Zesu 'pegee -yaa' -klanlanε 'la -za -yaa sɔ -a ni

²⁰ Pieri 'e 'yrekpale -a -zanta', 'kee Zesu a -klanlanε 'la -za -yaa sɔ Zesu 'gbu ni 'bhε

'yele 'ke 'bhe -o zan -o zi. 'Bhe -klanlance 'e 'bhe -le 'bhe makulaa Zesu ba -yre ta pɛbhle 'waati 'e ba -bi do zi, 'bhe -le 'bhe -le Zesu 'lrɔkpaa- dɔɔ: «Mɛɛzan, -de 'gbu -le nu -dawli' 'kpale- 'e gbe ta ɛɛ?»

²¹ Piere 'bhe -klanlance 'e 'yele- 'kee- Zesu 'lrɔkpale dɔɔ: «'Bhe -mɛɛ 'lɛɛ- 'lɛɛ, Mɛɛzan, -mɛ pɛ za -le nu klele 'bhe ni ɛɛ?»

²² 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Zesu 'bhe zikpale -a ni dɔɔ: «'Ke 'mi -a zi 'bhii- -e bo -a -yre ma, 'sani- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ɲ 'nu 'yi 'e ma, 'yaa- -mɛ pɛ za -le 'bhe 'yi ɛɛ? 'Bhi, 'bhi dɔ 'ɲ zi drɔɲ!»

²³ -O 'bhe -jan 'e 'wole- 'e ɲzian -o nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'e 'plen- dɔɔ 'bhe -klanlance 'e 'bhe 'laa -yaa nu gale. 'Bhe -'dun-, Zesu 'laa 'pɛle- Piere ni dɔɔ: «Yaa nu gale». -Ya ɲpia -a ni dɔɔ: «'Ke 'mi -a zi 'bhii- -e bo -a -yre ma, 'sani- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'ɲ nu 'yi 'e ma, 'yaa- -mɛ pɛ za -le 'bhe 'yi ɛɛ?»

²⁴ 'Bhe -klanlance do 'kpɔ 'e 'bhe -le 'srɛya- kle 'zi -za mu 'lɛɛ- ba zayi'. 'Yele-za mu 'lɛɛ- yɔɔndia- 'ezin-. 'Bhe -'o mɔɔ 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yaa' 'srɛya- klele 'e -yoo 'ke wlan 'le.

-Jan 'leyanyɛ

²⁵ Zesu -za 'bheke -bebe ɲkla. 'Kee 'kpa bi -woo 'kpen yɔɔnde do do, 'mi 'kpee ma, 'bhe 'sɛwe mu 'e -waa -yaa nu 'solɛ- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi.

**ZESU 'WINBɔWO MU 'ɛ
KLɛZA 'SɛWɛ
Zesu 'Winbɔwo mu 'ɛ
kleza 'sɛwɛ 'ɛ ŋgblo**

Luki 'sɛwɛ plɛ mi 'la yɔɔndia- 'bhɛ -le -gɛ. Luki -yaa 'ke -drɔɔdrɔɔ' mi 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa ge Pɔlu madɔle 'bhɛ a -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- wole 'taa mu 'ɛ 'ke mu ta (Klɛza mu 16.10). -O 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'siila- 'ezin- dɔɔ «Lii 'Wɛŋ 'ɛ Klɛza mu a 'sɛwɛ», -amasrɔyi Luki -janwoa 'yee- Lii 'Wɛŋ 'ɛ ba zayi' 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi 'ke 'bhɛ kan -gloɔn mia plɛ bhɛ vu ta. Zesu a winbɔwo mu 'ɛ klɛza mu 'la 'yigɔɔnle -o 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi, -o klɛ 'waati 'ɛ kan lɛɛ mia do bhɛ vu ta: 'kee- san 'yee- Mɛɛzan Krisi gele ma laflɛ' 'yi, 'kee- nu 'tɛnlɛ- Pɔlu 'wlale- ma Rɔmu -wa 'ɛ ta 'bhii- -kaso 'yi mi do. Zesu -yaa' winbɔwo mu 'ɛ 'winbwa- -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'woyrɛ- nɔɔ- 'drunyan 'yi yrɛkpen- ɔnɔɔ, 'ke -wa san Zeruzalɛmu. 'Yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- -a -za -o 'egloɔle Zesu a winbɔwo mu 'ɛ -waa' 'sɛwɛ mu 'ɛ ba, -amasrɔyi, -e mɛɛ daan -za -bebe 'le: mɛɛ sɔ klɛle- -Waanbhaa' a yewo mi 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn- oo, 'kpaleya 'ɛ ta gwledanle oo, Lii 'Wɛŋ 'pegee -yaa' yewogbɛya oo, 'bhɛɛ- Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wogbɛya. -O -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'wole- zisaan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'kee- kpa Zuufu kle mu 'ɛ ta oo, 'kee- kpa Zuufu mu -kpɔsɔɔ mu ta oo, 'bhɛ 'pegee Zesu 'yi mu ɔlwa mu 'ɛ bogbɛya 'ɛ 'eke- 'yi, Luki 'mu 'kpen 'yigɔɔnna 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi.

Luki 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yicienna -lɛ -gbɛnɛ yaga: -A -lɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi (Klɛza 1-7), Luki pe dɔɔ Zesu gele blaɛn laflɛ' 'yi, Lii 'Wɛŋ 'ɛ -zinaa' -yaa' winbɔwo mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -e -gloɔya' ɔnaa -o ni 'ke -o -Waanbhaa' -a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ wo, 'bhɛɛ- 'ke -o 'sole- maza mu klɛ. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ baan' 'klale -o ba, 'bhɛɛ- 'ke Zuufu mu -lɛɛ mu 'ɛ -yrɛnkpaɛ 'sanle 'mu ta.

-A -lɛ plɛ mi 'ɛ 'yi (Klɛza 8-12), Zesu zi mu 'ɛ ɔkaan 'eke- ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o 'ke mu -ja Samari 'pegee Zude 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi, Luki 'mu 'kpen 'yigɔɔnna

-kɔɔ' ni. Zuufu mu 'ɛ do 'la 'yaa- -yrɛnkpa' Zesu 'yi mu 'ɛ ta, 'bhɛ 'gbu ɔkla Zesu a winbɔwo mi do 'le 'ezin-: -O -yaa 'bhɛ sii Sɔlu. Zesu 'pwɛla- -a ba -yrɛ zi ye- do 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'pe -a ni dɔɔ -e klɛ 'bhɛ a winbɔwo mi 'le Zuufu kle mu 'ɛ ba.

-A 'lɛ yaga mi 'ɛ 'yi (Klɛza 13-28), -o Sɔlu 'tokpaa- Pɔlu. 'Yee- Pɔlu -Waanbhaa' a -janwole 'taa -gbɛnɛ yaga ɔkla. Zesu 'yi mu -bebe -ja -a madɔle 'bhɛ 'taa mu 'ɛ ta: Banabasi oo, Silasi oo, Timote oo, Titi oo, Apolɔsi oo, Maki oo, 'bhɛɛ- Luki. 'Bhɛla- -zayile, Luki -yaa klɛ Pɔlu zi 'waati 'la ba, -e -yaa pe 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi dɔɔ: <O mɔɔ> (Klɛza 27.1). Luki Zesu a winbɔwo mu 'ɛ -waa' Zeruzalɛmu 'klankeba -gbɛnɛ 'ɛ (Klɛza 15.1-35) 'bhɛ a -jan 'ɛ ɔwoa 'ezin-. Pɔlu Zesu 'yi mu -lɛdulayrɛ -bebe ɔkla -wa -gbɛnɛ -gbɛnɛ mu -bebe ta, 'bhɛ 'ke mu -le Korɛnti oo, Efɛzi oo, 'bhɛɛ- Rɔmu -wa mu 'ɛ 'le. -E yewoa- 'egloɔle -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- -o -yrɛnkpaɛ -a ta 'ebebele Zesu -zayi'.

'Sɛwɛ 'lɛɛ- 'lɛyanyrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, Luki pe dɔɔ -o Pɔlu ɔkwan, 'bhɛɛ- -o -ja 'kele- 'bhii- -kaso 'yi do gbɛɛn- Rɔmɛ mu a -Bhɛŋgbɛ gbɛlaan 'ɛ ta Rɔmu -wa 'ɛ ta (Klɛza 21.15-28.31).

-Jan 'ɛ zisanyrɛ

¹ 'Mi Luki, 'mi -le 'sɛwɛ 'lɛɛ- dɛ 'zi 'bhi 'ŋ nɛɛnɛ- Teofili ni. Zesu -za mu 'la ɔkla, 'bhɛ 'pegee -e mɛɛ mu -daanna -za mu 'la 'le, 'ŋ 'mu 'kpen 'yigɔɔnna 'e ni 'an 'sɛwɛ ɔlwa mi 'ɛ 'yi, 'ke 'an san -e -yaa' ye 'ɛ zisaan- 'waati 'la ba 'bhɛ ma,

² 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnlɛ- -Waanbhaa' 'a ɔsia laflɛ' 'ɛ 'yi yi 'la 'le 'bhɛ ma. 'Dun- 'sani- -a gele plɛŋ- laflɛ' 'ɛ 'yi, -e mɛɛ 'la zan mu makwan- 'bhii- -yaa' pɛ winbɔwo mu, -e -yaa zi 'bhii- 'mu -za mu 'la dɔ, -e 'mu -daanna 'mu 'le.

³ -A gale 'pegee -a bwele gale ba 'ɛ blaɛn, -ya 'gbu -zrɔnna 'mu ni zrɔn gbɛya -bebe 'yi 'bhii- -ya -yrɛ ma kpataakpa. -Amasrɔyi -e -pwɛla 'mu ba -yrɛnkpaɛ' mia plɛ ɔla, 'kee- -Waanbhaa' a -bhɛŋgbɛya -wa 'ɛ ma -jan 'ɛ wo 'mu ni.

**ZESU A -KLANLANɛ MU 'ɛ
-WOO LII 'Wɛŋ 'ɛ 'NULE- 'ɛ
MAGBɛN 'ZI**

Zesu 'a 'liiwli- □naa Lii 'Wen 'e 'naza- ta

4 'Bhe 'yi 'te, 'yee- Zesu 'pegee -yaa' -klanlana mu 'e 'yaa- pebhle 'zi 'eke- zi -yrekpaa' do, 'bhe- -e pe -o ni doo: «'Ka 'laa 'ka 'plengole Zeruzalemu -wa 'e ma; pe 'la 'ke 'n De 'a 'liiwli- □naa 'bhe 'na zayi' 'ka ni bhe, 'bhe- 'ke 'mi 'bhe- baan' □pia 'ezin- 'ka ni; -ka 'bhe pe 'e magben a □noo ye.

5 -Amasroyi Mee Wiinjfe' Mi Zaan mee mu 'wiinjfa □'ke -yi 'le, 'dun- -a -vinbwa -yrekpaa' 'dama 'bhe- -Waanbhaa' nu 'ka mu 'pale- 'ke Lii 'Wen 'e 'le.»

Zesu geyre -a De -Waanbhaa' ba lafle' yi

6 Zesu a 'winbowo mu 'e 'klale- -yaa 'eke- ba 'ezin-, 'ke -wa -lrokpale doo: «Meezan, 'e nu -bhlengbe do 'kpa gbe drɛwole Izraeli mu 'e 'wiinj- 'bhe- 'waati 'e ba ee?» (-O Zesu 'lrokpaa 'bhe gbɛen- bhe, -amasroyi *Romɛ mu -le -yaa Izraeli mu 'e 'wiinj- 'bhe 'waati 'e ba.)

7 Zesu pe -o ni doo: «'N De 'woo- za mu 'lɛ- kle 'waati mu 'la 'ledulaa, 'ka mu maza laa -o 'mu dole ma.

8 'Dun- -Waanbhaa' nu 'ka 'pale- 'ke Lii 'Wen 'e 'le, 'bhe- 'ka mu nu -yaa' -glooya' 'e 'srowole. 'Ke 'bhe □kla, 'ka nu klele 'n 'sre 'le 'ke 'ka 'mi ba janwo Zeruzalemu -wa 'e 'pegee Zude, 'bhe- Samari 'kleen mu 'e 'yi, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan -dan' mu 'e 'kpen ma.»

9 Zesu 'yanle- 'bhe -jan mu 'e 'wolele, 'kee- -wlenle' laanima -yaa' -klanlana mu 'e trala, 'kee- ge lafle' ba -yre ta; 'bhe- 'mu 'yre □yaa -a zi -a ge bhla 'e zi; 'ke lafle' -gblen 'pu do 'kpale -a ta, 'bhe- 'ke 'bhe 'a 'nile 'mu -yre ba.

10 -O -yre -yaa -a zi -li 'waati 'la ba, 'ke mee ple 'pwele -o ba 'bhe yre do 'e □noo bhe: dun- 'pu mu -yaa 'mu ta.

11 'Bhe mee ple 'e pe -o ni 'te doo: «Galile mu, -mele □kla 'bhe- 'ka dulale -o 'ke 'ka 'ka 'yrekpa laanima ee? 'Ka 'yee- Zesu do 'kpo 'la □ya 'ka plenj- -ge, 'bhe- -e -ja lafle' 'yi gɔne- 'la gbɛen- bhe, -e nu nu gbe drɛwole 'yee- gɔne- do 'kpo 'e 'yela- gbɛen- 'ezin-.»

Zesu gele blaanta lafle' yi

12 'Bhe 'yi 'te, 'ke -yaa' winbowo mu 'e gole- OLiwi diinj vle gɔon 'e 'wiinj-, 'bhe- 'ke -o nule- Zeruzalemu ba -yre ta. 'Bhe gɔon 'e 'yaa- Zeruzalemu -wa 'e ma kilo do.

13 -O bhole Zeruzalemu, 'ke -o gele- 'sangaso 'kpee 'la -o -yaa kla 'eke- ba 'tanii 'bhe □la 'bhe- □la. Mee 'la zan mu 'klale- -yaa 'eke- ba 'mu 'to -le -ge: Piere 'pegee Zaan 'bhe- Zaki, Andre pegee Filipu 'bhe- Toma, Batremi 'pegee Matie, 'bhe- Alife gbe Zaki 'pegee Simo 'la 'yaa- 'bhe a 'kleen 'e -vavade, 'bhe- Zaki gbe Zudi.

14 -O 'kpen 'kpale- -yaa do ma, 'bhe- -o bole -yaa -o seriwole ma -Waanbhaa' ni -o 'pegee le 'ke mu 'le. Zesu nɛ Mari 'pegee -a nɛnɛ- mu 'e 'yaa- -o ba.

15 'Yee- yi mu 'e do 'le, -o □klaa 'eke- ba, 'bhe- -o -yaa bhɔ mee -keme do 'ke mee mia do -din. 'Bhe- Piere 'e 'wlenle- -o plenj- 'ke -ya pele- -o ni doo:

16 «-A -ledulale -yaa 'ke *Lii 'Wen 'e -jan 'la □kpa *Davidi 'lii -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'bhe 'leso-. -Ayile, Zuda 'yaa- nu dole Zesu 'kun mu 'e 'lɛ gɔne- 'la gbɛen-, 'yee- Davidi 'bhe 'lɛjanwoa 'elwale -so.

17 Zuda -yaa -koo' mee -ledo 'lɛ- ba mee 'e do 'le, 'bhe- -a do -yaa -koo' 'kpen 'woye- do 'kpo 'e ba.

18 'Bhe- -o yaa mee de ma -goli' 'la gbawoa- -a ni, -e -ja gba do lɔle 'bhe -goli' 'e 'le. 'Bhe blaana 'kee- gele- -a 'gbu dunle 'bhe gba 'e 'yi -yri diinj 'e do 'yi, 'bhe- 'kee- baale' 'tre ma -a bhlo ta. 'Ke -a vi 'e 'ponle, 'bhe- -a gbɔnbhle mu 'e 'pwela- -a kpe ta, 'kee- gale-.

19 Zeruzalemu -wa 'e ta mu 'e 'kpen 'bhe -za 'e do. 'Bhela- -zayile -o 'yee- gba 'e 'tokpaa- -waa' wli 'e 'yi doo: «Akɛlidama». 'Bhe 'yi -le doo: «mee yien ma gba».

20 'Dun- -jan 'lɛ- 'bhe- yɔndele -yaa -a ba zayi' -Waanbhaa a 'Srokpa 'sewe 'e 'yi doo: «Bhaa yaa 'fe 'e □la 'flenbo, 'bhe- mee 'kedo- 'kpo 'laa bole 'bhe □la 'ezin- -titi.» 'Bhe- -wa yɔndia- 'ezin- 'yee- 'sewe 'e 'yi yre do □noo doo: «Bhaa mee -bheke' do zen -a blaanta.»

21-22 -Koo' mee do makun', 'bhe- 'koo 'bhe kpa -koo' ba, 'kooko- -koo' kle Meezan Zesu bweza 'e gale ba 'bhe 'sre 'le. 'Dun-

'bhe zan 'ε kle mεε mu 'la -koo' 'pegee 'mu 'yaa- kanaa' 'eke- zi 'kleen 'ε 'yi 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhεε do 'le; 'kee- san Mεε Wiinjε' Mi Zaan Mεεzan Zesu 'pegee mεε 'ke mu 'wiinjia□ -yi ba 'waati 'la ba, 'bhεε- 'kee- nu 'tenle- -Waanbhaa' 'a □sia -koo' 'plen -gε yi 'la ma, 'bhεε- -e -ja 'kele- lafle' 'yi 'bhe ma.»

23 'Bhe blaen, 'ke -o mεε ple makunle -o ba: Zozεfu 'pegee Matiasi. Zozεfu -zwana' 'to 'yaa- Baasabasi; 'bhεε- -o -yaa -a sii 'ezin- mεε -ledoole.

24 'Bhe blaen, 'ke -o 'kpen -o 'seriwole 'eke- zi, 'ke -wa pele- -Waanbhaa' ni doo: «Mεεzan -Waanbhaa', 'bhi 'la 'bhi bhaapleη 'kpen 'kpeejan- do, 'e 'woo- mεε ple 'lεε- -o 'kela 'bhe makwan- 'yaa- pε 'le, 'bhe zan 'ε zron 'o ni,

25 'kooko- 'bhe zan zen Zudasi blaen yre 'ε □noo, 'bhεε- -e kle 'yaa- 'winbowo mu 'ε do 'le. -Amasroyi 'yee- Zudasi -gwa -a dulayre 'ε □noo, 'bhεε- -e -ja yre 'la -gaale' -o -a ba 'bhe □noo.»

26 'Bhe blaen, 'ke -o 'tete dole-, 'bhεε- 'ke 'bhe baale' 'woo- mεε ple 'ε do ta. 'Bhe mεε 'ε -yaa 'ke Matiasi -la -le. 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'bhe 'kpale Zesu a 'winbowo mu vu ta do 'ε ba, 'bhεε- -o □kla mεε vu ta ple 'te 'ezin-

ZESU 'SRε □LWA MU ZERUZALEMU

2

Lii 'Wen 'ε zina- bhla 'ε zi Zesu 'yi mu 'ε ta

1 -O -yaa Zuufu mu 'ε -waa' 'feti 'la sii Pantekoti, 'bhe yi 'ε □bhwa, 'bhεε- Zesu a -klanlane mu 'ε 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba yre do 'kpo □noo.

2 'Bhe yre do 'ε □noo bhe, 'ke pε -weli' do dale- blaale- lafle' 'yi, 'bhe pε -weli' 'ε 'yaa- 'bhii- fangan- ma -ploo -gbene do 'kangbeya gbene-, 'bhεε- Zesu a -klanlane mu 'ε -yaale' -yaa 'fε 'kpee 'la □la, 'ke 'yee- pε -weli' -gbene 'ε 'wlale 'bhe 'noo-, 'bhεε- 'kee- 'bhe 'kpen 'pale.

3 'Bhe klele 'te, 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'ke -o -yrekpale pε nre 'ke mu ma 'bhii- 'te nre mu gbene-. 'Bhεε- 'ke 'mu gole- 'eke- ma, 'ke -o gele- dulale Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'wiinj- do do.

4 'Bhe 'yi, 'ke -o 'kpen 'pale 'ke Lii 'Wen 'ε 'le, 'bhεε- 'ke -o wli -bhεεke' mu pele 'sanle; -o 'kpen do do -yaa Lii 'Wen 'ε 'sen 'wlata- wli -bhεεke' mu 'pe 'zi.

5 'Bhεε- 'duη-, Zuufu mu 'la 'yaa- gbalaen -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- 'ke -o zenle -yaa 'kleen 'bhεεke mu 'ε 'yi, 'mu 'kpen □yaa Zeruzalemu 'bhe 'waati 'ε ba.

6 -O 'bhe pε -weli' do 'ε 'male-, 'ke -o 'kpen blasanle 'bhεε- 'ke -o gele- 'bhe yre 'ε □noo -glinle'. 'Bhe 'yi 'te, 'ke -o 'kpen 'liibhaale -o ma, -amasroyi -o 'kpen do do -yaa Zesu 'yi mu 'ε 'yaa- wli mu 'la 'pe zii' 'mu -yima' zii' -o 'gbu 'ya wli mu 'ε 'yi.

7 -O -liibhaa' gbε -yoo 'ε 'koo- -o ma 'ke -wa pele- doo: «'E! 'Woo- mεε mu 'la bhe waa -o 'ke Galile mu 'le εε?

8 'Bhεε- -e □kla 'nale- 'bhεε- -koo' 'kpen do do -o pe wli mu 'ε 'ma zii' -koo' 'gbu 'ya wli mu 'ε 'yi do do εε?

9 'E pe Paritesi mu oo, Medi mu oo, Elami mu oo, Mezopotami mu oo, Zude mu oo, Kapadosi mu oo, Pōn mu oo, 'bhεε- Azi mu oo,

10 Frizi mu oo, Panfili mu oo, Ezipu mu 'pegee Libi gbε 'la -yoo Sireni -din 'bhe □noo mu, 'bhεε- Romu mu; 'mu 'ke mu -o Zuufu -kposoo mu 'le, 'bhεε- 'mu 'ke mu -wlaa Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi.

11 'Bhεε- mεε 'ke mu -o 'ke Kreti mu 'le, 'bhεε- -a 'ke mu -o 'ke Arabu mu 'le. 'Duη- -e □kla 'nale-, 'bhεε- -koo' 'kpen -o -Waanbhaa' kleza -gbene mu 'ε 'ma zii' -koo' 'kpen do do ya wli mu 'ε 'yi εε?»

12 -O 'kpen 'liibhaa gbε -yoo' 'ε 'koo -o ma, waa -yaa 'sole -jan 'bhεεke do 'kpo 'wole, 'ke yaa 'e go 'ke -wa pe 'eke- ni doo: «-Za 'lεε- 'bhe 'yi -o 'nale- -a ma εε?»

13 'Duη- 'woo- mεε mu 'ε 'ke mu -yaa 'sonsi zii' Zesu 'yi mu 'ε ma 'ke -wa pe doo: «-wεen -le -o de 'zi!»

Simō Pieri -o -za 'la □kla 'bhe 'yipe zii'

14 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri 'pegee Zesu a *winbowo mu -vin vu ta do 'ε -woo -wlenle', 'bhεε- 'ke 'yee- Pieri 'a 'weli- 'ε 'lawlenle, 'bhεε- 'ke -ya pele- -zamaa' 'ε ni doo: «'Ka mu Zuufu mu, 'bhεε- 'ka mu 'la 'kpen -o -zon Zeruzalemu -gε, -ka 'ka 'tronbado 'η ni 'elrele doo, 'bhεε- -ka 'η 'wojan- 'ε 'yima.

15 'Ka mu 'kpee ma -wéen -le mée mu 'léé- dé 'zi éé? 'Dun- -wéen do 'kpo 'laa -o dé 'zi, -amasroyi -wéen dé bhla laa 'ke zrwanzi 'waati 'léé- ba 'é 'le.

16 'Dun- -Waanbhaa' -jan 'la □kpa -a -léla' janwo mi Zoeli 'lii 'elwaleta -so 'bhe -la -léso' zii' -zon -gé, -ya □pia dóo:

17 <-Ka 'ka 'yrekpa, 'ke 'drunyan 'leyan yi mu 'é □bhwa 'e -din 'waati 'la ba, 'η nu -za mu 'léé- 'mu -la klélé: 'η 'nu 'η Lii 'Wen 'é zinalé bhaaplén mu 'é 'kpen ta, 'bhéé- 'ka gbe mu 'pegee 'ka 'lu mu 'é nu 'η 'léla□ janwolé, 'bhéé- 'kaa- -zwanne mu 'pegee 'kaa- -gblané mu nu -za mu yelé -yre zi yelé 'yi; 'bhéé- gbinj mu nu 'klalé- 'kaa- 'gwlaan- gblaan mu 'é 'yre ba.

18 Wlan 'gbu 'é ni, 'η nu 'η Lii 'Wen 'é zinalé 'an yewoné 'gwlaan- mu 'pegee 'an yewo le mu 'é 'kpen ta, 'bhéé- -o nu 'η 'léla□ janwolé.

19 'Nj nu 'kpeeleni maza mu zronlé laanima laflé' 'yi, 'bhéé- 'η nu 'sole- maza mu zronlé 'tré ta -gé:

yien 'bhéé- 'té 'pegee 'tegblen- nu klélé.

20 -Gblo nu 'kpale- -yretébhé 'é 'yre ta, 'bhéé- laanima mlé 'é nu 'tranlé- 'bhii yien gbéen-. 'Bhé 'kpen blaán, 'bhéé- Méeszan -Waanbhaa' a yi 'é nu bhólé 'té, 'bhé yi 'é nu klélé 'ke yi -gbené do 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a 'tóbholeya yi 'le.

21 'Bhé 'yi 'é 'té, 'ke mée 'oo mée 'la zan Méeszan 'to 'é -siila, 'bhé zan nu gole -za 'yi. -Waanbhaa' -léla' janwo mi Zoeli -jan 'la □woa 'bhe -le bhe.»

22 Pieri -ja -yaa' -jan 'é 'wolé- zi 'ke -ya pele 'ezin- dóo: «-Ka 'ka 'trónbado 'η ni doo, 'η nééne- Izraeli mu: Zesu 'la 'yaa- da Nazareti -wa 'é ta, -Waanbhaa' 'gbu 'a -zronna 'ka ni 'bhii- 'yee- 'gbu -le 'a 'winbwa-; -amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu, 'bhéé- -tómásie mu □kla -a gbé zi -e -yaa -koo' 'plen- -gé 'waati 'la ba; 'bhii- 'ka 'gbu 'bhe -za mu 'é 'yaango- góné- 'la gbéen- bhe.

23 'Yee- mée 'léé- 'lénale 'é 'ka ni 'é 'bhe -daa -Waanbhaa' -la ba, 'bhii- -ya 'lédulaa góné- 'la gbéen- 'elwale -so. 'Ka mu -le 'a

□kla 'bhéé- mée -yoo' mu 'a □dia 'ke -wa gbaan -yrigbééle ta.

24 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba, 'bhéé- -ya -gwa ga a -yren mu 'yi. -Amasroyi yaa -yaa so dóle- ga 'kpee 'ke 'bhe 'bhe gbéblóo -a ta.

25 Wlan 'é ni, -bhéngbe Davidi 'gbu 'yee- Zesu 'gbu ba -janwoa 'elwaleta -so dóo:

<'Nj Méeszan ye 'waati 'é 'kpen ba 'η 'léé. -Yoo 'η -din 'tóbho- ma yaayré 'é □nóo, 'kooko- 'naa -gblaan'.

26 'Bhela- -yile, 'η zrukpaale -o, 'bhéé- 'η -janwo' zii' 'η zrukpaale -gbené 'le. 'Nj gale blaán, 'η 'yri nu bolé -a ta 'bhii- 'η 'flé 'é nu bolé yilabla 'yi.

27 -Amasroyi 'bhi Méeszan -Waanbhaa' laa nu 'η lii 'é 'tolé- gbaa mu a -wa 'é ta 'sekeseke, 'bhe 'pegee 'yaa nu -a 'tolé- 'bhéé- 'yaa- pé mée 'wen 'é gbaa 'é bon.

28 Bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'é 'bhe a zi -zronna 'η ni, 'bhéé- 'é bolela -yoo 'η -din 'bhe nu 'η zrukpaale 'egbééle.»

29 Pieri pé 'ezin- dóo: «'Nj nééne- mu, 'kaa- 'to 'ke 'η -jan sa wo 'ka ni kpataakpa -koo' -gbóo Davidi ba za 'yi doo: -e □kla 'ke síele', -wa □bian, 'bhéé- -a bu 'é -yoo -koo' ba -gé -zon -li.

30 -E -yaa -Waanbhaa' -léla' janwo mi 'la 'le bhe, 'bhéé- -ya 'yaangolawoa 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'sienwoa□ -a ni kpataakpa dóo 'bhe nu 'yee- Davidi 'gbu 'sré mu 'é do klélé 'ke -bhéngbe 'le -a blaán.

31 -Za 'la 'yaa- nu bhólé, 'yee- Davidi 'gbu 'bhe □ya 'elwale gban -so, -ayile -e Mée -Bhee Mi -Kpósoo Krisi bweza 'é gale ba 'bhe ba janwoa- dóo: <Waa -a 'tolé- gbaa mu a -wa 'é ta, 'bhéé- -a gbaa 'é yaa nu bonlé.»

32 -Waanbhaa' 'bhe Zesu 'la -bwela gale ba, 'η 'yoo- 'bhe -laa' -janwo' zii' 'ka ni, 'bhéé- 'o móo 'gbu -o -a 'sré 'le.

33 -E -ja laanima, 'bhéé- -Waanbhaa' 'a 'lédwa- -a ma 'egbééle 'ke 'bhe 'a klé -bhéngbe 'le 'bhe -din 'tóbho ma yaayré 'é □nóo. 'Bhéé- -e Lii 'Wen 'é 'sróowoa- -a Dé -Waanbhaa' 'koo 'bhii- 'bhe 'bhe 'liiwli- □naa -a naza ta góné- 'la gbéen-

bhe. 'Bhεε- 'yee- Zesu 'gbu 'bhe Lii 'Wen- zinaa' 'ε 'o mɔɔ ta, 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma gɔnε- 'la gbεen- -ge bhe, 'bhεε- 'kaa- ma 'zi gɔnε- 'la gbεen- 'ezin- -zɔn.

³⁴ -Amasrɔyi, Davidi 'gbu 'laa 'wlenle- 'bhεε- -e ge lafle' 'yi 'bhii- Zesu gbεen-, 'bhεε- 'dun-, 'yee- 'gbu Zesu ba janwoa- dɔɔ:

<Mεεzan -Waanbhaa' 'a □pia 'mi a pε Mεεzan 'ε ni dɔɔ:

Yala- 'η -din 'tɔbhɔ ma yaayrε 'ε □nɔɔ,

³⁵ 'sani- 'ke 'η yan 'e 'sɔɔnnii mu 'ε klelele 'e gaan □la pε mu 'le.>

³⁶ «'Bhεla- -yile, 'ka mu 'kpen 'η nεenε- Izraēli mu, -kaa 'yaango- kpataakpa 'bhii- 'ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna -yrigbεele 'ε ta, -Waanbhaa' 'yela- □kla 'ke Mεεzan 'pegee Mεε -Bhee Mi Krisi 'le bhe!»

³⁷ Mεε mu 'ε 'bhe -jan mu 'ε 'male-, 'ke -o zrubatɛdɔle (-amasrɔyi -wa 'yaangwa- 'bhii- -o -za 'yɔɔ- □kla -Waanbhaa' ni); 'bhεla- -yile, 'ke -o Pieri 'pegee Zesu a 'winbɔwo mu -vin mu 'ε 'lrɔkpale dɔɔ: «'O nεenε- mu, 'o sɔ -mε pε za 'gbu -la klele- εε?»

³⁸ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'pele -o ni dɔɔ: «-Ka 'plo- 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -kaa kle 'ke -o 'ka 'kpen do do wiinjfe -yi ba Zesu 'tɔ 'ε 'yi; 'kooko- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'sroma- yan. 'Ke 'bhe □kla, -Waanbhaa' nu Lii 'Wen 'ε 'nale- 'ka ni 'tε.

³⁹ -Amasrɔyi 'kee- kpa 'ka mu ta oo, 'kee- kpa 'ka 'nε mu 'pegee yrε gbɔɔn nɔɔ- 'kleen 'yi mu 'ε 'kpen ta oo, 'bhe 'pegee- Mεεzan -Waanbhaa' nu mεε 'la zan mu 'siile- 'mu ta, 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa Lii 'Wen 'ε 'naza- ta 'ka 'kpen ni.»

⁴⁰ Pieri -jan 'bhεεke -bebe □woa -o ni 'ezin- 'ke -ya 'kpankpanyan -o ma, 'bhe 'pegee 'kee- zruwla -o 'kpee dɔɔ: «-Kaa 'to 'ke Mεεzan Zesu 'ka go -za 'yi, 'bhεε- 'ka 'ka 'plεngɔ- 'woo- -zɔn mεε -yɔɔ' mu 'lεε- ma!»

⁴¹ 'Bhe klele 'tε, 'ke -o -bebe dɔle- Pieri 'wojan- mu 'ε □la, 'bhεε- 'ke -woo 'wiinjfele -yi ba Zesu 'tɔ 'yi. 'Bhe -yrekpa' do 'ε 'le, mεε 'waa yaga □kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε ba.

Zesu 'yi mu □lwa mu 'ε 'taawogbeya

⁴² 'Kee- san 'bhe yi 'ε ma, 'woo- mεε mu 'ε bole -yaa Zesu a winbɔwo mu 'ε 'yaa- -o daan 'zi -za mu 'la 'le 'mu 'klosikunle ma, 'bhεε- -o 'kpale- -yaa do ma 'bhii- nεenε- ma do mu. 'Ezin- -o -yaa bo Mεεzan -Waanbhaa' a pε 'ε 'bhlele- ma 'eke- zi, 'ke -woo 'seriwo 'eke- zi.

⁴³ -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'yaa- -o 'kpen 'yi, -amasrɔyi 'yee- -Waanbhaa' -yaa 'kpeeleni maza -bebe 'pegee 'sole- maza mu kle 'zi Zesu a 'winbɔwo mu 'ε gbε zi.

⁴⁴ Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'kpale- -yaa do ma, 'bhεε- -o -yaa -o 'kɔɔpε- mu 'ε 'kpen kpa 'eke- ta.

⁴⁵ -O -yaa -waa' gba mu 'pegee -o 'kɔɔpε- mu 'ε gɔn, 'bhεε- -o -yaa 'mu ma -goli' mu 'ε 'yicien- 'eke- ma. -O 'kpen do do maza -yaa -goli' yεke- 'la ma, -o -yaa 'bhe 'yicien- -o ma 'bhεε- wlata zi 'lii.

⁴⁶ Yi 'oo yi, -o -yaa kla 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'bhεε- -o -yaa pε 'ε 'bhle 'eke- zi -waa' 'fε mu 'ε □la. 'Bhεε- -o -yaa pεbhle 'eke- ba -o zrukpa' ta, 'bhe 'pegee -o 'kpee 'lrele- 'le.

⁴⁷ -O -yaa -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-, 'bhεε- -o -za -yaa sɔ -waa' 'si mu 'ε 'kpen ni. 'Bhe ya 'ε 'yi, yi 'oo yi, Mεεzan -Waanbhaa' -yaa mεε 'la zan mu go -za 'yi, 'mu 'yaa- 'kpa zii' Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε ba -o baan' 'le.

3

Pieri -flugba do -bheela

¹ -Yrekpa' do, -yretεbhe bhlo bii 'waati 'ε 'la 'yaa- 'seriwo 'waati 'ε 'le, Pieri 'pegee Zaan 'yaa- ge 'zi -o 'seriwo yrε nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la.

² Mεε do yaale -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'lii 'la -o -yaa 'bhe sii: «'Fε 'lii 'lrele-» 'bhe -din. 'Yee- mεε 'ε 'yaa- 'ke -flugba 'le -a 'san -a ya yi 'ε ma. Yi 'oo yi, -o -yaa nu 'kele- 'bhεε- -wa yalaa' 'bhe 'fε 'lii 'ε -din, 'kooko- -e -goli' 'yrεwo- mεε 'la zan mu 'yaa- nu -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la 'mu ma.

³ 'Bhe 'yi 'tε, -a -yrekpale Pieri 'pegee Zaan ma 'ke 'mu -o zan wlalε 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε □la, 'kee- pε -yrεwole 'mu ma.

⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'mu 'e -yrekpale -a ta frii, 'bhεε- 'ke Pieri 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'O -glin doo!»

⁵ -Ayile, 'ke -ya -yrekpale 'mu ta frii, -a 'kpee ma 'mu 'yaa- nu pɛ do -la nale -a ni.

⁶ 'Dun- Piere pe -a ni dɔɔ: «-Goli' do 'kpɔ 'laa -o 'ŋ 'kɔɔ, 'bɛɛ- 'dun-, pɛ 'la 'bɛ -o 'ŋ 'kɔɔ, 'ŋ 'bɛɛ- 'nale- 'e ni, 'bɛla- -yile 'mi pe 'e ni Zesu Krisi la da Nazareti 'bɛ 'to 'ɛ 'yi dɔɔ 'e 'wɛn- 'bɛɛ- 'taawo!»

⁷ 'Bɛɛ- 'ke Piere 'a 'kunle -a gbɛ -yie' 'ɛ ma, 'bɛɛ- 'ke 'bɛ 'a 'lawɛnle. 'Bɛ yre do 'kpɔ 'ɛ ɲɔɔ bɛ, 'ke -a gaanlaa- mu 'ɛ 'pegee -a gaanbɛɔ mu 'ɛ dɔle- 'egɔɔle;

⁸ 'bɛɛ- 'ke -ya -wɛnle' ɲkwan, 'kee- 'taawole 'sanle. -Ayile, 'kee- gele- Zesu a 'winbɔwo mu plɛ 'ɛ zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ ɲla, 'kee- ge 'taawolele, 'bɛ 'pegee 'kee- pinaa', 'bɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbɔ.

⁹ Mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'a ɲya 'ke -yoo 'taawo zii', 'bɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'tɔbɔ.

¹⁰ 'Dun- -wa yele 'bhii- 'yela- yaale -yaa -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'lii 'la -o -yaa 'bɛ sii: <'Fɛ 'lii 'irele-> 'bɛ -din, 'ke -ya -yrewo' mɛɛ mu ma, 'bɛɛ- -za yɛkɛ- 'la ɲkla -a ni 'bɛ -o 'kpen 'liibhaala, 'bɛɛ- waa -yaa sɔ 'bɛ 'yipele.

Piere -o -flugba 'ɛ 'bheeza- 'ɛ 'yipe zii'

¹¹ 'Yee- -flugba 'ɛ -bheele' blaɛn, yaa -yaa go Piere 'pegee Zaan zi; 'bɛla- -yile, 'ke mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'kpeelenile. 'Bɛɛ- 'ke -o 'kpen blasanle 'ke -o gele- 'klalɛ- Piere 'pegee Zaan zi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ -gbɛɛ 'ɛ 'yi yre 'la -o -yaa 'bɛ sii: «-Bɛlɛngbe Salomɔ a 'wɛnɲa» 'bɛ ɲɔɔ.

¹² Piere -zamaa' 'ɛ 'yele-, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ŋ nɛɛɛ- Izraeli mu, -mele ɲkla 'bɛɛ- 'yee- -flugba 'lɛɛ- 'bheeza- 'ɛ -yoo 'ka 'kpeeleni zii' ɛɛ? -Mɛla ma -le 'bɛɛ- 'ka -o 'o -glin 'zi 'bhii- 'o mɔɔ 'gbu -le 'a 'bheela- 'waa- -gɔɔya' 'ɛ 'le? 'Bɛɛ- 'ka 'kpee ma 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'taawoa ɲ 'waa- -Waanbhaa' a -lɛɛgbɛɛɛ 'bɛɛ- ma -lɛɛ?

¹³ *Abraamu, Izaki 'bɛɛ- Zakɔbu a -Waanbhaa', 'yee- -kɔɔ' -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ɛ, 'bɛ -le 'tɔbɔleya -naa 'bɛ a yewonɛ Zesu ni. 'Ka mu 'gbu 'bɛɲnaa -kɔɔ' 'lɛɛ mu 'ɛ ni 'kaa -wa dɛ, 'bɛɛ- 'ka 'ka -bangwa -a -yi 'bhii- 'kaa- -bɛlɛngbe 'le Pilati 'yre ɲla. 'Bɛ 'gbu 'yaa- zi 'bhii- 'bɛ 'ploo -a ma, -amasɔyi 'bɛ 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yele- -a zi.

¹⁴ 'Ka 'ka -bangwa 'yee- mɛɛ 'wɛn 'pegee 'yee- mɛɛ -lɛdɔɔle 'ɛ 'yi, 'bɛɛ- 'ka -sromabwa Pilati ni dɔɔ 'bɛ 'li mɛɛ dɛ mi do ma, 'bɛɛ- -e 'ploo- 'bɛ ma 'ka ni.

¹⁵ 'Bɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'kaa ɲkla 'bɛɛ- mɛɛ 'la zan bole -yre ma -si na bhaapɛɛ mu ni -o 'bɛɛ- ɲdia. 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba, 'bɛɛ- 'o mɔɔ 'gbu -o 'ke -a 'srɛ 'le.

¹⁶ 'Woo 'kpalawoa 'yee- Zesu 'ɛ 'yi, 'bɛɛ- -gɔɔya' 'la -yoo -a 'to 'ɛ 'yi, 'bɛ -la 'srɔyi 'bɛɛ- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- ɲswa -a -wɛnle', 'bɛɛ- -e -dulaa' -a gaan ta. 'Ka 'kpen 'yre -o 'yela- ma -gɛ, 'bɛɛ- 'kaa dɔ. 'Kpaleya -la ma Zesu 'ɛ 'yi, 'bɛɛ- 'yee- mɛɛ 'lɛɛ- 'bheela- 'bhii- 'ka 'yre -o -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -gɛ.»

¹⁷ «'Bɛɛ- 'ŋ nɛɛɛ- mu, 'mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -zadɔkleya -la ma 'bɛɛ- 'ka mu 'pegee 'kaa- -kunlii mu 'ɛ 'ka 'bɛ -za 'yɔɔ- 'ɛ ɲkla 'yee- Zesu 'ɛ ni.

¹⁸ -Waanbhaa' 'dun- -jan 'la ɲkpaa -a -lɛla' janwo mu 'ɛ 'kpen 'lii 'elwale -sɔ 'bɛ 'lɛswa ɲ. -Ya ɲpia dɔɔ Mɛɛ -Bhee Mi Krisi nu -yrenbɛɛ mɛɛ mu 'kɔɔ.

¹⁹ 'Bɛ ya 'ɛ 'yi, -ka 'ka dɔgbɛya 'ɛ mani- ina, 'bɛɛ- -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni, 'koko- -e 'kaa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ ma -sroma yan, 'bɛɛ- -yoo talii.

²⁰ 'Ke 'ka 'bɛ ɲkla, Mɛɛzan nu 'ka 'yitrɛ 'waati 'nale- 'ka ni, 'bɛɛ- -e Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'la makwan- 'elwale -sɔ, -e nu 'bɛ 'winbɔle 'ka ta: 'bɛ Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'to 'ɛ 'bɛ -le Zesu.

²¹ 'Dun- 'sani- 'bɛ yi 'ɛ 'bɔle- plɛɛ-, Zesu nu bole lafle' 'yi -sɔ 'ke pɛ mu 'ɛ 'kpen mabɔɔ 'bɛɛ- -o klɛ 'edɛɛle; 'bhii- -ya ɲkpaa -ya -lɛla' janwo mu 'la makwan- 'elwaleta 'egbɔɔn gbɔɔnle' -sɔ 'mu 'lii gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

²² 'Bɛɛ- 'bhii- -kɔɔ' -gbɔɔ Moizi 'a ɲpia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: <-Kɔɔa' Mɛɛzan -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -e nu -a -lɛla' janwo mi -bɛɛke' do winbɔle 'ka ta 'bɛ kɛgbɛya do 'ɛ gbɛɛn-; 'bɛ nu klɛle 'ka 'gbu 'srɛ mu 'ɛ do -la -le. -Ka 'ka 'trɔnkpa -a wojan mu 'ɛ 'kpen ɲla.

²³ 'Dun- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan laa 'yee- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ 'wojan- mu 'ɛ 'kɔsikunle, -o nu 'bɛ zan 'ɛ dɛle, 'bɛɛ- -wa go 'an 'si mu 'ɛ ba.»

24 'Kee- san -Waanbhaa' -lèla' janwo mi Samièli ma, 'bhè 'pegee 'bhè a pè ziten' mu 'è ma, -Waanbhaa' -lèla' janwo mu 'è 'kpen do do -Waanbhaa' -lèlajanwoa -zòn -za mu 'è ba za 'yi.

25 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -za mu 'la 'kpen 'naza- ta -a -lèla' janwo mu 'è ni, 'ka mu -le □kla bhè -za mu 'è 'sròowo mu 'le. 'Bhèè- -e *-bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee 'ka -gbòò mu 'è 'plen, 'kaa- pè -le 'bhè -bhoolaya 'è 'le 'ezin-; -ya □pia Abraamu ni dòò: <'N nu 'trè ta 'si mu'è 'kpen 'dumawolé 'bhi a pè 'srè mu -la -sròyi'.>

26 'Bhè klègbèya 'è 'yi, -Waanbhaa' -yaa' yewonè Zesu 'la makwan-, -e 'bhè 'winbwa- 'ka mu -la ba 'elwale 'pe, 'ka 'dumawo -zayi'; 'bhèè- 'kee- 'ka 'kpen do do go -za 'yi, 'bhèè- -e 'ka go 'kaa- zi -yòò' mu 'è ta.»

4

-O -ja Pieri 'pegee Zaan 'le Zuufu mu a -klu ta

1 Pieri 'pegee Zaan -yaa -janwo' zii' -li mèè mu 'è ni bhla 'la ba, 'ke 'sraka 'lèna mu 'ke mu 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fè -Gbènè 'è gooba -srwase' mu 'è -kunlii 'è, 'bhèè- Saduse mu 'è -o nule- wlalè -o ta 'yee- -Waanbhaa' Gba 'Fè -Gbènè 'è □la.

2 -Wa yelawoa 'bhii- Pieri 'pegee Zaan -yaa mèè mu 'è daan 'zi 'ke -wa pe 'mu ni dòò Zesu -bwela gale ba gònè- 'la gbèèn-, bhaaplèn mu 'kpen nu bwele gale ba 'bhèè- gbèèn- 'ezin-; 'bhè -za 'è 'bhè -o zrùpliila 'egbènèle.

3 'Bhè klèle 'tè, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'kunle 'bhèè- 'ke -woo bòle- -kaso 'yi, 'ke 'bhè ge 'tènle- 'fò tooklinle ma; -amasròyi -woo -kwan yroma -la zi.

4 'Bhèè- 'dun-, mèè 'la zan mu 'yee- Pieri 'pegee Zaan 'wojan- mu 'è □maa, 'mu 'è -kpaà Zesu 'yi, 'bhèè- Zesu 'yi mu 'è -o baan' □kla -o ba, 'bhèè- -o -lii 'è □bhwa mèè 'waa 'soo -din.

5 Too -klinle', Zuufu mu -kunlii mu 'è 'pegee -waa' 'gwlaan- gblaan mu 'è, 'bhèè- 'Tonj daan mu 'è -o □klaa 'eke- ba Zeruzalèmu -wa 'è ta.

6 'Woo- mèè mu 'la □klaa 'eke- ba, -o 'ke -le -gè: 'sraka 'lèna mu -kunlii gblaan

Anasi, 'bhèè- Kaifu 'pegee Zaan 'bhèèke do; 'bhèè- Alèzandri 'pegee 'yee- 'sraka 'lèna -kunlii gblaan 'è -yaa' 'fa -la mu 'è 'kpen.

7 -O -ja Pieri 'pegee Zaan 'siilè- -kaso 'è 'yi, 'bhèè- -o -nwa 'mu dulalè -o -yèè □la; 'bhèè- -o 'mu 'lòkpaà- dòò: «-De 'gbu -le 'bhè 'senj 'è □naa 'ka ni, 'bhè 'pegee -de 'gbu -la 'tò 'yi 'bhèè- 'ka 'yee- -flugba 'lèè- 'bheela- èè?»

8 'Bhè klèle 'tè, Pieri 'palela 'yaa- 'ke Lii 'Wenj 'è 'le 'bhè 'waati 'è ba, 'ke 'bhè 'a zikpale -o ni dòò: «'Waa- -kunlii mu 'pegee Izraèli mu a 'gwlaan- gblaan mu!

9 'O -za 'wlan 'la □kla -flugba 'gwlaan- 'lèè- ni, 'bhèè- -e -bheela gònè- 'la gbèèn-; -woo' 'lòkpa zii' -zòn 'bhèè- ma, 'dun- 'mi -o zan 'bhè 'yipele 'ka ni.

10 'Ka 'kpen 'pegee Izraèli mu 'è 'kpen, -ka dò klèn 'ke 'kaa 'yaango 'bhii- -glòòya' 'la -yoo Nazareti mi Zesu Krisi 'tò 'è 'yi, 'bhèla- 'sròyi 'bhèè- 'ka 'yèè -o -zòn 'yee- mèè 'lèè- 'klényawole dulalè ma -gè. 'Ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna *-yrigbèèle 'è ta, 'bhèè- 'kaa □dia; 'bhèè- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba 'bhè -le 'yee- mèè 'lèè- 'bheela-.

11 -Waanbhaa' a 'Sèwè 'è 'bhè 'yee- Zesu ba janwoa- dòò:

<'Ka mu 'fègwè- dò mu 'è, 'ka vlè 'la -blinna;

'bhè -le □kla 'ke 'fègwè- 'è gaan -la vlè -kpuj -gbènè 'gbu 'è 'le.»

12 'Bhèè- Pieri pe 'ezin- dòò: «Bhaaplèn laa sò gole- -za -yi 'tò 'bhèèke do 'kpò 'sròyi, 'ke yaa 'è go Zesu 'tò do 'kpò 'è 'bhèè- ba. -Amasròyi -Waanbhaa' laa 'tò 'bhèèke do 'kpalè- bhaaplèn 'kedo- 'kpò ma 'trè ta -gè, 'bhèè- 'ke -kòò' -kòò' □kpaà 'bhè 'yi, 'bhèè- -kòò' sò gole- -za 'yi.»

13 'Woo- Zuufu mu a -kunlii mu 'è 'pegee -waa' 'gwlaan- gblaan mu 'è -wa yele 'bhii- -gblaan 'laa -yaa Pieri 'pegee Zaan 'yi, 'mu a -janwo' bhla 'è zi, 'ke -o -liibhaale -o ma. -Amasròyi -o -yaa -a 'yaandò- 'bhii- Pieri 'pegee Zaan yaa 'ke bhaama mèè mu -la -le, 'bhèè- 'mu 'laa -yaa 'sèwèdò mu 'le. -O -yaa 'mu dò Zesu zi mu 'te -la -le.

14 'Dun- -o -yèè 'la 'yaa- mèè 'la zan 'bheela- 'bhè dulalè ma Pieri 'pegee Zaan

-din, waa -yaa so -jan 'kedo- 'kpo 'wole 'ezin- -li.

15 -Ayile 'ke -wa pele- Pieri 'pegee Zaan ni dɔɔ- 'mu 'e go -o plen- 'bhɛɛ- 'mu ge 'pɛɛlii- sa. 'Bhɛ mu 'pwele- blaana, 'ke -o zaabole 'sanle 'eke- plen-.

16 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke -wa pele- 'eke- ni dɔɔ: «-Koo' nu -mɛ pɛ za -la klɛɛ 'woo- mɛɛ plɛ 'lɛɛ- ni ɛɛ? -Amasroyi Zeruzalɛmu -wa 'kpee mu 'ɛ 'kpen 'a 'yaango- 'bhii- 'sole- maza -gbɛnɛ 'lɛɛ- ɔkla 'wola- gbɛ zi; 'bhɛɛ- 'duŋ- -koo' 'laa so a pele- dɔɔ 'woo- mu klɛza laa 'bhɛ 'le.

17 'Duŋ-, 'kooko- 'ke -koo' 'laa to 'ke 'yee- -flugba 'lɛɛ- 'bheeza- 'ɛ zɛn yrɛkpen- ɔnoo -kooa' mɛɛ mu 'ɛ 'plen-, -koo' -o -lɛmazɔn, 'bhɛɛ- -koo' -gblaan 'kla -o -yi 'kaa waa Zesu 'to 'ɛ 'kanlɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpo ni 'ezin- 'sekeseke.»

18 'Bhɛ blaana, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'siile, 'bhɛɛ- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ 'mu 'laa Zesu 'to 'ɛ 'kanlɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpo ni 'ezin- 'sekeseke, 'bhɛ 'pegee 'mu 'laa mɛɛ 'kedo- 'kpo daanlɛ 'yee- Zesu 'to 'ɛ 'yi 'ezin- titi.

19 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'a zikpale -o ni dɔɔ: «'Ka 'gbu 'bhɛ -glin doo, -za 'lrele- -le 'bhɛ 'le -Waanbhaa' -yɛɛyi' 'ke 'o 'ka mu 'gbu zru maza klɛ, 'bhɛɛ- 'woo -bango' 'yee- -Waanbhaa' 'gbu a pɛ zru maza klɛɛ 'yi ɛɛ?

20 Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'o mɔɔ -za 'la ɔya Zesu 'koo, 'bhɛ 'pegee 'o -jan 'la ɔmaa -a -lii, 'waa so 'o tagale 'mu ta.»

21 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ 'ke 'woo- Zuufu -kunlii mu 'ɛ 'pegee -waa' 'gwlaan- gblaan mu 'ɛ -gblaan 'klale Pieri 'pegee Zaan 'yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'ploole 'mu ma. -Amasroyi -o -yaa nu -o 'krowole gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, waa -yaa 'bhɛ dɔ. 'Bhɛɛ- -o -yaa -gblaan 'zi -waa' mɛɛ mu 'ɛ 'lɛɛ, -amasroyi mɔkpen' 'yaa -Waanbhaa' 'tɔbhɔ zii' -e 'sole- maza 'la 'bhɛ ɔkla 'bhɛ -zayi'.

22 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -bheela Zesu a 'soleya 'ɛ ma, 'bhɛ lɛɛ -lii -yaa kan lɛɛ mia plɛ ta.

Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni

23 -O 'ploole Pieri 'pegee Zaan ma 'tɛ, 'ke 'mu gele- 'tɛnlɛ- Zesu a -klanlanɛ -vin mu 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- 'sraka 'lɛna -kunlii mu 'ɛ

'pegee 'gwlaan- gblaan mu 'ɛ -jan mu 'la ɔwoa -o ni, 'ke -o 'mu 'kpen 'yigooɔnle 'mu ni.

24 'Bhɛ klɛɛ 'tɛ, 'woo- Zesu 'yi mu 'ɛ 'bhɛ -jan mu 'ɛ 'male-, 'ke -o 'kpen -o 'seriwole 'sanle -Waanbhaa' ni -o zru do 'le 'ke -wa pɛ dɔɔ: «Mɛɛzan -Waanbhaa', 'bhi 'la 'bhi lafle' 'pegee 'trɛ, 'bhɛɛ- wɛyi- 'pegee 'bhɛ ba pɛ mu 'kpen ɔkla,

25 'Bhi -le ɔkaan Lii 'Wen 'ɛ ba, 'bhɛɛ- 'e -jan ɔkpa'a 'o -gbɔɔ Davidi, 'yaa- yewonɛ 'ɛ 'lii dɔɔ:

<Mɛɛ ɔkla 'bhɛɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ -woo gbu magbaandɛ ma jan mu wo zii' ɛɛ?

'Bhɛɛ- -mɛɛ ɔkla 'bhɛɛ- -o 'kpeejan- mu 'ɛ -woo 'eyooɔle -gee' ɛɛ?

26 'Trɛ ta -bhɛngbe mu 'ɛ 'kpen 'wlɛnna-, 'bhɛɛ- 'trɛ ta -kunlii mu 'ɛ 'kpen -o zibwa- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'pegee -e 'yee- 'la makwan- 'ke 'bhɛ -o 'ke Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'ɛ 'le bhe 'bhɛ ma ɛɛ?>»

27 'Bhɛɛ- -wa ɔpia 'ezin- dɔɔ: «-Amasroyi wlan 'gbu 'ɛ ni, -bhɛngbe Erɔdi 'pegee -janmatii Pɔnsi Pilati, 'bhɛɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ, 'bhe 'pegee Izraeli mu 'ɛ -o 'kpen 'a ɔkpa'a do ma -wa 'lɛɛ- ta -ge; 'bhɛɛ- -woo zibwa- Zesu ma, 'yaa- yewonɛ 'wen Zesu 'la 'ya makwan- 'bhii Mɛɛ -Bhee Mi Krisi 'le bhe.

28 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'yaa- -glooɔya' 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'e 'gbu -za yɛkɛ- 'la 'lɛdulaa gban 'e 'gbu zru ma 'elwale -so, -o 'bhɛɛ- -za 'ɛ ɔkla.

29 'Bhɛɛ- -zɔn, Mɛɛzan -Waanbhaa', -woo' -gblaan 'la 'kla zii' 'o 'yi bhe, 'bhɛ -glin doo; 'bhɛla- -yile -a klɛ 'bhɛɛ- 'yaa- yewonɛ mu 'ɛ -o 'yaa- -jan 'ɛ 'wo 'ke -gblaan 'laa klɛ -o -yi.

30 'Yaa- -glooɔya' 'ɛ tazɔn, 'kooko- mɛɛ mu so -bheele', 'bhɛɛ- 'ke 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu 'ɛ 'kpen -glooɔn so klɛɛ- 'yaa- yewonɛ 'wen Zesu 'to 'ɛ 'yi.»

31 Zesu 'yi mu 'ɛ 'yanle- 'bhɛ 'seri 'ɛ klɛɛɛ, -o ɔklaa 'eke- ba yrɛ 'la ɔnoo, 'ke 'bhɛ yrɛ 'ɛ 'trɛ 'ɛ bɛɛnle-. 'Bhɛ klɛɛ 'te, 'ke Lii 'Wen 'ɛ zinale -o ta, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen 'pale 'ke 'bhɛ 'le. 'Bhɛɛ- -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wole- -saan -o zru ba -dɔɔ 'le.

Zesu 'yi mu 'ɛ -woo -o 'kooɔpɛ- mu 'ɛ 'yicien zii' 'eke- ma

³² Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -benḡole -yaa -za do ma, 'bhεε- -o zru -yaa do, 'bhε 'pegee- -o 'kpeejan- -yaa do. -O do 'kpɔ 'laa -yaa 'bhε 'kɔɔpε- mu 'ε kun 'bhii- 'bhε do -kplɛn -a pε 'le. 'Duŋ- -o -yaa -o 'kɔɔpε- mu 'ε 'yiciɛn- 'eke- ma do do.

³³ Zesu a *winbɔwo mu 'ε -yaa Mεεzan Zesu bweza gale ba 'ε 'bhε -jan 'ε 'wo zii' -gloɔya' -gbɛnε 'le -o -yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' a 'duma -gbɛnε □yaa -o 'kpen ta.

³⁴ -O do 'kpɔ gbε laa -yaa kanaa' -o maza -yaa do pε yeke- 'la ma 'bhε ba. -Amasɔyi, gba 'pegee 'fε mu -yaa -o 'ke mu 'la 'kɔɔ, 'bhε mu -yaa 'mu ḡɔn 'bhεε- -o -yaa nu 'mu ma -ḡoli' 'ε 'le.

³⁵ 'Bhεε- -o -yaa 'bhε -ḡoli' 'ε kpa Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'kɔɔ. 'Bhεε- 'mu □yaa 'bhε -ḡoli' 'ε 'yiciɛn- o 'kpen ma do do, 'ke 'bhε -benḡo' -o maza -yaa -ḡoli' yeke- 'la ma, 'bhε 'le.

³⁶ 'Bhε 'yi, -o -yaa -o plɛŋ- mεε do sii Zozɛfu, 'bhε 'yaa- 'ke Levi 'srε mu 'ε do 'le; 'bhεε- 'bhε 'yaa- da Sipru. Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -o 'bhε mεε 'ε 'tɔkpa- Banabasi, ('bhε 'yi -le doo: mεε 'la zan zruwla mεε 'kpee).

³⁷ Banabasi 'bhε a gba 'ε ḡɔnle-, 'kee- gele- 'bhε ma -ḡoli' 'ε 'kpale- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε 'kɔɔ.

5

Ananiası 'pegee -a na Safira kleza

¹ -O -yaa mεε do sii Ananiası, 'bhεε- -o -yaa -a na sii Safira. -O -waa pε gba do -ḡwan.

² 'Duŋ- 'yee- 'pegee -a na Safira -benḡwa do ma, 'bhεε- -o -waa' gba 'ε ma -ḡoli' 'ε 'lɛdo- magaanna. 'Bhε blaɛn, 'ke 'yee- Ananiası gele- 'bhε -ḡoli' 'ε 'le -vindo' 'ε 'nalε- Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ni.

³ 'Bhε klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'lɔkpaɛle doo: «Ananiası, -mele □kla 'bhεε- 'ya □twa 'ke -Setran' 'e zru 'ε pa 'ke 'kpeejan- -yɔɔ' 'te 'le, 'bhεε- 'e 'yaa- gba 'ε ma -ḡoli' 'ε 'lɛdo- gaanna, 'bhεε- 'e □nwa bhla peɛ Lii 'Wen 'ε ni 'bhε gbεɛn- -gee' bhe εε?

⁴ 'Yaa 'yaa- gba 'ε ḡɔnle -li 'waati 'la ba, 'yaa- pε -le -yaa 'kele-, 'bhεε- 'ya ḡɔnlawoa 'yaa- pε -le -yaa 'ke -a ma ḡoli' 'ε 'le 'ezin-. -Mele -kla 'bhεε- 'e 'bhε -za 'yɔɔ- -ḡloɔn

'lεε- □kpaɛ 'e 'kpee εε? 'Duŋ- -a 'yaango- 'bhii- 'yaa bhla peɛ bhaaplɛŋ mu ni, 'duŋ- 'ya □pia -Waanbhaa' -la ni.»

⁵ Ananiası 'bhε -jan mu 'ε 'male- 'tε, 'kee- baale', 'bhεε- 'kee- klele- 'ke 'siele. 'Bhε klele 'tε, mεε 'la zan mu 'kpen 'a gaza 'ε □maa, 'ke -gblaɛn -gbɛnε do 'klale 'mu 'kpen 'yi.

⁶ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -zwanne mu 'ke mu -wlɛnle', 'bhεε- 'ke 'mu sɔ 'kpale 'yee- Ananiası gbaɛ 'ε ma, 'bhεε- 'ke 'mu gele- -a binle.

⁷ 'Bhε blaɛn 'lɛrε yaga 'kanle-, 'ke -a na Safira 'nule- wlale Zesu a 'winbɔwo mu 'ε ta 'bhε 'fε 'ε □la; 'duŋ- -za 'la 'bhε □kla -a -nɔɔ ni yaa -yaa 'bhε do.

⁸ -Ayile, 'ke Pieri 'a 'lɔkpaɛle doo: «Safira, wlan 'gbu 'ε a ni, 'ka 'kaa- gba 'ε -ḡwan -ḡoli' 'lii yeke- 'lεε- 'bhεε- 'le εε?» 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya peɛ- Pieri ni doo: «-Aani', 'wa -ḡwan 'bhε -ḡoli' 'lii yeke- 'la bhe 'bhεε- 'le.»

⁹ 'Bhε klele 'tε, 'ke Pieri 'a 'peɛ -a ni doo: «-Mele □kla 'bhεε- 'ka mεε plε 'a □kpaɛ do ma doo 'ka -o Mεεzan Lii 'Wen 'ε 'yidanle εε? 'E 'yrekpa laale doo, mεε 'la zan mu -ja 'e □nɔɔ 'ε binle 'wo -la dulale -o 'fε 'ε 'lii bhe. -O nu gele 'bhi 'le 'ezin-.»

¹⁰ 'Bhε 'yi 'tε, 'kee- baale' 'bhε 'yɛ do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe Pieri gaan ma, 'bhεε- 'kee- klele- 'ke siele'. 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke -zwanne mu 'ε -o wlale- 'fε 'ε □la, 'bhεε- 'ke -wa gbaɛ 'ε 'yele; 'bhεε- 'ke -o gele- -a binle -a -nɔɔ -din.

¹¹ Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'kpen 'pegee mεε 'la zan mu 'kpen 'bhε -za mu 'ε kleza -maa, -gblaɛn -gbɛnε □klaɛ 'mu 'kpen 'yi.

Zesu a winbɔwo mu 'ε -woo 'sole- maza -bebe kle 'zi

¹² Zesu a 'winbɔwo mu 'ε -yaa 'sole maza -bebe 'pegee 'kpeɛɛni maza mu kle 'zi -waa' 'si mu 'ε 'plɛŋ. Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'klale- -yaa 'eke- ba -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbɛnε 'ε □la yɛ 'la -o -yaa 'bhε sii: <-Bhɛŋḡbe Salomɔ a 'wlanḡa> 'ε 'bhεε- □la.

¹³ Yaa -yaa do mεε -bhεεke' 'kpee 'ke 'bhε kpa -o ba, 'duŋ- mεε mu 'ε 'kpen 'yaa- -o 'tɔ wlan pe 'zi' 'ke -o -gasikpa -o -lεε.

14 Yi 'oo yi, 'gwlaan- -bebe 'pegee le -bebe mu 'la 'yaa- -o 'kpa Mæzan 'yi, 'mu 'yaa- kle 'zi Zesu 'yi mu 'ε baan' 'le.

15 -Asiikoo mæ mu 'ε 'yaa- nu 'zi -waa' gadε mu 'ε 'le -gbleba mu 'ε ta, 'bhεε- -o -yaa 'mu kpa -saa mu 'pegee yilape mu 'ε ta. 'Kooko- 'ke Pieri 'kan bhla zi, 'ali- 'kee- -yaa so -a gbε 'kpale 'bhε gadε mu 'ε ma, 'bhε 'pegee 'ke -a lii 'ε 'yaa- so 'klale 'mu 'ke ta, 'mu 'yaa so -bheele'.

16 -Zamaa' 'saa 'yaa- da 'zi 'ezin- Zeruzalemu kpe ma -wa -vin mu 'ε ta, 'Bhεε- -o -yaa nu 'zi -waa' gadε mu 'pegee lii -yoo mu -yaa mæ 'la zan mu zi 'mu 'kpen 'le Zeruzalemu Zesu a 'winbowo mu 'ε ta, 'bhεε- 'mu 'kpen 'yaa- -bhee 'zi.

Zuufu -kunlii mu 'ε -woo -yrenkpa' zii' Zesu 'winbowo mu 'ε ta

17 'Bhεε- 'duŋ-, *'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε 'pegee -a zi mu 'la 'kpen 'yaa- 'ke *Saduse mæ mu 'le, -o zranwoa- Zesu a 'winbowo mu 'ε ba 'mu kleza mu 'ε -zayi'.

18 'Bhεla- -yile, 'ke -o 'mu 'kunle, 'bhεε- -o 'mu □bwa -waa' -kaso 'fε 'ε -gbenε 'ε □la.

19 'Duŋ- -bi 'ε zi, Mæzan -Waanbhaa' a -mleke' 'ε do -ja -kaso 'fε 'ε 'liigole, 'bhεε- 'bhε Zesu a 'winbowo mu 'ε 'pwela-. 'Bhεε- 'ke -ya pele- 'mu ni doo:

20 «-Ka ge -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbenε 'ε □la, 'bhεε- bole -yre ma -si dreε 'ε ba jan -o 'kela 'le, -ka 'bhε 'kpen 'wo mæ mu 'ε ni.»

21 'Bhε 'yi 'ε zwan 'tutu 'ε zi, -mleke' 'ε -jan 'la □woa 'yee- Zesu a 'winbowo mu 'ε ni, 'ke -o 'bhε klele-. -Ayile 'ke -o gele- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbenε 'ε □la, 'bhεε- 'ke -o mæ mu 'ε daanle 'sanle. 'Sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'ε □nwa -waa' 'klankeba yre 'ε □noo; 'bhεε- -o Zuufu mu 'ε -waa' 'gwlaan- gbilaan mu 'ε 'pegee -waa' 'kitikan mu 'ε 'kpen 'lekpa- 'eke- ta. 'Bhεε- 'ke -o mæ mu winbole Zesu a 'winbowo mu 'ε 'siyre- noo- -kaso 'fε 'ε □la.

22 'Duŋ- 'bhε mu bhole -kaso 'fε 'ε □la, 'mu 'laa Zesu a 'winbowo mu 'ε 'yele- 'bhε □noo. 'Bhε klele 'tε, 'ke 'mu nule- 'bhε 'pele- 'woo- 'kitikan mæ -ledo' 'ε ni.

23 -O pe doo: «'O gelawoa, 'o -kaso 'fε 'lii 'ε 'tanle- □ya 'elrele, 'bhεε- -a gooba -srwase' mu 'ε dulale -yaa 'mu dulayre mu

'ε □noo -kaso 'fε 'ε 'lii mu 'ε □noo. 'Duŋ- 'o -kaso 'fε 'ε 'liigole, 'waa mæ 'kedo- 'kpo yele -a □la.»

24 'Bhε klele 'tε, -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbenε 'ε gooba -srwase' mu 'ε -kunlii 'ε 'pegee 'sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε, -o 'bhε -jan 'ε 'male-, 'ke -o zrubatedole -o ma Zesu a 'winbowo mu 'ε -zayi'; 'bhεε- 'ke -woo 'eke- -lrōkpale doo: «'O nu 'bhε -za 'lεε- 'kpale- 'nale- -a ma εε?»

25 'Bhε 'waati do 'kpo 'ε ba, 'ke mæ do nule- -a pele -o ni doo: «-Ka dula- doo! 'Ka mæ 'la zan mu □bwa -kaso 'yi, -woo mæ mu daan 'zi -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbenε 'ε □la.»

26 'Bhε klele 'tε, 'ke -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbenε 'ε gooba -srwase' -kunlii 'ε 'pegee -srwase' 'ε 'ke mu gele- Zesu a 'winbowo mu 'ε 'kunyre- noo-. 'Duŋ- waa -o 'kunle- fangan- ma, -amasroyi -o -yaa -gbilaan 'zi -waa' mæ mu 'ε 'lεε 'kaa 'mu 'laa nu -wlenle' -o ma 'bhεε- 'mu kpoti pa -o ma.

27 -O nule 'ke -o -le -waa' Zuufu mu a 'kitikan mæ -ledo' 'ε ta, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan 'ε 'bhε -o -lrōkpale 'sanle doo:

28 «'Waa mazapele 'ka ni kpataakpa 'elwale doo 'ka 'laa mæ 'kedo- 'kpo daanle 'ezin- 'sekeseke 'yee- Zesu 'to 'ε 'yi εε? 'Bhεε- 'duŋ-, 'ka 'yaan- Zeruzalemu -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen ngblo 'sielele gban 'ka- mæ daangbeyā 'ε 'le, 'bhεε- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'yee- Zesu deza 'ε 'tokpa- 'o mōo -la ma.»

29 'Bhε klele 'tε, 'ke Pieri 'pegee Zesu a 'winbowo mu -vin mu 'ε -wa pele- -o ni doo: «'O -Waanbhaa' -la zru maza kle taa- bhaaplen mu εε?»

30 'Ka 'yee- Zesu 'la -gbaanna -yrigbele 'ε ta, 'bhεε- 'kaa □dia, 'o -gbōo mu a -Waanbhaa' 'ε 'yela- -bwela gale ba.

31 'Bhεε- -Waanbhaa' a -glooya' 'ε ma, -e Zesu 'ledwa- -a ma 'egbenele. 'Bhεε- -ya -lawlenna laanima, 'ke -ya klele- 'ke pe 'kpen 'wiŋ- mi -gbenε 'le, 'bhε 'pegee Mæ -Bhee Mi 'le, 'kooko- Izraēli mu 'ε ploo waa -za 'yōo- mu 'ε ma, 'bhεε- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni; 'bhεε- 'bhε -waa' -za 'yōo- mu 'ε -sroma yan.

32 'Bhε -za mu 'ε □kla 'o mōo 'gbu -la 'yre ma, 'bhεε- 'o mōo 'gbu 'pegee -Waanbhaa' Lii 'Weŋ 'ε 'o mōo -le 'bhε -za mu 'ε 'srε

'le; -Waanbhaa' 'bhe Lii 'Wenj 'e □naa mεε 'la zan mu -yaa' jan mu 'ε 'klosikun 'mu -la ni.»

³³ 'Woo- Zuufu mu a 'kitikan mεε -lεdo' 'ε -o 'bhe -jan 'ε 'male, -o zruplii- gbe -yoo' 'ε 'koo, 'ke -wa pele- doo -o Zesu a *winbowo mu 'ε dele-.

³⁴ 'Dun- Farizi mi do -yaa -o ba, -o -yaa 'bhe sii Gamalieli. 'Bhe 'yaa- 'ke 'Tonj daan mi -gbene do -la -le, 'bheε- mōkpen' 'yaa- -gasikpa 'bhe 'lεε. 'Yee- Gamalieli 'e 'wlenle- 'te -o plen- 'ke -ya pele- doo -o Zesu a 'winbowo mu 'ε 'pwe 'pεlii- 'waati sa 'pe.

³⁵ -O yanle -o 'pwεlele, 'ke 'yee- Gamalieli 'a 'pele -waa' Zuufu mu a 'kitikan mεε -lεdo' 'ε ni dōo: «'N nεene- Izraeli mu, 'ka -o zan -za 'la klele 'woomεε mu 'lεε- ni, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele.

³⁶ 'Bhe □nōo 'laa -mōle' -li, 'bheε- mεε do -pwεla -a -yi, -o -yaa 'bhe sii Tedasi, 'bheε- 'bhe 'yaa- 'bhe 'gbu kle 'zi 'ke mεε gbalaan do -la -le. Mεε -kεmε yizie yekε- dōle -yaa zi. 'Dun-, 'bhe □nōo 'laa -mōle' 'ke -wa dele-. 'Bheε- mεε 'la zan mu 'kpen 'yaa- zi, 'mu 'kpen 'kaan- 'eke- ma; 'bheε- 'bhe -za 'ε □kla 'ke bhaama -za 'le.

³⁷ Tedasi blaana, -o -yaa -koo' 'nōo zii' 'waati 'la ba, 'ke mεε -bheεke' do 'pwεle -a -yi: -o -yaa 'bhe sii Zudasi, 'bhe -yaa da Galile 'trε ta. 'Bhe mεε -bebe □klaa 'bhe zi yakla- ma; 'bhe 'dun- -gaa 'ezin-. -A gale blaana, -a zi mu 'ε 'kpen 'kaan- 'eke- ma.

³⁸ 'Mi pe 'ka ni -zōn dōo -ka 'woo- mεε mu 'la bhe -o 'to 'srō, 'bheε- -ka 'ploo -o ma. -Amasroyi 'ke -waa' mεε daangbeya 'ε 'pegee -o kleza mu 'ε da bhaaplenj mu ba, waa nu -mōle' 'mu zi.

³⁹ 'Dun- 'ke 'mu da 'zi -Waanbhaa' -la ba, 'ka 'laa nu 'sōle- 'mu 'siele. -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'laa klele gwledan mu 'le -Waanbhaa' ba!»

⁴⁰ 'Woo Zuufu mu a 'kitikan mu mεε -lεdo' 'ε, -o -dwa Gamalieli 'wojan- 'ε □la. 'Bhe blaana, 'ke -o Zesu a 'winbowo mu 'ε 'siile 'fε 'ε □la. 'Bheε- -woo zita □zwan, 'ke -woo -lεmazōnle- dōo waa male 'ezin- 'sekeseke dōo -woo Zesu 'to 'ε 'kan zii' mεε mu ni; 'bheε- -o -ploola -o ma 'te.

⁴¹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'woo- Zesu a 'winbowo mu 'ε -o go bhla 'ε zi 'woo- Zuufu mu

a 'kitikan mu 'ε -din, -o 'kpen zrukpaale -yaa. -Amasroyi 'bhe -gaale' -yaa -o ba 'ke mεε mu -o -zwanwo' Zesu 'to 'ε -zayi'.

⁴² 'Bheε- yi 'oo yi, -o -yaa mεε mu daan -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene 'ε □la, 'bhe 'pegee yi 'fε mu 'ε □la. -O -yaa pe 'zi mεε mu 'ε ni dōo Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi Krisi 'ε 'le.

6

Zesu 'winbowo mu 'ε -woo mεε 'srwaple- makun' zii' -o ba

¹ 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlana mu 'ε baan' 'yaa- 'kla zii' -o ba. 'Bhela- -yile, Zuufu mu 'la 'yaa- Greki wli pe, 'bheε- 'ke waa 'mu yale Izraeli 'kleen 'ε 'yi, 'mu 'yaa- 'mu 'la ma janwo 'zi Zuufu mu 'la 'yaa- Ebre wli pe 'mu ni. -O -yaa -o -la ma janwo 'zi -amasroyi pele -yicien' bhla 'ε ba yi 'oo yi, -wa □ya 'bhii- -o -yaa pele yekε- 'la na Zuufu Ebre glaana mu 'ε ni, waa -yaa 'bhe yekε- na -waa' pε glaana mu 'ε ni.

² 'Bhela- 'yi 'te, 'ke Zesu a 'winbowo mu vu ta ple 'ε, -o Zesu a -klanlana -vin mu 'ε 'kpen 'siile, 'bheε- 'ke -wa pele- 'mu ni dōo: «'Ke -koo' 'ploola- -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- ma, 'bheε- 'ke -koo' □bwa pele -yicienle -janwole ma, 'bhe 'laa lele.

³ -Ayile, -ka mεε 'srwaple- makun' 'ka ba, 'ke 'mu 'taawogbeya 'ε lele, 'bheε- 'ke 'mu 'pale- -o 'ke Lii 'Wenj 'ε 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'mu -zadō' kplankplan. 'Ke 'bhe □kla, 'o nu 'a pele 'bhe mεε 'srwaple- 'ε -o ni dōo -waa' pε ye kle 'ke pele -yicienlele.

⁴ 'Bhe ya 'ε 'yi, -koo' mōo nu 'sōle- -koo' 'yregbaana 'seriwole 'pegee -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- ba.»

⁵ 'Bhe -jan 'ε □swa -zamaa' 'ε 'kpen ni. -Ayile, 'ke -o mεε 'srwaple- makunle -o ba: Etiēni, 'bhe a pε 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'yaa- 'egbenele, 'bheε- 'bhe 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wenj 'ε 'le; 'bheε- Filipu 'pegee Prokōri, 'bheε- Nikanōri 'pegee Timō, 'bheε- Parimenasi 'pegee Nikola 'la 'yaa- da Antioxi -wa 'ε ta, 'bheε- 'ke 'bhe 'yaa- Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi 'elwale -so bhe.

⁶ -O yanle -o makunlele, 'ke -woo zronle- Zesu a 'winbowo mu 'ε ni. 'Bhe mu 'mu gbe -kpaā -o ta, 'bheε- 'mu 'e 'seriwoa -o ma.

7 'Bhe ya 'e 'yi, -Waanbhaa' a -jan 'e -yaa zen 'zi yrekpen- □nɔɔ blaale-. 'Bheε-Zesu 'yi mu 'e baan' 'yaa- 'kla zii' -o ba 'ebebele Zeruzalemu, 'bheε- 'sraka 'lena mu 'e -bebe 'yaa- 'mu 'kpa zii' Zesu 'yi.

Etieni 'kunyre- mεε mu 'e 'kɔɔ

8 -Waanbhaa' a 'duma -gbene 'e zinale -yaa Etieni ta, 'bheε- -a pale -yaa 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'e 'le. -Ayile, -e -yaa 'kpeeleni maza 'pegee 'sole- maza -gbene -gbene mu kle 'zi mεε mu 'e 'plen.

9 'Bhe ya 'e 'yi 'te, 'ke *Zuufu mu daanfe' 'e □la mεε -ledo' 'e zaabole 'sanle Etieni 'le ma. -O -yaa 'bhe Zuufu mu 'e sii: «Lu mu 'la -gwa luya 'yi». -O 'ke mu -yaa da Sireni 'pegee Alzandri -wa mu 'e ta. 'Bheε- -o 'ke mu -yaa da 'ezin- Silisi 'pegee Azi 'kleen mu 'e 'yi.

10 'Dun- waa -yaa 'sole -o -bangole Etieni 'wojan- 'e 'yi, -amasroyi Lii 'Wen 'e 'yaa- 'sen 'na zii' -a ni 'kee- -zadɔ' ma -janwo' -o ni 'elrele.

11 'Bhe 'yi 'te, 'ke -o -goli' 'wlale mεε 'ke mu gbε □la, 'kooko- 'mu sɔ Etieni 'tɔ 'yɔɔ-pele-; 'bhela- -yile, 'ke 'mu bhla 'kpale -a ma dɔɔ: «'Wa □ya 'ke -yoo -jan 'yɔɔ- mu wo 'zi *Moizi 'pegee -Waanbhaa' ma.»

12 'Bhe ya 'e 'yi, 'ke -o -zamaa' 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'e, 'bheε- 'Ton daan mu 'e 'wlenle- Etieni ma. 'Bhe mu Etieni □kwan fangan- ma, 'ke -o gele- 'kele- Zuufu mu a 'kitikan mu mεε -ledo' 'e ba.

13 -O □nwa 'ezin- mεε 'ke mu 'le 'ke mu bhla 'kpale -a ma dɔɔ: «Yi 'oo yi, mεε 'leε- -a bole -o -jan 'yɔɔ- mu 'te -la wole ma -kɔɔa' -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'leε- 'pegee Moizi a 'ton 'e ma!

14 'Wa □maa -a -lii kpataakpa dɔɔ 'yee- Zesu 'la 'yaa- da Nazareti 'bhe nu -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'leε- 'wile-, 'bheε- Moizi -kɔɔ' 'si ta za mu 'la □naa -kɔɔ' ni 'yee- Zesu 'e nu 'mu 'kpen tabɔɔle.»

15 -Waa' 'kitikan mεε -ledo' mu 'e 'kpen -o -yrekpaa Etieni ta siinj. 'Bheε- -a wleyi' 'e □kla -o -yre 'yi 'bhii- -mleke' do wleyi' gbene-.

7

Etieni a -jan 'yigɔnyre

1 'Bhe klele 'te, 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbalaan 'e 'bhe Etieni 'lɔkpale dɔɔ: «Mεε mu 'e -woo -jan mu 'la 'kpen 'wo zii' bhe, wlan -le 'mu -le εε?»

2 'Bheε- Etieni 'a 'lekwan□ -a ni dɔɔ: «'N nεene- mu 'pegee 'η de mu, -ka 'ka 'tronkpa 'η ni 'elrele doo. -Kɔɔ' -gbɔɔ *Abraamu ge -leε 'e 'le Aran, -Waanbhaa' 'la 'tɔbhɔle -o 'bhe 'pwela- -a ba, 'ke -yoo 'bhe 'waati 'e ba Mezopotami 'kleen 'e 'yi.

3 'Bheε- -ya □pia Abraamu ni dɔɔ: «Go 'e □ya 'kleen 'yi 'bhe 'pegee go 'yaa- 'fa □la mu 'e -din, 'bheε- ge yala- 'η nu 'kleen 'la zɔɔnle 'e ni 'bhe 'yi.»

4 'Bhe klele 'te, 'ke Abraamu gole- Kalide mu a 'kleen 'e 'yi, 'bheε- 'kee- gele- yaale Aran. 'Bhe blaas, 'ke Abraamu de gale- -Ayile 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dɔɔ -e go Aran. 'Bheε- -kɔɔ' -o 'kleen 'la 'yi -zɔn -ge, -e □nwa yaale 'bhe 'yi 'te.

5 'Dun- -Waanbhaa' laa yre 'kedo- 'kpo 'nale- -a ni -a 'cien 'le 'bhe 'kleen 'leε- 'yi, 'ali- 'ke 'bhe kle 'tre 'fientronne 'le 'bhii- mεε gaan -gluu gbene-. 'Dun- -ya -liiwli' □naa -a ni dɔɔ -e nu 'bhe 'kleen 'e 'nale- -a ni -a 'cien 'le, 'bheε- -e nu 'bhe klele 'ezin- -a 'srε mu a pe 'le 'yee- blaas. 'Bheε- 'dun-, 'bhe 'waati 'e ba 'ke Abraamu 'ne 'laa klele -li.

6 -Waanbhaa' -janwoa -a ni gɔne- 'leε- 'bheε- gbene- dɔɔ: «'E 'srε mu nu gele yaale 'kleen 'bheεke do 'yi, 'bheε- 'bhe 'yi mu 'e nu -o klele 'mu a lu mu 'le 'bhe □nɔɔ ye; 'bheε- 'mu nu -yrenkpale -o ta leε -keme yizie ta.

7 'Dun- -o nu klele lu mu 'le 'kleen 'la 'yi, 'mi nu -kpan 'kpaale- 'bhe 'kleen 'e 'yi mεε mu 'e 'lii. 'Bhe blaas, -o nu gole 'bhe 'kleen 'e 'yi, 'bheε- -o nu nule 'mi -Waanbhaa' gbale 'kleen 'leε- 'bhe 'yi -ge.»

8 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' *-bhoolaya do -dwa 'yee- 'gbu 'pegee Abraamu 'plen. 'Bhe -bhoolaya 'e 'toomasie -le 'ke 'gwlaan- mu wlalele 'kleen 'yi 'le. 'Bhela- -yile Abraamu 'a gbe Izaki □wlaa 'kleen 'yi 'bhe 'yale- blaas -gbeyi' do; 'bhe klegbeya do 'e 'yi, Izaki 'bhe gbe Zakɔbu □wlaa 'kleen 'yi, 'bheε- Zakɔbu -kɔɔ' -gbɔɔ vu ta ple 'e □wlaa 'kleen 'yi.»

9 «-O -yaa 'bhe 'yi bhe 'te, 'ke 'yee-

Zakobu gbe mu 'e zranwole -o nɛɛɛ- Zozefu ba, 'bhɛɛ- 'ke -wa gɔnle- Ezipu 'taa ta ge mu 'ke mu 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- -e -ja klɛlɛ lu 'le Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

10 'Dun- -Waanbhaa' -yaa 'yee- Zozefu zi 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi. -Ya -gwa 'bhɛ -yɛɛn mu 'ɛ 'kpɛn 'yi, 'kee- -zadɔleya nale- -a ni, 'bhɛɛ- -ya ɔkla 'bhɛɛ- 'yee- Zozefu ɔswa 'bhɛ Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi -bhɛngbe Faraɔn 'ɛ ni. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'a ɔkla Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'kpɛn ta -janmatii 'le, 'bhɛ 'pegee 'bhɛ a -bhɛngbe 'fa ɔla mu 'ɛ 'kpɛn ta -kunlii 'le 'ezin-.

11 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -gu do dɔle- Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'kpɛn 'pegee Kanaa 'klɛɛn 'ɛ 'kpɛn 'yi. 'Bhɛ -gu 'ɛ 'bhɛ 'trɛbhɔ -gbɛɛ 'yɔɔ- do ɔkpaa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- pele 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ-.

12 -O -yaa 'bhɛ 'yi bhe oo, 'ke Zakobu 'a 'male- dɔɔ -o sɔ pele -srɔɔwole Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'kee- -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ 'winbɔwo gbe -lwa wole- 'bhɛ ɔnɔɔ pele -lɔ zayi'. 'Bhɛ mu -ja pele -lɔlɛ', 'bhɛɛ- mu ɔnwa 'bhɛ 'le.

13 'Bhɛ mu ge gbe ple mi 'ɛ yi Ezipu, 'ke Zozefu 'a 'gbu tapwele -a nɛɛɛ- mu 'ɛ ni, -amasɔyi 'mu 'laa -a madɔlɛ. 'Bhɛɛ- 'ke Faraɔn Zozefu 'si mu 'ɛ dɔle- 'tɛ.

14 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke Zozefu mɛɛ mu winbɔle 'kaa 'mu ge -a dɛ 'pegee 'bhɛ a 'fa ɔla mu 'ɛ 'kpɛn 'sii-. -O -yaa mɛɛ mia yaga bhe vu ta 'soo (75).

15 'Bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ke Zakobu gele- yaalɛ Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- 'pegee -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ -waa' 'trɛ ta yanle- 'bhɛ ɔnɔɔ ye.

16 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, 'ke -o nule- -o 'kpɛn gbaa mu 'ɛ 'le Sikemu, 'bhɛɛ- bu -gluu 'la Abraamu 'bhɛ ɔlwa -goli' ma Amɔri gbe mu 'ɛ 'kɔɔ Sikemu, -o ɔnwa -o binle 'bhɛ bu -gluu 'ɛ 'yi.»

17 «'Dun- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- ɔnaa *Abraamu ni pɛ 'la 'naza- ta 'elwale -sɔ -a 'srɛ mu 'ɛ go zayi' luya 'yi Ezipu, 'bhɛ -jan 'ɛ 'lɛsɔ 'waati 'ɛ 'bhɔlela ɔsaan -wa -din; 'ke -kɔɔa' 'si mu 'ɛ -o baan' 'klale -o ba 'ke -o klɛlɛ- 'ebebele Ezipu 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

18 'Bhɛɛ- -bhɛngbe drɛɛ 'la 'bhɛ 'laa Zozefu dɔlɛ, 'bhɛ 'yalaa- Ezipu 'klɛɛn 'ɛ ta 'tɛ.

19 'Bhɛ -bhɛngbe drɛɛ 'ɛ 'bhɛ -kɔɔa' 'si

mu 'ɛ 'yinia-, 'bhɛɛ- -e -yɛɛnkpa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ ta 'ebebele. 'Bhɛɛ- -ya ɔpia -o ni dɔɔ -woo -nɛ 'yientɛnɛ mu 'ɛ blin yue 'ɛ ba kpanma 'bhɛɛ- 'mu ga, 'kooko- -o klu laa bo.

20 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -o Moizi 'yale 'tɛ: 'bhɛ 'yaa- lele, 'bhɛɛ- 'bhɛ -za -yaa sɔ -Waanbhaa' ni. -A dɛ 'pegee -a nɛɛ 'a -gaanna -waa' 'fɛ 'ɛ ɔla mlɛ yaga -la 'ke -wa -lɛbɔ'.

21 'Bhɛɛ- -wa yele 'bhii- waa -yaa sɔ -a gaanle- -li 'waati 'la ba, 'ke -o 'ploole -a ma 'pɛɛlii- yɛ do nɔɔ-. 'Dun- 'ke Faraɔn 'lu 'ɛ 'bhɛ 'a 'sile, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'trole, 'ke 'bhɛ 'a klɛle- 'bhii- 'bhɛ 'gbu 'nɛ -kpɔsɔɔ 'le.

22 'Bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, -o Moizi -daanna Ezipu mu a -zayaangoleya 'ɛ 'kpɛn 'le. 'Bhɛɛ- -e ɔkla mɛɛ -glɔɔ do 'le, -a klɛza 'pegee -a -liiwli' mu 'ɛ ma.

23 Moizi lɛɛ -yaa lɛɛ mia ple 'waati 'la ba, 'ke -ya 'kpale dɔɔ -e gele- 'pwɛlɛ- -a nɛɛɛ- Izraɛli mu 'ɛ ta.

24 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'kee- Ezipu mɛɛ do yele- 'ke 'bhɛ -o -yɛɛnkpa' zii' -a nɛɛɛ- mu 'ɛ do ta; -ayile 'kee- gele- 'bhɛ tagwledanlɛ 'bhɛɛ- 'kee- Ezipu mi 'ɛ dɛle-.

25 Moizi 'kpee ma -bi -a nɛɛɛ- Izraɛli mu 'ɛ 'yaa- nu -a -yimale 'bhii- -Waanbhaa' -yaa zan -o gole -yɛɛn 'yi 'yee- Moizi -la 'sɔyi, 'ke -yoo go Ezipu 'klɛɛn 'ɛ yi. 'Dun- 'mu laa -a 'yimale 'bhɛ gbɛɛn-.

26 'Bhɛ ta tooklin- yi 'le, 'ke Moizi 'bhɔle Izraɛli mɛɛ ple ta 'ke 'mu -o gwledan 'zi, 'bhɛɛ- -e -yaa zi 'bhii- -e 'mu 'yikwan ɔ 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: <'N' 'yienii mu, 'ka -o nɛɛɛ- ma do mu 'le, -mɛle ɔkla 'bhɛɛ- 'ka -o gwledan 'zi ɛɛ?>

27 'Bhɛ klɛlɛ 'tɛ, mɛɛ 'la zan -yaa 'bhɛ -vindo' mi 'ɛ zɔn 'zi, 'bhɛ Moizi -yɛɛnna, 'ke 'bhɛ 'a pele- Moizi ni dɔɔ: <-Dele 'e ɔkla 'o ta -kunlii 'pegee 'o 'plen- janwo mi 'le ɛɛ?>

28 'Yoo- -a zi 'bhii- 'e 'mi dɛ 'bhii- 'e Ezipu mi 'ɛ ɔdia 'eyaanoɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe ɛɛ?>

29 Moizi 'bhɛ -jan 'ɛ 'male- 'tɛ, 'kee- blasanle, 'bhɛɛ- 'kee- gele- bolɛ Madian a 'klɛɛn 'ɛ 'yi. -E ɔbwa 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e -nɛ 'gwlaan- ple -srɔɔwoa 'bhɛ ɔnɔɔ.»

30 «Lɛɛ mia ple 'kanle- blaana-, Moizi

-yaa -kpe 'la -yoo Sinai vlé goón 'é -din 'bhe 'wiinj- 'waati 'la ba, 'ke -mléke' do 'pwele -a ba -yri luné- do 'yi: 'tebhile 'yaa- 'bhe -yri luné- 'é 'yi, 'bheé- -mléke' 'é 'yaa- 'bhe 'tebhile 'é 'yi.

³¹ Moizi 'bhe 'yele-, 'ke -a 'kpeelenile -a ma. -Ya mabéenle -saan 'bhe -din 'waati 'la ba, 'kooko- -ya -glin kplankplan, 'kee- Méeszan -weli' 'é male- dóo:

³² <'Mi -le 'e -gbóó mu a -Waanbhaa' 'le, 'mi -le 'ke Abraamu 'pegee Izaki 'bheé- Zakobu mu a -Waanbhaa' 'le.> 'Bhe kléle 'té, 'ke Moizi béenle 'sanle -gblaan 'é 'kóó; 'bheé- yaa dóle -a 'kpee 'ke -ya -yrekpa' 'yee- -yri luné- 'é ta.

³³ 'Bhe 'yi 'té, 'ke Méeszan -Waanbhaa' 'a 'pele 'a ni dóo: <'E gaan ma -sawla mu 'é go, -amasroyi 'e dulale -o 'tré 'la ta bhe, -Waanbhaa' 'a 'tré 'weñ -le 'kéle-.>

³⁴ 'Bheé- -Waanbhaa' 'a □pia -a ni 'ezin- dóo: <'Mi 'an mée mu 'é ta -yren 'é □ya, 'bhe 'pegee 'ñ -waa' wisiwli mu 'é □maa Ezipu 'kléen 'é 'yi. -Ayile 'mi -zinaa' 'tré ma -gé -o go zayi' luya 'yi. Nu -zón, 'bheé- 'mi 'e 'winbó- Ezipu 'kléen 'é 'yi.>>

³⁵ <Izraéli mu 'é -woo -bangwa 'yee- Moizi 'la 'yi, 'bheé- -wa □pia -a ni dóo: <-Dele 'e □kla 'o ta -kunlii 'pegee 'o 'plen- janwo' mi 'le éé,> -Waanbhaa' 'yee- Moizi do 'kpó 'é 'yela- winbwa- -o ta 'bhii- -o -kunlii 'pegee -o -bhee mi 'le 'ke -yoo go luya 'yi Ezipu 'kléen 'é 'yi, -mléke' 'la 'pwéla- -a ba -yri luné- 'é 'yi, 'bhe a fanjan- 'é 'le.

³⁶ 'Yee- Moizi do 'kpó 'é 'yele- -o -gwa luya 'yi Ezipu 'kléen 'é 'yi, 'kee- 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu klé Ezipu 'kléen 'é 'yi, 'ke -yoo kan weyi- 'tén 'é ba, 'bhe 'pegee -kpe 'é ta léé mia plé ta.

³⁷ 'Bheé- 'yee- Moizi do 'kpó 'é 'yele- 'a □pia -o ni 'ezin- dóo: <-Waanbhaa' 'mi winbwa- 'ka 'ta góné- 'la gbéen- 'bhii- -a -léla' janwo mi do, -e nu -a -léla' -janwo' mi do winbóle 'ka ta 'bheé- gbéen-; 'bhe nu kléle 'ka 'gbu 'sré mu 'é do -la -le.>

³⁸ 'Yee- Moizi -le -yaa Izraéli mu 'é léé mi 'le -o 'klale- -yaa 'eke- ba -kpe 'é ta 'waati 'la ba Sinai vlé goón 'é 'wiinj-. -Mléke' 'la -daa -Waanbhaa' ba, 'bhe -jan □kpaa 'yee- Moizi 'lii, 'bheé- -e 'mu 'lénaa□ -kóó' -gbóó mu 'é ni. 'Bhe 'yi, -e -jan mu 'la 'sróowoa□

-Waanbhaa' 'kóó, 'mu só -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'nale -kóó' ni.>

³⁹ <'Dunj- -kóó' -gbóó mu laa dóle -a wojan mu 'é □la, 'bheé- -woo -bangwa -a -yi, 'bheé- -woo zru -niinaa' Ezipu 'kléen 'é 'yi pé mu 'é ta.

⁴⁰ 'Bheé- 'ke -wa pele- Moizi 'naagwlen- Aaron ni dóo: <-Waanbhaa' 'ke mu klé 'o ni 'ke 'o 'mu 'ye 'o 'yré mu 'le, 'bheé- 'ke 'o 'pegee 'mu 'taawo- 'eke- zi; -amasroyi Moizi 'la 'bhe 'o 'pwéla- Ezipu 'kléen 'é 'yi, 'o 'yré 'laa 'bhe ma, 'bheé- -e □kla pé 'la 'le 'waa 'bhe dó.>

⁴¹ 'Bhe 'yi 'té, Moizi 'laa -yaa -o -din yi mu 'la 'le, 'ke -wa wlale- Aaron zi, 'bheé- 'ke 'bhe driné- -yriné' do kléle- -o ni, 'ke 'bhe kléle- -waa yo 'le, 'bheé- 'ke -o 'sraka do gole- 'bhe ni. 'Bhe ya 'é 'yi, -o pé 'la □kla -o 'gbu 'kóó, 'bhe -le □kla -o zrukpa' pé 'le, 'bheé- -o -zablaala 'bhe ni.

⁴² 'Dunj- 'bhe 'la gbé -yóó' 'é 'kóó -Waanbhaa' ma, 'ke 'bhe 'bhe -zanta' dóle- -o ni, 'ke 'bhe -o 'tole 'ke -o laanima mlé 'pegee -yretébhé, 'bheé- mléklén- mu klé -o gba yo mu 'le, 'bhii- -a yóóndele -o -Waanbhaa' -léla' janwo mu 'é -waa' 'séwe 'é 'yi góné- 'la gbéen- dóo:

<'Ka mu Izraéli 'si mu, 'ka wi 'sraka mu 'pegee 'sraka 'bheéke mu 'la -gwa léé mia plé 'é ta -kpe 'é ta, 'ka 'mu -gwa 'mi -la ni éé?>

⁴³ 'Yooye-, 'ka 'laa 'bhe 'sraka mu 'é gole 'mi ni -titi, 'dunj- 'kaa- yo 'la 'tó -o Molóki,

'ka 'bheé- gba 'kpaané 'é 'kwe □sia; 'bheé- 'ka mléklénne 'la gba 'kaa yo 'le, 'bheé- 'ke 'ka 'bhe 'tókpaa- Refan, 'ka 'bhe -la -yriné' 'yaanna-

'Bhe ya 'é 'yi bhe, 'ka 'gbu yo mu 'la □kla 'ka 'gbu 'kóó, 'ka 'mu -la □gbaa. 'Bhela- -yile, 'ñ nu gele 'ka 'le 'fóBabilóni-zanta' 'egbóónle.>>

⁴⁴ Etieni pé 'ezin- dóo: <-Kóó' -gbóó mu -yaa -kpe 'é ta 'waati 'la ba, sókpaa' do -le -yaa -o 'kóó; 'bhe sókpaa' 'é 'yaa- zróon 'bhii- -Waanbhaa' -o zi. Moizi 'bhe sókpaa' 'é -dwa sókpaa' -glóon 'la -Waanbhaa' 'bhe -zróonna -a ni, 'bheé- zi.

⁴⁵ Moizi blaán, -kóó' -gbóó mu 'yee- sókpaa' 'é □naa -o -né mu ni. Zozue -dwa -o -léé, 'bheé- -o -ja 'yee- sókpaa' 'é 'le -waa'

'kléén dréé 'é 'yi. -Waanbhaa' 'bhé 'kléén 'yi mu 'é -gbian -o -léé 'mu a 'kléén 'é 'yi, 'bhéé- -e 'mu a 'kléén 'é □naa Izraeli mu 'é ni 'bhé 'yi. 'Yee- sòkpaa' 'é □bwa -o 'kóó 'fòke 'bhé nu 'ténlé- -bhéngbe Davidi a pé 'waati 'é ma.

46 -Waanbhaa' zrubhwa- *Davidi ma, 'fó -e -sromabwa -Waanbhaa' ni dóó 'bhé 'a 'to 'ke 'yee- Davidi 'gbu -a -gbóó Zakóbu a -Waanbhaa Gba 'Fé -Gbéné do dó.

47 'Bhéé- 'dun-, Davidi 'gbu 'laa 'bhé 'fé 'é dólé, 'fó -a gbe -bhéngbe Salomó -lé 'bhé -dwa 'yee- Davidi blaán boolazi.

48 'Dun- -kóóa' 'yaango- 'bhii- laanima -Waanbhaa' 'é yaa yi bhaaplén mu 'fé 'la -dwa 'mu 'gbu 'kóó 'bhé □la. 'O 'bhé 'yaango- 'kela ma, 'bhé -lé 'yee- -Waanbhaa' -léla' janwo mi 'é -jan 'la □woa 'bhéé- ma dóó:

49 Mээzan -Waanbhaa' pé dóó: <Lafle' -lé 'ke 'an -bhéngbe yaakpe- 'é 'lé, 'bhéé- 'tré -lé 'ke 'η gaan dulapé 'lé.

'Bhé ya 'é 'yi, 'ka sò 'fé -glóón 'é -dela dólé- 'η ni éé?

'Bhéé- 'η nu 'sólé- 'η 'yitréle yré 'é -dela nóó- éé?

50 'Mi -lé 'laa 'bhé pé mu 'é 'kpen kléle 'mi 'gbu a -glóoya' 'é 'lé éé?>>

51 'Bhéé- Etieni pé 'ezin- dóó: «'E! Mээ -kala' mu! 'Ka 'ka 'trón 'pegee 'ka zru mu 'é 'liitaan- -yaa' 'siiwli- mu 'é 'léé. 'Ka 'laa dólé -a -la 'ke 'ka Lii 'Wen 'é zru maza klé 'waati 'é 'kpen ba 'bhii- 'ka -gbóó mu -yaa klé góné- 'la gbéén-.

52 'Ka -gbóó mu laa -yrenkpale -Waanbhaa' -léla' janwo mi 'é -de 'gbu -la ta éé? Mээ 'la zan mu Zesu Krisi 'la do -kplén -lédóole -o -Waanbhaa' -yré 'yi 'bhé 'nuza- 'é -lééjanwoa, 'ka -gbóó mu 'bhé zan mu 'é 'gbu □dia. 'Bhéé- -zón, 'ka -dawli' □kpaa 'yee- mээ -lédóole 'é 'yela- gbe ta, 'bhéé- 'kaa □dia.

53 'Ka mu 'la 'ka -Waanbhaa' a 'ton 'é 'sróowa- -mléke' mu -weli' 'é ta, 'bhéé- 'ka 'laa 'bhé 'ton 'é -klósikunlé -titi!>

Etieni déyré Zuufu mu 'é 'kóó kpoti 'lé

54 Zuufu mu a 'kitikan mээ -lédo' 'é -o 'bhé -jan mu 'é 'male-, 'mu 'la gbe -yóó' 'kóó -o ma, 'ke yran -gbéné do wlale- -o zru 'yi, 'bhéé- 'ke - woo -léfle' 'sónkpale yran 'é 'kóó Etieni 'kaama-.

55 'Dun- Etieni 'palela 'yaa- 'ke Lii 'Wen 'é 'lé, 'bhé 'é 'yrenkpale laanima, 'kee- -Waanbhaa' a 'tóbhóleya -bhile' 'é 'yélé, 'bhéé- 'kee- Zesu dulale yélé- -Waanbhaa' -din 'tóbhó ma yaayré 'é □nóó.

56 'Bhéé- -e pé -o ni dóó: «-Ka 'ka 'trónkpa 'η ni doo, 'η 'yré -o lafle' 'é 'liigole ma, 'bhéé- Bhaaplén Gbe 'é dulale -o -Waanbhaa' -din 'tóbhó ma yaayré 'é □nóó.»

57 Etieni 'bhé 'pele- 'té, 'ke 'woo- Zuufu mu 'é -o -gbékanlé 'eglóole, 'bhéé- 'ke -woo 'trón mu 'é 'liitanlé (-amasróyi -o 'kpee ma Etieni -yaa -Waanbhaa' 'to 'sité zii'). -Ayile 'ke -o 'kpen 'klale Etieni ta.

58 'Ke -wa 'kunlé, 'bhéé- 'ke -wa -glaanlé', 'ke -o gele- 'kéle- Zeruzalému -wa 'é -zanta'; 'ke -o kpoti mu 'pale 'sanlé -a ma, 'kooko- -wa dé. -A dé mu 'é 'bhé mu 'mu 'gbu ta duné- mu 'é -gwa, 'bhéé- -o 'mu gbekpaa- -né -zwané do 'kóó: -o -yaa 'bhé sii Solu.

59 -O -yaa kpoti 'pa zii' Etieni ma bhla 'la ba, -e -yaa 'seriwo zii' 'ke -ya pé dóó: «Mээzan Zesu, 'mi 'η 'nii- 'é gbekpaa- 'é 'kóó!»

60 'Bhé blaán, 'ke -ya 'kpo zenlé- 'tré ma; 'bhéé- 'ke -ya pele- 'eglóole dóó: «Mээzan, 'yaa -kpan baalé -o ta 'η déza 'léé- -zayi'!» -E yanlé 'bhé -jan 'é 'wolele, 'kee- gale-.

ZESU 'SRE MU -O ZUDE 'PEGEE SAMARI 'KLEEN MU 'É 'YI

8

Solu -o -yrenkpa' zii' Zesu 'yi mu 'é ta

1 Etieni déza 'é □swa Solu 'gbu ni. 'Bhé -yrenkpaa' do 'kpo 'é 'lé, mээ mu 'é -yrenkpaa Zeruzalému Zesu 'yi mu -lédo' 'é ta 'ebebele. -O ta -yren 'é 'yóoya- 'é 'kóó 'ke Zesu 'yi mu 'é 'kpen 'kanlé 'eke- ma 'ke yaa 'é go Zesu a *winbówo mu 'é do -kplén ba. -O 'ke mu -ja Zude 'kléén 'é 'yi, 'bhéé- -o 'ke mu -ja Samari 'kléén 'é 'yi.

2 Mээ 'ké mu 'la 'mu □yaa gbalaan -Waanbhaa' -léé, 'mu Etieni gbaa 'é □sia, 'bhéé- 'mu wisia□ -a ta 'ebebele, 'bhéé- -o -ja -a binlé.

3 'Dun- 'bhé 'waati 'é ba, Solu 'yaa- do 'zi 'eglóole, 'kooko- -e Zesu 'yi mu -lédo' 'é síé 'fenfenj. -E -yaa wla 'zi 'fé 'tole- 'fé

'bhe □la, 'bhεε- 'kee- -yaa Zesu 'yi mu 'la ye, 'kee- -yaa klé 'gwlaan- 'le oo, 'kee- -yaa klé le 'le oo, -e -yaa -o 'kpen kun fanngan- ma, 'bhεε- -yoo bɔ -kaso 'yi.

Filipu -o -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' Samari 'kléen 'yi

4 Zesu 'yi mu 'la □kaan 'eke- ma, 'mu -yaa ge 'zi -Jan 'Nrale- 'ε 'wolele yrékpen- □nɔɔ.

5 'Bhe 'yi, -o -yaa -o do sii Filipu, 'bhe gele Samari 'kléen 'ε 'yi -wa do ta, 'ke 'bhe Mεε -Bhee Mi Krisi a -jan 'ε 'wole 'bhe -wa 'ε ta mu 'ε ni.

6 -Zamaa' 'sré 'kpen 'yaa- 'e 'trɔnkpa zii' Filipu 'wojan- mu 'ε □la 'elrele, -o -yaa -a klé 'sole- maza mu 'la 'ma zii', 'bhe 'pegee 'ke -o 'mu 'ye 'ezin- bhe 'mu -zayi'.

7 Wlan 'ε ni, lii -yɔɔ' mu -yaa mεε 'la zan mu zi, Filipu -yaa 'bhe lii -yɔɔ' mu 'ε -gbin 'zi 'bhe zan mu 'ε zi. -O go bhla zi 'bhe mεε mu 'ε zi, -o -yaa -gbekan' 'egloole 'elwale 'pe, 'bhεε- -o go 'tε. 'Bhεε- 'ezin- -flugba -bebe 'pegee mεε gaan 'siele- mu -bheela.

8 'Bhe□kla zrukpaaza -gbεεε 'le 'bhe Samari -wa 'ε ta.

9 -O -yaa 'bhe -wa 'ε ta mεε do sii Simɔ. 'Bhe 'nule- □mwa 'yee- -wa do 'kpɔ 'ε ta Filipu 'lεε. 'Bhe 'yaa- 'srɔn maza mu klé 'bhεε- 'bhe 'yaa- Samari mu 'ε 'kpeeleni zii' -o ma. 'Bhεε- 'bhe 'yaa- 'bhe 'gbu klé 'zi mεε gbilaan do 'le.

10 'Bhela- -yile, 'kee- kpa -nε matrunne mu ta oo, 'kee- kpa mεε gbilaan mu ta oo, -o 'kpen 'yaa- -o 'trɔnkpa -a ni 'elrele. -O 'kpen 'yaa- pe -a ma dɔɔ: «Mεε -gloɔn 'lεε- -yoo 'ke -Waanbhaa' a -gloɔya' 'gbu 'ε 'bhεε- 'le, -o -gloɔya' 'la sii: <-Gloɔya' -gbεεε>»

11 -O 'kpen bloole -yaa -a ma, 'bhεε- -o -yaa -o 'trɔnkpa- -a ni 'elrele. -Amasroyi -e □mwa gban -o ba 'bhεε- -e -yaa -o 'kpeeleni zii' -yaa' 'srɔn maza mu 'ε 'le.

12 'Dun- Filipu -Waanbhaa' a -bh- lengbeya -Jan 'Nrale- 'ε 'pegee Zesu Krisi a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- -o ni, 'ke -woo 'kpale 'bhe -jan 'ε 'yi. 'Bhεε- Filipu -waa' 'gwlaan- mu 'pegee -waa' le mu 'ε wiɩfia□ -yi ba.

13 'Ali- 'yee- Simɔ 'gbu 'e □kpa Filipu 'wojan- 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhe 'a 'wiɩfia□ -yi ba 'ezin-; -e -yaa Filipu zi, 'bhe 'yaa- 'sole-

maza -gbεεε mu 'la 'pegee 'kpeeleni maza mu 'la klé 'zi -a -yrε ma, 'mu 'yaa- -a -liibhaa' zii'.

Zesu 'winbowo mu 'ε -woo 'seriwo zii' Samari 'kléen 'yi Zesu 'yi mu 'ε ma

14 Zesu a 'winbowo mu 'la 'yaa- Zeruzalemu, 'mu 'a 'male- dɔɔ Samari 'kléen 'ε 'yi mu 'ε 'ke mu -o □kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi, 'ke -o Pieri 'pegee Zaan 'winbɔle 'mu ta ye.

15 Pieri 'pegee Zaan 'bhɔle- Samari, 'ke -woo 'seriwole 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε ma, 'kooko- 'mu *Lii 'Wen 'ε 'srɔwo.

16 -Amasroyi -a 'san -woo kpa Zesu 'yi, -woo wiɩ- drɔŋ -la □fia -yi ba Mεεzan Zesu 'tɔ 'yi, 'dun- Lii 'Wen 'ε 'bhe 'laa zinalε -li -o do 'kpɔ ta.

17 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Pieri 'pegee Zaan 'mu gbekpale -o ta, 'bhεε- 'ke -o Lii 'Wen 'ε 'srɔwole.

18 Simɔ 'a 'yelawoa 'bhii- Zesu a winbowo mu 'ε -woo gbekpalawoa Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bhεε- 'mu Lii 'Wen 'ε 'srɔwoa-; 'ke -ya pele- dɔɔ -e -goli' 'nale- 'mu ni.

19 'Bhεε- -ya □pia 'mu ni dɔɔ: «-Ka 'bhe 'sen yεke- 'ε 'na 'mi ni, 'kooko- 'ke 'mi 'η gbekpaa- mεε 'la zan ta 'bhe zan sɔ Lii 'Wen 'ε 'srɔwole.»

20 'Dun- Pieri 'a zikpaa- -a ni dɔɔ: «Bhaa 'bhi 'pegee 'yaa- -goli' 'ε 'ka 'kpen 'sie 'eke- zi; -amasroyi, Waanbhaa' pe 'la na mεε ni bhaama, -a Lii 'wen 'ε, 'bhi 'kpee ma, 'kee- -goli' gbawoa- 'o ni, 'bhεε- 'yee -Waanbhaa' nu 'bhe 'na 'sen 'ε 'nale- 'e ni.

21 'Woo- -za 'la 'bhe klé 'zi -gε bhe, 'bhi dɔ 'pegee 'e 'cien do 'kpɔ 'laa -o 'bhe ba; -amasroyi 'e zru 'ε 'ledɔle laa -o -Waanbhaa' -yrε 'yi.

22 'Ploo- 'e -za 'yɔɔ- 'la -dwa 'e 'kpee 'bhe ma, 'bhεε- -sromabɔ Mεεzan -Waanbhaa' ni, 'kooko- 'ke 'bhe sɔ kléle-, -yoo 'e 'kpeejan- -yɔɔ' 'ε -sroma yan.

23 -Amasroyi 'an □ya 'bhii- zran 'pegee yiɩnya 'te -le 'e zru ba, 'bhεε- -za 'yɔɔ- gbεbloole -o 'e ta.»

24 'Bhe kléle 'tε, 'ke 'yee- Simɔ 'a zikpale Pieri 'pegee Zaan ni dɔɔ: «'Ka mu 'gbu, -ka -sromabɔ Mεεzan ni 'η ni, 'kooko- 'ka 'dangan 'la □woa bhe, 'bhe 'laa 'η kun.»

25 'Bhε blaán, Píeri 'pegee Zaan □bwa Zesu Krisi 'sreya- kléle ma 'ke -o Mεεzan a -Jan 'Nrále- 'ε wo mεε mu 'ε ni. 'Bhεε- -o niina- bhla zi Zeruzalému, -o -yaa -Jan 'Nrále- 'ε 'wo zii' Samari -wa 'fiéntrónne mu 'ε -bebe ta.

Filipu 'pegee Etiopi yeta mi -gbεε do a -za

26 Mεεzan a -mléke' do 'a □pia Filipu ni dóo: «'E 'wlén- dóo, 'bhεε- 'e ge wéyi- ba -yрэ ta. Zi 'la da Zeruzalému, 'bhεε- -e kan Gaza, 'bhε zi 'ε 'si, mεε laa kan 'bhε zi 'ε zi.»

27 Filipu 'e 'wlénle-, 'kee- gele- 'bhε □nóo 'tε blaale-, 'bhεε- 'kee- Etiopi mi do yele-, 'gwlaan- -tró -le -yaa 'bhε 'le. 'Bhε 'yaa- Etiopi 'kléen 'ε ta -bhлengbe le 'ε 'bhε a yeta mi -gbεε do 'le. -O -yaa 'bhε -bhлengbe le 'ε sii Kandasi. 'Bhε a -naflo 'ε 'kpen gbekpale -yaa 'yee- mεε 'ε 'yela- 'kóo. -E -yaa da 'zi Zeruzalému -Waanbhaa' gbayрэ nóo-.

28 'Bhεε- -a niina- bhla 'ε zi -yaa' 'kléen 'ε 'yi, -a yaale -yaa -gon 'la 'ke wi -soo' mu 'bhε glaan 'bhεε- 'yi, 'bhεε- -e -yaa -Waanbhaa' -léla' janwo mi Ezai 'a 'sεwe 'ε tape 'zi 'egloole.

29 'Bhε kléle 'tε, 'ke Lii 'Wen 'ε -ya pele- Filipu ni dóo: «'E 'mabεεn- wi -soo' -gon 'la bhε -a -din!»

30 Filipu 'e 'mabεεnle blaale- 'bhε -din, 'kee- Etiopi mi 'ε 'weli- male-; 'bhε 'yaa- -Waanbhaa' -léla' janwo mi Ezai a 'sεwe 'ε yрэ do -la tape 'zi. -Ayile 'ke Filipu 'a 'lrókpale dóo: «'Yoo- 'sεwe 'la tape 'zi bhε 'ya 'yima zii' εε?»

31 Etiopi mi 'ε pe Filipu ni dóo: «'N só -a -yimale 'nale- -a ma 'ke mεε 'kedo- 'kpo 'laa -yipele 'η ni εε?» 'Bhε 'yi 'tε, 'kee- Filipu 'siile 'kaa 'bhε 'nu 'san -a zi wi -soo' -gon 'ε 'yi, 'bhεε- 'bhε yalaa' -a -din.

32 Filipu -yalaa' -a -din 'tε. -E -yaa Ezai 'a 'sεwe yрэ 'la tape 'zi 'bhε -le -gε:

«-E -yaa 'bhii- -bhlaa 'la -wa □kwan, 'bhεε- -woo ge 'zi 'kéle- -a déyрэ nóo-,

'bhεε- -e -yaa 'bhii- -bhlaanε' do 'la 'ke -wa cie takan' zii' -e bo -a 'bhobho 'le.

33 -Wa -vεéla, 'bhεε- waa 'zoo 'nale- -a ni. -Dele nu 'sóle- -yaa' pé klu -janwole εε?

-Amasróyi -o -dan' 'kpalaa- -yaa' pé 'trε ta 'ε ma.»

34 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Etiopi mi 'ε -e Filipu 'lrókpale dóo: «'E 'zoolé- -a pe 'η ni dóo, -Waanbhaa' -léla' janwo mi 'ε -yoo -we 'zi de 'gbu -la -le -gee' bhε εε? -Yoo -we 'zi -a 'gbu -la -le taa- -yoo -we 'zi mεε -bhεεke' -la -le εε?»

35 'Bhε kléle 'tε, 'ke Filipu Zesu a -Jan 'Nrále- 'ε 'wolé -a ni; 'ke -ya san -e -yaa -Waanbhaa' 'Sεwe yрэ 'la tape 'zi 'bhε ma.

36 -O -yaa ge 'zi -baló klélele, 'ke -o gele- 'ténle- tobhлε do ma. 'Bhεε- Etiopi mi 'ε pe Filipu ni dóo: «-Yi -le -gε! -Méle 'a to 'bhεε- 'yaa só 'η 'wiínfεle -yi 'lεε- ba Zesu 'tó 'yi εε?»

37 ['Bhε 'yi 'tε, 'ke Filipu 'a 'pele -a ni dóo: «'Ke 'yee □kpaá -a -yi kpataakpa 'bhii- Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, 'bhεε- 'η nu 'sóle- 'e 'wiínfεle -yi 'lεε- ba.»

'Bhεε- 'yee- Etiopi mi 'ε -ya -lεkwan dóo: «-Aani', 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zesu Krisi -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.»]

38 'Bhε kléle 'tε, 'ke -ya pele- 'kaa -o yaa wi -soo' -gon 'ε dula-, 'bhεε- 'ke Filipu 'pegee 'yee- Etiopi mi 'ε gele- -yi 'ε ba, 'bhεε- 'ke Filipu 'a 'wiínfεle -yi 'ε ba 'tε.

39 -O 'pwele- blaán -yi 'ε ba, 'ke Mεεzan Lii 'ε Filipu 'sile 'a -din, 'ke 'bhε gele- Filipu 'le. Etiopi mi 'ε 'yрэ 'laa 'kpale- -a ma 'ezin- titi, 'bhεε- 'dun- -e -ja -yaa' 'taa 'ε ta -a zrukpaale 'le.

40 Filipu -ja -a 'gbu 'yele- Azóti -wa 'ε ta. 'Bhεε- -e -yaa Zesu a -Jan 'Nrále- 'ε 'wo zii' mεε mu 'ε ni -wa 'tóle- -wa 'bhε ta: 'ke -ya san Azóti, 'bhεε- 'kee- ge 'ténle- Sεzare -wa 'ε ma.

9

Solu 'a 'gbu □naa Zesu ni gónε- 'la gbεεn-

1 'Bhε 'waati 'ε ba, Solu -yaa -gblaán □kla zii' Mεεzan Zesu a -klanlanε mu 'ε 'yi 'ezin- dóo 'ke -yoo □kwan -e nu -o déle. 'Bhεla- -yile 'kee- gele- 'ténle- 'sraka 'lεna mi -kunlii gbлаán 'ε ma.

2 'Bhεε- 'ke -ya pele- 'bhε ni dóo 'bhε 'sεwe mu 'kpa 'a 'kóo; -e -yaa zi 'bhii- -e ge 'bhε 'sεwe 'ε 'na Zuufu mu daanfε' -kunlii mu 'ε ni Damasi -wa 'ε ta. 'Ke 'bhε □kla 'kee- mεε 'oo mεε 'la zan □ya 'bhε daanfε' mu 'ε □la, 'ke 'mu -o Mεεzan Zesu a zi drεε 'ε ta, 'kee- □kla 'gwlaan- 'le oo, 'kee- □kla le

'le oo, -e so 'mu 'kunle, 'bhεε- -e 'mu yre; 'bhεε- -e nu 'mu 'le Zeruzalemu.

3 'Bhε ya 'ε 'yi, 'yee- Sɔlu ge bhla zi Damasi 'taa 'ε ta, -e bhɔlawoa 'bhε -wa 'ε -din, 'ke 'tεbhile -yrayra do dale- laanima blaale-, 'bhεε- 'ke 'bhε 'bhile- 'ε zenle- -a zi.

4 'Bhε klεle 'tε, 'kee- baale' 'trε ma, 'bhεε- 'kee- -weli' do male- dɔɔ: «Sɔlu, Sɔlu, -mele -kla, 'bhεε- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta εε?»

5 'Bhεε- 'ke 'yee- Sɔlu -za 'yilrɔkpale dɔɔ: «-Dele 'e 'le εε, Mεεzan?» 'Bhεε- 'bhε -weli' 'ε pe 'yee- Sɔlu ni dɔɔ: «'Yoo- -yrenkpa' zii' 'mi Zesu -la ta bhe.

6 'Dun- 'e 'wlen-, 'bhεε- ge 'e 'lεε Damasi -wa 'ε ta. 'E nu -za 'la klεle -o nu 'bhε 'yaanpele 'e ni 'bhε □nɔɔ.»

7 'Dun- mεε 'la zan mu 'pegee 'yee- Sɔlu -yaa ge 'zi 'eke- zi 'yee- Damasi 'taa 'ε ta, 'mu 'srinna- -gblaan 'ε 'kɔɔ, 'bhεε- 'mu tagale □bwa. -O 'tron 'yaa- mεε -weli' 'ε ma; 'dun- -o -yre 'laa -yaa mεε 'kedo- 'kpo ma.

8 'Bhε klεle 'tε, 'yee- Sɔlu 'e 'wlenle-, 'ke -ya -yre 'liiploole; 'dun- yaa -yaa yre ma ye. -Ayile 'ke -wa 'kunle -a gbε ma, 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- Damasi -wa 'ε ta.

9 -A -yre 'liitanle □bwa -yrekpa' yaga ta, yaa pe bhlele, 'bhεε- yaa -yi 'mile-.

-Waanbhaa' Ananiasi 'winbwa- Sɔlu ba

10 'Bhε 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlane do -yaa Damasi, -o -yaa 'bhε sii Ananiasi. 'Bhε Mεεzan Zesu □ya -yre zi yele do 'yi, 'bhεε- 'bhε 'a 'siila- dɔɔ: «Ananiasi!» 'Bhεε- -e 'bhε 'siiwli- 'ε 'lekwan- dɔɔ: «Oo, 'η 'gbu -le -ge, Mεεzan!»

11 'Bhεε- Mεεzan pe -a ni dɔɔ: «'E 'wlen-, 'bhεε- ge blaale- -gbleba 'la -wa sii: <-gbleba 'ledɔɔle> 'bhε ta. Ge wla Zudasi ba 'fε 'ε □la. 'Kee- □wlaa -a □nɔɔ, 'gwlaan- do malrɔkpa, -wa sii Sɔlu, 'kee- da Taasi -wa 'ε ta. 'E nu bhɔle -a ta 'ke -ya 'seriwo zii',

12 'bhεε- -o mεε 'la zan sii Ananiasi, -e 'bhε □ya -yre zi yele do 'yi. 'Bhεε- 'bhε □nwa wlale -a ta, 'ke 'bhε 'e gbεkpale -a -yrebhε' mu 'ε ta 'kooko- -e 'sɔ yre ma yele- 'ezin-»

13 'Bhε klεle 'tε, 'ke Ananiasi 'a 'pele dɔɔ: «'E! Mεεzan, 'an □maa mεε -bebe ta dɔɔ

'yee- mεε 'la bhe -e -za 'yɔɔ- -bebe □kla 'yaa- pe mεε 'wen mu 'ε ni Zeruzalemu.

14 'Bhεε- Zeruzalemu *'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'bhε 'sen □naa -a ni dɔɔ -e nu Damasi -ge, 'kooko- 'kee- mεε 'oo mεε 'la zan mu □ya 'ke 'mu 'e kpa 'e 'tɔ 'ε 'yi, -e 'bhε zan mu 'kun, 'bhεε- -yoo yre.»

15 'Dun- Mεεzan Zesu pe a ni dɔɔ: «Ge a ba, -amasrɔyi 'mi -le 'a makwan-, 'kooko- -e yewo 'mi ni; -e nu 'mi 'tɔ 'ε zrɔnle 'si 'bhεεke mu ni, 'bhε 'pegee 'mu ta -bhleγγbe mu 'ε ni; 'bhεε- -e nu 'mi 'tɔ 'ε zrɔnle Izraeli mεε mu 'ε ni 'ezin-.

16 -E nu -yren mu 'la 'bhlele- 'mi -zayi', 'mi 'gbu nu 'mu 'kpen zrɔnle -a ni.»

17 'Bhε klεle 'tε, 'ke Ananiasi gele-, 'bhεε- 'kee- wlale- Zudasi 'a 'fε 'ε □la. 'Bhεε- 'ke -ya gbε 'kpale Sɔlu ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N nεεnε- Sɔlu, Mεεzan Zesu 'la 'pwela- 'e ba zi 'ε 'lii, 'bhε -le 'η 'winbwa- 'e ta, 'kooko- 'e sɔ yre ma ye gbε drεεwole 'ezin-, 'bhεε- 'e sɔ 'pale 'ke Lii 'Wen 'ε 'le.»

18 'Bhε yre do 'kpo 'ε □nɔɔ bhe, 'ke pe 'ke mu gole- Sɔlu 'yre ba, 'bhεε- 'ke 'mu baale' 'bhii- kaa kloo mu gbεen-, 'bhεε- 'kee- yre ma yele- 'ezin-. 'Bhεε- -ya -wlenle', 'ke -wa wiinfele -yi ba Zesu Krisi 'tɔ 'yi.

19 'Bhε blaen, 'kee- pe bhlele-, 'bhεε- 'ke fangan- dɔle- -a ta. Sɔlu □bwa Damasi, 'bhεε- -e -yrekpa' 'dama □kla Zesu a -klanlane mu 'ε -din.

Sɔlu -o -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'ε 'wo zii' Damasi

20 'Bhε 'waati do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke Sɔlu -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'ε 'wole 'sanle Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la, dɔɔ Zesu -le -yaa 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.

21 Mεε 'la zan mu -yaa -a wojan mu 'ε 'ma zii', -e 'mu 'kpeelenia, 'bhεε- 'mu 'yaa- pe 'zi dɔɔ: «Mεε 'lεε- 'yele- 'laa -yaa -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu -yaa Zesu 'tɔ 'ε wo 'zi Zeruzalemu -wa 'ε ta 'mu ta εε? 'Bhεε- yaa nule -ge 'yee- Zesu 'yi mu 'ε 'wola- 'kaama- εε? 'Bhεε- -yaa nule 'wola- 'kun zayi', 'ke -yoo yre, 'bhεε- -e ge -o -le 'sraka 'le na -kunlii mu 'ε ta Zeruzalemu -wa 'ε ta ye εε?»

22 'Dun- yi 'oo yi, fangan- baan' 'yaa- do 'zi Sɔlu ta; 'bhεε- -e -yaa' -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii' fangan- ma. 'Bhεε- 'kee- -yaa pe Zuufu mu 'la 'yaa- Damasi 'mu ni

doo Zesu -le 'ke MEE -Bhee Mi Krisi 'e 'le, 'mu 'liibhaale -yaa bo 'mu ma.

²³ 'BhEE- 'duŋ- -yrekpaa' 'dama 'kanle-, 'ke Damasi Zuufu mu 'e -wa 'kpale do ma doo -o Solu dele-.

²⁴ 'Duŋ- -o 'du 'la □kpa Solu ma, mee 'ke mu 'a 'kpeelakaan 'bhe ma. MEE mu 'e 'yaa- -o -yrekpa' zii' -waa' -wa 'kpee 'wlayre- mu 'e ba -yrekpaa' 'pegee -bi zi, 'kooko- 'ke -o Solu □ya -wa de.

²⁵ 'Bhe klele 'te -bi do zi, 'ke Solu zi mu 'e -wa bole cie do 'yi, 'bhEE- 'ke -o 'sanle 'kele- 'fegwle- 'e ta; 'bhEE- 'ke -wa zinale 'fe gwle 'e -zanta'.

Solu -o Zeruzalemu

²⁶ 'Bhe blaen, Solu -ja Zeruzalemu. -E bhole 'bhe □noo 'te, 'ke -ya pele- doo -e gele Zesu a -klanlanε mu 'e ba; 'duŋ- 'mu 'kpen 'yaa- -gblaan 'zi -a -lee. -Amasroyi 'bhe mu 'kpale- laa -yaa -yi 'bhii- -e -kla 'ke Zesu a -klanlanε kplankplan do 'le.

²⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke Banabasi gele- 'yee- Solu 'le -a zi Zesu a 'winbowo mu 'e ba. 'BhEE- -e MEEzan □ya gōne- 'la gbEEn- Damasi zi 'e 'lii, 'bhEE- 'bhe -janwoa -a ni gōne- 'la gbEEn-, Banabasi 'bhe -za mu 'e 'yigōonna -o ni. 'BhEE- 'ezin- Solu MEEzan a -Jan 'Nrāle- 'e □woa mōkpen' 'yre ma gōne- 'la gbEEn- Damasi -wa 'e ta 'ke yaa gbalaan, Banabasi 'bhe -za 'e 'kpen 'yigōonna -o ni.

²⁸ -A 'san 'bhe yi 'e ma, Solu □bwa Zesu a winbowo mu 'e zi. 'BhEE- -o 'pegee 'mu □yaa 'eke- zi 'ke -o ge Zeruzalemu -wa 'e 'kpee yrekpen- □noo, -Jan 'Nrāle- 'e 'wolele mee mu 'e ni -o zru ba -doo 'le MEEzan 'to 'e 'yi.

²⁹ 'Bhe 'yi bhe, Zuufu mu 'la □yaa Greki wli pe, 'yee- 'pegee 'mu 'yaa- zaabo -Waanbhaa' a -jan 'e ta; 'bhela- -za 'yile- 'mu □yaa -a de yre -glin 'zi.

³⁰ 'Bhe klele 'te, -a nEEnE- Zesu 'yi mu 'e 'mu 'bhe 'male, 'ke 'mu gele- 'kele- Sezare -wa 'e ta, 'bhe blaen 'ke -wa pele- -a ni doo -e ge Taasi.

³¹ 'Kee- san 'bhe 'waati 'e ma, Zude 'kleen 'e 'pegee Galile 'kleen 'e, 'bhEE- Samari 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'yaa- yilābla 'yi. Fangan- -yaa -o ta, 'bhEE- -o -yaa gbalaan MEEzan -Waanbhaa' -lee.

-Waanbhaa' Lii 'Wen 'la 'yaa- bho 'zi -o ba, -o baan' 'yaa- □kla zii' -o ba.

Pieri Ene 'bheela- Zesu 'to 'yi

³² Pieri -yaa 'kaan zii' 'kee- Zesu 'yi mu 'e taglin yrekpen- □noo. -Yrekpaa' do, -e -ja Zesu 'yi mu 'e 'ke mu taglinle -wa do ta, -o -yaa 'bhe -wa 'e sii Lida.

³³ -E □bhwa 'bhe □noo mee do ta. 'Bhe lee 'srwaa- -le -yaa bhe 'ke 'bhe yilale -o ga 'e 'koo 'bhe 'yila- -saa 'e ta. -O -yaa 'bhe mee 'e sii Ene. -E -yaa 'ke -flugba 'le.

³⁴ 'Bhe 'yi, 'ke Pieri 'a 'pele -a ni doo: «Ene, Zesu Krisi 'e 'bheela-! 'E 'wlen- 'bhEE- 'e 'yila- -saa 'e 'si.» 'Bhe yre do 'kpo 'e □noo bhe, 'ke -ya -wlenle'.

³⁵ 'Bhela- -yile, 'ke Lida -wa 'e ta mu 'e 'pegee Saron -gbanglo 'yi mu 'e 'kpen 'yee- mee 'e 'bheele- yele-, 'ke -woo 'kpale MEEzan Krisi 'yi 'bhEE- 'ke -woo 'gbu 'nale- 'bhe ni.

Dookasi bweza gale ba

³⁶ Le do -yaa Zope -wa 'e ta Zesu a -klanlanε mu 'e ba, -o -yaa 'bhe sii Tabita; -o -yaa 'bhe 'to 'e pe 'ezin- Greki wli 'e 'yi doo Dookasi; 'bhe 'yi -le doo: «Zaan». 'Bhe le 'e 'yaa- -za 'wlan -bebe kle mee mu ni 'bhEE- -e -yaa bho 'kooflenzan mu 'e ba.

³⁷ Pieri -yaa 'waati 'la ba Lida -wa 'e ta, 'ke ga 'yee- Dookasi 'kunle, 'bhEE- 'keegale-. -O yanle -a gbaa 'e 'felele, 'ke -o so 'kpale 'bhe ma, 'bhEE- 'ke -o gele- 'bhe 'kpaale- 'sangaso 'kpee 'e do □la.

³⁸ Zope 'pegee Lida -wa mu 'e 'plengole 'la 'yaa- 'eke- ma 'egboonle bhe, Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zope -wa 'e ta, 'mu 'a 'male- 'kaa Pieri □nwa Lida -wa 'e ta, 'ke 'mu mee ple winbole -a ta doo 'mu -sromabo -a ni, 'bhEE- -e nu blaale- 'saanibhe -o ta.

³⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'woo- mee ple 'e gele Pieri 'siile- 'bhe yre do 'e □noo bhe, 'ke 'yee- Pieri 'e 'wlenle- 'kee- nule- -o zi. -O bhole Zope, 'ke -o gele Pieri 'le Dookasi gbaa 'e □yaa 'sangaso 'kpee 'la □la 'bhe □noo. 'BhEE-, 'ke glaenle mu 'e 'kpen -o mabeenle 'yee- Pieri -din 'bhEE- 'ke -o wisile. 'Yee- Dookasi dune- mu 'pegee dune- tralape mu 'la 'srala- -o ni -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba, 'ke -o 'mu 'kpen zronle- Pieri ni.

⁴⁰ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pieri mee mu 'e 'kpen 'pwεle 'pεeli-, 'bheε- 'ke -ya 'kpo zenle- 'tre ma, 'ke -ya 'seriwole -Waanbhaa' ni. 'Bhe blaen, 'ke -ya -leklale gbaa 'e ta, 'bheε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «Tabita, 'e 'wlen-!» 'Bhe klele 'te, 'ke Tabita 'e 'yre 'liiploole, 'kee- Pieri 'yele, 'bheε- 'kee-yaale'.

⁴¹ -Ayile, 'ke Pieri 'a 'kunle -a gbε ma 'bheε- 'ke -ya -lawlenle. 'Bhe blaen, 'ke Pieri Zesu 'yi mu 'e 'pegee glaenle mu 'e 'siile, 'bheε- 'kee- Dɔɔkasi 'yre male 'e zronle- -o 'kpen ni.

⁴² Zope -wa 'e ta mu 'e 'kpen 'yee- Dɔɔkasi bweza 'e gale ba 'e 'bhe □maa; 'bheε- mee -bebe 'e □kpaa Meezan Zesu 'yi.

⁴³ 'Bhe blaen, 'ke Pieri bole- Zope 'waati sa. -E □bwa -zeri mi do ba, -o -yaa 'bhe sii Simɔ.

ZESU 'WINBOWO MU 'E -WOO -YAA' -JAN 'NRALE- 'E 'WO ZII' ZUUFU KLE MU 'E BA

10

Pieri -ja Kɔɔnεε ba

¹ Mee do -yaa Sezare, -o -yaa 'bhe sii Kɔɔnεε. -E -yaa 'ke Romε mu a -srwase' -kunlii do 'le -srwase' 'ledo- ta, -o -yaa 'bhe -srwase' 'ledo- 'e sii: «Itali -srwase' 'ledo-».

² -E -yaa gbalaen -Waanbhaa' -leε, 'bheε- -e -yaa -Waanbhaa' gba 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'e 'kpen. 'Bheε- -e -yaa bho 'ebebele Zuufu mu 'e -waa' 'kɔɔflenzan mu 'e ba -a 'kɔɔpe- mu 'le, 'bheε- -e -yaa 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waati 'e 'kpen ba.

³ Yi do 'le, 'ke -yrekpaa' -naa gban 'kanle 'lere bhe yaga, 'bhe bhla 'e ba, 'ke -yre zi ye le do 'klale -a -yre ba. 'Bhe -yre zi ye le 'e 'yi, -a -yrekpaa kpataakpa -Waanbhaa' a -mleke' do ma, 'ke 'bhe 'wlale -a ta, 'bheε- 'bhe 'a 'siila- dɔɔ: «Kɔɔnεε!»

⁴ -Ya -yrekpale -mleke' 'e ta siin -gbalaen 'e 'kɔɔ, 'kee- 'bhe 'lrɔkpale dɔɔ: «-Mele -kla εε Meezan?» -Mleke' 'e pe -a ni dɔɔ: «-Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'e 'lekwan-, 'bhe 'pegee 'e -za 'wlan mu 'la kle 'kɔɔflenzan mu 'e ni -e 'mu 'kpen □ya,

'bheε- 'e -za -dwa -a 'kpee 'yaa- -za 'wlan mu 'e ma.

⁵ -Ayile, mee mu winbɔ -zɔn Zope -wa 'e ta, dɔɔ -o ge Pieri 'la -wa sii Simɔ 'bhe 'sii.

⁶ -A zenle -o -zeri mi 'la -wa sii Simɔ 'bheε- ba; 'bhe a 'fe 'e 'bhe -o wεyi- 'e 'le ma.»

⁷ -Mleke' 'e 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele 'a ni, 'bheε- 'bhe gele blaen, 'ke 'yee- Kɔɔnεε -yaa' 'fe 'e □la yewone ple 'siile, 'bhe 'pegee -a 'gbu gooba -srwase' mi 'la -Waanbhaa' -leεgbalaanya -yaa 'bhe 'yi bhe.

⁸ 'Bheε- -e -za 'la □ya, -e 'bhe 'kpen 'yigɔɔnna -o ni, 'bheε- -yoo winbwa- Pieri ba Zope -wa 'e ta, 'ke -o gele-

-Waanbhaa' pe do -zronna Pieri ni -yre zi ye le do 'yi

⁹ 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, 'yee- Kɔɔnεε a 'winbɔwo mu 'e 'yaa- gelawo zii' -waa' 'taa 'e ta, 'bheε- -o □bhwa Zope -wa 'e -din 'waati 'la ba, -yrekpaa' bho bhla 'e -din, 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba, Pieri -saan 'fe 'e 'wiin-, -a 'seriwo -zayi'.

¹⁰ 'Bheε- 'duŋ-, gbɔn -yaa 'yee- Pieri de 'zi, 'bheε- -o -yaa -a -leweε' kpo kle 'zi 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' pe do zronle- -a ni -yre zi ye le do 'yi.

¹¹ 'Bheε- -e lafle' 'e 'liigole 'pegee pe do □ya, 'bhe pe 'e 'yaa- 'bhii- sɔgbε -gbεnε do gbεen-: 'bhe sɔgbε 'e 'yirele- -yaa 'bhe zen yizie 'e ta, 'bheε- 'bhe 'yaa- da 'zi laanima 'ke 'bhe nu zinalε 'tre ma.

¹² Wi 'e 'kpen -gloɔn -yaa 'bhe sɔgbε 'e 'yi: 'tre ta wi mu 'la 'kpen 'taawo- 'mu gaan yizie ta, 'bhe 'pegee 'tre ta wi mu 'la 'kpen glaen 'mu vi ta, 'bheε- 'si maanne- mu.

¹³ 'Bhe klele 'te, 'ke mee -weli' do 'a 'pele Pieri ni dɔɔ: «'E 'wlen- 'bheε- wi mu 'la bhe -o de, 'bheε- 'yoo- bhle!»

¹⁴ 'Bhe 'yi 'te, 'ke Pieri 'a 'pele dɔɔ: «'Yooye-! Meezan, 'o mɔɔ Zuufu mu a 'seri 'toŋ 'e ta, wi -gloɔn mu 'leε- 'mu 'trin- -o; -ayile 'naa -o 'kedo- 'kpo 'bhlele- -lido.»

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe 'ezin-, mee -weli' 'e -ya pe gbε ple mi □woa Pieri ni dɔɔ: «'Ke -Waanbhaa' 'a □pia pe 'la ma 'kaa 'bhe -o 'wen, 'bhi 'laa 'bhe 'yele- 'bhii- pe 'trinle-.»

¹⁶ -E 'yee- mee -weli' 'e □maa -gloɔn yaga, 'bheε- 'yee- sɔgbε -gbεnε 'e -ja lafle' 'yi -a -zanta'.

Koonεε a winbwo mu 'ε 'wla bhla zi Pieri ba

¹⁷ Pieri zrubatedole -yaa, 'bhe 'pegee -e -yaa -a 'kpeeledan 'zi -e -yre zi yele 'la □ya 'bhe 'yi 'ε ma 'waati 'la ba, 'ke Koonεε mεε 'la zan mu winbwa- -a ta, 'mu wlale- Zope -wa 'ε ta. 'Bhe mu -zeri mi Simo a 'fε 'ε malrokpa, 'ke -o gele- dulale 'bhe 'fε 'ε 'le ma.

¹⁸ 'Ke -o mεε mu -lrokpale doo: «-O Simo 'la sii Pieri -a zenle -o 'fε 'lεε- 'bhεε- □la -ge εε?»

¹⁹ 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ke 'yee- Pieri -o -a 'kpeeledan 'zi -li -e pe 'la □ya 'bhe 'yi -o 'kela 'le 'bhe ma. 'Bhe 'yi 'tε, 'ke Lii 'Wen 'ε -ya pele- -a ni doo: «'E 'yrekpa laale doo, mεε yaga -o 'e ziglin- 'zi.

²⁰ 'E 'wlen-, zina- 'trε ma, 'bhεε- 'bhi 'pegee 'woo- mεε mu 'ε 'ka ge 'eke- zi 'saanibhe; 'yaa 'e -gbedole gele ma -o zi. -Amasroyi 'mi -le -o winbwa- 'e ta.»

²¹ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri zinale, 'kee- gele- 'woo- mεε mu 'ε ta; 'bhεε- -e pe -o ni doo: «'Ka -o mεε 'la zan -glin 'zi 'mi -le 'kele-, 'bhεε- 'ka □nwa win 'ε -dela ma -ge εε?»

²² -Ayile, 'ke -wa zikpale Pieri ni doo: «-Srwase' mu -kunlii 'la -wa sii Koonεε 'bhe -le 'o 'winbwa□ 'e ta. Mεε wlan -le 'kele-, 'bhεε- -e gbilaan -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- Zuufu mu 'ε 'kpen 'a 'to wlan pe. 'Bhεε- 'duj-, -Waanbhaa' a -mlεke' do 'a □pia -a ni doo -yoo 'e 'sii -a ba 'fε 'lε ma, 'kooko- -e so 'e 'wojan- mu 'ε 'ke 'male.»

²³ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri -o wlale- 'fε 'ε □la; 'ke -yoo 'cieya- klele- 'bhe -bi do 'kpo 'ε zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke Pieri 'pegee 'woo- mεε mu 'ε -o dole- Sezare 'taa 'ε ta. 'Duj- -a nεεε- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zope 'mu 'ke mu -ja -o zi 'bhe 'taa 'ε ta.

Pieri -wlaa Koonεε ba -lε ma

²⁴ Pieri 'pegee -a zi mu 'ε □wlaa Sezare -wa 'ε ta -yrekpa' ple mi 'ε ma. Koonεε 'pegee -a -bhoo mu 'ε, 'bhεε- -a bhεgwlen mu 'ε, -o 'kpen 'yaa- Pieri 'magben- 'zi 'yee- Koonεε 'gbu ba -lε ma.

²⁵ Pieri 'yaa- zan wlale bhla 'la ba Koonεε a 'fε 'ε □la, 'ke 'yee- Koonεε 'gbu Pieri 'pubole, 'kee- baale' -a 'kpo ta 'bhe gaan -la.

²⁶ 'Duj- Pieri 'a 'lawlenna, 'ke 'bhe 'a 'pele -a ni doo: «'Yooye-, 'e 'wlen-! 'Yaa-

'η 'kunε- 'bhii- -Waanbhaa', 'mi -o 'ke bhaaplen dron -la -le 'bhii- 'bhi gbεεn-.»

²⁷ 'Bhe 'yi 'tε, 'yee- Koonεε 'pegee Pieri -ja wlale 'fε 'ε □la -balo klelele; -e □bhwa mεε -bebe ta 'bhe □noo ye.

²⁸ Pieri pe -o ni doo: «'Ka 'gbu 'a 'yaango- doo Zuufu mu a 'seri 'ε ta, Zuufu mi -kposoo do 'pegee Zuufu kle do -o do laa -o 'eke- ta -za 'kedo- 'kpo 'yi, 'bhεε- Zuufu mi laa so wlale- Zuufu kle do ba 'fa □la. 'Duj- -Waanbhaa' a -zronna 'mi ni doo 'naa bhaaplen 'kedo- 'kpo 'kunε- 'bhii- bhaaplen 'trinle- 'le, 'ke 'mi 'η 'plenjo- -a ma.

²⁹ 'Bhela- -zayile, 'ka 'η 'siilawoa 'naa 'η -gbedole nule ma 'ka ba, 'bhεε- 'η □nwa blaale-. 'Duj- 'ka 'η 'siila- win 'la ma, -ka 'bhe pe 'η ni.»

³⁰ 'Bhe klele 'tε, 'ke Koonεε 'a 'pele 'a ni doo: «'Bhe -yrekpa' yizie -le -ge -zon, 'η 'yaa- yromazi 'seri 'ε kle 'zi 'waati 'la ba 'bhii- 'waati 'lεε- ba. 'Bhεε- 'bhe 'waati do 'kpo 'ε ba, 'η bhe 'mi 'η 'yrekpa, 'ke mεε do 'pwele 'η 'lεε: -a ta dune- 'ε 'yaa- 'epu -yrayrale. 'Bhεε- -ya □pia 'η ni doo:

³¹ «Koonεε, -Waanbhaa' 'yaa- 'seri mu 'ε 'lekwan- 'bhεε- 'e -za 'wlan mu 'la kle 'kooflenzan mu 'ε ni, 'e -za -dwa -a 'kpee 'bhe -za 'wlan mu 'ε ma.

³² Mεε mu winbo blaale- Zope, -o Simo 'la sii Pieri 'bhe 'sii zayi'. -A zenle -o -zeri mi Simo 'ε ba, 'bhεε- 'bhe a 'fε 'ε -yoo weyi- 'ε 'lε ma.»

³³ 'Bhela- -zayile, 'η mεε mu winbwa- 'e 'siyre- noo- blaale-. 'N 'cie-, 'e nule ma! 'O 'kpen -o -zon -Waanbhaa' -lεε -ge; Mεεzan -jan 'la □kpa 'e 'lii 'kaa 'e 'bhe 'wo 'o ni, 'o □nwa 'o 'tronkpale 'bhεε- 'kpen □la.»

Pieri -o Zesu -a -janwo' zii' Koonεε ba -lε ma

³⁴ 'Bhe klele 'tε, 'ke Pieri -jan 'ε 'wole- 'sanle doo: «'Mi 'gbu 'a 'yaango- wlan 'ε ni -zon 'bhii- -Waanbhaa' laa bhaaplen mu bago.

³⁵ Dron', 'si 'tole- 'si, 'bhe 'pegee mεε 'tole- mεε, 'ke 'bhe gbilaan -Waanbhaa' -lεε; 'ke 'bhe zan 'ε 'ledoole -o -a -yre 'yi, 'bhe zan -la -za so -a ni.

³⁶ -E -jan 'nrable- 'la □woa Izraeli mu 'ε ni 'bhe -le Zesu Krisi yilabla 'la □kpa -Waanbhaa' 'pegee bhaaplen mu plen-

'bhe 'le. 'Bhe Zesu 'e 'bhe -le bhaaplenj mu 'kpen Zan 'le.

³⁷ -Za mu 'la □kla -ge Zude 'kleen 'e 'kpen 'yi, 'kee- san Galile 'kleen 'e ma, 'ka mu 'gbu 'bhe -za mu 'e do. 'Bhe -za mu 'e □kla Mee Wiinjfe' Mi Zaan 'yaa- mee mu 'e 'sii zii' -o wiinjfe zayi' -yi 'e ba 'waati 'la ba, 'bhe- 'waati 'e blaen.

³⁸ -Waanbhaa' Nazareti mi Zesu makwan- gone- 'la gbéen-, 'bhe- -e Lii 'Wen 'e -zinaa' -a ta, 'bhe 'pegee -e -glooya' -naa -a ni gone- 'la gbéen-, 'ka 'gbu 'bhe do. 'Yee- Zesu 'yaa- ge yrekpen- □noo 'kee- ge -za 'wlan mu klelele mee mu ni, 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'kpen 'yaa- -Setran' a luya 'yi, -e -yaa 'mu 'kpen bhee, 'ke -yoo go 'bhe luya 'e 'yi; -amasroyi -Waanbhaa' -yaa -a zi.

³⁹ Zesu -za mu 'la 'kpen □kla Zuufu mu 'e -waa' 'kleen 'kpen 'yi, 'bhe 'pegee Zeruzalemu -wa 'e 'kpee, 'o moo 'gbu -o 'ke 'bhe -za mu 'e 'sre 'le. -Wa □dia, 'ke -wa gbaan -yrigbeele 'e ta.

⁴⁰ 'Dun- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba -a gale blaen -yrekpa' yaga mi 'e ma, 'bhe- -ya □kla 'ke -ya 'gbu 'yre male 'e zron mee mu ni.

⁴¹ -Waanbhaa' 'laa 'tole- 'ke Zuufu mu 'e 'kpen 'a ye, 'ke yaa 'e go -yoo 'o moo 'la makwan- 'elwale gban -so 'bhii- -a 'sre mu 'mu ba. 'O pebhla- 'eke- zi 'kele-, 'bhe 'pegee 'o -yi □mia 'eke- zi 'kele- -a bwele blaen gale ba.

⁴² 'Yee- Zesu -le 'a □pia 'o moo 'gbu ni doo 'o -yaa' -jan 'e 'wo mee mu 'e 'kpen ni; 'bhe- -ya □pia 'o ni doo 'wa 'pe mee mu 'e ni 'kaa -Waanbhaa' 'yela- □kla mee -yre male mu 'pegee mee 'la zan mu -gaa gban 'mu 'kitikan mi 'le.

⁴³ -Waanbhaa' -lela janwo mu 'e 'kpen 'yela- a -janwoa doo 'ke mee 'oo mee 'la zan 'e □kpa -a -yi -e 'bhe zan a -za 'yoo- mu 'e -sroma yan -a 'to -glooya' 'e 'sroyi.»

Lii 'Wen 'e 'naye- Zuufu kle mu 'e ni

⁴⁴ Pieri -yaa -janwo' zii' bhla 'la ba, 'ke Lii 'Wen 'e zinale mee 'la zan mu 'kpen 'yaa- 'mu 'tronkpa zii' -a ni 'mu ta.

⁴⁵ 'Bhe klele 'te, Zesu 'yi mu 'la 'yaa- 'ke Zuufu mu 'le, 'bhe- 'ke 'mu -daa Pieri zi Zope, 'mu 'kpeelenia 'egbenele. -Amasroyi

-Waanbhaa' Lii 'Wen 'la □naa, -ya -zinaa' 'ezin- Zuufu kle mu 'e ta.

⁴⁶ -Amasroyi, 'woo- Zuufu Zesu 'yi mu 'e 'yaa- 'mu 'ye zii' 'ke 'mu wli -bheke' mu 'pe, 'bhe 'pegee 'ke 'mu -Waanbhaa' a -gbeneya 'e 'tobho.

⁴⁷ 'Bhela- -yile, 'ke Pieri 'a 'pele doo: «Mee 'la zan mu Lii 'Wen 'e 'sroowa- 'bhii- -koo' mu gbéen-, 'o so 'o -bangole 'bhe zan mu 'e wiinjfele ma -yi ba ee?»

⁴⁸ 'Bhe 'yi 'te, 'ke -ya pele- doo -o 'woo- Zuufu kle mu 'e 'wiinjfe- -yi ba Zesu Krisi 'to 'e 'yi. 'Bhe blaen, 'ke -o -sromabole Pieri ni doo 'bhe bo -o -din -yrekpa' sa -la.

11

Pieri -o -a daye pe 'zi Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ni

¹ Zesu a *winbowo mu 'e 'pegee Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Zude 'kleen 'e 'yi, 'mu 'a □maa doo Zuufu kle 'ke mu -dwa -Waanbhaa' a -jan 'e □la 'ezin-.

² Pieri 'nule- Zeruzalemu, 'ke Zesu 'yi Zuufu -kposoo mu 'e 'lale 'a ta,

³ 'Bhe- 'mu pe -a ni doo: «-Mela ma 'e -ja Zuufu kle mu ba, 'bhe- 'ka 'pegee 'mu pebhla- 'eke- ta ee?»

⁴ 'Bhe klele 'te, 'ke Pieri dole- 'yee- -za 'e 'kpen 'yigoonle zi -o ni do do.

⁵ -E pe doo: «'N 'yaa- Zope -wa 'e ta 'waati 'la ba, 'bhe- 'n 'yaa- 'n 'seriwo zii', 'ke 'n -za do yele- -yre zi yele 'yi. 'Bhe- 'n 'yrekpa- pe do zinale ma, 'bhe 'yaa- 'bhii- soge -gbene do: -a -yrele' -yaa -a zen yizie 'e ta. -E -yaa da 'zi laanima 'bhe- 'kee- nu 'n ba -yre ta.

⁶ 'Mi 'n 'yrekpa- -a ta siin, 'ke 'an 'yiglin-; -ayile 'ke 'n wi 'e 'kpen -gloon 'yele -a -yi: wi mu 'la 'taawo- 'mu gaan yizie ta oo, srope mu oo, wi mu 'la glaan 'mu vi ta oo, 'bhe 'pegee 'si maanne- mu.

⁷ 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'n mee -weli' do male- doo: <Pieri 'e 'wlen-, wi mu 'la bhe -o de, 'bhe- 'yoo- bhle!>

⁸ 'Bhe- 'dun-, 'an 'lekwan- doo: <'Yooye- Meezan, Zuufu mu wi 'oo wi 'la ye 'bhii- 'o 'soon 'le 'waa- 'tonj mu 'e ta, 'naa 'bhe wi 'e do 'kpo 'bhlele- -lido'>.

⁹ 'Ezin- 'η 'yee- mεε -weli' 'ε □maa -a -we gbε plε mi 'ε 'yi 'kee- da lafle' 'yi, 'bhεε- -e pe 'η ni dɔɔ: <'Ke -Waanbhaa' 'a □pia pe 'la ma dɔɔ pe 'wen, 'bhi 'laa 'pele- 'bhε ma dɔɔ 'bhε 'trin- -o>.

¹⁰ 'Bhε □kla -gloɔn yaga 'ke 'η 'yee- mεε -weli' 'ε ma, 'bhεε- -a yaga mi 'ε blaɔn, 'bhεε- 'yee- sɔgbε -gbεnε 'ε 'pegee -a -yi pe mu 'ε 'kpen -ja lafle' 'yi.

¹¹ 'Bhε 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'η 'yaa- 'fε 'la 'bhε □la, 'ke mεε yaga nule- dulalε 'bhε 'le ma; -woo winbwa- 'mi ba, 'bhεε- -o -yaa da Sezare -wa 'ε ta.

¹² 'Bhε klele 'tε, 'ke Lii 'Wen 'ε -ya pele- 'η ni dɔɔ 'η ge -o zi blaale-. -Ayile 'ke 'mi 'pegee 'woo- mεε mu 'ε 'o gele- 'eke- zi Sezare -wa 'ε ta. -Kɔɔ' nεεnε- 'srwado- 'la 'wole- -gε, 'o 'pegee 'mu -le -ja 'eke- zi -a nɔɔ; 'bhεε- -o -ja wlalε Kɔɔnεε ba 'fa □la.

¹³ 'Yee- Kɔɔnεε 'gbu -mlεke' do -ya gɔnε- 'la gbεen- -yaa' 'fε 'ε □la, -e 'bhε 'yigoɔnna 'o ni. 'Bhεε- -e pe dɔɔ -mlεke' 'ε 'bhε 'a □pia -a ni dɔɔ: <Mεε mu winbɔ Zope, -o Simɔ 'la sii Pieri 'bhε 'sii zayi'.

¹⁴ -E nu -jan mu 'la 'wole- 'e ni, 'bhi 'pegee 'e ba 'fa □la mu 'ε 'ka nu gole -za 'yi 'bhεε- -jan mu 'ε ma.>

¹⁵ 'N -janwole 'sanle -o ni -gun, 'ke Lii 'Wen 'ε zinale -o ta 'bhii- -a -lwa -zinaa' -kɔɔ' mu ta gɔnε- 'la gbεen- -a zisan' bhla 'ε zi.

¹⁶ 'Bhε klele 'tε, Mεεzan -jan 'la □woa 'elwale -sɔ 'ke 'bhε dɔle- 'η 'kpee, 'bhε -jan 'ε 'bhε -le dɔɔ: <Mεε Wiinjε' Mi Zaan mεε mu 'wiinjia□ -yi ba, 'duj- -Waanbhaa' nu 'ka mu 'pale- 'ke Lii 'Wen 'ε 'bhεε- 'le>.

¹⁷ 'Bhεε- 'duj-, -kɔɔ' -kɔɔ' 'kpalawoa Mεεzan Zesu Krisi 'yi, 'bhεε- -Waanbhaa' -kɔɔ' mu -gbaa pe 'la ba; -yoo -gbaa 'bhεε- pe yεke- do 'kpɔ 'ε ba 'ezin-. 'Bhε bhla 'ε ba, 'mi -o 'ke -mela -le 'bhεε- 'mi 'η -banggo' -Waanbhaa' zru maza klele 'yi εε?>

¹⁸ -O yanle Pieri 'wojan- mu 'ε 'malele, 'bhεε- 'ke -o tagale bole-; droɔn' -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔle -saan 'ke -wa pe dɔɔ: «Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'ke Zuufu kle mu ploɔ -waa -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -o sɔ bole -yɔε ma -si 'ε 'srɔɔwole.»

Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Antiosi -wa

'ε ta

¹⁹ Etiɛni gale blaɔn, 'bhεε- -o -yaa -yɔn 'la 'kpa zii' Zesu 'yi mu 'ε ta, 'ke -o piilale 'eke- ma. 'Bhεla- -yile, 'ke -o 'ke mu gele- Fenisi 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- -o 'ke -ja Sipru 'kleen 'la 'ke weyi- 'mliɔgole -o 'bhε zi 'bhε 'yi, 'bhε 'pegee Antiosi -wa 'ε ta. 'Duj- -o -yaa -Waanbhaa a -Jan 'Nrɔle- 'ε 'wo zii' Zuufu mu 'te -la ni.

²⁰ 'Bhεε- 'duj-, Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu 'la 'yaa- da Sipru 'pegee Sireni, 'mu -ja Antiosi Mεεzan Zesu a -Jan -Nrɔle' 'ε 'wole- Zuufu kle mu 'ε ni 'ezin-.

²¹ Mεεzan a -gloɔya' 'ε 'yaa- -o ta, 'bhεla- -yile mεε -bebe -o □kpaa Zesu 'yi, 'bhεε- -woo zru -niinaa' Mεεzan -Waanbhaa' ba.

²² 'Bhε klele 'tε, 'ke Zeruzalemu Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'bhε -jan 'ε 'male, 'ke -o Banabasi winbɔle Antiosi.

²³ Banabasi 'bhɔle- Antiosi, 'bhεε- -Waanbhaa' 'bhε □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε 'dumawoa gɔnε- 'la gbεen-, 'bhε 'a zrukpalaa. 'Bhεε- -e zruwlaa- -o 'kpee dɔɔ -o 'kpen zru bo do Mεεzan ni, 'bhεε- -o blɔɔle bo 'bhε ma 'egloɔle.

²⁴ 'Yee- Banabasi 'gbu 'yaa- 'ke mεε wlan do 'le, 'bhε 'pegee -a 'pale- -yaa 'ke Lii 'Wen 'ε 'le; 'bhεε- -a 'kpale- -yaa Mεεzan 'yi 'egbenele. Mεε -bebe 'mu 'gbu □naa Mεεzan ni.

²⁵ Banabasi -ja Solu ziglinle Taasi -wa 'ε ta.

²⁶ -E 'tenle- Solu ma 'bhε -wa 'ε ta, 'kee- nule- 'bhε 'le Antiosi. 'Bhεε- -o lεε do -gaa 'bhε □nɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'le. -O mεε -bebe -daanna -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le 'bhε □nɔɔ. 'Yee- Antiosi -wa 'ε 'yela- ta, 'bhεε- -o Zesu a -klanlanε mu 'ε □lwa -siila <Krisi 'yi mu>.

²⁷ 'Bhε 'waati 'ε ba, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ke mu -daa Zeruzalemu, 'bhεε- 'mu -ja Antiosi.

²⁸ -O -yaa -o do sii Agabusi, 'bhεε- 'bhε 'e 'wlenle-, 'ke 'bhε 'a 'pele Lii 'Wen a 'sen 'le dɔɔ: «-Gu -gbεnε do nu dɔle 'trε 'ε 'kpen ta.» 'Bhε -jan 'ε □kla 'ke wlan 'le. 'Yee- -gu -gbεnε 'ε □bhwa 'ke Klodi -o 'ke Romε mu a -bhlenɔbe -gbεnε 'le 'bhε 'waati 'ε ba.

²⁹ 'Bhε 'yi 'tε, 'ke Zesu a -klanlanε mu 'la 'yaa- Antiosi -wa 'ε ta, 'ke -wa 'kpale do ma 'kaa -o 'kpen do do 'sen sɔ -za yεke- 'la ta, -o nu -o gbε 'klalε- 'eke- ta, 'bhεε- -o

bhɔ -o nɛɛɛ- mu 'la 'yaa- Zude 'klɛɛn 'ɛ 'yi 'mu ba.

³⁰ 'Bhɛɛ- -o 'bhɛ ɔkla 'tɛ. -Ayile -woo gbɛklaa- 'eke- ta, 'bhɛɛ- -o Zude 'klɛɛn 'yi Zesu 'yi mu 'ɛ glaan' mu -kpaa Banabasi 'pegee Solu 'kɔɔ, 'kaa 'mu ge 'bhɛ glaan' mu 'ɛ 'lɛna 'woo- Zude ɔnɔɔ Zesu 'yi mu 'ɛ waa zilɛɛ- mu 'ɛ ni.

12

-O Zaki ɔdia 'bhɛɛ- -o Pieri ɔbwa -kaso 'yi

¹ 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, 'ke -bhɛngbe Erɔdi -yrɛnkpale 'sanle Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ 'ke mu ta.

² -Ya ɔpia mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ 'mu Zaan nɛɛɛ- 'gwlaan- Zaki dɛ 'ke -gɔkuŋ' 'le, 'bhɛɛ- 'mu 'bhɛ ɔkla.

³ 'Yee- Erɔdi 'a 'yele 'bhii- 'bhɛ ɔswa Zuufu mu 'ɛ ni, 'ke -ya pele- 'ezin- dɔɔ -o Pieri 'kun. 'Bhɛ ɔkla Zuufu mu a 'bluu 'wlɛn- kle bhle 'fɛti 'ɛ 'bhɛɛ- ta.

⁴ -O yanle Pieri 'kunlele, 'ke -wa bole- kaso 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke -o -srwase' yizie dulayɛ yizie yaale' -a gooba. -E -yaa zi 'bhii- -o Pieri 'kitikan Zuufu mu 'ɛ 'kpen 'yrɛ ma 'ke Paki 'fɛti yi 'ɛ ɔkaan, 'bhɛɛ- -o -kpan balaa' -a ta -a dɛ zayi'.

⁵ 'Bhɛ 'yi, Pieri ɔbwa -sɔ -kaso 'ɛ 'yi; 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zesu 'yi mu -lɛdo' -bhɛɛke' mu 'la ɔyaa Zeruzalɛmu 'mu ɔyaa 'mu 'seriwo zii' 'mu nii- 'ɛ 'kpen 'le -Waanbhaa' ni 'yee- Pieri a -za ma 'waati 'ɛ 'kpen ba.

Pieri -pwɛla -kaso 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

⁶ *Erɔdi -yaa nu Pieri 'kitikanle yi 'la 'le, 'bhɛ -bi 'ɛ zi 'yee- Pieri 'gbu 'yaa- yide 'zi -srwase' mi plɛ plɛŋ-. -A -yɛle' -yaa 'ke piibhɛ kpɛɛ- mu 'le -srwase' mi plɛ 'ɛ plɛŋ-, 'bhɛɛ- -a gooba -srwase' plɛ dulale -yaa -kaso 'fɛ 'ɛ 'lii.

⁷ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Mɛɛzan a -mlɛkɛ' do 'pwɛle -a -yi blaale- 'yee- Pieri ba -yaa' -kaso 'fɛkpɛɛnɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛ 'pegee 'ke 'tɛbhile do wlale- 'bhɛ -kaso 'fɛkpɛɛnɛ 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ -ya gbɛ yanle 'yee- Pieri 'sien na, 'kee- bwele-. 'Bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'a 'pele 'a ni dɔɔ: «'E 'wlɛn- blaale-!» 'Bhɛ klɛle 'tɛ, piibhɛ kpɛɛ- mu 'la ɔyaa 'yee- Pieri gbɛ ma 'mu 'kpen takaan-, 'bhɛɛ- 'mu -balaa'.

⁸ -Ayile 'ke -mlɛkɛ' -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Yaa- 'sɛntru 'ɛ dɔ 'e 'saanla, 'bhɛɛ- 'yaa- sawla mu 'ɛ 'wla 'e gaan ma.» Pieri 'yanle- 'bhɛ mu klɛlele, 'ke -mlɛkɛ' -ya pele- -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Yaa- dunɛ- tralape 'ɛ ɔkla 'e ta, 'bhɛɛ- nu dɔ 'ŋ zi.»

⁹ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, Pieri 'pwɛle -yaa' -kaso 'fɛkpɛɛnɛ 'ɛ ɔla, 'kee- dɔle- -mlɛkɛ' 'ɛ zi. -E ɔkla bi -a ni 'bhii- -mlɛkɛ' 'yaa- -za 'la klɛ 'zi 'bhɛ 'yaa- 'bhɛ klɛ 'zi -yrɛ zi yeke -la -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'laa -yaa 'bhɛ klɛ 'zi kpataakpa.

¹⁰ -O -kaan -a gooba -srwase' 'le ɔlwa mi 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o -kaan -a -lɛ plɛ mi 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'ke -o 'tɛnle -kaso 'fɛ 'ɛ 'lii piibhɛ 'koŋ 'la 'lɛklale -yaa -wa 'ɛ ba -yrɛ ta 'bhɛ ma. 'Bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'liigole 'bhɛ 'gbu ma -o -lɛɛ. 'Bhɛɛ- 'ke -o 'pwɛle, 'ke -o 'taawole 'sanle -gbleba 'ɛ ta. 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'bhɛ yrɛ do 'kpɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhɛ, 'ke -mlɛkɛ' 'ɛ 'nile Pieri 'yrɛ ba.

¹¹ -Mlɛkɛ' 'ɛ gele blaani, 'ke Pieri nii- 'ɛ zenle- -a ta, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'An 'yaango -zɔn kpataakpa 'bhii- Mɛɛzan -Waanbhaa' -yaa' -mlɛkɛ' do ɔkpaa 'mi go zayi' Erɔdi 'kɔɔ, 'bhɛɛ- Zuufu mu 'ɛ 'yaa- zan -za 'yɔɔ- 'la 'kpen klɛle 'mi ni, -e 'mi -gwa 'bhɛ 'yi.»

¹² Pieri 'a 'yele- 'bhii- -e -pwɛla -kaso 'ɛ 'yi kpataakpa, 'ke -ya -lɛdɔɔle Zaan 'la -o 'bhɛ 'tokpaa- Maki 'bhɛ nɛɛ Mari ba -lɛ ma. Mɛɛ -bebe 'klale- -yaa 'eke- ba Mari a 'fɛ 'ɛ ɔla 'ke -woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'yee- Pieri a -za ma.

¹³ -E bhɔle Mari ba -lɛ ma, 'kee- kɔkɔdele 'bhɛ a 'fɛlii 'koŋ 'ɛ ta. 'Yee- Mari a yewo le -nɛ 'la -o -yaa 'bhɛ sii Rɔdi, 'bhɛ ɔnwa 'fɛ 'liikon 'ɛ -din -a -liigo' zayi'.

¹⁴ 'Bhɛ 'yee- Pieri 'weli- 'ɛ madɔle, 'bhɛɛ- 'bhɛ -yilablawa gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ, 'fɛ 'ɛ 'lii goza ɔnia 'bhɛ 'kpee. 'Ke 'bhɛ blasanle, 'kee- gele- -a pele 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ ni dɔɔ Pieri -o 'pɛɛlii-.

¹⁵ 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -wa pele- 'bhɛ yewo le -nɛ 'ɛ ni dɔɔ: «'Kwa -le 'e 'yi ɛɛ?» 'Dun- 'bhɛ pe 'bhɛ 'sɔwɛɛ- 'ɛ ma dɔɔ Pieri -le 'kɛle- kpataakpa. 'Bhɛla- -yile 'ke -wa pele- dɔɔ: «'A tagbin -mlɛkɛ' -le 'kɛle-.»

¹⁶ 'Dun- 'bhɛ bhla 'ɛ ba, 'ke Pieri bole -o kɔkɔdele 'ɛ ma 'fɛ 'ɛ 'lii. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke

-wa -liigole, 'bhεε- 'ke -wa yele-. -Ayile 'ke -o 'kpen 'kpeelenile 'kee- kan -a -dan' ta.

17 'Bhε klele 'tε, 'ke Piere 'e gbε -lawlenle 'kaa -woo taga; 'bhεε- -e -za 'ε 'kpen 'yigoonna -o ni. Mεεzan 'a 'pwela- gōnε- 'la gbεen- -kaso 'fε 'ε □la, -e 'bhε 'yigoonna -o ni. 'Bhεε- -e pe -o ni dōo: «-Ka ge 'η 'pwεza- 'ε -kaso 'ε 'yi, 'bhε 'wo Zaki 'pegee -kōo' nεenε- -vin mu 'ε ni.» 'Bhε blaen, 'kee- gele- yrε -bhεεke' do nōo.

18 Tooklinle, 'ke -srwase' mu 'ε -o zrubatεdole Piere ba zayi'. -Amasroyi -e -ja yrε 'la □nōo, waa -yaa 'bhε dō.

19 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke Erōdi mεε mu winbōle Piere ziglin- yrε nōo-. 'Bhεε- 'duj-, waa -a yele. 'Bhεε- 'ke -ya gooba -srwase' mu 'ε 'siile 'kee- 'mu 'lrokpale. 'Bhε blaen, 'ke -ya pele- dōo -woo 'kpen dε. -O yanle 'bhε klele 'le, 'ke 'yee- Erōdi 'gbu gole- Zude 'klēen 'ε 'yi, 'kee- gele- Sezare -wa 'ε ta; 'bhεε- 'kee- bole- 'bhε □nōo 'waati sa ba.

-Bhɛngbe Erōdi -gaa gōnε- 'la gbεen-

20 'Duj- Erōdi zrupliile -yaa Tiri 'pegee Sidon mu 'ε ma. -Ayile, -e -yaa 'waati 'la ba Sezare 'ke 'bhε -wa plε 'ε ta mu 'ε 'mu 'a 'kpale do ma, 'bhεε- 'ke 'mu mεε mu winbōle -a ta. -Srwase' mi 'la 'yaa- 'e 'yrekpa 'yee- Erōdi 'yi 'fε 'ε ba, -woo bhεgwlenya □kpa 'bhε ma. -O -yaa 'bhε sii Blasitusi. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -o gele- -a pele -bhɛngbe Erōdi ni dōo -o 'ploogwle 'ε ma. -Amasroyi -o bhle pele mu 'ε 'kpen □yaa da 'yee- -bhɛngbe Erōdi a 'klēen 'ε 'bhεε- 'yi.

21 -O yi 'la 'bhε -dwa 'eke- ye yi 'le, 'bhε yi 'ε 'bhōle- 'tε, 'ke 'yee- Erōdi -yaa' -bhɛngbe dunε- 'ε 'klale -a ta; 'bhεε- 'kee- yaale' -yaa' -bhɛngbe 'yaakpe- 'ε ta. 'Bhεε- 'kee- -janwole -zamaa' 'ε ni.

22 -E yanle -janwolele 'tε, 'ke mεε mu 'ε 'kpen 'e gbεdele -a ni, 'bhεε- 'ke -wa pele- dōo: «Bhaaplεj -weli' laa 'kεlεε- 'le, -waanbhaanε do -la -weli' -le 'kεle-!»

23 'Duj- 'bhε yrε do 'kpō 'ε □nōo bhe, 'bhε 'pegee 'bhε 'waati do 'kpō 'ε ba, 'ke Mεεzan a -mlεkε' do ga do 'kpale 'yee- Erōdi ma. -Amasroyi -e -Waanbhaa' a 'tōbhōleya 'ε □kpa -a 'gbu ma. -Wlennε' mu 'a □bhla, 'bhεε- -e -gaa.

24 'Duj- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole 'ε 'yaa- zen 'zi yrekpen- □nōo. 'Bhεε- Zesu a -klanlanε mu 'ε baan' 'yaa- 'kla zii' -a ba.

25 Banabasi 'pegee Solu 'yanle- Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε glaan' mu 'nalele -o ni, 'ke -o niinale -o -zanta'. -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa Zaan 'la sii Maki 'ke -o 'pegee 'mu gele- 'eke- zi.

**ZESU 'SRÉ MU 'É -JA AZI
'KLÉEN 'É 'PEGEE GRÉKI
MU A 'KLÉEN 'É 'YI**

13

-Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε Banabasi 'pegee Solu makwan□ -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zayi'

1 -Waanbhaa' a -lεla' janwo mu 'pegee -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu -lεdo' 'la □yaa Antiosi -wa 'ε ta 'mu ba: -o -yaa -a do sii Banabasi, 'bhεε- -o -yaa -a do sii Simeon, -o 'bhε 'tokpaa- «Mεε ti». 'Bhεε- -o -yaa -a do sii Lusisi ('bhε 'yaa- da Sireni -wa 'ε ta), 'bhεε- -o -yaa -a do sii Manaeni (-o 'bhε 'pegee -bhɛngbe Erōdi 'trola- 'eke- zi), 'bhεε- Solu.

2 -Yrekpaa' do, -o -yaa Mεεzan -Waanbhaa' gba 'zi 'ke -o 'sunwla, 'ke Lii 'Wen 'ε -ya pele- -o ni dōo: «-Ka Banabasi 'pegee Solu 'kpa 'edanma 'η ni 'η -o -siila 'an ye 'la 'kaama- 'bhε 'wo -zayi'.»

3 Zesu 'yi mu 'ε -o 'bhε 'male, 'ke -woo 'seriwole -Waanbhaa' ni -waa' -za ma, 'bhεε- 'ke -o 'sunwlale. 'Bhε blaen 'ke -woo gbεkpale 'yee- Banabasi 'pegee Solu ta, 'ke -o 'ploole -o ma dōo -o ge Waanbhaa a ye 'ε 'wo.

Banabasi 'pegee Solu -ja Sipru 'klēen 'ε 'yi

4 'Bhε 'yi, *Lii 'Wen Banabasi 'pegee Solu 'winbwa-, 'bhεla- -yile 'ke -o gele- Selesi -wa 'ε ta. 'Bhε blaen, 'ke -o gele- -baton' 'yi Sipru 'klēen 'ε 'yi: weyi- 'mlingole -yaa 'bhε 'klēen 'ε zi.

5 -O bhōle- Salamini -wa 'ε ta, 'ke -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wole- Zuufu mu 'ε daanfε' mu 'ε □la. Zaan Maki -yaa -o zi 'ke 'bhε bhō -o ba.

6 -O kanaa' Sipru 'kleen 'e 'yi yrekpen-
 □nɔɔ, 'bhεε- -o -ja 'tenle- Pafosi -wa 'e
 ma. 'Bhε □nɔɔ bhe, 'ke -o 'zina 'tan mi
 do yele:- -o -yaa 'bhε sii Baa Zesu. Zuufu
 'mi do 'le -yaa 'ke 'bhε 'le, 'bhεε- 'bhε 'yaa-
 pe 'bhε 'gbu ma bhla ma dɔɔ 'bhε -o 'ke
 -Waanbhaa' -lela' janwo mi do 'le.

7 'Yee- 'zina 'tan mi 'e 'yaa- Sipru 'kleen
 'e ta -janmatii 'e zi 'tanii. 'Bhε -janmatii
 'e 'tɔ -le -yaa dɔɔ Sεεgusi Pɔlusi, 'bhεε-
 zadɔ' mi -gbεε do -le -yaa 'bhε 'le.
 'Bhε -janmatii 'e Banabasi 'pegee Solu
 -siila, -amasroyi 'bhε 'yaa- zi 'bhii- 'bhε
 -Waanbhaa' a -jan 'e 'ke 'ma 'mu 'lii.

8 -O -yaa 'yee- 'zina 'tan mi 'e sii Grēki
 wli 'e 'yi dɔɔ Elimasi; 'bhεε- -e zaabwa-
 Banabasi 'pegee Solu 'le ma, 'bhεε- yaa
 -yaa zi 'bhii- Sipru -janmatii 'e 'bhε 'e 'kpa
 -Waanbhaa' 'yi.

9 'Bhε klele 'tε Solu 'la, -o -yaa -a sii 'ezin-
 Pɔlu, 'bhε 'pale- 'la □yaa 'ke Lii 'Wen 'e 'le
 bhe, 'bhε 'e -yrekpale frii 'yee- 'zina 'tan
 mi 'e ta 'ke 'bhε 'a 'pele 'a ni dɔɔ:

10 «-Setran' mεε, 'e 'pale 'la -yoo 'ke
 -dawli' maza 'e -gloɔn 'e 'kpen 'pegee
 -yoo'ya' 'e 'kpen -gloɔn 'le bhe; -za 'wlan
 za laa sɔ 'e ni! 'E nu 'ploole- Mεεzan a zi
 -ledɔɔle mu 'e 'siele ma 'waati 'e -dela ba
 εε?

11 'E 'trɔnkpa -zɔn jan 'lεε- □la: Mεεzan
 'a gbe 'e 'wlenna- 'e 'kaama-, -ayile 'e 'yre
 nu -wile', 'bhεε- 'yaa nu -yretεbhε -bhile'
 yele 'waati sa.» 'Bhε yre do 'kpɔ 'e □nɔɔ
 bhe, 'ke -gblo 'kpale 'yee- Elimasi 'yre ta,
 'bhεε- yaa -yaa sɔ yre ma yele- -li: 'bhεla-
 -yile -e □bwa -a gbe 'kaanle- ma-a 'gbu
 zi, 'kee- mεε glin dɔɔ 'bhε 'kun 'a gbe ma,
 'bhεε- 'bhε -a geyre 'e zɔn -a ni.

12 'Yee- -janmatii 'e 'bhε 'yele-, 'ke -ya
 'kpale Zesu 'yi. -Amasroyi Pɔlu 'pegee
 Banabasi a mεε daangbeyā 'e Mεεzan ba
 za 'yi, 'bhε 'a zru 'e □kwan 'elrele 'gbu.

Banabasi 'pegee Pɔlu -ja -Waanbhaa' a -jan 'e 'wole- Antiosi

13 'Bhε blaān, 'ke Pɔlu 'pegee -a 'taa-
 woyɔɔn mu 'e -o bɔle- -baton' 'yi, 'bhεε-
 'ke -o gele- Pafosi. 'Bhε blaān -o -ja Pεεzi
 -wa 'e ta Panfili 'kleen 'e 'yi. Zaan Maki
 -gwa -o zi 'bhε yre 'e 'bhεε- □nɔɔ, 'bhεε-
 'bhε -niinaa' Zeruzalemu.

14 'Bhε blaān, -o gole Pεεzi, 'ke -o gele-
 Antiosi -wa 'e ta Pisidi 'kleen 'e 'yi. 'Bhεε-
 Zuufu mu -yitre' 'yi 'e ma, 'ke -o gele-
 wlale Zuufu mu daanfε' 'e □la, 'bhεε- 'ke
 -o yaale' 'bhε □nɔɔ ye.

15 'Bhεε- -o yanle 'ton' 'sεwε 'e 'pegee
 -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -waa' 'sεwε
 mu 'e tapelele, 'ke Zuufu mu daanfε'
 -kunlii mu 'e mεε mu winbɔle Pɔlu 'pegee
 -a zi mu 'e ta 'kaa -wa pe 'mu ni dɔɔ: «'O
 nεεnε- mu, 'ke 'kaa- zi 'bhii- 'ka -jan 'ke
 'wo 'waa- mεε mu 'e ni 'bhεε- 'ka zruwla
 -o 'kpee, -ka 'bhε 'wo.»

16 'Bhε klele 'tε, 'ke Pɔlu 'e 'wlenle-,
 'bhεε- 'ke -ya gbe -lawlenle 'ke -ya pe mεε
 mu 'e ni 'kaa -woo 'trɔnbado, 'bhεε- -e
 pe -o ni dɔɔ: «'N nεεnε- Izraeli mu, 'bhε
 'pegee 'ka mu 'la 'ka gbilaan -Waanbhaa'
 -lεε, -ka 'ka 'trɔnkpa 'n ni doo!

17 -Kɔɔa' Izraeli 'si mu 'lεε- -waa'
 -Waanbhaa' 'e, -e -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'e mak-
 wan-, 'bhεε- -e -kɔɔ' 'si 'e □kla 'ebebele,
 'ke -woo Ezipu 'kleen 'e 'yi. -O yanle 'lεε
 'srε klelele 'bhε □nɔɔ, 'ke -yoo 'pwele 'bhε
 'kleen 'e 'yi -yaa' -glooyā' 'e 'le.

18 'Bhεε- -e □bwa -o -din, 'kee- bhɔ -o ba
 lεε mia plε ta -kpe 'e ta.

19 'Bhε blaān, -ya □kla 'bhεε- Izraeli mu
 'sengwa□ 'si 'srwaple- 'la 'yaa- Kanaa 'trε
 'e ta 'mu 'le, 'bhεε- -e 'bhε 'si mu 'e -waa'
 'kleen mu 'e □kla 'ke -yaa' Izraeli mu 'e
 -waa' pε 'le, lεε -kεmε yizie 'ke lεε mia plε
 bhε vu ta (450).

20 'Bhε blaān, 'kee- 'kitikan mu 'kpale -o
 wiinj- 'kee- ge 'tenle- 'fɔ -Waanbhaa' -lela'
 janwo mi Samieli a pε 'waati 'e ma.

21 'Bhε blaān 'ezin-, 'ke -o -bhleṅgbe do
 -yrewole -Waanbhaa' ma; 'bhεε- 'ke 'yee-
 -Waanbhaa' Kisi gbe Saulu 'kpale -o wiinj-
 'ke -bhleṅgbe 'le lεε mia plε ta. Kisi -yaa
 da Benzame a pε -gbaa 'e 'bhεε- 'lii.

22 -Waanbhaa' Saulu -gbinle' -o ta, 'kee-
 Davidi 'yaale -o ta 'bhii- -waa' -bhleṅgbe
 'le. 'Bhεε- Davidi 'sɔ gbe -yoo' 'e 'kɔɔ
 -Waanbhaa' ni, 'ke -ya pele- 'bhε ma
 dɔɔ: <'N 'yoo- mεε -gloɔn 'la zi, 'n 'bhεε-
 'srɔɔwoa□, 'bhε -le 'ke Izai gbe Davidi 'le.
 'N zru ma mεε -le 'kele-, 'bhεε- 'yele- nu
 'mi zru maza mu 'e 'kpen klele.»

23 'Bhεε- -Waanbhaa' □nwa Mεε -Bhee
 Mi do nale Izraeli 'si mu 'e ni, 'bhε -daa

Davidi a pé 'sré mu 'é 'mu -la ba, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a 'liiwli- □naa 'bhe 'kpa zayi' góné- 'la gbéén-: 'bhe Mée -Bhee Mi 'é 'bhe -le 'ke Zesu 'le.

24 'Sani- Zesu 'nule- plén-, Zaan -Waanbhaa' a -jan 'é □woa Izraéli 'si mu 'é ni; 'bhéé- -ya □pia -o ni dóo -o 'ploó- waa -za 'yóo- mu 'é ma, 'bhéé- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'kooko- -e só -o wiínfélé -yi ba.

25 'Bhéé- Zaan a pé 'tré ta bole -yaa zan yanlé 'waati 'la ba, -e -yaa pé 'zi mée mu 'é ni dóo: <'Ka 'kpee ma, -dele 'mi 'le éé? 'Ka 'yri -o mée 'la zan nule ta, 'mi 'laa -o 'bhe zan 'é 'le. 'Dún- -ka 'ka 'trónbado dóo, mée do -o zan nulé 'mi blaán; 'bhe gblaán -yiya' 'mi ni, 'bhéé- 'bhe wléyi' 'laa -o 'mi wléyi' ta 'ke 'an gaan ma -sawla bhé mu 'ploole- -yidan' ('bhii- lu mu 'a klé góné- 'la gbéén-).>>

26 'Bhéé- Pólu pé -o ni 'ezin- dóo: «'N nééné- mu, 'ka mu 'la 'ka -o *Abraamu 'sré mu 'le, 'bhe 'pegee 'ka mu Zuufu kle mu 'la 'ka gblaán -Waanbhaa' -léé. -Waanbhaa' 'yee- mée -bhee jan mu 'léé- □woa -kóo' mu 'kpen -la ni.

27 Wlan 'gbu 'é ni, Zuufu mu 'la -woo Zeruzalému 'bhe 'pegee -waa' -kunlii mu 'é, waa Zesu dóle 'bhii- 'yele- 'ke Mée -Bhee Mi 'é 'le; 'bhéé- -o -Waanbhaa' -léla' janwo mu 'é 'mu a -jan mu 'la tape -yitré' yi oo -yitré' ma, waa 'mu 'yimalé. 'Dún- -o kpan 'la -balaa' Zesu ta, 'bhe -Waanbhaa' -léla' janwo mu 'é 'wojan- mu 'é 'léswa□.

28 'Ali- waa -za 'kedo- 'kpó 'yele- -a zi 'ke 'bhe kle -a dé win 'le, 'bhéé- 'dún-, -wa □pia *Pilati ni dóo 'bhe 'a dé.

29 'Bhéé- -o yanlé -za mu 'la 'kpen yóondéle -o -Waanbhaa' -léla' janwo mu 'é -waa 'séwé 'é mu 'é 'yi Zesu ba za 'é 'yi, 'mu 'kpen 'lésolele, 'ke -wa gbaa 'é gole- -yrigbééle 'é ta; 'bhéé- 'ke -wa binle- bu -gluu do 'yi.

30 'Dún- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba.

31 Zesu bwele blaán gale ba, -e 'pwé gbe -glóon -bebe □woa mée 'la zan mu -yaa -a mado mu 'le 'mu ba: mée 'la zan mu -yaa -a zi Galile 'tré 'é ta, 'bhéé- 'ke 'mu □nwa -a zi Zeruzalému. 'Bhe zan mu -le -zón -a 'sré mu 'le 'ke 'mu -yaa' -jan 'é wo Izraéli mée mu 'é ni.

32 'O móo 'gbu -o 'bhéé- -Jan 'Nrále- 'é 'wo zii' 'ka ni -zón: 'bhe -le -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa 'o -gbóo mu ni pé 'la 'naza- ta 'bhéé- 'le.

33 'Yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa pé 'la 'naza- ta 'o -gbóo mu ni, -e 'bhéé- 'yizakla 'o móo -la ni, 'o móo 'la 'woo- 'ke 'mu 'kpee yi mu 'le bhe. -Waanbhaa' Zesu bwelawoa gale ba, 'bhii- -a yóondéle -o góné- 'la gbéén- 'Srokpa 'séwé 'é 'lé plé mi 'é 'yi Zesu ba zayi' -ya □pia dóo:

<'Mi -o -a zróon 'zi -zón mókpen' ni 'bhii- 'yoo- 'é Gbe -kpósoo 'le,

'bhéé- 'mi -o 'é Dé -kpósoo 'le.>

34 «-Waanbhaa' 'gbu 'a □pia 'elwale -só dóo -e nu -a bwele gale ba, 'kooko- -a gbaa 'é yaa bón. -E 'bhéé- ma janwoa- dóo:

<Wlan 'é ni, 'é nu 'ka mu 'dumawolé 'an mée mu 'bhii- 'mi 'é 'liiwli- -naa Davidi ni góné- 'la gbéén- dóo 'é nu 'bhe kléle.>

35 «'Bhela- -yile, Davidi 'a □pia 'bhe a 'Srokpa 'séwé 'é 'yi yré do nóo- 'ezin- dóo:

<'Yaa nu 'a 'tolé- 'ke 'yaa- pé mée 'weh 'é gbaa 'é bón bu -gluu 'é 'yi.>

36 «'Dún- Davidi 'la 'bhe -jan 'é □woa, 'ke -ya -yré ma -li 'waati 'la ba, 'bhe -Waanbhaa' zru maza □kla; 'bhéé- 'bhe -gaa, 'bhéé- -o 'bhe □bian 'bhe 'taa- mu 'é -din, 'bhéé- -a gbaa 'é □bwán.

37 'Dún- -Waanbhaa' Zesu 'la -bwela gale ba, 'bhe gbaa laa kléle 'ke bón pé 'le -titi.

38 'Bhela- -zayile, 'é nééné- mu, -kaa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yóo- mu 'é -sroma yan Zesu -la 'sróyi; 'bhéé- 'woo- 'bhéé- -jan 'é 'wo zii' 'ka ni.

39 'Dún- -Waanbhaa' laa -yaa só 'kaa- -za 'yóo- mu 'é 'kpen -sroma 'yanlé 'kaa- Moizi a 'ton mu 'é 'klósikunle ma, 'bhéé- 'ka 'lédóole kle 'yee- -Waanbhaa' -yré 'yi; 'dún- 'ke 'ka ba mée 'la zan 'é □kpaá Zesu 'yi, -Waanbhaa' 'bhe zan a -za 'yóo- mu 'é -sroma yan. 'Bhéé- 'bhe zan -lédóole nu kléle -a -yré 'yi, Zesu 'sróyi.

40 'Bhe 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ka 'laa kléle 'kooko- -Waanbhaa' a -léla' janwo mu 'é -jan 'la □woa, 'bhe 'yi -za 'tén 'ka mu ma, 'bhe -za 'é 'bhe -le dóo:

41 <-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'ka mu 'la 'ka -o -Waanbhaa' a wlan 'é malrógo 'zi, 'ka 'kpeelenile nu kléle, 'bhéé- 'ka ga!

-Amasroyi 'η 'yoo- zan -za do klele 'kaa-
pe 'waati 'ε ba, 'bheε- 'ka 'laa nu 'ka
'kpale- -a 'yi; 'ali- 'ke -wa -yigōōnna
'ka ni.»

⁴² Pōlu 'pegee Banabasi 'pwe bhla 'ε
zi Zuufu mu 'ε daanfε' 'ε □la, 'ke -o
-sromabole -o ni dōō -o nu 'yee- -jan yεke-
do 'kpo 'ε 'wo -o ni -yitrε' yi -bheεke' do
ma.

⁴³ -Waa' 'klankeba 'ε 'yanle, 'ke Zuufu
mu -bebe 'pegee Zuufu kle mu 'la □wlaa
Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi, 'mu 'kpen dōle-
Pōlu 'pegee Banabasi zi. 'Mu zruwlaa-
-o 'kpee dōō -o bloole bo -Waanbhaa' a
-lileya 'ε ma.

⁴⁴ -Yitrε' yi -bheεke' do 'ε 'bhōle-, 'ke -wa
'ε ta mu 'ε 'kpen 'klale 'eke- ba Mεεzan
a -Jan 'Nrāle- 'ε 'ma zayi' Pōlu 'pegee
Banabasi mu ta.

⁴⁵ 'Bhe klele 'te, Zuufu mu 'ε -yrekpale
'bhe -zamaa' 'srε 'ε ma, 'ke -o zranwole
Pōlu 'pegee Banabasi ba 'egbenεle, 'bheε-
'ke -o zaabole Pōlu 'le ma -a wojan mu 'ε
ta 'ke -wa -zwanwo'.

⁴⁶ -Ayile, Pōlu 'pegee Banabasi 'a □pia -o
ni 'mu zrubakpaale 'le dōō: «-Waanbhaa'
'a 'ledulaa dōō -o -yaa -Jan 'ε 'wo 'ka mu
-la ni 'elwale 'pe. 'Dun- 'ka -o 'ka -ban 'la
'wo zii' -a -yi bhe, 'bheε- 'ka -o 'ka 'gbu
'ye zii' 'bhii- -a -gaale' laa -o 'ka ba 'ke
'ka bole -yrε ma -si 'la -dan' 'laa -o -a ma
'bhe 'srōowo-. -Ka 'ka 'trōnbado doo, 'o nu
niinalε Zuufu kle mu 'ε ba, 'bheε- 'o 'yee-
-Jan 'Nrāle- 'ε wo 'mu ni.

⁴⁷ -Amasroyi Mεεzan -Waanbhaa' 'bheε-
□pia 'o ni -yaa' 'Sewe 'ε yrε do nōō- dōō:

<'Mi 'e □kla 'si mu 'ε ta 'tebhile 'le.

'Mi pe 'e ni dōō 'e ge mεε -bhee ma jan 'ε
'wo mεε mu 'ε 'kpen ni 'ke 'bhe ge
'tenle- 'drunyan -dan' ma yrε gbōōn
mu 'ε 'kpen □nōō.»

⁴⁸ Zuufu kle mu 'ε 'mu 'bhe -jan 'ε 'male-,
'ke zrukpaā' zinale 'mu ta, 'ke -o Mεεzan
a -Jan 'ε 'tōbhōle. 'Bheε- mεε 'la zan mu
'kpen 'yaa- 'ke bole -yrε ma -si 'la -dan' 'laa
-o -a ma 'bhe 'srōowopε 'le -Waanbhaa'
'kōō za ma, 'mu 'kpen 'e □kpaā Zesu 'yi.

⁴⁹ 'Bhe klegbeya 'ε yi bhe, Mεεzan a -Jan
'Nrāle- 'ε 'wole- □zian 'bhe 'kleen 'ε 'kpen
'yi yrekpen- □nōō.

⁵⁰ 'Dun- Zuufu mu 'ε -o -goli' zan le
-gbenε -gbenε mu 'la □wlaa Zuufu mu
a 'seri 'ε 'yi, 'bhe 'pegee -o -wa 'ε ta
mεε gbilaan mu 'ε 'yiwlaa- Pōlu 'pegee
Banabasi ma. -O -yrenkpaā 'mu ta, 'bheε-
-o 'mu -gbian -waa' 'trε 'ε ta.

⁵¹ 'Bhe 'yi, Pōlu 'pegee Banabasi ge bhla
'ε zi, 'ke -woo gaan ma bwegblen- 'yizōnle,
'koko- -wa zrōn 'woo Zuufu mu 'ε ni
'bhii- -Waanbhaa' 'e -bangwa -o -yi, 'bheε-
'bhe nu -o 'krowole. 'Bhe blaān, 'ke 'yee
Pōlu 'pegee Banabasi gele- Ikonio mu -wa
'ε ta.

⁵² 'Bhe 'waati 'ε ba, Zesu a -klanlanε mu
'la □yaa Antiosi -wa 'ε ta, zrukpaā' -gbenε
-yaa 'mu zru ba, 'bheε- 'mu 'pale- -yaa 'ke
Lii 'Wen' 'ε 'le.

14

Pōlu 'pegee Banabasi -o Ikonio mu

¹ Pōlu 'pegee Banabasi -yaa 'waati 'la
ba Ikonio mu -wa 'ε ta, 'ke -o gele- wlale
Zuufu mu 'ε daanfε' 'ε □la. 'Bheε-
-o -Waanbhaa' a -jan 'ε □woa wogbeya
-gloōn 'lrele- do 'yi, -asiikōō Zuufu -bebe
'pegee Zuufu kle -bebe mu 'e 'kpaā- Zesu
'yi.

² 'Dun- Zuufu mu 'la waa -o 'kpale- Zesu
'yi, 'mu yran □wlaa Zuufu kle mu 'ε 'yi,
'bheε- 'mu 'wlenna- 'o nεenε- Zesu 'yi mu
'ε ma.

³ 'Bheε- 'dun-, Pōlu 'pegee Banabasi
□bwa Ikonio mu -wa 'ε ta, 'bheε- -o □mwa
'bhe □nōō ye. -O -yaa Mεεzan Zesu a -jan
'ε 'wo zii' mεε mu 'ε ni -o zru ba -dōō
'le. 'Bheε- Mεεzan 'yaa- 'sen' 'na zii' -o
ni 'ke -o 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni
maza mu kle, 'koko- -ya zrōn mεε mu
'ε ni 'bhii- 'yee- Pōlu 'pegee Banabasi
-yaa -Jan 'Nrāle- 'la 'wo zii' 'yee- Mεεzan
-Waanbhaa' a -lileya 'ε mεε ma 'bhe 'srōyi,
'bhe -o 'ke wlan 'le.

⁴ -Ayile, -wa 'ε ta mu 'ε -woo -yicienna
-le plε: mεε mu 'ε 'ledo- -yaa Zuufu mu
'ε zita, 'bheε- -a 'le -vindo' 'ε 'yaa- Zesu a
'winbowo mu 'ε zita.

⁵ Zuufu mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε,
'bheε- -waa' -kunlii mu 'ε 'ke mu 'a □kpaā
do ma dōō -o -yrenkpale Pōlu 'pegee
Banabasi ta. 'Bheε- -o -yaa zi 'bhii- -o
kpoti 'pa 'mu ma 'bheε- -woo dε.

6 'Dun- Pɔlu 'pegee Banabasi 'a 'male 'kaa -woo zan -o dɛɛ, 'ke -o blasanle, 'ke -o gele- Likaoni 'klɛn 'ɛ 'yi -wa plɛ ta: Lisitri 'pegee Dɛɛbi, 'bhe 'pegee 'mu -din -wa mu 'ɛ ta.

7 'Bhɛɛ- -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ɔwoa 'bhe yrɛ mu 'ɛ ɔnoo 'ezin-.

Pɔlu 'pegee Banabasi -o Lisitri

8 Lisitri -wa 'ɛ ta mɛɛ do -yaa 'ke -flugba 'le. -A 'san -a ya yi 'ɛ ma yaa 'solɛ- 'taawole -lido', -amasroyi -a gaan mu 'ɛ 'siɛle- -yaa.

9 'Bhe -flugba 'ɛ 'yaa- -a 'trɔnkpa zii' Pɔlu 'wojan- 'ɛ ɔla; 'bhɛɛ- Pɔlu 'e 'yɛkpa- -a ta siɪn, 'ke 'bhe 'a 'yaangole 'bhii- 'kpaleya yɛkɛ- 'la 'yaa- -a -yi -e -yaa sɔ -bheele' 'bhe ma.

10 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'yee- Pɔlu 'a 'pele 'a ni 'eglɔɔle dɔɔ: «'E 'wɛn-, 'bhɛɛ- dula- 'e gaan ta!» 'Bhe yrɛ do 'ɛ ɔnoo bhe, 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ 'pinale, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawole.

11 'Bhe 'yi 'tɛ, -zamaa' 'ɛ -o Pɔlu kleza 'ɛ 'yele-, 'ke -wa pele- 'eglɔɔle -waa' Likaoni wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «'E -za! 'O pɛ mu 'la gba 'bhii- 'waa- -waanbhaa' mu 'mu -le 'mu 'gbu mabɔɔla 'ke bhaaplɛn mu 'le, 'bhɛɛ- -o -zinaa' 'trɛ ta -gɛ -kɔɔ' 'plɛn!»

12 -Ayile, -o -waa' -waanbhaa' Zesi 'tɔkpa- Banabasi ma, 'bhɛɛ- -o -waa' -waanbhaa' Rimesi 'tɔkpa- Pɔlu ma; -amasroyi Pɔlu -le -yaa 'ke Banabasi a -jan 'lɛna mi 'ɛ 'le, 'bhii- Rimesi -yaa Zesi a jan 'lɛna mi 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

13 'Yee- Zesi gba 'fɛ 'yaa- -wa 'ɛ 'kpee 'wlayrɛ- 'ɛ -din. 'Bhe 'yi 'tɛ, mɛɛ 'la zan -yaa 'sraka mu -lɛna' Zesi ni, 'bhe 'a 'male- dɔɔ Banabasi 'pegee Pɔlu -le 'bhe -za 'ɛ ɔkla, 'ke 'bhe 'nule dri gwɛn -mlɛ 'trole- 'ke mu 'le mɛɛ 'srɛ 'ɛ 'klale- -yaa 'eke- ba -wa 'ɛ 'kpee 'wlayrɛ- 'la 'lii 'bhe ɔnoo. 'Bhe dri gwɛn mu 'ɛ baale -yaa 'ke -yrɛbi zungbhɛ mu 'le 'mu bhɔ ma. -Amasroyi 'yee- Zesi a 'sraka 'lɛna mi 'ɛ 'pegee -zamaa' 'ɛ -o -yaa zi 'bhii- -o 'bhe dri mu 'ɛ go 'ke 'sraka 'le Banabasi 'pegee Pɔlu ma.

14 'Dun- 'yee- Banabasi 'pegee Pɔlu 'bhe -za 'ɛ 'male, 'bhe 'la gbɛ -yɔɔ 'ɛ 'kɔɔ -o ma, 'ke -woo ta dunɛ- mu 'ɛ 'peedɛle, 'bhɛɛ- 'ke -o wlale- -zamaa' 'ɛ 'plɛn blasanle, 'ke -wa pe 'eglɔɔle dɔɔ:

15 «'O 'yiɛnii mu, 'ka -o -mɛ pɛ za -la kle 'zi -gee' ɛɛ? 'O mɔɔ -o 'ke bhaaplɛn bhaa- male mu -la -le 'bhii- 'ka mu 'gbu gbɛɛn- 'ezin-, 'bhɛɛ- 'waa -o 'ke -waanbhaa' mu 'le. 'Woo- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'bhɛɛ- 'wo zii' 'ka ni, 'ke 'o zruwla 'ka 'kpee, 'kooko 'ka 'plo- bhaama yo mu gbale ma; 'bhɛɛ- 'ke 'ka 'ka zru 'niinaa -Waanbhaa' 'la -ya -yrɛ ma 'bhe ba. 'Yele- laflɛ' 'pegee 'trɛ 'bhɛɛ- wɛyi- 'pegee 'bhe ba pɛ mu 'ɛ 'kɛn ɔkla.

16 'Yee- -Waanbhaa' 'a ɔtwa 'elwaleta -sɔ 'ke 'trɛ ta mu 'ɛ 'kɛn 'taawo- 'mu 'gbu zru maza mu ta.

17 'Dun- yi 'oo yi, -e -yaa' wlanya 'ɛ zɔn 'ka ni -a kleza -lɛle' 'srɛ mu 'ɛ ma: -e la na 'ka ni 'ke 'bhe da laflɛ' 'yi, 'bhɛɛ- 'kaa- gba la pɛ mu 'ɛ -woo bhaa 'ebebele -o bhaa kle bhla 'ɛ zi, 'bhɛɛ- -e pele pa 'ka ta, 'bhe 'pegee -e zrukpa' na 'ka ni.»

18 Pɔlu 'pegee Banabasi 'trɛbhwa ɔ 'bhe -jan mu 'ɛ 'wole- ma 'kaa waa 'sraka goɛ 'mu ma; 'dun-, -a -lɛbwa sa 'ke -o waa dri mu 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- -o 'mu go 'ke 'sraka 'le 'yee- Pɔlu 'pegee Banabasi ma.

19 -Woo 'bhe 'yi bhe oo, 'ke Zuufu 'ke mu dale- Antiosi -wa 'ɛ 'pegee Ikonio mu -wa 'ɛ ta. -O -dawli' ma janwoa- -zamaa' 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -o 'mu 'srɔɔwoa-. -Ayile 'mu kpoti -paa Pɔlu ma, 'bhɛɛ- 'bhe -zɔla. -E ɔkla -o ni 'bhii- 'bhe -gaa 'ke -wa -glaanle', 'bhɛɛ- 'ke -o gele- 'kele- -wa 'ɛ -zanta'.

20 'Dun- Zesu 'yi mu 'ɛ 'mlɪnwoa- -a zi, 'ke -woo 'seriwole -a ma, 'bhɛɛ- 'ke -ya -wɛnle', 'kee- nule- -wa 'ɛ 'kpee 'ezin-. 'Bhe ta tooklinle, 'ke 'yee- 'pegee Banabasi gele- Dɛɛbi.

Pɔlu 'pegee Banabasi 'nu gbɛ drɛwoa- Antiosi

21 Pɔlu 'pegee Banabasi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ɔwoa Dɛɛbi -wa 'ɛ ta, 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe 'ɛ ɔkpa Zesu 'yi, 'bhɛɛ- -o ɔkla Zesu a -klanlanɛ mu 'le. 'Bhe blaɛn, 'ke -o niinale -o -zanta' Lisitri 'pegee Ikonio mu 'bhɛɛ- Antiosi -wa mu 'ɛ ta.

22 -O -yaa 'fuudo 'zi Zesu 'yi mu 'ɛ ta, 'ke -o zruwla 'mu 'kpee dɔɔ 'mu bo 'eglɔɔle 'mu a 'kpaleya 'ɛ 'yi. -O -yaa pe 'zi 'mu ni 'ezin- dɔɔ: «'Kɔɔ' 'trɛ nu bhɔle- 'ebebele 'sani- kɔɔ' gele plɛn- -Waanbhaa' a -bhɛngbɛya -wa 'ɛ ta.»

²³ -Wa 'tòle- -wa, 'ke 'yee- Pòlu 'pegee Banabasi -yaa bhò Zesu 'yi mu -lèdo' 'la ta 'bhè □nòò, -o -yaa pe 'mu ni dòò 'mu mæ 'ke mu makun 'mu ba, 'bhèè- -o 'mu kpa 'mu 'wiinj- 'bhii- 'mu a zilèè- mu. 'Bhèè- 'ke -o -yaa yan 'sunwalele 'pegee -o 'seriwolele 'mu a -za ma; -o -yaa 'mu gbekpa Mæezan Zesu 'la -woo □kpa 'bhè 'yi, 'bhè 'kòò 'kooko- 'bhè 'bhò 'mu ba.

²⁴ 'Bhè blaàn, Pòlu 'pegee Banabasi □kaan Pisidi 'klèen 'è 'yi 'bhèè- -o □nwa 'pwèlè- Panfili 'klèen 'è 'yi.

²⁵ -O -Waanbhaa' a -jan 'è □woa Pæzi -wa 'è ta, 'bhèè- -o -ja bhòlè -wa 'la -o 'bhè sii Atali 'bhè ma.

²⁶ 'Bhè blaàn, 'ke -o bòlè- -batonj' 'yi, 'bhèè- 'ke -o gele- Antiosi. -O 'yee- Pòlu 'pegee Banabasi gbekpa- -Waanbhaa' 'kòò 'bhèè- □nòò 'elwale -sò, -o -yaan ye 'la wolele 'bhèè- -zayi'.

²⁷ -O bhòlè- Antiosi, 'ke -o Zesu 'yi mu -lèdo' 'è 'kpen 'siile, 'bhèè- 'ke -o 'klale 'eke- ba. 'Bhèè- -Waanbhaa' -za 'oo -za mu 'la 'kpen □kla -o gbè zi -o 'mu -yigòonna 'mu ni. -Waanbhaa' 'a □kla gònè- 'la gbèen- 'bhèè- Zuufu kle mu □swa 'mu 'kpale Zesu 'yi, -o 'bhè 'kpen 'yipia□ 'mu ni 'ezin-.

²⁸ 'Yee- Pòlu 'pegee Banabasi □bwa Zesu a -klanlanè mu 'è -din, 'bhèè- -o □mwa Antiosi -wa 'è ta.

15

Zesu 'winbòwo mu 'è -waa' Zeruzalèmu 'klankeba -gbènè 'è

¹ Zuufu Zesu 'yi mu 'ke mu -daa Zude 'klèen 'è 'yi, 'bhèè- -o -nwa Antiosi -wa 'è ta. 'Bhèè- -o -dwa 'o nèènè- Antiosi Zesu 'yi mu 'è daanle ma 'tè 'ke -wa pe 'mu ni dòò: «'Ke waa 'ka 'wlalè- 'klèen 'yi 'bhii- -a pele -o Moizi a 'tonj 'è ta gònè- 'la gbèen-, 'ka 'laa sò gole- -za 'yi.»

² 'Dunj- Pòlu 'pegee Banabasi 'laa dólè 'bhè -jan 'è □la; 'bhèè- 'ke -o 'pegee 'bhè mæ mu 'è zaabòlè 'egbòlè. 'Bhè klèlè 'tè, 'ke Antiosi Zesu 'yi mu 'è -wa peledòò Pòlu 'pegee Banabasi, 'bhèè- -waa' Antiosi Zesu 'yi mu 'è 'ke mu ge 'yee- -za 'è 'yrebago Zeruzalèmu Zesu a 'winbòwo mu 'è 'pegee 'bhè □nòò Zesu 'yi mu 'è 'lèè mu 'è ba.

³ 'Bhè 'yi, Antiosi Zesu 'yi mu -lèdo' 'è 'mu -o winbwa- 'bhè 'taa 'è ta. 'Mu 'yanle- -o madòlele 'bhè 'taa 'è ta zi 'lii, 'ke -o gele- -O -kaan Fenisi 'pegee Samari 'klèen mu 'è 'yi. 'Bhèè- Zuufu kle mu 'è -woo zru -niinaa' -Waanbhaa' ba gònè- 'la gbèen- -o -yaa ge 'zi 'bhè -jan 'è 'yigòonlele. -Ayile -o nèènè- Zesu 'yi mu 'la 'kpen 'bhè -jan 'è □maa 'mu zrukpaale -yaa 'egbènèle.

⁴ Pòlu 'pegee Banabasi, 'bhèè- -o madò mu 'è -o 'bhòlè- Zeruzalèmu, 'ke Zesu a winbòwo mu 'è 'pegee 'bhè □nòò Zesu 'yi mu -lèdo' 'è, 'bhèè- 'mu a zilèè- mu 'è 'mu -o 'cieya- 'sile. 'Bhèè- -Waanbhaa' -za mu 'la 'kpen □kla -o gbè zi, -o 'mu 'kpen 'yigòonna 'mu ni.

⁵ 'Dunj- mæ 'kè mu 'la 'yaa- Farizi mu 'le, 'bhèè- 'ke mu 'mu □kpa Zesu 'yi bhè, 'mu 'è -wlènlè' 'ke 'mu 'a 'pele dòò: «Zuufu kle mu 'la -woo □kpa Zesu 'yi, -ka -o 'wla 'klèen 'yi, 'bhèè- -kaa pe -o ni dòò -o Moizi a 'tonj mu 'è 'klosikun.»

⁶ 'Bhèla- -zayile, 'ke Zesu a 'winbòwo mu 'è 'pegee Zeruzalèmu Zesu 'yi mu -lèdo' 'è 'mu 'lèè mu 'è -o 'klale 'eke- ba 'bhè -za 'è 'yrebago zayi'.

⁷ -O □mwa zaabòlè ma 'eke- plenj- 'bhè -za 'è ta. 'Bhèè- Pieri 'è 'wlènlè- 'ke -ya pele- -o ni dòò: «'Nj nèènè- mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- dòò -Waanbhaa' 'mi makwan- 'ka 'plenj- -gè 'bhè □nòò □mwa gban, 'kooko- 'mi kle -Jan 'Nràlè- 'è 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'è ni, 'bhèè- -o sò -Waanbhaa' a -Jan 'è 'male, 'bhèè- -woo kpa Zesu 'yi.

⁸ -Waanbhaa' 'la bhaaplènj mu zru dò, -ya -zrònna 'bhii- -ya gbèdwa- -o □la 'kee- Lii 'Wenj 'è 'nàlè -o ni 'ezin- 'bhii- -ya □naa -kòò' mu ni gònè- 'la gbèen-.

⁹ 'Bhè -za 'è 'yi, 'yee- -Waanbhaa' 'laa -kòò' mu 'pegee 'woo- mu gole 'eke- ma. -Yoo zru mu 'è 'fleela- -waa' 'kpaleyà -la ma Zesu 'yi.

¹⁰ 'Bhèè- -mèlè -kla -zòn 'dunj- 'bhèè- 'kaa- zi 'bhii- 'ka -Waanbhaa' -yidan' èè? -Amasroyi -kòò' mu 'pegee -kòò' -gbòò mu laa 'sòlè- 'kwe yèkè- 'la 'sile, -mèlè □kla 'bhèè- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'bhè 'kwe mu 'è dò Zesu 'yi mu 'è 'wiinj- èè?

¹¹ 'Bhèè- 'dunj-, 'o mòò 'kpale- -o -a -yi gònè- 'la gbèen- 'bhii- Mæezan Zesu 'lilawoa 'o ma 'bhèè- -yoo' -gwa -za 'yi,

'woo- mu -gwa -za 'yi 'bhe go gbeya do 'kpo 'e 'bheε- gbεεn- 'ezin-»

12 'Bhe klele 'te, 'ke -waa' 'klankeba -zamaa' 'ε 'kpen tagale bole-, 'ke -woo 'tronkpa Banabasi 'pegee Pɔlu ni. -Waanbhaa' 'sole- maza mu 'pegee 'kpeeleni maza mu 'la □kla -o gbε zi Zuufu kle mu 'ε 'plen, -o 'mu 'kpen 'yigɔɔnna -zamaa' 'ε ni.

13 Banabasi 'pegee Pɔlu 'yanle -janwolele, 'ke Zaki -jan 'ε 'sile 'ezin- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N nεεnε- mu, -ka 'ka 'tronbadɔ doo!

14 'Kee- 'san -a zisan' yi 'ε ma, -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- -e mεε 'ke mu makun Zuufu kle mu 'ε ba, 'bheε- 'ke -a 'tɔ 'ε bo 'mu ma Simɔ Pieri 'bheε- -za 'ε 'yipia□ 'ka ni.

15 -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'mu 'wojan- mu 'ε 'pegee 'yee- -jan 'lεε -woo do. -Amasroyi -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε -ya □pia dɔɔ:

16 <Mεεzan -Waanbhaa' pe dɔɔ 'bhe -za mu 'ε blaen,
'η nu nu gbε drεεwolε, 'bheε- Davidi 'a 'fε 'la 'klalaa bhe, 'η nu 'bhe dɔ gbε drεεwolε.
'N nu -yaa' 'fε kloo 'ε 'tre mu 'ε 'lεkpale 'eke- ta,
'bheε- 'η -yaa' 'fε dɔ gbε drεεwo.

17 'Ke 'bhe □kla, mεε -vin mu 'ε nu Mεεzan -Waanbhaa' ziglinle,

'bhe 'yi, 'η 'tɔ 'ε -yoo Zuufu kle mu 'la 'kpen ma, 'mu nu klele 'an pe mεε mu 'le.

18 Mεεzan -Waanbhaa' 'bheε- -jan 'lεε- □woa bhe. -Waanbhaa' 'bheε- -za mu 'la 'yaa- -a 'kpee 'elwaleta -so, 'mu -la tapwela.»

19 'Bheε- Zaki pe 'ezin- dɔɔ: «'Mi 'kpee ma, 'mi -a zi 'bhii- Zuufu kle mu 'la 'mu 'mu zru -niinaa' -Waanbhaa' ba, -kɔɔ' 'laa 'mu -yrebatedɔle -za 'bheεke do klelele 'ezin-.

20 'Dun- -kɔɔ' 'sewe drɔɔ 'kpa -o ni, 'bheε- -kɔɔ' 'a 'pe -o ni dɔɔ 'ke -o 'sraka -gwa wi mu 'la 'le yo mu ni, waa 'mu 'bhleleε-, -amasroyi 'mu 'trin- -o -Waanbhaa' -yre 'yi; 'bheε- waa -yanbhɔɔya klele, 'bhe 'pegee 'ke wi 'la -gaa 'bhe -dewolele, waa 'bhe 'bhleleε-, 'bheε- waa wi yien bhlele 'ezin-.

21 -Amasroyi 'kee- san 'elwaleta 'egboon gbɔɔn 'ε ma, -wa mu 'ε 'kpen ta, -o mεε

mu daan Moizi a 'Ton 'ε 'le Zuufu mu daanfε' mu 'ε □la -yitre' yi 'tole- -yitre' 'bhe ma.»

Zesu 'winbowo mu 'ε -o 'sewe 'kpa zii' Zesu 'yi Zuufu kle mu 'ε ni

22 Zaki 'yanle- -janwolele, 'ke Zesu a 'winbowo mu 'ε 'pegee Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε, 'bheε- Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'kpen 'a 'kpale do dɔɔ -o mεε 'ke mu makun' -o ba, 'bheε- -o 'mu 'kpa Pɔlu 'pegee Banabasi ba, 'bheε- 'kooko- -o 'mu 'winbo- Antiosi -wa 'ε ta. 'Bhela- -zayile, 'ke -o mεε ple makunle -o ba: Zudi 'la -o 'bhe 'tɔkpa- Baasabasi, 'bheε- Silasi, -amasroyi -o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'yaa- -gasi -gbεnε kpa 'mu mεε ple 'ε 'lεε.

23 -O 'sewe 'lεε- 'bheε- □kpa 'mu 'kɔɔ 'mu ge bhla 'ε zi dɔɔ:

«'Ka mu 'o nεεnε- mu 'la -woo 'ke Zuufu kle mu 'le Antiosi -wa 'ε ta, 'bhe 'pegee Siri 'pegee Silisi 'kleen 'yi mu, 'o mɔɔ Zesu a winbowo mu 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'lεε mu 'ε, 'o mɔɔ 'ka mu 'pubwa-!

24 «'Wa □maa dɔɔ mεε 'ke mu -daa 'o ba -ge, 'bheε- 'mu -ja 'ka ta ye, 'mu 'ka zrubatedwa 'ke -jan 'ke mu 'le, 'bhe 'pegee -o 'ka blina- yiendwa-. 'Dun- -zɔn, -kaa 'yaango- 'bhii- 'o mɔɔ laa -o 'winbole 'bhe 'taa 'ε ta 'ka ba ye.

25 'Bhela- -zayile, 'woo 'eke- yelawoa 'o 'kpen 'a □kpa do 'kaa 'o mεε 'ke mu makun' 'o ba, 'bheε- 'o 'mu winbo 'ka ta ye. 'Bhe mεε mu 'ε nu 'kpale- 'o 'yienii Banabasi 'pegee Pɔlu ba, 'bheε- -o nu gele 'eke- zi 'ka ba ye.

26 'Woo- 'o 'yienii ple 'ε Banabasi 'pegee Pɔlu, -woo 'gbu □naa Mεεzan Zesu Krisi a ye 'ε ni, -asiikɔɔ -o 'gbu win -yaa zan bole -a -yi.

27 'Bhe ya 'ε 'yi, 'o Zudi 'pegee Silasi 'kpa zii' -o ba, 'bheε- 'o -jan 'kela □woa -o ni, 'ka nu 'bhe 'malε- -o 'gbu 'lii kpataakpa.

28 -Amasroyi -e □swa *Lii 'Wen 'ε 'pegee 'o mɔɔ ni dɔɔ 'waa 'kwe 'bheεke dɔle 'ka 'wiin- 'ezin-, 'ke -yaa 'e go 'o -za mu 'la □ya 'elrele dɔɔ 'ka 'mu kle mu ba, 'bheε- 'bhe mu -le -ge:

29 'Ke -o wi mu 'la -gwa 'ke 'sraka mu 'le yo mu ni, 'ka 'laa 'mu 'bhleleε-; 'ka 'laa

wi yien bhlele; 'bhεε- 'ke -o wi mu 'la -dia 'e -dewolele, 'ka 'laa 'mu wi mu 'ε bhlele, 'bhe 'pegee -ka 'ka 'gbu 'plenggo-yanbhooya ma. 'Ke 'ka 'bhe -jan mu 'ε 'klosikwan, 'bhe -o -za 'lirele- 'le!

-Koo' -o bhe oo!»

³⁰ 'Bhe 'yi, 'ke -o zinale -waa' winbowo mu 'ε ni 'kaa 'mu ge 'te; 'bhεε- 'mu -ja 'taa 'ε ta Antiosi. 'Bhe mu bhole 'bhe [noo ye, 'ke 'mu 'bhe [noo Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'kpen 'siile, 'bhεε- 'sewe 'la -daa -o 'koo, 'ke -o 'bhe 'kpale 'mu 'koo.

³¹ -O nεεε- Zesu 'yi mu 'ε 'bhe 'sewe 'ε tapele, 'kee- 'mu 'kpen zrukpaale, 'bhεε- e zruwlaa- 'mu 'kpee.

³² Zudi 'pegee Silasi -yaa 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la 'le bhe, -o zruwlaa- 'woo- 'o nεεε- Zesu 'yi mu 'ε 'kpee, 'bhe 'pegee -o fangandwa 'mu ta -jan -bebe 'wolele.

³³ -O [bwa -o nεεε- Zesu 'yi mu 'ε -din 'waati sa Antiosi, 'bhεε- 'mu zi -naa -o ni 'edoole, 'kooko- -o ge -o -zanta' Zeruzalemu mεε 'la zan mu -o winbwa- 'mu ta.

³⁴ ['Bhεε- 'duŋ-, -e [swa Silasi ni 'bhii- 'bhe bo -so Antiosi.]

³⁵ 'Bhεε- Pulu 'pegee Banabasi [bwa 'ezin- Antiosi. 'Bhεε- -o 'pegee mεε -bhεeke' -bebe mu -yaa mεε mu daan, 'ke -o Mεεzan -Waanbhaa' a -Jan 'ε wo 'ezin- 'mu ni.

Pulu 'pegee Banabasi 'piilayε 'eke- ma

³⁶ 'O [mwa 'waati sa Antiosi, 'ke Pulu 'a 'pele Banabasi ni doo: «'O ge 'kan 'o nεεε- Zesu 'yi mu 'ε ta 'o -zanta' 'o 'kaan- Mεεzan Zesu a -Jan 'ε 'wolele -wa mu 'la 'kpen ta 'mu [noo, 'kooko- -woo 'taawo zii' gone- 'la gbεεn- Zesu a zi 'ε ta, 'o 'bhe ye.»

³⁷ -O ge bhla 'ε zi, -o -yaa Zaan 'la sii Maki, Banabasi -yaa zi 'bhii- 'bhe ge -o zi.

³⁸ 'Duŋ- Pulu 'laa dole 'bhe [la, -amasroyi Zaan -gwa 'elwale -so -o zi -o -yaa 'waati 'la ba Panfili 'kleen 'ε 'yi; 'bhεε- yaa -o madole 'ezin- -li -waa' yewo yre 'ε [noo.

³⁹ 'Bhela- -yile, 'ke 'yee- Pulu 'pegee Banabasi zaabole 'eke- -le ma 'ebebele, 'bhεε- 'ke -o piilale 'eke- ma. Banabasi Maki [sia 'bhe zi, 'bhεε- -o mεε ple [bwa -baton' do 'yi, 'bhεε- -o -ja Sipru -wa 'ε ta.

⁴⁰ 'Duŋ- Pulu Silasi [sia 'bhe zi. 'Bhεε- -o nεεε- mu 'ε 'yanle- -o gbεkpalele Mεεzan 'koo, 'kooko- 'bhe -o bo 'edoole, 'ke -o jilale.

⁴¹ -O -kaan Siri pegee Silisi 'kleen mu 'ε 'yi, 'ke -o ge Zesu 'yi mu 'ε daanlele, 'bhεε- 'ke -o fangando 'mu ta 'mu a 'kpaleya 'ε 'yi.

16

Timote [kpa Pulu 'pegee Silasi ba yewo zayi' eke- zi

¹ 'Bhe blaen, 'ke Pulu 'pegee Silasi gele- Dεεbi 'pegee Lisitri -wa mu 'ε ta. -O -yaa Lisitri -wa 'ε ta Zesu a -klanlanε do sii Timote; -a nεεε -yaa 'ke Zesu 'yi Zuufu le do 'le, 'bhεε- -a de -yaa 'ke Greki mi 'le.

² -A nεεε- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Lisitri 'pegee Ikonioomu, 'mu 'kpen 'yaa- -a 'to wlan pe.

³ Pulu -yaa zi 'bhii- 'yee- 'pegee Timote yewo 'eke- zi. 'Bhεε- Zuufu mu 'la 'yaa- 'bhe 'kleen mu 'ε 'yi 'mu -zayi', -e 'yee- Timote [wlaa 'kleen 'yi. -Amasroyi mōkpen' [yaa -a 'yaango- 'bhii- -a de -yaa 'ke Greki mi 'le.

⁴ -O [kaan -wa mu 'la 'kpen ta, Zesu a 'winbowo mu 'ε 'pegee Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'leε mu 'ε -jan mu 'la 'ledulaa, -o -yaa 'mu 'kpen 'wo zii' 'bhe -wa mu 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε ni. 'Bhεε- 'ke -wa 'kpankpanyan 'mu ma doo 'mu 'bhe -jan mu 'ε 'klosikun 'elrele.

⁵ 'Bhe 'yi, yi 'oo yi, fangan- -yaa do 'zi 'bhe [noo Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -waa' 'kpaleya 'ε ta, 'bhεε- -o baan' [yaa 'kla zii' -a ba 'ezin-.

Pulu -za do [ya -yre zi yele 'yi Troasi

⁶ Pulu 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'ε 'yaa- zi 'bhii- -o ge -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo Azi 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- 'duŋ-, Lii 'Wen 'ε 'bhe 'saawoa- -o 'koo. -Ayile 'ke -o gele- 'kanle- Frizi 'pegee Galasi 'kleen mu 'ε 'yi.

⁷ -O bhole Misiya 'kleen 'ε -din, 'ke -wa 'kpale- doo -o ge Bitini, 'duŋ- Lii 'Wen 'ε yaa dole 'bhe [la.

⁸ -Ayile, 'ke -o 'kanle Misiya 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o gele- -baton' mu -yaa dulaa' -wa do 'la ta 'bhe [noo, -o -yaa 'bhe -wa 'ε sii Troasi.

⁹ 'Bhe 'yi, -bi do zi, Pɔlu 'yre zi yele do □ya, 'bhεε- -e Masedwani 'kleen 'yi mεε do dulale□ya -a -lεε 'ke 'bhe -o -sromabo 'zi -a ni dɔɔ: «'Kan Masedwani 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- nu bhɔ 'o ba!»

¹⁰ 'Bhe -yre zi yele 'ε blaen, 'ke 'wa 'pele dɔɔ 'o gele- blaale- Masedwani. -Amasroyi 'o 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- 'o ge -Jan 'Nrале- 'ε 'wo 'yee- 'kleen 'ε 'yi mu 'ε ni.

Lidi 'e □kpa Mεεzan Zesu 'yi Filipu

¹¹ 'O -batonj' do □sia Troasi, 'bhεε- 'woo 'ledɔɔla -trεε Samotrasi 'kleen 'fientrɔnne 'ε ta: wɛyi- 'mliŋgole -yaa 'bhe zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, 'ke 'o gele- Neapolisi -wa 'ε ta.

¹² 'Bhe blaen, 'ke -o gele- Filipu -wa 'ε ta. Filipu -wa 'ε □yaa Masedwani 'kleen 'ε 'yi -wa □lwa 'le, 'bhεε- Romε mu -la yaale -yaa -a □nɔɔ. 'O -yrekpa' -bebe □kla 'yee- -wa 'ε ta.

¹³ *-'Yitre' yi 'ε ma, 'o 'pwela- -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- 'o -ja tɔ 'ε 'lε ma; 'o 'kpee ma 'o 'yaa- nu Zuufu mu 'seriwoyre do yele 'bhe yre 'ε □nɔɔ. 'O 'yalaa 'bhe 'nɔɔ-, 'bhεε- 'o -Waanbhaa' a -jan 'ε □woa le mu 'la 'klale- -yaa -o zi 'mu ni.

¹⁴ -O -yaa 'woo- le mu 'ε do sii Lidi. 'Bhe □yaa da Tiatiri -wa 'ε ta, 'bhεε- 'bhe -yaa sɔ 'plεεle- 'ten 'wlenj wlenj -la gon. 'Bhe -yaa gbalaen -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- 'bhe 'yaa- 'bhe 'trɔnkpa zii' 'o ni. -Ayile, Mεεzan 'a zru 'ε 'liiploola, 'kooko- -e sɔ -a 'trɔnkpale 'elrele Pɔlu 'wojan- 'ε □la.

¹⁵ 'Bhεε- 'ke 'wa 'wiinjfele -yi ba 'yee- 'pegee -yaa' 'fa -la mu 'ε 'kpen. 'Bhe blaen, 'ke -o -sromabole 'o ni dɔɔ: «'Ke 'kaa □ya 'bhii- 'η zru -o do Mεεzan -Waanbhaa' ni, -ka nu 'ka zen 'η ba.» -Yoo 'o matɛdwa 'eyɔɔle, 'ke 'o gele- 'o zenle -a ba.

-O Pɔlu 'pegee Silasi □bwa -kaso 'yi Filipu

¹⁶ -Yrekpa' do, 'o 'yaa- ge 'zi 'seriwo yre 'ε □nɔɔ bhla 'la ba, 'ke 'fa -la yewo le do nule- 'o 'lepale: gbliŋ lii -yaa -a zi, 'bhela- -yile, -e -yaa sɔ mɔɔdole 'bhe lii 'ε 'senj 'ε ta. 'Bhεε- -e -yaa -goli' -bebe 'srɔɔwo zii' -a zan mu 'ε ni.

¹⁷ 'Bhe 'yi 'tε, 'ke 'yee- le 'ε dɔle- 'o zi 'ke -ya pe 'egloole dɔɔ: «Mεε mu 'lεε- -woo 'ke

laanima -Waanbhaa' 'ε 'bhela- a yewone mu 'le! -Woo 'ka 'bhe zi 'ε 'bhεε- ma janwo 'zi 'ka ni bhe!»

¹⁸ Yi 'oo yi, 'yee- le 'ε bole -yaa 'bhεε- -za 'ε klele ma. -Ayile, Pɔlu matɛdɔ gbε -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ, 'ke 'bhe 'e 'lεklale -a ta, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a 'pele gbliŋ lii 'la 'yaa- zii 'bhe ni dɔɔ: «'Mi pe 'e ni Zesu Krisi 'tɔ 'yi dɔɔ 'e go le 'lεε- zi!» 'Bhe yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe, 'ke lii -yɔɔ' 'ε gole- 'yee- le 'ε zi.

¹⁹ 'Bhe klele 'tε, -a zan mu 'a 'yele- 'bhii- waa -yaa sɔ -o -yrikpale -li -goli' 'yele- ta -a 'kɔɔ, 'ke 'mu Pɔlu 'pegee Silasi 'kunle, 'ke -o 'mu -glaanle', 'bhεε- 'ke -o gele- 'mu 'le -wa 'ε 'kpee -kpan 'ε ta, Romε mu a 'kitikan mεε gbalaen mu 'ε ta.

²⁰ -O bhɔle 'mu ta, 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «Zuufu mu 'lεε-, -o 'waa- -wa 'ε ta mu 'ε 'pɔ zii' 'eke- ma.

²¹ 'Bhεε- -woo mεε mu 'ε daan 'zi -o 'si ta za mu 'ε 'le. 'Dunj- 'o mɔɔ Romε mu a 'tonj mu 'ε ta, 'waa sɔ dɔle- 'bhe 'si ta za mu 'ε □la, 'bhe 'pegee 'waa sɔ 'mu 'yizaklele.»

²² 'Bhe klele 'tε, 'ke -zamaa' 'ε 'wlenle- -o ma 'ezin-. 'Bhεε- 'ke Romε mu a 'kitikan 'mu 'ε -wa pele- dɔɔ -o 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi tafleŋ- bala-, 'bhεε- -woo zita zɔn 'ke gbanbhle 'le.

²³ -O yanle -o zita zɔnlele 'ebebele, 'ke -woo bole- -kaso 'yi; 'bhεε- 'ke -wa pele- kaso 'fε gooba mi 'ε ni dɔɔ 'bhe 'e 'yrekpa -o ba 'elrele.

²⁴ -Kaso 'fε gooba mi 'ε 'bhe -jan 'ε 'male, 'bhεε- 'ke -yoo bole- 'fekpee 'fientrɔnne do -la -kaso 'fε 'ε 'kpee ye. 'Kee- 'gblunj bole- Pɔlu 'pegee Silasi gaan mu 'ε ma.

²⁵ Blandreyi 'bhɔ bhla 'ε 'e -din, 'ke 'yee- Pɔlu 'pegee Silasi -o 'seriwole 'sanle 'bhe 'pegee 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhɔ- ma 'sro mu kpa; 'bhe bhla 'ε ba, 'ke -kaso 'yi mu -vin mu 'ε 'ke 'mu 'e 'trɔnkpa- -o ni.

²⁶ 'Bhe 'waati do 'kpɔ 'ε ba, 'ke 'tre beenle- 'egloole -lεyan' do, 'bhεε- 'ke -kaso 'fε gaan 'ε beenle- 'ezin-. 'Bhe klele 'tε, 'ke -kaso 'fε 'liikonj mu 'ε 'kpen 'liigole 'bhe yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'bhεε- 'ke -kaso 'yi mu 'ε 'kpen ma piibhe kpele- mu 'ε 'ploole.

²⁷ 'Yee- -kasofε gooba mi 'ε -e bwele, 'bhεε- -ya yele 'bhii- -kaso 'fε 'liikonj mu 'ε 'liigole -yaa; 'kee- -yaa- 'gɔkunj' 'ε -glaanle' 'bhe 'bhoo- 'ε 'yi, 'bhεε- -e -yaa zan -a 'gbu

déle. -Amasroyi 'yee- 'kpee ma -kaso 'yi mu 'é 'kpen blasaan- gban bi.

28 'Dun-, 'ke Pólu 'a 'siile 'egloole dóo: «'Yaa -za 'yoo- 'kedo- 'kpó kléle 'e 'gbu ni, -amasroyi 'o 'kpen -o -gé!»

29 'Bhé kléle 'té, 'ke 'yee- -kaso 'fé gooba mi 'é -ya pele- dóo -wa gba 'tébhile ba. 'Bhé- 'kee- gele- wlale blaale- Pólu 'pegee Silasi -yaa -kaso 'fé 'kpeene 'la □la 'bhé □nóo. 'Dun- -gblaan 'é 'kóo, -e -yaa béen 'zi, 'bhé- 'kee- nule- baale Pólu 'pegee Silasi gaan ma.

30 'Bhé- 'ke -yoo 'pwéle -waa' -kaso 'fé 'kpeene □la. 'Bhé blaán, 'ke -yoo -lrókpale dóo: «'N zan mu, 'é -mé pé za 'gbu -la klé 'bhé- 'é go -za 'yi éé?»

31 'Bhé- Pólu 'pegee Silasi 'a 'lékwan- -a ni dóo: «'E 'kpa Méesan Zesu 'yi, 'bhé- 'bhi 'pegee 'yaa- 'fa □la mu 'é 'ka nu gole -za 'yi.»

32 'Bhé kléle 'té, 'ke -o Méesan a -jan 'é 'wolé 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'é 'kpen ni.

33 'Bhé -bi do 'kpó 'é zi 'waati do 'kpó 'é ba, 'yee- -kaso 'fé 'é gooba mi 'é -ja 'ke -o -le, 'bhé- -yoo ma bhé mu 'é 'tékpaa□. 'Bhé- 'bhé yré do 'é □nóo bhe, 'ke -o 'yee- 'pegee -a ba 'fa -la mu 'é 'kpen 'wiínfélé -yi ba.

34 'Bhé blaán, 'ke -ya pele- dóo -o ge 'yee- Pólu 'pegee Silasi 'madó- -a ba -lé ma. 'Bhé- 'ke -yoo -léwéé' pé kléle-. 'Yee- méé 'é 'pegee -a ba 'fa -la mu 'é 'kpen zrukpaale -yaa, -amasroyi -woo -kpaa -Waanbhaa' 'yi.

Romé mu a 'kitikan mu gblaan mu 'é pé dóo -o 'ploo- Pólu 'pegee Silasi ma

35 'Bhé ta tooklin- yi 'é 'lé, 'ke Romé mu a 'kitikan mu 'é -o 'faazan- 'ke mu winbbóle 'yee- -kaso 'fé gooba mi 'é ta 'kaa -wa pé -a ni dóo -e 'ploo Pólu 'pegee Banabasi ma.

36 'Bhé kléle 'té, 'ke -kaso 'fé gooba mi 'é nule- 'bhé 'pele- Pólu 'pegee Silasi ni dóo: «'Waa- Romé mu a kitikan mu 'é 'faazan- mu 'ke mu winbwa□ 'é ta dóo 'é 'ploo- 'ka ma. -Ka 'pwé blaale-! 'Bhé- bhaa 'ka bo 'edóole!»

37 'Dun- Pólu pé -o ni dóo: «'Woo- Romé mu a 'kitikan mu 'é -woo 'o móo -la zita □zwan mókpen' 'yé ma kpataakpa; 'dun- waa 'o 'kitikanlé 'elwale pé, 'bhé- -woo'

□bwa -kaso 'yi, 'o móo 'la 'o móo -o 'ke Romé -kpósoo mu 'lé bhé. 'Bhé- -zón, -wa zi 'bhii- -woo' 'pwé -kaso 'é 'yi gaanyi' éé? 'Yooye-, 'bhé 'laa so kléle-! -Ka gé -a pé -o ni dóo -o 'gbu nu 'o 'pwé 'yee- -kaso 'é 'yi -gé.»

38 -Waa' 'faazan- mu 'é -ja 'té -a péle Romé mu a 'kitikan mu 'é ni dóo Pólu 'pegee Silasi mu -o 'ke *Romé -kpósoo mu 'lé, 'ke -gblaan 'klale -o -yi.

39 'Bhé- 'ke -o nule- -sromabóle 'mu ni, 'ke -o 'ploole 'mu ma, 'bhé- 'ke -wa pele- 'mu ni dóo 'mu go waa -wa 'é ta.

40 Pólu 'pegee Silasi 'pwéle- blaán -kaso 'é 'yi, 'ke -o gele- Lidi ba. -O yanle -o néene- Zesu 'yi mu 'é 'yelele 'bhé 'pegee -o yanle zruwlalele 'mu 'kpee, 'ke -o 'fuudo- 'mu ta Méesan Zesu a zi 'é ta, 'ke -o jilale.

17

Pólu 'pegee Silasi -ja Tesaloniki

1 Pólu 'pegee Silasi -kaan Anfipolisi 'pegee Apoloni -wa mu 'é ta, 'bhé- -o -nwa bhóle Tesaloniki -wa 'é ta. Zuufu mu daanfé' do -yaa Tesaloniki -wa 'é ta.

2 Pólu ta pé -le -yaa gelele *Zuufu mu daanfé' mu 'é □la -yitré' yi oo -yitré' yi ma, 'bhéla- -yile -e -ja Tesaloniki Zuufu mu 'é daanfé' 'é □la. 'Bhé- -o 'pegee Zuufu mu daanfé' 'é □la mu 'é -o zaabwa- -Waanbhaa' a 'séwé 'é ta -yitré' yi yaga ta.

3 Pólu -Waanbhaa a 'Séwé 'é 'yipia□ -o ni, 'ke -ya zón -o ni, 'bhé 'pegee 'ke -ya pé -o ni dóo -a -lédulale -o 'yee- 'séwé 'é 'yi 'kaa Mée -Bhee mi Krisi 'é □yaa nu -yrenbhlelé, 'bhé- -wa dé; 'bhé blaán, 'bhé- -e bwe gale ba. 'Bhé 'yi, Pólu pé -o ni dóo: «'N 'yoo- Zesu 'la 'bhé a -jan 'wo zii' 'ka ni, 'yele- 'ke Mée -Bhee Mi Krisi 'é 'lé.»

4 'Bhé ya 'é 'yi, 'woo- Zuufu mu 'é 'ke mu 'bhé -jan 'é 'yele- 'ke wlan 'lé 'ke -woo 'kpale Zesu 'yi, 'bhé- -o □nwa dóle Pólu 'pegee Silasi zi. 'Bhé 'yi 'té, Gréki mu 'sré 'lédo 'la 'yaa- gblaán -Waanbhaa' -léé, 'bhé 'pegee -wa 'é ta le -bebe mu 'la 'yaa- dulayré gblaán mu □nóo, 'mu 'kpen -dwa -o zi 'ezin-.

5 'Dun- Zuufu mu 'é -o zranwoa- Pólu 'pegee Silasi ba. -O -ja méé ngblo 'siele 'ke mu 'siile- -gbleba mu 'é ta, 'bhé mu bole

-yaa 'mu 'gbu ma, 'bhεε- 'mu 'laa -yaa ye 'kedo- 'kpɔ wo. -O 'mu 'lekpa- 'eke- ta, 'bhεε- -o yran □wlaa 'mu 'yi, 'kooko- 'mu wlen Pɔlu 'pegee 'bhε zi mu 'ε ma. 'Bhε 'yi bhe, -o -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'wlenna- 'zoozoo-. -Woo 'eke- □sia, 'bhεε- -o -ja wlale 'gwlaan- do a 'fε 'ε □la, -o -yaa 'bhε 'gwlaan- 'ε sii Jason. 'Bhεε- -o Pɔlu 'pegee Silasi ziglinna 'bhε 'fε 'ε □la, 'kooko- -o ge -o -le waa -zamaa' 'ε ta.

⁶ Waa Pɔlu 'pegee Silasi 'yelawole Jason ba bhe, 'ke -o 'yee- Jason 'gbu 'pegee 'o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu 'kunle, 'bhεε- 'ke -woo -glaanle', 'ke -o gele- -o 'le -waa' -wa 'ε ta 'kitikan mu 'ε ta. 'Bhεε- 'ke -wa pele- 'egloole dɔɔ: «Mεε mu 'lεε-, 'wole- 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □nɔɔ mu 'ε ngblo -siela gban, 'bhεε- -o □nwa -kɔɔ' ba -ge -zon.

⁷ 'Bhεε- -woo □zian Jason -la ba. 'Woo- mεε mu 'lεε- -o kleza mu 'ε gole- -o Rome mu a -bhlenjbe -gbenε Sezaa a pε 'tonj mu 'ε ma; 'bhεε- -o pe dɔɔ -bhlenjbe 'bhεεke do -o Sezaa bla, 'bhεε- -o 'bhε sii Zesu.»

⁸ 'Bhε -jan mu 'ε □wlaa -wa 'ε ta mu 'ε 'pegee -wa 'ε ta 'kitikan mu 'ε 'yi.

⁹ Jason 'pegee Zesu 'yi mu -vin mu 'ε goli' -la gbawoa- -o ni, 'bhεε- -o -ploola 'mu ma 'tε.

Pɔlu 'pegee Silasi -o Bere

¹⁰ -Bi 'pɔle- 'tε, 'ke 'o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε gele- Pɔlu 'pegee Silasi 'le blaale- Bere -wa 'ε ta. -O bhɔle 'bhε -wa 'ε ta, 'ke -o gele- wlale Zuufu mu daanfε' 'ε □la.

¹¹ Bere -wa 'ε ta Zuufu mu 'ε 'yaa- 'ewlanle Pɔlu 'pegee Silasi ma 'ke 'bhε kan Tesaloniki Zuufu mu 'ε ta. 'Bhε mu -Waanbhaa' a -jan 'ε 'kwan- 'mu zru 'ε 'kpen 'le. 'Bhεla- -yile yi 'oo yi, -o -yaa Pɔlu 'wojan- 'ε baglin- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi, 'kooko- 'ke wlan -le 'ke 'bhε 'le -o 'bhε dɔ.

¹² 'Woo- Zuufu mu 'ε -bebe 'e □kpa Zesu 'yi. 'Bhεε- Grεki mu 'ε ba, dulayre gbalaan □nɔɔ le -bebe 'pegee 'gwlaan- 'sre mu -o □kpa Zesu 'yi 'ezin-.

¹³ 'Dun- Tesaloniki Zuufu mu 'ε -wa male 'tε 'kaa Pɔlu 'pegee Silasi -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo zii' Bere -wa 'ε ta, 'ke -o gele- 'bhε □nɔɔ ye. 'Bhεε- 'ke -o yran

wlale- 'sanle 'bhε □nɔɔ mu 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'mu 'wlenle Pɔlu 'pegee Silasi ma.

¹⁴ 'Bhε yre do 'ε □nɔɔ bhe, 'ke 'o nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε gele- Pɔlu 'le wɛyi- 'ε ba -yre ta; 'dun- Silasi 'pegee Timote □bwa -a -zanta' Bere.

¹⁵ Mεε 'la zan mu -ja Pɔlu madɔle, 'mu -ja 'kele- 'fɔ Ateni -wa 'ε ta. -O niina- bhla 'ε zi, Pɔlu kle □kpa -o ta dɔɔ -wa pe Silasi 'pegee Timote ni 'kaa 'mu ge 'ten -a ma blaale- Ateni -wa 'ε ta.

Pɔlu -o Ateni

¹⁶ Pɔlu -yaa Timote 'pegee Silasi 'magben- 'zi Ateni -wa 'ε ta 'waati 'la ba, -e Ateni -wa 'ε 'pale 'la □ya 'ke yo 'sre 'le bhe, 'bhε 'laa- -a ma 'egbenεle.

¹⁷ 'Bhε 'yi, -e -yaa bo gele ma Zuufu mu daanfε' 'ε □la, 'bhεε- -e -yaa -balo kle -Waanbhaa' a -jan 'ε ta 'ke Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la 'yaa- gbalaan -Waanbhaa' -lεε 'mu 'le. 'Bhεε- yi 'oo yi, 'kee- -yaa bhɔ mεε 'la zan mu ta -wa 'ε 'kpee -kpan 'ε ta, -o 'pegee 'mu 'yaa- -balo kle -Waanbhaa' a -jan 'ε ta 'ezin-.

¹⁸ -A -lepaa 'ezin- 'sewe dɔ mu -gbenε 'ke mu 'le, 'mu □yaa -le -gloɔn plε: -o -yaa -a -ledo' sii Epikuri mu, 'bhεε- -a -le -vindo' 'ε -o -yaa 'mu sii *Sitoisi mu. 'Bhε mu zaabɔle -saan Pɔlu 'le ma 'ezin-. -A 'ke mu pe dɔɔ: «Mεε -le ma -nrani' 'la bhe, -ya pe 'zi 'nale- -a ma εε?» 'Bhεε- -a -bhεεke' mu pe 'ezin- dɔɔ: «-Yoo 'bhii- waa -waanbhaa' mu 'la dɔ, -yoo 'mu a -jan -la wo 'zi.» -O 'bhε □pia 'bhε gbεen- bhe, -amasɔyi Pɔlu -yaa Zesu a -Jan 'Nrle- 'pegee 'bhε bweza 'ε gale ba 'bhεε- 'wo zii'.

¹⁹ 'Bhε klele 'tε, 'ke -o Pɔlu 'kunle 'bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -waa' -wa 'ε ta 'kitikanyre yre 'ε □nɔɔ, 'bhεε- 'ke -wa -lɔkpale dɔɔ: «'Yoo- daangbeya dɔεε 'la 'wo zii' mεε mu 'ε ni bhe, 'e sɔ -a baan' 'yipele 'o mɔɔ ni εε?»

²⁰ -Amasɔyi 'o -jan mu 'la 'ma zii 'e 'lii, 'bhε mu -o 'o 'yre 'yi -za dɔεε mu 'le. 'Woo -a zi 'bhii- 'woo- -yima' 'kplankplan.»

²¹ -O 'yaa- 'bhε 'pe zii' 'bhε gbεen- bhe, -amasɔyi Ateni mu 'ε 'kpen 'pegee -a nɔɔ- cie mu 'ε 'yaa- bo yi 'oo yi -za dɔεε mu 'te -la ta janwole ma, 'bhε 'pegee 'ke -woo 'tronkpa- 'mu □la.

Pólu -o -janwo' zii' Ateni mu a 'klankeba yre 'e □nɔɔ

22 'Bhé kléle 'tɛ, 'ke Pólú 'e 'wlenle-, 'bhéé- 'kee- dulale -waa' Ateni 'kitikan mu 'é 'plen-, 'bhéé- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «Ateni mu, 'an 'klɔsikwan 'bhii- pé mu gbale sɔ 'ka ni gbé 'é 'kpen ma.

23 -Amasroyi 'η 'yaa- 'kaan zii' 'kaa- wa 'é 'kpee bhla 'la ba, 'mi 'kaa- 'seriwo yre mu 'é 'kpen 'klɔsikwan, 'ke 'η 'kaa- 'srakagoyre do yele-, 'bhéé- 'sɛwɛ 'léé- 'bhe yɔɔndéle -o -a ta dɔɔ:

<Mɛɛ laa -waanbhaa' 'la dɔ 'bhe gbayre -le -gɛ.>

'Bhé ya 'é 'yi, 'ka -Waanbhaa' 'la gba 'bhéé- 'ka 'laa dɔ, 'mi □nwa 'bhe -le a -janwole 'ka ni -gɛ -zɔn.

24 -Waanbhaa' 'la 'drunyan 'pegee -a -yi pé mu 'é 'kpen □kla, 'yele- 'ke lafle' 'pegee 'trɛ 'é Zan 'le, 'bhéé- bhaaplen mu 'a gba 'fé mu 'la -dwa yaa yi 'mu □la.

25 'Bhéé- -a maza laa -o pé 'kedo- ma -kɔɔ' 'kɔɔ. 'Bhéé- drɔɔn', 'yele- pé 'kpen na bhaaplen mu ni: 'e pé -si oo, 'e pé 'trɛle- oo, 'yele- pé 'tɔle- pé 'bhe na bhaaplen mu ni.

26 'Yele- bhaaplen □kla, 'bhéé- 'trɛ ta bhaaplen mu 'é 'kpen -daa bhaaplen -lwa do 'kpɔ -la -yi. 'Bhéé- -yoo □kpaa 'trɛ ta yrekpén- □nɔɔ. 'Yele- 'waati mu 'é -dwa, 'bhéé- -e -dan' 'kpalaa 'trɛ ta bhaaplen mu yaayre mu 'é ma.

27 'Yee- -Waanbhaa' pé 'kpen □kla 'bhe gbéen- bhe, 'kooko- bhaaplen mu 'kpen 'yela- ziglin. 'Ke -o dɔ klén 'ke -wa ziglin, 'bhii- -yre 'wi mi do 'e gbékpa pé mu ma gɔnɛ- 'la gbéen- 'ke -yoo pé do -glin 'zi bhla 'la ba; 'bhéé- 'duŋ- -Waanbhaa' plɛngole laa -o -kɔɔ' 'kedo- 'kpɔ ma.

28 <-Amasroyi -kɔɔ' -si oo, -kɔɔ' bɛɛngbɛya oo, -kɔɔ' 'gbu bole -kɔɔ' 'yre ma oo, -kɔɔ' 'mu 'kpen 'srɔɔwo- 'yela- -yi.> 'Kaa- 'srokpa mu 'é 'ke mu 'bhéé- □woa dɔɔ: <-Kɔɔ' mu -o 'ezin- -a 'kpee yi mu 'le.>

29 «-Kɔɔ' mu -o -a 'kpee yi mu 'la 'le bhe, 'bhéla- -yile -kɔɔ' 'laa -Waanbhaa' 'kpale- bhaaplen mu a -can yo 'pegee -gɔli' yo, 'bhéé- vlɛ yo mu ma. Bhaaplen mu 'bhe pé mu 'é 'yaanna- -o 'gbu 'kpeeledan gbɛya -la zi.

30 'Duŋ- bhaaplen mu -za 'la □kla waa -zadokleya 'waati 'é ba, -Waanbhaa' laa 'bhe -za mu 'é bɔ -li -klɔsi 'yi; 'duŋ- -zɔn yi 'léé- ma, -ya pé 'zi bhaaplen mu 'kpen ni yrekpén- □nɔɔ 'kaa -o 'plo- -o kléza -yɔɔ' mu 'é ma 'bhéé- -woo 'gbu 'na 'yee -Waanbhaa' do -kplén ni, 'bhéé- -wa gba.

31 -Amasroyi -Waanbhaa' yi do -dwa gban, 'bhe yi 'é 'le, -e nu 'drunyan 'yi bhaaplen mu 'é 'kpen 'kitikanlé -yaa' -ledɔɔleya 'é ma. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu nu mɛɛ mu 'kitikanlé mɛɛ 'la zan 'le, -e 'bhe zan 'é makwan- gban. -E 'bhe makun' -tɔɔmasie 'la □kpaa 'ke 'bhe 'a zɔn mɔkpen' ni 'bhii- wlan -le 'kéle- 'bhe -le □kla -e 'bhe zan 'é bwelawoa gale ba 'bhe 'le.»

32 'Woo mɛɛ mu 'é -wa male Pólú 'lii dɔɔ mɛɛ do -gaa 'bhéé- 'bhe -bwela gale ba, 'ke -o 'ke mu 'sɔnsile 'a ma, 'bhéé- -o -vin mu 'é pé dɔɔ: «Yi -bhééke' ta, 'o nu 'bhe -jan 'é -vin 'é 'malɛ- 'e 'lii, 'bhe 'swa- -gee' -zɔn.»

33 'Bhé 'yi 'tɛ, 'ke Pólú gole- -o plɛn-.

34 'Bhéé- 'duŋ-, -o 'ke mu -dwa Pólú zi, 'bhéé- 'mu 'é □kpaa Zesu 'yi: -o -yaa 'bhe mɛɛ mu 'é do sii Denisi, 'bhéé- 'bhe 'yaa- 'ke -waa' -wa 'é ta 'kitikan mu 'é do 'le; 'bhe 'pegee le do 'la -o -yaa 'bhe sii Damarisi, 'bhéé- mɛɛ 'ke mu 'ezin-.

18

Pólú -ja Korénti

1 'Bhé blaán, 'ke Pólú gole- Ateni, 'bhéé- 'kee- gele- Korénti -wa 'é ta.

2 -E bhóle Korénti, 'kee- Zuufu 'gwlaan- do yele-, -o -yaa 'bhe sii Akilasi. -O 'bhe □yaa 'kléén 'la 'yi, -o -yaa 'bhe sii Pɔn. 'Yee- Akilasi 'pegee -a na Prisili dale laa -mɔlé' bi Itali 'kléén 'é 'yi. -Amasroyi Itali 'kléén 'é ta -bhléngbe gblaán 'é, Klodi, 'bhe 'a □pia Zuufu mu 'é 'kpen ni dɔɔ -o go Rɔmu -wa 'é ta. 'Bhela- -yile, Akilasi 'pegee -a na -gwa Itali 'kléén 'é 'yi, 'bhéé- -o □nwa Korénti. 'Bhéé- Pólú bhéglɛnya -dwa -o ma.

3 Pólú □bwa -o ba, 'bhéé- -o -yaa yewo 'eke- zi, -amasroyi 'yee- Akilasi 'pegee Pólú 'woye- -yaa do: -O mɛɛ plɛ -yaa 'ke sɔkpaa' mu dɔ mu 'le.

4 -Yitrɛ' yi 'tɔle- -yitrɛ' yi, Pólú -yaa ge Zuufu mu daanfɛ' 'é □la, 'bhéé- -e -yaa

-janwo' Zuufu mu 'ε 'pegee Grēki mu 'ε ni -janwo' gbeya do 'yi, 'kooko- -yaa -jan 'ε dō 'mu 'yi 'bhεε- 'mu dō Mεεzan 'sile- -la 'mu a pε 'le.

⁵ 'Dun- Silasi 'pegee Timote dalawoa Masedwani, 'bhεε- 'mu □nwa 'tenle- 'yee- Pōlu ma Korēnti -wa 'ε ta, -a 'san 'bhε yi 'ε ma, 'yee- Pōlu -yε gbaanle □bwa -Jan 'Nrāle- 'ε 'bhεε- 'wole- ba, 'ke -ya pe Zuufu mu 'ε ni kpataakpa dō Zesu -le 'ke Mεε -Bhee Mi Krisi 'ε 'le.

⁶ 'Dun- Zuufu mu 'ε waa dōle Pōlu 'wojan- mu 'ε □la, 'bhεε- -wa -zwanwoa. Pōlu 'bhε ta dunε- 'ε -gwa, 'bhεε- -e 'bhε 'yizwan- 'ke 'bhε 'yi bwegblen- 'ε 'wlenle-. 'Bhεε- 'bhε □kla -o -bangoza 'ε -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi 'bhε ma -toomasie 'le. 'Bhε blaān, Pōlu pe -o ni dō: «'Ke 'ka □nia -Waanbhaa' a pε zi 'ε ta, 'ka 'laa 'lale- 'mi ta, 'bhε -daa 'ka mu 'gbu -la ba. 'Kee- 'san -zōn ma, 'η nu gele boolazi -gε Zuufu kle mu 'ε ba, 'bhεε- 'η -Waanbhaa' a -jan 'ε wo 'mu ni.»

⁷ Pōlu 'bhε -jan 'ε 'wole-, -e 'pwεle- Zuufu mu daanfε 'ε □la, 'kee- gele- mεε do ba: -o -yaa 'bhε mεε 'ε sii Titusi Zutusi. 'Bhε □yaa gbāan -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- 'bhε a 'fε 'ε 'yaa- Zuufu mu daanfε' 'ε -din.

⁸ 'Bhεε- 'dun-, Zuufu mu daanfε' -kunlii Kripusi 'pegee 'bhε ba 'fa □la mu 'ε 'kpen -woo □kpaa Mεεzan 'yi. 'Bhε blaān, Korēnti mu 'la □yaa 'mu 'trōnkpa zii' Pōlu 'wojan- mu 'ε □la, 'mu -bebe 'e □kpaa Mεεzan 'yi 'ezin- 'bhεε- -o 'mu wiinjia□ -yi ba Zesu 'tō 'yi.

⁹ -Bi do zi, Mεεzan -Waanbhaa' 'a □pia Pōlu ni -yε zi yele do 'yi dō: «'Yaa -gbāanle' mεε 'kedo- 'kpō 'lεε, 'e 'yε gbaan 'an -jan 'ε 'wole- ba, 'bhεε- 'yaa 'e tagale -titi.

¹⁰ -Amasrōyi 'mi 'gbu -o 'e zi. Yaa nu dōle mεε 'kedo- 'kpō 'kpee 'ke 'bhε 'e kun 'bhεε- 'bhε -za 'yōō- klε 'e ni; -amasrōyi 'an pε mεε -bebe -o -wa 'lεε- ta -gε.»

¹¹ 'Bhela- -yile, Pōlu □bwa Korēnti -wa 'ε ta, 'kee- mεε mu 'ε daan -Waanbhaa a -jan 'ε 'le, 'fōpe 'bhε ge 'tenle- lεε do 'ke mlε 'srwado- ma.

¹² Galiyōn -yaa 'ke Romε mu 'ε -waa' -janmatii 'le Akayi 'klēn 'ε ta 'waati 'la ba, Zuufu mu 'ε -wa □kpaa do 'bhεε- -o

-wlenna Pōlu ma. 'Bhεε- 'ke -o gele- 'kele- -klu ta.

¹³ -O bhōle 'bhε □nōō, 'ke -wa pele- dō: «Mεε 'lεε- -ya zi 'bhii- -e mεε mu 'ε ngblo 'siε-, 'bhεε- 'mu -Waanbhaa' gba gba gbeya 'la 'bhε gole -o 'tōn 'ε ma 'bhεε- 'yi.»

¹⁴ Pōlu -yaa zan -janwole 'sanle- 'ke Galiyōn 'a 'pele 'woo- Zuufu mu 'ε ni dō: «Zuufu mu, 'kee- 'kpa bi 'bhii- 'yee- 'gwāan- 'lεε- -za 'yōō- -glōō 'ke -la □kla, 'bhε 'pegee -e 'kpee 'yōōya- 'ke □kla, 'η 'yaa- nu dōle 'ka 'wojan- 'ε □la.

¹⁵ 'Dun- 'kee- □kla zaa drōn bōlele -jan mu 'pegee bhaaplēn mu 'tō ta, 'bhεε- 'ka 'gbu a 'tōn mu 'ε ta, 'ka 'gbu 'bhε -za 'ε 'yrebago 'ka 'plēn. 'Naa- zi 'bhii- 'η bō 'bhε -za 'ε ba!»

¹⁶ Galiyōn 'yanle- 'bhε -jan 'ε 'wolele bhe, 'ke -ya pele- -o ni dō -o go -klu 'ε ta.

¹⁷ 'Bhela- -yile, 'ke -o 'kpen zenle- -waa' daanfε' -kunlii Sositēni 'ε 'bhε zi, 'bhεε- 'ke -o 'bhε 'kunle. 'Ke -o 'bhε tafēle 'sanle 'kitikanyre 'ε 'lε ma. 'Dun- Galiyōn 'a □kla 'bhii- yaa 'bhε -za 'ε 'kpen 'yεle-.

Pōlu ge gbε drεewoa- Antiosi -wa 'ε ta

¹⁸ 'Bhεε- Pōlu □mwa 'ezin- Korēnti -wa 'ε ta. 'Bhε blaān, 'ke -ya -srawole -a nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε ma. 'Bhεε- 'yee- 'pegee Prisili, 'bhεε- Akilasi -o □bwa -batōn' do 'yi, 'bhεε- -o -ja Siri 'klēn 'ε 'yi. 'Dun- 'yee- Pōlu -Waanbhaa' wli □kwan -sō -a ngblo -gweza' 'yi, 'bhela- -yile 'ke -ya ngblo -gwele' Sankre -wa 'ε ta, 'bhεε- -o -ja 'tε.

¹⁹ -O bhōle Efēzi -wa 'ε ta, 'ke Pōlu Akilasi 'pegee Prisili 'tole 'bhε □nōō, 'bhεε- -e -ja Zuufu mu daanfε' 'ε □la 'bhεε- 'ke -o 'pegee Zuufu mu 'ε -o -balō klēle-.

²⁰ 'Bhε mu -sromabwa -a ni dō -e -mō 'waati sa 'mu -din, 'dun- yaa dōle 'bhε □la.

²¹ -A go bhla 'ε zi 'mu -din, 'ke -ya pele- 'mu ni dō: «'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la 'η nu nu gbε drεewole 'ka taglinle.» -E yanle 'bhε 'pele- 'le, 'kee- gole- Efēzi -wa 'ε ta -batōn' do 'yi.

²² -E bhōle Sezare -wa 'ε ta, 'kee- zinale -batōn' 'ε 'yi, 'bhεε- 'kee- gele- Zeruzalēmu Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε 'pubōle; 'bhε blaān 'kee- gele- Antiosi.

²³ -E -yrekpa' 'dama □kla 'bhe □nɔɔ, 'kee- gele- Galasi 'pegee Frizi 'kleen mu 'e 'yi 'kee- ge 'fuudolele Zesu zi mu 'e 'kpen ta.

Apolosi -o Efezi 'pegee Korenti

²⁴ -O -yaa Zuufu mi do sii Apolosi, 'bhe -daa 'bhe □ya -wa 'e ta Alézandri, 'bhεε- 'bhe □nwa Efezi -wa 'e ta. 'Bhe 'yaa- 'ke -janwo' mi -lrele' do 'gbu 'le, 'bhεε- 'bhe □yaa -Waanbhaa' a 'Sεwε 'e do 'kee- kan -a -dan' ta.

²⁵ -Wa -daanna Mεεzan Zesu a zi 'e 'bhεε- ta jan 'e 'le, 'bhεε- -e -yaa 'bhe -vavade 'ebebele. 'Bhela- -yile, -e -yaa Zesu a -za 'e 'wo zii' mεε mu 'e ni 'kee- 'mu daan kplankplan. 'Duŋ- -yaa' pε Mεεzan doleya 'e -dan' -le -yaa 'ke Mεε Wiinfε' Mi Zaan a pε mεε wiinfεza -yi 'te 'e 'bhεε- 'le.

²⁶ -Yrekpa' do, 'yee- Apolosi -yaa -Waanbhaa' a -jan 'e 'wo zii' Zuufu mu daanfε' 'e □la 'ke -gblaana 'laa kla -a -yi. Prisili 'pegee Akilasi -yaa' mεε daangbeyaya 'e 'yele-, 'ke 'mu 'a 'siile-, 'bhεε- 'ke 'mu -Waanbhaa' a zi 'e 'yipele 'a ni kplankplan.

²⁷ 'Bhe blaana, 'ke Apolosi 'a 'pele doo -e gele- Akayi 'kleen 'e 'yi. 'Bhe klele 'te, 'ke -a neεε- Zesu 'yi mu 'e 'mu 'a 'liale doo -e ge 'bhe □nɔɔ. -Ayile, 'ke 'mu -a do 'sεwε do dεle- Akayi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni doo 'kee- □bhwa 'mu ba ye, 'mu 'a 'cieya- kle 'elrele. -E bhole Akayi, mεε 'la zan mu 'mu □kpa Zesu 'yi -Waanbhaa' a -lileya 'e ma, -e 'mu -daanna, 'bhεε- -e 'mu 'kpaleya 'e baan' □klaa 'bhe ba.

²⁸ -Amasroyi Zuufu mu 'e 'yaa- 'ni 'zi -Waanbhaa' a 'Sεwε 'yi yre 'la □nɔɔ, -e -yaa 'bhe 'yrebakan zii' mɔkpen' 'yre ma kpataakpa; 'ke -ya zron mεε mu 'e ni 'bhii- -Waanbhaa mεε 'la zan makwan- 'bhii- Mεε -Bhee Mi Krisi 'le, 'bhe zan -le -yaa 'ke Zesu 'le kpataakpa.

19

Polu -o Efezi

¹ Apolosi -yaa 'waati 'la ba Korenti -wa 'e ta, Polu □kaan Azi 'kleen 'e 'yi vle goon mu 'e 'yi -wa mu 'e ta, 'bhεε- -e □nwa bhole Efezi -wa 'e ta 'te. -E □bhwa 'bhe □nɔɔ Zesu a -klanlanε mu 'e 'ke ta.

² 'Bhe klele 'te, 'kee- 'mu 'lrokpale doo: «'Ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi, 'ka Lii 'Wen 'e 'srɔɔwoa- εε?» 'Bhεε- 'ke 'mu 'a zikpale -a ni doo: «'Yooye-, 'o mɔɔ laa a male -lido' doo Lii 'Wen -o.»

³ 'Bhεε- 'ke Polu -o -lrokpale 'ezin- doo: «'Ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi bhe, -o 'ka 'wiinfia □ wiinfεgbeya -gloon 'e -dela -yi εε?» 'Bhεε- -o pe Polu ni doo: «-Woo' 'wiinfia □ Zaan a pε mεε wiinfεgbeya 'bhεε- 'yi -yi ba.»

⁴ 'Bhεε- Polu pe -o ni 'ezin- doo: «'Ke mεε 'la zan mu -yaa do a -la 'ke -o plooo -o kleza -yoo' mu 'e ma, Mεε Wiinfε' Mi Zaan -yaa 'bhe zan mu -la wiinfε -yi ba. 'Duŋ- -e -yaa pe 'zi Izraēli mu 'e ni 'ezin- doo -woo 'kpa mεε 'la zan -yaa nu nule 'yee- blaana, 'bhεε- 'yi; 'bhe mεε 'e 'bhe -le 'ke Zesu 'le.»

⁵ -O yanle 'bhe -jan mu 'e 'malele, 'ke -o dole- -a -la doo -woo wiinfε' -yi ba Mεεzan Zesu 'to 'e 'yi.

⁶ 'Bhe blaana, 'ke Polu 'e gbε 'kpale -o ta, 'bhεε- 'ke Lii 'Wen 'e zinale -o ta. 'Ke -o wli -bhεεke' mu 'pele 'sanle, 'bhεε- 'ke -o -Waanbhaa' -lala' janwo.

⁷ 'Woo- mεε mu 'e 'yaa- bhɔ mεε vu ta ple -din.

⁸ 'Bhe blaana, 'ke Polu gele- Zuufu mu daanfε' 'e □la. 'Bhεε- mle yaga ta, -e -Waanbhaa' a -bhleŋgbeya yaaza 'e -jan 'e □woa mεε mu ni. Yaa -yaa gblaana mεε 'kedo- 'kpo 'lεε 'bhe -janwo' yre 'e □nɔɔ. -E -yaa do 'zi klen, 'kooko- mεε mu do Mεεzan a -jan 'e □la.

⁹ 'Duŋ- Zuufu 'ke mu -yaa 'mu 'tron 'yi do 'zi 'egloole Polu 'wojan- mu 'e ma, 'bhεε- waa -yaa dole- -a -la 'ke -woo kpa Zesu 'yi. Dron', -o -yaa 'sonsi zii' Polu 'wojan- mu 'e ma 'ke -o -jan 'yoo- wo Mεεzan a zi 'e ma mɔkpen' 'yre ma kpataakpa. 'Bhela- -yile 'ke Polu Zesu 'yi mu 'e 'siile, 'ke -o 'pegee 'mu gole- -o plen-, 'bhεε- 'ke -o gele- Tiranusi -a -laklu -wa 'e ta. -E □bwa -Waanbhaa' a -janwo' 'e 'wole- ma 'bhe □nɔɔ yi 'oo yi.

¹⁰ Polu □bwa 'bhεε- klele ma lεε ple ta, -asiikoo Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la 'kpen 'yaa- 'bhe Azi 'kleen gbε do 'e 'yi, 'mu 'kpen Mεεzan a -jan 'e □maa.

Seva gbe mu a -za

11 -Waanbhaa' -yaa mɛɛ 'kpeelɛni ma 'sole- maza mu klɛ 'zi Pɔlu gbɛ zi.

12 'Bhɛla- -yile, 'kee- -yaa klɛ sɔgbɛ mu 'le oo, 'kee- -yaa klɛ mɛɛ ɲgblo ma 'fuugo-sɔgbɛ mu 'le oo, 'ke -o -yaa 'mu yan Pɔlu 'flɛ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke -o -yaa 'mu kpa gade mu 'pegee lii -yoo mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi 'mu ma, 'bhɛ gade mu 'ɛ ɲyaa bhee, 'bhɛɛ- lii -yoo' mu 'ɛ ɲyaa go 'bhɛ zan mu 'ɛ zi.

13 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi 'tɛ, Zuufu 'kɛ mu 'la 'yaa- 'kaan zii' yrɛkpen- ɲɔɔ 'ke -o ge 'zina mu -gbinlele 'zina lii mu -yaa mɛɛ 'la zan mu zi, 'mu ɲyaa zi 'tɛ 'bhii- 'mu 'zina mu 'ɛ -gbin mɛɛ mu 'ɛ zi Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'le. -O 'kpen do do -yaa -jan 'la wo 'zina mu 'ɛ ni, 'bhɛ -le -yaa dɔɔ: «'Mi pe 'ka ni dɔɔ Zesu 'la 'ke Pɔlu -o 'bhɛ a -jan 'wo zii', -ka go 'bhɛɛ- 'tɔ 'ɛ 'yi!»

14 Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'bhɛ -za -glɔɔn 'ɛ klɛ 'zi, 'mu 'yaa- mɛɛ 'srwaplɛ-, 'bhɛɛ- 'mu -yaa Zuufu mu a 'sraka 'lɛna- mi gbalaan do 'la -o -yaa 'bhɛ sii Seva 'bhɛɛ- gbe mu 'le.

15 -O 'bhɛ -jan 'ɛ 'wole- 'zina do ni, 'ke 'bhɛ 'a zikpale -o ni gade mi 'ɛ 'lii dɔɔ: «'Nj Zesu dɔ, 'bhɛɛ- 'ɲ Pɔlu dɔ 'ezin-; 'duɲ- 'ka mu, -de mu 'gbu -le 'ka mu 'le ɛɛ?»

16 'Zina ɲyaa mɛɛ 'la zan zi, 'bhɛ -balaa' -o ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ a pɛ fanɲan- 'ɛ ɲkpa -o 'kpen a pɛ fanɲan- 'ɛ ta; 'bhɛɛ- 'bhɛ -yrɛnkpa' gbɛ -yoo' ɲwoa -o ta, -asiikɔɔ -o -pwɛla 'fɛ 'ɛ ɲla -o tafleɲ- 'le 'ke -o blasaan-, 'bhɛɛ- -o madiɲwole -yaa.

17 'Bhɛ -za 'ɛ ɲzian Efezi -wa 'ɛ ta yrɛkpen- ɲɔɔ. 'Kee- kpa Zuufu mu ta oo, 'kee- kpa Zuufu klɛ mu ta oo, 'o 'kpen 'bhɛ -za 'ɛ ɲmaa; -ayile -gbalaan ɲklaa -o 'kpen 'yi, 'bhɛɛ- -o -yaa -gasikpa zii' Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'ɛ 'lɛɛ.

18 Mɛɛ 'la zan 'mu 'e ɲkpa Zesu 'yi, 'mu -bebe -yaa zan 'mu klɛza -yoo' mu 'ɛ 'pele- mɔkpen' 'yrɛ ma kpataakpa.

19 Mɛɛ 'la zan mu -yaa 'srɔn klɛ, 'mu -bebe ɲnwa 'mu 'a 'srɔn 'sɛwɛ mu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ mu 'mu 'kpen 'kpaciela mɔkpen' 'yrɛ ma. 'Bhɛ 'sɛwɛ mu 'ɛ 'plɛɛ 'yaa- -goli' 'tanɲha 'waa mia plɛ bhɛ vu (50.000) bhɔ.

20 'Bhɛ gbɛɛn- bhɛ, Mɛɛzan a -Jan 'ɛ 'yaa- zen 'zi 'yee- Mɛɛzan a -glɔɔya' 'ɛ 'le,

'bhɛ 'pegee fanɲan- ma.

Efezi mu 'ɛ -o -wlɛnna Zesu 'yi mu 'ɛ ma

21 'Bhɛ -za mu 'ɛ klɛle blaɲ, 'ke Pɔlu 'a 'lɛdulale *Lii 'Wen 'ɛ 'sen ta dɔɔ -e gele- 'kanlɛ- Masedwani 'pegee Akayi 'klɛɛn mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e ge 'pwɛlɛ- Zeruzalɛmu. -Ya ɲpia dɔɔ: «'Ke 'ɲ -ja 'bhɛ ɲɔɔ ye, -yoo 'ke -za 'le 'ezin- 'ke 'ɲ ge Rɔmu -wa 'ɛ ta.»

22 'Bhɛla- -zayile, -ya mado mi plɛ winbwa- Masedwani: Timote 'pegee Erasi. 'Bhɛɛ- 'yee- 'gbu ɲbwa -sɔ 'mu -zanta -yrɛkpaa' sa ta Azi 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

23 'Bhɛ 'waati do 'kpɔ 'ɛ ba, Efezi -wa 'ɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yaanmiɲwole -yaa Mɛɛzan Zesu a zi 'ɛ -zayi'.

24 Wlan 'ɛ ni, yo do -yaa Efezi -wa 'ɛ ta. -O -yaa 'bhɛ sii Aatemisi. 'Bhɛɛ- -can klɛ mi do -yaa 'yee- -wa 'ɛ ta, -o -yaa 'bhɛ sii Demetriusi. 'Bhɛ 'yaa- 'yee- yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ bhɔɔma -yrine' mu klɛ -goli' 'tanɲha 'pu 'le, 'bhɛɛ- -e -yaa 'mu gɔn mɛɛ mu 'kɔɔ. 'Yee- Demetriusi 'pegee -yaa' yewone mu 'ɛ ɲyaa -goli' -bebe 'srɔwo 'bhɛ yo 'ɛ gba 'fɛ 'ɛ bhɔɔma -yrine' mu 'ɛ gɔnle ma.

25 -Yrɛkpaa' do, -e -yaa' yewone mu 'ɛ 'pegee -can klɛ mu -vin mu 'ɛ ɲklaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -ya ɲpia 'mu ni dɔɔ: «'Nj 'yiɛnii mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -kɔɔ' -o -kɔɔa' -naflo mu 'ɛ 'srɔwo zii' -kɔɔa' ye 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ma.

26 'Duɲ- -zɔn 'yee- Pɔlu 'ɛ -yoo -za mu 'la klɛ 'zi, 'ka 'yrɛ -o 'mu ma, 'bhɛ 'pegee 'ka 'trɔn -o 'mu 'yi. -Ya pe 'zi mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: Bhaaplɛɲ mu -o gba yo mu 'la yaan -o 'gbu 'kɔɔ, 'mu 'laa -o 'ke -waanbhaa' -zeze mu 'le. Mɛɛ -bebe 'e ɲkpa 'bhɛ -jan 'ɛ yi; 'bhɛɛ-, 'bhɛ mɛɛ 'srɛ ɲgblo -siɛla. 'Duɲ- 'bhɛ 'laa klɛle Efezi -wa do -kplɛn ta -gɛ, 'bhɛ ɲkla 'ezin- Azi 'klɛɛn 'kpen -la -yi.

27 -A -dan' 'laa nu gɔlɛ -kɔɔa' yawo 'ɛ do -kplɛn baale ta. 'Kɛla 'bhɛ -o -a -yi 'eyɔɔle 'ezin-, 'bhɛ -le dɔɔ -e nu -kɔɔa' yo da -gbɛɛ 'ɛ gba 'fɛ 'tɔ 'ɛ magalɛ. 'Bhɛ gbɛɛn- bhɛ, -kɔɔa' yo 'ɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ nu galɛ; 'bhɛɛ- 'duɲ- Azi 'klɛɛn 'yi mu 'ɛ 'kpen 'pegee 'trɛ ta mu 'ɛ 'kpen 'yela- gba!»

28 Mɛɛ 'la zan mu Demetriusi 'wojan- 'ɛ ɲmaa, yran -gbɛɛ ɲwlaa 'mu zru 'yi. 'Bhɛɛ- 'ke -wa pele 'sanle 'egloole dɔɔ: «Aatemisi, Efezi mu a yo da 'ɛ

-yoo 'egbenele, 'bhεε- 'e 'kpa ma yo laa -o! Aatemisi, Efezi mu a yo da 'ε, 'yoo- 'egbenele, 'bhεε- 'e 'kpa yo laa -o!»

²⁹ 'Bhε klele 'tε, 'bhε -jan 'ε -wa 'ε 'kpen 'yaanminjwoa, 'bhεε- 'ke -wa 'ε ta mu 'ε 'kpen 'wlenle. 'Bhεε- 'yee- Pɔlu 'taa-woyɔɔn plε 'ε, Gayusi 'pegee Arisitaki, -o 'mu ɔkwan. 'Mu ɔyaa 'ke Masedwani mu 'le. -Woo 'kunlawoa, 'ke -woo -glaanle', 'bhεε- 'ke mεε 'saa 'ε gele- 'ke -o -le -waa' -zabla' -kpan 'ε ta.

³⁰ 'Bhε 'yi, Pɔlu 'gbu 'yaa- zi 'bhii- -e ge dɔ -zamaa' 'ε 'lεε 'bhεε- -ya 'gbu zɔn 'mu ni, 'duj- Zesu 'yi mu 'ε waa dɔle a -la 'kee- 'bhε kle.

³¹ 'Yee- Azi 'kleen 'yi -kunlii gbalaan mu 'ε 'ke mu -yaa 'yee- Pɔlu 'gbu 'bhεgwlen- mu 'le. 'Bhε mu kle ɔkpaa -a ni dɔɔ yaa gele -zabla' -kpan 'ε ta.

³² 'Bhε 'waati 'ε ba, -zamaa' 'saa 'ε 'yaa- -we 'zi 'zoozoo-: -a 'ke mu -yaa -janwo' zii' 'egloole, 'bhεε- waa -yaa sɔ 'eke- -weli' -yi 'male. 'Bhεε- dɔɔn', -woo -lekpa 'eke- ta win 'la ma, -o -bebe 'laa -yaa 'bhε dɔ.

³³ -O -yaa Zuufu 'gwlaan- do sii Alzandri. -Zamaa' 'ε 'plen- mεε 'ke mu 'yee- -za 'ε 'yipia ɔ 'bhε ni. 'Bhεε- Zuufu -vin mu 'ε 'yee- Alzandri 'yɔnna-, 'bhεε- -o -ja 'kele- -zamaa' 'ε 'lεε-. -Ya gbe -lawlenna, 'bhεε- -e -yaa zan -janwole -zamaa' 'ε ni.

³⁴ 'Duj- -wa yele 'bhii- -e -yaa 'ke Zuufu mi 'le, 'ke -woo -weli' 'ε 'wlenle 'eke- zi 'egloole 'zoozoo- 'ke -wa pe dɔɔ: «Aatemisi, Efezi mu a yo da, 'yoo- 'egbenele, 'e 'kpa ma yo laa -o! Aatemisi, Efezi mu a yo da, 'yoo 'egbenele, 'e 'kpa ma yo laa -o!» -O ɔmwa 'bhε 'pele- zi 'fo 'bhε -bεenna 'lεε plε -din.

³⁵ 'Fɔ boolazi, 'bhεε- -waa' -wa 'ε ta 'sɛwede mi 'ε 'bhε gbeswa- -zamaa' 'ε tagale ta; 'bhεε- 'bhε pe -o ni dɔɔ: «Efezi mu, mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- Efezi mu 'ε 'mu -le -kɔɔa' yo da -gbene Aatemisi gba 'fε 'pegee -a bhɔɔma -yrine' 'ε gooba mu 'le, 'bhε 'pegee 'yee- yo 'ε bhɔɔma -yrine' 'ε -daa lafle' ma, 'bhεε- -e -balaa' 'tre ma.

³⁶ Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhε ma zaabole. 'Duj- 'ke -yoo 'bhε gbeεn- bhe, -ka 'ka zrukpa, 'bhεε- 'ka 'laa 'kɔɔle- -za 'kedo- 'kpɔ klele ma blaale-

³⁷ -Amasɔyi, 'ka ɔnwa mεε plε 'la 'le -ge bhe, waa -kɔɔa' yo 'ε gba 'fε 'ε ɔla pe 'kedo- 'kpɔ 'sile-, 'bhεε- waa a 'tɔ 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ 'pele-.

³⁸ 'Bhεε- 'duj-, 'ke Demetriusi 'pegee -yaa' yewone mu 'ε -woo -la ma janwoa- dɔɔ mεε 'ke -za 'ke ɔkla -o ni, 'kitikan yi mu dɔle -o, 'bhεε- -kɔɔ' 'wiinj- mεε gbalaan mu 'ε 'mu -o ye. -O sɔ gele- 'mu ta ye waa -za 'ε 'yrebago zayi'.

³⁹ 'Ke 'kaa- zi 'bhii- 'o 'kaa- -za 'bhεεke 'yrebago, -kɔɔ' nu 'bhε klele -kɔɔ' a 'klankeba yi 'ε 'le.

⁴⁰ 'Duj- -za 'la ɔkla -zɔn, Rome mu 'ε sɔ -lale' -kɔɔ' ta dɔɔ -kɔɔ' -o -wlen 'zi -o ma. -Amasɔyi -kɔɔ' ɔklaa 'eke- ba, -za 'la ma, win laa -o 'bhε ma, 'bhεε- -kɔɔ' 'laa nu 'sɔle- 'bhε 'yipele mεε 'kedo- 'kpɔ ni.»

⁴¹ Waa -wa 'ε ta 'sɛwede mi 'ε 'yanle 'bhε -jan mu 'ε 'wolele, 'ke -ya pele- mεε mu 'ε ni dɔɔ -o piila-, 'bhεε- -o ge -o ba -le ma.

20

Pɔlu -ja Masedwani 'pegee Greki mu a 'kleen 'ε 'yi

¹ Efezi mu 'ε -woo tagaa- 'waati 'la ba, 'ke Pɔlu Zesu 'yi mu 'ε 'lekpa 'eke- ta, 'bhεε- 'kee- 'fuudɔle -o ta. 'Bhε bla, 'kee- zi -yɛwole -o ma dɔɔ -e gele- Masedwani.

² Pɔlu 'kanaa 'bhε 'kleen 'ε 'yi, 'kee- ge 'fuudɔlele Zesu 'yi mu 'ε ta -jan -bebe 'le. 'Bhε bla, 'kee- gele- Greki mu a 'kleen 'ε 'yi.

³ 'Bhεε- 'kee- mle yaga klele- 'bhε ɔnɔɔ. -E -yaa zan bɔle -batɔn' do -yi 'bhεε- -e ge Siri 'kleen 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'ke -ya male- dɔɔ Zuufu mu 'ε 'yaa- 'dukpa zii' -a dε zayi'. 'Bhε klele 'tε, 'ke -ya pele- dɔɔ -e niinale -a da zi 'ε zi 'kee- kan Masedwani.

⁴ 'Gwlaan- 'srwaple- -le -ja 'yee- Pɔlu madɔle Azi 'kleen 'ε 'yi 'taa 'ε ta: Pirusi 'la 'yaa- da Bere -wa 'ε ta 'bhε gbe Sopateε, 'bhεε- Arisitaki 'pegee Sekondusi, 'mu 'yaa- da Tesaloniki -wa 'ε ta; 'bhεε- Gayusi, 'bhε 'yaa- da Dεebi -wa la, 'bhεε- Timote, 'bhε 'yaa- da Lisitri, 'bhεε- Tisiki 'pegee Trofimu: 'mu 'yaa- da Azi 'kleen 'ε 'yi.

⁵ 'Bhε mεε 'srwaple- 'ε -ja 'tenle- 'o ma Troasi -wa 'ε ta -yrekpa 'soo 'kanle- bla.

⁶ 'O mɔɔ 'gbu, 'o -batonj' do □sia Filipu -wa 'ε ta 'bluu 'wlen kle bhle 'feti 'ε bla. 'O -yrekpaa' 'soo □kla zi 'ε 'lii 'bhεε- 'bhε -yrekpaa' 'soo mi 'ε ma, 'o □wlaa Troasi -wa 'ε ta 'tε. 'Bhεε- 'o -gbεεyi' do □kla 'bhε □nɔɔ.

Pɔlu -yrekpaa' 'srwaple- □kla Troasi

⁷ Zuufu mu a -yitrε' yi 'ε ma yroma 'ε zi, 'o □klaa 'eke- ba Mεεzan a pεbhle 'ε 'bhle zayi' 'eke- zi. 'Bhεε- 'dun-, Pɔlu -yaa zan gelawole 'taa do ta 'bhε ta tooklin- yi 'ε 'le bhe, 'bhεla- -yile, -e -janwoa mεε 'la zan mu □klaa 'eke- ba 'mu ni. 'Bhεε- -e□mwa -janwole 'ε zi 'ke 'bhε ge 'tenle- blandreyi ma.

⁸ 'O 'klale- -yaa 'eke- ba 'sangaso 'kpee 'la □la, -lanbha -bebe 'bhile- -yaa 'bhε □la.

⁹ -O -yaa -zwannε do sii Eyutisi, 'bhεε- 'bhε 'yaale- -yaa 'bhε 'fεkpee 'ε feneti 'ε do -lii. Pɔlu -yaa -mɔ 'zi -janwole 'ε zi, 'bhεla- -yile 'ke yi 'kpale 'yee- -zwannε 'ε 'yrε ta, 'bhεε- 'kee- yidele 'egbenεle. -Yaa' yide gbε -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ, -a yri -gwa -a 'gbu -za 'le, 'bhεε- 'kee- gole- laanima 'sangaso yaga mi 'ε 'wiinj-, 'kee- nule- baale 'trε ma. -O □nwa -a -lawlenle, 'dun- -wa □ya 'bhii- -e -gaa gban.

¹⁰ 'Bhε klele 'tε, 'ke Pɔlu zinale, 'kee- gele- kulale 'yee- -zwannε 'ε ta, 'ke -ya binale -a gbε -yi, 'bhεε- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'Ka 'laa yienkanle, yaa gale -li!»

¹¹ 'Bhε bla, 'ke Pɔlu 'sanle -a -zanta' 'sangaso 'kpee 'la 'yee- 'pegee Zesu 'yi mu 'ε 'klale- -yaa 'eke- ba 'bhε □la 'bhε □nɔɔ. 'Bhεε- 'yee- 'pegee Zesu 'yi mu 'ε -o 'bluu 'ε takaan-, 'bhεε- -wa □bhla 'eke- zi. 'Bhε bla, 'ke Pɔlu -janwole -o ni 'ezin-, 'ke 'bhε ge 'tenle tooklinle ma. -E yanle 'bhε 'le, 'kee- jilale.

¹² Eyutisi a mεε mu 'ε □nwa -a 'silε-, -e -yaa -a -yrε ma; 'bhεε- 'mu -ja 'kele- 'mu ba 'fε 'le ma. 'Bhε -za 'ε □kla mɔkpen' zrukpaaza 'le.

Pɔlu -daa Troasi -wa 'ε ta, 'bhεε- -e -ja Milet

¹³ 'O mɔɔ -kaan Pɔlu 'lεε -batonj' 'ε 'yi, 'bhεε- 'o -ja Asosi -wa 'ε ta. 'Yee- Pɔlu pe dɔɔ -e gele- Asosi -a gaan ma 'trε ma zi 'ε zi. -E -yaa zi 'bhii- 'o ge 'eke- magben

'bhεε- -wa 'ε ta, 'bhεε- -e -yaa nu bole 'o zi -batonj' 'ε 'yi 'bhεε- □nɔɔ.

¹⁴ -E bhole 'o ta Asosi -wa 'ε ta, 'wa □sia -batonj' 'ε 'yi, 'bhεε- 'o -ja Mitileni -wa 'ε ta.

¹⁵ 'Bhε ta tooklin- yi 'le, 'ke 'o gole- Mitileni, 'bhεε- 'ke 'o 'bhole Kiosi -din. 'Bhε -yrekpaa' ple mi 'ε ma, 'ke 'o 'nule 'tenle- Samosi ma. 'Bhεε- 'bhε -yrekpaa' yaga mi 'ε ma 'o □wlaa Milet -wa 'ε ta 'tε.

¹⁶ Pɔlu -yaa zi 'bhii- 'o Efezi -wa 'ε makpa', 'dun- yaa -yaa zi 'bhii- 'o dula- -a nɔɔ-; 'kooko- 'waa mɔ 'bhε Azi 'kleen 'ε gbε do 'ε 'yi. -Amasroyi -a 'krɔtɔwole -yaa, 'kooko- 'kee- -yaa sɔ a klele- 'bhεε- Pantekoti yi 'ε bhɔ 'o ma Zeruzalemu -wa 'ε ta.

Pɔlu -o Efezi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε -lεε mu 'ε □lia zii'

¹⁷ Pɔlu -yaa 'waati 'la ba Milet -wa 'ε ta, 'kee- kle bole- Efezi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε -o 'lεε mu 'ε ni, 'kaa 'mu 'nu 'ten -a ma 'bhε □nɔɔ.

¹⁸ 'Bhε mu nule 'tenle- -a ma 'bhε □nɔɔ, 'ke -ya pele- 'mu ni dɔɔ: «'N nεεnε- mu, 'kee- san 'η 'nu yi -yrekpaa' □lwa mi 'ε ma Azi 'kleen 'ε 'yi, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'ka 'mi 'taawogbeya 'pegee 'η kleza mu 'ε 'kpen dɔ 'ka 'plen -ge.

¹⁹ 'N yewoa□ Mεεzan ni 'ke 'mi 'η 'gbu mazinaa 'waati 'ε 'kpen ba, 'ke 'η wisi, 'bhεε- 'ke 'η -yrenbhle' Zuufu mu 'ε 'kɔɔ -waa' 'dukpaza mu 'ε 'yi 'η ma.

²⁰ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'ezin- dɔɔ 'naa 'ka 'gbu a -nafan maza 'kedo- 'kpɔ gaanle 'ka ma -titi. 'N -Waanbhaa' a -jan 'ε 'kpen □woa 'ka ni 'ke 'η 'ka daan 'kele-, mɔkpen' 'yrε ma 'bhε 'pegee 'kaa- 'fε mu 'ε□la.

²¹ 'An □pia Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni dɔɔ -o 'plo- -o kleza -yɔɔ' mu 'ε ma, 'bhεε- -woo 'gbu na -Waanbhaa' ni, 'bhεε- 'ke -woo 'kpa Mεεzan Zesu 'yi.

²² 'Dun- -zɔn, -ka 'ka 'trɔnbado doo, 'η 'yoo- Zeruzalemu 'taa 'ε 'bhεε- ta -ge. Lii 'Wen 'ε 'bhε -le 'bhε 'taa 'ε 'wla zii' 'η zi, 'dun- -za 'la nu 'tenle- 'η ma 'bhε □nɔɔ, 'naa 'bhε dɔ.

²³ 'Bhεε- 'dun-, 'ke 'η □kaan -wa 'oo -wa 'la ta, Lii 'Wen 'ε -yoo 'η 'kpeelekan zii' dɔɔ -o nu 'η bole -kaso 'yi 'bhε pegee -o nu -yren mu 'kpale- 'η ta -a □nɔɔ ye.

24 'Dun- 'naa -o 'η 'gbu -si 'ε yienkan zii'. 'Kela 'bhe -o 'mi ma 'egloole 'bhe -le doo Meezan Zesu ye 'la gbekpaa- 'mi 'koo, 'η so 'bhe 'wole, 'bheε- 'an 'leyan- -a ma. 'Bhe ye 'ε 'bhe -le 'ke 'η -Waanbhaa' a -lileya ma -Jan 'Nrāle- 'ε 'bheε- 'wo mōkpen' ni.»

25 «'N 'yaa- 'ka ba 'waati 'la 'kpen ba, 'η □bwa -Waanbhaa' a -bhlengebeya -wa 'ε ma jan 'ε wole ma 'ka ni; 'dun- -zon 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'ka do 'kpō 'yre 'laa nu 'η 'yele- -li -zon blaen.

26 'Bhela- -zayile, 'mi -o -a pe 'zi 'ka ni -zon -ge kpataakpa dō: 'ke 'ka do 'kpō □nia, 'ka 'laa 'lale- 'mi ta, 'bhe 'laa dale 'mi ba.

27 -Amasroyi 'η -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen -zronna 'ka ni 'ka 'bheza- 'ε 'yi, 'bheε- 'naa a zru maza 'ε 'kedo- 'kpō gaanle 'ka ma.

28 'Bhela- -yile, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'bhe 'pegee -ka 'ka 'yrekpa 'ezin- Lii 'Wen 'ε -e 'ka 'yalaa mēε 'la zan mu gooba 'mu ba, 'bhii- -o yalaa' -bhlaa mu gooba gōne- 'la gbēen-. -Waanbhaa' -yaa' mēε -ledo' 'la 'srōwoa- -a 'gbu Gbe 'ε gale 'ε ma, -ka 'mu -gblakun' 'elrele.

29 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η gele blaen, mēε 'ke mu nu wlaε 'ka plen- 'bhii- -bōn 'yi srōpe mu wla gōne- 'la gbēen- -bhlaa 'ledo- plen-; 'bheε- waa nu -a 'tole- 'ka mu -Waanbhaa' a mēε -ledo' 'ε ma.

30 'Ali- 'ka mu 'gbu ba mēε 'ke mu nu -wlenle' bhla ma -jan mu wolele, 'bhe klēgbeya 'ε 'yi bhe, -o nu Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu -yinile; 'bheε- 'mu nu dōle -o zi.

31 -Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'te, 'bheε- -e dō 'ka 'kpee 'bhii- lēε yaga ta 'η □bwa zruwlale ma 'ka 'kpee -bi zi 'pegee -yrekpaa' 'fō 'bhe ge 'tenle- 'η 'yre 'yi 'klaale- ma 'ka ba -zayi'.»

32 «'Bhe ya 'ε 'yi, 'η 'yoo- 'ka gbekpa' zii' -zon -Waanbhaa' 'pegee -yaa' -lileya ma -jan 'ε 'koo. 'Bheε- 'bhe 'sen- -o 'yela- ni 'kee- fangan- dō 'ka ta 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bheε- -e 'cien 'la 'twa- -yaa pe mēε 'gbewole mu 'ε 'kpen ni -e sō 'ka gbale- 'bhe ba.

33 'N 'yre 'laa 'bhōle- -lido' 'ka do 'kpō 'koo -gōli' oo, 'kaa- -can oo 'bhe 'pegee 'ka ta dunε- mu 'ε zi.

34 'Bheε- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'η mado mu 'pegee 'mi 'gbu 'lēbō- pe mu 'pegee 'o maza -yanwo' pe mu 'ε 'η 'mu 'srōwoa□ 'η 'gbu a 'tefuu 'wianle- -la ma.

35 'Mi 'a -zronna 'ka ni gbε 'ε 'kpen ma dō -koo' yewo, 'bheε- -koo' sō bhōle- 'ezin- 'kōoflenzan mu ba. 'Bhe ya 'ε 'yi, Meezan Zesu -jan 'la □woa -koo' ni 'bhe bo -koo' 'kpee; -ya 'pia- dō: <'Duma 'la 'bhe -o pe nale mēε ni 'bhe 'yi, 'bhe gbalaan -yiya' pe -srōwole mēε 'koo 'bhe ni.⟩»

36 Pōlu 'yanle- 'bhe -jan mu 'ε 'wolele -o ni, 'ke -o 'pegee Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -o 'kpō zenle- 'trε ma, 'bheε- 'ke -woo 'seriwole.

37 Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'yaa- wisi' zii' Pōlu zi -a ge bhla 'ε zi, 'bheε- -o -yaa -a -tuubo' 'zi -a -srawo' bhla 'ε zi -o ma.

38 -O ta -yaa sun 'egbenele, -amasroyi -ya □pia -o ni dō waa -yaa nu 'eke- yeε 'ezin- -li. 'Bhe blaen, 'ke -o gele- -a madole -yaa' -baton' 'ε 'si yre nōo-.

POLU -JA ZESU 'SREYA- KLELE RŌMU

21

Pōlu 'pegee -a zi mu 'ε -woo ge 'zi Zeruzalemu

1 'O 'yanle- 'o 'srawolele Efezi Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -lεε mu 'ε ma, 'ke 'o gele- bōle -baton' do 'yi. 'O gele- -trεε 'ke 'o 'tenle -wa do ma, -o -yaa 'bhe sii Kōsi, 'bheε- wēyi- 'mningole -yaa 'bhe zi. 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'ke 'o 'bhōle Rōdi -wa 'ε ta. 'O gole 'bhe □nōo, 'ke 'o gele- Patara -wa 'ε ta.

2 'O □bhwa -baton' do ta 'bhe □nōo, 'bhe 'yaa- ge 'zi Fenisi 'klēen 'ε 'yi; 'o bōle 'bhe 'yi 'te, 'ke 'o jilale.

3 Wēyi- 'mningole -yaa 'klēen 'la 'bhe zi 'bheε- 'ke -o -yaa 'bhe sii Sipru, 'o □bhwa 'bhe -din: 'wa □ya bhlo gbōon ma 'ke 'woo- -baton' 'ε 'yi. 'Bheε- 'o 'yee- Sipru 'klēen 'ε □twa wēyi- ba -yre ta, 'bheε- 'o -ja Siri ba -yre ta, 'bheε- 'o -ja 'tenle- Tiri -wa 'ε ma. 'O 'yaa- -baton' 'la 'yi, -o 'bhe 'yi 'kwe mu 'ε -zinaa' 'yee- Tiri -wa 'ε ta. 'Bheε- 'o -zinaa' 'bhe □nōo.

4 'Bheε- 'o Zesu 'yi mu 'ke mu □ya 'bhe -wa 'ε ta, 'bheε- 'o 'pegee 'mu -yrekpaa' 'srwaple- -gaa 'eke- 'yi. Lii 'Wen 'ε 'yaa-

'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'kpeelekaan zii' dɔɔ 'yee- Pɔlu 'laa gele Zeruzalemu.

⁵ 'Dun-, 'o 'yanle- 'bhe -yrekpa' 'srwaple- 'ε klelele 'eke- 'yi, 'ke 'wa 'pele dɔɔ 'o gbaanle- 'waa- 'taa 'ε zi. 'Bheε- 'yee-Tiri -wa 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε, -o 'pegee -o na mu 'ε 'bheε- -o -nε mu 'ε, -o 'kpen -ja 'o 'madɔle -wa 'ε -zanta' weyi- 'ε 'le ma. 'Bheε- 'o 'kpen 'o 'kpɔ ɔzian 'bhe ɔnɔɔ 'tre ma, 'ke 'woo 'seriwole.

⁶ 'Bhe bla' 'ke 'woo 'srawole 'eke- ma 'bheε- 'ke 'o mɔɔ gele- 'sanle- -batonj' 'ε 'yi; 'bheε- 'woo- mu -niinaa' -o -zanta' -o ba -le ma.

⁷ 'O 'waa- weyi- ta 'taa 'ε 'leyaan- Tolemasi -wa 'ε 'bheε- ta. 'O 'pwela- -batonj' 'ε 'yi, 'bheε- 'o -ja -wa 'ε 'kpee 'bhe ɔnɔɔ Zesu 'yi mu 'ε 'ke mu 'pubɔle. 'Bheε- 'o 'pegee 'mu -yrekpa' do -gaa 'eke- 'yi.

⁸ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, 'o -gwa Tolemasi, 'bheε- 'o -ja Sezare -wa 'ε ta. 'O 'bhole- -a nɔɔ-, 'ke 'o gele- 'o zenle Filipu ba; -e -yaa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo mi 'le. Zesu 'yi mu 'ε -o 'gwlaan- 'srwaple- 'la makwan-Zeruzalemu dɔɔ 'mu 'bhɔ -o ba ye 'ε 'le, 'yee- Filipu -yaa 'bhe 'gwlaan- 'srwaple- 'ε do 'le.

⁹ -A -lu -gbla -yaa yizie, 'bheε- 'mu ɔyaa -Waanbhaa' -lela' janwo le mu 'le.

¹⁰ 'O -yrekpa' -bebe ɔkla gban bi 'yee-Filipu ba, 'bheε- -Waanbhaa' -lela' janwo mi do -daa Zude 'kleen 'ε 'yi: -o -yaa 'bhe sii Agabusi.

¹¹ 'Bhe mεε 'ε 'nule- 'o ta, 'ke 'bhe Pɔlu a 'sentru 'ε 'sile, 'bheε- 'ke 'bhe 'bhe 'gbu gaan mu 'pegee 'bhe gbε mu -yrelē' 'bhe 'le, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «Lii 'Wenj 'ε pe dɔɔ: «Mεε 'la zan a pε -le 'ke 'sentru 'leε- 'le, Zeruzalemu ɔnɔɔ Zuufu mu 'ε nu -a -yrelē' gɔnε- 'leε- 'bheε- gbεen-. 'Bheε- -o nu -a 'kpale- Zuufu kle mu 'ε 'kɔɔ»».

¹² 'O 'bhe -jan 'ε 'male-, 'ke 'o mɔɔ 'gbu 'pegee Sezare Zesu 'yi mu 'ε Pɔlu 'sromabole dɔɔ yaa gele Zeruzalemu.

¹³ 'Dun- Pɔlu pe 'o ni dɔɔ: «-Mεle ɔkla 'bheε- 'ka -o wisi' zii', 'bheε- 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'η -gblozi' ga εε? 'Mi 'gbu 'yrisriwole -o, waa pele -kaso 'yi bɔza do -kplen ma, 'η 'yrisriwole -o 'ezin- 'η deza ma Mεεzan Zesu 'tɔ 'ε -zayi' Zeruzalemu.»

¹⁴ 'Waa- -jan 'ε yaa 'solε- Pɔlu zru gole

Zeruzalemu 'taa 'ε ni, 'bheε- 'woo tagaa-. 'Bheε- 'o pe dɔɔ: «Bhaa 'ke 'kela 'bhe -o -Waanbhaa' zru maza 'ε 'le 'bhe -le kle!»

¹⁵ 'O 'yanle- 'bhe -yrekpa' 'dama 'ε galele Sezare, 'ke 'o 'waa- pε mu 'ε ma-gaanle; 'bheε- 'woo -dwa Zeruzalemu 'taa 'ε ta.

¹⁶ Sezare -wa 'ε ta Zesu a -klanlanε mu 'ε 'ke mu ɔnwa 'o 'madɔle, 'o 'yaa- nu 'o zenle mεε 'la zan ba, -o -ja 'o 'le 'bhe mεε 'ε ba -le ma: -o -yaa 'bhe mεε 'ε sii Minason, 'bheε- 'bhe ɔyaa da Sipru 'kleen 'ε 'yi. -A 'kpale- ɔmwa gban Zesu 'yi.

Pɔlu -ja Zaki taglinε Zeruzalemu

¹⁷ 'O 'bhole- Zeruzalemu, 'ke 'o nεεnε- mu 'ε -woo 'cieya- klele- zrukpa' ta.

¹⁸ 'Bhe ta tooklin- yi 'le, Pɔlu -ja 'o 'le Zaki ba. Zeruzalemu Zesu 'yi mu -leɔdo' 'ε 'mu 'leε mu 'ε 'kpen ɔklaa 'eke- ba 'yee-Zaki ba.

¹⁹ 'O 'yanle- -o 'pubolele, 'bheε- Pɔlu -jan 'ε ɔsia. -Waanbhaa' -za mu 'la 'kpen ɔkla a gbε zi Zuufu kle mu 'ε 'plenj, -e 'mu 'kpen do do 'yigɔɔnna -o ni.

²⁰ -Wa wojan mu 'ε 'male-, 'ke -o -Waanbhaa' 'tɔbhole. 'Bheε- 'ke -wa pele- 'yee- Pɔlu ni dɔɔ: «'O nεεnε-, 'yaa 'yεle- εε, Zuufu 'waa -bebe 'ε ɔkpaa Zesu 'yi; 'ali- 'dun- -zɔn, -o 'kpen blole -o -li Moizi a *'Tonj 'ε ma.

²¹ Mεε 'ke mu ɔnwa -a pele -o ni 'kaa 'bhi 'a ɔpia Zuufu mu 'la 'mu -o Zuufu kle mu 'ε 'plenj- 'mu ni dɔɔ 'mu 'plo- Moizi 'a 'tonj mu 'ε 'klosikunle ma, 'bheε- 'bhi 'a ɔpia 'ezin- dɔɔ waa -o -nε mu 'ε 'wlale- 'kleen 'yi; 'bhe 'pegee waa Zuufu mu 'si ta -za mu 'ε -klosikunle 'ezin-.

²² 'Bheε- 'o nu 'bhe klele 'nale- -a ma 'tε εε? Wlan 'ε ni, -o nu a male dɔɔ 'ε ɔnwa.

²³ 'Bhela- -yile, 'woo- zan -jan 'la 'wole- 'e ni 'taawo 'bheε- ta: Mεε yizie -o 'o 'plenj -gε, 'mu -Waanbhaa' wli ɔkwan -za do klele ma (-wa ɔpia dɔɔ waa nu -ween 'milε-, 'bhe 'pegee waa nu -o ηgblo -gwele' 'sani- -o yan -o 'gbewo 'sraka 'ε golele).

²⁴ Ge wla -o -le *-Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε ɔla, 'bheε- mεε 'gbewo 'sraka 'ε, -ka 'bhe go. 'Bhe bla' 'bhi -o 'kpen 'gbewo 'sraka ma -goli' 'ε 'bhe gbawo, 'kooko- 'bhe bla' -o sɔ -o ηgblo -gwele' 'tε. 'Kee 'bhe ɔkla 'bhe gbεen- bhe, Zuufu

mu 'ε 'kpen nu -a 'yaangole 'bhii- -o -za 'oo -za mu 'la 'kpen □kpa'a 'e ma, wlan laa -yaa 'mu do 'kpo 'le. 'Bhe klegbeya 'ε gbεεn- bhe, mōkpen' nu 'a 'yaangole 'bhii- 'bhi 'gbu 'ezin-, 'e Moizi 'a 'tonj mu 'ε 'klosikun.

²⁵ 'Kee- □bwa Zuufu kle mu 'ε 'mu a pe ta, -o 'ke mu 'la □wlaa Zesu 'yi, 'o -za mu 'la 'ledulaa 'mu ba za 'yi, 'o 'bhe -za mu 'ε 'sεwe yōondia- 'mu ni, 'bhεε- -wa □pia 'mu ni 'bhe 'sεwe 'ε 'yi dōo: -o yo -gbaa 'ke wi mu 'la 'le waa 'mu 'bhlele-, 'bhεε- waa wi yien bhlele 'bhe 'pegee wi mu 'la -gaa 'mu -dewolele waa 'mu wi mu 'ε bhlele; 'bhεε- waa -yanbhōoya klele.»

²⁶ 'Bhe klele 'te, 'ke Pōlu dōle- -o wojan 'ε □la. 'Bhela- -yile, 'bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, 'ke 'yee- Pōlu 'kpale 'woo- mεε yizie ba, 'bhεε- 'ke -o gele- -o 'gbewo 'sraka 'ε gole -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε □la. 'Bhεε- -o 'kpen do do a 'sraka gole -yaa nu yanle yi 'la 'le, 'yee- Pōlu 'gbu 'bhe yi 'ε □pia -o ni mōkpen' 'yre ma. 'Bhe yi 'ε 'yaa- nu bhōle -yrekpaa' 'srwaple- 'kanle- blaen.

²⁷ 'Bhεε- -yrekpaa' 'srwaple- 'ε 'yaa- zan 'yanlawole, 'ke *Azi 'klēen 'ε 'yi Zuufu mu 'ε Pōlu 'yele -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε □la. 'Bhela- -yile, 'ke Zuufu mu 'ε yran wlale -zamaa' do 'yi Pōlu ma, 'bhεε- 'ke -wa 'kunle.

²⁸ 'Ke -o -gbekanle 'egloole dōo: «'O 'yienii Izraeli mu, -ka nu bhō 'o ba! Mεε 'la zan -o 'kaan zii' yrekpen- □nōo 'kee- ge Izraeli mu 'ε ma jan -yōo' wolele, 'yee- mεε 'ε 'yele- -ge. -E mεε mu 'ε daan 'zi dōo -kōōa' 'tonj mu 'ε 'pegee -kōōa' -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε 'mu 'laa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le. 'Bhεε- drōon' -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'la 'bhe -o 'wenj, -e 'bhe 'trindwa-; -amasrōyi -e □nwa 'ke Zuufu kle 'ke mu 'le 'bhe □la!»

²⁹ -O -yaa -la 'zi -a ta 'bhe gbεεn- bhe, -amasrōyi Trofimu 'la 'yaa- da Efezi -wa 'ε ta, -o 'bhe □ya 'yee- Pōlu zi -wa 'ε 'kpee. 'Bhεε- -o 'kpee ma, Pōlu -wlaa 'bhe 'le -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεε 'ε □la.

³⁰ 'Bhe klele 'te, 'bhe -jan 'ε Zeruzalemu -wa 'ε -bōdia; 'bhεε- mεε 'saa 'ε -daa blasanlele -wa 'ε 'kpee yrekpen- □nōo. 'Bhεε- 'ke -o Pōlu 'kunle, 'ke -wa -glaanle', 'bhεε- 'ke -wa 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fε

-Gbεε 'ε □la. 'Ke -o 'bhe 'konj 'mu 'ε 'liitanle blaale- -o -zanta'.

³¹ -O -yaa zan 'yee- Pōlu dεle bhla 'la ba, 'ke Romε mu a -srwase' -wa do 'la 'yaa- Zeruzalemu 'bhe ta -kunlii -gbεε 'ε, 'bhe 'a 'male dōo -wa 'ε 'kpen -bōdia.

³² -Srwase' -kunlii -gbεε 'ε 'bhe 'male-, 'bhe yre do 'kpo 'ε □nōo bhe, 'kee- -srwase' 'ke mu 'pegee -srwase' -kunlii 'ke mu 'siile, 'bhεε- 'ke 'mu gele- blaale- -zamaa' 'ε ba -yre ta. -Ayile, 'woo- -zamaa' 'ε 'yrekpale -srwase' -kunlii mu 'ε 'pegee -srwase' mu 'ε ma, 'ke -o 'ploole Pōlu zōnle ma.

³³ 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεε 'ε -ya mabεenle Pōlu -din, 'ke -ya pele- dōo -wa 'kun, 'bhεε- -wa gbε ta mu bō 'ke piibhe kpele- ple 'le. 'Bhe blaen, 'kee- mεε mu 'ε 'lrokpale dōo -dele 'yee- Pōlu 'ε 'le, 'bhεε- -e -mε pe za -la □kla.

³⁴ 'Dun- mεε mu 'ε 'yaa- -gbekan' zii' 'zoozoo-; 'bhεε- -o -liijan' mu 'ε gole -yaa 'eke- ma. 'Bhe ya 'ε 'yi, -srwase' mu -kunlii -gbεε 'ε yaa -yaa 'sole -za 'kedo- 'kpo 'yaangole -zamaa' 'ε 'weli 'zoozoo- 'ε 'kōo, 'ke -ya pele- dōo -o ge 'yee- Pōlu 'le -srwase' mu yi 'fε -gbaa -gbεε 'ε □la.

³⁵ -O gele 'kele-, 'bhεε- -o bhōle 'fε bhōj 'ε ta 'waati 'la ba, -zamaa' 'ε 'yi yran 'ε 'kōo, -srwase' mu 'ε -o Pōlu -kpa'a -o bhlo ma, 'bhεε- -o -kaan -o plenj-.

³⁶ -Amasrōyi -zamaa' 'saa do dōle -yaa -o zi 'ke -wa pe 'egloole 'eke- zi dōo: «-Ka mεε 'lεε- dε, 'bhεε- 'kaa go 'o 'yre □la! -Ka mεε 'lεε- dε, 'bhεε- 'kaa go 'o 'yre □la!»

Pōlu -o -a 'gbu zi janwo 'zi Zuufu mu 'ε 'le ma

³⁷ -O -yaa zan Pōlu 'wlale- bhla 'la ba -srwase' mu yi 'fε -gbaa -gbεε 'ε □la, 'ke -ya pele- -srwase' mu -kunlii -gbεε 'ε ni dōo: «'Nj so -jan sa wole- 'e ni εε?» 'Bhe 'yi 'te, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbεε 'ε 'bhe 'a zikpale -a ni dōo: «'E! Zaa- 'e so Greki wli pele- εε?

³⁸ Ezipu mi 'la mεε mu -wlenna 'o 'wiinj- Romε mu 'ε ma 'edrele 'bhεε- -e -ja 'ke mεε dε mu 'waa yizie 'le -kpe 'ε ta, 'bhi -le 'laa 'bhe zan 'ε 'le εε?»

³⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke Pōlu 'a zikpale 'a ni dōo: «'Yooye-, 'mi -o 'ke Zuufu mi -la -le, 'bhεε- 'ij da Taasi -wa 'ε ta, Silisi 'klēen 'ε

'yi: 'η □ya -wa 'ε -yoo 'ke -wa -gbene do 'le. 'E 'zool-, -a 'to 'ke 'mi 'η zi jan sanε-wo 'waa- mεε mu 'ε ni doo.»

⁴⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbene 'ε 'bhe -jan 'ε 'nale- 'yee- Pōlu ni. 'Bhe 'yi, 'kee- dulale 'fε bhon 'ε ta, 'bheε- 'ke -ya gbε -wlenle' -zamaa' 'ε ni 'kaa -woo taga doo. -Woo tagale 'te, 'kee- -janwole 'sanle -o ni Ebre wli 'ε 'yi.

22

¹ 'Bheε- -e pe -o ni doo: «'N nεεne- mu 'pegee 'η dε mu, 'η 'yoo- zan 'η zi jan mu 'la 'wole- 'ka ni -gε -zōn bhe, -ka 'ka 'trōnkpa 'η ni 'elrele.»

² -Wa yele 'bhii- -e -yaa -janwo' zii' -o ni Ebre wli 'yi, 'ke -woo tadō baanwole 'ezin- 'Bheε- Pōlu 'a 'pele -saan -o ni doo:

³ «'N 'yoo- 'ke Zuufu mi -kpōsō 'le, 'bheε- -woo' 'η □yaa Silisi 'kleen 'ε 'yi -wa 'la -o 'bhe sii Taasi 'bheε- ta. 'Dun- -woo 'η 'trola- Zeruzalemu -gε. 'N daan mi -yaa -Gamalieli -la -le, 'bheε 'η -kōō' -gbōō mu a 'toη mu 'ε -daanna 'yela- 'kōō kplankplan. 'N □yaa -Waanbhaa' a -za 'ε -vavade 'bhii- 'ka mu -a kle 'zi -zōn gōne- 'la gbεen- bhe.

⁴ 'Mi 'gbu 'yaa- -yrenkpa' mεε 'la zan mu -yaa 'taawo zii' 'yee- Mεεzan a zi 'lεε- ta 'mu ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- -o dele ma. 'N 'gwlaan- mu 'pegee le 'ke mu -kwan 'bheε- 'an □pia 'kaa -woo -yre, 'bheε- -woo bō -kaso 'yi.

⁵ 'Sraka 'lena mu a -kunlii gbalaan 'ε 'pegee -kōō' 'a 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'mu -o 'η 'srε 'le 'bhe -za 'ε ma. 'Wole- 'letre mu □kpa 'η 'kōō 'kaa 'η ge 'mu 'na -kōō' nεεne- Zuufu mu 'la □yaa Damasi -wa 'ε ta 'mu ni. 'Bheε- 'koko- 'ke 'η □yaa bhō Zesu 'yi mu 'tole- Zesu 'yi mu 'la ta 'bhe □nōō ye, 'η □yaa 'mu 'kun 'bheε- 'η -o yre, 'bheε- 'η nu 'ke -o -le Zeruzalemu, 'koko- -woo 'krowo-»

Pōlu -kla Zesu zi mi 'le gōne- 'la gbεen- -e 'bhe 'yipe zii'

(Kleza 9.1-19; 26.12-18)

⁶ «'N 'yaa- ge 'zi 'bhe 'taa 'ε ta bhla 'la ba, 'bheε- 'η 'bhō □ bhla 'ε Damasi -din, 'ke -yrenkpa' -o zan bhōle 'ezin-. 'Bhe bhla do 'kpō 'ε ba, 'ke 'tebhile -gbene do dale- lafle' 'yi, 'bheε- 'ke -a -bhile' 'ε zenle- 'η zi.

⁷ 'Bhe klele 'te, 'ke 'η baale' 'tre ma, 'bheε- 'ke 'η mεε -weli' do male- 'ke 'bhe -a pe 'zi 'η ni doo: <Solū, Solū, -mele -kla 'bheε- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta εε?>

⁸ 'N 'bhe mεε -weli' 'ε 'lrokpa- doo: <-Dele 'bhi 'le εε Mεεzan?> 'Bheε- -e pe 'η ni doo: <'Mi Zesu 'la da Nazareti -wa 'ε ta, mi -le 'kele-, 'yoo- -yrenkpa' zii' 'mi -la ta.>

⁹ 'N zi mu 'ε 'mu 'tebhile 'ε □ya, 'dun- mεε 'la zan -yaa -janwo' zii' 'η ni waa 'bhe zan -weli' 'ε 'male-.

¹⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke 'an 'lrokpa' 'ezin- doo: <'N -mε pe za 'gbu -la kle εε Mεεzan?> 'Bheε- Mεεzan pe 'η ni doo: <'E 'wlen-, 'bheε- 'e ge Damasi -wa 'ε ta. -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'e -za 'la kle, -o nu gele 'bhe 'kpen 'pele- 'e ni ye.>

¹¹ 'Tebhile -yrayra 'ε 'kōō, 'η 'yre □wia. 'Bhela- -yile, 'η 'mado- mu 'ε -woo 'η □kwan 'η gbε ma, 'bheε- -o -ja 'η 'le Damasi.»

¹² «-O -yaa 'yee- Damasi -wa 'ε ta mεε do sii Ananiasi, 'bhe □yaa gbalaan -Waanbhaa' -lεε; 'bheε- 'bhe □yaa Moizi a 'toη mu 'ε 'kpen 'klosikun 'elrele; -ayile Damasi Zuufu mu 'ε 'kpen □yaa -gasikpa -a -lεε.

¹³ 'Bhe Ananiasi 'ε 'bhe -le □nwa 'tenle- 'η ma, 'bheε- -ya mabeenle 'η -din, 'ke -ya pele- 'η ni doo: <'N nεεne- Solū, bhaa 'e 'yre 'liiploo-!> 'Bhe yre do 'kpō 'ε □nōō bhe, 'ke 'η 'yre 'liiploole 'bheε- 'ke 'η yre ma yele-.

¹⁴ 'Bheε- -e pe 'η ni doo: <-Kōō' -gbōō mu a -Waanbhaa' 'ε -yoo 'e makwan- 'elwale gban -sō, 'koko- 'e sō -a zru maza dōle-, 'bheε- mεε 'la zan do -kplen 'ledōole -o 'e sō 'bhe zan 'ε 'yele kpataakpa, 'bheε- 'ya 'liijan- ma kpataakpa 'ezin-.

¹⁵ -Amasroyi 'bhi -le nu klele -a 'srε 'le, 'bheε- 'e pe 'la □ya, 'bhe 'pegee 'e -za 'la □maa, 'e nu 'mu 'srεya- klele mεε mu 'kpen ni yrekpen- □nōō.

¹⁶ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'yaa 'etadole, 'bheε- 'e -za 'bheεke magben. 'E 'wlen- 'saanibhe, 'bheε- -woo 'e 'wiifε- -yi ba Zesu 'to 'yi, 'bheε- -Waanbhaa' 'yaa- -za 'yōō- mu 'ε ma -sroma yan Mεεzan Zesu 'to 'ε 'srōyi.»

-Waanbhaa' Pōlu 'winbwa- Zuufu kle mu 'ε ba gōne- 'la gbεen-, -e 'bhe 'yigōn- 'zi 'ezin-

17 Pɔlu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhɛ blaana, 'ŋ 'niinaa- 'ŋ -zanta' Zeruzalemu. 'Bhɛɛ- yrekpaa' do, 'ŋ 'yaa- 'ŋ 'seriwo zii' bhla 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'ke 'ŋ 'yɾɛ zi do yele-.

18 'Ke 'ŋ Mɛɛzan yelee-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- 'ŋ ni dɔɔ: «-A kle blaale-, 'bhɛɛ- 'e go Zeruzalemu -wa 'ɛ ta, -amasɾoyi -a nɔɔ- mu 'ɛ waa nu dɔle 'yoo- 'an -jan mu 'la 'wo zii' 'mu ɔla.»

19 'Bhɛɛ- 'ke 'an 'lekunle 'a ni dɔɔ: «Mɛɛzan, 'duŋ- -o 'gbu 'a 'yaango- 'ŋ ɔyaa ge wlaɛ Zuufu mu daanfɛ' mu 'ɛ ɔla. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu -o -kpa'a 'e 'yi, 'ŋ ɔyaa kle 'bhɛɛ- -o 'mu bɔ -kaso 'yi, 'bhe 'pegee -o 'mu zita zɔn gbanbhle 'le.

20 'Ali- mɛɛ 'la zan mu -yaa 'yaa- -janwo' mi Etieni dɛ 'zi 'waati 'la ba, 'mi 'gbu 'yaa- 'ezin- -a dɛ mu 'ɛ -din. 'Mi 'gbu -dwa 'mu zita 'mu kleza 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'mi 'yalaa 'mu ta dunɛ- tralape mu 'ɛ gooba.»

21 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Mɛɛzan 'a 'pele 'ŋ ni dɔɔ: «Go blaale- -wa 'lɛɛ- ta, -amasɾoyi 'ŋ nu 'e 'winbɔle yɾɛ gbɔɔn do nɔɔ- Zuufu kle mu 'ɛ ba.»»

Pɔlu 'pegee Romɛ mu a -srwase' -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -waa' -za

22 'Bhɛ 'yi 'tɛ, -Zamaa' 'ɛ 'kpen -o tadwa- siin, 'ke -woo 'trɔnkpa- Pɔlu ni, 'fɔke 'bhe ge 'tenle- -e -jan boolazi mi 'la ɔwoa 'bhe ma. -O 'bhe 'male 'tɛ 'ke -woo -weli' mu 'ɛ 'wlenle 'eke- zi 'egloole, 'ke -wa pele- dɔɔ: «-Ka mɛɛ 'lɛɛ- go 'o 'yɾɛ ɔla, -yoo 'ke dɛpe 'le!»

23 -O -yaa -gbekan' zii' 'egloole, 'ke -woo ta dunɛ- mu 'ɛ go, 'bhɛɛ- -o 'mu blin laanima; 'bhe 'pegee 'ke -o bwe -gblɛn 'ɛ wlen laanima 'ezin-.

24 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke Romɛ mu a -srwase' -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -ya pele- mɛɛ mu 'ɛ ni dɔɔ -o Pɔlu 'wla -srwase' mu yi 'fɛ -gbɛnɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- 'ke -wa zita zɔnle- 'ke gbanbhle 'le; 'kooko- -e -janwo' kpanma. 'Ke 'bhe ɔkla, mɛɛ mu 'ɛ -gbekan' zii' -a ta win 'la ma, -e sɔ 'bhe 'pele -o ni.

25 'Duŋ- -o Pɔlu 'yɾɛle, -a zita zɔn zayi', 'ke -ya pele- -srwase' -kunlii 'la 'yaa- -din 'bhe ni dɔɔ: «'Toŋ 'ɛ ta, 'ke 'kiti 'laa baale Romɛ mi 'la ta, -o sɔ 'bhe zita zɔnle- 'ke gbanbhle 'le ɛɛ?»

26 -Srwasɛ' -kunlii 'ɛ 'bhe -jan 'ɛ 'male-, 'ke 'bhe -o -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ 'kpeelɛkanle dɔɔ: «'Yoo- zan -za -gloɔn 'ɛ -dela klele bhe ɛɛ? Romɛ mi -le mɛɛ 'lɛɛ- 'le 'dɛ!»

27 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ 'nule Pɔlu -din, 'bhɛɛ- 'ke -ya -lɾɔkpale dɔɔ: «'Ke 'yoo- 'ke Romɛ mi 'le, 'bhe 'pe 'ŋ ni.» 'Bhɛɛ- Pɔlu 'a 'lɛkwan- -a ni dɔɔ: «-Aani', 'ŋ 'yoo 'kele-.»

28 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ -ya pele- -a ni dɔɔ: «'Ŋ -gɔli' -bebe -la gbawoa- 'bhɛɛ- 'ŋ ɔswa 'an pɛ Romɛ 'siya- 'ɛ 'srɔɔwole.» 'Bhɛɛ- Pɔlu pe -a ni dɔɔ: «'Mi -o Romɛ mi 'kpee yi -kpɔsɔɔ 'gbu -la -le.»

29 'Bhɛ yɾɛ do 'kpɔ 'ɛ ɔnɔɔ bhe, mɛɛ 'la zan mu -yaa zan -a zita zɔnle, 'kooko- -e -janwo' kpanma, 'mu 'e 'plɛngwa- -a ma; -gblaan ɔklaa 'yee- -srwase' mu a -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ 'gbu 'yi, -amasɾoyi yaa 'yaangole 'bhii- Pɔlu -yaa 'ke *Romɛ mi 'le, 'bhɛla- -zɛɛle -ya ɔpia dɔɔ -wa yɾɛ 'ke piibhe kpele- 'le.

-O -ja Pɔlu 'le Zuufu mu a 'kitikan mu 'ɛ ba

30 'Bhɛ ta tooklin- yi 'ɛ 'le, -srwase' mu a -kunlii -gbɛnɛ 'ɛ 'yaa- zi 'bhii- Zuufu mu 'ɛ 'yaa- -la 'zi Pɔlu ta win 'la ma -e 'bhe 'yidɔ- kplankplan; 'bhɛla- -yile, 'ke -ya pele- dɔɔ -wa gbɛ ta piibhe kpele- mu 'ɛ 'ploɔ. 'Bhɛɛ- -e pe 'sraka 'lena- mu -kunlii mu 'ɛ 'pegee Zuufu mu a 'kitikan mu 'ɛ ni dɔɔ -woo 'eke- -lɛ 'ye. 'Bhɛ 'yi, 'kee- nule- Pɔlu 'le 'bhɛɛ- 'ke 'bhe dulale -o 'kpen 'plɛn-.

23

1 Pɔlu 'e 'yrekpale Zuufu mu a 'kitikan mu -lɛdo' 'ɛ ta siin, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ŋ nɛnɛ- mu, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, 'ŋ 'taawoa ɔ -Waanbhaa' -yɾɛ 'yi 'ŋ 'kpee 'flele- 'le.»

2 Pɔlu 'a 'pelawoa 'bhe gbɛɛn- bhe, 'bhe 'laa 'sɔle- Ananiasi ni, -waa' 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'ɛ. -Ayile 'ke -ya pele mɛɛ 'la zan mu dulale -yaa Pɔlu -din 'mu ni 'kaa 'mu Pɔlu zɔn 'bhe 'lɛ ta.

3 Pɔlu 'bhe 'male- 'ke -ya pele- 'yee- Ananiasi ni dɔɔ: «-Waanbhaa' nu 'bhi 'gbu zɔnle, 'yoo- 'bhii- 'fɛgwle- 'la -wa ma ɔkla 'epule! 'E 'yaale- -o -gɛ 'kee- 'mi

'kitikan Moizi 'a 'toŋ mu 'ε 'klosikun zayi'. 'Bhεε- 'duŋ-, 'bhi 'gbu -o -yisie' zii' 'ke 'ya pe mεε mu 'ε ni 'kaa -woo 'η zɔn.»

4 'Bhε klele 'tε, mεε 'la zan mu -yaa 'yee- Pɔlu -din, 'mu pe -a ni dɔɔ: «'E! 'Yoo- -Waanbhaa' a 'sraka 'lena mi -kunlii -gbene 'ε 'bhεε- -zwanwo' zii' -gee' εε?»

5 'Bhεε- Pɔlu pe dɔɔ: «'N 'yiɛnii mu, 'naa 'yaangole 'bhii- 'yele- 'kele-. -Amasroyi -a yɔɔndeɛ -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'yi dɔɔ: <'Yaa -jan 'yɔɔ- wole 'yaa- 'si mu 'ε ta -kunlii 'ε ma.»

6 Pɔlu 'gbu 'yaa- 'yaango- 'bhii- Zuufu mu a 'kitikan mu 'ε -lɛdo' 'ε ba, -o 'ke mu -yaa 'ke Saduse mu 'le, 'bhεε- -o 'ke mu -yaa 'ke Farizi mu 'le. 'Bhɛla- -yile -ya -weli' 'ε 'lawlenna 'ke -ya pele- -o plɛŋ- dɔɔ: «'N nεεnε- mu, 'mi -o 'ke Farizi mi 'le, 'bhεε- 'η dε 'pegee 'η nεε mu -o 'ke Farizi mu 'le. 'N 'yri -o -a ta 'bhii- gbaa mu nu bweɛ gale ba, 'bhɛla- -yile -woo 'η 'kitikan zii' -zɔn -gε.»

7 -E yanle 'bhε 'pelele, 'ke sra bɔle- Farizi mu 'ε 'pegee Saduse mu 'ε 'plɛŋ-, 'bhεε- 'ke -woo -yicienle -lε plε.

8 -Amasroyi Saduse mu 'ε 'mu 'a pe dɔɔ gbaa mu laa sɔ bwele- gale ba, 'bhεε- -o 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- -mlɛkε' mu -o, 'bhε 'pegee lii -bhεεke' mu laa -o 'ezin-. 'Duŋ- Farizi mu 'ε 'mu 'e 'kpa 'bhε -za mu 'ε 'kpen 'yi.

9 -O -yaa -o -weli' mu 'ε baan' 'wɛn zii', 'bhɛla- -yile 'ke 'Toŋ daan mu 'ε 'kε mu 'la 'yaa- Farizi 'srε mu 'ε 'kele, 'mu 'wɛnle- 'ke 'mu zaabɔle 'sanle 'eglɔɔle 'ke -wa pe dɔɔ: «'O mɔɔ laa -za 'yɔɔ- do 'kpo 'yele- mεε 'lεε- zi; -dɔke' lii do 'pegee -mlɛkε' do -le -janwoa -a ni bhe oo!»

10 -Waa' sradɔle 'ε 'bhε □kla 'eyɔɔle, -asiikɔɔ -gblaan □klaa -srwase' -kunlii -gbene 'ε 'yi Pɔlu ba zayi': -a 'kpee ma -o -yaa nu Pɔlu -glaanlε' 'eke- plɛŋ- 'bhεε- -wa dε. 'Bhɛla- -yile 'ke -ya pele- -yaa' -srwase' mu 'ε 'ke mu ni dɔɔ 'mu ge Pɔlu go mεε mu 'ε 'plɛŋ- fanŋan- ma, 'bhεε- -o ge 'kele- -srwase' mu yi 'fε -gbaa -gbene 'ε □la 'ezin-.

11 'Bhε -yrekpa' do 'ε 'le -bi 'ε zi bhe, 'ke Mεεzan 'pwele Pɔlu ba, 'bhεε- 'ke -ya pele- -a ni dɔɔ: «'E zru dɔ 'eglɔɔle! -Amasroyi

'e 'mi a janwoa- Zeruzalemu -gε bhe, 'e nu 'mi 'srɛya- klele 'ezin- Rɔmu -wa 'ε ta.»

Mεε mu 'ε -woo 'dukpa- Pɔlu ma -a dε zayi'

12 'Bhε ta tooklin- yi 'ε 'le, Zuufu mu 'ε 'dukpa- Pɔlu ma -a dε zayi': -o -Waanbhaa' -liiwli' -kwan dɔɔ waa nu -o gbε wlale -o -lii, 'bhεε- waa nu -yi 'mile-, 'ke waa Pɔlu dεle -li.

13 Mεε 'la zan mu 'dukpa- Pɔlu ma 'mu □yaa kan mεε mia plε ta (40).

14 'Bhε 'yi 'tε, 'ke -o gele- 'tɛnlε- 'Sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee -waa' 'gwlaan- gblaan mu 'ε ma, 'bhεε- 'ke -wa pele- 'mu ni dɔɔ: «'O -Waanbhaa' -liiwli' -kwan dɔɔ 'sani 'o gbε sɔ Pɔlu dεle ta, 'waa nu 'o gbε wlale 'o 'lii.

15 'Ka mu 'gbu 'pegee -kɔɔa' Zuufu mu a 'kitikan mu -lɛdo' 'ε, -ka ge Pɔlu 'yrɛwo -srwase' mu a -kunlii -gbene 'ε ma -zɔn 'bhεε- 'ka nu 'kele- -gε. -Kaa pe a ni dɔɔ 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka 'yee- Pɔlu -a -za 'ε baan' 'yrɛbago kplankplan 'ka 'plɛŋ. 'O mɔɔ nu 'o gaanlε zi 'ε 'lii, 'sani- -a bhole plɛŋ- -gε, 'o nu -a dεle.»

16 'Duŋ- Pɔlu -drwanε do 'trɔnbwa- -o 'dukpa za 'ε 'yi Pɔlu ma. -Ayile, 'ke 'bhε gele- Pɔlu 'kpeelekanlε -srwase' mu a 'fε 'ε □la.

17 'Bhε klele 'tε, 'ke Pɔlu -srwase' -kunlii 'ε do 'siile, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: «Ge -nε -zwanne 'lεε- 'le -kɔɔa' -kunlii gblaan 'ε ba, -amasroyi -ya zi 'bhii- -e -jan do wo 'bhε ni.»

18 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke 'bhε -srwase' -kunlii 'ε -nε -zwanne 'ε 'kunle, 'bhεε- 'kee- gele- 'kele- -waa' -kunlii gblaan 'ε ta; 'bhεε- 'ke -ya pele- 'bhε ni dɔɔ: «-Kaso 'yi mi Pɔlu 'η 'siila-, 'bhεε- -e pe 'η ni dɔɔ 'η 'nu -nε -zwanne 'lεε- 'le 'e ni, -amasroyi -ya zi 'bhii- -e -jan do wo 'e ni.»

19 'Bhε klele 'tε, 'ke -srwase' mu 'ε -kunlii -gbene 'ε 'bhε 'yee- -nε -zwanne 'ε 'kunle -a gbε ma, 'bhεε- 'ke -woo 'plɛŋgole mεε mu 'ε ma; -o mεε plε -le -yaa 'bhε yrε 'ε □nɔɔ. 'Bhεε- -e 'bhε -nε -zwanne 'ε 'lɔkpa- dɔɔ: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'e -mε pe jan -la wo 'η ni εε?»

20 'Bhε klele 'tε, 'ke -nε -zwanne 'ε -ya pele- -a ni dɔɔ: «Zuufu mu 'ε -wa □kpa dɔɔ -o nu nule -a pele 'e ni 'kaa 'e ge Pɔlu

'le too -waa' 'kitikan mu -lédò' 'é ta. -O nu -a kléle 'bhii- -wa zi -o -yaa -za 'é baan' 'yrebago kplankplan -o 'plén-.

²¹ 'Dun- 'yaa 'é 'kpale- -o -yi! -Amasroyi 'bhe kan mée mia plé ta -o ba, 'bhe zan mu 'dukpa- gban -a ma, 'mu nu 'mu 'gbu magaanlé zi 'é 'lii, 'bhé- 'mu nu banlé -a ta. 'Bhe ya 'é 'yi, -o -Waanbhaa' -liiwli' -kwan -a deza ma 'kaa 'sani- -o gbésò -a déle ta, waa nu pébhele 'bhe 'pegee waa nu -yi 'milé-. -O -yrisriwolé -o -zón, -woo 'bhi -la 'liijan- do 'kpó 'é magben 'zi.»

²² -Né -zwanne 'é 'yanle- 'bhe -jan 'é 'wolele, 'ke -srwase' mu a -kunlii -gbene 'é -ya -lémazónle, 'bhé- 'ke -ya pele- 'bhe ni dɔɔ: «'Yaa pele mée 'kédò- 'kpó ni 'kaa 'é 'mi 'kpeelakaan gban 'bhe -za 'é 'le.» 'Bhe blaán, 'kee- 'ploole -a ma.

-O -ja Pólú 'le -janmatii Felisi ba Sezare

²³ 'Bhe blaán, 'ke 'yee- -srwase' mu a -kunlii -gbene 'é, -e -yaa' -srwase' -kunlii plé 'siile, 'bhé- -e pe 'mu ni dɔɔ: «-Sr- wase' -kémé plé (200) 'pegee wi -soo' ta bɔ mu mée mia yaga bhe vu (70), 'bhe 'pegee -dibhe' zan -srwase' -kémé plé (200), -ka 'mu 'lákpa 'eke- ta. 'Bhé- 'ka ge -zón -bi 'léé- zi Sezare -wa 'é ta.

²⁴ -Ka wi -soo' 'ke mu magaan 'ezin- Pólú ni, 'kooko- 'ka ge 'kéle- -janmatii Felisi ta, 'bhé- -e wla 'edóole.»

²⁵ -E 'létre 'léé- 'bhé- kpa Felisi ni dɔɔ:

²⁶ «'Mi Klodi Liziasi -le 'létre 'léé- dé 'zi, 'bhé- 'an kpa 'bhi -janmatii gblaán Felisi ni.

²⁷ «Zuufu mu 'é -o mée 'léé- kwan, 'bhé- -o -yaa zan -a déle. 'Dun- 'an 'malawoa 'kaa -yoo 'ke Romé mi do 'le, 'ke 'mi 'an -srwase' 'ke mu winbóle 'kaa 'mu ge -a 'kun -o 'kɔɔ.

²⁸ -O -yaa -la 'zi -a ta win 'la ma, 'η 'yaa- zi 'bhii- 'η 'bhe -za 'é 'yima 'elrele; 'bhéla- -yile 'η -ja 'kéle- Zuufu mu a 'kitikan mu -lédò' 'é ta.

²⁹ 'Bhé- 'an 'yimaa- dɔɔ -o -yaa -la 'zi -a ta 'woo- Zuufu mu 'gbu a 'tonj mu -la -klósikun zayi'. 'Bhé- 'dun-, waa -yaa -la 'zi -a ta -za 'yoo- -bhéke' -zayi' 'ke 'bhe -so kléle -a dé win 'pegee -a bɔ win 'le -kaso 'yi.

³⁰ 'Bhé- boolazi, -woo 'η 'kpeelakaan dɔɔ Zuufu mu 'é -o 'dukpa- -a ma 'bhé- -o -yaa zan -a déle, 'bhéla- -yile 'η kwan 'kéle- 'é ta blaale-; 'bhé- 'an kpa mée 'la zan mu -o -la 'zi -a ta, 'mu ge 'bhe klé 'é ba ye. 'Nj zi jan -yaa 'kéla 'le 'bhe -le bhe, -kɔɔ' -o bhe oo!»

³¹ 'Bhe kléle 'té, -o -za yéke- 'la kwan -srwase' mu 'é ni, -o 'bhé- kpa; -ayile 'ke -o gele- Pólú 'le 'bhe -bi do 'kpó 'é zi Antipatrissi -wa 'é ta.

³² 'Bhe ta tooklin- yi 'le, -srwase' mu 'la 'yaa- 'mu gaan ma, 'mu niinaa' 'mu -zanta' -waa' 'fé -gbene 'é kpa; 'bhé- -o 'ké mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'é ta, 'mu 'pegee Pólú -ja 'taa 'é ta.

³³ -O bhóle Sezare, 'ke -o 'létre 'é 'nale -janmatii Felisi ni, 'bhé- 'ke -o Pólú 'kpale 'bhe 'kɔɔ 'ezin-.

³⁴ -Janmatii 'é 'yanle- 'létre 'é tapelele, 'kee- Pólú 'lérkpale dɔɔ: «'E da 'kléen 'é -dela -yi éé?» Pólú 'a kpa -a ni dɔɔ 'bhe da Silisi.

³⁵ -E 'bhe 'male, 'ke -ya pele- Pólú ni dɔɔ: «Mée 'la zan mu -o -la 'zi 'é ta, 'ke -o kwan bhla 'la ba, 'η nu 'é 'liijan- baanmale.» 'Dun- -ya kpa dɔɔ -o Pólú 'wla -bhéngbe Eródi a -bhéngbe 'fé 'é kpa, 'bhé- -woo -yrekpa' -a ba.

24

Zuufu mu 'é 'la zii' Pólú ta -janmatii Felisi ba

¹ -Yrekpa' 'soo 'kanle- blaán, 'sraka 'léna mu 'é -waa' -kunlii gbalaán Ananiasii 'pegee Zuufu mu a 'gwalaan- gbalaán 'ke mu, 'bhé- waa mée ta -janwo' mi 'la -o -yaa 'bhe sii Téetuli, -o kwan Sezare. 'Bhé- -o kwan -janmatii Felisi ba. -O -yaa -la 'zi Pólú ta -za 'la 'yi, -o 'bhe 'yipia kpa 'yee- Felisi ni.

² 'Bhe kléle 'té, 'ke -o Pólú 'siile, 'bhé- 'ke Téetuli 'lale- 'sanle -a ta dɔɔ:

«'O ta mi -janmatii wlan, 'bhi -la 'sroyi 'bhé- yilabla -gbene -o -zón 'kléen 'é 'yi. 'Bhé- 'yaa- -zadóleya -gbénya 'é 'ma, 'bhé- -o kwan -za -bebe mabóole 'kléen 'léé- 'yi, 'bhé- -a -lreleya 'é baan' kpa -a ba.

³ 'Bhe ya 'é 'yi, yi 'oo yi 'bhe 'pegee yrekpen- kwan, 'wo 'é 'pubó- 'é kléza mu 'é 'kpen ma.

⁴ 'Naa- zi 'bhii- 'mi 'e magbaan 'ke 'η mo -janwole zi, 'duη- 'mi 'e 'sromabo dɔɔ 'yee 'trɔnkpa 'o 'wojan- 'ε □la sa.

⁵ 'Wa □ya dɔɔ mɛɛ 'lɛɛ- -yoo 'eyɔole 'bhii- ga -yɔɔ' do gbɛɛn-. -Amasroyi -yoo Zuufu mu 'ε 'kpen 'pɔ zii' 'eke- ma 'drunyan 'ε 'yi yɛkpen- □nɔɔ. 'Bhɛɛ- -waa' Nazareti mu a 'seri 'ε, 'yele- 'mu -lɛɛ mi 'ε 'le.

⁶ 'Bhɛɛ- drɔɔn' -e -yaa zan 'waa- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ε 'trɪɲdɔle -za 'yɔɔ- 'le, 'bhɛɛ- 'wa □kwan. 'O 'yaa- zi 'bhii- 'wa 'kitikan 'bhii- 'wa kle 'waa- 'tonj mu 'ε ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁷ 'Duη- Lisiasi, -srwase' mu -kunlii -gbɛnɛ 'ε, 'bhɛ □nwa -a 'kunlɛ- 'o 'kɔɔ fangan- ma.

⁸ 'Bhɛɛ- 'ke -ya pele- mɛɛ mu 'la □yaa -la 'zi 'a ta 'mu ni dɔɔ 'mu nu 'e ta -gɛ. 'Woo- -la 'zi -a ta win 'la ma, 'ke 'ya 'lrɔkpa- 'saanibhe, 'e 'gbu nu 'bhɛ 'yaangole -a 'gbu 'liijan- mu 'ε ma.»

⁹ 'Woo- Zuufu mu 'ε 'kpen -dwa 'bhɛ -jan do 'kpɔ 'ε 'bhɛɛ- ta, 'kaa Tɛɛtuli 'wojan- 'ε 'yaa- 'ke wlan 'le kpataakpa.

Pɔlu -o -a 'gbu ta -janwo' zii' Felisi 'le ma

¹⁰ 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke -janmatii Felisi -a gbɛ -lawlɛnle Pɔlu ni 'kaa 'bhɛ -janwo', 'bhɛɛ- 'ke Pɔlu -janwole 'sanle dɔɔ: «'An 'yaango- 'bhii- 'yoo- 'waa- 'klɛɛn 'lɛɛ- 'yi 'kitikan mi 'le 'bhɛ 'laa 'sanlɛ- -zɔn. 'Bhɛla- -zayi', -gblaan 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -o 'η zru ba, 'η □yoo zan 'η 'gbu zi jan 'la 'wɔlɛ- -gɛ bhɛ.

¹¹ 'Mi 'nule 'ε Zeruzalɛmu -Waanbhaa' gbale, 'bhɛ 'laa 'kanlɛ- -li -yɛkpa' vu ta plɛ ta. 'E sɔ 'bhɛ 'yilrɔkpale mɛɛ mu ma.

¹² -A 'san 'η 'nu yi 'ε ma, waa 'η 'yele- -lido' zaabɔle ma mɛɛ mu 'le -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ε □la. 'Bhɛɛ- waa 'η 'yele- -lido' mɛɛ mu 'pɔ yɛ nɔɔ- 'eke- ma Zuufu mu 'ε daanfɛ' mu 'ε □la 'bhɛ 'pegee -wa 'kpee yɛ 'ke □nɔɔ.

¹³ 'Bhɛɛ- 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ-, -woo -la 'zi 'η ta win 'la ma, waa sɔ -jan 'kɛdo- 'kpɔ 'wɔle 'ke -wa zɔn dɔɔ 'zoo -o zi -zɔn -gɛ.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'duη-, 'mi sɔ dulale -jan 'la ta 'ke 'η 'bhɛ kpataakpa wo 'e 'yɛ ma -gɛ -zɔn, 'bhɛ -le dɔɔ: 'η 'yoo- 'o -gbɔɔ mu a -Waanbhaa' 'ε gba 'zi zi dɛɛ 'la ta, 'woo- mu -o -a pe 'zi 'bhɛɛ- ma dɔɔ 'seri 'bhɛɛke.

'Duη- -za mu 'la 'kpen yɔɔndele -o 'waa- 'tonj 'sɛwɛ mu 'ε 'pegee 'waa- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu a 'sɛwɛ mu 'ε 'yi, 'mi 'kpale- -o 'mu -la 'kpen 'yi.

¹⁵ 'N 'yrikpale -o -Waanbhaa' ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ 'yrikpale do 'kpɔ 'ε 'bhɛ -le 'woo- mu 'gbu 'yi dɔɔ 'kee- 'kpa mɛɛ wlan mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ -yɔɔ' mu ta oo, -o 'kpen nu bwele gale ba, 'bhɛ -yrikpaleya 'ε 'bhɛ -le 'mi 'yi.

¹⁶ -Ayile yi 'oo yi, 'η dɔ 'egloole 'kooko- 'η 'kpee 'fleele- kle -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛη mu -yɛ 'yi.»

¹⁷ «'N lɛɛ -bebe □kla 'ke 'naa bhɔ Zeruzalɛmu, 'bhɛla- -yile 'η □nwa -a nɔɔ-, 'ke 'η sɔ bhɔle- 'an mɛɛ mu 'ε ba -glaan' mu 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'η sɔ 'sraka mu gole- -Waanbhaa' ni.

¹⁸ 'Bhɛɛ- bhla 'ε ba, *Azi 'klɛɛn 'ε 'yi Zuufu 'ke mu -le 'mi □ya -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ε □la 'ke 'η 'yoo 'sraka 'la 'bhɛ 'η kle 'wenj 'bhɛ go 'zi -a □nɔɔ 'waa- 'tonj 'ε ta za 'ε ma. 'Bhɛɛ- waa -zamaa' 'ke 'yele- 'η zi 'ke 'η 'yoo- mɛɛ mu 'pɔ zii' 'eke- ma.

¹⁹ 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi -za 'yɔɔ- 'ke -la□kla, 'bhɛ Zuufu mu 'ε 'mu -le -yaa nu 'solɛ- nule- -zɔn -gɛ, 'bhɛɛ- 'mu la 'mi ta 'e 'yɛ ma.

²⁰ 'Ke 'bhɛ 'laa 'kɛle-, mɛɛ 'la zan mu dulale -o -gɛ, 'η -za 'yɔɔ- 'la □kla 'bhɛɛ- -o -yaa -la 'zi 'η ta Zuufu mu a 'kitikan mu -lɛdo' 'ε ba, -o 'mu 'pe.

²¹ 'Ke 'yaa 'e go 'η -jan do 'kpɔ 'la □woa -o 'kpen 'yɛ ma 'egloole dɔɔ: «'N 'kpale- -o -a -yi 'bhii- gbaa mu bwe gale ba». 'Bhɛla- -zayile, 'ka -o -kpan 'kpaa zii' 'η 'lii -gɛ -zɔn!»

²² 'Bhɛɛ- 'duη-, Felisi 'gbu Mɛɛzan a zi 'ε ta 'taawogbɛya 'la dɔ bhɛ, -ayile 'ke 'bhɛ 'a 'pele dɔɔ -o 'yee- -za 'ε dula- -gee', 'bhɛɛ- -wa zisan' yi -bhɛɛke' ta; -e pe -o ni dɔɔ: «'Ke Lisiasi, -srwase' mu a -kunlii -gbɛnɛ 'ε □nwa 'waati 'la ba, 'η nu 'kaa- -za 'ε 'yɛɛbagole kplankplan 'gbu, 'bhɛɛ- 'an 'lɛwlayɛ ye.»

²³ 'Bhɛ blaan, 'ke -ya pele- -srwase' -kunlii mi 'la □yaa Pɔlu gooba 'bhɛ ni 'kaa 'bhɛ 'a 'to -kaso 'ε 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'e 'yɛkpa 'a ba. 'Duη- -e pe 'bhɛ ni 'ezin- dɔɔ 'bhɛ 'a 'to 'ke -a bhɛgwɛn 'ke mu sɔ bhɔle- -a ba

'mu 'kóopε- mu 'le, 'bhεε- 'kee- bo -a 'gbu ma.

Felisi Pólu 'sii gbε drεεwoa- -a ba

24 'Bhε blaán -yrekpaa' sa 'kanle-, 'ke Felisi 'pegee -a na Drusili 'nule. 'Bhε □yaa 'ke Zuufu le 'le. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'kee- mεε mu winbóle Pólu 'sii yrε nóó-, 'bhεε- 'ke 'bhε 'nule. -Woo kpa Zesu Krisi 'yi gónε- 'la gbεεn-, Pólu 'bhε 'yipia□ -a ni.

25 'Dun- -bhaaplen sò 'taawole 'elrele -Waanbhaa' -yreyi' gónε- 'la gbεεn-, 'bhε 'pegee -e sò -a 'gbu 'yikunle -za 'yóó- kléle ma gónε- 'la gbεεn-, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'kiti 'la 'bhε -o 'drunyan 'ε ma, Pólu 'bhεε- -jan mu 'ε 'wole- -saan. -Asiikóó yien □kaan Felisi 'kpee, 'bhεε- -e pe Pólu ni dóó: «'Bhε □swa -gee' -zón, ge 'e geyre 'ε □nóó, 'ke 'η mazadwa 'e ma 'waati 'la ba, 'η nu 'e 'sii gbε drεεwolε.»

26 -A yri -yaa -a ta 'ezin- dóó Pólu nu -goli' 'ke 'wlalε- -a gbε □la; 'bhεla- -yile -e -yaa -yaa' mεε mu 'ε winbó 'bhε 'sii yrε nóó- 'waati 'ke ba, 'kooko- -o -baló klé 'eke-zi.

27 Lεε plε -kaan Pólu ta 'bhεε- gbεεn- -kaso 'ε 'yi. 'Bhεε- Póósusi Fétusi -yalaa' Felisi blaán -janmatiiya 'ε 'yi. 'Yee- Felisi -yaa zi 'bhii- -a -za 'sò Zuufu mu 'ε ni, 'bhεla- -zayile -e Pólu -twa -kaso 'yi -sò.

25

Pólu pe dóó -o ge -yaa' 'kiti 'ε 'le -bhlengbe -gbεεε Sezaa ba Rómu

1 Fétusi yaale -yaa' -janmatiiya 'ε 'yi Zude 'kléεn 'ε 'wiin- 'bhε -yrekpaa' yaga mi ma, 'kee- gole- Sezare, 'bhεε- 'kee- nule- Zeruzalému.

2 -E bhóle Zeruzalému, 'sraka 'lena -kunlii mu 'ε 'pegee Zuufu mu -lεε mεε gblaán mu 'ε □yaa -la 'zi win 'la ma Pólu ta; -o □nwa 'bhε 'kpen 'yipelε -a ni.

3 -O -sromabwa 'yee- Fétusi ni 'kaa -e -dwa -a -la -o ni 'kee- nu Pólu 'le Zeruzalému; -amasróyi -o 'dukpaa- gban -a ma 'bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -wa dε Zeruzalému zi 'ε 'lii -a nu bhla 'ε zi.

4 'Dun- Fétusi 'a zikpaa- -o ni dóó: «Pólu nu bolé -sò -kaso 'ε 'yi Sezare, 'bhεε- -a -vinbwa 'waati sa, 'bhεε- 'yee- Fétusi 'gbu niinaa' -a -zanta' ye Sezare.

5 'Ka ta mεε gblaán mu 'ε -o ge 'η zi Sezare, 'ke 'yee- Pólu -za 'yóó- 'la □kla -ka ge -la -a ta 'bhε □nóó ye.»

6 Fétusi -yrekpaa' yεke- 'la □kla Zeruzalému, 'ke -yaa kléle -yrekpaa' 'srwaa-, yaa -yaa kan -yrekpaa' vu ta, 'bhεε- -e -niinaa' 'a -zanta' Sezare. 'Bhε ta tooklin- yi 'le, 'kee- gele- yaalε 'kitikan 'fε 'ε □la, 'bhεε- -e pe dóó -o nu Pólu 'le 'a ni.

7 Pólu 'nule- 'tε, Zuufu mu 'la -daa Zeruzalému 'mu 'mlinwoa- -a zi, 'bhεε- 'mu 'yaa- -za 'yóó- 'ε 'kpen -gloón 'kpa zii' -a ma. 'Dun- waa -yaa sò a zróñle- 'bhii- 'bhε -za 'yóó- mu 'ε do 'kpó -o 'ke wlan 'le kpataakpa.

8 'Bhε blaán, 'ke -o -jan 'ε 'nale Pólu ni, 'bhεε- 'ke -ya pele- dóó: «'Naa -za 'yóó- do 'kpó kléle, 'η 'si mu 'ε -waa' 'toñ mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεεε 'ε ma, 'bhεε- 'naa -jan 'yóó- wolé -kóó' ta -bhlengbe -gbεεε Sezaa ma.»

9 Fétusi -yaa zi 'bhii- -e Zuufu mu 'ε zru maza klé, 'bhεla- -yile -e Pólu 'lrókpaa- dóó: «'Yoo- -a zi 'bhii- 'o ge 'e 'le Zeruzalému, 'bhεε- -o 'yaa- 'kiti 'ε kan 'mi 'gbu 'yrε ma 'bhε □nóó ye εε?»

10 'Bhεε- 'dun-, Pólu 'a 'lékwan- -a ni dóó: «'Yooye-, 'η dulale -o -bhlengbe -gbεεε 'ε 'bhε a 'kitikan 'fε 'ε 'bhεε- □la -ge; 'bhεε- -o sò 'an pε -za 'ε 'kitikanle -ge -a ma. 'Naa -za 'yóó- 'kedo- 'kpó kléle Zuufu mu 'ε ni; 'e 'gbu 'bhε 'yaango-.

11 'Kee- 'kpa bi 'zoo 'laa -o 'η zi, 'bhε 'pegee 'ke 'η -za 'ke -la □kla 'ke 'bhε sò kléle- 'η dε win 'le, 'naa -yaa sò 'η -bangole 'η dεle ma. 'Dun- -o -za mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'η ma wlan laa 'mu do 'kpó 'le, 'kee- □kla 'bhi 'le oo, 'kee- □kla mεε -bhεεke' do 'le oo, yaa sò dóle- mεε 'kedo- 'kpó 'kpee 'ke 'bhε ploó 'mi ma -o ni. 'Bhεε- dróón' 'η 'yoo- -a zi 'bhii- -kóó' ta -bhlengbe -gbεεε Sezaa 'ε 'bhε -le 'mi a pε -za 'ε 'kitikan.»

12 'Bhε kléle 'tε, Fétusi 'pegee -yaa' yewoyóón mu 'ε -woo 'eke- □ya 'waati sa, 'bhεε- 'ke -ya pele- Pólu ni dóó: «'Ya 'pelawoa 'kaa 'yoo- -a zi 'bhii- -kóó' ta -bhlengbe -gbεεε Sezaa 'ε 'bhε -le 'yaa -za 'ε 'kitikan, 'bhεla- -yile 'e nu gele 'bhε ta ye.»

Pɔlu -o -janwo' zii' -bhleŋgbe Agripa 'le ma

13 'Bhe blaŋ -yrekpa'a' 'dama 'kanle-, 'ke -bhleŋgbe Agripa 'pegee 'bhe 'na Berenisi 'nule Sezare, Fetusi 'pubo- yre nɔɔ-.

14 -O -yaa -yrekpa'a' -bebe kle 'zi Fetusi ba, 'ke 'yee- Fetusi Pɔlu -a -za 'e 'lepwele 'yee- -bhleŋgbe Agripa ni. -E pe 'bhe ni dɔɔ: «Felisi mɛɛ do ɔ'twa -a -zanta' -ge -kaso 'yi.

15 'N' gelawoa Zeruzalemu, Zuufu mu 'e -waa' 'sraka 'lena -kunlii mu 'e 'pegee -waa' 'gwlaan- gbalaan mu 'e -o -za 'yoo- mu 'tokpa'a- -a ma, 'bhe- -wa ɔ'pia 'n' ni dɔɔ 'n' -kpan bala- -a ta.

16 'An 'lekwan- -o ni dɔɔ: Romɛ mu a 'sinii ta za 'e ma, 'waa so -kpan baale mɛɛ do ta, 'ke waa mɛɛ 'la zan mu -o -la 'zi -a ta 'mu 'liijan- male 'elwale 'pe -a -yre ma, 'bhe- -ya 'gbu ta janwo.

17 'Bhela- -yile, mɛɛ 'la zan mu -o -la 'zi -a ta 'mu ɔ'nwa 'n' zi Sezare -ge, 'bhe- 'bhe ta tooklin- yi 'e 'le, 'naa 'tolɛ- 'ke 'yee- -za 'e mɔ. -Ayile 'n' -ja yaale 'kitikan 'fɛ 'e ɔ'la 'bhe- 'an ɔ'pia mɛɛ mu ni dɔɔ -o nu 'yee- mɛɛ 'e 'le 'n' ta.

18 Mɛɛ 'la zan mu -yaa -la 'zi -a ta 'mu 'nule- 'kitikan 'fɛ 'e ɔ'la, 'bhe- 'mu 'mu zi -janwoa; 'duŋ- 'mi 'yri ɔ'yaa -za 'yoo- -gloɔn mu 'la 'kpen ta, waa 'mu do 'kpo 'kpale- -a ma.

19 -O -yaa droɔn' zaa -la bo 'zi -waa' Zuufu 'seri 'e 'pegee -waa' mɛɛ do -la ta, 'bhe- 'bhe -gaa gban. -O -yaa 'bhe mɛɛ 'e sii Zesu. 'Duŋ- 'yee- Pɔlu pe dɔɔ 'bhe mɛɛ 'e 'yaa- 'bhe 'yre ma -li.

20 'N' 'yaa- klin 'yi bi, 'bhe- -za 'la 'ke 'n' 'bhe kle, 'naa -yaa 'bhe do. 'Bhela- -yile 'n' Pɔlu 'lɔkpa'a- dɔɔ 'ke -ya zi 'bhii- 'o ge 'kele- Zeruzalemu 'bhe- 'o -yaa -za 'e 'kitikan 'bhe ɔ'nɔɔ.

21 'Duŋ- -e pe 'n' ni dɔɔ -o ge -yaa' -za 'e 'le -bhleŋgbe gbalaan 'e ba Romu -wa 'e ta: 'bhe ya 'e 'yi, -e pe dɔɔ -wa 'to -kaso 'e 'yi 'sani- -bhleŋgbe gbalaan 'gbu 'e 'bhe yaa -za 'e 'kitikan. -Ayile 'mi pe dɔɔ -wa 'to -kaso 'yi 'sani- 'n' so -a 'kpale- -bhleŋgbe -gbɛnɛ 'e ta Romu -wa 'e ta.»

22 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Agripa 'a 'pele Fetusi ni dɔɔ: «'Mi 'gbu -o -a zi 'bhii- 'n' 'yee- mɛɛ

'e 'liijan- ma.» 'Bhe- Fetusi pe -a ni dɔɔ: «'Too 'e nu -a -liijan' male.»

23 'Bhe ta tooklin- yi 'e 'le, Agripa 'a -baala -yaa' -bhleŋgbe tape mu 'e 'yi, 'bhe- 'yee- 'pegee Berenisi, 'bhe- -o zi mɛɛ 'srɛ mu 'e ɔ'nwa wlale 'kitikan 'fɛ 'e ɔ'la -waa' mɛɛ gbalaanya 'e 'yi. -Srwase' -kunlii mu 'e 'pegee Sezare -wa 'e ta mɛɛ gbalaan mu 'e 'kpen 'yaa- -o zi. 'Bhe- Fetusi mɛɛ mu winbwa- Pɔlu 'sii yre nɔɔ-, 'bhe- -e ɔ'nwa.

24 Pɔlu 'nule- 'tɛ, 'ke Fetusi 'a 'pele dɔɔ: «-Bhleŋgbe Agripa, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la 'kpen -o -zɔn -ge, mɛɛ 'la zan dulale -o 'ka 'yre ɔ'la -ge, Zuufu -zamaa' mu 'e 'kpen ɔ'nwa -lale' -a ta 'n' ba Zeruzalemu -wa 'e ta -ge; 'ke -o pɛɛn dɔɔ -yoo 'ke dɛpɛ 'le.

25 'Duŋ- 'mi 'laa -za 'yoo- do 'kpo 'yɛlɛ- -a zi 'ke 'bhe so klele- -a dɛ win 'le. 'Duŋ- -a 'gbu 'a 'pelawoa dɔɔ -bhleŋgbe gbalaan 'la Romu -wa 'e ta 'bhe -yaa' -za 'e 'kitikan. 'Bhela- -yile, 'mi 'an 'ledulaa dɔɔ 'n' nu gele 'kele- 'bhe -wa 'e ta ye.»

26 -Jan 'lrele- 'gbu 'la 'ke 'n' so 'bhe yɔɔndele- -yaa -za 'e ba zayi' 'naa 'bhe do; 'bhela- -yile, 'n' ɔ'nwa 'kele- -ge 'bhi 'gbu -bhleŋgbe Agripa 'le ma; 'kooko- 'ke 'wa 'lɔkpa'a-, 'bhe- 'kee- -jan 'la 'woa-, 'n' so -jan yɛkɛ- 'la yɔɔndele, 'n' 'bhe- kle 'tɛ.

27 -Amasroyi klooya maza 'le 'bhe 'le, 'kee -kaso 'yi mi do kun, 'bhe- 'e ge 'bhe 'le -bhleŋgbe gbalaan 'e ba, 'bhe- -o -za mu 'gbu 'la ɔ'kpaa -a ma 'ke 'yaa so 'bhe yɔɔndele.

26

Pɔlu -o -a 'gbu ta -janwo' zii' -bhleŋgbe Agripa 'le ma

1 Agripa pe Pɔlu ni dɔɔ: «'Kɛla 'bhe -o 'e zi 'bhe 'wo.» 'Bhe klele 'tɛ, 'ke Pɔlu 'a gbe 'e 'lawlenle, 'bhe- -ya 'gbu ta janwole -saan dɔɔ:

2 «-Bhleŋgbe Agripa, 'n' zrukpaale -o 'e 'yre ɔ'la -ge -zɔn, 'ke 'mi 'an pɛ wlan pe Zuufu mu 'e -o -za mu 'la 'kpen ɔ'kpaa 'n' ma 'mu 'kpen 'yi.

3 'E 'zoole- 'e 'trɔnkpa 'n' ni 'elrele. -Amasroyi 'bhi 'gbu Zuufu mu 'e -waa' 'sinii ta za mu 'e 'kpen 'pegee -waa' zaabo maza mu 'e do 'elrele.»

4 «Zuufu mu 'ε 'kpen 'η 'taawo gbε -lwa 'ε dɔ, 'kee- san 'η 'yaa- 'η -zwanne 'le 'waati 'la ba, 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma. 'N 'taawoa □ gɔnε- 'la gbεen- 'an 'si mu 'ε 'plen 'bhe 'pegee Zeruzalemu -gε, -o 'bhe dɔ.

5 -O 'gbu 'η dɔ, 'bhe 'laa sanle- -zɔn ma, 'ke -wa zi -o wlan pe. 'Bhεε- -o 'gbu 'η dɔ 'bhii- 'η 'yaa- Farizi 'srε mu 'ε do 'le. -Kɔɔa' 'seri 'ε ta, 'bhe mu -laa' -za 'yi -o 'egloole.

6 'Bhεε- -zɔn, -woo -kpan 'kpa zii' 'mi 'lii, -amasroyi -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu ni pe 'la 'naza- ta, 'mi 'yrikpale -o 'bhεε- 'lesɔ- za 'ε ta.

7 'Dun- -kɔɔa' mεε mu 'ε 'yaa- -gbaa vu ta ple, 'bhεε- 'woo- -gbaa vu ta ple 'la bhe, -o 'kpen 'yri □yaa -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni pe 'la 'naza- ta 'mu ni 'bhe 'lesɔ yi 'ε ta. 'Bhela- -yile -o -yaa -Waanbhaa' gba -o zru 'ε 'kpen 'le yi 'oo yi. 'Dun- 'mi 'yrikpale -o 'bhe pe do 'kpɔ 'ε ta. 'E! -Bhɛngbe Agripa, Zuufu mu 'ε -o -la 'zi 'mi 'ta 'bhela- -zayi' -zɔn -gε!

8 'Bhεε- 'dun-, 'ka mu Zuufu mu 'la 'ka -o -gε, 'ka 'ka kpa -Waanbhaa' a gbaa mu bweza gale ba 'ε 'yi εε?

9 'Mi 'gbu 'yaa- 'bhe ye -za 'Irelele 'ke 'η gwledan Nazareti mi Zesu 'tɔ 'ε ba.

10 'N 'bhεε- □kla Zeruzalemu. *Sraka 'lena mu -kunlii mu 'ε -o 'bhe 'sen □naa 'mi 'gbu ni, 'bhεε- 'η Zesu 'yi mu -bebe □bwa -kaso 'yi. 'Bhεε- 'ezin- 'ke -o -yaa -o dε -kpan balaa' -o ta, 'η 'yaa- dɔ 'bhe □la.

11 'N -o 'krowoa- 'egloɔn- -bebele Zuufu mu daanfε' mu 'ε 'kpen □la; 'bhεε- 'η 'yaa- -a kle 'ke -o 'plo- -o 'kpale- ma Zesu 'yi kpanma. 'N zruplii- gbε -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ -o ma, 'η 'yaa- ge -yrenkpalele -o ta, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'si 'bhεεke mu a -wa mu 'ε ta mu 'ε ma.»

Pɔlu -o -a kleza 'ε Zesu 'yi 'le 'bhe 'yigɔɔn- 'zi

(Kleza 9.1-19; 22.6-16)

12 Pɔlu pe 'ezin- dɔɔ: «'Bhεε- win do 'kpɔ 'ε ma, sraka 'lena -kunlii mu 'ε -o 'sen □naa 'η ni, 'bhεε- -woo 'η 'winbwa- Damasi -wa 'ε ta, 'lεtre 'le 'η 'kɔɔ 'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'kaama-.

13 'Waa -Bhɛngbe Agripa, 'η 'yaa- Damasi zi 'ε 'lii 'waati 'la ba -yrekpaa' bhɔ bhla 'e -din. 'E! 'Ke 'η 'yrekpale 'tεbhile do ma. -A -bhile' 'ε 'yaa- da 'zi lafle' ma, 'bhεε- -a -bhi gbeya -yrayra 'ε 'yaa- kan -yretεbhe -bhigbeya 'ε ta; 'bhεε- -e -zian 'mi 'pegee 'η mado mu 'ε zi.

14 'Bhe klele 'tε, 'ke 'o 'kpen baale' 'tre ma, 'bhεε- 'ke 'η mεε -weli' do male- 'ke 'bhe -a pe 'zi 'η ni Ebre wli 'ε 'yi dɔɔ: <Solu, Solu, -mεle □kla 'bhεε- 'yoo- -yrenkpa' zii' 'η ta -gee' εε? 'Ke gbakpa' dri 'ε gwledanle -saan -a zan a 'beni 'ε ba, 'bhe 'laa nu -nrals' 'yee- dri 'ε 'gbu ma 'dε!>

15 'Bhe klele 'tε, 'ke 'an 'lɔkpale dɔɔ: <-Dele 'bhi 'le εε Mεεzan?> 'Bhεε- Mεεzan pe 'η ni dɔɔ: <'Yoo- -yrenkpa' zii' 'mi Zesu -la ta bhe.

16 'E 'wlen- 'saanibhe! -Amasroyi 'η 'pwela- 'e ba, 'kooko- 'mi 'e kle 'mi 'an yewone 'le. 'E 'mi □ya yegbeya 'la 'yi -zɔn -gε, 'e nu klele 'mi 'srε 'le 'bhe ma 'kee 'bhe pe mεε -bhεεke' mu ni; 'bhe 'pegee 'η nu -za 'bhεεke mu 'la zɔnle 'e ni boolazi, 'e nu 'η 'srεya- klele 'mu ma 'ezin-.

17 'Mi nu 'e 'winbɔle Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'la ba, 'mu nu -yren mu 'la 'kpale- 'e ta, 'mi nu 'e gole 'bhe -yren mu 'ε 'yi,

18 'kooko- 'e sɔ -o -yɛ 'liiploole, 'bhεε- -o yɛ ma ye kpataakpa, 'bhεε- 'e sɔ -o gole- -gblo 'yi, 'bhεε- 'e nu -o -le 'tεbhile ba; 'bhεε- 'kee sɔ -o gole- -Setran' 'kɔɔ 'bhεε- 'yoo- kle 'ke -Waanbhaa' a mεε mu 'le. 'Bhεε- 'kooko- 'ke -woo □kpa 'mi 'yi, 'η -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε -sroma yan, 'bhεε- -o sɔ klele- -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'le.»

Pɔlu -o -a kleza mu 'ε 'yigɔɔn- 'zi

19 Pɔlu pe 'ezin- dɔɔ: «'Waa- -Bhɛngbe Agripa, 'mi -jan 'la □maa 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -yɛ zi yele 'la □klaa 'mi 'yɛ ba, 'mi 'bhεε- 'klosikwan.

20 'N -Waanbhaa' a -jan 'wole- 'ε -saan Damasi -wa 'ε ta mu 'ε ni 'elwale 'pe, 'bhεε- 'η -ja -a wole Zeruzalemu mu ni. 'Bhe blaen, 'ke 'η gele- -a wole Zude 'kleen 'yi mu 'ε 'pegee -a kpe ma -wa mu 'ε ta mu 'ε 'kpen ni, 'bhe 'pegee Zuufu kle mu 'ε ni. 'N 'yaa- pe 'zi mεε mu 'ε ni dɔɔ -o 'plo- waa -za -yɔɔ' mu 'ε ma, 'bhεε- -woo 'gbu

zru 'e 'niina- -Waanbhaa' ba, 'bhe 'pegee 'ke -wa zron -o kleza mu 'e ma 'bhii- -o -ploola -waa' -za 'yoo- mu 'e ma, 'bhe- -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni.

²¹ Zuufu mu 'e -woo 'η □kwan win 'la ma, 'bhe -le bhe, 'η 'yaa- 'waati 'la ba -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e □la, 'bhe- -o -yaa zan 'η dele.

²² 'Dun- -Waanbhaa' □bhwa 'η ba, 'bhe- -η □swa bole 'η 'yre ma 'kee- nu 'tenle- -zon ma. 'Bhela- -yile, 'η □swa -yaa' -jan 'e 'wole mē mu ni: 'kee- 'kpa mē 'fiētrōnne mu ta oo, 'kee- 'kpa mē gblaān mu ta oo, 'an □woa 'mu 'kpen ni. 'Naa- -o -jan 'bheke do wo 'zi, 'ke yaa 'e go Moizi 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -o -za mu 'la 'leso janwoa- 'bhe- ba.

²³ -Wa □pia dō: «Mē -Bhee Mi Krisi 'e nu -yrenbhlele 'bhe- -e ga. 'Bhe- gbaa mu 'e 'kpen ba, 'yele- nu bwele gale ba 'elwale 'pe; 'bhe- mē -bhee zi 'la 'ke 'tebhile -o 'bhe ta, 'yele- nu 'bhe a janwole Zuufu 'si mu 'e 'pegee Zuufu kle mu 'e ni.»

Pōlu pe Agripa ni 'kaa 'bhe 'e 'kpa Zesu 'yi

²⁴ Pōlu -yaa 'bhe -jan 'e 'wo zii' -li bhla 'la ba, 'ke Fetusi 'pēenle -a ta dō: «Pōlu, -kwa -le 'e 'yi ēē? 'Yaa- 'sewe dō gbe -yoo' 'e 'kō, -kwa □bwa 'e 'yi ēē!»

²⁵ 'Bhe klele 'te, 'ke Pōlu 'a 'lekunle -a ni dō: «'Waa- -janmatii 'lrele- Fetusi, -kwa 'laa -o 'η 'yi. 'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' wlan -le -o 'kpen 'le, 'bhe- -o bakanle -o.

²⁶ 'Yee- -Bhengbe Agripa 'gbu 'bhe -za mu 'e dō, 'bhela- -yile 'η so -o wole- -a ni kpataakpa 'η zrubakpaale 'le. 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -e 'bhe -za mu 'e 'kpen dō, -amasroyi waa klele gaanyi; 'dun- -o □kla mōkpen' 'yre ma kpataakpa.»

²⁷ Pōlu pe -bhengbe Agripa ni dō: «'Waa- -Bhengbe Agripa, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e -o -jan mu 'la □woa, 'yee kpa 'mu 'kpen 'yi ēē? 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'kpale- -o -o -yi!»

²⁸ 'Bhe klele 'te, 'ke Agripa 'a 'pele Pōlu ni dō: «'Yoo- zan 'mi klele blaale- Zesu 'yi mi 'e do 'le ēē?»

²⁹ 'Bhe- Pōlu 'a zikpa- -a ni dō: «'Kee- kla -zon oo, 'kee- -kla boolazi oo, 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'koko- 'kee-

kpa 'bhi ta oo, 'kee kpa mē mu 'la 'kpen -o 'tronkpa zii' 'η ni -ge, 'ka 'kpen kle Zesu 'yi mu 'le 'bhii- 'mi gbēen-; 'ke yaa 'e go 'η gbe ma piibhe kpele- mu 'le ba.»

³⁰ 'Bhe klele 'te, 'ke -bhengbe Agripa 'pegee -janmatii Fetusi 'bhe- Berenisi, 'bhe 'pegee -o zi mu 'e 'kpen -o -wlenle', 'ke -o 'pwele.

³¹ 'Bhe- -o 'pwe bhla 'e zi -o -yaa pe 'zi 'eke- ni dō: «Mē 'le- -yaa -za 'yoo- do 'kpo klele 'ke 'bhe kle -a de win 'pegee -a bō win 'le -kaso 'yi.»

³² 'Bhe 'yi, 'ke Agripa 'a 'pele Fetusi ni dō: «'Ke mē 'le- yaa pele dō -ya zi 'bhii- -bhengbe -gbene 'e -yaa' -za 'e 'kitikan, 'o 'yaa- nu 'ploole- -a ma 'saanibhe bi.»

27

Fetusi pe dō -o ge Pōlu 'le Rōmu

¹ -Wa -ledulaa 'waati 'la ba dō 'o nu gele Itali 'kleen 'e 'yi -baton' 'yi, 'ke -o Pōlu 'pegee -kaso 'yi 'mu 'e 'ke mu gbekpale -srwase' mu -kunlii do 'kō: -o -yaa 'bhe sii Zulusi. 'Bhe -srwase' -kunlii 'e 'kpale -yaa -srwase' 'le -gbene do 'la 'wiin- -o -yaa 'mu sii dō: «-Bhengbe -gbene 'e -yaa' -srwase' mu.»

² 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'o bole- -baton' do 'yi, 'bhe -baton' 'e -daa Adramiti -wa 'e ta, 'bhe- 'bhe 'yaa- ge 'zi Azi 'kleen 'e 'yi -baton' dula- -wa mu 'e ba -yre ta; 'bhe- 'o -jilaa 'te. Arisitaki -yaa 'o zi, -e -yaa da Tesaloniki -wa la, Masedwani 'kleen 'e 'yi.

³ 'Bhe ta tooklin- 'yi 'e 'le, 'ke 'o 'bhōle Sidon -wa la. 'Dun- Zulusi -yaa Pōlu -gblakun' zii' 'elrele, 'bhe- -e -yaa to 'ke Pōlu ge 'bhe 'bhēgwlen- 'ke mu 'pubole, 'koko- -a maza -yaa pe yeke- mu 'la ma, -e so 'mu -srōwole 'mu 'kō.

⁴ 'O gole Sidon -wa 'e ta, 'ke 'o Sipru 'kleen 'e makpale, -amasroyi -ploo mu 'e 'yaa- 'kan zii' 'ke -o nu 'o ba -yre ta.

⁵ 'Bhe blaān, 'ke 'o weyi- 'e takanle, 'bhe- 'ke 'o 'kanle- Silisi 'pegee Panfili 'kleen mu 'e -din, 'bhe- 'ke 'o gele- bhōle weyi- 'le ma -wa 'ne do ta: -o -yaa 'bhe sii Mira, 'bhe- 'bhe 'yaa- Lisi 'kleen 'e 'yi.

⁶ 'O ta -srwase' -kunlii 'e -e -baton' do □ya 'bhe -wa 'e ta; 'bhe -daa Alezandri -wa la, 'bhe- 'bhe 'yaa- ge 'zi Itali 'kleen 'e 'yi.

'Bhɛɛ- 'o -kunlii 'ɛ -yoo' ɔ̄bwa 'bhɛ -batonj' 'ɛ 'yi.

7 'O -yrekpaɛ- -bebe -gaa wɛyi- 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -batonj' 'ɛ 'yaa- ge 'zi yretɛtɛ. 'O 'trɛbhwa- 'fruu, 'bhɛɛ- 'o 'naa nu bhɔlɛ 'tɛ Kinidi -wa 'ɛ ba -yrɛ ta. -Ploo mu 'ɛ 'yaa- 'kan zii' 'ke -o nu 'o ba -yrɛ ta, 'bhɛla- -yile 'waa -yaa sɔ gele- -li 'o 'lɛɛ 'egbɔɔnle. -Ayile 'o ɔ̄kaan Kɛti 'klɛn 'ɛ -din, 'bhɛɛ- 'o -ja Salimone -wa 'ɛ ba -yrɛ ta.

8 'O gele wɛyi- 'ɛ ta 'ɛ 'yaa- -la 'zi 'o ta, 'bhɛla- -yile 'o -ja wɛyi- 'ɛ 'lɛ zi yretɛtɛ, 'bhɛɛ- 'o -ja bhɔlɛ yrɛ do nɔɔ-: -o -yaa 'bhɛ yrɛ 'ɛ sii: «-Batonj' dulayrɛ -lrele' mu». -E -yaa -wa 'la 'bhɛ -din -o -yaa 'bhɛ sii Lase.

9 -Yrekpaɛ- -bebe -kaan 'o ta 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'waa- 'taa 'ɛ 'lɛ klele -saan 'egloole. -Amasrɔyi Zuufu mu a 'sunwla bhla 'gbu 'ɛ 'kaan- gban bi, 'bhɛɛ- -niinii' 'kpa bhla -gbɛɛ 'ɛ 'bhɛ 'yaa- zan bhɔlɛ 'ezin-. 'Bhɛla- -yile, Pɔlu mɛɛ mu 'ɛ 'kpeelekanle -saan dɔɔ:

10 «'N 'yienii mu, 'ke -kɔɔ' -ja 'taa 'lɛɛ zi, -e nu klele -kɔɔ' 'gbu ma 'eyɔole: -amasrɔyi -batonj' 'pegee -a -yi 'kwe mu 'ɛ nu 'siɛɛ-, 'bhɛɛ- -kɔɔ' mu 'gbu 'win nu bolɛ -a -yi.»

11 'Dun- 'o ta -srwase- -kunlii 'ɛ yaa Pɔlu 'wojan- 'ɛ 'klosikunlɛ. -Ya ɔ̄kpaɛ -batonj' 'bhɔ mi 'ɛ 'pegee 'bhɛ zan 'ɛ 'mu -la wojan 'ɛ 'yi.

12 'Bhɛ -batonj' dulayrɛ 'ɛ yaa -yaa lele -niinii' 'kpa bhla -gbɛɛ 'ɛ zi; 'bhɛla- -yile mɛɛ 'la zan mu -yaa 'yee- -batonj' 'ɛ 'yi, -o -bebe 'a ɔ̄pia dɔɔ 'o ge yrɛ -bhɛɛke' do nɔɔ-. -O 'yaa- zi 'bhii- -o ge 'tɛn -batonj' dula- -wa 'la -o -yaa 'bhɛ sii Fenisi 'bhɛɛ- ma, 'kooko- -niinii' 'kpa 'waati 'ɛ kan 'o ta 'bhɛ ɔ̄nɔɔ ye. 'Bhɛ -wa 'ɛ 'yaa- 'ke Kɛti 'klɛn 'ɛ 'yi -batonj' dula- -wa 'ɛ do -la -le; 'bhɛ -wa 'ɛ 'lɛklale -yaa -yretɛbhɛ baa- yrɛ nɔɔ-.

-Ploo -gbɛɛ do 'kanle- -saan wɛyi- 'ɛ ta

13 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke -ploo -dɔɔ 'nɛ do 'kanle- 'sanle 'kee- da wɛyi- ba -yrɛ ta. -O 'kpee ma -o -yaa sɔ gele- -waa' 'taa 'ɛ ta 'tɛ. 'Bhɛ klele 'tɛ, piibhɛ kpu -gbɛɛ 'la 'bhɛ -batonj' 'ɛ dulaa' -yi 'ɛ ba, 'ke -o 'bhɛ gole-, 'bhɛɛ- 'ke -batonj' 'ɛ 'yrole 'o 'le, 'kee- ge Kɛti 'klɛn 'ɛ 'yi wɛyi- 'ɛ 'lɛ zi.

14 'Dun- 'o 'yrole- 'bhɛ ɔ̄nɔɔ 'laa -mɔlɛ', 'ke -ploo -gbɛɛ do 'kanle- 'sanle: 'bhɛ 'yaa- da 'zi Kɛti vlɛ gɔɔn mu 'ɛ 'yi, mɛɛ gbɛ -yiɛ' ta 'kee- nu 'o ba -yrɛ ta, -o -yaa 'bhɛ -ploo 'ɛ sii Erakilɔn.

15 'Bhɛ klele 'tɛ, 'ke 'yee- -ploo -gbɛɛ 'ɛ gele- -batonj' 'ɛ 'le. 'O gbɛ laa -yaa 'sole -a dulale ta, -ayile 'wa ɔ̄twa 'ke -ploo 'ɛ ge 'o 'le -batonj' 'ɛ 'yi -yi 'ɛ ta.

16 'Bhɛɛ- boolazi, -e -ja 'kanlɛ- 'o 'le wɛyi- 'mɔngole -yaa 'trɛ gbɛ -nɛ do 'la zi 'bhɛ -zanta', -o -yaa 'bhɛ 'trɛ gbɛ -nɛ 'ɛ sii Koda, 'bhɛɛ- 'bhɛ dole 'la ɔ̄yaa -ploo 'ɛ 'lɛɛ, 'bhɛ ɔ̄swa -a -yikunle. 'Bhɛla- -yile, mɛɛ -bhee -batonjɛ 'la ɔ̄yaa 'o 'kɔɔ, 'o -dwa 'egloole 'ke 'o gbɛsɔ 'bhɛ 'kunle ta, 'bhɛɛ- 'o 'bhɛ -gwa -yi 'ɛ ba.

17 'O 'yanle- -a 'pwelele -yi 'ɛ ba, 'ke 'o -batonj' -gbɛɛ 'ɛ 'bhɛ 'yrole 'ke bhɛ mu 'le, 'kooko- yaa nu 'siɛɛ-. 'Bhɛ blaɛn, sɔgbɛ mu 'la 'yaa- 'yee- -batonj' -gbɛɛ 'ɛ 'lɛdɔɔ-, -a bhɔ mu 'ɛ -o 'mu mazinaa -amasrɔyi -o -yaa -gbɛɛn 'zi dɔɔ -ploo 'ɛ 'yaa nu gele 'waa- -batonj' 'ɛ zikli 'ɛ gbaanlɛ -yrɛntɛrɛ' 'yi Libi 'klɛn 'ɛ ba -yrɛ ta.

18 'Bhɛ ta tooklin- yi 'le, -ploo -gbɛɛ 'ɛ 'yaa- ge 'zi 'o bɛɛnlele 'egloole. 'Bhɛla- -yile 'ke 'waa- -batonj' 'ɛ 'yi yewo mu 'ɛ -wa -yi 'kwe mu 'ɛ 'ke mu blinle 'sanle -yi 'ɛ ba, 'kooko- -a gbɛn go.

19 'Bhɛ -yrekpaɛ' yaga mi 'ɛ ma wɛyi- 'ɛ ta, 'ke 'woo- -batonj' 'yi yewo mu 'ɛ -o 'gbu 'yee- -batonj' 'ɛ 'yi yewopɛ mu 'ɛ 'ke blinle- -yi 'ɛ ba.

20 'Bhɛɛ- 'o -yrekpaɛ- -bebe -gaa 'ke 'o 'yrɛ 'laa kpa -yretɛbhɛ 'pegee mlɛklɛnɛ mu ma -titi, 'bhɛɛ- 'dun- -ploo -gbɛɛ 'ɛ -a 'kanle- 'ɛ baan' 'yaa- ɔ̄kla zii' -a ba 'egloole 'ezin-. 'Bhɛla- -yile, 'o 'yri 'laa -yaa -li 'o 'kedo- 'kpɔ 'bhele- ta.

21 -A nɔɔ- ɔ̄mwa, 'ke -batonj' 'yi mu 'ɛ waa pɛ 'kedo- 'kpɔ bhɛ. 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ke Pɔlu dulale' -o 'kpɛn 'plɛn-, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- dɔɔ: «'N 'yienii mu, 'ke 'ka 'ka 'trɔnkpa bi 'ɛ 'wojan- 'ɛ ɔ̄la, -kɔɔ' 'laa -yaa nu gole Kɛti. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'trɛ 'laa -yaa nu bhɔlɛ, 'bhɛ 'pegee -kɔɔa' pɛ mu 'ɛ -bebe 'laa -yaa nu 'siɛɛ- 'bhɛ gbɛɛn- -gee'.

22 'Dun- 'mi 'ka 'lia zii' -zɔn dɔɔ -ka 'ka zru dɔ 'egloole; -amasrɔyi 'ka do 'kpɔ 'win

'laa nu bole -a -yi, 'ke yaa 'e go -kooa' -batonj' 'e 'bhe do -kplɛn ba.

23 'Nj 'yoo- -Waanbhaa' 'la -yaa' mɛɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'ŋ 'yoo- yewo 'zi 'a ni bhe, -yaa' -mlɛkɛ' do -pwɛla 'ŋ ba -zɔn -bi 'lɛɛ- zi.

24 'Bhɛɛ- -ya ɔpia 'ŋ ni dɔɔ: <Polu, 'yaa -gblaanlɛ!' -Yoo 'ke -za 'le 'kee- ge -janwole -bhɛngbe -gbɛnɛ 'e 'lɛ ma Rɔmu -wa 'e ta; 'bhɛla- -yile, -Waanbhaa' a wlanya 'e ma, 'bhi 'srɔyi, mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o -batonj' 'lɛɛ- 'yi, 'mu nu gole -a -yi 'ezin- >

25 'Bhɛla- -yile, 'ŋ 'yienii mu, -ka 'ka zru dɔ 'egloole; -amasrɔyi 'mi 'gbu 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi 'bhii- -mlɛkɛ' 'e -jan yɛkɛ- 'la ɔwoa, -e nu 'bhɛɛ 'yi za kleɛ.

26 'Dun- -batonj' 'e kli nu gele gbaanlɛ 'trɛ 'yi -koo' 'le 'klɛɛn do 'la 'yi, wɛyi- 'mɛngole -o 'bhe 'klɛɛn 'e zi.»

27 'O -yrekpaa' vu ta yizie mi ma wɛyi- 'e ta, blandrɛyi bhla 'e ba, 'ke -ploɔ -gbɛnɛ 'e -yoo gele ma 'o 'le 'tanii wɛyi- 'e ta, -o -yaa' 'bhe wɛyi- 'e sii <Meditrane wɛyi- >. 'Bhe 'waati 'e ba, 'kee- klele- 'waa- -batonj' 'e 'bhɔ mu 'e ni 'bhii- 'o ɔbhwa gban wɛyi- 'e 'lɛ zi.

28 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -o piibhe kpu do -yrelɛ' bhle ma, 'bhɛɛ- 'ke -o 'bhe bhle 'e blinle- -yi 'e ba, -yi 'e -gluu 'e dan zayi', 'bhɛɛ- 'ke 'bhe gele- 'tenle- 'trɛ ma; 'trɛ 'e 'yaa- wɛyi- 'e ɔla metrɛ mia do bhe vu ta 'srwaplɛ-. -O bhɔle sa -o -lɛɛ, 'ke 'o 'yee- piibhe kpu 'e blinle- 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ke 'trɛ 'e plɛngole bole- -o ma metrɛ mia do bhe 'srwaa-.

29 -O -yaa -gblaan 'zi dɔɔ 'waa- -batonj' 'e yaa nu gele 'palɛ- vlɛ -kpuŋ mu 'ke mu ma -yi 'e ɔla, 'bhɛla- -yile, 'ke -wa dula- piibhe kpu yizie bole- -yi 'e ba -a -zanta', 'bhɛɛ- 'o 'yrɛ ɔmwa tooklinle -lɛɛ.

30 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'waa- -batonj' 'e 'bhɔ mu 'e -wa pele- dɔɔ -o blasanle 'bhɛɛ- -o go -batonj' 'e 'yi; 'bhɛɛ- 'ke 'woo- 'o 'bhe -batonjɛ 'e 'bhe bole- -yi 'e ba, 'bhɛɛ- -wa -kla 'bhii- -o gele- 'waa- -batonj' dula- piibhe kpu mu 'e bole -yi 'e ba -a -lɛɛ.

31 'Dun- Polu pe Romɛ mu a -srwase' -kunlii 'e 'pegee -srwase' -vin mu 'e ni dɔɔ: «'Ke -batonj' 'bhɔ mu 'lɛɛ- waa bole -batonj' 'e 'yi -gɛ, 'ka 'laa nu gole -a -yi -titi.»

32 'Bhe klele 'tɛ, 'ke -srwase' mu 'e -o bhle mu 'e takanle 'yee- mɛɛ -bhee -batonjɛ 'e ma, 'bhɛɛ- 'ke -yi 'e gele- 'kele-.

33 Tooklinle -lɛɛ sa, 'ke Polu 'a 'pele -o 'kpen ni dɔɔ -o pɛbhle, 'bhɛɛ- -e pe -o ni dɔɔ: «-Koo' 'yrekpaa vu ta yizie -le -zɔn -gɛ 'ke 'ka do 'kpo 'nii- zinale laa -o 'ka ta, 'bhɛɛ- 'ka 'laa pɛ 'kɛdo- 'kpo 'bhlele- -li.

34 -Ayile 'mi -sromabɔ 'ka ni dɔɔ -ka 'ka zru dɔ 'egloole, 'bhɛɛ- 'ka pɛbhle; 'ke 'ka pɛ sa ɔbhla, 'bhɛɛ- 'ka nu 'solɛ- -bheele'. 'Dun- 'ka do 'kpo 'laa nu gale 'bhɛɛ- -e nu 'tenle- 'ka winbhe -nɛ do baale ma.»

35 Polu 'yanle- 'bhe -jan 'e 'wolele, 'kee- 'bluu do 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' 'pubole 'bhe ma -o 'kpen 'yrɛ ma; 'bhe blaɛn, 'ke -ya kpu do 'kanle 'bhɛɛ- 'kee- 'bhe 'bhlele- 'sanle.

36 'Bhe klele 'tɛ, -o 'bhe 'yelawoa, 'ke -woo zru dɔle- 'egloole, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen pɛbhlele 'ezin-.

37 'O mɔɔ 'la 'kpen 'yaa- -batonj' 'e 'yi 'o 'yaa- mɛɛ -kɛmɛ plɛ 'ke mɛɛ mia yaga bhe vu ta 'srwado- (276).

38 -O yanle pɛ 'e 'bhlelele, 'ke -o ble bhe mu 'la 'yaa- -batonj' 'e 'yi 'mu blinle- wɛyi- 'e ba, 'kooko- -batonj' 'e gbiŋ go. *

-Batonj' 'e 'siɛyrɛ- -yi 'e 'koo

39 Tooklinle 'tɛ, -batonj' 'bhɔ mu 'e waa 'trɛ 'e madɔle. 'Dun- wɛyi- 'e 'trɛ 'e ɔbhla yrɛ 'la ɔnɔɔ, -o 'bhɛɛ- ɔya, 'bhɛɛ- -o -yaa zi 'bhii- -o -batonj' 'e dula- 'bhe yrɛ 'e ɔnɔɔ.

40 'Bhɛla- -yile, 'ke -o -batonj' dula- pi- ibhe kpu mu 'e ma bhle mu 'e 'ploole, 'bhɛɛ 'ke -o 'mu bole- -yi 'e ba. 'Ke -o -batonj' 'e 'bhɔpɛ- 'e ma bhle mu 'e 'ploole 'ezin-. 'Bhe blaɛn, 'ke -o sɔgbɛ do -yrelɛ' -batonj' 'e 'lɛɛ; 'kooko- -ploɔ 'e kla 'bhe 'yi 'bhɛɛ- -e ge -batonj' 'e 'le wɛyi- 'e goona.

41 'Dun- -batonj' 'e -ja dulale -yrentɛ' kpo do ta tobhle plɛ plɛŋ-. -Batonj' 'e yin 'e -zwanna -yrentɛ' 'e 'yi, 'bhɛɛ- yaa 'solɛ- gole. 'Bhɛɛ- wɛyi- 'pɔɔ mu 'e 'pa gbɛ -yɔɔ' 'koo -batonj' 'e ma, 'ke -a -zanta' yrɛ 'e 'bhe 'siele.

42 'Bhe klele 'tɛ bhe, -srwase' mu 'e 'yaa- zi 'bhii- -o -kaso 'yi mu 'e dɛ, 'kooko- -o do 'kpo 'laa blasan -yi 'kanlele.

* 27:38 27.38 Ble 'e 'pwɛle- -o 'ke -mlɔ 'le. -O 'bluu kle 'yela- pii 'e 'le.

⁴³ 'Dun- Romε mu a -srwase' mu -kunlii 'ε 'bhe -yaa' zi 'bhii- 'bhe Pólu -si 'ε go -za 'yi. 'Bhela- -yile, -srwase' mu 'ε 'yaa- zan -za 'la kléle, -e 'bhe 'yigaa- 'mu 'koo, 'bhεε- 'ke -ya pele- doo 'ke mεε 'la zan mu so -yikanle, 'mu bo -yi 'ε ba 'elwale 'pe, 'bhεε- 'mu ge 'trε ma.

⁴⁴ 'Bhεε- -e pe mεε -vin mu 'ε ni doo 'mu ge -o zi -batonj' kplε 'ε -yripee' mu 'ε ta -yi 'ε ta. -O 'kpen □swa bhóle- -o ma 'pule 'trε ma 'bhεε- gbεen- bhe, 'bhεε -za 'yoo- 'kedo- 'kpo 'laa 'tenle- mεε 'kedo- ma.

28

Pólu -o Maliti 'kleen 'ε 'yi

¹ 'O gole blaán -a -yi, 'ke 'o go wéyi- 'ε ta, 'ke 'wa pele- 'o ni doo 'woo 'kleen 'la 'yi, -o 'bhe sii Maliti; wéyi- 'mtingole -yaa -a zi.

² Maliti 'kleen 'ε 'yi mu 'ε -woo' □kwan 'elrele gbε 'ε 'kpen ma. La banle -saan 'bhe 'pegee -niinii' 'kpale- -saan bhla 'la ba, 'ke -o 'tε -gbenε do -lekunle, 'bhεε- 'ke -woo' 'kpen 'cieya- kléle- 'bhe 'tε 'ε zi.

³ 'O 'yaa- 'bhe □noo bhe, 'ke Pólu gele- -yoo 'klenε 'ledo- 'wloole-, 'bhεε- 'ke -yoo 'klale 'tε 'ε 'yi. 'Bhεε- 'dun-, mle -yoo' do 'pwele 'bhe -yoo mu 'ε 'yi 'tε 'yranle- 'ε 'koo, 'kee- dunle- 'yee- Pólu gbε 'ε ma, 'bhεε- 'ke -ya 'sonkpale -vlan.

⁴ Maliti mεε mu 'ε -o mle 'ε dunle yele 'yee- Pólu gbε 'ε ma, 'ke -wa pele- 'eke- ni doo: «Wlan 'gbu 'ε ni, mεε 'lεε- -yoo 'ke mεε dε mi -la -le. -Amasroyi, -e golawoa -a -yi wéyi- 'ε ta, 'bhe □noo 'laa -móle' -li, 'bhεε-, -Waanbhaa' a -ledooleya 'ε 'bhe 'laa 'tolε- 'kee- bo -a -yre ma.»

⁵ 'Dun-, Pólu 'bhe gbε -yizwan 'tε 'ε trala, 'ke mle 'ε baale' 'tε 'ε 'yi 'bhεε- Pólu yre 'kedo- 'kpo 'laa 'lale- -a ma.

⁶ 'Woo- Maliti mu 'ε 'kpee ma, Pólu -yaa nu -mlaanle', 'bhεε- -e balaa', 'bhεε- -e ga -gun 'bhe yre do 'kpo 'ε □noo bhe. 'Dun- -o □mwa oo, 'bhεε- -wa yelawoa 'bhii- -za 'yoo- 'kedo- 'kpo 'laa -yaa 'tenle Pólu ma, 'ke -woo 'kpeejan- mu 'ε maboole, 'bhεε- 'ke -wa pele- 'eke- ni doo Pólu -o 'ke -waanbhaa' do 'le.

⁷ 'O 'yaa- yre 'la □noo, 'bhe 'yaa- 'yee- Maliti 'kleen 'ε 'yi -janmatii 'ε 'yaayre- 'ε -din, -o -yaa 'bhe -janmatii 'ε sii Publiusi.

-Yoo' 'cieya- □kla -a ba 'elrele, 'bhεε- 'o □bwa -a ba -yrekpaá' yaga ta.

⁸ 'Dun- Publiusi dε 'yilale -yaa, -amasroyi yaa -yaa kplankplan: -a 'flε 'yi 'yaa- -la 'zi -a ma, 'bhεε- -a 'kpee 'yaa- 'si zii' 'ezin-. 'Bhe kléle 'tε, 'ke Pólu gele- 'pwele- -a ta, 'kee- -Waanbhaa' 'seriwole a ma, 'ke -ya gbε kpa a ta. 'Bhεε- 'kee- -bheele'.

⁹ 'Bhe blaán, 'ke Maliti 'kleen 'ε 'yi gadε mu -vin mu 'ε 'kpen 'nule Pólu ba, 'bhεε- 'ke -o -bheele' 'ezin-.

¹⁰ -Ayile, 'yee- Maliti mu 'ε -woo' 'o □kwan 'elrele 'kungbeya -lrele' 'ε 'kpen 'yi. -Asiikoo 'o ge yi -yaa yi 'la 'le, 'o 'yaa- wla 'zi -batonj' 'ε 'yi 'waati 'la ba, 'o maza -yaa pe 'la 'kpen ma, -woo' -gbaa 'bhe ba.

Pólu -gwa Maliti, 'bhεε- -e -ja Rómu

¹¹ Mle yaga 'kanle- blaán, 'ke 'o jilale 'tε -batonj' do 'yi. 'Bhe -batonj' 'ε 'yaa- da Alezandri -wa 'ε ta, 'bhεε- 'bhe 'yaa- ge 'zi Rómu; -niinii' 'kpa bhla -gbenε 'ε □kaan 'yee- -batonj' 'ε ta Maliti. 'Sewε 'la yoondele -yaa 'bhe -batonj' 'ε ma 'bhe 'yaa doo: «-waanbhaa' yonε- plε.»

¹² 'O gole Maliti 'ke 'o 'bhóle Sirakusi -wa 'ε ta, 'bhεε- 'o -yrekpaá' yaga -gaa 'bhe □noo.

¹³ 'O gole 'bhe □noo bhe 'ezin-, 'ke 'o gbaánle- wéyi- 'ε 'le zi, 'bhεε- 'ke 'o gele- 'tenle- Rezo -wa 'ε ma, 'o □yia 'bhe □noo. 'Bhe ta tooklin- yi 'ε 'le, -ploo 'la da wéyi- 'ε ba -yre ta, 'bhe 'kanle- -saan. -Asiikoo 'o -ja 'tenle- Puzoli -wa 'ε ma blaale- -yrekpaá' plε 'kanle- blaán.

¹⁴ 'O □bhwa 'o nεenε- Zesu 'yi mu 'ke mu ta 'bhe -wa 'ε ta, 'bhεε- 'mu pe 'o ni doo 'o -gbεeyi' do kle 'mu ba. 'Bhe blaán, 'ke 'o gele- Rómu.

¹⁵ 'O nεenε- Zesu 'yi mu 'la 'yaa- Rómu, 'mu 'o 'nuza- 'ε □maa. 'Bhela- -yile, 'mu □nwa 'o 'lεpa yre noo- Apiusi 'plεε 'ε 'yi, 'bhεε- -o 'ke mu □nwa 'o 'lεgbenle yre 'la -o -yaa 'bhe yre 'ε sii «'Cie mu yi 'fε yaga» 'bhe □noo. Pólu 'yrekpale -o ma, 'kee- -Waanbhaa' 'pubole, 'bhεε- 'ke fangan- dole- -a ta.

¹⁶ 'O 'bhóle- Rómu -wa 'ε ta 'tε, ('ke -srwase' -kunlii 'ε -e -kaso 'yi mu 'ε -lenale -srwase' -kunlii gbalaán 'ε ni). 'Dun- -e -dwa -a -la 'ke Pólu ge yile yre -bhεeke'

do nɔɔ- 'edanma, 'bhɛɛ- 'ke -srwase' mi do bole- -a gooba.

Pɔlu -o -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wo zii' Rɔmu -a zɛn 'fɛ 'ɛ ɔla

17 'O 'bhɔle- blaana -yrekpa'a yaga mi ma, 'ke Pɔlu Rɔmu Zuufu mu 'ɛ 'lɛɛ mu 'ɛ 'siile -a ba. -O 'klale- -yaa 'eke- ba 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ali- 'naa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ -kɔɔa' Zuufu 'si mu 'ɛ ni, 'bhɛ 'pegee 'naa -kɔɔ' -gbɔɔ mu a 'si ta za mu 'ɛ 'yisiɛɛ, 'bhɛɛ- 'duŋ-, -woo' 'ŋ ɔkwan Zeruzalemu, 'bhɛɛ- -woo' 'ŋ ɔkpa'a Romɛ mu a mɛɛ gbalaan mu 'ɛ 'kɔɔ.

18 'Bhɛ Romɛ mu 'ɛ 'mu 'yanle- 'ŋ 'lɔkpaalele, 'mu 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'plo- 'ŋ ma, -amasɔyi 'mu 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yeɛ- 'ŋ zi 'ke 'bhɛ sɔ klɛle- 'ŋ dɛ win 'le.

19 'Duŋ- Zuufu mu 'ɛ waa dɔɛ -a -la 'ke 'mu plo- 'ŋ ma, 'bhɛla- -yile, 'ŋ 'klin gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, 'ke 'mi 'an pɛ -za 'ɛ 'tole -bhɛngbe gbalaan 'ɛ 'kɔɔ. 'Duŋ- 'bhɛ 'laa klɛɛ 'bhii- 'ŋ 'yoo- -za 'yɔɔ- 'ke 'tɔkpa zii' -kɔɔa' Zuufu 'si mu 'ɛ ma.

20 'Bhɛla- -zɛɛle, 'ŋ 'ka 'siila- -zɔn -gɛ 'ke 'ŋ -jan 'yipe- 'ka ni. -Amasɔyi -kɔɔa' Izraɛli 'si mu 'ɛ -o -yri -o -kɔɔa' Mɛɛ 'Bhɛ Mi 'la 'nule- ta, 'mi 'yɛle- -o piibhɛ kpɛɛ- mu 'lɛɛ- 'le 'ŋ gbɛ ma -gɛ 'bhɛla- -zayi'»

21 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke Zuufu mu 'ɛ -wa zikpaale Pɔlu ni dɔɔ: «'Waa 'sɛwɛ do 'kpɔ 'srɔɔwɔɛ 'e ba zayi' 'ke 'bhɛ da Zude. 'Bhɛɛ- 'o nɛɛnɛ- mu 'ɛ do 'kpɔ 'laa dale -a nɔɔ-, 'ke 'bhɛ nu 'e 'tɔ -yɔɔ' pɛɛ 'o ni.

22 'Duŋ- 'woo -a zi 'bhii- 'o -jan 'ɛ baan' 'ma 'bhi 'gbu 'lii, 'kooko- 'wo 'e 'kpeejan- 'ɛ dɔ. -Amasɔyi 'yoo- Zesu 'yi mu a 'seri drɛɛ 'la 'yi bhe, 'wa ɔmaa dɔɔ mɛɛ mu -wlenna -a ma yɛkpen- ɔnɔɔ.»

23 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -woo 'kɛɛkeba yi dɔɛ- Pɔlu 'le. 'Bhɛ yi 'ɛ 'bhɔle-, 'ke -o nule- 'ebebele 'tɛnɛ- Pɔlu ma 'bhɛ zɛn 'fɛ 'ɛ ɔla. 'Kee- san zrwanzi ma, 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnɛ- yromazi ma, Pɔlu -Waanbhaa' a -bhɛngbeya yaaza 'ɛ 'yipia ɔ -o ni. -E -yaa Moizi a 'toŋ mu 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu 'ɛ -jan yɛkɛ- 'la ɔwoa Zesu ba zayi' 'mu 'wo zii' -o ni, 'kooko- -o sɔ 'yee- Zesu 'ɛ dɔɛ- kplankplan 'gbu.

24 -Ayile, -o -lɛdo' 'e ɔkpa'a -a wojan mu 'ɛ 'yi, 'duŋ- -o -vin mu 'ɛ 'mu 'laa dɔɛ -a -la 'ke 'mu 'e kpa -a wojan mu 'ɛ 'yi.

25 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'woo- Zuufu mu 'ɛ waa 'kpale- do ma, 'bhɛɛ- -o -yaa jila 'zi bhla 'la ba, 'ke Pɔlu 'a 'pele -o ni drɔŋ dɔɔ: «'Zoo 'yaa- Lii 'Wɛŋ 'ɛ zi -e -yaa -janwo' zii' 'ka -gbɔɔ mu 'ɛ ni bhla 'la ba -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai 'lii!

26 -Ya ɔpia 'bhɛ 'lii dɔɔ: <Ge 'si mu 'la bhe -o ta, 'bhɛɛ- -a pɛ -o ni dɔɔ:

'Ka nu -jan mu male 'ka 'trɔn mu 'le, 'duŋ- 'ka 'laa nu -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yimalɛ.

'Bhɛɛ- 'ka nu yɛ ma -glinɛ' 'elɛle, 'duŋ- 'ka 'laa nu pɛ 'kɛdo- 'yeɛ-.

27 -Amasɔyi 'si mu 'lɛɛ- -za 'laa -la -li -o zru mu 'ɛ ma;

-Woo 'trɔn mu 'ɛ 'pegee -o -yɛ mu 'ɛ 'liitaan-;

'kooko- waa yɛ ma ye -o -yɛbhɛ' mu 'ɛ 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke waa -jan ma -o 'trɔn mu 'ɛ 'le,

'bhɛɛ- -o zru mu 'ɛ waa -jan 'yima-.

'Bhɛ gbɛɛn- bhe, waa niinaa' 'mi ba, 'bhɛɛ- 'ŋ -o bhe.>

28 «-Kaa 'yaango- 'tɛ 'bhii- -Waanbhaa' -yaa' -jan 'la mɛɛ go -za 'yi 'bhɛ ɔkpa'a Zuufu kle mu 'ɛ ni. 'Bhɛ mu nu 'mu 'trɔnkpale -a -la!»

29 [Pɔlu 'yanle- 'bhɛ -jan 'ɛ 'wolele, 'ke Zuufu mu 'ɛ -o jilale, 'ke -o ge zaabɔlele 'eke- plɛŋ- -sɔ 'egɔɔle.]

30 Pɔlu lɛɛ plɛ ɔkla -ya ɔzian 'fɛ 'la ɔla 'bhɛɛ- ɔla, 'bhɛɛ- -e -yaa 'bhɛ 'fɛ 'ɛ gbawo. Mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'yaa- nu -a taglinɛ, -o 'pegee 'mu 'yaa- yalaa' 'bhɛ 'fɛ 'ɛ ɔla, 'bhɛɛ- -o -balɔ klɛ.

31 'Bhɛ 'yi, -e -yaa -Waanbhaa' a -bh- lɛngbeya yaaza 'ɛ 'bhɛ wo -o ni, 'kee- mɛɛ mu daan Mɛɛzan Zesu Krisi a -za 'ɛ 'le. -E -yaa 'duŋ- 'bhɛ klɛ 'zi 'ke -gbalaan 'laa kla -a -yi, 'bhɛɛ- waa -yaa 'bhɛ 'yiga- -a 'kɔɔ.

**PŌLU 'LETRE 'LA □KPA
RŌMU -WA 'E TA ZESU
'YI MU 'E NI
Romε mu a 'letre 'ε
ngblo**

-Dele Pōlu 'le εε? Pōlu -yaa Zuufu mi do -la -le. -Wa -yaa Silisi 'kleen 'yi -wa 'ne do 'la -o -yaa 'bhe sii Taasi 'bheε-ta. 'Dun- -e gbaandia- Zeruzalemu -wa 'ε 'bheε- ta, 'bheε- -e yaa -laklu 'ε 'kpen □kla 'bheε- □nɔɔ. -E -yaa Zuufu mu 'sinii ta za mu 'ε -vavalade -asiikɔɔ -e -yrenkpa 'ebebele Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bheε- 'dun-, Zesu 'pwεle- -a ba yi do 'le 'ke -yoo ge 'zi -yrenkpale Damasi Zesu 'yi mu 'ε ta, 'bheε- 'ke -ya 'gbu 'nale 'bhe ni, 'bheε- -e □kla Zesu 'yi mi 'le 'te. -E □kla 'bhe a winbowo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ba.

'Yee- Pōlu -le 'letre 'lεε- □kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la 'yaa- Rōmu -wa 'ε ta 'mu ni: 'Mu -bebe -yaa Zuufu kle mu 'le, 'bheε- 'mu 'ke mu -yaa Zuufu -kpɔɔɔ mu 'le. Pōlu 'yee- 'letre 'lεε- □dia 'waati 'ε 'la ba 'ke -yoo -Waanbhaa' a -Jan 'Nrāle- wo 'taa yaga mi 'ε ta Korenti -wa 'ε ta, 'ke -yoo zan niinale -a -zanta' Zeruzalemu, 'bheε- -e ge boolazi Rōmu -wa 'ε ta 'te.

-Waanbhaa' mεε go -za 'yi gɔne- 'la gbεen-, Pōlu -yaa -a zi 'bhii- -e 'bhe wlan 'ε pe kpataakpa Rōmu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu 'ε ni. 'Bhela- -zayile, 'sewe 'lεε- 'yi -jan ngblo 'ε 'bhe -le dɔɔ: «-Waanbhaa' a -Jan 'Nrāle-» 'Bhe -Jan 'Nrāle- 'ε 'yi -le dɔɔ 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'ε □kpa Kriisi 'yi, -e 'bhe zan kle mεε -ledɔɔle 'le -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe zan a 'kpaleya 'te ma -a -yi. (Romε 1.17). 'Bhe ya 'ε 'yi, Pōlu -yaa' 'sewe 'ε 'yicienna -le yaga:

-A -le □lwa mi 'ε 'yi (Romε 1-8), Pōlu -o -we 'zi 'tonj mu -klosikunza 'pegee 'kpaleya Kriisi 'yi 'ε 'mu -za ple 'ε 'plenza- 'ε 'bheε- 'le. Wlan 'ε ni, bhaaplenj mu 'la waa -o Zesu 'yi -za 'yɔɔ- 'ε gbεblole -o 'mu 'kpen ta: Zuufu kle mu 'pegee Zuufu -kpɔɔɔ mu. Bhaaplenj mu 'kpen -o 'ke -za 'yɔɔ- kle mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' a yran -gbεne 'wlenle- -o -o ma. 'Dun- bhaaplenj laa sɔ gole- -za 'yi pe

'kedo- 'kpɔ ma, 'ke yaa 'ε go -a 'kpaleya do -kplen 'kpɔ -la ba Kriisi 'yi. Lii 'Wenj 'ε 'bhe -le -kɔɔ' kle -Waanbhaa' -ne mu 'le, 'bhe -le bhɔ -kɔɔ' ba 'ezin-, 'bheε- -kɔɔ' sɔ -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔɔwole.

-A -le ple mi 'ε 'yi (Romε 9-11), Pōlu -o -we 'zi 'ke Izraēli mu 'ε 'pegee Zesu 'yi mu 'ε 'plenza- 'ε 'bheε- 'le -Waanbhaa' 'gbu zru maza 'ε ma. Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'kpaleya 'ε kli 'ε da Zuufu mu 'ε 'mu -la ba 'elwale 'pe. 'Dun- bhaaplenj mu gole -za 'yi a pe zi 'ε ta, -Waanbhaa' 'woo- Zuufu mu 'ε □twa -a nɔɔ- ye -sɔ, 'bheε- -e 'bhe zi 'ε 'liigwa- Zuufu kle mu 'ε ni 'pe. 'Bheε- 'dun-, 'yee- -Waanbhaa' laa 'ε -bangole 'woo- Zuufu mu 'ε 'yi; 'bheε- -a 'gbu 'liiwli- 'ε ta, -o -za sɔ a ni, 'bheε- -yoo 'sii zii' 'tanjii. Yi do ta, -e -yaa' -lileya 'ε -zrɔnna bhaaplenj -vin mu 'ε ni gɔne- 'la gbεen- Zesu 'srɔyi, 'woo- Zuufu mu 'ε nu 'bhe -lileya 'ε dɔle, 'bheε- -e nu -o gole -za 'yi 'te.

-A -le yaga mi 'ε 'yi (Romε 12-13), Pōlu -o -we 'zi 'ke Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'ε 'eke- 'yi 'bheε- 'le. -E pe -o ni dɔɔ -o -za 'sɔ 'eke- ni, 'bheε- -o bo 'bhe klele ma 'tanjii.

-A -leyanyre 'ε □nɔɔ (Romε 14-16), Pōlu -o zan -za mu 'la klele, -e 'mu 'yipia□, 'bheε- -e mεε -bebe 'pubwa, 'bhe 'pegee -e Rōmu Zesu 'yi mu 'ε -liala dɔɔ -o bo 'kpaledomaya 'ε 'yi 'eke- plenj-.

Pōlu -o Rōmu Zesu 'yi mu 'ε 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Pōlu 'la 'mi -o Zesu Kriisi a yewone 'le bhe, 'mi 'gbu -le 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'ka ni, 'ka mu 'la 'ka -o Rōmu. -Waanbhaa' 'η 'siila- 'kaa 'η kle Kriisi a winbowo mi 'le, 'bheε- -ye 'η □kpa 'edanma -yaa' -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole- 'kaama- mεε mu ni.

² -Waanbhaa' 'yee- -Jan 'Nrāle- 'lεε- 'naza- □kpa 'elwaleta -sɔ -a *'lɛla- janwo mu 'ε 'lii -yaa' 'Sewe 'wenj 'ε 'yi.

³ -A Gbe, -kɔɔa' Mεεzan Zesu Kriisi 'ε, 'bhe -la ba -Jan 'Nrāle- -le 'kele-. Bhaaplenj a pe yale zi 'ε zi, 'bhe -o 'ke -bhlenjge Davidi 'nranε- 'le.

⁴ 'Dun- Lii 'Wenj 'ε a pe zi 'ε zi, 'bhe bwelawoa gale ba, -Waanbhaa' 'a -zrɔnna mɔkpen' ni 'bhii- 'yele- 'ke -a Gbe 'ε 'le, 'bheε- -glooya' -o -a 'kɔɔ.

5 'Yee- -kooa' Meezan Zesu Krisi 'srɔyi- 'bhɛɛ- -Waanbhaa' □lia 'o ma, 'bhɛɛ- -yoo' □kla -yaa' winbɔwo mu 'le; 'kooko- 'wa kle 'bhɛɛ- 'trɛ ta 'si mu 'ɛ 'kpen -o kpa 'yee- -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- -o 'taawo- -a -liiwli' ta.

6 'Ka mu -o 'ezin- 'bhɛ mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu 'le, 'ka mu 'la 'ka -o Rɔmu -wa 'ɛ ta, -Waanbhaa' 'ka 'siila- dɔɔ 'ka kle Zesu Krisi a pɛ mɛɛ mu 'le.

7 'Ka mu 'la 'kpen -o Rɔmu, 'bhɛɛ- 'ka mu 'la -za sɔ -Waanbhaa' ni, 'bhɛ 'pegee -e 'ka mu 'la 'siila- dɔɔ 'ka kle -yaa' pɛ mɛɛ mu 'le 'edanma 'ke 'ka kle 'wenɛ. Bhaa 'yee- -koo' Dɛ -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi -li 'ka ma 'bhɛɛ- -o yilabla na 'ka ni.

Pɔlu -o -a zi 'bhii- -e ge Rɔmu Zesu 'yi mu 'ɛ taglin-

8 'Mi 'an -Waanbhaa' 'ɛ 'pubɔ- 'elwale 'pe, 'ka 'kpen a -za ma Zesu Krisi 'tɔ 'yi; -amasrɔyi 'ka 'ka 'kpalawoa Krisi 'yi mɔkpen' -o 'bhɛ -jan 'ɛ 'wo zii' 'drunyan 'ɛ 'yi yrekpen- □nɔɔ.

9 'Mi -Waanbhaa' 'la gba 'η 'nii- 'ɛ 'kpen 'le, 'ke 'an Gbe 'ɛ ma -Jan 'Nrɛle- 'ɛ wo mɛɛ mu 'ɛ ni, 'bhɛ -o 'η 'srɛ 'le dɔɔ 'naa ploo 'η 'kpeeledanle ma 'kaa- -za ma.

10 'Ke 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'mi 'η 'seriwo 'kaa- -za ma. 'Mi bo -sromabole ma 'yee- -Waanbhaa' ni dɔɔ 'kee- -swa -a ni -ya kle 'ke 'η sɔ gele- 'pwɛɛ- 'ka ta ye.

11 -Amasrɔyi 'ka 'ye -lɔ 'gbu -o 'η ma 'egloole, 'bhɛɛ- 'kooko- 'ke -koo' 'eke- □ya, Lii 'Wenɛ 'ɛ -za 'wlan 'la □kla 'η ni bhɛ, 'ka sɔ 'bhɛ 'ke 'srɔɔwole, 'bhɛɛ- fangandɔ 'ka ta.

12 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ 'ke -koo' 'eke- -ya, 'kpaleya do 'kpɔ 'la -yoo -koo' 'kpen 'yi, -koo' sɔ fangandole 'eke- ta 'bhɛ 'yi.

13 'N nɛɛnɛ- mu, 'mi -o -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'η 'ka ba geza 'ɛ 'yidɔ- gbe -bebewoa gban; 'bhɛɛ- 'kee- nu 'tɛnɛ- -zɔn ma, 'duɛ- -o 'bhɛ 'saawoa- 'η 'koo. 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'η ge 'ka ba ye, 'kooko- -trɔn kpa 'η 'woye- 'ɛ ma 'ka ba ye 'bhii- -trɔn □kpa -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ ba.

14 -Amasrɔyi mɔkpen' a ca -o 'η ma -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zayi': -wa -gblaana ta mu oo, -bɔn 'yi mu oo, 'sewɛdɔ mu 'pegee 'sewɛdɔ kle mu, -o 'kpen a ca -o 'η ma.

15 'Bhɛla- -zayile, 'ka mu 'la 'ka mu -o Rɔmu, -a -lɔ -o 'η ma 'bhii- 'η ge -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo 'ka mu ni 'ezin-.

-Glooya' 'la -yoo -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'yi

16 -Amasrɔyi, -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- 'ɛ, 'bhɛ 'laa -yraladɔ 'mi ma. -Glooya' -le 'kele- -Waanbhaa' 'koo 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e □kpa -a -yi -e 'bhɛ zan go -za 'yi. 'Bhɛ goza 'ɛ -za 'yi, 'bhɛ san Zuufu mu 'ɛ ma 'elwale 'pe, 'bhɛɛ- 'bhɛ ge 'tɛnɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ ma boolazi.

17 'Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' bhaapɛn -lɛdɔɔ' -a 'gbu 'yrɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'yee- -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'yele- 'bhɛ zɔn; 'kee- san -a zisanyrɛ 'ɛ ma, 'kee- nu 'tɛnɛ- -a -leyanyrɛ 'ɛ ma, -e 'bhɛ kle 'kpaleya drɔɛ 'ɛ 'bhɛɛ- ma, 'bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, 'bhɛ zan nu bole -yrɛ ma -si 'ɛ 'srɔɔwole 'bhɛ 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' -yi.»

-ZA 'YOO- GBEBLOOLE -O BHAAPLEŃ MU 'KPEN TA

-Waanbhaa' a -kpan baale -o 'drunyan 'yi bhaapɛn mu 'ɛ 'kpen ta waa -za 'yoo- klele ma

18 -Waanbhaa' nu bhaapɛn mu 'ɛ 'kitikanɛ yran ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- waa -za 'yoo- mu 'ɛ 'kpen 'pegee -o kleza -yoo' mu 'ɛ 'kpen ma, -e 'bhɛ -zɔnna -o ni 'kee- da lafle' ma. Waa -lɛdɔɔkleya 'ɛ ma, waa to 'ke bhaapɛn -bhɛɛke' mu -Waanbhaa' a wlan 'ɛ dɔ.

19 'Bhɛɛ- 'duɛ-, mɛɛ sɔ -za yɛkɛ- 'la dɔle- -Waanbhaa' ba zayi, 'bhɛ gaanle laa -o ma; -Waanbhaa' 'gbu 'bhɛ -zɔnna -o ni kpataakpa.

20 'Wlan 'ɛ ni, -a 'san 'ke -Waanbhaa' 'drunyan kle, -yaa' -Waanbhaaya 'ɛ, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ laa sɔ 'bhɛ 'yele -a -yɛɛbhɛ' 'le; 'duɛ- 'o 'bhɛ ye -a kleza mu 'ɛ 'mu -la ma. -E 'drunyan ta pɛ mu 'kpen □kla -yaa' -glooya' 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛɛ- 'le, 'bhɛ 'pegee -yaa' -Waanbhaaya 'ɛ ma. 'Bhɛɛ- -bhaapɛn -yaa' -glooya' 'pegee -yaa' -Waanbhaaya 'ɛ dɔ 'bhɛ pɛ mu 'ɛ 'mu -la ma. 'Bhɛla- -yile 'zoo 'laa -o -o zi.

Bhaapɛn -lɛdɔɔle kle -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'kpaleya -la ma

21 -Amasrɔyi -o -Waanbhaa' dɔ, 'duŋ-waa 'tɔbhɔle 'bhii- -Waanbhaa', 'bhe 'pegee -yaa' pɛ -o 'ke 'pubɔ- 'la 'le, waa 'bhe 'nale- -a ni. 'Bhɛɛ- dɔɔn', -o 'truu- ma jan mu 'te -la dan -o 'kpee, 'bhɛɛ- -o 'kpeejan- mu 'ɛ 'lɛdɔɔle laa -o, 'bhɛɛ- -gblɔ 'kpale- -o zru mu 'ɛ 'yɛ ta.

22 -Woo 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'bhɛɛ- 'duŋ- -o ŋgblɔ laa -o ta.

23 -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'la 'bhe 'laa ga -titi, 'sani- -o nu 'bhe gbale, -o 'bhe □twa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- bhaapɓɓɛ 'la 'bhe -o 'ke 'siɛpɛ- 'le, -o 'bhɛɛ- -yrine' mu -gbaa, 'bhe 'pegee maanne- -yrine' mu, 'bhɛɛ- wi mu 'la 'taawo- 'mu dɔpɛ yizie ta, 'bhe 'pegee wi mu 'la 'taawo- 'mu vi ta, -o 'mu -la ma -yrine' mu -gbaa; 'bhɛɛ- 'duŋ- 'nii- 'laa -o 'mu 'yi.

24 'Bhɛla- -zayile, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -o □twa -o 'gbu ma, -waa' 'triŋdɔ- maza mu 'la -o 'gbu zrubhɔ 'mu ma 'mu 'yi. -Asiikɔɔ -woo 'gbu 'fle mu 'ɛ 'triŋdɔ- -yraladɔ ma -yanbhɔɔya klelele 'eke- ba.

25 'Woo- mu -o -Waanbhaa' a pɛ wlan 'ɛ maniinaa 'ke bhla 'le. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' klepɛ mu 'ɛ, -o 'mu -la gba, 'bhɛɛ- -o 'mu -kɔsɩkun. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o -Waanbhaa' 'la 'bhe pɛ 'kpen □kla, 'bhe □twa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -o 'ke 'tɔbhɔpɛ 'le -yikpensee ta bhe! Amiina.

26 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' -o □twa -o 'gbu a -yraladɔ ma -yanbhɔɔya -za mu 'ɛ 'yi. -Amasrɔyi, -Waanbhaa' -za 'la -dulaa' bhaapɓɓɛ dɔgbɛya 'ɛ ta, -o na mu 'ɛ 'mu 'bhe mabɔɔla 'ke 'mu ge yilale 'mu 'tanyɔɔn le mu 'le 'bhii- 'gwlaan- mu 'ɛ gbɛɛn-.

27 'Bhe klegbɛya dɔ 'kpɔ 'ɛ 'yi 'ezin- bhe, -waa' 'gwlaan- mu 'ɛ, 'mu 'gwlaan- mu 'pegee le mu yilale 'ɛ 'eke- ba 'ɛ □twa -a nɔɔ-, 'bhɛɛ- 'woo- 'gwlaan- mu 'gbansaan -la zrubhɔ 'eke- ma 'bhii- le -lɔ dɔ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'gwlaan- ma. 'Woo- 'gwlaan- mu 'ɛ -o -yraladɔ ma -za 'yɔɔ- mu kle 'eke- 'le. 'Bhe 'yi, -o nilawoa bhe, -o 'bhɛɛ- ma -sra 'srɔɔwo- -o 'krowolele -Waanbhaa' 'kɔɔ.

28 Waa dɔlawole -a -la 'ke -o -Waanbhaa' dɔ, 'bhɛla- -yile, -Waanbhaa' -o □twa -o 'gbu 'kpeejan- -yɔɔ' mu 'ɛ 'yi; 'kooko- -za 'la 'bhe -gaale' laa -o ba -o 'bhɛɛ- kle.

29 -O zru mu 'ɛ 'pale- -o 'ke -za 'yɔɔ- 'ɛ 'kpen -gloɔn 'le: -lɛdɔɔkleya plaza 'ɛ 'kpen -gloɔn oo, -yɔɔya' oo, -yɛbɔ' maza -bebe mu oo, yienya oo, zran oo, mɛɛ dɛza oo, gwledan zru oo, -dawli' oo, 'kpeejan- -yɔɔ' mu oo, bhla 'kpale- mɛɛ ma oo;

30 -o mɛɛ 'tɔsiɛ-, bhɛɛ- -Waanbhaa' vensi -o yin 'lii, -yrala' laa dɔ -o ma -za 'yɔɔ- kle yɛ nɔɔ-; 'bhɛɛ- -woo baa -o 'gbu 'yi, 'bhe 'pegee -woo 'gbu magbaandɛ; -o sɔ -za 'yɔɔ- 'ɛ 'kpen -gloɔn klele-, 'bhɛɛ- -woo -kala' mu 'le -o yape mu 'ɛ ma.

31 -O yikanle 'laa -o, 'bhɛɛ- 'ke -woo -liiwli' -naa mɛɛ ni -za 'la kle zayi', waa 'bhe 'lesɔ-; -o zru -o 'egloɔle mɛɛ ma, 'bhɛɛ- waa mɛɛ -bhɛɛke' 'yɛnkla-.

32 -O 'gbu 'duŋ- -Waanbhaa' a 'kiti 'ɛ dɔ: -o 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhe -za 'yɔɔ- -gloɔn mu 'ɛ □kla, 'bhe zan -o 'ke dɛpɛ -la -le. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -o bole -o 'bhe -za 'yɔɔ- -gloɔn mu 'ɛ klele ma. 'Bhe trala 'ezin-, mɛɛ 'la zan mu 'bhe 'yansi za mu 'ɛ kle, -o dɔ 'bhe zan mu -la zita.

2

-Waanbhaa' bhaapɓɓɛ mu 'kitikan -lɛdɔɔleya -la ma

1 'Bhi 'duŋ-, 'bhi 'la 'bhi -o mɛɛ -bhɛɛke' mu 'kitikan zii', 'kee- □kla mɛɛ -gloɔn 'oo mɛɛ -gloɔn 'la 'le, waa nu 'bhi mazatole -titi. 'Yoo- -kpan baa- 'zi 'e 'gbu ta, -amasrɔyi 'bhi -o mɛɛ -bhɛɛke' 'kitikan zii' -za 'la 'yi, 'bhi 'gbu -o 'bhɛɛ- 'yansi za kle 'zi 'ezin-.

2 'Wa 'yaango- 'bhii- mɛɛ 'la zan mu 'bhe 'yansi za mu 'ɛ kle, -Waanbhaa' nu 'bhe zan mu 'ɛ 'kitikanle -yaa' pɛ wlan 'ɛ 'bhɛɛ- ta.

3 'Bhi 'la 'bhi -o mɛɛ -bhɛɛke' mu 'kitikan zii' -za 'yansi mu 'la 'bhi 'gbu 'mu kle 'mu 'yi, 'bhi 'kpee ma 'bhi nu -bhile' -Waanbhaa' a 'kiti 'ɛ 'yi ɛɛ?

4 Taa- -Waanbhaa' a wlanya -gbɛnɛ 'ɛ 'pegee yaa mɛɛ mazatoza 'ɛ, 'bhɛɛ- -a zrubakpaaza 'ɛ, 'yoo- 'mu mavɛɛ- 'zi ɛɛ? 'Yaa 'yaango- 'bhii- -yaa' wlanya 'ɛ 'bhe -le 'a kle 'bhɛɛ- -zadɔwɛɛ dɔ 'e ma, 'bhɛɛ- 'e ploɔ -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhɛɛ- 'yee 'gbu zru niinaa' -Waanbhaa' ba ɛɛ?

5 'Dun- 'e 'tron 'yi -o 'egloole, 'bhe 'pegee -zadowee 'laa do 'e ma 'yaa- -za 'yoo- mu 'e -zayi', 'kee- ploo -o ma, 'bhe- 'yee 'gbu na -Waanbhaa' ni. 'Bhela- -zayi', -Waanbhaa' nu 'e 'krowole yran ma gone- 'la gbene-, 'e 'gbu -o 'bhe- baan' kle 'zi 'eyoole. 'Bhe yi 'e 'le, 'yee- -Waanbhaa' nu -yaa' -yranwogbeya bhaaplen mu a -za 'yoo- 'e ma 'e, 'bhe 'pegee -yaa' 'kiti 'ledoole 'e 'mu zrone.

6 'Bhe yi 'e 'le, 'yee- -Waanbhaa' nu bhaaplen mu 'kpen do do kleza wlata -sra 'nale- -o ni.

7 Mee 'la zan mu -o do 'zi klen 'ke -o -za 'wlan kle, 'bhe- 'ke -o 'tobholeya 'pegee -o -ledoole a ma -glin 'zi, 'bhe- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'yee- -Waanbhaa' nu 'bhe bole -yre ma -si 'e 'nale- 'bhe zan mu 'e ni.

8 'Dun- mee 'la zan mu wlen -a ma, 'bhe- -woo -bango' -yaa' wlan 'e 'yi, 'bhe- -o do -ledokleya maza mu klele -la; -Waanbhaa' nu 'bhe zan mu 'krowole yran -gbene 'le.

9 -Yren 'pegee -yrebatedole nu baale mee 'oo mee 'la zan -za 'yoo- kle 'bhe ta: 'kee- san Zuufu mu 'e ma 'elwale 'pe, 'bhe- 'kee- ge 'tenle- 'si 'bheke mu 'e ma 'te.

10 'Bhe- 'dun-, mee 'oo mee 'la zan -za 'wlan kle, -Waanbhaa' nu 'tobholeya 'pegee yilabla 'nale- 'bhe zan 'e ni, 'bhe- -ya -ledo' -a ma: 'bhe san Zuufu mu 'e ma 'elwale 'pe, 'bhe- -e ge 'tenle- 'si 'bheke mu 'e ma.

11 -Amasroyi -Waanbhaa' 'laa bhaaplen mu bago; -o 'kpen -o do -a -yre 'yi.

12 Wlan 'e ni, mee 'la zan mu 'kpen -za 'yoo- kle, 'bhe- 'ke waa Moizi a 'Ton 'e do; 'bhe zan mu nu nile 'ke waa -o 'krowo- 'bhe 'ton 'e ta. 'Bhe- 'dun-, Zuufu mu 'la -o Moizi a 'Ton 'e do, 'ke -o -za 'yoo- kla 'waati 'oo 'waati 'la ba, -Waanbhaa' nu -o 'kitikanle -za 'la 'bhe yondele -o 'yee- 'Ton 'e 'yi 'bhe- 'le.

13 -Amasroyi mee 'la zan mu -o 'tronkpa- -yaa' 'ton mu 'e kla, 'bhe- 'ke waa -o -yizakle; -Waanbhaa' laa 'bhe zan mu kun 'bhii- mee -ledoole mu -a -yre 'yi. 'Dun- mee 'la zan mu 'yee- 'ton mu 'e 'yizakle, 'bhe zan mu -la -ledoole -o -a -yre 'yi.

14 'Bhe- 'si 'bheke mu 'la waa -Waanbhaa' a 'ton 'e do; 'waati 'ke ba, -o 'gbu zru 'e -ya pe -o ni doo -o -za 'ke kle, 'bhe- -o 'bhe kle, 'bhe 'bhe -bengole kle 'ke 'ton 'e 'le. 'Ali- 'ke waa Moizi a 'Ton 'e do, -wa zron -o kleza 'e ma 'bhii- -za 'la 'bhe -o 'ke klepe 'le, -o so 'bhe klele.

15 -Wa zron -o kleza 'e ma 'ezin- 'bhii- 'ton mu 'e yondele -o -o zru 'e 'yi. -O 'gbu 'nii- 'e 'bhe 'bhe 'sreya- kle -o ni, 'bhe 'pegee 'waati 'ke ba, -o 'kpejan- 'e 'bhe 'a pe -o ni doo -o -za 'yoo- kla, 'bhe- 'waati 'ke ba, -o 'kpejan- 'e 'bhe 'a pe -o ni 'ezin- doo -o -za 'wlan kla.

16 'Bhe -za 'e 'kpen ta nu 'pwele- kpataakpa yi do 'le. 'Bhe yi 'e 'le, -Waanbhaa' nu a pele Zesu Krisi ni doo mee mu gaanyi' jan mu 'la kpa -o 'kpee -e 'mu 'kitikan 'bhii- 'mi -Jan 'Nrale- 'la pwoa 'bhe 'a pia gone- 'la gbene- bhe.

Zuufu mu 'e 'pegee Moizi a 'ton mu 'e ba za

17 'Bhe- 'bhi 'la 'bhi 'a pe 'e 'gbu ma doo 'yoo- 'ke Zuufu mi 'le, 'bhe- 'e 'yri -o *Moizi a 'Ton 'e 'bhe- ta, 'bhe 'pegee 'yee- baa- -Waanbhaa' 'yi doo 'bhi -o 'ke -yaa mee 'le bhe.

18 'Bhi 'la 'bhi 'yee- -Waanbhaa' zru maza 'e do, 'bhe- 'e -za 'wlan 'pegee -za 'yoo- gole 'ke 'yi 'e -daanna Moizi a 'Ton 'e ma.

19 'Bhi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- mee -vin mu 'e 'mu -o 'ke mee -yre 'wile- mu 'le, 'bhe- 'bhi -le 'mu 'taawo zi 'e zron 'mu ni; 'bhe- 'bhi 'kpale- -o -a -yi 'ezin- 'bhii- mee -vin mu 'e 'mu -o -gblo 'yi, 'bhe- 'bhi -le 'mu ta 'tebhile 'le.

20 'Bhi 'kpee ma mee -vin mu 'e 'mu -o 'ke -zadokle 'pegee -ne 'fientronne mu 'le, 'bhe- 'bhi -le 'mu daan mi 'le; -amasroyi 'e 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ton 'e 'yi -zayaangole -lesole 'pegee wlan 'e 'kpen -o 'e 'koo.

21 'Bhe 'yi 'te, 'bhi 'la mee -bheke' mu 'e daan, -mela ma 'yaa 'e 'gbu daan ee? 'Bhi 'la 'bhi 'a pe doo waa -faanwole, -mela ma 'bhe- 'bhi -faanwo'?

22 'Bhi 'la 'bhi 'a pe doo waa -yanbhooya klele, -mela ma 'bhe- 'bhi -yanbhooya kle zii' ee? 'Bhi 'la 'bhi 'a pe doo yo gbale laa lele, -mela ma 'bhe- 'e yogba 'fe mu 'e kla pe mu 'e faan?

23 'Ka mu 'la 'ka 'ka 'gbu 'wasowo dɔɔ 'ka mu -le Moizi a 'tonj 'ε dɔ; 'bhεε- 'duŋ- 'ka 'laa -o 'taawo zii' mu ta 'elrele. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'ka 'laa -o -Waanbhaa' -ledɔɔ' 'zi -a ma.

24 Wlan 'ε ni, a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Ka mu Zuufu mu -la -zayi' 'bhεε- 'si 'bhεεke mu 'ε -woo -Waanbhaa' 'tɔ 'ε 'sise zii'.»

Mεε laa go -za 'yi 'kleen 'yi 'wlale- ma

25 Wlan -le 'bhε 'le, 'kee 'taawo- Moizi a 'tonj mu 'ε ta, 'kleen 'yi wlale 'ε -za 'yanwo- 'e ma. 'Duŋ- 'kee 'yee- Moizi a 'tonj mu 'ε 'yisiela, 'yaa- 'kleen 'yi 'wlale- 'ε yaa -za 'kedo- 'kpɔ 'yanwo- 'e ma.

26 'Ke mεε 'la zan laa wlale 'kleen 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhε zan 'taawo- Moizi a 'tonj mu 'ε ta; -Waanbhaa' laa nu 'bhε zan 'kunle- 'bhii- mεε 'la zan □wlaa 'kleen 'yi εε?

27 Waa mεε 'la zan wlale 'kleen 'yi 'bhε 'si ta, 'bhεε- 'duŋ- 'ke 'bhε -le Moizi a 'tonj mu 'ε 'klosikun; 'bhε zan 'ε 'bhε -le nu 'bhi 'kitikanle 'kitikan yi 'ε 'le, 'bhi 'la 'bhi 'laa 'taawo- 'yee- Moizi a 'tonj mu 'ε ta. 'Bhεε- 'duŋ-, -o 'woo- 'tonj mu 'la yɔɔndia- -woo 'e 'kɔɔ, 'bhεε- -o wla 'kleen 'yi 'e 'si ta.

28 -Amasroyi, klele Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'le, 'bhε -danj' 'laa -o 'ke 'kela -o 'bhε ye mεε 'fle ma drɔŋ 'bhε 'le. 'Bhεε- wlale 'kleen 'yi -zeze 'gbu 'ε -danj' 'laa 'ke bhεkpɔɔ 'kpalele drɔŋ mεε 'fle ma 'ke -o 'bhε ye 'bhε 'le.

29 'Bhεε- 'duŋ-, Zuufu mi -kpɔsɔɔ 'gbu 'ε 'bhε -le 'ke mεε 'la zan -o 'kele- 'bhε 'gbu 'kpee ye. -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhε -le 'a kle 'bhεε- mεε kle Zuufu mi drεε 'le -a 'kpee; 'bhε 'laa da 'Tonj 'la -o 'bhε yɔɔndia □ 'bhε 'yi jan mu 'ε ba. 'Bhε mεε 'la zan □kla Zuufu mi drεε 'le, -Waanbhaa' -le 'bhε zan 'ε 'tɔbhɔ-, 'bhε 'laa da bhaaplenj ba.

3

Klele Zuufu mi 'le 'bhε ma -trɔn

1 'Ke -yoo 'bhε klegbeya 'ε 'yi, klele Zuufu mi 'le 'bhε ma -trɔn -o 'ke -mela -le εε? 'Bhεε- 'kleen 'yi wlale 'ε 'trɔn- -o 'ke -mela -le 'ezin- εε?

2 Wlan 'gbu 'ε ni, -trɔn -gbεne 'gbu -o -a ma gbε 'ε 'kpen ma. -Amasroyi, -Waanbhaa' 'bhε 'wojan- mu 'ε gbεkpaa- Zuufu mu 'ε 'mu -la -kɔɔ' 'elwale 'pe.

3 'Ali- 'ke -o 'ke mu laa bole 'mu 'liiwli- 'ε ta, 'bhε sɔ -a klele- 'bhεε- -Waanbhaa' laa bo 'bhε -liiwli' 'ε ta εε?

4 'Yooye-, 'bhε 'laa sɔ klele- 'dε! 'Ali- 'ke bhaaplenj 'ke mu 'kpen -o bhlape mu 'le, -Waanbhaa' laa bhlape -titi. 'Bhii- -a pele -o gɔne- 'la gbεen- 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi bhe dɔɔ:

«'Bhi -Waanbhaa', 'ke 'yoo- -janwo' zii', mɔkpen' 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'ledɔɔle -o.

'Bhεε- 'ke -woo 'e 'kitikaan, 'zoo nu klele 'e 'zi 'tanji'.»

5 Mεε 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ: «'Waa- pe -ledɔɔkleya 'ε 'bhε -le 'a kle 'zi 'bhεε- -Waanbhaa' -ledɔɔle -o gɔne- 'la gbεen- bhaaplenj mu sɔ 'bhε 'yele.» 'Bhεε- 'o sɔ -mε -jan -la wole- 'ezin- εε? 'O sɔ -a pele- dɔɔ -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -o, -amasroyi -yoo' 'krowo zii' εε? ('Mi -o -janwo' zii bhaaplenj a pe -janwo' gbeya 'ε 'bhεε- 'yi).

6 'Sekeseke! 'Ke -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -yaa bi, -e -yaa nu 'sɔle- 'drunyan 'yi mu 'ε 'kitikanle 'nale- -a ma εε?

7 'Bhεε- 'ke 'an pe bhla pele 'ε 'bhε -le 'a kle 'zi 'bhεε- bhaaplenj mu -o -Waanbhaa' a wlan 'ε dɔ 'zi, 'bhεε- -a 'tɔbhɔleya 'ε baan' 'kla zii' -a ba; -mela ma 'bhεε- -woo 'mi 'kitikan zii' 'ezin- 'bhii- 'η 'yoo- -za 'yɔɔ- kle mi 'le εε?

8 'Bhεε- 'ke -yoo 'bhε gbεen- 'tε, -kɔɔ' 'laa sɔ -a pele- dɔɔ: «-Mεle -kla 'bhεε- -kɔɔ' 'laa -za 'yɔɔ- kle, 'kooko- -za 'wlan sɔ 'pwele -a -yi εε?» Mεε 'ke mu -o 'mi 'tɔsise zii' dɔɔ 'mi -o mεε mu daan 'zi 'bhεε- -jan -gloɔn 'ε 'le. 'Duŋ- -Waanbhaa' a 'kiti 'ε yaa nu 'bhε zan mu 'tole- ye -titi.

Mεε 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yre 'yi

9 'Bhεε- 'η sɔ a pele- 'nale- 'tε εε? -Kɔɔ' mu Zuufu mu mabhaabhɔ mεε -vin mu 'ε ta εε? 'Naa sɔ 'bhε 'pele -titi! -Amasroyi 'wa -zrɔnna gban dɔɔ Zuufu 'pegee 'si -vin mu 'ε -o 'kpen ηgblo 'kpaale- -o -za 'yɔɔ- fangan- 'ε □la.

10 'Bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gɔne- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε 'kedo- 'kpɔ 'ledɔɔle laa -o -Waanbhaa' -yre 'yi,

'ali- 'bhε mεε bhε do 'kpɔ 'laa -o.

11 Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -za 'wlan 'yima-,

mεε 'kedo- 'kpo 'laa -o -Waanbhaa' ziglin-
'zi.

12 -O 'kpen -o -zanta' -dwa -Waanbhaa' ni,
'bheε- -o □kla bhaama mεε mu 'le.

Mεε 'kedo- 'kpo 'laa -za 'wlan kle, 'ali- 'bhe
mεε bhe do 'kpo 'laa -o.

13 -O mεε δε -o -liijan' mu 'ε 'le, -o nre mu
'ε 'mu -o 'ke mεε mu -yini' pe 'le,
'bheε- -o -liijan' mu 'ε -woo 'eyoole 'bhii-
mle -baa'.

14 'Dangan ma jan 'yoo- mu 'te -le da -o -lii.

15 -O gaan -la 'sile- -o mεε δε -zayi'.

16 'Ke -o -kaan yre 'oo yre 'la □noo, -o
-klooo' maza mu 'pegee 'sie maza
mu 'te -la to -a -zanta'.

17 Waa yilabla ma zi 'ε dōle.

18 -O 'taawogbeya 'ε ma, waa gbalaan
-Waanbhaa' -λεε -titi.»

19 'Bheε- 'wa 'yaango- dōo Moizi a 'Tonj 'ε
-yoo -jan 'oo -jan 'la 'wo zii', -o 'bhe 'wo zii'
mεε 'la zan mu ngblo 'kpaale- 'yee- 'tonj
'ε □la 'mu -la ni. 'Bheε- 'duj-, waa 'solε-
-o -klosikunle. 'Bhela- -zayile, mεε 'kedo-
'kpo 'laa so 'zoo 'nale 'bhe 'gbu ni, 'bheε-
-Waanbhaa' a -kpan baale -o 'drunyan 'yi
mu 'ε 'kpen ta.

20 'Bhe ya 'ε 'yi, mεε 'kedo- 'kpo 'ledōole
laa nu klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhe a 'tonj
mu -klosikunle ma. 'Duj- 'tonj mu 'ε 'mu
-le 'a kle 'bheε- bhaaplenj mu 'a 'yaango-
'bhii- -o -za 'yoo- □kla.

Bhaaplenj go -za 'yi 'kpaleya -la ma

21 'Duj- 'saanige, bhaaplenj -ledōole kle
-Waanbhaa' -yre 'yi gōne- 'la gbēen-, -a
'gbu 'bhe -zronna -koo' ni. 'Bhe 'laa da
'taawole 'tonj a pe zi 'ε zi 'ε 'bhe ba. -O 'bhe
-ledōoleya 'ε 'sroowo- gōne- 'la gbēen-,
Moizi a 'tonj mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' -lela'
janwo mu 'ε 'mu 'bhe -jan 'ε □woa gban
kpataakpa.

22 'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'ε □kpa Zesu
Krisi 'yi, -Waanbhaa' 'bhe zan kun 'bhii-
mεε -ledōole; mεε bagole laa -o 'bhe 'yi.

23 Wlan 'ε ni, bhaaplenj mu 'kpen -za
'yoo- □kla; 'bhela- -yile, waa so 'tenle
-Waanbhaa' dogbeya 'tobhole -lesole 'ε
ma.

24 'Duj- 'yee- -Waanbhaa' a -lileya 'ε
yi, -yoo -ledōo' bhaama -a 'gbu 'yre 'yi;
-amasroyi Zesu Krisi -o tagbawoa, 'bheε-
-yoo -gwa waa -za 'yoo- mu 'ε 'yi.

25 -Waanbhaa' 'yee- Krisi □naa 'ke 'sraka
'le, 'kooko- -e ga *-yrigbεεle 'ε ta -koo'
mu ni, 'bheε- -e kle -kooa' -za 'yoo- mu
'ε ma -sroma 'yan pe 'le. 'Ke mεε 'la zan
mu -o □kpa *Krisi 'yi, 'bhe zan mu nu
'yee- -Waanbhaa' 'bhe zan mu a -za 'yoo-
mu 'ε ma -sroma □yaan gōne- 'la gbēen-
'bhe dōle. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa'
-yaa' -ledōoleya 'ε -zronna bhaaplenj mu
ni. 'Elwaleta -so, -Waanbhaa' a zrubakpaa
'waati 'ε ba bhaaplenj mu zi, bhaaplenj mu
-za 'yoo- mu 'la □kla, 'yee- -Waanbhaa' laa
'mu bole -klosi 'yi 'kee- 'mu wlata -za kle
'mu ni.

26 'Duj- 'saanige, -e mεε mu -ledōo'
gōne- 'la gbēen-, -e 'bhe -zronna -gee':
'yee- -Waanbhaa' 'gbu bole -o -yaa'
-ledōoleya 'ε 'yi, 'bheε- 'ke mεε 'la zan 'ε
□kpa Zesu 'yi, -e 'bhe zan 'ε 'ledōo- -a -yre
'yi.

27 'Bhe ya 'ε 'yi, bhaaplenj mu so -o 'gbu
'wasowole -me za -la -yi εε? -O 'wasowo
za 'kedo- 'kpo 'laa -o! -Mela ma εε? Taa-
-o so -o 'wasowole -waa' *Moizi a 'Tonj 'ε
'klosikun -zayi' εε? 'Yooye- 'de! 'Kela 'bhe
-o -a -yi 'egloole, 'bhe -le 'ε 'kpalele Krisi
'yi dōn.

28 'Bhe klegbeya 'yi, 'o mōo 'kpee ma,
bhaaplenj -ledōole klele -Waanbhaa' -yre
'yi 'ε, 'bhe 'laa da -e 'tonj ta za mu 'la
'klosikun 'mu ba; 'duj- 'bhe da -a 'kpaleya
'te Krisi 'yi 'ε 'bheε- ba.

29 Taa- -Waanbhaa' -o Zuufu mu do
-kplen a -Waanbhaa' -la -le εε? Yaa -o
'ezin- 'si 'bheεke mu 'ε 'mu a -Waanbhaa'
'le εε? Wlan 'gbu 'ε ni, -yoo 'ezin- 'si
'bheεke mu 'ε 'mu a -Waanbhaa' 'le.

30 -Amasroyi -Waanbhaa' -o do 'kpo.
'Kee- □kla Zuufu mu 'le oo, 'kee- □kla 'si
'bheεke mu 'le oo, 'yele- 'mu 'kpen 'ledōo-
'mu a 'kpaleya ma Krisi 'yi.

31 'Ke -yoo 'bhe gbēen- bhe, 'bhe 'yi -le
dōo 'ke 'yee □kpa Krisi 'yi, Moizi a 'tonj
mu 'ε -klosikunle 'ε 'bhe 'laa -za 'kedo-
'kpo 'yanwo- -li εε? 'On on 'de! 'Dron',
'o 'bhe 'tonj mu 'ε baan' 'ledō- -a ma 'ke
'bhe kan -a -ledō' gbeya -lwa 'ε ta.

4

Abraamu 'kpagbeya -Waanbhaa' -yi

1 'Bhɛɛ- 'o nu 'sɔlɛ- -mɛla pele- 'o -gbɔɔ Abraamu ba zayi' ɛɛ? -Yaa' pɛ bhaaplɛnyɔ zi 'ɛ zi, -e -mɛ pɛ 'gbu -la -srɔɔwoa ɛɛ?

2 'Kee- klɛ bi mɛɛ -lɛdɔɔle 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi -a klɛza -lɛle' mu 'ɛ -zayi', -e -yaa nu 'sɔlɛ- -a 'gbu -baale' 'mu 'yi; 'duŋ- yaa sɔ 'bhɛ klɛle- -Waanbhaa' -yrɛ ɔla.

3 'Bhɛɛ- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwe 'ɛ 'yi 'nale- ɛɛ? 'Bhɛ pe dɔɔ: «*Abraamu 'e ɔkpaa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'a ɔya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle 'le -yaa' 'kpaleya 'ɛ ma.*»

4 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke mɛɛ do yewoa, -wa -srakpa' 'bhɛ ma. 'Duŋ- -a -sra 'ɛ, yaa klɛle 'bhii- -o 'bhɛ 'na zii' -a ni bhaama; -e ye 'la ɔwoa, 'bhɛ -la ma -sra -le 'bhɛ 'le.

5 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'ke 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klɛle, 'bhɛɛ- 'ke -ya -kpaa drɔŋ -Waanbhaa' 'yi, -Waanbhaa' 'la -za 'yɔɔ- klɛ mi 'lɛdɔɔ-, -e nu 'bhɛ zan 'ɛ -lɛdɔɔle 'bhɛ a 'kpaleya -la ma -a -yi.

6 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi 'ezin-, -Waanbhaa' 'a pe mɛɛ 'la zan ma mɛɛ -lɛdɔɔle 'ke 'bhɛ 'laa da 'bhɛ zan 'ɛ klɛza mu 'ɛ ba, -bhɛngbe Davidi 'bhɛ zan a -za 'wlan ba janwoa- -gee' dɔɔ:

7 «*-Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma -sroma ɔyaan, 'bhɛ 'pegee 'kee- -waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ taliila, 'bhɛ zan mu a pɛ -yinra'!*

8 *Mɛɛzan laa mɛɛ 'la zan a -za 'yɔɔ- 'ɛ bɔ -klɔsi 'yi, 'bhɛ zan a pɛ -yinra'!*

Wlale 'klɛn 'yi 'laa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lɛdɔɔ- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi

9 -O mɛɛ 'la zan mu -wlaa 'klɛn 'yi, 'bhɛ zan mu 'te -le sɔ 'bhɛ -za 'wlan 'ɛ 'srɔɔwole ɛɛ? Taa- waa mɛɛ 'la zan mu wlale 'klɛn 'yi 'mu 'laa sɔ 'yee- -za 'wlan 'ɛ 'srɔɔwole 'ezin- ɛɛ? -Amasrɔyi 'o ɔyaan 'yela- pelele 'saanibhe dɔɔ: «*-Waanbhaa' Abraamu ɔya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle -a 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' 'yi.*»

10 'Bhɛ ɔkla 'waati 'ɛ -dela ba ɛɛ? 'Bhɛ ɔkla 'ke -wa ɔwlaa gban 'klɛn 'yi taa- 'ke waa wlale -li 'klɛn 'yi ɛɛ? 'Bhɛ ɔkla 'ke waa wlale -li 'klɛn 'yi.

11 'Bhɛ blaɛn, 'bhɛɛ- -o Abraamu ɔwlaa boolazi 'klɛn 'yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ ɔkla 'bhii- tɔɔmasie 'le -a 'flɛ 'ɛ ma. 'Bhɛ 'tɔɔmasie 'ɛ 'bhɛ -le -yaa zrɔn 'bhii- -Waanbhaa' 'a

ɔya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle -yaa' 'kpaleya 'ɛ ma 'yee- -Waanbhaa' 'yi, 'ke waa wlale -li 'klɛn 'yi. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, waa mɛɛ 'la zan mu wlale -li 'klɛn 'yi, 'ke -woo -kpaa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- -Waanbhaa' -o ɔya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le -waa' 'kpaleya ma, 'yee- Abraamu 'le ɔkla 'mu 'kpen -gbɔɔ 'le.

12 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin- bhe, Abraamu -le -o mɛɛ 'la zan mu 'kpen ɔwlaa 'klɛn 'yi 'mu -gbɔɔ 'le. 'Bhɛ mɛɛ mu 'la -woo 'taawo zii' -o 'kpalele -Waanbhaa' 'yi 'bhii- 'yee- Abraamu 'gbu 'a ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a wlale 'ɛ 'lɛɛ 'klɛn 'yi.

-Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa pɛ 'la 'naza- ta -o 'bhɛ 'srɔɔwo- 'kpaleya -la ma

13 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa *Abraamu ni dɔɔ -e nu 'drunyan 'nalɛ- 'yee- 'pegee -a 'srɛ mu 'ɛ ni -o 'ciɛn 'le. 'Duŋ- yaa 'bhɛ 'nalɛ- Abraamu ni 'bhɛ a *'Ton 'ɛ 'klɔsikunle ma. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa -a ni 'drunyan 'na zayi' -a ni, amasrɔyi 'bhɛ 'a ɔya 'bhii- mɛɛ -lɛdɔɔle -a 'kpaleya -la ma 'bhɛ 'yi.

14 Mɛɛ 'la zan mu -o Moizi a 'ton mu 'ɛ 'klɔsikun zii', 'kee- 'kpa bi 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa 'drunyan ta 'mu do -kplɛn -la ni; 'bhɛ bhla 'ɛ ba, mɛɛ 'la zan mu -o -kpaa Zesu 'yi, 'mu 'bhɛ ɔkla bhaama, 'bhɛɛ- 'bhɛ klɛ 'bhii- -Waanbhaa' a -liiwli' 'nalɛ- 'ɛ 'saawoa- 'ezin-.

15 -Amasrɔyi Moizi a 'ton mu 'ɛ 'mu -o 'ke -Waanbhaa' a yran 'ɛ 'bhɛɛ- 'wɛn pɛ 'le, -amasrɔyi bhaaplɛn mu 'kpen 'ton mu 'ɛ 'yisiɛ-. 'Duŋ- 'ton 'laa -o yrɛ 'la ɔnɔɔ, waa sɔ 'ton 'yisiɛ janwole 'bhɛ yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ.

16 'Bhɛla- -zayi', -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'ɛ ɔnaa 'kpaleya -la -zayi', 'kooko- 'yee- -Waanbhaa' ɔlia -kɔɔ' ma, 'bhɛɛ- -ya -li- iwli' ɔnaa pɛ 'la ta, -e 'bhɛ na -kɔɔ' mu 'pegee Abraamu 'srɛ mu 'ɛ 'kpen ni bhaama. Yaa 'bhɛ pɛ 'ɛ 'nalɛ- mɛɛ 'la zan mu -o 'ton mu 'ɛ 'klɔsikun zii' 'mu do -kplɛn ni. 'Duŋ- -ya ɔnaa 'ezin- mɛɛ 'la zan mu -o ɔkpaa -Waanbhaa' 'yi 'bhii- Abraamu gbɛɛn- 'mu ni. -Amasrɔyi Abraamu -o -kɔɔ' 'kpen -gbɔɔ 'le 'kpaleya a pɛ zi 'ɛ zi.

17 'Bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «'Mi 'ε □kla 'si-bebe mu -gbɔɔ 'le. 'Yelee- -kɔɔ' 'kpen -gbɔɔ 'le -Waanbhaa' 'la -ya □kpa 'bhe 'yi 'bhe 'leε.» 'Yee- -Waanbhaa' -le gbaa mu bwe gale ba, 'bhεε- pε mu 'la 'mu 'laa klele -li, 'yele- 'mu kle.

18 'Ali- Abraamu 'laa -yaa sɔ -a 'yrikpale pε 'ke ta 'waati 'la ba, -Waanbhaa' 'e 'liiwli- □naa -a ni pε 'la 'naza- ta, -a -yrikpale □bwa 'bhe ta. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -e □kla «'Si -bebe mu -gbɔɔ 'le». 'Bhii- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia -a ni gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «'E 'srε mu 'ε nu klele 'ebebele 'bhεε- gbεen- 'bhii- mleklenne mu.»

19 -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa 'yee- Abraamu ni 'waati 'la ba, 'ke -a 'gbu 'kroyawoa gban; -e -yaa bεen lεε -kεmε do -din, 'bhεε- 'ke -a na Sara -nεya' 'waati 'ε ba bhla -kaan gban. 'Dun- -a 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi, 'bhe sanε- 'gbu 'laa gole 'bhe 'lii.

20 Yaa -a zru klele ple -Waanbhaa' -jan 'la □woa -a ni 'bhe ma. Drɔɔn' -a 'kpaleya 'ε baan' □klaa -a ba, 'bhεε- -e -Waanbhaa' 'tɔbhwa-.

21 Abraamu 'kpale- -yaa -a -yi 'egloole 'bhii- -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa pε 'la 'naza- ta -a ni, 'bhe 'yaa- nu 'bhe 'lesole.

22 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' 'a □pia Abraamu ma dɔɔ: «Mεε -ledɔɔle» -a 'kpagbeya 'ε -zayi' -Waanbhaa' 'yi.

23 'Dun- 'bhe -jan 'la yɔɔndele -o dɔɔ: «-Waanbhaa' 'a □kla mεε -ledɔɔle 'le». Waa 'bhe yɔɔndele 'yee- Abraamu do -kplen ma.

24 'Bhe -jan 'ε yɔɔndele -o -kɔɔ' mu -la -zayi' 'ezin-. -Kɔɔ' mu 'la 'kpale- -o -Waanbhaa' 'la -kɔɔa' Mεεzan Zesu -bwela gale ba 'bhe 'yi, 'bhe nu -kɔɔ' mu klele mεε -ledɔɔle mu 'le 'ezin-.

25 -Waanbhaa' 'a □kla 'sraka 'le, 'bhεε- -e -gaa -kɔɔ' mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma; 'bhεε- -e -bwela gale ba, 'kooko- -kɔɔ' mu kle mεε -ledɔɔle mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

5

-Waanbhaa' yilabla □wlaa 'yee- 'pegee bhaaplen mu plen-

1 'Bhe ya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -kɔɔ' klelawoa mεε -ledɔɔle mu 'le -kɔɔa' 'kpaleya 'ε -zayi' -a -yi bhe, yilabla -o -zɔn -kɔɔ' mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' 'plen- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'srɔyi.

2 'Yee- *Krisi -le zi 'ε 'liigwa- -kɔɔ' ni, 'kooko- -Waanbhaa' -li -kɔɔ' ma -kɔɔ' 'kpaleya 'ε -zayi'. -Kɔɔ' kli gbaanle -o 'egloole 'bhεε- -lileya 'ε ta -zɔn. 'Bhεε- pε 'la 'bhe -kɔɔ' zrukpa 'zii' 'bhe -le dɔɔ -kɔɔ' 'yri -a ta 'bhii- -yrekpa' do, -kɔɔ' do nu klele -Waanbhaa' 'a 'tɔbhɔleya 'ε ba.

3 'Bhe trala 'ezin-, 'ali- 'ke -kɔɔ' -o -yrenbhle' zii, -kɔɔ' zrukpaale -o, -amasrɔyi -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- -yrenbhle' -le zrubakpaale na -kɔɔ' ni -kɔɔa' 'kpaleya 'ε 'yi.

4 'Bhεε- zrubakpaale -le 'a kle 'bhεε- -kɔɔ' kle mεε -glɔɔ mu 'le. 'Bhεε- -kɔɔa' -glɔɔya' 'ε 'kpaleya 'ε 'yi 'bhe 'a kle 'bhεε- -kɔɔ' -yrikpaleya -srɔɔwo'.

5 'Bhεε- 'dun-, -yrikpaleya laa mεε -yini' -titi, -amasrɔyi, -kɔɔ' -za sɔ -Waanbhaa' ni 'egbenele; 'bhεε- -e 'soniya □wlaa -kɔɔ' zru 'ε 'yi -a Lii 'Wen 'ε 'le.

6 Wlan 'ε ni, fangan- 'laa -yaa -kɔɔ' ta 'waati 'la ba, -Waanbhaa' 'waati yeke- 'la -dwa, 'bhe 'bhɔle-, 'bhεε- *Krisi -gaa -kɔɔ' mu mεε -yɔɔ' mu ni.

7 'Bhe -o 'egloole 'ke mεε do a -la dɔɔ -wa de -a 'tanyɔɔn mi do -zayi', 'ali- 'ke mεε -ledɔɔle -le 'bhe 'le. 'Bhεε- -dɔke' mεε 'ke nu 'bhe zru dɔle 'egloole, 'bhεε- -e do a -la 'kaa -wa de mεε wlan do -zayi' oo.

8 'Dun- -kɔɔ' -za □swa -Waanbhaa' ni gɔnε- 'la gbεen-, -e 'bhe -zrɔnna -kɔɔ' ni -gee': -Kɔɔ' 'yaa- 'waati 'la ba -li -za 'yɔɔ- kle mu 'le, Krisi -gaa -kɔɔ' ni.

9 Krisi klelawoa -kɔɔ' ma 'ke 'sraka 'le, 'bhela -zayi' 'bhεε- -Waanbhaa' -kɔɔ' □ya mεε -ledɔɔle mu 'le -zɔn. 'Bhe trala 'ezin-, -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- Krisi nu -kɔɔ' gole -Waanbhaa' 'a yran 'ε 'yi.

10 -Kɔɔ' 'yaa- 'elwale -sɔ -Waanbhaa' -sɔnnii' mu 'le; 'dun- -a *Gbe 'ε 'bhe galawoa, 'bhe -kɔɔ' mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' □kpa do ma. 'Bhεε- trala 'ezin-, -kɔɔ' 'kpale- 'la -yoo do ma, -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- -kɔɔ' nu gole -za 'yi, -amasrɔyi -a Gbe 'ε -yoo -a -yre ma kpataakpa.

11 'Bhe 'kpen trala 'ezin-, -koo' zruk-paale -o -koo' 'pegee -Waanbhaa' a 'kpaledomaya 'e 'yi Meezan Zesu Krisi 'sroyi, -amasroyi 'yele- -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' □kpa do ma -zon.

Krisi 'pegee Adamu a -za

12 'Bhela- -zayile, bhaaplen do 'kpo -la -zayi', 'bhεε- -za 'yoo- -wlaa 'drunyan 'yi, 'bhe bhaaplen 'e 'bhe -le 'ke Adamu 'le. 'Bhεε- -za 'yoo- □kla ga wlapε 'le 'drunyan 'yi 'ezin-. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'bhεε- ga □tian bhaaplen mu 'kpen ma, -amasroyi -o 'kpen -za 'yoo- □kla.

13 Wlan 'e ni, 'sani- -Waanbhaa' nu 'Tonj 'e 'nale- Moizi ni, 'ke -za 'yoo- -o gban 'drunyan 'e 'yi. 'Dunj- 'Tonj 'laa -yaa 'waati 'la ba, -za 'yoo- laa -yaa bope 'le -klosi 'yi.

14 'Bhεε- 'dunj-, 'kee- san Adamu a pe 'waati 'e ma, 'kee- nu 'tenle- Moizi a pe 'waati 'e ma, ga gbεbloole -yaa bhaaplen mu 'e ta. 'Ali- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' a -jan 'e 'yisiεε 'bhii- Adamu 'a 'yisiεla gone- 'la gbεen-, ga gbεbloole -yaa 'mu ta. -A -ledulale 'la 'yaa- doo mεε 'la zan -yaa zan nule, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'yee- Adamu -yaa 'bhe zan 'e bhooma 'e 'bhεε- 'le.

15 'Dunj- -Waanbhaa' a -lileya 'e 'pegee Adamu -za 'yoo- 'la □kla waa -o do. Wlan 'e ni, mεε -bebe -gaa 'yee- mεε do 'kpo 'e yaa -za 'yoo- 'e -zayi'. 'Dunj- -Waanbhaa' a pe -lileya 'e pegee -lileya 'la da mεε do 'kpo ba, Zesu Krisi, 'bhεε- 'kee- 'bhe □naa mεε -bebe ni bhaama, -nafan 'la -yoo 'bhe -lileya 'e 'yi, 'bhe gbalaan -yiya' 'ke 'bhe kan pe 'kpen ta.

16 'Bhεε- -Waanbhaa' pe 'la □naa bhaama 'bhe kleza 'e 'pegee mεε do 'kpo a -za 'yoo- kleza 'e, waa so -o danle- 'eke- ma. Mεε do 'kpo 'a -za 'yoo- □nwa 'ke -Waanbhaa' a -kpan baaza 'le bhaaplen mu ta. 'Bhεε- 'dunj-, -Waanbhaa' pe 'la □naa bhaama -za 'yoo- 'sre klele blaen, 'bhe -za -gwa 'koo- 'wiinj-.

17 Wlan 'e ni, mεε do 'kpo a -za 'yoo- klele 'e ma, 'bhεε- ga gbεbloola mokpen' ta. 'Dunj- -Waanbhaa' yaa -lileya -gbene 'e -zronna mεε 'la zan mu ni, 'bhεε- 'ke -yoo □kla mεε -ledoolle mu 'le bhaama; 'bhe zan mu nu bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe

ma 'bhεε- 'sroowole, 'bhεε- 'mu nu bole 'mu 'yre ma -glooya' 'le mεε do 'kpo -la 'sroyi: Zesu Krisi.

18 Mεε do 'kpo 'la 'bhe a -za 'yoo- -zayi' 'bhεε- -Waanbhaa' a -kpan balaa' bhaaplen mu 'kpen ta, 'bhe mεε 'e 'bhe -le *Adamu 'le. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, bhaaplen do 'kpo -la kleza wlan 'e -zayi', 'bhεε- mokpen' go -Waanbhaa' a 'kiti 'e □la, 'bhεε- -e bole -yre ma -si dree na -o ni.

19 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, mεε do 'kpo 'la yaa -Waanbhaa' a -jan 'e 'klosikunle, 'bhεε- mεε -bebe □kla -za 'yoo- kle mu 'le; 'bhe klegbeya do 'kpo 'e 'yi 'ezin- bhe, mεε do 'kpo 'la -Waanbhaa' -weli' 'e □maa, 'bhe -la -zayi', -Waanbhaa' mεε 'sre 'ledoola -a -yre 'yi.

20 -Waanbhaa' 'tonj mu □naa Moizi ni, 'kooko- -ya zron -koo' ni 'bhii- -kooa' -za 'yoo- mu 'e □paa. 'Dunj- 'ke -za 'yoo- mu 'e □paa yre 'la □noo, -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e baan pa 'bhe yre 'e □noo 'kee kan -a -danj' ta

21 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -za 'yoo- fangan- 'kpaale- -yaa bhaaplen mu ta ga 'le gone- 'la gbεen-; -zon -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e zron -koo' ni -glooya' 'le 'kee- -koo' kle mεε -ledoolle mu 'le -a -yre 'yi, 'bhεε- -e bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe na -koo' ni -kooa' Meezan Zesu Krisi 'sroyi.

POLU -O -JAN 'KE MU ZIKPA' ZII'

6

Gole -za 'yoo- a luya 'yi, 'bhεε- klele Krisi a pe 'le

1 'Bhεε- 'bhe 'yi -o 'nale- 'te? -Koo' so -a pele- doo -koo' bo -za 'yoo- klele ma, 'kooko- -Waanbhaa' a -lileya 'e baan' pa εε?

2 'Bhe 'laa so klele- -titi wlan 'e ni! 'Ke mεε 'la zan -gaa, -ya gbe go 'drunyan ta pe mu 'yi gone- 'la gbεen-, -koo' mu -gaa -za 'yoo- ba -yre ta 'bhεε- gbεen-. 'Bhe 'yi 'te -koo' mu so bole- -za 'yoo- klele ma 'ezin- 'nale- 'te εε?

3 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -o -koo' mu 'la 'kpen 'wiinjia□ -yi ba Zesu Krisi 'to 'yi, -o

-koo' 'wiinfiā -yi ba, 'kooko- -koo' 'pegee Kriṣi kpa do ma εε?

4 -O -koo' mu wiinfielawoa -yi ba, -e □kla 'bhii- -koo' mu 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi, 'bhεε- -o -koo' mu 'pegee 'yee- □bian 'eke- yi; 'kooko- 'bhii- -koo' Dε -Waanbhaa' Kriṣi -bwela gale ba gōnε- 'la gbεεn- -yaa' -glooṣya' 'tōbhole 'ε 'le, -koo' mu 'ezin- -koo' 'taawogbeyā dree si.

5 Wlan 'ε ni, 'ke -koo' mu 'pegee 'yee- Kriṣi -gaa gagbeyā do 'yi 'eke- yi, -koo' nu bwele gale ba 'ezin- 'bhii- -yaa' pε bwegbeyā 'ε gbεεn-.

6 -Koo' -za 'lεε- 'bhε dō 'elrele, 'bhε -le dō: bhaaplēn dōgbeyā gwe 'la 'yaa- -koo' 'yi 'elwale -sō, -e □kla 'bhii- -o 'bhε bhaaplēn dōgbeyā 'ε 'pegee Kriṣi -gbaanna -yriḡbεεle 'ε ta; 'kooko- 'bhε dōgbeyā gwe 'la 'yaa- -za 'yoo- kle, 'bhε a -glooṣya' 'ε 'yiga-, 'bhεε- -koo' ḡgblo 'kpaale- laa kle -li -za 'yoo- fanḡan- 'ε □la.

7 -Amasrōyi 'ke mεε 'la zan -gaa, 'bhε zan -gwa -za 'yoo- fanḡan- 'ε □la.

8 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -koo' mu 'pegee Kriṣi -gaa 'eke- 'yi, -koo' 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -koo' mu 'pegee 'yee- nu bolε -koo' 'yre ma 'eke- 'yi 'ezin-.

9 'Bhεε- -koo' 'a 'yaango- 'bhii- Kriṣi bwelawoa gale ba, yaa nu gale -li -titi. Ga 'fuu 'laa sō -li -a ta.

10 -E -gaa, 'duḡ- -e -gaa -za 'yoo- -zayi' -leyan' do 'kpo. 'Duḡ- -e bwelawoa gale ba, -ya -yre ma -zōn -Waanbhaa' -la ni.

11 'Bhε kleḡbeyā do 'ε 'yi, 'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- 'ka -gaa, 'bhεε- 'ka -gwa -za 'yoo- a fanḡan- 'ε □la; 'bhεε- 'ka -o 'ka 'yre ma -zōn -Waanbhaa' ni 'ka 'pegee Zesu Kriṣi 'kpaledomaya 'ε 'yi.

12 'Ka 'gbu 'fle 'la -yoo 'ke gape 'le, -za 'yoo- gbεbloole laa klele 'ezin- -a ta 'ke 'ka bo -a zru maza mu klele ma.

13 'Bhεε- 'ka 'laa 'ka dōpe mu 'ε 'nale- -za 'yoo- klele ni 'bhii- -ledōokleyā ma yewo pε mu 'le. 'Bhεε- droon', -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni 'bhii- mεε 'la zan mu gale -yaa, 'bhεε- -o -bwela gale ba, 'bhεε- -o □kla mεε dree mu 'le 'ezin-. -Ka 'ka dōpe mu 'ε 'kpen 'na -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -yoo kle -ledōo maza a yewo pε mu 'le.

14 'Bhε kleḡbeyā 'ε 'yi 'tε, -za 'yoo- fanḡan- gbεbloole laa nu klele -li 'ka ta,

'bhεε- -e 'ka kle -yaa' lu mu 'le; -amasrōyi 'ka 'laa -o 'taawo zii' -li Moizi a 'toḡ mu 'ε ta, 'duḡ- 'ka -o 'taawo zii' -Waanbhaa' -lileya 'la -zrōnna 'ka ni 'bhεε- zi.

Zesu 'yi mi 'ε □kla -Waanbhaa' a lu 'le

15 'Bhεε- 'bhε 'yi -o 'nale- 'tε? 'Wa 'pelawoa dōo -koo' 'laa -o 'taawo zii' -li 'toḡ mu 'ε zi, 'bhεε- -koo' -o 'taawo zii' -Waanbhaa' -lileya 'la -zrōnna -koo' ni 'bhεε- □ta, taa- 'bhε 'yi -le dōo -koo' sō -za 'yoo- klele- -koo' 'gbu 'yre ma εε? 'Sekeseke, -koo' 'laa sō 'bhε klele- wlan 'ε ni 'dε!

16 'Ka 'gbu 'laa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka yewo mεε do ni, 'ka 'ka ḡgblo kpalaā' 'bhε zan 'ε □la, 'bhεε- 'ka kle 'bhε zan 'ε 'bhε a lu 'le εε? 'Bhε kleḡbeyā do 'ε 'yi, 'ke 'ka □bwa -za 'yoo- 'ε -yaa' luya 'yi, 'bhε 'leyanyre -le 'ke ga 'le. 'Ke 'ka □kla -Waanbhaa' a lu mu 'le, 'ke 'ka 'ka ḡgblo kpalaā' -a □la, 'bhε 'leyan- 'ke -ledōoleya -la -le -Waanbhaa' -yre 'yi.

17 'Duḡ- 'o -Waanbhaa' 'tōbhō-, -amasrōyi 'ka 'mu 'la 'yaa- -za 'yoo- a lu mu 'le 'elwale -sō, -o 'ka -daanna daangbeyā -gloōn 'la 'le, 'ka -dwa 'bhε □la 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

18 'Bhεε- -zōn 'ka -gwa -za 'yoo- a luya 'ε 'yi, 'bhεε- 'ka □kla -Waanbhaa' a lu mu 'le, 'ke 'ka -ledōoleya maza mu kle.

19 'Mi -o -jan 'lεε- 'bhεε- 'wo zii' bhaaplēn a -janwo' gbeyā 'ε 'yi, 'kaa- -jan 'yimale -lale' 'ε 'bhεε- -zayi'. 'Elwale -sō 'ka 'ka 'fle 'ε dōpe mu 'ε 'kpen □wlaa 'trinḡō- maza mu 'pegee -yooṣya' a luya 'yi -za 'yoo- klele 'kaama- gōnε- 'la gbεεn- bhe; 'bhε kleḡbeyā do 'ε 'yi, -ka 'ka 'gbu 'fle 'ε dōpe mu 'ε 'kpen 'wla -Waanbhaa' a luya 'ε 'yi, 'ke 'ka 'ledōole kle, 'bhεε- 'ka 'taawogbeyā 'ε kle 'wenḡ.

20 'Ka 'yaa- -za 'yoo- a lu mu 'le 'waati 'la ba, pε 'kedo- 'kpo 'laa -yaa -a wla 'ka zi dōo 'ka 'taawo -Waanbhaa' a -ledōoleya ma zi 'ε ta.

21 'Bhεε- 'ka -trōn -gloōn 'ε -dela -srōowoa□ 'ka kleza mu 'ε ma εε? 'Bhε kleza mu 'la 'mu -o -zōn 'ka ma -yrala' 'le bhe. -O -leyanyre -le 'ke ga 'le.

22 'Duḡ- -zōn 'ka -gwa -za 'yoo- a luya 'ε 'yi, 'bhεε- 'ka □kla -Waanbhaa' a lu mu

'le. 'Bhe ma -trɔn -le 'ke 'ka klele 'wenj 'le, 'bheε- 'bhe 'leyan 'ke bole -yre ma -si 'la -danj 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔwɔle 'le 'ka 'kɔɔ.

²³-Amasrɔyi -za 'yɔɔ- ma -sra -le 'ke gale 'le; 'duɲ- -Waanbhaa' -kɔɔ' gba pɛ 'la ba bhaama, 'bhe -le 'ke bole -yre ma -si 'la -danj 'laa -o 'bhe ma -kɔɔ' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi 'kpaledomaya 'ε 'yi 'bheε- 'le.

7

Zesu 'yi mi goza 'Tonj a luya 'yi

¹ 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'η 'yoo- zan -jan 'la 'wolɛ- 'ka ni, 'ka 'bhe dɔ 'elrele, -amasrɔyi 'ka 'gbu 'tonj mu 'ε dɔ. 'Ka 'gbu 'a 'yaango-dɔɔ 'ke mɛɛ do -o -a -yre ma 'waati 'la ba, 'bheε- 'tonj 'ε gbɛbloole kle -a ta.

² -Yoo 'bhii- le do a gwɛlnna yaaza: 'Ke -a -nɔɔ -o -li 'bhe 'yre ma 'waati 'la ba, 'tonj ta za 'ε ma, -a yaale kle 'bhe 'kɔɔ. 'Duɲ- 'ke -a -nɔɔ -gaa, gwɛlnna yaaza 'tonj 'la 'bhe 'yaa- -a blɔɔ 'bhe ma, 'bhe 'yiga-.

³ 'Duɲ- 'ke -a -nɔɔ -o -li 'bhe 'yre ma, 'bheε- -e 'gwlaan- -bhɛke' □sia, -e -yanbhɔɔya -la □kla 'bhe 'le bhe. 'Bheε- 'duɲ-, 'ke -a -nɔɔ -gaa, gwɛlnna yaa- 'tonj 'la 'yaa- -a blɔɔ -a -nɔɔ 'ε ma -e go 'bhe 'yi. 'Bhe ya 'yi bhe, 'kee- 'gwlaan- -bhɛke' □sia, 'bhe 'laa kle -li gwɛn -glinza' 'le.

⁴ 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'ka mu a pɛ 'ε -yoo 'bheε- gbɛɛn- 'ezin-. -Yoo 'bhii- 'ka -gaa 'tonj 'ε ba -yre ta 'ka 'pegee *Krisi galawoa 'eke- 'yi. 'Ka -gwa 'tonj -a luya 'yi; 'bheε- 'ka -kla Krisi a pɛ 'le. 'Kooko- -Waanbhaa' 'la 'yee- Krisi -bwela gale ba -kɔɔ' sɔ 'bhe zru maza klele-.

⁵ Wlan 'ε ni, -kɔɔ' 'yaa- 'taawo zii' -kɔɔ' 'gbu zru maza 'ε ta 'waati 'la ba, 'tonj 'ε 'yaa- mɛɛ zrubhɔ maza -yɔɔ' mu wla 'zi -kɔɔ' 'flɛ 'ε 'kpen 'yi. 'Bhe zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ε 'yaa- -kɔɔ' bɔ ga a pɛ zi 'ε ta.

⁶ 'Duɲ- -kɔɔ' -gwa -zɔn 'tonj a pɛ fanjan- 'ε □la, -amasrɔyi -kɔɔ' -gaa pɛ 'la 'bhe -yaa' -kɔɔ' kle 'bhe a lu mu 'le 'bhe ba -yre ta, 'bheε- -kɔɔ' -gwa 'bhe a luya 'yi. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -kɔɔ' sɔ yewole -Waanbhaa' ni yewogbeya drɛɛ 'yi 'ezin- Lii 'Wenj 'ε 'bhe a pɛ -glɔɔya' 'ε 'le -kɔɔ' ta. 'Bheε- -kɔɔ' 'laa yewo -li 'bhii- -kɔɔ'

'yaa- kle 'elwale gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o 'tonj 'la yɔɔndia- 'bhe a fanjan- 'ε □la.

'Tonj 'ε -yoo 'ke -za 'yɔɔ- 'ε zɔnɛ -la -le -kɔɔ' ni

⁷ 'Bheε- 'yi -o 'nale- 'tɛ? -Kɔɔ' sɔ -a pele dɔɔ 'tonj 'ε 'bhe -o 'ke -za 'yɔɔ- 'le εɛ? 'Sekeseke! 'Tonj 'laa -o 'ke -za 'yɔɔ- 'le, 'duɲ- 'tonj 'ε 'bhe -le 'a □kla 'bheε- -za 'yɔɔ- -o pɛ 'la 'le 'η 'bhe -dwa. 'Naa -yaa nu -a dɔle 'bhii- -yɛbhɔle mɛɛ -bhɛke' 'kɔɔ pɛ zi 'ε, 'bhe -o 'ke -za 'yɔɔ- 'le 'ke 'tonj 'laa 'bhe 'pele- 'mi ni dɔɔ: «'E 'yre 'laa 'bhɔle- mɛɛ -bhɛke' 'kɔɔ pɛ zi.»

⁸ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi 'tɛ, -za 'yɔɔ- dɔyre □ya, 'kee- -yɛbhɔ' maza -glɔɔn 'ε 'kpen 'wlale 'mi zru 'ε 'yi 'tonj 'ε 'srɔyi. 'Ke 'tonj 'laa klele, -za 'yɔɔ- -o pɛ 'la 'le -kɔɔ' 'laa -yaa nu 'bhe dɔle.

⁹ -Amasrɔyi 'naa -yaa 'tonj 'ε dɔ 'elwale -sɔ 'waati 'la ba, 'η 'yaa- 'η 'yre ma. 'Duɲ- 'tonj □nwa 'waati 'la ba, 'ke -za 'yɔɔ- kle gbɛ drɛɛwɔle -a -yre ma 'ezin-, 'bheε- -e □kla 'bhii- 'mi -gaa.

¹⁰ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'tonj 'la 'bhe kle 'mi bopɛ 'le 'η 'yre ma, 'bhe -le □kla ga -lenapɛ 'le 'mi ni.

¹¹ -Za 'yɔɔ- dɔyre -srɔwɔa 'tɛ 'tonj 'ε 'srɔyi, 'kee- 'mi 'yinile, 'bheε- 'kee- ga -lenale' 'mi ni 'yee- 'tonj do 'kpɔ 'ε 'srɔyi 'ezin-.

¹² 'Bhe ya 'ε 'yi, 'tonj 'ε 'gbu -o 'wenj -amasrɔyi -e da -Waanbhaa' -la ba; -a -yi jan 'ε 'bhe -o 'wenj, 'bhe -ledɔɔle -o, 'bheε- 'bhe -o 'elrele.

¹³ 'Ke -yoo 'bhe gbɛɛn- 'tɛ, 'tonj 'la 'bhe -o 'ke pɛ -lrele' 'le, 'bhe -le -kla ga -lena' pɛ 'le 'mi ni εɛ? 'Sekeseke! 'Yee- -za 'yɔɔ- -le 'tonj 'la 'bhe -o 'ke pɛ -lrele' 'le 'bhe □sia, 'bheε- -e ga 'lenaa- 'mi ni. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'tonj 'ε 'yi jan 'ε -ya □kla 'bheε- -za 'yɔɔ- -yɔɔya' 'ε tapwɛla, 'bheε- -ya -zɔnna 'bhii- -za 'yɔɔ- -o 'ke pɛ -yɔɔ' 'gbu 'le.

-Za plɛ -o gwɛdan 'zi bhaaplɛɲ zru 'ε 'yi

¹⁴ Wlan 'ε ni, -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- *'Tonj 'ε da -Waanbhaa' -la ba; 'duɲ- 'mi 'la 'mi -o 'ke -za 'yɔɔ- kle mi 'le, 'η 'yoo- 'bhii- -o mɛɛ 'la zan -gwan, 'bheε- -wa □kla 'ke *-za 'yɔɔ- a lu 'le.

15 Wlan 'ε ni, 'η 'yoo- za 'la 'bhe kle 'zi 'naa 'bhe 'yima-: -amasroyi 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -za 'la 'bhe kle, 'naa 'bhe kle; 'duj- za 'la 'bhe vensi 'mi yin 'lii, 'η 'bheε- kle.

16 'Ke -za 'la 'naa -o 'bhe zi 'η 'bheε- □kla; 'bhe 'a zron 'bhe klegbeya 'ε ma, 'bhii- 'Tonj 'ε 'kela □pia, 'bhe -le zi 'ε 'le.

17 'Bheε- 'bhe 'yi bhe, 'mi -za 'yoo- 'la kle, 'bhe 'laa da 'mi 'gbu ba. 'Duj- 'bhe da -za 'yoo- 'la 'bhe -o 'mi zru 'ε 'yi 'bheε- ba.

18 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- -za 'wlan 'kedo- 'kpo 'laa -o 'mi 'gbu 'yi, 'η 'gbu a bhaaplenj 'fle 'ε 'yi. Wlan 'ε ni, 'ke 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -za 'wlan kle, 'bhe kle fangan- 'laa -o 'η ta.

19 -Za 'wlan 'la 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhe kle, 'naa 'bhe kle; 'duj- -za 'yoo- 'la 'naa -o -a zi 'bhii- 'η 'bhe kle, 'η 'bheε- kle.

20 -Za 'la 'mi 'naa -a zi 'bhii- 'η 'bhe kle, 'ke 'η 'bheε- □kla; 'bhe 'laa da 'mi 'gbu ba. 'Duj- 'bhe da -za 'yoo- 'la 'bhe -o 'mi zru 'ε 'yi 'bheε- ba.

21 'Bhe 'yi 'te, -za -gloon 'leε- 'η 'bheε- ye 'η 'gbu zru 'ε 'yi: 'Ke 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -za 'wlan kle -za 'yoo- kle -lro -le do 'mi ma.

22 'Mi 'gbu zru 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'a 'Tonj 'ε 'bhe -la -za so 'mi ni.

23 'Duj- 'mi 'tonj 'bheεke do fangan- ye 'mi 'gbu 'fle 'ε 'yi, 'bhe -le gwledan 'zi 'kela 'bhe so 'mi ni 'bhe ba 'η 'nii- 'ε 'yi. 'Bhe 'tonj 'ε fangan- 'ε 'bhe -le 'mi □kla -za 'yoo- a lu 'le.

24 'Ee! 'Mi -yren ma mεε! 'Bhe fangan- 'la -yoo 'mi ta, 'bheε- 'ke -yoo 'η 'fle 'ε -glaan 'zi 'kee- ge 'kele- ga ba -yre ta, -de 'gbu -le nu 'mi gole 'bhe 'yi εε?

25 'Mi -Waanbhaa' 'pubo- -kooa' Mεεzan Zesu Krisi 'to 'yi, 'yela do -kplen so 'mi gole- -a -yi!

'Nj 'gbu 'nii- 'ε 'yi, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η yewo -Waanbhaa' ni 'bheε- 'η do -yaa' 'Tonj 'ε □la. 'Duj- 'mi 'gbu zru maza 'ε ta, -za 'yoo- kle 'tonj 'la 'kpaale- -o 'mi 'wiinj-, 'mi -o 'ke 'bhe a lu 'le.

LII 'WENJ 'Ε MΕΕ BO 'BHE 'GBU MA

8

Zesu 'yi mu a 'taawole Lii 'Wenj 'ε zru maza ta

1 -Zon, -Waanbhaa' a 'kiti 'kedo- 'kpo 'laa nu baale 'ezin- -li mεε 'la zan mu 'pegee Zesu Krisi 'kpale- -o do ma 'mu ta.

2 -Amasroyi Lii 'Wenj a 'tonj 'la 'bhe bole -yre ma -si -kpoooo 'gbu 'ε na Zesu Krisi 'pegee mεε a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bhe 'mi -gwa -za 'yoo- 'pegee ga fangan- 'ε 'yi.

3 Moizi a 'tonj mu 'ε waa -yaa so 'bhe klele-, -kooa' bhaaplenj 'fle 'ε fangankleya 'ε ma. 'Duj- 'woo- 'tonj mu 'ε waa 'solε- -za 'la klele-, -Waanbhaa' 'bheε- □kla: -ya 'gbu Gbe -kpoooo 'ε 'winbwa-, 'bheε- 'bhe □kla bhaaplenj do 'le 'bhii- -koo' mu -za 'yoo- kle mu gbεen-. 'Bheε- -koo' 'yaa- -za 'yoo- a fangan- 'la □la, -a Gbe 'ε 'bhe 'bhe 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kooa' -za 'yoo mu 'ε ma, 'bheε- -e 'bhe -za 'yoo- fangan- 'ε -gwa -koo' ta.

4 -Waanbhaa' 'bhe -za 'ε □kla, 'kooko- -koo' so 'taawole 'bhii- 'tonj 'ε -ya zi 'bhii- -koo' 'taawo gone- 'la gbεen-. -Koo' mu laa 'taawo- -li -koo zru maza mu 'ε zi, 'duj- -koo' 'taawo- -Waanbhaa' a Lii 'Wenj 'ε 'bheε- zru maza mu 'ε zi.

5 -Amasroyi mεε 'la zan mu 'taawo- -o 'gbu zru maza mu 'ε zi, -o 'nii- 'ε bo -o 'gbu zru maza mu -la klele ta. 'Bheε- 'duj-, 'ke mεε 'la zan mu 'taawo- Lii 'Wenj 'ε zru maza mu zi, 'bhe zan mu nii- 'ε bo Lii 'Wenj 'ε zru maza mu klele -la ta.

6 'Bheε- 'ke mεε 'la zan 'taawo -a 'gbu zru maza mu 'ε zi, 'bhe zan -leyanyre -le 'ke gale 'le. 'Duj- 'ke mεε 'la zan 'taawo- Lii 'Wenj 'ε zru maza mu 'ε zi, 'bhe zan a pe -le 'ke bole -yre ma -si 'pegee yilabla 'le.

7 -Amasroyi 'ke mεε 'la zan mu 'taawo- bhaaplenj zru maza mu zi, 'bhe zan mu -o -Waanbhaa' -soonnii' 'le; waa -o 'gbu ηgblo kpalaa' -Waanbhaa' a 'tonj 'ε □la, waa so 'bhe klele- -titi.

8 'Duj- mεε 'la zan mu 'taawo- 'mu 'fle zru maza zi, 'mu 'laa so 'sole -Waanbhaa' ni -titi.

9 'Bheε- 'duj- 'ka mu, 'ka mu 'laa 'taawo- li 'ka 'gbu 'fle zru maza 'ε zi, 'duj- 'ka -o 'taawo zii' Lii 'Wenj 'ε 'bheε- zi, -amasroyi -Waanbhaa' Lii 'ε 'bhe -o 'ka 'yi. 'Ke *Krisi Lii 'ε yaa -o mεε 'la zan 'yi, 'bhe zan laa -o 'ke Krisi a pe 'le.

10 'Ke Krisi -o 'ka zru 'ε 'yi, 'ali- 'ke 'ka

'fle mu 'e -woo 'ke gape 'le -za 'yoo- 'e -zayi', -Waanbhaa' Lii 'e bo -a -yre ma 'ka 'yi; -amasroyi -Waanbhaa' 'ka □kla mæe -ledoolle mu 'le -a 'gbu 'yre 'yi.

11 'Bhæe- 'ke -Waanbhaa' Lii 'la Zesu -bwela gale ba 'bhe -o 'ka zru 'e 'yi, 'yee- 'la Krisi -bwela gale ba bhe, -e nu 'ka 'fle mu 'la -woo 'ke gape 'le 'mu bwele gale ba 'ezin-. -E nu 'bhe klele -a Lii 'la 'bhe -o 'ka zru 'e 'yi 'bhæe- 'le.

12 'Bhæla- -yile, 'η nænε- mu, -koo' 'laa 'taawole 'ezin- 'sekeseke -koo' 'gbu zru maza 'e zi 'bhii- 'ke yaa ca -o -koo' ma.

13 -Amasroyi 'ke 'ka 'taawoa□ 'ka 'gbu zru maza 'e zi, 'ka 'leyanyre -le 'ke gale 'le. 'Dun- 'ke Lii 'Wen 'e fangan- 'e 'sroyi, 'ka 'ploola- 'ka 'fle kleza -yoo' mu 'e ma, 'ka nu bole 'ka 'yre ma.

14 -Amasroyi mæe 'la zan mu 'kpen 'taawo- Lii 'Wen 'e zru maza 'e zi, 'bhe zan mu -o -Waanbhaa' a -nε mu 'le.

15 'Bhæe- 'ka Lii 'Wen 'la 'sroowa□, 'bhe 'laa 'ka kle lu mu 'le, 'bhæe- 'bhe 'laa -gblaan 'kla 'ka 'yi 'ezin-. 'Dun- 'ka Lii 'Wen 'la 'sroowa- 'bhe 'ka kle -Waanbhaa' a -nε mu 'le, 'bhæe- 'bhe -glooya' 'e 'sroyi, -koo' so 'yee- -Waanbhaa' 'siile doo: «-Koo' De!»

16 'Yee- Lii 'Wen 'e -glooya' 'e ma, -koo' 'a 'yaango- -koo' zru 'e 'yi kpataakpa doo -koo' -o 'ke -Waanbhaa' a -nε mu 'le.

17 'Bhæe- 'ke -koo' mu -o -a -nε mu 'le bhe, -koo' do nu klele -a 'cien 'e ba. -Koo' mu 'pegee Krisi nu klele a 'cien 'e 'sroowo mu 'le 'eke- zi. -Amasroyi 'ke -koo' 'pegee 'yee- Krisi -yrenbha 'eke- zi, -koo' do nu klele 'ezin- 'yee- Krisi a 'tobholeya 'e ba.

-O Zesu 'yi mu 'e 'letwa□ 'tobholeya 'la ba

18 'Mi 'kpale -o -a -yi, 'bhii- -koo' -o -yren mu 'la 'bhle zii' 'saanige 'mu 'laa -o -zake' 'le, 'bhæe- -waa so 'mu 'kpale -Waanbhaa' nu 'tobholeya 'la zrɔnle -koo' ni 'bhe ma.

19 -Waanbhaa' nu -a -nε mu 'e zrɔnle kpataakpa yi 'la 'le, -a klepe mu 'e 'kpen 'yre -o -mɔ 'zi 'bhe yi 'e 'yele- -læe.

20 -Amasroyi -Waanbhaa' klepe mu 'e 'kpen ngblo 'kpaale- -o bhaama pe mu fangan- -la □la; 'dun- 'bhe 'laa dale -o 'gbu ba, -Waanbhaa' -le -o ngblo -kpalaa' 'bhe bhaama pe mu 'e fangan- 'e □la 'bhe

gbæen- bhe. 'Bhæe- 'dun-, mæe -yrikpaza -o -li 'drunyan 'læe- 'yi.

21 'Bhe -yrikpaza 'e 'bhe -le doo -yrekpaa' do, -glooya' 'la 'bhe 'yaa- -Waanbhaa' klepe mu 'e kle bonpe 'le, 'bhæe- 'ke -o 'kpen ngblo 'kpaale- -yaa 'bhe □la, -Waanbhaa' nu -o gole 'bhe -glooya' 'e 'yi. 'Bhæe- -o do nu klele -Waanbhaa' a -nε mu 'e -waa' mapoonleya 'tobhole 'e 'ke 'le.

22 'Bhæe- wlan 'e ni, 'wa 'yaango- 'bhii- 'kee- nu 'tenle- -zɔn ma, -Waanbhaa' 'woo- 'drunyan ta pe mu 'la □kla, -o 'kpen -o -we 'zi -o 'gbu ta -yren 'e -koo' 'bhii- 'ke le kpele do -bla □zian -a ta, -e we -a 'gbu ta -yren 'e 'koo gɔnε- 'la gbæen-.

23 'Dun- 'woo- 'drunyan ta pe mu 'e do -kplen 'laa 'kele-: -Waanbhaa' 'a Lii 'Wen 'e □naa -koo' mu 'la ni, 'bhii- -e nu -koo' gbale 'sen mu 'la ba 'mu 'læpe- □lwa 'le; -koo' mu -o -we 'zi -koo' 'gbu ta 'ezin- -koo' 'kpee -yren 'e 'koo. -Koo' -o -Waanbhaa' a -nε mu 'la 'le bhe, -e nu 'bhe tapwele kpataakpa yi 'la 'le, 'bhe 'pegee -e nu -koo' gole -kooa' 'fle a luya 'e 'yi 'fenfen yi 'la 'le, -koo' -o 'bhæe- yi 'e 'magben- 'zi.

24 -Amasroyi -Waanbhaa' -koo' -gwa -za 'yi, 'dun- 'bhe gole -zayi' 'e 'bhe -o 'pe -so 'yrikpaleya -la -yi. 'Bhæe- 'kee- 'yrikpale -o pe 'la ta, 'kee 'bhe □ya, 'bhe 'laa kle -li -yrikpale 'le. 'E 'yre -o pe 'la ma, 'e so 'e 'yrikpale -li 'bhe ta εε?

25 'Dun- 'ke -koo' 'yrikpale -o pe 'la -koo' 'laa 'bhe ye 'bhæe- ta, -koo' 'bhe magben -koo' zrubakpa ta.

26 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, Lii 'Wen bhɔ -koo' ba, -kooa' fangankleya 'e 'yi. -Amasroyi -koo' 'laa so pe -yrewole -a -yrewogbeya 'yi -Waanbhaa' ma -kooa' 'a 'seri mu 'e 'yi. 'Dun- Lii 'Wen 'e -ya 'seriwo -kooa' -za ma -Waanbhaa' ni 'kee- we -a 'gbu ta -yren 'e 'koo bhaaplenj laa so wli 'la 'bhe 'yimale 'bhe 'yi.

27 'Dun- -Waanbhaa' 'la mæe 'kpeejan- mu do, -e Lii 'Wen 'e -yoo 'kela 'bhe zi 'bhe do 'ezin-. -Amasroyi Lii 'Wen 'e -ya 'seriwo mæe 'la zan -Waanbhaa' 'mu □kpa 'edanma -yaa' pe 'le 'mu a -za ma, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -o -a zi 'bhii- -ya kle gɔnε- 'la gbæen-.

-Waanbhaa' a 'soniya -gbene

28 'Wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -za so mɛɛ 'la zan mu ni, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -siila -e -za yɛkɛ- 'la 'lɛdulaa 'bhɛ ma, 'ke -za 'oo -za 'la □tian 'bhɛ zan mu 'ɛ ma, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a to 'bhɛɛ- 'bhɛ -za 'ɛ 'kpen klɛ -o ma -za 'lrele- 'le.

29 -Amasroyi -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu bagwa-, 'bhɛɛ- -yoo □kla -yaa' pɛ mɛɛ mu 'le 'edanma -za 'kpen 'lɛɛ; -ya 'lɛdulaa dɔɔ 'bhɛ zan mu klɛ -a Gbe 'ɛ bhɔɔma mu 'le, 'kooko- -a Gbe 'ɛ 'bhɛ klɛ 'bhɛ nɛɛɛ- -bebe 'lɛɛ mi 'le.

30 -E mɛɛ 'la zan mu -a -za 'lɛdulaa 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -e 'bhɛ zan mu 'ɛ -siila; -yoo 'siilawoa, -yoo □kla 'ezin- mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le -a -yɛɛ 'yi; -yoo klɛlawoa mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le bhe, -e -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ 'ke □naa 'mu ni 'ezin-.

31 'Ke -yoo 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -kɔɔ' nu -mɛla pɛlɛ 'ezin- ɛɛ? 'Ke -Waanbhaa' -o -kɔɔ' ba, -dela 'sɛngɔ- -kɔɔ' 'le?

32 Yaa 'tolɛ- -a Gbe bhɛ do 'kpɔ 'ɛ ma. -E 'bhɛ □naa 'ke 'sraka 'le -kɔɔ' 'kpen ma. -Mɛle nu -a -baliwolɛ 'bhɛɛ- yaa nu 'sɔlɛ- -kɔɔ' gbale- pɛ 'kpen ba -kɔɔ' 'pegee 'bhɛ 'le ɛɛ?

33 -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu makwan-, -de 'gbu -le nu -lalɛ' 'mu ta ɛɛ? Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ! -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -o -lɛdɔɔ' -a -yɛɛ 'yi.

34 -Dele a -kpan nu -o dɛlɛ ɛɛ? Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ! -Amasroyi Zesu Krisi -le -gaa, 'bhɛɛ 'bhɛ blaɛn, -e -bwela gale ba; 'bhɛɛ- -a yaale -o -Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayɛ 'ɛ □nɔɔ, 'ke -ya 'seriwo -kɔɔa' -za ma.

35 'Bhɛɛ- -de 'gbu -le sɔ -kɔɔ' 'plɛngole -kɔɔ' -za 'la sɔ Krisi ni 'bhɛ ma ɛɛ? Pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhɛ klɛlɛ! 'Ali- 'kee- □kla -yɛɛn 'le oo, 'kee- □kla blina- yien 'le oo, 'kee- □kla 'trɛbhɔ 'le oo, 'kee- □kla gbɔn 'le oo, 'kee- □kla 'kɔɔflɛnya 'le oo, 'kee- □kla ga -bwɛnɔle 'le oo, 'kee- □kla ga 'le oo, pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhɛ klɛlɛ!

36 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«-Waanbhaa', 'bhi 'la -zayi', 'bhɛɛ- -woo 'o dɛyɛɛ -glin 'zi 'waati 'ɛ 'kpen ba;

-woo' ye 'bhii- -bhlaa mu 'la -woo □kpaɛ 'edanma -o dɛ zayi'.»

37 'Duŋ- 'bhɛ -za mu 'ɛ 'kpen 'yi, 'o 'sɛngwa- 'fɛnfɛn pɛ 'kpen 'le 'o -za -swa Krisi 'la ni 'bhɛ fanggan- 'ɛ 'sroyi.

38 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ke -kɔɔ' -gaa oo, 'ke -kɔɔ' □bwa -kɔɔ' 'yɛ ma oo, pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔlɛ- -kɔɔ' 'plɛngole -Waanbhaa' a 'soniya 'ɛ ma: 'ali- -mlɛkɛ' mu oo, lii -yɔɔ -kunlii mu oo, 'bhɛ 'pegee -zɔn pɛ mu oo, -kɔɔ' 'lɛɛ pɛ mu oo; 'bhɛɛ- -glɔɔya' 'tolɛ- -glɔɔya',

39 laflɛ' 'yi -glɔɔya' mu oo, laflɛ' 'yi 'pegee 'trɛ □la pɛ mu oo, -Waanbhaa' klɛpɛ mu 'ɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa nu 'sɔlɛ- -kɔɔ' 'plɛngole -yaa' 'soniya 'ɛ ma -titi. -E 'bhɛ 'soniya 'ɛ -zɔnna -kɔɔ' ni -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi -la 'sroyi.

IZRAELI MU 'PEGEE GOLE -ZAYI' A -JAN

9

-Waanbhaa' Izraeli mu 'ɛ makwan-
-yaa' pɛ 'le

1 'Mi -o zan 'kɛla 'pɛlɛ- -gɛ wlan -le 'ke 'bhɛ 'le; bhla laa 'kɛlɛ-, -amasroyi 'ɛ 'yoo- Krisi a pɛ 'le. 'N 'gbu 'nii- 'ɛ -ya pɛ 'zi 'ɛ ni kpataakpa Lii 'Wɛŋ 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ 'le dɔɔ wlan -le 'kɛlɛ-.

2 Wlɛyisriwoza -gbɛɛ do -o 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ɛ zru 'ɛ 'pale -o 'ke 'dimi do 'le 'waati 'ɛ 'kpen ba 'ɛ nɛɛɛ- Izraeli mu 'ɛ -zayi'.

3 'N 'yoo- -a zi 'bhii- -Waanbhaa' a 'dangan 'la -yoo -o ma 'bhɛ 'niina- 'mi ma, 'bhɛɛ- -wo 'ɛ 'plɛngole- Krisi ma 'woo- 'ɛ nɛɛɛ- mu 'ɛ ni, 'o 'pegee 'woo- 'la -woo 'si do bhe.

4 -O 'kpen -o 'ke Izraeli mu 'le. -Waanbhaa' -o □kla -yaa' pɛ -nɛ mu 'le, -e -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ -zɔnna -o ni. 'Bhɛɛ- -e *-bhoolaya mu -dwa 'yee- 'pegee 'wola- plɛn-, 'bhɛɛ- -e Moizi a 'tonj mu 'ɛ □naa 'wola- ni, 'bhɛ 'pegee -ya gba gbɛya 'ɛ -zɔnna 'wola- ni. 'Bhɛɛ- -ya -liiwli' □naa 'wola- ni 'ezin-.

5 'Bhɛɛ- -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ da 'wola- ba, 'bhɛɛ- bhaaplɛn a pɛ zi 'ɛ zi, Krisi da -waa' 'si 'ɛ 'bhɛɛ- ba. 'Yee- Krisi 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiinj-, 'bhɛɛ- -yoo 'ke -Waanbhaa' 'le kpataakpa, 'bhɛ 'pegee -yoo 'ke 'tɔbhɔpɛ 'le mɔkpen' 'kɔɔ 'waati 'ɛ 'kpen ba 'ke -danj' 'laa klɛ a ma. Amiina!

6 'Dun-, yaa klele 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- naza 'e □kla bhaama za 'le. Wlan 'e ni, Izraeli 'sre mu 'e 'kpen 'laa -o 'ke Izraeli mεε -kpɔsɔɔ mu 'gbu 'le.

7 'Bhεε- *Abraamu 'sre mu 'e, 'mu 'kpen 'laa -o 'ke Abraamu 'ne -kpɔsɔɔ mu 'le; 'dun- -Waanbhaa' 'a □pia 'yee- Abraamu 'gbu ni dɔɔ: «Izaki 'kpee yi mu 'e, 'mu -le nu klele 'e 'sre -kpɔsɔɔ mu 'le.»

8 'Bhe 'yi -le dɔɔ -o -ne mu 'la □yaa bhaaplenj 'fle a pe zi 'lii, waa 'mu kun 'bhii- -Waanbhaa' -ne mu. 'Fo -o 'ke mu 'la □yaa -Waanbhaa' -liiwli' 'e ta, 'mu -le 'a 'sre -kpɔsɔɔ mu 'gbu 'e 'le.

9 -Amasroyi, -Waanbhaa' 'yaa- -a -liiwli' 'e 'na zii' bhla 'la ba, -ya -pia dɔɔ: «'Mi nu nu gbe dreevole leeto 'waati do 'kpɔ 'leε- ba, 'bhεε- Sara nu -ne 'gwlaan- do -sɔɔvole.»

10 'Bhεε- -a -danj' 'laa gole Sara a pe 'e ta. Rebeka a pe 'e □kla 'ezin- 'bhεε- gbεen-. 'Bhe yone- ple 'sɔɔwoa□ -kɔɔ' -gbɔɔ Izaki do -kplen -la ma.

11-12 Yone- ple 'e 'yale- -leε 'waati 'e ba, 'ke waa -za 'wlan klele -li, 'bhe 'pegee 'ke waa -za 'yɔɔ- klele -li, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia Rebeka ni dɔɔ: 'E 'ne zilεε- mi 'e ηgblo 'kpaale- nu klele -a gaanzido mi 'e □la. 'Bhe □kla 'kooko- -Waanbhaa' mεε mu makun -yaa' -za 'ledulale zi gɔne- 'la gbεen- 'bhe 'lesɔ-. Yaa 'bhe kle bhaaplenj mu kleza mu 'e ma, 'dun- -e 'bhe kle 'ke 'bhe -benjole kle -a 'gbu a zru maza 'e 'bhεε- 'le.

13 'Bhii- -a yɔɔndeεle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi gɔne- 'la gbεen- dɔɔ: «Zakɔbu -la -za □swa 'mi ni Ezau ta. 'Bhεε- Ezau vensia- 'η yin 'lii.»

-Waanbhaa' 'si 'bhεeke mu 'e makwan- 'ezin-

14 'Bhεε- 'o sɔ -mela pele- 'ezin- 'te εε? 'O sɔ -a pele dɔɔ -Waanbhaa' -ledɔɔle laa -o εε? 'Waa sɔ 'bhe 'pele -titi.

15 -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia Moizi ni dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan -yrenklale □swa 'η ni, 'bhεε- zan -yrenkla' 'η ma. 'Bhεε- 'kee- □swa 'η ni 'η kle 'ewlanle mεε 'la zan ma, 'η kle 'ewlanle 'bhεε- zan ma.»

16 'Bhe klegbeya 'e 'yi, bhaaplenj -yrenklale 'e -Waanbhaa' ma, 'bhe 'laa da

-a 'gbu zru maza 'pegee -a kleza mu ba, 'dun- 'bhe da -Waanbhaa' 'la mεε -yrenkla' a ma 'bhεε- do -kplen -la ba.

17 'Yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi, -ya □pia Ezipu mu a -bhlenjbe 'e ni dɔɔ: «'Mi -Waanbhaa' -le 'e □kla -bhlenjbe 'le, 'kooko- 'bhi kle 'mi a pe -glɔɔya' 'e zɔɔnpe 'le, 'bhεε- 'ye 'η 'tɔbhɔleya 'e zen 'tre 'e -danj' ma yreken- □nɔɔ.»

18 'Bhe klegbeya 'e 'yi, 'kee- □swa -Waanbhaa' ni dɔɔ -e mεε 'la zan -yrenkla', -e 'bhεε- zan -yrenkla'. 'Bhεε- 'ke -ya zi 'bhii- -e mεε 'la zan 'trɔn 'yido- 'egloole, -e 'bhεε- kle.

-Waanbhaa' a yran 'pegee -yaa' mεε -yrenklale

19 'Bhεε- mεε 'ke nu 'mi 'lrɔkpale 'te dɔɔ: «'Ke -yoo 'bhe gbεen- bhe, -mele □kla 'bhεε- -Waanbhaa' -o -la 'zi mεε mu ta εε? 'Ke 'kela klele □swa -a zru ni, -de 'gbu -le sɔ -wlenle' 'bhe ma εε?»

20 'Ee! 'Bhi mεε bhaamale! 'Bhi 'la 'bhi -o 'bhe 'pe zii' 'bhe gbεen- bhe, 'bhi -o 'ke -mela -le 'bhεε- 'yoo- zaabo 'zi -Waanbhaa' 'le ma εε? Taa- 'tre gbɔ sɔ -a pele- -a dɔ mi 'e ni dɔɔ: «-Mele □kla 'bhεε- 'ye 'η □kla -gee' εε?»

21 'Tre gbɔ dɔ mi 'e 'bhe -le 'laa -o 'ke -pεε 'e zan 'le εε? 'Ke -za 'la klele □swa -a ni -pεε 'e 'le, -e 'bhεε- kle. 'Yee- -pεε do 'kpɔ 'e 'le, 'ke gbɔ -za -glɔɔ do dɔle □swa -a ni, -e 'bhεε- dɔ; 'dun- 'ke gbɔ bhaamale dɔle □swa -a ni, -e 'bhεε- dɔ.

22 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- -e -yaa' yran 'e zɔɔn, 'bhe 'pegee -e -yaa -a zi 'bhii- bhaaplenj mu -yaa- -glɔɔya' 'e dɔ. 'Bhεε- 'dun-, -yaa' yran 'e 'wlenle- -yaa bhaaplenj mu 'la 'kaama-, 'bhεε- 'kee- 'mu □kpa'a 'edanma gban 'ke nipe 'le bhe, -ya zrubakpalaa 'mu zi 'egbenele.

23 'Bhεε- mεε 'la zan mu 'yrenklaa□ -a ma, 'kee- -yaa zi 'bhii- -ya kle 'bhεε- 'mu -yaa' 'tɔbhɔleya -gbεne 'e dɔ, -e 'mu □kpa'a 'edanma 'bhεε- 'tɔbhɔleya 'e 'kaama-.

24 'Bhe klegbeya 'e 'yi 'ezin- bhe, -kɔɔ' mu -le 'yee- -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'siila- 'mu 'le; 'dun- yaa -kɔɔ' mu 'siile- Zuufu do -kplen ba, -e -kɔɔ' 'ke mu -siila 'si 'bhεeke mu 'e 'mu -la ba 'ezin-.

25 'Bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia -a -lela' janwo mi Oze a 'sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«'Si 'la yaa -yaa 'an pɛ 'le, 'η nu 'bhɛ 'siile- 'an 'si.

'Bhɛɛ- 'si 'la -za 'laa -yaa sɔ 'mi ni 'elwale -sɔ,

'η nu -a pele 'bhɛ ma 'η 'yiɛnii 'la -za sɔ 'η ni.»

26 'Bhɛɛ- «-Wa □pia -o ni yrɛ 'la □nɔɔ dɔɔ: <'Ka 'laa -o 'an pɛ 'si 'le.>

-O nu -a pele -o ma 'bhɛɛ- yrɛ 'ɛ □nɔɔ dɔɔ: <-Waanbhaa' -yrɛ male a -nɛ mu.>»

27 'Ezin-, -Waanbhaa' -lela' janwo mi Ezai -janwoa 'egloole Izraeli mu 'ɛ ba zayi' dɔɔ:

«'Ali- 'ke Izraeli mu 'ɛ -o □kla 'ebebele 'bhii- wɛyi- 'le ma -yɛntɛbhɛ mu gbɛɛn-, 'fɔ mɛɛ -lɛdɔ' 'la □bwa -o blaɛn, 'bhɛ -le nu gɔlɛ -za 'yi.

28 -Amasɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' -jan 'la □woa, -e nu 'bhɛɛ- 'lɛsɔlɛ 'ke -ya -lɛyan' -a ma blaale- 'trɛ 'ɛ ta -gɛ.»

29 'Yee- Ezai do 'kpɔ 'ɛ -ya □pia 'ezin- 'elwale gban -sɔ dɔɔ:

«'Ke 'o 'yrɛn 'laa 'klalɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' -Gloɔ 'ɛ ma, 'o klu laa -yaa nu bole -a nɔɔ-.

'O 'yaa- nu yanlɛ 'fɛnfɛj 'bhii- *Sodɔmu -wa 'ɛ ta mu 'ɛ gbɛɛn-.

'O 'yaa- nu klɛlɛ 'bhii- *Gomɔɔ -wa mu 'ɛ ta mu 'ɛ gbɛɛn-.»

Bhaaplenj -lɛdɔole klɛ -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'kpaleya -la ma -a -yi

30 'Bhɛɛ- 'o nu -mɛla pele 'ezin- 'tɛ ɛɛ? 'Si 'bhɛɛke mu 'la waa -yaa -o -lɛdɔoleya -glin 'zi -Waanbhaa' -yrɛ 'yi, -Waanbhaa' 'mu -la □kla mɛɛ -lɛdɔole mu 'le 'yee- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'kpaleya -la ma -a -yi.

31 'Bhɛɛ- Izraeli -nɛ mu 'ɛ 'yaa- -o 'gbu kleyrɛ -glin 'zi mɛɛ -lɛdɔole mu 'le *Moizi a 'Tonj 'ɛ -klosikunle ma, 'dunj- waa 'sɔlɛ- 'tɛnle -o -yaa 'bhɛ 'tonj 'ɛ 'klosikunle win 'la ma 'bhɛ ma.

32 -Mɛla ma? -Amasɔyi Izraeli -nɛ mu 'ɛ waa -lɛdɔoleya 'ɛ ziglinlɛ 'kpaleya ma, -o 'kpee ma -o -yaa nu -a -srɔɔwɔlɛ -o klɛza -lrele' mu -la ma. 'Bhɛɛ- -e □kla 'bhii- -o gaan -saan kpoti do -la ma, 'bhɛɛ- -o -balaa'.

33 'Bhii- 'a yɔɔndɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zesu ba zayi' dɔɔ:

«-Ka 'ka 'yrɛkpa doo, 'mi -o baa- kpoti do bɔ 'zi Sion -wa 'ɛ 'kpee.

-E nu klɛlɛ mɛɛ 'ke mu baa- kpoti 'le.

'Bhɛɛ- -e nu klɛlɛ 'ezin- mɛɛ 'ke mu baa- vlɛ -saa 'le.

'Dunj- 'ke mɛɛ 'la zan 'e □kpaɛ -a -yi, -Waanbhaa' 'laa nu -yraladɔlɛ 'bhɛ zan 'ɛ ma -titi.»

10

1 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'mi -o pɛ 'la zi 'η zru 'ɛ 'kpɛn 'le, 'bhɛɛ- 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni 'woo- 'η 'siyɔɔn Zuufu mu 'ɛ waa -za 'la ma, 'bhɛ -le dɔɔ 'ke -yoo go -za 'yi.

2 Wlan 'ɛ ni, 'mi 'gbu -o 'srɛya- klɛ 'kɛla 'le 'bhɛ -le dɔɔ -o -Waanbhaa' a -za 'ɛ -vavade, 'dunj- -waa -Waanbhaa' -vavadele 'ɛ kligbaanle laa -o 'yee -Waanbhaa' dɔle -kpɔsɔɔ 'gbu 'ɛ ta.

3 -Amasɔyi, -Waanbhaa' bhaaplenj mu -lɛdɔɔ' -a -yrɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, waa 'bhɛ 'yimale. 'Bhɛɛ- -o -yaa' zi 'bhii- -o -lɛdɔole klɛ 'yee -Waanbhaa' -yrɛ 'yi -o 'gbu klɛza -lrele' mu 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' bhaaplenj mu -lɛdɔɔ' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a -yrɛ 'yi, waa dɔle 'bhɛ □la.

4 -Amasɔyi, Krisi -le 'tonj 'ɛ 'lɛyanyrɛ 'le, 'kooko- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e □kpaɛ 'yee- Krisi 'yi, -Waanbhaa' 'bhɛ zan -lɛdɔɔ'.

Mɛɛ go -za 'yi 'kpaleya -la ma Mɛɛzan Zesu 'yi

5 Bhaaplenj -lɛdɔole sɔ klɛle- gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'tonj a pɛ fangan- 'ɛ 'le, Moizi 'bhɛ yɔɔndia□, 'bhɛɛ- -ya □pia dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan 'tonj mu 'ɛ 'yizakla, 'tonj mu 'ɛ nu -a klɛlɛ 'bhɛɛ- 'bhɛ zan bo 'bhɛ yrɛ ma.»

6 'Dunj- bhaaplenj -lɛdɔole sɔ klɛle- -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'kpaleya ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ zi 'ɛ 'bhɛ -le -gɛ dɔɔ: «'Yaa 'pele- 'e 'gbu 'kpee dɔɔ: -De 'gbu 'le nu 'sanlɛ- laflɛ' 'yi ɛɛ?» ('Bhɛ 'yi -le dɔɔ 'kee ge laflɛ' 'yi, 'kooko- 'ya pɛ *Krisi ni dɔɔ -e zina- 'trɛ ma).

7 'Bhɛɛ- 'yaa 'pele- 'ezin- dɔɔ: «-De 'gbu -le nu zinalɛ 'trɛ 'ɛ □la gbaa mu a -wa 'ɛ

ta εε?» ('Bhe 'yi -le dɔɔ -o Krisi 'wlen- gale ba).

⁸ 'Dun- -Waanbhaa' a -jan 'ε -mela pe -a ba zayi' εε? 'Bhe pe dɔɔ: «Jan 'ε -yoo 'e -din, -yoo 'e 'lii, 'bhεε- -yoo 'e zru 'ε 'yi 'ezin-.» 'Bhe -jan 'ε 'bhε -le 'o -Jan 'Nrāle- 'la 'wo zii' mεε mu 'ε ni 'kaa -woo 'kpa Zesu 'yi 'bhε 'le.

⁹ 'Kee- -daa 'e 'lii, 'bhεε- 'ke 'ya πpia mɔkpen' 'yre ma kpataakpa dɔɔ Zesu -o 'ke Mεεzan 'le, 'bhεε- 'ke 'yee πkpa -a -yi 'e zru 'ε 'kpen 'le 'bhii- -Waanbhaa' 'yela- -bwela gale ba, 'e nu gole -za 'yi 'bhε ma.

¹⁰ -Amasroyi 'ke mεε 'la zan 'e πkpa Zesu 'yi -a zru 'ε 'kpen 'le, 'bhε -le 'a kle 'bhεε- -Waanbhaa' 'bhε zan kun 'bhii- mεε -lɛdɔɔle 'le -a -yre 'yi; 'kee- -daa mεε 'la zan -lii kpataakpa dɔɔ Zesu -o Mεεzan 'le, 'bhε zan go -za 'yi.

¹¹ 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'e πkpa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'bhε zan 'ε ma -titi.»

¹² 'Bhela- -yile, Zuufu mu oo, Zuufu kle mu oo, -o 'kedo- 'kpɔ gole laa -o 'eke- ma. Mεεzan do 'kpɔ 'ε 'bhε -le -o 'kpen a pe 'le; 'ke mεε 'la zan mu 'kpen 'a 'siila-, -e -za 'wlan mu kle 'mu ni 'ebebele.

¹³ -Amasroyi -a yɔɔnde -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke mεε 'oo mεε 'la zan Mεεzan -siila, 'bhε zan nu gole -za 'yi.»

¹⁴ 'Bhεε- 'dun-, -o sɔ -a 'siile -a 'tɔ 'ε ma 'nale- -a ma 'ke waa -o 'kpale- -a -yi εε? 'Bhεε- -o sɔ -o 'kpale -a -yi 'nale- -a ma 'ke waa -yaa' -jan 'ε 'male- εε? 'Bhεε- -o sɔ -yaa' -jan 'ε 'male 'nale- -a ma 'ke mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhε -jan 'ε 'wole- -o ni?

¹⁵ 'Bhεε- -o sɔ -yaa' -jan 'ε 'wole 'nale- -a ma 'ke waa mεε 'kedo- 'kpɔ 'winbɔle 'bhε 'wole- 'kaama? 'Bhii- -a pele- -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «Mεε 'la zan mu -o zan -Jan 'Nrāle- 'ε 'le, -o nuyre nɔɔ- lele!»

¹⁶ 'Dun- mɔkpen' 'laa dɔle -Jan 'Nrāle- 'ε πla. Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi *Ezai 'a πpia elwale gban dɔɔ: «Mεεzan, 'o -Jan 'Nrāle- 'la πwoa, -de 'gbu -le 'e πkpa 'bhε 'yi εε?»

¹⁷ 'Bhe klɛgbeya 'ε 'yi, 'ke mεε 'e 'tronkpa -Jan 'Nrāle- 'ε πla, 'bhεε- mεε

'kpaleya -srɔwo' 'bhε ma. 'Bhe -Jan 'Nrāle- 'ε 'bhε -le 'ke Krisi a -jan 'ε 'le.

¹⁸ 'Bhεε- 'dun-, 'mi -o -za do -yilrɔkpale dɔɔ: Taa- Izraēli mu 'ε waa -Jan 'Nrāle- 'ε 'male- εε? -Wa -maa 'gbu! -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dɔɔ: «-O -weli' 'ε πzian 'trε 'ε ta yreken- πnɔɔ. 'Bhεε- waa -jan mu 'ε πbhwa 'drunyan 'ε -dan' ma yreken- πnɔɔ.»

¹⁹ 'Bhεε- 'mi -o -za 'bhεεke do 'yilrɔkpale 'ezin- dɔɔ: Taa- Izraēli mu 'ε waa -a -yimale εε? -Wa -yimaa 'gbu! -Waanbhaa' -jan πkpa Moizi 'lii 'elwale 'pe dɔɔ:

«'Ka 'laa 'si 'la kun 'bhii- 'si kplankplan, 'mi nu -a klɛle 'bhεε- 'ka zranwo 'bhε ba. 'Bhεε- 'ka 'si 'la 'ye 'bhii- mεε yikan' kle, 'mi nu 'kaa- yran 'ε 'wlenle- 'bhε ma.»

²⁰ 'Bhεε- -Waanbhaa' -jan πkpa -a -lɛla' janwo mi Ezai 'lii 'ke 'bhε 'a 'pele 'ezin- kpataakpa dɔɔ -Waanbhaa' pe dɔɔ:

«Mεε 'la zan mu laa -yaa 'mi ziglin- 'zi, 'mu 'mi πya.

'Bhεε- mεε 'la zan mu laa -yaa -za 'kedo- -yrewo' zii' 'η ma, 'mi 'η 'gbu -zrɔnna 'mu ni.»

²¹ 'Dun- -Waanbhaa' 'a πpia Izraēli mu 'ε ba zayi' dɔɔ:

«'Mi 'η gbε 'tro zii' 'si do ba 'yi 'oo yi 'kaa -o nu 'mi ba; 'dun- waa nule.

-O 'mi 'kafawo, 'bhεε- -o -wlenle' -o 'mi ma.»

11

-Waanbhaa' laa -bangole Izraēli mu 'ε 'yi

¹ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi -o -jan 'yilrɔkpale 'te dɔɔ -Waanbhaa' 'e -bangwa -yaa' Izraēli mu 'ε 'yi εε? 'Sekeseke! -Amasroyi 'mi 'gbu -o 'ke Izraēli -nε 'le, 'bhεε- 'η 'yoo- 'ke Abraamu 'nranε- mu 'ε do 'le, 'bhεε- 'η da Benzame a -gbaa 'ε 'lii.

² -Waanbhaa' -yaa' mεε mu 'la mak- wan-, 'bhεε- -yoo πkla -yaa' pe 'le 'drun- yan klɛle -lεε, yaa -a -bangole 'mu 'yi. -A -lɛla' janwo mi Eli 'bhε 'la ma janwoa- -Waanbhaa' ni Izraēli mu 'ε ba zayi' 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi yre 'la πnɔɔ, 'ka 'laa 'bhε do εε?

³ -Ya πpia dɔɔ: «Mεεzan -Waanbhaa', -woo' 'e 'lɛla' janwo mu 'ε πdia, 'bhεε- -o 'yaa- 'srakagoyre mu 'ε 'siɛla-. 'Mi do

-kplɛn 'kpɔ -le □bwa, 'bhɛɛ- -woo 'ɲ dɛyrɛ -glin 'zi.»

4 'Dun- -Waanbhaa' 'a zikpaa- -a ni 'nale-ɛɛ? -Waanbhaa' 'a □pia -a ni dɔɔ: «'Bhi do -kplɛn 'kpɔ 'laa bolɛ. 'Mi mɛɛ 'waa 'srwaplɛ- □kpaa 'edanma 'ɲ 'gbu ni. 'Mu do 'kpɔ 'laa 'mu 'kpɔ zɛnlɛ waa yoBaali'ɛ 'lɛɛ 'bhɛɛ- -wa gba.»

5 'Bhɛ klɛgbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yi 'ezin-, -kɔɔ' -o 'waati 'la 'yi -zɔn -gɛ bhɛ, Izraɛli mɛɛ -lɛ sanɛ- □bwa ye, 'yee- -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu makwan- -yaa' -lileya 'ɛ ma 'mu -le 'bhɛ 'le.

6 -Waanbhaa' -o makwan- -yaa' -lileya -la ma; yaa 'bhɛ klɛlɛ -o klɛza -lrele' mu 'ɛ ma. ['Kebhlaale -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ 'bhɛ 'laa -yaa nu klɛlɛ -li -lileya kplankplan 'le.]

7 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'yi -o 'nale-ɛɛ? 'Bhɛ 'yi -le dɔɔ Izraɛli mu 'ɛ 'yaa- pɛ 'la ziglin- 'zi, waa 'bhɛ 'srɔɔwolɛ, 'fɔ -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu makwan- 'mu do -kplɛn -le 'bhɛ pɛ 'ɛ 'srɔɔwoa-. -E mɛɛ -vin mu 'ɛ 'trɔn 'yi -dwa 'eglɔɔle 'kooko- waa sɔ -jan 'yimale.

8 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «-Waanbhaa' -gblo -kpaa -o nii- 'ɛ ta, 'kooko- waa sɔ yrɛ ma yele-. 'Bhɛɛ- 'kooko- waa sɔ -jan 'male -o 'trɔn mu 'ɛ 'le. -E □kla 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ke 'bhɛ nu 'tɛnlɛ- -zɔn ma.»

9 -Bhɛngbe Davidi 'a □pia 'ezin- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«Bhaa -o pɛ mu 'la bhɛ 'eke- ba, 'mu klɛ 'bhii- -o 'gbu 'kun bheɛ 'le, 'bhɛ 'pegee -o 'gbu 'kun yrɔ 'le,

'bhɛɛ- 'bhɛ klɛ -o 'gbu baa- pɛ 'le; 'bhɛ 'pegee 'bhɛ klɛ -o klɛza -yɔɔ' 'ɛ ma -sra 'le.

10 Bhaa -gblo kpa -o -yrɛ mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- waa sɔ yrɛ ma yele-. 'Bhɛɛ- bhaa -o -kwa 'klule- bo -o ta -yrɛn 'ɛ 'kɔɔ 'tanjii.»

11 'Mi -o -jan 'yilrɔkpale 'tɛ dɔɔ: Izraɛli mu 'ɛ gaan 'sanlawoa pɛ ma, 'bhɛɛ- -o baalawoa -za 'yɔɔ- 'yi, waa sɔ -o -lawlɛnlɛ 'ezin- -li ɛɛ? 'Yooye-! 'Dun- -o -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'kooko- 'bhɛ klɛ 'si 'bhɛɛke mu goza 'le -za yi; 'bhɛɛ- 'kooko- 'ke 'bhɛ □kla, 'woo- Izraɛli mu -o zranwo 'mu ba.

12 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke Izraɛli mu 'ɛ baaza 'ɛ -za 'yɔɔ- 'yi, 'bhɛ □kla -trɔn -gbɛnɛ 'le

'drunyan 'yi mɛɛ mu 'ɛ ma, 'bhɛ 'pegee 'ke -Waanbhaa' -o mazinalawoa 'bhɛ □kla 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ ma -trɔn -gbɛnɛ 'le 'ezin-, 'bhɛɛ- 'ke -o 'kpen 'niinaa 'bhɛɛ- -o □nwa -Waanbhaa' ba 'lɛ ɛɛ? 'Bhɛ 'laa nu klɛlɛ -za 'wlan -gbɛnɛ 'le 'ke 'bhɛ kan -za -vin mu 'ɛ 'kpen ta ɛɛ?

Zuufu kle mu goza -za 'yi

13 'Mi -o zan -janwolɛ 'ka mu Zuufu kle mu 'ɛ ni. -Waanbhaa' 'mi □kla Zesu a 'winbɔwo mi 'le Zuufu kle mu 'ɛ ba; 'mi 'ɲ 'gbu baa 'bhɛ ye 'ɛ 'yi.

14 'Kooko- 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ke 'bhɛ sɔ klɛlɛ-, 'mi a pɛ winbɔza 'ɛ Zuufu kle mu 'ɛ ba 'bhɛ 'a klɛ 'bhɛɛ- 'an pɛ 'si mu 'ɛ -o zranwo 'mu ba, 'bhɛɛ- -o 'ke mu go -za 'yi.

15 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'woo- Izraɛli mu 'ɛ 'tolawoa -a nɔɔ-, 'kee- 'yee- 'gbu 'pegee 'drunyan 'yi mu 'ɛ 'kpale do ma. 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' 'e gbɛdɔ gbɛ drɛɛwoa- -woo Izraɛli mu 'ɛ □la 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- 'ke -yoo -kpaa -o 'kpayrɛ- -lwa 'ɛ □nɔɔ 'lɛɛ ɛɛ? 'Bhɛ nu klɛlɛ 'bhii- gbaa mu -bwele gale ba kpataakpa 'le, 'bhɛɛ -o bo -o -yrɛ ma.

16 'Ke -o 'bluu kpu □lwa 'ɛ 'bhɛ □naa -Waanbhaa' ni 'sraka 'le, 'bluu 'ɛ 'kpen klɛ -Waanbhaa' a pɛ 'le, 'bhɛɛ- -ya klɛ 'wɛɲ. 'Ke -o -yri do 'sɛnɛ mu 'ɛ □kpaa 'edanma -Waanbhaa' ni, -a gbɛ mu 'ɛ 'mu klɛ 'ezin- 'wɛɲ -Waanbhaa' a pɛ 'le.

17 Izraɛli mu 'ɛ -woo 'bhii- -wa 'kpee olivi diiɲ do gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'bhɛ gbɛ mu 'ɛ 'ke takaa-. 'Bhi 'la 'bhi 'laa -o 'ke Zuufu mi 'le, 'bhɛɛ- 'yoo- 'bhii- -bɔn 'yi olivi diiɲ gbɛ do gbɛɛn-. -Waanbhaa' 'bhi -dwa -o 'yee- -wa 'kpee olivi -yri gbɛ mu 'ɛ takaa- yrɛ 'la □nɔɔ 'bhɛ 'lii. 'Bhɛ 'yi, -wa 'kpee olivi diiɲ 'ɛ 'sɛnɛ mu 'ɛ -yi 'la 'mi zii', 'bhɛ -o 'bhi 'lɛbɔ- 'zi 'ezin-.

18 'Bhɛla- -yile, -Waanbhaa' olivi gbɛ □lwa mu 'la takaa-, 'bhɛɛ- -e 'bhi -dwa 'mu 'lii, 'yaa 'mu mavɛɛlɛ. 'E sɔ 'e 'gbu 'wasowole 'nale- -a ma ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke 'yee 'wasowoa, -a 'yaango- 'bhii- 'bhi 'laa -o -yri 'sɛnɛ 'ɛ 'kwe 'si zii', 'dun- 'bhɛ -le 'bhi 'kwe 'si zii'.

19 'E nu a pelɛ 'tɛ dɔɔ: «-Waanbhaa' 'woo- -yri gbɛ mu 'la bhɛ -o takaa-, 'kooko- -e 'mi dɔ -o -yaa yrɛ 'la □nɔɔ- 'bhɛ □nɔɔ.»

20 Wlan -le 'bhe 'le! -Woo takaan- -waa' 'kpalekleya -la ma -Waanbhaa' 'yi. 'Bhe- 'bhi -o -o dɔyɛ 'ε □nɔɔ, 'e 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' 'yi. 'Dun- 'yaa 'e 'gbu 'wa-sowole, 'bhe- -gblaan' -Waanbhaa' -lɛɛ!

21 -Amasɔyi -Waanbhaa' laa 'tolɛ- Zuufu mu 'ε ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe mu 'la 'mu -o 'ke olivi gbɛ -kpɔsɔɔ mu 'gbu 'ε 'le, 'e 'yɛkpa 'e 'gbu ba 'elrele, 'kebhlale yaa nu -a 'tolɛ- 'bhi ma -titi.

22 -Waanbhaa' a wlanya 'pegee -yaa' mɛɛ mu 'kitikan gbɛya -glɔɔ 'ε -glin doo: Mɛɛ 'la zan mu -balaa' 'bhe- 'mu -gwa -yaa' zi 'ε ta, -e 'mu 'kitikan 'eyɔɔtile. 'Dun- -yoo 'ewlanle 'bhi ma, 'kee 'gbu 'dun- □bwa -yaa' wlanya 'ε 'yi; 'kebhlale, -e nu 'bhi takanlɛ 'ezin- 'bhii- -o -yri gbɛ takan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe- -yee' go 'e dɔyɛ 'ε □nɔɔ.

23 'Dun- 'ke Zuufu mu 'ε -gwa -waa' 'kpalekleya zi 'ε ta, -Waanbhaa' nu -o 'sɔ gbɛ drɛɛwole -o blɔɔle- -yaa olivi diinj 'ε ma yɛ 'la □nɔɔ 'elwale -sɔ 'bhe □nɔɔ. -Amasɔyi 'bhe 'senj -o -Waanbhaa' ni 'ke 'bhe -o blɔɔ gbɛ drɛɛwo 'ezin- olivi diinj 'ε ma.

24 'Bhi 'la 'bhi 'laa -o 'ke Zuufu mi 'le, 'bhe- 'ke 'yoo- 'bhii- -o -yri gbɛ 'la takaan- -bɔn 'yi olivi diinj do ma, 'bhe- -o □nwa 'e blɔɔle -wa 'kpee olivi diinj -kpɔsɔɔ do 'gbu ma; 'bhe- 'dun- 'ka 'laa -o -yri diinj -glɔɔn do 'le. 'Bhe- Zuufu mu 'ε, -woo -wa 'kpee olivi diinj gbɛ -kpɔsɔɔ mu 'gbu 'ε 'bhe- 'le, 'ke -wa □pia -woo blɔɔ gbɛ drɛɛwole -o -yaa -yri diinj 'la ma 'elwale 'bhe ma, 'bhe 'laa -o 'ke -za 'di 'le -Waanbhaa' 'kɔɔ ɛɛ?

Izraeli mu 'ε 'kpen goza -za 'yi

25 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka gaanyi' wlan do 'lɛɛ- dɔ, 'kooko- 'ka 'laa 'ka 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mɛɛ mu gbɛɛn-. 'Bhe gaanyi' 'wlan 'ε 'bhe -le dɔɔ Izraeli mu 'ε 'lɛdo- laa nu 'sɔle- -o 'kpale Krisi 'yi, 'sani 'ke -Waanbhaa' Zuufu kle mu -lii yɛkɛ- 'la makwan- 'mu 'kpen niinaa' -Waanbhaa' ba 'elwale 'pe, 'bhe- -woo kpa a -yi.

26 'Bhe 'waati 'ε ba 'tɛ, 'bhe- Izraeli mu 'ε 'kpen nu gole -za 'yi, 'bhii- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε -ya □pia gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Mɛɛ -Bhee Mi 'ε nu dalɛ Siɔn -wa 'ε 'bhe- ta,

-e nu Zakobu 'srɛ mu 'ε waa -lɛdɔɔkleya maza mu 'ε gole -o -yi.

27 *-Bhoolaya 'la 'mi nu 'bhe dɔle 'woo- 'pegee 'mi 'plen-, 'bhe -le bhe, 'ke 'ŋ -waa' -za 'yɔɔ- 'kwe mu 'ε -gwa -o wiinj- 'waati 'la ba.»

28 'Ke -wa □sia 'woo- Izraeli mu 'ε waa dolawole -Jan 'Nrɛle- 'ε □la 'bhe zi, -woo ye 'bhii- -Waanbhaa' -sɔɔnnii' mu; 'dun- 'bhe □kla 'trɔn- le 'ka mu Zuufu kle mu 'gbu 'ε ma. 'Bhe- 'dun-, 'ke 'wa □sia -Waanbhaa' Zuufu mu 'ε makungbɛya 'ε zi, 'wa 'ye 'bhii- 'woo- Zuufu mu 'ε 'wola- -za sɔ 'tanjii -Waanbhaa' ni -o -gbɔɔ mu 'ε -zayi'.

29 -Amasɔyi 'ke -Waanbhaa' mɛɛ -gbaa pɛ 'la ba, yaa zru mabɔɔ, 'bhe- -e 'bhe pɛ 'ε kun 'bhe mɛɛ 'ε 'kɔɔ. 'Bhe- -e mɛɛ 'la zan mu -siila, yaa -a -liiwli' mabɔɔ 'mu ma -titi.

30 'Elwale -sɔ, 'ka mu -yaa -Waanbhaa' -weli' 'ε 'kafawo. 'Bhe- 'woo- Izraeli mu 'ε -o -Waanbhaa' -weli' 'la 'kafawo, 'bhe -le 'a □kla 'bhe- 'ka 'yɛnklaa□ -Waanbhaa' ma -zɔn 'tɛ.

31 'Bhe klegbɛya do 'ε 'yi, 'woo- mu -Waanbhaa' -weli' 'ε 'kafawo -zɔn, 'kooko- 'ka mu -yɛnkla' 'ezin- -Waanbhaa' ma. 'Dun- 'ka mu -yɛnklaa□ -Waanbhaa' ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'woo- mu -yɛn nu 'klalɛ- -a ma 'bhe- gbɛɛn- 'ezin-.

32 -Amasɔyi -Waanbhaa' bhaaplɛn mu 'kpen □kla -a 'kafawo mu 'le, 'kooko- -o 'kpen 'yɛnkla- -a ma 'ezin-.

-Waanbhaa' a gbɛɛnɛ

33 'Ee! Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' a pɛzanya 'ε 'pegee -yaa' zadɔleya, 'bhe- yaa -zayaangole 'ε -danj' 'laa -o 'mu ma! -Yaa' -za lɛdulagbɛya 'ε 'bhe -o 'egbenele 'ke 'bhe kan bhaaplɛn a -zadɔleya 'ε ta. 'Bhe- -yaa' zi mu 'ε 'yimale la bhaaplɛn ta.

34 'Bhii- -a yɔɔndɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«-De 'gbu -le Mɛɛzan -Waanbhaa' 'kpeejan- 'ε dɔ ɛɛ?

'Bhe- -de 'gbu -le sɔ klele- -a -lia mi 'le ɛɛ?

35 -De 'gbu -le pɛ □naa 'yee- -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe ɛɛ,

'bhe- 'ke 'bhe kle 'bhii- 'bhe zan a ca 'le -a ma ɛɛ?»

36 Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ! -Amasɔyi pɛ 'kpen da 'yela- ba, 'bhe- pɛ 'kpen -o 'bhe 'yɛ ma

'yela- -srɔyi', 'bhɛɛ- 'yele- a pɛ -le pɛ 'kpen 'le. Bhaa 'tɔbhɔleya bo 'yee- -Waanbhaa' ni yikpensee ta! Amiina.

ZESU 'YI MU 'Ɛ 'TAAWOGBEYA

12

'Taawogbeya drɛɛ -Waanbhaa' zi

¹ 'N nɛɛɛ- mu, -kɔɔ' 'yrenklalawoa -Waanbhaa' ma 'egbenɛle bhe, 'mi -sromabɔ 'ka ni dɔɔ -ka 'ka 'gbu 'na -Waanbhaa' ni 'bhii- 'sraka gopɛ -yɛmale mu, 'ke 'ka bo 'edanma -a ni 'wenj, 'bhɛɛ- 'ka sɔ -a ni. 'Ke 'ka 'bhe ɔkla, 'bhe -le nu klele -a gba gbeya wlan 'ɛ 'le.

² 'Kaa- 'taawogbeya 'ɛ yaa klele 'bhii- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ -waa' pɛ 'ɛ gbɛɛn-. 'Dun- -kaa 'to 'ke -Waanbhaa' 'ka mabɔɔ, 'bhɛɛ- -e 'kpeelɛdangbeya drɛɛ na 'ka ni. 'Ke 'bhe ɔkla, -Waanbhaa' zru maza 'ɛ, 'bhe 'pegee -za 'wlan 'ɛ, 'bhɛɛ- -za 'la 'bhe sɔ -a ni, 'bhe 'pegee -za 'la 'bhe 'lɛpale -o, 'ka nu 'mu dɔle.

³ -Waanbhaa' 'senj 'la ɔnaa 'mi ni -yaa' -lileya 'ɛ 'yi 'n ma 'bhe 'srɔyi, 'mi -o 'ka ɔlia zii' 'ke 'an pe 'ka 'kpen do do ni dɔɔ 'ka 'laa 'ka 'gbu 'yele- mɛɛ gbalaan 'le 'ke 'bhe kan -a -dan' ta. Drɔɔn' mavɛɛleya zru -le kle 'ka 'kpen do do 'yi. -Waanbhaa' 'senj yekɛ- 'la ɔnaa 'ka ni, 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'srɔyi -a -yi, -ka 'bhɛɛ- wlata za kle.

⁴ 'Bhii- bhaaplɛɛ 'flɛ 'ɛ -yoo do gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -a dɔpɛ mu 'ɛ -woo 'ebebele; 'bhɛɛ- 'mu 'kpen do do woye 'ɛ gole -o 'eke- ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁵ 'Bhe klegbeya do 'ɛ 'yi, -kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'ɛ, -kɔɔ' -o 'ebebele; 'dun- -kɔɔ' 'kpale- 'la -yoo do ma *Krisi 'yi, -kɔɔ' -o 'bhii- mɛɛ do. -Kɔɔ' blɔɔle -o 'eke- ma do do 'bhii- mɛɛ dɔpɛ mu 'ɛ blɔɔle -o 'eke- ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁶ -Waanbhaa' ɔlia -kɔɔ' ma, 'bhɛɛ- -e 'senj mu ɔnaa -kɔɔ' 'kpen do do ni, 'bhe 'senj mu 'ɛ gole -o 'eke- ma. -Ya -lɛlajanwole 'senj ɔnaa mɛɛ 'la zan ni, 'bhe zan 'ɛ 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'bhe 'senj 'ɛ wlata za kle.

⁷ 'Ke -Waanbhaa' 'senj ɔnaa mɛɛ 'la zan ni 'ke 'bhe yewo 'bhe -vin mu 'ɛ ni, 'bhe zan 'bhe ye 'ɛ 'wo. 'Kee- mɛɛ daan 'senj ɔnaa 'kɛla ni, 'bhe zan mɛɛ mu daan.

⁸ 'Kee- 'senj ɔnaa mɛɛ 'la zan ni 'kaa 'bhe zruwla mɛɛ mu 'kpee, 'bhe zan bo 'bhe klele ma. 'Kee- 'senj ɔnaa 'kɛla ni 'kaa 'bhe bhɔ mɛɛ mu ba 'bhe 'kɔɔpɛ- mu 'le, 'bhe zan 'ɛ gbɛ ta kle taataa. 'Kee- 'senj ɔnaa mɛɛ 'la zan ni 'kaa 'bhe kle mɛɛ mu -lɛdɔɔ' mi 'le, 'bhe zan 'bhe ye 'ɛ 'wo 'bhe 'nii- 'ɛ 'kpen 'le. 'Kee- 'senj ɔnaa 'kɛla ni 'kaa 'bhe 'bhɔ -yren ma mɛɛ mu ba, 'bhe zan 'bhe kle 'bhe zrukpaalele.

Zesu 'yi mu a 'taawoza 'sɔniya 'le -o zru 'yi

⁹ 'Kaa 'eke- ba 'sɔniya 'ɛ, 'bhe 'laa klele mɛɛ -yɛkɔɔza klele 'le. -Za 'la 'bhe 'laa lele 'bhe klele vɛnsi 'ka yin 'lii, 'bhɛɛ- 'ka blɔɔle bo -za 'wlan klele ma.

¹⁰ 'Ka -za sɔ 'eke- ni 'bhii- nɛɛɛ- ma do mu. 'Bhɛɛ- 'ka 'kpen do do -gasikpa 'eke- -lɛɛ 'eke- -vavadelele 'tanji.

¹¹ 'Ka 'laa lrwawole, 'dun- -ka yewo 'egloole. -Ka yewo Mɛɛzan ni 'ka 'nii- 'ɛ 'kpen 'le.

¹² 'Ka zrukpaale kle 'ka 'yrikpale 'la -yoo -Waanbhaa' ta 'bhe -zayi'. -Ka -yren 'yikun 'ka zrubakpaale 'le, 'bhɛɛ- 'ka blɔɔle bo 'ka 'seriwole ma.

¹³ -Ka bhɔ 'ka nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ ba. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu nu 'ka ba, -ka 'mu 'cie 'si 'elrele.

¹⁴ Mɛɛ 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta, -ka 'dumawo 'bhe zan mu 'ɛ ni. -Kaa pe -Waanbhaa' ni dɔɔ 'bhe -o -dɔɔbo', 'dun- 'ka 'laa bhaa -yɔɔle' -o ma.

¹⁵ 'Ke mɛɛ 'la zan mu zrukpaale -o, 'ka mu 'pegee 'bhe zan mu zrukpaale kle 'eke- zi. 'Ke 'ke mu la 'mu -o wisi' zii', 'ka 'pegee 'mu wisi' 'eke- zi.

¹⁶ -Ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu magbaandɛle 'eke- ma, 'dun- 'ka zru bhɔ mɛɛ mazinaza -la zi. 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'kunle- -zadɔ' mu 'le.

¹⁷ 'Ke mɛɛ -za 'yɔɔ- ɔkla 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe -zigole 'bhe zan ma 'ke -za 'yɔɔ- 'le. -Ka dɔ klen 'ke 'ka -za 'wlan -la kleyɛ glin mɔkpen' 'yɛ ma.

¹⁸ 'Ke 'bhe sɔ klele-, 'ke -a -danjo' 'ka mu -la ma, 'ka 'pegee mɛɛ mu 'ɛ 'kpen bo yilabla 'yi 'eke- 'yi.

¹⁹ 'N 'yienii mu, 'ke mɛɛ do -za 'yɔɔ- ɔkla 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe -zigoyɛ -glinle' 'bhe zan 'ɛ ma. -Ka 'kaa- -za -zigole 'ɛ 'to

-Waanbhaa' 'koo. -Amasroyi -a yoondele -o -yaa' 'Sewe 'e 'yi doo: «'Mi Meezan -Waanbhaa' pe doo 'mi -le nu 'kaa- -za mu 'e -zigole, 'mi 'gbu -le nu -waa' -za 'yoo- mu 'e 'wlata- -sra 'nale- -o ni.»

²⁰ 'Bhe- -a yoondele -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'ezin- doo: «'Ke gbɔn -o 'e 'soonnii 'e de 'zi, pebhle na -a ni. 'Ke -yi 'mi -lro -o -a ma, mi yi na -a ni. 'Kee- 'bhe 'kla 'bhe gbɛen- bhe, -e nu klele 'bhii- 'yoo- -yrala' gbo -la do 'zi -a wiinj- 'bhe klegbeya 'e gbɛen- bhe.»

²¹ 'Yaa klele 'ke -za 'yoo- 'senjo- 'kee 'le. 'Dun- do klen 'kee- -za 'wlan kle 'bhe- 'e 'senjo- 'ke -za 'yoo- 'le.

13

Zesu 'yi mu ngblo 'kpaaza- -o ta mee gbalaan mu 'e 'la

¹ Mee 'oo mee, 'bhe 'bhe ngblo 'kpala 'bhe ta mee gbalaan mu 'e 'la. -Amasroyi gbalaanya 'kpen da -Waanbhaa' -la ba. Mee gbalaan mu 'la 'kpaale- -o bhaaplen mu 'e 'wiinj-, 'mu da -Waanbhaa' -la ba.

² 'Bhela- -zayile, 'ke mee 'oo mee 'la zan -wlenna -a ta mee gbalaan 'e ma, 'bhe zan -wlenna- -Waanbhaa' a mee 'kpagbeya 'e 'bhe- ma. 'Bhe- 'ke mee 'la zan mu -o -bango' -Waanbhaa' a mee 'kpagbeya 'e 'yi, 'bhe zan mu -Waanbhaa' a -kpan 'e baa- yre -la -glin 'zi -o 'gbu ta 'bhe gbɛen- bhe.

³ 'Wlan 'e ni, 'ke 'bhi 'la -za 'wlan kle, mee gbalaan mu laa -o 'ke -gbalaan pe 'le 'bhi 'koo; 'dun- 'ke 'bhi 'la -za 'yoo- kle, 'bhi -le gbalaan mee gbalaan mu 'e -le. 'Yoo- -a zi 'bhii- 'yaa -gbalaanle' 'e ta mee gbalaan 'e 'le ee? 'Bhe 'yi, -za 'wlan kle, 'bhe- 'woo- mee gbalaan mu 'e -o nu 'e 'to wlan pele.

⁴ -Amasroyi mee gbalaan mu 'e -woo yewo 'zi -Waanbhaa' ni 'bhi 'gbu -la -nrayiza 'yi. 'Dun- 'ke 'yoo- -za 'yoo- kle 'zi, gbalaan -o -le. -Amasroyi 'sen 'la 'bhe -o 'koo, 'bhe 'laa -o -o 'koo bhaama; 'bhe -o 'koo mee 'krowo zayi' -za 'yoo- klele ma. -Woo yewo 'zi -Waanbhaa' -la ni; -o -yaa' yran 'e zron mee 'la zan -o -za 'yoo- kle 'zi 'bhe zan 'e ni -a 'krowolele.

⁵ 'Bhela- -zayile, 'bhe -o 'ke -za 'irele- 'le 'ke 'ka 'ka ngblo 'kpala mee gbalaan mu 'e 'la. 'Ka 'laa 'bhe klele drɔn, 'kooko-

-Waanbhaa a yran laa ten 'ka ma. 'Dun- -ka 'ka ngblo 'kpala -o 'la, -amasroyi 'ka 'gbu 'a do 'ka 'nii- 'yi 'bhii- -za 'irele- -le 'klele.

⁶ 'Bhela- -zayile 'ezin-, 'ka 'nisra mu 'e gbawo. -Amasroyi mee gbalaan mu 'la -woo 'bhe ye 'e 'wo zii', -Waanbhaa' -le -o 'bwa 'bhe ye 'e ta, 'kaa -wa wo 'elrele 'ke -wa -leyan' -a ma.

⁷ 'Kela 'bhe -o 'ka 'kpen do do gbawope, -ka 'bhe- kle: -Ka 'nisra -gloɔn 'e 'kpen gbawo 'ka so -o gbawole mee 'la zan mu ni 'mu -la 'koo. -Ka -gbalaan mee 'la zan -o 'ke -gbalaanpe' 'le 'bhe 'le; mee 'la zan -o 'ke -gasikpa pe 'le, -ka -gasikpa 'bhe zan 'e 'le.

'Taawole 'soniya a pe zi 'e ta

⁸ 'N neene- mu, 'ke yaa 'e go 'ka -za 'sole 'eke- ni 'e 'bhe ba, mee -bheke' do 'kpo a ca laa klele 'ka ma -titi. -Amasroyi 'ke mee -za so mee 'la zan ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a 'ton mu 'e 'klosikun 'ke -ya -leyan' -a ma 'bhe gbɛen- bhe.

⁹ 'Wlan 'e ni, Moizi a 'Ton mu 'la -wa pe doo: «'Yaa -yanbhooya klele, 'yaa mee dele, 'yaa -faanwole, 'e 'yre 'laa 'bhɔle- mee 'koo pe zi.» 'Bhe 'pegee 'ton -vin mu 'e 'kpen 'lewla -jango' do 'kpo 'e 'bhe -le -ge doo: «'E -vindo' mi -za so 'e ni 'bhii- 'e -za so 'e 'gbu ni gɔne- 'la gbɛen-.»

¹⁰ 'Kee -vindo' mi -za so 'e ni, yaa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo kle -a ni. 'Ke mee mu -za so mee 'la zan ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a 'ton mu 'e 'klosikun 'ke -ya -leyan' -a ma.

-Koo' 'ploo- -gblo 'yi -za 'yoo- mu klele ma

¹¹ -Ka 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu 'kun 'elrele, -amasroyi 'waati 'la 'bhwa -zon -ge, 'ka 'gbu 'bhe 'waati 'e do. 'Ka bwe 'waati 'e 'bhwa 'kaa- yi 'e pla, -amasroyi -Waanbhaa' nu -koo' gole -za 'yi yi 'la 'le 'bhe yi 'e 'bhwa gban -wa -din, yaa -o -li 'egboonle -koo' ma, 'bhii- -e -yaa -koo' ma gɔne- 'la gbɛen- -koo' 'kpale- 'e zisan' bhla 'e zi Krisi 'yi.

¹² -Bi 'e 'bhwa gban 'egboonle, 'bhe- too -o zan 'klinle-. -O kleza mu 'la kle -gblo 'yi, -koo' 'ploo- 'mu ma; 'bhe- -koo' 'tebhile ba gwledanpe mu 'kla -koo' ta.

¹³ -Koo' 'taawogbeya 'e bakanle kle 'bhii- mee 'la zan mu -o 'taawo zii' -yrekpa' -o

'taawogbeya 'ε -yoo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. -Kɔɔ' -kɔɔ' 'gbu 'klɔsikun 'elrele, -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'taakpale pɛbhle -gbɛnɛ -gbɛnɛ bhlele zi, 'bhe 'pegee -wɛɛn 'mile- zi. -Kɔɔ' -kɔɔ' 'gbu 'klɔsikun -yraladɔ maza mu 'flɛn oo, -yanbhɔɔya za mu oo, gwledanle 'pegee zranwole, 'mu 'kpen ma.

14 'Ka -si drɛɛ 'la 'srɔɔwoa □ Mɛɛzan Zesu Krisi 'srɔyi, -ka 'bhe 'kla 'ka ta 'bhii- 'ka -baapɛ' 'le. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke 'ka bo 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza 'ε ta, 'ke 'ka 'ka 'gbu zrubhɔ maza mu klɛ.

14

-Ka 'ka gbɛdɔ 'eke- -la

1 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka ba mɛɛ 'la zan 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe 'laa -o 'egloole, -ka 'bhe zan 'kun 'elrele. 'Ke -yaa' pɛ 'kpeejan- 'ε gole -o 'kaa- pɛ mu 'ε ma, 'ka 'laa 'a 'topelɛ 'bhe -zayi'.

2 Mɛɛ 'ke 'kpee ma, pɛbhle 'tolɛ- pɛbhle, 'bhe -o 'ke bhlepɛ 'le. 'Dun- mɛɛ -bhɛɛke' 'la 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi, 'bhe 'laa -o 'egloole, 'bhe a pɛbhle -dan' -le 'ke -zienbhe' mu 'te -la -le.

3 'Ke mɛɛ 'la zan pɛbhle 'tolɛ- pɛbhle 'bhe bhle, 'bhe zan laa mɛɛ 'la zan laa pɛbhle 'kpen bhle 'bhe mavɛɛɛ; 'dun- mɛɛ 'la zan laa pɛbhle 'tolɛ- pɛbhle 'bhe bhle, 'bhe zan laa mɛɛ 'la zan pɛbhle 'kpen bhle 'bhe 'kitikanɛ. -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'e gbɛdwa- -a □la 'ezin-.

4 -Dele 'bhi 'le 'bhɛɛ- 'yoo- mɛɛ -bhɛɛke' a yewonɛ 'ε 'kitikan zii' ɛɛ? 'Ke -a dulale □bwa 'egloole oo, 'kee- -balaa' oo, 'bhi a -mɛ pɛ za -le 'bhe 'yi ɛɛ? -A zan a -za -le 'bhe 'le. 'Dun- -a dulale nu bolɛ 'egloole, -amasrɔyi 'bhe 'senj -o Mɛɛzan ni 'ke 'bhe 'a dɔ 'egloole.

5 Mɛɛ 'ke 'kpee ma, yi mu 'ε 'ke mu gblaana -yiya' -a 'ke mu ni, 'bhɛɛ- 'dun- mɛɛ -bhɛɛke' -yrɛ 'yi, 'woo- yi mu 'ε 'kpen -o do. 'Ka 'kpen do do 'kpale- klɛ -za yɛkɛ- 'la -yoo 'a 'kpee 'bhɛɛ- 'yi.

6 'Ke mɛɛ 'la zan yi mu 'ε ye 'bhii- -o gblaanya 'ε gole 'eke- ma, 'bhe zan Mɛɛzan -lɛdɔ' -a ma 'bhe klegbeya 'ε gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan pɛbhle 'kpen bhle, 'bhe zan Mɛɛzan -lɛdɔ' -a ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-; -amasrɔyi -e -Waanbhaa'

'pubɔ- -yaa' pɛbhle 'ε ma. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa pɛbhle 'kpen bhle, 'bhe zan Mɛɛzan -lɛdɔ' -a ma; -amasrɔyi -e -Waanbhaa' 'pubɔ- 'ezin- 'bhe ma.

7 Wlan 'ε ni, -kɔɔ' 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -o -kɔɔ' 'yrɛ ma 'trɛ ta -gɛ -kɔɔ' 'gbu ni, 'bhɛɛ -kɔɔ' 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa ga 'bhe 'gbu ni.

8 'Ke -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma, -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma Mɛɛzan -la ni; 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' -gaa, -kɔɔ' -gaa Mɛɛzan -la ni 'ezin-. 'Bhe 'yi bhe, 'ke -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yrɛ ma oo, 'ke -kɔɔ' -gaa oo, -kɔɔ -o Mɛɛzan -a pɛ 'le.

9 -Amasrɔyi Krisi -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba, 'kooko- -e klɛ gbaa mu 'pegee mɛɛ -yrɛ male mu a Mɛɛzan 'le.

10 -Mɛɛle -kla 'bhɛɛ- 'bhi -o 'e nɛɛnɛ- 'ε 'kitikan zii' ɛɛ? 'Bhɛɛ- -mɛɛle -kla 'bhɛɛ- 'bhi 'e nɛɛnɛ- 'ε mavɛɛɛ-? 'Yaa 'yaango- 'bhii- -kɔɔ' 'kpen do do nu gele -Waanbhaa' a -klu ta -kɔɔ' 'kpen 'kitikan zayi' ɛɛ?

11 -Amasrɔyi -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε 'yi dɔɔ:

«'Mi Mɛɛzan pɛ dɔɔ: 'N 'yoo- 'η 'yrɛ ma, bhaaplɛn mu 'kpen nu nule -o 'kpɔ zenɛ 'mi 'lɛɛ,

'bhɛɛ- -o 'kpen nu 'mi 'tɔbhɔɛ.»

12 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -kɔɔ' 'kpen do do nu gele -kɔɔ' 'kpen do do klɛza 'ε 'yipelɛ 'bhe 'gbu 'kɔɔ -Waanbhaa' ni.

-Kɔɔ' 'laa klɛɛ -kɔɔ' nɛɛnɛ- baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi

13 -Kɔɔ' 'plooo- 'eke- 'kitikanle ma. 'Bhɛɛ- 'dun- -ka dɔ klɛn 'ke 'ka 'laa -za 'kɛdɔ- 'kpɔ klɛ 'ke 'bhe sɔ klɛle- 'ka nɛɛnɛ- 'ε gaan 'sanpɛ- 'le, 'bhɛɛ- 'kee- klɛ -a baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

14 'Mi 'pegee Mɛɛzan Zesu a 'kpaledo- maya 'ε 'yi, 'mi 'a 'yaango- 'bhɛɛ- 'mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- pɛ 'kpen -o 'wenj 'bhe 'gbu 'yi. 'Ke mɛɛ 'la zan 'kpee ma, pɛ 'ke 'laa -o 'wenj, 'bhe pɛ 'ε yaa -o 'wenj 'bhe zan 'ε 'bhɛɛ- -yrɛ 'yi.

15 'Ke 'bhi 'e nɛɛnɛ- do zrubatɛdɔ pɛbhle do -zayi', 'yaa -o 'taawo zii' 'soniya a pɛ zi 'ε ta. Krisi -gaa 'yee- 'e nɛɛnɛ- 'la ni, 'yaa 'tolɛ- 'bhɛɛ- 'yaa- pɛbhle 'ε -zayi' -e klɛ ni pɛ 'le.

16 'Ke pɛbhle 'ke lele 'ka mu -yrɛ 'yi; 'dun- 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ke 'kaa □bhla,

-o nu 'ka 'to 'yoo-pele 'bhe -zayi', 'bhe bhla 'e ba, 'ka 'laa 'bhlele-.

¹⁷ -Amasroyi *-Waanbhaa' a -bh-lengbeya 'e -danj' 'laa 'ke pebhle 'pegee mipɛ do -kplɛn 'le. 'Dun- -Waanbhaa' a -bh-lengbeya 'e 'bhe -le 'ke -ledooleya 'pegee yilabla, 'bhɛɛ- zrukpa' 'la *Lii 'Wɛj 'e 'mu na mɛɛ ni, 'mu -la -le.

¹⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan yewo Kriɛ ni 'bhe klegbeya 'e gbɛɛn- bhe, 'bhe zan -za so -Waanbhaa' ni, 'bhɛɛ- bhaaplenj mu 'a 'to wlan pe 'ezin-.

¹⁹ 'Bhe 'yi, 'ɛ nɛɛɛ- mu, 'kɛla 'bhe -o yilabla ma zi 'le, 'bhɛɛ- 'ke -koo' so fanɔandɔle 'eke- ta 'bhe 'le -kooa' 'kpaleya 'e 'yi, -koo' 'bhɛɛ- ziglin-.

²⁰ -Waanbhaa' yelawoa 'e nɛɛɛ- 'e zru 'yi, 'bhi 'laa 'bhe ye -lrele' 'e 'siɛɛ- pebhle drɔɔj do -la -zayi'. Wlan 'e ni, pebhle 'kpen lele; 'dun- 'ke a bhleza 'e □kla 'e nɛɛɛ- baa- pɛ 'le -za 'yoo- 'yi, 'bhe 'laa lele.

²¹ 'Kɛla 'bhe -o -za 'lrele- 'le, 'bhe -le dɔɔ 'yaa wi bhlele 'bhe 'pegee 'yaa bole -drɔɔ 'mile- ma, 'bhɛɛ- 'kee ploɔ -za 'oo -za 'la 'bhe -o 'ke 'e nɛɛɛ- baa- pɛ 'le -za 'yoo- 'yi, 'bhe ma.

²² 'E 'kpale- -o -za yɛkɛ- 'la 'yi 'e 'gbu 'kpee, -a 'to 'ke 'bhe bo 'bhi do -kplɛn 'kpee -Waanbhaa' -yɛ □la. 'Bhɛɛ- 'ke mɛɛ do laa -o -la 'zi -a 'gbu ta -a kleza do 'yi, 'bhe zan a pɛ -yinra'!

²³ 'Dun- 'ke mɛɛ do -o pɛ do bhle 'zi, 'bhɛɛ- 'ke -a zru -o plɛ 'bhe pebhle 'e ma, 'bhe zan -Waanbhaa' a -kpan -la baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhe klegbeya 'e gbɛɛn- bhe. -Amasroyi -e -za 'la kle 'zi, -a 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'bhe so -Waanbhaa' ni. 'Ke 'yoo- -za 'oo -za la klele-, 'bhɛɛ- 'kee 'kpale- laa -o -a -yi 'bhii- 'e kleza 'e so -Waanbhaa' ni, -za 'yoo- -le 'bhe 'le.

15

-Koo' 'bhɔ 'eke- ba -kooa' 'kpaleya zi 'e ta

¹ -Koo' mu 'la -koo' -o 'egloole -kooa' 'kpaleya 'e 'yi *Kriɛ 'yi, -koo' dɔ -a -la 'ke -koo' bhɔ mɛɛ 'la zan mu laa -o 'egloole 'mu 'kpaleya 'e 'yi Kriɛ 'yi 'mu ba. -Koo' 'laa bole -koo' 'gbu 'nrayiza klele ma.

² -Koo' 'kpen do do -za 'la 'bhe so -koo' -vindo' mi ni, -koo' 'bhɛɛ- kle 'bhe ni, 'bhe 'gbu 'nrayiza 'yi; 'kooko- 'bhe a 'kpaleya 'e baan' kla 'bhe ba.

³ -Amasroyi Kriɛ 'laa bole -a 'gbu 'nrayiza klele ma. 'Dun- 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o gɔɛ- 'la gbɛɛn- -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi dɔɔ: «Mɛɛ mu 'e -o 'bhi -Waanbhaa' -la -zwanwoa, -o 'bhe -zwanwo' mu 'e □woa 'mi -la ma bhe.»

⁴ 'Bhɛɛ- 'dun-, -o -jan mu 'la 'kpen □woa -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi 'elwaleta -so, -o 'mu 'kpen □woa -koo' mu -la daan zayi'. 'Bhe -jan mu zrubakpa na -koo' ni, 'bhɛɛ- -o 'fuudo- -koo' ta; 'kooko- -koo' 'yrikpale bo -Waanbhaa' ta.

⁵ -Waanbhaa' 'la zrubakpa na mɛɛ ni, 'bhɛɛ- -e 'fuudo- mɛɛ ta, bhaa 'bhe 'a kle 'bhɛɛ- 'ka 'pegee 'ka -vin mu 'e 'kpale- kle do ma, 'bhii- Zesu Kriɛ 'a □kla gɔɛ- 'la gbɛɛn-.

⁶ 'Ke 'bhe □kla, 'ka 'kpen zru nu klele do, 'bhɛɛ- 'ka nu -kooa' Mɛɛzan Zesu Kriɛ Dɛ -Waanbhaa' magbaandɛɛ 'ka 'weli- do 'kpɔ 'le.

Zesu Kriɛ □nwa 'si mu 'kpen -la -zayi'

⁷ 'Bhɛla- -zayile, -ka 'eke- 'kun 'elrele 'bhii- *Kriɛ 'ka mu □kwan 'elrele gɔɛ- 'la gbɛɛn-, 'kooko- 'bhe kle -Waanbhaa' 'tɔbhɔyɛ 'le.

⁸ Wlan 'e ni, 'mi pe 'ka ni dɔɔ Kriɛ □nwa klele -Waanbhaa' a yewonɛ 'le Zuufu mu 'e ba; 'kooko- 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -za mu 'la kleza ta -koo' -gbɔɔ mu 'e ni, -e 'mu 'lesɔ-. 'Bhɛɛ- 'kooko- 'bhe klegbeya 'e 'yi, -ya zɔɔn -koo' ni 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' zru -o do.

⁹ Kriɛ □nwa 'ezin-, 'kooko- Zuufu kle mu 'e 'mu -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-, -amasroyi -e mɛɛ -yɛnkla'; 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi gɔɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«'Bhɛla- -zayile, 'mi nu 'e 'tɔbhɔɛ 'si 'bhɛɛke mu 'e 'plenj-;

'bhɛɛ- 'mi nu 'e 'tɔbhɔ ma 'sro mu 'kpale-.»

¹⁰ -A pele -o 'ezin- -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi dɔɔ:

«'Ka mu 'si 'bhɛɛke mu 'e, -Waanbhaa' 'si 'la makwan-, 'ka mu 'pegee 'bhe 'si 'e 'ka zrukpaale kle 'eke- 'yi!»

11 'Bhɛɛ- -a yɔɔndele -o 'ezin- 'yaa- 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«Ka mu 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ, -ka Mɛɛzan 'tɔbhɔ;

'bhɛɛ- 'si mu 'ɛ 'kɛn, -kaa 'tɔbhɔ ma 'sro mu 'kpa!»

12 -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi Ezai 'a □pia 'ezin- dɔɔ:

«*Yese 'srɛ mu 'ɛ do nu nule,

'bhɛ nu yaale 'si mu 'ɛ 'kɛn 'wiɪj-,

'Bhɛɛ- 'si 'bhɛɛke mu 'ɛ 'yri nu bole 'bhɛla-ta.»

13 -Waanbhaa' 'la -yoo -kɔɔ' 'yrikpale kli 'le, bhaa -e 'ka zru 'ɛ pa 'ke zrukpa' 'kɛn 'pegee yilabla 'kɛn 'le 'ka 'kpale- 'la -yoo -a -yi 'bhɛ 'srɔyi; 'kooko- 'ka -o 'ka 'yri 'la 'kpa zii' -a ta bhe, 'ka 'yrikpaleya 'ɛ baan' kla a ba Lii 'Wɛn 'ɛ -gloɔya' a 'le.

Pɔlu -o -yaa' yewogbɛya 'ɛ 'yipe zii'

14 'N nɛnɛ- mu, 'mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- wlanya -gbɛnɛ 'la -yoo 'ka 'yi, 'bhɛɛ- zadɔleya -gloɔn 'la -yoo 'ka 'yi bhe, 'ka sɔ 'eke- 'kpeɛkanle.

15 'Bhɛɛ- 'duɪ-, 'mi 'n 'yɛ ma -dwa 'egloɔle 'an -janwo' gbɛya 'ɛ ma 'ka ni 'yee- 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'yi yɛ 'ke □nɔɔ, 'kooko- 'ka -za □lwa mu 'la -daanna 'mu dɔ 'ka 'kpee 'ezin-. 'Mi 'bhɛ □kla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -Waanbhaa' -lilawoa 'mi ma 'bhɛ -la -zayi;

16 'kooko- 'mi kle Zesu Krisi a yewone 'le Zuufu kle mu 'ɛ ba. 'Mi 'n 'gbu □naa ye 'la ni, 'mi -o 'bhɛɛ- 'wo zii' -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wolele. 'Kooko- Zuufu kle mu 'ɛ kle 'bhii- 'sraka 'la sɔ -Waanbhaa' zru ni, 'bhɛɛ- 'kee- 'bhɛ kle 'wɛn Lii 'Wɛn a -gloɔya' 'ɛ 'le.

17 'Bhɛla- -zayile, 'mi -o ye 'la 'wo zii' -Waanbhaa' ni, 'n sɔ 'n -baale' 'bhɛ 'yi, 'mi 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

18 -Amasrɔyi, 'bhɛ 'laa sɔ dɔle- 'mi 'kpee 'ke 'n -jan 'kɛdo- 'kpɔ wo, 'ke yaa 'e go Krisi -za 'la □kla 'bhɛ ba. 'Yele- yewoa □ 'mi gbe zi, 'bhɛɛ- -ya □kla 'ke Zuufu kle mu 'ɛ sɔ dɔle- -a -la 'ke -o 'taawo -Waanbhaa' -weli' 'ɛ ta. -E 'bhɛ □kla 'mi 'wojan- mu 'ɛ 'pegee 'mi kleza mu 'ɛ fanɣan- 'ɛ 'bhɛɛ- 'le,

19 'bhɛ 'pegee -gloɔya ma -tɔomasie mu 'pegee 'sɔle- maza mu 'le, 'bhɛɛ- Lii 'Wɛn 'ɛ -gloɔya' a 'le. 'Bhɛ klegbɛya 'ɛ 'yi, 'mi Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ □woa 'ke 'an 'lɛyan- 'a ma, 'ke 'an san Zeruzalɛmu, 'ke 'n ge -a

kpɛma -wa mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'n nu 'tɛnɛ- liri 'kleɛn 'ɛ ma.

20 'Duɪ- 'n zru maza -bhɛɛke' 'laa -yaa 'bhɛ blaɛn, 'ke yaa 'e go 'ke 'n ge -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- mɛɛ mu 'ɛ ni yɛ 'oo yɛ 'la waa Krisi 'tɔ 'ɛ 'malɛ- -lido' 'bhɛ □nɔɔ 'bhɛ ba; 'kooko- mɛɛ -bhɛɛke' mu 'fɛ 'la gaɛn □bwa, 'mi 'laa 'an pɛ 'fɛgwɛ- 'ɛ dɔ 'bhɛ ta.

21 'Duɪ-, -e □kla 'bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Waa -a 'tɔ 'ɛ 'kanɛ- mɛɛ 'la zan mu ni, 'mu -le nu -a yeɛ;

'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu laa -yaa' -jan 'ɛ 'malɛ-, 'mu -le nu -a dɔɛ.»

Pɔlu -o Rɔmu -wa 'ɛ ta geza 'ɛ 'wo zii'

22 'Bhɛ 'yi bhe, ye mu 'la bhe, 'mu -le 'ka ba geza 'ɛ 'saawoa- 'n 'kɔɔ gaɛn -bebe 'yi, 'bhɛɛ- 'naa geɛ 'ka ba ye.

23 'Duɪ- -zɔn 'mi □yaan 'an ye mu 'ɛ 'wolele 'kleɛn mu 'lɛɛ- 'yi -gɛ. 'Bhɛ lɛɛ -bebe -le -gɛ, 'ke 'mi bole -o 'ka ba geza 'ɛ yidole ma.

24 'Bhɛɛ- 'n 'kpee ma, 'ke 'n 'yoo- gele- ɛsipayin 'kleɛn 'ɛ 'yi 'waati 'la ba, 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'n 'kan 'ka ba ye. 'N 'kan bhla 'ɛ zi, 'n 'yri -o -a ta 'bhii- 'n nu 'ka 'yeɛ-, 'bhɛɛ- 'n 'ka 'lɔ 'ɛ sanɛ- kan. 'Ke -kɔɔ' -yɛkpa' sa -gaa 'eke- 'yi 'elrele, 'n nu zi -yɛwɔle 'ka ma, 'bhɛɛ- 'ka nu bhɔle 'n ba 'yee- 'kleɛn 'ɛ 'yi gelele.

25 'Duɪ- 'mi -o ge 'zi -zɔn Zeruzalɛmu 'taa 'ɛ ta bhɔnbapɛ mu 'le 'n 'kɔɔ 'bhɛ □nɔɔ -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛn mu 'ɛ ni.

26 -Amasrɔyi Masedwani Zesu 'yi mu 'ɛ 'pegee Akayi Zesu 'yi mu 'ɛ, 'yaa- zi 'bhii- -woo gbɛkla' 'eke- ta, 'bhɛɛ- -o bhɔ Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu 'kɔɔflɛzan mu 'ɛ ba.

27 'Bhɛ -za 'ɛ klele □swa -o 'gbu -la ni. 'Duɪ- wlan 'ɛ ni, 'bhɛ mu a ca -yaa -o ma. -Amasrɔyi Zeruzalɛmu Zuufu Zesu 'yi mu 'ɛ -za 'wlan mu 'la 'srɔwoa □ -Waanbhaa' 'kɔɔ Lii a pɛ zi 'ɛ zi, 'mu 'bhɛ mu -yicienna Zuufu kle mu 'ɛ ma; 'bhɛ klegbɛya do 'ɛ 'yi 'ezin-, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'woo- Zuufu kle mu 'ɛ -o bhɔ Zuufu Zesu 'yi mu 'ɛ ba -o 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'le 'ezin-.

28 'Ke 'n □yaan 'bhɛ -za 'ɛ 'yɛbagolele 'waati 'la ba, 'bhɛ 'pegee 'ke -woo gbɛklaa-

'eke- ta pe mu 'la 'nalele, 'ke 'η □yaan 'mu 'lenalele 'waati 'la ba, 'η ge bhla 'ε zi Esipayin 'kleen 'ε 'yi, 'η nu 'kanle- 'ka ba ye.

²⁹ 'Mi gelawo zii' 'ka ba ye, 'mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η nu nule Krisi -yaa' 'duma -gbene 'la zinaa' 'η ta 'bhe 'le.

³⁰ -Ayile, 'η neene- mu, 'mi -o -sromabo 'zi 'ka ni -kooa' Meezan Zesu Krisi 'to 'ε -zayi', 'bhe 'pegee 'soniya 'la Lii 'Wen 'ε 'bhe na -koo' ni 'bhe -zayi' doo -ka bho 'η ba 'an gwle 'ε danlele 'ke 'ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma -Waanbhaa' ni.

³¹ -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'mi so -bhile Zude 'kleen 'ε 'yi mu 'la waa -o kpa -Waanbhaa' 'yi 'mu 'koo, 'bhe- 'kooko- 'mi -o ge 'zi bhonbape mu 'la 'le Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni, 'mu do 'mu 'kunle- la.

³² 'Ke 'bhe □kla 'bhe gbene- bhe, 'mi nu bho 'ε 'ka ba ye, 'η zrukpa' ta, 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'bhe- 'η nu 'η 'yitrele sa 'ka ba ye.

³³ Bhaa -Waanbhaa' 'la yilabla na mee ni 'bhe kle 'ka 'kpen ba! Amiina!

16

Polu 'gbu a pe 'pubowli mu

¹ 'Mi -o 'koo' neene- le Febe 'kwlanwole 'ka ma doo le wlan -le 'kele-. -Yoo Sankre Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -waa' 'bhonba- le mu 'ε do -la -le.

² 'Kooko- 'kee- -ja 'ka ba ye, -kaa 'cie si 'elrele Meezan 'to 'ε -zayi', 'bhii- -wa kle gone- 'la gbene- -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'ε ni. 'Ke a mazadwa pe 'oo pe 'la ma, -ka bho a ba 'bhe 'le. -Amasroyi -E □bhwa -koo' neene- -bebe ba, -e □bhwa 'mi 'gbu ba 'ezin-.

³ -Ka Prisili 'pegee 'bhe □noo Akilasi 'pubo-; 'an yewoyoon ple 'ε Krisi a ye 'ε ta.

⁴ -O 'mi -gwa -za 'yi, 'bhe- 'woo- win -yaa nu bole -a -yi. 'Mi do -kplen 'laa -o 'pubo- 'zi; Zesu 'yi mu 'le mu 'la 'mu 'laa -o 'ke Zuufu mu 'le, 'mu 'kpen -o 'pubwa- 'ezin- -o kleza -irele' mu 'ε ma.

⁵ Zesu 'yi mu -ledo' 'la kla 'eke- ba -waa 'fe 'ε □la, 'ka 'mu 'pubo- 'ezin-. -Ka 'η 'yienii Epaneti 'pubo- 'ezin-. 'Yele- 'e □kpa Zesu 'yi 'elwale 'pe Azi 'kleen 'ε 'yi.

⁶ 'Bhe- -ka Mari 'pubo- 'ezin-, 'bhe -le yewoa □'ebebele 'ka ni.

⁷ -Ka Andronikusi 'pegee Zuniasi 'pubo-, 'η de -ne Izraeli mu -le -o -le, 'bhe- 'mi 'pegee 'woo- mu -yaa -kaso 'yi 'eke- zi. -O 'tohole -o Zesu a 'winowo mu 'ε ba, 'bhe- -o □wlaa Zesu 'yi 'mi 'gbu 'le.

⁸ -Ka Anliyatusi 'pubo-, 'η 'bhegwlen- gblaan 'gbu -le 'bhe 'le Meezan Zesu 'yi.

⁹ -Ka Ruben 'pubo- 'ezin-, 'η yewoyoon -le 'bhe 'le Krisi a ye 'ε ta. 'Bhe- -ka 'η 'yienii Sitakisi 'pubo-.

¹⁰ -Ka Apelesi 'pubo-; 'ali- -e -yren mu 'la 'kpen □bhla, -a 'kpale- □bwa Zesu 'yi. -Ka Arisitobule a 'fa □la mu 'ε 'pubo-.

¹¹ -Ka 'η de -ne Erōdion 'pubo-. 'Bhe- Naasisi a 'fa □la mu 'la -woo □kpa Meezan Krisi 'yi, -ka 'mu 'pubo-.

¹² -Ka Trifeni 'pegee Trifozi 'pubo-; 'woole ple 'la bhe -woo Meezan Zesu a ye 'ε 'wo zii'. 'Bhe- -ka 'o neene- le Peesidi 'la -za so 'η ni 'egbenele 'bhe 'pubo- 'η ni; -e yewoa □ Meezan Zesu ni 'ebebele.

¹³ -Ka Rufusi 'pubo-; Meezan Zesu a mee kplankplan 'gbu -le 'kele-. 'Bhe- -kaa nee 'pubo- 'mi ni 'ezin-; 'bhe □kla 'mi 'gbu nee 'le 'ezin.

¹⁴ -Ka Asenkriti 'pubo-, 'bhe 'pegee Flegon, 'bhe- Erimesi 'pegee Patrobasi, 'bhe- Erimesi 'pegee -koo' neene- -vin mu 'la -woo -o zi.

¹⁵ -Ka Filologi 'pegee Zuli 'pubo-; 'bhe- -ka Nere 'pegee 'bhe neene- le 'ε 'pubo-. -Ka Olenpasi 'pegee -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'la 'kpen -o zi ye 'mu 'pubo-.

¹⁶ -Ka 'eke- 'pubo- 'eke- -tuubolele 'bhii- -neene- ma do mu Zesu 'yi. Zesu 'yi mu -le mu 'ε 'kpen 'ka 'pubwa-.

Polu a -danma' -liawli'

¹⁷ 'N neene- mu, mee 'la zan mu Zesu 'yi mu 'ε 'yicien-, 'bhe- -woo kle nipe 'le, 'bhe 'pegee 'o daangbeya 'la □naa 'ka ni waa do 'bhe □la, 'mi -o zruwla 'zi 'ka 'kpee doo -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'bhe zan mu

'ε ma. 'Bhεε- -ka 'ka 'gbu 'plenjo- 'bhe zan mu 'ε ma.

¹⁸ -Amasroyi, 'bhe mεε -gloon mu 'ε, waa -o -kooa' Mεεzan Krisi a yewone mu 'le, 'duj- -o bole -o 'kpeeledanle ma -o so pe 'la 'bhlele, 'bhe 'pegee waa so pe 'la 'bhlele 'bhεε- ma. Mεε 'la zan mu laa so -za 'yoo- 'pegee -za 'wlan gole- 'eke- 'yi, -o 'bhe zan -yini' -o -le ma -nra ma jan mu 'ε 'pegee waa -dawli' ma jan mu 'ε 'le.

¹⁹ 'Duj- 'ka mu, 'ka -Waanbhaa' a -jan 'ε 'klosikun gone- 'la gbεεn-, mōkpen' 'bhe do. 'Bhela- -yile, 'mi zrukpaale -o 'egbenele 'ka ba zayi'. 'Duj- 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle -zadō' mu 'le -za 'wlan a pe kle zi 'ε ta, 'bhεε- 'ka zru 'fleele- kle -za 'yoo- ba -yre ta.

²⁰ -A -vinbwa sa, 'bhεε- -Waanbhaa' 'la yilabla na mεε ni 'bhe -Setran' a -glooya' 'ε sie, 'bhεε- -e 'yee- -Setran' kpalaa' 'ka gaan □la. Bhaa Mεεzan Zesu -li 'ka ma!

²¹ 'N yewoyoon Timote 'ka 'pubwa-; 'bhe 'pegee 'η de -ne Izraeli mu Lusisi 'pegee Zason, 'bhεε- Sosipate.

²² 'Bhεε- Tεetusi 'la 'letre 'leε- yoon dia- 'mi ni, 'bhe 'ka 'pubwa- Mεεzan Zesu 'to 'yi.

²³ 'N zeti- mi Gayusi 'ka 'pubwa-. 'Bhεε- Zesu 'yi mu -ledo' 'ε 'kpen kla 'eke- ba 'yela- 'fe 'ε □la. -Wa 'leε- ta -goli' magaan mi Erasi 'ka 'pubwa-. 'Bhεε- -koo' nεεnε- Kwaatusi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²⁴ [Bhaa -kooa' Mεεzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma! Amiina.]

-Waanbhaa' 'tōbhōza

²⁵ -Koo' Waanbhaa' 'tōbhō! 'Mi -o -Jan 'Nrāle- 'la 'wo zii' Zesu Krisi ba zayi' 'bhe 'yi, 'senj -o -Waanbhaa' ni 'kee- 'ka kle 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi. -Waanbhaa' a gaanyiza 'la tagaanle -yaa leε -bebe ta, -e 'bhe tapwela 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'le.

²⁶ 'Duj- 'saanige, -Waanbhaa' 'yee- gaanyiza 'ε tapwela kpataakpa 'tebhile ba. 'Yee- -Waanbhaa' 'la yaa ga -titi, -ya □kla 'bhεε- 'si 'bhεεke mu 'ε 'kpen 'yee- gaanyiza 'ε do -a -lela' janwo mu 'ε -jan mu 'la yoon dia- 'mu 'sroyi. -Ya -ledulaa 'bhεε- klegbeya 'ε gbεεn-, 'kooko- 'si mu 'ε 'kpen -o kpa Krisi 'yi, 'bhεε- -o 'yee- -Waanbhaa' -weli' ma.

²⁷ -Zadoleya -o -Waanbhaa' do -kplen -la 'koo, bhaa 'tōbhōleya bo a ni Zesu Krisi 'sroyi 'waati 'ε 'kpen ba! -Amiina!

**PŌLU 'LETRE □LWA MI
'LA □KPAK KORENTI
-WA 'E TA ZESU 'YI MU
'E NI**

**Pōlu 'letre □lwa 'la
□kpaak Korenti -wa 'e ta
Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe
ngblo**

Korenti -wa 'e 'yaa- Akayi 'kleen 'e 'yi -wa -gbene do 'le. Akayi 'kleen 'e 'bhe -le -o 'kleen 'la sii -zon Grēki mu a 'kleen 'bhe 'le. Korenti mu 'e 'yaa- 'ke yogba mu 'pegee -yanbhōya de mu -gbene mu -la -le. Lē mia ple bhe 'srwayizie mi 'e ma Zesu 'yale- 'e blaana, Pōlu -ja 'yee- Korenti -wa 'e ta, 'bhe -e lē do yēke- -gaa 'bhe □nōo ye. Korenti mu 'la □wlaa Zesu 'yi, -e 'mu □klaa 'eke- ba, 'bhe -'mu □kla Zesu 'yi mu 'ledo- 'le (Kleza 18). Pōlu -yaa bhla 'la ba Efēzi -wa 'e ta, 'bhe -e 'yee- 'letre □lwa 'lē- □kpaak Korenti Zesu 'yi mu 'e ni. 'Letre 'lē- 'kpale- -lē Korenti Zesu 'yi mu 'e 'ke mu -za 'ke mu -yilrōkpaak 'yee- Pōlu ma 'letre 'bheke- do 'yi. 'Bhela- -yile, -ya □pia -a nēne- Zesu 'yi mi do ni 'kaa 'bhe 'yee- 'letre 'lē- de -a ni (Korenti □Lwa mi 1.1). -E 'yee- 'letre 'lē- 'yicienna -le ple.

-A -le □lwa mi 'e 'yi (Korenti □Lwa mi 1-6), Pōlu 'pegee Korenti Zesu 'yi mu 'e -woo 'eke- ta jan □maa. 'Dun-, Pōlu -za yaga -glōo 'gbu -la -yipia 'yee 'letre 'e 'le -lwa mi 'lē- 'yi:

1. Korenti Zesu 'yi mu 'e waa 'eke- -yima', 'bhe -o -yicienle -o. (Korenti □Lwa mi 1.1-10; 4.21)

2. -O do 'bhe 'gbu de na 'e do □kla 'bhe 'gbu na 'le (Korenti □Lwa mi 5).

3. Korenti Zesu 'yi mu 'e ge 'eke- 'le -klu ta -Waanbhaa' dō kle mu 'e ba (Korenti □Lwa mi 6), Pōlu -o -liala dōo 'woo- Zesu 'yi mu 'e -woo plen -yralado maza mu 'yrebago 'eke- plen-, 'bhe -o 'kpale- bo do ma.

-A -le ple mi 'e 'yi (Korenti □Lwa mi 7-16), Korenti Zesu 'yi mu 'e -za mu 'la 'yilrōkpaak Pōlu ma, -e 'mu 'lēkwan- -o ni 'letre 'lē- 'yi. -A -le 'srwaple- mi 'e 'yi, -e

gwlenna yaaza -janwoa. -A -le 'srwaa- mi 'e 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- -a vu ta do mi 'e ma, -ya □pia -o ni dōo -woo 'gbu 'klosikun yo mu a -za ma. -E -we 'zi 'ke Mēzan a pehle 'e 'bhe -le (Korenti □Lwa mi 1.2-34). 'Bhe blaana, -e pe -o ni dōo -o Lii 'Wen 'e 'bhe a 'sej mu 'e ziglin-, 'bhe 'pegee -o bo 'soniya 'yi (Korenti □Lwa mi 12-14). -E gbaa mu bweza gale ba -janwoa (Korenti □Lwa mi 15).

'Yee- 'letre 'lē- 'lēwlayre 'e nōo- jan 'e 'bhe -le -a -le vu ta 'srwado- mi 'e 'le (Korenti □Lwa mi 16). 'Yee- Pōlu -o -a geza 'e Korenti -wa 'e ta 'bhe 'wo zii', -a nōo- Zesu 'yi mu 'e taglin- zayi', 'bhe -e nu -o -goli' 'la □kpaak 'eke- ta Zeruzalemu Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni 'bhe 'sile-. -E 'yee- 'letre 'lē- -yaana -o -liale' 'pegee -o 'pubolele mu -la -le.

Pōlu 'pegee Sositeni a 'pubowli

¹ 'Mi Pōlu 'la -e -swa -Waanbhaa' ni 'ke -yoo 'η sii, 'bhe -ye 'η □kle 'ke Zesu Krisi a 'winbōwo mi 'le, 'mi 'pegee 'η nēne- Sositeni -le 'letre 'lē- 'kpa zii' 'ka ni,

² 'ka mu 'la 'ka -o -Waanbhaa' a mē -ledo' 'le Korenti -wa 'e ta, 'o 'ka 'pubwa-. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu 'ka □kla -yaa' pe 'le, 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi. Mē -vin mu 'la 'kpen -o 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □nōo, 'bhe -'ke -woo kpa Mēzan Zesu Krisi 'to 'e 'yi, -e 'ka mu 'pegee 'mu 'siila-, 'kooko- 'ka kle 'wen. Zesu Krisi -o -waa' Mēzan 'le, 'bhe -yoo' 'o mōo a pe Mēzan 'le 'ezin-.

³ Bhaa -kōo' De -Waanbhaa' 'pegee Mēzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhe -o yilabla 'na 'ka ni.

Pōlu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'zi

⁴ -Waanbhaa' -lileya 'la 'naa- 'ka ni Zesu 'sroyi, 'bhe -zayile 'an 'pubo- 'waati 'e 'kpen ba 'kaa- -za ma.

⁵ -Amasroyi 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, -Waanbhaa' 'ka -gbaa pe 'kpen ba, 'bhe -yoo -paa 'ka ta. -E -zado' ma -jan -naa 'ka ni, 'bhe -'ka -za -bebe dō 'yee- -Waanbhaa' ba zayi'.

⁶ 'O Zesu Krisi a -jan 'la □woa 'ka ni, 'kaa 'yimaa-, 'bhe 'pegee 'kaa □kwan 'ka gbe ple 'le; 'bhe -'kaa □twa 'ka 'kpee 'elrele.

⁷ 'Bhɛla- -zayi', Lii 'Wen a 'sen maza 'ɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'kaanɛ- 'ka ma; 'ka mu 'la 'ka -o Mɛɛzan Zesu Kriɛ 'nu yi 'ɛ magben 'zi bhe.

⁸ 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le nu 'ka dɔle 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi 'ke 'bhe ge 'tenɛ- Mɛɛzan Zesu Kriɛ 'nu yi 'ɛ ma; 'kooko- 'kee- Ɔnwa, waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpɔ ye 'ka zi.

⁹ -Amasroyi -Waanbhaa' -liiwli' -o do. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'ka 'siila- dɔɔ 'ka mu 'pegee -a Gbe Zesu Kriɛ 'la -yoo -kɔɔa' Mɛɛzan 'le 'ka 'kpa do ma.

ZESU 'YI MU -LEDŌ' 'ɛ 'YICIENZA

Korenti -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -ledŋ' 'ɛ 'yicienle -o

¹⁰ 'N nɛɛnɛ- mu, 'mi -o -sromabɔ 'zi 'ka ni Mɛɛzan Zesu Kriɛ 'to 'ɛ 'yi dɔɔ -ka 'kpa do ma. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'ka 'yicien-; -ka 'kpa do ma -za 'ɛ 'kpen 'yi, 'ke 'ka 'kpeejan- 'pegee 'ka zru maza klɛ do 'kpɔ.

¹¹ Wlan 'ɛ ni, 'an Ɔmaa Klowe a 'fa 'la mu 'ɛ ta dɔɔ 'ka 'yicienle -o.

¹² -Za 'la 'bhe -o 'ka 'plen- 'bhe -le -ge: 'ka 'kpen do do -liiwli' gole -o 'eke- ma. 'Ka 'ke 'a pe dɔɔ 'bhe -o Pɔlu -la zi; 'bhe- 'ka 'ke 'a pe 'ezin- dɔɔ 'bhe -o Apolɔsi -la zi; 'bhe- 'ka 'ke 'a pe 'ezin- dɔɔ 'bhe -o Pieri -la zi; 'bhe- 'ka 'ledŋ -a pe 'ezin- dɔɔ 'bhe -o Kriɛ -la zi.

¹³ 'Ka 'kpee ma Kriɛ 'yicienle -o ɛɛ? 'Mi Pɔlu -le -gaa -yrigbɛɛle 'ɛ ta 'ka ni ɛɛ? 'Bhe- taa- -o 'ka 'wiɛfia Ɔ -yi ba 'mi Pɔlu -la 'to 'yi ɛɛ?

¹⁴ 'Mi -Waanbhaa' 'pubɔ-, -amasroyi 'naa 'ka 'kedo- 'kpɔ 'wiɛfɛɛ -yi ba Zesu 'to 'yi; 'ke yaa 'e go Kripusi 'pegee Gayusi ba.

¹⁵ 'Bhe ya 'ɛ 'yi bhe, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a pele- dɔɔ -o 'ka 'wiɛfia Ɔ -yi ba 'mi 'to 'yi.

¹⁶ 'Bhe- 'ezin-, 'mi Sitefanasi a 'fa Ɔla mu 'ɛ 'wiɛfia Ɔ -yi ba, wlan -le 'bhe 'le. 'Duɛ- 'ke 'bhe go -a -yi, 'naa mɛɛ -bheke' do 'kpɔ 'wiɛfɛɛ -yi ba.

¹⁷ -Amasroyi Kriɛ 'laa 'mi 'winbɔɛ mɛɛ mu wiɛfeyɛ nɔɔ- -yi ba; 'duɛ- -yoo 'ɲ 'winbwa- 'kaa 'ɲ 'nu -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'bhe-

'wo mɛɛ mu ni. 'Bhe- 'naa -o 'bhe 'wo zii' bhaapɛɛ mu a -zadɔleya ma -janwo' gbɛya 'ɛ 'yi, 'kooko- 'bhe -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- -gloɔya' laa go 'bhe 'yi.

Zesu Kriɛ -le 'ke -Waanbhaa' a -gloɔya' 'pegee -yaa' -zadɔleya 'ɛ 'le.

¹⁸ Wlan 'ɛ ni, -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole- 'ɛ 'ke 'wa pe dɔɔ Kriɛ -gaa -yrigbɛɛle 'ɛ ta, 'bhe -o 'ke -kwa maza 'le mɛɛ 'la zan mu nile -o -Waanbhaa' a zi 'ɛ ta 'mu 'yre 'yi. 'Duɛ- -kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' -o -bhe zi 'ɛ ta, 'bhe -o -kɔɔ' mu -yre 'yi 'bhii- -Waanbhaa' a -gloɔya' 'le.

¹⁹ Wlan 'ɛ ni, 'kela yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'bhe -le -ge: «'Mi nu -zadɔ' mu a -zadɔleya 'ɛ 'siɛɛ-, 'bhe- 'ɲ nu mɛɛ yikanle mu a yikanleya 'ɛ klɛɛ bhaama za 'le.»

²⁰ 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, -zadɔ' mu sɔ -mɛ pɛ jan -la wole- 'ezin- ɛɛ? 'Bhe- Zuufu mu a 'Tonɲ daan mu 'ɛ sɔ -mɛ pɛ jan -la wole- 'ezin- ɛɛ? 'Bhe- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi zaabɔ mu 'ɛ sɔ -mɛ pɛ jan -la wole- 'ezin- ɛɛ? -Waanbhaa' 'gbu 'a -zɔɔna 'bhii- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ -waa' zadɔleya 'ɛ -yoo 'ke -kwa maza -la -le.

²¹ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ -waa' pɛ -zadɔleya 'ɛ 'yi, waa 'solɛ- -Waanbhaa' dɔle- 'bhe a pɛ -zadɔleya 'ɛ 'yi. 'Bhe- -woo Kriɛ gaza 'ɛ -yrigbɛɛle 'ɛ ta 'bhe 'wole- 'ɛ 'ye zii' 'ke -kwa maza 'le; mɛɛ 'la zan mu 'e Ɔkpa 'bhe -Jan 'Nrɛle- wole 'ɛ 'yi, -e -swa -Waanbhaa' ni 'kee- 'mu go -za 'yi.

²² Zuufu mu -o -a zi 'bhii- 'o 'solɛ- maza mu klɛ 'mu -yre ma, 'bhe Grɛki mu -o -zadɔleya -la -glin 'zi.

²³ 'Duɛ- 'o mɔɔ -o Kriɛ gbaanza -yrigbɛɛle 'ɛ ta 'bhe -jan 'nrɛle- 'ɛ 'wo zii', 'bhe -jan -gloɔɔn 'ɛ 'bhe 'laa -o 'ke wopɛ 'le Zuufu mu 'ɛ ba, 'bhe- 'bhe -o 'ke -kwa maza 'le Zuufu kle mu 'ɛ 'yre 'yi.

²⁴ 'Duɛ- -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan mu -siila -yaa' pɛ 'le, 'kee- -kla Zuufu mu 'le oo, 'kee- -kla Zuufu kle mu 'le oo; Kriɛ -o 'bhe zan mu -yre 'yi 'ke -Waanbhaa' a -gloɔya' 'pegee -yaa' -zadɔleya 'le.

²⁵ -Amasroyi bhaapɛɛ mu -Waanbhaa' a -za mu 'la kun 'bhii- -kwa maza, -zadɔleya -o 'mu 'yi 'ke 'bhe kan bhaapɛɛ mu a -zadɔleya 'kpen ta. 'Bhe- -o

-Waanbhaa' a -za mu 'la kun 'bhii-fangan- kle maza mu, 'mu fangan- gɔɔ 'yiya- bhaapɛɛ mu a pɛ fangan- 'ɛ ni.

²⁶ 'N nɛɛɛ- mu, -ka 'ka 'gbu 'siigbɛya 'ɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bɛ -glin doo, 'bhɛɛ- 'ka nu -a 'yaangolɛ bhaapɛɛɛya 'ɛ ma, 'bhii- -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhɛɛ- -e 'ka -gwa -za -yi; -zadɔ' mu -bebe 'pegee mɛɛ gblaɛn -bebe 'laa -o 'ka ba, 'bhɛɛ- 'ka -bebe 'laa -o 'ke -bhɛɛɛɛ mu a -gbaa -lii mu 'le.

²⁷ 'Bhɛɛ- 'duɛɛ-, bhaapɛɛ mu -za 'la kun 'bhii- -kwa maza, -Waanbhaa' 'bhɛɛ- makwan- -yaa' pɛ 'le, 'kooko- -e -yraladɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ ma. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi 'ezin- bhe, bhaapɛɛ mu -za 'la ye 'bhii- fangankɛya maza, 'yee- -Waanbhaa' 'bhɛɛ- makwan- -yaa' pɛ 'le, 'kooko- -e -yraladɔ 'drunyan 'lɛɛ- 'yi fangan- ma mɛɛ mu 'ɛ ma.

²⁸ 'Drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ -o pɛ mu 'la ye 'bhii- bhaama za mu, 'bhɛɛ- 'ke -woo mavɛɛ, 'bhe 'pegee 'ke 'mu 'laa -o -yɛ 'yi pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'le, -Waanbhaa' 'bhɛɛ- pɛ mu 'ɛ makwan-; 'kooko- -o pɛ mu 'la -za kun 'egɔɔɛ -e 'mu siɛ 'ke bhaama za mu 'ɛ 'le.

²⁹ -E 'bhe Ɔkla 'bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi bhe, 'kooko- bhaapɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ 'bhe 'gbu magbaandɛɛ 'yee- -Waanbhaa' -yɛ 'yi.

³⁰ 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'ka 'pegee Zesu Krisi Ɔkpaa do ma, 'bhɛɛ- Krisi -kla -zadɔɛya 'la da -Waanbhaa' ba 'bhe 'le. 'Yela- 'srɔyi, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -kɔɔ' 'lɛdɔɔla -a -yɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e -kɔɔ' Ɔkpaa 'edanma -yaa' pɛ 'le, 'bhe 'pegee -e -kɔɔ' tagbawoa.

³¹ 'Bhɛla- -zayile, -a yɔɔndɛɛ -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -ya 'gbu 'wasowo, 'bhe zan 'bhe 'wasowo Mɛɛzan Krisi klɛza 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi.»

2

Pɔlu -o -Waanbhaa' a -Jan 'ɛ 'wo zii' gɔɛ- 'la gbɛɛn-

¹ 'N nɛɛɛ- mu, 'n gelawoa 'ka ba -Waanbhaa' a gaanyiza 'la tagaanle -yaa 'bhe ba janwoɛ 'ka ni, 'naa klɛɛ -jan -gbɛɛɛ -gbɛɛɛ mu wolele 'ka ni 'bhii- 'sewɛdɔ mu -gbɛɛɛ mu 'ɛ gbɛɛn-, 'bhɛɛ-

'naa 'a zɔɔnɛ 'ka 'ni 'bhii- 'mi a pɛ -zadɔɛya 'ɛ gblaɛn -yiya' 'ke 'bhe kan -waa' pɛ -zadɔɛya 'ɛ ta.

² -Amasrɔyi, 'n 'yaa- 'ka 'plɛɛ- 'waati 'la ba, 'mi 'a Ɔkpaa dɔɔ 'naa -o 'n 'nii- 'nale pɛ -bhɛɛke' do 'kpɔ dɔɛ ni, 'ke yaa 'e go Zesu Krisi dɔɛ ba, 'bhe 'pegee -a gbaanza 'ɛ *-yɛɛɛɛɛɛ 'ɛ ta 'bhe ba.

³ 'Mi 'gbu 'yaa- 'ka 'plɛɛ- 'waati 'la ba, fangan- 'laa -yaa 'n ta, 'bhɛɛ- 'n Ɔyaa bɛɛn 'zi -gblaɛn 'ɛ 'kɔɔ.

⁴ 'Mi 'an pɛ mɛɛ mu daangbɛya 'ɛ 'pegee 'n 'yaa- -Jan 'Nrɛɛ- 'la 'wo zii', 'naa -yaa 'mu klɛ 'zi 'ke -janwoɛ -gbɛɛɛ -gbɛɛɛ mu 'le 'bhii- bhaapɛɛ a -zadɔɛya maza jan gbɛɛn-, 'duɛɛ- 'n Lii 'Wɛɛ 'ɛ 'bhe a -gɔɔya' 'ɛ -zɔɔna gbɛ 'ɛ 'kpɛn ma.

⁵ 'N 'bhe Ɔkla, 'kooko- 'kaa- 'kpɛɛɛɛ 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'ɛ 'bhe kli gbaanle laa klɛ bhaapɛɛ mu a -zadɔɛya ta, 'duɛɛ- 'ke 'bhe kli gbaanle klɛ -Waanbhaa' a -gɔɔya' 'ɛ 'bhɛɛ- ta.

-Waanbhaa' a -zadɔɛya

⁶ 'Bhɛɛ- 'duɛɛ-, 'woo- -janwo zii' -zadɔɛya 'la ba zayi' Zesu 'yi mu 'la 'yɛɛbakaan gban 'mu -la ni. 'Bhe -zadɔɛya 'ɛ 'pegee 'drunyan 'lɛɛ- 'yi pɛ 'ɛ waa -o do, 'bhɛɛ- yaa da -gɔɔya' mu 'la 'kpaaɛ- -o 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ ta 'mu ba. -Amasrɔyi 'bhe -gɔɔya' mu 'ɛ 'mu -o 'ke 'siɛ pɛ 'le.

⁷ 'Duɛɛ- 'woo- -Waanbhaa' a pɛ -zadɔɛya 'ɛ 'bhe -la -janwo' zii', 'bhe -o 'ke gaanyiza 'le; 'bhɛɛ- -a gaanle -o 'drunyan 'yi mu 'ɛ ma. 'Sani- 'drunyan klɛɛ plɛɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ, -e -kɔɔ' 'lɛtwa Ɔ 'bhɛɛ- -zadɔɛya 'ɛ ba; 'kooko- -e klɛ -kɔɔa' pɛ 'tɔbhɔɛya 'le -Waanbhaa' ba.

⁸ 'Drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ gblaɛn mu 'ɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'yee- -zadɔɛya 'lɛɛ- dɔɛ. 'Kee- 'kpa -wa dɔ bi, waa -yaa nu a 'tolɛ- 'ke -o Mɛɛzan 'tɔbhɔɛ 'ɛ gbaan -yɛɛɛɛɛɛ 'ɛ ta 'bhɛɛ- -wa dɛ.

⁹ 'Duɛɛ- 'bhii- -a yɔɔndɛɛ -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ɛ 'yi gɔɛɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«Bhaapɛɛ -yɛɛ 'laa -za mu 'la 'yɛɛ- -lido', 'bhe 'pegee- bhaapɛɛ laa -za mu 'la 'malɛ- -a 'trɔn 'le; 'bhɛɛ- bhaapɛɛ laa a 'kpeɛɛdanɛ pɛ mu 'la ma,

-Waanbhaa' -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni, -e
'mu -la -lɛtwa 'bɛ pɛ mu 'ɛ ba.»

10 'Bɛɛ- 'duŋ-, 'bɛ -za mu 'la gaanle -yaa,
-Waanbhaa' mu -zɔnna -kɔɔ' mu -la ni -a
Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'le. Wlan 'ɛ ni, Lii 'Wɛŋ 'ɛ -e
-za 'ɛ 'kɔɛn 'yiglin- -a dɔ zayi'; 'ali- 'kee-
ge 'kpale- -Waanbhaa' 'gbu a -za tagaanle
mu 'ɛ 'kɔɛn ta.

11 Mɛɛ 'kɛdo- 'kɔɔ 'laa bhaaplɛŋ 'kpeejan-
dɔ, 'ke yaa 'e go 'yee- bhaaplɛŋ 'gbu 'nii- 'ɛ
ba. 'Bɛɛ klɛgbɛya dɔ 'ɛ 'yi 'ezin- bɛɛ, mɛɛ
'kɛdo- 'kɔɔ 'laa -Waanbhaa' 'kpeejan- mu
dɔ, 'ke yaa 'e go Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'bɛɛ dɔ -kɔɛn
ba.

12 'Bɛɛ- 'duŋ-, -kɔɔ' mu Lii 'la
'sɔɔwoa-, 'bɛɛ 'laa da 'drunyan 'lɛɛ- 'bɛɛ
'yi. 'Duŋ- 'bɛɛ Lii 'ɛ -daa -Waanbhaa' -la
ba. -E 'bɛɛ Lii 'ɛ Ɔnaa -kɔɔ' mu ni, 'kooko-
-e pɛ -lɛɛle' mu 'la Ɔnaa -kɔɔ' ni, -kɔɔ' sɔ
'mu dɔle-.

13 'Waa -o 'bɛɛ -jan 'ɛ 'wo zii' bhaaplɛŋ a
-zadɔleya ma; 'duŋ- Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo' daan
'zi 'kɛla 'le 'o 'bɛɛ- 'wo zii'. 'Bɛɛ klɛgbɛya
'ɛ 'yi, 'o -Waanbhaa' a wlan mu 'ɛ 'yipe-
zii' 'yee- Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yaa' -janwo' gbɛya 'ɛ
'bɛɛ- zi.

14 'Duŋ- bhaaplɛŋ 'gbu dɔgbɛya 'ɛ 'yi, 'ke
-Waanbhaa' Lii 'Wɛŋ 'ɛ yaa -o -a -yi, yaa
sɔ dɔle- wlan mu 'la da 'yee- Lii 'Wɛŋ ba
'mu Ɔla. 'Bɛɛ mu -o -a -yɛɛ 'yi 'ke -kwa
maza mu 'le. 'Bɛɛ- yaa sɔ 'mu dɔle- -titi,
-amasɔyi bhaaplɛŋ 'gbu 'laa sɔ 'mu dɔle-
'ke Lii 'Wɛŋ 'laa bɔɔɛ -a ba.

15 'Ke Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo mɛɛ 'la zan 'yi,
'bɛɛ zan 'ɛ sɔ -za mu 'ɛ 'kɔɛn bagole,
'bɛɛ- -yoo dɔ. 'Bɛɛ- 'duŋ-, mɛɛ 'kɛdo-
'kɔɔ 'laa sɔ 'bɛɛ zan 'ɛ 'kitikanle.

16 -Amasɔyi, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa'
a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«-De 'gbu -le Mɛɛzan 'kpeejan- 'ɛ dɔ ɛɛ?

-De 'gbu -le sɔ -a -liale' ɛɛ? 'Duŋ- Krisi
'kpeejan- 'ɛ -yoo 'o mɔɔ 'gbu -la
'kpee.»

3

-Waanbhaa' a yewone mu klɛza

1 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'nj -ja -Waanbhaa' a -jan
'ɛ 'wɔɔɛ- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'naa 'ka
'kunlɛ- 'bhii- -Waanbhaa' a Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo
mɛɛ 'la zan mu 'yi. Drɔɔn' 'mi -janwoa 'ka
ni 'ke 'nj 'ka kun 'bhii- 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu

'la 'taawo- -o 'gbu zru maza ta. 'Kpaleya
Krisi 'yi a pɛ zi 'ɛ ta, 'nj 'ka Ɔkwan 'bhii-
-nɛ 'yientɛnnɛ mu gbɛɛn-.

2 'Nj -janwoa 'ka ni wogbɛya 'la 'yi, -e -kla
'bhii- 'nj -yɔn -la -naa 'ka ni 'bhii- -o -yɔn
na -nɛ 'yientɛnnɛ mu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.
-Amasɔyi 'ke 'nj 'yaa- pɛbhle -glɔɔ na 'ka
ni, 'bɛɛ 'laa -yaa nu 'sɔɔɛ- 'ka 'kpee. 'Ali-
-zɔn -li, 'ka 'laa sɔ pɛbhle -glɔɔ 'bhlele
-titi, -amasɔyi 'ka -o 'taawo zii' 'ka 'gbu a
bhaaplɛŋ zru maza ta 'bhii- 'drunyan 'lɛɛ-
'yi mɛɛ mu 'ɛ gbɛɛn-.

3 Wlan 'ɛ ni, zran 'pegee sra mu -o 'ka
'plɛŋ-. 'Bɛɛ klɛgbɛya 'ɛ ma, 'kaa- zɔn 'zi
'bhii- 'ka -o 'taawo zii' 'ka 'gbu zru maza
mu -la ta, 'bɛɛ- 'ka 'kɔɛn 'pegee 'drunyan
'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'ka -o dɔ.

4 'Ke 'ka 'plɛŋ- mɛɛ dɔ 'a Ɔpia dɔɔ: «'Mi
-o Pɔlu -la zi». 'Bɛɛ- 'ke mɛɛ 'bɛɛɛke dɔ 'a
Ɔpia 'ezin- dɔɔ: «'Mi -o Apolɔsi -la zi». 'Ka
'laa- zɔn 'zi 'bɛɛ 'yi 'bhii- 'ka mu 'pegee
'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'ka 'taawogbɛya 'ɛ
'bɛɛ -o dɔ ɛɛ?

5 Wlan 'gbu 'ɛ ni, Apolɔsi -o 'ke -mɛla
-le ɛɛ? 'Bɛɛ- Pɔlu -o 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'O
mɔɔ -o 'ke -Waanbhaa' a yewone mu drɔŋ
-la -le, 'bɛɛ- 'o mɔɔ -la 'sɔyi 'ka Ɔswa 'ka
'kpale Zesu 'yi, 'bɛɛ- Mɛɛzan 'sen yɛkɛ-
'la Ɔnaa 'o 'kɔɛn dɔ dɔ ni 'o 'bɛɛ- wlata
yewoa.

6 'Mi 'an pɛ yewole 'ɛ Ɔkla 'bhii- 'mi -yri
diŋ 'ɛ Ɔswa, 'bɛɛ- Apolɔsi -yi Ɔklaa -a
ta; 'bɛɛ- -Waanbhaa' -le 'a Ɔkla 'bɛɛ- -e
gbaandia-.

7 'Bɛɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'la zan -yri
diŋ 'ɛ Ɔswa, 'bɛɛ 'pegee mɛɛ 'la zan -yi
Ɔklaa -a ta, 'mu mɛɛ plɛ 'ɛ waa -o 'ke -za
'kɛdo- 'kɔɔ 'le; 'fɔpe -Waanbhaa' 'la 'bɛɛ 'a
Ɔkla 'bɛɛ- -e gbaandia-, 'bɛɛ -le -za 'kɔɛn
'win 'le.

8 'Bɛɛ ya 'ɛ 'yi bɛɛ, mɛɛ 'la zan -yri diŋ
'ɛ Ɔswa, 'bɛɛ 'pegee mɛɛ 'la zan -yi Ɔklaa
-a ta, 'mu mɛɛ plɛ 'ɛ 'kɔɛn -o dɔ. 'Bɛɛ- -o
'kɔɛn dɔ dɔ ye yɛkɛ- 'la Ɔwoa, -Waanbhaa'
nu 'bɛɛ- wlata -trɔn 'nale- -o ni.

9 -Amasɔyi, 'o mɔɔ -o 'ke -Waanbhaa'
a yewoyɔɔn mu -la -le, 'ka mu -le 'bhii-
-Waanbhaa' a gba 'ɛ 'le.

'Bɛɛ- 'ka -o 'ezin- 'bhii- -Waanbhaa' a
'fɛ 'bɛɛ- 'le.

10 -Waanbhaa' -lileya 'ɛ ma -e 'mi Ɔgbaa
-yaa' 'sen yɛkɛ- 'la ba, 'mi 'fɛgwɛ- 'ɛ

zibwa- 'bhii- 'fɛdɔ- mi kplankplan do gbɛɛn-. 'Bhɛ blaɛn, 'ke mɛɛ -bhɛɛke' do 'nule 'fɛgwɛ- dɔɛ 'bhɛ ta. 'Duɲ- -yoo 'bhii- mɔkpen' 'e 'yɛkpa 'mu a pɛ 'fɛgwɛ- dɔgbɛya 'ɛ ba.

11 Wlan 'ɛ ni, 'fɛgwɛ- 'la 'bhɛ zibole -o, 'bhɛ -le 'ke Zesu Krisi 'le. 'Bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' 'laa sɔ 'fɛgwɛ- -bhɛɛke' zibole 'ezin-.

12 'Ke mɛɛ 'ke zan 'fɛgwɛ- -dwa 'bhɛ 'fɛ gaan 'ɛ ta, 'ke -ya -kla 'ke -can 'le oo, 'kee- Ɔkla 'ke -gɔli' 'pu 'le oo, 'kee- Ɔkla vlɛ -nɛ 'lɛle- -za -glɔɔ mu 'le oo, 'kee- Ɔkla 'ke -yri -glɔɔ 'le oo, 'bhɛɛ- 'kee- -kla -gaa 'le.

13 -Kɔɔ' 'kpen do do 'woye- 'ɛ 'lɛgbɛya 'ɛ ta nu 'pwɛɛ- kpataakpa 'pɛɛlii- 'kitikan yi 'ɛ 'le. 'Bhɛ yi 'ɛ 'le, -kɔɔ' 'kpen 'woye- 'ɛ -yoo ye -glɔɔn 'la 'le, 'tɛ 'ɛ nu 'bhɛ zɔnɛ.

14 'Ke mɛɛ 'la zan 'fɛgwɛ- -dwa 'yee- 'fɛ gaan 'ɛ ta, 'bhɛɛ 'ke 'tɛ 'ɛ yaa 'bhɛ 'kpaciɛɛ; 'bhɛ zan nu 'bhɛ 'woye- 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwɛɛ.

15 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'la zan 'fɛgwɛ- -dwa 'yee- 'fɛ gaan 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'tɛ 'ɛ -ya -kpaciɛɛ; 'bhɛ zan laa nu 'bhɛ 'woye- 'ɛ ma -trɔn 'srɔɔwɛɛ. 'Bhɛ zan nu gɔɛ -za -yi, 'duɲ- -e nu klɛɛ 'bhii- -e Ɔmia 'tɛ 'yi.

16 'Ka 'laa 'yaango 'bhii- 'ka mu 'gbu -le -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -a Lii 'Wɛɲ 'ɛ -yoo 'ka 'yi ɛɛ?

17 'Ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'trinɔdwa- 'ke -ya siɛ, -Waanbhaa' nu 'bhɛ zan 'ɛ 'siɛɛ- 'ezin-. -Amasɔyi -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ -yoo 'wɛɲ, 'ka mu 'gbu -o 'bhɛɛ- 'le 'ezin-.

18 Mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa 'bhɛ 'gbu 'yinilɛ. 'Ke mɛɛ 'la zan 'gbu 'kpee ma, -yoo 'ke -zadɔ' mi 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mu 'ɛ 'yɛ 'yi, 'bhɛ zan 'bhɛ 'gbu klɛ 'bhii- mɛɛ 'la zan ɲgblo laa -o 'bhɛ ta, 'kooko- -e -Waanbhaa' a pɛ -zadɔɛya -zeze 'gbu 'ɛ 'bhɛ 'srɔɔwo-.

19 -Amasɔyi, 'drunyan 'yi mu a -zadɔɛya 'ɛ 'bhɛ -o 'ke 'truu- maza 'le -Waanbhaa' -yɛ 'yi. 'Bhɛɛ- wlan 'gbu 'ɛ ni, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ kun -o 'gbu a -dawli' ma bhee 'ɛ 'yi.»

20 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ -ya Ɔpia 'ezin- dɔɔ: «-Waanbhaa' 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -zadɔ' mu 'ɛ 'kpen 'kpeejan- dɔ, 'bhɛɛ- -ya

'yaango- 'bhii- -o 'kpeejan- mu 'ɛ -woo 'ke bhaama za 'le.»

21 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ɲ nɛɛnɛ- mu, 'bhɛla- -zayilɛ bhɛ, mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa 'bhɛ -baalɛ' 'bhɛ 'tanyɔɔn bhaaplɛɲ mu 'yi. -Amasɔyi 'kaa- pɛ -le pɛ 'kpen 'le.

22 'Mi Pɔlu oo, Apɔɔsi oo, Piɛri oo, 'drunyan oo, bole -yɛ ma oo, gale oo, -zɔn pɛ mu oo, -kɔɔ' 'lɛɛ pɛ mu oo, 'kaa- pɛ -le 'mu 'kpen 'le.

23 'Duɲ- 'ka mu 'gbu -o 'ke Krisi a pɛ 'le, 'bhɛɛ- Krisi -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le.

4

Zesu Krisi 'winɔwo mu 'ɛ 'woye- 'pegee -o ta -yɛn

1 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'o 'kun 'bhii- Krisi a yewonɛ mu, 'bhɛɛ- -o woye -le 'ke -Waanbhaa' a gaanyiza mu 'ɛ 'mu -la wolele.

2 'Bhɛ 'yi 'tɛ, ye 'ɛ gbɛkpale -o mɛɛ 'la zan mu 'kɔɔ, -o -za 'la klɛyɛ glin 'bhɛ zan mu 'ɛ 'kɔɔ 'bhɛ -le dɔɔ 'ke -o 'bhɛ ye 'ɛ wo, 'bhɛɛ- 'ke -o blɔɔle klɛ 'bhɛ ma.

3 'Ke -yoo 'mi 'an pɛ 'le, 'ke 'ka mu 'mi 'kitikaan oo, 'ke bhaaplɛɲ -bhɛɛke' mu 'mi 'kitikaan oo, 'bhɛ 'laa -za 'kɛdɔ- 'kpɔ klɛ 'mi ni. 'Mi 'duɲ- laa sɔ 'ɲ 'gbu 'kitikanle 'an yewogbɛya 'ɛ 'yi.

4 -Amasɔyi, 'ɲ 'nii- 'ɛ 'bhɛ 'laa -o -la 'zi 'ɲ 'gbu ta -za 'yɔɔ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'yi. 'Duɲ- 'naa sɔ a pele- 'bhɛ 'yi dɔɔ 'naa -za 'yɔɔ- 'kɛdɔ- 'kpɔ klɛɛ -titi; -amasɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'mi 'kitikan.

5 'Bhɛla- -zayilɛ, 'ka 'laa mɛɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'kitikanlɛ -Waanbhaa' 'kitikan yi 'la -dwa 'bhɛ 'lɛɛ. -Ka Mɛɛzan Zesu Krisi 'nu yi 'ɛ magbɛn. 'Kee- -nwa, pɛ 'tɔle- pɛ, 'ke 'bhɛ gaanle -o -gblo 'ɛ 'yi, -e nu 'bhɛ 'kpen tapwɛɛ kpataakpa 'pɛɛlii-; 'bhɛɛ- -e nu bhaaplɛɲ mu 'kpeejan- gaanle mu 'ɛ tapwɛɛ. 'Ke 'bhɛ Ɔkla 'tɛ, 'bhɛ yi 'ɛ 'le, -za 'la 'bhɛ -o 'ke 'tɔbhɔ maza 'le -kɔɔ' 'kpen do do nu 'bhɛ 'srɔɔwɛɛ -Waanbhaa' 'kɔɔ.

6 'Mi 'an pɛ -jan 'ɛ Ɔsia 'mi 'gbu 'pegee Apɔɔsi -la ma 'ka mu daan zayi'. 'N 'bhɛ Ɔkla, 'kooko- 'ka -gɔɔn 'lɛɛ- 'bhɛ 'yi jan 'ɛ daan dɔɔ: «'Kɛla 'bhɛ yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi, 'ka 'laa 'kanlɛ- 'bhɛ ta». 'Ka mu 'ezin-, 'ka 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa

'bhe 'gbu magbaandele 'ke -ya pe dɔɔ -yoo mɛɛ do zita, 'bhɛɛ- -a zibole -o -a do ma.

7 -Amasroyi, -dele gblaanya -naa 'e ni 'e -vin mu 'ɛ ta ɛɛ? -Mele 'e 'kɔɔ 'ke -Waanbhaa' laa 'bhe 'nale- 'e ni ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke -Waanbhaa' -le 'a Ɔnaa 'e ni, -mela ma 'bhɛɛ- 'yoo- 'e 'gbu 'wasowo zii' 'bhii- 'yee- 'laa 'bhe 'nale- 'e ni ɛɛ?

8 'E! 'N nɛɛɛ- mu, 'ka mu kpɛdwa- gban 'dɛ! 'Ka Ɔkla gban pɛzan mu 'le 'dɛ! 'Bhɛɛ- 'ka Ɔkla -bhleŋgbe mu 'le, 'duŋ- 'o mɔɔ laa klɛɛ 'ke -bhleŋgbe mu 'le. 'Ke 'ka 'yaa- klɛ bi -bhleŋgbe mu 'le kpataakpa, 'o mɔɔ 'ezin- 'o 'pegee 'ka mu 'yaa- nu klɛɛ 'ke -bhleŋgbe mu 'le 'o 'pegee 'ka mu 'le.

9 -Amasroyi, -yoo 'mi ni 'bhii- -Waanbhaa' 'o mɔɔ Zesu a *winbowo mu 'ɛ Ɔkla mɔkpen' -zanta' mu -la -le: -yoo 'bhii- -woo' Ɔkpa 'edanma 'o dɛza -la 'kaama- mɔkpen' 'yɛ ma. -Amasroyi, 'o Ɔkla 'ke -glinpɛ' mu -la -le 'drunyan 'ɛ 'yi -mlɛkɛ' mu 'pegee bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'kpen 'kɔɔ.

10 'O Ɔkla 'bhii- -kwani' mu Zesu Krisi 'tɔ 'ɛ -zayi'; 'duŋ- 'ka mu Ɔkla 'ke -zadɔ' mu 'le 'ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi. 'O mɔɔ Ɔkla 'ke fangan- klezan mu 'le; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ka mu Ɔkla 'ke fangan- mɛɛ mu 'le. Mɛɛ mu -o 'ka mu -lɛdɔ' 'zi -a ma, 'duŋ- -woo 'o mɔɔ mavɛɛ- 'zi.

11 'Ali- 'kee- nu 'tenlɛ- -zɔn ma, 'woo- -yɛnbhle' zii' gbɔn 'pegee -yi 'mi -lɔ 'kɔɔ; -baapɛ' -lɛle' mu laa -o 'o 'kɔɔ; -woo' tafɛ' zii', 'bhɛɛ- 'woo- 'kaan- zii' yɛkpen- Ɔnɔɔ.

12 'Woo 'gbu 'trɛbhɔ zii' yewolele 'o 'gbu 'kɔɔ. -Woo' -zwanwo', 'duŋ- 'o mɛɛ mu 'dumawo; -o -yɛnkpa' 'o ta, 'duŋ- 'o 'bhe -yɛn mu 'ɛ 'yikun-.

13 'Ali- 'ke -woo' 'tɔ 'siɛla-, 'wa zikpa -o ni 'ke 'o zru -dɔɔ 'le. 'O Ɔkla 'bhii- 'drunyan 'yi 'klele mu 'le, 'bhɛɛ- 'woo- 'bhii- mɔkpen' gaan -la pɛ mu 'le, 'ali- 'ke 'bhe nu 'tenlɛ- -zɔn ma.

14 'N nɛɛɛ- mu, 'naa -o 'sɛwɛ 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni -yɛladɔ zayi' 'ka ma; 'duŋ- 'ɛ 'yoo- 'ka daan 'zi -za 'le 'bhii- 'ɛ 'nɛ mu 'la -za sɔ 'ɛ ni 'egbenɛle.

15 'Ali- 'ke mɛɛ 'waa vu -o 'ka daan 'zi 'taawolele Krisi a zi 'ɛ ta, 'ka dɛ -o do 'kpɔ -a ma. Wlan 'ɛ ni, 'mi 'la 'mi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ Ɔwoa 'ka ni, 'bhɛɛ- 'ka 'ka 'gbu Ɔnaa Krisi

ni, 'mi -le Ɔkla 'ka dɛ 'le Zesu Krisi a zi 'ɛ ta.

16 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'mi -o -sromabo 'zi 'ka ni dɔɔ 'mi -o 'taawo zii' gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Krisi -a zi 'ɛ ta, -ka 'ka 'kpa 'ɛ ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

17 'Bhɛla- -zayile, 'mi -o Timote 'winbɔ- 'zi 'ka ba ye, 'yele- 'ɛ 'nɛ 'la -za sɔ 'ɛ ni 'bhe 'le, 'bhɛɛ- 'ye -la zru -o do 'ɛ ni Mɛɛzan a ye 'ɛ 'yi. 'Mi 'taawogbɛya 'ɛ -yoo gɔnɛ- 'la gbɛɛn- Zesu Krisi a pɛ zi 'ɛ ta, 'e nu 'bhe dɔɛ 'ka 'kpee. 'Mi 'bhɛɛ- 'taawogbɛya -gloɔn 'ɛ daan yɛkpen- Ɔnɔɔ Zesu 'yi mu -lɛ 'tole- -lɛ 'mu ni.

18 'Ka 'plɛŋ- mɛɛ mu 'ɛ 'ke mu 'kpee ma 'naa -yaa nu nule 'pwɛɛ- 'ka ta, 'bhɛla- -zayile -woo 'gbu magbaandia.

19 'Duŋ- 'ke Mɛɛzan -dwa -a -la, -a -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'ɛ ge 'ka ba ye. 'Ke 'bhe Ɔkla, 'woo- mɛɛ mu 'la -woo 'gbu magbaandɛ, 'naa nu -o -liijan' -gbɛɛ -gbɛɛ mu do -kplɛn 'male-, 'bhɛɛ- 'duŋ-, -o fangan- sɔ -za yɛkɛ- 'la klele ta 'ɛ nu 'bhe 'yele- 'ezin-.

20 -Amasroyi -Waanbhaa' a -bh- leŋgbɛya 'ɛ -a -dan' 'laa 'ke -janwole drɔŋ 'le; 'duŋ- 'bhe -o 'ke -o -Waanbhaa' a -gloɔya' 'la ye bhaaplɛŋ mu 'taawogbɛya 'ɛ ma 'bhɛɛ- 'le.

21 'Bhɛɛ- 'ka -o -a -de 'gbu -la zi ɛɛ? 'Kaa- zi 'bhii- 'ɛ ge 'ka ba ye 'ka zita zɔn gbanbhɛ do 'le 'ɛ 'kɔɔ taa- 'mi ge 'ka ba ye 'ke 'sɔniya 'pegee zru -dɔɔya' 'le 'ɛ 'kpee ɛɛ?

KORENTI ZESU 'YI MU 'ɛ 'TAAWOGBɛYA

5

-Za 'yoo- mu 'la 'yaa- Korenti Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'ɛ 'plɛŋ-

1 'N nɛɛɛ- mu, mɛɛ mu -o -a pe 'zi yɛkpen- Ɔnɔɔ dɔɔ 'ka ba mu 'ɛ 'ke mu -yanbhɔɔya klɛ. 'Bhɛɛ- -waa' pɛ -yanbhɔɔya 'ɛ 'bhe -o 'eyɔɔle, 'ali- waa sɔ 'bhe -gloɔn 'yele mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu ba. 'Wa Ɔmaa dɔɔ 'ka do 'bhe 'gbu dɛ na 'ɛ Ɔkla 'ke -a na 'le.

2 'Bhe trala 'ezin-, 'ka 'pale- -o 'ke 'gbu gblaanya 'le -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ ta. 'Ka ta -yaa sɔ -lɛwale' bi 'bhe -za 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan 'bhe -Setran' maza 'ɛ Ɔkla, 'ka 'yaa- sɔ bi 'bhe zan 'ɛ -gbinle' 'ka 'plɛŋ-.

³ 'Mi 'gbu 'laa -o 'ka 'plen- ye 'η 'gbu 'fle 'yi, 'dun- 'η 'yoo- 'ka -din 'η 'kpeeledanle 'ε 'yi. 'Mεε 'la zan 'bhe -Setran' maza 'ε Ɔkla, 'mi -kpan -balaa' gban 'bhe zan 'ε ta, 'bhii- 'η 'yaa- 'ka 'plen-.

⁴ 'Ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba 'waati 'la ba Mεεzan Zesu 'to 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke 'mi Ɔkla 'ka ba 'η 'kpeeledanle 'ε 'yi, 'bhe 'pegee Mεεzan Zesu a -glooya' 'ε 'le;

⁵ -ka 'bhe mεε -gloon 'ε 'kpa -Setran' 'koo, 'kooko- 'ali- 'ke -Setran' -a 'fle 'ε 'siela-oo, -e so gole- -za 'yi Mεεzan Zesu 'nu yi 'ε 'le. *

⁶ 'Zoo 'laa -o 'ka zi 'dε 'ke 'ka 'ka 'gbu magbaande 'bhe -za -gloon 'ε 'yi! 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka -za 'yoo- sanε- Ɔtwa 'ka 'plen-, -e 'ka 'kpen 'sie 'bhii- 'bluu -pεε 'wlen 'seke sanε- 'bluu -pεε 'ε 'kpen wlen gone- 'la gbεen- bhe εε?

⁷ -Ka -za 'yoo- 'ε go 'ka 'plen-, -yoo 'bhii- 'bluu -pεε 'wlen 'seke gwe; -ka 'bhe kle 'kooko- 'ka so klele- 'wen. 'Ke 'ka 'bhe Ɔkla, 'ka nu klele 'bhii- 'bluu -pεε dreε 'la 'ke 'bluu -pεε 'wlen 'seke laa -o 'bhe ba -titi 'bhe gbεen-. -Amasroyi Krisi -le Ɔkla 'bhii- -kooa' pε Paki 'feti 'ε ta 'sraka go -bhlaa gwlen bhlone- 'ε 'le, 'bhεε- -e -gaa -koo' mu -laa- -za 'yoo- ma.

⁸ 'Bhela- -zayile, -koo' -kooa' pε 'feti 'ε kle, 'dun- -koo' 'laa 'bhe klele 'ke 'bluu 'la -o 'bhe -pεε 'ε 'wlenna- 'ke 'seke gwe 'ε 'le. 'Bhe 'seke gwe 'ε 'bhe -le 'ke -yooa' 'pegee -yanbhooa maza mu 'le. 'Bhεε- 'dun-, -koo' 'yee- 'feti 'ε kle 'ke 'bluu 'la 'ke 'seke 'laa -o 'bhe -pεε 'ε ba 'bhεε- 'le: 'bhe 'bluu 'ε 'bhe -le -koo' zru wlan 'pegee -koo' 'kpee 'flele- 'le.

⁹ 'N 'letre Ɔlwa 'la Ɔkpa 'ka ni, 'mi 'a Ɔpia 'ka ni 'bhe 'yi doo 'ka 'pegee -yanbhooaε mu laa 'taawole 'eke- zi 'tanii.

¹⁰ 'Dun- 'naa 'pele- doo 'ka 'laa 'ka 'mabeenle 'drunyan 'yi -yanbhooaε mu 'ε 'kpen -din. 'Bhεε- 'naa- -yaa -we 'zi 'ezin- 'ke -goli' 'flen zan mu 'pegee -faan- nii' mu 'le, 'bhe 'pegee yogba mu. 'Kee- kle bi 'bhii- 'η 'yaa- -we 'zi 'ke 'bhe mεε mu 'ε

'kpen 'le, 'ka 'yaa- nu gole 'drunyan 'ε 'gbu 'yi.

¹¹ 'N 'yaa- 'kela 'pele 'bhe -le -yaa doo 'ke mεε 'la zan 'a pe -a 'gbu ma doo -yoo 'ke Zesu 'yi mi 'le, 'bhεε- 'ke -yoo -za 'yoo- mu 'lεε- kle 'zi: -yanbhooa oo, -goli' 'flen oo, yogbale oo, mεε -zwanwole oo, -wεen dele oo 'bhεε- -faan. 'Ka 'pegee 'bhe zan laa pεbhleε 'eke- ta -titi.

¹² 'Bhεε- mεε 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi, 'mi 'an pε woye laa 'ke 'mu 'kitikanle 'le. -Waanbhaa' -le nu 'bhe zan mu 'ε 'kitikanle. 'Dun- Zesu 'yi mu 'la 'mu -o 'kaa- 'klankeba 'ε 'yi, 'ka so 'mu -laa- -za 'yoo- mu 'kitikanle.

¹³ Mεε 'la zan mu 'kpale- laa -o -Waanbhaa' 'yi, -Waanbhaa' 'gbu -le nu 'bhe zan mu 'ε 'kitikanle. -A yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «-Ka mεε 'yoo- 'ε go 'ka 'plen-.»

6

Zesu 'yi mu geza 'eke- 'le -klu ta 'bhe 'laa -o 'ke -za 'lrele- 'le

¹ 'Ke -za do -o 'ka do 'pegee 'bhe nεεnε- do 'plen-, -mεle -kla 'bhεε- waa ge 'bhe -za 'ε 'yrebagole -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'ε ba; 'bhεε- -o ge mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu -la ba εε?

² 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' a mεε 'wen mu 'ε -o nu 'drunyan 'yi mεε mu 'ε 'kitikanle εε? 'Bhεε- 'ke 'ka mu -le nu 'drunyan 'lεε- 'yi mεε mu 'ε 'kitikanle, -mela ma 'bhεε- 'ka 'laa so 'kaa- -za sanε- mu 'ε 'yrebagole 'ka 'gbu 'plen- εε?

³ 'Bhεε- 'ka 'laa 'yaango- 'ezin- 'bhii- -koo' mu nu -mleke' mu 'ε 'kitikanle εε? 'Bhεε- -mela ma 'ke -za 'ke Ɔwlaa 'ka 'plen- 'tre ta -ge, 'ka 'laa so 'bhe -za 'ε 'yrebagole 'ka 'plen- εε?

⁴ 'Bhεε- 'dun-, 'ke -za do -wlaa 'ka 'plen-, mεε 'la zan mu laa -o Zesu 'yi mu -leεdo' 'ε ba, -mela ma 'ka mu -la si 'kaa- -za 'ε 'kitikan mu 'le εε?

⁵ 'Mi pe doo 'bhe -o 'ke -yralado maza 'le 'ka mu 'gbu ma. 'Bhe bhla 'ε ba, -o so -zadoo' mi do -srɔowole 'ka plen' ke 'bhe so

* 5:5.5.5 Zesu 'yi mu -lwa mu 'ε ba 'ke -o -yaa mεε do gbin -o plen- -za 'yoo- klele ma, -o -yaa pe doo -o 'bhe zan 'ε gbekpa- -Setran' 'koo. 'Bhe zan 'ε -gbinza' 'ε -o plen-, 'bhe 'win 'yaa- doo 'ke -zadowεε do 'bhe zan 'ε ma, 'bhεε- -e ploo 'bhe -za 'yoo- 'ε ma 'ke -ya zru niina- -Waanbhaa' ba.

'bhe -za 'e 'yrebagole 'ka nɛɛɛ- 'e 'pegee
'bhe nɛɛɛ- 'bhɛɛke do 'e 'plen-.

⁶ 'E! -Za 'lrele- laa 'bhe 'le 'dɛ! 'Ke Zesu
'yi mi do ge -a nɛɛɛ- Zesu 'yi -bhɛɛke' do
'le -klu ta mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa'
do 'mu ba.

⁷ 'Ke -za -wlaa 'ka 'plen-, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe
-ja klɛɛ 'ke -klu ta geza 'le; 'kaa zrɔn
'bhe ma 'bhii- 'ka 'laa -o 'taawo zii' 'bhii-
Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'e gbɛɛn-. -Mɛla
ma 'ka 'laa sɔ -lɛbiile maza -yɛn 'yikunle
ɛɛ? 'Bhɛɛ- -mɛla ma 'ka 'laa to 'ke -o 'ka
'kɔɔpɛ- mu 'e 'kɛn si 'fɛnfɛn 'ka 'kɔɔ ɛɛ?

⁸ 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'ka mu 'gbu -le -lɛbiile
maza klɛ, 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ mu 'kɔɔpɛ- mu
'e si 'fɛnfɛn; 'duɲ- 'ka 'bhe klɛ 'ka nɛɛɛ-
Zesu 'yi mu -la ni.

⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- mɛɛ 'la zan
mu -lɛbiile maza mu klɛ, 'mu laa nu gele
-Waanbhaa' a -bhɛngbeya -wa 'e ta ɛɛ?
'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile: mɛɛ 'joo 'yɔɔ- mu
oo, yogba mu oo, -yanbhɔɔyade mu oo,
'gwlaan- mu 'la -woo 'tanyɔɔn 'gwlaan-
klɛ -o na 'le oo,

¹⁰ -faannii' mu oo, mɛɛ 'kɔɔ -glɔɔ mu oo,
-wɛɛndɛ' mu oo, mɛɛ -zwanwo' mu 'pegee
mɛɛ 'la zan mu balaa' mɛɛ mu ta 'bhɛɛ- -o
'mu 'kɔɔpɛ- mu 'e si fangan- ma. 'Bhe zan
mu 'e do 'kɔɔ 'laa nu gele -Waanbhaa' a
-bhɛngbeya -wa 'e ta -titi.

¹¹ 'Ka 'ke 'yaa- 'bhɛɛ mɛɛ -glɔɔn mu
'e 'le 'elwale -sɔ. 'Duɲ- -zɔn, Zesu 'kaa-
za 'yɔɔ- mu 'e ɔfia 'ke -a yien 'le, 'bhɛɛ-
-Waanbhaa' 'ka ɔkpaa 'edanma -yaa' pɛ
mɛɛ 'wɛn mu 'le. -E 'ka ɔkla mɛɛ -lɛdɔɔle
mu 'le -a -yɛ 'yi Mɛɛzan Zesu Krisi 'to 'e
'yi, 'bhe 'pegee Lii 'Wɛn 'e 'le.

*Zesu 'yi mu 'fle 'e -yoo 'ke *Lii 'Wɛn 'e
'yaayɛ- 'le*

¹² 'Ka 'ke mu 'a pe dɔɔ: «-Za 'kɛnsee
klɛ 'sɛn 'o ni». 'Duɲ- 'mi pe dɔɔ -za 'kɛn
'laa -o 'elrele bhaaplɛn ma. 'Mi sɔ -a pele-
'ezin- dɔɔ: «-Za 'kɛnsee klɛ 'sɛn -o 'nɛ
'ni bi». 'Duɲ- 'naa nu a 'tolɛ- 'ke 'nɛ klɛ pɛ
'kɛdo- 'kɔɔ a lu 'le.

¹³ Mɛɛ 'ke mu 'a pe 'ezin- dɔɔ: «-O
pɛbhle mu ɔkla mɛɛ vi -la 'kaama-, 'bhɛɛ-
-o vi ɔkla pɛbhle -la 'kaama-». Wlan -le
'bhe 'le, 'duɲ- -Waanbhaa' nu 'woo- pɛ pɛ
'e 'kɛn 'siɛɛ-. Waa bhaaplɛn 'fle 'e klɛɛ
-yanbhɔɔyaa klɛɛ 'kaama. Mɛɛ 'fle 'e -yoo

'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a pɛ -la -le, 'bhɛɛ-
'yee- Mɛɛzan -Waanbhaa' -le 'a zan 'le.

¹⁴ 'Yee- -Waanbhaa' 'la Mɛɛzan Zesu
-bwela gale ba, -e nu -kɔɔ' mu bwele 'ezin-
gale ba -yaa' -glɔɔla 'e 'le.

¹⁵ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ka 'fle mu 'e
'wole- 'ke Krisi 'fle 'e dɔpɛ mu 'le ɛɛ? 'Bhe
ya 'e 'yi, 'nɛ sɔ Krisi 'fle 'e dɔpɛ mu 'e 'sile
'bhɛɛ- 'nɛ 'mu klɛ 'ke gwɛn -glin -le do dɔpɛ
mu 'le ɛɛ?

¹⁶ 'Bhe 'laa sɔ klɛɛ- -titi! 'Bhɛɛ- 'ka 'laa
'yaango- 'ezin- 'bhii- 'ke mɛɛ 'la zan 'pegee
gwɛn -glin le do -kpaa do ma, -o mɛɛ pɛ
klɛ 'fle do 'kɔɔ -la -le ɛɛ? -Amasɔyi -a pele
-o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'e 'yi dɔɔ: «'Woo-
mɛɛ pɛ 'e -o nu klɛɛ mɛɛ 'fle do 'kɔɔ 'le.»

¹⁷ 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'ke mɛɛ 'la zan 'pegee
Mɛɛzan -Waanbhaa' 'kpale- -o do ma,
'bhe zan 'e 'pegee Mɛɛzan -Waanbhaa'
'kpeɛɛdan gbeya 'e klɛ do 'kɔɔ.

¹⁸ -Kaa klɛ gbɛ 'e 'kɛn ma 'ke 'ka ploo
-yanbhɔɔyaa maza ma! Bhaaplɛn -za 'yɔɔ-
-glɔɔn 'bhɛɛke mu 'la klɛ, 'bhe mu -o
bhaaplɛn 'fle 'e -gɔma'. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'oo
mɛɛ 'la zan -a 'gbu ɔnaa -yanbhɔɔyaa klɛɛ
ni, 'bhe zan 'e -e -za 'yɔɔ- -la klɛ 'zi -a 'gbu
'fle 'e ni 'bhɛɛ gbɛɛn- bhe.

¹⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'ka 'fle 'e 'bhe
-le 'ke Lii 'Wɛn 'e yaayɛ 'e 'le ɛɛ? 'Yee- Lii
'Wɛn 'la -yoo 'ka 'yi; 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -le
'a ɔnaa 'ka ni. 'Kaa- pɛ laa 'ka 'gbu 'le.

²⁰ -Amasɔyi -Waanbhaa' 'ka tagbawoa
'egbɛɛle, Zesu gale 'e ma. 'Bhɛla- -zayile,
-ka -Waanbhaa' -lɛdɔɔ' -a ma 'ka 'fle 'e 'le.

**PɔLU -O KORENTI ZESU 'YI
MU 'E WAA -JAN MU 'E
ZIKPA' ZII'**

7

*Pɔlu -jan 'la ɔwoa gwɛlɛna yaaza 'e ba
zayi'*

(Matie 19.3-12)

¹ 'Ka -za 'la 'yilɔkpaa 'nɛ ma 'kaa- 'sewɛ
'e 'yi, 'nɛ 'yoo- zan 'bhɛɛ- 'mabɔɛ 'ka ni -ge.
'Mi 'kpee ma, 'ke 'gwlaan- do laa le 'silɛ-,
'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le.

² 'Duɲ-, 'kooko- 'ke -yanbhɔɔyaa maza
laa klɛ 'ka 'plen-, 'bhe mabhaabhɔ 'ke
'gwlaan- 'kɛn do do le si; 'bhɛɛ- 'ke le
'kɛn do do yalaa' gwɛlɛna.

³ 'Bhe ya 'e 'yi, le -nɔɔ kleza -o 'kela 'le, -e 'bhe kle -a na ni; 'bheε- le 'e 'bhe kleza -o 'kela 'le, 'bhe 'bhe kle 'bhe Ɔnɔɔ 'e ni.

⁴ -Amasɔyi le 'e 'gbu a pɛ laa 'ke -a 'gbu 'fle 'e 'le, -a -nɔɔ -la pɛ -le 'bhe 'le. 'Bhe kleɔbɛya do 'e 'yi, le -nɔɔ 'e 'bhe a pɛ laa 'ke 'bhe 'gbu 'fle 'e 'le, -a na -laa' pɛ -le 'ke 'bhe 'le.

⁵ 'Ka 'laa 'ka -bangole 'eke- 'yi, 'foke 'ka mɛɛ plɛ 'a Ɔkpaa do ma doɔ 'ka -o 'waati sa klele- 'ka 'seriwole 'le -Waanbhaa' ni. 'Duŋ- 'bhe blaana, -ka nu bo 'eke- 'yi, 'kooko-, 'ke 'ka gbe laa so 'ka 'gbu 'yikunle ta, -Setran' 'laa nu 'ka 'lekanle, 'bheε- 'ka balaa' -za 'yoo- 'yi.

⁶ 'N 'bhe -jan 'e 'wo zii' 'ka ni 'ka 'liale-dron -la -le, 'naa 'pele- 'ka 'taawo 'bhe zi kpanma.

⁷ 'Ke -yoo 'an pɛ 'le, 'mi -o -a zi 'bhii-mɔkpen' bo -o -gbaakɔɔ' 'le 'bhii- 'mi bogbɛya 'e gbɛɛn-. 'Duŋ- -kɔɔ' 'kpen do do 'sen do -la -srɔɔwoa -Waanbhaa' 'kɔɔ: -e -za 'e do kle 'sen Ɔnaa mɛɛ do ni, 'bheε- -e -za 'bheεke do kle 'sen Ɔnaa mɛɛ -bheεke' do ni.

⁸ 'N so -jan yɛkɛ- 'la 'wole -gbaakɔɔ' mu 'pegee glaana mu 'e ni 'bhe -le -ge doɔ: 'Ke -o bo -o do -kplen 'le 'bhii- 'mi bogbɛya 'e gbɛɛn-, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le.

⁹ 'Duŋ- 'ke -wa Ɔya 'bhii- waa so -o 'gbu 'yikunle, 'bhe bhla 'e ba, -o le 'pegee gwlen 'si. -Amasɔyi le 'sile- 'pegee yaale gwlenna 'bhe mabhaabho -gbakɔɔya ta, 'kee bo -a -lɔɔ 'papa 'e 'le 'e ma.

¹⁰ 'N 'yoo zan -jan 'lɛε- 'bheε- 'wole- le zan mu 'pegee gwlenna le mu ni ('bhe -jan 'e 'bhe 'laa -o da 'zi 'mi 'gbu ba; Mɛɛzan -la wojan -le 'bhe 'le), 'bhe -jan 'e 'bhe -le doɔ: 'Ke le 'la 'bhe yaale -o gwlenna, 'bhe 'laa gole 'bhe Ɔnɔɔ 'e 'kɔɔ.

¹¹ 'Ke gwlenna le 'la 'bhe -gwa 'bhe Ɔnɔɔ 'e 'kɔɔ, 'bhe le 'e 'bhe 'laa yaale gwlen -bheεke' pla; 'kebhlaale, -o 'pegee -a -nɔɔ -benɔgo' do ma, 'bheε- -e nu gbe dreɛwo yaale 'bhe 'kɔɔ. 'Bheε- 'duŋ-, 'gwlaan- 'e 'bhe 'laa 'ploole- 'bhe 'na ma 'ezin-.

¹² 'Bheε- 'η so 'kela 'wole mɛɛ -vin mu 'e ni ('bhe -jan 'e da 'zi 'mi 'gbu -la ba, 'naa 'pele- doɔ Mɛɛzan -le 'bhe Ɔkpaa 'mi 'lii) 'bhe -jan 'e 'bhe -le doɔ: 'Ke Zesu 'yi mi 'gwlaan- do na laa -o Zesu 'yi, 'duŋ- 'ke -a

na 'e -dwa -a -la 'kaa 'bhe -o bole- -a 'kɔɔ, yaa 'ploole- 'bhe ma -titi.

¹³ 'Bhe kleɔbɛya do 'e 'yi, 'ke Zesu 'yi le do -nɔɔ 'laa -o 'ke Zesu 'yi mi 'le, 'bheε- 'ke 'bhe Ɔnɔɔ 'e -dwa -a -la doɔ 'bhe le 'e bo -a 'kɔɔ, 'bhe Zesu 'yi le 'e yaa gole -a -nɔɔ 'kɔɔ.

¹⁴ -Amasɔyi le Ɔnɔɔ 'la 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, -o 'pegee -a na 'kpale- 'la -yoo do ma, -a -bɛɛnle' -o -Waanbhaa' -din -a na 'e -zayi'. 'Bheε- le 'la 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, 'bhe 'pegee 'bhe Ɔnɔɔ 'kpale- 'la -yoo do ma, 'bhe -bɛɛnle' -o -Waanbhaa' -din 'bhe Ɔnɔɔ 'e -zayi'. 'Kebhlaale, -o -nɛ mu 'e 'mu 'laa -yaa nu klele -Waanbhaa' a pɛ 'le, 'bheε- 'duŋ-, -o yape mu 'e do -o 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'la 'le bhe, 'woo- mu 'ezin-, -woo 'ke -Waanbhaa' a pɛ 'le.

¹⁵ 'Duŋ- 'kee- Ɔkla le 'e 'bheε- 'le oo, 'kee- Ɔkla -a -nɔɔ 'e 'bheε- 'le oo, 'ke 'bhe 'laa -o Zesu 'yi, 'bheε- 'ke 'bhe -o -a zi 'bhii- -e gwlenna yaale 'e 'kan, -wa 'to -ya 'kan. 'Ke -ya Ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kee- Ɔkla Zesu 'yi mi -nɔɔ 'e 'bheε- 'le oo, 'kee- Ɔkla Zesu 'yi mi le 'e 'bheε- 'le oo, 'bhe bhle laa kle -li -a ma gwlenna yaaza 'e 'kɔɔ; -amasɔyi -Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- 'ke -kɔɔ' bo yilabla -la -yi.

¹⁶ 'Wlan 'e ni, 'bhi Zesu 'yi le, 'yaa 'yaango 'bhii- 'e Ɔnɔɔ so 'sii Zesu dole- 'bhi -la -zayi' εε? 'Bheε- 'bhi Zesu 'yi mi 'gwlaan-, 'yaa 'yaango- 'bhii- 'e 'na so 'sii Zesu dole- 'bhi -la -zayi' εε?

'Taawogbɛya 'la so -Waanbhaa' ni

¹⁷ 'Duŋ-, Mɛɛzan -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do -gbaa 'sen yɛkɛ- 'la ba, 'bhe 'pegee -e 'ka 'siila- 'waati 'la ba doɔ 'ka kle -yaa' pɛ 'le, 'ka 'kpen do do -yaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka bo 'bhe bogbɛya do 'kpɔ 'e 'yi 'te. 'Ke 'η -ja Zesu 'yi mu -leɔdo' 'oo -leɔdo' 'la ba, 'η -o daan 'bheε- -jan do 'kpɔ 'e 'le.

¹⁸ 'Ke -Waanbhaa' mɛɛ do -siila 'ke -a wlale -o 'kleen 'yi, 'bhe zan 'e bo 'bhe bogbɛya 'e 'yi. 'Duŋ-, 'ke -Waanbhaa' mɛɛ 'la zan -siila 'ke yaa wlale -li 'kleen 'yi, 'bhe zan 'e yaa pele doɔ -e wlale- 'kleen 'yi.

¹⁹ 'Kee- Ɔwlaa 'kleen 'yi oo, 'ke 'yaa wlale 'kleen 'yi oo, 'bhe 'laa -za 'ke kle. 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le 'kee -Waanbhaa' a 'ton mu 'e 'klosikun.

²⁰ -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do 'siila- 'ka 'yaa- bogbeya 'la 'yi, -ka bo 'bhεε- bogbeya 'ε 'yi 'te.

²¹ 'Ke -Waanbhaa' 'e 'siila- 'ke 'yoo- 'ke lu 'le, 'yaa 'bhe 'ngamiwolε. 'Dun- 'ke 'bhe 'sej -o 'e ni 'kee so klele- Ɔklo 'le, 'bhe kle.

²² 'Ke Mεεzan mεε 'la zan -siila 'ke 'bhe zan -o 'ke lu 'le 'bhe bhla 'ε ba, 'bhe zan Ɔkla Ɔklo 'le, 'bhεε- -yoo Mεεzan a pε 'le. 'Bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, 'ke Krisi mεε 'la zan -siila 'ke -yoo 'ke Ɔklo 'le; 'bhe zan 'ε Ɔkla 'ke Mεεzan a pε lu 'le.

²³ -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'ebebele, 'bhεla- -zayile, 'ka 'laa klele bhaaplen 'kedo- 'kpɔ a lu 'le.

²⁴ 'N nεεnε- mu, -Waanbhaa' 'ka 'kpen do do -siila bogbeya 'la 'yi, -ka bo 'bhεε- bogbeya 'ε do 'kpɔ 'ε 'yi.

-Gbaakɔɔ' mu 'pegee glaanle mu a -za

²⁵ Mεε 'la zan mu laa le 'sile- -li 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu laa yaale -li gwlenna, 'mi so 'kela 'pele 'mu ni, 'naa 'pele- dɔɔ Mεεzan -Waanbhaa' -le -jan -kpaa 'η 'lii -o ni; 'dun- 'η 'yoo- 'η 'gbu 'kpεεjan- -la wo 'zi 'ka ni. 'Dun- Mεεzan -Waanbhaa' klelawoa 'ewlanle 'mi ma, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'ka 'ka kpa 'mi 'wojan- 'ε 'yi.

²⁶ -Zɔn 'waati 'ε klelawoa 'egloole bhe, 'η zi jan 'ε 'bhe -le -gε: 'kela 'bhe -o 'mi 'yε 'yi -za 'lrele- 'le 'bhe -le dɔɔ mɔkpen' bo 'mu 'gbu bogbeya 'ε 'yi.

²⁷ 'Ke le -o 'e 'kɔɔ, 'yaa 'ploole- 'e 'na 'ε ma. 'Bhεε- 'dun-, 'ke 'yaa le 'sile- -li, 'yaa 'pele- dɔɔ 'e le 'sile.

²⁸ 'Dun- 'kee le Ɔsia, 'yaa -za 'yɔɔ- klele 'bhe 'le. 'Bhεε- 'ke -gblanε do yalaa' gwlenna, 'bhe 'laa -za 'yɔɔ- klele 'bhe 'le 'ezin-. 'Bhεε- 'dun-, mεε 'la zan mu le 'pegee gwlen si, 'trebhɔ -o 'mu ma. 'Bhεε- 'η 'yoo -a zi 'bhii- 'bhe 'trebhɔ mu 'ε 'kan 'ka ma 'egboonle.

²⁹ 'N nεεnε- mu, 'mi so 'kela 'pele 'ka ni, 'bhe -le dɔɔ 'drunyan 'yan bhla 'ε Ɔbhwa -wa -din. 'Bhεε- 'kee- san -zɔn ma, 'ke le mu -o 'gwlaan- mu 'la 'kɔɔ, 'mu bo 'bhii- le laa -o 'mu 'kɔɔ.

³⁰ 'Bhεε- 'ke mεε 'la zan mu -o wisi' zii', 'mu bo 'bhii- 'mu wleyisriwole laa -o. 'Ke mεε 'la zan mu -o zrukpa' 'yi, 'mu bo 'bhii- 'mu zrukpaale laa -o. 'Bhεε- mεε 'la

zan mu pε mu lo, 'mu 'a kle 'bhii- pε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'mu 'kɔɔ.

³¹ Mεε 'la zan mu -o 'drunyan 'yi -trɔn mu 'ε -glin 'zi, waa -o 'kpale- 'bhe -trɔn mu 'ε ma. -Amasrɔyi 'drunyan 'pegee -a -yi pε mu 'ε 'kpen -o 'ke 'kanpε- 'le.

³² 'Mi 'gbu -o -a zi bi 'bhii- 'ka 'laa pε 'kedo- 'kpɔ 'ngamiwolε. 'Ke le laa -o mεε 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe 'nii- 'ε 'wla Mεεzan -Waanbhaa' a pε -za mu 'ε 'bhe mu -la -yi; 'bhεε- -ya 'gbu 'so yre glin Mεεzan -Waanbhaa' ni.

³³ 'Dun- 'ke le -o mεε 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe 'nii- 'ε wla 'drunyan ta za mu -la -yi. -Ya 'gbu 'so yre glin -a na ni.

³⁴ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -a nii- 'ε 'yicienle -o pε ple -la plen-: -a na 'pegee -Waanbhaa'. 'Bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi 'ezin-, 'ke -gblanε 'la 'bhe 'laa yaale -li gwlenna, 'bhe 'bhe 'nii- 'ε wla Mεεzan -Waanbhaa' a -za mu -la -yi. -Ya zi 'bhii- -e kle -Waanbhaa' a pε 'le -a nii- 'pegee -a 'fle 'ε 'kpen 'le. 'Dun-, 'ke le 'la 'bhe 'yaale- -o gwlenna, 'bhe 'bhe 'nii- 'ε wla 'drunyan ta za mu -la -yi; 'bhεε- -ya 'gbu 'so yre glin -a -nɔɔ 'ε 'bhεε- ni.

³⁵ 'N 'yoo- -jan 'la 'wo zii' bhe, 'bhe -o 'ka 'gbu 'nrayiza -la -le, 'dun- 'naa- -o -jan bhee bo yre -glin 'zi 'ka 'lεε. 'Mi 'gbu -o -a zi 'bhii- 'taawogbeya 'la 'bhe lele, 'ka 'bhεε- 'si, 'bhεε- 'ka bloole kle Mεεzan -Waanbhaa' ma 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

³⁶ 'Ke Ɔzwan do dɔle -o -gbla do zi, 'bhεε- 'ke 'bhe le 'ε 'lrɔ -o dε 'zi 'egloole; 'bhεε- 'ke -ya Ɔya 'ke yaa 'bhe 'sile- -a na 'le, -e nu -za 'yɔɔ- -la klele 'bhe gbεen- bhe, 'mi pe dɔɔ -woo 'eke- 'si 'bhii- -a -lrɔ -o -a ma gɔnε- 'la gbεen-. -Za 'yɔɔ- laa 'bhe 'le 'ke -ya bhele 'ε Ɔsia -a na 'le.

³⁷ 'Dun-, 'ke Ɔzwan do 'a Ɔkpaa -a 'gbu 'kpεε -a nii- 'ε 'kpen 'le dɔɔ yaa -o le 'sile, 'bhεε- 'ke waa 'bhe 'wlaε- -a zi, 'bhεε- 'ke 'bhe -daa -a 'gbu ba dɔɔ -ya 'gbu zru maza 'ε 'yikunle. 'Ke 'yaa- -a bhele 'ε 'sile- -a na 'le; -e -za 'lrele- -la -kla 'bhe 'le bhe.

³⁸ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan 'bhe 'gbu 'bhele- 'ε Ɔsia 'ke -a na 'le, -e -za 'lrele- -la Ɔkla 'bhe 'le bhe. 'Dun- 'ke mεε 'la zan laa -a 'bhele- 'ε 'sile- -a na 'le, 'bhe kleza 'ε mabhaabho 'kela 'bhe 'bhe 'bhele- 'ε Ɔsia 'bhe 'na 'le 'bhe a pε 'ε ta.

³⁹ Le 'tɔle- le, 'ke -a -nɔɔ 'laa gale -li, 'ke -waa' gwɛnna yaaza laa 'kanɛ- -li 'yee- 'pegee -a -nɔɔ 'plɛɲ-. 'Duɲ- 'ke -a -nɔɔ 'ɛ -gaa, 'ke yaale -swa -a ni 'gwlaan- -bhɛɛke' 'kɔɔ, -e 'bhɛɛ- klɛ; 'duɲ- -e yala- Zesu 'yi mi -la 'kɔɔ.

⁴⁰ 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'ke 'bhɛ le 'ɛ yaa yaale gwɛn -bhɛɛke' pla, -a zrukpaale nu klɛɛ 'egbenɛle 'ke 'bhɛ kan -a yaale ma gwɛn -bhɛɛke' pla ta. 'Mi 'gbu -la zi jan -le 'bhɛ -jan 'ɛ 'le bhe; 'duɲ- 'mi 'gbu 'kpeejan- 'ɛ -yoo 'bhii- -Waanbhaa' Lii 'Wɛɲ 'ɛ zru maza 'ɛ gbɛɛn-.

8

Yogba wi bhleza

¹ 'N ɲɛɛɛ- mu, -kɔɔ' zan yogba wi mu bhleza 'ɛ 'bhɛɛ- ba janwolɛ -gɛ. 'Kaa pe doɔ: «-zayaangole -o 'o 'kɔɔ». 'Duɲ-, 'bhɛ -zayaangoleya -gloɔn 'ɛ 'bhɛ -le 'a klɛ 'zi 'bhɛɛ- 'ka -o 'ka 'gbu magbaandɛ 'zi, 'bhɛɛ- 'duɲ-, 'soniya 'ɛ 'bhɛ -le fanɲandɔ mɛɛ a 'kpaleya 'ɛ ta.

² 'Ke mɛɛ 'la zan 'a pe -a 'gbu 'kpee doɔ -e -zayaango, 'ali- -zɔn, 'bhɛ zan a -zayaangoleya 'ɛ 'bhɛ 'le 'laa 'palɛ- -li.

³ 'Duɲ-, 'ke -Waanbhaa' -za sɔ mɛɛ 'la zan ni, -Waanbhaa' 'bhɛ zan 'ɛ do.

⁴ 'Ka 'ɲ 'lɔkpaɲ yogba wi mu bhleza 'la ba -zayi' doɔ 'ke -kɔɔ' sɔ -o bhlele- taa- 'ke -kɔɔ' 'laa sɔ -o bhlele-. 'Wa 'yaango- 'bhii- yo laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpɔ 'le 'drunyan 'lɛɛ- 'yi. 'Wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- -Waanbhaa' -o do 'kpɔ.

⁵ Mɛɛ 'ke mu -Waanbhaa' 'tɔkpa- laflɛ' 'yi pɛ mu 'pegee 'trɛ ta pɛ mu ma. Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'bhɛ zan mu 'kpee ma, <-waanbhaa'> -bebe -o, 'bhɛ 'pegee <mɛɛzan> -bebe -o 'trɛ ta 'pegee laflɛ' 'yi.

⁶ 'Duɲ- 'o mɔɔ 'kpee ma, -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ɛ 'bhɛ -o do 'kpɔ: 'bhɛ -Waanbhaa' 'ɛ 'bhɛ -le 'ke -kɔɔ' Dɛ 'le. 'Ye- pɛ 'kpen ɲkla, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yɛ ma 'yela- ni. 'Bhɛɛ- Mɛɛzan -o do 'kpɔ, 'bhɛ -le 'ke Zesu Krisi 'le. Pɛ 'kpen ɲkla 'bhɛ -la -gloɔya' 'yi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yɛ ma 'bhɛ -la 'sɔyi.

⁷ 'Duɲ- mɔkpen' 'laa 'bhɛ wlan 'ɛ do. Mɛɛ 'ke mu ɲmwa yo mu gbale zi 'ke 'bhɛ nu 'tɛnɛ- -zɔn ma, 'bhɛɛ- -o wi mu 'la go

yo mu 'ɛ ni 'sraka 'le, -o 'mu bhle. Waa -o 'egloole -o 'gbu 'nii- 'ɛ 'yi bhe, -woo 'gbu 'kpee 'ɛ 'trɪɲɔ- 'bhɛ yogba wi mu 'ɛ 'bhlele- 'le.

⁸ 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- pɛbhle laa sɔ 'o 'mabɛɛnle -Waanbhaa' -din. 'Ke 'waa yogba wi mu bhlele, 'bhɛ 'laa -za 'ke klɛ; 'bhɛɛ- 'ke 'woo- ɲbhla, 'waa nu -za 'kedo- 'kpɔ 'sɔɔwolɛ 'bhɛ ma.

⁹ 'Duɲ-, 'bhɛ -za mu 'ɛ 'yi, -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele. 'Ka 'laa 'tolɛ- 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan mu laa -o 'egloole 'mu a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'kaa- mapɔɔnleya 'ɛ klɛ 'bhɛ zan mu 'ɛ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

¹⁰ -Amasɔyi, 'bhi 'la 'bhi 'bhɛ -za mu 'ɛ do, 'ke mɛɛ 'la zan laa -o 'egloole 'bhɛ a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'e ɲya pɛbhle yɛ nɔɔ- yogba 'fɛ 'ɛ ɲla; yaa nu 'zoo 'nalɛ- -a 'gbu ni 'kee- yogba wi mu bhle ɛɛ?

¹¹ 'Ke 'bhɛ ɲkla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, Krisi -gaa mɛɛ 'la zan ni, 'yaa- -zayaangoleya 'ɛ yaa nu klɛɛ 'bhɛ zan 'ɛ 'ni pɛ 'le ɛɛ?

¹² 'Bhɛ kɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'e -za 'yɔɔ- -la ɲkla 'e ɲɛɛɛ- mu 'ɛ ni bhe, 'yoo- yakla- 'ɛ 'yaanmiwoza -la ɲkla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi waa -o 'egloole waa 'kpaleya 'ɛ 'yi. 'Bhɛɛ- 'ezin- 'e -za 'yɔɔ- -la -kla Krisi ni 'bhɛ gbɛɛn- bhe.

¹³ 'Bhɛla- -zayile, 'ke pɛbhle do -la -zayi' 'bhɛɛ- 'mi 'ɲ ɲɛɛɛ- do baa- 'zi -za 'yɔɔ- 'yi, 'naa nu wi bhlele 'ezin- -titi; 'kooko- 'naa nu klɛɛ 'ɲ ɲɛɛɛ- 'ɛ baa- pɛ 'le -za 'yɔɔ- 'yi.

9

Zesu 'winbɔwo mu 'ɛ -waa' ye 'ɛ ma -trɔn

¹ 'N ɲɛɛɛ- mu, 'ka 'kpee ma 'ɲ bole laa -o 'ɲ 'gbu ma ɛɛ? 'Naa- -o 'ke Zesu a 'winbɔwo mi 'le ɛɛ? 'Naa- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu 'yɛɛ- kpataakpa ɛɛ? 'Ka mu 'gbu -le 'laa -o 'mi ye 'la ɲwoa Mɛɛzan Krisi ni, 'bhɛ ma -trɔn 'ɛ 'le ɛɛ?

² 'Ali- 'ke mɛɛ 'ke mu laa -o dole- -a -la 'ke -o 'mi kun 'bhii- Krisi a 'winbɔwo mu 'ɛ do, 'ka mu 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'mi -o 'ke 'bhɛ 'le kpataakpa. -Amasɔyi 'ka -o 'ke Zesu 'yi mu 'la 'le bhe 'bhɛ -le 'a zɔn mɛɛ mu ni 'bhii- 'mi -o 'ke Krisi a winbɔwo mi 'le.

³ Mεε 'la zan mu 'mi 'tɔ 'yoo- pe 'zi, 'mi 'η 'gbu ta gwledan 'bhe zan mu ba gɔnε- 'lεε- 'bheε- gbεεn-.

⁴ 'Mi -o 'bhe zan mu 'ε 'lɔkpale dɔɔ: 'Woo- ye 'la 'wo zii' Krisi ni, 'bhe 'senj 'laa -o 'o ni 'ke 'woo bhlepε 'pegee 'o mi -yi 'srɔɔwo- 'bhe ye 'ε ma εε?

⁵ 'Bheε- 'bhe 'senj 'laa -o bi 'o ni 'ke 'woo nεεnε- Zesu 'yi le 'ke si 'o na 'le, 'bheε- 'bhe ge 'o zi 'bhii- Zesu a 'winbɔwo mu -vin mu 'ε 'pegee Mεεzan Zesu nεεnε- mu 'ε, 'bheε- Piere mu 'a kle gɔnε- 'la gbεεn- bhe εε?

⁶ Taa- 'mi 'pegee Banabasi, 'o mɔɔ do -kplɛn 'kpɔ -le yewo, 'bheε- 'waa 'o 'gbu 'lɛbɔ- pε -srɔɔwo 'bhe ma εε?

⁷ -Srwase' mi 'ε -dele -gɔli' siε 'bhe 'gbu ta εε? 'Bheε- -dele pεbhe bɔ 'bheε- yaa 'bhe bhaa bhle εε? 'Bheε- -de 'gbu -le dri -lɛdo' balaa', 'bheε- yaa 'bhe dri -yɔn 'yi 'ε 'ke mi εε?

⁸ 'Mi -jan mu 'la Ɔwoa bhe, waa da bhaaplɛn mu a 'sinii ta za mu 'te ba. 'Dun- -o da *Moizi a 'tonj mu 'ε ba 'ezin-.

⁹ Wlan 'ε ni, Moizi -Waanbhaa' a 'tonj 'lεε- yɔɔndia- dɔɔ: «*Ke dri 'ε -yoo pεbhe mu 'ε 'taan 'zi -a gaan -la bhla 'la ba, yaa 'lii 'ε 'yrelε-.*» 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'o sɔ -a pele dɔɔ -Waanbhaa' -o dri mu yiɛnkan' zii' εε?

¹⁰ Taa- yaa 'bhe -jan -gloɔn 'ε 'wolε- -kɔɔ' mu -la ba zayi' bhe εε? Wlan 'gbu 'ε ni, -o 'bhe -jan 'la bhe 'bhe yɔɔndia- -kɔɔ' mu -la ni, -amasrɔyi, 'ke mεε 'la zan -o gba 'kpa zii', 'bhe 'yri bole -o -a ta 'bhii- -e nu pε -srɔɔwolε 'bhe gba 'ε 'yi. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan -o pεbhe 'saan zii', 'bhe 'yri bole -o -a ta 'bhii- 'bhe dɔ nu klele pεbhe 'ε ba 'ezin-.

¹¹ 'O -Waanbhaa' a -jan 'la Ɔwoa 'ka ni, -e -kla 'bhii- 'o *Lii 'Wenj 'ε kleza -lrele' mu -la Ɔbwa 'ka 'yi 'bhii- -o pεbhe mu bɔ gɔnε- 'la gbεεn- 'trε 'yi. 'Bheε- 'ke 'o 'ka 'kɔɔpε- mu 'ke 'srɔɔwoa Ɔ 'o 'lɛbɔ- pε 'le, 'bhe -o 'ke -za 'lɔgole 'le εε?

¹² 'Ke mεε 'ke mu sɔ 'ka 'kɔɔpε- mu 'ε 'srɔɔwole, 'bhe 'senj 'laa -o bi 'o mɔɔ ni 'ke 'o 'ka 'kɔɔpε- mu 'ε 'ke 'srɔɔwo- εε? 'Dun- 'o mɔɔ 'gbu -le 'laa -yaa sɔ bi 'bhe pε mu 'ε 'srɔɔwole 'ka 'kɔɔ 'bhe zan mu -lεε 'elwale 'pε εε? 'Dun- 'waa 'bhe klele. 'Bheε- dɔɔn' 'o -yɛn 'kpen 'yikwan Ɔ, 'kooko-

'waa -za 'kedo- kle 'ke 'bhe kle Krisi a -Jan 'Nrale- 'ε 'lɛbhulapε 'le.

¹³ 'Ka 'gbu 'a 'yaandɔ- 'bhii- mεε 'la zan mu yewo -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε Ɔla, -woo 'gbu 'bhle pεbhle -srɔɔwo' 'bheε- 'fε 'ε Ɔla yewole 'ε ma. 'Bheε- mεε 'la zan mu 'sraka mu 'ε kpa 'srakagoyrε 'ε Ɔnɔɔ 'bhe zan mu dɔ -o 'woo- 'sraka gopε mu 'ε ba.

¹⁴ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, Mεεzan -Waanbhaa' a 'lɛdulaa dɔɔ 'ke mεε 'la zan mu -o -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii', 'mu 'mu 'gbu 'lɛbɔ- pε mu -srɔɔwo' 'yee- -Jan 'Nrale- wole 'ε ma.

¹⁵ 'Dun- 'mi -Jan 'Nrale- 'la Ɔwoa 'ka ni, 'naa pε 'kedo- 'kpɔ 'kunyrε- -glinle' 'ka 'kɔɔ. 'Bheε- 'naa -o 'lɛtrε 'lεε- dε 'zi 'ka ni, pε 'ke 'srɔɔwo zayi' 'ka 'kɔɔ. -Amasrɔyi 'mi -Jan 'Nrale- 'ε 'wolawoa 'ka ni 'ke 'naa pε 'kedo- 'kpɔ kun 'ka 'kɔɔ 'bhe ma, 'bhe -za 'ε 'bhe -o 'mi -baaza' 'le. 'Bheε- 'ke 'η -gaa 'bhe sɔ 'η ni 'ke 'bhe kan 'ke -o 'yee- 'η -baaza' 'ε -gwa 'η 'yi 'bhe ta. 'Bheε- 'dun-, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ 'yee- 'η 'gbu -baaza' 'ε gole- 'mi 'yi.

¹⁶ -Jan 'Nrale- 'ε 'wole- 'ε, 'naa -o 'bhe kle 'zi 'η 'gbu mazrɔn zayi'. -Amasrɔyi -Waanbhaa' -le 'η Ɔkla -a wo mi 'le kpanjma. 'Bheε- 'ke 'naa 'a 'wolε-, 'η ta -yɛn!

¹⁷ 'Kee- kle bi 'bhii- 'η -dwa 'yee- ye 'ε 'wole- -la 'η 'gbu 'win ta, 'η 'yaa- nu 'bhe ma -trɔn 'srɔɔwolε. 'Dun- 'naa -a kle 'zi 'η 'gbu 'win ta, 'η 'yoo- -a kle 'zi -Waanbhaa' -la ni, 'bheε- 'yele 'a gbekpaa- 'mi 'kɔɔ.

¹⁸ 'Ke -yoo 'bhe gbεεn- bhe, 'mi a pε -trɔn -o -a ma 'ke -mεla -le εε? 'Nj zrukpaale 'la -yoo 'ke 'η 'yoo- 'yee- -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' mεε mu ni bhaama 'ke 'naa pε 'kedo- 'kpɔ kun -o 'kɔɔ, 'bhe -le 'ke 'mi a pε -trɔn 'ε 'le.

¹⁹ 'Naa -o mεε 'kedo- 'kpɔ a lu 'le. 'Mi 'η 'gbu Ɔkla 'ke mɔkpɛn' a yewonε 'le, 'kooko- 'η gbεsɔ mεε -bebe klele- ta 'ke Zesu 'yi mu 'le.

²⁰ 'Ke 'η 'yoo- Zuufu mu plɛn-, 'mi 'η 'gbu kle 'bhii- Zuufu mi do gbεεn-, 'kooko- 'η sɔ -o klele 'ke Zesu 'yi mu 'le. Mεε 'la zan mu 'taawo Moizi a pε 'tonj mu 'ε ta, 'ke 'η 'yoo- 'bhe zan mu 'ε plɛn-, 'mi 'η 'gbu kle 'bhii- 'bhe zan mu 'ε gbεεn-; 'kooko- 'η sɔ

10

-o kɛɛle- 'ke Zesu 'yi mu 'le. 'Duŋ- wlan 'gbu 'ε ni, 'naa- -o 'taawo zii' Moizi a pɛ 'toŋ mu 'ε 'yi jan mu 'ε 'mu ta.

²¹ 'Bhɛ kɛɛgbeya do 'ε 'yi, 'ke 'η 'yoo- mɛɛ 'la zan mu laa Moizi a pɛ 'toŋ mu 'ε do 'mu 'plɛŋ-, 'mi 'η 'gbu kɛ 'bhii- 'bhɛ zan mu 'ε gbɛɛn-; 'kooko- 'η sɔ -o kɛɛle- 'ke Zesu 'yi mu 'le. Waa pɛɛ doo 'naa -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ε 'kɔsɪkɪn; -amasɔyi, 'mi 'gbu -o 'taawo zii' Kɪsi a pɛ 'toŋ mu 'ε 'mu -la ta.

²² Mɛɛ 'la zan mu laa -o 'egɔɔle -o 'kpaleya 'ε 'yi, 'mi 'η 'gbu kɛ 'bhii- 'bhɛ zan mu 'ε gbɛɛn-; 'kooko- 'η sɔ -o kɛɛle 'ke Zesu 'yi mu 'le. 'Bhɛ 'yi bhɛ, 'ke mɛɛ mu -o doɔgbeya 'la gbɛɛn-, 'mi 'η 'gbu kɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'kooko- 'kee- -kla gɔnɛ- 'oo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'η sɔ -o 'ke mu gole- -za 'yi.

²³ 'Mi 'bhɛ -za mu 'ε 'kpen kɛ 'zi -Jan 'Nrale- 'ε 'bhɛɛ- -zayi', 'kooko- 'η sɔ -a ma 'duma mu 'ε 'ke 'srɔɔwole.

²⁴ 'Ka 'gbu 'laa 'yaango- 'bhii- blasan- mu 'ε blasan- -kpan 'ε ta, -o 'kpen blasan zaabolele. 'Duŋ- -o ba mɛɛ do 'kpɔ -le -blasanle ma -jara 'ε 'srɔɔwo- ɛɛ? 'Ka mu 'gbu 'ezin-, -ka do 'egɔɔle 'kaa- 'kpaleya zi 'ε ta 'bhii- bla zaabo mu 'ε gbɛɛn-; 'kooko- 'ka 'sɔ 'bhɛ ma -trɔn 'srɔɔwole.

²⁵ 'Duŋ- blasan- mu 'ε, 'ke -woo daan 'zi blasanle ma 'waati 'la ba, -o 'trɛbhɔ 'ε 'kpen -gɔɔn kpa -o 'gbu ta. 'Duŋ- -o 'bhɛ kɛ -jara 'la 'srɔɔwo zayi' 'bhii- 'bhɛ ma -sra 'le, 'bhɛ 'la 'bhɛ 'laa -o 'ke -mɔpɛ' 'le bhɛ. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -kɔɔ' mu -kɔɔa' pɛ 'ε kɛ -sra 'la 'bhɛ 'srɔɔwo zayi', 'bhɛ -o 'ke -mɔpɛ' 'le yikpensee ta.

²⁶ 'Bhɛla- -zayile, 'η 'yoo- blasan- 'zi; 'duŋ- 'η 'yɛ gbaanle -o 'an blasanle 'ε 'lɛyanyɛ do 'kpɔ 'ε 'bhɛɛ- ta. 'Naa -o 'an pɛ ye 'ε 'wo zii' 'bhii- gbɛkpɪŋ- gwledan mi 'la -ya gbɛkpɪŋ- mu 'ε blin 'zi -ploɔ zi bhaama.

²⁷ 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'mi 'η 'gbu 'kun zii' 'egɔɔle, 'bhɛɛ- 'naa 'η 'gbu 'flɛ 'ε zru maza kɛ; 'kooko- -a -lɛyan' bhla 'ε zi, 'mi 'la 'mi -Jan 'Nrale- 'ε Ɔwoa mɛɛ mu ni, -Waanbhaa' laa nu 'mi gole blasan- mu 'la -jara 'ε 'srɔɔwoa- 'mu ba.

Izraeli mu 'ε 'taawogbeya -kpe 'ε ta

¹ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, -za 'la Ɔtian -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ma -kpe 'ε ta Moizi a pɛ 'waati 'ε ba, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η 'bhɛ do 'ka 'kpee. -Waanbhaa' laflɛ' -gblɛn do -dwa -o 'kpen trala laanima, 'ke -yoo -o 'kan zi 'ε zɔn -o ni 'bhɛ 'le. -Ya Ɔkla 'bhɛɛ- -o 'kpen wɛyi- 'tɛn 'ε takaan- 'taawolele -yɛntɛrɛ' -kpaɔ 'ε ta.

² -E -kla 'bhii- -woo 'kpen 'wiɪŋfia Ɔ 'bhɛ wɛyi- 'ε 'pegee laflɛ' -gblɛn 'ε 'yi, -o 'kpen 'pegee Moizi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

³ -Waanbhaa' -o 'kpen -lɛbwa 'ke pɛbhle -gɔɔn do 'kpɔ -la -le 'ke 'bhɛ da laflɛ 'yi, 'bhɛɛ- -o 'kpen 'bhɛ Ɔbhla.

⁴ -Waanbhaa' -yi 'la Ɔnaa -o ni, -o 'kpen 'bhɛɛ- Ɔmia. Wlan 'ε ni, 'bhɛ -yi 'ε 'yaa- da tɔ ŋgblo do 'kpɔ -la -yi vlɛ -saa 'ε Ɔla, 'bhɛ vlɛ -saa 'ε Ɔla tɔ ŋgblo 'ε 'yaa- da -Waanbhaa' -la ba. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- ge 'zi -o zi yɛkpen- Ɔnɔɔ. 'Bhɛ vlɛ -saa 'ε- 'yaa- 'ke Kɪsi 'tɔomasie -la -le.

⁵ 'Ali- 'bhɛ -za 'wlan mu 'ε 'kpen kɛɛle blaɛn -Waanbhaa' 'kɔɔ -o ni, 'o -gbɔɔ mu 'ε -bebe 'laa -Waanbhaa' zru maza kɛɛle. 'Bhɛla- -zayile, -o -lɛ -gbɛnɛ do -gaa -bɔn 'ε 'yi -kpe 'ε ta.

⁶ 'Bhɛ -za mu 'la Ɔkla 'mu Ɔkla -a zɔnɛpɛ 'le -kɔɔ' mu ni doo -kɔɔ' 'laa 'taawole 'eyɔɔle 'bhii- 'woo- mu gbɛɛn-.

⁷ 'Bhɛɛ- 'ka 'laa kɛɛle yogba mu 'le 'bhii- -o 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhii- -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ε 'yi doo: «Mɛɛ mu 'ε -o -yalaa', 'bhɛɛ- -o pɛbhla- 'bhɛ 'pegee -o -wɛɛn Ɔmia. 'Bhɛ blaɛn, 'ke -woo -wɛnle', 'bhɛɛ- 'ke -o 'srotanle waa yo 'ε ni.»

⁸ -Kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'gbu 'nale- -yanbhɔɔya deɛ ni, 'bhii- -o 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o 'waa mia do bhɛ yaga (23.000) -gaa -yɛkpaɔ' do 'kpɔ 'ε Ɔla.

⁹ -Kɔɔ' mu 'laa Mɛɛzan -yidanle 'bhii- -a 'ke mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- mlɛ mu -o 'sɔnkpaa-, 'bhɛɛ- -o -gaa.

¹⁰ 'Ka mu, 'ka 'laa bole 'ka 'la ma janwole ma mɛɛ mu ma 'ka 'lɛ Ɔla, 'bhii- -a 'ke

* 10:10 10.10 -Nɔɔle 'sɛwɛ 17.6-14. 'Elwaleta -sɔ, Izraeli mu 'ε 'yaa- -kpe 'ε ta 'waati 'la ba, -woo -la ma janwoa- Moizi 'pegee Aaron ma. 'Bhɛla- -zayile, -Waanbhaa' -o 'krowoa-, 'bhɛɛ- -o ba mɛɛ 'waa vu ta yizie 'pegee mɛɛ -kɛmɛ 'srwapɛ- -gaa (14.700).

mu 'a Ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- -si 'kun-mlɛkɛ' 'ɛ 'bhɛ -o 'kɛn Ɔdia. *

11 'Bhɛ -za 'yɔɔ- -glɔɔn mu 'la bhɛ, 'mu Ɔtian -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ɛ ma, 'kooko- 'mu klɛ -za zɔnɛ 'le -kɔɔ mu ni. 'Bhɛɛ- -woo yɔɔndia- 'sɛwɛ ta, 'kooko- -o klɛ -kɔɔ' mu 'kpeelɛkanɛ mu 'le, -kɔɔ' mu 'la 'ke 'drunyan 'lɛyan yi 'ɛ Ɔbhwa gban -kɔɔ' mu -din bhɛ.

12 'Bhɛla- -zayile, 'ke mɛɛ 'la zan 'kpee ma 'bhɛ -o 'egloole 'bhɛ a 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'bhɛ zan 'bhɛ 'yɛkpa 'bhɛ 'gbu ba 'elrele; 'kooko- yaa baale -za 'yɔɔ- 'yi.

13 -Setran' -o -yidan' maza mu 'la klɛ 'zi 'ka ni, -e bhaaplɛɲ -vin mu 'ɛ 'kɛn 'yidan- 'zi 'bhɛɛ- gbɛɛn-. 'Duɲ- -Waanbhaa' 'la yaa -liiwli' mabɔɔ -titi, 'bhɛ 'laa nu -a 'tolɛ- 'ke -Setran' 'ka 'yidan- 'ke 'bhɛ ge 'kanlɛ- 'kaa-fangan- yɛkɛ- 'ɛ ta. 'Ke 'ka 'yidan- bhla 'ɛ Ɔbhwa -Setran' 'kɔɔ, -Waanbhaa' nu 'bhɛ yɛkɛ- fangan- 'nalɛ- 'ka ni, 'kooko- 'ka sɔ -Setran' a -yidangbɛya 'ɛ 'yikunle, 'bhɛɛ- 'ka go 'bhɛ 'yi.

-Waanbhaa' a mɛɛ mu 'plooz- yogbale ma

14 'Bhɛla- -zayile, 'ɲ 'yiɛnii mu, -ka 'ka 'plɛngɔ- 'egboɔn gbɔɔnle- yogbale ma.

15 'Mi -o -jan 'la 'wo zii' 'ka ni, -yoo 'bhii- 'an wo zii' -zadɔ' mu -la ni. 'Bhɛɛ- 'ka 'gbu 'bhɛ -jan 'ɛ 'yiglin- doo.

16 Mɛɛzan Kriɛ a pɛbhle 'waati 'ɛ ba, -kɔɔ' -drɔɔ pɛyan- 'la si 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'pubɔ- 'seri klɛ -Waanbhaa' ni 'bhɛ ma 'bhɛ -le 'laa zɔn 'bhii- -kɔɔ' mu 'pegee Kriɛ yiɛn 'ɛ -kɔɔ -o 'kpaledomaya 'yi ɛɛ? 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'bluu 'la takan kplokplɔ, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' 'bhɛ 'yiciɛn- 'eke- ma, 'bhɛ -le 'laa -kɔɔ' mu 'pegee Kriɛ 'flɛ 'ɛ kpa do ma ɛɛ?

17 'Bluu 'ɛ -yoo do 'kpɔ, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le 'ke Kriɛ 'flɛ 'ɛ 'le. 'Ali- 'ke -kɔɔ' -o 'ebebele, -kɔɔ' 'kɛn kla 'eke- ba, 'bhɛɛ- -kɔɔ' klɛ 'flɛ do 'kpɔ. -Amasɔyi -kɔɔ' 'kɛn 'yee- 'bluu do 'kpɔ 'ɛ 'yela- sasa bhle 'eke- zi.

18 -O -za 'la klɛ Izraɛli mu 'ɛ ba, -ka 'bhɛ -glin doo: mɛɛ 'la zan mu 'sraka gopɛ mu 'ɛ bhle, 'bhɛ zan mu 'pegee -Waanbhaa' klɛ 'kpaledomaya 'yi. -Amasɔyi -o 'sraka gopɛ mu 'la kpa 'srakagoyɛ 'ɛ Ɔnɔɔ, 'mu 'nale- -o -Waanbhaa' -la ni.

19 'N 'yoo- -jan 'la 'wo zii' -gɛ 'bhɛ 'yi -o 'nale- -a ma ɛɛ? Taa- 'sraka go wi 'ɛ 'bhɛ

-za -o 'egloole ɛɛ? Taa- yo 'ɛ 'bhɛ -za -o 'egloole ɛɛ?

20 'Yooye- 'dɛ! 'Duɲ- 'mi -o -jan 'la 'wo zii', 'bhɛ 'yi -le dɔɔ yogba mu 'ɛ, -o yogba pɛ mu 'la bhle, -o 'mu na 'zina mu -la ni; 'duɲ- -waa -o 'mu 'na Waanbhaa' ni -titi. 'Duɲ- 'naa- -o -a zi 'bhii- 'ka mu 'pegee 'zina mu klɛ 'kpaledomaya 'yi.

21 'Ka 'laa sɔ -drɔɔ 'ɛ 'mile Mɛɛzan a pɛ -drɔɔ 'mi pɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka -drɔɔ mi 'ezin- 'zina mu a pɛ -drɔɔ 'mi pɛ 'ɛ 'yi. 'Ka 'laa sɔ 'duɲ- 'ezin- Mɛɛzan a pɛ 'ɛ 'bhlele, 'bhɛɛ- 'ka ge 'zina mu a pɛ 'ɛ 'bhlele.

22 Taa- 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka Mɛɛzan a zran 'ɛ 'lawlɛn- ɛɛ? 'Ka 'kpee ma, -kɔɔa' pɛ fangan- 'ɛ 'yiya- -yaa' pɛ fangan- 'ɛ ni ɛɛ?

-Kɔɔ' -Waanbhaa' -lɛdɔ' -a ma -kɔɔ' kleza mu 'ɛ 'kɛn yi

23 'Ka 'ke mu a pɛ dɔɔ: «-Za 'kɛn klɛ 'sɛɲ -o 'o ni». 'Duɲ- 'mi sɔ -a pele dɔɔ -za 'kɛn 'laa -o 'elrele bhaaplɛɲ ma. 'Ali- 'ke 'ka 'ke mu 'a pɛ dɔɔ: «-Za 'kɛn klɛ 'sɛɲ -o 'o ni». 'Duɲ- pɛ 'kɛn 'laa 'kaa- 'kpaleya 'ɛ baan' kla a ba.

24 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa 'bhɛ 'gbu do -kplɛn 'nrayiza klɛlɛ, 'duɲ- -ka 'eke- -nrayiza -la klɛ.

25 -O wi 'oo wi 'la gɔn 'plɛɛ 'yi, 'kee- -kla wi -glɔɔn 'oo wi -glɔɔn 'la 'le, -ka 'bhɛ bhle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu zrubatɛdɔlɛ 'bhɛ dayɛ ziglinle ma.

26 -Amasɔyi -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Trɛ 'pegee -a ta pɛ mu 'ɛ 'kɛn -o 'ke Mɛɛzan -Waanbhaa' a pɛ mu -la -le.»

27 Mɛɛ 'la zan laa -o Zesu 'yi 'ke 'bhɛ 'ka 'siila- pɛbhle ma -a ba, 'kee- pɛbhle 'oo pɛbhle 'la Ɔnaa 'ka ni, -ka 'bhɛ 'bhle. 'Ka 'laa 'ka 'gbu zrubatɛdɔlɛ 'bhɛ pɛbhle 'ɛ dayɛ ma.

28 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'ke 'ka 'kpeelɛkaan dɔɔ: «Yogba wi -le 'kele-». 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ka 'laa 'a 'bhlele-, mɛɛ 'la zan 'ka 'kpeelɛkaan 'bhɛ -zayi', 'bhɛ 'pegee 'bhɛ zrubatɛdɔ zayi'.

29 'Naa -o -a pe 'zi 'ka mu 'gbu zrubatɛdɔlɛ ma, 'ɲ 'yoo- -we 'zi 'ka 'kpeelɛkan mi 'ɛ 'bhɛ -la zrubatɛdɔza 'le.

'Bhɛɛ- 'ka 'ke mu nu a pele dɔɔ: «-Mɛla ma 'bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' zrubatɛdɔza 'ɛ 'bhɛ sɔ -dan' 'kpaale 'mi sɔ -za yɛkɛ- 'la

klele- 'mi 'gbu a mapoonleya 'e 'yi 'bhe ma ee?

³⁰ 'Ke 'η -Waanbhaa' 'pubwa- 'η pe 'la 'bhlele 'bhe ma, -mela ma 'bheε- mεε nu 'η 'to 'yoo- 'pele- doo -mela ma 'η 'bhe Ɔbhla ee?»

³¹ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni doo 'ke 'ka -o pebhle 'zi oo, 'ke 'ka -o pe 'ke mi 'zi oo, 'ke 'ka -o -za 'oo -za 'la kle 'zi, -ka -za 'kpen kle 'kooko- 'ka -Waanbhaa' 'to 'e bho 'bhe 'yi.

³² 'Ka 'laa klele mεε 'kedo- 'kpo baa- pe 'le -za 'yoo- 'yi: Zuufu mu oo, Zuufu kle mu oo, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a pe mεε -ledo' 'e.

³³ -Ka 'taawo 'bhii- 'mi a pe 'taawogbeya 'e gbεen-: 'mi -o do 'zi 'egloole 'ke 'η so mokpen' ni -za 'kpen 'yi. 'Naa 'η 'gbu do -kplen 'nrayiza kleyre glin, 'duη- 'mi mokpen' -la 'nrayiza kle yre glin, 'kooko- -o 'kpen go -za 'yi.

11

1 -Ka 'taawo 'mi kleza zi 'bhii- 'mi 'taawo Kri si zi gone- 'la gbεen-

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA

Korenti Zesu 'yi le mu 'e -waa' -srungbɔɔ' doza -o ngblo ma

² 'N nεε -ne mu, 'mi 'ka 'tobho- gbε 'e 'kpen ma, -amasroyi 'η -za do 'ka 'kpee 'waati 'e 'kpen ba, 'bheε- 'η 'ka -daanna -za mu 'la 'le, 'ka -o 'taawo zii' 'mu ta 'elrele.

³ 'Duη- -za do -o ye 'ezin-, 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka 'bhe do, 'bhe -za 'e 'bhe -le doo: 'gwlaan- 'kpen -kunlii -le 'ke Kri si -la -le, 'bheε- le 'e 'bhe -kunlii -le 'ke 'bhe Ɔnoo 'e 'bheε- 'le; 'bheε- -Waanbhaa' -le 'ke Kri si -kunlii' 'e 'le.

⁴ 'Bhela- -zayile, 'ke 'gwlaan- 'la -ya 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni oo, 'ke -yoo -Waanbhaa' -lɛlajanwo zii' oo; 'bheε- 'ke -srungbɔɔ' -o -a ngblo ma 'bhe 'waati 'e ba, yaa -o -a -kunlii Kri si 'bhe 'ledo- 'zi -a ma 'bhe gbεen- bhe.

⁵ 'Duη- 'ke le 'la 'bhe -o 'bhe 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni oo, 'ke 'bhe -o -Waanbhaa' -lɛlajanwo zii' oo, 'bheε- 'ke 'bhe ngblo ma fleη- -o, 'bhe le 'e 'bhe 'laa -o 'bhe Ɔnoo 'e 'ledo- 'zi 'a ma 'bhe klegbeya 'e 'yi. 'Bhe le 'e -yoo 'bhii- -a ngblo -gwele' -le.

⁶ 'Ke le 'la 'bhe 'laa -o -a zi 'bhii- 'bhe -srungbɔɔ' do 'bhe ngblo ma, 'bhe bhla 'e ba, -ya win 'e takan! 'Bheε- 'ke 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ke le do -a 'gbu 'win takaan- oo, 'ke -ya win 'e -gwela oo, 'bhe -o 'ke -yralado maza 'le bhe. 'Bhela- -zayile, 'mi pe doo 'kee- -srungbɔɔ' Ɔdwa -a ngblo ma 'bhe mabhaabho.

⁷ 'Duη-, 'gwlaan- 'e 'bhe 'laa -srungbɔɔ' dole 'bhe ngblo ma 'ke 'bhe -o 'bhe 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni. -Amasroyi -Waanbhaa' 'yee- 'gwlaan- Ɔkla klegbeya 'la 'yi 'yele- 'ke -Waanbhaa' bhooma 'le, 'bhe 'pegee 'yele- 'ke -Waanbhaa' a gblaanya 'e zron pe 'le. 'Bheε- 'duη-, le 'e 'bhe -le 'ke 'gwlaan- a gblaanya 'e zronpe 'le.

⁸ 'Wlan 'gbu 'e ni, 'drunyan kle bhla 'e zi, 'gwlaan- laa dale le 'yi, 'duη- le 'e 'bhe -le -daa 'gwlaan- 'yi.

⁹ 'Bheε- -Waanbhaa' 'laa 'gwlaan- klele le -zayi', 'duη- -e le 'e 'bhe Ɔkla 'gwlaan- -la -zayi'.

¹⁰ 'Bhela- -zayile bhe, -mleke' mu 'e -zayi', le 'e 'bhe -srungbɔɔ' do 'bhe ngblo ma; 'bheε- 'bhe kle -a ngblo 'kpaale- 'la -yoo -a -noo Ɔla bhe 'bhe -toomasie 'le.

¹¹ -Koo' 'pegee Mεεzan Kri si a 'kpaaledo- maya 'e 'yi, 'gwlaan- laa so bole- 'bhe 'gbu ma le blaen; 'bheε- le laa so bole- 'bhe 'gbu ma 'gwlaan- blaen.

¹² 'Bhe klegbeya do 'e yi, 'drunyan kle 'waati 'e ba -Waanbhaa' 'koo, -e 'gwlaan- 'fle 'e gbε do -la Ɔsia, 'bheε- -e le Ɔkla 'bhe 'le; 'bheε- 'duη- le -le 'gwlaan- ya. 'Bheε- pe 'kpen da -Waanbhaa' -la ba.

¹³ 'Ka mu 'gbu 'bhe -glin doo, 'ke le -o -a 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni bhla 'la ba, 'bheε- 'ke -a ngblo ma fleη- -o, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le ee?

¹⁴ -Waanbhaa' a bhaaplen mu klegbeya 'e ma, -koo' 'gbu 'a 'yaango- 'bhe ma 'bhii- -yralado maza -le 'bhe 'le 'ke 'gwlaan- laa a 'winle- mu 'e takan 'bheε- -yoo 'trole- to.

¹⁵ 'Bheε- 'duη-, 'ke le 'bhe 'winle- mu 'e 'trole- Ɔtwa, 'bhe -o 'ke -a -lreleya 'e baan' -la -le. -Amasroyi -Waanbhaa' winle 'trole- mu -naa le ni, 'kooko- 'ke -o kle -a wiij- 'bhii- so gbεen-.

¹⁶ 'Duη- 'ke mεε 'la zan -a zi 'bhii- 'bhe zaabo 'o 'le ma 'yee- -za 'leε- ta 'ezin-, 'bhe

zan 'a 'yaango- dɔɔ 'o mɔɔ ta pɛ laa -o 'ke zaabolele, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' mu 'ɛ ta pɛ laa 'bhɛ 'le 'ezin-.

Korɛnti Zesu 'yi mu 'ɛ 'yaa- Mɛɛzan Kriɛ a pɛ 'ɛ bhle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-

17 'Mi -o zan -jan mu 'la 'wolɛ- 'ka ni 'saanibhe, 'naa sɔ 'ka 'tɔbhɔle 'bhɛ 'yi -titi. -Amasɔyi, 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba, 'ka 'laa 'ka 'taawogbɛya 'lreleya 'ɛ baan' 'kla yɛ glin -a ba, 'duɲ- 'ka baan' klɛ 'eyɔɔle -a ma.

18 'Mi 'a Ɔmaa dɔɔ 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba 'kaa- Ɔklankeba yɛ mu 'ɛ Ɔnɔɔ, 'ka 'laa -benɔgo' do ma, 'bhɛɛ- 'ka 'yiciɛnle klɛ. 'Mi 'duɲ- 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'bhɛ -jan 'ɛ gbɛ do -o 'ke wlan 'le.

19 Wlan 'ɛ ni, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'ka 'yiciɛnle klɛ, 'kooko- mɛɛ 'la zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu kplankplan 'gbu 'ɛ 'le 'ka 'plɛɲ-, -o sɔ 'mu dɔle-, 'bhɛɛ- 'mu gole klɛ mɛɛ -vin mu 'ɛ ma.

20 'Ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba dɔɔ 'ka -o Mɛɛzan Kriɛ a pɛle 'ɛ 'bhlele, 'duɲ- 'ka 'laa -a bhle -a bhle gbɛya 'ɛ 'yi.

21 -Amasɔyi 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba 'yee- pɛ 'ɛ 'bhle zayi', 'ka 'laa 'eke- magbɛn. 'Bhɛɛ- 'ka 'kɛn do do 'bhɛ 'yɛ gbaan 'bhɛ 'gbu a pɛ 'ɛ 'bhɛɛ- 'bhlele- ba. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'leyanyɛ klɛ 'ka 'ke mu bolele gbɔn -le, 'bhɛɛ- 'ka 'ke mu kpɛdɔle klɛ, 'ke 'mu -wɛɛndɛ'.

22 'Bhɛ bhla 'ɛ ba, 'fɛ mu laa -o 'ka 'kɔɔ, 'ke 'ka pɛbhle 'mu Ɔla, 'bhɛɛ- 'ka -wɛɛn mi ɛɛ? Taa- 'ka -o -Waanbhaa' a mɛɛ -lɛdo' 'ɛ mavɛɛ- 'zi -a ma ɛɛ? 'Bhɛɛ- pɛ 'kɛdo- laa -o mɛɛ 'la zan mu 'kɔɔ, 'kaa- zi 'bhii- 'ka -yraladɔ 'mu ma ɛɛ? 'Nj -mɛ pɛ jan -la wo 'ka ni 'ezin- ɛɛ? 'Kaa- zi 'bhii- 'ɲ 'ka 'tɔbhɔ ɛɛ? 'Naa sɔ 'bhɛ klɛle- -titi!

Pɔlu -o mɛɛ daan 'zi Mɛɛzan Kriɛ a pɛ 'ɛ pɛbhlegbɛya 'ɛ 'le

23 Wlan 'ɛ ni, Mɛɛzan 'mi -daanna -za 'la 'le, 'mi -o 'ka mu daan 'zi 'ezin- 'bhɛɛ- 'le. -O -yaa nu Mɛɛzan Zesu -lɛnalɛ -a dɛ mu 'ɛ ni -bi 'la zi, -e 'bluu 'ɛ Ɔsia.

24 'Bhɛɛ- -e 'yanle- -Waanbhaa' 'pubolele 'bhɛ ma, 'kee- 'bhɛ takanle kplokplɔ 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -yaa' -klanlanɛ mu 'ɛ ni dɔɔ: «'bluu 'lɛɛ- 'bhɛ -le 'ke 'ɲ 'flɛ 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -e Ɔkla 'ka ma 'sraka 'le. 'Ka nu 'bhɛɛ- klɛle 'tanji, 'kooko- 'mi -za dɔ 'ka 'kɛɛ.»

25 'Bhɛ klegbɛya do 'ɛ 'yi, -o yanle pɛ 'ɛ 'bhlelele, 'kee- -dɔɔ pɛyan- do 'sile, 'bhɛɛ- 'ke -ya pele- -o ni dɔɔ: «-Waanbhaa' *-bhoolaya dɛɛ 'la -dwa 'yee- 'pegee bhaaplɛɲ mu 'ɛ plɛɲ- 'mi a pɛ yien 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ 'le, 'bhɛ -le -gɛ. 'Ke 'kaa- mi 'zi 'waati oo 'waati 'la ba, 'mi -za dɔ 'ka 'kɛɛ.»

26 -Amasɔyi 'sani- -e nu geɛ 'tenlɛ- Mɛɛzan Zesu 'nule- 'ɛ ma, 'ke 'ka -o 'bluu 'lɛɛ- 'bhle zii', 'bhɛ 'pegee 'ke 'ka -o -dɔɔ pɛyan- do 'lɛɛ- 'mi zii' 'waati 'oo 'waati 'la ba, 'ka -o 'mi gaza 'ɛ 'bhɛɛ- 'wo zii' 'ezin- 'bhɛ gbɛɛn- bhe.

27 'Bhɛla- -zayile, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Mɛɛzan Kriɛ a 'bluu 'ɛ Ɔbhla, 'bhɛ 'pegee 'kee- -yaa' -dɔɔ pɛyan- do 'ɛ Ɔmia, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan 'taawogbɛya 'ɛ yaa Mɛɛzan Kriɛ 'lɛdɔ- -a ma 'elrele, 'bhɛ zan -o -kpan -la baa- 'zi 'bhɛ 'gbu ta 'bhɛ klegbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, -amasɔyi -e Mɛɛzan Kriɛ 'flɛ 'ɛ 'pegee 'bhɛ yien 'ɛ mavɛɛla.

28 'Bhɛla- -zayile, 'ka 'kɛn do do 'bhɛ 'gbu zrubaglin 'elwale pɛ, 'bhɛɛ- -e sɔ 'bluu 'lɛɛ- 'bhlele, 'bhɛɛ- -e -dɔɔ pɛyan- do 'ɛ mi 'tɛ.

29 -Amasɔyi 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bluu 'ɛ Ɔbhla, 'bhɛ 'pegee 'kee- -dɔɔ pɛyan- do 'ɛ Ɔmia, 'bhɛɛ- 'ke -o -yi -o 'kɛla 'le Mɛɛzan a pɛ 'flɛ 'ɛ ba zayi' 'ke yaa 'bhɛ dɔle; 'bhɛ zan -o -Waanbhaa' a -kpan -la baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhɛ gbɛɛn- bhe.

30 'Bhɛla- -zayile, gadɛ mu -bebe 'pegee -sɔɲzan' -bebe -o 'ka 'plɛɲ-, 'bhɛɛ- 'ka -bebe -gaa gban.

31 'Ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'gbu zrubaglinna 'el- wale 'pɛ, -Waanbhaa' a 'kiti 'laa nu klɛle -kɔɔ' ma.

32 'Duɲ- Mɛɛzan Kriɛ -o -kɔɔ' mu 'kiti- kan zii' 'bhɛ 'pegee -e -kɔɔ' 'krowo, 'kooko- -yaa' -kpan 'laa balaa' -kɔɔ' mu 'pegee 'drunyan 'yi mu 'ɛ ta 'eke- zi.

33 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ɲ nɛɛnɛ- mu, 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba Mɛɛzan Kriɛ a pɛle 'ɛ 'bhle zayi', -ka 'eke- magbɛn -a ma.

34 'Ke gbɔn -o mɛɛ 'la zan dɛ 'zi, 'bhɛ zan pɛbhle 'elwale 'pɛ 'bhɛ 'gbu ba 'fɛ 'lɛ ma, 'bhɛɛ- -e nu 'tɛ. 'Ke 'bhɛ Ɔkla, 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba, 'ka 'laa nu -Waanbhaa' a 'kiti 'ɛ 'wlenlɛ- 'ka 'gbu ma. 'Ke 'mi Ɔwlaa 'ka ba

ye, 'η nu -za -vin mu 'ε 'mu -yrebagoλε 'ka 'plen-.

12

Lii 'Wenj 'ε 'senj mu 'la na mεε ni

¹ 'Nj nεεnε- mu, Lii 'Wenj 'ε 'senj mu 'la na mεε ni, -kɔɔ' 'mu ba janwo doo. 'Nj 'yoo -a zi 'bhii- 'ka wlan dɔ 'mu ba zayi'.

² 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka 'laa -yaa -Waanbhaa' dɔ 'waati 'la ba, 'ka gbaanle -yaa yo 'bhobho mu -la zi.

³ 'Bhela- -zayile, 'mi pe 'ka ni dɔɔ 'ke 'Lii 'Wenj 'ε -yoo mεε 'la zan -yi, 'bhε zan laa sɔ -a pele dɔɔ: «Zesu 'danganwole -o!» 'Bhεε- 'ke Lii 'Wenj 'ε yaa -o mεε 'la zan -yi, 'bhε zan laa sɔ -a pele- dɔɔ: «Zesu -o 'ke Mεεzan 'le!»

⁴ Lii 'Wenj 'ε 'senj mu 'la na mεε ni, 'bhεε- -e -Waanbhaa' a ye 'ε wo, 'bhε 'senj mu 'ε -gloɔn -o 'ebebele; 'duj- -o 'kpen da 'yee- Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ε 'yela- -yi.

⁵ -E ye mu 'la na mεε mu ni, 'mu -gloɔn -o 'ebebele, 'duj- mεε mu yewo 'yee- Mεεzan -Waanbhaa' do 'kpɔ 'ε 'yela- ni.

⁶ 'Bhεε- yewogbeya 'ε -gloɔn -o 'ebebele, 'duj- 'yee- -Waanbhaa' do -kplɛn -le -o 'kpen klε fangan- na -kɔɔ' 'kpen ni do do.

⁷ Zesu 'yi mu 'ε 'kpen do do 'yi, Lii 'Wenj 'ε -ya -gloɔya' 'ε zɔn klεgbeya 'ε 'kpen -gloɔn 'yi, 'kooko- -e sɔ bhɔle- 'woo- Zesu 'yi mu 'ε 'kpen ba.

⁸ Lii 'Wenj 'ε -e -zadɔleya ma -jan na mεε 'ke ni, 'bhεε- -e yikanleya ma -jan na mεε -bhεεke' do ni. 'Yee Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ε 'yele- 'mu 'kpen na.

⁹ 'Yee- Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ε -e 'kpaleya -gbεnε na mεε 'ke ni; 'bhεε- -e gadε mu -bhee 'senj na mεε -bhεεke' do ni.

¹⁰ -E 'sɔle- maza klε 'senj na mεε 'ke ni; 'bhεε- -e -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'senj na mεε -bhεεke' do ni; Lii Wlan 'la 'bhε da -Waanbhaa' ba, 'bhεε- bhla ma lii -yɔɔ' mu 'la da -Setran' ba, Lii 'Wenj 'ε 'senj na mεε 'ke ni 'bhεε- 'bhε sɔ 'mu lii -gloɔn plε 'ε bagogbeya dɔle-; 'bhεε- wli -bhεεke' -gloɔn 'ε 'kpen 'la 'ke waa 'mu daanle, -e 'mu 'pe 'senj na mεε -bhεεke' do ni; 'bhεε- -e 'woo- wli -bhεεke' mu 'ε 'yipele 'senj na mεε 'ke ni.

¹¹ Lii 'Wenj do 'kpɔ 'ε 'yele- 'bhε -za mu 'ε 'kpen klε; -e 'woo- 'senj mu 'ε 'kpen 'yicien- mɔkpen' ma do do; mɔkpen' do do 'pegee 'bhε a pε, 'bhεε- -za 'la 'bhε -benjgole -o -a 'gbu zru maza 'ε 'le, -e 'bhεε- klε.

Zesu 'yi mu a 'kpaledomaya 'ε -yoo 'bhii- mεε 'fle do 'kpɔ

¹² Bhaaplenj 'fle 'ε -yoo do 'kpɔ, 'bhεε- 'duj- a dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele. 'Ali- 'ke 'fle 'ε dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele, -o 'kpen -o 'fle do 'kpɔ -la -le. Kɔri -o 'bhii- 'yee- 'fle 'ε -yaa' pε klεgbeya 'ε 'bhεε- gbεεn-.

¹³ -Amasɔyi, -o -kɔɔ' 'kpen 'wiinjia Ɔ Lii 'Wenj do 'kpɔ -la -yi. -Kɔɔ Ɔklaa 'eke- ba, 'bhεε- -kɔɔ' Ɔkla 'bhii- 'fle do 'kpɔ. 'Ke -kɔɔ' -o Zuufu mu 'le oo, 'ke -kɔɔ' -o Zuufu kle mu 'le oo, 'ke -kɔɔ' -o lu mu 'le oo, 'bhε 'pegee 'ke -kɔɔ' -o Ɔklɔ mu 'le oo, -kɔɔ' 'kpen Lii 'Wenj do 'kpɔ -la 'srɔɔwoa-.

¹⁴ Bhaaplenj 'fle 'ε dɔpε laa -o do 'kpɔ, 'duj- -a dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele.

¹⁵ 'Ke gaan -yaa pe bi gbε ni dɔɔ: «'Naa -o 'ke gbε 'le, 'bhεla- -yile 'mi 'kpale- laa -o 'fle 'ε dɔpε mu 'ε ba». 'Bhε 'yaa- sɔ -a klεle- 'bhεε- yaa -yaa nu klεle 'fle 'ε dɔpε mu 'ε do 'le εε?

¹⁶ 'Bhεε- 'ke 'trɔn 'yaa- pe bi dɔɔ: «'Naa -o 'ke -yrebhε' 'le, -ayile 'mi 'laa -o 'fle 'ε -yaa' pε 'le». 'Bhε 'yaa- sɔ -a klεle- 'bhεε- 'trɔn 'laa klε 'yee- 'fle 'ε dɔpε mu 'ε do 'le εε?

¹⁷ 'Ke 'fle 'ε 'kpen 'yaa- klε 'ke -yrebhε' 'te 'le, -e -yaa nu 'sɔle- -jan 'male- -mɛla -le εε? 'Bhεε- 'kee- klε bi 'trɔn 'te 'le, -e -yaa nu pε ven mu 'silε- -mɛla -le εε?

¹⁸ Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' laa 'fle 'ε klεle bhaama. -E 'fle 'ε dɔpε mu 'ε 'kpen do do -kpa-a ma 'bhii- -e -yaa zi 'bhii- -ya klε -a zru maza 'le gɔnε- 'la gbεεn-.

¹⁹ 'Bhεε- 'ke 'fle 'ε 'kpen 'yaa- klε 'ke dɔpε do 'kpɔ 'le, -e 'yaa- sɔ klεle- 'fle 'le εε?

²⁰ 'Bhε ya 'ε 'yi, dɔpε mu 'ε -woo 'ebebele, 'duj- 'fle 'ε -yoo do 'kpɔ.

²¹ 'Bhε klεgbeya 'ε 'yi, -yrebhε' laa sɔ -a pele- gbɛlaa- ni dɔɔ: «'Nj maza laa -o 'e ma!» 'Bhεε- ngblo laa sɔ -a pele- gaan mu ni dɔɔ: «'Nj maza laa -o 'ka ma!»

²² 'Bhεε- dɔɔn', dɔpε mu 'la fangan- laa -o 'mu ta -kɔɔ' 'yre 'yi, -kɔɔ' maza -o 'mu -la 'gbu ma 'ebebele.

²³ -Koo' 'kpee ma -koo' 'fle 'e ma yre mu 'la 'mu 'laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpo 'le, -koo' 'mu -la -gblakun' 'egbenele 'ke 'bhe kan -a -vin mu 'e ta. -Koo' 'fle yre mu 'la -woo 'ke -yralado ma yre mu 'le, -koo' 'mu -la kun 'elrele 'ke 'bhe kan -a yre -vin mu 'e ta.

²⁴ 'Bhe- 'dun-, -koo' 'fle 'e yre mu 'la waa -o 'ke -yralado ma yre mu 'le, -koo' 'laa 'mu kun 'elrele. -Waanbhaa' -koo' 'fle 'e Ɔkla klegbeya 'la 'yi, 'bhe -le doo, -koo' 'laa a yre mu 'la ye -za 'kedo- 'kpo 'le, -o 'mu -la kun 'elrele.

²⁵ -E 'bhe Ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- 'fle dope mu 'e 'yiciɛnle laa kle 'ke -o mabhaabho 'eke- ta; 'dun- -yoo Ɔkla 'kooko- 'ke -o bho 'eke- ba.

²⁶ 'Ke 'fle 'e dope do -o -yrenbhele' zii', 'yee- 'fle yre 'e 'kpen -le -yrenbhele' zii' bhe. 'Dun- 'ke -wa dope do -ledwa 'bhe ma, -a dope -vin mu 'e 'kpen zrukpaale kle 'eke- 'yi.

²⁷ 'Dun- 'ka mu, 'ka mu -le 'ke Kriisi 'fle 'e 'le. 'Bhe- 'ka 'kpen do do -o 'ke -a 'fle dope mu 'e 'ke -la -le.

²⁸ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -Waanbhaa' mee 'ke mu Ɔkpa mee mu wiin- Zesu 'yi mu -ledo' mu 'e ba: -O wiin- mee -le Ɔlwa mi 'e 'bhe -le 'ke Zesu a 'winbowo mu 'e 'le; 'bhe- -a -le ple mi 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'e 'le; -a -le yaga mi 'e 'bhe -le 'ke mee daan mu 'e 'le. 'Mu ziten' mu 'e 'mu -le -Waanbhaa' 'sole- maza kle 'senj Ɔnaa mee 'la zan mu ni 'mu 'le, 'bhe 'pegee -e gade mu -bhee 'senj Ɔnaa mee 'la zan mu ni 'ezin-; 'mu a pe ziten' mu -le -e 'senj Ɔnaa 'ke mu 'la ni 'ke 'mu bho mee ba 'mu 'le. 'Bhe- -e mee 'ke mu Ɔkla mee -ledoo' 'mu 'le. 'Bhe- wli -bheke' mu 'la waa 'mu daanle -e 'mu 'pe 'senj Ɔnaa -a 'ke mu ni.

²⁹ Taa- -a pele -o doo mokpen' -o 'ke Zesu a 'winbowo mu 'le ee? Taa- mokpen' -o -Waanbhaa' -lala' janwo mu 'le ee? Taa- mokpen' -o 'ke 'sole- maza kle mu 'le ee?

³⁰ 'Bhe- taa- -a pele -o doo gade mu -bhee 'senj -o mokpen' 'ni ee? Taa- wli -gloɔn -bheke' 'pe 'senj -o mokpen' ni ee? Taa- 'bhe wli -bheke' mu 'e 'yipe 'senj -o mokpen' ni ee?

³¹ 'Bhe klegbeya 'e 'yi bhe, 'ka zrubho 'senj -gbene mu 'e 'mu -la -srɔwole ma.

'Bhe- 'dun-, 'kela 'bhe -o pe 'kpen 'lee, 'η 'yoo- zan 'bhe zɔnle 'ka ni 'saanibhe.

13

'Soniya

¹ Wlan 'e ni, 'ali- 'ke 'η so 'drunyan ta wli mu 'e 'kpen 'pele, 'ke 'η so -mlɛke' mu a wli mu 'e 'kpen 'pele, 'dun- 'ke 'soniya laa -o 'η zru 'e 'yi, 'η 'wojan- mu 'e -woo 'bhii- 'koobaa- 'weli- 'pegee -glee 'weli- gbɛɛn-.

² 'Ali- 'ke -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'senj -o 'η ni, 'ke gaanyiza 'kpen -yipe' 'senj -o 'η ni, 'bhe- 'ke -zayaangole 'e 'kpen 'senj -o 'η ni; 'ali- 'ke 'η 'kpaleya 'e 'bhe a -gbɛɛya 'e 'yi, 'ke 'η so a pele- vle goon mu ni doo 'mu 'yro 'mu gbaanyre mu 'e Ɔnoo, 'bhe- 'ke 'bhe 'ke mu 'mu kle 'η 'weli- ta; 'dun- 'ke 'soniya laa -o 'η 'yi, 'naa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le.

³ 'Ke 'mi 'η 'koope- mu 'e 'kpen 'yicienna 'kooflenjan mu ma -o -lebo' pe mu 'le, 'ali- 'ke 'mi 'η 'gbu Ɔgwan 'bhii- lu do 'le, 'kooko- 'η bho 'woo- 'kooflenjan mu 'e ba, 'bhe- 'ke 'mi 'η baa 'bhe -za 'e 'yi, 'dun- 'ke 'soniya laa -o 'η 'yi, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- 'η ma.

⁴ 'Ke 'soniya -o mee 'la zan -yi, 'bhe zan 'bhe zrubakpalaa -za zi, 'bhe- wlanya -o -a zru 'e 'yi, -a -yre 'laa bho mee -bheke' 'koope- zi, yaa 'gbu 'wasowo, 'bhe- yaa -a 'gbu magbaande mee ma.

⁵ 'Bhe zan laa -yralado maza kle, yaa -a 'gbu do -kplen 'nrayiza kle, yaa -a yinmatonkpa blaale-, 'bhe- yaa mee kuku kpa -a 'kpee.

⁶ 'Bhe zan laa 'bhe zrukpalaa -lebiimaza zayi'; 'dun- -ya zrukpalaa wlan -la -zayi'.

⁷ 'Ke 'soniya -o mee 'la zan 'yi, 'bhe zan -za 'kpen 'sroma- yan, -ya kpa -za 'kpen 'yi, -a -yri 'kpale- bo pe 'kpen ta, 'bhe- -e -za 'kpen 'yikun-.

⁸ 'Soniya laa yan -titi. 'Dun- -Waanbhaa' -lɛlajanwole mu nu yanle. Wli -bheke' 'pele 'e nu yanle; 'bhe- -kooa' -zayaangole 'e nu yanle.

⁹ -Amasroyi -kooa' -zayaangole 'e 'lesole laa -o, 'bhe- -koo' -Waanbhaa' -lala' jan mu 'la wo, 'mu 'lesole laa -o 'ezin-.

10 'Dun-, 'ke -za 'la 'bhe 'lesole -o, 'bhe Ɔnwa bhla 'la ba, 'kela 'bhe 'lesole laa -o, 'bhe nu yanle.

11 'N 'yaa- 'waati 'la ba -ne 'fientronne 'le, 'an -janwo' gbeya oo, 'n 'kpeeledan gbeya 'pegee 'an -za 'kun gbeya, 'n 'yaa- 'mu 'kpen kle matrunya -la -yi. 'Dun- 'n gbaanladia, 'mi 'plooda- matrunya pla za 'e ma.

12 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -zon -koo' so -za sanε- dron 'la -yimale -Waanbhaa' ba zayi', 'bhe -o 'bhii- 'kee- pe do -glinna -dwalen' 'la 'yɛba- -o 'bunbun 'bhe 'yi, 'yaa- so -a yɛ 'e 'kpen 'yele gonε- 'la gbεen-. 'Dun- 'ke 'bhe yi 'e Ɔbhwa, -koo' nu -Waanbhaa' yeke kpataakpa -koo' 'yɛbheple 'e 'kpen 'le. -Zon -kooa' -zayaangole 'e 'lesole laa -o; 'dun- 'ke 'bhe 'waati 'e Ɔbhwa, -koo' nu -za 'kpen dole 'kee- ten -a -dan' ma, 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -koo' mu do gonε- 'la gbεen-.

13 'Bhe 'yi bhe, pe yaga 'lεε- 'mu -le nu bole -a noo-; 'bhεε- waa yan -titi: 'kpaleya, 'bhεε- 'e 'yrikpale -za ta, 'bhe 'pegee 'soniya. 'Dun- 'kela 'bhe -za -o 'egloodo -o 'kpen ba 'bhe -le 'ke 'soniya 'e 'le.

14

Wli -bhεeke' pele 'sen 'pegee -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'sen mu a -za

1 'N nεenε- mu, -ka do 'egloodo 'ke 'ka 'soniya 'e 'bhe -la ziglin-. 'Bhεε- -ka *Lii 'Wen 'e 'bhe a 'sen mu 'e 'mu -la ziglin- 'ezin-; 'dun- -ka do 'egloodo 'ke 'ka -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'sen 'e 'bhεε- ziglin- 'elwale 'pe.

2 Wlan 'gbu 'e ni, 'ke mεε 'la zan -o wli -bhεeke' mu pe 'zi, 'bhe zan laa -o -janwo' zii' bhaaplen mu ni, 'dun- 'bhe zan -o -janwo' zii' -Waanbhaa' -la ni. -Amasroyi mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -a pewli 'e 'bhe 'yima-, 'bhεε- Lii 'Wen 'e 'sroyi, -e so wlan mu 'la 'mu gaanle -o 'mu tapwele.

3 'Dun- 'ke mεε 'la zan -Waanbhaa' -lɛlajanwo, 'bhe zan -janwo' bhaaplen mu -la ni, 'bhεε- -e fangando 'mu ta, -o 'kpaleya 'e baan' kla -a ba, 'bhεε- -yoo lia.

4 'Ke mεε 'la zan wli -bhεeke' pe, 'bhe zan fangando 'bhe 'gbu -la ta. 'Bhεε- 'dun-, 'ke mεε 'la zan -Waanbhaa'

-lɛlajanwo, 'bhe zan 'e fangando Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'kpen -la ta.

5 'Mi -a zi 'bhii- 'ka 'kpen wli -bhεeke' mu -la pe; 'dun- 'kela 'bhe so 'mi ni 'ezin- 'egbenεle 'ke 'bhe kan 'kela bhe 'bhe ta, 'bhe -le doo 'ka 'kpen -Waanbhaa' 'lɛlajanwo. -Amasroyi mεε 'la zan -Waanbhaa' -lɛlajanwo, 'bhe mabhaabho 'ke 'bhe kan mεε 'la zan wli -bhεeke' mu pe 'bhe ta; 'fɔke 'bhe zan 'bhe 'pe wli -bhεeke' 'e 'yipia, 'kooko- fangan- do Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'kpen ta -waa' 'kpaleya 'e 'yi.

6 'Bhe ya 'e 'yi, 'n nεenε- mu, 'n 'yoo -za do -la -yilɔkpale 'ka ma doo: 'Ke 'mi Ɔnwa 'ka ba, 'bhεε- 'ke 'n Ɔdwa wli -bhεeke' -la pele ma, 'bhe 'tron- nu klele 'ka ma -mela -le εε? 'Bhe 'tron- 'laa nu klele 'ka ma -za 'kedo- 'kpɔ 'le, 'fɔke -Waanbhaa' -za 'la 'bhe -zronna 'n ni 'ke 'n 'bhεε- 'yipia 'ka ni, 'bhεε- 'kee- 'jan 'la Ɔkpa 'mi 'lii 'ke 'n 'bhe 'yiklaa 'ka 'koo, 'bhe 'pegee 'ke 'n -za 'yaangoleya ma -jan do Ɔwoa 'ka ni, 'bhεε- 'ke 'n 'ka -daanna -za do 'le. 'Ke yaa klele 'bhe gbεen-, 'ka nu -tron 'e -dela -sroowole 'mi a pe wli -bhεeke' pele 'e ma εε?

7 'Ali- nii- 'laa -o pe mu 'la 'yi, 'bhεε- 'dun- 'ke -o so -wele', 'bhe pe mu 'e 'ke mu -le 'ke -gofen' 'pegee -gitari gwe -gloodo mu 'e 'le. 'Ke waa -o de 'zi 'elrele, -woo 'sro 'la 'kpa zii' -o -yi, -o so -o ple 'e 'kpen dɛwli 'e bagole dole- εε?

8 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -o gwledan mu 'e sii -klelon' 'penwli- 'la 'le, 'ke 'bhe 'penwli- 'e bakanle laa -o kplankplan, gwledan mu 'e -de 'gbu -le nu 'bhe mag- aanle gwledanle 'e 'kaama- εε?

9 'Bhe -za 'yansi do 'kpɔ 'e 'bhe -le 'kaa- pe 'e 'le. 'Ke 'ka -o -jan 'la 'wo zii' wli -bhεeke' 'e 'yi, 'bhεε- 'ke waa 'bhe 'yima-, -o nu 'ka 'wojan- 'e 'yimale 'nale- -a ma εε? -Yoo 'bhii- 'ka -o -janwo' zii' -ploo -la zi bhaama.

10 Wli 'srε -gloodo mu 'la -woo 'drunyan 'lεε- 'yi, -o 'kpen -o 'ke -yima' pe 'le.

11 'Dun- 'ke mεε do -o -janwo' zii' 'mi ni wli 'la 'ke 'naa 'bhe do 'bhe 'yi, 'bhe zan 'e kle 'mi 'yɛ 'yi 'bhii- 'cie do; 'bhεε- 'mi kle 'bhe zan 'e 'yɛ 'yi 'bhii- 'cie 'ezin-.

12 'Bhe ya 'e 'yi, Lii 'Wen 'e 'senj mu 'la na mɛɛ ni, 'mu -la -srɔwo' -lɔ klɛ 'ka ma, 'bheɛ- 'kela 'bhe sɔ -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'e -waa' 'kpaleya 'e baan' 'klale -a ba, -ka 'bheɛ- ziglin- 'egloole.

13 'Bhɛla- -yile, 'ke mɛɛ 'la zan -o wli -bheɛke' pe zii', 'bhe zan 'a 'yrewo -Waanbhaa' ma dɔɔ 'bhe 'senj 'na -a ni 'kee- sɔ -a 'gbu 'pe wli -bheɛke' 'e 'yipele.

14 -Amasɔyi 'ke 'η 'yoo- 'η 'seriwo zii' wli -bheɛke' 'yi, 'η nii- 'e 'bhe -le klɛ 'seri 'yi, 'duŋ- 'naa -o -a klɛ 'zi 'η yikan' 'e 'le.

15 'Bhe ya 'e 'yi, 'mi sɔ -mɛla klɛle- 'tɛ ɛɛ? 'Mi sɔ 'η 'seriwole -Waanbhaa' ni 'η 'nii- 'e 'le; 'bheɛ- 'duŋ-, 'η nu 'seriwolɛ -a ni 'ezin- 'η yikan 'e 'le. 'Nj nu 'srokpale 'η 'nii- 'e 'le; 'bheɛ- 'duŋ-, 'η nu 'srokpale 'η yikan' 'e 'le 'ezin-.

16 'Bheɛ- 'ke 'yoo- -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi 'e 'nii- 'e 'yi, mɛɛ bhaamale 'la 'yaale- -o -zamaa' 'e 'plen-, 'bhe nu 'solɛ- -a pele- 'nale- -a ma «Amiina» 'yaa- 'seri 'e ma, 'ke yaa 'yaa- 'seri 'e 'yimale ɛɛ?

17 'Ali- 'ke 'yaa- -Waanbhaa' 'pubɔ- 'seri 'e Ɔkla 'elrele gbɛ 'e 'kpen ma, 'bhe mɛɛ do 'e, 'yaa fanɔandɔle 'bhe a 'kpaleya 'e ta; -amasɔyi yaa 'yaa- 'seri 'e 'yimale.

18 'Mi 'duŋ-, -Waanbhaa' 'pubɔ- -amasɔyi, 'η sɔ wli -bheɛke' 'pele 'kee- kan 'ka 'kpen ta.

19 'Duŋ- 'ke Zesu 'yi mu 'e -woo -waa' 'kɔnkeba Ɔnɔɔ, 'bheɛ- 'ke 'η 'yoo- -o 'plen-, -jangɔ' 'soo 'la 'ke mɛɛ mu sɔ 'mu -yimale, 'bheɛ- 'kooko- -o -za daan 'mu ma, 'bhe mu -la wole sɔ 'mi ni 'ke 'bhe kan -jangɔ' 'waa vu wole ta 'η 'kɔɔ wli -bheɛke' 'yi.

20 'Nj nɛɛnɛ- mu, -ka 'plo- 'kaa- ma- trunɔya 'kpeledan gbɛya 'e ma, -ka 'ka 'kpeledan 'bhii- mɛɛ -yɛbakanle mu gbɛɛn-. -Za 'yɔɔ- a pɛ zi 'e ta, -ka 'ka 'gbu klɛ 'bhii- matrunɔne mu gbɛɛn-, -amasɔyi waa -za 'yɔɔ- dɔ. 'Duŋ- 'ka 'kpeledan gbɛya 'e ma, -ka klɛ mɛɛ -yɛbakanle mu 'le.

21 'Tonj 'sɛwɛ 'e 'yi, -a yɔɔnde- o dɔɔ Mɛɛzan -Waanbhaa' pe dɔɔ:

«'Mi nu 'si 'bheɛke mu a wli -la 'silɛ-, 'bheɛ- 'η nu -jan 'kpale- 'cie mu -la -lii, 'bheɛ- -o nu -janwolɛ 'an pɛ mɛɛ mu 'lɛɛ- ni,

'ali- 'ke 'bhe Ɔkla oo, waa nu -o 'trɔnkpale 'mi 'weli- 'e Ɔla.»

22 'Bhe kɛgbɛya 'e 'yi, wli -bheɛke' pele 'e, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'e -tɔomasie 'le mɛɛ 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi 'mu yɛ 'yi; 'duŋ- -Waanbhaa' -lɛlajanwole 'e, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'e -tɔomasie 'le mɛɛ 'la zan mu 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi 'mu 'yɛ 'yi.

23 'Bheɛ- 'ke Zesu 'yi mu 'e -waa' 'kɔnkeba do -yi, -o 'kpen wli -bheɛke' mu 'pele- -saan; 'bheɛ- 'bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'kee- Ɔkla mɛɛ -bheɛke' mu 'le oo, 'kee- Ɔkla mɛɛ 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' -yi 'bhe 'ke mu 'le oo, 'ke 'mu Ɔnwa wlalɛ 'ka ta 'ke 'ka 'kpen -o wli -bheɛke' 'pe zii' 'waati 'la ba; waa nu -a pele dɔɔ 'ka 'kpen nɔgblo -wɛnle' -o ɛɛ?

24 'Duŋ- 'ke -yoo bi 'bhii- -o 'kpen -o -Waanbhaa' -lɛlajanwo 'zi 'waati 'la ba, 'bheɛ- 'ke mɛɛ 'la zan laa 'e 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'ke 'bhe Ɔnwa wlalɛ 'ka ta 'bhe 'waati do 'kpɔ 'e ba; 'bhe 'pegee 'ke mɛɛ 'la zan laa 'kaa- -za kɛgbɛya 'e dɔ, 'ke 'bhe Ɔnwa wlalɛ 'ka ta 'ezin- 'yee- 'waati do 'kpɔ 'e ba, 'bhe 'gbu nu -a 'yaangole 'bhii- 'bhe -o 'ke -za 'yɔɔ- klɛ mi do 'le 'bhe wlan ma -jan mu 'la 'ma zii' -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'e 'lii 'bhe ma.

25 'Bheɛ- -za 'yɔɔ- mu 'la -woo -a 'kpee, 'mu 'kpen ta nu 'pwele- kpataakpa. 'Ke 'bhe Ɔkla, -zadɔwɛɛ 'e 'kɔɔ, -e nu -a nɔgblo kulalɛ 'trɛ ma; 'bheɛ- -e nu -Waanbhaa' gbale 'ke -ya pe -a 'gbu 'lii kpataakpa dɔɔ: «Wlan 'gbu 'e ni, -Waanbhaa' -o 'ka 'plen-!»

-O -za mu 'la klɛ 'ke Zesu 'yi mu 'e Ɔklaa 'eke- ba

26 'Nj nɛɛnɛ- mu, 'ke 'ka Ɔklaa 'eke- ba 'waati 'la ba, -ka -za mu 'lɛɛ- 'mu -la klɛ: 'Ke -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro -o 'ka do 'kpee, -ka 'bhe 'kpa; 'ke mɛɛ daan ma -jan do -o 'ka 'ke 'kɔɔ, 'bhe zan 'bhe -jan 'e 'wo; 'ke -Waanbhaa' -za do -zɔnna 'ka 'kela ni, 'bhe zan 'bhe 'pe; 'ke 'ka 'kela sɔ wli -bheɛke' pele-, 'bhe 'bhe 'pe; 'bheɛ- 'ke 'ka 'kela sɔ 'bhe wli -bheɛke' 'e 'yipele, 'bhe 'bhe 'yipe. 'Ke -za 'oo -za 'la 'bhe sɔ -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'e 'kpaleya 'e baan' 'klale -a ba, -ka 'bheɛ- klɛ.

27 'Ke m   'la zan mu -o wli 'pele, waa 'kanle- m   ple, m   yaga ta; 'duŋ- -wa kle do do 'eke- blaana, 'bh  - 'bh  wli -bh  ke' '  'yipe mi '  -sr  wo' 'ka 'plen-.

28 'Ke 'bh  wli -bh  ke' '  'yipe mi laa -sr  wole 'ka 'plen-, 'bh  'waati '  ba, m   'kedo- 'kpo' laa wli -bh  ke' pele 'ka 'plen-. 'Ke m   'la zan -a zi 'bhii- 'bh  wli -bh  ke' pe, 'bh  'bh  'wo 'bh  'gbu 'kpee -Waanbhaa' ni.

29 -Waanbhaa' -lela' janwo mu ' , 'ke -Waanbhaa' -jan -kpa 'mu 'lii, waa 'kanle- m   ple, m   yaga ta 'ke -o -janwo'; m   -vin mu '  'mu 'mu 'tr nkpa -o wojan mu '  la, 'bh  - 'mu -o wlan yre glin.

30 'Ke -Waanbhaa' -za -zr nna m   'ke ni, 'bh  - 'ke m   -bh  ke' do -o -janwo' zii' 'bh  'waati '  ba, m   'la zan -yaa -janwo' zii' 'elwale, 'bh  'laa 'm le- -janwole '  zi, 'bh  - -ya 'to 'ke -Waanbhaa' -za -zr nna 'kela 'bh  ni 'bh  -janwo'.

31 Wlan 'gbu '  ni, 'ka 'kpen so -Waanbhaa' -lelajanwole 'eke- blaana do do; 'kooko- 'ka so 'eke- daana-, 'bh  - 'ka fangando 'eke- ta 'kaa- 'kpaleya '  'yi.

32 -Waanbhaa' 'bh  -lelajanwole 'sen 'naa- m   'la zan mu ni, 'mu do klen 'ke 'bh  -lelajanwole 'sen Lii '  'kpaale- bo -o -la.

33 -Amasr yi -Waanbhaa' laa -k   'siile- 'ke -k  ' bo -za kleyre n  - 'k  - 'gbu 'win ta, 'duŋ- -e 'k  - 'siila-, 'kooko- 'k  - bo yilabla 'yi.

'Bhii- -wa kle g n - 'la gb en- -Waanbhaa' a m   mu 'plen- yrekpen- n  bhe.

34 'Ke 'ka klaa 'eke- ba, 'ka 'laa -jan 'nale- le mu ni 'ka 'plen-, -o tagale bo. -Woo 'gbu mazina 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Ton 'Sew  '  'yi g n - 'la gb en-.

35 'Ke -o 'ke mu -o -a zi 'bhii- -o -za 'ke 'yima, -o 'bh  'yilr kpa -o -n   mu '  ma -o ba -le ma. -Amasr yi -jan 'nale- le mu ni Zesu 'yi mu '  'plen-, 'bh  - -o -janwo' -Waanbhaa' a 'f  '  la, -za 'lele- laa 'bh  'le.

36 -Waanbhaa' a -jan '  kli '  -daa 'ka mu -la ba taa- -a wole '  tian 'ka mu do -kplen -la ma   ?

37 'Ke m   'la zan 'kpee ma -yoo 'ke -Waanbhaa' -lela' janwo mi 'le, 'bh  - 'ke -a 'gbu 'kpee -ya 'yaango- 'bhii- Lii 'Wen '  'sen do -naa -a ni, 'bh  zan 'a 'yaango- 'bhii- 'mi -o -jan 'la y  nde 'zi 'ka ni -ge, -Waanbhaa' wojan -le 'bh  'le.

38 'Ke 'bh  zan laa dole 'bh  -jan 'le - la, -Waanbhaa' laa nu 'bh  zan dole -titi.

39 'Bh  ya '  'yi, 'ŋ n en - mu, -ka do 'egloole 'ke 'ka pe 'la 'bh  ziglin- 'ka 'nii- '  'kpen 'le, 'bh  kle -Waanbhaa' -lelajanwole '  'bh  - 'le. 'Ke m   'ke mu -o wli -bh  ke' 'pe zii', 'ka 'laa 'bh  'saawole 'bh  zan mu '  'k  .

40 -Ka 'ka 'plenza- 'kpen kle -leeya' ma do do.

M   BWELE GALE BA A -ZA

15

Zesu bweza gale ba

1 'Ŋ n en - mu, 'ŋ -Jan 'Nrale- 'la woa 'ka ni 'ke 'ka -dwa -a -la, 'bh  - 'ka bloole -o -a ma 'egloole, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ 'bh  do 'ka 'kpee 'ezin-.

2 'Ke 'ka 'taawoa  'yee- -Jan 'Nrale- '  ta 'elrele 'bhii- 'mi 'ka -daanna 'kele- g n - 'la gb en- 'ka so gole- -za 'yi -a ma. 'Kebhlaale, 'ka 'ka 'kpalawoa Zesu 'yi, 'bh  kla bhaama za 'le.

3 -O 'mi -daanna -za 'la 'le, 'mi 'ka mu -daanna 'bh  - 'le 'elwale, 'bh  -le doo: Kriisi -gaa -k  ' a -za 'yoo- mu '  ma 'bhii- -a pele -yaa -Waanbhaa' a 'Sew  '  'yi g n - 'la gb en-.

4 -Wa gbaa '  bian, 'bh  - -e -bwela gale ba -a gale blaana -yrekpa' yaga mi '  ma, 'bhii- -a pele -yaa -Waanbhaa' a 'Sew  '  'yi g n - 'la gb en-.

5 'Yee- Zesu bwele blaana gale ba, -e -pwela Kefasi -la ba 'pe, 'bh  - 'bh  blaana, -e -pwela -yaa' -klanlan  -vin vu ta ple '  ba.*

6 'Bh  gole -a -yi, 'ke -ya 'gbu zr nle- -a n en - Zesu 'yi mu -kem  'soo 'ke -a tralap  'ke mu ni 'eke- zi: -o 'ke mu -kla gban 'ke siele, 'bh  - -o 'ke mu -o -li 'mu -yre ma -z n.

7 'Bh  blaana, -e -pwela Zaki ba, 'bh  - boolazi -e -pwela -yaa' winb wo mu '  'kpen ba 't .

* 15:5 15.5 Zesu -le Pieri 'tokpa- Kefasi Arameen wli '  'yi: 'bh  'yi -le doo vle.

8 'Bhε 'kpen blaان, 'kee- 'pwele 'mi ba 'te, 'mi 'la 'mi -o 'bhii- -ne 'la -wa -yaa -a ya bhla 'ε 'leε. †

9 'Bhε ya 'ε 'yi, 'mi -le -yaa' winbowa mu 'ε 'kpen ba mεε 'fientrōnne 'le. 'Bhεε- 'duŋ- waa -yaa so 'mi 'kunle 'bhii- -yaa' winbowa mu 'ε do 'le; -amasrōyi 'η -yrenkpa Zesu 'yi mu 'ε ta 'ebebele.

10 'Duŋ- 'mi -o 'kela 'le -zōn 'bhε -daa -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- ba. 'Bhεε- -e -lilawoa 'mi ma 'bhε 'laa klele bhaama za 'le -titi: 'bhεε- drōn' 'mi yewoa- 'ebebele 'kee- kan Kriisi a winbowa mu -vin mu 'ε 'kpen ta. 'Duŋ- 'naa 'bhε ye 'ε 'wole- 'η 'gbu a fangan- 'le, 'η Ɔswa 'bhε 'wole -Waanbhaa' a pe -lileya 'ε 'bhεε- 'srōyi.

11 'Bhela- -zayi', 'kee- Ɔkla 'mi 'le oo, 'kee- Ɔkla Kriisi a 'winbowa mu -vin mu 'ε 'le oo, 'o 'kpen -o 'yee- -Jan 'Nrale- do 'kpō 'ε 'yela- wo 'zi, 'bhεε- 'ka mu 'gbu 'ka Ɔkpa 'yela -yi.

Zesu 'yi mu 'ε bweza gale ba

12 'Wa 'pelawo zii' dōo Kriisi -bwela gale ba; -mela ma 'bhεε- mεε 'ke mu -o -a pe 'zi dōo gbaa mu laa so bwele- gale ba εε?

13 'Bhεε- 'ke wlan -le 'bhε 'le dōo gbaa mu laa so bwele- gale ba, 'bhε bhla 'ε ba *Kriisi 'laa bwele gale ba.

14 'Bhεε- 'ke Kriisi 'laa bwele bi gale ba, 'bhε bhla 'ε ba 'woo- -jan 'la 'wo zii' 'bhε -o 'ke bhaama jan 'le, 'bhεε- 'woo 'kpa zii' bhaama za -la -yi.

15 'Bhεε- 'woo- Kriisi bweza gale ba 'srēya- 'la kle 'zi, -yoo 'bhii- 'woo- bhla -la 'kpa zii' -Waanbhaa' ma. -Amasrōyi 'wa 'pe zii' dōo -e Kriisi -bwela gale ba, 'bhεε- 'duŋ- yaa 'bhε klele.

16 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke gbaa mu laa bwele gale ba, 'bhε bhla 'ε ba, Kriisi 'laa bwele gale ba -titi.

17 'Bhεε- 'ke Kriisi 'laa bwele gale ba; 'ka -o 'ka 'kpa zii' bhaama za -la -yi. 'Bhεε- 'kaa- -za 'yōo- mu 'kwe 'ε -yoo -li 'ka 'wiin-.

18 'Bhεε- mεε 'la zan mu -o Ɔkpa Kriisi 'yi, 'bhεε- -o -gaa, -e kle 'bhii- 'bhε zan mu Ɔnia -Waanbhaa' -yre 'yi 'bhεε- waa so gole- -a -yi -li -titi.

19 'Bhεε- 'o 'yri 'kpale- 'la -yoo Kriisi ta 'kee- 'kpa bi 'bhε -dan' -le 'drunyan 'leε- 'bhεε- ta pe mu drōn 'ε 'le, 'bhε bhla 'ε ba, -kōo' mu -le -yren ma mεε mu 'le mεε mu 'ε 'kpen ba.

Zesu Kriisi -bwela kpataakpa gale ba

20 Wlan 'gbu 'ε ni, Kriisi -bwela gale ba. Mεε 'la zan mu -gaa, -Waanbhaa' 'yela- -bwela gale ba 'elwale 'pe 'mu ba. 'Bhεε- -ya -zrōnna 'bhε klegbeya 'ε ma, 'bhii- 'bhε gbaa mu 'ε nu bwele gale ba 'ezin-.

21 -Amasrōyi ga -wlaa 'drunyan 'leε- 'yi mεε do -la kleza ma; 'bhε klegbeya do 'ε 'yi, gbaa mu bwele gale ba mεε do 'kpō -la kleza ma 'ezin-.

22 'Bhεε- bhaaplēn mu 'kpen ga, -amasrōyi -o 'kpen -o Adamu klu 'yi mu 'le, 'bhε klegbeya do 'ε 'yi, mεε 'la zan mu 'kpale- -o Kriisi 'yi, bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma, 'mu 'kpen nu 'bhε 'srōwole Kriisi -la 'srōyi.

23 'Duŋ- -o 'kpen 'pegee -waa pe 'waati -le: Kriisi -le Ɔkla mεε Ɔlwa mi 'ε 'le; 'bhεε- 'yee- blaان, mεε 'la zan mu Ɔkla -yaa' pe mu 'le, 'kee- Ɔnwa 'waati 'la ba, 'bhε zan mu nu bwele gale ba.

24 'Bhε gole -a -yi, 'bhεε- 'drunyan 'yan yi 'ε nu bhōle 'te. 'Bhε 'waati 'ε ba, Kriisi nu -Setran' 'pegee 'zina mu 'ε -waa -kunliiya 'pegee -waa' 'senj, 'bhεε- -waa' -glooya' mu 'ε 'kpen 'siεε-. 'Bhεε- -e nu -bhleŋgbeya 'kpale- mεε 'la zan -o 'ke -Waanbhaa' 'pegee -kōo' De 'le 'bhε 'kōo.

25 -Amasrōyi Kriisi nu yaale -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta 'sani 'ke -Waanbhaa' 'senjo- -a -sōnnii' mu 'ε 'kpen 'le.

26 -E nu -a -danma' -sōnnii 'la 'bhε a -glooya' 'ε 'siεε-, 'bhε -le 'ke ga 'le.

27 Wlan 'ε ni, -a yōondele 'la -yoo -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi dōo: «-Waanbhaa' pe 'kpen ŋgblo -kpalaa' Zesu gaan -la.» 'Ke -wa Ɔpia dōo «pe 'kpen», -Waanbhaa' laa -o 'bhε pe 'kpen 'ε ba. -Amasrōyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le pe 'kpen ŋgblo -kpalaa' Zesu gaan -la.

28 'Kee- -yaan pe 'kpen ŋgblo 'kpaalele Zesu gaan -la 'waati 'la ba, 'yee- Zesu 'la -yoo 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le, -e nu -a

† 15:8 15.8 Zesu Pōlu 'siila -yaa' winbowa mu 'ε 'kpen 'siile- blaان. 'Yee- Pōlu Zesu -dwa Zesu gale blaان, 'duŋ- Zesu a winbowa mu -vin mu 'ε 'pegee 'yee- Zesu 'gbu yewoa- 'eke- zi -e -yaa -a -yre ma 'waati 'la ba.

'gbu ngblo 'kpaale- -Waanbhaa' -la. 'Ke 'bhe Ɔkla, -Waanbhaa' gbɛblɔle nu klele pɛ 'kpen ta, 'bhɛɛ- -a 'kpaale- nu klele bhaapɛɛ mu 'kpen 'wiinj- 'tɛ.

29 'Ke gbaa mu laa bwe bi gale ba, mɛɛ 'la zan mu 'mu wiinjɛ' -yi ba gbaa mu ni, 'bhe zan mu -yaa nu -mɛ -la klele ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke gbaa mu 'laa bwe gale ba, -mɛla ma 'bhɛɛ- mɛɛ mu 'mu 'gbu 'wiinjɛ- 'mu ni ɛɛ? †

30 'Bhɛɛ- -kɔɔ' mu 'gbu 'lɛɛ- ɛɛ? 'Ke gbaa mu laa bwe gale ba bi, -mɛla ma 'bhɛɛ- -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'gbu bɔ 'zi -yɛn 'yi 'waati 'ɛ 'kpen ba ɛɛ?

31 'N nɛnɛ- mu, yi 'oo yi, 'n -si 'ɛ 'kpaakpale -o ga ni, wlan -le 'bhe 'le. 'Bhɛɛ- 'ka mu 'gbu -le 'n 'wasowo pɛ 'le -kɔɔ' mu 'pegee -kɔɔ' Mɛɛzan Zesu Krisi a 'kpaedomaya 'ɛ 'yi.

32 Efɛzi -wa 'ɛ ta mu 'ɛ -woo 'eyɔle 'bhii- srɔpɛ mu 'ɛ gbɛɛn-. 'N -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ta gwɛdaan- 'woo- Efɛzi mu 'ɛ ba, 'kee- 'kpa bi 'n 'bhe gwɛle 'ɛ Ɔdaan bhaapɛɛ a pɛ zi 'ɛ 'bhɛɛ- zi, 'bhe 'trɔn 'yaa- nu klele 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ke gbaa mu laa bwe bi gale ba, 'bhe 'yaa- nu klele 'ke bhaama za 'le. -E -yaa nu klele 'bhii- -wa pɛ -gɔɔn 'lɛɛ- 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ: «-Kɔɔ' pɛbhle, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -wɛn mi 'bhe ta; -amasrɔyi 'ke -kɔɔ' -gaa too 'ke -za 'kpen Ɔyaan.»

33 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile -titi! -Amasrɔyi 'mi pɛ dɔɔ: «'Ke 'ka 'pegee mɛɛ -yɔɔ' mu 'taawo- 'eke- zi, -o zi -yɔɔ' bɔ 'ka gaan -la.»

34 -Ka 'ka yakla- dula-, 'bhɛɛ- -ka 'plooz- za 'yɔɔ- klele ma, -amasrɔyi 'ka 'plɛn- mu 'ɛ 'ke mu laa -Waanbhaa' dɔ -titi-. 'N 'bhe 'pe zii' 'bhe gbɛɛn- 'bhe -o 'ke -yɛlɔdo maza 'le 'ka mu 'gbu ma.

'Flɛ drɛɛ 'la nu klele mɛɛ 'la zan mu nu bwɛle gale ba 'mu ma

35 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- mɛɛ 'ke nu 'mi 'lɔkpale dɔɔ: «Gbaa mu bwe gale ba 'nale- -a ma ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'flɛ -gɔɔn 'ɛ -dele nu klele -o ma ɛɛ?»

36 -Za 'yaango- kle! 'Kee pɛbhɛ do Ɔbwa 'trɛ 'yi, 'ke yaa gale, 'bhɛɛ- -e bɔn 'elwale 'pe, -e sɔ bhɔle- ɛɛ?

37 'E pɛbhɛ 'la bɔ 'trɛ 'yi, 'kee- Ɔkla *ble bhɛ 'le oo, 'kee- Ɔkla pɛ 'tɔle- pɛbhɛ 'bhe 'le, 'yaa kle 'bhii- 'ya -a diinj 'ɛ si 'bhɛɛ- 'e 'bhe sɔ 'trɛ 'yi.

38 'E pɛbhɛ 'la bɔ 'trɛ 'yi, 'ke -Waanbhaa' a zi 'bhii- 'bhe 'a kle -yri diinj -gɔɔn 'la 'le 'bhe 'a kle 'bhɛɛ- 'le. -E pɛbhɛ 'kpen do do wlata -yri diinj -la kle.

39 Nii- -o 'trɛ ta pɛ mu 'la 'yi 'mu 'flɛ mu 'ɛ gole 'eke- ma: bhaapɛɛ mu 'flɛ -o 'eta-, 'bhɛɛ- 'trɛ ma wi mu a pɛ 'flɛ -o 'eta-, 'bhɛɛ- maannɛ- mu a pɛ 'flɛ -o 'eta-, 'bhɛɛ- kaa mu a pɛ 'flɛ -o 'eta- 'ezin-.

40 Lafɛ' 'yi pɛ mu 'flɛ -o 'eta-; 'bhɛɛ- 'trɛ ta pɛ mu 'flɛ -o 'eta-. Lafɛ' 'yi pɛ mu -lɛgbɛya 'ɛ 'bhe gole -o 'trɛ ta pɛ mu -lɛgbɛya 'ɛ ma.

41 -Yɛrɛbhɛ a pɛ -lɛgbɛya -o 'eta-, 'bhɛɛ- laanima mlɛ a pɛ -lɛgbɛya -o 'eta-; 'bhɛɛ- mlɛklɛnnɛ mu a pɛ -lɛgbɛya -o 'eta-; 'ali- mlɛklɛnnɛ mu -lɛgbɛya 'ɛ gole -o 'eke- ma.

42 Gbaa mu bweza 'ɛ gale ba 'ɛ nu klele 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-. 'Ke -o gbaa 'ɛ Ɔbian, -yoo 'bhii- pɛbhɛ 'ɛ gbɛɛn-, -e bɔn. 'Dun- 'kee- -bwela gale ba, yaa nu gale -li -titi.

43 Gbaa 'ɛ -a bin bhla zi -yoo 'eyɔle, 'bhɛɛ- fangan- 'laa -o -a ta. 'Dun- 'kee- -bwela gale ba, -e kle 'elɛle, 'bhɛɛ- -e kle 'egɔle 'ezin-.

44 Gbaa 'ɛ -a bin bhla zi, -yoo 'ke 'flɛ 'pegee sɔ bhaama -la -le. 'Dun- 'kee- -bwela gale ba, -e nu klele 'flɛ 'la 'ke Lii 'Wɛn 'ɛ gbɛblɔle -o 'bhe ta 'bhɛɛ- 'le. 'Ke bhaapɛɛ zru maza gbɛblɔle -o -kɔɔ' 'trɛ ta 'flɛ 'ɛ ta, Lii 'Wɛn 'ɛ gbɛblɔle nu klele -kɔɔ' laflɛ' 'yi 'flɛ 'ɛ ta 'ezin-.

45 Wlan 'gbu 'ɛ ni, -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «-Waanbhaa' bhaapɛɛ -lwa 'la Ɔkla 'ke -o 'bhe siiAdamu, -ya nii- -wɛla 'bhe 'yi, 'bhɛɛ- 'bhe -kla 'ke bhaapɛɛ do 'le.» 'Dun- Adamu boolazi mi 'la 'bhe -o 'ke Krisi 'le bhe, 'bhe -o 'ke Lii 'la bole -yɛ ma -si 'ɛ na mɛɛ ni 'bhɛɛ- 'le.

46 Lii 'Wɛn 'ɛ -e 'flɛ drɛɛ 'la kle, yaa 'bhe klele 'elwale 'pe, 'dun- -o bhaapɛɛ 'flɛ bhaamale 'ɛ 'bhɛɛ- Ɔkla 'elwale 'pe.

† 15:29 15.29 Pɔlu -yaa -we 'zi wiinjɛza 'le, -a 'kpale- laa -yaa -a -yi 'bhii- 'bhe mɛɛ go za 'yi. 'Dun- -e -yaa -jan -la dan 'zi 'bhe ma -a zɔn zayi' 'bhii- gbaa mu bwe gale ba wlan ma.

'Bhɛɛ- Lii 'Wɛŋ 'ɛ -e 'flɛ drɛɛ 'la klɛ 'bhɛ nu 'bhɛ blaɛn 'tɛ.

⁴⁷ Adamu 'la Ɔkla 'ke bhaaplɛŋ -lwa 'ɛ 'le, -o 'bhɛ Ɔkla 'ke 'trɛ bwe -la -le; 'duŋ-Adamu plɛ mi 'ɛ 'bhɛ -daa laflɛ' ma.

⁴⁸ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi, mɛɛ 'la zan mu -o 'ke 'trɛ pɛ 'le, 'mu 'pwele- -o 'ke Adamu 'la -o 'bhɛ Ɔkla 'ke 'trɛ bwe 'le 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -daa laflɛ' ma, -yoo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, mɛɛ 'la zan mu -o 'ke -yaa' pɛ 'le 'mu nu klɛlɛ 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁴⁹ 'Bhɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, -o mɛɛ 'la zan Ɔkla 'ke 'trɛ bwe 'le 'bhɛ -le Adamu 'le. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' -o 'bhɛ bhɔɔma 'le. 'Bhɛɛ-boolazi Zesu 'la -daa laflɛ' 'yi, 'kɔɔ- nu klɛlɛ 'bhɛ bhɔɔma 'le 'ezin-.

⁵⁰ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ŋ 'yoo- -jan 'la 'wo zii' 'bhɛ 'yi -le -gɛ: -kɔɔ' 'laa sɔ gele- -Waanbhaa' a -bhleŋgbɛya -wa 'ɛ ta -kɔɔa' 'trɛ ta 'flɛ 'ɛ 'le -kɔɔ' ma, 'bhɛ 'pegee -kɔɔ' yien 'le -kɔɔ' 'yi. -Kɔɔ' 'flɛ 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'ke bɔn pɛ 'le; 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'laa sɔ bole- -kɔɔ' bogbɛya 'lɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- -kɔɔ' bole -yɛ ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhɛ ma, 'bhɛ 'srɔɔwo-.

⁵¹ 'N 'yoo- -za tagaanle do -la -yipele 'ka ni dɔɔ: -Kɔɔ' 'kpɛn 'laa nu gale, 'duŋ- -kɔɔ' 'kpɛnsee ma nu bɔɔlɛ,

⁵² -lɛyan' do 'kpɔ 'bhii- -yɛkwlan do bɔle gbɛɛn-, 'ke -o -klɛlɔŋ' boolazi mi 'ɛ Ɔpian 'waati 'la ba. 'Ke -wa Ɔpian 'waati 'la ba, gbaa mu nu bwele gale ba 'flɛ drɛɛ 'le 'mu ma, 'bhɛ 'flɛ drɛɛ 'ɛ 'bhɛ 'laa sɔ bɔnle- -titi. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' mu mɛɛ -yɛ male mu 'ɛ, -kɔɔ' mu ma nu bɔɔlɛ 'flɛ drɛɛ 'le -kɔɔ' ma.

⁵³ -Amasɔyi 'flɛ 'la 'bhɛ -o -kɔɔ' ma, 'bhɛ -o 'ke bɔnpɛ 'le. -Yoo 'ke -za 'le 'ke 'bhɛ -le mabɔɔ 'pɛ, 'bhɛɛ- 'bhɛ klɛ 'flɛ drɛɛ 'la 'ke 'bhɛ 'laa sɔ bɔnle- -li -titi 'bhɛ 'le. 'Bhɛɛ- 'yee- 'flɛ 'la -yoo 'ke gapɛ 'le, 'yele- mabɔɔ, 'bhɛɛ- yaa klɛ gapɛ 'le -li 'sekeseke.

⁵⁴ 'Yee- -kɔɔ' 'flɛ 'la -yoo 'ke bɔnpɛ 'le, 'ke -a mabɔɔla 'waati 'la ba 'kɛla 'bhɛ 'laa bɔn -titi 'bhɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- 'la -yoo 'ke gapɛ 'le, -e mabɔɔla 'kɛla 'bhɛ 'laa ga -titi 'bhɛ 'le, 'ke 'bhɛ Ɔkla 'tɛ, 'bhɛɛ- -jan 'la yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'bhɛ 'lɛ nu 'sɔlɛ-, 'bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le dɔɔ: «-O 'sɛŋgwa- 'ke ga 'le 'egbenɛle, 'bhɛɛ- ga 'trunwoa Ɔ 'fenfen!»

⁵⁵ «'Ee ga! 'Yaa- mɛɛ -baliwo 'sɛŋ 'ɛ -yoo 'naa- -a ma ɛɛ?»

'Yaa- mɛɛ dɛ -glɔɔya' 'ɛ -yoo 'naa- ɛɛ?»

⁵⁶ 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'bhɛ -glin doo! Mɛɛ dɛ -glɔɔya' 'la -yoo ga 'yi 'bhɛ -le 'ke -za 'yɔɔ- 'ɛ 'le; 'bhɛɛ- -za 'yɔɔ- a pɛ -glɔɔya' 'ɛ 'bhɛ da 'toŋ 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi.

⁵⁷ 'Duŋ- -kɔɔ' -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! -Amasɔyi 'yele- gwle ŋgblo Ɔnaa -kɔɔ' ni -za 'yɔɔ- ta Mɛɛzan Zesu Krisi 'ɛ 'srɔyi!

⁵⁸ -E klɛlawoa 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ŋ nɛɛnɛ- mu 'la -za sɔ 'ŋ ni 'egbenɛle, -ka do 'eglɔɔle, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke pɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'kaa- 'kpaleya 'ɛ -Waanbhaa' 'yi 'bhɛ go -titi. 'Ka -o Mɛɛzan a ye 'la 'wo zii' bhe, -ka ge 'bhɛ 'wɔle- 'ɛ zi 'tanjii, 'ke 'kaa kpa 'ka ŋgblo -yi 'bhii- 'ka -o ye 'la 'wo zii' 'yee- Mɛɛzan ni, 'bhɛ 'laa nu bolɛ bhaama.

-ZA -BEBE BA JAN MU

16

Korenti Zesu 'yi mu 'ɛ -woo gbɛklaa- 'eke- ta -goli' 'nalele Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu 'ɛ ni

¹ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛŋ mu 'la -woo Zeruzalɛmu -wa 'ɛ ta 'mu ni, 'ŋ 'yoo- -a zi' 'bhii- 'ka dɔ klen 'ke 'ka 'a klɛ 'bhii- 'an Ɔpia Galasi 'klɛɛn 'yi Zesu 'yi mu 'ɛ ni dɔɔ -wa klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe.

² -Gbɛɛyi' 'tolɛ- -gbɛɛyi' 'bhɛ 'yɛkpa- -lwa mi 'ɛ ma, 'ka 'kpɛn do do gbɛ sɔ -goli' yɛkɛ- 'la 'srɔɔwɔle ta, -ka 'bhɛɛ- 'kpa 'eke- ta 'ɛdanma; 'kooko- 'ka 'laa nu 'ŋ 'nule- 'ɛ magbenlɛ, 'bhɛɛ- 'ka -goli' 'kpale- san 'tɛ 'eke- ta 'mi 'yɛ ma.

³ 'Ke 'mi Ɔnwa 'ka ba 'waati 'la ba, 'ka mu 'gbu nu mɛɛ mu makunlɛ 'ka ba, 'bhɛɛ- 'mi nu 'lɛtrɛ 'kpale- 'mu 'kɔɔ; 'kooko- 'mu ge 'ka -goli' 'la Ɔkpa 'eke- ta 'bhɛ 'le Zeruzalɛmu Zesu 'yi mu 'ɛ ni.

⁴ 'Ke waa sɔ gele- 'mi blaɛn, 'mi nu 'kpale- -o ba, 'bhɛɛ- 'o ge 'bhɛ 'taa 'ɛ ta 'eke- zi.

Pɔlu -o zan gɛlɛ 'taa mu 'la ta, -e 'bhɛ -janwo' zii'

⁵ 'Mi nu 'kanlɛ- Masedwani 'klɛɛn 'ɛ 'yi 'pɛ, 'bhɛɛ- 'ŋ ge 'ka ba ye, -amasɔyi 'ŋ nu 'kanlɛ- 'bhɛ 'klɛɛn 'ɛ 'yi.

⁶ -Dɔkɛ' 'ŋ nu bolɛ 'ka ba 'waati sa, 'bhɛɛ- 'kee- -swa 'ŋ ni, 'ŋ nu -niinii' 'kpa 'waati 'ɛ 'kpɛn klɛlɛ 'ka ba ye. 'Ke 'bhɛ

Ɔkla, 'ŋ 'yaa- ge 'zi yrɛ 'la Ɔnɔɔ, 'ka nu bhɔle 'ŋ ba gelele 'bhe Ɔnɔɔ boolazi.

7 -Amasroyi 'naa- -o -a zi 'bhii- 'mi 'ŋ 'yrɛ drɔŋ bɔ 'ka ta 'ŋ 'kan bhla zi. 'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'ŋ 'waati sa kle 'ka ba.

8 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ŋ nu bole Efɛzi -wa 'ɛ ta -ge 'ke 'bhe ge 'tɛnlɛ- Pantekɔti 'fɛti 'waati 'ɛ ma.

9 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' a ye 'ɛ 'wo 'waati -gbɛɛ 'ɛ Ɔbhwa -a Ɔnɔɔ; 'bheɛ- 'ŋ 'sɔɔnnii mu 'ɛ 'pale- -o -a nɔɔ- 'ebebele.

10 'Ke Timote Ɔnwa 'ka ba, -kaa 'cieya- kle 'elrele gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -gblaan 'laa kle -a -yi 'ka 'plen-; -amasroyi -yoo Mɛɛzan Kriɛi a ye do 'kpɔ 'ɛ 'yela- wo 'zi 'bhii- 'mi gbɛɛn-.

11 Mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa -a mavɛɛle! -Ka bhɔ -a ba 'kee- ge -yaa' 'taa 'ɛ ta 'edɔɔle; 'kooko- -e nu 'tɛnlɛ- 'mi ma -ge, 'mi 'pegee 'ŋ nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'woo- -a magbɛn 'zi.

12 -Kɔɔ' nɛɛnɛ- Apolɔsi, 'mi 'bhe 'liala- gbɛ 'ɛ 'kpen ma dɔɔ 'bhe 'pegee -kɔɔ' nɛɛnɛ- 'ke mu ge 'pwɛ 'ka ta ye; 'duŋ- yaa dɔle -a -la 'kee- ge 'saanibhe. 'Duŋ- 'ke 'bhe 'sen Ɔkla -a ni yi 'la 'le, -e nu gele 'ka ba ye.

Pɔlu a -jan 'lɛwlayrɛ 'pegee -a -sra- woyrɛ

13 -Ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, -ka dɔ 'eglɔɔle 'ke 'ka 'kpale- bo -Waanbhaa' 'yi. 'Bhɛɛ- -ka dɔ 'eglɔɔle 'ke 'ka fangando 'ka 'gbu ta.

14 -Ka -za 'tɔle- -za 'bhe kle 'ke 'sɔniya 'le 'ka 'yi.

15 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ka Sitefanasi 'pegee -yaa' 'fa -la mu 'ɛ dɔ: 'wole- Ɔkla Zesu 'yi mu -lwa mu 'le Akayi 'klɛɛn 'ɛ 'yi. -O 'gbu yewoa- -o zru 'ɛ 'kpen 'le 'ke -o bhɔ -Waanbhaa' a mɛɛ 'weŋ mu 'ɛ ba.

16 -Ka 'ka ŋgblo 'kpala 'bheɛ- mɛɛ -glɔɔn mu -lɛɛ Ɔla, 'bheɛ- -ka 'ka ŋgblo 'kpala 'ezin- 'bhe 'yansi mɛɛ mu 'la 'mu -o yewo 'zi -Waanbhaa' ni 'bhii- 'woo- gbɛɛn- 'mu Ɔla.

17 Sitefanasi 'pegee Fɔɔtunatusi, 'bheɛ- Akayikusi 'nulawoa 'mi -din, 'bhe Ɔswa 'mi ni 'egbɛɛle. -O Ɔkla 'ka blaantazɛn 'le 'ŋ -din -ge.

18 -O 'mi zrukpalaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -o 'ka mu zrukpalaa 'ezin- 'bheɛ- gbɛɛn-. -Ka 'bheɛ- mɛɛ -glɔɔn mu 'ɛ kleza -lrele' mu 'ɛ dɔ.

19 Azi 'klɛɛn 'yi Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ 'kpen 'ka 'pubwa-. 'Bhɛɛ- Akilasi 'pegee Prisili, 'bhe 'pegee Zesu 'yi mu 'la kla 'eke- ba -waa' 'fɛ 'ɛ Ɔla, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa- gbɛ 'ɛ 'kpen ma Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'yi.

20 'Ka nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o -ge, 'mu 'ka 'pubwa-. -Ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubɔ' 'bhii- nɛɛnɛ- ma do mu.

21 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛbhe mu 'lɛɛ- yɔɔndia- 'ŋ 'gbu gbɛ ma: «'Mi Pɔlu 'ka 'pubwa-»

22 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ke Mɛɛzan Zesu -za 'laa sɔ mɛɛ 'la zan ni, 'danŋan -o 'bhe zan 'ɛ ma! «*Maranata*». 'Bhe 'yi -le dɔɔ: Mɛɛzan Kriɛi, nu!

23 Bhaa Mɛɛzan Zesu -li 'ka ma!

24 'Ka 'kpen -za sɔ 'mi ni -kɔɔ' 'pegee Zesu Kriɛi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

**PŌLU 'LETRE PLĒ MI 'LA
 □KPAĀ KORENTI -WA 'E
 TA ZESU 'YI MU 'E NI
 Pōlu 'letre plē mi 'la
 □kpaā Korenti -wa 'e ta
 Zesu 'yi mu 'e ni 'bhē
 ŋgblo**

Pōlu -yaa' 'letre □lwa mi 'e 'kpale- Korenti -wa 'e ta Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni, 'kee- Timote 'winbōle 'kaa 'bhē ge -o taglin-, 'kooko- 'ke -woo 'taawo zii' gōnē- 'la gbēn- 'yee- Pōlu -o -daanna -za mu 'la 'le 'mu ta -e 'bhē dō.

Timote dale blaana Korenti -wa 'e ta, -e Zesu 'yi mu 'e ta jan mu 'la □klaa Pōlu 'kōō, 'mu 'laa -yaa lele. 'Bhēla- -zayile, 'ke 'yee- Pōlu 'gbu gele- -o ba ye, 'bhē- 'ke -ya 'kpankpanyanle -o ma dōō -woo 'taawogbeya 'e mabōō. -E bhōlawoa -o ba, 'ke -o do -yraladōle -a ma 'bhē 'taawogbeya 'e ma, 'bhē- 'bhē 'a wleyisriwoa (Korenti Plē mi 2.5-11; 7.12). 'Bhē klele 'tē, 'ke 'yee- Pōlu 'niinale blaale- -a -zanta' Efēzi -wa 'e ta, 'bhē- 'kee- wisile 'ebebele Korenti Zesu 'yi mu -ledo' 'e 'taawogbeya 'e ma. 'Bhē 'yi bhe 'tē, 'kee- 'letre 'bhēeke do 'kpale -o ni -gblaana 'kla zayi' -o -yi (Korenti Plē mi 2.4; 7.8). 'Bhē- 'taaleeyi, -e Titi -la winbwa- dōō 'bhē ge 'bhē 'letre 'e 'le -o ni. 'Bhē 'letre 'e □nia zi 'lii. 'Bhē blaana, 'ke Pōlu gele- Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'kee- Titi 'la 'winbwa- Korenti -wa 'e ta 'bhē 'yele 'bhē □nōō ye. 'Bhē- 'ke 'yee Titi 'woo- Korenti Zesu 'yi mu 'e ta jan -nrāle' wole- Pōlu ni dōō -wa 'wojan- mu 'e □maa, 'bhē 'pegee -woo 'taawogbeya 'e mabōōla. Pōlu 'bhē 'male- 'tē, 'kee- 'letre 'bhēeke do 'kpale 'woo- Korenti Zesu 'yi mu 'e ni, -kōō' 'bhē- sii -zōn dōō: «Korenti mu a 'Letre Plē mi». 'Bhē 'letre 'lē- 'yi, Pōlu 'a 'yipia□ -o ni dōō 'yele- 'woo- Korenti Zesu mu -ledo' 'e □klaa 'eke- ba, 'bhē- -yoo -liala dōō -woo 'eke- -yima', -o -za 'sō 'eke- ni, 'bhē- -o 'kpale- kle do ma. Pōlu 'yee- 'letre plē mi 'lē- 'yicienna -le yaga.

-A -le □lwa mi 'e 'yi (Korenti Plē mi 1-7), -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'bhē 'fuu 'la -dwa

-a ta -yaa' -yrenbhle' bhla 'e zi 'bhē -zayi', 'bhē 'pegee -za 'la 'yaa- 'yee- Pōlu 'gbu 'pegee Korenti Zesu 'yi mu 'e 'plen- 'bhē 'yanle- 'e -zayi'. -E ye yēke- 'la □woa -o ba ye, 'bhē 'pegee -o -za sō -a ni gōnē- 'la gbēn-, -e 'bhē -dwa -o 'kpee.

-A -le plē mi 'e 'yi (Korenti Plē mi 8-9), Korenti Zesu 'yi mu 'e nu -gōli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhē- -o 'bhē kpa Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'e ni, -e bhē -jan 'e □woa -o ni. 'Bhēla- -zayile, -yoo -liala dōō -woo gbē ta kle taataa -gōli' 'nale- ma.

-A -le yaga mi 'e 'yi (Korenti Plē mi 10-13), bhla ma -Waanbhaa' 'lela janwo mu 'la -woo -la 'zi 'yee- Pōlu ta, -yoo -a 'gbu ta janwo 'zi 'mu ni.

'Yee- 'letre 'lē- 'leyanyre 'e □nōō, Pōlu 'a 'srawoa- Korenti Zesu 'yi mu 'e ma, 'bhē- -yoo zan gelawole -o ba ye bhe, -e 'bhē -janwoa -o ni 'ezin-.

'Letre 'e zisanyre

1 'Mi Pōlu 'la -e □swa -Waanbhaa' ni 'ke -yoo 'ŋ makun, 'bhē- -yoo 'ŋ kle Zesu Krisi a winbōwo mi 'le; 'mi 'pegee -kōō' nēnē- Timote -le 'letre 'lē- 'kpa zii' 'ka ni. Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Korenti -wa 'e ta, 'bhē 'pegee -yaa' mēē 'wen mu 'la 'kpen -o Akayi 'kleen 'e 'yi, 'woo- 'yee- 'letre 'lē- 'kpa zii' 'mu -la 'kpen ni.

2 Bhaa -kōō' Dē -Waanbhaa' 'pegee Mēēzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhē- -o yilabla na 'ka ni.

Pōlu -o -Waanbhaa' 'pubō- 'zi

3 -Kōō' -Waanbhaa' 'tōbhō, 'yele- -kōōa' Mēēzan Zesu Krisi a -Waanbhaa' 'le 'bhē 'pegee -a Dē 'le. 'Bhē- 'yele- -kōō' Dē 'la -kōō' 'yrenkla- a ma 'bhē 'le, 'bhē 'pegee- Waanbhaa' 'la fangando -kōō ta 'yele- 'bhē 'le.

4 'Yee- -Waanbhaa' zruwla -kōō' 'kpee -kōōa' -yren mu 'e 'kpen 'yi. -E 'bhē kle -kōō' mu ni, 'kooko- -kōō' mu sō zruwlale mēē 'la zan mu -o -yren -gloōn 'e 'kpen 'bhle zii' 'mu 'kpee 'ezin-.

5 Wlan 'e ni, Krisi -yren mu □bhla -kōō' mu ni 'ebebele gōnē- 'la gbēn-, -Waanbhaa' 'duŋ- nu zruwlale -kōō' mu 'kpee 'egbenēle 'bhē- klegbeya do 'e 'yi Krisi 'sroyi.

6 'Ke 'woo- -yren mu bhle 'zi, 'bhe -yren mu 'e 'mu -o 'ke zruwlapε 'le 'ka mu 'kpee, 'bhe 'pegee 'ka mu go pε 'le -za 'yi. 'Ke -Waanbhaa' zruwlaa- 'o mɔɔ 'kpee, -e 'bhe kle 'zi, 'kooko- 'o mɔɔ sɔ zruwlale 'ka mu 'kpee, 'bheε- 'ka mu sɔ 'o ta -yren mu 'e yeke- 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

7 'Bhe ya 'ε 'yi, 'o 'kpale- 'la -yoo 'ka 'yi, 'bhe -o 'egloole. -Amasroyi 'wa 'yaango- 'bhii- 'ke 'ka 'waa- -yren mu 'ε 'ke □bhla, -Waanbhaa' nu 'bhe yeke- zruwlale 'ka 'kpee 'bhe klegbeya do 'ε 'yi 'ezin-.

8 'N nεεε- mu, -o -yren -gloon mu 'la □bhla *Azi 'kleen 'ε 'yi, 'woo- -a zi 'bhii- 'ka 'mu do: -o -yren -kpaā 'o ta 'eyoole 'keekan -a -dan' ta, 'fɔ 'o 'yri 'laa -yaa -li -a ta 'bhii- 'o nu bole 'o 'yre ma.

9 'O mɔɔ 'gbu 'kpee ma 'o ga bhla 'ε □bhwa. 'Bhe 'kla- 'bhe gbεεn- bhe, 'kooko- 'waa 'o kpa 'ezin- -li 'o 'gbu 'yi, 'duŋ- 'kooko- 'woo 'kpa -Waanbhaa' 'la 'bhe gbaa mu bwe gale ba 'bhe do -kplεn -la -yi.

10 'Yee- -Waanbhaa' -le 'o -gwa 'bhe ga -gloon 'ε 'yi; 'bheε- 'yele- nu 'o gole 'ezin- 'bhe 'yansi -za -gloon mu 'ε 'yi. Wlan 'gbu 'ε ni, 'o 'yri -o -a ta 'bhii- -e nu 'o gole 'ezin- 'bhe 'yansi -za -gloon mu 'ε 'yi.

11 'Ka mu 'gbu -o 'ka 'seriwo zii' 'ezin- 'waa- -za ma. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, mεε -bebe -o 'seri mu 'la kle 'zi 'o ba zayi', -Waanbhaa' nu 'mu 'lekunle, 'kooko- 'kee- -yaa' -lileya 'ε -zronna 'o ni, mεε -bebe mu nu a 'pubole 'bhe -zayi' 'waa- -za ma.

POLU 'PEGEE KORENTI ZESU 'YI MU 'E 'PLENZAMU

Polu -o -yaa' 'taa 'bheεke ta geza wo 'zi

12 Wlan 'ε ni, 'woo baa -za 'la 'yi 'bhe -le -gε: 'o 'gbu zru 'ε 'bhe -o -a pe 'zi 'o ni doo 'o 'taawoa□ 'drunyan 'lεε- 'yi, 'bhe 'pegee 'o 'taawoa□ 'ka mu 'gbu ba -yre ta, 'o 'kpee 'flele- 'pegee 'o zru do 'le; 'bhe 'kpee 'fleleya 'ε 'pegee 'o zru klele do 'ε 'mu 'yaa- da 'zi -Waanbhaa' -la ba. 'Duŋ- 'o 'bhe □kla -Waanbhaa' -lilawoa 'o ma 'bheε- 'sroyi, 'bhe 'laa dale bhaapleŋ a pe -zadoleya ba.

13 Wlan 'gbu 'ε ni, 'waa- 'letre mu 'ε 'yi, 'waa -o -za 'bheεke do 'kpo yɔɔnde 'zi 'ka

ni, 'ke yaa 'e go 'ka -o 'kela tape 'zi, 'bhe 'pegee 'ka 'kela 'yima zii' 'mu -la ba. 'Bheε- 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka nu -a -yimale kplankplan 'ke -a -leyan' -a ma.

14 'Bhii- 'kaa 'ke 'yimaa- gɔnε- 'la gbεεn- doo: Mεεzan Zesu 'nu yi 'ε 'le, 'o nu 'o -baale' 'ka mu 'yi, 'bheε- 'ka mu nu 'ka -baale' 'o mɔɔ 'yi 'ezin-.

15-16 'N 'kpale 'la 'yaa- -a -yi 'bhii- 'ka 'kpeejan- -yaa 'bhe gbεεn- bhe, 'η 'yaa- zi 'bhii- 'η ge -treε 'ka ba ye 'elwale 'pe, 'sani- 'η ge Masedwani, 'bheε- 'η 'niina- bhla 'ε zi Masedwani, 'η 'yaa- nu 'kanle- 'ezin- 'ka ba ye, 'kooko- 'ka bhɔ 'η ba 'ke 'η sɔ gele- 'tenle- Zude 'kleen 'ε ma. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'η 'yaa- nu -Waanbhaa' a 'duma 'ε 'nale- 'ka ni ganyan- ple.

17 'Naa 'solε- gelawole 'ka ba ye, -o sɔ -a pele- 'bhe ma doo 'naa 'ka ba geza 'ε 'kunle- 'egloole εε? Taa- 'η -za 'la 'ledulaa, 'η 'bhe kle 'bhii- 'drunyan 'yi bhaapleŋ gbεεn- 'ke 'η kle -liijan' ple wo mi 'le, 'bheε- 'ke 'an pe doo: «-Aani'», 'bheε- 'an pe 'ezin- «'On on εε?»

18 -Waanbhaa' -o 'ke 'η 'srε 'le, 'bheε- 'naa -o 'ke -liijan' ple mi wo mi 'le 'ke 'an pe doo: «-Aani'». 'Bheε- 'an pe 'ezin- «'On on».

19 -Amasroyi -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi 'la 'mi 'pegee Siliven 'bheε- Timote, 'o mɔɔ 'bhe 'la 'bhe a -Jan 'Nrāle- 'ε □woa 'ka ba ye, 'bhe 'laa klele 'ke -liijan' ple mi wo mi 'le 'ke -ya pe «-Aani'» -jan do ma, 'bheε- -ya pe «'On on» 'yee- -jan do 'ε ma. Droon' 'ke -ya □pia 'kela ma «-Aani'», -e bo 'bheε- ta.

20 -Amasroyi -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa bhaapleŋ mu ni -za mu 'la kleza ta, 'yee- Zesu Krisi -le 'mu 'kpen 'leswa□. 'Bhela- -zayile, 'yela- 'tɔ 'ε 'sroyi 'bheε- 'o sɔ -a pele- «Amiina». 'Bheε- 'o sɔ -Waanbhaa' 'tɔbhɔle.

21 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu do 'egloole. 'Yela- 'gbu -le -koo' mu -kpaā 'edanma -yaa' pε mu 'le.

22 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -a gbε blaen -kpalaa- -koo' ma, 'bheε- 'bhe -le -koo' mu kle -yaa' pε mu 'le. 'Bheε- -ya Lii 'Wen' 'ε □wlaa -koo' zru mu 'ε 'yi. -E -koo' 'letwa□ pe -lirele' mu 'la ba, -e Lii 'Wen' 'ε □kla 'mu 'yre 'lεε pe 'le.

²³ -Waanbhaa' -o 'η 'srε 'le, 'naa dɔle -a -la 'ke 'η ge 'ezin- Korenti -wa 'ε ta, -amasrɔyi 'naa -yaa zi 'bhii- 'η 'ka ta -yren 'ε baankpa' 'ezin-.

²⁴ 'Waa -o -a zi 'bhii- 'o klε 'ka ta -kunlii mu 'le 'kpaleya a pε zi 'ε ta. -Amasrɔyi 'ka kli gbaanle -o 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi. 'Dun- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'pegee 'ka mu yewo 'eke- zi, 'kooko- 'ka zrukpalaa.

2

¹ 'Bhε klεgbeya 'ε 'yi, 'mi 'gbu 'a □kpa'a 'η 'kpεe dɔɔ 'naa -o niinale 'ka ba ye, 'bhεε- 'η 'ka wleyisriwoza klε 'ezin-.

² -Amasrɔyi 'ke 'mi 'ka wleyisriwoa, -dele nu klεle 'mi zrukpa'a mi 'le εε? 'Ka mu 'la 'ka -o 'mi zrukpa'a' pε 'le, 'ke 'mi 'ka mu wleyisriwoa, 'ka mu nu 'sɔle- 'mi zrukpaale 'nale- -a ma εε?

³ 'Bhεla- -zayile, 'mi 'letre □kpa'a 'ka ni 'bhε klεgbeya 'ε 'yi, 'kooko- 'ke 'η □bhwa 'ka ba ye, mεε 'la zan mu -o 'ke 'mi zrukpa'a pε le, 'mu 'laa 'mi wleyisriwo. 'Mi 'gbu 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'mi a pε zrukpa'a' 'ε 'bhε -o 'ezin- 'ka mu 'kpen a pε zrukpa'a' -la -le.

⁴ Wlan 'gbu 'ε ni, 'η 'letre 'la □kpa'a 'ka ni, -a klε bhla 'ε zi, 'η 'yaa- -yren -gbεne 'yi, 'bhεε- 'η blina- yien -yaa, 'bhε 'pegee wisi' -gbɔɔ -gbεne -yaa 'η 'yre ta. 'Naa 'letre 'ε 'kpale- 'ka ni 'ka wleyisriwo zayi', 'dun-, 'η 'yaa- zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ka -za sɔ 'η ni 'kee- kan -a -dan' ta.

Polu pe dɔɔ -o -za 'yɔɔ- klε mi 'ε mazato

⁵ 'Ke mεε do □kla mεε mu wleyisriwo pε 'le, 'bhε zan laa 'mi do -kplεn wleyisriwole, 'dun- 'bhε zan 'ε 'ka 'kpen -la wleyisriwoa bhe. 'Dun- 'ke 'naa 'kanle- -a -dan' ta, 'η sɔ -a pele- dɔɔ -e 'ka 'lɛdo- 'ε ta wleyisriwoa.

⁶ 'Ka -bebe 'a □kpa'a do ma dɔɔ 'ka nu 'bhε zan 'ε 'krowole 'krowogbeya 'la 'yi, 'bhε nu 'bhε zan 'ε 'yibhɔle 'bhε 'le.

⁷ 'Bhεε- drɔɔn', -ka 'bhε zan 'ε mazato, 'bhεε- -ka fanɔandɔ -a ta; 'kooko- -a wleyisriwole 'ε 'bhε 'laa kan -a -dan' ta, 'bhεε- 'bhε ge klεle -a fanɔan- 'kanpe- le.

⁸ 'Bhεla- -zayile, 'mi -o zruwla 'zi 'ka 'kpεe dɔɔ -kaa zron 'bhε zan 'ε ni 'bhii- -a -za sɔ 'ka ni.

⁹ -Amasrɔyi 'mi 'letre □kpa'a 'ka ni win 'la ma, 'bhε -le -ge dɔɔ 'mi 'ka 'yidaan- 'ke 'η sɔ -a 'yaangole wlan 'gbu 'ε ma 'bhii- 'ka -o 'η 'wojan- mu 'ε 'klɔsikun zii' -za mu 'ε 'kpen 'yi.

¹⁰ 'Ke 'ka mεε 'oo mεε 'la zan mazatwa, 'mi nu 'bhε zan 'ε mazatole 'ezin-. 'Bhεε- 'ke 'mi mεε do mazatwa -za do 'yi, 'mi 'bhε □kla 'ka mu -la -zayi', 'bhεε- Kriisi -o -kɔɔ' 'srε 'le.

¹¹ 'Bhε 'kpen win le dɔɔ 'ke -Setran' 'laa -dawli' 'kpaayre- -srɔɔwo' -kɔɔ' gbε ta. -Amasrɔyi -za mu 'la klε -lɔ -o -a ma 'o 'mu 'gbu dɔ.

Polu -ja Titi 'lepale Troasi

¹² 'Mi 'bhɔlawoa Troasi -wa 'ε ta Kriisi a -Jan 'Nrɔle- 'ε 'wo zayi', 'an □ya 'bhii- Mεεzan -za mu 'ε 'kpen 'leswa □ gban 'η 'lεε 'ke 'η sɔ yewole -a ni 'bhε □nɔɔ.

¹³ 'Dun- 'η blina- yien -yaa 'egbεnele, -amasrɔyi 'η 'yre 'laa -yaa 'η nεεne- Titi ma. 'Bhεla- -zayile, 'η zi -yrewole Troasi □nɔɔ mu 'ε ma, 'ke 'η gele- Masedwani -wa 'ε ta. *

Polu -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi -Waanbhaa' bhɔlawoa -a ba 'bhε -zayi'

¹⁴ -Waanbhaa' 'ηcie! -Kɔɔ' mu 'pegee Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, gwle ηgblo 'la bole -o -a ni, 'bhε -o 'ezin- -kɔɔ mu a pε 'le 'tanji. -Yoo 'o winbɔ 'kaa 'o ge Kriisi dɔza 'ε mεε mu 'kɔɔ -Jan 'Nrɔle- 'ε 'wo yrekpen- □nɔɔ, 'bhε -Jan 'Nrɔle- 'ε zen 'bhii- -lasiklɔɔ -gbɔn 'nrɔle- 'ε zen yrekpen- □nɔɔ gɔne- 'la gbεen-.

¹⁵ -Amasrɔyi 'o □kla Kriisi a pε 'le, 'bhεε- 'woo- 'bhii- Kriisi a -lasiklɔɔ -gbɔn 'nrɔle- do gbεen- -Waanbhaa' ni. Mεε 'la zan mu -o -bhee zi 'ε ta, 'bhε 'pegee mεε 'la zan mu -o ni zi 'ε ta, 'yee- -lasiklɔɔ -gbɔn 'ε ten 'mu 'kpen ma.

¹⁶ Mεε 'la zan mu -o ni zi 'ε ta, 'yee- -lasiklɔɔ -gbɔn 'ε -yoo 'eyɔɔle 'mu yin zi, 'bhεε- -e sɔ -o dele-. 'Dun- mεε 'la zan mu -o -bhee zi 'ε ta, -a -gbɔn 'ε nra 'mu yin zi, 'bhεε- -e sɔ gele 'mu -le -si 'la 'ke -dan' 'laa

* **2:13 2.13** 'Kee- san yre 'lεε- ma, Polu 'laa nu -wεle' -li Titi 'le 'ke 'bhε ge 'tenle- 'letre 'lεε- 'lε 'srwaple- mi 'ε ma. 'Yee- 'letre 'le ple mi 'ε 'pegee -a -le 'srwaple- mi 'ε 'plen-, -e nu -wεle' Mεεzan ye 'la gbekpa'a -a -kɔɔ 'bhεε- 'le.

-o 'bhe ma, 'bhe a zi 'e ta. 'Bheε- bhaaplen 'e -de 'gbu -la fanjan- so 'bhe ye -gloon 'e 'wole- ta εε?

¹⁷ 'Dun- 'o moo 'gbu -le so 'bhe ye 'e 'wole, -amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -le 'o 'winbwa-. 'Bheε- 'waa -o yaa -Jan 'Nrале- 'e 'wo zii' -goli' -glin zayi', 'bhii- mεε 'ke mu -o -a kle 'zi gone- 'la gbεεn-. Dron' 'yee- -Waanbhaa 'o moo winbwa- 'yee- -Jan 'Nrале- 'e 'woyre- noo- *Krisi 'to 'yi. 'Bhela- -zayile, 'woo- -a wo 'zi 'o 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, 'bhe 'pegee 'o 'kpee 'fleele- 'le 'yee- -Waanbhaa' -yre □la.

3

-Bhoolaya drεε 'e ta yewone mu

¹ 'N -janwoa 'bhe gbεεn- bhe, 'bhe 'yi -le doo 'o moo 'gbu maza -o 'ke 'o ge 'o 'gbu zron 'letre 'le 'o 'koo 'ka ba ye 'ezin-εε? 'Bheε- 'kaa- zi 'bhii- 'o ge 'ka ba ye 'o 'gbu zron 'letre 'le 'ka ni 'bhii- mεε 'ke mu 'a □kla gone- 'la gbεεn- bhe εε, taa- 'kaa- zi 'bhii- 'woo 'gbu do 'letre 'yrewo 'ka ma 'ke 'o 'bhe zron mεε -bheεke' mu ni 'bhii- 'woo- 'ke Krisi a winbowo mu -zeze 'gbu 'le εε?

² 'Letre 'la 'bhe 'a zron 'bhii- 'o moo -o Krisi a winbowo mu -zeze mu 'gbu 'le 'bhe -le 'ka mu 'gbu 'le. -A yoondele -o 'o zru mu 'e 'yi, mokpen' so -a dole-, 'bheε- mokpen' so -a tapele.

³ Wlan 'gbu 'e ni, 'ka mu 'gbu -le kpataakpa 'o moo zron 'letre 'la Krisi 'bhe yoondia- 'bhe -le 'waa ye 'e 'sroyi. Waa yoondele 'ke 'sewe yoondepe -yi 'le, 'dun- -wa yoondia- 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe Lii 'Wen 'e 'bheε- 'le. Waa yoondele vlepee' mu ta, 'dun- -wa yoondia- bhaaplen mu -la zru mu 'e 'yi.

⁴ 'O 'kpale- -o 'bheε- -jan 'e 'yi Krisi 'sroyi -Waanbhaa' -yre □la.

⁵ 'Waa so a pele- doo 'bhe 'senj -o 'o 'gbu ni 'ke 'o 'bhe ye 'leε- wo, 'dun- 'waa- pe 'senj 'e 'bhe da -Waanbhaa' -la ba.

⁶ 'Yelee- 'a □kla 'bheε- 'o moo -swa klele- -yaa' yewone mu 'le -bhoolaya drεε 'e ta. 'Bhe -bhoolaya drεε 'e kli gbaanle laa -o *'Tonj 'la -o 'bhe yoondia- 'bhe ta, 'dun-

'bhe kli 'e gbaanle -o Lii 'Wen 'e 'bheε- ta. 'Tonj 'la -o 'bhe yoondia- 'bhe ge mεε 'le ga a pe zi 'e ta, 'dun- Lii 'Wen 'e 'bhe -si 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bheε- na mεε ni.

⁷ 'Tonj 'la 'bhe 'sewebhe mu 'e 'yoondele -yaa vlepee' mu ta, 'bheε- 'ke 'bhe 'woye- -le -yaa 'ke mεε gelele ga a pe zi 'e ta, 'bhe 'na bhla 'e zi -Waanbhaa' 'koo Moizi ni 'yee- -Waanbhaa' a 'tobholeya -bhile' -yrayra 'e 'pwela- -a -yi. 'Bheε- 'bhe Moizi wleyi' 'e maboola -asiikoo Izraeli -ne mu 'e waa -yaa 'sole -a wleyi' 'e -glinle'. 'Dun- 'bhe 'tobholeya -bhile' -yrayra 'e 'bhe 'laa -yaa 'ke -mope' 'le.

⁸ 'Ke 'Tonj 'la 'bhe 'woye- -le -yaa 'ke mεε gelele ga a pe zi 'e ta, 'bhe 'tobholeya -bhile' -yrayra 'e 'yaa- 'bhe gbεεn- bhe, 'bhe 'yi 'te, Lii 'Wen 'e 'bhe 'woye- 'e 'tobholeya -bhile' -yrayra 'e gbalaan -yi 'laa nu yale- -yaa' pe 'e ni εε?*

⁹ 'Tonj 'la 'bhe 'woye- -le 'ke -Waanbhaa' a -kpan baalele bhaaplen ta, 'ke 'bhe a 'tobholeya -bhile' -yrayra 'e 'yaa- 'bhe gbεεn-, Lii 'Wen 'la 'bhe bhaaplen -ledoo' -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe a pe 'woye- 'tobholeya -bhile' -yrayra 'e gbalaan -yi 'laa nu yale- -yaa' pe 'e ni εε?

¹⁰ Wlan 'e ni, 'tobholeya 'la □bhia 'el- waleta -so 'bhe gbεεn- bhe, 'bhe 'laa -o 'ke -za 'kedo- 'kpo 'le 'ke -wa -kpa -zon 'tobholeya 'la -gbene 'yiya- -a ni 'yi 'bhe ma.

¹¹ -Amasroyi, 'ke 'kela 'yaa- 'ke 'kanpe- 'le 'bhe 'tobholeya 'e 'yaa- bhi, 'kela 'bhe 'laa -o 'ke 'kanpe- 'le 'sekeseke, 'bhe a pe 'tobholeya 'e yaa nu 'kanle- 'kela 'bhe -o 'ke 'kanpe- 'le 'bhe a pe 'e ta εε?

¹² 'O 'yrikpale -o 'bhe ta 'bhe gbεεn- bhe, 'bhela- -yile, 'waa gbalaan mεε 'kedo- 'kpo 'leε -Jan 'Nrале- 'e 'woyre- noo-.

¹³ 'O moo laa -a kle 'bhii- Moizi gbεεn-. -E so □klaa -a wleyi', 'kooko- -Waanbhaa' a 'tobholeya 'la 'yaa- -bhi 'zi -a wleyi', Izraeli mu 'e waa 'bhe 'tobholeya 'la 'yaa- 'ke 'kanpe- 'le 'bhe 'liyre- 'e ye.

¹⁴ 'Dun- Izraeli mu 'e -woo 'tron 'yi -dwa 'egloole -Waanbhaa' ma. -Amasroyi 'ali- zon -li, 'ke -woo -bhoolaya gwe 'e ta 'sewe

* **3:8 3.7-8** Polu -o -bhoolaya gwe 'e 'pegee -bhoolaya drεε 'e dan 'zi 'eke- ma. -Bhoolaya gwe 'e 'bhe kli gbaanle -yaa 'tonj mu ta, 'dun- -bhoolaya drεε 'e 'bhe kli gbaanle -o Lii 'Wen 'e 'bheε- ta.

'ε tape 'zi, -yoo 'bhii- sɔ do 'la 'klale-
-yaa Moizi ngblo ma 'bhe 'yansi-gloɔn-la
'kpale- -o yikan' 'ε 'yre ta. 'Bhεε- waa 'yee-
'sεwε 'ε 'yima-. 'Bhe sɔ 'ε 'bhe 'laa sɔ gole-
'fɔke mεε □wlaa Krisi 'pegee bhaaplenj mu
a 'kpaledomaya 'ε 'yi; 'yee- Krisi do -kplɛn
-le sɔ 'bhe sɔ 'ε gole- mεε yikan' 'ε 'yre ta.

15 'Ali- -zɔn-li, 'ke -woo Moizi 'sεwε mu
'la □dia 'mu tape 'zi, -yoo 'bhii- sɔ 'klale- -o
yikan' 'ε 'yre ta; 'bhεε waa sɔ -o -yimale.

16 'Duŋ- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε
'yi dɔɔ: «'Ke mεε 'la zan 'bhe zru 'ε 'niinaa-
Mεεzan ba, 'bhεε- -e -dwa -yaa' -jan 'ε □la,
-e 'yee- sɔ 'ε go 'bhe zan 'ε yikan' 'ε 'yre ta.»

17 'Duŋ- 'woo- -we 'zi Mεεzan 'la le, 'bhe
-le 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wεŋ 'ε 'le. 'Bhεε-
'ke Mεεzan Lii 'Wεŋ 'ε -yoo mεε 'oo mεε
'la zan zru 'yi, 'bhe zan bo 'bhe 'gbu ma.

18 -Kɔɔ' mu 'la 'kpen wleyi' tapwele -o,
'kɔɔ- mu Mεεzan -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya
'ε zɔn mεε mu 'ε ni -kpɔsɔɔ 'bhii-
-dwalenj' pε 'kpen tapwe gɔnε- 'la gbεen-
gbaklata. 'Bhe 'yi Mεεzan Lii 'Wεŋ 'ε -kɔɔ'
zru mu 'ε mabɔɔ yi 'oo yi, 'kooko- -kɔɔ'
'pwεle- klε 'yee- Mεεzan 'le. 'Bhe 'yi, -kɔɔ'
go 'tɔbhɔleya do 'yi 'ezin-, 'bhεε- -kɔɔ' ge
'tɔbhɔleya -bhεεke' gbilaan do 'yi. Mεεzan
Lii 'Wεŋ 'ε 'woye- 'ε -yoo 'bhεε- gbεen-
bhe.

4

Pɔlu 'pegee -yaa' yewoyɔɔn mu 'ε -waa' yewogbeya

1 'O 'yrenklalawoa -Waanbhaa' ma, -e
-yaa' -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole- 'ε gbekpaa- 'o
'kɔɔ, 'bhela- -zayile, 'o -gblozi' laa ga 'o ma.

2 Bhaaplenj mu -yraladɔ maza mu 'la
'kpen klε gaanyi', 'woo -bangwa 'mu 'kpen
klεle 'yi. 'Bhεε- 'waa -dawli' maza mu klε,
'bhεε- 'waa -Waanbhaa' a -Jan 'ε mabɔɔ.
Drɔɔn' 'woo- wlan 'la 'pe zii' kpataakpa
-Waanbhaa' -yre □la, 'ke wlan -le 'kεle-
oo, 'ke bhla -le 'kεle- oo, bhaaplenj 'tɔle-
bhaaplenj 'bhe 'bhe ye.

3 'Bhεε- 'duŋ-, 'woo- -Jan 'Nrāle- 'la 'wo
zii', 'ke 'bhe bakanle laa -o kplankplan
mεε 'ke mu -yre 'yi; 'bhe bakanle laa -o
mεε 'la zan mu -o 'mu 'ni zi 'ε ta 'mu -la
-yre 'yi.

4 'Bhe zan mu 'ε waa -o kpa Zesu 'yi,
-amasrɔyi *-Setran' 'la gbεbloole -o 'drun-
yan 'lεε- ta, 'bhe -gblo □kpa -o yikan' 'ε
'yre ta; 'kooko- waa sɔ Krisi a -Jan 'Nrāle-
'ε 'bhe a 'tɔbhɔleya -lrele' 'ε 'bhigbeya
'ε 'yele. 'Yee- Krisi -le 'ke -Waanbhaa'
bhɔɔma 'ε 'le.

5 Wlan 'ε ni, 'waa -o -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole-
'ε klε 'zi 'o 'gbu ma janwolele. 'Duŋ- 'woo-
Mεεzan Zesu Krisi a -Jan 'ε 'bhεε- 'wo
zii', 'ke 'wa pe 'o 'gbu ma dɔɔ 'woo- 'kaa-
yewone mu 'le Zesu -zayi'.

6 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'la -ya □pia
dɔɔ: «'Tεbhile klε -gblo 'ε 'yi!» 'Yee-
-Waanbhaa' do 'kpɔ 'ε 'yele- 'tεbhile □klaa
-kɔɔ' zru 'ε 'yi, 'kooko- -Waanbhaa' a
'tɔbhɔleya 'la -yoo -bhi 'zi Krisi wleyi', 'o
'bhe dɔ 'o zru mu 'ε 'yi.

Pɔlu 'pegee -yaa' yewoyɔɔn mu 'ε ta -yren mu

7 'Bhe 'tɔbhɔleya 'ε dɔle 'ε 'o 'kɔɔ 'bhe
-o 'bhii- -naflo -gbenε do 'la 'kpale- -o 'trε
gbɔ mu 'yi. 'O mɔɔ 'la 'woo- 'bhe -naflo
'kwe 'ε 'si zii', fangan- 'laa -o 'o 'gbu ta,
'bhεε- 'woo- 'ke 'sɛpε- 'le 'bhii- 'trε gbɔ mu
gbεen-; 'kooko- mɔkpen' 'a ye 'bhii- 'bhe
-gloɔya' -gbenε 'lεε- 'bhe da -Waanbhaa'
-la ba, 'bhεε- 'bhe 'laa da 'o mɔɔ 'gbu ba.

8 Bhaaplenj mu -o -yren -gloɔn 'ε 'kpen
kpa zii' 'o ta; 'duŋ- 'o fangan- 'ε yaa yan.
'O zru ba 'tε -o; 'duŋ- 'o 'yrikpale bo
-Waanbhaa' -la ta.

9 'Woo' 'yrebatedɔ 'zi 'ke -o -yrenkpa'
'o ta; 'duŋ- -Waanbhaa' laa 'a -bangɔ' 'o
'yi. -Woo' balaa' 'trε ma, 'bhεε- -woo' tafε;
'duŋ- -Waanbhaa' 'o 'lawlen-.

10 'Waati 'ε 'kpen ba, 'ke 'o -ja yre
'oo yre 'la □nɔɔ, -woo' dεyre -la -glin 'zi
'bhii- -o Zesu □dia gɔnε 'la gbεen-. 'Duŋ-
-Waanbhaa' gbε -o ta, 'kooko- mɔkpen' 'a
ye 'bhii- Zesu -o -a -yre ma 'o 'flε mu 'ε 'yi.

11 'Ali- 'woo- 'yre 'la ma bhe, -woo 'o
dεyre -la -glin 'zi 'tanji Zesu 'tɔ 'ε -zayi';
'kooko- -wa ye 'bhii- 'yee- Zesu -o -a -yre
ma 'o 'flε mu 'la 'mu -o 'ke gape 'le bhe
'mu 'yi.

12 -Woo 'o mɔɔ dεyre 'la -glin 'zi bhe,
'bhεε- 'duŋ-, 'bhe blaen klε 'ka mu a pe
bole -yre ma -si drεε 'ε 'srɔwolele.

13 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' -lɛla' janwo mi 'ɛ do 'a pia -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Mi 'η 'kpalawoa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛla-zayile 'mi -janwoa -a 'tɔ 'ɛ 'yi.» 'O mɔɔ 'o 'kpalawoa -Waanbhaa' 'yi 'ezin-, 'bhɛla-zayile 'woo- -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wo zii'.

14 Wlan 'ɛ ni, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' 'la Mɛɛzan Zesu -bwela gale ba, 'bhɛ -le nu 'o mɔɔ 'pegee 'yee- Zesu bwele gale ba 'eke- 'yi 'ezin-, 'bhɛɛ- 'bhɛ -le nu 'o mɔɔ 'pegee 'ka mu 'pwɛle- 'eke- zii Zesu 'lɛɛ.

15 'Woo- -za mu 'la 'kpen 'yikun zii', 'o 'mu klɛ 'zi 'ka mu -la -zayi', 'kooko- -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ɛ zɔn mɛɛ -bebe ni, 'bhɛɛ- 'bhɛ gbɛɛn- bhe, mɛɛ -bebe nu 'yee- -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhɛɛ- -a 'tɔ 'ɛ baan' nu bhɔle.

Taawole 'kpaleya ma

16 'Bhɛla- -zayile, 'waa -o 'o 'gbu -gblɔzi' gale-. 'Ali- 'ke 'o 'flɛ 'lɛɛ- 'bhɛ -o 'siɛ zii', fanɔan- drɛɛ -le dɔ 'zi 'o 'nii- 'ɛ ta 'yi 'oo yi.

17 -Amasɔyi -yɛn 'fiɛntrɔnnɛ 'la 'bhɛ -o -kɔɔ' ta -zɔn, 'bhɛ nu 'kanle-. 'Bhɛ -yɛn 'ɛ blaɛn' nu klɛle 'ke 'tɔbhɔleya -gbɛnɛ do 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhɛ ma -titi 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛ gbɛlaɛn -yiyaa' 'yee- -kɔɔ' ta -yɛn 'fiɛntrɔnnɛ 'lɛɛ- ni.

18 'Bhɛ 'yi bhe, mɛɛ pɛ mu 'la ye -a -yɛ 'le, 'o mɔɔ laa -o 'mu -glin 'zi. 'Dun- mɛɛ laa pɛ mu 'la ye -a -yɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o -Waanbhaa' ba, 'o mɔɔ -yɛ -o 'mu -la ta. -Amasɔyi -o pɛ mu 'la ye -o -yɛ 'le, 'mu -o 'ke 'kanpɛ- 'le; 'dun- mɛɛ laa pɛ mu 'la ye -a -yɛ 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o -Waanbhaa' ba, 'mu 'laa kan -titi.

5

1 'Flɛ 'la 'bhɛ -o 'o ma 'trɛ ta -gɛ, 'bhɛ -o 'bhii- sɔ 'kpaa do gbɛɛn-. 'Wa 'yaango- dɔɔ 'ke 'bhɛ 'siɛla- 'waati 'la ba, 'fɛ 'lɛle- do dɔle -o 'o 'lɛɛ laflɛ' 'yi. Bhaaplɛn mu laa 'bhɛ 'fɛ 'ɛ dɔle -o gbɛ 'le. 'Dun- -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhɛ -dwa. 'Bhɛ 'fɛ 'ɛ yaa sɔ 'siɛle -titi.

2 'Woo- 'saanigɛ 'drunyan 'la 'yi -gɛ bhe, 'woo wisi' zii', -amasɔyi -a -lɔ -gbɛnɛ 'gbu -o 'o ma 'ke 'o ge -Waanbhaa' ba, 'bhɛɛ- -e 'waa- 'flɛ drɛɛ 'ɛ kla 'o ta.

3 Wlan 'ɛ ni, 'ke 'o 'bhɛ 'flɛ drɛɛ □klaa 'o ta 'waati 'la ba, 'o taflɛn- 'laa nu bole.

4 'Ke 'woo 'waa- 'trɛ ta 'flɛ 'lɛɛ- 'yi 'waati 'la ba, 'yi 'oo yi 'trɛbhɔ 'pegee wisile -le 'o ta 'ke 'kwe 'le. Yaa klɛle 'bhii- 'flɛ 'la 'bhɛ -le 'o ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'bhɛ go 'o ma. 'Dun- 'woo -a zi 'bhii- 'flɛ drɛɛ 'la 'bhɛ -o laflɛ' 'yi, 'o 'bhɛɛ- kla 'o ta; 'kooko- 'waa- 'trɛ ta 'flɛ 'la 'bhɛ -o 'ke gape 'le, -Waanbhaa' 'bhɛ tabɔɔ 'ke 'flɛ drɛɛ 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhɛ 'si 'ɛ ma -titi 'bhɛ 'le.

5 -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhɛ 'flɛ drɛɛ 'ɛ □kla 'o ni. -E Lii 'Wɛn 'la □naa 'o ni, -e 'bhɛɛ- -dwa -za 'wlan mu 'la -e nu 'mu klɛle 'o ni laflɛ' 'yi, 'mu 'yɛ 'lɛɛ pɛ le.

6 'Bhɛla- -zayile, 'yi oo yi, 'woo zru dɔ 'egloole. 'Wa 'yaango- 'ke 'o □bwa 'o 'flɛ 'lɛɛ- 'yi 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'o 'plɛngole -o Mɛɛzan ma 'egbɔnle.

7 'Woo- 'taawo zii' pɛ 'la 'o 'kpale- -o 'bhɛ 'yi 'bhɛɛ- zi, 'dun- 'waa- -o 'taawo zii' pɛ 'la 'o 'bhɛ ye 'o 'yɛ 'le 'bhɛ zi.

8 'Yi 'oo yi, 'woo- zru dɔ 'egloole. 'Woo -a zi 'bhii- 'flɛ 'la 'bhɛ -o 'o ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'o go 'bhɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'o ge bole Mɛɛzan Kɛri -din.

9 'Bhɛla- -zayile', 'ke 'o -gaa oo, 'ke 'o □bwa 'e 'yɛ ma oo, 'woo- dɔ 'zi 'egloole, 'kooko- 'o -za sɔ 'yee- Mɛɛzan ni 'elwale 'pɛ.

10 -Amasɔyi -kɔɔ' 'kpen nu gele dulale Kɛri a -klu 'ɛ 'lɛ ma, 'bhɛɛ- -e nu -kɔɔ' 'kpen 'kitikanle; 'kooko- -kɔɔ' 'kpen do do -za 'oo -za 'la □kla 'drunyan ta -gɛ, 'kee- kla -za 'wlan 'le oo, 'kee- -kla -za 'yɔɔ- 'le oo, -kɔɔ' 'bhɛ ma -sra 'srɔwo-.

Kɛri -le -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛn mu kpa do ma

11 'Wa 'yaango 'bhii- -gbɛlaɛnle' Mɛɛzan -lɛɛ 'bhɛ -o 'ke -za 'wlan 'le, 'bhɛla -zayile 'wa klɛ 'zi gbɛ 'ɛ 'kpen ma 'ke -yaa' -jan 'ɛ dɔ mɛɛ mu 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa ye 'ke wlan 'le. 'Yee- -Waanbhaa' 'o mɔɔ 'gbu dɔ kpataakpa, 'bhɛɛ- 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu 'gbu 'o mɔɔ dɔ 'ezin- 'elɛle 'ka 'gbu 'kpee.

12 'Waa -o 'bhɛ 'pɛ zi, 'kooko- 'woo 'gbu 'tɔbhɔ- 'ka 'yɛ ta 'ezin-, 'dun- 'woo- 'bhɛ 'pɛ zii' win 'la ma 'bhɛ -le dɔɔ 'ke 'ka sɔ 'ka 'wasowole 'o 'yi 'o 'woye- 'ɛ -zayi'. 'Ke 'bhɛ □kla, mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu 'wasowo

zii' 'kela 'yi 'pɛɛlii-, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'bhɛ 'le -o 'gbu 'kpee; 'ka sɔ -jan zikpale 'bhɛ zan mu 'ɛ ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'bhɛ dɔ.

¹³ Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ 'ke mu -o 'o 'ye zii' 'bhii- -kwanii' mu, 'duŋ- 'waa -o 'bhɛ 'le, -Waanbhaa' a ye 'ɛ -zayi'. 'Bhɛɛ- 'ke -woo' □kwan mɛɛ kplankplan mu 'le, 'bhɛ -o 'ka mu 'gbu -la ma 'ke -trɔn 'le.

¹⁴ -Amasɔyi 'o -za □swa Krisi ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛ 'a klɛ 'bhɛɛ- 'o -za 'kpen klɛ 'sɔniya 'le 'o 'yi. 'O mɔɔ 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ke 'yee- do -kplɛn -gaa -kɔɔ' 'kpen -zayi', 'bhɛ bhla 'ɛ ba, -yoo 'bhii- -kɔɔ' mu 'kpen 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi.

¹⁵ -E -gaa -kɔɔ' mu 'kpen ni, 'kooko- mɛɛ 'la zan mu -o 'mu -yrɛ ma, 'bhɛ zan mu 'laa 'taawo 'mu 'gbu win ta 'ezin-; 'duŋ- -o 'taawo Krisi 'la -gaa, 'bhɛɛ- 'kee- -bwela, 'bhɛ a pɛ zru maza 'ɛ 'bhɛɛ- ta.

¹⁶ 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi 'saanigɛ, 'waa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ kun -li bhaaplɛŋ a pɛ 'kungbɛya drɔŋ 'ɛ 'yi. 'Ali- 'ke 'elwaleta -sɔ 'o Krisi -kwan bhaaplɛŋ a pɛ 'kungbɛya drɔŋ 'ɛ 'yi, 'duŋ- 'saanigɛ 'waa- kun -li 'bhɛ 'kungbɛya 'ɛ gbɛɛn-.

¹⁷ -Amasɔyi 'ke mɛɛ do 'pegee Krisi 'kpale- -o do ma, 'bhɛ zan 'ɛ zru 'ɛ mabɔɔ, 'bhɛɛ- -e klɛ mɛɛ drɛɛ 'le. -A klɛza gwe mu 'ɛ 'mu 'truŋwo-, 'bhɛɛ- -a klɛza mu 'ɛ 'kpen klɛ 'edɛɛle 'tɛ.

¹⁸ 'Bhɛ 'kpen da -Waanbhaa' -la ba, 'yele- -kɔɔ' mu 'pegee 'yee- 'gbu □kpa do ma Krisi 'sɔyi. 'Bhɛɛ- 'yele- 'yee- 'pegee bhaaplɛŋ a 'kpaledomaya ye 'ɛ gbɛkpa- 'o mɔɔ 'kɔɔ.

¹⁹ -Amasɔyi 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'yaa- Krisi 'yi bhe, -e -yaa 'yee- 'pegee bhaaplɛŋ mu 'kpen 'kpa zii' do ma. Yaa -yaa -o klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ bɔ 'zi -klɔsi 'yi. 'Bhɛɛ- -ya -pia 'o ni dɔɔ 'o 'yee- 'pegee bhaaplɛŋ a 'kpaledomaya ye 'ɛ 'wo.

²⁰ 'Bhɛla- -yile, 'o mɔɔ -o -janwo' zii' Krisi 'tɔ 'ɛ 'yi. -Yoo 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -le zruwla 'zi mɛɛ mu 'ɛ 'kpee 'o mɔɔ -liijan' mu 'ɛ 'le. 'O -sromabɔ 'zi 'ka ni 'yee- Krisi 'tɔ 'ɛ 'yi dɔɔ -kaa 'to 'ke 'ka 'pegee -Waanbhaa' kpa do ma.

²¹ Krisi 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klɛɛ, 'duŋ- -za 'yɔɔ- -kpan 'la 'yaa- nu baale -kɔɔ' mu ta, -Waanbhaa' 'bhɛ balaa' 'a

ta, 'kooko- -kɔɔ' mu 'pegee 'yee- Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, -kɔɔ' klɛ mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi.

6

¹ 'O klɛlawoa 'ke yewoyɔɔn mu 'le -Waanbhaa' ba, 'woo- -sromabɔ 'zi 'ka ni dɔɔ 'ka 'laa -yaa' -lileya 'ɛ 'sɔɔwoza 'ɛ klɛɛ 'ke bhaama za 'le.

² -Amasɔyi -Waanbhaa' 'a □pia dɔɔ: «'Mi 'a pɛ -lileya zɔɔn 'waati 'ɛ 'bhɔle-, 'mi 'ŋ 'trɔnkpa- 'kaa- 'seri 'ɛ □la, 'bhɛɛ- 'an 'lɛkun,

'bhɛɛ- 'mi 'ka -gwa -za 'yi 'bhɛ yi 'ɛ 'le.» 'Bhɛ 'yi bhe, -zɔn -le 'ke -Waanbhaa' a pɛ -lileya zɔɔn yi kplankplan 'gbu 'ɛ 'le; 'bhɛɛ- -zɔn yi 'ɛ 'bhɛ -le 'ezin- 'ka go yi 'gbu 'ɛ 'le -za 'yi.

³ 'Waa- -o -a zi 'bhii- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'waa- ye 'ɛ 'tɔ 'yɔɔ- pe. 'Bhɛla- -zayile 'waa- -o -a zi 'bhii- 'o klɛ -Waanbhaa' a zi 'ɛ 'liitan pɛ 'le mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lɛɛ.

⁴ 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'wa klɛ 'zi gbɛ 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -woo' ye 'bhii- -Waanbhaa' a yewonɛ kplankplan mu 'le. 'Bhɛla- -yile, 'woo- -yrɛn 'ɛ 'kpen -gloɔn 'yikun zii' 'o zrubakpa- -gbɛnɛ 'le, 'kee- □kla wisi' -gbɔɔ dɔza mu 'le oo, 'kee □kla 'trɛbhɔza mu 'le 'oo, 'woo- 'mu 'kpen 'yikun zii'.

⁵ -Woo' zita □zwan, 'bhɛ 'pegee -woo 'o □bwa -kaso 'yi, 'bhɛɛ- -o mɛɛ mu -lawlɛnna 'o ma. 'O ye -gloɔ -gloɔn 'yɔɔ- 'ɛ 'kpen 'yikwan□. Yidɛkleya 'pegee gbɔn yikunle, 'o 'mu 'kpen 'yikwan□.

⁶ 'O 'taawogbɛya mu 'ɛ bakanle -o, 'o -Waanbhaa' dɔ, 'bhɛ 'pegee 'o zrubakpaale -o, 'o zru lele, Lii 'Wɛŋ 'ɛ -yoo 'o zru mu 'ɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee mɛɛ mu -za sɔ 'o ni 'sɔniya -zeze 'gbu 'le.

⁷ 'O -Jan 'nrɛle- 'ɛ wo wlan ma, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' a -gloɔya' 'ɛ 'le. 'O -lɛdɔɔleya -la klɛ 'waa- gwledanpɛ 'le 'o 'sɔɔnnii 'ɛ ba, 'bhɛ 'pegee 'o 'gbu ta gwledanpɛ 'le.

⁸ Mɛɛ 'ke mu 'o 'tɔbhɔ-, 'bhɛɛ- -a 'ke mu 'o mɛɛɛ 'ezin-. -A 'ke mu 'o 'tɔ wlan pe, 'bhɛɛ- -a -bhɛɛke' mu -o 'o 'tɔ 'yɔɔ- pe 'ezin-. -Woo' ye 'bhii- bhla pe mu, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'woo- 'ke wlan pe mu -la -le.

⁹ -Woo' glin 'bhii- waa 'o dɔ, 'bhɛɛ- 'duŋ- mɔkpen' 'o dɔ. -Woo' ye 'bhii- ga

mu, 'bhεε- 'duŋ-, 'woo- 'o 'yɾε ma -li kpataakpa. -O -yɾεnkpa' 'o ta, 'bhεε- 'duŋ- waa sɔ 'o dεle-.

¹⁰ -O wleyisriwoza klε 'o ni, 'bhεε- 'duŋ- 'o zrukpaale -o 'egbenele 'tanjii. -Woo' ye 'bhii- 'kɔɔflɛnzɔn mu, 'bhεε- 'duŋ-, 'woo- mεε -bhεεke' -bebe mu klε 'zi pεzan mu 'le. -Woo' ye 'bhii- pε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'o 'kɔɔ, 'duŋ- 'waa- pε -le 'ke pε 'kpen 'le.

¹¹ 'O 'yienii Korɛnti mu, 'o -janwoa 'ka ni kpataakpa, 'bhεε- 'waa -za 'kedo- 'kpɔ gaanle 'ka ma -titi.

¹² 'Ka mu 'gbu -za sɔ 'o ni 'o zru 'ε 'kpen 'le, 'bhεε- 'duŋ- 'ka mu laa 'o mɔɔ -vavade.

¹³ 'Bhε ya 'ε 'yi, 'mi -o -janwo' zii' 'ka ni 'bhii- -nε dε do -janwo' -a -nε mu ni gɔnε- 'la gbεεn-. 'Duŋ- 'ka mu 'ezin-, 'o -za 'sɔ 'ka ni, -ka 'ka zru 'ε 'liiploo- 'o ni, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka 'kpee gaanle 'o ma -titi.

Mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu 'pegee Zesu 'yi mu dɔ laa sɔ klεle- 'eke- ta -za 'yɔɔ- 'yi

¹⁴ Mεε 'la zan mu laa -o kpa -Waanbhaa' 'yi, 'ka 'pegee 'mu laa wlale -za do ma. Taa- 'lɛdɔɔleya 'pegee -yɔɔya' -o do εε? Taa- 'tɛbhile 'pegee -gblo -o do εε?

¹⁵ Kriɛ 'pegee Beliali 'sɔ 'kpale do ma 'nale- -a ma εε? Taa- mεε 'la zan 'e kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhε 'pegee mεε 'la zan laa 'e kpa -Waanbhaa' -yi -waa' -za 'ε -dele 'eke- ta εε? *

¹⁶ -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'pegee yo mu -o do εε? -Amasɔyi -Waanbhaa' 'la -ya -yɾε ma 'o mɔɔ 'flε 'ε 'bhε -le 'ke -a gba 'fε -zeze 'gbu 'ε 'le, 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia gɔnε- 'la gbεεn- dɔɔ:

«'Mi nu yaale -o plen-, 'bhεε- 'η nu klεle -o ba 'ke -o -ja yɾε 'oo yɾε 'la □nɔɔ.

'Mi nu klεle waa -Waanbhaa' 'le, 'bhεε- 'woo- nu klεle 'mi a pε mεε mu 'le.»

¹⁷ 'Bhεla- -zayile, Mεεzan -Waanbhaa' pε 'ezin- dɔɔ:

«-Ka 'ka go -o plen-; 'bhεε- -ka 'ka 'plen-go -o ma.

'Ka 'laa 'kunle- pε 'la 'bhε 'laa -o 'wenj 'bhε ma.

'Ke 'ka 'bhε □kla, 'bhεε- 'mi nu 'η gbɛdɔle 'ka □la 'tε.

¹⁸ 'Mi nu klεle 'ka Dε 'le,

'bhεε- 'ka mu nu klεle 'mi gbe mu 'pegee 'mi 'lu mu 'le.

Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan 'a □pia 'bhεε- gbεεn- bhe.»

7

¹ 'Nj 'yienii mu, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- nalawoa -za mu 'la ta -kɔɔ' ni 'bhε gbεεn- bhe, 'bhεla- -zayile, -kɔɔ' -kɔɔ' 'flε mu 'ε 'pegee -kɔɔ' zru mu 'ε klε 'wenj 'ke -kɔɔ' go 'trinɔɔ- maza 'tɔle- 'trinɔɔ- maza 'bhε 'yi. -Kɔɔ' dɔ klɛn 'ke -kɔɔ' klεle 'wenj 'ε 'lɛpale klε, 'bhεε- 'ke -kɔɔ' 'taawo- -Waanbhaa' a -lɛεgblaanya 'ε 'yi.

Pɔlu zrukpaaza

² -Ka 'ka zru mu 'ε 'liigo- 'o ni, 'bhεε- 'o -za 'sɔ 'ka ni 'ka 'kpee! 'Waa 'siεle- mεε 'kedo- 'kpɔ ba, 'bhε 'pegee 'waa mεε kedo- 'kpɔ ngblo 'siεle-, 'bhεε- 'waa mεε 'kedo- 'kpɔ tabhlele.

³ 'Naa -o 'bhε 'pe zii' 'ka 'tɔ 'yɔɔ- pe zayi' 'dε, 'duŋ- 'mi 'a □pia 'ka ni 'elwale gban dɔɔ 'ka -za sɔ 'mi ni 'egbenele 'kee- kan -a -danj' ta. 'Ka 'sɔgbeya -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'o ni, -asiikɔɔ pε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -kɔɔ' 'plɛngole 'eke- ma; 'ali- yaa dɔ ga 'kpee 'ke 'bhε 'bhε klε.

⁴ 'Mi 'gbu 'kpale- -o 'ka 'yi 'egbenele, 'mi sɔ 'η -baale' 'ka mu 'yi. 'Nj 'yoo- -yɾεn mu 'la 'kpen 'yi -gε bhe, 'duŋ- 'fuudɔle -o 'η ta, 'bhεε- 'η zrukpaale -o 'kee- kan -a -danj' ta.

⁵ Wlan 'ε ni, -a 'san 'η nule 'ε ma Masedwani -wa 'ε ta -gε, 'waa 'o 'yitɾε- yɾε sanε- 'gbu 'srɔɔwolε -lido'. -Woo' 'yɾɛbatɛdɔ 'zi gbε 'ε 'kpen ma. Mεε 'ke mu -o gwledan 'zi 'o ba, 'bhεε- -gblaan -o 'o zru 'yi.

⁶ 'Duŋ- -Waanbhaa' 'la 'fuudɔ- mεε 'la zan mu -gblozi' gale -o 'mu ta, Titi 'nula- woa, -e 'fuudwa- 'o ta.

⁷ Titi 'nule- do -kplɛn 'laa klεle 'fuudɔpε 'le 'o ta. 'Duŋ- -ya □pia 'o ni dɔɔ 'kaa- □kwan 'elrele gɔnε- 'la gbεεn- 'bhε 'fu- udwa -a ta. 'Bhεε- -ya □pia 'o ni 'ezin- dɔɔ 'η 'ye -lɾɔ -o 'ka ma 'egbenele, 'bhε 'pegee -za mu 'la □tian 'η ma, 'mu 'ka wleyisriwoa, 'bhεε- 'ka 'an -za -vavade. 'Bhεla- -zayile 'mi a pε zrukpa' 'bhε -o 'egbenele.

* 6:15 6.15 -Setran' 'tɔ -le 'ezin- Ebre wli 'ε 'yi Beliali

⁸ 'Ali- 'mi 'letre 'la □kpa'a 'ka ni, 'ke 'bhe 'ka wleyisriwoa, 'bhe 'laa -zadowee dōle 'mi ma -titi. 'Bheε- 'duŋ-, 'an 'yelowoa 'bhii- -e 'ka wleyisriwoa 'waati sa, 'bheε- -zadowee -dwa 'mi ma 'te.

⁹ 'Duŋ-, 'mi zrukpaale -o -zōn. 'Ka 'ka wleyisrilawoa 'bhe 'laa -o 'ke 'mi zrukpaaza 'le. 'Duŋ- 'kaa- wleyisriwoza 'ε 'bhōlawoa 'ka ba, 'bheε- 'ka 'plooda- 'ka 'joo 'yōō- mu 'ε ma, 'bhe -za 'ε 'bhe -le 'mi zrukpaaza 'le -zōn. 'Kaa- wleyisriwoza -beŋgwa 'ke -Waanbhaa' zru maza 'ε 'le; 'bhe -la ma -le 'o -za 'la □kla 'ka ni, 'bhe 'laa klele -za 'yōō- 'le.

¹⁰ Wlan 'gbu 'ε ni, wleyisriwoza 'la da -Waanbhaa' ba, 'bhe -le 'a kle 'bheε- bhaapleŋ ploo -za 'yōō- ma, 'bheε- -ya 'joo 'ε mabōō; 'bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, 'bheε- -e go -za 'yi. 'Bhe wleyisriwoza -gloōn 'ε 'bhe 'laa -zadowee dō mēε ma. 'Duŋ-, 'drunyan 'yi wleyisriwoza 'ε, 'bhe -le 'ke mēε nipe 'pegee mēε dēpe 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, -amasroyi bhaapleŋ laa ploo -yaa' -za 'yōō- 'ε ma.

¹¹ 'Yee- wleyisriwoza 'la da -Waanbhaa' ba -e -za mu 'la □kla 'ka zru mu 'ε 'yi -ka 'mu -glin doo! -E 'ka □si 'ε mabōōla -zōn, 'bheε- 'ka -o -Waanbhaa' a -za 'ε 'kun zii' 'elrele; -e -zadowee -dwa 'ka ma. -Za la 'ka zru ma; 'bheε- 'ka gbalaan -za 'yōō- klele -lēε. 'N' 'ye -lro -o 'ka ma, 'bheε- 'ka -o dō 'zi 'egloole -Waanbhaa' a zi 'ε ta. 'Bheε- 'ka takanle -o -za 'yōō- 'ε 'krowo zayi'. 'Kaa -zōnna zōngbeya 'ε 'kpen 'yi 'bhii- 'ka kleza laa -yaa 'yee- -za 'ε 'le.

¹² 'Mi 'letre 'la □kpa'a 'ka ni, 'naa klele mēε 'la zan -za 'yōō- 'ε □kla, 'bhe 'pegee 'yee- -za 'yōō- 'ε □tian mēε 'la zan ma, 'mu do -kplen 'kaama-. 'Duŋ-, 'mi 'a □kpa'a 'ka ni, 'kooko- 'o -za -o 'ka 'kōō 'egbenele gōne- 'la gbēen- -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ka 'kpen 'bhe dō.

¹³ 'Bhela- -zayile, 'ka -za 'la □kla 'bhe 'fuudwa- 'o ta. 'Ka 'fuu la 'bhe -dwa 'o ta, 'bhe 'pegee 'ka fanŋan- 'la -dwa Titi ta, 'bheε- -a zrukpaale 'la -daa 'ka ba ye, 'bhe 'o mōō a pe zrukpa'a 'ε baan' □klaa -a ba.

¹⁴ 'Ke 'mi 'gbu 'ŋ 'wasowoa sa 'ka mu 'yi -a -yre ma, 'ka 'laa -yraladolē 'ŋ ma. 'O -jan 'la wo 'ka ni 'tanjii wlan ma, 'bhe 'pegee 'woo 'waso sa 'la □woa 'ka mu 'yi

Titi 'yre ma, 'bhe 'a -zōnna 'bhii- 'zoo 'yaa- 'o zi 'bhe klelele.

¹⁵ -Ayile -zōn, 'ka za 'sole- -o Titi ni 'egbenele; -amasroyi 'ke -ya 'kpeelēdaan 'ka mi 'wojan- 'ε 'klosikwan gōne- 'la gbēen- 'bhe ma, 'bhe 'pegee 'kaa 'cieya- □kla 'ke 'ka -gasi -gbene kpa a -lēε gōne- 'la gbēen-, 'ka 'sōniya 'ε baan' 'kla zii' -a ba -a 'kpee.

¹⁶ 'Mi 'duŋ-, 'ŋ zrukpaale -o 'ezin- 'egbenele, -amasroyi 'mi sō 'ŋ 'kpale- 'ka mu 'yi -za 'ε 'kpen 'yi.

-GOLI' 'KPAZA- 'EKE- TA ZERUZALEMU ZESU 'YI MU 'ε NI

8

*Masedwani 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε
-waa' -goli' 'kpaza- 'eke- ta*

¹ 'N' nēεnε- mu, -Waanbhaa' □lia Mased- wani 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε ma gōne- 'la gbēen-, 'woo- zan 'bhe -za 'ε 'wolē- 'ka ni.

² 'Trebhō -gbene mu -yaa -o ta. 'Duŋ- zrukpa'a 'la 'yaa- -o -yi -dan' 'laa -yaa 'bhe ma. 'Ali- -waa' 'kōofleŋya 'ε 'yi, -o -dwa -a -la 'ke -o -goli' -bebe kpa 'eke- ta, 'bheε- -o bhō Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ba 'bhe 'le.

³ 'Mi 'gbu -o 'bhe 'srē 'le, 'bheε- 'ŋ sō -a pele dōō -o gbē -swa -goli' yeke- 'la 'srōowole ta, -o 'bheε- □naa. 'Ali- 'o yri -yaa goli' yeke- 'la ta -o -pinaa' 'bhe ta. Yaa klele 'bhii- mēε -le 'bhe □wlaa -o zi, 'duŋ- -o 'gbu -le 'bhe □naa -o 'gbu zru ma.

⁴ -Woo' matēdwa -sromabolele 'o ni dōō 'o -dwa -a -la 'ke -o sō bhōle -Waanbhaa' a mēε 'wenj mu 'la -woo Zeruzalemu 'mu ba.

⁵ -O -za 'la 'bhe □kla, 'bhe 'kaan- 'o mōō -yri -yaa -za yeke- 'la klele ta -o 'kōō 'bhe ta: -woo 'gbu □naa 'elwale 'pe Mēεzan Zesu ni, 'bheε- -woo 'gbu □twa 'o mōō 'kōō 'ezin-, 'bhe -za 'ε 'kpen -daa -Waanbhaa' zru maza 'ε 'bheε- ba.

Pōlu a mēε -liawli' 'kōō -glōōya' ba zayi'

⁶ 'Bhela- -zayile, 'o -sromabwa Titi ni dōō -e ge 'ka ba ye, 'kooko- -e ye -lrele' 'la zisaan- 'ke -ya pe 'ka ni 'ka -goli' 'kpa 'eke- ta, -e ge 'bhe ye 'ε zi 'kee- 'bhe 'lēyan-.

⁷ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka -o mōkpen' 'lēε -za 'kpen 'yi: 'e pe 'kpaleya 'yi oo, -janwo'

gbeya 'yi oo, -zadoleya 'yi oo, -za 'kpen -vavadele 'yi oo; 'bhεε- 'o -za sɔ 'ka ni 'egbenele. 'Bhεε- 'duŋ-, -ka dɔ 'ezin- klen 'ke 'ka kle mɔkpen' 'lεε -za 'brεε -gloɔn 'lεε- klele 'yi.

⁸ 'Naa -a zi 'bhii- 'kaa kle kpanma. 'Duŋ- Zesu 'yi mu -vin mu 'ε -woo 'kɔɔpε- mu 'ε □naa gɔnε- 'la gbεen- blaale-, 'mi -o 'bhεε- -jan 'ε 'wo zii' 'ka ni drɔŋ. 'Ŋ 'bhε 'wo zii' win 'la ma, 'bhε -le dɔɔ 'ke 'ka mu sɔ a zronle- 'ka klegbeya 'ε ma 'bhii- 'kaa- pε 'soniya 'ε 'bhε -o 'ke wlan 'le.

⁹ -Amasroyi -kɔɔa' Mεezan Zesu Krisi 'bhε a -lileya 'ε -zronna -kɔɔ' ni gɔnε- 'la gbεen-, 'ka 'gbu 'bhε dɔ. 'Tɔbhɔleya -yaa -a 'kɔɔ, 'bhε 'pegee -e -yaa' pε 'kpen zan 'le lafle' 'yi, 'duŋ- 'ka mu -zayi' -e -nwa -a 'gbu klele 'ke -yren ma mεε 'le 'trε ta -gε, 'bhεε- -e -gaa, 'kooko- 'ka kle pεzan 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

¹⁰ 'Bhε ya 'ε 'yi bhe, 'mi -o 'ŋ 'gbu 'kpeejan- -la wo zii' 'ka ni 'yee- -za 'ε ta; 'bhεε- 'mi pe dɔɔ: 'Ka -za 'la klele zisaan- lεlii 'ε 'le, -ka ge 'bhεε- -gloɔn klele 'ε zi. 'Ka mu, 'ka laa klele -a □lwa kle mu 'te 'le, 'duŋ- -a kle -lɔɔ -dwa 'ka mu 'la ma 'elwale 'pe, 'bhεε- 'kaa □kla.

¹¹ 'Ka 'yee- -za 'la zisaan- 'ka zru 'ε 'kpen 'le, -ka dɔ klen 'ke 'kaa 'lɛyan- 'ka zru 'ε 'kpen 'le 'ezin-, 'ke 'bhε -benɔgole kle 'ka 'fuu sɔ -za yεke- 'la klele ta 'bhεε- 'le.

¹² -Amasroyi, 'kee- pε na 'e zru -lrele' 'le, 'bhε -le sɔ -Waanbhaa' ni. 'Bhεε- 'duŋ-, 'kee gbεswa- pε 'la 'nale- ta, 'bhε -le sɔ -a ni 'ke 'bhε kan 'e gbε laa 'solε- pε 'la 'nale- ta a ni 'bhε ta.

¹³ 'Naa 'pele- dɔɔ 'ka 'ka 'gbu kle 'kɔɔflenzan mu 'le 'ka 'bhɔ zayi' mεε -bhεεke' mu ba. 'Mi -o -a zi 'bhii- 'kaa kle, 'kooko- 'ka 'kpen 'kɔɔpε- mu 'ε sɔ 'eke- ni.

¹⁴ -Zɔn 'ka mu 'kɔɔ 'pale- -o, 'bhεε- 'bhε 'seŋ -o 'ka ni 'ke 'ka bhɔ 'kɔɔflenzan mu ba. 'Bhεε- yi 'la ta, 'ke pε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'ka mu 'kɔɔ, 'bhεε- 'ke 'woo- mu 'kɔɔ 'pale- -o, -o nu 'solε- bhɔle- 'ka mu ba. 'Ke 'bhε □kla, 'ka 'kpen nu klele do 'tε.

¹⁵ 'Bhε kle 'bhii- -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε 'la zan 'bhε pε 'srε 'wloola-, 'bhε a pε 'ε -vin 'laa bolε;

'bhεε- mεε 'la zan 'bhε pε sa -wloola, 'bhε 'kɔɔpε- 'ε yaa 'kaanle-.»

Titi 'pegee -a mado mu

¹⁶ 'Mi -Waanbhaa' 'pubɔ-, -amasroyi -e 'ka mu -vavade zruwlaa- Titi 'kpee 'bhii- 'mi 'ka mu -vavade gɔnε- 'la gbεen- bhe.

¹⁷ 'O -jan 'la □woa -a ni, -e -dwa 'bhε □la. 'Bhεε- drɔɔn', 'ka -za 'la -ya 'kɔɔ 'egloole bhe, -ya -dwa -a 'gbu 'kpee 'kaa -e gele- 'ka ba ye.

¹⁸ 'Woo- 'yee- Titi 'pegee 'o nεεnε- 'bhεεke do winbɔ 'zi 'ka ba ye. 'Bhε -kɔɔ' nεεnε- 'ε 'bhε -o Krisi a -Jan 'Nrale- 'ε 'wo zii' gɔnε- 'la gbεen-, Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -o -a 'tɔ wlan 'pe 'zi 'bhε ma.

¹⁹ 'Bhε trala 'ezin-, Zesu 'yi mu -le mu 'ε 'kpen 'yee- 'o nεεnε- 'ε makwan- 'kaa -e ge 'o zi 'bhε ye -lrele' 'ε wo 'taa 'ε ta. -E nu bhɔle 'o ba 'o -goli' yεke- 'la 'srɔɔwoa- 'bhε 'yicienlele. 'Woo- 'bhε ye 'lεε- 'wo zii' 'yee- Mεezan -Waanbhaa' 'tɔ 'bhɔ zayi'; 'bhε 'pegee 'wa zron 'zi 'bhε klegbeya 'ε ma 'bhii- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'bhɔ 'o nεεnε- mu 'ε ba.

²⁰ 'Woo- 'bhε 'kpen kle 'zi 'bhε gbεen- bhe, -amasroyi 'waa -o -a zi 'bhii- -o -layrε' -srɔɔwo' 'o ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi 'yee- -goli' 'lεε 'kungbeya 'ε ma, -amasroyi -goli' sa laa 'kele-.

²¹ -Amasroyi 'woo- -za 'brεε -la kleyrε -glin 'zi, 'waa -o 'bhε -glin 'zi Mεezan -Waanbhaa' do -kplen 'yre 'yi, 'duŋ- 'woo- 'bhε kleyrε -glin 'zi 'ezin- bhaaplen mu -la -yre 'yi.

²² 'Woo- 'o nεεnε- yaga mi 'la 'kpa zii' -o ba; 'o 'bhε 'yreglinna 'ke 'o ye -gloɔn 'ε 'kpen kpa -a ta, 'duŋ- -ya 'kpen □kla -a zru 'ε 'kpen 'le. 'Bhεε- 'saanige 'ezin-, -a zru 'ε 'kpen 'nale- -o -Waanbhaa' a ye 'ε 'bhεε- ni 'ke 'bhε kan 'elwale pε 'ε ta, -amasroyi -a 'kpale- -o 'egbenele 'ka mu 'yi.

²³ 'Kee- □bwa Titi a pε 'ε ta, 'bhε -o 'ŋ 'mado- mi 'pegee 'ŋ yewoyɔɔn 'le 'ka mu ba. 'O nεεnε- -vin mu 'la 'mu -o ge 'zi 'a zi, Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -le 'mu 'winbwa-.

²⁴ 'Bhela- -zayile, -kaa zron -o ni 'bhii- -o -za sɔ 'ka ni 'egbenele, 'kooko- Zesu 'yi mu 'la 'mu -o winbwa-, 'mu 'a 'yaango- 'bhii- 'zoo 'yaa- 'o zi 'ke 'woo baa 'ka 'yi.

9

Bhoza Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ba

1 'Ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhεε- 'ka bhɔ Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ba 'bhε 'le, 'mi 'a □ya 'bhii- win laa -o 'bhε ma 'ke 'η 'sewede 'ka ni 'bhε ba -zayi'.

2 -Amasroyi 'ka 'yriwlale -o 'bhε -za 'ε klele ma gɔne- 'la gbεen-, 'η 'bhε dɔ. 'Mi 'yaa- 'η -baa 'zi 'ka mu 'yi 'bhεε- -zayi' Masedwani mεε mu 'ε 'yɾe ma 'ke 'an pe -o ni dɔɔ: «'Kee- san lεlii, 'ka mu Akayi 'kleen 'yi Zesu 'yi mu 'ε, 'ka 'yriwlale -yaa 'ke 'ka bhɔ -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'la -woo Zeruzalemu 'mu ba.» 'Ka 'bhε -za 'ε klele -vavadia gɔne- 'la gbεen-, 'bhε zruwlaa- 'ezin- mεε -bebe 'kpee.

3 'Bhεε- 'duɲ-, 'η 'yoo- -kɔɔ' nεenε- mu 'la 'winbɔ- 'zi 'ka ta ye, 'kooko- 'η 'ka 'tolabhwa -o -yɾe ma, 'bhε 'laa kle bhaama za 'le. 'Duɲ- -ka dɔ klen, 'kooko- 'ka 'yriwlale bo 'sani- -o nule plenj- 'bhii- 'an □pia -o ni gɔne- 'la gbεen-.

4 'Ke 'bhε 'laa klele, 'ke -kɔɔ' nεenε- Masedwani Zesu 'yi mu 'la □nwa 'η zi 'ka ba ye, 'bhεε- 'ke waa 'ka 'yriwlale ye, 'η 'yoo- -gblaan 'zi -za do -la -lεε dɔɔ 'o mɔɔ 'la 'kpale- -o 'ka 'yi, -yrala' nu dɔle 'o ma, 'bhεε- -e nu klele 'ka mu 'gbu ma -yrala' 'le 'ezin-.

5 'Bhela- -zayile, 'mi 'η 'kpeeledaan, 'bhεε- 'an □ya zi 'le 'ke 'η -sromabɔ 'η nεenε- mu 'lεε- ni, 'bhεε- -o kan -sɔ 'η 'lεε 'ke -o ge 'ka ba ye; 'kooko- 'ka -goli' 'la 'naza- □pia, 'ka 'bhε -za 'ε 'yɾebago 'sani- 'η 'nule- plenj- 'ka ba ye. 'Ke 'bhε □kla, -e nu klele 'bhii- 'kaa □naa 'ka zru 'ε 'kpen 'le, 'bhεε- 'ka 'laa 'nale- 'klin 'yi.

6 'Bhεε- -ka -za 'lεε- 'bhε dɔ 'ka 'kpee dɔɔ: 'Ke mεε 'la zan gba sa □kpa, 'bhε zan nu pebhaa sa -la -srɔɔwole. 'Ke mεε 'la zan gba -gbenε □kpa, 'bhε zan nu pebhaa -bebe -la 'srɔɔwole.

7 'Ka 'kpen do do -goli' 'yεke- 'la 'nale- -dwa 'ka 'kpen do do 'kpee, -ka 'bhεε- 'na. 'Ka 'laa 'nale klin 'yi, 'bhε 'pegee kpanjma. -Amasroyi mεε 'la zan pe na 'bhε zrukpaale 'le, 'bhε zan -la -za sɔ -Waanbhaa' ni.

8 'Ke 'ka pe -naa 'bhε gbεen- bhe, 'bhε 'senj -o -Waanbhaa' ni 'kee- -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen kle 'ka ni, 'kooko- 'waati

'ε 'kpen ba 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma 'ka 'bhε 'srɔɔwo-, 'ke 'ka 'kɔɔ pa 'kele- 'ezin-, 'bhεε- 'ka sɔ -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen klele-.

9 'Bhii- -a yɔɔndeke -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gɔne- 'la gbεen- dɔɔ:

«Mεε 'la zan gbε ta -o taataa 'bhε pe na 'kɔɔflenjan mu -la ni, 'bhεε- -ya pa -o ta.

'Bhεε- -yaa' wlanya 'ε -danj' 'laa -o 'bhε ma -titi.»

10 -Waanbhaa' 'la gba 'kpa pebhε mu na gba 'kpa mi 'ε ni, 'bhε 'pegee 'ke -ya -lεbɔ' pebhle na -a ni, 'yee- do 'kpɔ 'ε nu 'ka maza -o pe 'oo pe 'la ma 'bhε 'nale- 'ka ni, 'bhεε- -e 'ka 'kɔɔ pa 'kele-, 'kooko- 'ke mεε 'la zan mu mazadwa 'ka ma, 'mu sɔ pe -bebe 'srɔɔwole 'ka 'kɔɔ.

11 -E nu -za 'wlan -gloɔn 'ε 'kpen klele 'ka ni, 'kooko- 'ka sɔ mεε -vin mu 'ε gbale- pe ba 'waati 'ε 'kpen ba. 'Ke 'o □nwa, 'bhεε- 'ka -goli' 'la □kpa 'eke- ta, 'ke 'o 'bhε 'lenaa- 'waati 'la ba, mεε -bebe nu -Waanbhaa' 'pubɔle, 'bhεε- -wa 'tɔbhɔ- 'kaa- 'bhɔɲbape 'ε -zayi'.

12 -Amasroyi 'ka nu -goli' 'la 'kpale- 'eke- ta, 'bhε 'laa nu klele -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε maza -yanwopε drɔɲ 'le; 'duɲ- 'bhε nu -a klele 'bhεε- mεε -bebe nu 'pubɔ- 'seri klele -Waanbhaa' ni.

13 'Kaa- 'bhɔɲbape 'la 'o nu 'bhε 'lenale Zeruzalemu Zesu 'yi mu 'ε ni, 'bhε nu a zɾɔnle mεε mu ni 'bhii- 'ka blɔɔle 'la -yoo -Waanbhaa' ma 'bhε -o 'ke wlan 'le. 'Bhε □nɔɔ Zesu 'yi mu 'ε nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'bhε ma, 'bhεε- -o nu a ye, 'bhε ma 'bhii- 'kaa- pelawo zii' dɔɔ 'ka 'kpale- -o Krisi a -Jan 'Nrale- 'ε 'yi, 'ka -o 'taawo zii' 'bhε -jan 'ε ta. 'Ke 'bhε □kla, -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔle, 'ka -o 'ka 'kɔɔpe- mu 'la 'yicien- zii' 'ke 'ka bhɔ 'woo- mu 'pegee -kɔɔ' nεenε- -vin mu 'ε 'kpen ba 'bhε -zayi'.

14 -Waanbhaa' -lileya -gbenε 'la -zɾɔnna 'ka ni, 'bhε -zayi', -o nu -o 'seriwole -Waanbhaa' ni 'kaa- -za ma 'ke -wa zɾɔn 'ka ni 'bhii- 'ka -za sɔ -o ni.

15 'Ŋ nεenε- mu, -kɔɔ' -Waanbhaa' 'pubɔ- -a Gbe 'ε 'nale- ma -kɔɔ' ni! -E 'kɔɔ- -gbaa -a Gbe 'la ba, waa sɔ 'bhε 'kpale pe 'kedo- 'kpɔ ma.

**POLU -O -A KLELE 'ε ZESU
A WINBOWO MI 'LE 'BHε**

TA GWLEDAN 'ZI

10

*-Waanbhaa' Pɔlu 'siila- ye 'la 'kaama-
-yoo 'bhe ta gwledan 'zi*

¹ 'Mi Pɔlu 'gbu -le -za do -yɛwo' zii' 'ka ma -gɛ, -yidɔɔya 'pegee wlanya 'la -woo Krisi 'yi 'mu -zayi'. -Wa pe 'η ma dɔɔ 'η 'yɛ 'laa sɔ mɛɛ -yɛ ba 'ke 'η 'yoo- 'ka -din 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- -wa pe 'η ma 'ezin- dɔɔ mɛɛ -yɛ ma -glɔɔ, 'ke 'η 'plɛngole -o 'ka ma 'waati 'la ba.

² 'Mi -o -sromabɔ 'zi 'ka ni dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba 'waati 'la ba, 'ka 'laa 'wlalɛ- 'η zi 'bhɛɛ- 'η -jan -glɔɔ wo 'ka ni. -Amasɔyi mɛɛ 'la zan mu -o -a pe 'zi dɔɔ 'o mɔɔ -o 'taawo zii' bhaaplɛɲ 'kpeeledan gbɛya zi, 'η nu -jan -glɔɔ 'wolɛ- 'bhe zan mu 'ɛ ni.

³ Wlan 'ɛ ni, 'woo- 'ke bhaaplɛɲ mu 'le; 'bhɛɛ- 'duɲ-, 'waa -o gwledan 'zi 'bhii- bhaaplɛɲ mu a pɛ gwledan gbɛya 'ɛ gbɛɛn-.

⁴ -Amasɔyi 'o gwledan gwledanpɛ mu 'la 'le, 'bhe mu laa -o 'ke bhaaplɛɲ mu a pɛ 'le. 'Bhe gwledanpɛ mu 'ɛ -glɔɔya' 'ɛ da -Waanbhaa' -la ba, 'bhɛɛ- -o sɔ -Setran' a fangan- 'ɛ 'pegee -yaa' -dawli' maza mu 'ɛ 'siɛle. 'Bhɛɛ- 'ezin- -o sɔ bhaaplɛɲ 'kpeeledangbɛya -yɔɔ' mu 'ɛ 'siɛle.

⁵ 'Bhɛɛ- bhaaplɛɲ mu a magbaandɛle 'tɔle- magbaandɛle 'ke 'bhe a klɛ 'bhɛɛ- -o -vin mu laa -Waanbhaa' dɔ, 'o mɔɔ 'bhe 'kpɛɲ 'yisiɛ-. 'Bhɛɛ- bhaaplɛɲ mu 'kpeejan- mu 'la -woo 'eyɔɔle -Waanbhaa' ma, 'o 'mu kun 'bhii- -kaso 'yi mu 'kungbɛya gbɛɛn-; 'bhɛɛ 'o 'mu mabɔɔ, 'kooko- bhaaplɛɲ sɔ dɔle- Krisi a -jan 'ɛ ɲla.

⁶ 'Bhɛɛ- 'ke 'wa ɲya 'bhii- 'ka -o 'taawo zii' 'o 'wojan- mu 'ɛ 'kpɛɲ ta 'elrele 'waati 'la ba, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'o 'wojan- mu 'ɛ 'kafawoa; 'o nu 'bhe zan 'ɛ 'krowolɛ.

⁷ 'Kɛla 'bhe -o wlan 'le -ka 'bhe -glin doo! 'Ke mɛɛ do 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -yoo 'ke Krisi a pɛ 'le, 'bhe zan 'a 'yaango- -a 'gbu 'kpee dɔɔ -yoo Krisi a pɛ 'le gɔɛ- 'la gbɛɛn-, 'o mɔɔ 'gbu -o 'ezin- Krisi a pɛ 'le 'bhɛɛ- gbɛɛn-.

⁸ -Amasɔyi -Waanbhaa' fangan- 'la ɲnaa 'o ni 'ka mu ta, yaa 'bhe 'nalɛ- 'o ni 'ka 'siɛ zayi', 'duɲ- -e 'bhe ɲnaa 'o ni 'kooko- 'o 'bhɔ 'ka ba, 'bhɛɛ- 'kaa- 'kpaleya

'ɛ baan' ge 'klalɛle -a ba. -E 'bhe fangan- 'la ɲnaa 'o ni, 'ali- 'ke 'mi 'η magbaandia sa 'bhe 'yi, 'bhe 'laa -yraladɔ 'η ma.

⁹ Yaa klɛɛ 'ka ni 'bhii- 'mi -a zi 'bhii- 'η -gblaɲ 'kla 'ka 'yi 'η 'lɛtrɛ mu 'la kpa 'ka ni 'mu 'le.

¹⁰ -Amasɔyi mɛɛ 'ke mu -o -a pe 'zi dɔɔ 'mi Pɔlu -jan mu 'la kpa 'an 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'yi 'mu -o 'egloole, 'bhɛɛ- 'mu la mɛɛ ma; 'bhɛɛ- 'duɲ- 'ke 'η -yoo -o 'plɛɲ- 'waati 'la ba, fangan- 'laa -o 'η 'gbu ta, 'bhɛɛ- 'an -janwo' gbɛya 'ɛ 'bhe 'laa mɛɛ zru kun.

¹¹ 'Ke mɛɛ 'la zan mu -o 'bhe 'yansi jan mu 'ɛ wo zii' 'mi ma bhe, 'mu 'a 'yaangodɔɔ 'o -janwo' gɔɛ- 'la gbɛɛn- 'waa- 'lɛtrɛ mu 'ɛ 'yi, 'waa nu 'bhe -janwo' gbɛya 'ɛ mabɔɔle 'ke 'o -ja 'waati 'la ba 'ka ba ye.

¹² Wlan 'ɛ ni, mɛɛ 'la zan mu -o 'gbu ye mɛɛ gblaɲ mu 'le, yaa sɔ dɔle- 'o mɔɔ 'kpee 'ke 'wa pe 'o 'pegee 'bhe zan mu -o do, 'bhɛɛ- 'waa sɔ 'o 'gbu danle- 'mu ma. Waa -o dan pɛ -bhɛɛke' ma, 'ke yaa 'e go -o 'gbu ba; 'bhe -za 'la bhe 'bhe 'laa -o 'ke -zadokleya 'le ɛɛ?

¹³ 'Ke -yoo 'o mɔɔ a pɛ 'le, 'waa nu 'o 'gbu magbaandɛɛ, 'ke 'bhe kan -a -dan' 'ɛ ta. -Waanbhaa' ye yɛkɛ- 'la gbɛkpa- 'o 'kɔɔ 'ke 'o -ja 'bhe 'wole- 'ɛ 'le 'fɔ 'ka ba ye, 'bhe -dan' -o yɛ 'la ɲɔɔ, 'waa- pɛ 'ɛ -dan' -o 'bhɛɛ- ɲɔɔ.

¹⁴ 'O gelawoa 'ka ba, 'waa 'kanɛ- 'o -dan' 'ɛ ta; -amasɔyi 'o mɔɔ 'gbu -le -ja 'ka ba ye Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'wole- 'ɛ 'le.

¹⁵ 'Bhe 'yi bhe, 'waa 'kanɛ- 'o -dan' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'waa 'o 'gbu magbaandɛɛ mɛɛ -bhɛɛke' mu ye 'la ɲwoa 'bhe 'yi. 'Bhɛɛ- dɔɔn' 'o 'yri -o -a ta 'bhii- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ baan' nu 'klalɛ- -a ba, 'bhɛɛ- 'bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'waa- ye 'ɛ baan' nu -yidɛɛ, 'duɲ- 'ke 'bhe 'laa kan -Waanbhaa' -dan' 'la 'kpalaa 'a ma 'bhe ta.

¹⁶ 'Bhe 'yi bhe 'tɛ, 'o nu geɛ Krisi a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wolɛ- 'klɛɲ mu 'la -woo 'ka -zanta' 'mu 'yi. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'waa- zi 'bhii- 'woo 'gbu magbaandɛ mɛɛ -bhɛɛke' mu 'woye- 'ɛ 'yi.

¹⁷ 'Bhe -za 'ɛ ma jan yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' -a 'Sewɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «'Ke mɛɛ 'la zan -o 'bhe 'gbu magbaandɛle, 'bhe zan 'bhe 'gbu magbaandɛ Mɛɛzan -Waanbhaa' -za 'la ɲkla 'bhɛɛ- 'yi.»

¹⁸ Wlan 'ε ni, mεε 'la zan 'a pe -a 'gbu ma dɔɔ -yoo 'ke mεε wlan 'le, Mεεzan -Waanbhaa' laa dɔ 'bhe zan a -za □la; 'duŋ- 'yee- -Waanbhaa' mεε 'la zan 'to wlan pe, -e dɔ 'bheε- zan a -za □la.

11

Pɔlu 'pegee bhla ma Zesu 'winbɔwo mu 'ε 'plenza-

¹ 'E! 'Ke 'ka 'yaa sɔ bi 'an -kwa 'ε sa 'yikunle! 'Duŋ-, -kaa sa -yikun!'

² 'Ka -za 'sɔgbeya -yɔɔ' 'ε 'kɔɔ 'η ni, -asiikɔɔ 'η 'yoo- zrwano 'zi 'ka ta, 'bhe zranwole 'ε da -Waanbhaa' -la ba. 'Ka -o 'bhii- -gblane 'la yaa 'gwlaanza- 'yaango-, 'bheε- 'ke 'mi 'η 'liiwli- □naa -a 'fluwoza ta 'gwlaan- do 'kpɔ -la 'kɔɔ, 'bhe 'gwlaan- 'ε 'bhe -le 'ke Kriisi 'le. 'Mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle 'weŋ.

³ 'Duŋ- 'ka blɔɔle 'la -yoo Kriisi ma gɔnε- 'la gbεen- bhe, 'mi -o -gblaan 'zi dɔɔ 'ke 'ka 'ka 'kpeejan- mu 'ε mabɔɔ, 'bheε- 'ka go 'yee- Kriisi zi; 'bhii- -Setran' lii □wlaa mle 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen-, 'bheε- -e εvu 'yinia□ -dawli' ma.

⁴ -Amasroyi 'ke mεε do □nwa 'ka ba, 'bheε- 'kee- Zesu 'bheεke do -a -janwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'o Zesu 'la 'bhe a -janwoa 'ka ni 'bhe ma, - 'kee- lii 'bheεke a -janwoa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o Lii 'Wen 'la 'ka 'bhe 'srɔɔwoa□ 'ka zru 'ε 'yi 'bhe ma; 'bheε- 'kee- -Jan 'Nrале- -bheεke' do □woa 'ka ni 'ke 'bhe gole -o 'o 'kela 'bhe □woa 'ka ni 'bhe ma. -Mela ma 'bheε- 'bhe yre do 'kpɔ 'ε □nɔɔ bhe 'ka dɔ blaale- 'mu □la εε?

⁵ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka 'bhe winbɔwo mu 'la kun 'bhii- 'winbɔwo mu 'tɔbhɔle, 'mi 'kpee ma waa kan 'mi ta -za 'kedo- 'kpɔ 'yi.

⁶ 'Ali- 'ke 'naa -o 'ke -janwo' mi -gbene 'le mεε mu -yre ta; 'bheε- 'duŋ- -zayaan-goleya a pe zi 'ε ta, 'mi 'a 'ke dɔ 'bhe 'yi. 'O 'bhe -zɔnna 'ka ni 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhe 'pegee klegbeya 'ε 'kpen 'yi.

⁷ 'Mi -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'ε 'wola-woa 'ka ni 'ke 'naa pe 'kedo- 'kpɔ kun 'ka 'kɔɔ, 'bheε- 'mi 'η 'gbu mazinalawoa, 'kooko- 'η 'ka mu -lawlen', taa- 'mi -za 'yɔɔ- -la □kla 'bhe 'le bhe εε?

⁸ 'N 'yaa- yewo 'zi 'ka mu ni 'ka ba 'waati 'la ba, 'mi -dwa -a -la 'ke 'η Zesu 'yi mu -le -bheεke' mu 'kɔɔpe- mu kun, 'kooko- 'η sɔ bhɔle- 'ka mu ba. 'N -gɔli' □kwan -o 'kɔɔ, 'bheε- 'duŋ- 'naa yewole -o ni, 'fɔ 'η yewoa- 'ka mu -la ni.

⁹ 'Bheε- 'η 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'naa 'η 'gbu 'kwe 'kpale- mεε 'kedo- 'kpɔ 'wiŋ- 'ke 'η maza -yaa dɔ -gɔli' ma. -Amasroyi, 'o nεenε- mu 'la -daa Masedwani 'mu -le 'η maza -yaa pe 'oo pe 'la ma 'mu □naa 'η ni. -Za 'kpen 'yi, 'naa 'tole- 'ke 'η kle 'ka ta 'kwe 'le, 'bheε- 'η nu 'bheε- klele 'tanii.

¹⁰ 'Bhe -le 'mi -baape' 'le. 'Duŋ- Kriisi a pe wlan 'ε ma, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'bhe -baaza' 'ε 'saawole 'η 'kɔɔ Akayi 'kleen 'leε- 'kpen 'yi -ge.

¹¹ 'N 'bhe pe zii' win 'ε -dela ma εε? 'Bhe win le dɔɔ 'ka -za 'laa sɔ 'mi ni εε? 'Duŋ- 'ka -za sɔ 'η ni gɔnε- 'la gbεen- -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'yaango-.

¹² 'N 'yoo- yewo 'zi 'ka ba gɔnε- 'la gbεen-, 'η nu bole 'bheε- yewogbeya do 'kpɔ 'ε ta. 'Ke 'η 'bhe □kla, mεε 'la zan mu -o 'a 'pe zii' -o 'gbu ma 'kaa -woo 'ke Zesu a 'winbɔwo mu 'le, 'bhe 'pegee 'ke -wa pe 'zi 'ezin- dɔɔ 'waa- pe yewogbeya 'ε 'pegee -waa' pe mu 'ε -woo do, 'bhe zan mu laa sɔ 'mu 'gbu magbaandele.

¹³ 'Bhe mεε -gloɔn mu 'ε -woo 'ke bhla ma Zesu a 'winbɔwo mu -la -le, -o woye 'ε 'bhe -o 'ke mεε -yini' pe 'le. -Woo 'gbu kle 'bhii- Kriisi a winbɔwo mu.

¹⁴ 'Bhe 'laa -o 'ke 'kpeeleni maza 'le 'o 'yre 'yi, -amasroyi -Setran' a 'gbu mabɔɔ, 'bheε- -e kle 'bhii- -Waanbhaa' a -mleke' do 'la bhi -yrayra 'bhe gbεen-.

¹⁵ 'Bhe 'laa -o 'ke 'kpeeleni maza 'le 'ezin-, 'ke -yaa' pe yewone mu 'ε -woo mabɔɔ, 'bheε- -woo 'gbu kle -Waanbhaa' a yewone 'ledɔɔle mu 'le. 'Duŋ- -o -leyanyre nu klele 'ke -Waanbhaa' a -kpan baalele -o ta -o kleza -yɔɔ' mu 'ε ma.

Pɔlu -yren mu 'la 'yikwan□ -yaa' Zesu a 'winbɔwoleya 'ε 'yi

¹⁶ 'Mi -o bɔ 'zi 'ezin- 'bhe -jan do 'kpɔ 'ε ta 'ke 'an pe 'ka ni dɔɔ mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'mi 'kunle- 'bhii- -kwanii' do. 'Duŋ- 'ke 'ka 'mi □kwan 'bhii- -kwanii' do, -ka dɔ -a

-la 'ke 'ka 'ka 'tronkpa 'mi 'wojan- 'ε □la, 'kooko- 'mi sɔ 'η 'wasowole sa.

¹⁷ 'Mi -o 'kela 'wo zii' 'ke 'mi 'η 'wasowo 'bhe 'laa -o da 'zi Meezan -Waanbhaa' ba; 'η 'yoo- -janwo' zii' 'bhii- -kwa -o 'η 'yi.

¹⁸ 'Bheε- 'duŋ-, mεε -bebe mu -o 'wasowo zii' -waa' bhaaplɛnyɔ 'ε ma, 'mi sɔ 'η 'gbu 'wasowole 'ezin-.

¹⁹ 'E! Ka mu 'la 'ka -o -zadɔ' mu 'le, 'ka dɔ -a -la 'ke 'ka -kwani' mu kleza mu -yikun' εε!

²⁰ Mεε 'la zan mu 'ka kle -waa' lu mu 'le, 'bheε- -o 'ka tabhle; 'bhe 'pegee -o 'ka 'kɔɔflɛŋ balaa' 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ε 'kpen 'silele; 'bheε- 'ke -woo 'ka mavεε; 'bhe 'pegee -o 'ka 'trɔn zɔn, 'ka 'bhe zan mu 'ε kleza mu 'ε 'yikun-.

²¹ -εε! 'Bheε kle 'waa- fangankleya -la ma, 'bheε- 'waa 'solɛ- 'bhe 'yansi za mu 'ε klele- εε? 'Nj bhe 'bhe -yraladɔ 'mi ma 'dɛ.

'Bheε- 'duŋ-, 'kee- sɔ dɔle- mεε 'ke 'kpee 'bheε- -ya baa -za 'ke 'yi; 'mi 'ezin- 'mi 'gbu sɔ 'bheε klele-; 'ali- 'ke 'η -janwoa 'bhii- -kwani' do gbεen-.

²² 'Ke -wa □pia dɔɔ -woo 'ke Ebre mu 'le, 'mi 'duŋ- 'mi 'gbu -o Ebre mi 'le 'ezin-. 'Ke -wa □pia dɔɔ -woo 'ke Izraeli mu 'le, 'duŋ- 'mi 'gbu -o 'ezin- 'ke Izraeli mi 'le. 'Bheε- 'ke -wa □pia dɔɔ -woo 'ke Abraamu 'nranε- mu 'le, 'mi -o 'ezin- -a -nranε -kpɔsɔɔ 'ε do 'le.

²³ 'Ke -wa □pia dɔɔ -woo 'ke Krisi a yewonε mu 'le, 'mi -o 'ezin- -yaa' yewonε 'le, 'bheε- 'mi kan -o 'kpen ta 'egbɔɔn gbɔɔnle'. 'Nj 'yoo- -janwo' zii' 'bhii- mεε 'la zan 'gbu ŋgblo laa -o 'bheε ta. 'Mi yewoa□ 'ke 'bheε kan -o 'kpen ta, -o 'mi □bwa -kaso 'yi 'ebebele 'ke 'bheε kan -o ta; -o 'mi tafia□ 'ebebele 'ke 'bheε kan -o ta. -A -lɛbwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'waati 'ke ba.

²⁴ Zuufu mu 'ε -woo 'η □zwan gaan 'soo. 'Bheε- 'duŋ-, 'η zɔn gbε do do 'ε 'yi, -woo 'η tafia□ gbanbhle yan mia do bheε vu ta 'srwayizie.

²⁵ Romε mu 'ε 'mu 'η tafia□ -glɔɔn yaga, 'bheε- mεε mu kpoti mu □paa 'η ma -glɔɔn do 'η dɛ zayi'. -Yitakon 'ε 'siɛla- 'η 'le -glɔɔn yaga wɛyi- 'ε ta, 'bheε- 'η -bi do 'pegee -yrekpaa' do □kla -yi 'ε ta.

²⁶ 'Nj -ja 'taa -bebe ta 'η gaan ma; 'duŋ- 'bheε □kla 'ebebele 'ke 'η 'winbo- -a -yi bi

yue 'pale- mu 'ε ba, 'bheε 'pegee mεε dɛ mu 'ε 'kɔɔ. 'Ali- -a -lɛbwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'η 'gbu a 'klɛn 'yi Zuufu mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε 'kɔɔ. 'Kee- kpa -wa mu ta oo, 'kee- kpa -bɔnyi' yrε mu nɔɔ- ta oo, 'kee- kpa wɛyi- ta oo, 'kee- kpa yrε 'ε 'kpen ta, -a -lɛbwa sa 'ke 'η 'gbu winbo- -a -yi. 'Ali- 'o nɛnɛ- mu 'la -wa pe -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Zesu 'yi mu 'le, 'bheε- 'duŋ- 'ke waa -o 'bheε 'le wlan 'ε ma, -a -lɛbwa sa 'ke 'η 'winbo- -a -yi 'mu 'kɔɔ.

²⁷ 'Mi ye -glɔɔ mu □woa, 'bheε- 'η 'trɛbhwa□. 'Waati -bebe ba, yi laa 'solɛ- 'kpale 'η 'yrε ta. 'Mi gbɔn 'pegee -yi 'mi -lɔɔ 'yikwan□. 'Bheε- 'waati -bebe ba, 'mi 'sunwlaa- kpanma. 'Mi □bwa 'ebebele -niinii' 'yi 'η tafleŋ- 'le.

²⁸ 'Naa sɔ -a 'kpen 'pele. 'Bheε- 'ke 'bheε kpa 'kela bheε 'bheε ta, yi 'oo yi, Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ε 'kpen 'klankeba mu 'ε 'kpen 'ηgami -o 'η ma.

²⁹ 'Ke Zesu 'yi mi do 'kpaleya fangan- -gwa -a ta, 'bheε -za 'ε la 'mi ma 'bhii- 'mi 'gbu -le 'ke 'bheε zan 'ε 'le. 'Ke mεε do -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bheε 'la 'η ma 'kee- kan a -dan' ta.

³⁰ 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi sɔ 'η 'gbu mag- baandɛle, 'mi 'yaa- nu 'η magbaandɛle 'mi 'gbu a fangankleya 'ε 'yi.

³¹ Mεεzan Zesu Dɛ -Waanbhaa' 'a 'yaango- 'bhii- 'naa bhla pe. Bhaa mɔkpen' 'a 'tɔbhɔ 'waati 'ε 'kpen ba!

³² -Yrekpaa' do, 'η 'yaa- 'waati 'la ba Damasi, 'bheε □nɔɔ -bhleŋgbɛ Aretasi a -janmatii 'ε -ya □pia mεε 'ke mu ni dɔɔ 'mu 'e 'yrekpa zi mu 'la wla -wa 'ε 'kpee 'mu ba 'mi kun zayi'.

³³ Zesu 'yi mu 'ε 'mu 'mi □bwa ciε do 'yi, 'bheε- -o bhleε -yrela bheε ma; 'ke -woo 'η 'kanle 'fɛgwle- 'ε trala, 'bheε- -woo 'η zinaa' -a zanta'. 'Bheε klegbɛya 'ε 'yi, 'η □swa -bhile' 'yee- -janmatii 'ε 'kɔɔ.

12

Polu pɛ 'la □ya -yrε zi yele do 'yi

¹ 'Nj sɔ 'η 'gbu magbaandɛle εε? 'Duŋ- 'bheε 'laa -za 'ke 'yanwo- mεε ma. 'Nj 'yoo- zan Mεεzan -Waanbhaa' -za mu 'la -zrɔnna 'η ni -yrε zi yele 'yi 'mu ba janwole.

² 'Mi Krisi 'yi mi do do, -za do □kla -a ni 'bhe læ vu ta yizie -le -ge -zon. 'Bhe -za 'ε 'bhe -le doo -Waanbhaa' a □sia, 'bheε- 'bhe -ja 'kele- 'bhe 'yaayre- 'ε □noo lafle' -dan' ma. 'Ke -ya □sia kpataakpa -a 'fle 'ε 'yi oo, 'ke -ya □sia -Waanbhaa' a -yre zi yele -la -yi oo, 'naa 'bhe do. -Waanbhaa' do -kplen -le 'bhe do.

³ 'Mi 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -ja 'bhe 'gwlaan- 'ε 'le 'fope lafle' -dan' ma. 'Dun- 'kee- -ja -a 'fle 'ε 'bheε- 'yi oo, 'ke yaa gele 'bhe 'yi oo, 'naa 'bhe do 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplen ba.

⁴ -Waanbhaa' 'a 'silawoa, 'bheε- 'bhe -ja 'kele- 'bhe ba, 'kee- -jan 'ke mu male- 'bhe □noo: yaa do bhaaplen 'kpee 'kee- 'bhe -jan mu 'ε wo bhaaplen wli 'yi, 'bheε- 'bhe 'sej 'laa -o bhaaplen ni 'kee- 'bhe wo.

⁵ 'Mi so 'mi -baale' 'bheε- mεε -gloon 'ε 'yi; 'dun- 'mi 'naa so 'η -baale' 'η 'gbu 'yi. 'Mi so 'η -baale' pe 'la 'yi 'bhe -le 'mi a pe fangankleya 'ε 'le.

⁶ 'Ke 'mi 'yaa- zi 'bhii- 'mi 'η 'gbu magbaandε, 'naa -yaa nu klele -kwanii' 'le, 'η 'yaa- nu wlan 'te -la pele. 'Dun- 'naa -a zi 'bhii- 'mi 'η 'gbu magbaandε, 'kooko- 'mi -o -za -gloon 'la kle 'zi, 'bhe 'pegee 'mi -o -jan -gloon 'la 'wo zii' mεε mu -yre ma, waa nu 'η 'yele- mεε gbalaan do 'le 'ke 'bhe kan 'mu ta.

⁷ 'Bhe mεε 'kpeeleni maza -gbene mu 'la -e 'mu -zronna 'η ni -yre zi yele 'ε 'yi 'mu -zayi', 'bhe 'pegee, 'kooko- 'naa 'η 'gbu magbaandε 'mu 'yi, 'yee- -Waanbhaa' -yren 'yoo- do □kpaa 'η 'fle 'ε ta; 'bhe -o 'bhii- -Setran' a winbowo mi do 'la 'woye- -le 'ke -yrenkpalele 'η ta, 'kooko- 'naa so 'η 'gbu magbaandεle.

⁸ 'Mi -sromabwa Mεεzan -Waanbhaa' ni -gloon yaga doo -yoo 'η go 'bhe -yren 'ε 'yi; 'bheε- -yaa dole -a □la.

⁹ Dron' -ya □pia 'η ni doo: «'N lilawo zii' 'e ma, 'bhe 'e 'yibho-, -amasroyi 'ke fangan- 'laa -o 'e ta 'waati 'la ba, 'mi a pe -glooya' 'ε zron bhla -le 'bheε- 'le.»

'Bhela- -zayile, -e so 'mi ni 'ke 'mi 'η 'gbu baa 'η 'gbu a fangankleya 'ε 'yi, 'kooko- Krisi a -glooya' 'ε 'bhe bo 'η ta.

¹⁰ 'Bhela- -zayile, 'η zrukpaale -o 'ke fangan- 'laa -o 'η ta oo, 'ke -woo 'η -zwanwoa oo, 'ke -za -glooo -o 'η ta oo, 'ke

-o -yrenkpaa 'η ta oo, 'bheε- 'ke -o 'trebho □kpaa 'η ta oo, 'mi 'a 'yaango- 'bhii- 'η 'mu 'kpen 'yikun zii' Krisi -la -zayi'. -Amasroyi 'ke fangan- 'laa -o 'η ta 'waati 'la ba, Krisi 'bhe a pe -glooya' 'ε wla 'η 'yi, 'bheε- 'waati 'ε ba, 'bheε- 'η do 'egloole.

Polu 'laa pe 'kedo- 'kpo 'kunle- Korenti Zesu 'yi mu 'ε 'koo

¹¹ 'Mi -o -janwo' zii' 'bhii- -kwanii' do gbεen-! 'Dun- 'bhe -daa 'ka mu 'gbu -la ba. 'Ka mu 'gbu -le -yaa so 'mi 'to wlan pele- mεε mu -yre ma. 'Ali- 'ke 'naa -o 'ke pe 'kedo- 'kpo 'le 'ka 'yre 'yi, 'ka -o 'kaa- winbowo mu 'tobhole mu 'la -za 'kun zii' 'egloole, 'mu mabhaa laa bho 'mi ta -za 'kedo- 'kpo 'yi.

¹² 'N 'yaa- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'ka 'η zrubakpaagbeyā -gbene 'ε □ya. 'Ka -Waanbhaa' a -glooya' 'ε 'toomasie mu 'ε -gloon 'ε 'kpen □ya, 'bhe 'pegee 'kpeeleni maza -gbene mu 'pegee 'sole- maza mu. 'Bhe kleza mu 'la bhe, 'mu -le 'a zron 'bhii- 'mi -o 'ke Zesu a 'winbowo mi 'le.

¹³ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'mi -mε pe -za 'wlan -la □kla -Waanbhaa' a mεε -vin mu 'ε ni, 'bheε- 'naa 'bhe 'yansi za klele 'ka mu ni εε? 'Ke yaa 'e go 'naa klelawole 'ka ta 'kwe 'le 'bhe ba. 'Ke -yoo 'bhe 'le, 'ka 'zoole-, 'η ngblo -o 'ka gaan -la 'bhe ma.

¹⁴ 'Mi -o zan gele 'an 'taa yaga mi 'la ta 'ka ba ye bhe, 'naa nu 'η 'gbu 'lebo- 'kwe 'kpale- 'ka 'wiin-. 'Naa -o 'ka 'koope- mu 'ε zi, 'dun- 'ka mu 'gbu -la -za -o 'η ma. Wlan 'ε ni, -ne 'fientronne mu 'laa -goli' glin 'bheε- -woo yape mu 'ε 'lebo-; 'dun- -o yape mu -le -goli' glin 'bheε- 'mu -o -lebo' 'bhe 'le.

¹⁵ 'Ke -yoo 'mi a pe 'le, 'η zru -o 'η 'koope- 'tole- 'η 'koope- nale ma -o ni, 'ke 'mi 'gbu kpa 'bhe ta. -Ayile, 'ke 'ka mu -za so 'mi ni 'egloole 'bhe gbεen- bhe, 'bhe 'laa so -a klele- 'bheε- 'mi -za so 'ka mu ni 'ezin- εε?

¹⁶ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'naa 'η 'gbu 'lebo- 'kwe 'ε dole mεε 'kedo- 'kpo 'wiin-. 'Dun- -doke' 'ka 'plen- mεε 'ke mu nu -a pele doo: «Polu bakanle laa -o! -Yaa' -dawliya 'ε ma, -yoo' 'koope- mu 'ε □bhla.»

¹⁷ 'Mi mεε 'la zan mu winbwa- 'ka ba ye, taa- 'mu -dawli' □kpaa 'ka gbε ta, 'bheε- 'mu 'ka tabhla- εε?

18 'Mi -sromabwa Titi ni dɔɔ 'bhe ge 'pwε- 'ka ta ye, 'bhe 'pegee 'o nεεnε- 'la 'ka 'bhe dɔ bhe. Taa- Titi -dawli' □kpa'a 'ka gbε ta 'bhεε- -e 'ka 'kɔɔpε mu 'ε □bhla εε? 'O mɔɔ 'pegee Titi 'kpeejan- mu -o do; 'bhεε- 'o 'kpen -o 'taawo zii' zi do 'kpɔ -la ta.

Pɔlu blina- yien -o Korenti Zesu 'yi mu 'ε ba zayi'

19 'Ka □mwa gban 'sii -a pele ma 'ka 'gbu 'kpee dɔɔ 'o mɔɔ 'zoo 'na yre -la -glin 'zi 'o 'gbu ni 'ka 'yre ta; 'waa -o 'bhe kle 'zi. 'Woo -janwo' zii' -Waanbhaa' -yre ma 'o mɔɔ 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'N 'yienii mu, 'woo- 'bhe 'kpen 'pe zii' 'ka ni 'kooko- 'kaa- 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba.

20 Yien -o 'kan zii' 'mi 'kpee dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba ye, -dɔke' 'naa nu bhɔle 'ka ta klegbeya 'la 'mi -o -a zi 'bhii- 'ka kle 'bhe gbεen- 'bhe 'yi oo, 'bhεε- 'ka mu laa nu 'mi 'yele- yegbeya 'la 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'mi 'ye 'bhe 'yi 'sii oo. Yien 'la 'bhe -o 'kan zii' 'η 'kpee 'bhe win -le dɔɔ, 'naa -o -a zi 'bhii- 'η 'bhɔ 'ka ta 'ke sra mu -o 'ka 'plen-, 'bhe 'pegee zranwo maza mu, 'bhεε- wiya plaza mu, 'bhe 'pegee zaabo za mu, 'bhεε- 'eke- 'topele 'pegee 'eke- 'tosiele, 'bhεε- 'gbugblaanya 'pegee -za 'yaanmiwole mu.

21 Yien -o 'kan zii' 'η 'kpee 'ezin- dɔɔ 'ke 'η -ja 'ka ba ye, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'η ma 'ka 'yre ma. Mεε -bebe 'la -za 'yɔɔ- □kla -sɔ, 'bhεε- -zadɔwεε 'laa dɔle 'mu ma, 'bhεε- -o bole -o -za 'yɔɔ- klele ma 'bhii- -o -yaa kle gɔnε- 'la gbεen- 'elwale -sɔ. Waa 'ploole -waa' 'trinɔɔ- maza mu 'pegee -waa' -yanbhɔɔya dεza, 'bhεε- waa -za 'yɔɔ- kle 'flen mu 'la 'yaa- -o ma 'elwale -sɔ 'mu ma; 'kee 'η □wlaa 'ka ba ye 'η nu wisile 'ebebele 'ka -bebe 'taawogbeya mu 'ε -zayi'.

13

Pɔlu a -danma' -liawli'

1 'N 'yoo- zan 'an 'taa yaga mi -la 'wolε- 'ka ba 'taaleysi. 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la 'kitikanle, -ka mεε ple, mεε yaga kle 'ka 'srε 'le 'bhe -za 'ε ma.»

2 'N ge gbε ple mi 'ε ma 'ka ba, mεε 'la zan mu -za 'yɔɔ- □kla 'elwale -sɔ 'η -janwoa 'mu ni 'bhe 'pegee mεε -vin mu 'ε 'kpen ni. 'Ali- 'ke 'naa -o 'ka ba ye -zɔn, 'η 'bhe zan mu 'ε 'kpeelekan zii' dɔɔ, 'ke 'η ge gbε drεwoa- 'ka ba 'ezin- 'waati 'la ba, 'woo- mεε 'la zan -za 'yɔɔ- □kla, 'naa nu 'mu 'pegee mεε 'kedo- 'kpɔ maplaale.

3 'Kaa- zi 'bhii- 'kaa dɔ 'bhii- Krisi -le -jan 'kpa zii' 'mi 'lii; -ka 'ka zrukpaala, 'ka nu 'bhe dɔle. Krisi 'laa -o fangan- kle zan 'le 'ka ba ye; 'bhεε- drɔɔn' -ya -gloɔya' 'ε zɔn 'zi 'ka 'plen- ye.

4 Wlan 'gbu 'ε ni, -wa -gbaanna -yrigbεele 'ε ta, -ya 'gbu klelawoa 'bhii- fangan- kle zan do 'bhεε- 'yi. 'Dun- -e -bwela gale ba, 'bhεε- -ya -yre ma -zɔn -Waanbhaa' a -gloɔya' -la ma. 'O mu 'ezin-, 'o 'pegee 'yee- a 'kpaledomaya 'ε 'yi, fangan- 'laa -o 'o ta. 'Bhεε- 'dun-, 'o nu bole 'o 'yre ma -Waanbhaa' a -gloɔya' 'bhεε- 'srɔyi. 'Ka nu 'bhεε- -gloɔya' 'ε 'yele- 'o taawogbeya 'ε ma 'ka ba ye.

5 -Ka 'ka 'gbu zrubaglin doo, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'ke 'ka -o 'kpaleya zi kplankplan 'gbu 'ε ta. -Ka 'ka 'gbu zrubaglin kplankplan doo. 'Ka nu a 'yele- 'bhii- Zesu Krisi -o 'ka 'yi. 'Fɔke 'ka 'ka 'gbu zrubaglinna, 'bhεε- 'kaa □ya 'bhe ma 'bhii- 'ka -baliwoa 'ka 'kpale- ma -a -yi.

6 'Bhεε- 'dun-, 'mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu 'gbu nu -a dɔle 'bhii- 'o mɔɔ -bali 'laa 'wolε- 'o 'kpale- ma -a -yi.

7 'Dun- 'o -sromabo -Waanbhaa' ni dɔɔ -e bhɔ 'ka ba 'bhεε- 'ka 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ kle. 'Waa- zi 'bhii- 'wa zɔn 'ka ni 'bhii- 'o sɔ -za klele-. 'Dun- 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'ka 'ye -za 'wlan kle yre nɔɔ-; 'ali- 'ke 'o mɔɔ -baliwoa 'bhe klele ma.

8 Wlan 'ε ni, 'waa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ klele- 'ke 'bhe -Waanbhaa' a pε wlan 'ε 'lega-. 'O sɔ -za 'la klele- 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a wlan 'ε baan' ge zi -lεε.

9 'Ali- 'ke fangan- 'laa -o 'o ta, 'bhεε- 'ke fangan- -o 'ka mu ta, 'bhe 'o zrukpalaa. 'Dun- 'woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'kaa- -za ma 'kela 'yi, 'bhe -le dɔɔ 'kee- bhɔ 'ka ba 'ke 'ka 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhεε- -a -lepa'.

10 'Bhela- -zayile, 'η 'plengole -o 'ka ma

'waati 'la ba 'η 'lεtrε 'lεε- 'kpa zii' 'ka ni,
 'kooko- 'ke 'η -ja 'ka ba 'waati 'la ba ye,
 'naa -jan -glɔɔ wo 'ka ni, Mεεzan Krisi
 gblaanya 'la □naa 'η ni 'ka mu ta 'bhe ma.
 Yaa 'bhe gblaanya 'ε 'nale- 'η ni 'ka 'sie
 zayi', 'duη- -e 'bhe □naa 'η ni 'kooko- 'η
 'bhɔ 'ka ba 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan'
 kla -a ba.

Pɔlu 'srawoyrε

¹¹ 'N nεεnε- mu, 'kela 'bhe -o 'an -jan
 'leyanyrε 'le, 'bhe -le dɔɔ -kɔɔ' -o bhe oo,
 'ka zrukpaale klε! -Za 'la 'bhe sɔ 'kaa-
 'kpaleya 'ε baan' 'klale -a ba, 'bhεε- -ya
 -lεpa', -ka 'bhεε- kleyrε -glin. -Ka zruwla
 'eke- 'kpee 'ke 'ka fanɔando 'eke- ta; 'ka
 'kpale- klε do ma; -ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle.
 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bhεε- -Waanbhaa' 'la
 mεε -za sɔ -a ni, 'bhe 'pegee -e yilabla na
 mεε ni, 'bhe nu klεε 'ka ba.

¹² -Ka 'eke- 'pubɔ- 'ke 'ka 'eke- -tuubɔ'
 'bhii- nεεnε- ma do mu. -Waanbhaa' a
 mεε 'weη mu 'la 'kpen -o -gε, 'mu 'ka
 'pubwa-.

¹³ Bhaa Mεεzan Zesu Krisi -li 'ka ma,
 'bhεε- bhaa -Waanbhaa' -yaa' 'soniya 'ε
 'wla 'ka zru mu 'ε 'yi. 'Bhεε- bhaa 'ka
 'kpen bo Lii 'Weη 'ε -yaa' 'kpaledomaya 'ε
 'yi!

**PŌLU 'LETRE 'LA □KPA
GALASI 'KLEEN 'E 'YI
ZESU 'YI MU 'E NI
Pōlu 'letre 'la □kpa
Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu
'yi mu 'e ni 'bhe ngblo**

Pōlu -le Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e □kpa 'eke- ta -le ma -le ma. Galasi 'kleen 'e 'yaa- Azi 'kleen 'e dreyi' yre 'la -o 'bhe sii -zon Tuuki 'kleen 'bhe- 'le. Pōlu -le Zesu Krisi a -Jan 'Nrāle- 'e □lwa □woa 'woo- Galasi □nō mu 'e ni -yaa' 'taa □lwa mi 'e ta, 'bhe- -woo □kpa Krisi 'yi.

Pōlu 'yee- 'letre 'le □kpa 'waati 'la ba, 'ke mē 'ke mu -o Galasi Zesu 'yi mu 'e 'yrebatedo 'zi. 'Bhe mē mu 'e 'yaa- a zi 'bhii- Zuufu mu 'la □wlaa Zesu 'yi 'mu laa 'ploole- Moizi a 'tonj mu 'e 'pegee Zuufu mu 'si ta -za mu 'e 'klosikunle ma. 'Bhe- 'mu 'yaa- zi 'ezin- 'bhii- Zuufu kle mu 'la □wlaa Zesu 'yi 'mu Moizi a 'tonj mu 'e 'klosikun kpanma, 'bhe -o 'mu wla kpanma 'kleen 'yi 'bhii- Zuufu mu 'e gbeen-. 'Dun- -waa' mē daangbeya 'e gole -yaa Pōlu Zesu Krisi a -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'woo- Galasi Zesu 'yi 'mu 'e ni bhe ma. 'Bhe- Galasi Zesu 'yi mu 'e 'ke mu 'taawole -saan gban bi 'woo- mē mu 'e -waa' daangbeya 'e 'ta. 'Bhela- -zayile, Pōlu 'letre 'le □kpa -o ni 'kooko- ya 'kpankpanyan -o ma dō 'kpaleya do -kplēn 'kpo -la ma Krisi 'yi 'bhe- -Waanbhaa' mē -ledōle ye -a -yre 'yi. 'Yee- Pōlu -yaa' 'letre 'e 'yicienna -le -gbene yaga:

-A -le □lwa mi 'e 'yi (Galasi 1-2), 'yee- Pōlu, Zuufu 'kpee 'yi -kposō 'gbu 'e □kla gōe- 'la gbeen- Zesu a winbōwo mi 'le Zuufu kle mu 'e ba, -e 'bhe 'yipia□. Pōlu 'kpee ma, -Waanbhaa' laa bhaaplenj mu ye mē -ledōle mu 'le -waa' Zuufu mu a 'tonj mu -klosikunle ma, 'dun- -yoo ye mē -ledōle mu 'le -waa' 'kpaleya do -kplēn 'kpo 'e 'bhe- ma Zesu Krisi 'yi.

-A -le ple mi 'e 'yi (Galasi 3-4), Pōlu -o Moizi a 'tonj mu 'e 'pegee -Waanbhaa' -liiwli' -za -glooya' mu 'e dan 'zi 'eke- ma.

'Ali- 'ke Moizi a 'tonj mu 'e bho bhaaplenj ba -Waanbhaa' dōlele, 'yee- -Waanbhaa' 'a -zronna -kō' ni 'bhii Abraamu 'bhe 'kpalawoa 'yee- -Waanbhaa' -liiwli' 'e 'yi, 'bhe- -e 'bhe □kwan mē -ledōle 'le -a -yre 'yi; 'bhe □kla 'ke -yaa 'tonj mu 'e 'lenale -li 'yee- Moizi ni.

-A -le yaga mi 'e 'yi (Galasi 5-6), -Waanbhaa' bhaaplenj mu □bwa -o 'gbu ma gōe- 'la gbeen- -o 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi, Pōlu -o 'bhe 'yipe zii'. Wlan 'e ni, -kō' -kō' 'kpalawoa Krisi 'yi, 'bhe -le -kō' □bwa -kō' 'gbu ma. 'Dun- -kōa' boleya 'e -kō' 'gbu ma 'e, 'bhe win -le dō 'ke -kō' -vindo' mi -za sō -kō' ni, 'bhe- 'ke -kō' 'bhe 'nrayiza kle. Pōlu zruwlaa- Galasi Zesu 'yi mu 'e 'kpee 'ke -ya pe 'mu ni dō 'mu 'laa 'mu 'trōnkpalē bhla ma Zuufu mu daan mu 'e ni, 'bhe- -yoo -liala 'ezin- dō -woo -yrekpa' -o 'gbu ba 'woo- bhla ma Zuufu daan mu 'e -zayi', 'bhe 'pegee 'ke -o bo -waa' 'kpaleya 'e Krisi 'yi 'bhe ta.

Pōlu -o Galasi mu 'e 'pubo- 'zi

1 'Mi Pōlu 'la □kla Zesu Krisi a winbōwo mi 'le, mi -le 'letre 'le- 'kpa zii' 'ka mu ni. 'Mi -o -yaa' winbōwo mi 'la 'le bhe, 'bhe 'laa dale bhaaplenj ba, 'bhe 'pegee bhaaplenj laa 'mi bōle 'bhe ye 'e ta. 'Dun- 'bhe -daa Zesu Krisi 'gbu 'pegee -kō' De -Waanbhaa' 'la 'a -bwela gale 'mu -la ba.

2 'Mi 'pegee 'η nēne- Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o -ge, 'o mō -le 'letre 'le- 'kpa zii' Galasi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e ni.

3 Bhaa -kō' De -Waanbhaa' 'pegee Mēzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhe- -o yilabla 'na 'ka ni.

4 Zesu Krisi -le -a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kōa' -za 'yō- mu 'e ma, 'kooko- -e -kō' go 'drunyan 'le- 'yi za -yō' mu 'e 'yi. -E 'bhe □kla 'bhe gbeen- bhe, 'kooko- -e -kō' De -Waanbhaa' zru maza 'e kle.

5 Bhaa 'tōbhōleya bo 'yee- -Waanbhaa' ni 'waati 'e 'kpen ba! Amiina!

-Jan 'Nrāle- 'e -yoo do 'kpo

6 'N nēne- mu, -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila- Krisi a lileya 'e ma, 'ka 'ka -zanta' 'la -dwa 'bhe ni -gun blaale- gōe- 'la gbeen-, 'bhe-

'ka 'niinaa -Jan 'Nrāle- -bhēeke' zi, 'bhē 'mi 'liibhaala 'η ma 'egbenēle.

⁷ Wlan 'gbu 'ε ni, -Jan 'Nrāle- 'bhēeke 'laa -o 'sekeseke Kriṣi a pε 'ε blaān. 'N 'yoo- 'bhē 'pe zii' 'bhē gbēen- win 'la ma bhe, -amasrōyi mεε 'ke mu -o 'ka zru-batεdō 'zi. 'Bhēε- -wa zi 'bhii- -Jan 'Nrāle- 'la -yoo Kriṣi ba zayi' -o 'bhē mabōō.

⁸ 'Dun- 'o -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'ka ni, 'ali- 'kee- □kla 'o mōō 'gbu 'le oo, 'kee- □kla -mlēkε' do -la -le 'ke 'bhē -daa laflε' 'yi, 'bhēε- 'bhē □nwa -Jan 'Nrāle- -bhēeke' do wolε 'ka ni 'ke 'bhē gole -o 'kēlēε- ma, bhāa -Waanbhaa' a 'danjan 'ε bala- 'bhē zan ta.

⁹ 'O 'bhē -jan 'ε □woa 'ka ni, 'bhēε- 'mi -o bō 'zi -a ta 'ezin- 'ke 'an pe 'ka ni dōō: 'Ka -Jan 'Nrāle- 'la □maa 'o 'lii, 'bhēε- 'ka -dwa -a -la, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -Jan 'Nrāle- -bhēeke' □woa 'ka ni, 'bhēε- 'ke 'bhē gole -o 'kēlēε- ma, bhāa -Waanbhaa' a 'danjan bala- 'bhē zan ta.

¹⁰ 'Bhē ya 'ε 'yi 'saanibhe, 'mi -o bhaaplen mu -la zrubhō yre -glin 'zi 'η 'gbu ma taa- 'η 'yoo- -Waanbhaa' -la zrubhō yre -glin 'zi 'η 'gbu ma εε? 'Dun- 'kee- 'kpa bi 'bhii- 'η 'yoo- -o bhaaplen mu -la zrubhō yre -glin 'zi 'η 'gbu ma, 'naa -yaa nu klēle Kriṣi a yewonε 'le.

POLU -O -JAN 'NRĀLE- 'ε TA GWLEDAN 'ZI

Waanbhaa' Polu makwan- gōnε- 'la gbēen- Kriṣi a winbōwo mi 'le

¹¹ 'N nēenε- mu, 'η 'yoo- -a zi' 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'η 'yoo- -Jan 'Nrāle- 'la 'wo zii' 'ka ni, 'bhē 'laa -o 'ke bhaaplen 'kpeejan- 'le.

¹² 'Bhēε- 'mi 'laa 'bhē 'srōowolε mεε 'kedo- 'kpō 'kōō, 'bhē 'pegee mεε 'kedo- 'laa 'η daanle 'kēle-. 'Dun- Zesu Kriṣi 'gbu -le 'a -zrōnna 'η ni.

¹³ 'Dun- 'η 'yaa- Zuufu mu a 'seri 'ε 'yi 'waati 'la ba 'elwale -sō, 'bhēε- 'η 'yaa- 'taawo- gōnε- 'la gbēen-, 'bhēε- 'η 'yaa- -yrenkpa' 'eyōole -Waanbhaa' a Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε ta 'ke 'an kan -a -dan' ta, 'kooko- 'mi -o 'siε-, 'ka 'gbu 'mu □maa.

¹⁴ 'Bhē 'waati 'ε ba, 'o 'pegee mεε 'la zan mu -yaa 'flan ma do, 'η 'yaa- 'kan 'mu -bebe ta -kōōa' Zuufu mu a 'seri ta za mu 'ε -klosikunza 'ε 'yi. 'Bhēε- 'η 'yaa- -kōō'

-gbōō mu 'si ta za mu 'ε -vavade 'kee- 'kan -o 'kpen ta.

¹⁵ 'Dun- -ε □swa -Waanbhaa' ni 'kee- 'mi makun 'η 'yale- -lεε, 'bhēε- -ε □lia 'mi ma 'kee- 'mi klε -yaa' pε yewonε 'le.

¹⁶ 'Bhēε- -ε 'solawoa -a ni 'ke -ya gbe 'ε zrōn 'mi ni kpataakpa, 'kooko- 'η 'bhē 'a -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo Zuufu klε mu 'ε ni, 'naa gele mεε 'kedo- 'lrokpalε 'η □lia zayi' 'bhē 'waati 'ε ba.

¹⁷ 'Bhēε- mεε 'la zan mu □kla Zesu a winbōwo mu 'le 'mi 'lεε, 'naa gele Zeruzalemu 'mu ba 'mu 'lrokpa zayi'. Drōōn' 'η -ja blaale 'pe Arabu 'klēen 'ε 'yi, 'bhēε- boolazi 'η 'niinaa- Damasi -wa 'ε ta.

¹⁸ 'Fō lεε yaga 'kanle- blaān, 'bhēε- 'η -ja 'te Zeruzalemu, 'kooko- 'mi 'pegee Pieri 'eke- dō. 'N -gbēeyi' plε -kla -a -din 'bhē □nōō ye.

¹⁹ 'Yee- blaān, 'naa Zesu a 'winbōwo mi 'bhēeke do 'kpō 'yēle- 'bhē 'waati 'ε ba, 'ke yaa 'e go Mēezan -nwagwlen' Zaki do -kplēn ba.

²⁰ 'N 'sōwεε- 'gbu 'ε ma, -Waanbhaa' -o 'η 'srε 'le, 'bhēε- 'mi -o -jan 'la 'wo zii' 'ka ni 'lεtre 'lεε- 'yi -gε, bhla laa 'ke 'bhē 'le.

²¹ 'Bhē 'taa 'ε blaān, 'η -ja Siri 'klēen 'ε 'yi, 'η gole 'bhē □nōō, 'ke 'η gele- Silisi 'klēen 'ε 'yi.

²² 'Dun- 'bhē 'waati 'ε ba, Zesu 'yi mu -lε mu 'la 'yaa- Zude 'klēen 'ε 'yi, 'mu 'laa -yaa 'mi dō 'η wleyi' ma.

²³ -Wa □maa drōn mεε 'ke mu ta dōō: «Mεε 'la zan -yaa -yrenkpa' -kōō' ta 'el- wale -sō Zesu a -za 'ε 'yi, 'bhēε- -ε 'kee- -yaa zi' 'bhii- -ε 'kpaleya Zesu 'yi 'ε siε, -yoo 'bhēε- 'kpaleya -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zii' -zōn.»

²⁴ 'Bhēε- 'bhē Zesu 'yi mu -lε mu 'ε 'yaa- -Waanbhaa' 'tōbhō- zii' 'mi ba zayi'.

2

Zesu 'winbōwo mu 'ε -dwa Polu a mεε daangbeyā 'ε □la

¹ Lεε vu ta yizie 'kanle- blaān, 'ke 'η ge gbe drēεwole Zeruzalemu. Banabasi -ja 'η zi 'bhē 'taa 'ε ta, 'bhēε- 'η -ja Titi 'le 'η zi 'bhē □nōō 'ezin-.

² 'N ge gbe drēεwoa- Zeruzalemu, -amasrōyi -Waanbhaa' 'gbu -le 'a -zrōnna 'η ni dōō 'η ge -a nōō-. 'N 'bhōle- ye 'te, -Jan

'Nrale- 'la 'η 'yaa- 'bhε 'wo zii' Zuufu kle mu 'ε ni, 'η 'bhε 'yipia □ Zesu 'yi mu 'ε 'lεε mu 'ε ni 'edanma, 'kooko- 'η ye 'la □woa gban 'elwale, 'bhεε- 'η 'yoo- 'kεla 'wo zii' -zon 'mu 'laa kle bhaama yewole 'le.

³ 'Bhε -jan 'ε 'bhε □swa -o ni, 'ali- 'η yewoyoon Titi 'ε, 'bhε 'la 'bhε 'yaa- 'ke Grēki mi 'le, waa 'bhε 'wlale- kpanma 'klēn 'yi.

⁴ 'Ali- 'o bhla ma nεεnε- 'ke mu nulawoa 'klalε- 'o zi mu 'ε ba, 'bhεε- -woo 'gbu □kla 'bhii- -woo Zesu 'yi mu kplankplan mu 'le. 'Bhεε- -o -yaa zi 'bhii- -o 'yee- Titi 'wla 'klēn 'yi. -O □nwa wlale 'o 'plen- gaanyi', 'o 'klosikun zayi', -amasroyi Zesu 'o -gwa -za -yi gōnε- 'la gbεen- 'ke -yoo' go 'tonj mu a luya 'yi, 'bhεε- -yoo 'o bo 'o 'gbu ma 'o 'pegee 'yee- Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o -yaa -a zi 'bhii- -o 'bhε -za 'ε 'yido-. -O -yaa zi 'bhii- 'o do Zuufu mu a 'tonj mu 'ε 'klosikunle ma 'ezin- 'bhεε- 'o kle 'mu a lu mu 'le 'ezin-.

⁵ 'Dun- -o -yaa zi 'bhii- -o -za mu 'la kle 'waa dole 'mu 'waati sanε-; 'kooko- 'ka bo 'ka 'kpale- ma wlan 'la 'bhε -o -Jan 'Nrale- 'ε 'yi 'bhε 'yi.

⁶ 'Dun- 'o -yaa mεε 'la zan mu 'kun 'bhii- mεε gbilaan mu, 'ke -o -yaa -kunlii gbilaan mu 'le oo, 'bhε 'laa -za 'kedo- 'kpō kle 'mi ni, -amasroyi -Waanbhaa' laa bhaaplenj mu bago. 'N 'yaa- -Jan 'Nrale- 'la 'wo zii', 'woo- mεε gbilaan mu 'ε waa -jan 'bhεεke 'kpale- 'η 'wojan- 'ε ma.

⁷ 'Droon', -o 'gbu 'a □ya 'bhii- -Waanbhaa' 'mi □kla 'ke -yaa' -Jan 'Nrale- 'ε 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhii- -e Pieri □kla gōnε- 'la gbεen- -a wo mi 'le Zuufu mu 'ε ni.

⁸ -Amasroyi 'yee- -Waanbhaa' -le 'mi □kla 'ke Zesu a winbowo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ba, 'bhii- -e Pieri □kla 'ke Zesu a winbowo mi 'le Zuufu mu 'ε ba gōnε- 'la gbεen- bhe.

⁹ Zaki 'pegee Pieri 'bhεε- Zaan, -o -yaa 'mu 'la kun 'bhii- Zesu 'yi mu -lεε mεε gbilaan mu, 'mu 'gbu 'a □ya 'bhii- -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -e 'bhε ye 'ε gbekpa 'mi 'kō. 'Bhela- -zayile, -woo' gbε wlan □kpa 'mi 'pegee Banabasi 'kō, 'bhii- 'o 'pegee 'woo- mu a 'kpaledomaya 'ε -toomasie 'le. 'O 'kpen 'a □kpa do ma doo

'mi 'pegee Banabasi nu gele -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'wole Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhεε- 'woo- mu nu gele -a wole- Zuufu mu 'ε ni.

¹⁰ -O -za do 'kpō -la -yrewoa 'o ma 'bhε -le doo 'ke Zesu 'yi mu 'kōoflenzan mu -zado' 'o 'kpee. 'Bhεε- 'mi 'η 'nii- □wlaa 'bhε -za 'ε klele 'yi.

Pōlu -laa Pieri ta Antiosi -wa 'ε ta

¹¹ 'Dun- Pieri □nwa 'waati 'la ba Antiosi -wa 'ε ta, 'mi □laa -a ta Zesu 'yi mu 'ε 'kpen 'yre ma; -amasroyi -e -za 'la □kla 'bhε 'laa -yaa lele.

¹² Wlan 'ε ni, 'bhε 'saan- -za 'lεε- 'bhεε- ta. Zaki Zesu 'yi Zuufu mu 'ke mu 'winbwa- Antiosi. 'Mu 'laa 'wlale- -li Antiosi 'waati 'la ba, 'yee- Pieri 'pegee Zuufu kle mu 'la -o -wlaa Zesu 'yi 'mu 'yaa- pebhle 'eke- ta. 'Dun- Zaki a winbowo mu 'ε 'bhōle- Antiosi, 'bhεε- 'yee- Pieri 'mu 'yele, 'ke -ya -bangole pebhlele ma 'yee- 'pegee Zesu 'yi Zuufu kle mu 'ε 'le; -amasroyi Zesu 'yi Zuufu mu 'la 'mu 'yaa- -a zi 'bhii- 'si 'bhεεke mu wla 'klēn 'yi -e -yaa -gbilaan 'zi 'mu 'yre 'lεε.

¹³ 'Bhε klegbeya do kpō 'ε gbεen- bhe, 'ke 'o nεεnε- Zuufu -vin mu 'ε 'mu a klele 'sanle 'bhii- 'yee- Pieri gbεen- mεε mu 'ε -yre 'lεε -gbilaan 'ε 'kō, -asiikō Banabasi 'gbu -waa' mεε -yrekōza 'taawole do 'kpō 'ε □sia 'ezin-.

¹⁴ 'Mi a 'yele- 'bhii- waa -yaa 'taawo zii' -Jan 'Nrale- 'ε 'bhε a wlan 'ε ta, 'ke 'an 'pele Pieri ni mōkpen' 'yre ma kpataakpa doo: «'Bhi 'la 'bhi -o 'ke Zuufu mi -kpōsoo 'le, 'kee- -dwa -a -la 'bhεε- 'e 'taawo- 'bhii- Zuufu kle do gbεen-, 'e so -a pele- 'nale- -a ma Zesu 'yi Zuufu kle mu 'ε ni doo 'mu 'taawo kpanma 'bhii- Zuufu mu gbεen- εε?»

Mεε go -za 'yi 'kpaleya -la ma

¹⁵ Wlan 'ε ni, -kōo' mu -o 'ke Zuufu 'kpee yi mu -kpōsoo 'gbu -la -le, 'bhεε- -kōo' mu laa -o 'ke 'si 'bhεεke mu 'la 'mu laa -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε do 'mu 'le.

¹⁶ 'Bhεε- 'dun-, -kōo' mu 'a 'yaango- 'bhii- mεε a 'kpaleya do -kplen 'kpō 'ε 'bhεε- ma Zesu Krisi 'yi, 'bhεε- -e kle mεε -ledōole 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, waa pele 'kee- *Moizi a *Tonj 'ε -klosikwan, 'bhεε -a -ledōole kle -Waanbhaa' -yre

'yi. 'Bhela- -zayile, -koo' mu 'gbu 'ezin-, -koo' -koo' 'kpalawoa Zesu Krisi 'yi, 'bhεε- -koo' □kla mεε 'ledoole mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi, waa pele -koo' 'ledoole □kla -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu -klosikunle -la ma. -Amasroyi, mεε 'kedo- 'kpo 'ledoole laa nu klele -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu 'klosikunle ma.

17 'Bhεε- 'dun-, 'ke -koo' -o -koo' 'ledooleya -glin 'zi bhla 'la ba -Waanbhaa' -yre 'yi Krisi 'sroyi, 'bhεε- 'ke -koo' mu 'gbu -ja klele 'ke -za 'yoo- kle mu 'le 'bhii- Zuufu kle mu 'ε gbεen-, 'bhe 'a zrɔn 'bhii- Krisi -le -koo' □bwa -za 'yoo- zi 'ε ta εε? Wlan laa 'bhe 'le 'sekeseke.

18 'Mi 'la 'mi mεε mu -daanna doo -o go 'tonj a pe zi 'ε ta, 'bhεε- 'ke 'mi 'niinaa 'ezin-, 'bhεε- 'ke 'mi mεε mu 'ε daan gbe drεεwole -saan doo -o 'taawo 'tonj a pe zi 'ε ta, 'bhe bhla 'ε ba, 'naa klele 'tonj 'ε 'yisie mi 'le εε?

19 Wlan 'ε ni, 'mi 'gbu -o 'bhii- 'η gale -le 'tonj a pe zi 'ε ta. 'Bhεε- 'naa -o -li 'tonj 'ε □la. 'Tonj 'ε 'bhe -le □kla 'η dεpe 'le 'elwale -so. 'Dun- 'η -gwa 'tonj 'ε □la, 'kooko- 'η bo 'η 'yre -Waanbhaa' ni. -Yoo 'η ni 'bhii- -o 'mi 'pegee Krisi -gbaanna 'eke- 'yi -yrigbεele 'ε ta, 'bhεε- 'o -gaa 'eke- 'yi.

20 'Bhela- -zayi, 'ke 'η 'yoo- 'η 'yre ma -zɔn, 'naa 'η 'gbu kun 'bhii- 'η 'yoo- 'η 'yre ma -li, 'dun- Krisi -le 'bhe 'yre ma 'mi 'yi. -Amasroyi 'ke 'η 'yoo- 'η 'yre ma bhaaplenj 'fle 'ε 'yi 'drunyan 'lεε- 'yi -zɔn, 'η 'yoo- 'η 'yre ma 'ke 'η 'kpale- bo -Waanbhaa' Gbe 'la 'η -za □swa 'bhe ni 'bhe 'yi, 'bhe 'la 'bhe 'bhe 'gbu □naa ga ni 'mi -zayi' bhe.

21 'Naa -o 'η -bango' zii' -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'yi. -Amasroyi, 'kee- 'kpa bi mεε -ledoole kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'Tonj 'klosikunle -la ma, 'bhe bhla 'ε ba, Krisi -gaa bhaama 'de.

'TONJ 'PEGEE 'KPALEYA A -ZA

3

*-Waanbhaa' bhaaplenj -ledoole ye 'kpa-
leya do -kplen -la ma*

1 'E! Galasi mεε ηgblo -yinile mu! -Dele 'ka ηgblo -yinia εε? 'Dun- Zesu Krisi -gaa *-yrigbεele 'ε ta win 'la ma, 'mi 'bhe -zrɔnna 'ka ni kpataakpa.

2 -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'mi -o -a zi 'bhii- 'η -jango' do 'kpo 'lεε- 'yilrɔkpa 'ka ma doo: 'Ka Lii 'Wenj 'ε 'srɔɔwoa- 'tonj mu -la -klosikunle -la ma, taa- 'kaa 'srɔɔwoa- 'ka -Jan 'NrAle- 'ε 'malawoa 'bhεε- 'ka 'ka 'kpalawoa -a -yi 'bhεε- ma εε?

3 -E □kla 'nale- 'bhεε- 'ka ηgblo laa -o 'ka ta εε? 'Ka 'taawole -saan -Waanbhaa' a pe zi 'ε ta Lii 'Wenj 'ε 'le; 'bhεε- 'saanige 'ka -o -a zi' 'bhii- 'ka 'kaa- 'taa 'ε 'leyan bhaaplenj a pe fangan- 'ε 'bhεε- 'le εε?

4 'Ka -yrenbhla Zesu a -za 'ε ma bhaama εε? 'Dun- yaa so klele- bhaama 'de!

5 -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'la 'na 'ka ni, 'bhεε- -e 'sole- maza mu 'la kle 'zi 'ka 'plen-, -e 'bhe mu kle 'zi 'kaa- 'tonj mu -klosikunle -la ma taa- 'ka -Jan 'NrAle- 'ε 'malawoa, 'bhεε- 'ka 'ka □kpa -a -yi 'bhεε- ma εε?

6 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε -ya □pia Abraamu ba zayi' doo: «*Abraamu 'e □kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhεε- 'bhe 'a □ya 'bhii- mεε -ledoole 'le -yaa' 'kpaleya 'ε ma.*»

7 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'kaa- 'yaango- doo 'ke mεε 'la zan mu -o -kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan mu -le Abraamu 'srε mu 'gbu 'ε 'le.

8 -A -ledulale -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo -e nu Zuufu kle mu 'ε -ledoole -a -yre 'yi 'mu a 'kpaleya -la ma -a -yi. 'Bhela- -yile, -e -jan 'nrAle- 'lεε- 'bhe □woa Abraamu ni 'elwale -so -yaa' 'Sewe 'ε 'yi doo: «*-Waanbhaa' nu 'tre ta 'si mu 'ε 'kpen 'dumawole 'bhi -la 'sroyi.*»

9 'Bhe 'yi bhe, Abraamu 'e □kpa -Waanbhaa' -yi, 'bhεε- 'bhe 'a 'dumawoa. 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan mu 'mu □kpa -Waanbhaa' 'yi 'bhii- Abraamu gbεen- -e nu 'mu 'dumawole.

10 Wlan 'ε ni, mεε 'la zan mu 'kpen bole -o *Moizi a *'Tonj 'ε 'klosikunle ma 'tanjii, -Waanbhaa' a dangan' 'mu ma. -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «*-Za 'oo -za 'la yɔɔnde -o 'Tonj 'sewe 'ε 'yi, 'ke mεε 'oo mεε 'la zan laa 'bhe 'kpen 'klosikunle, -Waanbhaa' a 'dangan -o 'bhe zan 'ε ma.*»

11 -A pele -o droon' kpataakpa doo mεε 'kedo- 'kpo 'ledoole laa -o -Waanbhaa' -yre 'yi 'Tonj -klosikunle ma. 'Nj 'bhe 'pe zii' win 'la ma, -amasroyi -a pele -o -Waanbhaa'

a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ: «Mεε 'la zan -lɛdɔɔle -o -Waanbhaa' -yɾε 'yi, 'bhe zan nu bole -yɾε ma -si 'ε 'srɔɔwɔle 'bhe 'kpaleya -la ma -Waanbhaa' -yi.»

12 'Dun- 'ke mεε 'la zan -o -a zi 'bhii- e Moizi a 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bhεε- -a -lɛdɔɔle kle -Waanbhaa' -yɾε 'yi, 'bhe zan maza laa -o 'bhe 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi. -Amasroyi -a yɔɔndeɛle -o 'yee- -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi 'kaa: «Ke mεε 'oo mεε 'la zan 'tonj mu 'ε 'klosikwan, 'bhe zan nu bole -yɾε ma -si 'ε 'srɔɔwɔle 'mu -la ma.»

13 Zesu Krisi -kɔɔ' -gwa *'Tonj 'a 'dangan 'ε □la, 'bhεε- -a 'gbu 'bhe 'dangan 'kwe 'ε□sia. -Amasroyi -a yɔɔndeɛle -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ: «Ke -o mεε 'oo mεε 'la zan -gbaanna -yri 'ε ta, 'dangan -o 'bhe zan ma.»

14 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa 'duma 'la 'naza- ta Abraamu ni, -o 'bhe 'duma 'ε □naa Zuufu kle mu 'ε ni Zesu Krisi -la 'srɔyi, 'bhεε- -ya -liiwli' □naa *Lii 'Wen 'la 'naza- ta -kɔɔ' ni, -kɔɔ' 'bhe 'srɔɔwo- -kɔɔ' 'kpaleya -la ma.

'Tonj 'pegee -liiwli' nale a -za

15 'Nj nεεnε- mu, 'η -jan 'lεε- 'kpale 'drunyan ta -za do ma: 'ke mεε do 'a 'liiwli- □naa pε do ta, 'kee- 'bhe -liiwli' 'ε yɔɔndia-, 'bhεε- -ya gbε blaana -kpalaa' 'bhe □la, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a -liiwli' 'ε -saawole, 'bhεε- waa sɔ -za 'kedo- 'kpɔ 'kpale 'bhe ba.

16 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa Abraamu 'pegee -a 'srε 'ε ni. 'Dun- -a pele laa -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'ε 'yi dɔɔ: «'Yee- 'pegee -a 'srε mu». 'Bhii- 'kee- -yaa -we 'zi mεε -bebe -la -le. -Ya □pia dɔɔ: «'E 'srε do -kplɛn 'kpɔ». -Ya -zɾɔnna 'bhe ma 'bhii 'bhe 'srε 'ε 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

17 -Ka 'ka 'trɔnbado 'elrele doo, 'η 'yoo- -o -a zi' 'bhii- 'η -jan 'lεε- 'bhe 'wo: -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la □naa 'elwale -za 'la klele ma, -e -dulaa' 'bhεε- ta. Lεε -kεmε yizie 'ke lεε mia do bhe vu 'kanle- blaana, 'yee- -Waanbhaa' □kaan Moizi ba, 'kee- 'tonj mu 'ε 'lenale Izraeli mu 'ε ni. 'Dun- 'bhe 'tonj mu 'ε waa sɔ -ya -liiwli' yɔɔndeɛle 'la □twa 'bhe 'saawole, 'bhεε- waa sɔ -ya -liiwli' 'la □naa 'bhe 'yisiele.

18 'Bhεε- 'kee- 'kpa bi 'bhii- -Waanbhaa' 'a 'cien 'ε na mεε ni Moizi a 'tonj mu 'ε -klosikunle -la ma bhaaplɛn 'kɔɔ, 'bhe 'cien 'ε 'bhe 'laa -yaa sɔ dale- -li -liiwli' nale ba. 'Bhεε- 'dun-, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la □naa Abraamu ni 'bhe -la ma 'bhεε- -e -yaa' -lileya 'ε -zɾɔnna -a ni.

19 -Ka 'dula- doo! -Waanbhaa' 'tonj mu 'ε □naa win 'ε -dela ma εε? -Yoo □naa, 'kooko- -ya zɾɔn bhaaplɛn mu ni 'bhii- -wa zru maza 'ε -yisiele. 'Dun- 'woo- 'tonj mu 'ε □bwa -a nɔɔ- ye 'fɔke 'bhe ge 'tenle- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'ε □naa 'yee- Abraamu 'srε 'la ba zayi' 'bhe 'nule- ma. 'Bhεε- -e 'yee- 'tonj mu 'ε gbekpaa- -mleke' mu -la 'kɔɔ 'elwale 'pe, 'bhεε- 'mu -o -lenaa Moizi ni; 'bhεε- Moizi □kla -o -lena' mi 'le Izraeli mu 'ε ni.

20 'Dun- mεε plɛn- mi 'ε 'bhe 'laa -o mεε do 'kpɔ 'plɛn- mi 'le, 'bhεε- 'dun- -Waanbhaa' -o do 'kpɔ.

'Tonj mu 'ε 'naza- 'ε Moizi ni 'bhe win -o 'ke -mɛla -le εε?

21 Taa- 'tonj mu 'ε 'nale -Waanbhaa' 'kɔɔ Moizi ni, 'bhe 'lawlɛnle -o 'yee- -Waanbhaa' -liiwli' 'nale 'ε 'bhεε- 'kaama- εε? Wlan laa 'bhe 'le 'sekeseke 'dɛ! 'Ke 'Tonj 'yaa- sɔ bi bole -yɾε ma -si 'nale mεε ni, 'bhe bhla 'ε ba, bhaaplɛn -lɛdɔɔle -yaa nu klele -Waanbhaa' -yɾε 'yi 'tonj -klosikunle -la ma.

22 'Bhεε- 'dun-, -Waanbhaa' a 'Sewε -ya -pia kpataakpa dɔɔ 'drunyan ta pε mu 'ε 'kpen 'kpaale -o -za 'yɔɔ- fangan- 'ε □la. 'Kooko- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pε 'la 'naza- ta, 'ke mεε 'la zan 'ε □kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhe zan sɔ 'bhe 'bhe pε 'ε 'srɔɔwɔle 'bhe 'kpaleya -la ma Zesu Krisi 'yi.

23 'Sani- 'kpaleya Krisi 'yi 'ε 'bhe 'waati 'ε 'bhɔle- plɛn-, Moizi a *'Tonj 'ε gbɛblɔɔle -yaa 'o ta 'bhii- -kaso 'yi mu gbɛɛn-. -A 'kpaale- □bwa 'o ta 'fɔke 'bhe ge 'tenle- 'kpaleya zi 'ε zɾɔnle ma 'o ni.

24 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, Moizi a 'tonj 'ε 'yaa- 'o -lɛdɔɔ' mi 'le 'ke 'bhe ge 'tenle- Zesu Krisi nule ma. 'Kooko- 'o 'lɛdɔɔle sɔ klele- -Waanbhaa' -yɾε 'yi 'kpaleya -la ma Krisi 'yi.

25 'Kee- 'san 'kpaleya Krisi 'yi 'ε 'bhe nu, -koo' ngblo 'kpaale- 'laa -o -li 'bhe -ledoo' mi 'ε □la.

26 -Amasroyi, 'ka 'kpen -o 'ke -Waanbhaa' -ne mu -la -le 'kaa- 'kpaleya 'ε ma Zesu Krisi 'yi.

27 Wlan 'ε ni, -o 'ka mu 'la 'kpen 'wiinfi□ -yi ba, 'kooko- 'ka 'pegee Krisi 'kpale- kle do ma, 'ka 'yee- Krisi a 'taawogbeya dree 'ε 'bheε- □sia 'bhii- -o dunε-dree kla -o ta gone- 'la gbεen- bhe.

28 'Bhela -zayile -zon, 'kee □kla Zuufu mi 'le oo, 'kee □kla Zuufu kle 'le oo, 'kee □kla lu 'le oo, 'kee □kla □klo 'le oo, 'kee □kla 'gwlaan- 'le oo, 'kee □kla 'le 'le oo, 'bhe 'laa -za 'kedo- kle -li. -Amasroyi, 'ka 'kpen □kla do Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

29 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke 'ka □kla Krisi a pe 'le, 'ka □kla 'te Abraamu 'srε -kposoo mu 'le. 'Bheε- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa -a 'cien 'la 'naza- ta Abraamu ni, 'ka mu nu 'bhe 'srōowole 'te.

4

1 -Ka 'ka 'trōnbado doo, 'η 'yoo- zan -jan 'la 'bhe 'wolε- 'bhe -le -ge: 'Ke -ne do a pe -le -a de 'cien 'ε 'le; 'ke -yoo -yaa' matrunya 'ε 'yi 'waati 'la ba, -a bogbeya 'ε gole laa -o lu do bogbeya 'ε ma, 'ali- 'ke -yaa' pe -le -a de 'cien 'ε 'kpen 'le.

2 'Ke -yoo matrunj 'le 'waati 'la ba, -a ngblo 'kpaale- bo -a gooba mu 'ε 'pegee -yaa' -za 'yrebago mu 'ε 'mu -la □la, 'ke 'bhe ge 'tenle- -a de 'waati 'la -dwa 'bhe ma.

3 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -koo' mu -yaa 'elwale 'bhii- -ne matrunne mu gbεen- 'ezin-. -Koo' 'yaa- matrunj 'le 'waati 'la ba, -koo' ngblo 'kpaale- -yaa 'drunyan 'lεε- 'yi -za mu 'kungbeya mu 'ε □la 'bhii- lu mu gbεen-.

4 'Dunj- -Waanbhaa' 'waati 'la -dwa 'bhe 'bhōle-, 'ke -ya Gbe 'ε winbole. -O 'bhe □yaa bhaaplεj a pe yagbeya 'ε 'yi le do ma, 'bheε- 'bhe ngblo 'kpaale- -yaa Zuufu mu a 'tonj mu 'ε □la,

5 'kooko- mεε 'la zan mu ngblo 'kpaale- -yaa 'tonj mu 'ε □la, -e 'bhe zan mu go 'mu □la, 'bheε- -yoo kle -Waanbhaa' a -ne mu 'le.

6 'Bheε- -koo' klεlawoa -Waanbhaa' -ne mu 'la 'le bhe, 'yee- *-Waanbhaa' 'a Gbe

*Lii 'Wenj 'ε □kpaā -koo' zru mu 'ε 'yi. 'Bhe -le 'a kle 'bheε- -koo' so -Waanbhaa' 'siile doo: «-Koo' De -Waanbhaa!»

7 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'yaa -o -li 'ke lu 'le, 'dunj- 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -ne -la -le. 'Bheε- 'ke 'yoo- 'ke -Waanbhaa' -ne 'le, 'yee- -Waanbhaa' 'cien 'la □twa -a -ne mu 'ε 'lεε, 'e nu 'bhe 'srōowole.

Polu blina- yien -o Galasi mu 'ε ba zayi'

8 'Elwale -so, 'ka 'laa -yaa -Waanbhaa' dolawo bhe, 'ka 'yaa- pe mu 'la 'mu a luya 'yi, 'mu 'yaa- bhla ma -waanbhaa' mu 'le.

9 'Dunj- -zon, 'ka -Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ε do, 'η so a pele- 'ezin- doo -Waanbhaa' 'ka do, -e □kla 'nale- 'bheε- 'ka -o niina- 'zi 'woo- bhla ma -waanbhaa' mu 'ε ba εε, 'woo- 'la -o fanjan- 'laa -o, 'bheε- 'ke -woo 'ke 'truu- ma pe mu 'le, 'ka -o -a zi 'bhii- 'ka kle gbε dreewo 'mu -laa' lu mu 'le 'ezin- εε?

10 'Ka yi 'ke mu oo, mle 'ke mu oo, 'waati 'ke mu oo, 'bheε- lεε 'ke mu -za kun 'egloole 'ke 'bhe kan -a 'ke mu ta. -Mela ma 'ka 'bhe kle εε?

11 'Nη! 'Nj blina- yien -o 'kaa- -za ma, -amasroyi 'naa- zi 'bhii- 'η ye 'la □woa 'ka ni 'bhe bo bhaama.

KRISI MEE BO 'BHE 'GBU MA LII 'WENJ 'ε 'SRŌYI

12 'Nj neεne- mu, 'ka 'zoole-, -ka bo 'ka 'gbu ma, 'bhii- 'mi gbεen-. -Amasroyi -Jan 'Nrāle- 'ε -zayi', 'η bole -o 'η 'gbu ma 'bhii- 'ka mu gbεen-. 'Ka 'laa 'siεle- 'η ba -za 'kedo- 'kpo 'yi.

13 -Koo' 'eke- □lwa □ya 'waati 'la ba, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'η 'fle 'yi ga do -le 'a □kla 'bheε- 'η -dulaa' 'ka ba, 'bheε- 'η -Jan 'Nrāle- 'ε □woa 'ka ni.

14 Ga 'gbu 'la 'yaa- 'η ma 'η 'fle 'ε 'yi, 'bhe □kla 'ka mu ta -yren 'le. 'Bheε- 'dunj-, 'ka 'laa -yrōnlε' 'η ma, 'bheε- 'ka 'laa 'ka 'plεngolε 'η ma. Drōon' 'ka 'η -gblakwan 'elrele 'bhii- -Waanbhaa' a -mlεkε' do, 'bhe 'pegee- 'bhii- Zesu Krisi 'gbu drōon' gbεen- 'ezin-.

15 'Ka zrukpaale 'yaa 'egbenele 'mi ba zayi' 'bhe 'waati 'ε ba 'de! 'Dunj-, 'bhe zrukpaā -gbene 'ε 'bhe -o 'naa- -zon εε? 'Mi so 'ka 'to wlan pele- -jan 'lεε- 'bheε- 'le doo: 'Mi so gbε -yoo' 'ε 'koo' 'ka ni, 'ali- 'ke

'bhe 'yaa- so klele-, 'ka 'yaa- nu 'ka 'yrebhe mu 'e 'yrole-, 'bhe- 'ka -o na 'mi ni.

16 'Bhe- 'η wlan 'la □pia 'ka ni, 'bhe -la ma 'bhe- 'mi □kla -zon 'ka 'soonnii 'le ee?

17 'Woo- mee mu 'la -woo 'ka -vavade 'zi 'egbenele bhe, -kaa 'yaango- 'bhii- -o 'kpee 'flele- laa -o 'ka ma. -Wa zi 'bhii- -o -za 'la 'bhe kle 'bhe -le doo 'ke -o 'ka 'plenggo- 'η ma, 'bhe- 'ka do 'woo- zi 'ke 'ka 'woo- mu -vavade 'egbenele.

18 Wlan 'e ni, 'kee- -za 'lirele- -vavade 'waati 'e 'kpen ba, 'bhe -o 'ke -za 'lirele- 'le. 'Dun- 'kaa- -za -vavadele 'e -danj' 'laa gole 'ke 'η 'yoo- 'ka ba 'waati 'la ba 'bhe ma.

19 'N 'ne mu, 'η 'yoo- -yrenbhele' gbe drεwo 'zi 'ka ma, 'bhii- 'ke le do -bla □zian -a ta -e -yrenbhele' gōne- 'la gbēen-. 'N nu bole 'bhe -yren -glōn 'e 'bhe- 'bhlele- ma 'ke 'bhe ge 'tenle- Kri- si -si 'e 'wlale- ma 'ka zru mu 'e 'yi.

20 'N 'yoo yre 'la □nō -zon, 'mi -o -a zi 'bhii- 'η kle 'ka 'plen- 'waati 'lee- ba, 'koko- 'mi 'an -janwo' gbeya 'e 'ka ni 'bhe maboo. -Amasroyi 'η 'yoo- klin 'yi 'ka ba zayi'.

Agaa 'pegee Sara a -za

21 -Ka 'ka 'trōnbado 'η ni doo: 'Ka mu 'la 'ka -o -a zi' 'bhii- 'ka 'ka ngblo 'kpala Moizi a 'tonj mu 'e □la, 'woo- 'tonj mu 'e -jan 'la □woa 'ka 'laa 'bhe 'yimale ee?

22 -Amasroyi -a yōnde- le -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo Abraamu gbe -yaa ple. -Ya do -yaa lu le do ta, -o -yaa 'bhe le 'e sii Agaa. 'Bhe- -ya -bheke' do 'e 'yaa- □klo le 'e ta, -o -yaa 'bhe le 'e sii Sara.

23 'Yee- Abraamu 'kela 'srōwoa- lu le 'e ta, -o 'bhe □yaa bhaaplenj a pe -neya' gbeya drōj 'e 'bhe- 'yi. 'Dun- -e 'kela 'srōwoa- □klo- le 'e ta, -o 'bhe □yaa -Waanbhaa' -liiwli' 'e 'bhe- ta.

24 'Woo le ple 'lee- waa -za 'e -yoo -za do -la ma dan ma jan 'le. -Amasroyi 'woo- le ple 'e -woo 'ke -Waanbhaa' a -bhoolaya ple -la -le. *Agaa 'bhe -o 'ke 'yee- -Waanbhaa' -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee Moizi 'plen- Sinai vle gōn 'e 'wiinj- 'bhe- 'le. Agaa 'kpee yi mu 'e 'mu -o 'ke lu mu 'le.

25 Sinai vle gōn 'e -yoo Arabu 'kleen 'e 'yi; -o so Agaa 'kpale -zon Zeruzalemu ma.

-Amasroyi Zeruzalemu 'pegee -a ta mu 'e 'kpen -o luya 'yi.

26 'Dun- Zeruzalemu drεe 'la 'bhe -o laanima, 'bhe -le 'ke □klo le 'e 'bhe- a -za 'e 'le. 'Bhe- -koo' mu nee 'le 'bhe- 'le.

27 -Amasroyi -a yōnde- le -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'yee- □klo le 'e ba zayi' doo: «'E zrukpa, -ne 'ya kle!

'E zrukpa' 'e ta -gbekan', 'bhi 'la 'bhi 'laa le mu ta -bla zenle -yrenbhlele -lido!

-Amasroyi -o -plooda le 'la ma, 'bhe 'ne mu 'e nu klele 'ebebele 'ke 'mu kan gwenna le 'e 'bhe 'ne mu 'e ta.»

28 'Ka mu 'η neene- mu, 'ka mu -o -Waanbhaa' a -liiwli' 'e ta -ne mu -la -le, 'bhii- -o Izaki □yaa gōne- 'la gbēen- Abraamu ma 'yee- -Waanbhaa' -liiwli' 'e ta.

29 'Elwale ta -so, -o -ne 'la 'bhe □yaa bhaaplenj a pe yagbeya 'e 'yi, 'bhe 'yaa- -yrenkpa' -o -ne 'la 'bhe □yaa -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'e fangan- 'yi 'bhe ta. 'Ali- -zon -yoo 'bhe- gbēen- 'ezin- -gee'.

30 'Dun- -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'bhe pe 'nale- ee? 'Bhe pe doo: «Lu le 'e 'pegee -a gbe 'e -gbin. -Amasroyi lu le 'e gbe 'e do laa -o -a de 'cien 'e ba -o 'pegee □klo le 'e gbe 'e 'le.»

31 'Bhela- -zayile, -koo' mu laa -o 'ke lu le 'e 'bhe 'ne mu 'le, 'dun- -koo' mu -o 'ke □klo le 'e 'bhe- 'ne mu 'le.

5

Kri- si -koo' -bwa -koo' 'gbu ma

1 Kri- si -koo' -bwa -koo' 'gbu ma, 'bhe- -koo' □kla □klo -zeze mu 'gbu 'le. -Ka do 'eglooda, 'bhe- 'ka 'laa 'tole- 'ke 'ka 'wla gbe drεwo luya 'yi 'ezin-.

2 -Ka 'ka 'trōnbado 'η ni doo! 'Mi Polu pe 'ka ni doo: «'Ke 'ka □wlaa 'kleen 'yi, 'bhe bhla 'e ba, Kri- si -za 'la □kla, 'bhe 'laa nu -za 'ke 'yanwole 'ka ma».

3 'Mi 'bhe 'kpankpanyan 'zi 'ka ma 'ezin-, 'ke 'an pe 'ka ni doo 'ke mee 'oo mee 'la zan -wlaa 'kleen 'yi, -yoo 'ke -za 'le 'ke 'bhe zan 'e 'tonj mu 'e 'kpen 'klosikon kpanjma.

4 'Ka mu 'la 'ka -o 'ka 'gbu kleyre -glin zi' mee -ledoolo mu 'le -Waanbhaa' -yre 'yi Moizi a 'tonj 'e -klosikonle ma, 'ka 'plengole -o Kri- si ma. 'Bhe- 'ka gbe 'kaanle- -o -Waanbhaa' a -lileya 'e ba.

⁵ 'Ke -yoo -koo' mu a pe 'le, -koo' 'yrikpale -o -a ta -Waanbhaa' Lii 'Wen' 'e 'sroyi 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' nu -koo' mu 'yele- mee -ledoole mu 'le - -a -yre 'yi, -kooa' 'kpaleya 'e ma Krisi 'yi.

⁶ -Amasroyi, 'ke -koo' 'pegee Zesu Krisi 'kpale- -o do ma, 'ke -o -koo' 'wlaa 'kleen 'yi oo, 'ke waa -koo' 'wlale- 'kleen 'yi oo, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpo kle. -Za 'la 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le 'ke -koo' -koo' kpa Krisi 'yi, 'bhe- 'ke -koo' 'soniya 'e 'yizakle.

⁷ 'Ka 'yaa- ge 'zi bi 'elrele zi -le- 'kaa- 'kpaleya zi 'e ta. -Dele 'nwa 'ka dulale, 'bhe- -ya 'kla 'ke 'ka ploo wlan ma zi 'e ma ee?

⁸ -O -jan -gloon 'la 'woa 'ka ni, 'bhe- 'ka 'ka 'kpa 'bhe 'yi, 'bhe laa da -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhe- -e 'ka 'kla -yaa pe 'le 'bhe ba.

⁹ 'Ka 'laa 'yaango- 'bhii- 'bluu -pee 'wlen 'seke san- -le 'bluu -pee 'e 'kpen wlen ee?

¹⁰ 'Bhe- 'duj-, 'η 'kpale- -o Meezan 'yi 'kaa- -za ma, 'bhii- 'ka 'kpeeledangbeya gole laa nu klele 'an pe 'e ma. 'Duj-, mee 'oo mee 'la zan -o 'ka zrubatedo 'zi, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'e 'krowole.

¹¹ 'N neene- mu, 'kaa 'ya ee? 'Kee- 'kpa bi 'bhii- 'mi -o 'kleen 'yi 'wlaa 'e 'bhe- 'wo zii' bi doo 'bhe -le mee go -za 'yi, -mele 'kla 'bhe- -woo 'η 'yrebatedo 'zi ee? 'Ke -yoo bi 'bhe gbene- bhe, 'η 'yoo- Krisi gbaanza -yrigbeele 'e ta 'la 'wo zii' bhe, 'bhe -za 'e yaa -yaa nu wlale- mee 'kedo- 'kpo 'yi.

¹² 'N 'yoo- -a zi' 'bhii- mee 'la zan mu -o 'ka zrubatedo 'zi 'kleen 'yi 'wlaa- 'e 'le, 'bhe zan mu 'e -woo 'plengo- 'fenfen' kaa- 'klankeba 'e ma.

¹³ 'Ka mu 'η neene- mu, -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'ke 'ka bo 'ka 'gbu ma. 'Duj- 'kaa bole 'ka 'gbu ma 'e 'bhe 'laa klele 'ke -za -yoo' 'la klele 'swa 'ka ni 'bhe kle wli 'le. Dooon' -ka yewo 'eke- ni 'soniya 'le.

¹⁴ -Amasroyi -Waanbhaa' a 'tonj mu 'e 'kpen 'klaleketa 'e 'lewlayre -le -jango' do 'kpo 'lee- 'bhe- 'le doo: «'E -vindo' mi -za 'so 'e ni 'bhii- 'e -za so 'e 'gbu ni gone- 'la gbene-»

¹⁵ 'Duj-, 'ka 'laa 'taawole 'bhii- -bon 'yi wi -yoo' mu gbene-, 'ke 'ka bo 'eke- 'sonkpale ma, 'bhe- 'ke 'ka 'eke-

madinjwo. 'Ka 'ka 'gbu 'klosikun 'ke 'ka 'laa 'eke- sie.

-Ka 'taawo Lii 'Wen' 'e zru maza mu 'e ta

¹⁶ 'N 'yoo- zan -jan 'la 'wole- 'ka ni, 'bhe -le -ge doo: -Ka 'taawo Lii 'Wen' 'e zru maza 'e ta, 'bhe- 'ka 'laa nu bole 'ka 'gbu zru maza klele ma.

¹⁷ -Amasroyi 'e 'gbu zru maza zibole -o Lii 'Wen' 'e zru maza mu 'e ma. 'Bhe- Lii 'Wen' 'e zru maza mu 'e gole -o -koo' 'gbu 'fle 'e zru maza mu 'e ma. 'Woo- zru maza -gloon ple 'la bhe -o zibole -o 'eke- ma -koo' ta, -asiikoo 'ke -za 'la klele 'swa 'ka ni 'ka 'fuu 'laa so 'bhe klele- ta.

¹⁸ 'Bhe- 'duj-, 'ke Lii 'Wen' 'e 'ka 'ledoo-, 'ka ngblo 'kpaale- laa kle -li Moizi a 'tonj mu 'e fanjan- 'e 'la.

¹⁹ 'Bhe- -koo' 'gbu 'fle 'e zru maza -yoo' mu 'e -koo' 'mu 'gbu do, 'wole- -ge: -yanbhooya oo, 'trindoo- maza oo, 'gwlaan- 'pegee le 'flenya- oo,

²⁰ yo gba zru oo, 'sron oo, 'eke- mafinyanwole oo, sradole oo, zranwole oo, yran zru oo, wi pla za oo, gwle zru oo, 'bhe 'pegee 'eke- -yicienle -le ma -le ma -za oo;

²¹ -yrebhole pe zi oo, -weendele 'pegee gbonyiya oo, 'bhe- 'bhe klegbeya -gloon mu 'e. 'Mi 'ka 'kpeelekan zii' -o ba zayi, 'bhii- 'an 'kla gban -so 'elwale gone- 'la gbene- 'ke 'an pe doo: 'Ke mee 'la zan mu 'bhe -za 'yansi mu 'e kle, 'mu 'cien 'laa nu klele *-Waanbhaa' a -bhlembeya -wa 'e ta.

²² 'Duj-, Lii 'Wen' 'e -za 'la kle mee do -si 'e 'yi 'bhe -le -ge: 'Soniya oo, zrukpa' oo, yilabla oo, zrubakpa' oo, wlanya oo, zru -lreleya oo, zru klele do oo,

²³ yidooya oo, 'bhe- 'e 'gbu 'yikunle -za klele ma. 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu 'kedo- 'kpo 'laa -o 'eyoole 'Tonj a pe zi 'e zi.

²⁴ Mee 'la zan mu 'kla Zesu Krisi a pe 'le, -woo 'gbu zru maza mu 'e -gbaanna -yrigbeele 'e ta, 'bhe- -o 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi.

²⁵ 'Ke Lii 'Wen' 'e -si dree 'naa -koo' ni, -koo' 'duj- 'taawo -a zru maza -la ta.

²⁶ 'Bhe- -koo' 'laa -koo' 'gbu mag- baandele, -koo' 'laa 'eke- liiglinle, 'bhe- -koo' 'yre 'laa 'bhole- 'eke- zi.

6

Bhɔle 'eke- ba 'eke- 'kwe 'sile 'le

¹ 'N nɛɛɛ- mu, 'ke 'ka ɔklaa 'ka nɛɛɛ- do ba 'ke -yoo -za 'yɔɔ- klɛ 'zi, 'ka mu 'la 'ka -o 'egloole Lii 'Wɛɛ 'ɛ 'yi, -ka 'yee- 'ka nɛɛɛ- 'ɛ bɔ gbɛ drɛɛwo zi -lrele' 'ɛ ta 'ka zru -dɔɔ 'le. 'Bhɛɛ- -ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba, 'kooko- -za 'yɔɔ- laa 'ka mu 'lɛkan- 'ezin-.

² -Ka bhɔ 'eke- ba 'eke- 'kwe 'sile 'le. 'Ke 'ka 'bhɛ ɔkla, 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ka nu 'taawolɛ Krisi a 'ton 'ɛ ta.

³ 'Ke mɛɛ do 'kpee ma -yoo 'ke mɛɛ gbɛlaan do 'le, 'duɛ- 'ke yaa -o 'ke pɛ 'kedo- 'kpɔ 'le, -ya 'gbu -la -yini' 'zi bhe.

⁴ 'Ka 'kpen do do 'bhɛ 'gbu 'taawogbeyaa 'ɛ -glin 'ke -yoo 'elrele doo. 'Ke -ya ɔya 'elrele, -e nu -a -baale' -a 'gbu kleza 'ɛ 'bhɛɛ- 'yi, 'bhɛɛ- yaa nu 'bhɛ 'kpale- mɛɛ -bhɛɛke' kleza 'ɛ ma.

⁵ -Amasɔyi, -kɔɔ' 'kpen do do kleza 'kwe 'ɛ nu klele -kɔɔ' 'gbu 'wiinj-.

-Kɔɔ' -za -gloɔn 'la kle, -kɔɔ' 'bhɛɛ- ma -trɔn 'srɔɔwo-

⁶ 'Ke -o mɛɛ 'la zan daan 'zi -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'le, 'bhɛ zan 'ɛ bhɔ -a daan mi 'ɛ ba -a 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'le.

⁷ 'Ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile -jan 'lɛɛ- ma: Waa 'sonsi- -Waanbhaa' ma. 'Ke mɛɛ pɛbhɛ -gloɔn 'la ɔbwa, -e nu 'bhɛɛ- pɛbhaa -gloɔn 'ɛ 'kanlɛ-.

⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -a 'gbu 'flɛ zru maza mu -yɔɔ' mu klɛ, 'bhɛ zan 'ɛ 'lɛyanyɛ -le 'ke ga 'le. 'Duɛ- 'ke mɛɛ 'la zan Lii 'Wɛɛ zru maza -lrele' klɛ, Lii 'Wɛɛ 'ɛ nu -a klele 'bhɛɛ- 'bhɛ zan bole -yɛ ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛɛ- 'srɔɔwo-.

⁹ 'Kɔɔ- gbɛ zi laa 'kanlɛ- -za 'wlan klele ma. -Kɔɔ' -gblɔzi' laa galɛ 'bhɛɛ- -kɔɔ' ploo -za 'wlan klele ma, 'ke 'bhɛ 'waati 'ɛ ɔbhwa, -kɔɔ' nu 'bhɛ ma ɔtrɔn 'srɔɔwolɛ.

¹⁰ 'Bhɛ klɛgbeyaa 'ɛ 'yi bhe, 'ke 'bhɛ klɛ 'waati -o -kɔɔ' 'kɔɔ bhla 'la ba, -kɔɔ' -za 'wlan klɛ mɔkpen' ni, -kɔɔ' 'bhɛ klɛ 'gbu -kɔɔ' nɛɛɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'mu -la ni 'ebebele.

-Liawli' -lɛyanyɛ 'pegee 'pubɔwli

¹¹ -Ka 'sɛwɛbhɛ -gbɛɛ -gbɛɛ mu 'lɛɛ- glin doo, 'mi 'gbu -le 'sɛwɛ 'lɛɛ- dɛ 'zi 'ɛ 'gbu 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'an kpa 'ka ni.

¹² Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o -a zi' 'bhii- -o 'ka 'wla 'klɛɛn 'yi kpaɲma; 'duɛ- -o 'bhɛ klɛ 'zi drɔɛ 'kooko- mɛɛ mu 'woo- mu 'gbu -za klɛ. 'Bhɛɛ- waa- zi 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'bhii- -o -yɛnkpa' -o ta Krisi gbaanza 'ɛ 'yi -yɛgbɛɛle 'ɛ ta.

¹³ 'Woo- mɛɛ mu 'la -woo mɛɛ mu 'wla 'zi 'klɛɛn 'yi, -woo mu 'gbu 'laa Moizi a 'ton mu 'ɛ 'klosikun. 'Duɛ- -wa zi 'bhii- -o 'ka 'wla 'klɛɛn 'ɛ 'yi, 'kooko- -o sɔ -o -baale' bhɛkpɔɔ 'kpaza- 'yi 'ka 'flɛ mu ma.

¹⁴ 'Duɛ- 'ke -yoo 'mi 'an pɛ 'ɛ 'le, 'mi 'naa -a zi' 'bhii- 'mi 'ɛ -baa' pɛ 'kedo- 'kpɔ 'yi, 'ke yaa 'e go -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi gbaanza 'ɛ -yɛgbɛɛle 'ɛ ta 'bhɛ -la ba. Wlan 'ɛ ni, 'yee gbaanza 'ɛ -yɛgbɛɛle 'ɛ ta 'ɛ -zayi', 'drunyan 'lɛɛ- 'yi pɛ mu 'ɛ waa -o 'mi 'yɛ 'yi -li -zake' 'le, 'bhɛɛ- 'mi 'laa -o -li 'drunyan 'lɛɛ- 'yi mɛɛ mu 'ɛ 'yɛ 'yi pɛ 'ke 'le 'ezin-.

¹⁵ -Amasɔyi, 'ke -woo 'e ɔwlaa 'klɛɛn 'yi oo, 'ke waa 'e wlalɛ 'klɛɛn 'yi oo, 'bhɛ 'laa -zake' klɛ. Pɛ 'la 'bhɛ -za -o 'egloole, 'bhɛ -le -Waanbhaa' bole -yɛ ma -si drɛɛ 'la ɔwlaa -kɔɔ' zru mu 'ɛ 'yi 'bhɛɛ- 'le.

¹⁶ Mɛɛ 'la zan mu 'kpen -o 'taawo zii' -jan yɛkɛ- 'lɛɛ -ta, 'mi pɛ 'bhɛ zan mu 'ɛ ni dɔɔ: Bhaa -Waanbhaa' -yaa' yilabla 'na 'bhɛ zan mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- -o -yɛnkla' -a ma. 'Duɛ- 'woo- mu do -kplɛn 'laa 'kɛle-, 'ɛ 'yoo- -we 'zi -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ 'kpen -la -le, 'wo -le 'ke Izraɛli mu 'ɛ 'le.

¹⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'kee- go -zɔn pɛ 'ɛ blaɛn, 'ka 'zoole-, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ɛ 'trɛbhɔle 'ezin- 'woo- -za mu 'ɛ -o -zayi'. -Amasɔyi, Zesu 'sɔɔnnii mu 'ɛ -woo 'ɛ zɔnlawoa -a -zayi', 'bhɛ bhɛkpɔɔ mu 'ɛ 'mu -le 'ɛ 'flɛ ma -gɛ. 'Bhɛ bhɛkpɔɔ mu 'lɛɛ- 'mu -le 'a zɔn 'bhii- 'mi -o 'ke Zesu -a lu 'le.

¹⁸ 'N nɛɛɛ- mu, bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a -lileya 'ɛ bo 'ka 'kpen 'nii- 'ɛ 'yi! Amiina.

**PŌLU 'LETRE 'LA □KPA
ZESU 'YI MU 'LA 'YAA-
EFEZI -WA 'E TA 'MU NI
Pōlu 'letre 'la □kpa
Efezi -wa 'e ta Zesu 'yi
mu 'e ni 'bhe ngblo**

Pōlu 'letre 'lɛɛ- □dia 'waati 'la ba 'ke -yoo -kaso 'yi Rōmu -wa 'e ta. Efezi -wa 'e 'bhe -le -yaa Azi 'klɛn 'e gbɛ do 'la -o 'bhe sii -zɔn Tuuki 'bhe □nɔɔ -wa -gbɛnɛ 'gbu 'e 'le. Pōlu -le 'yee- Efezi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e □klaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -yoo □kla Zesu 'yi mu -lɛdo' 'le. -E lɛɛ yaga -gaa Efezi -wa 'e ta 'kee- 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e kpa do ma 'elrele. Efezi Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e □kla 'ebebele 'fɔke -o -yaa a kpe ma -wa mu 'e 'kpen ta. Efezi -wa 'e ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'mu 'yaa- 'mu 'yɛkpa- 'yee- Efezi -wa 'e kpe ma Zesu 'yi mu 'e ba. 'Dun- Pōlu 'laa 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'kpale- 'woo- Efezi Zesu 'yi mu do -kplɛn ni, -ya -kpa Efezi -yaa 'klɛn 'la 'yi 'bhe □nɔɔ Zesu 'yi mu 'e 'mu -la 'kpen ni. 'Bhɛla- -zayile, Pōlu 'laa mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'tɔkanlɛ 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'yi.

-Kɔɔ' sɔ 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'yicienle -lɛ plɛ. -A -lɛ □lwa mi (Efezi mu 1-3) 'e 'yi, Pōlu -Waanbhaa' 'tɔbhwa, 'bhɛɛ- -ya 'pubwa- -e 'duma mu 'la □naa -kɔɔ' ni -kɔɔ' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi 'bhe -zayi'. -Amasrɔyi, mɛɛ 'la zan mu -o □kpa Krisi 'yi, Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu, Zesu 'mu 'kpen □klaa 'eke- ba, 'bhɛɛ- -o □kla -Waanbhaa' -nɛ 'wɛn mu 'le. -O 'bhe -Waanbhaa' -nɛ 'wɛn mu 'e 'mu -la sii «Zesu 'yi mu». Pōlu 'a 'seriwoa waa -za ma, 'kooko- -o Lii 'Wɛn 'e 'srɔɔwo-, 'bhɛɛ- -o Krisi a 'soniya 'e 'yima-.

-A -lɛ plɛ mi 'la 'bhe -o -a -lɛ boolazi mi 'e 'le (Efezi 4-6), 'bhe 'yi, Pōlu 'a □pia Zesu 'yi mu 'e ni dɔɔ -o 'taawogbɛya 'e kle 'elrele, 'kooko- 'bhe sɔ -Waanbhaa' ni.

'Yee- 'letre 'lɛɛ- 'leyanyɛ 'e 'yi (Efezi 6.10-18), Pōlu Zesu 'yi mu 'e 'liala- dɔɔ -o -Waanbhaa' gwledanpɛ mu 'e 'si, 'kooko- -o sɔ dɔle- 'egbɔle -Setran' a mɛɛ -lekan' maza mu 'e 'mu 'lɛɛ.

'Pubwli

¹ 'Mi Pōlu 'la 'mi -o 'ke Zesu Krisi a winbɔwo mi 'le -Waanbhaa' a zru maza ma, 'mi -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'ka ni, 'ka mu Zesu 'yi mu 'la 'ka -o [Efezi -wa] 'e ta, 'ka mu 'la 'ka bɔɔle -o -Waanbhaa' ma, 'bhɛɛ- 'ka 'pegee Zesu Krisi -o 'kpaledomaya 'yi bhe.

² Bhaa -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bhɛɛ- -o yilabla na 'ka ni.

KRISI A Mɛɛ GOZA -ZA 'YI

-Waanbhaa' -za 'wlan mu 'la na mɛɛ ni Krisi 'tɔ 'e 'yi

³ -Kɔɔ' -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi Dɛ -Waanbhaa' 'tɔbhɔ! -Kɔɔ' mu 'pegee Krisi 'kpale- 'la -yoo do ma, -e 'duma □naa -kɔɔ' ni, 'bhɛɛ- -e -za 'wlan mu 'e 'kpen -gloɔn □naa -kɔɔ' ni lafle' 'yi. 'Bhe -za 'wlan mu 'e da Lii 'Wɛn 'e 'bhɛɛ- ba.

⁴ -Waanbhaa' -kɔɔ' mu makwan- 'drun- yan 'e klele -lɛɛ -a -kɔɔ, 'bhɛɛ- -e -kɔɔ' □kla 'ke -yaa' pɛ mɛɛ mu 'le Krisi 'srɔyi; 'kooko- -kɔɔ' kle 'wɛn, 'bhe 'pegee 'ke -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'laa kle -kɔɔ' zi -a -yɛ 'yi.

⁵ -Yaa' 'soniya 'e ma, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a 'lɛdulaa 'elwale -sɔ 'kaa -e nu -kɔɔ' klele -a -nɛ mu 'le Zesu Krisi 'srɔyi. 'Bhe klele -swa -a ni -a 'gbu zru maza ma.

⁶ 'Bhe 'yi, -kɔɔ' 'a 'tɔbhɔ -yaa' -lileya -gbɛnɛ 'e -zayi'. -E 'bhe -lileya 'e □naa -kɔɔ' ni 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma -a Gbe 'la -za sɔ -a ni 'egbɛnɛle 'bhe 'srɔyi.

⁷ Krisi □kla 'ke -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e ta gbawopɛ 'le -a yien 'la 'klalaa 'bhe ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'e -sroma -yaan -yaa' -lileya 'e 'srɔyi.

⁸ -Waanbhaa' 'bhe -lileya -gbɛnɛ 'e □naa -kɔɔ' ni 'kee- kan -a -dan' ta; -kɔɔ' -zadɔleya -gloɔn 'e 'kpen 'pegee yikan' 'e 'kpen -gloɔn 'srɔɔwoa- 'bhe -lileya 'e 'bhɛɛ- fanga- 'e 'srɔyi.

⁹ -A zru maza 'la tagaanle -yaa -e 'bhe -zrɔnna 'kɔɔ- mu ni; -e 'bhe zrɔnle 'e 'lɛdulaa 'elwale gban -sɔ Krisi 'srɔyi.

¹⁰ -E nu -a zru maza 'e 'lɛsɔle 'ke 'bhe 'waati 'e □bhwa. 'Bhe zru maza 'e 'bhe -le 'ke lafle' 'yi pɛ mu 'kpen 'pegee 'trɛ ta pɛ mu 'kpen 'klalele 'eke- ba 'le, 'bhɛɛ- -yoo 'kpen ngblo kpala' -kunlii do 'kpɔ -la □la; 'bhe -kunlii 'e 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

11 -Koo' 'pegee 'yee- Kriisi 'kpaledomaya 'e 'sroyi, -Waanbhaa' 'gbu -koo' mu makwan- 'ezin-, 'bhεε- -e -koo' □kpa 'edanma -yaa' pε mεε mu 'le 'elwale gban -so. 'Yee- -Waanbhaa' -za 'kpen kle -e -za -yεke 'la 'ledulaa 'bhεε- ma.

12 'Bhε ya 'ε 'yi, -koo' mu 'la -koo' -koo' 'yrikpaa- Kriisi ta 'elwale 'pe, -koo' -Waanbhaa' a 'tobholeya 'ε 'srokpa 'tε!

13 'Ka mu 'ezin-, 'ka mu 'pegee 'yee- Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'ka -Waanbhaa' a wlan ma -Jan 'ε □maa. 'Bhε -le -Jan 'Nrale- 'la 'ka -gwa -za -yi 'bhε 'le, 'bhεε- 'ka 'ka □kpa Kriisi 'yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' -yaa' -toomasie 'ε □kpa 'ka ma, 'bhε -toomasie 'ε 'bhε -le -ya -liiwli' -naa 'ka ni Lii 'Wen 'la 'naza- ta 'bhεε- 'le.

14 -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e -za 'wlan 'la kle -koo' ni, Lii 'Wen 'ε 'bhε -le 'mu 'yε 'lεε pε 'le. 'Ye- 'a kle 'bhεε- -koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' -o -Waanbhaa' a pε mεε mu 'le. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, 'yee- -Waanbhaa' nu mεε 'la zan mu -o 'ke -yaa' pε 'le 'mu tagbawolε 'fenfen yi 'la 'le, 'woo- 'bhεε- yi 'ε magben 'zi, 'koko- -koo' -yaa' 'tobholeya 'ε 'srokpa-.

Polu -a 'seriwole

15 'N nεεε- mu, 'an 'malawoa doo 'ka 'kpale- -o Mεεzan Zesu 'yi, 'bhε 'pegee mεε 'la zan mu 'kpale- -o -a -yi 'mu 'kpen -za so 'ka ni,

16 'bhεla- -zayile, yi 'oo yi, 'η bole -o -Waanbhaa' 'pubole ma 'kaa- -za ma, 'ke 'mi 'η 'seriwo;

17 'koko- -kooa' Mεεzan Zesu Kriisi a -Waanbhaa', -koo' De 'tobhole 'ε, bhaa a Lii 'Wen 'ε -ya kle 'ke 'ka 'pale- kle 'ke -zadoleya 'le, 'bhεε- 'kaa do 'ke -a -lεso' a ma.

18 'Bhεε- 'mi 'η 'seriwo -a ni 'kaa -za ma 'ezin- doo -e 'ka 'kpeejan- mu 'ε bakan' 'wen, 'koko- 'ka 'ka 'yrikpa -e 'ka 'siila- pε 'la ma 'bhε ta, 'bhεε- 'ka 'bhε 'yima-. 'Bhεε- 'koko- -e -za 'wlan 'srε 'lrele- mu 'la □twa 'ka mu 'pegee -yaa' pε mεε mu 'ε 'kpen 'lεε-, 'ka so 'mu dole-.

19 'Bhεε- 'mi 'η 'seriwo -a ni 'kaa -za ma 'ezin- doo -e -glooya' -gbεε 'la □twa -koo' mu ni, -koo' mu 'la 'kpale- -o -a -yi, -koo' 'bhε do. 'Bhε -glooya' 'la kan pε 'kpen ta -e 'bhεε- -zonna -a fanjan- 'ε 'le.

20 -Waanbhaa' 'bhε -glooya' 'ε 'pegee -a fanjan- 'ε -zonna Kriisi bwe yi 'ε 'le gale ba, 'bhεε- -ya -yalaa' lafle' 'yi 'tobho ma yaayre 'ε □noo.

21 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -e Kriisi -kpa 'senzan- mu oo, -kunlii mu oo, fanjanzan mu oo, 'bhεε- -bhlenjbe mu 'kpen 'wiinj-. 'Bhεε- 'kee- kpa -zon 'drunyan 'lεε- 'yi 'to 'oo 'to 'la ta, 'bhεε- 'kee- ge 'kpale- 'drunyan 'la 'bhε -o zan 'bhε 'yi 'to -gloon 'ε 'kpen ta, Zesu 'to 'ε gbalaan -yiya' 'mu 'kpen ni.

22 -Waanbhaa' pε 'kpen 'kpalaa Kriisi a -glooya' 'ε □la, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'kpen 'kpale- -o -a -yi, -e 'yee- Kriisi □kla 'mu 'kpen -Kunlii -gbεε 'le.

23 'Bhε mεε mu 'klale- keba 'ε 'bhε -le 'ke 'yee- Kriisi 'fle 'ε 'le. Kriisi -o 'klale- keba 'ε 'kpen 'yi, 'bhεε- -yoo pa 'egbenele. -Yoo lafle' 'pegee 'tre ta yrekpen- □noo, 'bhεε- -a 'kpaale- -o pε 'tole- pε 'bhε 'wiinj-.

2

-Waanbhaa' -koo' -gwa ga 'yi, 'bhεε- -e -koo' □bwa bole -yε ma -si dree 'yi

1 'Elwale -so, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa 'ka 'yaa- -za 'yoo- -gloon mu 'la 'kpen kle 'mu -zayi'.

2 'Ka 'yaa- 'taawo zii' 'bhε mu -la zi 'bhii- 'drunyan 'yi mεε -vin mu 'ε 'kpen 'a kle gōε- 'la gbεεn-. Lii -yoo' mu 'la -woo lafle' 'pegee 'tre 'plen -Setran' -le -o -kunlii gbalaan 'ε 'le. 'Yee- -Setran' lii 'ε 'bhε -le mεε 'oo mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' -klosikun 'mu 'kpen 'yi.

3 -Koo' mu 'kpen 'ezin-, -koo' 'yaa- 'taawo- 'elwale 'bhii- 'woo- mεε mu 'ε 'taawogbeya 'ε gbεεn-. -Koo' 'yaa- 'taawo- -koo' 'gbu zru maza mu 'pegee -koo' 'gbu 'kpeejan- mu -la ta. -Koo' 'pegee 'drunyan 'yi mεε -vin mu 'ε 'kpen kleza mu -yaa do. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a zrupliile 'ε 'yaa- nu 'tenle- -koo' 'kpen ma.

4 'Duñ- -koo' 'yrenkla -Waanbhaa' ma 'egbenele, 'bhεε- -yaa' 'soniya -gbεε 'ε -zayi',

5 -koo' mu 'la gale -yaa -koo' kleza -yoo' mu 'ε ma, -e bole -yε ma -si dree □naa -koo' ni -koo' 'pegee Kriisi a 'kpaledomaya

'ε 'yi. -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- 'srōyi 'bhεε- 'ka -gwa -za 'yi.

6 -Koo' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -Waanbhaa' -koo' 'pegee 'yee- -bwela 'eke- 'yi gale ba; 'kooko- -koo' mu 'pegee 'yee- yalaa' lafle' 'yi -bhlengebeya yaayre □noo.

7 -E 'bhe wlanya 'ε -zronna -koo' ni Zesu Krisi 'srōyi, 'kooko- 'waati mu 'la 'kpen -o zan bhōle bhe, 'drunyan ta pe 'kpen -yaa' -lileya -gbene 'la 'ke waa so 'bhe 'kpale pe 'kedo- 'kpo ma -koo' 'bhe do.

8 -Waanbhaa' a -lileya 'ε 'bhεε- ma, 'bhεε- -e 'ka -gwa -za 'yi 'kaa- 'kpaleya -a -yi 'bhe 'srōyi. 'Ka gole 'ε -za 'yi bhe, 'bhe 'laa dale 'ka mu 'gbu a fangan- 'ε ba, -Waanbhaa' -le 'ka -gwa -za 'yi bhaama;

9 'bhe 'laa dale 'ka 'gbu kleza -lrele' mu 'ε ba, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe 'gbu 'wasowole.

10 -Amasrōyi 'yee- -Waanbhaa' -le -za 'kpen □kla. -Koo' 'pegee Zesu Krisi a kpaledomaya 'ε 'yi, -e 'koo- □kla mεε dreε mu 'le, 'kooko- -e kleza -lrele' mu 'la 'ledulaa -koo' 'lεε -so, -koo' so 'mu klele-.

Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu □kla do Zesu Krisi 'srōyi

11 'Bhela- -zayile, -ka -za 'lεε- 'bhe do 'ka 'kpee: 'Elwale -so, 'ka mu Zuufu kle mu, waa -yaa 'ka wla 'kleen 'yi. 'Bhela- -yile Zuufu mu 'ε 'yaa- 'ka sii 'kleen 'yi 'wla kle mu; 'bhεε- -o -yaa pe -o 'gbu ma doo -woo 'kleen 'yi 'wlale- -klosikun mu 'le, -amasrōyi -o 'kleen 'yi 'wlale -toomasie kpa -o 'gbu 'fle ma.

12 'Bhe 'waati 'ε ba, 'ka 'laa -yaa Krisi do, -Waanbhaa' Izraeli 'si mu 'la makwan-, 'ka 'laa -yaa 'mu ba; -e -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee -yaa mεε mu 'ε 'plen -a -liiwli' 'ε ta, 'ka mu laa -yaa 'bhe ba; 'bhεε- 'ka 'yrikpaza do 'kpo 'laa -yaa 'drunyan 'lεε- 'yi. 'Ka 'pegee -Waanbhaa' 'kpale- laa -yaa do ma.

13 'Dun- -zon, 'ka 'pegee Krisi Zesu a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'ka 'mu 'la 'plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -so, 'ka 'ka 'mabeenna -a -din Krisi klēlawoa 'sraka 'le 'bhe 'srōyi.

14 Wlan 'ε ni, Krisi 'gbu -le yilabla 'na -koo' ni, 'yele- Zuufu mu 'pegee Zuufu kle

mu -kla 'si do 'kpo. 'Woo- 'si ple 'la bhe, -soonaya -yaa -o plen- 'bhii- 'fεgwle- do gbēen-. 'Dun- Krisi 'a 'gbu klēlawoa 'sraka 'le bhe, -e 'bhe -soonaya 'ε -gwa -o plen-.

15 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'tonj ta za mu 'la 'kpen 'yaa- Zuufu mu 'ε 'pegee Zuufu kle mu 'ε 'yicien, -e 'mu 'lεgaa-. -Ayile, Krisi Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'ε □kla 'si dreε do 'kpo 'le, 'bhεε- -e yilabla □wlaa -o 'pegee 'mu plen-.

16 Krisi galawoa *-yrigbεεle 'ε ta, -e -soonaya -gwa 'woo- 'si ple 'ε 'plen-; 'bhεε- -yoo □klaa 'eke- ba 'bhii- mεε do 'kpo. 'Bhe 'yi, -e 'woo- 'si ple 'ε □kpa do ma, 'bhe -yoo 'pegee -Waanbhaa' -kpa do ma.

17 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, Krisi □nwa yilabla ma -Jan 'Nrāle- 'ε 'wolε- Zuufu kle mu 'la 'plengole -yaa -Waanbhaa' ma 'ka mu ni, 'bhe 'pegee Zuufu mu 'la 'mabeenle -o -Waanbhaa' -din 'mu ni.

18 -Ayile, 'o 'kpen -o 'kpaledomaya 'la 'yi Krisi 'yi, 'o mōo Zuufu mu 'pegee Zuufu kle mu 'ε, 'o so 'o 'mabeenle 'o De -Waanbhaa' -din -a Lii 'Wenj 'ε 'srōyi.

19 'Bhe 'yi, 'ka mu Zuufu kle mu 'ε, 'ka 'laa -o -li 'ke 'cie mu 'le, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o -li dayre gbōon mu 'le. 'Dun- 'ka mu □kla -Waanbhaa' a -bhlengebe -wa 'ε 'ne mu 'le -yaa' 'fa -la mu 'le.

20 'Ka mu □kla 'bhii- 'fε -gbene do gbēen-; 'bhεε- Zesu a *winbowo mu 'ε 'pegee -Waanbhaa' -lēla' janwo mu 'ε 'mu -o 'yee- 'fεgwle- 'ε gaan 'le. 'Bhεε- Zesu Krisi 'gbu -le 'ke 'yee- 'fεgwle- 'ε zenj ta vle -kpuj 'ε 'le.

21 'Yee- vle -kpuj 'ε 'yele- 'fεgwle- 'ε 'kpen 'yikun 'egloole 'kee- san 'traa, 'bhεε- 'kee ge 'tenle- laanima. 'Bhεε- -e kle -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbene do 'le, -yoo 'wenj, 'bhεε- -yoo 'ke Mεεzan a pe 'fε 'le.

22 -Waanbhaa' 'ka mu □klaa 'eke- ba 'ezin- Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -e 'ka □kla 'bhii- -a Lii 'Wenj 'ε bo 'fε -gbene do gbēen-.

3

Polu □kla -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo mi 'le Zuufu kle mu 'ε ni

1 'Bhela- -zayi, 'mi Polu 'la 'η 'yoo- -kaso 'yi Zesu Krisi 'to 'ε -zayi, 'kooko- 'mi kle

-Jan 'Nrāle- 'ε 'wo mi 'le 'ka mu Zuufu kle mu 'ε ni, 'mi -o 'η 'seriwo zii' 'kaa- -za ma.

2 -Waanbhaa' □lia 'mi ma gōne- 'la gbēen-, 'bhē- -ye 'η □kla 'ke -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo mi 'le 'ka mu ni, 'ka 'bhē -za 'ε □maa gban 'cō.

3 -Waanbhaa' 'gbu -le -yaa' gaanyiza 'ε tapwela 'mi ni, 'η 'bhē- ba jan sa yōndia-gban 'elwale 'ka ni 'letre 'lē- 'yi.

4 'Ke 'ka -o 'bhē -jan 'ε tapele 'waati 'la ba, -Waanbhaa' yikan' 'la □naa 'mi ni, 'bhē- gaanyiza 'la -yoo Kriisi ba za 'le, 'η 'bhē -dwa gōne- 'la gbēen-, 'ka 'gbu nu 'bhē 'yele-.

5 -Waanbhaa' laa 'yee- gaanyiza 'ε tapwela 'elwaleta mu 'ε ni, 'bhii- -ya tapwela gōne- 'la gbēen- -zōn -a Lii 'Wen' 'ε 'le Kriisi a pē winbōwo 'wen' mu 'ε 'pegee -yaa' pē -lēla' janwo mu 'ε ni.

6 'Bhē gaanyiza 'ε 'bhē -le -gē: Zuufu kle mu 'ε 'pegee Zesu Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o 'pegee Zuufu mu 'ε 'ciēn □kla do, 'bhē- -o 'pegee 'bhē mu -o 'bhii- mēē do. -Waanbhaa' 'bhē 'liiwli- □naa -za 'brēē mu 'la 'naza- ta Zuufu mu 'ε ni -o dō -o 'mu ba 'ezin-, -woo 'kpalawoa -Jan 'Nrāle- 'ε 'yi 'bhē 'srōyi.

7 -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -ye 'η □kla 'ke -yaa' yewōne 'le -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo zayi' -yaa' -glooya' 'la 'bhē -o 'η 'yi 'bhē 'srōyi.

8 'Mi 'la 'mi -o 'ke -Waanbhaa' a mēē mu 'ε 'kpen -zanta' mi 'le, -Waanbhaa' □lia 'mi ma 'kee- 'mi kle -yaa' -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo 'mi 'le Zuufu kle mu 'ε ni, 'kooko- Kriisi a -naflo 'la -dan' 'laa -o 'bhē ma -o 'bhē dō.

9 'N' 'bhē -Jan 'Nrāle- 'ε 'wolawo zii' bhe, 'yee- -Waanbhaa' a kle 'bhē- 'η -yaa' gaanyiza 'ε tapwē', 'kooko- mōkpen' 'a dō kpataakpa. 'Yee- -Waanbhaa' -le pē 'kpen □kla, 'bhē- 'yele- 'yee- gaanyiza -twa Kriisi 'yi 'sani- -e 'drunyan kle.

10 'Bhē- 'kooko- 'bhē klegbeya 'ε 'yi, 'senzan- mu 'la 'pegee -kunlii mu 'la -woo lafle' 'yi, -o 'kpen -Waanbhaa' a -zadoleya -glōn 'ε 'kpen dō Zesu yi mu -lēdo' 'ε 'srōyi.

11 'Yee- -Waanbhaa' -za mu 'la klele -lēdulaa 'sani- 'drunyan klele plē- -a 'kōō, -e □nwa 'mu 'lesōle -kōōa' Mēēzan Zesu Kriisi 'srōyi.

12 -Kōō' 'pegee Kriisi a 'kpaledomaya 'yi,

'bhē 'pegee -kōō' 'kpaleya 'ε ma, -kōō' sō -kōō' 'mabēenle -Waanbhaa' -din -kōō' 'gbu ma 'ke -gblaān 'laa kla -kōō' 'yi.

13 'Bhēla -yile, 'mi -sromabō 'ka ni dōō 'ka -gblōzi' laa gale 'ka ma 'η -yren mu 'la 'bhle zii' 'ka ma 'mu -zayi'. 'Woo- -yren mu 'ε 'mu -le 'ka mu 'gbu 'tōbhōpe mu 'le.

Polu a 'seriwole 'leyanyre

14 'Bhēla- -zayile, 'mi 'η 'kpō zen -kōō' Dē -Waanbhaa' -lēē, 'bhē- 'mi 'η 'seriwo -a ni.

15 'Yee- 'la -yoo -Waanbhaa' a 'fa -la mu 'ε 'kpen Dē 'le bhe, 'kee- kpa lafle' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa 'tre ta mu 'kpen ta, 'mu 'kpen dē -le 'yela- -le

16 -Yaa' 'tōbhōleya 'la 'bhē -o 'egbēnele, 'ke waa sō 'bhē danle- pē 'kedo- 'kpō ma 'bhē 'srōyi, 'mi -sromabō -a ni dōō -e -glooya' 'kpen dō 'ka ta -a Lii 'Wen' 'la 'bhē -o yewo 'zi 'ka zru mu 'ε 'yi 'bhē 'le.

17 'Bhē- 'η -sromabō -a ni dōō Kriisi bo 'ka zru mu 'ε 'yi 'ka 'kpale- 'la -yoo -a -yi 'bhē -zayi', 'bhē 'pegee 'ke 'ka kli gbaanle bo 'egloole -yaa' 'sōniya 'ε 'yi.

18 'Kooko- 'ka mu 'pegee -Waanbhaa' a mēē 'wen' mu 'ε 'ka 'kpen Kriisi a 'sōniya 'ε 'laata- oo, -a gbōōnya oo, -a 'troleya oo, 'bhē 'pegee -a -dun' -o 'egbōōnle gōne- 'la gbēen- oo, 'ka sō 'mu 'kpen 'yimale.

19 'Bhē- Kriisi a 'sōniya 'la kan bhaaplen' mu a -zadoleya 'ε 'kpen ta, 'ka sō 'bhē dōle-. 'Ke 'bhē □kla, -Waanbhaa' nu 'ka zru mu 'ε 'pale- 'ke -a 'gbu dōgbeya 'ε 'kpen 'le.

20 'Yee- -Waanbhaa' sō -za 'kpensee klele- -kōō' ni 'ke 'bhē kan 'ali- -kōō' pē yēke- 'la 'yrewo- -a ma, 'bhē 'pegee -kōō' -kōō' 'kpeeledan pē yēke- 'la ma 'mu ta, -yaa' -glooya' 'la 'bhē -o yewo 'zi -kōō' zru mu 'ε 'yi 'bhē 'le.

21 -Kōō' mu 'la □kla Zesu 'yi mu -lēdo' 'le, 'bhē- 'ke -kōō' -o Zesu Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, bhaa -kōō' -Waanbhaa' 'tō 'ε magbaandē yi 'oo yikpensee ta. Amiina!

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA DRE

4

Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε 'kpen 'klale- keba 'ε -woo 'bhii- mēē do 'kpō

1 'Bhe 'yi bhe, 'mi 'la 'mi -o -kaso 'yi Meezan 'to 'e -zayi', 'mi 'sromabo 'ka ni doo 'ka 'taawogbeya 'e kle 'elrele 'ke 'bhe -benjo' -Waanbhaa' 'ka 'siila- -za 'la 'kaama- 'bhe 'le.

2 Yi 'oo yi, -ka 'ka 'gbu mazina, 'bhe- 'ka 'yi kle 'edoole, 'bhe 'pegee 'ka zrubakpaale kle -za klele ma. 'Ka 'eke- -yikun' 'ke 'ka -za so 'eke- ni;

3 'ke 'ka do 'egloole, 'koko- Lii 'Wen 'e 'kpaledomaya 'la 'wlaa 'ka 'plen- 'bhe bo 'ka 'plen-, 'bhe- 'ka bo yilabla 'yi.

4 Wlan 'e ni, 'ka 'kpen 'kla 'bhii- mee do 'kpo, 'bhe- Lii 'Wen do 'kpo -le 'ka 'kpen 'yi. 'Bhe 'pegee -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'koko- 'ka 'yrikpale bo -za do 'kpo -la ta.

5 Meezan -o do 'kpo -koo' 'kpen 'wiin-, 'bhe- -koo' 'kpen -koo' kpa 'yela- do -kplen 'yi, 'bhe- 'wiinfeza -yi ba Zesu 'to 'e 'yi 'bhe -o do 'kpo.

6 'Bhe- -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'yele- -koo' 'kpen De 'le; 'bhe- 'yela- 'kpaale- -o mokpen' 'wiin-, 'yele- yewo -koo' 'kpen 'le, 'bhe- 'yele- -koo' 'kpen zru 'e 'yi.

7 'Dun- -Waanbhaa' -lilawoa -koo' ma, 'bhe- -ya Lii 'Wen 'sen 'e -gloon 'kpen 'naa -koo' 'kpen do do ni, 'bhe- 'bhe -benjole -o 'ke ye yeke- 'la Krisi -koo' 'kpen do do do 'kla 'bhe 'le 'bhe- 'le.

8 'Bhela- -zayile, -a yoondele -o Zesu ba zayi' -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi doo:

«-E -saan laanima 'egboonle,
-ya -soonnii' mu 'e 'kla -kaso 'yi mu 'le,
'bhe- -e -za 'wlan mu 'kla bhaaplen mu ni.»

9 'Ke -wa 'pia doo: «-E -saan laanima», -o 'bhe 'yima- 'nale- ee? 'Bhe 'yi -le -e -zinaa' 'tre 'la 'egboonle 'elwale 'pe.

10 'Bhe 'yi, 'yee- mee 'la zan -zinaa' 'tre 'la, 'yee- do 'kpo 'e 'yele- -saan laanima lafle' 'e 'kpen trala 'ezin-, 'koko- -e 'drunyan 'e 'kpen pa.

11 'Yele- 'sen 'naa- mee mu ni, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla -yaa' winbowo mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla 'ezin- -Jan 'Nrале- 'e 'wo mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla 'ke -Waanbhaa' a mee mu 'e gooba mu 'le, 'bhe- -ya 'ke mu 'kla 'ke -Waanbhaa' a mee mu 'e daan mu 'le.

12 -E 'bhe 'kla 'bhe gbēen- bhe, 'koko- -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'e 'kpen -yaa' ye 'e wo, 'bhe- 'koko- mee 'la zan mu 'kpen 'kpale- -o Krisi 'yi, 'mu do 'egloole 'mu a 'kpaleya 'e yi.

13 'Bhe- 'koko- -koo' 'kpen -koo' kpa 'yee- -Waanbhaa' Gbe Zesu Krisi 'yi, 'bhe- 'ke -koo' 'bhe do 'elrele. 'Bhe- -koo' 'taawogbeya 'e baan' nu gele zi -lee 'ke 'bhe ge 'tenle- 'bhe 'lepale ma 'bhii- Krisi 'gbu 'lesole -o gōne- 'la gbēen-. -Koo' nu klele mee -yrebakanle mu 'le.

14 'Bhe 'yi, -koo' 'laa nu bole 'ezin- -titi -kooa' matrunya 'e 'yi 'ke -koo' kle 'bhii- -ploo zi pe mu 'le, 'ke -koo' ge -koo' 'lee, 'bhe- 'ke -koo' nu -koo' -zanta'. -Koo' 'laa nu -a 'tole- 'ke mee 'yini- mu 'e 'mu -koo' 'yini- 'mu a bhla ma daangbeya 'e 'pegee 'mu a -dawli' maza mu 'e 'le.

15 'Droon', 'ke -koo' wlan 'pia 'soniya 'le -koo' zru ba, -koo' nu dole klen 'ke -koo' 'pwele- kle 'yee- Krisi 'le -za 'kpen 'yi; 'yee- -le 'ke mee 'la zan mu 'kpale- -o -a -yi 'mu 'kpen -kunlii 'le.

16 'Bhe- 'yele- -koo' 'kpen kun 'egloole. -Koo' -o 'bhii- -a dope mu 'e gbēen-, 'bhe- 'ke -koo' 'kpen do do -koo' 'woye- 'e 'woa 'eta- 'eta-, -a 'fle 'e 'kpen do 'egloole 'bhe- -e gbaande 'soniya 'yi.

'Taawogbeya dree Krisi 'yi

17 -Ayile, 'n 'yienii mu, 'kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'n 'yoo- zan 'bhe- 'wole- ka ni -zon Meezan 'sroyi doo: 'ka 'laa 'taawole 'ka 'gbu 'win ta 'bhii- mee 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'a kle gōne- 'la gbēen-. -O do -o 'gbu 'kpeejan- mu 'te 'mu -la zi, 'bhe- -o bhaama za mu 'te -la kle.

18 -Gblo 'kpale- -o -o yikan' 'e ta, 'bhe- -Waanbhaa' -si dree 'la 'bhe na mee ni, -woo 'niigwa- 'bhe 'yi waa -zadokleya 'e 'pegee -o zru -glooya' 'e ma.

19 -Yrala' laa do -li -o ma -za 'yoo- kle zi ta, -woo 'gbu 'naa yanbhooya maza mu 'e 'kpen -gloon ni, 'bhe- waa so -o 'gbu 'yikunle -za 'yoo- 'tole- -za 'yoo- 'bhe klele ma, 'bhe- 'mu klele laa -o -yibho'.

20 'Dun- 'ka mu, 'ka -za 'oo -za 'la -daanna Krisi ba za 'yi 'bhe 'laa -o 'bhe gbēen-.

21 Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka Zesu a za -maa; 'bhεε- -o 'ka -daanna wlan 'la -yoo -a -yi 'bhε 'le.

22 'Ka 'taawogbeya gwe 'ε ta, 'ka 'yaa-mεε -yini' maza mu 'la klε, 'bhεε- 'ke 'mu 'yaa- 'ka siε, -ka 'ploo 'mu ma 'fenfen.

23 -Kaa 'to 'ke -Waanbhaa' Lii 'ε 'ka klε mεε drεε mu 'le 'ka 'kpeelεdangbeya 'ε 'yi.

24 'Bhεε- -ka dɔ 'taawogbeya drεε 'la -Waanbhaa' 'bhε□kla 'bhε ta, 'bhε 'taawogbeya 'ε 'bhε -le -lεdɔɔleya 'pegee 'wenya- 'la da wlan ba 'mu 'le.

25 'Bhεla- -zayile, -ka 'ploo- bhla pele ma; 'bhεε- 'ka 'kpen do do wlan pe 'bhε -vindo' mi ni, -amasrɔyi -kɔɔ' 'kpen -o mεε do.

26 'Ke -za 'ke □laa 'e ma, 'bhεε- 'ke 'yee zrupliila, 'yaa 'tolε- 'bhε -za 'lale- 'ε 'e bɔ -za 'yɔɔ- 'yi; 'yaa- 'tolε- 'kee yi 'bhε zruplii- 'ε 'le 'e 'kpee.

27 'Ka 'laa 'tolε- 'ke -Setran' 'ka 'lεkanyrε -srɔɔwo', 'bhεε- -e 'sen-go- 'ka 'le.

28 'Ke 'ka ba mεε 'la zan -yaa -faanwo' 'elwale, 'bhε zan 'ploo -faan 'ε ma. 'Bhεε- -e dɔ 'egloole 'kee- yewo -a 'gbu ni, 'kee- sɔ -a 'gbu 'nii- maza -srɔɔwole'; 'koko- 'sen 'laa -o mεε 'la zan ni -e sɔ bhɔle- 'bhε ba.

29 'Ka 'laa 'tolε- 'ke -jan 'yɔɔ- do 'kpɔ da 'ka 'lii; 'duŋ- -ka wlanya ma jan 'te -la wo. -Ka 'bhεε- 'wlata- -janwo', 'koko- 'ke mεε 'la zan 'bhε □maa 'ka 'lii, fangando 'bhε zan ta, 'bhεε- 'bhε klε 'duma 'le 'bhε zan ni.

30 'Ka 'laa -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε tal-rwale. -Waanbhaa' 'bhε gbε bla an yɔɔn 'la 'kpalaa -kɔɔ' ma 'yele- 'bhε -tɔɔmasie 'le 'ke 'bhε ge 'tenle- -kɔɔ' tagbawoza 'ε -Waanbhaa' 'kɔɔ 'bhε zrɔn yi kpataakpa 'ε ma.

31 'Bhεla- -zayile, yin ma 'tɔnkpale oo, zruplii- oo, yran oo, -gbekanle mεε ta oo, 'bhε 'pegee -zwanwole, -ka 'ploo- 'mu 'kpen ma. 'Bhεε- -ka 'ploo yiεnya 'tɔle-yiεnya 'bhε ma 'ka 'plen-.

32 -Ka -za 'wlan klε 'eke- ni, -ka 'eke- -yrεnkla', 'ke 'ka 'eke- mazato 'bhii- -Waanbhaa' -li 'ka mu ma gɔnε- 'la gbεen- Kri- 'sɔyi.

1 'N nεεnε- mu, 'ka -o -Waanbhaa' -nε mu 'la -za sɔ -a ni 'egbεnεle bhε, -ka dɔ klεn 'ke 'ka 'ka kpa -a ma 'kaa 'taawogbeya 'ε 'yi.

2 -Ka 'taawo 'sɔniya 'yi, 'bhii- -kɔɔ' -za -swa Kri- 'sɔni ni gɔnε- 'la gbεen-, 'bhεε- -ya 'gbu 'naa- -kɔɔ' mu ma -Waanbhaa' ni 'bhii- 'sraka 'la □swa 'bhε ni 'bhε 'le.

3 'Ka -o 'ke -Waanbhaa' a mεε mu 'la le bhε, -yanbhɔɔya za oo, 'trinɔɔ- maza oo 'bhε 'pegee -yrεbhɔ' maza, waa male dɔɔ -o 'bhε 'yansi za mu 'ε klε 'ka 'plen-, -amasrɔyi, 'bhε -za mu 'ε klele 'ε 'bhε 'laa gaa -Waanbhaa' a mεε mu ba.

4 'Bhεε- 'ezin- 'wloso ma jan oo, -yraladɔ ma jan oo, 'bhε 'pegee 'truu- ma jan mu, 'mu 'la 'mu 'laa -o 'ke wopε 'le 'ka 'plen-, -ka 'ploo 'mu 'kpen ma. 'Duŋ- -Waanbhaa' 'pubɔ- ma jan mu -le da 'ka 'lii.

5 -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -yanbhɔɔya 'pegee 'trinɔɔ- maza, 'bhεε- 'kɔɔ- glɔɔya' klε, 'bhε zan 'ε 'ciεn- su 'kedo- 'kpɔ 'laa -o Kri- 'sɔni 'pegee -Waanbhaa' a -bhlen- 'gbeya -wa 'ε ta. -Amasrɔyi 'kɔɔ- glɔɔya' 'ε 'bhε -o 'bhii- yo gbale gbεen-.

6 'Ka 'laa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpɔ 'ka 'yini- 'ke -a -lii bhla ma -jan mu 'ε 'le. Mεε 'la zan mu mεε mu -yini' bhla ma jan mu 'le -o -Waanbhaa' a yran 'ε wlen -o 'gbu ma 'bhεε- gbεen-. -Amasrɔyi -woo 'ke -kala' mεε mu 'le -Waanbhaa' ma.

7 'Bhε 'yi, 'ka 'pegee 'bhε mεε -glɔɔn mu 'kaa- -za 'kedo- 'kpɔ laa klεle 'eke- ta.

8 'Elwaleta, 'ka 'yaa- -gblo -la -yi; 'duŋ- -zɔn 'ka -o 'tebhile ba 'te 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi. -Ayile -ka 'taawo 'elrele 'bhii- 'tebhile ba mεε mu gbεen-.

9 Mεε 'la zan mu -o 'tebhile ba, 'bhε zan mu -za 'lrele- 'pegee -lεdɔɔleya maza klε, 'bhεε- -o 'taawo- wlan ma zi -la ta.

10 -Ka dɔ 'egloole, 'bhεε- -za 'la 'bhε sɔ Mεεzan -Waanbhaa' ni, 'ka sɔ 'bhε dɔle-.

11 Mεε 'la zan mu -o -gblo 'yi, -o klεza mu 'ε waa mεε maza -yanwo'; ka 'pegee 'woo mu a -za 'kedo- 'kpɔ laa klεle 'eke- ta. 'Bhεε- drɔɔn', -ka -o klεza -yɔɔ' mu 'ε tapwε' kpataakpa.

12 Wlan 'ε ni, 'woo- mεε mu 'ε -o -za mu 'la klε gaanyi', waa sɔ 'mu 'gbu 'pele -yrala' 'ε 'kɔɔ.

5

'Taawole -Waanbhaa' a 'tebhile 'ε ba

13 -Amasroyi 'ke -o 'yee- gaanyiza mu 'e 'kpen tapwela 'tebhile ba, -yoo 'bhii-woo 'joo -zeze 'gbu 'e 'bhεε- tapwε' zii' kpataakpa bhe.

14 'Bhεε- 'ke -o pε 'la tapwela 'tebhile ba kpataakpa, 'bhe kle 'tebhile -la -le. 'Bhela-zayi' -wa pe dɔɔ:

«'Bhi 'la 'bhi -o yide 'zi, bwe!

Bwe gbaa mu 'e 'plenj-;

'bhεε- Kriisi nu 'e takanle 'ke -yaa' 'tebhile 'e 'le.»

15 'Bhe ya 'e 'yi, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele 'kaa- 'taawogbeya 'e ma. 'Ka 'laa 'taawole 'bhii- mεε kloo mu, 'duj- -ka 'taawo 'bhii- -zadɔ' mu.

16 'Ke -Waanbhaa' 'waati 'oo 'waati 'la □naa 'ka ni, 'ka 'laa 'bhe 'siεε-; -amasroyi, -zon 'waati 'e -yoo 'eyɔole.

17 'Bhela- -zayile, 'ka 'laa klele 'ke mεε yikan' kle mu 'le, 'duj- -ka dɔ klen 'ke 'kela 'bhe -o 'ke Mεεzan -Waanbhaa' zru maza 'le 'ka 'bhεε- dɔ.

18 'Ka 'laa 'ka 'taakpale -wεen 'mile- zi, 'bhεε- -e 'ka dε: 'ke bhe □kla, 'ka gbε laa sɔ 'ka 'gbu 'yikunle ta. 'Duj- -kaa 'to 'bhεε- Lii 'Wen 'e -e 'ka zru 'e pa.

19 -Ka 'fuudɔ- 'eke- ta 'ke 'sro -gloɔn mu 'la 'kpen Lii 'Wen 'mu na 'ka ni 'mu 'kpalele. -Ka 'srokpa 'ke 'ka Mεεzan 'tɔbho 'ka zru 'e 'kpen 'le.

20 'Waati 'oo 'waati, -ka -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' 'pubɔ- -za 'kpen 'yi -kɔɔa' Mεεzan Kriisi 'tɔ 'e 'yi.

21 -Ka 'ka ngblo 'kpala 'eke- -la 'kaa- gasikpaleya ma Kriisi 'lεε.

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu plenja mu

22 'Ka mu le mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka □nɔɔ mu 'e □la 'bhii- 'ka 'ka ngblo kpalaa' Mεεzan Kriisi □la gɔnε- 'la gbεen-.

23 Le -nɔɔ 'e 'bhe -le -a na ta -kunlii 'le 'bhii- Kriisi -o 'ke Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e ta -kunlii 'le gɔnε- 'la gbεen-. 'Yee- Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e -woo 'bhii- Kriisi 'fle 'e gbεen-, 'bhεε- 'yele- -o -Bhee Mi 'le.

24 Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e -woo ngblo kpalaa' Kriisi □la gɔnε- 'la gbεen-, 'ezin- le mu 'e -o 'kpen do do -o ngblo 'kpala -o -nɔɔ mu □la -za 'kpen 'yi 'bhεε- gbεen-.

25 'Duj- 'ka mu le -nɔɔ mu 'e, 'ka 'na mu 'e -za 'sɔ 'ka ni 'bhii- Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e -za □swa Kriisi ni gɔnε- 'la gbεen- 'bhεε- ya 'gbu □naa ga ni 'sraka 'le 'mu -zayi'.

26 -E 'bhe □kla 'bhe gbεen- bhe, 'kooko- e Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e kpa 'edanma -Waanbhaa' a pε 'le, 'kee- -yaan -o 'kpee 'e 'fleelele 'waati 'la ba -yi 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'e fangan- 'le. *

27 -E 'bhe □kla 'ezin-, 'kooko- -e 'woo- Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'e zɔn -a 'gbu 'yɔle □la waa -lreleya -gbεnε 'e 'yi, 'bhe 'pegee 'ke -waa pε -yɔɔ' do 'kpɔ 'pegee pε 'trinɔle do 'kpɔ ye -o ma. 'Duj- 'ke -o kle 'wen, 'bhεε- waa 'joo 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ ye -o zi.

28 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, le -nɔɔ mu 'e -o na mu 'e -za 'sɔ -o ni, 'bhii- -o 'gbu 'fle 'e -za sɔ -o 'gbu ni gɔnε- 'la gbεen-. 'Ke mεε 'la zan na -za sɔ -a 'gbu ni, -a 'gbu -za sɔ -a 'gbu ni 'ezin-.

29 Wlan 'e ni, mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -a 'gbu 'fle mafinyanwole -lido'; dɔɔn' mεε 'tole- mεε, 'bhe 'bhe 'gbu 'fle 'e kun 'elrele 'bhεε- ya -lɛbɔ', 'bhii- Kriisi -yaa' pε mεε mu 'e -gblakun' gɔnε- 'la gbεen-.

30 -Amasroyi, -kɔɔ' 'kpen do do -o 'bhii Kriisi 'fle dɔpe mu 'e gbεen-.

31 -A yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'e 'yi dɔɔ: «'Gwlaan- nu gole -a dε 'pegee -a nεε -din, 'bhεε- 'yee- 'pegee -a na nu gele; -e nu blɔle- -a na 'e ma, 'bhεε- -o mεε ple nu klele mεε do 'kpɔ 'le.»

32 'Bhe -jan 'la bhe, 'bhe 'yi -o 'egbεnεle; 'η 'yoo- -we 'zi 'ke Kriisi 'pegee -yaa' mεε mu 'e 'plenja- 'e 'bhεε- 'le.

33 -Za 'la □bwa 'bhe -le dɔɔ 'ka 'kpen do do 'ka 'na -za 'sɔ 'bhe 'gbu ni 'bhii- -a -za sɔ -a 'gbu ni gɔnε- 'la gbεen-. 'Bhεε- le 'e, 'bhe 'bhe □nɔɔ 'lɛdɔ- -a ma 'ezin-.

6

-Nε mu 'pegee -o yapε mu plenja

1 -Nε mu, Mεεzan Kriisi -a zi' 'bhii- 'ka 'ka 'yapε- mu 'e 'wojan- mu 'e 'klosikun; -amasroyi 'bhe -le lele -a -yɔle 'yi.

2 -A yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sewε 'e 'yi dɔɔ: «'E dε 'pegee 'e nεε -lɛdɔ' -a ma,» 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a 'ton 'e □lwa mi

* 5:26 5.26 Elwale -sɔ Izraeli 'kleen 'e 'yi, -o -yaa le dɔɔ 'e fe, 'bhεε- -wa baa -a dɔ yi 'e 'le, 'bhεε- -o ge -a nale -a -nɔɔ ni, 'bhe -la -tɔomasie ma jan -le -ge.

'gbu 'ε 'le -yaa' 'tonj vu 'ε ba. 'Bhεε- -ya -liiwli' □kpaā 'bhe 'tonj 'ε zi.

³ 'Bhεε- -e 'bhe -liiwli' 'ε -klosikun win □naa dɔɔ: «'Kooko- 'e nu klele zrukpaā' 'yi, 'bheε- 'e mɔ 'e 'yre ma 'tre ta -ge.»

⁴ 'Ka mu -ne de mu, 'ka 'laa yran wlale 'ka 'ne mu 'ε 'yi. 'Dun- -ka -o 'tro 'elrele 'ke 'ka -za 'yoo- go -o 'koo, 'bheε- -ka -o daan Mεεzan a pe zi 'ε 'le.

Yewone mu 'pegee -o -kunlii mu plenza

⁵ 'Ka mu yewone mu, -ka 'ka -kunlii mu 'ε 'wojan- mu 'ε 'klosikun bhaaplenya 'ε ma, 'ke 'ka -gblaān' -o -leε 'egbenele, 'ka zru -lrele' 'le 'bhii- 'ka Krii 'gbu 'wojan- 'ε 'klosikun gɔne- 'la gbεen-.

⁶ 'Ka 'laa -o -klosikunle -o -yre 'koo, 'ka -za 'so zayi' -o ni; 'dun- -ka -Waanbhaa' zru maza kle 'ke 'ka 'taawo- -o wojan ta 'ka zru 'ε 'kpen 'le, 'ka -o 'ke Krii -a yewone mu 'la 'le bhe 'bhe -zayi'.

⁷ -Ka yewo -o ni 'ka 'kpee 'lrele- 'le 'bhii- 'ke 'ka -o yewo 'zi Mεεzan 'gbu -la ni; 'ka 'laa 'bhe klele 'bhii- 'kaa kle 'zi bhaaplenj mu do -kplen -la ni.

⁸ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- mεε 'tole- mεε, lu mu 'pegee □klo mu, -o 'kpen do do nu -waa' -za wlan mu 'ε ma -sra 'srɔwole Mεεzan 'koo.

⁹ 'Bhεε- 'ka mu -kunlii mu 'ezin-, -ka 'kaa- yewone mu 'ε 'kun 'elrele; 'ka 'laa 'pεenle- -o ta 'ke 'ka -gblaān kla -o -yi. 'Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'pegee 'woo- mu, 'ka 'kpen ta -kunlii' 'ε 'bhe -o lafle' 'yi, 'bheε- 'ka 'kpen -o do -a -yre 'yi.

-Waanbhaa' a mεε mu 'ε -waa' gwledanpe mu

¹⁰ 'Kela 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le dɔɔ -ka fangandɔ 'ka 'gbu ta 'ka 'pegee Mεεzan Zesu a 'kpaedomaya 'ε 'yi, 'bheε- -yaa' -glooy' 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔyi.

¹¹ -Waanbhaa' gwledanpe 'la 'kpen na 'ka ni, -ka 'mu 'kpen 'si; 'kooko- 'ka so dɔle- 'egloole -Setran' 'pegee -yaa' -dawli' maza mu 'ε 'leε.

¹² -Amasrɔyi, -koo' 'laa -o gwledan 'zi bhaaplenj mu ba. 'Dun- 'e pe 'senzan- mu oo, -kunlii mu oo, 'bhe 'pegee fanganzan mu 'la 'mu -o yewo 'zi 'ke -Setran' 'le 'tre ta -ge, 'bheε- laanima lii -yoo' mu 'la 'yaale-

-o -za 'yoo- klele 'kaama-, -koo' -o gwledan 'zi 'mu -la 'kpen ba.

¹³ 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' gwle danpe mu 'la na 'ka ni, -ka 'mu 'kpen 'si; 'kooko- 'ke -Setran' 'wlenna- 'ka ma, 'ka so gwledanle -a ba yi -yoo' ta. 'Bhεε- 'ke 'ka □yaan 'bhe gwle 'ε danlele, 'ka bo 'egloole.

¹⁴ 'Ka 'yri bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bheε- 'kaa- magben: -Ka wlan 'ε 'kun 'egloole 'bhii- 'ka 'sentru do 'ka 'saanla 'ka ta pe mu ta gɔne- 'la gbεen-, -ka -ledɔoleya kle 'bhii- -srwase' mu ta piibhe dunε- gbεen-.

¹⁵ -Jan 'Nrāle- 'la yilabla na mεε ni, -ka 'bhe 'wole- 'ε -vavade 'bhii- 'ka -sawla 'wlale 'ka gaan ma -vavade gɔne- 'la gbεen-.

¹⁶ 'Ka 'kpaleya Krii 'yi yikpen- ta 'bhe kle 'bhii- -srwase' mu 'koo piibhe -laa mu 'la -woo 'gbu -bεε mu 'ε tagaan 'mu 'le 'mu gbεen-; 'kooko- 'ka so -Setran' a 'sabhε- -bhile mu 'ε 'kpen 'liile 'bhe 'le.

¹⁷ -Waanbhaa' 'ka golawoa -za 'yi, 'bhe kle 'bhii- 'ka ngblo ma piibhe 'faa gbεen-; -ka 'bhe 'wla 'ka ngblo ma. Lii 'Wenj 'ε -gokunj' 'la □kpaā 'ka 'koo, -ka 'bhe 'si, 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'le.

¹⁸ -Ka 'ka 'seriwo 'waati 'ε 'kpen ba Lii 'Wenj 'ε 'senj ta, -ka 'seri 'ε -gloon 'ε 'kpen kle -Waanbhaa' ni, 'bheε- -ka -sromabo -a ni gbe 'ε 'kpen ma. 'Ka 'laa 'ka 'yre zi -gblaānle' 'bhe klele ma 'waati 'ε 'kpen ba. -Ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' a mεε mu 'ε 'kpen a -za ma.

¹⁹ -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma 'ezin-; 'kooko- -Waanbhaa' -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo gbeya zrɔn 'η ni. 'Bhεε- 'kooko- 'ke -gblaān 'laa kle 'η zru ba 'ke 'η 'yoo- -Jan 'Nrāle- tagaanle 'ε tapwe' zii' mεε mu ni.

²⁰ Krii 'mi □kla 'ke 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo mi 'le; 'η 'yoo- -zɔn -kaso 'yi 'yela- wole 'ε ma. -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma 'ke 'naa gblaān 'ke 'η 'yoo- -a wole- mεε mu ni -a wogbeya 'ε 'yi.

Polu -o -a -srawo' zii' Efezi Zesu 'yi mu 'ε ma

²¹ -Koo' nεεne- Tisiki 'la -za so 'η ni; Mεεzan a yewone 'lrele- -le 'kele-. 'Yele- nu -ge za mu 'ε 'kpen 'yipels 'ka ni, 'kooko 'ka 'mi ba za 'pegee 'η 'yoo- -za yeke- 'la kle 'zi 'mu dɔ.

²² 'Mi -a winbo 'zi 'ka ta ye 'mi 'gbu 'yre ma, 'koko- 'ka 'o ta jan mu ma, 'bhεε- -e fangando 'ka ta.

²³ Bhaa -koo' Dε -Waanbhaa' 'pegee Mεεzan Zesu Krisi yilabla 'pegee 'soniya, 'bhεε- 'kpaleya na -koo' nεεnε- mu 'ε 'kpen ni.

²⁴ -Kooa' Mεεzan Zesu Krisi -za so mεε 'la zan mu ni, 'bhεε- 'ke -dan' 'laa -o -waa' 'soniya 'ε ma, bhaa -Waanbhaa' -li 'mu 'kpen ma!

**PŌLU 'LETRE 'LA □KPA
ZESU 'YI MU 'LA 'YAA-
FILIPU 'MU NI
Pōlu 'letre 'la □kpa
Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi
mu 'ε ni 'bhe ngblo**

Filipu -wa 'ε 'yaa- Masedwani 'kleen 'ε 'yi -wa -gbene do -la -le. 'Bheε- Masedwani 'kleen 'ε 'bhe 'yaa- Greki mu a 'kleen 'ε 'fangayi. Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo', 'mu -le -yaa Pōlu Zesu 'yi mu □lwa 'la □kla 'bhe 'kleen 'ε 'yi 'bheε- 'le (Kleza 16.11-40). Pōlu gelawoa Meezan a ye 'ε 'wole- -wa 'bheεke mu 'ε ta, Filipu Zesu 'yi mu 'ε 'mu -le bhōnba -goli' □kpa -a ni. 'Letre 'leε- 'yi, Pōlu -o 'pubwa- -wa glaan' mu 'la □kpa -o neene- Epafroditi 'koo 'bhe ma. 'Bhe glaan' mu 'kpa bhla 'ε ba, Pōlu -yaa -kaso 'yi, 'dun- -e 'bhe glaan' mu 'ε 'srōlawoa, 'mu 'a zrukpalaa.

-A -le □lwa mi 'ε 'yi (Filipu 1.1-26), Pōlu Filipu Zesu 'yi mu 'ε waa -za 'wlan 'ε 'yidwa-, 'bheε- -yoo 'pubwa- 'bhe ma. -E -yaa -kaso 'la 'yi, -e 'bhe -janwoa -o ni. 'O 'yee- 'letre 'leε- 'yipele -a -le do do 'ε ma:

Pōlu pe Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni dō -o 'kpale- kle do ma, 'bhe 'pegee -woo ngblo 'kpala -o -leε mu 'ε □la, 'bheε- -o -gasikpa 'eke- -leε (Filipu 1.27-2.18).

'Bhe blaen, Pōlu Timote 'pegee Epafroditi 'winboza 'ε Filipu 'bhe ba janwoa- (Filipu 2.19-30).

-Ya □pia Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni dō -o yri bo -o 'gbu -za 'le Zuufu mu a bhla ma 'tonj mu 'ε daan 'mu ma (Filipu 3). -Amasrōyi, 'mu 'yaa- pe 'zi dō Zesu 'yi mu 'la 'mu 'laa 'wlale- 'kleen 'yi 'kaa -o 'mu 'wla 'kleen 'yi kpanma, 'kooko- 'mu go -za 'yi, 'bheε- 'mu 'ledoole kle -Waanbhaa -yre 'yi.

Pōlu 'a □pia Filipu Zesu 'yi mu 'ε ni dō -wa blaanta gōon -a 'taawogbeya 'ε 'yi, 'bhe 'yi -le -yaa dō -woo 'gbu gbekpa' Zesu Krisi 'koo (Filipu mu 4).

'Yee- 'letre 'leε- 'leyanyre 'ε 'yi, -e Filipu Zesu 'yi mu 'ε 'liala-, 'bheε- -yoo 'pubwa 'ezin- -o glaan' mu 'la □kpa -a ni 'mu ma.

Pōlu a 'pubowli

¹ Mi Pōlu 'pegee Timote 'woo- Zesu Krisi a yewone mu 'le. 'O mōo -le 'letre 'leε- 'kpa zii' mēε 'la zan mu -o -Waanbhaa' a pe 'le Zesu Krisi 'srōyi Filipu -wa 'ε ta 'mu -la ni. 'Bheε- 'o 'yee- 'letre 'leε 'kpa zii' 'ezin- Filipu -wa 'ε ta Zesu 'yi mu -ledo' 'ε -o -leε mu 'ε 'pegee 'mu 'bhōnba- mu 'ε 'mu -la ni.

² Bhaa -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bheε- -o yilabla na 'ka ni.

Pōlu -a 'seriwo zii' Filipu Zesu 'yi mu -ledo' 'ε waa -za ma

³ 'Waati 'oo 'waati, 'ke 'ka -za -dwa 'η 'kpee, 'η -Waanbhaa' 'pubo- 'kaa- -za ma.

⁴ 'Waati 'oo 'waati, 'ke 'η 'yoo 'η 'seriwo zii' 'ka 'kpen a -za ma, 'η 'bhe kle 'η zrukpaale 'le.

⁵ -Amasrōyi 'ka □bhwa 'η ba -Jan 'Nrale- 'ε 'wole 'le mēε mu ni, 'kee- san -a zisanle 'ε ma, 'kee- nu 'tenle- -zōn ma.

⁶ 'Mi 'gbu 'kpale- -o -za 'leε- 'bheε- 'yi dō -Waanbhaa' 'la 'yee- ye -lrele' 'ε zisaan- 'ka zru mu 'ε 'yi 'bhe klegbeya 'ε gbēen- bhe, -e nu bhōle 'ka ba 'ke 'ka 'bhe ye 'ε wo 'kee- ge 'tenle- -a -leyanle ma Zesu Krisi 'nu yi 'ε 'le.

⁷ 'Ke 'mi 'η 'kpeeledaan 'ka 'kpen -a -za ma 'bhe gbēen- bhe 'bhe lele. -Amasrōyi 'ka -za -o 'η 'koo 'egloole 'tanjii. 'Bheε- -Waanbhaa' 'duma 'la 'naa- 'mi ni, -koo 'kpen 'bhe sasa -srōwoa. 'Ke 'η □kla -kaso 'yi -zōn oo, 'ke 'η -ja -klu ta Zesu a -jan 'ε 'leε zaabo yre nōo- oo, -a wlan pe yre nōo- mōkpen' 'yre ma oo, 'yee- ye do 'kpo 'ε -koo 'kpen 'a □woa 'eke- zi.

⁸ -Waanbhaa' -o 'η 'srē 'le, -a 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'ka 'kpen -za sō 'η ni 'ebe- bele 'bhii- 'ka -za sō Zesu Krisi ni gōne- 'la gbēen-.

⁹ 'Nj -za 'leε- 'bheε- 'yrewo- -Waanbhaa ma 'an 'seri mu 'ε 'yi 'ka ba zayi', 'an 'yrewo- -a ma dō 'kaa- 'soniya 'ε baan' kla -a ba, 'ke 'ka -zadoleya -srōwo', 'bheε- 'ka yikan' maza dō.

¹⁰ 'Kooko- 'ke 'ka sō -za 'lrele- bagole -za 'yoo- ma. 'Ke 'ka 'bhe □kla bhe, 'ka nu klele mēε 'wej mu 'le, 'bheε- waa nu -za

'yoo- 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'ka zi Krisi 'nu yi 'e 'le.

11 'Bhɛɛ- Zesu Krisi 'srɔyi, 'ka nu -lɛdɔɔleya maza mu -la klɛɛ. 'Ke 'bhe ɔkla, 'ke mɛɛ mu 'ɛ -o 'ka klɛza -lrele' mu 'ɛ ɔya, -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔɛ, 'bhɛɛ- -wa magbaandɛ.

Krisi -le bole -yɛ ma -si kplankplan 'gbu 'ɛ 'le

12 'N nɛɛɛ- mu, 'mi -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- 'n -yɛn -glɔɔn 'la ɔbhla bhe, 'bhe 'a ɔkla 'bhɛɛ- mɛɛ -bebe -Jan 'Nrɛle- 'ɛ baan' ɔmaa.

13 Wlan 'ɛ ni, -janmatii 'ɛ -yaa 'fa ɔla mu 'ɛ 'kpen 'pegee mɛɛ -bhɛɛke' mu 'ɛ -wa 'yaango- 'bhii- 'n 'yoo- -kaso 'yi Krisi 'tɔ 'ɛ 'bhɛɛ- ma.

14 -Woo 'n 'yelawoa -kaso 'yi bhe, 'n nɛɛɛ- -bebe Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'kpa baanwoa- Mɛɛzan 'yi. 'Bhɛɛ- -o nɔblo -dwa -o -lii -Waanbhaa' -jan 'woyɛ- 'ɛ ɔnɔɔ, 'ke -gblaan 'laa kla -o -yi.

15-17 Wlan 'ɛ ni, -a 'ke mu -o Krisi a -jan 'ɛ wo zii' mɛɛ mu ni -o zru -lrele' 'le, -wa klɛ 'zi 'sɔniya -la -le -o zru mu 'ɛ 'yi. -Wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'n ɔkpa 'n 'kpayɛ- 'lɛɛ- ɔnɔɔ, 'kooko- 'n klɛ -yaa' -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ta wlan pe mi 'le. 'Duɔ- -a 'ke mu -o 'yee- Krisi a -za 'ɛ 'wo zii' -o 'kpee 'yoo- 'pegee zranwolele -o zru ba. -Wa zi 'bhii- -o gwle bɔ 'mi ma, 'bhɛɛ- 'ke mɛɛ mu -o 'tɔbhɔ- 'ke 'bhe kan 'mi ta. 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, 'n 'yoo- -kaso 'la 'yi bhe, -woo 'an -yɛn 'ɛ baan' -la 'kla zii' 'a ba.

18 'Bhe 'laa -za 'ke klɛ. 'Ke -o 'kpeejan- mu ɔkla 'eyɔɔle oo, 'ke -o 'kpeejan- mu ɔkla 'elrele oo, -woo Krisi a -za 'ɛ 'wolawo zii' mɛɛ mu 'ɛ ni gbɛ 'ɛ 'kpen ma bhe 'bhe -le 'mi zrukpa' zii'. 'Bhɛɛ- 'n nu bole 'n zrukpaale 'le 'ezin-.

19 -Amasɔyi 'an 'yaango- 'ka -o 'ka 'seri mu 'la 'wo zii' 'n ma bhe, 'bhe 'pegee Zesu Krisi Lii 'la 'bhɔ zii' 'n ba bhe, 'woo- -za mu 'ɛ 'kpen nu klɛɛ 'n 'bheeyɛ- 'le, 'bhɛɛ- 'n 'pweyɛ- 'le -kaso 'ɛ 'yi.

20 Wlan 'ɛ ni, 'mi -o 'bhɛɛ- magben 'zi 'n zru 'ɛ 'kpen 'le, 'bhɛɛ- 'n 'yri -o 'bhɛɛ- ta. -Za 'kedo- 'kpɔ 'laa nu klɛɛ 'n ma 'ke -yrala' 'le. 'Bhɛɛ- drɔɔn', -zɔn 'pegee 'waati 'ɛ 'kpen ba, 'n nu Krisi

magbaandɛɛ 'n zrubakpaale -gbɛɛ 'le 'n 'flɛ 'ɛ 'yi, 'ali- 'ke 'n -gaa oo, 'ke 'n ɔbwa 'n 'yɛ ma oo, 'bhe 'kpen -o 'n ma do.

21 -Amasɔyi Krisi -le 'n bole 'n 'yɛ ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ 'bhe 'win 'le, 'bhɛɛ- ga -o 'n ma 'ke -trɔn 'le.

22 'Duɔ- 'ke 'n sɔ bole 'n 'yɛ ma, 'bhɛɛ- 'n ye 'ke wo 'ke 'bhe klɛ 'elrele mɛɛ ma, 'bhe 'yi, 'n 'ke 'gbu 'la si -o plɛ 'ɛ ba 'naa 'bhe dɔ 'dɛ.

23 'N 'klina- 'tɛ 'n zru maza plɛ 'ɛ plɛn-: -A -lrɔ 'n ma 'bhii- 'n ga 'bhɛɛ- 'n ge Krisi ba. 'N 'yoo- 'bhɛɛ- zi 'gbu.

24 'Duɔ- 'ka mu -za 'yi, 'ke 'n ɔbwa -sɔ 'n 'yɛ ma 'trɛ 'lɛɛ- ta -gɛ, 'bhe -o -za 'lrele- 'le 'ka mu ma.

25 'N 'gbu 'kpale -o -a -yi, 'bhɛɛ- 'an 'yaango- 'bhii- 'n nu bole 'drunyan 'lɛɛ- 'yi -gɛ 'waati sa 'ka 'kpen -din 'ezin-. 'Kooko- 'ke 'n bhɔ 'ka ba, 'bhɛɛ- 'kaa- 'kpaleya 'ɛ baan' kla -a ba, 'bhe 'pegee 'ke 'ka zrukpaale klɛ 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi.

26 'Bhe 'yi, 'ke 'n 'niinaa 'ka ba ye, 'bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ka nu 'ka -baale' 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi 'mi ba zayi'.

27 'Duɔ- 'kɛla 'bhe -o -a -yi 'egloole, 'bhe -le dɔɔ 'kaa 'taawogbɛya 'ɛ -gaale' klɛ Krisi -a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ba. 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ke 'n ɔnwa 'pweɛ- 'ka ta oo, 'ke 'naa 'nule- oo, 'n nu -jan 'nrɛle- male 'ka ta dɔɔ 'ka bole -o 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ka 'kpale- -o do ma, 'bhe 'pegee 'ka 'kpeejan- -o do. 'Bhɛɛ- 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'an ma 'ka ta 'ezin- dɔɔ 'ka -o yewo 'zi 'eke- zi 'ka zru do 'le, 'kooko- mɛɛ mu 'ɛ -o -Jan 'Nrɛle- 'ɛ ma 'bhɛɛ- -woo kpa Krisi 'yi.

28 'Kee- ɔkla gɔn 'oo gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke -gblaan kla 'ka 'yi 'ka 'sɔnnii mu 'ɛ 'lɛɛ. -O klɛza mu 'ɛ 'mu a zɔn 'bhii- -woo -o ni zi 'ɛ 'bhɛɛ- ta, 'bhɛɛ- 'ka mu 'taawogbɛya 'ɛ 'bhe 'a zɔn 'bhii- 'ka mu -gwa -za 'yi. 'Bhe -za mu 'ɛ 'kpen da -Waanbhaa' -la ba.

29 -Amasɔyi -Waanbhaa' laa -lilɛ' 'ka ma, 'kooko- 'ke 'ka 'ka kpa drɔn Krisi 'yi, 'duɔ- -e -lia 'ka ma, 'kooko- 'ke 'ka -yɛnbhle' -a ni.

30 'Ka 'n ɔya gwle 'la dan yɛ nɔɔ- 'elwale -sɔ Krisi 'sɔnnii mu 'ɛ ba, 'mi

'pegee 'ka mu -o 'bhεε- gwle do 'kpɔ 'ε dan 'zi 'eke- zi -zɔn; 'ali- 'η 'yoo- 'bhεε- gwle 'ε dan 'zi -zɔn -li 'bhii- 'kaa- ma 'zi 'η 'lii gɔnε- 'la gbεεn- bhe.

2

Zesu Krisi 'a 'gbu mazinaa, 'bhεε- -Waanbhaa' 'a magbaandia

1 'Kaa 'kpaledomaya 'ε Krisi 'yi 'bhe -o fangandɔ 'zi 'ka ta εε? -Yaa' 'soniya 'ε zruwla 'zi ka 'kpee εε? 'Ka 'pegee Lii 'Wen 'ε 'kpale- -o do ma εε? 'Ka -o 'eke- ma 'ewlanle εε? 'Bhεε- 'ka 'eke- -yrenkla' εε?

2 'Bhe 'yi 'tε, -ka 'an zrukpa 'ε 'lesɔ 'ke 'ka 'kpale kle do ma, 'ke 'ka -za sɔ 'eke- ni, 'ke 'ka zru kle do, 'bhεε- 'ke 'ka 'kpeejan- kle do.

3 'Ka 'laa -za 'kedo- 'kpɔ klele 'ke zaabolele 'ke 'ka 'kanyrε- glin 'eke- ta, 'bhe 'pegee 'ke 'ka 'ka 'gbu 'tɔbhɔyrε -glin bhaama -za 'kpen 'yi; 'duŋ- -ka 'ka 'gbu mazina. 'Bhεε- -ka 'eke- ye 'bhii- 'ka gbilaan -yiya' 'eke- ni.

4 'Ka 'laa 'ka do -kplenne' -nrayiza kleyrε -glinle', -ka 'eke- 'nrayiza kleyrε -la -glin 'ezin-.

5 'Ka 'taawogbeya 'ε kle 'bhii- mεε mu 'la 'pegee Zesu Krisi 'kpale- do ma 'mu 'taawogbeya 'ε gbεεn-.

6 'Yee- 'la -o 'pegee -Waanbhaa' dɔgbeya -yaa do 'tanii, 'duŋ- -o 'pegee -Waanbhaa' dɔgbeya 'la 'yaa- do bhe, -a boole laa bole 'bhe dɔgbeya 'ε ma.

7 Drɔɔn' -ya nii- -gwa 'bhe 'kpen 'yi, 'bhεε- -ya 'gbu □kla 'bhii- lu do gbεεn- .-Ya 'gbu □kla bhaaplen do 'le, 'bhεε- -ya 'gbu □kla 'bhii- bhaaplen dɔgbeya 'ε gbεεn-.

8 -Ya 'gbu mazinaa, 'bhεε- -e 'taawoa□ -Waanbhaa' -weli' ta 'ke 'bhe ge 'tenle- -a gale ma. 'Ali- -e -dwa -a -la 'kee ga -yrigbeεle 'ε ta, ('bhe ga gbeya -gloɔn 'la 'yaa- 'ke -yralado maza 'le bhe).

9 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' 'a 'yalaa- lafle' 'yi 'yaayrε- -gbεnε 'ε 'bhεε- □nɔɔ. 'Bhεε- 'bhe 'tɔ do -naa -a ni, 'bhe 'tɔ 'ε gbilaan -yiya' 'tɔ 'kpen ni,

10 'kooko- Zesu 'tɔ ma, -Waanbhaa' gbe klepe 'tɔle- -a gbe klepe, 'kee- □kla

lafle' 'yi oo, 'kee- □kla 'tre ta -ge oo, 'bhεε- 'kee- □kla 'tre □la oo, -o 'kpen -o 'kpɔ zen -a □la, 'bhεε- -wa gba.

11 'Ke mɔkpen' 'a pe kpataakpa -o -lii dɔɔ Zesu Krisi -o 'ke Mεεzan 'le, 'bhεε- -wa Dε -Waanbhaa' 'tɔbhɔ-.

Zesu 'yi mu 'taawogbeya 'drunyan 'lεε 'yi

12 'Bhe 'yi, 'η 'yienii mu, 'ka 'taawoa□ 'tanii 'η 'weli- 'ε ta gɔnε- 'la gbεεn- 'η 'yaa 'ka -din 'waati 'la ba, 'ali- 'naa -o 'ka -din 'waati 'la ba bhe, -ka 'taa baanwoa- 'η 'weli- 'ε ta. -Waanbhaa' 'ka golawoa -za 'yi, -ka dɔ klen 'ke 'ka 'bhe 'wlata- 'taawogbeya kle 'ke -Waanbhaa' -lεεgbilaan 'le 'ka 'yi, 'ke 'ka -gasikpa -a -lεε.

13 -Amasrɔyi -Waanbhaa' -le bhɔ 'zi 'ka ba, 'kooko- -a zru maza klele 'sɔ 'ka ni, 'bhεε- 'ka sɔ 'bhe klele-, 'ke 'bhe 'pegee 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -za 'lrele- yεkε- 'la 'ledulaa 'mu kle do.

14 'Ka 'laa -za 'kpen klele 'ka 'la ma janwole, 'pegee zaabolele.

15 'Kooko- mεε 'laa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ ye 'ka zi, 'bhεε- 'ka kle 'wenj. 'Ke 'ka kle -Waanbhaa' a -nε mu 'la 'ke waa -sɔŋ' do 'kpɔ ye 'mu zi 'mu 'le. 'Ka -o 'saanige bhaaplen mu 'la 'plen- bhe, -o -lebiile -o, 'bhεε- -woo 'eyɔole. -Ka mu -bhile' kle 'woo- 'drunyan 'lεε- 'yi mu 'ε 'plen- 'bhii- mlεklen- mu bhi gɔnε- 'la gbεεn- lafle' 'yi.

16 -Jan 'NrAle- 'la bole -yrε ma -si na mεε ni, -ka 'bhe 'wo -o ni. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'η ŋgblo ma 'wlenjwenj nu wole 'ka mu ba zayi' Krisi 'nu yi 'ε 'le. 'Bhe nu -a zrɔnle 'bhii- 'η 'trebhɔ 'la □bhla, 'bhe 'pegee 'η ye 'la □woa, 'mu 'laa bole bhaama za 'le.

17 'Kaa- 'kpaleya 'ε Krisi 'yi, 'bhe -o 'bhii- 'ka -o 'sraka -la go 'zi -Waanbhaa' ni. 'Duŋ- 'ali- 'ke -o 'mi □dia, 'mi 'an pe yien 'ε 'bhe -le nu klele -yi -dɔɔ 'le 'bhe 'sraka 'ε ta. 'Kee- -kla 'bhe gbεεn- bhe, 'η zrukpaale -o, 'bhεε- 'η 'yoo- 'ka 'kpen 'kpa zii' 'an pe zrukpa 'ε ba.

18 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ka mu, 'ka zrukpaale kle, 'bhεε- -ka 'mi 'kpa 'kaa pe zrukpa 'ε ba 'ezin-.

Timote 'pegee Epafroditi 'woye-

19 'Ke Mεεzan Zesu -dwa -la, -a -vinbwa 'waati sa 'bhεε- 'η Timote 'winbɔ- 'ka ta

ye. 'Kooko- 'kee- -ja 'ka ba ye, 'bhεε- 'kee-
 □nwa 'ka ta jan mu wole 'η ni, 'bhe nu
 fangandole 'η ta.

20 Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'η -din -ge
 'ke 'mi 'pegee 'bhe zru kle do 'bhii- 'yee-
 Timote gbεεn-. 'Yele- 'ka mu 'gbu yiεnkan
 'egbεεle.

21 Mεε mu 'ε 'kpen bole -o 'gbu 'nrayiza
 -la klele ma, 'duη- waa Zesu Krisi 'nrayiza
 kle.

22 'Duη- 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Timote
 'a -zrɔnna 'bhii- -yoo 'ke yewone 'lrele-
 'le. -Ya 'gbu □twa -Jan 'Nrāle- 'ε 'wole ni,
 'bhεε- 'mi 'pegee 'yee- 'bhe ye 'ε □woa 'eke-
 zi 'bhii- -nε do 'pegee -a dε.

23 'Bhe 'yi 'tε, 'ke 'mi 'an pε -za 'ε
 'lewlagbeyā □ya yi 'la 'le, 'ke -Waanbhaa'
 -dwa -a -la, 'η nu 'yee Timote winbɔle 'ka
 ta ye.

24 'Bhεε- 'duη-, 'mi 'gbu 'kpale- -o
 Mεεzan 'yi 'bhii- -a -vinbwa 'waati sa
 'bhεε- 'mi 'gbu ge 'ka ba ye.

25 'Sani- 'bhe 'waati 'ε 'bhɔle- pλεη-, 'mi
 'a □ya zi 'le 'ke 'mi 'η nεεnε- Epafroditi
 winbɔ 'ka ba. 'Yele- 'η yewoyɔɔn 'pegee 'η
 'bhɔηba- mi 'le -Jan 'Nrāle- 'ε ta gwledan-
 lele. 'N maza -yaa pε mu 'la ma, 'ka 'yela-
 winbwa- 'bhεε- -e □nwa 'mu 'le 'η ni.

26 'Ka 'kpen 'lrɔ -o -a dε 'zi 'egbεεle,
 -amasrɔyi 'kaa 'malawoa 'kaa- ga -yaa -a
 ma, bhe 'a zrubatɛdwa.

27 Wlan 'ε ni, ga -yaa -a ma, -a -le
 □bwa sa 'kee- kle siele'. 'Duη- -e -bheela-
 woa, 'yee- do -kplenne' 'yren 'laa 'klale-
 -Waanbhaa' ma, 'mi -la -yren □klaa 'bhe
 ma 'ezin- 'bhe gbεεn- bhe. 'Kooko- yaa kle
 'η wleyisriwole keta ple 'le.

28 'Bhela- -yile, 'η 'yoo- 'η -gbaanwo'
 zii' 'bhεε- 'an 'winbɔ- 'ka ba. 'Kooko- 'ke
 'kaa □ya 'ka zrukpalaa, 'bhεε- 'mi a pε
 wleyisriwole 'ε mazinaa 'tε.

29 'Kee- □bhwa 'ka ba ye, -kaa 'kun 'tε
 'ka gbε ple 'pegee 'ka zrukpaale 'le, 'bhe
 'pegee Mεεzan 'tɔ 'ε -zayi'. -Ka 'bhεε- mεε
 -glɔɔn mu 'ε 'lɛdɔ- a ma.

30 -Amasrɔyi, -a -le □bwa sa 'kee- ga
 Krisi -a ye 'ε -za ma. 'Ka 'η glaan' □kpa
 pε mu 'la ba, 'ka mu 'gbu 'laa -yaa sɔ nule-
 'mu 'le 'η ni; -a nu bhla 'ε zi 'bhe pε mu 'ε
 'le 'η ni, -a win -yaa zan bole -a -yi.

3

-Lɛdɔɔleya -zeze -Waanbhaa' -yɾε 'yi

1 'An -jan 'ε 'leyanyɾε -yoo 'kela 'le 'bhe
 -le dɔɔ 'η nεεnε- mu, 'ka zrukpaale kle
 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi.
 'Ke 'η □bwa 'η -jan do 'la 'η 'bhe □woa 'ka
 ni 'elwale gban 'bhe ta 'ezin-, 'bhe 'laa mi
 'trɛbhɔ-. 'Bhe kle 'ka mu 'gbu -la ma -trɔn
 'le.

2 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele ye -yɔɔ wo mu
 'ε ma, -woo 'eyɔɔle 'bhii- -gbaan' mu. -Ka
 'ka 'gbu 'kun 'ezin- 'elrele -o ma: 'Woo-
 'kpee ma wlale 'klεεn 'yi 'ε 'bhe -le mεε
 kle -Waanbhaa' -nε kplankplan 'le.

3 Wlan 'ε ni, -kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'ε,
 -kɔɔ' mu 'gbu -le -Waanbhaa' -nε -zeze mu
 'ε 'le. -Amasrɔyi -kɔɔ' -Waanbhaa' gba -a
 *Lii 'Wen 'ε -glɔɔya' 'ε 'le. -Kɔɔ' -kɔɔ' 'gbu
 baa Zesu Krisi -la -yi. 'Bhεε- -kɔɔ' 'kpale
 laa bo bhaapλεη mu a 'sinii ta za mu 'yi.

4 'Mi 'duη-, 'mi 'yaa- sɔ 'η 'kpale
 bhaapλεη mu a 'sinii ta -za mu 'ε 'yi dɔɔ
 -o sɔ 'mi gole -za 'yi. -Dele sɔ a pele dɔɔ
 'bhe 'woo 'sinii ta za mu 'ε □kla 'ke 'bhe
 kan 'mi ta εε?

5 -O 'mi □wlaa 'klεεn 'yi 'η 'ya le bla
 -yɾεkpa' 'srwaa- mi ma. 'N 'yoo- Izraeli
 mi -kpɔsɔɔ 'le 'kee- san 'η □ya yi 'ε ma,
 'bhεε- 'η da Benzame a -gbaa 'bhεε- 'lii,
 'bhe 'pegee 'η 'yoo- Ebre 'kpee yi 'le. Farizi
 mu 'la Zuufu mu 'si ta 'toη mu -za 'ε kun
 'egloole, 'η 'yaa- 'duη- 'mu do 'le.

6 'Bhe 'waati 'ε ba, 'η 'yaa- Zuufu mu a
 'toη mu 'ε -vavade 'kee- kan a -dan' ta.
 'Bhela- -yile, 'η 'yaa- -yɾεnkpa' Zesu 'yi mu
 'ε ta. 'Bhεε- 'ke mεε do Zuufu mu a 'toη
 mu 'ε 'klɔsikwan, 'bhεε- -a -lɛdɔɔle kle
 -Waanbhaa' -yɾε 'yi, 'ke -yoo 'mu 'le bi 'η
 sɔ a pele- dɔɔ waa -sɔη' 'kedo- 'kpɔ 'yele-
 'η ma 'mu 'yi.

7 'Duη- 'bhe -za mu 'la 'yaa- -nafan maza
 mu 'le 'mi ma, 'η 'mu ye 'saanige 'bhii-
 bhaama za mu Krisi -zayi'.

8 'Bhεε- 'ezin- 'gbu, 'mi 'drunyan ta za
 mu 'ε 'kpen ye 'bhii- bhaama za mu, 'η
 Mεεzan Zesu Krisi dɔlawoa 'bhe -zayi'.
 Mεεzan Zesu Krisi dɔle 'ε, 'bhe mab-
 haabhɔ -za 'kpen ta. 'Bhela- -zayile 'mi 'η
 'niigwa- 'woo- -za mu 'ε 'kpen 'yi, 'bhεε-
 -woo 'η yɾε 'yi 'bhii- blinpe, 'kooko- 'η
 'srɔɔwopε kle 'ke Krisi do -kplenne' 'le.

9 'Bhεε- 'kooko- 'o 'pegee 'yee- 'kpale- kle do ma. 'N 'ledoolle 'laa kle -Waanbhaa' -yre 'yi 'tonj mu -klosikunle ma. 'Dun- 'mi 'η 'kpale- 'la -yoo Krisi 'yi bhe, 'bhe -le 'η 'ledoola -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Bhεε- 'dun-, -ledoolleya 'la da -Waanbhaa' ba -o 'bhe 'srɔwo- 'kpaleyaya -la ma.

10 'N 'yoo- -za do 'kpo 'la zi, 'bhe -le Krisi dole 'le, 'bhe 'pegee 'ke -glooya' 'la 'bhe 'a -bwela ga le ba 'η 'bhe do 'ezin-. 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'mi yaa -yren 'ε 'ke 'bhle, 'bheε- -e kle 'η ni 'bhii- 'mi 'pegee 'yee- -gaa 'eke- 'yi.

11 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'η 'yrikpale -o -a ta 'bhii- 'η nu bwele gale ba.

'Taawole -Waanbhaa' a zi 'ε ta 'ke 'ya 'leyan- a ma

12 Yaa klele 'e 'pegee- 'η □tian 'an pe 'taawole 'ε 'leyanyre ma, 'bheε- 'η 'bhe ma -tron 'ε 'srɔwoa- gban. 'Bheε- yaa klele 'ezin- 'e 'pegee 'η □kla gban 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'η kle 'kela 'le 'bheε- 'le. 'Dun- mi -o do 'zi klen 'ke 'η ge 'an 'taawole 'ε zi, 'kooko- 'an ma -tron 'ε 'srɔwo-, -amasroyi Krisi 'mi makwan- gban -yaa' pe 'le.

13 'N nεεε- mu, yaa klele 'e 'pegee 'mi □tian 'an pe 'taawole 'ε -dan' ma, 'bheε- 'an ma -tron 'ε 'srɔwoa- gban. 'Dun- 'η 'yoo- -za 'lεε- 'bheε- kle zi: 'Mi 'η 'niigo- 'η -zanta' pe mu 'ε 'yi, 'bheε- 'mi 'η 'sεεε gbaan zii' 'η 'lεε pe mu 'ε 'srɔwole- zi.

14 'Bhe 'yi, 'η 'yoo- 'η 'yregbaan- 'zi 'an 'taawole 'ε -leyanyre 'ε 'bheε- ta, 'ke 'η ge -a -dan' ma, 'kooko- -Waanbhaa' 'η 'siila- -jara 'la ma Zesu Krisi 'sroyi, 'η 'bhe 'srɔwo- lafle' 'ε 'yi.

15 'Bhe ya 'ε 'yi, -koo' mu Zesu 'yi mu 'la 'kpen 'yrebakanle -o Zesu a pe zi 'ε ta bhe, 'bhe 'kpeeledangbeya -gloon 'ε 'bhe -le kle -koo' 'kpen 'yi. 'Dun- 'ke 'ka 'kpeeledangbeya 'ε yaa -o 'bhe gbεen bhe, -Waanbhaa' nu a klele 'bheε- 'kaa 'yima- kplankplan.

16 'Kee- □kla gon 'oo gonε- 'la gbεen-, -koo' 'taawoa□ -Waanbhaa' a zi 'ε ta gonε- 'la gbεen- 'kee- nu 'tenle- -zon ma, -koo' ge -kooa' 'taa 'ε zi 'yee- klegbeya do 'ε gbεen-.

17 'N nεεε- mu, 'mi -o 'taawo zii' -Waanbhaa' a zi 'ε ta gonε- 'la gbεen-, -ka 'taawo 'bheε- gbεen- 'ezin-. 'O mɔɔ 'bhe

'taawogbeya 'ε -zronna 'ka ni. Mεε 'la zan mu -o 'taawo zii' 'bhii- 'bhe 'taawogbeya 'ε gbεen-, -ka 'ka 'yrekpa -waa' 'taawogbeya 'ε zi, 'bheε- 'kaa kle 'bhii- 'woo mu gbεen-.

18 -Amasroyi, 'η 'yoo- zan -jan 'la 'wole- 'ka ni -ge, 'η 'bhe □woa gban 'ka ni 'elwale, 'bheε- 'η 'yoo- bo 'zi -a ta 'ezin- 'ke wisile 'le doo mεε -bebe 'taawogbeya 'ε 'bhe -o 'bhii- Krisi -gaa -yrigbεεle 'ε ta win 'la ma waa 'bhe 'klosikun.

19 'Dun- 'bhe mεε mu 'ε 'leyanyre -le 'ke -jranama 'te 'ε 'bheε- 'le. -Amasroyi -o yri bo -o bhle pele ta 'bhii- mεε yri bo -Waanbhaa' ta gonε- 'la gbεen-, 'bheε- 'kela 'bhe -o 'ke -yralado maza 'le, -woo baa 'bheε- 'yi. -O 'tre ta za mu 'te -la yienkan.

20 'Dun- 'o mɔɔ a pe yaayre 'ε 'bhe -o -Waanbhaa' ba lafle' 'yi. 'Woo- 'Bheε Mi Mεεzan Zesu Krisi magben 'zi, 'kee- da 'bhe □noo ye, 'bheε- -e nu -ge.

21 'Bhe 'yi 'te, -e nu -kooa' -yrende' ma 'fle mu 'ε maboole, 'bheε -yoo kle 'fle dreε mu 'le 'bhii- -yaa' pe 'fle 'tobhole 'la yaa ga -titi 'bhe gbεen-, -yaa' -glooya' 'la 'kee nu pe 'kpen ηgbo 'kpaale- -a 'gbu □la 'bhe 'le 'bheε- 'le.

4

1 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, 'η nεεε- mu, 'bheε- 'η 'yienii mu, 'ka 'lro -o 'η ma 'egbεεle. 'Ka mu -le 'mi a pe zrukpa' win 'ε 'le, 'bheε- 'mi 'η baa 'ka mu -la -yi. -Ka do klen, 'η 'yienii mu 'ke 'ka bo 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

Polu a -danjma' -liawli'

2 Evodi 'pegee Sentisi, 'mi -sromabo 'ka ni doo -ka 'kpa do ma, 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

3 'Bheε- 'ezin- 'bhi 'η yewoyoon 'la zru -o do 'mi ni, 'mi -sromabo 'bhi ni doo bho 'woo- le ple 'la bhe -o ba. -Amasroyi -woo 'sεεε 'gbu -gbaanna 'η zi -Jan 'Nrale- 'ε zenlele, 'woo- mu 'pegee Klema, 'bheε- 'an yewo 'yoon -vin mu 'ε. -O 'to mu 'ε yoondele -o bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sewe 'yi.

4 'Ka zrukpaale kle 'tanjii 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Mi -o bo 'zi

'yee- -jan do 'kpɔ 'ε ta dɔɔ: 'Ka zrukpaale kle!

⁵ -Kaa 'to 'ke mɔkpen' 'kaa- -yidɔɔya 'ε ye. Mɛɛzan nu bhla -o zan bhɔɛ.

⁶ 'Ka 'laa 'ka 'ɲgamiwolɛ -za 'kedo- 'kpɔ 'yi. 'Duɲ- 'ke 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma, -ka 'bhɛ 'yɛwo -Waanbhaa' ma 'seri 'yi, 'bhɛɛ- 'kaa 'pubɔ- 'bhɛ ta 'ezin-.

⁷ 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a yilabla 'la kan bhaapɛɲ mu sɔ -za mu 'la yimale 'mu 'kpen ta, 'bhɛ nu 'ka zrubakpaale, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'ka 'nii- zen 'ka ta 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi.

⁸ 'N nɛɛnɛ- mu, 'ɲ zi jan 'la ɔbwa 'bhɛ -le gɛ: Wlan maza oo, -gasikpale oo, -lɛdɔɔle oo, -za bakanle oo, -za 'la sɔ -Waanbhaa ni oo, -za 'lrele- oo, 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'tɔbhɔ maza, 'ka 'yri bo 'bhɛ -za -glɔɔn mu 'lɛɛ- 'mu -la 'kpen ta.

⁹ 'Ka -za 'la -daanna 'ɲ ba, 'bhɛɛ- 'ka -za 'la 'srɔɔwoa- 'ɲ 'kɔɔ, 'bhɛ 'pegee 'ka -za 'la ɔmaa 'ɲ ta, 'bhɛɛ- 'ka -za 'la klele -ya 'ɲ 'kɔɔ, -ka 'bhɛ 'yi za mu kle. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' 'la yilabla na mɛɛ ni, 'bhɛ nu klele 'ka ba.

Pɔlu -o Filipu mu 'ε 'pubɔ- 'zi waa glaan' mu 'ε ma

¹⁰ 'N zrukpaale -o 'egbenɛle 'mi 'pegee Mɛɛzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi; -amasrɔyi, 'kaa zrɔn gbɛ drɛwoa- 'bhii- 'ɲ -za -o 'ka 'kpee 'ezin-. 'Ka 'kpeɛɛdanle -yaa -a ta 'bhii- 'ka -za 'wlan kle 'ɲ ni. 'Duɲ- 'bhɛ 'senj -le 'laa -yaa 'ka ni.

¹¹ Yaa klele 'bhii- 'ɲ maza -o pɛ 'ke ma 'bhɛɛ- 'ɲ 'yoo- 'bhɛ -jan 'ε 'wo zii'. Drɔɔn', 'ke pɛ 'oo pɛ 'la 'bhɛ -o 'ɲ 'kɔɔ, 'kee- ɔkla 'ebebele oo, 'kee- ɔkla sanɛ- oo, 'mi daanle -o 'bhɛ 'le 'ke 'mi 'ɲ zrukpalaa pɛ yeke- 'la -yoo 'ɲ 'kɔɔ 'bhɛ ma.

¹² 'N sɔ bole- 'bhii- 'kɔɔflɛɲzan, 'bhɛɛ- 'ɲ sɔ bole bhii' pɛzan 'ke pɛ -paa 'ɲ ta. 'Waati 'ε 'kpen ba, 'bhɛ 'pegee yɛ 'kpen nɔɔ-, 'ɲ daanle -o 'ke 'ɲ zrukpaale 'le -za ma: 'Ke 'ɲ kpɛ dɔle -kla oo, 'ke gbɔn -o 'ɲ dɛ 'zi oo, 'ke 'ɲ 'kɔɔ 'paa- oo, 'ke 'ɲ 'kɔɔflɛɲ- -kla oo, 'ɲ daanle -o 'ɲ zrukpaalele -za 'kpen 'yi 'waati 'kpen ba.

¹³ 'N sɔ -za 'kpen klele-, Krisi 'la fangando 'mi ta 'bhɛ 'srɔyi.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'duɲ-, 'ɲ 'yɛbɛtɛ 'yaa- 'waati 'la ba, 'ka 'bhɔlawoa 'ɲ ba, 'bhɛ -o 'ke -za 'lrele- 'le.

¹⁵ 'Ka mu Filipu mu, 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -a 'san 'ɲ -Jan 'Nrɛle- 'ε 'wole- zisaan, 'bhɛɛ- 'ke 'ɲ go Masedwani -wa 'ε ta, Zesu 'yi mu -lɛ 'bhɛɛke do 'kpɔ 'laa 'bhɔle- 'ɲ ba -o 'kɔɔpɛ- mu 'le, 'bhɛ 'pegee 'ke -o 'mi a ye 'ε ma -trɔn 'ε 'ke 'srɔɔwo-, 'ke yaa 'e go 'ka mu a Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ε 'bhɛɛ- do -kplɛn ba.

¹⁶ 'Ka mu -le 'bhɛ ɔkla. 'Ali- 'ɲ 'yaa- bhla 'la ba Tesaloniki 'ka 'ɲ glaan' ɔkpaa 'ɲ maza -yaa pɛ mu 'la ba 'mu 'le, 'bhɛɛ- 'ka 'bhɛ ɔkla -glɔɔn plɛ.

¹⁷ Yaa klele 'bhii- 'mi -o 'ka 'kɔɔpɛ- mu -la -glin 'zi. 'Mi -o pɛ 'la 'bhɛ zi 'bhɛ -le dɔɔ 'ke 'ka 'ka kleza -lrele' mu 'ε ma -trɔn 'srɔɔwo-, 'bhɛɛ- -o pa 'ka ta.

¹⁸ 'Ka 'ɲ glaan' 'kpaa- pɛ mu 'la ba, 'ɲ 'mu 'kpen 'srɔɔwoa-, 'bhɛɛ- drɔɔn', -o -paa 'ɲ ta. 'Kee- 'san Epafroditi ɔnwa 'woo- pɛ mu 'ε 'le 'ɲ ni, 'ɲ 'kɔɔ 'pale- -o. -Woo 'bhii- 'sraka 'la -gblɛn nra 'bhii- -lasiklɔɔ gbɛɛn-. 'Bhɛ 'sraka -glɔɔn 'ε 'bhɛ -le sɔ -Waanbhaa ni, 'bhɛɛ- -ya -lekun'.

¹⁹ 'Mi 'kpale- -o 'mi a -Waanbhaa' 'yi, 'bhii- -e nu 'ka maza -o pɛ 'oo pɛ 'la ma 'mu 'nalɛ- 'ka ni, 'bhɛɛ- e 'mu pa 'ka ta Zesu Krisi 'srɔyi, -yaa' 'tɔbhɔleya -gbɛnɛ 'ε ma.

²⁰ -Kɔɔ' -kɔɔ Dɛ -Waanbhaa' 'ε 'tɔbhɔ yikpensee ta! Amiina!

Pɔlu -a -srawoyrɛ

²¹ -Ka -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ε 'kpen 'pubɔ- 'ɲ ni -kɔɔ' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε ma. -Kɔɔ' nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'la -woo 'ɲ -din -gɛ 'mu 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²² -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'la 'kpen -o -gɛ, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa-; 'bhɛ 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o yewo 'zi -Bhɛɲgbɛ -gbɛnɛ Sezaa 'ε 'fɛ 'ε ɔla, 'mu 'ka 'pubwa- 'egbenɛle 'ezin-.

²³ Bhaa Mɛɛzan Zesu Krisi a -lileya 'ε bo 'ka ta.

PŌLU 'LETRE 'LA □KPA ZESU 'YI MU 'LA 'YAA- KOLŌSI -WA 'E TA 'MU NI

PŌlu 'letre 'la □kpa Kolosi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe ngblo

-O 'kleen 'la sii -zŏn Tuuki, Kolosi -yaa 'bhe- 'yi -wa 'e do 'le. -O -yaa PŌlu 'bhegwlen- do 'la sii Epafrasi 'bhe -le 'yee- Kolosi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e □kpa 'eke- ma, 'bhe- -yoo □kla Zesu 'yi mu -ledo' 'le. PŌlu 'gbu 'laa gele -lido' 'yee- Kolosi -wa 'e ta. 'Dun- Epafrasi -le □nwa -a pele a ni dŏo bhla ma mee daan mu 'ke mu -yaa Zesu 'yi mu 'e 'yerebatŏo 'zi. 'Bhela- -yile, PŌlu 'letre 'le- □kpa -o ni, 'koko- -e fangando -o ta, 'bhe- -ya pe -o ni dŏo -o blole bo mee daangbeya -Irele' 'e 'bhe ma, 'bhe- waa gbaanle bhla ma mee daangbeya 'e 'bhe zi. 'Letre 'le- 'bhe de bhla 'e zi 'ke PŌlu -o -kaso 'yi. -E 'letre 'le- 'pegee Efezi mu a 'letre, 'bhe- Filemŏ a pe 'e 'kpen □dia 'waati do ba.

'Letre 'le- 'le □lwa mi 'e 'yi (Kolosi 1.1-14) PŌlu 'pubŏ- □naa 'pe -Waanbhaa ni Kolosi Zesu 'yi mu 'e ba zayi'.

'Bhe blaen, -yoo -daanna -za mu 'la 'le Zesu Krisi ba zayi', 'bhe 'pegee Zesu -za mu 'la □kla -o ni, -e 'mu 'kpen -dwa -o 'kpee (Kolosi 1.15-2.3). Zesu -le 'ke -Waanbhaa' Gbe 'e 'le, 'bhe- 'yele- pe 'kpen □kla. -E galawoa -yrigbele 'e ta 'bhe -le -kŏo' mu 'pegee -Waanbhaa' □kpa do ma.

PŌlu pe dŏo -Jan 'Nrake- a pe mee daangbeya 'e gole -o bhla ma mee daan mu 'e 'mu a pe 'e ma. -Amasroyi, Zuufu mu a mee daangbeya 'e 'pegee Greki mu a mee daangbeya 'e lafle' 'yi -mlake' mu 'ba zayi' 'pegee 'kleen 'yi 'wlaza-, 'bhe- Zuufu mu a 'feti -klosikunza, 'bhe 'pegee 'toj 'bheke mu 'bhe- -o 'soon mu, 'woo- bhla ma mee daan mu 'e -o 'mu 'kpen 'yizaala 'eke- ba (Kolosi 2.4-23).

PŌlu Zesu 'yi mu 'e 'taawogbeya -Irele' 'e -zadwa -o 'kpee, -amasroyi -woo mee do

-o 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'e 'yi (Kolosi 3.1-4.6).

'Letre 'le- 'leyanyre 'e □nŏo (Kolosi 4.7-18), PŌlu -o 'pubwa-, 'bhe- -e 'sewego do □dia -o ni -a 'gbu gbe ma.

PŌlu -o Kolosi mu 'e 'pubŏ- 'zi

1 'Mi PŌlu 'la 'ŋ 'yoo- 'ke Zesu Krisi a winbŏwo mi 'le -Waanbhaa' zru maza ma, 'mi 'pegee 'ŋ neene- Zesu 'yi mi Timote -le 'letre 'le- 'kpa zii',

2 'ka mu 'o neene- mu 'e ni, 'ka mu 'la 'ke -Waanbhaa' 'ka □kpa 'edanma -yaa' mee mu 'le, 'bhe- 'ke 'ka blole- -o Krisi a -za 'e ma Kolosi wa 'e ta. 'Bhaa -kŏo' De -Waanbhaa' -yaa' 'duma 'pegee -yaa' yilabla 'e 'na 'ka ni.

PŌlu -o -Waanbhaa' 'pubŏ- 'seri kle 'zi

3 'Yi 'oo yi, 'ke 'woo- 'o 'seriwo zii' 'kaa- -za ma, 'o Meezan Zesu Krisi De -Waanbhaa' 'pubŏ-.

4 -Amasroyi 'wa □maa dŏo 'ka 'kpale -o Zesu Krisi 'yi 'eglole, 'bhe- -Waanbhaa' a mee mu 'e 'kpen -za so 'ka ni.

5 'Kaa- 'kpaleya 'e 'pegee 'kaa- 'soniya 'e kli gbaanle -o 'ka 'yrikpale -o -Waanbhaa' pe mu 'la □twa 'ka 'le lafle' 'yi 'mu -la ta. -A 'san 'ka wlan ma -Jan 'Nrake- 'e □lwa ma, 'ka 'yrikpale bole -o 'bhe- pe mu 'e ta.

6 -O 'yee -Jan 'Nrake- do 'kpo 'la 'wo zii' 'ka ba ye, 'bhe -la do -kplen 'wole- 'e zen 'zi 'drunyan 'e 'yi yrekpen- □nŏo 'ezin-. 'Bhela- 'a 'to zii' 'bhe- mee mu -o -za 'Irele- mu kle 'zi, 'bhii- -ya -kla 'ka mu ba gŏne- 'la gbeen- -a 'san 'ke 'ka -Waanbhaa' a -lileya 'e □lwa 'e ma, 'bhe- 'kaa □ya 'bhii- -yoo 'ke wlan 'le bhe.

7 'Waa- yewoyŏŏn Epafrasi 'la -za so 'o ni 'egbenele, 'bhe -le 'ka -daanna 'bhe -za mu 'e 'le; 'bhe -la blole -o Krisi a ye 'e ma 'ka ba ye.

8 Lii 'Wen 'e -Waanbhaa' a 'soniya 'la □kpa 'ka 'kpee, 'yele- □nwa 'bhe 'pelle- 'o ni.

KRISI 'KPALE- -O PE 'KPEN 'WIIN-

9 'Bhela- -zayile, -a 'san 'o 'ka ta jan 'e ma, 'kee- kpa -yrekpa' ma oo, 'kee kpa -bi zi ma oo, 'waa ploŏ 'o 'seriwole ma 'kaa- -za ma 'ezin-. 'Woo 'seriwo -Waanbhaa'

ni, 'kooko- 'ka sጋ -a zru maza 'ε dጋle-; 'bhεε- 'kee- sጋ -zadጋleya 'ε 'kpen 'pegee yikan' 'nale 'ka ni -a Lii 'Wen 'ε 'le.

¹⁰ 'Ke 'bhε □kla, 'ka 'taawogbeya 'ε sጋ Mεεzan Zesu 'lጋdጋle -a ma, 'bhεε- 'ka sጋ -a zru maza klele- yikpen- ta. 'Bhεε- 'ka nu 'sጋle- -za 'wlan 'kpen -gጋጋon klele-, 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dጋle 'ε baan' kla -a ba.

¹¹ 'Woo 'seriwo 'ezin- -a ni dጋጋ -e -yaa' 'tጋbhጋleya ma -gጋጋya' 'ε 'bhε zen 'ka ta, 'bhεε- -e 'fuudጋ- 'ka ta, 'kooko- 'ka sጋ -yren 'ε 'kpen -gጋጋon 'yikunle 'ka zrubakpaale 'le.

¹² -Ka -kጋጋ' Dε -Waanbhaa' 'pubጋ- 'ka zrukpaale 'le, -amasrጋyi, -ya □kla 'bhεε- 'ka dጋ -o -e 'ciጋn 'la □twa -yaa' mεε 'wen mu 'la -woo 'taawo zii' -yaa' 'tጋbhile 'ε ba 'bhε ba.

¹³ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -kጋጋ' -gwa -Setran' 'la -yoo -gጋጋo ti -gጋbጋnε 'ε 'yi 'bhε -a -gጋጋya' 'ε 'yi, 'bhεε -e -nwa -kጋጋ' 'le -a Gbe 'la -za sጋ -a ni 'egጋbጋnεle 'bhε a -bhጋጋጋጋbeya -wa 'ε ta.

¹⁴ A Gbe Zesu gale 'ε 'bhεla- 'srጋyi 'bhεε- -Waanbhaa' -kጋጋ' tagbawoa, 'bhε 'pegee -e -kጋጋa' -za 'yጋጋ- mu 'ε ma -sroma □yaan.

Zesu Krisi -o -Waanbhaa' bhጋጋma 'le

¹⁵ Zesu Krisi -le -Waanbhaa' 'la waa ye 'bhε bhጋጋma kpataakpa 'ε 'le. 'Ye- -yaa 'trε ta pε 'kpen klele -lεε.

¹⁶ -Amasrጋyi -Waanbhaa' pε 'kpen □kla 'yela- gጋbε zi: lafle' 'yi pε mu oo, 'trε ta pε mu oo, -yጋጋ pε mu 'la ye oo, 'bhεε- waa sጋ pε mu 'la 'yele oo, -bhጋጋጋጋጋጋ 'klεn mu oo, -o -yi -bhጋጋጋጋጋጋ mu oo, mεε gጋጋlaan mu oo, -Waanbhaa' pε 'kpen □kla Zesu Krisi -la gጋbε zi, 'bhεε- -yoo 'kpen □kla 'yela- ni.

¹⁷ -E -yaa -a -yጋጋ ma 'drunyan ta pε 'kpen 'lεε, 'bhεε- -a fanጋan- 'ε 'bhε -le 'drunyan ta pε mu 'ε 'kpen to -o dulayጋe mu 'ε □nጋጋ.

¹⁸ 'Yee- Krisi -le -a 'gbu 'fle 'ε ጋጋጋጋ 'le; 'bhεε- -a 'fle 'ε 'bhε -le Zesu 'yi mu 'ε -waa' 'kጋጋጋጋba 'ε 'le. 'Ye- -za 'kpen zisanጋጋ 'le; 'bhεε- 'yela- □lwa -bwela gale ba, 'kooko- -a 'kpaale kle pε 'kpen 'wiጋጋ-.

¹⁹ -Amasrጋyi -e -swa -Waanbhaa' 'gbu ni 'ke -wa dጋጋbeya 'ε 'kpen ye 'yee- Krisi -la -yi.

²⁰ Zesu 'srጋyi, -Waanbhaa' -dwa -a -la 'kee- 'yee- 'pegee 'drunyan ta pε mu 'ε

'kpen kpa do ma: 'e pe laanima pε mu oo, 'e pe 'trε ta pε mu oo, -o 'kpen. Zesu yiጋn 'la 'klalaa -yጋጋጋጋεle 'ε ta, 'bhε -la -zayi' 'bhεε- 'yee- -Waanbhaa' yilabla □wlaa 'yee 'gbu 'pegee bhaaplጋጋ mu plጋጋ-.

²¹ 'Ka mu, 'ka plጋጋጋጋle -yaa -Waanbhaa' ma 'elwale -sጋ, 'bhεε- 'ka 'yaa- -a -sጋጋጋጋni' mu 'le 'ka kleza -yጋጋ' mu 'ε 'pegee 'ka 'kpeejan- -yጋጋ' mu 'ε ma.

²² 'Duጋጋ- -zጋn, -Waanbhaa' 'ka mu 'pegee 'yee- 'gbu □kpa do ma Zesu gale ma 'bhε a bhaaplጋጋ 'fle 'ε 'yi. -E 'bhε □kla, 'kooko- -e sጋ 'ka dulale' 'yee- 'gbu -Waanbhaa' 'yጋጋ □la 'ke 'ka kle 'wen, 'bhεε- 'ke waa -la yጋጋ ye 'ka ta -za 'kጋጋ- 'kጋጋ 'yi, 'bhε 'pegee 'ke waa -sጋጋ' bhε do ye 'ka ma.

²³ 'Duጋጋ- 'ka kli gጋaanle bo 'egጋጋle 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi; 'ka 'yጋጋጋጋle -o pε 'la ta, 'bhεε- 'ke 'ka 'bhε 'srጋጋጋጋ- -Jan 'Nrāle- 'ε 'yi, 'ka 'laa 'tolε- 'ke pε 'kጋጋ- 'kጋጋ 'a kle 'bhεε- 'ka plጋጋ 'bhε -yጋጋጋጋጋጋ 'ε ma -titi. 'Ka 'yee- -Jan 'Nrāle- 'la □maa, -o 'yela- wo 'zi 'drunyan 'ε 'yi yጋጋጋጋጋ- □nጋጋ mεε mu 'ε ni; 'bhεε- -Waanbhaa' 'mi Pጋጋ □kla -yaa' yewonε 'le 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'yela- wole 'kaama-.

Pጋጋ -o -Waanbhaa' a yewo 'zi Zesu 'yi mu 'ε ni

²⁴ 'Nጋ nεnε- mu, 'mi -o -yጋጋጋጋጋ zii' -zጋn 'ka mu ni, 'bhε 'mi zrukpalaa. -Amasrጋyi, 'ጋ -yጋጋ mu 'la 'bhle zii' -gε 'ጋ 'fle 'yi, 'bhε mu -o Krisi -yጋጋ mu 'la □bhla 'mu -lεpa' pε 'le. 'Mi -o 'bhε -yጋጋ mu 'ε 'bhle zii' Zesu Krisi 'fle 'ε 'bhεε- ni; 'bhε 'fle 'ε 'bhε -le Zesu 'yi mu -lጋጋ' 'ε 'le.

²⁵ -Waanbhaa' 'mi □kla Zesu 'yi mu -lጋጋ' 'ε -waa' yewonε 'le 'ka mu ni, 'ke 'ጋ 'yee- -jan 'ε wo 'ka ni 'ke 'an 'lεyan a ma.

²⁶ 'Bhε -jan 'ε 'bhε -la tagaanle □bwa bhaaplጋጋ mu 'kpen 'lεε, 'kee- 'san -Waanbhaa' 'drunyan kle. 'Duጋጋ- -zጋn, -e 'bhε -zጋጋጋጋ -yaa' pε mεε 'wen mu 'ε ni.

²⁷ -Trጋn -gጋጋጋ 'la -yoo 'bhε gaanyiza 'ε 'yi 'drunyan 'yi 'si mu 'ε 'kpen ni, 'bhεε- 'kee- lele bhe, -Waanbhaa' -yaa -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'ε -o 'bhε dጋ. 'Bhε gaanyiza 'ε 'bhε -le -gε: Krisi -o 'ka zru mu 'ε 'yi, 'bhεε- -ya kle 'ke 'ka 'yጋጋጋጋle bo -a ta 'bhii- 'ka nu klele -Waanbhaa' a 'tጋbhጋleya 'ε 'yi.

28 'Bhe 'yi bhe, 'o mɔɔ -janwo' zii 'yee-Krisi -la ba zayi' mɛɛ mu 'ε ni, 'ke 'o zruwla mɛɛ 'tɔle- mɛɛ 'bhe 'kpee, 'bheɛ- 'ke 'woo- daan -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ε 'kpen 'le. 'Kooko- 'ke 'o mɛɛ 'tɔle- mɛɛ 'bhe zɔn -Waanbhaa' ni -a -lepalele Krisi 'srɔyi.

29 'Bhɛla- -zayi', 'η 'yoo- dɔ 'zi 'egloole 'ke 'η yewo Krisi a fanjan- ma -glooya' 'la -yoo 'η 'yi 'bhe 'le.

2

Krisi -o 'ke -zadɔleya 'ε kli 'le

1 'N nɛɛɛ- mu, wlan 'ε ni, 'η 'yoo- dɔ 'zi 'egloole 'ka mu ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'η 'yoo- -a zi 'bhii- 'ka 'bhe dɔ. 'N 'yoo- dɔ 'zi 'egloole 'ka mu 'pegee Laodise mu 'ε, 'bheɛ- mɛɛ 'la zan mu 'kpen 'laa 'η 'yee- lido' 'mu -laa' -za ma.

2 'N 'yoo- 'bhe kle 'zi, 'kooko- -woo zru dɔ 'egloole, 'ke -o 'kpale- kle do ma 'soniya 'ε 'yi; 'bheɛ- 'ke -o 'pale- kle 'ke 'yikanle 'le. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -o nu -Waanbhaa' a gaanyiza 'ε dɔle, 'bhe gaanyiza 'ε 'bhe -le 'ke Krisi 'le.

3 -Waanbhaa' a -zadɔleya 'ε 'yi pɛ -lrele' mu 'ε 'kpen 'pegee -yaa' -zayaangole 'ε 'yi pɛ -lrele' mu 'ε 'kpen magaanle -o 'yee-Krisi -la -yi.

4 'N 'yoo- 'bhe 'pe zii' 'ka ni bhe, 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini- -a -le ma -nra jan mu 'ε 'le.

5 -Ali- 'ke 'η 'plɛngole -o 'ka ma 'η 'fle 'ε 'yi, 'η 'yoo- 'ka -din 'η 'nii- 'ε 'yi. 'An 'malawoa dɔɔ 'ka -o 'taawo zii' 'elrele, 'bheɛ- 'ka 'kpale- -o Krisi 'yi 'egloole, 'bhe 'η zrukpalaa.

Pɔlu a -liawli' Krisi zi 'taa 'ε ba zayi'

6 'Bhe -ya 'ε 'yi bhe, 'ka Zesu Krisi □sia 'kaa Mɛɛzan 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka 'taawo -a zi 'elrele.

7 'Ka kli gbaanle bo -a ta 'bhii- -yri 'sɛnɛ mu 'ε 'trɛ kun -a -la gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- -ka 'ka 'si 'ε dɔ 'yela- ta. -Ka bo 'egloole 'tanii 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi, 'bhii- -o 'ka -daanna dɔɔ 'kaa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe; 'bhe 'pegee -ka -Waanbhaa' 'pubɔ- 'ka nii- 'ε 'kpen 'le -e -za mu 'la □kla 'ka ni 'mu ma.

8 -Ka 'ka 'yrɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa 'ka 'yini bhaaplɛɲ mu a bhaama -zadɔle mu 'ε 'le; 'bhe bhaama -zadɔle mu 'ε kli gbaanle -o bhaaplɛɲ mu a 'si ta za mu -la ta, 'bhe 'pegee -waa' 'kpeelɛdangbɛya mu 'ε 'drunyan 'yi -za mu ma. 'Duɲ- 'bhe 'kpeelɛdangbɛya mu 'ε gole -o Krisi a pɛ -zadɔleya 'ε ma.

9 -Amasrɔyi, -Waanbhaa' dɔgbɛya 'ε 'kpen -o Krisi a bhaaplɛɲ 'fle 'ε 'yi.

10 'Bheɛ- 'ka pɛ 'kpen 'srɔwoa- 'ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi. 'Yela- 'kpaale -o -kunlii mu 'ε 'kpen 'pegee 'sen 'tɔle- 'sen 'mu 'kpen 'wiin-.

11 'Ka mu 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o 'ka □wlaa 'kleɛn 'yi 'yee- Krisi 'yi. Yaa pɛ 'kleɛn 'ε 'yi wlale 'ε bhaaplɛɲ laa 'bhe klele -a gbɛ -le. 'Duɲ- -yaa' pɛ 'kleɛn 'yi 'wlale- 'ε 'bhe -le 'ka -gwa 'ka 'joo gwe mu 'ε 'pegee 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi.

12 -O 'ka 'wiinɛlawoa -yi ba, -e □kla 'bhii- 'ka -gaa, 'bheɛ- -o 'ka 'pegee Krisi □bian 'eke- 'yi; 'bheɛ- 'ka 'pegee 'yee- -bwela 'eke- 'yi gale ba. -Amasrɔyi 'ka 'ka □kpa- -Waanbhaa' a -glooya' 'la 'bhe Krisi -bwela ba 'bheɛ- 'yi.

13 'Elwaleta, 'ka 'yaa- 'bhii- 'ka -gaa -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'ε -zayi', 'bhe 'pegee 'kaa- 'kleɛn 'yi wlalek- leya 'ε -zayi'. 'Duɲ- -zɔn, -Waanbhaa' bole -yrɛ ma -si 'na gbɛ drɛɛwoa- 'ka ni 'ka 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bheɛ- -e -kɔɔ' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'kpen -sroma -yaan -kɔɔ' ni.

14 -Kɔɔ' kleza -yɔɔ' mu 'la 'kpen yɔɔndɛle -yaa, 'bheɛ- 'bhe 'sɛwɛ 'kpaale -yaa -kɔɔ' 'kaama- -kɔɔ' 'tonɲ mu 'la 'yisiela 'mu -zayi'; Krisi 'bhe 'sɛwɛ 'yɔɔ- 'ε 'kpen 'liila-; -amasrɔyi -e -kɔɔ' ma 'kiti 'kwe □sia a ga -yriɲɛle 'ε ta.

15 Krisi gaza 'ε -yriɲɛle 'ε ta, 'bhe 'srɔyi, -Waanbhaa' -glooya' -gwa -Setran' a 'senzan- mu 'ε 'pegee -yaa' -kunlii mu 'ε 'kɔɔ. 'Bhe klegbeya 'ε gbɛɛn- bhe, -ya -zɔnna mɔkpen' ni kpataakpa 'bhii- Zesu Krisi 'senɲwa□ 'bhe mu 'le.

16 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke mɛɛ 'kedo- 'kpɔ -janwo' 'ka ma: 'ka 'le pele oo, 'ka mi pɛ oo, 'fɛti yi -klosikunza

mu oo, 'bhe 'pegee mle dree 'pwe yi 'feti 'bheε- 'ka 'yitre yi -za mu -zayi'.

17 'Bhe -za mu 'ε 'yaa- -za mu 'la 'yaa-zan nule 'mu -la -toomasie 'le; 'duj- Krisi -le wlan kpataakpa 'gbu 'ε 'le.

18 'Ka 'laa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpo 'a kle 'bheε- -e 'ka go 'ka 'taawo zi -lrele' 'ε ta 'bhe ta, 'ke -ya kle 'bhii- -ya 'gbu mazina 'zi, 'bheε- -e -mleke' mu kle -yaa' -waanbhaa' 'le 'kee- 'mu gba. 'Bhe mεε -gloon mu 'ε, -o waa -yre zi yele mu -la -za kun 'egloole; 'bheε- -waa' bhaaplenya 'kpeeledangbeya 'ε ma, -woo 'gbu magbaandε.

19 'Bhe mεε -gloon mu 'ε -o bloole laa bo Krisi 'la 'bhe -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ngblo 'le 'bhe ma. 'Bheε- 'duj-, -koo' mu -o 'bhii- -a 'fle dōpe mu -la -le, 'bheε- -koo' bloole -o -a ma 'egloole 'bhii- -koo' -fasa mu 'ε bloole -o bhele' mu 'ε ma gōne- 'la gbēen-. 'Bheε- klegbeya 'ε 'yi, -a 'fle gbaandε 'bhii- -Waanbhaa' -a zi 'bhii- -e gbaandε gōne- 'la gbēen-.

'TAAWOLE KRISI 'PEGEE MEE A 'KPALEDOMAYA 'E 'YI

Mεε 'pegee Krisi gale 'eke- 'yi, 'bheε- -o -bwele' 'eke- 'yi gale ba.

20 'Ka mu 'pegee Krisi -gaa 'eke- 'yi, 'bheε- -e 'ka -gwa 'drunyan ta lii -yoo' mu 'ε waa -glooya' 'ε □la. 'Bheε- -mele □kla 'bheε- 'ka -o 'taawo zii' 'bhii- 'drunyan 'lεε- 'yi mεε mu 'ε gbēen- εε? -Mele □kla 'kaa- 'to zii' 'bheε- -o 'bhe 'tonj -gloon mu 'ε dō 'ka 'wiinj- εε, 'ke -wa pe 'ka ni dōo 'ka -o -klosikun kpanma?

21 -O pe 'ka ni 'ka 'laa 'tonj mu 'la 'yisiεle 'mu -le -ge: «'Ka 'laa pe 'lεε- 'bhe 'sile-. 'Ka 'laa pe 'lεε- 'bhe danle 'ka nre ma». 'Bheε- «'ka 'laa 'kunle- pe 'lεε- 'bhe ma.»

22 'Bhe pe mu 'ε -woo 'ke bhle pe mu -la -le bhaama. 'Ke -woo □bhla, 'ke -o -yaan. Bhaaplen 'si ta 'tonj mu 'pegee bhaaplenj daangbeya mu -le 'woo- 'tonj mu 'ε -le.

23 Wlan 'ε ni, 'ke 'o 'woo- -za mu 'ε -glinna, -o kle mεε -yre 'yi 'bhii -zadō maza mu. -Amasroyi -woo 'gbu zru 'yi gba gbeya -la kle, -o 'gbu mazinalele, 'bhe 'pegee 'ke -o -yrenkpa' -o 'gbu 'fle 'ε ta -za -gloon 'ε 'kpen klelele. 'Bheε- 'duj-, 'woo-

'tonj mu 'ε waa so -o -yikunle -o 'fle 'ε zru maza mu klele ma.

3

1 'Ka 'pegee Krisi -bwela gale ba 'eke- 'yi. 'Bhe 'yi 'te, pe mu 'la -woo -Waanbhaa' ba laanima, -ka 'bhe mu -la ziglin-; Krisi 'yaale- -o 'bhe yre 'ε 'bheε- □noo, -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'ε □noo.

2 -Waanbhaa' -si dree 'la □twa 'ka ni laanima, 'ka 'yri bo 'bhe -la ta, 'bheε- 'ka 'laa bole 'ka 'kpeeledanle ma 'tre ta pe mu ma.

3 -Amasroyi, -ka 'ka 'gbu 'kun 'bhii- ka -gaa. 'Bheε- 'ka 'si dree 'ε pegee Krisi magaanle -o -Waanbhaa' ba laanima.

4 'Bhe ya 'ε 'yi, 'kaa- bole -yre ma -si -zeze 'ε 'bhe -le Krisi 'le; 'kee- □nwa yi 'la 'le, 'ka mu 'pegee 'yee- nu 'pwele- -yaa' 'tobholeya 'ε 'yi.

-Si gwe 'pegee -si dree

5 -Ka 'ploo- 'kaa 'tre ta 'joo gwe mu 'ε 'kpen ma; 'bhe 'joo gwe mu 'ε 'ke mu -le -ge: -yanbhōoya oo, mεε 'kpee 'trinjo- maza oo, -za 'yoo- kle -lro oo, zru maza -yoo' mu oo, 'bhe 'pegee 'drunyan ta pe mu 'flen, -amasroyi 'drunyan ta pe mu 'flen 'ε 'bhe -o 'ezin- 'bhii- yogbale.

6 'Duj- mεε 'la zan mu laa 'taawo -Waanbhaa' a -jan 'ε ta, 'ke -o 'bhe -za 'yoo- -gloon mu 'ε kle, -yaa' 'kiti 'ε nu 'tenle- 'bhe zan mu ma.

7 'Elwale -so, 'ka mu 'ezin-, 'ka 'yaa- 'mu -za 'yoo- -gloon mu 'ε 'mu -la kle.

8 'Duj- -zon, -ka 'ploo- 'bhe -za mu 'lεε- 'kpen ma: yran oo, yin ma 'tonya- oo, 'kpee 'yōoya- oo, 'bheε- mεε 'tosie maza mu. 'Ka 'laa 'tolε- 'ke -zwanwo' 'pegee 'wloso ma jan 'kedo- 'kpo da 'ka 'lii.

9 'Ka 'laa bhla pele 'eke- ni, -amasroyi 'ka 'plooda- 'ka 'joo 'yoo- gwe mu 'ε 'pegee 'ka -yaa -za gwe mu 'la kle 'mu ma.

10 'Bheε- 'ka 'joo dree -la □sia. 'Bheε- 'joo dree 'ε baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'kooko- 'ka so -Waanbhaa' dōle-, 'bheε- 'ka kleza mu 'ε kle 'bhii- 'yee- 'gbu 'la 'ka □kla -a kleza mu 'ε gbēen-.

11 'Bhela- -zayile, 'kee □kla Zuufu kle 'le oo, 'kee □kla Zuufu mi 'le oo, 'ke -woo 'ε □wlaa 'kleen 'yi oo, 'ke waa 'ε 'wlaε-

'klɛn 'yi oo, 'kee 'yoo- -zadɔkle 'le oo, 'kee 'yoo- -bɔn 'yi mi 'le oo, 'kee ɔkla lu 'le oo, 'kee ɔkla ɔklo 'le, 'bhe 'laa -za 'ke kle -li. 'Duŋ- Kriŋi -la -za -o 'egloole 'ke 'bhe kan pɛ 'kpen ta. 'Bheɛ- 'yele- -koo' 'kpen zru 'ɛ 'yi.

Zesu 'yi mu 'ɛ -woo 'ke bhɔpɛ 'le 'eke- ba

¹² -Waanbhaa' 'ka malakwan bhe, 'bheɛ- -e 'ka ɔkla -yaa' pɛ mɛɛ 'weŋ mu 'le 'edanma, 'bhe 'pegee 'ka -za ɔswa -a ni, 'ka 'yrenkla 'eke- ma, 'ke 'ka kle 'ewlanle 'eke- ma, -ka 'ka mazina 'eke- -lɛɛ, 'ka 'yi kle 'edoole 'eke- ma, 'bheɛ- -ka 'ka zrubakpala 'eke- zi.

¹³ -Ka bhɔ 'eke- ba; 'bheɛ- -ka 'eke- mazato. 'Ke 'ka do 'a -siɛla 'bhe -vindo' mi ba, -ka 'eke- mazato, 'bhii- Mɛɛzan Zesu 'ka mu mazatwa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁴ 'Bheɛ- 'kɛla kpa 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen 'wiin-, 'bhe -le doo 'ka -za 'so 'eke- ni, 'soniya 'ɛ 'bhe -le nu 'ka 'kpale- do ma, 'bheɛ- -a 'lɛso-.

¹⁵ Bhaa Kriŋi a yilabla 'ɛ kle 'ka zru ba. -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bheɛ- yilabla 'ɛ 'kaama-, 'kooko- 'ka kpa do ma, 'bheɛ- 'ka kle mɛɛ do. -Ka -Waanbhaa' 'pubɔ- 'tanjii 'bhe ma.

¹⁶ -Kaa 'to 'ke Kriŋi a -jan 'ɛ bo 'ka zru 'ɛ 'yi, 'bheɛ- -e 'ka zru 'ɛ pa 'kee- kan -a -dan' ta. -Ka yakla- bo 'eke- gaan -la, 'ke 'ka 'eke- lia -zadolele. -Ka -Waanbhaa' 'tɔbhɔ ma 'sro mu 'pegee -a 'pubɔ- 'sro mu 'kpa -a ni 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le.

¹⁷ 'Ke 'ka -o -za 'oo -za 'la klele-, 'kee- ɔkla -janwole 'le oo, 'kee- ɔkla 'ka kleza 'le oo, -kaa 'kpen kle Mɛɛzan Zesu 'to 'ɛ 'yi, 'ke 'ka -koo' Dɛ -Waanbhaa' 'pubɔ-.

Zesu 'yi mu bogbeyɔ 'eke- 'yi

¹⁸ 'Ka mu le mu, -ka 'ka ŋgblo 'kpala 'ka ɔnoo mu 'ɛ ɔla. 'Bhe klegbeyɔ -gloon 'ɛ, 'bhe -le so Mɛɛzan -Waanbhaa' ni.

¹⁹ 'Ka mu 'gwlaan- mu, 'ka 'na mu -za 'so 'ka ni, 'bheɛ- 'ka 'laa 'ka yin ma 'tonkpale -o ma.

²⁰ 'Ka mu -nɛ mu, -ka 'ka 'yape- mu 'ɛ 'weli- ma -za mu 'ɛ 'kpen 'yi. 'Bhe -le so Mɛɛzan -Waanbhaa' ni.

²¹ 'Ka mu -nɛ dɛ mu, 'ka 'laa yran wlale 'ka 'nɛ mu 'ɛ 'yi, 'kooko- -o -gblɔzi' laa nu gale -o ma.

²² 'Ka mu lu mu, -ka 'kaa- 'trɛ ta -gɛ -kunlii mu 'ɛ 'weli- ma -za mu 'ɛ 'kpen 'yi. 'Ka 'laa 'bhe klele -o -yɛ 'koo, 'ka 'laa -o zrubhɔ yɛ -glinle' 'ka ma 'kaa- -za klele mu 'ɛ 'yi. 'Duŋ- -kaa kle 'ka zru wlan 'le, 'ke 'ka gblaan Mɛɛzan -Waanbhaa' -lɛɛ.

²³ 'Ke 'ka -o ye 'oo ye 'la 'wo zii', -kaa wo 'ka zru 'ɛ 'kpen 'le; 'bhii- 'ka -o -a kle 'zi Mɛɛzan Zesu -la ni; 'bheɛ- 'ka 'laa- kle 'zi bhaaplen mu do -kpen ni.

²⁴ -Amasroyi 'ka 'gbu 'a 'yaango doo Mɛɛzan -Waanbhaa' 'ka 'ciɛn 'la ɔtwa 'ka 'lɛɛ, 'ka nu 'bhe 'sroowole 'bhii- 'ka 'woye- 'ɛ ma -sra 'le. 'Ka -o yewo 'zi Mɛɛzan 'la ni 'bhe -le Kriŋi 'le.

²⁵ 'Duŋ- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'taa- woa ɔ 'eyoole, 'bhe zan nu 'bhe ma -sra 'sroowole. -Waanbhaa' laa bhaaplen mu go 'eke- ma.

4

¹ 'Ka mu -kunlii mu, -ka 'kaa- yewone mu 'ɛ 'kun 'elrele 'ke 'kaa kle -ledooleya ma, 'bhe 'pegee 'ka 'laa -o bagole. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ka mu 'gbu -kunlii -gbene 'ɛ 'bhe -o laanima.

Pɔlu a -danma' -liawli'

² -Ka bo 'ka 'seriwole ma 'tanjii, 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le -a klele ma, 'ke 'ka -Waanbhaa' 'pubɔ- 'bhe ta.

³ 'Bheɛ- 'ezin-, -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'waa- -za ma, 'kooko- -e 'bhe bhla -lrele' na 'o ni 'bheɛ- 'o so -Jan 'Nrɛle- 'ɛ 'wole, 'bhe 'pegee 'ke 'o so Kriŋi a gaanyiza 'ɛ 'pele mɛɛ mu ni. 'Ŋ 'yoo- -zon -kaso 'yi 'bhɛla- ma.

⁴ -Ka 'ka 'seriwo 'mi a -za ma, 'kooko- 'ŋ so 'yee- gaanyiza 'ɛ 'wole- mɔkpen' ni kpataakpa, 'bheɛ- -wa -yima' 'elrele, 'bhii- -ya ɔpia 'ŋ ni 'an kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁵ -Ka kle -zadɔ' mu 'le 'kaa- 'taawogbeyɔ 'ɛ 'yi mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'plen-. 'Ka so -za yeke- 'la klele-, 'waati 'tole- 'waati, -ka 'bheɛ- kle.

⁶ 'Ke 'ka -o -jan 'oo -jan 'la 'wole mɛɛ mu ni, -kaa 'to -e kle -jan 'nrɛle- 'le; 'bheɛ- -e kle -o -lre jan 'le. 'Kooko- 'ke -o 'ka 'lrɔkpaa- -za 'oo -za -la ma, 'ka so 'bhe zikpale -o 'kpen ni do do.

Pōlu -o -a -srawo' zii' Kolōsi Zesu 'yi mu 'ε ma

7 -Kōō' nēēnē- Tisiki nu 'mi ta -jan mu 'ε 'kpen 'wole 'ka ni; -a -za sō 'o ni 'egbenele, 'bhēē- -a zru -o do Mēēzan Zesu ni, 'bhēē- 'o 'pegee 'yele- 'bhē a ye 'ε 'wo zii' 'eke- zi.

8 'Mi 'gbu 'a 'lawlenna -a ma 'ke 'an 'winbō- 'ka ta ye, 'o ta janwo zayi' 'ka ni, 'bhēē- 'koko- 'ke 'kaa □ya, fanjan- baan' nu dō 'ka ta.

9 'N' 'yoo- -kōō' nēēnē- Onezimu 'kpa zii' 'yee- Tisiki ba, 'bhēē- 'η -wo winbō 'ka ba ye. Onezimu zru -o do 'o ni, 'bhēē- -a -za sō 'o ni 'egbenele, 'bhē 'pegee 'ka 'gbu a mēē -le 'kele-. -Za 'oo -za 'la □kla -ge, -o nu 'bhē 'kpen 'yipele 'ka ni ye.

10 Arisitaki □la 'o 'pegee 'bhē -o -kaso 'yi -ge, 'bhē 'ka 'pubwa-; 'duη- Banabasi a yewoyōōn Maki 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'O 'ka 'kpeelekaan 'elwale gban -sō 'yee- Maki 'la ba zayi' dōō 'kee- -nwa 'ka ba, -kaa 'cieya- kle 'elrele.

11 -O -yaa mēē 'la zan sii Zesu Zutusi, 'bhē 'ka 'pubwa- 'ezin-. 'Woo- mēē yaga 'la bhe, 'wola- 'pegee 'mi -o yewo 'eke- zi -Waanbhaa' a -bhlengebeya -jan 'ε 'wolele mēē mu 'ε ni. 'Wole- 'ke Zuufu mu 'la □wlaa Zesu 'yi -ge 'mu 'le. -O fanjan- -dwa 'mi ta 'egbenele.

12 'Bhēē- 'ezin-, -kōō' nēēnē- Epafrasi 'ka 'pubwa-. 'Bhē -o 'ezin- 'ka 'gbu a mēē mu 'ε do 'le. 'Bhēē- -yoo 'ke Zesu Krisi a yewone 'irele- do 'le. -A nii- 'wlale- -o -a 'seriwole 'yi 'kaa- -za ma 'tanji, 'koko- 'kaa- 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba, 'bhēē- 'ka dō 'eglōole, 'ke 'ka 'yriwlale kle -Waanbhaa' zru maza 'ε 'kpen klele ma.

13 Wlan 'ε ni, 'ka mu Kolōsi mu 'pegee Laodise Zesu 'yi mu 'ε, 'bhēē- Yerapolisi Zesu 'yi mu 'ε 'kpen, 'ka -za -o Epafrasi 'kōō 'eglōole; 'mi 'gbu -o 'bhē 'srē 'le.

14 -Kōō' 'yiēnii -drōōdrōō' mi Luki 'pegee Demasi 'ka 'pubwa- 'ezin-.

15 -Kōō' nēēnē- Zesu 'yi mu 'la -woo Laodise -wa 'ε ta, -ka 'mu 'pubō- 'o ni. 'Bhēē- Nifa 'pegee Zesu 'yi mu -lēdo' 'la kla 'eke- ba -yaa' 'fē 'ε □la, -ka 'mu 'pubō- 'o ni 'ezin-.

16 'Ke 'ka □yaan 'yee- 'lētē 'lēē- tapelele 'waati 'la ba, -kaa na Laodise Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε ni, 'bhēē- 'mu 'a tape 'ezin-. 'Duη-

'lētē 'kēla □kaan Laodise, 'ke 'bhē □wlaa 'ka ba ye, 'ka mu 'bhē tape 'ezin-.

17 -Kaa pe Arisipi ni dōō Mēēzan Krisi 'a 'sila- ye 'la 'kaama-, -e 'bhē -gblakun' 'kee- 'bhē wo 'elrele.

18 'Mi Pōlu 'gbu -le 'sēwēyōōn 'lēē- dē 'zi 'η 'gbu 'kōō dōō: «'Mi Pōlu 'ka 'pubwa-.» 'Mi -o -kaso 'la 'yi -ge, 'mi -za 'laa gole 'ka 'kpee. Bhaa -Waanbhaa' 'ka -dōōbo'!

**POLU 'LETRE □LWA 'LA
□KPAZ ZESU 'YI MU 'LA
'YAA- TESALONIKI -WA
'E TA 'MU NI
Polu 'letre □lwa 'la
□kpaaz Tesaloniki -wa 'e
ta Zesu 'yi mu 'e ni 'bhe
ngblo**

Tesaloniki -o 'ke Masedwani 'kleen 'e 'yi -wa -gbene mu 'e do 'le. -O -yaa mee 'la zan sii Siliven, 'bhe- 'ke -wa 'tokpaa-Silasi 'bhe 'pegee Timote -le □bhwa Polu ba Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'klalele 'eke-ba. Polu 'laa 'mole- -a noo-, -amasroyi Zuufu mu 'e 'bhe 'saawoa- -a 'koo (Kleza 17). -E gole Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'kee-gele- Akayi 'kleen 'e 'bhe 'yi. 'Dun-, -e gole Masedwani 'te, 'kee- Timote 'winbole Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e taglin- zayi', 'kooko- 'ke 'mu 'laa 'ploole- 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, -e so 'bhe 'yaangole 'mu ta -yren 'e 'koo.

Timote dale 'mu taglinle, 'bhe- -e 'mu ta jan -nrable' mu 'e 'klale- 'yee- Polu 'koo, -a zrukpaagbeya -yoo' 'e 'koo, 'kee- 'letre 'le- dele- -o ni. 'Letre 'le- 'yi, -Waanbhaa' -za 'bre mu 'la □kla -a ni, -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'mu ma 'elwale 'pe. 'Bhe- -e Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e -liaala doo -o bo -o 'kpale ma Zesu 'yi, 'bhe- 'ke -waa' 'kpaleya 'e baan' kla 'bhe ba.

Polu yewoa- 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'plen- gone- 'la gbene-, -e 'bhe -dwa -o 'kpee. -A zrukpaale -o, -amasroyi, 'alime mu 'e -yren mu 'la □kpaaz -o ta, -o bloole □bwa -o 'kpale ma Kriisi 'yi, 'bhe- -o ye -lro -yaa Polu (1 Tesaloniki 1-3).

A -le yizie mi 'e 'yi (1 Tesaloniki 4.1-12), Polu □bwa 'ezin- -o 'taawogbeya -lirele' -jan 'e 'bhe ta, 'bhe 'pegee -o 'plengoza -yanbhooya klele ma, 'bhe- 'ke -o -za so 'eke- ni.

-A -leyanyre 'e □noo (1 Tesaloniki 4.3-5.11), Polu □bwa Zesu 'nu gbe gaan ple mi 'e ta, 'bhe 'pegee gbaa mu bwele gale ba 'e 'bhe -za 'e ta. Polu 'yee- 'letre 'le- □yaan

-o -liawli' mu 'pegee 'pubowli, 'bhe- -o 'dumawole mu -la -le.

*Polu 'pegee -yaa' yewoyoon mu 'e -woo
Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'pubo- 'zi*

¹ 'Mi Polu 'pegee Silasi 'bhe- Timote, 'o moo 'gbu -le 'letre 'le- □dia 'ka mu Zesu 'yi mu -ledo' 'la 'ka -o Tesaloniki -wa 'e ta 'ka mu ni. 'Ka -o -koo' De -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Kriisi a pe 'le. Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka ma, 'bhe- -e -yaa' yilabla 'e na 'ka ni.

*Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpagbeya 'e
□swa Polu ni.*

² 'O -Waanbhaa' 'pubo- 'tanii 'ka 'kpen ba zayi', 'bhe- 'woo- 'seriwo 'tanii 'kaa- -za ma.

³ Wlan 'e ni, 'ka 'ka □kpaaz Kriisi 'yi gone- 'la gbene-, 'bhe- 'ka 'bhe 'yizakla; 'ka yewoa- -a ni gone- 'la gbene- 'soniya 'le 'ka 'yi, 'bhe 'pegee 'ka 'yrikpale 'la -yoo 'egloole Meezan Zesu Kriisi ta; 'bhe -za mu 'e do 'o 'kpee 'waati 'e 'kpen ba 'ke 'woo- 'seriwo zii' -koo' De -Waanbhaa' ni.

⁴ 'O neene- mu, 'wa 'yaango- 'bhii- 'ka -za □swa -Waanbhaa' ni, 'bhe- -e 'ka makwan- yaa pe 'le.

⁵ 'O -Jan 'Nrable- 'la □woa 'ka ni; 'waa 'bhe klele 'o 'liijan- bhaama 'te 'wolele 'ka ni, 'dun- 'wa □kla 'ke -Waanbhaa' a -glooya' 'pegee *Lii 'Wen 'e 'mu -la -le. 'Bhe- 'o 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- wlan -le 'kele-. 'O 'taawoa□ 'ka 'plen- gone- 'la gbene- 'ka 'gbu 'bhe 'yaango- 'bhii- 'bhe 'yaa- 'ka 'gbu 'nrayiza 'le.

⁶ 'Ka mu 'gbu 'taawoa□ 'bhii- 'o moo 'gbu 'pegee Meezan Kriisi 'taawogbeya 'e gbene-. 'Ali- 'ka 'yaa- 'trebho -bebe 'la 'yi, 'ka -dwa -Waanbhaa' a -jan 'e □la 'ka zrukpaale 'la da Lii 'Wen a -glooya' 'e ba 'bhe- 'le.

⁷ 'Bhe klegbeya 'e 'yi, Masedwani 'kleen 'e 'pegee Akayi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu 'e, 'mu 'kpen nu 'taawole 'kaa- pe 'taawogbeya 'e 'bhe- zi.

⁸ Wlan 'e ni, Meezan a -Jan 'e dalawoa 'ka mu ba, -e □zian Masedwani 'pegee Akayi 'kleen mu 'e 'yi; 'dun- yaa bole 'mu do -kpen ta; 'ka 'kpagbeya 'e -Waanbhaa' 'yi, 'bhe -jan 'e □zian yrekpen- □noo 'ezin-, -asiikoo 'o maza laa -yaa -li 'bhe -jan 'e

'wole- ma mɛɛ mu 'ɛ ni, -amasɔyi -wa -maa gban.

⁹ 'Ka 'o 'cieya- Ɔkla 'elrele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, mɔkpen' -o 'bhe 'pe zii'. 'Bhɛɛ- -wa pe zii' 'ezin- 'kaa 'ka 'ploola- 'kaa yo mu 'ɛ gbale ma, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma, 'ke -yee' 'ewlanle, 'ka 'ka zru -niinaa' 'bhe ba, 'bhɛɛ- 'ka 'bhe gba.

¹⁰ 'Bhɛɛ- 'ka -o -a Gbe Zesu 'la -e 'bhe -bwela gale ba, 'bhe 'magben- 'zi 'ke 'bhe da laanima. 'Bhe Zesu 'ɛ, 'bhe -le -kɔɔ' go -Waanbhaa' a 'kiti 'ɛ 'yi.

PƆLU 'PEGEE TESALONIKI ZESU 'YI MU 'ɛ 'PLENZ-

2

Pɔlu yelawoa Tesaloniki -wa 'ɛ ta

¹ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'ka mu 'gbu 'a 'yaango- 'o gelawoa 'ka ba, yaa klɛɛ 'ke bhaama za 'le.

² 'Kaa 'yaango- 'ezin- 'bhii- mɛɛ mu 'o -zwanwoa, 'bhɛɛ- -o -yrenkpaa 'o ta 'elwale 'pe Filipu -wa 'ɛ ta. 'Dun- -Waanbhaa' fanɔandwa 'o ta, 'bhɛɛ- 'o Ɔnwa -yaa' -Jan 'Nrале- 'ɛ 'wole- 'ka mu ni Tesaloniki 'tɛ, 'ali- 'ke mɛɛ mu 'ɛ waa -yaa dɔle- -a Ɔla 'ke 'o 'bhe wo bhe.

³ Wlan 'ɛ ni, 'waa -o 'yee- -Jan 'Nrале- 'ɛ 'wo zii' bhla ma, 'bhe 'pegee 'o 'kpee 'yɔɔ- 'le. 'Bhɛɛ- 'waa -o mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'yiniyre -glin 'zi.

⁴ Drɔɔn' -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'o -janwo' -janwo' gbeya 'la 'yi, 'woo- 'bhɛɛ- klɛ 'zi. -Amasɔyi, -a 'gbu 'a Ɔya 'bhii- -a -gaale' 'o ba 'kee- -yaa' -Jan 'Nrале- 'ɛ gbɛkpa 'o mɔɔ 'kɔɔ. 'Waa -o -janwo' zii', 'kooko- 'o sɔ mɛɛ mu ni, 'dun- 'woo- -a zi 'bhii- 'o sɔ -Waanbhaa' 'la mɛɛ zrubaglin 'bhɛɛ- ni.

⁵ 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'waa 'ka 'yini ma -janwoɛ 'ka ni; 'bhɛɛ- 'waa 'yee- -Jan 'Nrале- 'ɛ wole 'ka ni 'waa -goli' 'flenya- 'ɛ ma, -Waanbhaa' 'gbu -o 'o 'srɛ 'le.

⁶ 'Waa 'o 'gbu 'tɔbhɔyre -glinle' -lido' mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'kɔɔ: 'kee- 'kpa 'ka mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ -bhɛɛke' mu ta oo, 'waa 'bhe klɛɛ -lido'.

⁷ 'Bhɛɛ- 'dun-, 'woo- Kriisi a winbɔwo mu 'la 'le bhe, 'o 'yaa- sɔ 'waa- mɛɛ gbalaanya 'ɛ gbɔnkpale 'ka ta 'bhii- 'kwe. 'Dun- 'waa 'bhe klɛɛ, drɔɔn' 'o 'yaa- 'ka ba 'waati 'la

ba, 'o 'yaa- 'ka 'kun zii' 'o 'yidɔɔ- 'le 'bhii- 'ke -nɛ nɛɛ do -o -yɔn 'na zii' 'a 'nɛ 'ɛ ni -e 'bhe -gblakun' gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

⁸ 'Bhe ya 'ɛ 'yi, 'ka -za 'sɔ gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ 'o ni, 'waa -yaa zi 'bhii- 'o bo -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'te 'ɛ 'bhe 'wole- ma 'ka ni; 'dun- 'o 'yaa- zi 'bhii- 'woo 'gbu 'si 'ɛ 'na 'ka ni 'ka -za 'sɔ gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ 'o ni.

⁹ 'Ŋ nɛɛnɛ- mu, 'o yewoa Ɔ 'egloole gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'pegee 'o 'trɛbhwa Ɔ 'ebebele gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe -o 'ka 'kpee: -bi zi oo, -yrenkpaa' oo, 'o yewoa Ɔ 'egloole 'o gbɛ ma, 'kooko- 'woo 'gbu maza gopɛ -srɔɔwo', 'bhɛɛ- 'waa klɛ 'ka ta 'kwe 'le, 'o 'yaa- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrале- 'ɛ 'wo zii' 'ka ni bhla 'la ba.

¹⁰ 'Ka mu 'gbu -o 'o 'srɛ 'le, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -o 'o 'srɛ 'le 'ezin-. 'Ka mu 'la 'ka 'ka Ɔkpaa Kriisi 'yi bhe, 'o 'taawoa Ɔ 'ka 'plen- 'o 'kpee 'flele- 'le, 'bhe 'pegee 'o 'lɛdɔɔle -yaa, 'bhɛɛ- waa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ 'yele- 'o zi.

¹¹ 'Kaa 'yaango- 'ezin- dɔɔ 'o 'ka 'kpen do do -gblakwan 'elrele 'bhii- -nɛ dɛ -a 'gbu 'nɛ mu -gblakun' 'elrele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹² 'O zruwlaa Ɔ 'ka 'kpee, 'bhɛɛ- 'o Ɔbwa -a pele ma 'ka ni dɔɔ -ka 'taawo 'elrele 'ke 'bhe sɔ -Waanbhaa' ni. 'Yee- -Waanbhaa' -le 'ka 'siila-, 'kooko- 'ka dɔ klɛ -yaa' -bhleɔgbeya 'pegee -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ 'mu ba.

¹³ 'O -Waanbhaa' 'pubɔ- 'tanji -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- ma 'ezin-. 'O 'yee- -Waanbhaa' a -jan 'la Ɔwoa 'ka ni, 'ka -dwa -a Ɔla. 'Ka 'laa 'yele- 'bhii bhaaplen mu wojan gbɛɛn-; 'dun- 'kaa Ɔya 'bhii- -Waanbhaa' a -jan 'le. 'Bhɛɛ- 'dun- -yoo 'ke 'bhɛɛ- 'le kpataakpa. 'Bhɛɛ- -yoo yewo 'zi 'ka mu 'la 'ka 'ka Ɔkpaa -a -yi 'ka zru mu 'ɛ 'yi.

¹⁴ Wlan 'ɛ ni, 'ŋ nɛɛnɛ- mu, -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'la -woo 'ke Zesu Kriisi 'yi a pe 'le Zude 'kleɛn 'ɛ 'yi, 'ka mu 'mu a 'taawogbeya 'ɛ 'bhɛɛ- Ɔsia bhe; -amasɔyi Zuufu 'ke mu -yrenkpaa 'mu ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu a pe mɛɛ mu 'ɛ 'mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta 'bhɛɛ- gbɛɛn- 'ezin-.

¹⁵ 'Woo- Zuufu mu 'ɛ, -o 'ke mu -le -Waanbhaa' a -lela' janwo mu 'ɛ Ɔdia 'elwale -sɔ; 'bhɛɛ- -o 'ke mu -le 'a Ɔkla 'bhɛɛ- mɛɛ mu Mɛɛzan Zesu Ɔdia; 'bhe 'laa -mɔle' -li, 'wola- 'ke mu -yrenkpaa 'o mɔɔ

ta 'ezin-. Waa so -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -o -soonnii' -o 'ke mɔkpen' 'le.

¹⁶ 'Ke 'woo- -a zi 'bhii- 'o -Jan 'Nrāle- 'ε 'wo Zuufu kle mu 'ε ni, 'bhεε- 'mu go -za 'yi, -o 'bhe 'saawo- 'o 'kɔɔ. 'Bhe klεgbeya 'ε 'yi, -o waa -za 'yɔɔ- mu 'ε baan' -la 'kla zii' 'a ba. 'Duŋ- 'bhe 'lɛyanyrε -le 'ke -Waanbhaa' a 'kiti 'yɔɔ- 'ε baayrε 'le -o ta.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'ε 'ye -lrɔ -o Pɔlu ma

¹⁷ 'O nεεnε- mu, 'o mɔɔ golawoa 'ka -din 'waati 'dama ta 'o 'flε 'ε 'yi, waa pele 'o 'nii- 'ε 'yi, 'ka taglin- 'lrɔ -gbenε -dwa 'o ma 'egloole.

¹⁸ 'Bhela- -zayi', 'o 'yaa- zi 'bhii- 'o ge gbe drεεwo 'ka ba ye 'ezin-, 'ali- 'mi Pɔlu 'gbu 'bhe 'yidangbe 'damawoa; 'duŋ- -Setran' 'bhe 'saawoa- 'o 'kɔɔ.

¹⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi, -de mu -le Ɔkla 'o 'yrikpa pε 'le εε? -De mu -le 'o zrukpa' pε 'le εε? 'Bheε- -de mu -le 'o 'wasowo pε 'le εε? Mεεzan Zesu 'nu yi 'le, 'ka mu -le nu klele 'o 'yrikpa pε 'le, 'bhe 'pegee, 'ka mu -le nu klele 'waa- zrukpa pε 'pegee 'o 'wasowo pε 'le Mεεzan Zesu 'lεε.

²⁰ 'Wlan 'ε ni, 'ka mu -le 'o 'wasowo pε pegee 'o zrukpa' pε 'le.

3

¹ 'Bhe Ɔnɔɔ 'molawoa 'ke 'waa 'ka ye bhe, 'waa -yaa so -li 'bhe 'yikunle; 'bhela- -yile, 'ke 'wa 'kpale do dɔɔ 'mi 'pegee Silasi bo -so Ateni -wa 'ε ta.

² 'Bheε- 'ke 'woo nεεnε- Timote winbole 'ka ta ye. 'Yee- 'pegee 'o mɔɔ -o yewo 'zi 'eke- zi -Waanbhaa' ni 'ke 'o Kriisi a -Jan 'Nrāle- 'ε wo. 'Wa 'winbwa- 'ka ta ye, 'kooko- -e ge zruwla 'ka 'kpee, 'bhεε- -e fangando 'ka ta 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi.

³ 'Bheε- 'kooko-, -o -yren mu 'la kpa zii' -kɔɔ' ta 'saanige, 'ka 'kedo- 'kpɔ 'laa plo 'bhe 'kpale- ma Zesu 'yi. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -yren mu 'la 'mu -kɔɔ' ta, -Waanbhaa' 'kɔɔ -za -le 'mu -le.

⁴ -Amasroyi 'o 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'o 'ka 'kpeelekaan dɔɔ mεε mu nu -yrenkpale -kɔɔ' ta. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'o 'ka 'kpeelekaan -za 'la mu 'le, 'mu -le bho 'zi bhe.

⁵ 'Bhe Ɔnɔɔ 'molawoa 'ke 'waa 'ka ye bhe, 'waa -yaa so -li 'bhe 'yikunle, mi

'gbu Timote 'winbwa- 'ka ta ye, 'kooko- 'ka 'kpale- -o Kriisi 'yi gɔnε- 'la gbεen- -e ge 'bhe 'ye. -Amasroyi yien -yaa 'kan zii' 'η 'kpee dɔɔ -Setran' 'laa nu 'ka 'lεkanle, 'bhεε- -e 'ka 'yini-. 'Ke 'bhe Ɔkla, 'o ye 'la Ɔwoa 'ka ba ye, 'bhe nu klele bhaama yewole 'le.

Tesaloniki Zesu 'yi mu 'ε 'kpaleya 'ε Pɔlu zrukpalaa

⁶ 'Duŋ- Timote dalawoa 'ka taglin- yrε 'ε Ɔnɔɔ, -e 'ka ta jan 'nrāle- Ɔwoa 'o ni. -Ya Ɔpia 'o ni dɔɔ 'ka 'kpale- -o Kriisi 'yi 'elrele, 'bhεε- -a -za so 'ka ni. -Ya Ɔpia 'o ni 'ezin- dɔɔ 'o -za -o 'ka 'kpee 'tanjii, 'bhe 'pegee 'ka mu ye -lrɔ 'o ma gɔnε- 'la gbεen-, 'o mɔɔ ye -lrɔ -o 'egloole 'ka mu ma 'bhεε- gbεen- 'ezin-.

⁷ 'O nεεnε- mu, -o 'ka ta jan 'ε 'wolawoa 'o ni, 'ali- 'ke 'woo- 'trebhɔ 'pegee -yren mu -la -yi, 'bhe fangandwa 'o ta, 'kaa- 'kpaleya 'ε -zayi'.

⁸ 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ka dolela -yoo 'egloole 'ka 'pegee Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'o so 'o 'trele 'tε.

⁹ 'Bheε- 'o so -Waanbhaa' 'pubole 'nale- -a ma 'ka ba zayi', 'ka zrukpa' -gbenε 'la -zinaa' 'o ta 'yee- -Waanbhaa' -yrε Ɔla 'bhe -zayi' εε?

¹⁰ -Bi zi 'pegee -yrekpa', 'o -sromabo 'egloole -Waanbhaa' ni dɔɔ -e zi na 'o ni 'bhεε- 'o so gele- 'ka taglinε. 'Ke 'bhe Ɔkla, 'waa 'sole- 'ka daanle- 'kela 'le 'kpaleya a zi 'ε ta, -o nu 'ka daanle 'bhe 'le, 'bhεε- 'kaa- 'kpaleya Zesu 'yi 'bhe 'lepa-.

¹¹ Bhaa -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' 'gbu 'pegee Mεεzan Zesu Kriisi zi na 'o ni, 'bhεε- 'o so gele- 'ka taglinε.

¹² Bhaa Mεεzan kaa 'solekeniya 'ε baan' kla 'a ba, 'bhεε- mεε mu 'ε 'kpen baan' so 'ka ni, 'bhii- 'ka mu -za so 'o mɔɔ ni gɔnε- 'la gbεen-.

¹³ Bhaa -e fangando 'kpaleya 'la -yoo 'ka 'yi bhe 'bhe ta; 'kooko- 'ka kle 'wen, 'bhεε- waa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ ye 'ka zi -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' -yrε Ɔla, Mεεzan Zesu 'pegee -Waanbhaa' mεε 'la zan mu 'kpen 'siila- -yaa' pε 'le 'mu nu yi 'le.

PɔLU A -LIAWLI' MU

4

'Taawogbeya 'la so -Waanbhaa' ni

¹ 'O nɛɛnɛ- mu, 'kɛla 'bɛ -o -jan 'lɛyanyɛ 'le 'bɛ -le dɔɔ 'ka so 'taawole gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bɛɛ- 'ka so -Waanbhaa' ni, 'ka 'bɛ -daanna 'o mɔɔ -la 'kɔɔ. 'Dun- 'ka -o 'taawo zii' 'bɛɛ- gbɛɛn-. 'Kɛla 'bɛ -o -a -yi 'egloole, 'bɛ -le dɔɔ 'o -sromabɔ 'ka ni Mɛɛzan Zesu 'tɔ 'yi dɔɔ -ka 'ka 'taawogbeya -lrele' 'ɛ baan' 'kla a ba.

² Wlan 'ɛ ni, 'o 'ka -daanna -za mu 'la 'le, 'bɛɛ- 'wa □pia 'ka ni 'ka 'mu klɛ 'ka 'mu dɔ; 'bɛ -za mu 'ɛ -daa Mɛɛzan Zesu -la ba.

³ -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- 'ka bo 'edanma -yaa' pɛ mɛɛ 'wɛɲ mu 'le, 'bɛɛ- 'ka 'ka 'plɛŋgo- -yanbhɔɔya ma.

⁴ 'Bɛɛ- 'ke 'ka 'kɛn do do bo 'bɛ 'na 'le 'wɛɲ -Waanbhaa' -yɛ 'yi, 'bɛɛ- 'ke bhaaplɛɲ mu 'ka -lɛdɔ' -a ma 'bɛ -zayi'.

⁵ 'Ka 'laa 'tolɛ- 'ke zru maza -yɔɔ' klɛ -lɔ gbɛɲkpa 'ka ta, 'ke 'ka bo -za 'yɔɔ- klɛle ma 'bhii- mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu gbɛɛn-.

⁶ 'Kɛla 'bɛ -o le 'pegee 'gwlaan- plɛɲza 'ɛ 'le, 'bɛ -le dɔɔ mɛɛ 'kɛdo- 'kɔɔ 'laa -naanaa' maza klɛle -a nɛɛnɛ- Zesu 'yi mi na 'ɛ 'le, 'bɛɛ- 'bɛ -glin 'lɔ 'laa dɔle -a ma. 'O 'bɛ -jan 'ɛ □woa gban 'ka ni 'elwale, 'bɛɛ- 'o 'bɛ 'kpankpanyaan 'ka ma dɔɔ 'ke mɛɛ 'la zan 'bɛ -za -gloɔn 'ɛ klɛ, Mɛɛzan -Waanbhaa' nu 'bɛ zan 'ɛ 'krowolɛ.

⁷ -Amasɔyi -Waanbhaa' laa -kɔɔ' 'siile- -yanbhɔɔya klɛle ma, 'dun- -e -kɔɔ' 'siila- 'ke -kɔɔ' bo 'edanma -yaa' pɛ mɛɛ 'wɛɲ mu 'le.

⁸ 'Bɛ 'yi 'tɛ, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'ɛ -banɲwa 'taawole ma 'ɲ -jan mu 'la 'woa- 'ka ni 'mu ta, 'bɛ zan 'laa 'bɛ -banɲole bhaaplɛɲ do -kplɛn 'liijan- 'yi; 'dun- -ya -banɲwa -Waanbhaa' 'la 'bɛ Lii 'Wɛɲ 'ɛ □naa 'ka ni 'bɛɛ- 'liijan- 'ɛ 'yi 'ezin-.

⁹ 'Kɛla 'bɛ -o nɛɛnɛya 'yi 'soniya 'ɛ 'le, 'ka maza laa -o 'bɛ ma 'ke -o 'bɛ 'sɛwɛdɛ 'ka ni 'ezin-; -amasɔyi -Waanbhaa' 'gbu 'ka -daanna gban dɔɔ 'ka -za 'so 'eke- ni.

¹⁰ 'Bɛɛ- 'ka -o 'bɛɛ- klɛ 'zi wlan 'ɛ ni 'ka nɛɛnɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ 'kɛn ni Masedwani 'klɛɛn 'ɛ 'yi. 'Dun- 'o mɔɔ -o zruwla 'zi 'ka 'kpee dɔɔ -ka 'bɛɛ- baan' 'lrele- klɛ 'ezin-.

¹¹ Bole 'ke 'yi 'edɔole 'ɛ, 'bɛ -le klɛ 'ka zru maza 'le. -Ka dɔ 'egloole 'ezin- 'ke 'ka 'kɛn do do 'e 'yɛkpa- 'bɛ 'gbu a -za mu 'ɛ ba, 'bɛɛ- -ka yewo 'ka gbɛ ma 'ke 'ka so 'ka 'gbu mazagole, 'bhii- 'wa □pia 'elwale gban 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bɛ.

¹² 'Ke 'ka 'bɛ □kla, mɛɛ 'la zan mu laa 'o Zesu 'yi 'mu nu -gasikpale 'ka 'lɛɛ, 'bɛɛ- 'ka 'laa nu klɛle mɛɛ 'kɛdo- 'kɔɔ ta 'kwe 'le.

Zesu 'yi mu 'la -gaa gban 'mu a -za 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi 'nuza-

¹³ 'N nɛɛnɛ- mu, mɛɛ 'la zan mu -gaa gban, 'woo- -a zi 'bhii- 'ka wlan dɔ 'mu ba -zayi', 'kooko- 'ka wɛyisriwole laa bo 'bhii- mɛɛ 'la zan mu yrikpale laa -o bole -yɛ ma -si 'ɛ ta -o gale blaɛn 'mu gbɛɛn-.

¹⁴ -Amasɔyi, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- Zesu -gaa, 'bɛɛ- -Waanbhaa' 'a -bwela gale ba. 'Bɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'o 'kpale- -o -a -yi 'ezin- 'bhii- Zesu 'yi mu 'la -gaa, -Waanbhaa' nu 'mu bwele gale ba Zesu 'sɔyi, 'bɛɛ- -o pegee Zesu nu klɛle 'eke- zi.

¹⁵ Mɛɛzan -jan 'la □woa 'o ni kpataakpa, 'o mɔɔ 'mu -la wo zii' 'ka ni -gɛ dɔɔ Zesu 'nu yi 'ɛ 'le, -kɔɔ' mu 'la nu klɛle -kɔɔ' 'yɛ ma -li 'bɛ yi 'ɛ 'le, -kɔɔ mu laa nu 'kanlɛ- mɛɛ 'la zan mu -gaa gban 'mu 'lɛɛ.

¹⁶ -Amasɔyi -a pele -o dɔɔ 'bɛ yi 'ɛ 'le, Mɛɛzan 'gbu nu -janwole 'egloole 'pe, 'bɛ blaɛn, -kɔɔ' nu -mlɛkɛ' -kunlii do -gbekanwli 'ɛ 'malɛ-. 'Ke 'bɛ -gwa -a -yi, -o nu -Waanbhaa' a -klɛlɔɲ' 'ɛ 'pɛnɛ-. 'Ke 'bɛ □kla, Mɛɛzan Zesu 'gbu nu zinalɛ 'tɛ, 'kee- da laflɛ' ma, 'bɛɛ- 'bɛ bhla do 'kɔɔ 'ɛ ba, Zesu 'yi mu 'la -gaa 'elwale gban -so, 'mu nu bwele gale ba.

¹⁷ 'Bɛ blaɛn, -kɔɔ' mu Zesu 'yi mu 'la nu klɛle -li 'kɔɔ- 'yɛ ma 'bɛ yi 'ɛ 'le, -Waanbhaa' a fanɲan- 'ɛ nu -kɔɔ' mu 'pegee 'woo- mu 'kɛn binale, 'bɛɛ- -e ge -kɔɔ' 'kɛn 'le laanima Zesu 'lɛpayɛ nɔɔ- laflɛ' -gblo 'ɛ 'yi. 'Bɛ ya 'ɛ 'yi, -kɔɔ' nu bole 'tanji Mɛɛzan -Waanbhaa' 'le.

¹⁸ 'N nɛɛnɛ- mu, -ka 'fuudɔ- 'eke- ta 'bɛ -jan mu 'lɛɛ- 'le.

5

1 'N nɛɛnɛ- mu, 'ka maza laa -o 'ke 'o 'sɛwɛdɛ 'ka ni 'woo- -za mu 'ɛ klɛ yi 'ɛ 'pegee -o klɛ 'waati 'ɛ ta.

2 -Amasɔyi 'ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Mɛɛzan Zesu 'nule 'ɛ nu 'klalɛ- mɛɛ ba, 'bhii- -faannii' kla mɛɛ ba -bi zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

3 'Ke 'drunyan ta mɛɛ 'a [pia bhla 'la ba dɔɔ: «-Kɔɔ' -o yilabla 'yi -zɔn, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -gwa -za 'yɔɔ- 'kpen 'yi.» 'Bhɛ bhla do 'kpɔ 'ɛ ba 'tɛ, -yɛn -gbɛnɛ do nu baalɛ -o ta, 'bhii- le kpɛle do -bla zɛnle 'ɛ kla -a ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; 'bhɛɛ- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa nu -bhilɛ' -a -yi 'bhɛ yi 'ɛ 'le.

4 'Dun-, 'n nɛɛnɛ- mu, 'bhɛ yi 'ɛ yaa nu 'klalɛ- 'ka mu ba 'bhii- -faannii' do balaa' mɛɛ ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -a -yibɛennazi. -Amasɔyi 'ka mu 'laa -o 'ke -gblo 'yi mu 'le.

5 Wlan 'ɛ ni, 'ka 'kpen -o 'ke 'tɛbhile ba -nɛ mu -la -le, 'bhɛ 'pegee 'ka -o 'ke -yɛkpa' -nɛ mu -la -le. -Kɔɔ' -gwa -bi zi za mu 'pegee -gblo 'yi za mu 'ɛ zi.

6 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' 'laa bolɛ yidɛle ma 'bhii mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu gbɛɛn-. 'Dun- -kɔɔ' 'yakla- dulalɛ klɛ, -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'taakpalɛ -za 'kpen zi.

7 -Amasɔyi, 'ka 'gbu 'a 'yaango- mɛɛ yidɛ -bi -la zi, 'bhɛɛ- -wɛn dɛ mu 'ɛ -wɛn 'mu dɛ -bi -la zi 'ezin-.

8 'Dun- -kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' -o -yɛkpa' a pɛ 'le bhɛ, -kɔɔ' 'laa -kɔɔ' 'taakpalɛ -za zi. -Kɔɔ' -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ 'pegee -Waanbhaa' a 'soniya 'ɛ klɛ -kɔɔ' tagaan pɛ mu 'le 'bhii- 'elwaleta -srwase' mu 'ɛ 'yaa- -o -bɛɛ mu 'ɛ tagaan piibhɛ dunɛ- mu 'le gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhɛ. 'Bhɛɛ- -kɔɔ' 'yri bo -Waanbhaa' ta, 'bhɛɛ- 'bhɛ klɛ -kɔɔ' go pɛ 'le -za 'yi, 'bhii- -srwase' mu bhee -o ngblo ma piibhɛ 'faa mu 'ɛ ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- gwledan yɛ nɔɔ-.

9 -Amasɔyi, -Waanbhaa' laa -kɔɔ' 'kpale- 'edanma -kɔɔ' 'krowo -zayi'. 'Dun- -e -kɔɔ' mu [kpaa 'edanma, 'kooko- 'ke -kɔɔ go -za 'yi -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'sɔyi.

10 'Bhɛla- -yile, Zesu Krisi -gaa -kɔɔa' -za ma, 'kooko- 'ke -kɔɔ' -o -kɔɔ' 'yɛ ma oo, 'ke -kɔɔ' -gaa oo, -kɔɔ' 'pegee 'yee- bo -kɔɔ' 'yɛ ma 'eke- 'yi -a nu yi 'ɛ 'le.

11 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -ka zruwla 'eke- 'kpee 'ke 'ka fanjando 'eke- ta 'kaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi 'bhii- 'kaa- klɛ zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhɛ.

Pɔlu a -liawli' 'ɛ -lɛyanyɛ

12 'Bhɛ trala 'ezin-, 'n nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ -sromabɔ 'ka ni dɔɔ mɛɛ 'la zan mu -o 'trɛbhɔ zii' 'ka daanle 'le 'kpaleya zi 'ɛ ta, 'ke -woo 'ka 'lɛɛ mu 'le, 'bhɛɛ- -woo 'ka 'lia zii' Mɛɛzan a zi 'ɛ ta bhɛ, -ka -gasikpa 'mu 'lɛɛ.

13 -Ka -o 'kun 'elrele, 'bhɛɛ- -o -za 'sɔ 'ka ni 'egbɛnɛle -waa' ye 'ɛ -zayi'. -Ka bo 'eke- 'yi 'edɔɔle.

14 'N nɛɛnɛ- mu, 'o mɔɔ -o -sromabɔ 'zi 'ka ni 'ezin- dɔɔ lrwanii- mu 'la bole -o 'kaanle- ma, -ka 'mu 'kpelekan, 'kooko- -o yewo, 'bhɛɛ- -ka 'fuudo- -gblaannii' mu 'ɛ ta, 'bhɛ 'pegee fanjan- 'laa -o mɛɛ 'la zan mu ta -Waanbhaa' zi 'ɛ ta, -ka bhɔ 'mu ba. 'Bhɛɛ- -ka 'ka zrubakpala mɔkpen' zi.

15 -Ka 'ka 'yɛkpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -za 'yɔɔ- -zigo' -za 'yɔɔ- 'le. 'Dun- 'tanjii, -ka -za 'wlan -la klɛyɛ -glin 'eke- ni, 'bhɛɛ- -ka 'bhɛ klɛ mɔkpen' ni 'ezin- 'waati 'ɛ 'kpen ba.

16 'Ka zrukpaale klɛ 'tanjii.

17 'Bhɛɛ- 'ka 'laa 'ploolɛ- 'ka 'seriwole ma -Waanbhaa' ni.

18 -Ka -Waanbhaa' 'pubɔ- -za mu 'ɛ 'kpen 'yi. -Amasɔyi -Waanbhaa' -o 'bhɛɛ- -za -gloɔn 'ɛ zi 'ka 'kɔɔ, 'ka mu 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi.

19 'Ka 'laa Lii 'Wɛn 'ɛ -dewolɛ 'ka zru 'ɛ 'yi.

20 -Waanbhaa' -jan mu kpa mɛɛ 'la zan mu -lii, 'bhɛɛ- 'mu 'a -lɛlajanwo mɛɛ mu ni, 'ka 'laa 'bhɛ -lɛlajanwole mu 'ɛ maveɛɛɛ.

21 -Ka -jan mu 'ɛ 'kpen baglin- kplank- plan, 'bhɛɛ- 'kɛla 'bhɛ -o wlan 'le -ka 'taawo 'bhɛɛ- ta.

22 -Ka -ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele -za 'yɔɔ- 'kpen -gloɔn ma.

Pɔlu -a 'pubɔ- 'seri

23 Bhaa -Waanbhaa' 'la -yoo yilabla zan 'le, 'bhɛ 'ka 'flɛ 'kpen klɛ 'wɛn. Bhaa 'ka 'si oo, 'ka 'nii- oo, 'ka 'gbu 'flɛ 'ɛ 'kpen bo 'wɛn 'fɔke 'bhɛ ge 'tɛnɛ- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu nu 'yi 'ɛ ma, 'ke waa 'trin- do 'kpɔ ye 'ka ma.

²⁴ Mεε 'la zan 'ka 'gbu 'siila-, 'bhe nu 'bhe -za 'ε klele; -amasroyi -yoo 'ke zru do zan 'le.

²⁵ 'N nεεε- mu, 'ka mu 'ka 'seriwo 'ezin- 'waa- -za ma.

²⁶ 'Ka 'kpen 'eke- -tuubo' 'bhii- nεεε- ma do mu.

²⁷ 'N ηgblo -o 'ka gaan □la Mεεzan 'to 'yi 'ε doo: -Ka 'letre 'lεε- tape -koo' nεεε- Zesu 'yi mu 'ε 'kpen ni.

²⁸ Bhaa -kooa' Mεεzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma.

**PŌLU 'LETRE PLE MI 'LA
 □KPAĀ ZESU 'YI MU 'LA
 'YAA- TESALONIKI -WA
 'E TA 'MU NI
 Pōlu 'letre ple mi 'la
 □kpaā Tesaloniki Zesu
 'yi mu 'e ni 'bhe ṅgblō**

Pōlu 'letre ple mi 'la □kpaā Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e ni, 'bhe 'yi, -e -Waanbhaa' 'pubwa- 'elwale 'pe 'mu a -za ma, -amasrōyi, 'ali- mēē mu -yren mu 'la □kpaā 'mu ta, 'mu 'laa 'ploole- 'mu 'kpale- ma Krisi 'yi, 'bheē- Krisi -za sō 'mu ni 'egbenēle. Pōlu zruwlaa- 'mu 'kpee, 'ke -ya pe 'mu ni dōō -za 'la 'bhe 'yaa- 'mu -yrebatedō 'zi 'mu dō klen 'bhe 'yikunlele.

-A -le □lwa mi 'e 'yi (2 Tesaloniki 1), Pōlu zruwlaa- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'kpee -o ta -yren mu 'e ba zayi'. 'Bheē- -e Mēēzan Zesu 'nuza- 'e 'bhe dō gbē drēwoa- -o 'kpee, 'bhe 'pegee -o gole -za 'yi, 'bheē- mēē 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' -o ta 'mu 'krowoza 'e -Waanbhaa' 'kōō.

Pōlu bō gbē drēwoa- Mēēzan nuza 'e ta 'ezin- (2 Tesaloniki 2.1-12). -Amasrōyi, mēē 'ke mu Zesu 'yi mu 'e -gblōzi' -gaa 'ke -wa pe 'mu ni dōō Mēēzan □nwa gban. Pōlu 'a □pia 'mu ni kpataakpa 'kaa, 'sani- Zesu 'nule- 'e plen-, mēē -yōō' do nu 'pwēle- -a -yi 'elwale 'pe. -Za 'yōō- kle -glōōya' -o -a 'kōō, 'bheē- -e nu -wlenle' -Waanbhaa' ma. 'Dun- Mēēzan Zesu nu a klele 'bheē- 'yee- mēē -yōō' 'e ga.

Pōlu pe Zesu 'yi mu 'e ni dōō -o dō 'egloole -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhe 'pegee -o bō -o 'seriwole ma (2 Tesaloniki 2.13-3.5).

'Letre 'lēē- 'lēyanyre 'e -din (2 Tesaloniki 3.6-15), Pōlu Zesu 'yi mu -lēdo' 'e ba jan -bhēēke' □woa. 'Bhe -jan 'e 'bhe -le -yaa dōō 'woo- Tesaloniki Zesu 'yi mu 'e 'ke mu laa -o dōle- -a -la 'ke -o yewo. 'Bheē- 'yee- Pōlu 'a □pia -o ni dōō -o 'bhe zan mu 'kpeelekan, -amasrōyi, -o 'taawogbeya 'e gole -o -yoo -daanna -za mu 'le Krisi ba zayi' 'mu ma.

'Letre 'lēyanyre 'e 'yi, Pōlu 'woo- Tesa- loniki Zesu 'yi mu 'e 'pubwa-, 'bheē- -yoo 'dumawoa.

Pōlu 'pegee -yaa' yewoyōōn mu 'e -woo Tesaloniki mu 'e 'pubō- 'zi

¹ Mi Pōlu 'pegee Silasi 'bheē- Timote, 'o mōō -le 'letre 'lēē- □dia. 'Bheē- -kōō De -Waanbhaa' 'pegee Mēēzan Zesu Krisi a mēē -lēdo' 'la -woo Tesaloniki -wa 'e ta, 'woo- 'letre 'lēē- 'kpa zii' 'ka mu -la ni.

² Bhaa -kōō' De -Waanbhaa' 'pegee Mēēzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bheē- -o waa yilabla 'e 'na 'ka ni.

Bhaaplen 'kitikanza Krisi 'nu yi 'le

³ 'Ŋ nēēnē- mu, 'ke 'o -Waanbhaa' 'pubō- 'tanii 'kaa- -za ma, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. -Amasrōyi 'ka 'kpaleya 'e -Waanbhaa' 'yi 'bhe baan' -o 'kla zii' 'bhe ba, 'bheē- 'kaa- 'solekeniya 'e 'bhe baan' -o 'kla zii' 'bhe ba 'ezin-.

⁴ 'Bhe ya 'e 'yi, 'o mōō 'o baa 'ka mu 'yi -Waanbhaa' a mēē -lēdo' 'e 'plen-. -Amasrōyi -o -yren 'pegee 'trēbhō mu 'la 'kpen 'kpa zii' 'ka ta, 'ka 'mu 'yikun zii' 'bhe 'pegee 'ka 'kpale- bole -o Krisi 'yi.

⁵ 'Ka ta -yren mu 'e 'mu -o -a zrōn 'zi 'bhii- -Waanbhaa' a bhaaplen mu 'ki- tikanle 'e 'lēdōole -o wlan 'e ni, 'bheē- 'bhe 'a zrōn 'bhii- 'kaa- pe -le -Waanbhaa' a -bhlengebeya 'e 'le. -Amasrōyi, 'ka -o -yrenbhle' zii' 'bheē- -bhlengebeya 'e ma.

⁶ Wlan 'e ni, -Waanbhaa' a -lēdōōleya 'e ma, mēē 'la zan mu -o -yrenkpa' zii' 'ka ta; -e nu 'bhe -yren yēke- 'e -zigole 'bhe zan mu 'e ma 'ezin-.

⁷ -O -yrenkpa' zii' 'ka mu 'la ta, -e nu -yitre' nale 'ka mu 'pegee 'o mōō ni, 'ke Mēēzan Zesu 'pwēla- -a -yi yi 'la 'le 'kee- da lafle' ma 'yee- 'pegee -yaa' -mlēke' -glōō mu 'e 'le.

⁸ -E nu nule 'tē nre -gbenē do -la -yi. Mēē 'la zan mu laa -Waanbhaa' dō, 'bheē- 'ke waa 'taawo- -kōōa' Mēēzan Zesu Krisi a -Jan 'Nrale- 'e ta, -e nu 'mu 'krowole.

⁹ 'Bhe -yren 'e nu klele -yren -gbenē 'le. -O nu 'bhe mēē mu 'e 'plēngole Mēēzan -Waanbhaa' ma yikpensee ta 'ke -dan' 'laa kle 'bhe ma, 'bheē- waa nu 'solē- -Waanbhaa' a gbalaanya 'e 'yele -titi.

¹⁰ 'Bhe yi 'e 'bheε- 'le, Meezan Zesu nu nule 'te. 'Ke 'bhe □kla, -e -yaa' mee 'wenj mu 'la makwan- -yaa' pe 'le 'mu nu 'a 'tobhōle; 'bhe 'pegee mee 'la zan mu 'e 'e 'kpaa- -a -yi, 'mu 'kpen nu 'a -glinle', 'bheε- 'mu 'yrebhō -a zi. 'Ka mu nu klele 'bhe mee mu 'e ba, -amasroyi 'o -jan mu 'la □woa 'ka ni, 'ka 'ka □kpaa 'mu 'yi.

¹¹ 'Bhela- -yile, 'waati 'e 'kpen ba, 'woo 'seriwo 'kaa- -za ma. 'Wa 'yrewo- -Waanbhaa' dōo -e 'ka 'siila- 'taawogbeya -gloōn 'la 'kaama-, 'ka 'taawo- 'bheε- ta. 'Bheε- 'wa 'yrewo- -a ma 'ezin- dōo yaa -gloōya' 'e ma, 'kaa- zi 'bhii- 'ka 'ka zru maza 'lrele- mu 'la kle -e bhō 'ka ba 'mu klelele; 'bheε- 'kaa- 'kpaleya 'e 'bhe 'leso-.

¹² 'Bhe 'yi 'te, mōkpen' nu Meezan Zesu 'tobhōle 'ka kleza mu 'e ma; 'bheε- 'ka mu nu 'tobhōleya -sroōwole 'yee- 'kōo 'ezin-. 'Bhe -lileya 'e da -kōoa' -Waanbhaa' 'pegee Meezan Zesu Krisi -la ba.

2

-Za mu 'la nu klele Meezan Zesu 'nu yi 'e 'lεε

¹ 'Nj neene- mu, Meezan Zesu Krisi nu nule. 'Bheε- -kōo' mu nu -kōo' 'lekpale 'eke- ta -a -din. 'Bhela- -yile, 'woo- zan -za do -yrewole 'ka ma dōo:

² 'Ka 'laa 'tole- 'ke mee 'kedo- 'kpo 'ka zrubatēdo, 'bheε- -e -gblaana kla 'ka 'yi, 'ke -ya pe 'ka ni dōo Meezan nu yi 'e □bhwa. 'Ali- 'ke mee 'ke 'a □pia 'ka ni 'kaa -Waanbhaa' 'bhe -jan 'e □kpaa -a -lii oo, 'bhe 'pegee 'ke -ya □pia dōo 'bhe -jan 'e -daa 'o mōo -la ba oo, 'bheε- 'ke -ya □pia dōo 'o mōo -le 'bhe 'letre 'e □kpaa -a 'kōo oo, 'ka 'laa 'ka 'kpale- 'bhe 'yi.

³ 'Ka 'laa 'tole- 'ke -o 'ka 'yini- gbē do 'kpo ma. -Amasroyi 'sani- Meezan nu yi 'e 'bhōle- 'plen-, mee -bebe nu -wlenle' -Waanbhaa' ma, 'bheε- -woo -banggo' -yaa' -jan 'e 'klosikunle 'e 'yi 'elwale 'pe. 'Bhe blaana, -o pe 'la sii <Mee -Yōo> 'bhe nu 'pwεle- -a -yi. -Yoo 'ke 'sie pe 'le -jranama 'te 'yi -Waanbhaa' 'kōo.

⁴ 'Yee- Mee -yōo 'e nu -a -bangole -Waanbhaa' 'yi, 'bhe 'pegee -e nu -a -bangole bhaaplenj mu gba pe 'tole- gba pe 'bhe 'yi. 'Bheε- -e nu gele yaale *-Waanbhaa' Gba 'Fε -gbene 'e □la, 'bheε-

-ya pe -a 'gbu ma 'kaa -yoo 'ke -Waanbhaa' 'le.

⁵ 'Nj 'yaa- 'ka ba 'waati 'la ba, 'η 'yee- -jan mu 'lεε- □woa 'ka ni, waa -o -li 'ka 'kpee εε?

⁶ 'Dun- -zōn pe 'la 'bhe -o 'yee- Mee -yōo' 'e 'yikun zii', 'kooko- -e nu -a nu 'yi 'e dōle -o 'waati 'la ba 'bheε- ba, 'ka 'gbu 'bhe dō.

⁷ 'Yee- -gloōya' -yōo' 'la -yoo mee mu kle 'zi -kala' mee mu 'le -Waanbhaa' ma, -e yewole □saan gban gaanyi'. 'Dun- pe 'la 'bhe 'a 'yikwan □kee- nu 'tenle- -zōn ma, 'ke 'bhe 'laa gole -a -lεε, yaa sō 'pwεle -a -yi.

⁸ 'Ke 'bhe -gwa 'yee- Mee -Yōo' 'e -lεε 'waati 'la ba, 'bheε- -e 'pwε a -yi 'te. 'Bheε- Meezan Zesu Krisi -lii -ploō 'e nu 'yee- Mee -yōo 'e dεle. 'Bheε- -a nu bhla 'e zi 'tebhile -yrayra 'e nu 'yee- Mee -yōo' 'e 'kpaciele 'fenfenj.

⁹ 'Yee- Mee -yōo' 'e nu 'pwεle- -a -yi 'ke -Setran' a -gloōya' 'e 'le -a ta. 'Bheε- -e nu 'sole- maza -gloōn 'e 'kpen 'pegee 'kpeeleni maza -tōomasie mu 'e 'kpen klele, 'kooko- 'kee- sō mee mu -yiniile.

¹⁰ -E nu -za 'yōo- -gloōn 'e 'kpen klele, 'kooko- mee 'la zan mu -o ni 'zi 'e ta, -e 'mu 'yini-. -Woo 'ni 'zi 'e ta, -amasroyi wlan 'la 'bhe 'yaa- sō -o gole- -za 'yi, 'bhe -za 'laa 'sole- -o ni.

¹¹ 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' 'a □twa 'ke -gloōya' -do -o -yini', 'bheε- -woo kpa bhla 'yi.

¹² 'Bhe klegbeya 'e 'yi, mee 'la zan mu laa 'mu 'kpale- wlan 'e 'yi, 'bheε- 'ke -za 'yōo- klele □swa 'mu ni, -Waanbhaa' a -kpan nu baale 'mu ta.

-Waanbhaa' Zesu 'yi mu 'e makwan- 'mu gole 'kaama- -za 'yi

¹³ 'Ke -yoo 'o mōo a pe 'le, 'o neene- mu, 'waa sō 'ploole -Waanbhaa' 'pubole 'kaa- -za ma, 'ka mu 'la 'ka -za sō Meezan ni 'egbenele bhe. -Amasroyi -Waanbhaa' 'ka mu -la makwan- 'elwale 'pe, 'kooko- 'ka sō gole- -za 'yi Lii 'Wenj 'la -ya kle 'bheε- 'ka 'taawogbeya 'e kle 'wenj 'bhe 'sroyi, 'bhe 'pegee 'ka 'kpale 'la -yoo -Waanbhaa' a Wlan 'e 'yi 'bhe 'sroyi.

¹⁴ -Waanbhaa' 'ka 'siila- 'bheε- 'kaama-, -Jan 'Nrale- 'la 'o 'bhe □woa 'ka ni 'bhe

'srɔyi. -E -yaa zi 'bhii- 'ka dɔ kle -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi a 'tɔbhɔleya 'ε ba.

¹⁵ 'Bhe 'yi 'tɛ, 'o nɛɛnɛ- mu, -ka bo 'egloole. 'O -jan 'oo -jan 'la □woa 'ka ni, 'kee- □kla 'o 'liijan- mu 'le oo, 'kee- □kla 'o 'kɛ mu 'la yɔɔndia- 'lɛtrɛ 'yi 'mu 'le bhe oo, 'mu bo 'ka 'kpee 'egloole.

¹⁶ Bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'pegee -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'la -kɔɔ' -za □swa 'bhe ni, 'bhɛɛ- 'bhe □lia -kɔɔ' ma 'bhe 'fuudɔ- -kɔɔ' ta, 'fuudɔle 'la -danj' 'laa 'bhe ma, 'bhe 'pegee -e -yrikpaleya -lrele' 'la □naa -kɔɔ' ni 'mu 'le.

¹⁷ Bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'pegee -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'ka zru 'ε pa 'fuudɔle 'le, 'bhɛɛ- 'kee- fangandɔ 'ka ta, 'kooko- 'ka sɔ kleza -lrele' 'tɔle- kleza 'lrele- 'bhe klele-, 'bhe 'pegee 'ke 'ka sɔ -jan 'lrele- glɔɔn 'ε 'kpen 'wole.

3

Polu -o Tesaloniki Zesu 'yi mu 'ε 'lia zii' 'kaa 'mu 'e 'seriwo -waa' -za ma

¹ 'Waa -jan 'lɛyanyrɛ -le dɔɔ -ka 'ka 'seriwo 'waa- -za ma, 'kooko- Mɛɛzan -a -jan 'ε zen blaale- 'yrekpen- □nɔɔ, 'bhɛɛ- mɔkpen' 'a 'lɛdɔ- -a ma 'bhii- -wa -lɛdwa -a ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ka ba ye.

² -Ka 'ka 'seriwo 'waa- -za ma 'ezin-, 'kooko- -Waanbhaa' mɛɛ -yɔɔ' 'pegee mɛɛ yienle mu kan 'o ma 'egbɔɔnle. -Amasrɔyi mɔkpen' 'laa 'e kpa -Waanbhaa' 'yi.

³ 'Dun- Mɛɛzan zru -o do. -E nu fangandɔle 'ka ta, 'bhɛɛ- -e 'ka tagbin- Setran' 'lɛɛ.

⁴ 'O 'kpale- -o -a -yi 'ka ba -zayi', dɔɔ 'o -za mu 'la □pia 'ka ni, 'ka -o 'mu kle 'zi, 'bhɛɛ- 'ka nu bole 'mu klele ma yikpensee.

⁵ Bhaa Mɛɛzan bhɔ 'ka ba, 'kooko- 'ka -za sɔ -Waanbhaa' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka 'bhe dɔ, 'bhe 'pegee, 'kooko- 'ka 'ka zrubakpalaa 'bhii- Krisi 'bhe zrubakpalaa gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -yren 'yi.

Polu -a -liawli' yewole ba zayi'

⁶ 'N nɛɛnɛ- mu, 'o -za 'lɛɛ- 'bhe 'kpankpanyanle 'ka ma Mɛɛzan Zesu Krisi 'tɔ 'yi dɔɔ -kɔɔ' nɛɛnɛ- 'tɔle- -kɔɔ' nɛɛnɛ- 'la lrwawo, 'bhɛɛ- -a bole -o 'kaanle- 'te ma, 'bhe 'pegee 'ke yaa 'taawo 'o 'ka -daanna -za mu 'la 'le 'mu zi, -ka 'ka 'plɛngɔ- 'bhe zan 'ε ma.

⁷ 'Kaa kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhɛɛ- 'ka 'ka kleza kpa 'waa pɛ kleza 'ε ma, 'ka 'gbu 'bhe dɔ. -Amasrɔyi 'o 'yaa- bhla 'la ba 'ka ba ye, 'waa lrwawole.

⁸ 'Waa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ a pɛbhlele bhaama. Drɔɔn' -bi zi oo, -yrekpaa' oo, 'o yewoa □ 'egloole, 'bhɛɛ- 'o 'trɛbhwa □; 'kooko- 'o sɔ 'o 'gbu mazagole, 'bhɛɛ- 'waa kle mɛɛ 'kedo- 'kpɔ ta 'kwe 'le.

⁹ 'Wa klelawoa 'bhe gbɛɛn- bhe, yaa klele 'bhii- 'bhe 'senj 'laa -yaa 'o ni 'ke 'o pɛbhle 'ka ba. 'Dun- 'o yewoa- 'ke 'woo 'gbu mazago, 'kooko- 'ka 'bhɛɛ- yɛkɛ- za kle.

¹⁰ 'O 'yaa- 'ka ba ye 'waati 'la ba, 'o 'bhe 'tonj 'ε -dwa 'ka ni dɔɔ «'Ke mɛɛ 'o mɛɛ 'la zan laa -a zi 'bhii- -e yewo 'bhe zan laa pɛlele -titi.»

¹¹ 'Wa □maa dɔɔ 'ka ba mɛɛ 'ke mu -o lrwawo 'zi, 'bhɛɛ- -o bole -o 'kaanle- ma, 'ke -woo gaan bɔ mɛɛ -bhɛɛke' mu a -za mu 'yi.

¹² 'Bhela- -yile, 'wa 'pe zii' 'bhe zan mu ni, 'ke -o zruwla 'mu 'kpee Mɛɛzan Zesu Krisi 'tɔ 'yi dɔɔ -o yewo 'tanjii, 'bhɛɛ- -woo 'gbu mazago.

¹³ 'Ka mu 'gbu 'o nɛɛnɛ- mu, 'ka mu gbɛ zi 'laa 'kanle- -za 'wlan klele ma.

¹⁴ 'O -jan mu 'la □woa 'ka ni 'lɛtrɛ 'lɛɛ- 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'e -bangwa 'mu -klosikunle ma, -ka 'bhe zan 'kpa 'ka 'yrɛ 'le, 'bhɛɛ- 'kaa- -za 'ke 'laa klele 'eke- ta 'bhe zan 'ε 'le, 'kooko- -yraladɔ -a ma.

¹⁵ 'Dun-, 'ka 'laa 'kunle- 'bhii- 'ka 'soonnii, -kaa -lia 'bhii- 'ka nɛɛnɛ- do gbɛɛn-.

Polu 'srawoyrɛ 'pegee yaa 'dumawoyrɛ

¹⁶ 'N nɛɛnɛ- mu, bhaa yilabla -o Mɛɛzan 'la 'kɔɔ, 'bhe 'gbu yilabla 'na 'ka ni 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhe 'pegee yrɛ 'ε 'kpen □nɔɔ! Bhaa Mɛɛzan -Waanbhaa' kle 'ka 'kpen ba!

¹⁷ 'Mi 'gbu Polu -le 'sɛwɛyɔɔn 'lɛɛ- dɛ 'zi -gɛ: «'Mi Polu 'ka 'pubwa-». 'Mi 'η 'gbu gbɛblaan kpalaa' 'an 'lɛtrɛ mu 'ε 'kpen □la 'bhɛɛ- gbɛɛn- -gee' bhe. 'Mi 'gbu gbɛblaan -le 'bhe 'le bhe.

¹⁸ Bhaa -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka 'kpen ma!

**PƆLU 'LETRE ƆLWA 'LA
ƆKPAA TIMOTE NI
Pɔlu 'letre Ɔlwa 'la
Ɔkpaatimote ni 'bhe
ngblo**

Timote -yaa da Likaoni 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Lisitri 'bhe- Ɔnoo (Kleza 14.6). -O 'bhe- 'kleen 'e sii -zon Tuuki. Timote de -yaa 'ke Grɛki mi 'le, 'bhe- -a nee -yaa 'ke Zuufu le 'le. Pɔlu Zesu Krisi a -Jan 'Nrale- 'e Ɔwoa Lisitri -wa 'e ta, 'bhe- Timote 'pegee -a nee Enisi, 'bhe- -a -jie Loisi 'mu 'mu 'gbu Ɔnaa Zesu ni. Pɔlu ge gbɛ drɛwole Lisitri, 'kee- Timote 'kunle dɔɔ 'bhe 'bho 'a ba Mɛzan a ye 'e 'wolele, 'bhe- -o -ja yreƆpen- Ɔnoo (Kleza 16.1-3).

'Letre 'le- 'yi, 'wa ye 'bhii- Pɔlu -gwa Azi 'kleen 'e 'yi -wa 'la -o 'bhe sii Efɛzi 'bhe ta, 'bhe- -e Ɔnwa Masedwani 'kleen 'e 'yi. -A ge bhla 'e zi, -e Timote Ɔtwa Efɛzi, 'kooko- 'bhe bho 'bhe Ɔnoo Zesu 'yi mu 'e ba bhla ma mɛe daan mu 'e -zayi' (1 Timote 1.3). Pɔlu 'letre 'le- Ɔdia, 'kooko- -e 'fuudɔ- Timote ta, 'bhe- 'ke -ya lia -e -yaa ye 'la 'wo zii' -Waanbhaa' a mɛe -ledo' 'e 'plen- Efɛzi -wa 'e ta 'bhe -za 'e 'le. 'Yee- 'letre 'le- 'yi -jan mu 'e 'mu -le -ge:

Pɔlu -o -we 'zi mɛe 'la zan mu -yaa wlan ma mɛe daangbeya 'e to -a noo-, 'bhe- -o bhla ma mɛe daangbeya kle (1 Timote 1.3-7; 4.1-3; 6.3-5). -O -yaa 'bhe bhla ma mɛe daangbeya 'e kle -Waanbhaa' a 'tonj 'pegee 'kpaleya Zesu 'yi 'mu -la ta.

-A -le ple mi 'e 'yi, Pɔlu Zesu 'yi mu 'e -daanna -o 'seriwolele, 'bhe- -yoo -liala dɔɔ -o bo -o 'seriwole ma (1 Timote 2).

-A -le yaga mi 'e 'yi, Pɔlu -o daan 'zi zilee- mu 'e waa 'taawogbeya -lrele' e ba zayi' (1 Timote 3).

-E 'fuudwa- Timote ta -Waanbhaa' a ye 'e 'wolele (1 Timote 4-7; 6-21). Timote 'yaa so a klele- gɔne- 'la gbɛen- 'bhe- -e mɛe -le -gloɔn -bebe 'e -gblakun 'elrele 'bhii- Zesu Krisi a -klanlane kplankplan do -Waanbhaa' a mɛe -ledo' 'e ba, Pɔlu 'bhe -jan 'e Ɔwoa -a ni.

'Letre 'le- 'leyanyre 'e 'yi (1 Timote 6.11-21), Pɔlu zruwlaa- Timote 'kpee dɔɔ -e 'kpaleya 'e ma gwle -lrele' 'e dan.

Pɔlu -o Timote 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Pɔlu -o 'ke Zesu Krisi a *winbɔwo mi 'le, -amasroyi -kɔɔ' 'Bhee Mi -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔ' 'yrikpale -o Zesu Krisi 'la ta, 'mu -le 'a Ɔpia 'η ni dɔɔ 'η kle 'kele-.

² 'Mi -o 'letre 'le- 'kpa zii' 'bhi Timote -la ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'η gbe -zeze 'gbu 'e 'le 'kpaleya a pe zi 'e ta bhe. Bhaa -kɔɔ' De -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔ' Mɛzan Zesu Krisi -li 'e ma, 'bhe 'pegee -o yilabla 'na 'e ni, 'bhe- 'e 'yrenkla- -o ma.

Bhla ma mɛe daan mu

³ 'Nj ge bhla 'e zi Masedwani 'kleen 'e 'yi, 'η zruwlaa- 'e 'kpee dɔɔ 'e bo Efɛzi -wa 'e ta. -Amasroyi mɛe 'ke mu -o mɛe mu daan 'zi 'ke bhla ma daangbeya 'yoo- mu 'le. -A pe 'mu ni dɔɔ 'mu 'plo- 'bhe bhla ma daangbeya -gloɔn mu 'e ma.

⁴ -A pe -o ni dɔɔ -o bloole laa bole 'elwaleta -za 'yiflenj mu 'e ma, 'bhe 'pegee -o 'plo- -zaabole ma -o -gboɔ 'saa mu 'e 'to mu 'e ta. 'Bhe -za mu 'e 'mu -o zaa -wlenpe' mu 'te -la -le 'ka 'plenj, 'bhe- -o -leɛngole laa -o 'ke -Waanbhaa' zru maza -ledulale 'e 'bhe 'le, 'bhe 'pegee waa 'ka 'kpaleya 'e Krisi 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba.

⁵ 'Nj 'bhe -jan 'le- 'wo zii' 'e ni win 'la ma, 'bhe -le dɔɔ 'ke 'soniya kle bhaaplenj mu 'e plenj-; 'soniya 'la 'bhe da zru 'wenj do 'pegee 'kpee 'flele- do 'yi, 'bhe 'pegee 'kpaleya 'la -yoo 'ke 'kpaleya -zeze 'gbu 'e 'le 'bhe- 'yi.

⁶ Mɛe 'ke mu -gwa gban 'bhe wlan ma zi -lrele' 'e ta. 'Bhe- -o bole -o zaabole 'gbansaan 'te -la ma 'ke -woo 'gbu 'yini- -so.

⁷ -Wa zi 'bhii- -o kle Moizi a 'tonj mu 'e daan mu 'le, 'duj- waa -o 'gbu 'wojan- mu 'e 'yima-; 'bhe- -woo mɛe mu daan 'zi -za mu 'la 'le -o zru 'e 'kpen 'le, -o 'gbu 'laa 'mu 'yido-.

⁸ -Kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- *'Tonj 'e -yoo 'ke -za 'lrele' 'le 'ke mɛe 'a 'yi za -kla 'elrele.

⁹ 'Bhe- -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- waa 'Tonj 'e klele mɛe -ledɔole mu 'kaama-. -Wa

kla m   -yoo' mu 'pegee -kala' m   mu, 'bh  - m   'kpee 'yoo- mu 'pegee -za 'yoo- kle mu -la 'kaama-. -Wa -kla m   'la zan mu laa gbalaan -Waanbhaa' -l  , 'bhe 'pegee -a 'tosi  mu, 'bh  - m   'la zan mu 'mu d  'pegee 'mu n   d , 'bhe 'pegee m   d  mu -la 'kaama-.

¹⁰ 'Bh  - -yanbhooya d  mu oo, 'gwlaan- mu 'la yilaa' 'mu 'tanyoon 'gwlaan- mu ba oo; lu gon mu oo, bhlanii- mu oo, m   'la zan mu -o 'sienwo- -Waanbhaa' ma bhla 'le oo, 'bhe 'pegee m   'la zan mu 'kpen -za mu 'oo -za mu 'la kle 'ke 'mu 'pegee daangbeya 'ledoole '  'lebehgole laa -o, -o *'Tonj '  kla 'mu 'kpen -la 'kaama-.

¹¹ -O -Jan 'Nr  - 'la gb  kpa- 'mi 'koo, 'bhe daangbeya '  -daa 'yee- daangbeya doole '  'yela- -yi. 'Yee- -Jan 'Nr  - '  -e -Waanbhaa 'la 'duma na -koo' ni 'bhe a 'tobh leya '  'bh  - wo.

Polu -o -Waanbhaa' 'pubo- 'zi 'bhe a 'liley  '  -zayi'

¹² 'Mi -kooa' M  zan Zesu Krisi 'pubo, 'yele- fangandwa '  ta 'bh  - '  swa -yaa' ye '  wole. 'Mi 'an 'pubo- 'ezin-, -amasroyi -ye '  ya -yaa' ye '  'wo mi 'le.

¹³ 'Mi 'la 'mi 'yaa- 'elwale -so -Waanbhaa' 'tosi  mi 'le 'ke '  -yrenkpa' Zesu 'yi mu '  ta, 'bh  - '  'yaa- -za kle yran ma. 'Dun- '  'yrenklaa- -Waanbhaa' ma, -amasroyi '  'yaa- -za mu '  kle -zadokleya 'pegee 'kpalekleya -la ma Krisi 'yi.

¹⁴ M  zan -Waanbhaa' -lia '  ma 'egbenele 'ke 'mi '  kpa Zesu Krisi 'yi, 'bh  - 'ke -a -za so '  ni.

¹⁵ 'Nj 'yoo- zan -jan 'la 'wole- -ge 'bhe -o 'ke wlan 'le, 'bh  - -a -gaale' -o m  kpen' ba 'ke -o do 'bhe la; 'bhe -le doo: Zesu Krisi nwa 'drunyan 'yi -za 'yoo- kle mu -la gole -za 'yi. 'Mi Polu -le -o 'kpen ba -za 'yoo- kle mi -gben  'gbu '  'le.

¹⁶ 'Dun- '  'yrenklaa- -Waanbhaa' ma 'egbenele. 'Bh  - -e -yaa zi 'bhii- 'mi Polu 'la 'mi -o 'ke -za 'yoo- kle mu '  'kpen ba -za 'yoo- kle mi -gben  'gbu '  'le bhe, Zesu Krisi 'bhe a zrubakpa- -gben  '  zron 'mi ni. -E 'bhe 'kla- bhe, 'koko- m   'la zan mu -o -kpa- -a -yi, 'bhe -za '  kle 'mu daanpe 'le, 'bh  - 'mu bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sroowo-.

¹⁷ -Bh  ngbe -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'waati '  'kpen ba, bhaa -koo' 'a 'ledo- -a ma, 'bh  - -koo' 'a 'tobho. Yaa ga -titi, 'bhe 'pegee m   laa ye '  -yre 'le, 'bh  - 'yele- 'ke -Waanbhaa' do -kpen 'le -zon 'pegee -yikpensee ta. Amiina!

Polu -o Timote lia zii doo -a bloole bo -a 'kpaleya '  ma Krisi 'yi'

¹⁸ 'Nj 'n  Timote, '  'yoo- zan '  zi jan 'la 'wole- '  ni 'saanibhe, 'bhii- -Waanbhaa' -lela' janwo mu '  -janwoa '  ba zayi' gon- 'la gben- -so; bhaa 'bhe -jan '  kle 'fuudope 'le '  ta, 'bh  - 'yee 'gbu ma gwle -lrele' '  dan.

¹⁹ 'E 'kpale- bo Krisi 'yi, '  'kpee 'fleele- 'le. 'Bhe 'kpee 'fleeleya '  'bhe 'laa -o -li m   'ke mu 'yi. Waa -o 'tronkpale 'elrele -o 'kpejan- mu '  la, 'bhela- -yile -waa' 'kpaleya Krisi 'yi '  'bhe 'siela- 'bhii- -yitakonj do 'siegbeya gben- -yi ta.

²⁰ 'Bhe m   -gloon mu '  'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Al  ndri 'le. 'Bhela- -zayile, 'mi -o -lenaa -Setran' ni, 'koko- 'bhe -o 'krowo-, 'bh  - -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'to 'siela- laa lele -titi.

2

-Liaza' 'Seriwogbeya ba zayi'

¹ 'Nj 'yoo- -za 'l  - 'bh  - 'yrewole ma 'elwale 'pe doo -ka pe mu -yrewo' -Waanbhaa' ma, 'ke 'ka 'ka 'seriwo a ni, 'bhe 'pegee 'ke 'kaa 'sromabo, 'bh  - 'ke 'kaa 'pubo- bhaaplenj mu 'kpen ba zayi'.

² -Ka 'ka 'seriwo -bh  ngbe mu 'pegee m   gbalaan mu '  'kpen ma, 'koko- -koo' 'yre ba 'kpaale- kle, 'ke -koo' bo 'edoole, 'bhe 'pegee 'ke -koo' bloole bo -Waanbhaa' ma, 'bh  - 'ke -koo' 'taawogbeya '  kle 'elrele bhaaplenj mu '  'plen-.

³ 'Bhe -le 'elrele 'bhe 'pegee 'bhe -le so m   -Bhe Mi -Waanbhaa' ni.

⁴ 'Yee- -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplenj mu 'kpen go -za 'yi, 'bh   -o so wlan '  dole-.

⁵ -Amasroyi -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'bh  - m   'la zan -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu kpa do ma 'bhe -o do 'kpo: 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, 'bhe -le kla bhaaplenj do 'le.

⁶ 'Yele- 'a 'gbu 'naa- bhaaplenj mu 'kpen ta gbawope 'le; -e 'bhe 'kla- -Waanbhaa'

'waati 'la -dwa 'bhεε- ba, 'bhε gbεεn- bhe, -ya -zrɔnna dɔɔ -Waanbhaa' -o -a zi 'bhii- bhaaplɛŋ mu 'kɛn go -za 'yi.

7 'Bhɛla- -zayi', -Waanbhaa' 'mi Ɔkla 'ke -yaa' -jan 'ε 'wo mi 'le 'bhε 'pegee -yaa' winbɔwo mi 'le. 'N 'yoo- wlan -la pe 'zi 'ka ni, bhla laa 'kεle-! -Waanbhaa' 'mi 'winbwa- 'kaa 'ŋ Zuufu kle mu 'ε daan 'kpaleya 'pegee wlan 'le.

8 'N 'yoo- -a zi 'gbu 'bhii- 'gwlaan- mu -o 'seriwo yrε 'ε 'kɛn Ɔnɔɔ 'ke -woo gbε wɛn laanima. -Wa kle -o 'fleele- 'le, 'bhεε- waa klele 'ke yran 'le -o zru ba, 'bhε 'pegee sra 'le.

Zesu 'yi mu -taawogbeya

9 'Mi -o -a zi 'ezin- 'bhii- le mu -o -baa' 'elrele. Waa -o -taakpale -o -baa gbeya 'ε 'zi 'ke -wa kan -a -dan' ta. Waa -o -taakpale -o wintangbeya 'ε zi; 'bhεε- waa -o -baale' 'ke -can pε mu 'pegee blina- 'yrɔnne 'plεele- mu 'le, 'bhεε- waa tape 'plεele- mu 'klale- -o ta.

10 'Dun- -woo -lreleya 'ε zrɔn 'ke -za 'lrele- mu -la klele 'le. Le mu 'oo le mu 'la -wa pe dɔɔ -o -gasikpa -Waanbhaa' -lεε, -wa kle 'bhεε- klegbeya 'ε gbεεn-.

11 'Bhεε- 'ezin-, 'ke 'ka -o -Waanbhaa' a 'fε 'ε Ɔla, le mu yaale bo -o tagalele, 'bhεε- 'ke -woo 'trɔnkpa- -o daangbeya 'ε Ɔla; 'bhεε- -woo 'gbu ŋgblo 'kpala 'gwlaan- mu Ɔla.

12 'Naa -a zi 'bhii- le mu mεε daan -Waanbhaa' a 'fε 'ε Ɔla, 'bhεε- 'ke -woo 'gbu kpa 'gwlaan- mu wiinj-. 'Dun- le mu tagale bo, 'bhεε- -woo 'trɔnkpa daangbeya 'ε Ɔla.

13 Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' Adamu -la -kla 'elwale 'pe, 'bhεε- -e εvu -kla boolazi.

14 -Setran' laa Adamu -yidanle, 'bhεε- -e 'bhε 'yinia-; 'dun- -Setran' εvu -la 'yidaan-, 'bhεε- -e 'bhε 'yinia. 'Bhε klegbeya 'ε 'yi εvu 'laa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'kɔsikunle.

15 'Bhεε- 'dun-, le nu -nε mu yale; -Waanbhaa' nu -a gole -za 'yi 'ke -a 'kpale Ɔbwa Kriji 'yi, 'bhε 'pegee 'ke -o blɔle Ɔbwa 'soniya 'ε ma. 'Bhεε- 'ke -o 'taawogbeya 'ε bakanle Ɔkla 'wen, 'bhεε- 'ke yaa -taakpa' -za zi.

3

Zesu 'yi mu -lεε mu 'taawogbeya

1 Wlan ma jan do 'gbu -le -gε dɔɔ: 'ke mεε do -o -a zi' 'bhii- -e kle Zesu 'yi mu -le mu a zilεε- 'lεε mu 'ε do 'le, 'bhε zan -o ye kplankplan 'gbu -la zi 'bhε 'le bhe.

2 Zesu 'yi mu -le mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'taawogbeya 'ε kle 'elrele, 'bhεε- 'ke waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ ye -o zi. -A na kle do 'kpɔ, -e 'sɔ -a 'gbu 'yikunle -za ma, 'ke yaa -a -taakpa' -za zi, 'ke -o -gasikpa -a -lεε, -e 'cie mu 'kun 'elrele, 'bhεε- -e 'sɔ mεε mu daanle- 'elrele.

3 Yaa klele -wεεn mi 'le, gwle laa 'solε- -a ni. 'Dun- -a -yi kle 'edɔle, 'bhεε- -e kle mεε 'kpa mi 'le 'eke- ma. 'Bhεε- yaa -goli' 'flɛn 'laa klele.

4 'Bhεε- 'ezin-, -e 'sɔ -a 'gbu a 'fa -la mu 'ε 'ledɔle 'elrele. 'Bhεε- -e 'sɔ -a klele- 'ke -a -nε mu 'ε 'mu 'a 'weli- ma, 'bhεε- 'ke -o -gasi -gbεnε kpa -a -lεε.

5 -Amasrɔyi 'ke mεε do laa sɔ -a 'gbu a 'fa -la mu 'ε 'ledɔle 'elrele, -e nu 'solε- -Waanbhaa' a mεε -ledɔ' 'ε -gblakunle 'nale- -a ma 'elrele εε?

6 Yaa klele 'dun- Zesu 'yi mi drεε 'le; 'kebhlaale, -e nu -a 'gbu 'yεle- mεε gbalaan 'le mεε mu -yrε ta, 'bhεε- 'bhε klegbeya 'ε 'yi, -kpan 'la -balaa' -Setran' ta, 'bhε -gɔɔn nu baale -a ta.

7 'Bhεε- 'ezin- 'dun-, mεε 'la zan mu laa -o Zesu 'yi, 'mu 'sɔ -a 'tɔ wlan pele-; 'kooko- waa mafinyanwo, 'bhεε- -e bɔ -Setran' a bhee mu 'ε 'yi.

Zesu 'yi mu -le mu 'ε -waa' 'bhɔŋba- mu 'ε

8 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, Zesu 'yi mu -le mu 'ε -waa' 'bhɔŋba- mu 'ε 'ezin-, 'mu kle mεε kplankplan mu 'le, 'bhεε- -o -liiwli' laa klele ple mu 'le; waa klele -wεεn 'mi mu 'le 'bhε 'pegee waa -goli' 'srɔɔwole -dawli' 'kpalele mεε mu gbε ta.

9 -O blɔle bo -o 'kpee 'fleele- 'le -waa' 'kpaleya wlan 'la tagaanle -yaa 'elwale -sɔ 'bhε ma.

10 -O 'woo- 'bhɔŋba- mu 'ε 'yreglin- 'elwale 'pe; 'bhεε- 'ke waa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ 'yεle- -o zi, 'bhεε- -o sɔ -waa' 'bhɔŋba ye 'ε 'wole 'tε.

11 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, bhɔŋba le mu kle le kplankplan mu 'le, waa klele mεε 'tɔ

'yoo- 'pe le mu 'le, -o 'so -o 'gbu 'yikunle -za ma, 'bhεε- 'ke -o zru kle do -za 'kpen 'yi.

¹² 'Bhɔɔba- 'gwlaan- 'ε, 'bhε kle le do 'kpo -la -noo 'le, 'bhεε- -e 'so -a 'gbu 'ne mu 'ε 'pegee -yaa' 'fa la mu 'ε 'ledoole 'elrele.

¹³ 'Ke mεε 'la zan mu -waa' 'bhɔɔba- ye 'ε woa 'elrele, -o nu -o -ledole -a ma; 'bhεε- -o zrubazinale kle 'egbenele -waa' 'kpaleya 'ε 'yi Krisi 'yi.

Gaanyiza 'la -yoo -Jan 'Nrale- 'ε 'yi

¹⁴ Timote, 'η 'yoo- 'letre 'kpa zii' 'e ni, -amasroyi 'η 'yri -a ta 'bhii- -a -vinbwa sa 'bhεε- 'η ge 'pwεε- 'e ta ye.

¹⁵ 'Dun- 'ke 'η mwa 'ke 'naa nu 'e ta, 'η 'letre 'la dia 'e ni -ge bhe, 'e nu -za yεε- 'la klele -Waanbhaa' a mεε -ledo' 'ε 'plen-, 'e nu 'bhe dɔle 'bhe ma. 'Bhe -Waanbhaa' a mεε -ledo' 'ε 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe a 'fa la mu 'ε 'le. -Yaa' mεε mu -ledo' 'ε 'bhe -le 'bhii- wlan 'ε la yri 'pegee -a -yitanpe 'le.

¹⁶ Waa so zaabole 'bhe ta, -Jan 'Nrale- 'la tagaanle -yaa 'elwaleta -so, 'bhεε- 'ke 'bhe a kle 'bhεε- Zesu 'yi mu 'ε -gasikpa -Waanbhaa' -lεε 'bhe -o 'egbenele. 'Yee- -Jan 'Nrale- 'ε 'bhe -le -ge:

Krisi 'gbu 'pwela- -a -yi bhaaplen do 'le; -Waanbhaa' Lii 'Wen 'ε 'bhe 'a -zronna mεε mu ni 'bhii- -a -ledoole -o. -E -pwela -mleke' mu ba;

'bhεε- -o -yaa -janwoa 'tre ta 'si mu 'ε plen-;

'bhεε- -woo -kpa -a -yi 'drunyan 'lεε- 'yi; 'bhεε- -Waanbhaa' 'a sia 'bhεε- 'bhe -ja 'kele- lafle' 'yi 'tobholeya 'yi.

4

Bhla ma mεε daan mu

¹ *Lii 'Wen 'ε -ya pia kpataakpa dɔɔ 'ke 'drunyan 'yan bhla 'ε bhwa -wa -din 'waati 'la ba, mεε 'ke mu nu 'ploodε- -o 'kpaleya 'ε ma Krisi 'yi; 'bhεε- -o nu dɔle mεε -yini' lii mu 'ke mu zi, 'bhe 'pegee 'mu a daangbeya 'la da -Setran' ba 'bhe zi.

² Mεε -yrekooza kle mu 'pegee bhla ma mεε daan mu 'ε nu -o -yinile. -O 'kpee 'ε 'tilale -o 'bhii- -gla tilagbeya gbεen- -za 'yoo- mu 'ε 'koo.

³ -O mεε mu daan dɔɔ waa yaale gwlen na, 'bhεε- -wa pe -o ni dɔɔ -o pele 'ke

mu 'to -o 'soon 'le. -Waanbhaa' 'dun- 'bhe pebhle mu 'ε kla, 'kooko- 'ke Zesu 'yi mu 'la -o wlan 'ε dɔ, -o -Waanbhaa' 'pubo- 'mu ma 'bhεε- -woo bhle.

⁴ -Amasroyi, -Waanbhaa' pe 'oo pe 'la kla 'bhe 'kpen lele; -koo' 'laa -koo' -bangole pebhle 'kedo- 'kpo 'yi; 'ke -koo' -o pe 'oo pe 'la 'bhlele, -koo' -Waanbhaa' 'pubo- 'bhe ma 'pe, 'bhεε- -koo' 'a bhle 'te.

⁵ -Amasroyi pebhle 'tole- pebhle, -Waanbhaa' 'bhe kle 'wen -yaa' -jan 'ε 'pegee 'seriwole 'le.

Zesu Krisi -a yewone 'lrele-

⁶ Timote, 'kee -koo' nεεnε- mu 'ε -daanna -za mu 'la bhe -o 'kpen 'le, 'e nu klele Zesu Krisi a yewone 'lrele- 'gbu 'le. 'E nu -a zronle 'bhe gbεen- 'te 'bhii- 'yoo- 'e zru 'ε 'lebo 'zi 'ke 'kpaleya ma -jan 'ε 'le, 'bhεε- 'yoo- 'taawo zii' daangbeya -lrele' 'ε 'bhεε- zi.

⁷ 'Dun- 'elwaleta can mu 'la -woo 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bhεε- 'ke -o gole -o 'kpaleya a pe jan mu 'ε ma, 'yaa 'e 'tronkpale 'mu -la -titi.

⁸ 'Dun- dɔ klen 'kee bloole bo -Waanbhaa' ma; -amasroyi 'fle yikan' maza klele -za sa -la -yanwo' mεε ma. 'Bhεε- 'dun- 'kee bloole bwa -Waanbhaa' ma 'bhe -o 'elrele mεε ma -za 'kpen 'yi; -amasroyi 'bhe -zon bole -yre ma -si 'ε na -koo' ni, 'bhe 'pegee -e boolazi bole -yre ma -si 'ε 'naza- pe -koo' ni.

⁹ 'Bhe -jan 'ε 'bhe -o 'ke wlan 'le, 'bhεε- mɔkpen' so 'e 'kpale -a -yi.

¹⁰ 'Bhela- -yile, 'woo- yewo 'zi 'eglɔole 'ke 'woo 'sεnε wla, -amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhe -le 'o 'yrikpape 'le; 'bhεε- 'yele- 'ke bhaaplen mu 'kpen 'Bhee mi 'le, 'bhεε- 'dun- mεε 'la zan mu 'gbu 'mu 'kpa - Krisi 'yi, -e 'mu go -za 'yi -zon 'pegee yikpensee ta.

¹¹ -A pe -o ni -o 'bhεε- -za 'ε kle, 'bhεε- 'yoo- daan 'kele-.

¹² 'Yaa 'tole- 'ke mεε 'kedo- 'e mafinyanwo 'yaa- -zwanneya 'ε ma. 'Dun- -a 'to 'ke mεε 'la zan mu 'kpale- -o Krisi 'yi, -o 'yaa- -janwo' gbeya 'ε 'pegee 'e 'taawogbeya ye, 'bhεε- -o 'yaa- 'soniya -gloon 'pegee 'e 'kpaleya 'ε, 'bhεε- 'e 'kpee

'fleeleya 'e 'mu ye; 'kooko- -o sɔ -o 'kpale 'e ma 'mu 'kpen 'yi.

¹³ 'Sani- 'ŋ gele plɛŋ- 'e ta ye, dɔ klɛn 'kee- -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ tape mɛɛ mu ni, 'ke 'yoo- lia 'bhe 'pegee 'ke 'yoo- daan 'klele-.

¹⁴ 'E Lii 'senj 'la 'srɔɔwoa- bhe, 'ke -Waanbhaa' 'bhe 'naza- 'ɛ Ɔkpa-a -lɛla' janwo mu 'ɛ 'lii, 'yaa 'e 'yrɛ zi -gblaanel' yewole ma 'bhe 'le-. -Ya naza 'ɛ 'pelawoa -a -lɛla janwo mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- Zesu 'yi mu 'ɛ -waa' zilɛɛ- mu -lɛdo' 'ɛ 'mu 'mu gbɛkpa-a- 'e ta 'mu 'seriwolele, 'bhɛɛ- -ya 'srɔɔwoa- 'tɛ.

¹⁵ Dɔ klɛn 'kee 'bhe -za mu 'ɛ 'kpen kle 'ke 'yoo- 'lɛyan- -a ma; 'bhɛɛ- 'e 'gbu 'na 'yee- ye 'ɛ ni 'e nii- 'ɛ 'kpen 'le. 'Ke 'bhe Ɔkla, mɔkpen' nu -a yeɛ 'bhii- 'yoo- ge 'zi zilɛɛ- -Waanbhaa a ye 'ɛ 'yi.

¹⁶ 'Yaa- 'taawogbɛya 'pegee 'yaa- daangbɛya 'ɛ -o -klosikun 'elrele. Dɔ klɛn 'bhe klele ma. 'Ke 'ya Ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'e nu 'e 'gbu goɛ -za 'yi, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o 'trɔnkpa zii' 'e ni, 'mu nu goɛ -za 'yi 'ezin-.

5

-Liawli' glaanle mu 'pegee zilɛɛ- mu, 'bhɛɛ- 'bhɔŋba- mu ba zayi'

¹ 'Yaa -jan -gloɔ 'wole- 'gwlaan- gblaan 'kedo- 'kpɔ ni, 'duŋ- zruwla -a 'kpee 'bhii- 'e dɛ. 'Bhɛɛ- -zwanne mu 'ɛ 'kun 'bhe 'kungbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yi, 'bhii- 'e 'gbu nɛɛɛ- mu gbɛɛn-.

² 'Bhe ya 'ɛ 'yi 'ezin-, le gblaan mu 'ɛ 'kun 'bhii- 'e nɛɛ mu, 'bhɛɛ- le 'seebaane mu 'ɛ 'kun 'bhe klegbɛya do 'kpɔ 'ɛ 'yi 'bhii- 'e nɛɛɛ- -le mu 'e 'kpee 'fleele- 'le.

Glaanle mu 'kungbɛya

³ Le mu 'la -woo glaanle -zeze mu 'gbu 'le, -o -lɛdo' -a ma.

⁴ 'Duŋ- 'ke glaanle mu 'la 'nɛ mu 'pegee -o 'nranɛ- mu -o, 'bhe -nɛ mu 'ɛ -woo -gasi 'la 'kpa zii' -Waanbhaa' -lɛɛ bhe, -o 'bhe 'kpa 'elwale 'pe 'ke -o bhɔ -o 'gbu a 'fa -la mu 'ɛ ba. -O yape mu 'ɛ -za 'la Ɔkla -o ni 'elwale gban -sɔ, -o 'bhe yɛkɛ- za mu kle 'mu ni. 'Bhe klegbɛya -gloɔn 'ɛ 'bhe -le sɔ -Waanbhaa' ni.

⁵ Le 'la 'bhe -o 'ke glaanle -zeze 'gbu 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɔŋba- mi do 'kpɔ 'laa -o 'bhe

'kɔɔ, -ya -yrikpa' -Waanbhaa' ta, 'bhɛɛ- -e bo pe -yrɛwole ma 'bhe ma 'seri 'yi -bi zi 'pegee -yrekpa-a'.

⁶ 'Duŋ- glaanle 'la 'bhe bole -o 'bhe 'gbu 'nrayiza mu klele ma, 'bhe -o 'bhii- 'bhe -gaa gban 'ali- 'ke -ya -yrɛ ma -li.

⁷ 'Bhe -jan 'lɛɛ- 'wo -o ni, 'kooko- waa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ ye -o zi.

⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan laa -yaa' mɛɛ mu -gblakun' 'elrele, 'ali- 'ke 'bhe kpa -yaa' pe 'fa Ɔla mu 'gbu 'ɛ ta 'elwale 'pe, 'bhe zan laa -o -li 'kpaleya zi 'ɛ ta; 'ali- -a -yɔɔ' -yiya' mɛɛ 'la zan laa -Waanbhaa' dɔ 'bhe zan ni.

⁹ 'Ke glaanle 'la 'bhe 'ya lɛɛ -lii 'ɛ Ɔkaan lɛɛ mia yaga ta, 'bhɛɛ- 'ke -a yaale -yaa 'gwlaan- do 'kpɔ -la 'kɔɔ; 'e sɔ 'bhɛɛ- glaanle -gloɔn 'ɛ 'tɔ 'ɛ sɛwɛwole glaanle mu 'tɔ 'ɛ ba.

¹⁰ 'Ke mɔkpen' 'a dɔ -a kleza -lrele' mu 'ɛ ma: 'ke -wa 'yaango- 'bhii- -ya -nɛ mu 'ɛ 'trola- 'elrele, 'kee- -yaa' 'cie mu kun 'elrele, -e -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ gaan mafia-, 'kee- -yaa bhɔ -yrɛn ma mɛɛ mu ba, 'bhɛɛ- -e -yaa -za 'wlan -gloɔn 'ɛ 'kpen -la kleyrɛ glin mɛɛ mu ni.

¹¹ 'Duŋ- 'yaa dɔɛ glaanle 'seebaane mu 'ɛ 'mu 'tɔ 'sɛwɛwole -la. -Amasrɔyi 'ke 'drunyan ta pe -lɔɔ 'ɛ -dwa -o ma, 'bhɛɛ- -wa pe dɔɔ -o yaale' gwlen na; 'bhe kle gbɛya 'ɛ 'yi, -o ploɔ Krisi a zi 'ɛ ma.

¹² 'Bhɛɛ- 'bhɛla- -yile, -kpan balaa' -o 'gbu ta, -amasrɔyi -woo -liiwli' 'la 'naa- -Waanbhaa' ni dɔɔ -o nu bole Krisi a pe 'le, waa bo 'bhe ta 'bhɛɛ- -o 'bhe 'yisiɛ-.

¹³ 'Bhɛɛ- 'ezin-, -o woye laa -o, 'bhɛla- -yile -o kanaa' 'fɛ mu 'ɛ 'kpen Ɔla; 'duŋ- -za 'la 'bhe -o 'eyɔɔle 'ezin- 'bhe -le -o -lɛ ma nra, 'bhe 'pegee -o -lɛ ta laa ga -jan ta -titi. 'Bhɛɛ- -o wo jan laa 'kɛla 'bhe 'le -o 'bhɛɛ- wo.

¹⁴ 'Bhɛla- -yile, 'ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- glaanle 'seebaane mu 'ɛ -o yala- gwlen na, 'bhɛɛ- 'ke -o -nɛ mu -srɔwo', 'bhɛɛ- 'ke -o waa 'fa -la mu 'ɛ 'lɛdɔɔ- 'elrele; 'kooko- -kɔɔ' 'sɔɔnnii 'laa sɔ -o 'tɔ 'yɔɔ- peyrɛ 'kedo- 'kpɔ 'srɔɔwole.

¹⁵ 'Naa 'o 'bhe 'pe zii' bhaama, -amasrɔyi 'woo- glaanle mu 'ɛ 'ke mu -ploola gban -Waanbhaa' a zi dɔɔle 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'mu gbaanle -o -Setran' zi.

16 'Ke Zesu 'yi le do dε -nε mu 'ke mu -o 'ke glaanle mu 'le, -e -yaa' glaanle mu 'ε -gblakun', 'kooko- 'bhe glaanle mu 'ε waa bo Zesu 'yi mu 'ε ta 'kwe 'le, 'bheε- 'mu sɔ bhɔle- glaanle mu 'la mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'mu 'kɔɔ 'bhe mu ba.

Zesu 'yi mu a zilεε- mu 'kungbeya

17 Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la 'mu -o 'mu a ye 'ε 'wo zii' 'elrele, -ka 'mu 'lɛdɔ- a ma 'eke- trala plε, -ka 'bhe kle 'ke mu 'gbu 'la -Jan 'Nrɛle- 'ε wo, 'bheε- -o mεε mu daan 'kele- 'mu -la ni.

18 -Amasrɔyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sεwe 'ε 'yi dɔɔ: «'Ke dri 'ε -yoo pεbhe 'taan zii' -a gaan 'ε 'le 'waati 'la ba, 'yaa -a -lii 'yrelε-;» 'bheε- -a yɔɔnde le -o 'ezin- dɔɔ: «'Yewonε 'ε -yaa' pε -le 'ke -a -sra 'ε 'le.»

19 'Ke mεε do -o -la 'zi Zesu 'yi mu a zilεε- mi do ta -za do 'yi, 'yaa dɔle 'bhe Ɔla; 'fɔke mεε plε, mεε yaga 'sii, 'bheε- 'mu kle 'e 'srε 'le 'yee- -za 'ε ma.

20 Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'la bole -o -za 'yɔɔ- mu klele ma, 'bhe -jan 'ε 'wo mɔkpen' 'yrε ma kpataakpa; 'kooko- mεε -vin mu 'ε 'mu gbilaan -za 'yɔɔ- klele ma.

21 'N 'yoo- -jan 'lεε- 'bheε- 'kwlanwole 'e ma 'egloole -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'bheε- -Waanbhaa' -mlεke' mu 'la makwan- 'mu 'yrε ma dɔɔ: Dɔ klen 'kee 'tonj mu 'lεε- 'kpen 'klosikun, 'bheε- 'yaa -a do mabhaabhɔle -a do ta; 'bhe 'pegee 'yaa bhaaplenj mu gole 'eke- ma.

22 'Yaa 'kɔɔle- 'e gbekpale ma mεε 'kedo- 'kpɔ ta, 'bheε- 'e ye gbekpa -a 'kɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdɔ' 'ε 'plenj-. 'Bheε- 'ka 'pegee mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'kpale- do ma -za 'yɔɔ- kle zayi'. 'E 'gbu 'bo 'e zru 'wenj 'le.

23 'Yaa bole -yi do -kplen 'mile- ma; -wεen sanε- 'mi 'e 'kpee 'la za 'ε 'pegee 'e ma yikpen- ta ga 'fientronne mu 'ε -zayi'.

24 Mεε 'ke mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε gaanle laa -o 'mu ma 'sani- -woo 'kitikan; 'duj- mεε 'ke mu a pε -za 'yɔɔ- mu 'ε -o 'mu ye boolazi -a ma.

25 'Bhe klegbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, kleza -lrele' mu 'ε gaanle laa kle 'mu ma, 'mu 'pwele- kle -gbaklaa 'edile; 'ali- 'ke 'ke mu 'la 'mu ta laa 'pwele- venj-, 'mu tagaanle laa bo.

6

Lu mu 'ε -woo zan mu -lɛdɔ' a ma

1 Zesu 'yi mu 'la 'kpen -o 'ke lu mu 'le, -o -gasikpa -o zan mu 'ε 'lεε 'ke -woo -lɛdɔ' a ma gbε 'ε 'kpen ma; 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -Waanbhaa' 'tɔ 'ε 'siele 'bhe 'pegee 'ke waa sɔ -za 'yɔɔ- pele- -kɔɔa' daangbeya 'ε ma.

2 Lu mu 'la 'mu zan mu -o 'ke Zesu 'yi mu 'le, -o -gasikpa 'mu 'lεε, 'bheε- waa pele dɔɔ -o 'kpen -o 'ke nεenε- ma do mu 'le. Dron' -o yewo 'mu ni 'elrele gbε 'ε 'kpen ma; -amasrɔyi -woo yewo 'zi mεε 'la zan mu ni, 'bhe mu -o 'ke -o -yienii' Zesu 'yi mu 'le. Mεε mu 'ε daan 'bhe -jan mu 'la bhe 'mu -le, 'bheε- 'ya 'kpankpanyan -o ma.

-Goli' 'flen 'pegee bhla ma daangbeya mu

3 'Ke mεε 'ke mεε mu daan daangbeya 'bheεke 'le, 'bheε- 'ke yaa 'taawo- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'wojan- 'wenj mu 'ε ta, 'bheε- 'ke yaa 'taawo- daangbeya 'la 'bhe 'a kle 'bheε- Zesu 'yi mu -gasikpa -Waanbhaa' -lεε 'bhe ta,

4 'bhe zan -o 'bhe 'gbu magbaande 'zi, 'bheε- yaa -za 'kedo- dɔ. 'Dunj- zaabɔ -lɔ 'ε 'bhe -o -a ma 'bhii- ga, 'bheε- gwle 'kanle sɔ -a ni jan 'le bhaama. 'Bhe -za mu 'la bhe, 'mu nu 'ke zranwole 'pegee sra 'le, 'bheε- -zwanwole 'pegee 'kpee jan -yɔɔ' mu 'le;

5 'bheε- zaabole mu 'la waa yan. 'Bhe zaabole mu 'la waa yan 'mu da mεε la zan mu 'nii- 'ε -gaa, 'mu -la ba; 'bheε- waa wlan dɔ -titi. -O 'kpee ma, -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'bhe -o 'ke -naflo -glinza' -la -le.

6 Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -lεεgblaanya 'ε 'bhe -o -za 'wlan 'srɔɔwo zi 'le, 'ke mεε 'e zru -kpalaa' pε yεke- 'la -ya 'kɔɔ 'bhe ma.

7 -Amasrɔyi -kɔɔ' 'laa nule pε 'kedo- 'kpɔ 'le -kɔɔ' 'kɔɔ 'trε ta -gε, 'bheε- 'duj- -kɔɔ' 'laa nu gele pε 'kedo- 'kpɔ 'le -kɔɔ' 'kɔɔ.

8 'Bhela- -yile, 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' 'le pele 'pegee -kɔɔ' ta pε mu -srɔɔwoa 'bhe -kɔɔ' 'yibhɔ-.

9 'Dunj- 'ke mεε 'la zan mu -o -a zi 'bhii- -o kle pezan mu 'le, -o balaa' -za 'yɔɔ- 'yi, 'bheε -Setran' a bhee -o kun. 'Bhe bhee 'ε

'bhe -le 'ke 'truu- maza mu -bebe 'pegee zrubho maza 'yoo- mu 'le; 'bhe mu -o sie 'bhe- -o ni 'fenfen.

¹⁰ Wlan 'e ni, -goli' 'flen 'e 'bhe -le 'ke -za 'yoo- mu 'e 'kpen -gloon kli 'le. 'Yee- -goli' 'flen 'e 'koo, mee 'ke mu Ɔnia 'kpaleya zi 'e ma 'egboonle; 'bhe- -o 'ngami -gbene 'sre kpa -o 'gbu ma.

'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'bhe ta gwle -lrele'

¹¹ 'Dun- 'bhi Timote, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke -Waanbhaa' a mee 'le bhe, blasan- 'bhe -za mu 'la bhe 'mu 'kpen 'lee. 'Bhe- -ledooleya zi oo, -Waanbhaa' -lee gbalaanya oo, 'kpaleya oo, 'soniya oo, zrubakpaaleya oo, 'bhe 'pegee -yidooya 'mu 'kpen -la ziglin-.

¹² Do 'egloole 'bhe- 'e 'kpaleya Krisi 'yi 'e 'bhe ta gwle -lrele' 'e dan. 'Bhe- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'kun. -Waanbhaa' 'e 'siila- 'bhe- bole -yre ma -si 'e 'kaama-; 'bhe- 'yee 'kpalawoa Krisi 'yi 'e 'bhe ba jan -lrele' Ɔwoa mee 'sre 'yre ma kpataakpa.

¹³ 'Mi jan 'lee- 'kwlanwo- 'e ma -Waanbhaa' 'la -si na pe mu 'kpen ni, 'bhe 'yre ma; 'bhe 'pegee Zesu Krisi 'la -a 'gbu ta -jan 'lrele- -woa Ponsi Pitalti 'yre ma.

¹⁴ 'Mi -o -jan 'lee- 'kwlanwo zii' 'e ma 'egloole doo -a -klosikun 'elrele, 'bhe- waa -za 'yoo- do 'kpo 'yele- 'e zi, 'bhe 'pegee bo 'weŋ 'ke 'bhe ge 'tenle- -kooa' Meezan Zesu Krisi 'pwe yi 'e ma.

¹⁵ 'Yee Krisi 'pwe yi 'e nu klele 'waati 'la -Waanbhaa' 'bhe 'ledulaa 'bhe- ba. 'Yela- do -kplen 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiin-, 'bhe- 'yele- 'ke -bhlenge mu 'kpen a -bhlenge 'le, 'bhe 'pegee Meezan mu 'kpen a Meezan 'le.

¹⁶ 'Yela- do -kplen 'laa ga -titi; -a boyre 'e 'bhe -o 'ke 'tebhile 'la 'ke mee 'kedo- 'kpo 'laa so 'e 'mabeenle 'bhe -din 'bhe- 'le. Bhaaplen 'kedo- 'kpo 'laa 'bhe 'yele- lido', 'bhe- bhaaplen 'kedo- 'kpo 'laa so 'bhe 'yele. -Yaa' pe -le 'ke 'tobholeya 'pegee -glooya' 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'mu 'le! Amiina!

Pezan mu -liale'

¹⁷ -Jan 'lee- 'bhe 'kwlanwo 'egloole -zon 'drunyan 'lee- 'yi pezan mu 'e ma doo waa

-o 'gbu 'wasowole, 'bhe- -o -yrikpale laa bole -naflo pe mu 'la waa mo 'mu ta; 'dun- -o -yrikpale bo -Waanbhaa' -la ta. 'Yele- -koo' gba pe 'kpen ba 'ebebele, 'kooko- -koo' -koo' zrukpalaa 'bhe ma.

¹⁸ -A 'kwlanwo -o ma 'egloole doo -o -za 'wlan kle, 'bhe- -o kleza -lrele' mu 'e kle 'esrele; -o 'koo 'laa klele 'egloole, 'bhe- -o do -a -la 'ke -woo 'koope- mu 'e 'yicien- mee -bheeke' mu ma.

¹⁹ 'Ke -o 'bhe Ɔkla, -o nu -o 'gbu -lee -naflo zre dole 'bhe gbeken- bhe boolazi; 'bhe -naflo 'e 'bhe lele 'bhe- 'bhe 'laa 'sie -titi. 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o nu bole -yre ma -si -zeze 'gbu 'e 'bhe 'sroowole.

Polu -o -a -srawo' zii' Timote ma

²⁰ 'N 'ne Timote, -Waanbhaa' -za mu 'la gbekpaa- 'e 'koo, -o 'kun 'e gbe ple 'le. 'Ploo- bhaama -janwole mu 'la waa -o 'ke 'kpaleya zi 'e ta janwo gbeya mu 'le 'mu ma; 'bhe 'pegee 'yaa 'e 'lebole bhaama zaabole mu 'yi; 'bhe zaa -gloon 'e bo mu 'e -woo 'gbu 'kun 'bhii- -zadoo' mu, 'dun- waa -o 'ke 'bhe 'le.

²¹ Mee 'ke mu 'kpee ma -o 'bhe -zadoleya 'e 'sroowoa-, 'bhe- 'dun- -o 'kpaleya zi 'e 'bhe Ɔtwa -a noo-.

Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'e zina- 'ka ta!

PŌLU 'LETRE PLE MI 'LA □KPAА TIMOTE NI PŌlu 'letre ple mi 'la □kpaа Timote ni 'bhe ngblo

PŌlu -yaa 'waati 'la ba -kaso 'yi Rŏmu -wa 'ε ta, 'bheε- -e 'letre 'lεε- □dia (2 Timote 1.8; 1.16-17; 2.9), 'bheε- -ya □kpaа Timote ni. 'Bhe bhla 'ε ba, Timote -yaa Efezi -wa 'ε ta. PŌlu 'a □pia 'yee- Timote ni dŏŏ -e nu 'ten -a ma Rŏmu (2 Timote 4.9), -amasrŏyi, 'yee- PŌlu 'gbu 'kpee ma, -yaa' pε 'tre ta 'ε 'yan bhla 'ε □bhwa gban -wa -din (2 Timote 4.6). 'Yee- PŌlu 'gbu yewoa- 'egloole Mεεzan Zesu Krisi ni, 'bhela- -zayile, -e -yaa zruwla 'zi Timote 'kpee dŏŏ 'bhe 'e 'kpa -a ma -yaa' pε 'taawogbeya 'ε 'yi.

PŌlu 'a □pia Timote ni dŏŏ 'bhe 'bhe ta -yren 'ε 'yikun-, 'bheε- 'bhe dŏ 'egloole 'bhe a 'kpaleya 'ε 'yi (2 Timote 1.3-2.13).

'Bheε- -ya □pia Timote ni 'ezin- dŏŏ 'bhe bloole bo 'Sewe 'Wen mu 'ε 'yi jan mu 'ε ma. -E -jan yeke- do 'kpo 'la □woa -yaa' 'letre □lwa 'ε yi dŏŏ Timote 'yri bo 'bhe 'gbu -za 'le bhla ma mεε daan mu 'ε ma, -e □bwa 'bheε- ta 'ezin- (2 Timote 2.14-4.5).

'Yee- 'letre 'lεε- 'leyanyre 'ε □nŏŏ, PŌlu -janwoa -a 'gbu ba zayi', 'bheε- -e Zesu 'yi mu 'ke a 'pubŏwli mu □kpaа Timote ni (2 Timote 4.6-22).

PŌlu -o Timote 'pubŏ- 'zi

¹ 'Mi PŌlu -o 'ke Zesu Krisi a 'winbŏwo mi 'le, -Waanbhaа' zru maza ma; 'yee- -Waanbhaа' 'gbu -le bole -yre ma -si 'naza- □pia bhaaplen mu ni Zesu Krisi kleza 'ε 'srŏyi.

² 'N 'yoo- 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'e ni Timote, 'bhi -le 'ke 'η 'nε 'la 'bhe -za sŏ 'η ni 'bhe 'le. Bhaа -kŏŏ' Dε -Waanbhaа' 'pegee Mεεzan Zesu Krisi 'e -dŏŏbo', 'bheε- 'e 'yrenkla- -o ma, 'bhe 'pegee -o yilabla 'na 'e ni!

PŌlu -o Timote 'lia zii' bhla ma mεε daan mu 'ε ba zayi'

³ 'Mi -Waanbhaа' 'pubŏ-; 'η 'yoo- -yaa' ye 'ε 'wo zii' 'η 'kpee 'fleele- 'le 'bhii- 'η 'taa-

mu 'a □kla gŏnε- 'la gbεεn-. -Bi zi 'pegee -yrekpaа' 'e -za 'laa ni 'η 'kpee 'an 'seri mu 'ε 'yi.

⁴ 'O 'piila- bhla zi 'eke- ma, 'e wisia□ gŏnε- 'la gbεεn-, 'ke 'bhe -dwa 'η 'kpee, -e kle 'η ni 'bhii- 'mi 'e 'ye 'bheε- 'η zrukpalaa.

⁵ 'Kpaleya -zeze 'gbu 'la -yoo 'e zru 'ε 'yi, 'bhe -za 'laa go 'η 'kpee. 'Bhe 'kpaleya -gloŏn 'ε 'bhe -le -yaa 'e -jie Loisi 'pegee 'e nεε Enisi 'yi; 'bheε- 'η 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -o 'kpa gbeya 'ε -Waanbhaа' 'yi 'bheε- yeke- -le 'bhi 'yi 'ezin-.

⁶ 'Bhela- -zayi', 'mi 'seri 'la □kla -Waanbhaа' ni 'yaa- -za ma 'ke 'mi 'η gbekpа 'e ta, 'bheε- -yee' gbalawoa -gloŏya' 'la ba, -a 'to 'ke 'bhe -gloŏya' 'ε bo 'e ta.

⁷ -Amasrŏyi -Waanbhaа' -kŏŏ' -gbaа Lii 'Wen 'la ba, 'bhe 'laa -kŏŏ' kle -gblaаn- nii' 'le, 'duŋ- 'bhe -gloŏya' 'pegee 'sŏniya, 'bheε- -zadŏleya -la -naа -kŏŏ' ni.

⁸ 'Bhela- -zayile, -yrala' laa dŏle 'e ma Mεεzan a -jan 'ε 'wole- ma mεε mu ni. 'Mi 'duŋ- 'la 'mi -o -kaso 'yi -a 'to 'ε -zayi', -yrala' laa dŏle 'e ma 'mi -zayi'. 'Bhi 'pegee 'mi 'o -yrenbhle' 'eke- 'yi -Jan 'Nrале- 'ε -zayi', 'bheε- -Waanbhaа' -gloŏya' 'ε ta.

⁹ 'Yee- -Waanbhaа' -le -kŏŏ' -gwa -za 'yi, 'bheε- 'yele- -kŏŏ' 'siila- dŏŏ -kŏŏ' kle -a 'gbu a mεε mu 'le. 'Duŋ- 'yaa -kŏŏ' gŏle -za 'yi -kŏŏ' kle za -lrele' mu 'ε ma, -e -kŏŏ' -gwa -za 'yi -a 'gbu -za yeke- 'la 'ledulaa, 'bhe 'pegee -yaa' wlanya 'ε 'mu -la ma. -E -kŏŏ' -gbaа 'bhe wlanya 'ε ba, -kŏŏ' 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'bheε- -e 'bhe □kla 'waati 'la ba 'ke yaa 'drunyan klele -li.

¹⁰ -Zŏn -kŏŏ' 'Bhee Mi Zesu Krisi □nwa 'yee- -Waanbhaа' a wlanya 'ε zrŏnle mεε mu 'ε ni. -E ga a pε fangan- 'ε 'bhe -gwa 'bhe 'yi, 'bheε- bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'laa sie -titi, -e 'bhe 'pwela- mŏkpen' 'yre ma kpataakpa -Jan 'Nrале- 'ε 'srŏyi.

¹¹ 'Yee- -Jan 'nrале- 'ε 'yela- wole 'kaama-, 'bheε- -Waanbhaа' 'mi □kla 'ke -yaa' winbŏwo 'pegee -yaa' mεε mu daan mi 'le.

¹² 'Bhela- -zayi' 'ezin-, 'η 'yoo- 'bhe -yren -gloŏn mu 'lεε- 'bhle zii'; 'duŋ- waa -o 'ke

'η ma -yrala' 'le. -Amasroyi 'η 'yrikpale bole -o mεε 'la zan ta, 'η 'bhe zan 'ε dō; 'bheε- 'η 'kpale -o -a -yi 'bhii- dō -e pε 'la gbekpa- 'η 'kō, 'bhe 'seη -o -a ni 'ke -ya -yrekpa' 'bhe ba, 'fōke 'bhe ge 'tenle- 'drunyan 'leyan 'yi 'ε ma.

13 'Mi 'e -daanna wlan ma -jan mu 'la 'le bhe, -o 'kpa 'e 'kpee kplankplan, 'bheε- 'taawo -o ta 'e 'kpaleya 'pegee 'sōniya 'la 'bhe -o 'ka 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'yi 'bhe 'le.

14 'E daangbeya 'lrele- mu 'la 'srōwoa- bhe, -o 'kpa 'e 'kpee kplankplan Lii 'Wen 'la -yoo 'e 'yi, 'bhe -glōya' 'ε 'le.

15 'E 'gbu 'a 'yaango- dō -Waanbhaa' a mεε mu 'la 'kpen -o *Azi 'kleεn 'ε 'yi, 'mu 'η do -kplεn □twa -a nō; Fizeli 'pegee Erimozeni mu -o 'bhe mεε mu 'ε ba.

16 'Dun- bhaa Mεεzan -Waanbhaa' -yaa' wlanya 'ε zron Onezifō 'pegee 'bhe a 'fa -la mu 'ε ni. -Amasroyi -e 'fuu -dwa 'mi ta gbε 'ε 'kpen ma; 'ali- 'mi 'la 'mi -o -kaso 'yi, -e 'mi 'yelowoa, 'bhe 'laa -yraladōle -a ma.

17 Drōn', -e bhōlawoa Rōmu -wa 'ε ta, -e 'mi ziglinna gbε 'ε 'kpen ma -a zru 'ε 'kpen 'le 'sani- -e ge 'tenle- 'η ma.

18 Bhaa -Waanbhaa' 'bhe a wlanya 'ε zron -a ni 'drunyan 'leyan 'yi 'le. -E -za 'wlan mu 'la 'kpen □kla 'η ni Efezi -wa 'ε ta, 'e 'gbu 'bhe 'yaango- kpataakpa.

2

Mεε klele Zesu Krisi a -srwase' mi wlan 'le

1 'Bhi 'η 'ne Timote, dō 'egloole -lileya 'la -yoo Zesu Krisi 'yi 'bhe 'yi.

2 'Mi 'e -daanna 'kela 'le mεε 'srε 'yre ma, 'bhe gbekpa mεε 'la zan mu -o 'ke mεε wlan mu 'le, 'bheε- 'ke -o sō mεε -bhεeke' mu daanle- 'bhe 'le 'ezin- 'mu 'kō.

3 'Yaa- pε -yrenbhle', 'bhii- Zesu Krisi a -srwase' mi wlan do.

4 -Srwasε' mi 'kedo- 'kpō 'laa -a 'gbu bō 'trε ta za mu 'yi, 'ke -ya zi 'bhii- -a -za 'sō -a -kunlii 'ε 'ni.

5 'Bheε- 'ke mεε do -o zaabō 'zi mεε -bhεeke' mu 'le blasanlele -jara 'srōwo zayi', 'ke yaa blasanle blasan' gbeya 'tonj mu 'ε ta, yaa sō 'bhe blasanle -jara 'ε 'srōwole.

6 'Bheε- gbakpa' mi 'la ye -glō 'ε □woa -yaa' gba 'ε 'yi, 'yele- gba 'ε ta pεbhaa -lwa mu 'ε kan mi 'le.

7 'Nj 'yoo- 'kela 'wo zii' 'e ni -ge bhe, 'e 'kpeeledan 'bhe ma 'elrele; -amasroyi Mεεzan -Waanbhaa' nu a klele 'bheε- 'e -za 'kpen 'yima-.

8 Davidi 'nranε- Zesu Krisi a -za 'ε bo 'e 'kpee, 'yele- -bwela gale ba; 'bhii- 'an pε -Jan 'Nrāle- 'ε 'bhe -a 'wo 'zi gōnε- 'la gbεεn-.

9 'Nj 'yoo- -yrenbhle' zii' 'yee- -Jan 'Nrāle- 'ε 'yela- woza 'ε ma, 'bheε- -woo' 'η gbε ta □bwa 'ke piibhe kpεle- 'le 'bhii- -za 'yō- kle mi do gbεεn-. 'Dun- -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'bhe 'yrele- laa -o.

10 'Bhela- -zayi', 'η 'yoo- -za 'kpen 'yikun zii' -Waanbhaa' mεε mu 'la zan mu makwan- 'mu -zayi'; 'koko- 'mu sō gole -za -yi Zesu Krisi 'srōyi, 'bheε- 'tōbhōleya 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma, -o sō 'bhe 'srōwole.

11 -Jan mu 'lεε- 'mu -o 'ke wlan 'le dō: «'Ke -kō 'gbu -gaa -kō 'pegee Zesu Krisi 'le, -kō' mu 'pegee 'yee- Krisi nu bole -kō' 'yre ma 'eke- 'yi 'ezin-.

12 'Bheε- 'ke -kō' -za 'yikwan □ 'yee- 'le, -kō' mu 'pegee 'yee- nu yaale -yaa' -bhleṅgbeya yaayre 'ε □nō.

'Dun- 'ke -kō' -kō' -bangwa -a -yi dō -kō' 'laa dō, 'yee- nu -a -bangole -kō' mu 'yi dō yaa -kō' mu dō 'ezin-.

13 'Ke -kō' 'laa bole -kō' 'liijan- do ta, 'yee- nu bole -a -liijan' do 'kpō 'ε ta. -Amasroyi yaa sō -a -liijan' mabōle, 'bheε- -e zaabō -a 'gbu 'le ma.»

-Waanbhaa' a yewone 'lrele- do

14 Bo -jan 'lεε- 'bhe dōle ma mεε mu 'ε 'kpen 'kpee, 'bheε- -a pε -o ni 'e 'sōwεε- ma -Waanbhaa' -yre ma dō waa srādōle -jangō' mu ta. -Amasroyi srādōle 'ε 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpō 'yanwo- mεε ma, 'ke yaa 'e go mεε 'la zan mu -o 'trōnkpa 'bhe -jan mu 'ε □la 'mu -la 'siele- ba.

15 Dō 'egloole 'ke 'yee 'gbu zron -Waanbhaa' ni 'bhii- -yaa' yewone 'lrele- 'la -za sō a ni 'bhe 'le, 'bheε- yaa kle 'e ma -yrala' 'le 'yee- -Waanbhaa' -yre □la; -yaa' wlan ma -jan 'ε daan kplankplan.

16 'E 'plenjo -balo 'yiflen mu ma, 'bhe 'pegee -jan mu 'la gole -o 'kpaleya zi 'e ma. -Amasroyi 'woo- bhaama janwo mu 'e -woo 'plenjo- yi 'oo yi -Waanbhaa' ma.

17 -O -liijan' mu 'e -za mu sie 'eyoolle 'bhii- bhe -yoo' bhaaplen 'fle 'e bhle 'eyoolle gone- 'la gbenn-. 'Bhe mee -gloon mu 'e 'ke mu -le 'ke Imene 'pegee Fileti mu 'le.

18 -O -gwa gban wlan ma zi 'e ta, 'bhe- -wa pe doo gbaa mu bweza 'e gale ba 'bhe yi 'e bhwa gban; -o 'bhe pelawo zii' bhe, -o mee -bebe 'yini zii' 'ke -o 'mu go 'kpaleya zi 'e ta.

19 'Dun- -Waanbhaa' 'fegwle- gaan -gloola bhwa, 'bhe 'laa so 'siele -titi; -jan -gloon mu 'lee- 'mu -la yoondele -o ta doo: «Meezan -Waanbhaa' 'gbu -yaa' pe mee mu 'e do.» 'Bhe 'pegee: «'Ke mee 'oo mee 'la zan 'a pia doo 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' a pe mee 'le, 'bhe zan 'bhe gaan go -za 'yoo- zi 'lii.»

20 'Fe -gbene do -la, 'tasa 'e 'kpen -gloon -le ye: -a 'ke mu laa -o 'ke -can 'pegee piibhe dron 'le, 'dun- -a 'ke mu -o 'ke -yri 'pegee 'tre 'le 'ezin-. -A 'ke mu 'la 'mu -o 'ke -can 'pegee piibhe 'le 'mu -o 'ke -zabla' yi gblaana ta pe mu -la -le, 'bhe- -a -vin mu 'e 'mu -o 'ke yikpensee ta pe mu 'le.

21 'Ke mee 'la zan 'bhe 'bhe 'gbu 'plengwa- 'woo- -za 'trinle- mu 'la bhe -o ma, 'bhe- -a 'kpee 'fleele- kle. 'Bhe zan nu klele 'bhii- -can 'tasa mu 'la -o 'mu si -zabla' yi -gbene mu ta 'bhe mu gbenn-. -E nu klele 'wen, 'bhe- -ya zan do -kplen maza -yanwo'; 'bhe- -a -lemagaanle -o ye -lrele' 'e 'kpen -gloon 'wo zayi'.

22 'N 'ne Timote, blasan- -zwanne mu zrubho za -yoo' mu 'e 'lee. 'Bhe- mee 'la zan mu 'kpen Meezan -Waanbhaa' gba -o 'kpee 'fleele- 'le, 'e 'mabenn- 'mu -la -din, 'bhe- 'ke 'ka -ledoolaya oo, 'kpaleya oo, 'soniya 'pegee yilabla ziglin-.

23 'Dun- 'yaa 'e 'lebole klooya ma -jan mu 'pegee 'truu- ma -jan mu 'yi, -amasroyi -woo 'ke gwle 'pope- 'le.

24 'Dun- 'bhe 'laa lele 'ke Meezan -Waanbhaa' a yewone gwledan. 'Dun- kle mee wlan 'le mokpen' ma, 'kee- so mee mu daanle, 'bhe- 'kee- so mee mu a -yooya' 'e 'yikunle.

25 Mee 'la zan mu zaabo -Waanbhaa' -a yewone 'e 'le ma, -e 'so -jan zikpale 'mu ni -a zru -doo 'le, 'bhe- -yoo bo zi -lrele' ta; -doke' yi do ta, -Waanbhaa' nu -a klele 'bhe- -zadwene do -o ma, 'bhe- -o plool -o kleza -yoo' mu 'e ma, 'bhe 'pegee -woo zru niinaa' 'bhe ba, 'bhe- -o wlan 'e do.

26 'Bhe 'yi, -o -yre ba nu 'kanle- 'elrele, 'bhe -o nu gole -Setran' 'la 'bhe a bhee mu -o -kwan 'bhe zru maza kle zayi' 'mu 'yi.

3

Bhaaplen mu kleza mu 'drunyan 'yan bhla zi

1 -A 'yaango- doo 'ke 'drunyan 'leyan yi 'e bhwa -wa -din, 'waati mu 'e nu klele 'egloole.

2 Wlan 'e ni, bhaaplen mu nu -o 'gbu do -kplen -la -zadole 'egloole; -waa' -goli' 'flen nu klele, -o nu -o 'wasowole 'ke -woo 'gbu magbaande, 'bhe- 'ke -o -Waanbhaa' 'to sie. -O nu -o yape mu 'e 'kafawole, -o nu klele mee klool mu 'le; 'bhe- waa nu -gasikpale -Waanbhaa' a pe 'wen mu 'e 'lee -titi.

3 Mee -yren 'laa nu 'klale- -o ma -titi; -waa nu mee mazatole -titi; -o nu mee 'to 'yoo- 'pele-. Waa nu 'sole- -o 'gbu 'yikunle -za 'yoo- klele ma, -o nu klele 'eyoolle, 'bhe- -za 'wlan kle mu nu klele -o -soonnii' mu 'le.

4 -O nu -dawli' 'kpale- 'eke- gbe ta 'bhe- -woo 'eke- -yini'; -o yin ma 'ton nu klele 'waati 'e 'kpen ba, -o nu -waa' -za 'kpen klele 'ke -o 'gbu magbaandelele. 'Bhe- -o 'gbu 'nrayiza mu nu 'sole- -o ni 'ke 'bhe kan -Waanbhaa' ta.

5 -O nu -a klele mee mu -yre ta 'bhii- -o gblaana -Waanbhaa' -lee, 'dun- -o 'gbu 'kpee waa nu dole -Waanbhaa' a -glooya' 'e la. 'E 'plenjo- 'bhe mee -gloon mu 'e ma 'egboonle.

6 'Woo- mee mu 'e 'ke mu ge wlale yretete 'bhii- mle mu gbenn- 'fe mu 'e la, 'bhe- -o le fangan- kle 'ke mu -yini' -waa' -dawli' ma daangbeya mu 'e 'le; 'bhe le mu 'e 'mu -za 'yoo- -gloon 'e 'kpen -la -kla 'elwale gban -so, 'bhe- -za 'yoo- kle 'flen -gloon 'e 'kpen -le -o -lekan'.

⁷ 'Waati oo 'waati, 'woo- le mu 'ε -o -za dɾɛɛ daan, 'duŋ- waa 'tenle- -li wlan 'ε dɔle ma.

⁸ 'Elwaleta -so Zanəsi 'pegee Zanbrəsi -wlenɲa -Waanbhaa' -lela' janwo mi Moizi ma gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'woo- mɛɛ mu 'lɛɛ-, -woo -wlen 'zi wlan 'ε ma 'bhɛɛ- gbɛɛn-; -o nii- 'ε 'siele- -o, 'bhɛɛ- -o 'kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'ε 'bhɛ 'laa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- -o ma.

⁹ 'Duŋ- waa nu bhɔle 'egbɔɔnle -o kleza mu 'ε 'yi, -amasɾɔyi mɔkpen' nu -a 'yaan- gɔle 'bhii- -woo 'ke -zadɔkle mu 'le, 'bhii- Zanəsi 'pegee Zanbrəsi a pɛ -za 'ε 'leyaan- gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

Pɔlu -o Timote □lia zii'

¹⁰ 'Bhi 'η 'nɛ Timote, 'bhi 'mi 'an pɛ daangbɛya 'ε ta 'taawoa□, 'bhɛɛ- 'e 'mi a pɛ 'taawogbɛya 'ε □sia. 'N 'yaa- zan -za mu 'la klele 'yee □kpa'a 'η ma 'mu klele 'yi, 'bhɛɛ- 'η 'kpagbɛya 'ε Krisi 'yi oo, 'η zrubakpaaleya oo, 'an 'soniya 'pegee 'an -yren 'yikungbɛya 'ε 'yee □kpa'a 'η ma 'mu 'kpen 'yi.

¹¹ 'Bhɛɛ- -o -yrenkpa'a 'mi ta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ 'pegee 'an -yrenbhle' gbɛya, 'e 'mu -ya. Waa -yren 'ε -gloɔn 'ε -dela 'kpale- 'mi ta Antiosi 'pegee Ikonio mu 'bhɛɛ- Lisitri -wa mu 'ε ta ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'naa -yren 'ε -gloɔn 'ε -dela -yikunle ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'duŋ- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'mi -gwa -o 'kpen 'yi.

¹² 'Bhɛ ya 'ε 'yi, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -a zi' 'bhii- -e 'taawo -Waanbhaa' a -lɛɛgbalaanya 'le -o 'pegee Zesu Krisi 'kpaledomaya 'ε 'yi, -o nu -yrenkpale 'bhɛ zan ta 'bhɛɛ- klegbɛya do 'ε 'yi.

¹³ 'Duŋ- mɛɛ -yɔɔ mu 'ε 'pegee mɛɛ 'la zan mu bakanle laa -o, -o nu gele -za 'yɔɔ- baan' -la klelele, -o nu mɛɛ mu -yinile, 'bhɛɛ- -o 'woo- mu 'gbu 'yinile 'ezin-.

¹⁴ 'Bhi 'duŋ-, 'e -za 'la -daanna 'bhɛ 'pegee 'e 'kpale- -o -za 'la 'yi, 'e bloole bo 'mu ma 'egloole. 'Ya -daanna mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'e 'gbu 'bhɛ zan dɔ.

¹⁵ -A 'san 'yaa- matrunya ma, -Waanbhaa' a -jan mu 'la 'mu -o yaa' 'Sewe 'ε 'yi, 'e 'mu dɔ. 'Woo- -jan mu 'ε sɔ 'e klele- -zadɔ' mi 'le, 'bhɛɛ- 'ke 'yee- □kpa'a Zesu Krisi 'yi, -o sɔ 'e gole- -za 'yi.

¹⁶ -Jan 'oo -jan mu 'la -woo -Waanbhaa' a 'sewe 'ε 'yi, 'mu -daa Lii 'Wen 'ε 'sen 'ε 'bhɛɛ- ba. 'Bhɛla- -zayi', -woo mɛɛ daanpɛ -lrele' mu 'le, 'bhɛ 'pegee -o wlan dɔ mɛɛ 'yi 'ke -o mɛɛ bɔ zi -lrele' ta, 'bhɛɛ- -o mɛɛ tro 'ke -woo 'e bɔ -lɛdɔɔleya zi 'ε ta.

¹⁷ 'Kooko- mɛɛ 'la zan -o 'taawo zii' -Waanbhaa' a zi 'ε ta, -a daanle kle -yaa' 'Sewe 'ε 'yi jan 'ε 'kpen 'le gbɛ 'ε 'kpen ma 'ke -a -leyan' -a ma, 'bhɛɛ- -e sɔ ye wlan 'ε 'kpen -gloɔn 'wole.

4

-Waanbhaa' a -Jan 'ε 'wole- mɛɛ mu ni

¹ 'Mi -o -jan 'lɛɛ- 'bhɛ 'wo zii' 'e ni fangan- ma -Waanbhaa' 'pegee Zesu Krisi 'yɾɛ □la, dɔɔ 'yee- Zesu Krisi -le nu gbaa mu 'pegee mɛɛ -yɾɛ male mu 'kitikanle. 'Bhɛɛ- 'mi -a wo 'zi 'e ni 'ezin- -a 'nuza- 'ε 'pegee -yaa' -bhleŋgbɛya yaaza 'ε 'tɔ 'yi, dɔɔ:

² -Waanbhaa' a -Jan 'ε 'wo mɛɛ mu ni, 'ke 'ya 'kwlanwo- -o ma, 'ali- 'kee- -kla 'waati 'lrele- ba oo, 'kee- -kla 'waati 'yɔɔ- ba. -A wo mɛɛ mu 'ε ni, 'kooko- 'ke -a wlan -dwa -o -yi, -o sɔ -o zru mabɔole, 'ke -o 'ke mu □nia, -o -lɛdɔɔ' zi -lrele' ta, 'bhɛɛ- -o -lia 'e zrubakpaalele 'waati 'ε 'kpen ba 'ke 'yoo- daan.

³ -Amasɾɔyi 'bhɛ 'waati -o zan bhɔle 'bhɛɛ- bhaaplen mu laa nu dɔle -li -a -la 'ke -woo 'trɔnkpa- -Waanbhaa' a daangbɛya 'lɛdɔɔle 'ε □la. 'Duŋ- -o 'gbu zru maza mu 'ε ma, -o nu mɛɛ daan mu 'sɾɛ 'ke mu -lɛkpale 'eke- ta -o -din; 'bhɛɛ- 'ke 'trɔnkpale -swa -o ni -jan -gloɔn mu 'la □la, -o nu a pele dɔɔ 'mu 'bhɛɛ- 'wo -o ni.

⁴ -O nu -o 'trɔn mu -liitanle wlan 'ε 'lɛɛ; 'bhɛɛ- 'trɔnkpale nu 'sɔle- -o ni bhaama can mu -la □la.

⁵ 'Duŋ- 'bhi, 'sɔ 'e 'gbu 'yikunle -za 'kpen 'yi, -yren 'yikun, 'yoo- -Jan 'Nrale- 'la 'wo mi 'le, 'bhɛ ta ye 'ε 'wo. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a ye 'ε 'wo 'elrele gbɛ 'ε 'kpen ma.

Pɔlu -o -a zi janwo 'zi Timote ni

⁶ 'Ke -za □bwa 'mi ta, 'mi 'gbu klele 'ε 'bhii- 'sraka 'ε ta -yi -dɔɔ 'le 'bhɛ 'waati 'ε □bhwa gban; 'bhɛɛ- 'an pɛ 'trɛ ta yan bhla 'ε □bhwa -wa -din.

⁷ 'N 'yaan- gwle -lrele' 'ε danlele, 'bhεε- 'mi an blasanle 'ε 'leyaan-; 'bhεε- 'η □bwa 'kpaleya zi 'ε ta 'kee- ge 'tenle- -a -leyanle ma.

⁸ 'Bhela- -zayile, 'η nu -ledooleya ma -jara 'ε 'srɔowole. Mεεzan Zesu Krisi 'la -yoo 'ke 'kitikan mi -lrele' 'ε 'le, 'bhε nu 'bhε -jara 'ε 'nale- 'η ni 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le. 'Dun- yaa nu 'bhε 'nale- 'mi do -kplen 'kpo ni; mεε 'la zan mu 'kpen 'yre -o -a 'pwe 'yi 'ε 'lεε 'soniya 'le 'mu zru ba, -e nu 'yee- -jara yeke- do 'kpo 'ε 'nale- 'bhε zan mu 'ε 'kpen ni 'ezin-.

Pɔlu a -jan ηgblo 'wlayre-

⁹ Do klen 'kee nu 'tenle- 'η ma blaale-.

¹⁰ -Amasroyi, 'tre ta pe mu 'lεε 'flen 'ε -zayi', Demasi 'η do -kplen □twa -a nɔɔ-, 'bhεε- -e -ja Tesaloniki -wa 'ε ta. Kresansi -ja Galasi 'kleen 'ε 'yi, 'bhεε- Titi -ja Dalimasi 'kleen 'ε 'yi.

¹¹ Luki do -kplen -le □bwa 'η -din. 'E 'nu bhla zi, 'ka 'pegee Maki 'nu 'eke- zi; -amasroyi -e nu bhɔle 'η ba 'egbenele 'an ye 'ε 'wolele.

¹² 'N Tisiki 'winbwa- Efezi -wa 'ε ta.

¹³ 'Bhεε- 'e 'nu bhla 'ε zi, 'kan Troasi -wa 'ε ta Kaapusi ba; 'bhεε- 'an dune- tralape -gbene 'la □bwa -a nɔɔ- ye nu 'bhε 'le 'η ni. 'Sewe kpo mu 'ε 'pegee wi 'fle 'sewe kpo 'la 'klule- -o 'mu -za 'laa 'nile- 'e 'kpee, nu -o 'kpen 'le 'e 'kɔɔ.

¹⁴ -Ton mi Alezandri yiɛnya 'yɔɔ- -gbene -kla 'mi ni. Mεεzan -Waanbhaa' -le nu -e -za 'yɔɔ- yeke- 'la □kla 'mi ni, 'bhε zigole -a ma.

¹⁵ 'Bhi 'gbu 'ezin-, 'e 'gbu 'klosikun -a ma 'elrele, -amasroyi -e -zaabwa 'o 'le ma 'o 'wojan- mu 'ε 'kpen 'yi.

¹⁶ 'N ge gbε -lwa 'la □woa -klu ta 'an -za 'ε 'yipe yre nɔɔ-, mεε 'kedo- 'kpo 'laa dɔle 'mi zi ta; -o 'kpen 'η do -kplenne' □twa -a nɔɔ-. Bhaa -Waanbhaa' laa -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε bɔle -klosi 'yi.

¹⁷ 'Dun- Mεεzan -Waanbhaa' -le □bhwa 'mi ba, 'bhεε- -e fangandwa 'mi ta; 'kooko- 'η sɔ -Jan 'Nrале- 'ε 'wole gbε 'ε 'kpen ma 'ke 'an -leyan' -a ma. 'Bhεε- 'kooko- Zuufu kle mu 'ε 'mu 'yee- -Jan 'Nrале- 'ε ma 'ezin-. 'Bhεε- mεε mu 'la 'kpen 'yaa- zi 'bhii- -woo 'η dε, 'η -gwa -o 'kɔɔ; 'bhεε- -e -kla 'bhii- -woo 'η -gwa -jara 'lii.

¹⁸ 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- Mεεzan -Waanbhaa' nu 'mi gole -za 'yɔɔ- 'ε 'kpen 'yi, 'bhεε- -e nu 'mi -dɔɔ 'wlale- -yaa' -bh- lengbeya yaayre 'ε □nɔɔ lafle' 'yi. 'Yela- -a pe -le 'ke 'tobhɔleya 'le -zɔn 'pegee yikpensee ta! Amiina.

Pɔlu a -danma' 'pubɔ-

¹⁹ Prisili 'pegee Akilasi, 'bhεε- Onezifoɔ a 'fa -la mu 'ε 'mu 'pubɔ- 'η ni.

²⁰ Erasiti □bwa Korenti -wa 'ε ta, 'bhεε- 'η Trofimu gadele 'ε □twa Mileti -wa 'ε ta.

²¹ Do klen 'kee nu -niinii' 'kpa 'waati 'ε 'lεε. Ebulusi 'pegee Pudensi, 'bhεε- Linusi 'pegee Klodia, 'bhεε- -kɔɔ' nεene- mu 'ε 'kpen 'ka 'pubwa-.

²² Bhaa Mεεzan -Waanbhaa' kle 'e 'nii- 'ε ba.

Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka 'kpen ma! Amiina.

PŌLU 'LETRE 'LA □KPA TITI NI PŌlu 'letre 'la □kpa Titi ni 'bhe ngblo

Titi -yaa Grēki mi 'le, 'bhē- -e -yaa Zesu a winbōwo mi Pōlu a yewoyōōn 'le Mēzan a ye 'ε 'yi. -E -ja 'taa -bebe ta 'ke Pōlu 'le 'ke -o ge Zesu a -Jan 'Nrāle- 'wolele. 'Letre 'lē- 'yi, 'wa □ya 'bhii- Pōlu Titi □twa Kreti, 'koko- -e bhō Zesu 'yi mu -lē drē mu 'ε ba (Titi 1.5). 'Bhii- 'wa □ya gōnē- 'la gbēn- Pōlu a 'letre □lwa 'ε 'yi Timote ni, Pōlu Titi 'pegee Zesu 'yi mu 'ε □liala.

'Letre 'lē- 'yi, Pōlu 'a □pia Titi ni dō -e zilē- mu 'kpa Zesu 'yi mu -lē mu 'ε 'kpen do do wiinj-. -Ya □pia Titi ni dō, mē -glōn 'la -e -yaa nu 'bhe 'kpale- Zesu 'yi mu -lē 'tōle- -lē 'bhe 'wiinj-, 'bhe zan 'ε 'taawogbeya 'ε klē 'elrele (Titi 1.5-9). Pōlu pe Titi 'pegee Zesu 'yi mu 'ε ni dō -o dō mē daangbeya wlan 'gbu 'ε 'bhē- zi, 'bhē- -wa pe Zuufu mu 'la 'mu 'yaa- zi 'bhii- -o Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε 'siē- 'mu ni dō 'mu a mē daangbeya 'ε 'bhe 'laa -o kplankplan.

Pōlu 'gwlaan- gbalaan mu 'pegee le gbalaan mu 'la 'yaa- Zesu 'yi mu -lēdo' 'ε ba, 'mu pegee -zwanne mu 'pegee -gbalanē 'bhē- lu mu, 'mu 'kpen 'liala- (Titi 2-3). -Waanbhaa' -o -gwa -za 'yi gōnē- 'la gbēn- 'koko- -o bo -o 'gbu ma, -e 'bhe 'yipia□ -o ni; 'bhē- -e zruwlaa- -o 'kpee dō -za 'la 'bhe 'lēdōle -o -o 'bhē- klē 'ke 'bhe ge 'tenlē- Zesu 'nule- ma.

'Letre 'lē- 'leyanyre 'ε 'yi, Pōlu pe Titi ni dō mē 'la zan mu mē mu pō 'eke- ma, 'bhē- 'ke -woo -yicien' -e 'bhe zan mu 'ε -gbin -o plēj-. 'Bhē- -e -liawli' 'ke mu 'pegee 'pubōwli 'ke mu -naa -a ni.

Pōlu -o Titi 'pubō- 'zi

¹ 'Mi Pōlu, 'η 'yoo- 'ke -Waanbhaa' a yewonē 'le, 'bhē- 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a *winbōwo mi 'le; 'mi -le 'letre 'lē- 'kpa zii' 'e ni. -Waanbhaa' mē 'la zan mu makwan-, -yoo 'η 'winbwa- 'kaa 'η 'bhe zan mu 'ε bō 'kpaleya a pē zi 'ε ta, 'bhē-

'an klē 'ke -o wlan ma daangbeya 'la sō bhōle- -o ba, 'bhē- -o bo -Waanbhaa' a -lēgbalaanya 'ε 'yi 'bhe dō.

² 'Bhē- 'koko- -o yrikpale bo bole -yre ma -si 'la -dan 'laa -o 'bhe ma 'bhe ta. -Waanbhaa' laa bhla pe -titi, -ya -liiwli' -naa 'bhē- bole -yre ma -si 'ε 'naza- ta -kō' ni 'drunyan klēle -lē -a 'kō.

³ -Kō' 'Bhe Mi -Waanbhaa' 'gbu 'waati yē- 'la -dwa 'bhe 'bhōle-, 'kee- yaa -Jan 'ε zronle- -kō' ni. 'Bhē- -e -yaa' -Jan 'ε 'wole gbekpa- 'mi 'kō, 'kaa 'η 'bhe 'wo bhaaplēj mu 'ε ni.

⁴ 'Mi Pōlu -le 'letre 'lē- 'kpa zii' 'bhi Titi ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'ke 'η 'nē kpataakpa 'le 'kpaleya a pē zi 'ε ta, 'yee- 'kpaleya do 'kpo 'la -yoo -kō 'kpen 'yi bhe. Bhaa -kō' Dē -Waanbhaa' 'pegee -kō' 'Bhe mi Zesu Krisi -li 'e ma, 'bhē- -o yilabla na 'e ni!

-O ye -glōn 'la gbekpa- Titi 'kō Kreti 'tre 'ε ta

⁵ 'Mi 'e □twa Kreti 'tre 'ε ta, 'koko- -za mu 'la 'naa 'yanlē- 'mu yrebago, 'e 'mu -yrebago. 'Bhē- zilē- mu makun' Zesu 'yi mu 'ε ba, 'bhē- 'mu 'kpa -wa mu 'ε 'kpen do do ta Zesu 'yi mu -lē do do 'ε 'wiinj-, 'bhii- 'an □pia 'e ni □ya klē gōnē- 'la gbēn- bhe.

⁶ Waa 'joo 'yō- bhe do 'kpo 'yēle- Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilē- mu 'ε 'kedo- 'kpo 'taawo gaan 'ε zi, 'bhē- -a na klē do 'kpo, 'bhe 'pegee -a -nē mu 'ε -blōle' klē Krisi ma. 'Bhē- 'mu 'joo 'laa klēle 'eyōle, 'bhe 'pegee 'mu 'laa 'mu yape mu 'ε 'kafawolē.

⁷ Wlan 'ε ni, Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilē- mi 'ε 'woye- -le 'ke -a -yrekpalele -Waanbhaa' a ye 'ε ba. 'Bhēla- -yile, waa 'joo 'yō- bhe do 'kpo 'yēle- -a 'taawo gaan 'ε zi -titi. 'Bhē- yaa -a 'gbu magbaandēle, yaa klēle yrannii- 'le, 'bhe 'pegee yaa klēle -wēnmi' mi 'pegee gwle -glin mi 'le, 'bhē- yaa -goli' -glinlē' -dawli' ma.

⁸ 'Dun- -e klē 'cie mu -gblakun' mi -lrele' do 'le, 'bhē- -za 'wlan klēle 'sō -a ni. -A -lēdōle klē, 'bhē- -e klē 'wēj, 'bhe 'pegee -e sō -a 'gbu 'yikunle.

⁹ -A blōle bo -Waanbhaa' a -Jan 'la -o sō -o 'kpale 'bhe 'yi 'bhe ma 'eglōle, 'bhii- -wa -daanna 'kela 'le bhe. 'Ke 'bhe □kla -e nu 'sōle- mē mu -liale', 'bhē- -e fangando 'mu ta daangbeya -lēdōle a pē

zi 'ε ta. 'Bhεε- -e nu 'solε- -a -lεma' zaabo mu 'ε 'mu 'gbu 'niyre- 'ε zrɔnle- 'mu ni.

¹⁰ Wlan 'ε ni, mεε -bebe -o -wlen 'zi wlan ma daangbeya 'ε ma. -O -naanaa' ma jan mu -la wo, 'bhεε- -o mεε mu -yini'. -O 'bhε mεε -gloɔn mu 'ε ye mεε 'la zan mu 'a pe mεε ni dɔɔ -o wla kpanma 'kleεn 'yi 'bhεε- -o go -za 'yi 'bhε zan mu 'ε 'mu -la plen-.

¹¹ 'Yaa- -jan mu 'ε dɔ -o -yi, 'bhεε- waa sɔ -jan 'bhεεke 'wole; -amasrɔyi, 'wole- 'fε mu 'ε 'kpen □la mu 'ε 'mu a 'kpaleya 'ε siε. -O mεε mu daan -za 'la 'bhε 'laa -o 'ke daanpε 'le 'bhεε- 'le, 'kooko- -o -gɔli' kun mεε mu 'kɔɔ -dawli' ma.

¹² Kreti 'trε ta mi do, -o 'gbu a -zadɔ' mi do -le 'a □pia dɔɔ: «Kreti mu -o 'ke bhlanii- mu 'le 'waati 'ε 'kpen ba, -woo 'bhii- srɔpe mu gbεen-, lrwanii- mu -le -o -le, 'bhεε- -o bo -o 'kpeeledanle ma pε bhlele 'te -la ma.»

¹³ 'Bhε -jan 'ε, 'bhε -o 'ke wlan 'le. 'Bhεla- -zayile, 'ke 'a 'kεla 'bhε 'yinia-, -la 'bhε ta 'egloole, 'kooko- -a 'kpaleya 'ε Krisi 'yi 'bhε bakan' 'elrele.

¹⁴ 'Bhεε- 'ke waa blɔɔ Zuufu mu a bhaama can mu 'ε ma, 'bhεε- mεε 'la zan mu 'mu -zanta' -dwa -Waanbhaa' a wlan 'ε ni, waa blɔɔ 'mu a 'tonj mu 'ε ma.

¹⁵ Mεε 'la zan mu 'kpee 'fleele- -o, pε 'kpen -o 'wenj 'mu -yre 'yi. 'Dun- mεε 'la zan mu 'kpee 'trin- -o, 'bhεε- 'ke waa -o kpa Krisi 'yi, 'pε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'wenj 'bhε zan mu 'ε -yre 'yi. -Amasrɔyi -o 'kpeeledangbeya 'ε -yoo 'eyɔole, -asiikɔɔ waa sɔ -za 'wlan 'pegee -za 'yɔɔ- bagole dɔle-.

¹⁶ -Wa pe -o -lii dɔɔ -o -Waanbhaa' dɔ, 'dun- -o kleza mu 'ε gole -o -o -liijan' mu 'ε ma. -O 'kpee -o 'eyɔole, 'bhεε- -woo -kala' mu 'le -Waanbhaa' ma, 'bhε 'pegee waa sɔ -za 'lrele- 'kedo- 'kpɔ klele-.

2

'Gwlaan- gbalaan 'pegee le gbalaan mu -liawli'

¹ 'Bhi Titi 'dun-, 'kεla 'bhε -bεngole -o 'ke daangbeya 'ledɔole 'ε 'le, 'bhεε- 'wo mεε mu 'ε ni.

² -A pe 'gwlaan- gbalaan mu 'ε ni dɔɔ waa -o -taakpale -za mu zi. -Wa kle 'ke -o sɔ -gasikpale -o -lεε, 'bhε 'pegee -o kle -zadɔ'

mu 'le. 'Bhεε- -o kle 'egloole -waa' 'kpaleya 'ε 'yi Krisi 'yi, 'bhε 'pegee -waa' 'soniya 'ε, 'bhεε- waa zrubakpaaleya 'ε 'yi.

³ 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -a pe 'ezin- le gbalaan mu 'ε ni dɔɔ 'mu 'taawogbeya 'ε kle 'wenj. Waa klele mεε 'tɔpe le mu 'pegee -wεenmi' le mu 'le. 'Bhεε- -o kle mεε mu -lia le mu 'le.

⁴ 'Bhεε- -o 'sɔ 'seebaanε mu daanle- 'mu □nɔɔ mu 'pegee 'mu 'nε mu 'ε -za 'solele 'mu ni.

⁵ 'Bhεε- 'woo- 'seebaanε mu 'ε kle le yikanle mu 'le, 'bhεε- -o 'kpee 'fleele- kle. 'Bhεε- -o 'sɔ -waa' 'fε mu 'ε 'kunle 'elrele, 'bhε 'pegee -o kle le wlan mu 'le. -O 'kpen do do 'bhε ngblo 'kpala 'bhε □nɔɔ □la, 'kooko- mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -jan 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ 'wole -Waanbhaa' a -jan 'ε ma.

-Zwanne mu -liawli'

⁶ 'Bhε klegbeya do 'ε 'yi, -zwanne mu 'ε □lia dɔɔ -o kle -zadɔ' mu 'le -za 'kpen 'yi.

⁷ 'Bhi 'dun-, 'bhi kle -za 'wlan kle mi 'le 'ke mεε mu 'ε ye, 'bhεε- -o sɔ -o kpale 'ε ma 'yaa- 'taawogbeya 'ε 'yi. Mεε mu daan 'ε zru -lrele' le 'pegee 'ε 'nii- 'le.

⁸ 'E 'wojan- mu 'ε 'ledɔole kle, 'bhεε- 'ke waa sɔ zaabɔle 'mu ta, 'kooko- -kɔɔ' 'sɔɔnnii mu laa sɔ 'joo 'yɔɔ- bhε 'kedo- 'kpɔ 'yele -kɔɔ' 'taawo gaan 'ε zi, 'bhεε- -yraladɔ -o ma.

Lu mu -liawli'

⁹ -A pe lu mu 'ε ni dɔɔ -woo 'gbu ngblo 'kpala -o zan mu 'ε □la -za 'kpen 'yi, 'bhεε- -o 'mu zru maza mu kle gbε 'ε 'kpen ma. Waa zaabɔle 'mu 'le ma.

¹⁰ 'Bhεε- waa 'mu a pε 'kedo- 'kpɔ 'faanle-. 'Dun- -o blɔɔle bo 'mu ma 'tanjii, 'kooko- mεε mu sɔ -kɔɔ' 'Bhee Mi -Waanbhaa' a daangbeya 'ε 'ledɔle -a ma.

-Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε -zrɔnna gɔnε- 'la gbεen- bhaaplenj mu ni

¹¹ Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'ε -zrɔnna bhaaplenj mu ni, 'bhεε- 'bhε -le -kla bhaaplenj mu 'kpen gɔpε 'le -za 'yi.

¹² 'Bhεε- -yaa' -lileya 'ε -kɔɔ' daan dɔɔ -kɔɔ' 'plo- 'taawogbeya -yɔɔ' 'pegee 'trε ta zru maza -yɔɔ' mu ma, 'kooko- -kɔɔ' sɔ 'taawole yikan' ma 'drunyan 'lεε- 'yi, 'ke -kɔɔ' 'ledɔole kle, 'bhεε- 'ke -Waanbhaa' -lεεgbalaanya kle -kɔɔ' 'yi.

13 -Koo' 'taawogbeya 'e kle 'elrele 'bhεε- gbεεn- bhe, 'ke 'bhε ge 'tenle- -koo' yi -lrele' 'la 'bhole- magben 'zi 'bhε ma. 'Bhε yi 'ε 'le, -kooa' -Waanbhaa' -gbεε 'ε, 'bhεε- -koo' 'Bhee Mi Zesu Krisi a 'tobholeya 'ε nu 'pwele- -a -yi 'te.

14 -Ya 'gbu 'naa- -koo' ni -koo' ma 'sraka 'le; 'kooko- -e -koo' 'wiinj- -za 'yoo- mu 'ε 'kpen go, 'bhεε- -e -koo' kle -a 'gbu ni -yaa' pe 'si 'wenj do 'le, 'bhεε- 'ke -koo' -za 'lrele- klele -vavade.

15 'Bhε 'yi bhe, 'bhεε- 'yansi jan mu 'ε 'wo mεε mu 'ε ni, 'ke 'yoo- lia 'egloole. 'Bhεε- 'ke -a 'ke mu 'la 'yinia-, 'mu bo zi -lrele' ta. 'Yaa 'tolε- 'ke mεε 'kedo- 'kpo 'e mavεε.

3

Zesu 'yi mu 'taawogbeya dree

1 -A do Zesu 'yi mu 'ε 'kpee doo -woo 'gbu ngblo 'kpala -o -kunlii mu 'ε 'pegee -waa mεε gbalaan mu 'ε □la. 'Bhεε- -o 'mu 'wojan- mu 'ε 'klosikun, 'bhεε- -woo yriwla -za 'wlan 'kpensee -gloon klele 'le.

2 -A do -o 'kpee 'ezin- doo waa mεε 'kedo- 'kpo 'to 'yoo- pele, 'bhεε- waa gwledanle, 'bhε 'pegee -o kle mεε mazato mu 'le; 'bhεε- -o -yi kle 'edoole 'egbenele mεε mu 'ε 'kpen ma.

3 -Amasroyi -koo' mu 'gbu 'yaa- 'el- wale -so -zadokle mu 'le -Waanbhaa' ba zayi, 'bhε 'pegee -koo' 'laa -yaa -a -weli' -klosikun, 'bhεε- -koo' 'nile- -yaa. -Koo' 'yaa- -koo' zru maza 'kpen -gloon 'pegee pe 'flen mu 'ε 'kpen a lu mu 'le. -Koo' 'yaa- 'kpee 'yooya- 'ε 'kpen -gloon kle, 'bhε 'pegee -koo' 'yaa- zranwo pe 'kpen ta. -Koo' ven -yaa si mεε mu yin -lii, 'bhεε- -koo' 'yaa- 'eke- mafinyanwo.

4 'Dunj- -koo' 'Bhee -Waanbhaa' -yaa' wlanya 'pegee -yaa' 'soniya 'ε -zronna bhaaplenj mu ni.

5 'Bhεε- -e -koo' -gwa -za 'yi; 'bhε 'laa dale -koo' mu 'gbu kleza -ledoole mu 'ε ba, 'dunj- 'bhε -daa -koo' mu 'gbu 'yren 'la □klaa -a ma 'bhεε- ba. -Koo' -gwa -za -yi -amasroyi, Lii 'Wenj 'ε, 'bhε -koo' 'kpee 'trinj- 'ε □fia, 'bhεε- -e bole -yre ma -si dree -naa -koo' ni.

6 -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'ε -zinaa' -koo' mu ta niima 'kee- kan -a -danj' ta, -koo'

'pegee mεε 'Bhee mi Zesu Krisi a 'kpale- domaya 'ε 'yi.

7 'Bhε klegbeya 'ε 'yi, -yaa' -lileya 'ε ma, -e -koo' kle mεε -ledoole mu 'le -a -yre 'yi, 'bhεε- -koo' 'yrikpale -o bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhε ma 'bhε ta, 'bhε kle -koo' 'ciεn 'le.

8 'Bhε -jan 'la bhe, 'bhε -o 'ke wlan 'le. 'Nj 'yoo- -a zi' 'bhii- 'e 'bhε 'kpankpanyan mεε mu 'ε ma, 'kooko- 'ke -a 'ke mu -o □kpaa -Waanbhaa' 'yi, 'mu do klen 'bhεε- 'mu za 'wlan mu kle. 'Bhε -le lele, 'bhεε- 'bhε -le mεε maza -yanwo'.

9 'Dunj- zaabole bhaama za mu 'pegee -koo' -gboō mu 'to mu ta oo, sradole mu oo, 'pōke- maza mu Moizi a 'toη mu 'ε ta, 'ploo 'mu 'kpen ma. -Nafan 'laa -o -yi, 'bhεε- waa -za 'kedo- 'kpo 'yanwo- mεε ma.

10 Mεε 'la zan Zesu 'yi mu 'ε -yiciεn' 'ke -yoo -yini', 'bhε zan 'ε 'kpeelekan -gloon do, -gloon ple. 'Ke yaa dole -a -la, 'e 'gbu 'e 'plengo- 'bhε zan 'ε ma.

11 'Ya 'yaango- 'bhii- 'bhε mεε -gloon 'ε -gwa gban -Waanbhaa' a zi -ledoole 'ε ta, 'bhεε- -yoo -za 'yoo- zi 'ε 'bhεε- ta, 'bhε 'pegee -e -Waanbhaa' a -kpan baa- 'zi -a 'gbu ta 'bhε klegbeya 'ε 'yi.

Polu a -danjma' -liawli'

12 'Kee- □kla Aatemasi 'le oo, 'kee- □kla Tisiki 'le oo, 'ke 'mi -o 'kela 'winbwa- 'e ta ye, 'e gaan -la 'si 'bhεε- 'e nu 'tenle- 'η ma Nikopolisi -wa 'ε ta; -amasroyi 'an □kpaa doo -niinii' 'kpa 'waati 'ε nu 'kanle- 'η ta 'bhεε- □noo ye.

13 'Kee so 'kela 'bhε klele-, 'bhε kle 'kee bhō 'kitikan mi Zenasi 'pegee Apolosi ba -o nu bhla 'ε zi -waa' 'taa 'ε ta, 'kooko- -o gbε laa 'kaanle- pe 'kedo- 'kpo ba.

14 -Yoo 'ke -za 'le 'ke -kooa' pe nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε -o -za 'wlan mu klele daan, 'kooko- -o so mεε -bhεεke' mu maza -yanwole 'waati -gloō ba, 'bhεε- 'kooko- waa bo bhaama mεε mu 'le.

15 Mεε 'la zan mu 'kpen -o 'mi -din -ge, 'mu 'e 'pubwa-. -Koo' -za so mεε 'la zan mu ni 'kpaleya a pe zi 'ε ta, 'mu 'pubo- 'η ni. Bhaa -Waanbhaa' -li 'ka 'kpen ma!

PƆLU 'LETRE 'LA □KPAA FILEMƆ NI Pɔlu 'letre 'la □kpa FilemƆ ni 'bhe ngblo

Pɔlu 'letre 'lɛɛ□dia FilemƆ ni 'waati 'la ba 'ke -yoo -kaso 'yi Rɔmu -wa 'ɛ ta, 'bheɛ- FilemƆ -yaa Kolosi -wa 'ɛ ta. 'Bhe 'yaa- 'bheɛ- -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ba. Zesu 'yi mu 'ɛ 'yaa- kla 'eke- ba, 'bheɛ- -woo 'seriwo 'yela 'fɛ 'ɛ □la. Pɔlu -le 'yee- FilemƆ □wlaa Zesu 'yi. FilemƆ a lu do -yaa -o -yaa 'bhe sii Onezimu, 'bhe 'to 'ɛ 'yi -le dɔɔ «bhɔŋba mi».

'Yee- Onezimu blasaan- 'bhe zan FilemƆ 'kɔɔ, 'bheɛ- -e -ja Pɔlu zi -kaso 'yi Rɔmu. -E -yaa Pɔlu -din bhla 'la ba, -ya □kpa Zesu 'yi, 'bheɛ- -e □kla Zesu 'yi mi 'le. -E □bhwa Pɔlu ba 'ebebele. 'Yee- Onezimu- 'kpale- yaa Pɔlu 'yi, 'duŋ- 'bhe 'pegee FilemƆ -yaa bhɛgwlenya ma.

'Bhɛla- -zayile 'yee- Pɔlu 'a □kpa dɔɔ -e gele- Onezimu 'le FilemƆ ta ye; -amasrɔyi, -waa' 'tonj 'ɛ ta, 'ke lu 'la 'yaa- blasan 'bhe zan 'ɛ 'kɔɔ, -o -yaa 'bhe 'krowo 'eyɔɔle. 'Bhɛla- -yile, -a ge bhla 'ɛ zi -a zan ba, Pɔlu 'letre do □dia FilemƆ ni, 'bheɛ- 'bhe 'bhe □kpa -a 'kɔɔ.

'Bhe 'letre 'ɛ 'yi, Pɔlu -sromabwa FilemƆ ni 'kaa 'bhe 'bhe gbɛdo 'yee- Onezimu □la. 'Bheɛ- 'yee- Pɔlu -sromabwa FilemƆ ni 'kaa yaa Onezimu 'kunle- 'bhii- -yaa' lu, 'duŋ- -e 'bhe 'kun 'bhii- -a nɛɛɛ- do gbɛɛn- Zesu Krisi 'srɔyi.

Pɔlu -o FilemƆ 'pubɔ- 'zi

¹ 'Mi Pɔlu, -o 'mi 'la □bwa -kaso 'yi Zesu Krisi a -jan 'ɛ 'wole -zayi' bhe, 'mi 'pegee 'ŋ nɛɛɛ- Timote -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'bhi FilemƆ ni, 'bhi 'la 'bhi -o 'waa- yewoyɔɔn 'le, 'bheɛ- -e -za sɔ 'o ni 'egbenele bhe.

² 'O 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la kla 'eke- ba 'bhi FilemƆ a 'fɛ 'ɛ □la 'mu -la ni, 'bheɛ- 'wa 'kpa zii' 'ezin- 'o nɛɛɛ- Zesu 'yi le Apia, 'pegee Arisipi 'mu ni; -woo' 'pegee 'mu -la 'trɛbhwa□ 'eyɔɔle -Waanbhaa' a ye 'ɛ 'wole- 'ɛ -zayi'.

³ Bhaa -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'pegee Mɛɛzan Zesu Krisi -li 'ka ma, 'bheɛ- -o yilabla na 'ka ni.

Pɔlu -o -Waanbhaa' 'pubɔ- 'zi FilemƆ a -za ma

⁴ 'Bhi 'ŋ nɛɛɛ- FilemƆ, 'waati 'oo 'waati, 'ke 'ŋ 'yoo- 'ŋ 'seriwo zii' -Waanbhaa' ni, 'an 'pubɔ- 'yaa- -za ma.

⁵ -Amasrɔyi 'e 'kpale- -o Mɛɛzan Zesu 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bheɛ- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ -za sɔ 'e ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ŋ -zadɔle -o 'bhe 'yi.

⁶ 'Bhɛla- -zayile, 'mi -sromabɔ -Waanbhaa' ni dɔɔ -kɔɔ' klɛlawoa do -kɔɔa' 'kpaleya 'ɛ Zesu 'yi 'bhe ma, -yee' baando 'egloole 'yaa- 'kpaleya 'ɛ 'yi; 'bheɛ- 'bhe 'kpaleya 'ɛ 'srɔyi, -kɔɔ' pɛ -lrele' mu 'la 'kpen 'srɔwo- Krisi 'kɔɔ, 'e 'mu do kplankplan.

⁷ 'Ŋ nɛɛɛ- FilemƆ, -Waanbhaa' sɔ 'e ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'mi zrukpalaa 'egbenele, 'bheɛ- 'bhe 'fuu -gbɛɛn do 'mi ta 'ezin-. -Amasrɔyi 'e zruwlaa- -Waanbhaa' a mɛɛ 'wenj mu 'ɛ 'kpen 'kpee 'ezin-.

Pɔlu -o -sromabɔ 'zi FilemƆ ni Onezimu ba zayi'

⁸ 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ 'yi, 'ŋ nɛɛɛ-, 'ali- 'bhe 'senj -o 'mi ni Krisi 'to 'ɛ 'yi 'bhii- 'ke 'mi 'a □pia 'e ni 'e -za 'la klɛ 'e 'bheɛ- klɛ.

⁹ 'Duŋ- 'sɔniya 'ɛ ma, -e □swa 'mi ni, 'bhii- 'ŋ -sromabɔ 'e ni. 'Mi Pɔlu 'la 'mi -o 'gwlaan- gbalaan 'le, 'bheɛ- -o 'mi 'la □bwa -kaso 'yi Zesu Krisi 'to 'ɛ -zayi' bhe.

¹⁰ 'Mi -sromabɔ 'zi 'e ni Onezimu -la ba -zayi'; -kaso 'fɛ 'lɛɛ- □la, 'yele- -kla 'ke 'mi 'nɛ 'le 'o 'pegee Zesu Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ 'yi, 'bheɛ- 'mi -kla 'bhii- -a dɛ. *

¹¹ 'An 'yaango- 'bhii- yaa -za 'kɛdo- 'kpo 'yanwolɛ 'e ma 'elwaleta -sɔ, 'duŋ- -zɔn, -yoo -za 'yanwo zii' 'bhi 'pegee 'mi ma.

¹² 'Mi -o ge 'zi 'kɛle- 'e ta ye 'ezin-; -e □kla 'bhii- 'ŋ 'gbu 'kpee yi -kɔsɔɔ do 'le.

¹³ 'Ŋ 'yoo- 'waati 'la ba -kaso 'yi, 'ŋ 'yaa- zi bi 'bhii- 'an 'to 'ŋ -din -gɛ, 'kooko- -e klɛ 'bhi tabɔɔ mi 'le yewolele 'mi ni.

¹⁴ 'Duŋ-, 'naa- -o -a zi 'bhii- 'ŋ -za 'kɛdo- 'kpo klɛ 'ke 'bhe 'laa sɔ 'e zru ni: 'kee -za 'wlan klɛle- 'mi ni, -a klɛ 'e 'gbu zru ma, 'yaa klɛle 'mi 'yɛ 'kɔɔ kpaŋma.

* **1:10 1.10** Onezimu 'to 'ɛ 'yi -le dɔɔ «mɛɛ la zan -za 'yanwo- mɛɛ ma»

¹⁵ -Doke 'bhi 'pegee Onezimu, 'ka 'pilalawoa 'eke- ma 'waati sa; 'kooko- 'keenu gbe drɛɛwoa- 'e ba, 'bhɛɛ- 'ka bo -nraleyā 'yi 'tanjii 'ke -danj' 'laa kle 'bhe ma oo.

¹⁶ 'Dun- -zɔn, yaa -o -li lu 'te 'le, -a mabhaabhɔ lu ta; -e -kla -koo' nɛɛnɛ- do 'le, 'bhɛɛ- -a -za sɔ 'o ni. -A -za -o 'mi 'gbu 'koo 'egloole; -zaanko 'bhi 'gbu 'lɛɛ-, -a -za 'laa nu klele 'bhi 'gbu 'koo 'egloole 'ezin- 'ke 'bhe kan 'mi ta ɛɛ? -Amasɔyi yaa nu klele 'yaa- lu 'te 'le -li, 'dun- -e nu klele 'e nɛɛnɛ- -zeze 'gbu 'le Mɛɛzan Zesu a pɛ zi 'ɛ zi.

¹⁷ 'Dun- 'ke 'yoo- 'mi 'kun zii' 'bhii- 'e 'bhɛgwɛn- -zeze 'gbu 'le Zesu 'yi, Onezimu 'kun 'elrele 'bhii- 'e 'mi kun gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

¹⁸ 'Ke -a 'siezā- -o 'e ba -za 'ke 'yi oo, 'ke 'yaa- ca 'ke -o -a ma oo, 'bhe 'to 'mi ma.

¹⁹ 'Mi 'gbu Pɔlu -le 'sɛwɛyɔɔn 'lɛɛ dɛ 'zi 'η 'gbu 'koo 'kaa 'mi 'gbu Pɔlu nu 'bhe ca 'ɛ gbawolɛ 'e ni. 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'mi 'gbu a ca laa -o 'bhi 'gbu ma 'ezin- ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'naa- nu 'dun- 'bhe ca 'ɛ -za dɔlɛ 'e 'kpee: 'bhe ca 'ɛ 'bhe -le dɔɔ 'bhi 'e 'gbu -si 'ɛ 'kpɛn 'na 'mi ni.

²⁰ 'Bhe 'yi, 'bhi 'η nɛɛnɛ- Filemɔ, 'mi -sromabɔ 'e ni dɔɔ 'e 'bhe -za 'wlan do 'kpɔ 'la bhe 'bhe kle 'mi ni Mɛɛzan Zesu -zayi'. 'Ŋ zrukpaala 'bhe klegbɛya 'ɛ 'yi -koo' 'pegee Krisi a 'kpaledomaya 'ɛ -zayi'.

²¹ 'Mi 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'mi -o -sromabɔ 'zi 'e ni -za 'la kleza 'yi, 'e nu 'bhe klele. 'Bhɛɛ- 'an 'yaango- 'bhii- 'e nu 'kela 'bhe klele, 'bhe nu -yiyalɛ 'mi pe 'e -za 'la kle 'bhe ni.

²² 'Bhe klegbɛya do 'ɛ 'yi, 'fɛ 'kpee do -lɛmagaan, 'bhɛɛ- 'ya 'to 'η 'lɛɛ -sɔ, -amasɔyi 'ka -o 'ka 'seri mu 'la 'wo zii' 'η ma, 'η 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -o nu 'ploole- 'η ma 'ka ni yi do ta.

Pɔlu a -danma' 'pubɔwli

²³ Epafraasi 'la 'pegee 'mi -o -kaso 'yi Zesu Krisi 'to 'ɛ -zayi', 'bhe 'e 'pubwa-.

²⁴ 'Bhɛɛ- 'an yewoyɔɔn -vin mu 'ɛ, Maki 'pegee Arisitaki, 'bhɛɛ- Demasi 'pegee Luki, 'mu 'ka 'pubwa- 'ezin-.

²⁵ Bhaa Mɛɛzan Zesu Krisi 'ka bo 'edɔɔle!

EBRE MU A 'LETRE

Ebre mu a 'letre 'e ngblo

Mεε 'la zan 'letre 'lεε- □dia yaa 'gbu 'to 'e 'kanle- mεε ni. 'Duη- 'yee- 'letre 'lεε- zan -o mεε 'la 'le 'bhe zan Grēki wli 'gbu 'e dō 'elrele, 'bhεε- -e -Waanbhaa' a 'Sεwε 'e dō kplankplan, 'bhe 'pegee -e Zuufu mu a 'toη mu 'e dō 'ezin- kplankplan 'gbu. Mεε 'ke mu pe dōo Pōlu -le 'a zan 'e 'le, 'bhεε- mεε -bhεεke' 'lεdo- pe dōo Apolōsi -le 'a zan 'e 'le (Klεza 18.24-28, 1 Korēnti 3.5-9; 4.1-2). Mεε 'la zan 'yee- 'letre 'lεε- □dia, -ya □dia win 'la ma, 'bhe -le dōo 'ke -ya pe -o -yaa -yrenkpa' zii' Zuufu mu 'la □wlaa Zesu Krisi 'yi 'mu ni dōo 'mu dō 'egloole 'mu a 'kpaleya 'e 'yi. -Ya □pia 'mu ni 'ke 'mu -ploola 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, 'bhεε- 'ke 'mu dō gbe dreεwoa- Zuufu mu a 'toη mu 'e 'klosikunle ma, 'mu 'laa nu -trōn 'srōowole 'bhe ma. -Amasrōyi Zesu Krisi mεε goza -za 'yi jan 'la □woa 'bhe -le 'ke wlan 'le.

-O sō 'yee- Ebre mu a 'letre 'e 'yicienle -lε plε: -A -lε □lwa mi 'e (Ebre 1.4-10.18) 'bhe 'a zrōn 'bhii- Zesu gbilaan -yiya' lafle' 'yi -mlεke' mu 'e ni. -A gbilaan -yiya' Moizi 'pegee -bhoolaya gwe 'e ta 'sraka 'lεna mu -gbεnε mu 'e ni. -Waanbhaa' -yre 'yi, Zesu -o 'ke 'Sraka 'Lεna mi gbilaan 'le. -Yoo 'bhii- Melikizedeki gbεen-, 'bhe 'la 'yaa- 'ke -bhlenyge 'pegee 'sraka 'lεna mi 'le Abraamu a pe 'waati 'e ba bhe. Zesu 'a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -kōōa' -za 'yōō- mu 'e ma. 'Bhεε- 'duη-, -o -yaa 'sraka mu 'la go 'elwaleta -sō, 'mu 'laa -yaa sō mεε a -za 'yōō- mu 'e taliile.

-A -lε plε mi 'e 'yi (Ebre 10.19-13.17), 'letre 'lεε- zan 'e -yoo zruwla 'zi Ebre mu 'e 'kpee dōo -woo zrubakpala -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhii- 'elwaleta mu 'e 'mu 'a □kla gōnε- 'la gbεen- bhe.

-E -yaa' 'letre 'e 'leyanyre 'e □kla 'ke mεε mu 'pubole 'pegee 'mu 'dumawolele.

-BHOOOLAYA DREε 'E GBLAAN -YIYA' BHOOOLAYA GWE 'E NI

-Jan 'e zisanyre

1 'N̄ nεεnε- mu, 'elwaleta -sō, -Waanbhaa' -jan -kpaā -a *-lεla' janwo mu 'e 'lii, 'bhεε- 'mu -janwoa -kōō' -gbōō mu 'e ni -gloōn -bebe 'le 'bhe 'pegee gbe 'e 'kpen -gloōn ma.

2 'Duη- -zōn 'waati mu 'lεε- ba, 'woo- 'waati mu 'la -woo 'ke 'waati boolazi mu 'e 'le, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -jan -kpaā -a Gbe 'e 'lii, 'bhεε- 'bhe 'bhe □woa -kōō' mu ni. -E pe 'kpen □kla -a Gbe 'e 'bhεε- gbe zi; 'bhεε- -ya -kpaā pe 'kpen 'wiin-.

3 -Waanbhaa' a 'tōbhōleya 'bhile 'e 'kpen -o 'yela- -yi, 'bhεε- 'yele- -Waanbhaa' bhōōma kpataakpa 'gbu 'e 'le. -Yaa' 'sole- ma jan 'e 'bhe -le 'drunyan ta pe mu 'e 'kpen kun 'elrele. -E yanle bhaaplēη mu a -za 'yōō- mu 'e golele -o ma, 'ke -yoo klε 'wen, 'kee- gele- yaale lafle' 'yi laanima -Waanbhaa' 'la 'bhe a -gloōya' 'e 'kpaale- -o pe 'kpen 'wiin-, 'bhe -din 'tōbhō ma yaayre 'e □nōō.

-Waanbhaa' 'to gbilaan □naa Zesu Krisi 'ke 'bhe kan -mlεke' mu a pe 'e ta

4 'Bhe 'yi 'tε, -Waanbhaa' 'a □kla 'bhεε- -a Gbe 'e □kla 'egbilaanle 'ke 'bhe -yiya' -mlεke' mu 'e ni, 'bhela- -yile 'tōbhō ma 'to 'la 'bhe gbilaan -yiya' -mlεke' mu a pe 'to mu 'e ni, -Waanbhaa' 'bhεε- □naa -a ni.

5 Wlan 'e ni, -Waanbhaa' laa pele -lido' -mlεke' 'kedo- 'kpō ni dōo:

«'Bhi -le 'ke 'η Gbe 'e 'le,

'bhεε- 'mi □kla -zōn 'e Dε 'le.»

'Bhεε- yaa pele -mlεke' 'kedo- 'kpō ba za 'yi dōo:

«'Mi nu klεε -a Dε 'le,

'Bhεε- 'yee- nu klεε 'mi Gbe 'le.»

6 'Duη- -Waanbhaa' -yaa zan -a Gbe 'la 'bhe -o 'ke -a -nε □lwa 'e 'le 'bhe 'winbōle 'waati 'la ba, -ya □pia dōo:

«-Mlεke' 'tōle- -mlεke' 'mu 'kpen 'e 'kpō zen -a -la, 'bhεε- -wa gba.»

7 'Bhεε- 'yee- -Waanbhaa' -jan 'lεε- 'bhεε- □woa -mlεke' mu 'e ba zayi' dōo:

«-Woo 'ke -yaa' winbōwo mu 'le, 'bhεε- -woo 'ke -yaa' yewonε mu 'le,

-o kan blaale- 'bhii- -ploō 'kangbeyā gbεen-, 'bhεε- -o yran 'bhii- 'tε nre mu gbεen-.»

8 'Duη- 'yee- -Waanbhaa' 'kela □woa -a Gbe 'e ba zayi', 'bhe -le -gε dōo:

«Bhi -le 'ke -Waanbhaa' 'le, 'bhεε- 'yaa-
-bhlenjgbeya 'ε -dan' 'laa -o 'bhε ma
-titi.

'E 'yaa- -bhlenjgbeya 'ε kle -ledɔɔleya -la
ma.

⁹ -Za 'ledɔɔle -le sɔ 'e ni, 'bhεε- -za 'yɔɔ-
vensi 'e yin 'lii.

'Bhela- -zayile, 'ee! -Waanbhaa', 'yaa-
-Waanbhaa' 'ε -yoo 'e makwan-,

'bhεε- -yee' □kpa'a 'edanma -yaa' pε 'le,

'bhεε- -yrɔn 'la 'bhε 'e zrukpalaa 'egbenεle
-e 'bhε □klaa 'e 'wiinj-.

'E -za □swa -a ni 'ke 'bhε kan 'e -vin mu 'ε
ta.»

¹⁰ 'Bhεε- -Waanbhaa' pe 'ezin- -a Gbe 'ε ba
za 'yi dɔɔ:

«'Bhi Mεεzan, 'bhi -le 'trε □kla 'kee- san -a
zisan' bhla zi 'ε ma,

'bhεε- 'bhi -le lafle' □kla 'e 'gbu 'kɔɔ.

¹¹ 'Bhε pε mu 'ε 'kpen nu 'kanle-;

'duj- 'bhi nu bole 'e bogbeya do 'ε 'yi.

'Trε 'pegee lafle' nu -krɔyawole 'bhii- dunε-
do -krɔyawo gɔnε- 'la gbεεn-.

¹² 'E nu -o gbεkpale 'bhii- -o dunε- tralape
'ε gbεkpa 'eke- 'yi gɔnε- 'la gbεεn-.

-O nu -o tabɔɔle 'bhii- mεε 'a ta dunε- mu
tabɔɔ gɔnε- 'la gbεεn-:

'Duj- 'bhi nu bole 'e bogbeya do 'ε 'yi, 'bhεε-
'bhi 'laa nu -krɔyawole -titi.»

¹³ 'Bhεε- -Waanbhaa' laa pele- -lido'
-mlεkε' 'ε 'kedo- 'kpɔ ni dɔɔ:

«Nu yala- 'η -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'ε □nɔɔ
-gε,

'sani- 'η yan 'e 'sɔɔnnii mu 'ε klelele 'e
gaan -la pε 'le.»

¹⁴ 'Bhεε- -mlεkε' mu 'ε 'kpen 'laa -o 'ke lii
mu 'le bi εε? -Woo -le 'ke -Waanbhaa' a
winbɔwo mu 'le, 'ke -o yewo -a ni. Mεε
la zan mu -o 'ke go pε mu 'le -za 'yi,
-Waanbhaa' -o winbɔ 'bhε zan mu 'ε ta,
'kooko- -o ge bhɔ 'bhε zan mu 'ε ba.

2

-Waanbhaa' a mεε goza -gbenε -za 'yi

¹ 'Bhela- -zayi', -kɔɔ' wlan ma jan mu
'la 'maa- bhe, -kɔɔ' -o 'kun -kɔɔ' gbε ple
'le; 'kooko- -kɔɔ' 'laa nu nilε, 'bhεε- -kɔɔ'
wlan ma zi 'ε to -a nɔɔ-.

² 'Elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' -jan mu 'la
□kpa'a -mlεkε' mu 'ε -lii, 'bhεε- 'ke -woo
□woa -kɔɔ' -gbɔɔ mu 'ε ni, -o -kla 'ke wlan
'le. Mεε 'la zan mu laa 'bhε -jan mu 'ε

'klosikunle, 'bhε 'pegee mεε 'la zan mu
-o -bangwa -o -yi, 'mu 'bhεε- wlata -yren
'srɔɔwoa-.

³ -Kɔɔ' nu -bhile' -Waanbhaa' a mεε
'krowole 'ε 'yi 'nale, 'ke -kɔɔ' -kɔɔ'
'yrezigblaanna -yaa' mεε gole -za 'yi
-gbenε 'ε ma εε? Mεεzan -Waanbhaa'
'gbu -le 'bhε mεε gole -za 'yi 'ε jan □lwa
'ε □woa; 'bhεε- 'bhε blaana, mεε 'la zan
mu Mεεzan Zesu 'weli- 'ε □maa, 'mu 'a
-zrɔnna 'bhii- -yoo 'ke wlan 'le kpataakpa.

⁴ -Waanbhaa' 'gbu 'bhε pε □kpa'a -waa'
pε 'srɛya- klele 'ε ba 'kee- mεε 'kpeeleni
maza mu 'pegee 'sole- maza mu 'kpen
-glɔɔn kle gbε 'ε 'kpen ma. 'Bhεε- -ya
-zrɔnna 'ezin- dɔɔ -o wojan mu 'ε -woo 'ke
wlan 'le 'kee- Lii 'Wen 'ε 'bhε a 'senj mu 'ε
'nale -o ni -a 'gbu zru maza 'ε ta.

*Bhaaplenj mu go -za 'yi Zesu Krisi -la
-srɔyi'*

⁵ Wlan 'ε ni, 'woo- 'drunyan dree 'la 'bhε
'nuza- pe 'zi bhe, -Waanbhaa' laa 'bhε ta
-kunliiya 'ε gbεkpale -mlεkε' mu 'kɔɔ.

⁶ Drɔɔn' -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a
'Sewe 'ε yre do nɔɔ- dɔɔ:

«-Waanbhaa', mεε -o 'ke -mεla -le εε 'bhεε-
-a -za dɔ 'e 'kpee εε?

'Bhεε- bhaaplenj gbe 'ε -yoo 'ke -mεla -le
εε? 'Bhεε- 'ya -gblakun' εε?

⁷ 'Ya mazinna -mlεkε' mu □la 'waati sa ba,
'bhεε- 'e 'tɔbhɔleya 'pegee gbalaanya □kpa'a
-a wiinj- 'bhii- -bhlenjgbe do gbεεn-.

⁸ 'Bhεε- 'e pε mu 'kpen 'kpalaa -a gaan -la.»
'Bhεε- 'ke -wa □pia dɔɔ -Waanbhaa' pε
'kpen 'kpalaa -a gaan -la, 'bhε 'yi 'le dɔɔ
pε 'kedo- 'kpɔ 'laa -o 'ke -a 'kpaale- laa -o
'bhε 'wiinj-. 'Duj- 'waa 'yεε- -li 'bhii- -a
'kpaale- -o pε 'kpen 'wiinj-.

⁹ 'O 'kela 'bhε dɔ 'bhε -le dɔɔ -Waanbhaa'
Zesu mazinna -mlεkε' mu -la 'waati sa
ba, 'kooko- -e ga bhaaplenj mu 'kpen ni
-Waanbhaa' a -lileya 'ε ma. -Ayile -zɔn,
-Waanbhaa' 'tɔbhɔleya 'pegee gbalaanya
-naa -a ni 'bhii- -bhlenjgbe, -e ga -yren 'la
□bhla mɔkpen' ni 'bhε -zayi'.

¹⁰ Wlan 'gbu 'ε ni, -Waanbhaa' -kaan mεε
'la zan ba, 'bhεε- -e 'drunyan ta pε 'kpen
□kla, 'bhεε- -e 'woo- pε mu 'ε 'kpen □kla
mεε 'la zan ni, 'bhε Zesu 'ε; -e -swa -a ni
'bhii- -e 'bhεε- a 'tɔbhɔleya 'ε 'lepa- 'bhε
-yren 'la □bhla 'bhε 'le, 'kooko- mεε -bebe

sɔ klɛle- -Waanbhaa' -nɛ mu 'le, 'bhɛɛ- -o klɛ -yaa' 'tɔbhɔleya 'ɛ baan' 'le; -amasrɔyi Zesu Krisi -le -o go mi 'le -za 'yi.

11 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zesu 'la mɛɛ mu klɛ 'wen 'bhɛɛ- -yoo go -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee mɛɛ 'la zan mu -o 'wen, -o 'kpen De -o do. 'Bhɛla- -yile 'bhe 'laa -o 'ke -yrala' Zesu ma 'ke -yoo sii -a nɛnɛ- mu.

12 Wlan 'ɛ ni, 'yee- Zesu 'a ɔpia -Waanbhaa' ni dɔɔ:

«'E -Waanbhaa', 'yoo- -Waanbhaa' -la -le, 'η nu 'bhe 'pele- 'η nɛnɛ- mu 'ɛ ni, 'bhɛɛ- 'η nu 'e 'tɔbhɔle 'ke 'srokpalele mɔkpen' 'yrɛ ma 'ke 'o 'kpen 'klale- -o 'eke- ba 'waati 'la ba.»

13 'Bhɛɛ- -ya ɔpia 'ezin- dɔɔ:

«'N nu 'η 'yrikpale -Waanbhaa' -la ta.»

'Bhɛɛ- -ya ɔpia 'ezin- dɔɔ:

«-Waanbhaa' -nɛ mu 'la mu ɔnaa 'η ni 'mi 'pegee 'mu -le 'eke- 'yi -gɛ.»

14 Zesu -nɛ mu 'la -gwa -za 'yi, 'ke 'mu -o 'ke bhaaplɛŋ mu 'le bhe, 'bhɛla- -yile 'yee- Zesu 'gbu ɔkla 'ke bhaaplɛŋ do 'le 'bhii- 'mu gbɛɛn-. -E 'bhe ɔkla 'bhe gbɛɛn- bhe, 'kooko- 'kee- -gaa, -e sɔ -Setran' 'la ga fangan- -o 'bhe 'kɔɔ, 'bhe 'siele.

15 'Bhɛɛ- 'kooko- mɛɛ 'la zan mu -yaa -Setran' a luya 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -o -yaa gbalaan ga -lɛɛ -o -si 'ɛ 'kpen 'yi, -e 'bhe zan mu 'ɛ go 'bhe luya 'ɛ 'yi.

16 Wlan 'gbu 'ɛ ni, Zesu 'laa nule bhɔle -mlɛkɛ' mu ba, 'duŋ- -e -nwa bhɔle Abraamu 'srɛ mu -la ba.

17 'Bhɛla- -yile, 'bhe ɔkla -za 'lrele- 'le 'ke -a 'pwɛle- klɛ -a nɛnɛ- mu 'ɛ 'le gbe 'ɛ 'kpen ma, 'kooko- -e klɛ -waa' 'sraka 'lɛna mi gbalaan 'la 'ke 'bhe mɛɛ -yrenkla', 'bhɛɛ- 'ke 'bhe 'liiwli- -o do; 'bhɛɛ- 'kee- -Waanbhaa' a ye 'ɛ wo, 'kooko- -e -yaa' mɛɛ mu 'ɛ waa -za 'yɔɔ- mu 'ɛ -sroma 'yan.

18 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi, 'yee- 'gbu -yrenbhlelawoa, 'bhe 'pegee -Setran' 'a 'lɛkanlawoa -za 'yɔɔ- klɛle ma, -e nu 'sɔle- bhɔle- -Setran' -o mɛɛ 'la zan mu -lɛkan' zii' -za 'yɔɔ- klɛle ma 'bhe zan mu 'ɛ ba.

3

Zesu Krisi gbalaan -yiya' Izraeli mu a Moizi 'ɛ ni

1 'Bhɛla- -zayile, 'η nɛnɛ- mu, -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhɛɛ- -e

'ka ɔkpaa 'edanma -yaa' pɛ 'le, -ka 'ka 'yɛkpa Zesu ta doo; 'yele- 'ke -Waanbhaa' a winbɔwo mi 'pegee -yaa' *'sraka 'lɛna mi -kunlii gbalaan 'gbu 'la 'o 'kpale- -o 'bhe 'yi 'bhɛɛ- 'le; 'bhɛɛ- 'o 'yela ba janwo 'zi.

2 Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' 'yee- Zesu ɔkpaa -yaa' ye 'ɛ 'bhɛɛ- 'kaama-; 'bhɛɛ- -a blɔɔle ɔbwa 'yee- -Waanbhaa' ma 'bhii- Moizi 'a ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'yee- -Waanbhaa' a 'fɛ 'ɛ ɔla mu 'ɛ 'kpen 'plɛŋ-.

3 'Fɛdɔ- 'mi 'ɛ, -o 'bhɛɛ- -lɛdɔ' -a ma 'ke 'bhe kan 'fɛ 'ɛ 'gbu ta. 'Bhe klegbɛya do 'ɛ 'yi, Zesu a pɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ gbalaan -yiya' Moizi a pɛ 'tɔbhɔleya 'ɛ ni.

4 Wlan 'ɛ ni, bhaaplɛŋ -le 'fɛ 'tɔle- 'fɛ 'bhe dɔ, 'duŋ- -Waanbhaa' -le pɛ 'kpen dɔ mi 'le.

5 Moizi 'duŋ- zru ɔbwa do -Waanbhaa' ni 'bhe a pɛ mɛɛ mu 'ɛ 'kpen 'plɛŋ-. -E -yaa' 'bhe a yewonɛ -la -le, 'kee- 'bhe a -jan mu 'ɛ 'yikla- mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ.

6 'Duŋ-, Krisi zru -o do -Waanbhaa' ni 'bhii- -a Gbe, 'bhɛɛ- 'yela- 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiin- 'bhe a 'fɛ 'ɛ ɔla. -Kɔɔ' mu -le -yaa' 'fɛ -zeze 'gbu 'ɛ 'le, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -kɔɔ' kpa -a -yi, 'bhe pegee -kɔɔ' 'yrikpale bo a ta 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanyɛ ma.

-O -yitrɛ' 'la ɔtwa -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ ni

7 'Bhɛla- -zayile, 'bhii- *Lii 'Wen 'ɛ -ya pɛ 'zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn- dɔɔ:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ɛ ɔmaa -zɔn,

8 'ka 'laa 'ka 'trɔn 'yi dɔle 'egɔɔle -a ma,

'bhii- 'ka -gbɔɔ mu 'a ɔkla gɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'ke -o -wlen -Waanbhaa' ma -kpe 'ɛ ta,

'bhɛɛ- -wa -yrɛ -glinna.

9 'Bhe yrɛ 'ɛ ɔnɔɔ, 'ka -gbɔɔ mu 'ɛ -o 'mi -Waanbhaa' -bunbwa 'ke -o 'mi -yɛglin'.

'Bhɛɛ- 'duŋ-, -woo 'η klɛza mu 'ɛ ɔya lɛɛ mia plɛ ta.

10 'Bhɛla- -zayile, 'mi 'η zrupliila -o ma,

'bhɛɛ- 'η pɛ dɔɔ: <-O 'kpeledan gbɛya mu 'ɛ ma, -o nile -o 'waati 'ɛ 'kpen ba;

'bhɛɛ- waa 'an pɛ zi 'ɛ dɔle -lido'.>

11 'Bhe 'la gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ 'η ma, 'ke 'mi 'gbu 'η 'sienwole -jan 'lɛɛ- ta dɔɔ:

'Mi -yitré' yre 'kléen 'la □kpaá 'edayma -waa' pé 'le, waa nu gele 'bhe □nóó -titi!»

12 'N nēēē- mu, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ke 'bhe yēkē- mēē zru -yóó 'laa klē 'ka ba, 'ke yaa kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhēē- 'ke -ya -zanta' dō -Waanbhaa' -yre male 'ε ni.

13 Dróón' yi 'oo yi, 'ke 'bhe 'senj -o 'ka ni, -ka 'fuudó- 'eke- ta do do, 'kooko- 'ka 'kedo- 'kpó 'laa 'bhe 'trón 'yi dō 'eglóole, 'bhēē- -za 'yóó- 'bhe zan 'ε 'yini-.

14 Wlan 'ε ni, -kóó' mu 'pegee Krisi 'wlale- -o -za do ma, 'ke -kóó' □bwa 'eglóole 'kpaleya 'la -kóó' 'a zisaan- 'bhe ma 'bhe ta, 'bhēē- 'ke -kóó' 'a 'leyan- 'bhe ma.

15 'Bhe ya 'ε 'yi, -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewē 'ε 'yi dōó:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa -zón, 'ka 'laa 'ka 'trón 'yi dólē 'eglóole -a ma, 'bhii- 'ka -gbóó mu a □kla gónē- 'la gbēēn- 'ke -o wlen -Waanbhaa' ma.»

16 'Bhēē- -de mu 'gbu -le -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa, 'bhēē- -o -wlenna -a ma εε? 'N bhe, Moizi 'pwela- mēē 'la zan mu 'kpen 'le Ezipu 'kléen 'ε 'yi, 'mu -le 'kéle-.

17 'Bhēē- -Waanbhaa' 'a zrupliila -de mu 'gbu -la ma lēē mia plē ta εε? Mēē 'la zan mu -za 'yóó- -kla, 'bhēē- -o -gaa -kpe 'ε ta, 'bhe zan mu -le 'kéle-.

18 'Bhēē- -Waanbhaa' 'a 'sienwoa- mēē mu 'ε -de 'gbu -la ni dōó: «Waa nu wlale -titi 'kléen 'la 'η 'bhe □kpaá 'edayma -o -yitré' yre 'le 'bhe 'yi bhe εε?» -Ya 'sienwoa- mēē 'la zan mu -wlenna -a ma -kpe 'ε ta 'mu -la ni.

19 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'η nēēē- mu, 'wa 'yaango- dōó -o 'kpalekleya -la ma -Waanbhaa' 'yi, 'bhēē- waa 'sólē- wlale- 'bhe -yitré' yre 'kléen 'ε 'yi.

4

1 -Waanbhaa' 'a 'liiwli- 'la □twa -kóó' ni dōó -kóó' nu gele wlale -e -yitré' yre 'la □twa -kóó' 'lēē 'bhe 'yi 'bhe 'yi 'laa gale -li. -Kóó' 'kēla 'bhe 'yienkan 'bhe -le 'ke mēē 'kedo- 'kpó 'laa bo zizan- 'bhe -yitré' yre 'ε □nóó wlale 'ε 'yi.

2 -Amasróyi -o -Jan 'Nrāle- 'la □woa -kóó' mu ni, -o 'bhēē- yēkē- do 'kpó 'ε □woa -kóó -gbóó mu 'ε ni -kpe 'ε ta 'ezin-. -O 'bhe

-jan 'ε 'malawoa, 'bhe 'laa -za 'kedo- 'kpó 'yanwolē -o ma, -amasróyi -wa malawoa waa -o 'kpālē- -a -yi.

3 -Kóó' mu 'la -kóó' -kóó' 'kpaá- -a -yi, -kóó' □wlaa 'yee- -yitré' yre 'ε □nóó 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia pe gbeya 'la 'yi dōó:

«'Mi 'η zru 'la 'pliila- -o ma, 'an □pia -o ni dōó 'mi -o -letwa -yitré' yre 'la ba,

waa nu wlale 'bhe yre 'ε □nóó -titi!»

'Dun- 'yee- -Waanbhaa' 'bhe -jan 'lēē- □woa 'waati 'la ba 'kee- -yaan gban -yaa' ye mu 'ε 'wolele 'drunyan klē bhla 'ε zi.

4 'Bhēē- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewē 'ε 'yi yre do nóó- dōó: «-Waanbhaa' -yaan -yaa' ye mu 'ε 'wolele 'ke 'bhe 'san 'drunyan 'ε klē 'waati 'ε ma, 'bhēē- -ya -yitrēla 'bhe -yrekpaá' 'srwaplē- mi 'ε ma.»

5 'Bhēē- -Waanbhaa' a 'Sewē 'yi yre -bhēēke' □nóó, -ya □pia 'ezin- dōó: «Waa nu wlale -titi 'mi -o -letwa -yitré' yre 'kléen 'la ba 'bhe □nóó.»

6 Mēē 'la zan mu -Jan 'Nrāle- 'ε □lwa □maa, 'bhe zan mu laa 'sólē- wlale- 'yee- -yitré' yre 'kléen 'ε 'yi -o 'kpakleya 'ε ma -Waanbhaa' -yi; 'bhēla- -yile, mēē -bhēēke' mu só wlale- 'yee- -yitré' yre 'ε □nóó.

7 'Bhēla- -zayile, -Waanbhaa' yi -bhēēke' do -dwa 'ezin-; 'bhe -le 'ke «-Zón 'le». 'Bhe blaán 'waati gbóón sa 'kanle-, 'kee- 'yee- -jan do 'kpó 'ε 'kpale 'ezin- -bhlenjbe Davidi 'lii dōó:

«'Ke 'ka -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa -zón, 'ka 'laa 'ka 'trón 'yi dólē 'eglóole.»

8 Wlan 'ε ni, 'kee- kpa bi 'bhii- Zozue -ja 'ke Izraēli mu 'ε 'le 'bhe -Waanbhaa' a -yitré' yre 'ε □nóó, -Waanbhaa' laa -yaa nu yi -bhēēke' do dōza wolē boolazi.

9 'Bhe 'yi 'tē, -Waanbhaa' -yaan -yaa' ye 'ε 'wolele, 'bhēē- -ya -yitrēla -yrekpaá' 'srwaplē- mi ma gónē- 'la gbēēn-, -e 'bhēē- yēkē- -yitré' yre □twa gban -yaa' pé mēē mu 'ε 'lēē.

10 -Amasróyi, 'ke mēē 'la zan -wlaa 'bhe -Waanbhaa' -yitré' yre 'ε □nóó, 'bhe zan 'bhe 'yitré 'bhe a yewole 'ε ma 'bhii- -Waanbhaa' 'bhe 'yitrēla gónē- 'la gbēēn- 'bhe a pé yewole 'ε ma.

11 'Bhēla- -zayile, -kóó' dō klēn 'ke -kóó' ge wlale 'yee- -yitré' yre 'ε □nóó; -kóó' 'a klē 'ke mēē 'kedo- 'kpó 'laa gbaan -kóó'

-gbɔɔ mu a 'trɔn 'yi -glɔɔya' dɔle 'ε zi, 'bhεε- yaa wla 'yee- -yitre' yre 'ε □nɔɔ.

¹² Wlan 'ε ni, -Waanbhaa' a -jan 'ε -ya -yre ma, 'bhεε- fangan- -o -a -yi. -A -le -yiyi' -gokun' 'le ple ni. -E wla mεε -yi 'fɔ 'kee- ge 'tɛnlε- -a zru 'ε 'pegee -a nii- 'ε -dan' ma; 'bhε 'pegee -e ge 'tɛnlε- mεε bhεlε' bɔyre 'ke ma 'pegee -a bhεlε' -bɔn mu 'ε ma. -E bhaaplen' 'kpeejan- mu 'ε 'pegee -a zru -yi jan mu 'ε 'kpen baglin- 'bhεε- -yoo dɔ.

¹³ Pε 'kedo- 'kpɔ magaanle laa -o -Waanbhaa' 'lεε. Pε 'kpen tapwele -o -a 'lεε kpataakpa. -Kɔɔ' 'kpen nu -kɔɔ' klεza mu 'ε 'kpen -zanta' pelε 'yela- -lε ma.

Zesu -le 'ke 'Sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'gbu 'ε 'le

¹⁴ 'Bhεla- -zayi', -kɔɔ' -o 'kpaleya zi 'la ta bhe, -kɔɔ' 'sɛnε gbaanle bo 'bhεε- ta. -Amasrɔyi -kɔɔa' 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'ε 'bhε -le 'ke 'yee- Zesu 'le. 'Ye- ja lafle' ma, 'bhεε- -e -ja yaale -Waanbhaa' -yre □la, 'bhεε- 'yele- 'ke -Waanbhaa' Gbe 'ε 'le.

¹⁵ -Kɔɔ' 'yren sɔ 'klale -kɔɔa' pε 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'ε ma, 'bhεε- -e bhɔ -kɔɔ' ba -kɔɔa' fangankleya 'ε 'yi. -Amasrɔyi -Setran' 'a 'lεkaan- -za 'yɔɔ- glɔɔn 'ε 'kpen 'le, 'bhii- -kɔɔ' mu gbεεn-, 'duŋ- yaa -za 'yɔɔ- do 'kpɔ klεlε -titi.

¹⁶ 'Bhε ya 'ε 'yi, -kɔɔ' -kɔɔ' 'mabεεn- 'te 'yee- -lileyaa zan -Waanbhaa' 'ε -yaa' -bh- lenyge 'yaakpe- 'ε -din -kɔɔ' zrubakpaale 'le. 'Ke 'bhε □kla, -e nu -kɔɔ' 'yrenklale, 'bhεε- -e -li -kɔɔ' ma -kɔɔ' 'bhɔŋba- 'waati wlan 'ε ba.

**ZESU -O -KɔɔA' 'SRAKA
'LENA MI -KUNLIIGBLAANA
'LE**

5

-Waanbhaa' Zesu □kpa 'bhii- -kɔɔa' 'Sraka 'Lena -Kunlii Gblaana 'le

¹ 'Sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'tɔle- kunlii gblaana 'ke -o 'bhε makun bhaaplen mu 'ε ba, 'kee- yewo -Waanbhaa' ni bhɔ zayi' bhaaplen mu ba. -E pε mu 'pegee 'sraka mu go -Waanbhaa' ni -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma.

² -Yaa' bhaaplenya 'ε ma, 'bhε 'pegee -yaa' fangankleya 'ε ma, mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' a -za mu 'ε dɔ, 'bhε 'pegee mεε 'la zan mu -ploola -yaa' zi 'ε ma, 'bhε zan mu 'ε 'yren sɔ 'klale 'yee- 'gbu ma.

³ 'Yee- 'gbu a fangankleya 'ε ma, -e sɔ 'sraka mu gole- -a 'gbu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhii- -e 'sraka go -yaa' mεε mu 'ε 'mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma gɔnε- 'la gbεεn- 'ezin-.

⁴ Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa sɔ -a 'gbu 'bhɔle, 'bhεε- -ya pe -a 'gbu ma dɔɔ -yoo 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'le. -Waanbhaa' -le 'a sii, 'bhεε- -ya klε 'ke 'bhε 'le 'bhii- -e Aaron □kla 'kele- gɔnε- 'la gbεεn-.

⁵ 'Bhε klegbeyaa do 'ε 'yi 'ezin-, Krisi 'laa -a 'gbu 'bhɔle- 'kee- klε 'Sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'le. 'Duŋ- -Waanbhaa' -le 'a □pia -a ma dɔɔ:

«'Yoo- 'η Gbe 'le,

'bhεε- 'mi □kla -zɔn 'e Dε 'le.»

⁶ -Waanbhaa' 'a □pia 'ezin- -yaa' 'Sεwε 'ε gbε do 'yi dɔɔ:

«'E nu bolε 'waati 'ε 'kpen ba 'ke 'Sraka 'lena mi 'le, 'bhii-Melikizedekia pε klegbeyaa 'ε gbεεn-.»

⁷ Zesu 'yaa- 'drunyan 'lεε- 'yi 'waati 'la ba, -ya 'seriwoa -Waanbhaa' ni, 'bhε 'pegee -e 'bhε 'sromabwa 'kee- -gbekan' 'egloole, 'kee- wisi, 'kooko- 'ke 'bhε sɔ -a gole ga -yren 'yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' -yaa' 'seri 'ε 'lεkwan- -a ŋgblo 'kpaaleya ma -Waanbhaa' -la.

⁸ 'Ali- -e -yaa' 'ke -Waanbhaa' Gbe 'la 'le bhe, -e 'taawole -Waanbhaa' -weli' ta 'ε -daanna 'yee- -yren mu 'ε 'bhlelele.

⁹ 'Bhε klegbeyaa 'ε 'yi, -ya -zrɔnna mεε mu 'ε ni 'bhii- -e □kla mεε -lεsɔlele. 'Bhεε- -e □kla mεε 'la zan mu 'kpen 'a 'weli- 'ε 'klosikun, 'mu 'kpen go mi 'le -za 'yi. -Yaa' pε mεε gole -za 'yi 'ε -dan' 'laa -o 'bhε ma -titi.

¹⁰ -Waanbhaa' 'a □pia -a ma dɔɔ -yoo 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'le, 'bhii- Melikizedeki a pε klε gbeyaa 'ε gbεεn-.

-Kɔɔ' 'laa 'ploole- -kɔɔ' 'kpale- ma -Waanbhaa' 'yi

¹¹ 'Ŋ nεεnε- mu, -jan -bebe -o 'η zi 'ke 'η 'bhε wo 'ka ni 'yee -za 'lεε- ba za 'yi. 'Duŋ- 'naa sɔ -a baan' -yipele 'ka ni, -amasrɔyi 'kaa- -za 'yimale la.

¹² Wlan 'ε ni, -a nɔɔ- ɔmwa gban 'ka 'yaa- sɔ klele- bi mɛɛ daan mu 'le 'ka -za mu 'la -daanna 'mu ma. 'Dun- 'ali- -zɔn, 'ka maza -o -li 'ke -o 'ka daan gbɛ drɛɛwo 'ke mɛɛ -za ɔlwa mu 'la daan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi 'mu -la -le 'ezin- εε? 'Ka maza -o -yɔn 'mile- ma -li 'bhii- -nɛ 'yientenne mu gbɛɛn-, 'ka 'laa- zi 'bhii- 'ka pɛbhle -glɔɔ bhle εε?

¹³ Wlan 'ε ni, 'ke mɛɛ 'la zan a pɛle -dan- 'le 'ke 'nɔnɔ 'mile- 'le, 'bhɛ zan -o -li 'ke -nɛ 'yientenne do -la -le. 'Bhɛɛ- -a -yrɛ bakanle laa -o 'kee- -za 'lɛdɔɔle 'pegee -za 'yɔɔ- go 'eke- 'yi.

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'dun-, pɛbhle -glɔɔ -o 'ke mɛɛ -yrɛ bakanle mu a pɛ -la -le, 'mu 'la 'mu daanle -o -za mu baglinlele, 'bhɛɛ- -o sɔ -za 'wlan 'pegee -za 'yɔɔ- gole- 'eke- 'yi.

6

¹ 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' Kriɛ a -za ɔlwa mu 'la -daanna, -kɔɔ' 'laa bolɛ 'mu ta, -kɔɔ' -yaa- -za mu 'ε baan' daan 'ke -kɔɔa' zɔn 'bhɛ ma 'bhii- -kɔɔ' 'yrɛ bakanle -o Kriɛ a pɛ zi 'ε ta. 'Waa- zi 'bhii- 'o bo gbɛ drɛɛwo 'yee- Kriɛ a -za ɔlwa mu 'ε ta, 'bhɛ mu -le 'bhii-: 'ploole kleza -yɔɔ' mu 'ε ma, 'bhɛɛ- 'e zru niinale -Waanbhaa' ba 'ke 'yee kpa -a -yi oo,

² mɛɛ wiɪnfɛza -glɔɔn mu 'ε ta daangbɛya oo, gbɛ 'kpale mɛɛ mu wiɪn- 'bhɛɛ- 'ke -woo 'seriwo -Waanbhaa' ni 'mu ma oo, gbaa mu bwele gale ba za 'bhɛ 'pegee 'drunyan ta 'kiti 'la -dan- 'laa -o 'bhɛ ma 'bhɛ -za.

³ -Kɔɔ' ge -kɔɔ' 'lɛɛ -Waanbhaa' a pɛ zi 'ε ta! -Kɔɔ' nu 'bhɛɛ- -za mu 'ε klele 'ke -Waanbhaa' -dwa -a -la.

⁴ 'Bhɛɛ- 'o sɔ -mɛ pɛ jan -la wole- mɛɛ 'la mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yima- gbɛ do -woa, 'bhɛɛ- 'dun- -o -gwa -yaa' zi 'ε ta bhɛ 'lɛɛ-? 'Woo- 'la -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yimaa- bi, 'bhɛɛ- -o -dwa bi -Waanbhaa' a -lileya 'ε -la, 'bhɛɛ- -o -yaa' Lii 'Wen- 'ε 'srɔɔwoa- bi.

⁵ 'Bhɛɛ- -wa ɔya 'bhii- -Waanbhaa' a -jan 'ε lele, 'bhɛ 'pegee -o -kɔɔ' 'lɛɛ 'drunyan 'ε 'bhɛ 'yi -glɔɔya' mu 'ε -dwa.

⁶ 'Ke 'bhɛ zan mu -balaa' 'bhɛɛ- 'ke -o -ploola 'taawole ma -Waanbhaa' a pɛ zi 'ε ta, 'bhɛ 'sen- 'laa nu klele -li 'mu ni 'ke -o plool -waa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma 'bhɛɛ- -woo

'kpa gbɛ drɛɛwo Kriɛ 'yi, 'bhɛ 'pegee 'ke -woo 'taawogbɛya 'ε mabɔɔ. -Amasɔyi, -e kle 'bhii- -woo -Waanbhaa' Gbe 'ε gbaan gbɛ drɛɛwo 'zi 'ezin- -yrigbɛɛle 'ε ta, 'bhɛɛ- -wa kle mɔkpen' 'sɔnsi ma pɛ 'le.

⁷ 'Bhɛ ya 'ε 'yi, 'ke la ban yi 'oo yi 'trɛ 'la ta, -yi 'ε wla 'yee- 'trɛ 'ε 'yi, 'bhɛɛ- -a -dɔɔ bole kle gbɛ 'ε 'kpen ma. 'Bhɛɛ- 'bhɛ kle gbakpa' mu 'ε -nrayiza 'le; -amasɔyi -waa' gba la pɛ mu 'ε bhɔ 'elrele -a ta, -wa ye 'bhɛ ma 'bhii- -Waanbhaa' 'yee- 'trɛ 'ε -dɔɔbwa.

⁸ 'Dun- 'ke -bɔn 'yɔɔ- 'pegee lɛɛ mu drɔn- le ɔbhwa 'yee 'trɛ 'ε ta, yaa -za 'kɛdo- 'kpɔ 'yanwo- mɛɛ ma. -Ayile -Waanbhaa' nu 'bhɛ 'trɛ 'ε 'danganwɔle 'bhɛɛ- -e kle 'ke 'kpacie pɛ 'le.

⁹ 'N 'yienii mu, 'ali- 'ke 'woo- -jan -glɔɔ 'wo 'zi 'ka ni 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ, 'o 'kpale- -o -a -yi 'bhii- 'ka mu -o zi -lrele' 'la 'bhɛ sɔ 'ka gole- -za 'yi 'bhɛɛ- ta.

¹⁰ -Waanbhaa' -o -za 'yido- mi 'le. 'Ka 'yelowoa, 'bhɛ 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ε -za -swa 'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ka ɔbhwa 'mu ba, 'bhɛ 'pegee 'ka -o bhɔ 'zi 'mu ba -zɔn -li; 'bhɛ -za mu 'ε 'mu 'laa nu gole -Waanbhaa' 'kpee -titi.

¹¹ 'Dun- 'o mɔɔ -o -a zi 'bhii- 'ka 'kpen do do -Waanbhaa -a -za mu 'ε -vavade 'bhɛɛ- gbɛɛn-, 'ke 'a -lɛyan- -a ma; 'kooko- 'ke 'ka 'yrikpale 'ε 'lɛsɔ-.

¹² 'Waa -a zi 'bhii- 'ka kle lrwanii- mu 'le. 'Dun- mɛɛ 'la zan mu bole -o 'mu 'kpale- ma Zesu 'yi, 'bhɛɛ- 'ke -wa kle -o zrubakpaa ta, -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- ɔnaa pɛ 'la 'naza- ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan mu 'bhɛ pɛ 'ε 'srɔɔwoa, -ka 'ka 'kpa 'bhɛɛ- zan mu 'ε ma.

-Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa pɛ 'la 'naza- ta Abraamu ni

¹³ -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa pɛ 'la ta Abraamu ni, -ya 'sienwoa ɔ 'bhɛ ta. Yaa -yaa sɔ -a 'sienwole 'to 'bhɛke ta 'ke 'bhɛ gbɛlaan -yiya' -a 'gbu 'to 'ε ni, -amasɔyi mɛɛ -bhɛke' gbɛlaan -yi 'laa ya 'yee- 'gbu ni. 'Bhɛla- -yile -ya 'sienwoa ɔ -a 'gbu ma.

¹⁴ 'Yee- -Waanbhaa' a ɔpia Abraamu ni dɔɔ: «'Mi 'pegee 'η 'sɔwɛɛ- ta, 'η nu 'e -dɔɔbolɛ 'ke 'mi 'e 'srɛ mu 'ε kle 'ebebele gbɛ 'ε 'kpen ma.»

15 'Bhe klɛgbɛya 'ɛ gbɛɛn- bhe, Abraamu 'a zrubakpalaa, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa -a ni pɛ 'la 'naza- ta, -e 'bhe 'srɔɔwoa-.

16 Wlan 'ɛ ni, mɛɛ mu -o 'sienwo- pɛ 'la 'tɔ 'yi, 'bhe pɛ 'ɛ gbɛɛn -yiya' 'woo- 'gbu ni. 'Ke -woo 'sienwoa pɛ 'la ta, -wa 'yaango- 'bhɛɛ- ma 'bhii- -o wojan 'ɛ -yoo 'ke wlan 'le, 'bhɛɛ- waa sɔ zaabɔle -li 'bhe ta.

17 Mɛɛ 'la zan mu 'ciɛn 'yaa- nu klɛɛ -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- □naa pɛ -lrele' mu 'la ta 'mu 'le, -Waanbhaa' -yaa zi 'bhii- -ya zɔn 'mu ni kpataakpa 'bhii- yaa -a -liiwli' 'ɛ mabɔɔ -titi, 'bhɛɛ- -yile -ya 'sienwole □kpa 'ezin- -a -liiwli' nale 'ɛ ta.

18 -Za pɛ 'lɛɛ- waa sɔ 'mu mabɔɔle -titi: -liiwli' nale pɛ do ta, 'bhe 'pegee 'sienwole. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pɛ 'la ta, 'bhe 'pegee 'ke -ya 'sienwoa pɛ 'bhe ta, yaa sɔ bhla pele- -titi 'bhe mu 'yi. 'Bhe -jan 'ɛ fangandɔ -kɔɔ' mu ta 'egbɛɛle, -kɔɔ' mu 'la -kɔɔ' 'pɔɔla- -za 'kpen ma, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' 'yrikpale bole -o 'egɔɔle 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa pɛ 'la 'naza- ta -kɔɔ' ni 'bhe ta.

19 -Kɔɔ' 'yrikpale 'la -yoo 'bhe pɛ 'ɛ ta bhe, 'bhe -yrikpaleya 'ɛ 'bhe -kɔɔ' mu klɛ 'egɔɔle 'bhii- -baton' dula- piibhe -kpuj -gbɛɛ 'ɛ -e -baton' 'ɛ kun 'egɔɔle gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -yi 'ɛ ba. 'Bhe yrikpaleya 'ɛ yaa bɛɛn -titi, -yoo 'egɔɔle, 'bhɛɛ- -e bhɔ -kɔɔ' ba. 'Bhɛɛ- -yile, sɔgbɛ 'la dɔle -o laanima -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛɛ 'ɛ □la, -e kan 'bhɛɛ- 'yi; 'bhɛɛ- -e ge wlalɛ -Waanbhaa' gbayrɛ 'fɛ 'kpee 'wɛj 'ɛ □la.

20 Zesu -ja wlalɛ -kɔɔ' 'lɛɛ 'bhɛɛ- yrɛ 'ɛ □nɔɔ -kɔɔ' mu ni. 'Bhɛɛ- -e □kla 'ke 'sraka 'lɛna mi -kunlii gbɛɛn 'le 'bhe □nɔɔ 'bhii- Melikizedeki -kla -kɔɔ' ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -E nu bole -yaa' -kunliiya 'ɛ 'yi yikpensee ta.

7

Melikizedeki -yaa 'ke -bhɛɛgbɛ 'pegee -Waanbhaa' a 'Sraka 'lɛna mi 'le

1 'Yee- Melikizedeki 'yaa- 'ke -bhɛɛgbɛ 'le Salɛmu -wa 'ɛ 'yi, 'bhe 'pegee -e -yaa 'ezin- 'ke laanima -Waanbhaa' 'la 'bhe 'kpaale- -o pɛ 'kpen 'wiij- 'bhe a 'sraka 'lɛna mi 'le. 'Bhe 'waati 'ɛ ba, Abraamu -ja gwɛɛnɛ 'klɛɛn 'bhɛɛke mu ta -bhɛɛgbɛ

mu 'ɛ ba, 'bhɛɛ- -a 'sɛngwa- 'mu 'le. -A da bhla 'ɛ zi 'bhe gwɛɛnɛ 'ɛ □nɔɔ, 'ke Melikizedeki gele- -a -lɛpale 'ke 'bhe 'dumawole 'a ni.

2 'Bhe klɛɛ 'tɛ, Abraamu pɛ mu 'la 'kpen □sia gwɛɛnɛ 'ɛ □nɔɔ -e mu 'kpen do do 'lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ □naa 'yee- Melikizedeki ni. Melikizedeki 'yi -le dɔɔ: «-lɛɔɔleya -za sɔ -bhɛɛgbɛ 'la ni.» 'Bhɛɛ- -e -yaa 'ezin- -bhɛɛgbɛ 'le Salɛmu -wa 'ɛ ta, 'bhe Salɛmu 'yi -le dɔɔ: «Boleya -dɔɔ sɔ -bhɛɛgbɛ 'la ni.»

3 Waa dɛ dɔ, 'bhɛɛ- waa -a nɛɛ dɔ, 'bhe 'pegee waa -a -gbɔɔ mu dɔ. -Waanbhaa' a 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi yrɛ 'kɛdɔ- 'kpɔ 'laa -a yayrɛ jan 'pegee -a gayrɛ -jan wo. -Yoo 'bhii- -Waanbhaa' Gbe 'ɛ gbɛɛn-; 'bhe ya 'ɛ 'yi, -yoo 'ke 'sraka 'lɛna mi 'le 'waati 'ɛ 'kpen ba.

4 'Ka 'laa -a yelɛ 'bhii- 'yee- Melikizedeki -o 'egbɛɛnɛ ɛɛ? -Kɔɔ' -gbɔɔ Abraamu 'pɛ 'oo pɛ 'la 'srɔɔwoa- gwɛɛnɛ yrɛ 'ɛ □nɔɔ, -e 'bhe 'mu 'kpen -lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ □naa 'yee- Melikizedeki ni.

5 'Duɲ- Levi 'srɛ mu 'ɛ ba, 'ke mu 'la 'yaa- 'ke 'sraka 'lɛna- mu 'le, 'bhɛɛ- Moizi -a pɛ 'ton 'ɛ ta, 'mu 'yaa- pɛ 'tɔle- pɛ 'bhe 'lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ 'kun -o 'gbu nɛɛnɛ- Izraɛli mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- 'duɲ-, -o 'kpen -o 'ke Abraamu 'srɛ mu -la -le.

6 Melikizedeki 'laa -yaa 'ke Levi 'srɛ 'le, 'duɲ- Abraamu 'kɔɔpɛ- 'tɔle- 'kɔɔpɛ-, -e 'bhe 'lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ 'srɔɔwoa, 'bhɛɛ- -e Abraamu 'la -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- -naa 'bhe ni -e 'dumawoa 'bhe ni.

7 Zaa laa -o 'bhe ta, mɛɛ 'la zan 'dumawo mɛɛ -bhɛɛke' ni, 'bhe zan gbɛɛn -yiya' 'ke 'bhe kan -e 'dumawoa mɛɛ 'la zan ni 'bhe ta.

8 'Sraka 'lɛna mu la mɛɛ mu 'ɛ 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ -lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ kun, 'mu -o ga pɛ 'le. 'Duɲ-, Melikizedeki 'la pɛ -lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ □kwan Abraamu 'kɔɔ, 'bhe -o 'bhe 'yrɛ ma 'bhii- -Waanbhaa' 'Sɛwɛ 'ɛ -ya □pia gbɛ 'la gbɛɛn-.

9 'Bhe 'yi bhe, Abraamu 'bhe 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ 'lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ 'nalawoa Melikizedeki ni, -e □kla 'bhii- Levi 'gbu -le -kaan 'yee- Abraamu 'yi 'bhɛɛ- -ya 'kɔɔpɛ- -lɛdulayrɛ vu mi 'ɛ Melikizedeki ni.

10 'Yee- Melikizedeki -ja Abraamu 'lɛpa yrɛ nɔɔ- 'waati 'la ba, Levi -yaa Abraamu

koo 'yi.

11 -Waanbhaa' 'tonj mu 'ε □naa Izraēli mu 'ε ni 'waati 'la ba, 'bhe 'tonj mu 'ε kli -le -yaa 'ke Levi a pe 'sraka 'lenaleya 'ε 'bheε- 'le. Aaron -yaa 'ke Levi 'srε mu 'ε do -la -le. 'Ke 'bhe 'sraka 'lena mu 'ε 'yaa- so bi mεε mu gole- -waa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi 'ke -wa -leyan' -a ma, mεε maza laa -yaa nu dole -li 'sraka 'lena mi -gloon 'bheεke ma 'ke 'bhe kle 'bhii- Mēlikizedeki gbεen-, 'bhe 'laa -yaa nu dale Levi a pe -gbaa 'ε 'lii 'bhii- Aaron gbεen-.

12 'Bheε- 'ke -o 'sraka 'lena mu 'ε taboola, -o 'tonj 'ε 'bhe taboo 'ezin-.

13 'Bheε- -woo -we 'zi -kooa' Mεεzan 'la 'le bhe, 'bhe 'laa -yaa 'ke Levi 'srε mu 'ε do 'le. 'Bhe -yaa da -gbaa 'bheεke -la -lii, 'bheε- 'bhe -gbaa 'ε 'lii mεε 'kedo- 'kpo 'laa klele 'sraka 'lenale mi -lido'.

14 Wlan 'gbu 'ε ni, 'wa 'yaango- doo -kooa' pe Mεεzan Zesu 'ε 'yaa- da Zuda 'si mu 'ε 'mu -la ba; 'duj- Moizi 'sraka 'lena mu 'la ba janwo 'zi, yaa -jan 'kedo- 'kpo 'wole- Zuda a pe 'si mu 'ε ba za 'yi.

Zesu a pe 'sraka 'lenale 'ε -danj' 'laa -o 'bhe ma

15 Zesu klelawoa 'ke 'sraka 'lena mi 'le bhe, 'bhe 'a zron 'bhii- -yoo zi 'le 'ke 'sraka 'lenaleya 'ε taboo, 'bheε- mεε -bheεke' do kle 'sraka 'lena mi 'le 'bhii- Mēlikizedeki -a pe klegbeya 'ε gbεen- 'ezin- bhe.

16 Yaa klele 'ke 'sraka 'lena mi 'le bhaaplenj mu a pe 'tonj ta za ma; 'duj- -a -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma -titi, 'bhe a pe -glooya' 'ε 'bheε- ma, 'bheε- -e -kla 'kele-.

17 -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi doo: «'E nu bole 'ke *'sraka 'lena mi 'le yikpen- ta 'bhii- Mēlikizedeki a pe 'ε gbεen-»

18 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -o 'tonj □lwa 'ε 'bhe 'saawoa-, -amasroyi fangan- 'laa -yaa -li 'bhe 'yi, 'bheε- 'bhe 'laa -yaa so -za 'kedo- 'kpo 'yanwole mεε ma.

19 *Moizi a *'Tonj 'ε yaa -za 'kedo- 'kpo 'yanwole 'ke -ya -leso' a ma. 'Duj- -zon 'o -yrikpaleya 'la 'sroowoa-, 'bhe mabhaabhoo -a -lwale' pe 'ε ta, 'bheε- 'bhe 'sroyi 'o so 'o mabeenle -Waanbhaa' -din.

20 'Bheε- 'ezin-, -Waanbhaa' 'gbu 'a 'sienwoa □ kpataakpa 'kaa Zesu nu klele 'ke 'sraka 'lena mi 'le yikpen- ta. 'Bheε-

'duj-, mεε -vin mu 'ε 'mu 'laa klele 'sraka 'lena mu 'le -Waanbhaa' 'sienwole ma.

21 'Duj- Zesu kle bhla 'ε zi 'sraka 'lena mi 'le, -Waanbhaa' 'gbu 'bhe 'sienwo ma janwoa- doo:

«'Mi Mεεzan -Waanbhaa', 'mi 'sienwoa- 'mi 'pegee 'η 'soωεε- ta, 'naa nu 'η 'liiwli- 'ε maboolε -titi, 'e nu bole 'ke 'sraka 'lena mi 'le waati 'ε 'kpen ba.»

22 -Waanbhaa' -bhoolaya dreε 'la -dwa 'yee- 'pegee 'koo- mu 'plenj-, Zesu Krisi -le 'bhe ta beli dope 'ε 'le. 'Bhela -yile, 'bhe -bhoolaya 'ε mabhaabhoo -a -lwa pe 'ε ta.

23 'Bhe trala 'ezin, Moizi a pe 'tonj 'waati 'ε ba, 'sraka 'lena mu 'ε waa -yaa mo -waa' 'sraka 'lenaleya 'ε 'yi ga 'plii ba. -O -yaa zen do do 'eke- blaana, 'bhela- -yile -o 'yaa- 'ebebele.

24 'Duj-, Zesu 'laa galawo -titi, -e bo -yaa' 'sraka 'lenaleya 'ε 'yi 'tanjii 'ke -danj' 'laa kle 'bhe ma.

25 'Bhela- -yile 'ezin-, 'ke mεε 'la zan mu 'mu mabeenna -Waanbhaa' -din, Zesu so 'bhe zan mu 'ε gole -za -yi 'ke -ya -leyan' a ma; -amasroyi -ya -yre ma 'tanjii, 'bheε- -ya 'seriwo -Waanbhaa' ni -waa' -za ma.

26 Zesu -le 'bhe 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan -gloon 'la -koo' maza -yaa 'bhe ma 'bhe 'le, 'kee- kle -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' plenj- mi 'le. -Amasroyi -yoo 'wenj, -yaa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo klele, 'bheε- waa -za 'yoo- do 'kpo 'yele- -a zi; -Waanbhaa' 'a 'plengwa- -za 'yoo- kle mu 'ε ma, 'bheε- -e -ja -a 'kpale- 'egboonle lafle' 'ε -danj' ma.

27 -A maza laa -o 'kee- 'sraka go yi 'oo yi -a 'gbu a -za 'yoo- mu 'ε ma 'elwale 'pe, 'bheε- 'kee- 'sraka -bheεke' mu go mεε -vin mu 'ε ma, 'bhii- 'sraka 'lena mu -kunlii gbilaan -vin mu 'ε gbεen-. -Ya 'gbu 'nalawoa 'sraka 'le, -e 'bhe □kla -leyan' do 'kpo, 'bheε- -e -yaan.

28 Wlan 'gbu 'ε ni, Moizi a 'Tonj 'ε ta, -o -yaa mεε 'la zan mu kle 'ke 'sraka 'lena -kunlii gbilaan mu 'ε 'le, 'mu 'yaa- so -za 'yoo- klele-. 'Duj- -Waanbhaa' 'a 'sienwoa- Moizi a 'tonj 'ε 'nale- blaanta, 'kaa -a Gbe 'ε 'bhe -le kle 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbilaan 'gbu 'ε 'le 'waati 'ε 'kpen ba; 'bheε- 'bhe 'leswa □ gbε 'ε 'kpen ma.

8

Zesu -le -kɔɔa' 'Sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'e 'le

1 'O 'yaa- -jan mu 'la 'wo zii', 'ke 'gbu 'la -za -o 'egloole 'bhe -le -ge: 'Sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'le- 'bhe 'la 'yansi -gloona -o -kɔɔ' 'kɔɔ. -A yaale -o lafle' 'yi -Waanbhaa' 'la 'ke -danj' 'laa -o -titi 'bhe a gblaanya 'e ma, 'bhe a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'e -din 'tɔbhɔ ma yaayre 'e □nɔɔ.

2 -Yoo' -yaa' 'sraka 'lenale -kunlii gblaanya ta ye 'e wo zii' -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e 'bhe- □nɔɔ; bhaaplenj laa 'bhe gbayre 'e dɔle 'bhe 'gbu 'kɔɔ, 'duj- Mɛɛzan -Waanbhaa' 'gbu -le 'bhe -dwa.

3 'Sraka 'lena -kunlii gblaana 'tɔle- 'sraka 'lena -kunlii gblaana -o 'bhe -yalaa' 'bhe yaayre 'e □nɔɔ, 'kooko- -e pe mu 'pegee 'sraka mu -la -lena -Waanbhaa' ni. 'Bhe klegbeya do 'e 'yi 'ezin- bhe, -kɔɔa' pe 'sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'e, 'bhe so 'ezin- pe mu 'ke 'nale -Waanbhaa' ni.

4 'Kee- 'kpa bi 'bhii- -e -yaa bi 'tre 'le- ta -ge 'drunyan 'e 'yi, yaa -yaa nu klele -titi 'ke 'sraka 'lena mi 'le. -Amasroyi 'sraka 'lena mu -o gban -ge, 'bhe- 'mu -le 'sraka mu 'e 'lena- -Waanbhaa' ni Zuufu mu 'e -waa' 'tonj mu 'e ta.

5 'Bhe mu -o 'sraka 'lenaleya ye 'la 'wo zii' 'tre ta -ge -Waanbhaa' ni -a gbayre 'wenj 'e □nɔɔ, 'bhe -o 'ke -o -za yeke- 'la kle 'zi laanima lafle' 'yi 'bhe- -tɔomasie 'le. Moizi -yaa zan -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e dɔle 'waati 'la ba, 'ke -Waanbhaa' 'a 'pele -a ni dɔɔ: «'Mi 'η gbayre sokpaa' -gloona 'la -zronna 'e ni vle gɔɔn 'e 'wiij-, dɔ klen 'ke 'ya dɔ 'te 'bhe- gbɛɛn-»

6 'Duj- -zon, Kriisi a pe ye 'e 'bhe gblaana -yiya' 'woo- 'sraka 'lena mu -bheke' mu 'e -waa' pe ye 'e ni. -Amasroyi -bhoolaya dree 'e ta, 'yele- 'ke -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu plɛn- mi 'le. 'Bhe -bhoolaya dree 'e gblaana -yiya' -bhoolaya -lwa mi 'e ni; 'bhe- -a kli gbaanle -o -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- mu 'la 'naa- 'ke 'mu gblaana -yiya' -a □lwa mu 'e ni, 'mu -la ta.

7 'Ke -sonj' 'laa -yaa bi -bhoolaya □lwa 'e ma, waa -yaa nu -a taboole 'ke -bhoolaya dree -bheke' 'le 'ezin-.

8 'Duj- -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- mu 'la □ya -yaa' mɛɛ mu 'e zi, 'bhela- -zayile -e -lale' -saan 'mu ta 'ke -ya pe dɔɔ:

«'Mi Mɛɛzan pe dɔɔ 'bhe yi -o zan bhɔle, 'bhe- 'η nu -bhoolaya dree dɔle 'mi 'pegee Izraeli mɛɛ mu 'pegee Zuda a mɛɛ mu 'e plɛn-.

9 Yaa nu klele 'bhii- 'η -bhoolaya 'la -dwa 'mi 'pegee -o -gbɔɔ mu 'e plɛn- 'bhe gbɛɛn-,

'mi -o 'kunlawoa -o gbe ma, 'bhe- 'η -o 'pwela- Ezipu 'kleɛn 'e 'yi bhe.

'Duj- -o -gbɔɔ mu 'bhe -bhoolaya 'e 'yisiela; 'bhela- -zayile 'mi -o □twa -a nɔɔ- 'ezin-.

10 'Duj- 'mi Mɛɛzan -Waanbhaa' pe 'ezin- dɔɔ

'bhe yi mu 'e 'kanle- blaana, 'mi nu -bhoolaya 'la dɔle 'mi 'pegee Izraeli mɛɛ mu 'e 'plɛn- 'bhe -le -ge.

'Mi nu 'an 'tonj mu 'e 'kpale- -o nii- 'e 'yi, 'bhe- -woo -yima', 'bhe- 'η nu -o yɔɔndɛle -o zru mu 'e 'yi, 'kooko- -woo -klosikun.

'Mi nu klele -waa' -Waanbhaa' 'le, 'bhe- -o nu klele 'mi 'an pe mɛɛ mu 'le.

11 'Bhe 'waati 'e ba, mɛɛ 'kɔɔ- 'kpɔ maza 'laa nu dɔle -li 'bhe -vindo' mi, 'pegee 'bhe nɛɛnɛ- ma 'ke 'bhe 'a daan dɔɔ: Dɔ klen 'kee Mɛɛzan -Waanbhaa' dɔ.

-Amasroyi 'kee- kpa matrujɛ mu ta oo, 'kee- kpa mɛɛ gblaana mu ta oo, -o 'kpen nu 'mi dɔle.

12 'Mi nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'kpen -sroma 'yanle-,

'bhe- waa -za 'yɔɔ- mu 'e -za 'laa nu dɔle -li 'η 'kpee.»

13 -A pele 'e -bhoolaya dree, 'bhe 'yi -le dɔɔ -a -lwa mi 'e 'bhe □kla 'egwele. 'Bhe- 'ke pe □lwa mi 'e □kla 'egwele, 'bhe kle -a 'truwo bhla 'e □bhwa -wa -din.

9

-Bhoolaya gwe 'pegee -Bhoolaya dree

1 'Tonj mu -yaa *-bhoolaya -lwa 'e 'bhe ta 'ezin-, 'mu 'yaa- -Waanbhaa' gba gbeya 'pegee -yaa' 'tre ta -ge gbayre 'e ma 'tonj mu -la -le.

2 Bhaaplenj mu -Waanbhaa' gbayre do -dwa, 'bhe 'yaa- 'ke sokpaa' do 'le. 'Bhe sokpaa' 'e □la 'e 'yicienle -yaa 'kpee ple:

-o -yaa -a 'kpee -lwa mi 'ε sii yre 'wenj. -Fitran gbo 'ε 'pegee -tabali 'ε 'yaa- 'bhεε - □nɔɔ. -O 'bluu mu 'la -gwa 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni, 'mu 'kpaale- -yaa' 'bhεε- -tabali 'ε ta.

³ Sɔgbε do dɔle -yaa 'yee- sɔkpa'a 'ε 'kpee plε 'ε 'plenj-. -A 'kpee plε mi 'la 'yaa- sɔgbε 'ε -zanta', -o -yaa 'bhε sii yre 'wenj 'penpenj.

⁴ Ansansi 'kpacieyre do -yaa 'yee- yre 'wenj 'penpenj 'ε □nɔɔ. -Can 'yi 'kpale- -yaa 'yee ansansi 'kpacieyre 'ε ma. 'Bhεε- -Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu plen- -bhoolaya dɔ 'kesu 'ε 'yaa- 'yee- yre 'wenj 'penpenj 'ε □nɔɔ 'ezin-. -Can 'yi 'kpale- -yaa 'bhε 'kesu 'ε ma 'ezin- yrekpren- □nɔɔ. -Can gbo do -yaa 'yee- 'kesu 'ε 'yi; 'bhεε- pεbhle 'la □daa lafle' 'yi, 'ke -o -yaa 'bhε sii mani, 'bhε 'ke 'yaa- 'yee- 'kesu 'ε 'yi. Aaron a 'beni 'la 'plɔn □bhwa, 'bhεε- 'ke 'bhε 'bhε -bi □kla, 'bhε 'pegee -Waanbhaa' a -bhoolaya dɔ ma -jan mu 'ε 'sɛwɛwɔle -yaa vlε 'peene mu 'la 'ta, 'mu 'kpen 'yaa- 'yee- 'kesu 'ε 'yi.

⁵ -Mlεke' 'tɔbhɔle plε 'la -o 'mu sii Seruben, 'mu -yrine' plε 'kpale- -yaa 'yee- 'kesu 'ε trala, 'mu -le -yaa -a zrɔn 'bhii- -Waanbhaa' -yaa 'yee- yre 'ε □nɔɔ. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu ma 'sraka mu 'ε go 'yre 'la □nɔɔ, 'woo- -mlεke' 'ε -o gbɛnronj- mu 'ε lii -yaa kla 'bhε yre ba -yre ta. 'Duŋ- 'waa nu dɔle 'bhε -jan mu 'ε 'kpen 'pɛɛnpɛɛndeε ma do do 'saanibhe.

⁶ Pε mu 'ε 'kpen 'kpale- -yaa 'bhε gbɛɛn- bhe; yi 'oo yi, 'sraka 'lena mu 'ε 'yaa- wla 'yee- sɔkpa'a' 'kpee □lwa mi 'ε □la, 'bhεε- -o -yaa waa 'sraka 'lenale ye 'ε wo.

⁷ 'Duŋ- 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'ε 'bhε do -kplɛn 'kpɔ -le -yaa wla -gloɔn do lɛɛ do -a 'kpee plε mi 'ε □nɔɔ. 'Kee- -yaa ge 'zi wlale 'bhε □nɔɔ, -e -yaa 'sraka go wi yien 'ε si, 'bhεε- -e ge 'sraka goε 'bhε 'le -Waanbhaa' ni -a 'gbu a pε -za 'yɔɔ- mu 'ε ma 'pe, 'bhε 'pegee -yaa' mɛɛ mu 'mu a -za -yɔɔ' mu 'ε ma 'ezin-.

⁸ 'Bhε klεgbeya do 'ε 'yi, -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'ε 'yaa- zrɔn 'zi bhaaplenj mu ni dɔɔ -Waanbhaa' gba sɔkpa'a' 'ε 'kpee plε mi 'la 'yaa- 'ewenle 'penpenj waa -yaa sɔ 'bhε 'liigole mɔkpen' ni, 'ke -Waanbhaa' gba sɔkpa'a' □lwa mi 'ε 'bhε -o -li -a nɔɔ- ye.

⁹ 'Bhε -za mu 'la bhe, 'mu -yaa 'ke -zɔn za mu 'ε ma -tɔɔmasie 'le. 'Bhε 'yi -le dɔɔ wi 'sraka mu 'ε 'pegee 'sraka gope -bhεεke' mu 'ε, 'mu laa sɔ 'bhε 'sraka 'ε go mi 'ε zru 'ε klεle- 'elrele 'ke -ya -lɛsɔ'.

¹⁰ 'Bhε 'sraka gope mu 'ε 'ke mu 'yaa- 'ke pεbhle mu 'le, 'bhεε- -a 'ke mu -yaa 'ke -wɛɛn mu 'le; 'bhεε- -a 'ke mu -yaa bhaaplenj mu 'fleeza- mu 'la gole -yaa 'eke- ma 'seri ta za 'yi 'mu 'le. -O □bwa 'bhεε- 'tonj mu 'ε 'yi za klεle ma 'ke 'bhε nu 'tɛnlɛ- -za mu 'ε 'kpen 'niinale ma -Waanbhaa' 'kɔɔ.

¹¹ 'Duŋ- Kriisi □nwa, 'bhεε- -e □kla 'ke 'sraka 'lena mi -kunlii gbalaan 'le -Waanbhaa' pε -lrele' mu 'la □twa -kɔɔ' ni 'mu ta. -E □wlaa sɔkpa'a' 'la 'bhε □la, 'bhε -o 'egbalaanle, 'bhε 'lreleya 'ε -lɛsɔle -yiya' -Waanbhaa' gba sɔkpa'a' □lwa mi 'ε ni. Bhaaplenj mu laa 'bhε sɔkpa'a' 'ε dɔle, 'bhεε- 'bhε 'laa -o 'ke 'tre ta -ge 'drunyan 'lɛε- 'bhε a pε 'le.

¹² Kriisi □wlaa yre 'wenj 'penpenj 'ε □nɔɔ -gloɔn do 'kpɔ, 'bhεε- -a -dangwa 'bhε ta. 'Duŋ- yaa wlale 'bhε □nɔɔ 'ke bhoo gwlen mu yien 'pegee drine- mu yien 'le. -Ya 'gbu yien 'ε □naa, 'bhεε- -e -kɔɔ' -gwa -kɔɔa' -za 'yɔɔ- mu 'ε 'yi 'fenfenj yikpensee ta.

¹³ Mɛɛ 'la zan mu 'kpee 'trinɔɔle -yaa -waa' 'sinii ta za 'ε ma, -o -yaa 'bhε zan mu 'kpee 'flee 'ke bhoo gwlen 'pegee dri gwlen yien mu -la le, 'bhε 'pegee dri da 'la 'ke -o 'bhε wi 'ε 'kpaciela -o 'bhε -yie 'ε si, 'bhεε- -o 'bhε zan mu 'kpee flee 'bhεε- 'le 'ezin-.

¹⁴ 'Ke -yoo 'bhε gbɛɛn- bhe, Kriisi a pε yien 'ε 'lɛε-? 'Bhε 'la 'bhε -gloɔya' 'yiya- pε 'kpen ni bhe. -Waanbhaa' Lii 'Wenj 'la -yoo 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhε fangan- 'ε 'sɔyi, 'yee- Kriisi 'a 'gbu □naa -Waanbhaa' ni 'ke 'sraka 'le, 'trinj bhε do 'kpɔ 'laa -o -yaa pε 'sraka 'ε ma. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'yee- Kriisi yien 'ε nu -kɔɔ' zru mu 'ε 'fleelɛ- 'kee- -za 'yiflenj mu go -o 'yi; 'kooko- -kɔɔ' sɔ -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhε gbale-.

Zesu yien 'ε 'bhε -le 'ke -bhoolaya drɛɛ 'ε ma 'tɔɔmasie 'le

¹⁵ 'Bhɛla -yile, -Waanbhaa' -bhoolaya drɛɛ 'la -dwa -a 'gbu 'pegee -kɔɔ' mu plen- bhe, 'bhεε- 'ke -o bhε ta 'sɛwɛdia bhe, 'bhε

-bhoolaya 'ε ta, Krisi -le -kla 'ke -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' plen- mi 'le. Bhaaplen mu -za 'yoo- mu 'la □kla -o -yaa 'waati 'la ba -bhoolaya □lwa 'ε 'yi, Krisi -gaa 'kooko- -e 'mu go 'bhe -za 'yoo- mu 'ε 'yi. 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' mεε 'la zan mu -siila, 'bhεε- -ya -liiwli' □naa -a 'cien 'la 'na zayi' 'mu ni, 'mu so 'bhe 'sroowole; 'bhe pe -lirele' mu 'ε 'mu 'laa so yanle- -titi.

¹⁶ 'Ke mεε do 'sani- -a gale plen-, -e 'sewe do □dia -a 'cien 'yiciengbeya 'ε ma, waa so -za 'kedo- 'kpo klele- 'ke 'yee- 'sewe 'ε 'le 'pe, 'ke 'yee- 'sewede mi 'ε yaa gale -li.

¹⁷ 'Ke 'cien zan 'ε -ya -yre ma -li 'waati 'la ba, -waa so -e 'cien 'yiciengbeya 'sewe -la □dia 'bhe bole- -klosi 'yi. 'Dun-, 'kee- -gaa 'waati 'la ba, 'bhεε- -o so 'bhe -jan 'ε bole- -klosi 'yi 'ε.

¹⁸ 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' -bhoolaya □lwa 'la -dwa 'yee- 'pegee -yaa' mεε mu 'ε 'plen-, waa 'solε- 'bhe -bhoolaya 'ε 'klosikunle, 'fo -o wi do -la □dia 'bhεε- -o 'bhe 'yien 'ε -klalaa' 'elwale 'pe.

¹⁹ Moizi -yaa' mεε mu 'ε 'kpen 'lekpa- 'eke- ta, 'bhεε- -e -Waanbhaa' a 'tonj mu 'ε 'kpen □woa 'mu ni 'pe 'bhii- -a yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gonε- 'la gbεen-. 'Bhe blaen, 'kee- drinε- 'pegee bhoo gwlen mu 'ke mu dele-; 'bhεε- 'kee- 'mu yien 'ε 'pegee -yi 'yizaale 'eke- ba. 'Bhεε- 'kee- Izopu -yri 'laa 'pegee -bhlaa 'ciε- 'ten 'yrele 'eke- ma 'bhii- -maanne do gbεen-; 'bhεε- 'kee- yien 'ε 'wianle -yaa' mεε mu 'ε 'kpen 'pegee 'sewe 'ε ta.

²⁰ -E -yaa 'bhe 'wian zii' -o ta 'waati 'la ba, 'ke -ya pele- -o ni doo: «*Waanbhaa' -bhoolaya 'la -dwa 'yee- 'pegee 'ka mu plen- bhe, yien 'lεε- 'bhe -le 'bhe zron pe 'le. -Ka 'taawo 'bhεε- -bhoolaya -jan 'ε ta.*»

²¹ 'Bhεε-, 'ke Moizi yien -wianle' 'ezin- -Waanbhaa' gba sokpaa' 'ε 'pegee -a gba pe mu 'ε 'kpen ta.

²² 'Tonj 'ε ta za 'ε ma, -o pe 'tole- pe 'bhe kle 'wenj yien -la -le. 'Bhεε- -Waanbhaa' laa so -za 'yoo- mu ma -sroma 'yanle -titi 'ke yien 'laa 'klaale- 'pe.

Zesu -le 'ke -za 'yoo mu 'ε go 'sraka 'le

²³ -Waanbhaa' gba sokpaa' 'ε 'pegee -a □la pe mu 'ε -woo 'ke lafle' 'yi pe mu 'ε 'mu -la ma -toomasie 'le, 'bhεε- -o -yaa so -o

klele- 'wenj 'bhεε- gbεen-. 'Dun- -o -yaa so 'woo- lafle' 'yi pe mu 'ε klele- 'wenj 'sraka go mu 'la 'le -yoo 'bhii- 'mu mabhaabho 'tre ta -ge 'sraka mu 'ε ta.

²⁴ Krisi 'laa gele wlale bhaaplen -Waanbhaa' gba sokpaa' 'la -dwa 'bhe □la. 'Dun- bhaaplen 'kela 'bhe do, 'bhe -o 'ke -Waanbhaa' sokpaa' -zeze 'gbu 'ε 'bhεε- -toomasie -la -le. Krisi -ja wlale lafle' 'yi, 'bhεε- -e -dulaa' -Waanbhaa' -yre □la, -kooa' -za mu 'ε ta janwo zayi'.

²⁵ Zuufu mu 'ε ba, -waa' 'sraka 'lena mi -kunlii gblaen 'ε wla -gloon do -lεε do ta -Waanbhaa' gba 'fe 'kpee 'wenj 'penpen 'ε □la 'ke wi yien -la -le. 'Dun- Krisi 'laa wlale -a noo- 'ke -ya 'gbu kle 'ke 'sraka 'le -gloon -bebe 'le.

²⁶ 'Ke 'bhe kle bi, -a 'san 'drunyan klele ma, Krisi -yaa nu -yrenbhleε. 'Saanibhe 'drunyan 'yan bhla 'la □bhwa -wa -din bhe, Krisi □nwa klele 'sraka 'le -gloon do 'kpo. -E -nwa -a 'gbu 'nalε- 'ke 'sraka 'le, 'kooko- -e -za 'yoo- klele -yiga'.

²⁷ Bhaaplen 'oo bhaaplen, 'bhe -o 'ke ga pe 'le -gloon do 'kpo. -A gale blaen, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'kitikan.

²⁸ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, Krisi 'a 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -gloon do 'kpo, 'kooko- -e mεε -bebe go 'mu -a -za 'yoo- mu 'ε 'yi. -E nu nu gbe dreewole 'ezin-, 'dun- yaa nu nule -za 'yoo- mu go zayi'; mεε 'la zan mu -o -a magben 'zi, -e nu nule 'mu -la gole zayi' -za 'yi.

10

Zesu a pe 'sraka 'ε 'bhe -le so bhaaplen klele- 'wenj 'bhεε- -ya -lεso'

¹ Moizi a 'tonj mu 'ε yaa pe mu 'ε -woo gonε- 'la gbεen- kpataakpa 'mu zron; 'dun- 'bhe mu -o 'ke -Waanbhaa' -za 'wlan mu 'la □twa -koo' 'lεε, 'mu -la lii 'le. 'Bhela -zayi' bhe, -o 'woo- 'sraka mu 'la go yi 'oo yi 'bhεε- lεε 'oo lεε 'yee- 'tonj mu 'ε ta, mεε 'la zan mu -yaa -Waanbhaa' gba 'bhe gbεen- bhe, waa 'solε- 'bhe zan mu 'ε klele- 'wenj -titi 'ke -wa -lεso' -a ma.

² 'Ke 'bhe 'sraka mu 'ε 'yaa so bhaaplen mu klele- 'wenj ganyan- do 'kpo, 'bhεε- -e -lεso', bhaaplen mu laa -yaa nu -li -o 'gbu

'yele- 'ke -za 'yoo- kle mu 'le. 'Bhεε- waa -yaa nu 'sraka 'bhεεke gole -li -titi.

³ Wlan 'gbu 'ε ni, bhaaplenj mu 'sraka mu 'la go, 'mu -waa' -za 'yoo- mu 'ε -zadɔ' -o 'kpee lεε 'oo lεε.

⁴ -Amasroyi dri gwlen mu yien 'pegee bhoo gwlen mu yien laa so bhaaplenj mu a -za 'yoo- gole- -titi.

⁵ 'Bhela- -zayile, Krisi 'nu bhla 'ε zi 'drunyan 'lεε- 'yi, -ya □pia -Waanbhaa' ni dɔɔ:

«'E zru laa bhɔle wi 'sraka 'pegee pe -bhεεke' 'sraka do 'kpɔ ma;

'duj- 'e 'mi flε 'ε □kla, 'kooko- 'η 'bhe na 'e ni 'ke 'sraka 'le.

⁶ -O wi 'sraka mu 'la kpacie 'srakagoyre 'ε □nɔɔ,

'bhe 'pegee -o 'sraka mu 'la go -za 'yoo- mu -sroma 'yan pe 'le, 'mu do 'kpɔ 'laa so 'e ni.

⁷ 'Bhεε- 'yi 'an □pia dɔɔ: 'Mi 'gbu -le -gε, 'η 'yoo- zan;

a 'yɔɔndele -o 'η ba -zayi' 'yaa- 'sεwe 'ε 'yi dɔɔ: <'N 'yoo- zan, 'an -Waanbhaa', 'e zru maza kle zayi'.>»

⁸ Krisi 'gbu 'a □pia -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe dɔɔ: «'Yaa -o wi 'sraka 'pegee pe -bhεεke' 'sraka do 'kpɔ zi; 'bhεε- 'e zru laa bhɔ 'sraka 'kpaciele 'pegee -za 'yoo- mu ma -sroma 'yan 'sraka mu do 'kpɔ ma 'ezin-» 'Bhεε- 'duj-, -o 'bhe 'sraka mu 'ε go 'toj 'ε ta.

⁹ 'Bhe blaen, 'ke Krisi 'a 'pele 'ezin- dɔɔ: «'N 'yoo- zan 'e zru maza kleyre nɔɔ-» 'Bhe klegbeyaya 'ε 'yi bhe, -Waanbhaa' 'a gbagbeyaya □lwa 'ε 'bhe 'saawoa-, 'bhεε- -ya tabɔɔla 'ke -a gbagbeyaya dreε -bhεεke' do 'le.

¹⁰ Zesu Krisi -Waanbhaa' zru maza □kla. -Ya 'gbu □naa 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni, -glɔɔn do 'kpɔ 'bhεε- -e -yaan. 'Bhe klegbeyaya 'ε 'yi, -e -kɔɔ' □kla 'wenj 'kee- kɔɔ' go -kɔɔa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi.

¹¹ 'Sraka 'lena mi 'tole- 'sraka 'lena mi, 'bhe bo 'bhe gaan ta yi 'oo yi 'kee- -yaa' 'sraka 'lenale ye 'ε wo, 'kee- 'sraka -glɔɔn do 'kpɔ 'ε go 'waati -bebe ba. 'Duj- 'bhe 'sraka mu 'ε 'mu 'laa -yaa so bhaaplenj mu a -za 'yoo- mu 'ε gole- -o ma.

¹² 'Duj- Krisi 'sraka do 'kpɔ -la -gwa bhaaplenj mu a -za 'yoo- mu 'ε ma. 'Bhe 'sraka do 'kpɔ 'ε 'bhe -le -kla yikpen- ta pe

'le 'ke 'bhe 'yi 'laa ga -titi. 'Bhe blaen, -e -ja yaale 'tanji -Waanbhaa' -din 'tobho ma yaayre 'ε □nɔɔ lafle' 'yi.

¹³ -A yaale -o 'bhe □nɔɔ ye, 'sani -Waanbhaa' 'a 'soonnii mu 'ε kle -a gaan -la pe 'le.

¹⁴ 'Bhe klegbeyaya 'ε 'yi, -yaa' pe 'sraka do 'kpɔ 'ε 'sroyi, mεε 'la zan mu -kla 'wenj 'ke -o go -waa' -za 'yoo- mu 'ε 'yi, -e 'mu □kla 'elrele 'ke -yoo -lεsɔ'. -O nu bole -waa' -lreleya -lεsɔle 'ε 'yi yikpensee ta.

¹⁵ *Lii 'Wenj 'ε 'bhεε- do 'kpɔ 'ε -zronna wlan ma kpataakpa. Wlan 'ε ni -ya □pia 'elwale -so dɔɔ:

¹⁶ «Mεεzan 'a □pia dɔɔ 'mi nu -bhoolaya 'la dɔle 'mi 'pegee 'woo- mu plenj-,

'bhe yi mu 'ε 'kanle- blaen,

'bhe -le -gε: 'Mi nu 'an 'toj mu 'ε 'kpale -o zru mu 'ε 'yi;

'bhεε- 'η nu -o 'yɔɔndele -o nii- 'ε 'yi.»

¹⁷ «-Waa' -za 'yoo- mu 'ε 'pegee -o -yinia yre mu 'la □nɔɔ, 'mu -za 'laa nu dɔle -li 'η 'kpee -titi.»

¹⁸ 'Bhεε- 'ke -o -za 'yoo- -sroma -yaan yre 'la □nɔɔ, -o maza laa -o -li 'sraka gole ma -za 'yoo- mu ma 'bhe 'yre 'ε □nɔɔ.

'KPALEYA 'PEGEE -ZA 'YIKUNLE

-Kɔɔ' -kɔɔ' 'mabεen- -Waanbhaa' -din -kɔɔa' 'kpaleya 'ε 'yi

¹⁹ 'Bhe ya 'ε 'yi bhe 'η nεenε- mu, Zesu yien 'ε 'sroyi, -kɔɔ' so wlale- yre 'wenj 'penpen 'ε □nɔɔ -kɔɔ' mapɔɔnle 'le.

²⁰ -E zibhe dreε -kpalaa' -kɔɔ' ni 'ke 'bhe kan sɔgbε 'la -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'ε 'kpee 'ε 'yicien- 'bhe 'yi. 'Bhe zibhe 'ε 'bhe -le ge -kɔɔ' 'le -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe □nɔɔ. 'Bhe sɔgbε 'ε 'bhe -le 'ke -ya 'gbu 'nalawoa 'ke 'sraka 'le 'bhe 'le.

²¹ 'Yela- 'kpale- -o -Waanbhaa' a 'fε 'ε 'wiinj- 'ke *'sraka 'lena mi -kunlii gbalaen 'gbu 'ε 'le.

²² 'Bhe ya 'ε 'yi, 'η nεenε- mu, -kɔɔ' -kɔɔ' 'mabεen- 'te -Waanbhaa' -din -kɔɔ' zru do 'kpɔ 'le, 'bhεε- -kɔɔ' 'kpaleya 'ε -a -yi 'bhe 'lεsɔle kle; 'ke -kɔɔ' 'kpee 'fleele- 'le, 'bhεε- -za 'yoo- gbinj laa kpa -li -kɔɔ' 'nii- 'ε ta, 'ke -kɔɔ' 'fle 'fεle- kle -yaa' -yi 'fleele- 'penpen 'ε 'le.

²³ -Kɔɔ' 'yri 'la 'kpale- -o -a ta, 'ke -kɔɔ' -o 'bhe -jan 'ε 'wo zii' bhe, -kɔɔ' do

klɛn 'ke -kɔɔ' blɔɔle bo 'bhɛ ma 'egloole. -Amasroyi -Waanbhaa' 'la -ya -liiwli' -naa -kɔɔ' ni, yaa a -liiwli' 'ɛ mabɔɔle -titi.

²⁴ -Kɔɔ' 'yakla- bo 'eke- -za 'le, 'kooko- 'ke 'kɔɔ- 'fuudo- 'eke- ta 'solekeniya 'le, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' sɔ -za 'wlan klele-.

²⁵ -Kɔɔ' 'laa 'ploole- -kɔɔa' 'klankeba 'ɛ ma, 'bhii- mɛɛ 'ke mu a kle gɔnɛ- 'la gbɛɛn-. 'Dun- -kɔɔ' 'eke- □lia; -amasroyi -kɔɔ' -o Mɛɛzan Zesu 'nu yi 'ɛ bɛɛnle ye 'zi -kɔɔ' -din kpataakpa.

²⁶ 'Ke 'kɔɔ- □yaan Krisi a wlan 'ɛ dɔlele, 'bhɛɛ- 'ke -kɔɔ' -za 'yɔɔ- □kla -kɔɔ' 'gbu 'yɛ ma, 'bhɛ 'sraka 'bhɛɛke 'laa -o -li 'ke 'bhɛ -kɔɔ' 'a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ go -kɔɔ' ma.

²⁷ 'Kɛla □bwa -kɔɔ' ma 'ezin-, 'bhɛ -le 'ke -kɔɔ' bo -Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ 'pegee 'tɛ 'yranle- 'ɛ 'magbɛnle ma -gblaan 'le -kɔɔ' 'yi. 'Bhɛ 'tɛ 'ɛ 'bhɛ -le nu -Waanbhaa' -sɔɔnnii' mu 'ɛ 'kɛn 'kpaciele.

²⁸ 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Moizi a 'Ton 'ɛ 'yisiɛla, 'kee- □kla mɛɛ plɛ le oo, 'kee- □kla mɛɛ yaga 'le oo, 'ke 'mu -o 'yee- 'ton 'yisiɛza 'ɛ 'srɛ 'le, -o 'yee- mɛɛ 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- -a -yɛn 'laa kla mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma.

²⁹ 'Bhɛɛ- 'ke -yoo 'bhɛ gbɛɛn- bhɛ, 'ke mɛɛ 'la zan -Waanbhaa' Gbe 'ɛ maveɛla 'lɛɛ- ɛɛ? 'Bhɛɛ- -bhoolaya 'la -yoo -kɔɔ' 'pegee -Waanbhaa' plɛn- 'bhɛ ma yien 'ɛ, 'ke 'bhɛ □yaan mɛɛ 'la zan klelele 'wɛn, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ -za 'ɛ □kwan 'bhii- bhaama za 'le bhɛ 'lɛɛ- ɛɛ? 'Bhɛɛ- Lii 'Wɛn 'la -Waanbhaa' 'bhɛ □naa -kɔɔ' ni -lileya ma, 'kee- 'bhɛ -zwanwoa, waa nu -yɛn -gloɔn 'ɛ -dela 'kpale- 'bhɛ zan ta ɛɛ? -Ka 'ka 'kpeeledan doo, 'bhɛ -yɛn 'yɔɔ- nu -yiyale mɛɛ 'la zan 'bhɛ Moizi a 'ton 'ɛ 'yisiɛla 'bhɛ a pɛ -yɛn 'ɛ ni.

³⁰ Wlan 'ɛ ni, 'wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -le 'a □pia dɔɔ: «'Mi -le nu -za 'kɛn -zigole.» -Ya □pia 'ezin- dɔɔ: «Mɛɛzan nu -yaa' mɛɛ mu 'ɛ 'kitikanle.»

³¹ -Waanbhaa' 'la -ya -yɛ ma, 'ke -yaa' -kpan 'ɛ -balaa' -kɔɔ' ta 'bhɛ -o 'ke -gblaan maza -gbɛnɛ 'gbu 'le 'dɛ!

³² 'Elwale -sɔ, 'ka golawoa -gblo 'yi, 'bhɛɛ- 'ka -Waanbhaa' a 'tɛbhile 'ɛ 'srɔlawoa, 'ka -yɛnɛhla 'ebebele gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ka 'woo- -yɛn mu 'ɛ -yikwan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛ -za mu 'ɛ dɔ 'ka 'kpee.

³³ 'Waati 'ke ba, -o -yaa 'ka -zwanwo', 'bhɛɛ- -o -yaa -yɛnɛkpa' 'ka ta mɔkɛn' 'yɛ ma. 'Bhɛɛ- 'waati 'ke ba 'ezin-, -o -yaa -yɛnɛkpa' zii' mɛɛ 'la zan mu ta, 'ka 'yaa- bhɔ 'bhɛ zan mu 'ɛ ba 'bhɛ mu a -yɛn mu 'ɛ 'yi.

³⁴ Wlan 'gbu 'ɛ ni, -o mɛɛ 'la zan mu □bwa -kaso 'yi, 'ka □bhwa 'mu ba. 'Ka -dwa -a □la 'ka zrukpaale 'le 'ke -o 'ka 'kɔɔpɛ- mu 'ɛ kun 'ka 'kɔɔ. 'Ka 'bhɛ □kla, -amasroyi 'ka 'yaa- 'yaango- 'bhii- -naflo mu 'la -woo 'ka 'kɔɔ, 'mu mabhaabhɔ 'ka 'kɔɔpɛ- □lwa mu 'ɛ ta. -Dan' 'laa -o 'bhɛ -naflo mu 'ɛ ma lafle' 'yi.

³⁵ 'Bhɛla- -yile, 'kpaleya 'la -yoo 'ka 'yi, 'ka 'laa 'ploole- 'bhɛ ma -titi. -Amasroyi -tron -gbɛnɛ -o -a ma 'ka 'lɛɛ -Waanbhaa' ba.

³⁶ Wlan 'gbu 'ɛ ni, 'ka maza -o -yɛn 'yikunle ma, 'kooko- 'ke 'ka □swa -Waanbhaa' zru maza klele-, -ya -liiwli' □naa pɛ 'la 'naza- ta, 'ka sɔ 'bhɛ 'srɔɔwole.

³⁷ -A pele -o -Waanbhaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ: «-A -vinbwa 'waati sa, 'waati sanɛ- 'gbu, 'bhɛɛ- mɛɛ 'la zan -o zan nule 'bhɛɛ- 'bhɛ nu.

Yaa nu -mɔle' -li.

³⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan -ledɔɔle -o 'mi 'yɛ 'yi, 'bhɛ zan 'ɛ nu bolɛ 'bhɛ 'yɛ ma 'kpaleya -la ma 'mi 'yi.

'Dun- 'ke -ya plɛngwa- 'mi ma, 'bhɛ 'laa nu 'solɛ- 'mi ni.»

³⁹ Mɛɛ 'la zan mu go zi -lrele' 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -o ge klele ni pɛ 'le, 'o mɔɔ laa -o 'bhɛ mɛɛ -gloɔn mu 'ɛ 'le. 'O 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'o mɔɔ -o -bhɛɛ zi 'ɛ 'bhɛɛ- ta.

11

'Kpaleya -o 'ke -mɛla -le

¹ 'Kpaleya -Waanbhaa' 'yi 'ɛ 'bhɛ -o 'ke -mɛla -le ɛɛ? 'E 'yrikpale -o pɛ 'la ta, 'yee kpa -a -yi 'bhii- 'e nu -a 'srɔɔwolɛ, 'bhɛɛ- 'e 'yɛ 'laa -o pɛ 'la ma, -e kle 'e ni 'bhii- 'e 'yɛ -o -a ma; 'bhɛ -le 'ke 'kpaleya 'ɛ 'le.

² 'Yee- 'kpaleya 'lɛɛ- 'yela- ma, 'bhɛɛ- 'elwaleta mu 'ɛ ba za □swa -Waanbhaa' ni.

³ 'Kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'a 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' 'drunyan 'yi pɛ 'kɛn □kla -a -liijan' 'ɛ 'bhɛ a -gloɔya' 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛ klegbeya 'ɛ 'yi, -kɔɔ' 'yɛ -o pɛ mu 'la

'kpen ma 'drunyan 'e 'yi -ge, -Waanbhaa' -o □kla pe 'la 'le mee -yre 'laa kpa 'bhe ma.

⁴ Abeli a 'kpaleya -la ma, 'bheε- -e 'sraka 'la -gwa -Waanbhaa' ni, 'bhe mabhaabwa Kaen a pe 'e ta. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bheε- -Waanbhaa' 'a □pia -a ma dɔɔ mee -ledɔɔle, 'bheε- -Waanbhaa' -yaa' 'sraka 'e 'lekwan□. 'Ali- Abeli galawoa bhe oo, -a 'kpaleya 'e 'bhe -o -janwo' zii' -li -zɔn 'kɔɔ-ni.

⁵ Enoki a 'kpaleya -la ma, 'bheε- -Waanbhaa' 'a □sia, 'ke 'bhe ge 'kele- lafle' 'yi laanima, 'bheε- -e -gwa gale 'yi. 'Bheε- mee 'kedo- 'kpɔ 'laa -a 'yele- 'ezin- -titi. 'Dun- -a 'sile- -leε -Waanbhaa' 'kɔɔ lafle' 'yi, -Waanbhaa' 'a -zɔnna mɔkpen' ni 'bhii- -a -za □swa 'bhe ni.

⁶ 'Ke 'kpaleya laa -le, mee 'kedo- 'kpɔ -za 'laa -yaa sɔ 'sole -Waanbhaa' ni -titi. 'Ke mee 'la zan 'e 'mabɛenna -Waanbhaa' -din, 'bhe zan 'e 'kpa -a -yi 'pe 'bhii- -Waanbhaa' -o, 'bheε- 'bhe zan 'e 'kpa -za 'yi 'bhii- 'ke mee 'la zan mu -a ziglinna -e 'bhe ma -trɔn na 'mu ni.

⁷ Noe a 'kpaleya -la ma, 'bheε- -e -baton' -gbenε do -dwa, 'bheε- 'yee- 'pegee -yaa' 'fa □la mu 'e -gwa -za 'yi 'bhe ma. -Waanbhaa' 'a 'kpeelakaan -za mu 'la 'yaa-zan klele 'ke waa 'mu 'yee- 'mu ma; 'bheε- -ya □kpaa -Waanbhaa' -yi. 'Bhela- -yile -e -gblaanna -Waanbhaa' -leε. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bheε- -e 'drunyan ta mee mu 'e -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e tapwela, 'bheε- -e -Waanbhaa' a -kpan -balaa' 'mu ta. -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bheε- -Waanbhaa' 'a □pia -a ma 'ezin- dɔɔ mee -ledɔɔle.

⁸ Abraamu a 'kpaleya ma, -Waanbhaa' 'a 'siilawoa 'bheε- -e 'bhe 'weli- 'e 'klosikwan. Abraamu -gwa -a 'gbu 'ya 'kleen 'e 'yi, 'bheε- -Waanbhaa' -yaa zan 'kela 'nale- -a ni -e 'bhe zi 'e □sia. -E -gwa -a 'gbu 'ya 'kleen 'e 'yi, 'bheε- -e -ja yre 'la □nɔɔ, yaa -yaa 'bhe □nɔɔ 'e dɔ.

⁹ -Yaa' 'kpaleya -la ma, 'bheε- -Waanbhaa' 'kleen 'la 'naza- -woa -a ni, -e □nwa yaale 'bhe 'yi 'cie 'le. -E -yaa yi sɔkpaa' mu -la □la. -Waanbhaa' 'a 'liiwli- □naa 'yee- 'kleen do 'kpɔ 'e 'naza- ta Izaki 'pegee Zakɔbu ni 'ezin-.

¹⁰ -Amasɔyi Abraamu 'yri 'yaa- -wa -gbenε 'e 'bheε- ta, -wa 'la 'ke 'bhe

gaan bɔle -o 'tre 'yi 'egbɔɔnle. 'Bheε- -Waanbhaa' -le 'bhe -wa 'e dɔgbeya 'e □pia 'bheε- -ya -dwa zi.

¹¹ 'Kpaleya -la ma 'ezin-, 'bheε- Sara -ne 'srɔɔwoa- 'bhe a -neyakleya 'e 'yi. 'Ali- -yaa' looneya 'e 'yi, -Waanbhaa' 'a □kla 'bheε- -e -ne 'srɔɔwoa-. -Amasɔyi -ya □kpaa -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' 'la 'e 'liiwli- □naa -a ni 'bhe nu bole 'bhe 'liiwli- 'e ta.

¹² 'Bhe ya 'e 'yi, Abraamu, -a nɔɔ- bhe do 'kpɔ 'e, 'ke -neyale a pe zi 'e zi, 'bhe -gbɔzi' -gaa gban bi, 'bhe 'sre mu □kla 'ebebele *'bhii- mleklenne 'pegee weyi- 'le ma -yrentre' mu gbenε*.

¹³ 'Bhe mee mu la bhe, 'mu 'kpen -gaa -o 'kpalele -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- 'bhe 'bhe 'liiwli- -naa -o ni pe mu 'la 'naza- ta, waa 'mu -srɔɔwole. 'Dun- -e □kla 'bhii- -o -yrekpaa 'mu ma 'egbɔɔnle, 'bheε- -o 'mu -vavadia. 'Bheε- -woo 'gbu □kwan 'bhii- -cie mu 'pegee 'kan mu 'le 'tre 'leε- ta -ge.

¹⁴ Mee 'la zan mu 'bhe -jan -gɔɔn 'la bhe 'bhe wo, 'bhe zan mu 'gbu 'a zɔn 'bhe ma kpataakpa 'bhii- 'mu 'yaa- 'kleen do -la -glin 'zi.

¹⁵ -O -gwa 'kleen 'la 'yi, 'kee- 'kpa bi 'bheε- -lrɔ -yaa -o ma, -o -yaa sɔ niinale -o -zanta' 'bhe 'yi 'ezin-.

¹⁶ 'Dun- 'kleen 'bheεke 'la 'bhe mabhaabho -waa' 'kleen □lwa 'e ta, 'bhe -la -lrɔ -o ma; 'bhe 'kleen 'e 'bhe -o lafle' 'yi laanima. 'Bhela- -yile, -o -Waanbhaa' 'siilawo -waa' -Waanbhaa', 'bhe 'laa -yraladɔ 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ma; wlan 'e ni, 'bhe 'gbu -wa -gbenε do -dwa gban -o ni -o -leε.

¹⁷ Abraamu a 'kpaleya -la ma, 'bheε- -Waanbhaa' 'a zru 'la -glinna, 'bheε- -e -dwa -a -la 'kee- Izaki na 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni. 'Dun- -Waanbhaa' 'a □pia 'yee- Abraamu -la ni 'elwale -sɔ dɔɔ 'bhe nu -a 'sre mu klele 'ebebele. 'Bheε- -e -dwa -a -la 'kee- 'yee- -ne bhe do 'kpɔ 'e na 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni.

¹⁸ -Waanbhaa' 'a □pia 'yee- Abraamu 'gbu -la ni dɔɔ: «*E 'sre mu 'e nu dale Izaki -la -yi, 'bheε- 'e 'tɔ nu blɔɔle 'mu -la ta.*»

¹⁹ -A 'kpale- -yaa -a -yi 'bhii- 'ali- 'ke Izaki -gaa, 'bhe 'sen 'yaa- -Waanbhaa' ni 'ke 'bhe 'bhe bwe gale ba. 'Bhela- -yile, -Waanbhaa' 'a gbe 'e 'niinalawoa -a ma,

-yoo 'tɛ 'bhii- 'bhɛ -gaa, 'bhɛɛ- 'bhɛ -bwela gale ba.

²⁰ Izaki a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e 'dumawoa -a gbe Zakɔbu 'pegee Ezau ni.

²¹ Zakɔbu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -a ga bhla 'ɛ zi, 'kee- Zozɛfu 'nɛ plɛ 'ɛ 'kpen 'dumawole. -E -kulaa' -a 'taawo 'beni 'ɛ ta 'bhɛɛ- -e -Waanbhaa' -gbaa.

²² Zozɛfu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -a ga bhla 'la □bhwa -wa -din, Izraeli mu 'ɛ 'yaa- nu 'pwɛɛ- 'waati 'la ba Ezipu 'klɛn 'ɛ 'yi, -e 'bhɛ 'lɛɛjanwoa. 'Bhɛɛ- -o -yaa nu -za 'la klɛɛ -a bhɛɛ' mu 'ɛ 'le -e 'bhɛ klɛgbɛya 'ɛ -zronna -o ni.

²³ Moizi dɛ mu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -wa yale, 'ke -wa magaanle mlɛ yaga ta. -Wa □ya 'bhii- -e -yaa lele bhe, 'bhɛla- -yile waa -gblaanlɛ' -bhɛngbe 'ɛ 'bhɛ 'wojan- 'ɛ 'kafawole ma (-amasrɔyi 'bhɛ 'a □pia bi -o Zuufu 'nɛ 'yientenne mu 'ɛ 'kpen dɛ).

²⁴ *Moizi a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e gbaanladi, yaa dɔɛ -a -la 'ke -wa sii Ezipu mu a -bhɛngbe 'lunɛ 'ɛ gbe.

²⁵ -E -dwa -a -la 'ke -o -yrenkpa' 'yee- 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ mu 'ɛ ta 'eke- 'yi, 'sani- -e nu bolɛ -a -yinraza mu klɛɛ ma -za 'yɔɔ- 'yi 'waati sa ba.

²⁶ -Ya □ya 'bhii- -yrenbhlele 'bhii- Mɛɛ -Bhee Mi Krisi gbɛn-, 'bhɛ mabhaabhɔ Ezipu 'klɛn 'yi -naflo mu 'ɛ 'kpen ta. -Amasrɔyi -a -yrɛ -yaa 'egbɔɔnle pɛ -la ta, -a -yrɛ gbaanle -yaa -Waanbhaa' -yaa nu -a -sra 'la 'nalɛ- 'bhɛɛ- ta.

²⁷ Moizi a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -e -gwa Ezipu 'klɛn 'ɛ 'yi. Yran 'la 'yaa- 'bhɛ Ezipu -bhɛngbe 'ɛ zru ba, yaa gblaanelɛ 'bhɛ 'lɛɛ. -Ya zru □twa gbɛ do zi, 'bhii- -a -yrɛ -yaa -Waanbhaa' 'la waa 'bhɛ ye -titi 'bhɛ ma.

²⁸ -A 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -e Paki 'fɛti -dulaa'. -Ya □pia Izraeli mu 'ɛ ni dɔɔ -o -bhlaa gwɛn bhlonɛ- mu dɛ, 'bhɛɛ- -woo yien mu 'ɛ kan -waa' 'fɛ mu 'ɛ 'liikonj mu 'ɛ ma; 'kooko- mɛɛ dɛ -mlɛkɛ' 'ɛ 'kan bhla 'ɛ zi, yaa Izraeli mu 'ɛ -o -nɛ □lwa mu 'ɛ dɛ.

²⁹ Izraeli mu 'ɛ -waa' 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -o weyi- 'ten 'ɛ takaan-, 'bhɛɛ- -o -kaan -a -yi 'bhii- 'ke -o 'taawo zii' 'trɛ □kpa ta. 'Dun- Ezipu mɛɛ mu 'ɛ -wa pele dɔɔ -o 'bhɛ 'yansi za 'ɛ klɛɛ- 'ke weyi- 'ɛ 'kpale -o 'kpen ta.

³⁰ Izraeli mu 'ɛ -waa' 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -o 'mlinlawoa Zeriko -wa 'ɛ zi -yrekpa' 'srwaplɛ- ta, 'ke 'bhɛ -wa 'ɛ zi 'fɛgwɛɛ- 'ɛ 'klaale.

³¹ Gwɛn -glin le Raabu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -o 'pegee mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'kafawoa 'mu 'laa gale 'eke- 'yi. -Amasrɔyi Izraeli mɛɛ 'la zan mu -nwa Kanaa 'klɛn 'ɛ 'klɔsikunlɛ gaanyi', -e 'mu □kwan 'elrele.

³² 'Bhɛɛ- 'an pe -li 'nale- 'ezin- ɛɛ? 'Waati 'laa -o 'ɲ 'kɔɔ 'ke 'ɲ Zedeɔn oo, Baraki oo, Samuson oo, Zɛfite oo, Davidi oo, 'bhɛɛ- Samieli 'pegee -Waanbhaa' -lɛla' janwo mu -vin mu 'ɛ waa -janwo'.

³³ -O 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -o 'sɛngwa- 'ke -bhɛngbe 'ke mu 'le, 'bhɛ 'pegee -o -lɛdɔɔɔɔɔ ma 'taawoa□. -O 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'bhɛ 'liiwli- -naa -o ni pɛ mu 'la 'naza- ta, -o 'mu -srɔɔwoa. -O 'kpaleya -la ma 'ezin-, 'bhɛɛ- -woo 'ke mu nalawoa -jara mu ni, 'bhɛɛ- 'mu laa 'solɛ- -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klɛɛ- 'mu ni.

³⁴ 'Bhɛɛ- 'yee- 'kpaleya do 'kpɔ 'ɛ 'yela- ma, -wa 'ke mu -blinna 'tɛ 'lɛsɔnle -yansan mu 'yi, 'dun- 'bhɛ 'laa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klɛɛ 'mu ni. 'Bhɛɛ- -o -yaa zan -o 'ke mu dɛɛ 'ke -gɔkunj' mu 'le, 'dun- 'mu -swa -bhile' 'mu dɛ mu 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- -waa' fangankleya 'ɛ 'niinaa 'ke -glɔɔya' 'le. -O 'ke mu □kla 'gwlaan- -glɔɔ mu 'le gwledanyrɛ mu nɔɔ-, 'fɔ 'klɛn 'bhɛɛke mu -yi gwledan mu 'ɛ 'kpen blasaan- -o -lɛɛ.

³⁵ Le 'ke mu a 'kpaleya -la ma, 'bhɛɛ- -waa' gbaa 'ke mu -bwela gale ba, 'bhɛɛ- -o 'mu □kpa -o 'kɔɔ.

'Bhɛɛ- 'dun- -o -yren 'yɔɔ- -kpa mɛɛ 'ke mu ta 'bhɛɛ- 'mu -gaa; 'bhɛɛ- waa dɔɛ -a -la 'ke -woo go 'bhɛ -yren 'ɛ 'yi, 'kooko- 'ke -o -gaa -Waanbhaa' -o bwe gale ba; 'bhɛɛ- 'bhɛ -si 'ɛ 'lrele- -yiya' 'trɛ ta pɛ -si 'lɛɛ- ni.

³⁶ -Wa 'ke mu malrɔgwa, 'bhɛɛ- -woo zita □zwan 'ke gbanbhɛ mu 'le. -Wa 'ke mu gbɛ tabwa- 'ke kpɛɛ- mu 'le, 'bhɛɛ- -woo □bwa -kaso 'yi.

³⁷ -Woo 'ke □dia kpoti 'palele 'mu ma. -Woo 'ke mu takaan- kpu plɛ 'ke -yri takan' -si 'le, 'bhɛɛ- -wa 'ke mu □dia 'ke -gɔkunj' 'le. -O -yaa ge 'kaanlele yrekpen-

□nɔɔ, -bhlaa 'fle mu 'pegee bhoo 'fle mu 'le -o ta 'bhii- -waa' dunε- mu gbεen-. -Za 'kedo- 'kpɔ 'laa -yaa -o 'kɔɔ, -o -yren 'yɔɔ- -kpaa -o ta, 'bhεε- -woo □kwan 'eyɔɔle gbe 'ε 'kpen ma.

³⁸ 'Drunyaan 'lεε- -gaale' laa -yaa -o ba -waa pe 'kpaleya -lrele' 'ε ma! -O -kanaa' -kpe mu 'ε 'pegee vlε gɔɔn mu 'ε ta; -o -yaa yi vlε -gluu mu 'pegee 'trε □la -gluu mu -la zi.

³⁹ 'Bhε mεε mu 'la bhe, -o 'kpen ba za □swa -Waanbhaa' ni -o 'kpaleya 'ε ma; 'duŋ- -Waanbhaa' 'bhε 'liiwli- -naa -o ni pe mu 'la 'naza- ta, waa 'mu -srɔɔwɔle.

⁴⁰ -Waanbhaa' pe 'la □twa -kɔɔ' mu ni, 'bhε mabhaabhɔ pe 'kpen ta. -Waanbhaa' laa -yaa zi 'bhii- 'woo- mu 'ten -za 'lreleya -lεsɔle 'ε ma -kɔɔ' mu bla.

12

-Kɔɔ' -yren 'yikun 'bhii- Kriisi 'a 'yikwan □ gɔnε- 'la gbεen-

¹ 'Nj nεnε- mu, 'woo- mεε 'la zan mu -o -kpaa -Waanbhaa' 'yi, -woo -kɔɔ' 'srε -zamaa' -gbεnε do 'le, 'bhεε- -o 'mliŋgole -o -kɔɔ' zi. 'Bhela- -yile, -za 'oo -za 'la 'bhε -o -kɔɔ' zru 'ε kpɪŋɔ 'zi 'bhii- 'kwe do gbεen-, 'bhεε- 'ke -yoo -kɔɔ' 'yikliŋ- zii', 'bhεε- -kɔɔ' 'laa -o 'sɔle gele- zi -lεε -kɔɔa' 'kpaleya a zi 'ε ta; -kɔɔ' 'plo- 'bhε 'kpen ma, -za 'yɔɔ 'la 'bhε blɔɔ blaale- -kɔɔ' ma, -kɔɔ' 'plo- 'duŋ- 'ezin- 'bhε ma. 'Bhεε- -Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- blasanle 'la ma -kɔɔ' a 'kpaleya 'ε yi, -kɔɔ' -kɔɔ' 'niwla 'bhεε- 'yi.

² Zesu -le -kɔɔa' 'kpaleya 'ε kli 'le, 'yela- 'srɔyi 'bhεε- -kɔɔ' bo -kɔɔa' 'kpaleya 'ε 'yi 'ke -a -lεsɔ'. 'Bhela- -yile, -kɔɔ' 'yre gbaanle bo 'yela- ta. -E gale -yriŋbεεle 'ε ta 'bhε 'yikwan □, 'bhε 'la 'bhε -o 'ke -yraladɔ ma gale 'le bhe. -Amasrɔyi zrukpa' 'la -o 'bhε □twa -a ni -a -lεε, -a nii- □bwa 'bhεε- ta. 'Bhεε- -zɔn, -a yaale -o -Waanbhaa' a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε -din 'tɔbhɔ ma yaayrε 'ε □nɔɔ.

³ -Ka 'ka 'kpeeledan Zesu ma doo: -za 'yɔɔ kle mu -wlenna -a ma, 'bhεε- -o -yrenkpaa -a ta 'eyɔɔle. -E 'bhε -za mu 'ε 'kpen 'yikwan □ gɔnε- 'la gbεen-, -ka 'ka 'kpeeledan 'bhε ma doo; 'kooko- 'ka 'trε 'laa bhɔ, 'bhεε- 'ka -gblɔzi' ga.

⁴ -Amasrɔyi 'ka -o gwle 'la dan 'zi -za 'yɔɔ- 'ε ba bhe, 'ka 'laa 'bhε danle -li 'ke 'bhε ge 'tenle- 'ka gale ma.

⁵ -Waanbhaa' 'ka 'liala- -jan mu 'la 'le 'bhii- -ya -nε mu lia gɔnε- 'la gbεen-, 'mu □nia gban -gun 'ka 'kpee εε? -E pe doo: «'Nj gbe, 'ke Mεεzan -yrenkpaa 'e ta, 'e 'krowo zayi', 'yaa 'bhε 'yεε- bhaama za 'le.

'Bhεε- 'e 'fuu 'laa gole 'e ta 'kee- -la 'zi 'e ta -za 'ke 'yi.

⁶ -Amasrɔyi mεε 'la zan -za sɔ Mεεzan ni, -e 'bhεε- zan 'krowo-.

'Bhεε- -ya -nε 'tɔle- -nε 'bhεε- zita zɔn.»

⁷ Wlan 'ε ni, Mεεzan -o -yren mu 'la 'kpa zii' 'ka ta bhe, -ka -o -yikun', 'bhεε- 'bhε -yren mu 'ε 'mu 'a zɔn 'bhii- -Waanbhaa' -o 'ka 'kun zii' 'bhii- -a -nε mu -Amasrɔyi -nε 'ε -de 'gbu -le, 'bhεε- -a dε laa -za 'yɔɔ- go -a -kɔɔ -a 'krowolele εε?

⁸ 'Ke yaa 'ka 'krowole 'bhii- -ya kle -a -nε mu 'ε 'kpen ni gɔnε- 'la gbεen-, 'bhε 'yi -le doo 'ka 'laa -o 'ke -a -nε -zeze mu 'gbu 'le; 'duŋ- 'ka -o 'ke -naazine mu -la -le.

⁹ -Kɔɔ' 'ya dε mu 'ε 'mu -kɔɔ' 'krowo-, 'bhεε- -kɔɔ' 'mu -lɛdɔ' a ma. 'Bhε ya 'ε 'yi, 'ke -kɔɔ' Dε -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- -gwa -kɔɔ' 'kɔɔ, -kɔɔ' 'laa sɔ 'ke -kɔɔ' 'yee- -lɛdɔ' -a ma 'ke 'bhε kan -kɔɔ' 'ya dε mu 'ε ta εε? 'Kooko- bole -yɛ ma 'la -danj' 'laa -a ma -kɔɔ' 'bhε 'srɔɔwo- εε?

¹⁰ -Kɔɔ' 'ya dε mu 'la 'mu -o 'trε ta -gε 'mu 'yaa- -za 'yɔɔ- go -kɔɔ' 'kɔɔ 'waati sa ba, -za 'la 'bhε 'lɛdɔle -o 'mu 'yɛ 'yi 'bhε kleza 'yi. 'Duŋ- -Waanbhaa' -za 'yɔɔ- go -kɔɔ' 'kɔɔ -kɔɔ' 'gbu 'nrayiza 'yi, 'kooko- -e -kɔɔ' kle 'wenj' 'bhii- 'yee- 'gbu -o 'wenj gɔnε- 'la gbεen-.

¹¹ Wlan 'ε ni, 'ke -woo mεε do 'krowo zii', 'bhε la -a ma, 'bhεε- -a zrukpaale laa kle, 'duŋ- -ya wleyisriwo. 'Duŋ- 'ke -o mεε 'la zan mu -trola 'bhε gbεen- bhe, 'bhε zan mu yilabla 'srɔɔwo' boolazi 'bhεε- -o -lɛdɔɔ'.

-Kɔɔ' -kɔɔ' 'nii- wla 'kpaleya 'ε 'yi

¹² 'Bhela- -zayile, -ka fanŋando 'ka 'gbu ta, 'bhεε- 'ka -gblɔzi' 'la gale -o bhe, -ka do 'eglɔle.

¹³ -Ka 'taawo zibhε -lɛdɔle mu zi, 'kooko- fanŋan- kplankplan laa -o mεε

'la zan mu ta, 'mu sɔ fangan- 'srɔɔwole; 'bhɛɛ- -o 'taawogbeya 'ɛ 'lɛdɔɔ-.

14 -Ka dɔ klɛn 'ke 'ka 'pegee mɔkpen' bo 'eke- 'yi 'lɛdɔɔle; 'bhɛɛ- -ka dɔ klɛn 'ke 'ka 'taawogbeya 'ɛ klɛ 'wenj. -Amasrɔyi mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa sɔ Mɛɛzan yele- 'ke -yaa klɛlɛ 'wenj.

15 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele, 'kooko- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa bloo -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ 'yi. -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'ezin-, 'kooko- mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa to 'ke -za 'lale- 'dimi 'e 'sɛnɛ gbaan -a zru 'yi, 'bhɛɛ- -ya -yidɛ'; 'bhɛɛ- 'bhe blaand klɛ 'ke 'yee- -za 'lale- 'dimi klɛ mɛɛ mu 'pɔ pɛ 'le 'eke- ma, 'bhɛɛ- -e mɛɛ -bebe zru 'ɛ 'siɛ-.

16 -Ka 'ka 'gbu 'kun 'elrele 'ezin-, 'kooko- 'ke mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa klɛ -yanbhooyadɛ mi 'le 'ka ba, 'bhɛɛ- 'ke yaa -Waanbhaa' a pɛ mu 'ɛ mavɛɛ 'bhii- Ezau gbɛɛn-. 'Yee- Ezau 'a 'niigwa- -yaa' -naagwlenya 'ɛ 'yi pɛ -koo do 'kpɔ -la bhle -zayi'.

17 'Bhɛɛ- 'ka 'gbu 'a 'yaango- dɔɔ boolazi, -e -yaa -a zi 'bhii- -a dɛ 'a 'dumawo, 'bhɛɛ- 'bhe 'laa dɔlɛ 'bhe □la. -Zadɔwɛɛ □bwa -a ma, 'bhɛɛ- -e wisia□ -a dɛ -lɛ ma 'egloole, 'duŋ- klɛgbeya -bhɛɛke' 'laa -yaa -li -a ma.

18 Yaa klɛlɛ 'bhii- 'ka 'ka 'mabɛɛnɛ Sinai vlɛ goon 'ɛ 'le: 'Tɛ 'yranle- do -yaa -a wiinj-, 'bhɛɛ- -gblo -gbɛnɛ do -yaa -a ta, 'bhe 'pegee la -lɛɛ -ploɔ -gbɛnɛ do -yaa 'kan zii' -a ta.

19 'Bhɛɛ- yaa klɛlɛ 'bhii- 'ka -klɛlonj' 'penwli- do 'pegee mɛɛ -weli' -glɔɔ do -la □maa 'bhii- Izraɛli mɛɛ mu 'ɛ gbɛɛn-. -Amasrɔyi -o 'bhe mu malawoa, 'ke -wa pele- dɔɔ waa -jan -bhɛɛke' do 'kpɔ 'wolɛ- -o ni 'ezin- -titi.

20 -Amasrɔyi -o -jan 'la □woa -o ni, 'bhɛɛ- waa -yaa zi 'bhii- -o -jan 'lɛɛ- 'bhe 'ma 'ezin- 'bhe -le -yaa dɔɔ: «*Tɛpɛ- 'oo 'tɛpɛ-, 'ke 'bhe □yaan vlɛ goon 'ɛ ma, 'ali- 'kee- -kla 'ke -wa 'kpee wi 'le oo, 'kee- □kla bhaaplɛnj 'le oo, -o kpoti 'pa 'bhe ma, 'bhɛɛ- -wa dɛ.*»

21 -O -yɛɛkpaa 'bhe -za mu 'la 'kpen ma, -o -gblaan gbɛ -yɔɔ' 'ɛ 'kɔɔ, 'ke Moizi 'a 'pele dɔɔ: «*Gblaand 'ɛ 'kɔɔ, -di □kaan 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- 'ɛ 'yoo- bɛɛn 'zi -kpakpa!*»

22 'Ka 'laa 'ka 'mabɛɛnɛ Sinai vlɛ goon 'ɛ -din, 'duŋ- 'ka mu 'ka 'mabɛɛnɛ Sinai vlɛ goon 'ɛ 'bhe 'pegee -Waanbhaa' 'la -ya -yɛɛ ma -yaa' -wa -gbɛnɛ 'ɛ 'bhɛɛ- -din. 'Ka 'ka 'mabɛɛnɛ -yaa' -wa 'la -o 'bhe sii laanima Zeruzalɛmu 'bhɛɛ- -din; -mɛɛkɛ' 'saa mu 'ɛ 'klale -o 'eke- ba 'bhɛɛ- □nɔɔ zrukpa' ba.

23 'Ka 'ka 'mabɛɛnɛ -Waanbhaa' a -nɛ □lwa mu 'la 'klale- -o 'eke- ba, 'bhɛɛ- 'ke -woo 'tɔ mu 'ɛ □dia laflɛ' 'yi, 'mu -la -din. 'Ka 'ka 'mabɛɛnɛ -Waanbhaa' -la -din. 'Yele- 'ke bhaaplɛnj mu 'kpen 'pegee mɛɛ 'la zan mu -lɛdɔɔle -lɛsolɛ -yaa 'yee- 'gbu 'yɛɛ 'yi, 'ke 'mu -gaa gban, 'bhɛɛ- 'ke 'mu lli mu 'ɛ -woo laflɛ' 'yi; 'yele- 'ke 'mu 'kpen 'kitikan mi 'le.

24 'Ka 'ka 'mabɛɛnɛ 'ezin- Zesu -la -din; 'yele- -bhoolaya dɛɛɛ 'ɛ ta -Waanbhaa' 'pegee bhaaplɛnj mu plɛnj- mi 'le. 'Bhɛɛ- 'ka 'ka 'mabɛɛnɛ -a yien 'la 'klalaa- 'bhɛɛ- -din. 'Bhe yien 'ɛ □klaa win 'ɛ mabhaabho Abeli a pɛ 'ɛ ta.

25 -Ka 'ka 'yɛɛkpaa 'ka 'gbu ba 'elrele, -Waanbhaa' 'la -yoo janwo zii' 'ka ni 'kee- 'ka lia, 'ka 'laa 'ka -bangolɛ 'ka 'trɔnkpaale -la -a ni. 'Elwale ta -sɔ, -Waanbhaa' -yaa Izraɛli mu 'ɛ 'lia zii' 'trɛ ta -gɛ 'bhɛɛ- waa dɔlɛ -a -la 'ke -woo 'trɔnkpa a ni, 'bhɛɛ- waa 'solɛ- gole- -Waanbhaa' a 'krowole 'ɛ 'yi. 'Bhe ya 'ɛ 'yi, -Waanbhaa' 'la -weli' 'ɛ □daa laanima 'bhɛɛ- -e -janwoa -kɔɔ' ni, 'ke -kɔɔ' -kɔɔ' -bangwa -a -yi, -kɔɔ' nu gole -yaa 'krowole 'ɛ 'yi 'nale- -a ma ɛɛ?

26 -Waanbhaa' 'la 'weli- 'trɛ 'ɛ -bɛɛnɛ -sɔ, 'bhe -o 'bhe 'liiwli- na 'zi -kɔɔ' ni -zɔn dɔɔ: «*'Nj nu 'trɛ 'ɛ bɛɛn gbɛ dɛɛwɔlɛ; 'naa nu 'yee- do -kplɛn bɛɛnɛ 'taalɛɛyi, 'duŋ- 'ɛ nu laflɛ' 'ɛ 'bhe bɛɛnɛ 'ezin-.*»

27 'Bhe -jangɔ' do 'la bhe dɔɔ: «*'Ezin- gaan do*», -ya zɔn 'bhe ma 'bhii- -e 'trɛ ta pɛ mu 'la □kla 'mu 'kpen nu bɛɛnɛ, 'bhɛɛ- 'mu go 'mu dɔyɛ 'ɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- 'mu 'kpen 'tringo-; 'kooko- 'ke pɛ mu 'la waa bɛɛn, 'mu do -kplɛn -le bo ye.

28 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -kɔɔ' 'pegee 'yee- nu bolɛ -bhɛngbeya -wa 'la ta, 'bhe 'laa nu gole 'bhe dɔyɛ 'ɛ □nɔɔ -titi. 'Bhɛla- -yile, -kɔɔ' -Waanbhaa' klɛza -lrele' 'ɛ 'yidɔ-, 'bhɛɛ- -kɔɔ' 'a gba gba gbeya 'la 'bhe sɔ -a ni 'bhɛɛ- 'yi; 'ke -kɔɔ' 'a 'lɛdɔ- -a ma, -a -lɛɛgblaan 'le -kɔɔ' 'yi ye.

²⁹ -Amasroyi -kooa' -Waanbhaa' 'e -yoo 'bhii- 'te 'la 'kee- mεε kpacie 'pilipili, 'bhεε- 'ke a blaana laa bo -titi.

13

-Liawli' mu

¹ 'N nεεnε- mu, 'ka -za 'la so 'eke- ni bhe, -ka 'ka 'yregbaan- 'bhe ba 'kaa- Zesu 'yi nεεneya 'e 'yi.

² 'Ka 'kpeeε 'laa 'nilε- mεε mu 'cie 'sile ma, 'bhεε- 'ka -o 'kun 'elrele. -Amasroyi mεε 'ke mu 'yaa- 'bhεε- 'yansi za 'ε kle, 'bhεε- -o -mlεke' mu 'ke 'cie □sia -o ba; 'duj- waa yaangole 'bhii- 'mu 'yaa- 'ke -mlεke' mu 'le.

³ -Kaso 'yi mu -za 'laa gole 'ka 'kpee, 'bhεε- -kaa kle 'bhii- 'ke 'ka 'pegee mu 'gbu -o 'eke- 'yi -kaso 'e 'yi. -O -yrenkpa' zii' mεε 'la zan mu ta, 'mu -za 'laa gole 'ka 'kpee, 'bhεε- -kaa kle 'bhii- 'ka 'pegee 'wole- -yrenbhle' zii' 'fle do 'yi.

⁴ Mōkpen' gwlenna yaaza 'e 'ledō- -a ma, 'bhεε- 'gwlaan- 'pegee -a na, waa -waa' gwlenayaa 'e 'trinḡole 'ke -yanbhōoya dele 'le. -Amasroyi -Waanbhaa' nu mεε 'joo 'yoo- mu 'e 'pegee -yanbhōoya de mu 'kitikanle.

⁵ 'Kaa- -gōli' 'flen 'laa klele; 'duj- 'ka zru bo pe yeke- 'la -yoo 'ka 'koo 'bhεε- ni. -Amasroyi -Waanbhaa' 'gbu 'a □pia dōo: «'Naa nu 'η 'plenḡole -titi 'e ma, 'bhεε- 'naa nu 'e do -kplen 'tole- -a nōo- -titi.»

⁶ 'Bhela- -zayile, 'o so a pele- 'o 'sōwεε- 'kpen ma dōo:

«Mεεzan -le 'η 'bhōjba- mi 'le, 'naa nu -gblaanel' pe 'kedo- 'kpō 'leε.

Bhaaplen sō -mε pe -za -la klele- 'mi ni εε?»

⁷ 'Ka 'ledōo- mu 'la -o -Waanbhaa' a -jan 'e □lwa □woa 'ka ni, 'mu -za 'laa gole 'ka 'kpee. -O 'taawoa □ gōnε- 'la gbεen- 'ke 'bhe ge 'tenle- -o gale ma, -ka 'bhe 'klosikun; 'bhεε- -woo -kpaa -Waanbhaa' -yi gōnε- 'la gbεen-, -ka 'ka 'kpa -o ma 'bhe klegbeya 'e gbεen-.

⁸ Zesu Krisi -o -a dōgbeya 'e 'yi 'tanjii: -e -yaa gōnε- 'la gbεen- 'elwale, -yoo 'bhεε- gbεen- -zōn; 'bhεε- -e nu bole 'bhεε- gbεen- 'tanjii.

⁹ 'N nεεnε- mu, 'ka 'laa 'tole- 'ke -o 'ka 'yini- 'ke daangbeya -gloōn 'bhεεke mu 'le. 'Ke -Waanbhaa' -yaa' -lileya 'e 'yi fangan-

-wlaa -koo' zru 'e 'yi, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- 'le. Pεbhle mu ta 'toj mu 'e 'mu laa so fangan- 'wlale bhaaplen zru 'yi, 'bhεε- 'mu 'laa -za 'kedo- 'kpō 'yanwole -titi 'mu 'klosikun mu 'e ma.

¹⁰ Zuufu mu a 'sraka 'lena mu 'la -o 'sraka mu 'e go *'srakagoyre 'e □nōo sōkpaa' 'e □la, -a 'sej 'laa -o 'mu ni 'ke -o 'koo- mu 'gbu a pe 'sraka gōpe mu 'e 'ke bhle.

¹¹ *'Sraka 'lena mi -kunlii gblaana 'e, 'bhe wla 'ke wi yien 'e 'le 'fekpee 'wenj 'penpen 'e □la; 'bhεε- -e 'bhe go 'ke 'sraka 'le -za 'yoo- mu 'e go zayi'. 'Duj- -o wi mu 'la yien 'e □kla 'ke 'sraka 'le -o 'mu kpacie 'pεlii- -wa 'e -gōma'.

¹² 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, Zesu -yrenbhla 'bhεε- -wa □dia -wa 'e -gōma'; 'kooko- -e bhaaplen mu kle 'wenj -a yien 'e 'le.

¹³ 'Bhela- -yile 'ezin-, -koo' go -wa 'e 'kpee, 'bhεε- -koo' ge -a -lepayer nōo- -wa 'e -gōma'; 'kooko- -o -yrala' -gloōn 'la -dwa -a ma, -koo' 'bhe -yrala -gloōn do 'kpō 'e 'yikun- 'ezin-.

¹⁴ -Amasroyi -koo' bo -wa 'laa -o -ge 'drunyan 'leε- 'yi, 'ke 'bhe sō -mole' 'waati 'e 'kpen ba. -Wa 'la nu dale -Waanbhaa' ba 'o 'yre -o 'bhεε- ta.

¹⁵ 'Yee- Zesu 'sroyi, -koo' -Waanbhaa' 'tobho 'waati 'e 'kpen ba 'ke -koo' 'bhe kle 'bhii- -kooa' 'sraka 'le 'yee- 'gbu -Waanbhaa' ni: 'bhe 'yi -le dōo -koo' 'yee- -Waanbhaa' 'tō 'e magbaande -koo' 'lii.

¹⁶ -Koo' 'yi 'laa 'nilε- -za 'wlan klele 'pegee bhole 'eke- ba ma; 'bhe -za -gloōn mu 'e 'mu -o 'bhii- 'sraka mu 'la -za so -Waanbhaa' ni.

¹⁷ -Ka 'ka 'leε mu 'e 'weli- -ledō' a ma, 'bhεε- -ka 'ka ngblo 'kpala -o -la. -Amasroyi -o -yren -o 'ka 'si 'e gooba; 'bhεε- -o nu -o kleza mu 'e 'yipele -Waanbhaa' ni. -Kaa kle 'kooko- -o so -waa' ye 'e 'wole zrukpa' ta, 'bhεε- waa wole 'ke -o -la ma janwolele. 'Ke -wa wo 'zi -o -la ma janwolele, 'ka mu 'gbu 'laa nu -trōn 'kedo- 'kpō 'sōowole 'bhe ma.

¹⁸ -Ka bo -Waanbhaa' -sromabole ma 'o ni 'kaa- 'seri mu 'e 'yi. 'O 'kpale- -o 'o 'gbu 'yi, 'bhεε- 'waa la 'o 'gbu ta -za 'yoo- 'kedo- 'kpō 'yi. -Amasroyi 'woo- -a zi 'bhii- 'o 'taawo 'elrele gbe 'e 'kpen ma 'waati 'e 'kpen ba.

¹⁹ 'Mi -o 'ka makwle' zii' dɔɔ -ka -sromabɔ -Waanbhaa' ni 'mi ba zayi', 'kooko- 'ŋ sɔ niinale blaale- 'ka ta ye.

'PUBO-

²⁰ -Waanbhaa' 'la -yoo 'ke yilabla 'na mi 'le, 'yele- -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu 'la 'bhe -o 'ke -Bhlaa gooba mi -gbɛɛ 'e 'le 'bhe -bwela gale ba; 'bheɛ- -e -bhoolaya 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -dwa yiɛn 'le 'yee- 'pegee -kɔɔ' mu plɛŋ-.

²¹ Bhaa 'yee- -Waanbhaa' 'e 'bhɔ 'ka ba, 'bheɛ- 'ka sɔ -za 'wlan 'e 'kpen -glɔɔn klɛle-, 'bheɛ- 'kaa zru maza 'e 'kpen klɛ. 'Bheɛ- bhaa -za 'la 'bhe sɔ -a ni, -e bhɔ -kɔɔ' ba 'ke -kɔɔ' sɔ 'bhe klɛle- Zesu Krisi 'sroyi. Bhaa 'tɔbhɔleya bo 'yee- Zesu ni 'waati 'e 'kpen ba! -Amiina!

²² 'Ŋ nɛɛɛ- mu, 'mi 'ka 'liala- -jan mu 'la 'le 'letɛ 'lɛɛ- 'yi -gɛ bhe, -ka -o 'kun 'ka zru -dɔɔ 'le. Drɔɔn' 'naa klɛle -janwole -bebe 'le 'ka ni.

²³ 'Ŋ 'yoo- -a zi 'bhii- 'kaa 'yaango- 'bhii- -o -ploola -kɔɔ' nɛɛɛ- Timote ma -kaso 'e 'yi. 'Kee- □bhwa 'ŋ ba -gɛ 'sani- 'ŋ gele plɛŋ- 'ka ba ye, 'mi 'pegee 'yee- nu gele 'pwɛɛ- 'ka ta ye.

²⁴ -Ka 'ka 'lɛdɔɔ- mu 'e 'kpen 'pubɔ-, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a mɛɛ 'wɛŋ mu 'e 'kpen. -Kɔɔ' nɛɛɛ- mu 'la 'kpen -o Itali 'klɛɛn 'e 'yi -gɛ, 'mu 'kpen 'ka 'pubwa-.

²⁵ Bhaa -Waanbhaa' a -lileya 'e bo 'ka 'kpen ta! Amiina.

ZAKI 'LETRE 'LA YƆNDIA- Zaki 'letre 'la yƆndia 'bhe ngblo

-Dele 'ke Zaki 'le εε? Mεε -bebe pe dɔɔ Zaki -o 'ke Mεεzan Zesu Krisi nεεnε-'le (Matie 6.35, Maki 6.3, Galasi 1.19, 1 Korenti 15.7). -E -yaa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la 'yaa- Zeruzalemu 'mu a zilεε- mu 'ε do 'le (Klεza 15.13-21, Galasi 2.9). Zaki 'letre 'lεε- Ɔdia, 'bhεε- -ya Ɔkpaa Izraeli -gbaa vu ta ple 'ε ni. 'Dun- yaa -yaa -we 'zi 'ke Izraeli -gbaa gwe -zeze 'gbu mu 'ε 'le, -e -yaa -we 'zi 'ke Zuufu mu 'la -woo 'gbu Ɔnaa Zesu ni 'mu -la -le. Mεε mu Ɔyaa -yren 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhεla- -yile 'mu -gwa Izraeli 'klεen 'ε 'yi, 'bhεε- 'mu -ja 'klεen 'bhεεke mu 'yi. Zaki pe dɔɔ 'bhe Zuufu -glɔɔn mu 'ε 'mu -le -Waanbhaa' a mεε kplankplan mu 'ε 'le. 'Letre 'lεε- 'yi, -e zruwlaa- -o 'kpee dɔɔ -woo ta -yren mu 'ε 'yikun. 'Bhεε- -ya Ɔpia -o ni 'ezin- dɔɔ -woo 'gbu klε -zadɔ' mu 'le, 'bhεε- -woo ngblo 'kpala -o -lεε mu 'ε Ɔla, 'bhe 'pegee 'ke -o 'taawo 'elrele -waa' 'kpaleya zi 'ε ta. -E pezan mu -liala dɔɔ 'mu 'laa 'mu 'gbu magbaandεε 'mu 'kɔɔ -goli' 'ε -zayi', 'bhεε- -e 'kɔɔflenzan mu -liala 'ezin-.

Zaki -yaa' 'letre 'ε 'yi -jan ngblo mu 'ε Ɔpia (Zaki 1). -Ya nεεnε- Zesu 'yi mu 'ε 'kpeelεkaan dɔɔ -woo -yrekpa' -o 'gbu ba. -Yoo -liala 'ezin- dɔɔ waa pezan mu do -kplen 'lɛdɔle -a ma, 'bhεε- 'ke -o 'kɔɔflenzan mu mafinyanwo. 'Bhεε- droon' -e pe -o ni dɔɔ -o bhɔ 'kɔɔflenzan mu 'ε ba (Zaki 2).

Mεε 'la zan mu -o 'gbu kun 'bhii- -zadɔ' mu, 'bhεε- 'ke -wa zi 'bhii- -o mεε -bhεεke' mu daan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'le, Zaki 'bhe zan mu 'ε -liala dɔɔ waa -o 'gbu magbaandεε, 'bhe 'pegee sradɔle laa 'sɔle- -o ni, 'bhεε- -woo 'gbu 'wojan- mu 'ε 'klosikun 'elrele (Zaki 3.1-4.12).

-E pezan mu -liala 'ezin- dɔɔ - woo -yrekpa' -o 'gbu ba, 'kooko- waa -o 'gbu magbaandε (Zaki 4.13-5.6).

Zaki a 'letre 'ε 'leyanyre 'ε Ɔnɔɔ, -e -za dɔ gbe drεεwoa- Zesu 'yi mu 'ε 'kpee dɔɔ

-o bo 'egloole -o ta -yren mu 'ε 'yi, 'bhe 'pegee -e pe -o ni dɔɔ -woo 'seriwo mεε 'la zan mu -o -yren 'yi 'bhe 'pegee gadε mu 'mu a -za ma.

Zaki a 'pubɔwli

¹ 'Mi Zaki 'la 'η 'yoo- 'ke -Waanbhaa' 'pegee Mεεzan Zesu Krisi a yewonε 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lεε- dε 'zi. 'Ka mu Zesu 'yi mu 'la -daa Izraeli -gbaa vu ta ple 'ε 'lii, 'bhεε- 'ka zenle -o 'drunyan 'yi 'klεen 'bhεεke mu -yi yrekpen- Ɔnɔɔ, 'η 'yoo- 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'ka ni 'ke 'η 'ka 'pubɔ-.

Mεε zrubaglinza mu 'pegee -za -glɔɔ mu -yikunle

² 'Ŋ nεεnε- mu, 'ke -za -glɔɔ 'oo -za -glɔɔ 'la Ɔtian 'ka ma, -kaa ye 'bhii- 'ka zrukpa' pe -gbenε -le.

³ 'Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke -o 'ka 'kpaleya 'ε 'yidaan- 'ke -za -glɔɔ 'le, 'bhεε- 'bhe 'ka daan -za -glɔɔ 'yikunlele.

⁴ 'Dun- -kaa 'to 'ke -o 'kaa- -za 'yikun zru 'ε ye gbε 'ε 'kpen ma, 'kooko- 'ka klε mεε -lesole mu 'le, 'bhεε- waa 'joo 'yɔɔ- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi.

Mεε 'seriwoza -zadɔleya -srɔɔwo zayi'

⁵ 'Ke -zadɔleya laa -o mεε 'la zan 'kɔɔ 'ka ba, 'bhe zan 'bhe 'yrewo -Waanbhaa' ma, 'bhεε- -Waanbhaa' nu 'bhe 'nale- 'bhe zan ni. -Amasrɔyi, -Waanbhaa' gbε ta -o taataa pe nale ma mɔkpen' ni, 'bhεε- yaa la mεε ta pe nayre nɔɔ- mεε ni.

⁶ 'Dun-, 'ke 'bhe zan -o 'bhe -zadɔleya 'ε 'yrewole, -a 'kpale- klε -Waanbhaa' 'yi 'bhii- -e nu a -srɔɔwole, 'bhεε- yaa -a zru klεle ple 'bhe 'yrewole 'ε ma. -Amasrɔyi 'ke mεε 'la zan -a zru klε ple, 'bhe zan -o 'bhii- wɛyi- 'pɔɔ do 'la 'ke -ploɔ 'bhe 'lawlen-, -ya been, 'bhεε- -ya wian yrekpen- Ɔnɔɔ.

⁷ 'Bhe zru ple zan 'ε, 'bhe 'laa 'bhe -yrik- pale pe 'kedo- 'kpo 'srɔɔwole ta Mεεzan -Waanbhaa' 'kɔɔ.

⁸ 'Bhe zru ple zan 'ε, yaa bo -a -liijan' do 'kpo ta -a 'taawogbeya 'ε 'yi.

'Kɔɔflenya 'pegee -nafloya

⁹ 'Ke -kɔɔ' nεεnε- 'la -yoo 'kɔɔflenzan 'le, -ya 'gbu 'wasowo -a 'lawlenle 'pegee -a

klele mɛɛ gbalaan 'le -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'bhe -zayi'.

10 'Bhɛɛ- 'duŋ-, pɛzan 'ɛ 'bhe 'bhe 'gbu 'wasowo 'bhe 'gbu mazina zayi'. -Amasroyi -e nu 'kanle- blaale 'bhii- -bɔn -bi 'laa mo goɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

11 -Yretɛbhe wɛn, 'bhɛɛ- -e bhi 'egloole, -e -bɔn 'ɛ dɛ, 'bhɛɛ- 'bhe ga. 'Ke 'bhe [k]la, -a -bi 'ɛ balaa', 'bhɛɛ- 'bhe -lreleya 'ɛ 'kpen go 'bhe 'yi. 'Bhe klegbɛya 'ɛ 'yi 'ezin-, yi do ta, pɛzan 'ɛ nu 'kanle- blaale- 'ke -a -yregbaanle -o 'waati 'la ba -yaa' ye mu 'ɛ ba.

-Za mu 'la mɛɛ -lekan' 'bhɛɛ- -wa bo -za 'yoo- 'yi

12 'Ke Zesu 'yi mi 'oo Zesu 'yi mi 'la -za -gloɔ 'yikwan[], 'bhe zan a pɛ -yinra! -Amasroyi 'kee- []yaan -za -gloɔ 'ɛ 'yikunlele, -e nu 'bhe ma -trɔn 'srɔɔwole 'ke bole -yrɛ ma -si 'la -Waanbhaa' 'bhe 'liiwli- []naa 'bhe 'nale- ta -a -za so mɛɛ 'la zan mu ni 'bhe 'le. *

13 'Ke -za 'yoo- klele -o mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -lekan zii', 'bhɛɛ- -e -balaa' -za 'yoo- 'yi, 'bhe zan laa peɛ dɔɔ: «-Waanbhaa' -le 'ŋ 'lekan zii' -za 'yoo- klele 'le.» -Amasroyi pɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa so a klele- 'bhɛɛ- -Waanbhaa' -za 'yoo- kle, 'bhɛɛ- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu laa mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'lekan- -za 'yoo- kleɛ 'le.

14 'Duŋ- mɛɛ 'tole- mɛɛ, -a 'gbu zru maza mu 'ɛ 'mu -le -a 'gbu 'lekan- 'bhɛɛ- -wa glaan yretɛtɛ, 'bhɛɛ- 'mu 'a kun.

15 'Ke -a zru maza -yoo' mu 'ɛ -wa -yinia, -wa -balaa' -za 'yoo- 'yi. 'Ke -za 'yoo- 'ɛ gbaandia-, 'bhɛɛ- -a -yiyaa -a zru 'ɛ ni, 'bhe 'leyan- 'ke 'yee- mɛɛ 'ɛ gale -la -le.

16 'Ŋ nɛɛnɛ- mu 'la -za so 'ŋ ni 'egbenɛle, 'ka 'laa 'ka 'gbu 'yinile.

17 Mɛɛ -srɔɔwo' pɛ 'kpen 'lrele- 'pegee -o mɛɛ gba pɛ -lɛsole -lrele' 'la ba 'mu 'kpen da -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' 'la laanima 'bhɛɛ- ba. 'Yele- -yretɛbhe 'pegee mlɛ, 'bhɛɛ- mlɛklen- mu 'ɛ [k]la. Yaa -a 'gbu mabɔɔ -titi, 'bhɛɛ- -gblɔ 'kpayrɛ- laa -o -a ma.

18 -A 'gbu zru maza ta, 'bhɛɛ- -e -si dɛɛ -naa -kɔɔ' ni -yaa' wlan ma jan 'ɛ ma. -E

'bhe [k]la, 'kooko- -kɔɔ' so klele- 'bhii- -a klepɛ dɛɛ mu 'ɛ -lwa mu 'le.

'Trɔnkpale -jan []la 'bhɛɛ- -a -yizaklele

19 'Ŋ nɛɛnɛ- mu 'la -za so 'ŋ ni 'egbenɛle, -kaa 'yaango- dɔɔ mɛɛ 'tole- mɛɛ 'bhe 'yriwlale kle 'bhe 'trɔnkpale ma -jan []la 'elwale 'pe, 'duŋ- yaa 'kɔɔle- -janwole ma 'bhe 'pegee yaa a zrupliile blaale-.

20 -Amasroyi 'ke mɛɛ 'la zan 'bhe zrupliila, 'bhe zan laa -za 'lɛdɔɔle kle -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'bhe 'le.

21 'Bhela- -zayile, pɛ 'oo pɛ 'la 'bhe mɛɛ 'kpee 'trindɔ-, 'bhe 'pegee -yooɔa' -gloɔn 'ɛ 'kpen, -ka 'ploo 'mu 'kpen klele ma. 'Bhɛɛ- -Waanbhaa' a -jan 'la []bwa 'ka 'kpee, -ka 'bhe 'kun 'ka zru -dɔɔ 'le, 'bhe -le so 'ka gole- -za 'yi.

22 'Ka -Waanbhaa' a -jan 'la []maa, 'ka 'laa bole 'ka 'trɔnkpale dɔɔn ma -a []la, -kaa -yizakle; 'kebhlaale 'ka -o 'ka 'gbu -la 'yini zii' 'bhe gbɛɛn- bhe.

23 'Ke mɛɛ 'la zan 'e 'trɔnkpaa -Waanbhaa' a -jan 'ɛ []la, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'taawole -a ta, 'bhe zan -o 'bhii- mɛɛ 'la zan -a 'gbu wleyi' -glinna -dwalen' do 'yi, -ya 'gbu ye 'bhii- -yoo goɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

24 'Bhɛɛ- 'kee- 'yaan- -a 'gbu wleyi' -glinlele 'waati 'la ba, -e jila, 'bhɛɛ- -ya 'gbu wleyi' 'ɛ []ya goɔnɛ- 'la gbɛɛn- 'bhe ni -a 'kpee 'bhe yrɛ do 'ɛ []nɔɔ bhe.

25 'Toŋ 'la 'bhe 'lɛsole -o, 'bhɛɛ- 'ke 'bhe -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'gbu ma, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'e 'yɛkpa- -a -yi 'elrele, 'bhɛɛ- 'ke -a bloole- []bwa 'bhe 'toŋ 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'ke yaa bole -a 'trɔnkpale ma dɔɔn -a -la, 'bhe 'pegee 'kee- ni -a 'kpee; 'duŋ- 'kee- 'taawoa [] -a ta, -Waanbhaa' nu 'bhe zan 'ɛ -dɔɔbole -a kleza mu 'ɛ 'kpen 'yi.

26 'Ke mɛɛ 'la zan 'a 'gbu ye 'bhii- -yoo -Waanbhaa' gba mi 'le, 'duŋ- 'ke 'bhe zan gbɛ laa so 'bhe 'gbu 'lɛ ta, 'bhe zan -o 'bhe 'gbu 'yini zii' 'bhe 'yi 'bhe gbɛɛn- bhe. 'Bhe zan a 'seri 'ɛ 'bhe -o bhaama.

27 'Duŋ- -wa pe 'kɛla ma dɔɔ 'seri 'wen 'bhe 'pegee 'seri -kpɔɔɔ -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa' -yrɛ 'yi 'bhe -le -gɛ: twenɛ- mu 'pegee glaanle mu -gblakun' 'ke -woo

* 1:12 1.12 -Zablayrɛ []nɔɔ, 'ke mɛɛ 'la zan 'sen' yaa- wo 'bhe gwledanyoɔn 'ɛ 'le, -o -yaa -yri 'laa zungbhle do bo 'bhe zan 'ɛ ŋgblɔ ma 'bhe 'senjoza 'ɛ -toomasie 'le.

'trɛbhɔ 'yi, 'bhɛɛ- 'yaa 'tolɛ- 'ke 'drunyan 'yi pɛ mu 'e 'kpee 'trinɔɔ-.

2

-Kɔɔ' 'laa pɛzan mu mabhaabhɔle 'kɔɔflenzan mu ta

¹ 'N nɛɛɛɛ- mu, 'ka 'kpale- 'la -yoo -kɔɔa' Mɛɛzan Zesu Krisi 'tɔbhɔle 'ɛ 'yi, 'ka 'laa 'eke- bagolɛ.

² 'N 'bhɛ 'pe zii' win 'la ma, 'bhɛ -le -gɛ: 'kee- ɔkla 'bhii- mɛɛ plɛ -nwa wlalɛ 'ka 'klalɛ- o 'eke- ba yɛ 'la ɔnɔɔ 'bhɛ ɔnɔɔ. -A do -o 'ke pɛzan 'le, 'bhɛɛ- 'bhɛ -can 'kplɔ ɔbwa 'bhɛ gbɛ ma, 'bhɛɛ- 'bhɛ -baale' -o 'ke dunɛ- 'lrele- do 'le. 'Bhɛɛ- mɛɛ -bhɛɛke' do 'ɛ 'bhɛ -o 'ke 'kɔɔflenzan 'le, 'bhɛɛ- dunɛ- kplɛ do -le 'bhɛ ta.

³ 'Ke 'ka 'yɛkpa- mɛɛ 'la zan -baale' -o 'elrele 'bhɛ ma, 'ka -gasikpa 'bhɛ 'lɛɛ, 'bhɛɛ- 'kaa pe 'bhɛ ni dɔɔ: «Nu yala- mɛɛ gbilaan yaayɛ 'lɛɛ- ɔnɔɔ -gɛ.» 'Bhɛɛ- 'kaa pe 'kɔɔflenzan 'ɛ ni dɔɔ: «'Bhi, bo 'e gaan ta». 'Ke 'ka 'laa 'bhɛ 'pelɛ-, 'ka sɔ -a pele- -a ni 'ezin- dɔɔ: «'Bhi 'nu 'yala- 'trɛ ma 'ɲ gaan ma -gɛ.»

⁴ 'Ke 'ka 'bhɛ ɔkla 'bhɛ gbɛɛn- bhe, 'ka 'laa -o mɛɛ 'ke gbilaan -yiya' zii' mɛɛ 'ke ni 'ka ba ɛɛ? 'Bhɛɛ- 'ka 'laa -o mɛɛ mu 'kitikan zii' 'ka 'kpeejan- -yɔɔ' mu 'ɛ 'le ɛɛ?

⁵ 'N nɛɛɛɛ- mu 'la -za sɔ 'ɲ ni 'egloole, -ka 'ka 'trɔnbado doo: -Waanbhaa 'drunyan 'lɛɛ- 'yi 'kɔɔflenzan mu 'ɛ makwan-, 'kooko- -o klɛ mɛɛ gbilaan mu 'le -waa' 'kpaleya -gbɛɛ 'ɛ ma; 'bhɛɛ- -o 'ciɛn klɛ 'yee- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- ɔnaa -bhlenɔgbeya -wa 'la 'naza- ta -a -za sɔ mɛɛ 'la zan mu ni 'bhɛ 'le.

⁶ 'Bhɛɛ- 'ka mu, 'ka -yraladwa mɛɛ 'kɔɔflenzan 'ɛ ma -mɛla ma ɛɛ? -De mu -le -yɛɛkpa' zii' 'ka ta ɛɛ, 'bhɛɛ- -de mu -le 'ka 'kun 'bhɛɛ- -o ge 'ka 'le -klu ta, pɛzan mu 'ɛ 'wole- 'laa 'bhɛ klɛ ɛɛ?

⁷ 'Woo- pɛzan mu 'ɛ 'wole- 'laa -o Zesu Krisi 'tɔ 'lrele- 'la -yoo 'ka ma 'bhɛ 'siɛ zii' ɛɛ?

⁸ Wlan 'ɛ ni, 'tonɲ 'la 'bhɛ -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' 'a -bhlenɔgbeya 'ɛ ta, 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ yɔɔndɛle -o -yaa' 'Sɛwɛ 'ɛ 'yi 'bhɛ -le -gɛ dɔɔ: «'E -vindo' mi -za 'sɔ 'e ni 'bhii- 'e 'gbu -za sɔ 'e 'gbu ni gɔɛ- 'la gbɛɛn-.»

⁹ 'Dunɲ- 'ke 'ka -o mɛɛ mu bago 'zi, 'ka -o -za 'yɔɔ- -la klɛ 'zi 'bhɛ 'le bhe. 'Bhɛɛ- 'tonɲ 'ɛ -kpan baa- 'zi 'ka ta, -amasɔyi 'ka -o -a 'yisiɛ zii'.

¹⁰ 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan Moizi a 'tonɲ mu 'ɛ 'kpen 'klosikun, 'bhɛɛ- 'ke -ya gɔ do 'kpɔ 'yisiɛla -o ba, -e klɛ 'bhii- -ya 'kpen -la -yisiɛla bhe -Waanbhaa' -yɛɛ 'yi. 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, -kpan baale -o -a ta.

¹¹ Wlan 'ɛ ni, -Waanbhaa' 'la -ya ɔpia dɔɔ: «'Yaa -yanbhɔɔya klɛɛ,» 'yee- do 'kpɔ 'ɛ 'yela- ɔpia 'ezin- dɔɔ: «'Yaa mɛɛ dɛɛ.» 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi, 'ke 'yaa -yanbhɔɔya klɛɛ, 'dunɲ- 'kee mɛɛ ɔdia, -e Moizi a 'tonɲ 'ɛ 'kpen -la -yisiɛla bhe.

¹² 'Bhɛ 'yi, -ka -janwo' 'bhɛ 'pegee 'ke 'ka 'a 'yizaklɛ 'bhii- -o nu bhaaplenɲ mu 'la 'kitikanlɛ 'ke 'tonɲ 'la 'bhɛ mɛɛ bo 'bhɛ 'gbu ma 'bhɛ 'le.

¹³ Wlan 'ɛ ni, 'ke mɛɛ mu -yɛɛn 'laa 'klalɛ- mɛɛ 'la zan ma, 'bhɛ zan -yɛɛn 'laa nu 'klalɛ- -Waanbhaa' ma, 'ke -yoo -a 'kitikanle yi 'la 'le. 'Dunɲ-, 'ke mɛɛ -yɛɛnklɛ' mɛɛ 'la zan ma, 'bhɛ zan -yɛɛnklalɛ 'ɛ -Waanbhaa ma 'bhɛ 'yi nu yalɛ -Waanbhaa' 'a 'kiti 'la -yoo 'bhɛ zan 'ɛ ma 'bhɛ ni.

'Kpaleya 'pegee klɛza 'lrele- mu

¹⁴ 'N nɛɛɛɛ- mu, 'ke mɛɛ do 'a ɔpia dɔɔ -a 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke yaa 'bhɛ 'kpaleya 'ɛ zɔɔn -a klɛza mu 'ɛ ma, 'bhɛ 'trɔn- -o -a ma -mɛla -le ɛɛ? 'Bhɛ 'kpaleya -gloɔn 'ɛ sɔ -a gole- -za 'yi ɛɛ?

¹⁵ 'Kee- ɔkla 'e nɛɛɛɛ- 'gwlaan- 'le oo, 'kee- ɔkla 'e nɛɛɛɛ- 'le oo, 'bhɛɛ- -o ta flɛɲ- -o, 'bhɛ 'pegee pele kplankplan laa -o 'kɔɔ 'tanɲi,

¹⁶ 'bhɛɛ- 'ke 'ka do 'a ɔpia -o ni dɔɔ: «Bhaa -Waanbhaa' 'ka -dɔɔbo! -Ka ge pɛ ɔkla 'ka ta 'bhɛɛ- -niinii' go 'ka ma, 'bhɛ 'pegee -ka pɛbhle 'bhɛɛ- 'ka kpɛdɔ.» 'Bhɛɛ- 'ke -o mazadwa pɛ 'la ma, 'ke 'ka 'laa 'bhɛ 'nale- -o ni, 'bhɛ 'duma 'ɛ -mɛla 'yanwo- 'ka ma ɛɛ?

¹⁷ 'Kpaleya a pɛ -za 'ɛ -yoo 'bhɛɛ- gbɛɛn- bhe. 'Ke 'yee 'kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'ke 'yaa 'bhɛ 'wlata- za mu klɛ, 'yaa- 'kpaleya 'ɛ -yoo 'ke bhaama za -la -le.

¹⁸ 'Dunɲ- mɛɛ do nu -a pele 'e ni dɔɔ: «'Bhi 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhɛɛ- 'mi

-za 'Irele- mu kle!» 'Ke 'bhe □kla, 'mi nu -a -lekunle 'bhe zan ni doo: «'E 'kpaleya 'ε zron 'η ni 'kee kleza mu laa -o 'bhe ba; 'bheε 'mi nu 'mi a pe 'kpaleya 'ε zronle 'e ni 'η kleza mu 'ε 'le.»

19 'Bhi pe doo 'e 'kpale- -o -a -yi 'bhii- -Waanbhaa' -o do 'kpo, 'bhe -o 'ke -za 'Irele- 'le. 'Dun- 'zina mu 'ε -woo kpa -Waanbhaa' yi 'bheε- gbεen- 'ezin-, 'bheε- -o bεen -gblaan 'ε 'koo -a -leε.

20 -Zadokle! 'Yoo- -a zi 'bhii- 'ya 'yima 'bhii- 'kpaleya 'la 'ke kleza mu laa -o 'bhe ba, 'bhe -o 'ke bhaama 'kpaleya 'le εε?

21 -Waanbhaa' -koo' -gboo Abraamu □kla 'ke mεε -ledoole -a -yre 'yi 'nale- -a ma εε? Yaa klele -a kleza mu -la ma εε? -E -Waanbhaa' -weli' 'ε □maa, 'bheε- -ya gbe -ne Izaki -kwan, 'bheε- -e 'bhe □kpa 'srakagoyre 'ε □noo, 'bheε- -e -yaa zan bi 'bhe dεle, 'bheε- -e 'bhe kle 'ke 'sraka 'le -Waanbhaa' ni.

22 'E 'bhe □ya 'te εε! -A 'kpaleya 'ε 'pegee -a kleza mu 'ε 'yaa- 'eke- 'yi. 'Bheε- -a kleza mu 'ε -yaa' 'kpaleya 'ε 'leswa□.

23 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -Waanbhaa' a 'Sewe -e 'kela □pia 'bheε- 'leswa□, -ya □pia doo: «*Abraamu 'e □kpa -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- 'bhe 'a □ya 'bhii- mεε -ledoole 'le -yaa' 'kpaleya 'ε ma.» 'Bheε- -Waanbhaa' 'a 'siila- 'bhe 'bhegwlen-.

24 'Ka 'bhe □ya εε! -Waanbhaa' laa mεε ye mεε -ledoole 'le -a 'kpaleya do -kplen ma, 'dun- -ya ye mεε -ledoole 'le -a kleza mu 'la da -a 'kpaleya 'ε ba 'mu -la ma.

25 'Bhe klegbeya do 'kpo 'ε 'yi, -Waanbhaa' gwlen -glin le Raabu □ya le -ledoole 'le -a kleza mu 'la da -a 'kpaleya 'ε ba 'bheε- ma. 'Yee- Raabu -le Izraeli mu a yre ma -klosikun mu 'ε □kwan 'elrele, 'bheε- -yoo -gwa -za 'yi 'ke -yoo bo zi -bheεke' do ta -o jila bhla 'ε zi.

26 Wlan 'ε ni, 'bhii- 'ke nii- 'laa -o mεε 'fle 'la 'yi, 'bhe -o gbaa 'le gone- 'la gbεen-, 'bhe klegbeya do 'ε yi, 'ke kleza mu laa -o 'kpaleya 'la 'yi, 'bhe 'kpaleya 'ε gale -o.

3

-Koo' gbεso -koo' 'le ma 'kpaale- ta gone- 'la gbεen-

1 'N nεenε- mu, 'ka 'laa klele 'ebebele 'ke 'kaa pe doo 'ka -o klele- -Waanbhaa' a -Jan

'ε daan mu 'le. 'Ka 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- -koo' mu mεε daan mu 'ε, -o nu -koo' mu 'kitikanle 'egloole 'ke 'bhe kan mεε -vin mu 'ε ta.

2 -Koo' 'kpen 'yini- 'e -gloon -bebe 'le. 'Ke mεε do -yi 'laa ni -titi -a 'wojan- mu 'ε 'yi, 'bhe zan 'ε 'bhe -o 'ke mεε -lesole do 'le. 'Bheε- -a gbεso -a 'gbu 'fle 'ε 'yikunle ta -a kleza mu 'ε 'kpen 'yi 'ezin-.

3 'Ke -koo' wi -soo' blasan- bhle bo-a -lii, 'koko- -e 'koo- zru maza kle. 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, -koo' mu so 'woo- wi -soo' 'ε 'ledoole -za 'ε 'kpen 'yi.

4 -Ka 'ka 'yreka 'ezin- -yi ta -baton' -gbene mu 'ε ta doo: 'ali- -woo 'egbenele bhe oo, 'bhe 'pegee -plooo -gbene mu -le so -o -yronle', 'dun- -o bhope 'fientronne do -le -o -ledoo' 'ke -o bhoo mi 'ε -ya zi 'bhii- -o ge yre 'la □noo -o ge 'bheε- □noo.

5 'Bhe ya 'ε 'yi bhe, bhaaplen nre 'ε -yoo 'ke -koo' 'fle 'ε dope 'fientronne do -la -le. 'Dun- -ya 'gbu magbaande 'ke- -jan -gbene -gbene mu wo. -Ka 'ka 'yreka 'ezin- doo, 'te 'kleenne do -le so -boo -gbene do 'kpen 'kpaciele.

6 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, mεε nre 'ε -yoo 'bhii- 'te gbεen-. 'Yele- 'ke -za 'yoo- kli 'gbu 'ε 'le. -Yoo -koo' dope mu 'ε ba, 'dun- 'yele- -koo' 'fle 'ε 'kpen 'trinoo-. -Yoo 'bhii- 'te 'la da 'zi -jranama 'te 'yi, 'bheε- -e bhaaplen a 'tre ta -si 'ε 'kpen 'sie-.

7 -Bon 'yi srope mu 'ε 'kpen -gloon -o, maanne- mu 'kpen -gloon -o, wi mu 'la 'kpen 'taawo- 'mu vi ta 'mu 'kpen -gloon -o, 'bhe 'pegee weyi- ba wi mu 'ε 'kpen -gloon, bhaaplen 'kpaale- -o 'mu 'kpen 'wiin-.

8 'Dun- bhaaplen do 'kpo gbe laa 'sole- -lido' mεε nre 'ε 'yikunle ta. Pe -yoo' -le 'kele-, bhaaplen do 'kpo gbe laa so -a -yikunle ta. -Yoo 'bhii- mle -baa'.

9 -Koo' 'koo De Mεezan -Waanbhaa' -dooobo' -koo' nre do 'kpo 'la 'le, -koo' mεε mu 'la -Waanbhaa' -o □kla -a bhooma mu 'le 'mu 'danganwo 'yee- nre do 'kpo 'ε 'yela- -le 'ezin-.

10 'Duma da -lii do 'kpo 'la □noo, 'dangan da 'yee- -lii do kpo 'ε 'yela- noo- 'ezin-. 'N nεenε- mu, 'ka 'laa 'tole- 'kee- kle 'bhe gbεen-.

11 -Yi 'nrle- 'pegee -yi yienle, -o ple -kpen 'laa so 'pwele -yi -gluu do 'yi.

¹² 'Ŋ nɛɛɛ- mu, figi diinj do laa sɔ -a bhaa klɛle- 'ke olivi 'le, 'bhɛɛ- -drɔɔ diinj do laa sɔ 'bhɛ bhaa klɛle- 'ke figi bhaa 'le. 'Bhɛ klɛgbɛya 'ɛ 'yi bhe, -yi 'nrɛle- 'pegee -yi yiɛnle, -o plɛ -kpen sɔ dale- tɔ ŋgblo do 'yi ɛɛ?

-Zadɔleya 'la da -Waanbhaa' ba

¹³ -De 'gbu -le -zadɔ' mi 'le 'ka ba ɛɛ? 'Bhɛɛ- -de 'gbu -la yikanle -o 'ka ba ɛɛ? 'Bhɛ zan 'ɛ 'bhɛ 'a zɔn a 'taawogbɛya -lrele' 'ɛ 'pegee -a klɛza mu 'la -e 'mu klɛ -a zru -dɔɔ 'pegee -zadɔleya 'le 'mu ma.

¹⁴ 'Dun- 'ke 'ka zru 'pale- -o 'ke zranwole 'pegee 'ke zaabɔle zru 'le 'ka 'kpee, 'ka 'laa 'ka 'wasowole 'ke 'kaa pe dɔɔ 'ka -o 'ke -zadɔ' mu -le. -E klɛ 'bhii- 'ka -o wlan 'ɛ malabɔɔ 'zi 'bhɛ gbɛɛn- bhe.

¹⁵ 'Bhɛ -zadɔleya -gloɔn 'ɛ 'bhɛ 'laa da laanima -Waanbhaa' ba. 'Dun- 'bhɛ da 'drunyan 'lɛɛ- 'bhɛɛ- 'yi, 'bhɛ da bhaaplenj zru -la -yi, 'bhɛɛ- 'bhɛ -o -Setran' 'kɔɔpɛ- -la -le.

¹⁶ -Amasɔyi 'ke zranwole zru 'pegee zaabɔ zru -o yɛ 'oo yɛ 'la [nɔɔ, -za 'yizaale -o 'bhɛɛ- [nɔɔ, 'bhɛ 'pegee klɛza -yɔɔ' 'ɛ 'kpen -gloɔn

¹⁷ 'Dun- -zadɔleya 'la da -Waanbhaa' ba, 'ke 'bhɛ -o mɛɛ 'la zan 'yi, 'bhɛ zan -si 'ɛ -yoo 'wenj, yaa gwle glin, 'bhɛɛ- -a -yi -o 'edɔɔle, -e mɛɛ -klɔsikun, 'bhɛɛ- -e mɛɛ -yɛnkla' 'ebebele, 'bhɛ 'pegee -e -za 'lrele- -bebe klɛ. Yaa mɛɛ mu bago, 'bhɛ 'pegee yaa -za klɛ mɛɛ -yɛ 'kɔɔ.

¹⁸ 'Ke mɛɛ 'la zan mu yilabla ziglin, -o -waa -za mu 'kpen klɛ yilabla 'yi. 'Bhɛɛ- 'bhɛ 'lɛyanyɛ klɛ 'ke -lɛdɔleya 'le.

4

Bhɛgwlenya 'kpale 'drunyan ta pɛ mu ma

¹ Gwle mu 'pegee sra mu 'la -woo 'ka 'plenj-, 'mu -o da 'zi -mɛ -la ba ɛɛ? Zru maza -yɔɔ' mu 'la gwledan 'eke- ba 'ka zru 'ɛ 'yi, 'kooko- -o gbɛblɔɔ 'ka ta, waa -o da 'zi 'mu -la ba ɛɛ?

² 'Ka 'yɛbhɔ- pɛ mu zi, 'dun- 'ka 'laa sɔ -o -srɔɔwole; 'bhɛɛ- 'ka mɛɛ dɛ, 'bhɛ 'pegee 'ka zranwo; 'dun- 'ka zru laa kpɛlaa'. 'Ka 'yɛbhɔ- pɛ 'la zi, 'ka 'laa sɔ 'bhɛ 'srɔɔwole. 'Bhɛla- -yile, gwle mu 'pegee sra mu -o 'ka 'plenj-. 'Ka mu 'dun-,

'ka -o pɛ 'la zi, 'ka 'laa 'bhɛ 'srɔɔwo-, -amasɔyi 'ka 'laa pɛ -yɛwogbɛya 'ɛ dɔ -Waanbhaa' ma.

³ 'Ali- 'ke 'ka pɛ -yɛwoa -Waanbhaa' ma, 'ka 'laa 'bhɛ 'srɔɔwo-, -amasɔyi 'kaa 'yɛwo win 'la ma, 'bhɛ -o 'eyɔɔle. 'Kaa 'yɛwo 'ka 'gbu 'nrayiza -la klɛ zayi'.

⁴ Zru plɛ zan mu! -Ka mu pe dɔɔ 'ka -o -Waanbhaa' zi, 'bhɛɛ- 'ka pe 'ezin- dɔɔ 'ka -o 'drunyan 'yi pɛ mu zi. 'Ka 'laa 'yaango- dɔɔ 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhɛ bhɛgwlenya -kpaa 'drunyan ta pɛ mu ma, 'bhɛ zan klɛ -Waanbhaa' -sɔɔnnii' 'le ɛɛ?

⁵ Yaa klɛle 'ka ni 'bhii- -jan 'la -yoo -Waanbhaa a 'Sewɛ 'ɛ 'yi 'bhɛ -o bhaama jan 'le, 'bhɛ -jan 'ɛ 'bhɛ -le dɔɔ: «-Waanbhaa' a Lii 'la [kpaa -kɔɔ' 'yi bhe, -e zranwo -a zru 'ɛ 'kpen 'le 'bhɛ ta, 'bhɛɛ- -ya zi 'bhii- 'bhɛ bo 'yee- do -kplɛn -la ni.»

⁶ 'Bhɛɛ- drɔɔn', 'yee- -Waanbhaa' a -lileya 'ɛ gbɛlaan -yiya' -yaa' zranwole 'ɛ ni, 'bhɛla- -yile -yaa' 'Sewɛ -ya 'pia- dɔɔ: «Mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu magbaandɛ mɛɛ ma, -Waanbhaa' wɛn 'bhɛ zan mu ma. 'Dun- mɛɛ 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e li 'bhɛɛ- zan mu 'ɛ ma.»

⁷ 'Bhɛ ya 'ɛ 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' -lɛɛ, -ka dɔ -Setran' 'lɛɛ 'egloɔle. 'Ke 'ka 'bhɛ [kla, 'bhɛɛ- -Setran' nu 'ka 'tolɛ- 'srɔ, -e nu blasanlɛ, 'bhɛɛ- -ya plɛngɔ 'ka ma 'egbɔɔnle.

⁸ 'Ka mu, -ka 'ka 'gbu 'mabɛɛn- -Waanbhaa' -din, 'bhɛɛ- -Waanbhaa' 'gbu nu -a mabɛɛnɛ -ka mu -din 'ezin-. 'Ka mu -za 'yɔɔ- klɛ mu, -ka 'ploɔ- -za 'yɔɔ- mu klɛle ma 'fenfenj, 'bhɛɛ- 'ka mu zru plɛ zan mu, -ka 'ka 'gbu 'kpee 'ɛ klɛ 'wenj.

⁹ -Ka 'ka wɛyisriwo, 'bhɛɛ- -ka bhee la pɛ mu [kla 'ka ta, -ka wisi' 'bhii- 'ka -o bhee la. -Ka 'kaa- 'sɔnsile 'ɛ 'niina- 'ke wisile 'le, 'bhɛɛ- -ka 'kaa zrukpa' 'ɛ niina- 'ke wɛyisriwole 'le.

¹⁰ -Ka 'ka 'gbu mazina Mɛɛzan -Waanbhaa' -lɛɛ, 'bhɛɛ- -e nu 'ka 'lawɛnɛ.

'Ka 'laa 'eke- 'tɔ 'yɔɔ- pɛɛ

¹¹ 'Ŋ nɛɛɛ- mu, 'ka 'laa 'eke- 'tɔ 'yɔɔ- pɛɛ. 'Ke mɛɛ 'la zan 'bhɛ nɛɛɛ- do 'tɔ 'yɔɔ- [pia, 'bhɛ 'pegee 'kee- 'bhɛ 'kitikaan, 'bhɛ zan 'ɛ -e -Waanbhaa' a 'Tonj 'bhɛɛ- 'yisiɛ zii' bhe, 'bhɛ 'pegee -ya 'kiti -la 'kan zii' 'bhɛ gbɛɛn- bhe. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la

zan 'toŋ 'e 'kitikaan, 'bhe zan laa kle -li -a -klosikun mi 'le, 'bhe zan kle -a 'kitikan mi -la -le.

¹² -Waanbhaa' do -kplɛn -le 'ke 'Toŋ 'e 'kpa mi 'le, 'bheɛ- 'yela- do -kplɛn -le mɛɛ mu a 'kitikan mi 'le. 'Yela- do -kplɛn -le sɔ mɛɛ gole -za 'yi, 'bheɛ- 'bhe 'senj -o 'yela- do -kplɛn ni 'kee- mɛɛ kle ni pɛ 'le. 'Duŋ- 'bhi 'la 'bhi -o 'e -vindo' mi 'e 'kitikan zii', -dele 'bhi 'le ɛɛ?

-Naflo pɛ mu -o 'ke mɛɛ -lɛkanpɛ mu -la -le

¹³ -Ka 'ka 'trɔnbado doo, 'ka mu 'la 'kaa pɛ doo: «'Kee- ɔkla -zɔn oo, 'kee- ɔkla too, 'o nu gele 'taa ta -wa do ta. -O nu lɛɛ do klele -a nɔɔ-. 'O nu yawo wolɛ -a nɔɔ- ye, 'bheɛ- 'o nu -goli' 'srɔɔwolɛ -a nɔɔ-.»

¹⁴ 'Duŋ-, -za 'la nu klele too, 'ka 'laa 'bhe do -zɔn 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplɛn ba. 'Ka 'si 'e -yoo 'bhii- 'te -gblɛn do gbɛɛn. 'Ke 'te -gblɛn 'e -e 'wlɛnna-, -e mɔ 'waati sa, 'bheɛ- -e piilaa' 'eke- ma, 'bheɛ- -e ni mɛɛ -yɛɛ ba.

¹⁵ 'Ka mu, -kaa pɛ drɔɔn' doo: «'Ke -Waanbhaa' -dwa -a -la, 'o nu bole 'o 'yɛɛ ma, 'bheɛ- 'o nu -za 'lɛɛ- 'bhe klele, 'bheɛ- 'o nu -za 'la bhe 'bhe klele.»

¹⁶ 'Bheɛ- 'duŋ-, 'ka mu, 'ka 'ka baa 'ka 'gbu 'wasowo ma 'liijan- -gbɛɛɛ -gbɛɛɛ mu 'e 'le. 'Bhe 'wasowogbɛya 'ɛ, 'bhe 'laa lele.

¹⁷ 'Bheɛ- 'ke mɛɛ 'la zan sɔ -za 'wlan klele-, 'ke yaa 'bhe klele, -e -za 'yɔɔ- -la kle 'zi 'bhe gbɛɛn- bhe.

5

Pɛzan mu 'kpelekan za mu

¹ 'Ka mu pɛzan mu, -ka 'ka 'trɔnbado doo! -Klɔlɔɔ' maza mu 'la nu 'tenle- 'ka ma, -ka wisi' 'bheɛ- -ka -gbekan' 'mu -zayi'.

² 'Kaa- -naflo mu 'e 'pa gbɛ -yɔɔ 'e 'kɔɔ, -woo bɔn 'zi. 'Bheɛ- 'ka ta pɛ mu 'e 'pa gbɛ -yɔɔ 'e 'kɔɔ, 'bheɛ- -glolo' mu -o bhle 'zi.

³ -Can ɔbwa 'kaa- -can mu 'e 'pegee 'kaa- -goli' mu 'e ma. -Can 'e nu klele 'kaa- -za 'yɔɔ- mu 'e ma 'srɛ 'le. -E nu klele 'bhii- 'te do gbɛɛn-, 'bheɛ- -e nu 'ka 'fle 'e 'kpen 'bhlele-. 'Ka 'kaa- -naflo mu 'e zɛɛ -dwa 'eke- ta, 'bheɛ- 'duŋ- 'drunyan 'yan yi 'e ɔbhwa -wa -din gban.

⁴ -Ka 'ka 'yɛɛkpa doo! Pɛbhaa 'kan yewonɛ mu 'la -o 'kaa- gba mu 'e ta

pɛbhaa mu 'e 'kaan- 'ka ni, 'ka 'laa 'mu a ye 'e ma -sra 'lɛsole 'e 'nale- 'mu ni. 'Bheɛ- -o wisia ɔ 'egloole 'bhe -za 'e 'yi, 'bheɛ- Mɛɛzan -Waanbhaa' -Gloɔ -waa' wisiwli mu 'e ɔmaa.

⁵ 'Ka 'kaa- boleya 'trɛ ta 'e ɔkla 'kaa- -trɔn ma pɛ -la -yi, 'bheɛ- zru maza 'tole- zru maza 'la klele ɔswa 'ka ni, 'ka 'bheɛ- 'kpen ɔkla. 'Bhe ya 'e 'yi, 'ka -blaala 'bhii- wi blaale mu 'la de yi 'e -yoo zan bhɔle 'mu gbɛɛn-.

⁶ Mɛɛ 'la zan laa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klele 'ka ni, 'ka -kpan -balaa' 'bheɛ- ta, 'bheɛ- 'kaa ɔdia, 'ke waa -za 'kedo- 'kpɔ kle.

Zrubakpaaleya 'pegee 'seriwole

⁷ 'N nɛɛɛɛ- mu, -ka 'ka zrubakpala 'ke 'bhe ge 'tenle- Mɛɛzan Zesu Krisi 'nule- 'e ma. -Ka gba 'kpa mi 'e -glin doo: -E yaa gba 'e ta pɛbhaa mu 'la -za -o -a 'kɔɔ 'egloole 'mu -la 'kan bhla 'e magbɛn. 'Kee- san la -lwa mi 'e banle ma, 'kee- nu 'tenle- la boolazi mi 'e banle ma, -ya zrubakpalaa -yaa' gba la pɛ mu 'e zi.

⁸ 'Ka mu 'duŋ- 'ezin-, -ka 'ka zrubakpala 'bheɛ- gbɛɛn-, -ka 'ka zru do 'egloole, -amasɔyi Mɛɛzan 'nu yi 'e ɔbhwa gban -wa -din.

⁹ 'N nɛɛɛɛ- mu, 'ka 'laa 'ka 'la ma janwolɛ 'eke- ni, 'kooko- -Waanbhaa' laa nu 'ka 'kitikanle. Mɛɛzan Zesu Krisi 'nu yi 'e ɔbhwa gban -wa -din, 'yele- 'ke 'Kitikan mi 'gbu 'e 'le.

¹⁰ 'N nɛɛɛɛ- mu, -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'la -janwoa Mɛɛzan 'to 'e 'yi, -woo zrubakpalaa -waa' -yɛɛn mu 'e 'yi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, -ka 'mu a zrubak- paagbɛya 'e -glin doo, 'bheɛ- 'ka 'ka 'kpa -o ma 'bhe 'yansi klelele.

¹¹ -Ka 'ka 'trɔnbado doo! Mɛɛ 'la zan mu -yɛɛn 'yikun-, 'wa pɛ doo waa pɛ -yinra'. 'Ka Zɔbu a -yɛɛnyikungbɛya 'e ɔmaa. Mɛɛzan -Waanbhaa' pɛ 'la ɔnaa -a ni -yaa' -yɛɛn 'yikunle 'e blaɛn, 'ka 'gbu 'bhe do. -Amasɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' mɛɛ -yɛɛnkla, 'bheɛ- -yoo 'ewlanle mɛɛ ma.

¹² 'N nɛɛɛɛ- mu, 'mi sɔ -za 'gbu 'la 'bhe -glooya' 'kpankpanyanle 'ka ma, 'bhe -le doo 'ka 'laa lafle' 'pegee 'trɛ 'bhlele-, 'bheɛ- 'ka 'laa 'ka 'sienwolɛ pɛ 'kedo- 'kpɔ ma.

'Kaa- «-Aani» kle 'kaa- «-Aani» 'le. 'Bhεε-
'kaa- «'Yooye-» kle 'kaa- «'Yooye-» 'le! 'Ka
'laa -jan 'bhεεke 'kpale- 'bhe ma, 'kooko-
'Waanbhaa' a -kpan 'laa balaa' 'ka ta.

'Seriwole gade mu ma

¹³ 'Ke 'ka ba mεε do -o -yrenbhle' zii',
-ya 'seriwo -Waanbhaa' ni. 'Bhεε- 'ke mεε
'la zan zrukpaale -o, 'bhe zan -Waanbhaa'
'tobho ma 'sro mu 'kpa.

¹⁴ 'Ke ga -o 'ka do ma, 'bhe zan Zesu
'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'sii-. 'Bhe mu
nu 'mu 'seriwole -Waanbhaa' ni -a ma, 'ke
-wa wiinj- sro 'ke -yrɔn 'le Mεεzan 'to 'ε 'yi.

¹⁵ 'Ke -woo 'seriwoa -o 'kpalele
-Waanbhaa' 'yi, gade mi 'ε nu -bheele'.
Mεεzan nu 'klenya 'nale- -a ni, 'bhεε- 'bhe
zan -za 'yoo- mu 'la □kla, -e nu 'bhe zan a
-za 'yoo- mu 'ε ma -sroma 'yanle-.

¹⁶ 'Bhe 'yi, 'η nεεnε- mu, -ka 'kaa- -za
'yoo- mu 'ε do, 'bhεε- 'ka -o pe 'eke- ni.
'Bhεε- -ka 'ka 'seriwo -Waanbhaa' ni 'eke-
a -za ma, 'kooko- 'ka bhee. 'Ke mεε 'la
zan -ledoolle -o -Waanbhaa' -yre 'yi, 'ke -ya
'seriwoa -Waanbhaa' ni -a zru 'ε 'kpen 'le,
'glɔɔya' -gbenε do kle -yaa' 'seri 'ε 'yi.

¹⁷ -Waanbhaa' -lela' janwo mi Eli -yaa
bhaaplenj 'le 'bhii- -koo' mu gbεen-: -E
-sromabwa -Waanbhaa' ni -yaa' 'seri 'ε 'yi,
'kooko- la laa ban, 'bhεε- la laa banle -titi
'tre ta lεε yaga 'pegee mle 'srwado- ta.

¹⁸ 'Bhe blaen, -ya 'seriwo gbε drεεwoa-
'ezin- -Waanbhaa' ni 'kaa la ban, 'bhεε-
la -baan 'ezin-. 'Bhεε- 'ke -yri diinj mu 'ε
-woo -bhaale'.

¹⁹ 'N nεεnε- mu, 'ke 'ka do □nia wlan a
pe zi 'ε ma, 'bhεε- 'ka ba mεε -bhεεke' do
'bhe zan 'ε bo gbε drεεwo wlan a pe zi 'ε
ta.

²⁰ -Kaa 'yaango- doo 'ke mεε 'la zan -za
'yoo- kle mi do -gwa 'bhe 'ni zi 'ε ta, -e kle
'bhii- -e 'bhe -za 'yoo- kle mi 'ε 'si 'ε -gwa
-za 'yi. 'Bhe klegbeyā 'ε 'yi bhe, 'bhe zan
'ε nu -a klele 'bhεε- -Waanbhaa' -za 'yoo
-bebe 'sroma- yan.

PIERI 'LETRE □LWA 'LA YƆNDIA- Pieri a 'letre □lwa mi 'ε ngblo

-Dele Pieri 'ke 'le εε? -Yoo Zesu 'a winbɔwo mu vu ta ple 'la makwan- 'mu do 'le. Pieri 'to 'ε -yoo Grɛki wli 'yi 'to 'le, 'bhεε- -a -yi -le dɔɔ «Vle». Zesu -le 'bhe 'to 'ε □kpa -a ma. -A -zwana' 'to -le Simo, 'bhεε- -e -yaa da Galile 'tre ta -wa 'la -o -yaa 'bhe sii Betesaida (Zaan 1.43) 'bhεε- ta. Pieri 'pegee -a nɛnɛ- Andre -yaa kaade Galile -draa 'ε 'bhεε- ba. 'Dun- Zesu -o 'siile, 'ke -o 'ploole -waa' kaade yro mu 'ε ma, 'ke -o nule- dɔle Zesu zi. Zesu gele blaana lafle 'yi, Pieri Zesu a -Jan 'Nrake 'ε □woa Zeruzalemu 'pegee Zude, 'bhεε- Samari 'kleen mu 'ε 'yi. 'Ali- -e -ja 'yee- -Jan 'Nrake- 'ε 'wole 'fo Romu -wa 'ε ta. -Wa □dia 'bhεε- □noo 'ke -wa gbaan -yrigbɛele do ta.

'Letre 'lɛε- 'yi, Pieri pe -koo' ni dɔɔ -o -yaa Siliven 'la sii 'ezin Silasi 'bhe -le 'yee- 'letre 'lɛε- □dia (Pieri □Lwa mi 5.12).

-E 'yee- 'letre 'lɛε- □kpa Zesu 'yi mu 'la zenle -yaa 'kleen 'ledo- 'la -o 'bhe sii -zon Tuuki 'mu -la ni (Pieri □Lwa mi 1.1). 'Bhe 'waati 'ε ba, -o -yaa -yrenkpa' zii 'bhe □noo Zesu 'yi mu 'ε ta. 'Bhela- -zayile Pieri 'letre 'lɛε- □dia -o ni fangando zayi' -o ta. Pieri 'a -dwa -o 'kpee dɔɔ -Waanbhaa' nu -o gole -za 'yi, 'bhe 'pegee -yoo -letwa -a 'cien 'la ba lafle' 'yi 'bhe 'nale- -o ni. -O nu 'bhe 'cien 'ε 'srɔwole 'ke Zesu 'nu gbe drɛwoa- 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le. (Pieri □Lwa mi 1.2-12). -Ayile, -ya □pia -o ni dɔɔ -o bo 'egloole -o 'kpaleya 'ε 'yi, 'ali- 'ke -yren mu -o ta 'yee- 'letre 'lɛε- dɛ 'waati 'ε ba.

Pieri -o -liala dɔɔ -o 'taawogbeya 'ε kle 'elrele mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu 'plen, 'bhe 'pegee -o 'gbansaan 'plen- 'ezin- (Pieri □Lwa mi 1.13-4.19). -Ya □pia -o ni dɔɔ -o Krisi blaanta goon 'bhe 'taawogbeya 'ε ma. Krisi 'bhe -yrenbha, 'bhεε- 'dun- yaa -za 'yoo- klele.

-Yaa' 'letre 'lɛε- 'leyanyre 'ε □noo (Pieri □Lwa mi 5), Pieri Zesu 'yi mu 'ε 'pegee -o

-lɛε mu 'ε 'liala- 'ezin.

Pieri a 'pubowli

¹ 'Mi Pieri 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Krisi a *winbɔwo mi 'le, 'mi -le 'letre 'lɛε- 'kpa zii' 'ka mu 'la -Waanbhaa' 'ka makwan- 'ka mu -la ni. 'Ka mu 'la 'ka □kaan 'eke- ma, 'bhεε- 'ka -ja klele 'ke 'cie mu 'le Pɔn 'pegee Galasi, 'bhεε -Kapadɔsi 'pegee *Azi, 'bhεε- Bitini 'kleen mu 'ε 'yi.

² 'Koo- Dɛ -Waanbhaa' -le 'ka makwan- 'a 'gbu zru maza 'la -e 'bhe 'ledulaa 'elwale gban -so 'bhe ta. *Lii 'Wen 'ε -e 'ka □kla -yaa' pɛ mɛɛ 'wen mu 'le, 'kooko- 'ka Zesu Krisi 'klosikun, 'bhεε- -a yien 'la 'klalaa 'kaa- -za ma 'sraka 'le 'bhe 'ka zru mu 'ε kle 'wen. Bhaa 'yee- -Waanbhaa' -li 'ka ma, 'bhεε- -e yilabla na 'ka ni 'kee- pa 'ka ta.

'E 'YRIKPALE BO Mɛɛ GOLE -ZA 'YI 'ε 'BHεε- TA

Zesu 'yi mu 'yrikpaza kplankplan

³ -Koo' -Waanbhaa' 'tobho -kooa' Mɛɛzan Zesu Krisi Dɛ 'ε! -Yaa' mɛɛ -yrenklagbeya -gbɛnɛ 'ε ma, -e Zesu Krisi -bwela gale ba, 'bhεε- -e bole -yɛ ma -si dɛɛ -naa -koo' ni 'bhe ma. 'Bhe klegbeya 'ε gbɛnɛ- bhe, -koo' 'yrikpale -o -a ta 'bhii- bole -yɛ ma -si -o -koo' 'koo.

⁴ 'Bhεε-, -Waanbhaa' -yaa' mɛɛ mu 'ε 'kpen 'letwa□ 'bhεε- 'cien 'ε ba, -koo' 'yrikpale -o 'bhεε- ta. 'Bhe 'cien 'ε bhe laa so 'siele, 'bhεε- 'bhe 'trin 'laa so dɔle-, 'bhe 'pegee 'bhe -lreleya 'ε 'bhe 'laa so gole- 'bhe 'yi. -Waanbhaa' 'ka 'letwa□ 'bhεε- 'cien 'ε ba lafle' 'yi.

⁵ 'Bhεε- 'ka mu a 'kpaleya 'ε ma, 'yee- -Waanbhaa' -o 'ka tagbin- 'zi -so -yaa' -glooya' 'ε 'le, 'kooko- 'sani- 'ka gole -za 'yi 'bhe 'lebɛngole 'la -yoo -a 'koo 'bhe zron yi 'ε 'bhole plen- 'ka ni kpataakpa 'drunyan 'leyan yi 'ε 'le.

⁶ 'Bhe -za mu 'ε 'kpen -le 'ka 'yilablawa pɛ 'le, 'ali- 'ke -o 'ka 'yrebatedo 'zi -yren mu 'ε 'kpen -gloon 'le -zon 'waati sa ba.

⁷ 'Bhe -yren mu 'ε 'mu -le nu a zronle 'bhii- 'ka 'kpale- -o -Waanbhaa' 'yi. 'Dun- 'kaa- 'kpaleya 'ε -Waanbhaa' 'yi, 'bhe mab- haabho 'ke 'bhe kan -can ta, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke 'sie pɛ 'le bhe. 'Bhεε- 'dun-, -o -can 'ε yie, 'bhεε- 'ke -yoo 'ke -can -kposoo 'le

-o 'bhe dɔ. 'Bhe klegbeyaya do 'ε 'yi, -o 'kaa-
'kpaleya 'ε 'yidan-, 'kooko- -wa -glooya' 'ε
dɔ. 'Ke 'bhe □kla, 'ke Zesu Krisi 'pwela-
-a -yi yi 'la 'le, 'kaa- 'kpaleya 'ε nu klele
'ka 'tɔbhɔpe 'le, 'bhe 'pegee -e nu klele 'ka
magbaandɛpe 'le, 'bheε- -o 'ka 'ledɔ- -a ma.

⁸ 'Bheε- 'ka 'laa Zesu 'yele- -lido', 'duɲ- -a
-za sɔ 'ka ni, 'bheε- 'ka 'kpale- -o -a -yi -zɔn,
'ali- 'ke 'ka 'laa 'a 'yele- -lido'. 'Yela- -zayi',
'ka zrukpaale -o 'egbenɛle, 'bheε- waa sɔ
'bhe zrukpaal' 'ε 'bhe a gbalaanya 'ε 'pele -o
-lii, 'bheε- -a 'tɔbhɔle -o.

⁹ -Amasroyi 'ka nu kaa- Zesu 'yi 'kpaleya
'ε ma -trɔn 'srɔɔwɔle, 'bhe -trɔn 'ε 'bhe -le
'ka lii mu 'ε goza 'le -zayi'.

¹⁰ -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε -o ka
goza 'ε -zayi' 'bhe ziglinna 'elwale gban
-sɔ gbe 'ε 'kpen ma 'ke -o 'trɛbhɔ-. 'Bheε-
-Waanbhaa' -yaa nu -yaa' -lileya 'ε zɔnle
'ka ni gɔnɛ- 'la gbɛɛn- -o 'bhe 'lɛɛ -janwoa.

¹¹ Krisi Lii 'la 'yaa- -o -yi, 'bhe 'a -zɔnna
-o ni dɔɔ Krisi -yaa nu -yrenbhlele 'el-
wale 'pe, 'bheε- 'bhe blaɛn, -e -yaa nu
'tɔbhɔleya -srɔɔwɔle. 'Bhela- -zayile, -o
-yaa dɔ 'zi klen 'ke -o 'bhe -za mu 'ε kle
'waati 'pegee 'mu klegbeyaya 'ε dɔ.

¹² 'Bheε- -Waanbhaa' 'a -zɔnna -a -lela'
janwo mu 'ε ni dɔɔ -e -yaa -jan 'la 'kla zii'
-o 'kɔɔ, -waa' pɛ laa -yaa 'bhe 'le, 'duɲ-
'ka mu a pɛ -le -yaa 'bhe 'le. 'Bhe -jan
'ε 'bhe -le 'ke -jan 'Nrɛle- 'ε 'le. Krisi -a
-janwo' mu 'ε -woo 'bheε- 'wo zii' 'ka ni
-zɔn bhe -Waanbhaa' Lii 'Wen 'la □kpaal
'kee- da lafle' ma 'bhe -glooya' 'ε 'le. 'Ali-
mlɛkɛ' mu 'ε 'yaa- zi 'bhii- 'mu 'yee- -za
do 'kɔɔ 'ε dɔ.

-LIAWLI' MU ZESU 'YI MU 'ε 'TAAWOLE BA ZAYI'

'Taawogbeyaya 'wen

¹³ 'Bhela- -yile, -ka 'ka 'niwla -za klele
'yi, 'bheε- 'ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le.
-Waanbhaa' nu 'ka gbale -yaa -lileya 'la ba
'ke Zesu Krisi 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka
'yrikpale 'ε 'kpen bo 'bheε- ta.

¹⁴ -Ka 'taawo -Waanbhaa' -weli' ta.
'Bheε- 'ka 'laa Krisi dɔle -li 'waati 'la ba
'elwale -sɔ, 'ka 'yaa- 'ka zru maza -yɔɔ' mu
'la kle, 'ka 'laa 'tolɛ- 'ke 'mu bo 'ka 'ledɔle
ma.

¹⁵ 'Duɲ- -Waanbhaa' 'la 'ka 'siila-, 'bhe
-o 'wen gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'ka mu 'ezin-, -ka

kle 'wen 'ka 'taawogbeyaya 'ε 'kpen 'yi 'bheε-
gbɛɛn-.

¹⁶ Wlan 'ε ni, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa'
a 'Sewɛ 'ε 'yi dɔɔ: «-Ka kle 'wen, -amasroyi
'mi -o 'wen.»

¹⁷ 'Kaa- 'seri mu 'ε 'yi, 'kaa pe
-Waanbhaa' ma dɔɔ 'ka Dɛ. 'Bheε- 'yele-
bhaaplɛɲ mu 'kpen 'kitikan -o 'kpen do
do kleza mu 'ε ma. 'Bheε- yaa bhaaplɛɲ
mu bago. 'Bhela- -yile, 'ka -o 'ka 'yɛ ma
-li 'waati 'la ba 'bhii- 'cie mu 'le 'trɛ ta
-gɛ, -ka 'taawo 'elrele 'bheε- -ka -gbalaan'
-Waanbhaa' -lɛɛ.

¹⁸ 'Ka 'taawogbeyaya gwe -yɔɔ' 'la □sia
'ka dɛ mu 'ε zi, 'bhe 'laa -yaa -za 'kedo-
'kɔɔ -yanwo' 'ka ma. 'Duɲ- 'kaa 'yaango-
'bhii- -Waanbhaa' 'ka tagbawoa 'egbenɛle,
'bheε- -e 'bhe 'taawogbeyaya -yɔɔ' 'ε -gwa 'ka
'kɔɔ. Yaa 'ka tagbawole 'ke 'siɛ pɛ mu 'le
'bhii- -goli' 'pegee -can gbɛɛn-,

¹⁹ -e 'ka tagbawoa 'ke Krisi yien -za -gloɔ
'ε 'bheε- 'le. -Ya 'gbu □kla 'bhii- 'sraka go
-bhlaa gwɛɛn bhlonɛ- do 'la 'ke -sɔɲ' do
'kɔɔ 'laa -o 'bhe ma, 'bheε- 'ke 'bhe 'cie-
mu 'ε do 'kɔɔ tilale laa -o.

²⁰ -Waanbhaa' laa 'drunyan klele -li
'waati 'la ba, -e Krisi -la makwan-. 'Bheε-
'drunyan 'yan bhla 'la □bhwa -wa -din
bhe, Krisi 'a 'gbu tapwela kpataakpa 'ka
mu -la -zayi'.

²¹ 'Yela- 'sroyi, 'bheε- 'ka -o 'ka 'kpa zii'
-Waanbhaa' 'la 'bhe 'yee- Krisi -bwela gale
ba 'bheε- 'ke 'bhe 'tɔbhɔleya □naa -a ni
'bhe 'yi. 'Bhe klegbeyaya 'ε 'yi, 'ka 'kpaleya
'ε 'pegee 'ka 'yri bole -o -Waanbhaa' -la ta.

²² 'Ka wlan 'ε 'klosikunlawoa, 'bheε- 'ka
□kla 'wen, 'kooko- 'ka nɛɛnɛ- mu 'ε -za sɔ
'ka ni 'ka zru 'ε 'kpen 'le wlan ma. 'Ka -za
'sɔ 'eke- ni 'egloole 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

²³ -Waanbhaa' a -jan 'ε 'ka □kla mɛɛ drɛɛ
mu 'le. Yaa -jan 'ε -yoo -o 'bhii- pɛbhe 'la
yaa ga. Yaa kan -titi, bheε- -e bo -a -yɛ
ma 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -dan' 'laa kle -a
ma.

²⁴ -A pele -o -Waanbhaa' a 'Sewɛ 'ε 'yi
dɔɔ:

«Bhaaplɛɲ mu 'kpen 'laa -o 'ke mɔpɛ 'le
'bhii- -bɔn gbɛɛn-.

'Bheε- bhaaplɛɲ -lreleya 'ε 'bhe 'laa mɔ
'bhii- -bɔn -bi 'laa mɔ gɔnɛ- 'la
gbɛɛn-.

-Bon 'ε ga 'bhεε- -a -bi 'ε balaa'.

25 'Bhεε- 'dun-, Mεεzan a -Jan 'ε -yoo 'waati 'ε 'kpen ba, 'bhεε- -danj' 'laa -o -a ma.» 'Bhε -jan 'ε 'bhε -le 'ke -o -Jan 'Nrāle- 'la □woa 'ka ni 'bhε 'le.

2

-Waanbhaa' a -Jan 'ε -yoo 'bhii- mεε -lεbɔ' pεbhle do gbεen-

1 'Bhε 'yi, -ka 'ploo yiεnya oo, -dawli' maza oo, mεε -yrekɔɔza klele oo, mεε -yrebhɔ' maza oo, 'bhε 'pegee mεε 'tɔ 'pele ma.

2 -Kaa kle 'bhii- -nε 'yientenne mu gbεen-: -yɔn 'mi -lrɔ dɔ -o ma 'waati 'ε 'kpen ba gɔnε- 'la gbεen-, -Waanbhaa' a -jan 'ε 'lrɔ dɔ 'ka ma 'bhεε- gbεen-. -Yaa' -jan 'ε -yoo 'bhii- 'nɔnɔ 'la 'yizaale laa -o pε 'kedo- 'kpɔ 'le, -yoo 'wenj. 'Yee- -jan 'ε 'yele- 'ka 'kpaleya 'ε baan' kla -a ba yi 'oo yi, 'bhεε- 'ka sɔ gole- -za 'yi.

3 -Amasrɔyi, 'bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi gɔnε- 'la gbεen- dɔɔ: «'Ka 'gbu 'a □ya 'bhii- Mεεzan -Waanbhaa' -o 'ewlanle.»

Krisi -o 'bhii- vlε -yremale do gbεen-

4 -Ka 'ka 'mabεen- 'yee- Mεεzan -din. 'Yele- 'ke vlε 'la -ya -yε ma 'bhε 'le. Bhaaplenj mu -o -bangwa -a -yi, 'bhεε- 'dun- -Waanbhaa' 'a makwan□, 'bhεε- -a -za -o 'eglɔɔle 'bhε 'kɔɔ.

5 'Ka mu 'gbu, 'ka -o 'bhii- vlε -yε male mu -la -le, -Waanbhaa 'ka □sia, 'kooko- 'ka fangandɔ dɔ 'eke- ta, 'bhεε- 'ka kle -a Lii 'Wenj 'ε bo 'fε 'le. 'Bhεε- -ka kle -yaa' 'sraka 'lena mu 'wenj 'le, 'kooko- 'sraka mu 'la sɔ -a zru 'ε ni 'ka 'mu na -a ni -a Lii 'Wenj 'ε 'le Zesu Krisi sroyi'.

6 -Amasrɔyi -Waanbhaa' 'a □pia -yaa' 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ:

«-Ka 'ka 'yrekpa doo, 'η vlε do makwan-
'Yela- -za -o 'eglɔɔle 'fεgwle- 'ε dɔ vlε
mu 'ε 'kpen ba,

'bhεε- 'yele- 'fε 'ε 'kpen 'yikun- 'Nj 'yoo- -a
gbaan 'zi Sion -wa 'ε ta.*

'Ke mεε 'la zan 'e □kpaa -a -yi, -Waanbhaa' laa nu -yraladɔle 'bhε zan ma -titi.»

7 'Ka mu 'la 'ka 'kpale- -o -a -yi, 'yee- vlε 'ε -za -o 'eglɔɔle 'ka mu 'kɔɔ. 'Dun- mεε mu

'la zan mu 'kpale- laa -o -a -yi, -a yɔɔndele -o -Waanbhaa' a 'Sεwε 'ε 'yi dɔɔ: «'Fε dɔ mu 'ε -woo -bangwa vlε 'la 'yi 'fε dɔ bhla 'ε 'zi,

'bhε -le □kla 'ke 'fεgwle- 'ε gaan -la vlε
-kpunj -gbεnε 'gbu 'ε 'le, 'bhεε- 'bhε
-le 'fε 'ε 'kpen 'yikun.»

8 «'Yele- □kla mεε mu gaan 'sanpε- 'le,
'bhεε- 'yele- □kla mεε mu baapε 'le.»

-Amasrɔyi waa dɔ -a -la 'ke -woo kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi. 'Bhela- -zayile, -Waanbhaa' 'a -lεdulaa dɔɔ -e kle -o gaan 'sanpε- pegee -o baapε 'le.

9 'Bhεε- 'dun-, 'ka mu -le -Waanbhaa' 'si 'la makwan- 'bhε 'le. 'Ka mu -o 'sraka 'lena -bhlenjbe mu 'le, 'bhεε- 'ka mu -o -yaa' 'si 'wenj 'la 'kpale- -o 'edanma 'bhε 'le, 'kooko- 'kaa kleza 'lrele- -gbεnε mu 'ε wo mεε mu ni. -E 'ka 'siila- dɔɔ 'ka go -gblo mu 'ε 'yi 'bhεε- 'ka 'nu -yaa' 'tebhile -lrele' 'ε ba.

10 'Elwale, 'ka 'laa -yaa 'ke -Waanbhaa' a pε mεε mu 'le, 'dun- 'ka □kla -zɔn -yaa' pε mεε mu 'le. 'Elwale, 'ka 'yren 'laa -yaa □kla -Waanbhaa' ma, 'dun- -zɔn 'ka 'yrenkla- -a ma.

ZESU 'YI MU 'TAAWOGBEYA 'DRUNYAN 'Lεε- 'YI

*-Waanbhaa' a yewonε mu 'ε 'taa-
wogbeya*

11 'Nj 'yiεnii mu, 'ka -o 'cie mu 'pegee 'taa ta ge mu 'le 'drunyan 'lεε- 'yi -gε. 'Bhela- -zayile, 'mi -o 'sromabɔ 'zi 'ka ni dɔɔ -ka 'ploo 'kaa- bhaaplenj zru maza mu klele ma. 'Woo- bhaaplenya zru maza mu 'ε 'wole- gwledan 'ka 'gbu ba.

12 -Ka 'taawo mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' dɔ 'mu plεnj- 'elrele. 'Ke 'ka 'bhε □kla, 'ali- 'ke -o bhla 'kpa zii' 'ka ma dɔɔ 'ka -o -za 'yɔɔ- kle 'zi, 'ke -Waanbhaa' □nwa -o -si 'ε 'yi yi 'la 'le, -o nu 'ka kleza -lrele' mu 'ε 'yele- 'bhεε- -o nu -Waanbhaa' 'tɔbhɔle.

13 Mεεzan -zayi', -ka 'ka ngblo 'kpala bhaaplenj mu a -kunliiya 'tole -kunliiya 'bhε □la: -ka 'ka 'gbu ngblo 'kpala -bh- lenjbe □la, Mεεzan -zayi', 'yela- 'kpaale- -o mɔkpen' 'wiinj-.

14 'Bhεε- -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka ta -janmatii mu 'ε □la. 'Yee- -bhlenjbe 'ε

* 2:6 2.6 Matie 21.42. -O -yaa Zeruzalemu sii 'ezin- Sion.

'yele- -o winbo 'kaa -o -za 'yoo- kle mu 'ε 'krowo, 'bhεε- -o -za 'wlan kle mu 'ε 'tobho-

¹⁵ -Amasroyi, -Waanbhaa' -a zi 'bhii- 'ka -za 'wlan kle, 'kooko- mεε 'la zan laa wlan 'ε do 'mu 'pegee -zadokle mu 'ε 'ka 'mu 'liitan-

¹⁶ -Waanbhaa' 'ka klεlawoa □klo mu 'le bhe, 'ka 'laa 'tolε- 'ke 'ka bo -za 'yoo- klεle ma 'kaa- bole 'ka 'gbu ma 'ε 'bhe 'to 'yi. 'Bhεε- 'duŋ-, -ka 'taawo 'elrele 'bhii- -Waanbhaa' a yewone mu.

¹⁷ -Ka mokpen' 'ledo- -a ma, 'ka nεεnε- mu 'ε -za 'so 'ka ni, 'bhεε- -ka -gblaan' -Waanbhaa' 'lεε, 'bhe 'pegee -ka -bh- lenjbe 'ε 'ledo- -a ma.

-Ka Zesu Krisi blaanta -gɔɔn' -yrenbhlele yi

¹⁸ Yewone mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'ka ta -kunlii mu 'ε □la, 'ke 'ka -gasikpa -o -lεε 'egbenele. 'Ka 'laa 'ka ngblo 'kpaale- 'ke mu 'la 'mu -o 'ewlanle, 'bhεε- 'ke 'mu 'yi -o 'edoole 'mu do -kplεn -la □la. 'Ali- 'ke mu 'la 'mu a -za -o 'egloole -ka 'ka ngblo 'kpala 'mu □la 'ezin-

¹⁹ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ke -o -yrenkpa' zii' 'ka ta bhaama, 'bhεε- 'ke 'ka -o 'mu -yren mu 'ε 'yikun zii' 'kaa- -gasikpale ma -Waanbhaa' -lεε 'bhe -zayi', 'bhe -o 'ke -za 'lrele- le -Waanbhaa -yre 'yi.

²⁰ Wlan 'ε ni, 'ke 'ka -za 'yoo- □kla, 'bhεε- -o 'ka 'krowa- 'bhe -zayi', 'bhεε- 'ke 'ka -o 'bhe -yren 'ε 'yikun zii', -trɔn 'laa -o 'bhe ma. 'Bhεε- 'duŋ-, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhεε- 'ke -woo -yrenkpa' zii' 'ka ta, 'bhe -o 'ke -za 'lrele- do 'le -Waanbhaa' -yre 'yi.

²¹ -Waanbhaa' -koo' 'siila- -yren 'yikunle -la ma. -Amasroyi, Krisi 'gbu -yrenbhla 'ka mu ni, 'bhεε- -e 'bhe □kla 'bhe gbεen- bhe, 'kooko- 'ka 'ka kpa 'yee- ma -yren 'yikunle 'le.

²² Yaa -za 'yoo- do 'kpo klele -lido', 'bhεε- bhla laa dale -a -lii -titi.

²³ -Wa -zwanwoa, 'bhεε- yaa 'bhe -zwanwo' 'ε zigole 'ke -zwanwo' 'bhεεke 'le. -O -yrenkpaa -a ta, yaa 'duŋ- -gblaan 'klale- mεε 'la zan mu -yrenkpaa -a ta 'mu 'yi. Drɔɔn' -Waanbhaa' 'la mεε mu 'kitikan -ledooleya ma, -e -yaa' -za 'ε 'kpen gbekpaa- 'bhe 'koo.

²⁴ Zesu Krisi 'gbu -le -kooa' -za 'yoo- mu 'kwe □sia -a 'gbu 'fle 'yi -yrigbεεle 'ε ta. -E 'bhe □kla, 'kooko- -koo' ga -za 'yoo- ba -yre ta, 'bhεε- -koo' bo -koo' 'yre ma -ledooleya ma -Waanbhaa' -yre 'yi. 'Ka mu -bheela 'yela- a -yrenbhlele ma.

²⁵ Wlan 'gbu 'ε ni, 'ka 'yaa- 'bhii- -bhlaa mu 'la 'mu 'la □nia 'mu gbεen-; 'bhεε- -zɔn, 'ka □kla 'bhii 'ka 'niinaa- 'ka gooba mi 'ε ba. 'Bhe -le 'bhe 'yrekpa- zii' 'ka ba yikpensee ta.

3

'Gwlaan- mu 'pegee -o na mu -o kleza -o 'kela 'le 'eke- ni

¹ 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, 'ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'ka 'gbu ngblo 'kpala 'ka □nɔɔ mu 'ε 'la, 'kooko- 'ke 'ka 'ke mu □nɔɔ mu laa 'mu kpa -Waanbhaa' a -jan 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'ka 'taawogbeya -lrele' drɔŋ 'te 'ε □ya, 'bhe 'a kle 'bhεε- -woo kpa Zesu 'yi 'ke 'bhe kan 'ka 'wojan- mu 'ε ta -o ni,

² 'ke -o 'gbu 'ka 'taawogbeya 'wenj 'te 'ε 'pegee 'kaa- -gasikpa gbeya -Waanbhaa' -lεε 'mu □ya.

³ 'Ka mu le mu 'ezin-, 'ka 'laa 'kaa- -lreleya 'ε -glinle' 'ka 'fle ma, 'ke 'ka 'ka 'win tan, 'ke 'ka 'ka baa -can pε mu 'yi, 'bhe 'pegee dunε- 'plεεle- mu 'le 'ka ta.

⁴ 'Duŋ- -ka 'ka zru -yi -lreleya 'ε -ka 'bhεε- ziglin-; 'bhe 'la 'bhe 'laa 'kan -titi bhe. 'Bhe -le 'ka 'yi kle 'edoole, 'bhεε- 'ka kle 'ewlanle. 'Bhe -la -za 'gbu -o 'egloole -Waanbhaa' -yre 'yi.

⁵ 'Elwaleta le 'wenj mu 'la -woo 'gbu □naa -Waanbhaa' ni, 'bhεε- -o yrikpale -yaa' -Waanbhaa' ta, 'mu 'yaa- 'bhεε- gbεen-. 'Mu 'yaa- 'mu 'gbu ngblo kpala' 'mu □nɔɔ mu 'ε □la,

⁶ 'Bhii- Sara gbεen-. -E -yaa 'taawo- -a -nɔɔ Abraamu 'weli- ta, 'bhεε- -e -yaa 'bhe sii: «'N Zan». 'Ka mu □kla -zɔn -a 'srε mu 'le, 'ke 'ka -za 'wlan □kla, 'bhεε- 'ke 'ka 'laa 'taawole 'ke -gblaan 'kedo- 'kpo 'le 'ka zru ba.

⁷ 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ka mu 'gwlaan- mu, -ka 'ka 'na mu 'ε 'kun 'elrele. -Kaa 'yaango 'bhii- le mu laa -o 'egloole 'bhii- 'gwlaan- mu gbεen-. -Ka -o -ledo' -a ma, 'bhεε- -kaa 'yaango- 'bhii- 'ka 'pegee 'woo- mu 'cien -le nu klele 'ke -Waanbhaa' nu

-lile' 'ka ma bole -yɾe ma -si 'la 'nale-
'le 'bhɛɛ- 'le. -Ka 'bhɛɛ- klɛ, 'kooko- -za
'kedo- 'kpɔ 'laa dɔ 'kaa- 'seriwole 'ɛ 'lɛɛ
-Waanbhaa' ni.

-Yɾɛnbhlele -za 'lɛdɔɔle klɛza 'yi

⁸ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'ka 'kɾɛn 'kpa do ma 'ke 'ka
'kpeejan- klɛ do, 'bhɛɛ- 'ka 'yɾɛnkla- 'eke-
ma. 'Ka -za 'sɔ 'eke- ni 'bhii- nɛɛnɛ- ma do
mu, 'bhɛɛ- -ka 'ka 'gbu mazina 'eke- -lɛɛ.

⁹ 'Ka 'laa -za 'yɔɔ- -zigolɛ 'eke- ma 'ke
-za 'yɔɔ- 'le, 'bhɛ 'pegee 'ka 'laa -zwanwole
-zigolɛ 'ke -zwanwole 'le. Drɔɔn- 'ka
'eke- 'dumawole, -amasɾɔyi -Waanbhaa'
'ka 'siila- 'bhɛɛ- ma, 'kooko- -e 'ka 'lɛtwa□
'duma 'la ba, 'ka mu 'gbu 'bhɛ 'duma 'ɛ
'srɔɔwo-.

¹⁰ Wlan 'ɛ ni, -a yɔɔndɛle -o -Waanbhaa' a
'Sɛwɛ 'ɛ 'yi dɔɔ:

«'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi 'bhii- -yaa' 'trɛ ta
yaale 'ɛ klɛ 'elɾele,

'bhɛɛ- -e zrukpaad' 'srɔɔwo- 'drunyan 'lɛɛ-
'yi,

'bhɛ zan 'ploɔ -jan 'yɔɔ- wole ma,

'bhɛ 'pegee mɛɛ -yini' ma jan mu ma 'ezin-.

¹¹ 'Bhɛ zan 'e 'plɛnggo- -za 'yɔɔ- zi ma, 'bhɛɛ-
-e -za 'wlan klɛ.

-E yilabla ziglin- 'bhɛɛ- -e bo 'bhɛɛ- ziglinle
ma.

¹² -Amasɾɔyi Mɛɛzan -Waanbhaa' -yɾɛ -o
mɛɛ -lɛdɔɔle mu 'ɛ ta, 'bhɛɛ- -ya
'trɔnkpa 'mu a 'seriwole mu 'ɛ □la.

'Duŋ- yaa wleyi' pɔɔn mɛɛ 'la zan mu -za
'yɔɔ- klɛ 'mu ma.»

¹³ -De 'gbu -le nu -yɾɛnkpalɛ 'ka ta, 'ke
'ka 'niwlale -o -za 'wlan klɛza 'yi ɛɛ?

¹⁴ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke 'ka -o -yɾɛnbhle' zii'
-za 'lɛdɔɔle klɛ -zayi', 'kaa- pɛ -yinra!
'Ka 'laa -gblaanel' bhaaplɛŋ mu -gblaanel'
-lɛɛ, 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'ka zrubatedolɛ.

¹⁵ 'Duŋ-, 'ka mu, -ka Krisi 'lɛdɔ- -a ma
'ka zru mu 'ɛ 'yi, 'ke 'kaa dɔ 'bhii- -kaa
Mɛɛzan. 'Ka 'yɾikpalɛ 'la -yoo -Waanbhaa'
ta, 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan 'bhɛ 'yilɾɔkpa
'ka ma, 'ka 'lɛbɛŋgole klɛ 'waati 'ɛ 'kɾɛn
ba 'ke 'ka 'bhɛ 'yipe 'bhɛ zan ni.

¹⁶ 'Duŋ-, -ka 'bhɛ klɛ 'ka zru -dɔɔ 'le,
'bhɛ 'pegee -gasikpalɛle 'bhɛ zan 'ɛ -lɛɛ.
'Bhɛɛ- 'ka 'kpee 'fleele- klɛ, 'kooko- 'ke mɛɛ
'ka 'tɔ 'siɛ zii' -za 'yɔɔ- 'tɔkpalele 'ka ma,

'bhɛ 'pegee 'ke -woo 'ka 'tɔ 'siɛ zii' 'ka
taawogbɛya -lɾele' 'ɛ ma Krisi 'yi, -yɾaladɔ
'bhɛ zan mu 'ɛ ma.

¹⁷ Wlan 'gbu 'ɛ ni, -yɾɛnbhlele -za 'wlan
klɛle -zayi' 'ɛ, 'ke 'bhɛ -o 'ke -Waanbhaa'
'kɔɔ- za 'le, 'bhɛ mabhaabhɔ -yɾɛnbhlele
-za 'yɔɔ- klɛle -zayi' 'ɛ 'bhɛ ta.

¹⁸ Krisi 'gbu -yɾɛnbhla ga 'kɔɔ -gloɔn
do 'kpɔ bhaaplɛŋ mu a -za 'yɔɔ- mu 'ɛ
ma. 'Yee- 'la 'lɛdɔɔle -yaa, 'bhɛɛ- -e -gaa
mɛɛ -lɛbiile mu -zayi', 'kooko- -e ge 'ka 'le
-Waanbhaa' ba. 'Yee- 'la -e -kla 'ke siɛ -le
-yaa' bhaaplɛŋ 'flɛ 'ɛ 'yi, 'bhɛɛ- -e -bwela
gale ba Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'yi.

¹⁹ 'Yee- Lii 'Wɛŋ 'ɛ 'yi, Krisi -ja -yaa' pɛ
'kɾɛn -baliwoza 'ɛ 'wolɛ- mɛɛ 'la zan mu
-gaa gban, 'bhɛɛ- 'ke 'mu lii mu 'ɛ -woo
-Waanbhaa' a 'kitikan yi 'ɛ magbɛn 'zi,
'mu ni. *

²⁰ Noe -yaa -batɔŋ' -gbɛnɛ 'ɛ dɔ 'zi
'waati 'la ba Waanbhaa' a zrubakpalaa
bhaaplɛŋ mu 'ɛ zi. 'Bhɛ 'waati 'ɛ ba, 'ke
yaa 'e go mɛɛ -lɛ 'fientronne do 'kpɔ ba,
'mu -le □wlaa 'yee- -batɔŋ' -gbɛnɛ 'ɛ 'yi,
'bhɛɛ- 'mu -gwa -za 'yi: 'mu 'yaa- mɛɛ
'srwaa-.

²¹ 'Bhɛ -za 'ɛ 'bhɛ -o 'ke mɛɛ wiinfeza -yi
ba 'la 'ka go -za 'yi -zɔn 'bhɛɛ- -tɔɔmasie
'le. 'Bhɛɛ- wiinfeza 'ɛ 'bhɛ 'laa -o 'ke
-kɔɔ- -kɔɔ' 'flɛ ma 'triŋ go -a 'fɛlele. 'Bhɛ
wiinfeza 'ɛ 'yi -le dɔɔ -kɔɔ' 'gbu 'nale-
-Waanbhaa' ni -kɔɔ' 'kpee 'fleele- 'le. 'Bhɛ
-za 'ɛ 'kɾɛn □swa klɛle- Zesu Krisi bweza
'ɛ gale ba 'bhɛɛ- 'srɔyi.

²² -E -ja lafle' 'yi, 'bhɛɛ- -e -yalaa'
-Waanbhaa' -din 'tɔbhɔ ma yaayɾɛ gbalaan
'ɛ □nɔɔ, 'bhɛɛ- 'kee- kpa -mlɛkɛ' mu ta oo,
'kee- kpa laanima -kunlii mu ta oo, 'kee-
kpa -gloɔya' mu 'ɛ 'kɾɛn ta, -a 'kpaale- -o
'mu 'kɾɛn 'wiin-.

4

'Taawogbɛya drɛɛ

¹ Krisi -yɾɛnbhlelawoa -a 'flɛ 'ɛ 'yi,
'ka mu 'ezin-, -ka 'ka 'yɾiwla yɾɛnbhlele
ma. -Kaa 'yaango- 'bhii- 'ke mɛɛ 'la zan
-yɾɛnbhla -a 'flɛ 'yi Krisi 'tɔ 'ɛ -zayi', 'bhɛ
zan ploɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma,

* 3:19 3.19 2 Pieri 2.4, 1 Pieri 3.22s, Zudi 6. Mɛɛ 'ke mu pɛ 'ezin- dɔɔ -woo -we 'zi lii mu 'la 'le -gɛ 'mu -le -mlɛkɛ'
'mu 'la 'pegee -Setran' -balaa' -za 'yɔɔ- 'yi' mu 'le.

² 'kooko- 'ka 'kaa- 'tre ta yaale -vin 'ε kle -Waanbhaa' zru maza klele 'le, 'bhεε- 'ka 'laa bole 'ezin- 'ka 'gbu zru maza -yoo' mu 'ε klele ma 'bhii- 'elwaleta -so.

³ 'Bhe □swa 'bhe 'yi -gee'! -Ka 'ploo- 'bhe -za mu 'ε ma. Elwaleta -so, 'ka □mwa 'taawole ma 'ka 'gbu zru maza mu 'ε ta 'bhii- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu gbεen-. 'Ka 'yaa- 'taawo- 'eyoole gbε 'ε 'kpen ma 'ke 'ka -za mu 'lεε- kle: -yanbhooya oo, -yrebho' maza mu oo, -wεendε' maza mu oo, -taakpale pε bhlele 'pegee -wεen 'mile- zi 'ke 'kaa kan -a -dan' ta oo, 'bhe 'pegee- yo mu gbale, 'bhe 'la 'bhe -o 'ke -za 'yoo- -gbεnε 'le bhe.

⁴ -Zon, 'woo- mεε 'la zan mu laa -Waanbhaa' do -o 'kpeelenile -o ma doo -mela ma 'ka 'laa 'ka 'gbu na -li 'bhii- 'woo- mu gbεen- -yanbhooya 'yoo- 'la kan -a -dan' ta 'bhe ni; 'bhela- -yile -o 'ka 'to 'yoo- pe.

⁵ 'Dun-, -o nu -o kleza -yoo' mu 'ε 'kpen 'yipele -Waanbhaa' 'la -yoo zan bhaaplenj mu 'kpen 'kitikanle yi do ta 'bhe ni. -E nu bhaaplenj -yre male 'pegee bhaaplenj mu 'la -gaa gban 'mu 'kpen 'kitikanle.

⁶ 'Bhela- -zayile, mεε 'la zan mu -gaa gban, -o -Jan 'Nrale- 'ε □woa bi 'mu 'ke mu ni 'ezin-, 'kooko- -waa' bhaaplenj 'fle 'yi, -woo 'kitikan 'bhii- bhaaplenj 'kpen gbεen-, 'bhεε- 'kooko- Lii 'Wen 'ε 'sroyi -o so bole- -o -yre ma 'bhii- -Waanbhaa' 'gbu -o 'bhe 'yre ma gone- 'la gbεen-.

BOLE 'EKE- 'YI 'E 'BHE A -ZA

-Waanbhaa' 'ka -gbaa 'senj mu 'la ba, -ka-o 'kun 'elrele

⁷ 'N nεenε- mu, 'tre ta pε 'kpen 'yan bhla □bhwa -wa -din. 'Bhela- -zayile, -ka 'ka 'gbu 'yikun -za klele ma, 'bhεε- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele, 'kooko- 'ka so 'ka 'seriwole -Waanbhaa' ni.

⁸ 'Elwale 'pe, 'ka -za 'so 'eke- ni 'egloole. -Amasroyi 'soniya -za 'yoo- -bebe tagaan.

⁹ -Ka 'eke- 'kun 'elrele 'kaa- 'fε mu 'ε □la, 'bhεε- 'ka 'laa 'bhe klele 'ka 'la ma janwolele.

¹⁰ 'Ka 'kpen do do 'senj yεke- 'la 'sroowa- -Waanbhaa' 'koo, -ka 'bhεε- wlata -za 'wlan kle 'eke- ni. -Waanbhaa' a -lileya 'ε ma, -e 'senj -gloon mu 'la □naa

'ka 'kpen ni 'ka 'bho zayi' 'eke- ba, -ka 'bhe 'senj mu 'ε -gblakun' 'elrele.

¹¹ 'Ke -janwo' 'senj -o mεε 'la ni, 'bhe zan -Waanbhaa' a -jan 'ε 'wo. 'Ke mεε 'la zan □kla 'ke yewone 'le, -Waanbhaa' 'senj yεke- 'la □naa 'bhe zan ni, -e 'bhe ye 'ε 'wo fangan- yεke- 'la -Waanbhaa' 'bhe na -a ni 'bhεε- ta. -Kaa kle, 'kooko- -za 'tole- -za 'bhe 'yi, 'tobholeya 'kpen bo -Waanbhaa' -la ni Zesu Krisi 'to 'yi. 'Bhe -laa pε -le 'ke 'tobholeya 'pegee -glooya' 'le -zon pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Yrenbhlele 'bhii- Zesu 'yi mi do gbεen-

¹² 'N 'yienii mu, 'ka -o -yren -gbεnε mu 'la 'bhle zii' bhe 'mu -o -la 'zi 'ka ma 'papa 'bhii- 'te 'lagbeya gbεen-. 'Bhe 'laa klele 'ka ma 'ka 'kpeeleni maza 'le. 'Bhe -yren mu 'ε 'mu -o 'kaa 'kpaleya 'ε 'yidanpe 'le. Yaa klele 'ka ni 'bhii- 'bhe 'yansi za laa so 'tenle 'ka ma.

¹³ 'Droon' 'ka zrukpaale kle, -amasroyi -yoo 'bhii- 'ka -o Krisi a -yren 'ε 'ke -la bhle 'zi bhe. 'Bhe klegbeya 'ε gbεen- bhe, 'ke Krisi a 'tobholeya 'ε 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'kaa- zrukpa' 'ε 'le nu 'pale- 'ezin-.

¹⁴ 'Ke -o 'ka -zwanwoa Krisi 'to 'ε -zayi', 'kaa- pε -yinra', -amasroyi -Waanbhaa' a Lii 'Wen 'tobhole 'ε zinale -o 'ka ta!

¹⁵ 'Dun-, 'ka 'kedo- 'kpo 'laa -yrenbhlele -za 'yoo- -bhεeke' -zayi' 'bhii- mεε dele oo, -faanwole oo, kleza -yoo' 'ke, 'bhe 'pegee -a gaan bole mεε -bhεeke' -a -za ba, 'mu -zayi'.

¹⁶ 'Dun-, 'ke mεε 'la zan -yrenbhla 'ke -yoo Zesu 'yi mi 'le, 'bhe 'laa -yraladole 'bhe zan ma. 'Droon' 'bhe zan -Waanbhaa' 'tobho Zesu 'to 'la -ya ma 'bhe -zayi'.

¹⁷ -Zon, -Waanbhaa' a 'kitikanle zisan' bhla 'ε □bhwa -a 'gbu a 'fa -la mu 'ε ma. 'Bhεε- 'dun- 'ke 'yee- 'kiti 'ε zisaan- -koo' mu -la ma 'elwale 'pe, mεε 'la zan mu laa -o 'kpale- -Waanbhaa' a -Jan 'Nrale- 'ε 'yi, -a -leyanyre nu klele 'mu ma 'nale- -a ma 'ke -yoo 'mu 'kitikanle εε?

¹⁸ 'Bhii- -a pele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'ε 'yi gone- 'la gbεen- doo:

«'Ke mεε -ledoole gole -za 'yi 'ε 'bhe □laa, 'bhe bhla 'ε ba -za 'yoo- kle mu 'la waa gblaan -Waanbhaa' -lεε -waa' a pε 'ε nu klele 'nale- -a ma 'te εε?»

19 'Bhe 'yi bhe, mεε 'la zan mu -o -yrenbhle' zii' -Waanbhaa' zru maza kle zayi', -woo 'gbu 'nii- 'ε 'kpen gbekpa -Waanbhaa' 'la pe 'kpen □kla 'bhe 'koo, 'bheε- -o bo -za 'wlan klele ma. 'Yee- -Waanbhaa' laa a -liiwli' maboo -titi, 'dun- -ya -liiwli' -yizakle 'tanii.

5

Zesu 'yi mu 'ε -waa' zilεε- mu 'ε 'woye-

1 Mεε 'la zan mu -o zilεε- mu 'le Zesu 'yi mu 'ε 'plen-, 'η 'yoo- zan zruwlale 'mu 'kpee. 'Mi 'gbu -o 'ezin- Zesu 'yi mu 'ε waa zilεε- mi -la -le. Kriisi -yrenbhla gone- 'la gbεen- 'mi 'gbu -o 'bhe 'srε 'le. 'Bheε- 'mi 'gbu do nu klele -yaa' 'tobhōleya 'la 'bhe -o zan 'pwεle- -a -yi 'bhe ba. 'Mi pe 'ka mu zilεε- mu 'ε ni doo:

2 -Waanbhaa' mεε 'la zan mu gbekpaa- 'ka 'koo, -ka -o 'kun 'elrele 'bhii- -bhlaa gooba mu -o -yrekpa' -waa' -bhlaa 'ledo- 'ε ba gone- 'la gbεen-. 'Ka 'laa klele kpanma; 'dun- -kaa kle 'ka zru -doo 'le -Waanbhaa zru maza ta. 'Ka 'laa klele -goli' 'srōowo zayi'; 'dun- -kaa kle 'ka zru 'ε 'kpen 'le.

3 -Waanbhaa' 'woo- mεε mu 'la gbekpaa- 'ka 'koo, 'ka 'laa 'ka gbinkpa' gbε -yoo' wole -o ta, 'dun- 'ka mu 'gbu kle -waa' -za daan ma mεε mu 'le.

4 'Ke 'bhe □kla, Zesu 'la 'bhe -o 'bhii- -bhlaa gooba -kunlii gbilaan 'ε 'le, 'ke 'bhe 'pwela- -a -yi yi 'la 'le, 'ka nu -bhlengbe ngblo ma 'faa 'tobhōle 'la 'bhe 'Ireleya 'ε yaa sie -titi, 'bhe 'srōowole.

Zesu 'yi mu -liawli'

5 'Bhe klegbeya 'ε 'yi bhe, 'ka mu -zwanne mu, -ka 'ka ngblo 'kpala 'kaa- zilεε- mu 'ε □la. 'Bheε- 'ka mu 'kpen, 'ka 'gbu mazina 'eke- -lεε. -Amasroyi -a pele -o -Waanbhaa' a 'sεwe 'ε 'yi doo: «Mεε 'la zan mu -o 'gbu magbaandε, -Waanbhaa' wlan 'bhe zan mu ma. 'Dun- mεε 'la zan mu 'mu 'gbu mazinaa, -e -li 'bhe zan mu 'ε ma.»

6 'Bhe 'yi bhe, -ka 'ka 'gbu mazina -Waanbhaa' 'la -glooya' 'ε 'kpen -o -a 'koo 'bhe 'lεε; 'kooko- -e yi 'la 'bhe -dwa 'ke 'bhe yi 'ε □bwa, -e nu 'ka 'lawlenle.

7 -Ka 'kaa 'ηgami mu 'ε 'kpen 'kwe 'ε do -a wiin-, -amasroyi Zesu 'kaa- -za yienkan.

8 'Ka 'yri 'laa gole 'ka 'gbu -za 'le, 'bheε- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba! 'Ka 'soonnii -Setran' 'ε, -yoo 'kaan zii' 'bhii- -jara 'la -yoo ge 'zi gbinalele -yaa' wi -glinyε' noo-, 'bheε- -ya bhle.

9 -Ka do -a -lεε 'egloole, 'bheε- -ka 'ka 'sεneε gbaan 'egloole 'kaa- 'kpaleya 'ε 'yi; 'ke 'kaa 'yaango- 'bhii- 'ka nεεneε- Zesu 'yi mu 'la -woo 'drunyan 'ε 'yi yrekpen- □noo 'mu -o 'bheε- 'yansi -yren mu do 'kpo 'ε 'bhle zii' 'ezin-.

10 'Dun- -Waanbhaa' -o -za 'wlan zan 'le. 'Yele- 'ka 'siila- 'ka 'pegee Zesu Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi doo 'ka do kle -yaa' 'tobhōleya 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe ba. -E nu -lile' 'ka ma, 'bheε- 'ka so -yren mu 'ε 'yikunle. 'Ke 'ka □yaan -yrenbhlele 'waati sa ba, 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu 'kaa- 'kpaleya 'ε 'lεsōle 'kee- 'fuu 'pegee fangando 'ka ta 'egloole; 'bheε- mεε 'kedo- 'kpo 'laa nu 'sōle- 'ka baale' -titi.

11 'Yela- a pe -le 'ke -glooya' 'le -zon 'pegee yikpensee ta! -Amiina.

-Danma' 'pubo- mu

12 'N 'sεwe 'la 'kpa zii' 'ka ni -gε bhe, Silasi -le □bhwa 'η ba -a dεlele 'le. 'N 'yee- Silasi kun 'bhii- 'η nεεneε- 'la zru -o do. 'N 'letre 'fientronne -la dε 'zi 'ka ni, 'kooko- 'η zruwla 'ka 'kpee, 'bheε- 'an pe 'ka ni kpataakpa doo 'ka bloole bo -Waanbhaa' a -lileya 'la 'bhe -o 'ke -lileya wlan 'gbu 'ε 'le 'bhe ma.

13 Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Babiloni -wa 'ε ta, 'bheε- 'ke -Waanbhaa' -o makwan- 'mu 'ka 'pubwa-. Maki 'la -yoo 'ke 'η gbe 'le 'kpaleya a pe zi 'ε ta Kriisi 'yi, 'bhe 'ka 'pubwa- 'ezin-.*

14 'Ka -za 'so 'eke- ni, 'bheε- -ka 'eke- 'pubo- 'ke 'ka 'eke- -tuubo' 'bhii- nεεneε- ma do mu. Bhaa yilabla bo 'ka 'kpen ta 'ka 'pegee Kriisi a 'kpaledomaya 'ε 'yi!

* 5:13 5.13 -Woo -we 'zi Babiloni 'la 'le -gε 'bhe -le 'ke Romu 'le, Rome mu a -wa-gbene 'ε.

PIERI 'LETRE PLE MI 'LA YƆNDIA- Pieri a 'Letre ple mi 'ε ngblo

Pieri 'letre ple mi 'lεε- ɔdia Zesu 'yi mu 'ε 'kpen -la ni. -Ya ɔpia -o ni dɔɔ -yaa' pε 'tre yan bhla 'ε ɔbhwa -wa -din. 'Bhela -zayile, -yoo -daanna -za mu 'la 'le, -e 'mu dɔ gbe drεwo 'zi -o 'kpee 'ezin-. 'Letre ɔlwa mi 'ε 'yi, Pieri 'a ɔpia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ -o bo 'egloole -waa' 'kpaleya 'ε 'yi, 'ali- 'ke mεε mu 'ε -yrenkpaa -o ta. 'Letre ple mi 'lεε- 'yi, -yoo -liala dɔɔ -o mεε daangbeya -lrele' 'la -o 'bhe ɔmaa 'ε -o bo 'bhεε- ta 'tanjii; 'bhεε- waa dɔle bhla ma mεε daangbeya mu 'ε zi. (Pieri Ple mi 1.1-15), 'letre 'lεε- win -le 'kela 'le 'bhe -le 'yee- Pieri Zesu 'yi mu 'ε -daanna -za mu 'la 'le, -e 'mu dɔ 'zi mu 'kpee 'ezin.

'Elwale 'pe (Pieri Ple mi 1.16-21), -e Zesu Kriisi ba Jan -Nrāle' 'ε 'bhe -dwa -o 'kpee. 'Yee- Pieri 'gbu 'pegee Zesu a Winbɔwo mu -vin mu 'ε -woo 'bhe -Jan 'Nrāle- 'ε 'srε 'le. -Waanbhaa' -jan ɔkpaa -a -lɛla' janwo mu 'ε 'lii Lii 'Wεj 'ε 'le, 'bhεε- 'mu -yaa' 'Sεwe 'Wεj 'ε yɔndia-. 'Bhe mu -o 'ezin- -a 'srε 'le.

Pieri bhla ma mεε daan mu 'ε -o 'taawogbeya 'ε tapwela mɔkpen' ni kpataakpa (Pieri Ple mi 2). Zudi -jan 'kpankpanyaan bhla ma mεε daan mu 'ε ma gɔnε- 'la gbεen-, Pieri 'bhεε- 'yansi za ɔkla 'ezin- 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε ma -yaa' 'letre ple mi 'ε 'yi.

-A -le yaga mi 'ε 'yi, mεε 'la zan mu -yaa pe 'zi dɔɔ Mεεzan Zesu 'laa nu nule, 'bhεε- -e 'drunyan 'yi mu 'ε 'kitikan, Pieri -jan zikpaa- 'mu ni. -Ya ɔpia Zesu 'yi mu 'ε ni dɔɔ 'ke Zesu -o -a nule 'ε tado 'zi, -wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -o -a zrubakpaa zii' bhaaplen mu zi. -Amasrɔyi, yaa -o -a zi 'bhii- mεε 'kedo- 'kpɔ kle nipe 'le. 'Duŋ- -ya zi 'bhii mɔkpen' 'plo- -za 'yɔɔ ma, 'bhεε- -woo zru niinaa' (Pieri Ple mi 3.9).

'Letre 'lεε- 'leyanyre 'ε 'yi, Pieri -o -a zi 'bhii- Zesu 'yi mu 'ε -o 'taawogbeya 'ε kle 'wεj, 'bhεε- 'ke waa -la yre -srɔwo' -o ta

-za 'kedo- 'yi Kriisi 'nu yi 'ε 'le (Pieri Ple mi 3.11-18).

Pieri a 'pubɔwli

¹ 'Mi Simɔ Pieri 'la 'η 'yoo- 'ke Zesu Kriisi a yewonε 'pegee -yaa' winbɔwo mi 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lεε- dε 'zi. 'Mεε 'la zan mu 'yee- 'kpaleya -za -gloɔ do 'kpɔ 'la -yoo 'o mɔɔ 'kɔɔ 'bhe 'srɔwoa- -kɔɔa' -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔ' 'Bhe Mi Zesu Kriisi 'lεdɔɔleya 'ε ma, 'mi -o 'yee- 'letre 'lεε- 'kpa zii' 'bhe zan mu 'kpen -la ni.

² Bhaa -Waanbhaa' -lileya 'pegee yilabla na 'ka ni 'bhεε- -yoo pa 'ka ta 'ebebele, 'ke -ya kle 'bhεε- 'ka 'yee- -Waanbhaa' 'pegee -kɔɔa' Mεεzan Zesu dɔ!

-Waanbhaa' -kɔɔ' 'siila- 'bhεε- -e -kɔɔ' makwan- ye 'la 'kaama-

³ -Waanbhaa' a -gloɔya' 'ε ma, -e -kɔɔ' -gbaa pe 'oo pe 'la 'bhe sɔ -a klele- 'bhεε- -kɔɔ' bo -kɔɔ' 'yre ma, 'bhe 'pegee -kɔɔ' blɔole bo 'yee- ma, 'bhe 'kpen ba. -Ya ɔkla, 'bhεε- mεε 'la zan -kɔɔ' 'siila- dɔɔ -kɔɔ' dɔ kle 'bhe 'gbu a 'tɔbhɔleya 'pegee 'bhe a wlanya -gbεnε 'ε ba -kɔɔ' 'bhe zan dɔ.

⁴ 'Bhe 'tɔbhɔleya 'pegee 'bhe wlanya 'ε ma, -Waanbhaa' 'a 'liiwli- mu 'la -za -o 'egloole, 'bhεε- 'ke -woo 'egblaanle 'mu ɔnaa -kɔɔ' ni. -E -yaa zi 'bhii- 'bhe -liiwli' mu 'ε 'srɔyi 'ka sɔ gole- 'drunyan 'la 'siele- -o 'ke bhaaplen zrubhɔ ma -za -yɔɔ' mu 'ε 'le 'mu 'lεε, 'bhεε- 'ka zru mu 'ε kle 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu zru 'ε gbεen-.

⁵⁻⁷ 'Bhela- -zayile, -ka dɔ klen 'ke 'ka 'kpaleya 'ε 'taawogbeya -lrele' na 'ka ni, 'bhεε- 'ka 'taawogbeya -lrele' 'ε 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka -Waanbhaa' dɔ; 'bhεε- 'kaa- -Waanbhaa' dɔle 'ε 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka sɔ 'ka 'gbu 'yikunle -za klele ma. 'Ka 'gbu 'yikunle 'ε 'bhe zrubakpaa na 'ka ni, 'bhεε- 'ka zrubakpaa 'ε 'bhe -Waanbhaa' -lεεgbaan wla 'ka zru 'ε 'yi. 'Bhεε- -Waanbhaa' -lεεgbaan 'ε 'bhe 'a kle 'bhεε- 'ka -za sɔ 'eke- ni 'bhii- nεεnε- ma do mu; 'bhe 'sɔlekeniya 'ε 'bhe -le 'sɔniya 'la 'bhe 'laa mεε bago 'bhe na 'ka ni.

⁸ 'Ke 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -o 'ka zru 'yi 'ebebele, 'mu nu -a klele 'bhεε- 'ka 'laa bo bhaama; 'ka nu -kɔɔa' Mεεzan Zesu Kriisi baandɔle 'tanjii, 'bhεε- 'ka nu klele mεε -yrebakanle mu 'le.

9 'Dun- 'bhe -za mu 'la bhe, 'ke 'mu 'laa -o mεε 'la zan zru -yi, 'bhe zan -o 'bhii-yrε 'wi mi do gbεen-, 'bhεε- yaa sɔ yre ma yelee-. -Waanbhaa' 'a dɔgbeya gwe 'la 'yaa- -za 'yɔɔ- 'yi 'bhe golawoa -a 'kɔɔ, 'bhe -za 'ε □nia -a 'kpee.

10 'Bhela- -zayile, 'η nεεnε- mu, -ka dɔ klεn 'ke 'kaa zrɔn 'bhii- -Waanbhaa' 'ka 'siila-, 'bhεε- -e 'ka makwan- wlan ma yaa pε 'le. 'Ke 'ka 'bhe □kla, 'bhe gbεen- bhe, 'ka 'laa nu baale -za 'yɔɔ- yi -titi.

11 'Bhe klεgbeya 'ε gbεen- bhe, -Waanbhaa' nu -kɔɔa' Mεεzan 'pegee -kɔɔ' 'Bhe mi Zesu Krisi -a -bhleṅgbeya -wa 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma -titi, 'bhe 'liigole 'egbenεle 'ka ni, 'bhεε- 'ka wla 'bhe nɔɔ-.

12 'Bhela- -zayile, yi 'oo yi, 'η bo 'bhe -za mu 'la bhe 'mu -la -za dɔle ma 'ka 'kpee, 'ali- 'ke 'ka -o dɔ, 'bhεε- 'ke 'ka blɔɔle -o 'ka wlan 'la 'srɔɔwoa- 'bhe ma 'egloole.

13 'N' 'yoo- -li 'η 'yre ma 'η 'fle 'lεε- 'yi 'tre 'lεε- ta -gε 'waati 'la ba, 'an □ya 'bhii- -za wlan 'le 'ke 'η bo 'bhe -za mu 'ε dɔle ma 'ka 'kpee, 'kooko- 'ka 'yri 'laa go 'ka 'gbu -za 'le,

14 -amasrɔyi, 'bhii- -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi 'gbu 'a -zrɔnna 'η ni gɔnε- 'la gbεen- bhe, 'an pε 'tre ta bole 'ε 'yan bhla □bhwa -wa -din.

15 'Dun-, 'η nu dɔle 'egloole 'ke 'η 'ka daan 'bhe -za mu 'ε 'le, 'kooko- 'an pε 'tre ta 'ε 'yanle- bla, 'woo- -za mu 'ε dɔ 'ka 'kpee.

Mεε 'la zan mu Krisi a 'tɔbhɔleya 'ε □ya

16 Wlan 'ε ni, 'o 'ka -daanna -kɔɔa' Mεεzan Zesu Krisi a -glɔɔya' ma nu gbe ple mi 'ε 'la 'le, 'waa 'ε bhe 'silε- bhaapleṅ a yikanleya ma can mu zi. 'Dun- 'o 'yee Zesu 'ε □ya kpataakpa 'o 'yrebhe- mu 'le -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε 'kpen 'yi.

17 -Amasrɔyi, -a Dε -Waanbhaa' 'tɔbhɔle 'ε 'bhe 'a 'lɛdwa- -a ma, 'bhεε- 'bhe 'a 'tɔbhwa- 'waati 'la ba, 'bhe □kla 'o mɔɔ 'gbu 'yre ma, 'bhεε- 'bhe 'weli- 'ε -daa lafle' ma 'ke 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «'N' Gbe 'la -za sɔ 'η ni 'egbenεle, 'yele- -gε; 'η 'yela- makwan- 'bhεε- 'yele- 'η zrukpalaa 'egbenεle.»

18 'O mɔɔ 'pegee 'yee- 'gbu 'yaa- 'waati 'la ba vle gɔn 'wen' 'ε 'wiinj-, 'o mɔɔ 'gbu

'bhe mεε -weli' 'ε □maa 'ke 'bhe da lafle' ma.

19 'Bhe ya 'ε 'yi, 'wa 'yaango- 'bhii- -Waanbhaa' -lelajanwo mu 'ε 'wojan- 'ε 'bhe -o 'ke wlan 'le. -Ka 'ka 'trɔnkpa 'bhe □la 'elrele. -Amasrɔyi, 'ke Zesu □nwa 'te -yaa' 'tɔbhɔleya 'ε nu -bhile' -kɔɔ' zru mu 'ε 'yi 'wen' 'bhii- -lanbha do 'la 'bhi zii' yre do nɔɔ- -gblo 'yi, 'bhεε- -e nu 'ka zru mu 'ε bakanle 'bhii- -zrwanzi -burṅbhaa yre ma kan gɔnε- 'la gbεen- 'wen.

20 -Kaa 'yaango- 'elwale 'pe dɔɔ: -Waanbhaa' -lelajanwo mu 'ε -jan mu 'la 'kpen □woa, 'mu 'laa 'mu do 'kpɔ 'wolε- 'mu 'gbu 'winta-.

21 Wlan 'ε ni, 'woo- -Waanbhaa' -lelajanwole mu 'ε 'kedo- 'kpɔ 'laa dale -lido' bhaapleṅ 'gbu zru maza ba, Lii 'Wen' 'ε 'bhe -le 'seṅ □naa bhaapleṅ mu ni, 'bhεε- -o -Waanbhaa -lelajanwoa.

2

Bhla ma -Waanbhaa -lela' -janwo' mu

1 'Elwaleta, bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu -yaa Izraeli mεε mu 'ε 'pleṅ- gɔnε- 'la gbεen-, 'bhe klεgbeya do 'kpɔ 'ε 'yi, bhla ma mεε daan mu nu -wlenle' 'ka 'pleṅ- 'bhεε- gbεen- 'ezin-. -O nu -dawli' 'kpale- 'ka gbe ta, 'bhεε- -o nu wlale 'ka 'pleṅ- 'ke bhla ma mεε daangbeya mu 'le, 'bhεε- -o 'ka 'siε-. Zesu 'la 'bhe -o Mεεzan 'le 'bhεε- 'ke 'bhe -o tagbawoa, -o nu -o -bangole 'bhe 'yi. 'Bhe 'yi bhe, -o 'gbu 'siε -yren nu baale -o 'gbu ta blaale-, 'bhεε- 'bhe -o siε.

2 Mεε -bebe nu dɔle -o zi, 'bhεε- 'mu nu -waa' -yanbhɔɔya maza mu 'ε 'yansi klele. -O kleza -yɔɔ' mu 'ε ma, mεε mu nu -Waanbhaa' a wlan ma zi 'ε 'tɔ 'siεle-.*

3 -Goli' 'flenya- 'ε ma, 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε -o nu 'ka 'yinile' 'ke bhla ma jan mu 'le, 'bhεε- -o 'ka tabhle. 'Dun-, 'kiti 'la 'bhe -o -lεε, -zɔn 'laa 'bhe 'kan yi 'ε dɔle, 'bhεε- -o 'siε -yren 'ε 'bhe nu 'klale- -o ba blaale-.

4 Wlan 'ε ni, -mleke' mu 'la -za 'yɔɔ- □kla 'elwaleta -sɔ, -Waanbhaa' laa 'tole- 'mu ma, -yoo -yrela 'ke kpεle- mu 'le, 'bhεε- -yoo -blinna -gluu 'trole- -gbenε 'ε 'yi -gblo

* 2:2 2.2 Elwaleta, -o -yaa mεε dole Zesu □la 'ε 'bhe sii <Wlan ma zi>

'ε yi. -O 'kpale- -o 'bhεε- yre 'ε □nɔɔ ye 'ke -o 'kitikan yi 'ε magben.

⁵ 'Bhεε- 'elwaleta -sɔ, mεε 'la zan mu -za 'yɔɔ- -kla Noe a pε 'waati 'ε ba, -Waanbhaa' laa 'tolε- 'mu ma 'ezin-. -E la gblo -gbεε 'ε -baan, 'bhεε- -yi 'ε -kpa 'drunyan 'ε 'pegee -a -yi mεε -yɔɔ' mu 'ε 'kpen ta. Noe 'la 'bhε 'yaa- zi -lɛdɔɔle 'ε ba janwo 'zi mεε mu 'ε ni, -Waanbhaa' 'bhε do -kplen 'pegee 'bhεε- a 'fa -la mu 'srwaplε- -la -gwa -za 'yi.

⁶ 'Bhε trala 'ezin-, -Waanbhaa' a 'kiti 'ε -balaa' Sodɔmu 'pegee Gomɔɔ -wa mu 'ε ta, 'bhεε- -yoo 'kpaciela 'fenfen 'ke 'tε 'le. 'Bhε -za 'ε □kla -za 'la 'yaa- nu 'tɛnlε- mεε 'la zan mu laa gbalaan -Waanbhaa' -lεε 'mu ma 'bhε ma -tɔɔmasie 'le.

⁷ 'Dun- -Waanbhaa' mεε -lɛdɔɔle Loti -gwa -za 'yi 'yee- -wa mu 'ε 'siε 'waati 'ε ba. -A yaayɔɔn' mu a -yanbhɔɔya ma 'taawogbeya -yɔɔ 'ε, 'bhε 'pegee 'mu a -Waanbhaa' -lεεgblaankleya 'ε, 'mu 'a 'trɛbhwa□ 'eyɔɔle.

⁸ Wlan 'ε ni, 'yee- mεε -lɛdɔɔle Loti yaale 'la -yaa -o ba, -e -yaa -o kleza -yɔɔ mu 'la ye, 'bhε 'pegee -e -yaa -o wojan mu 'la ma yi 'oo yi, 'bhε 'yaa- -yrenkpa' zii' -a nii- 'ε ta.

⁹ 'Wa 'yaango- 'bhε -za mu 'la bhe 'mu ma dɔɔ 'ke mεε 'la zan mu gbalaan -Waanbhaa -lεε, Mεεzan sɔ -o gole- -o zrubaglin -za -glɔɔ 'ε 'yi, 'bhε 'pegee 'yee -Waanbhaa mεε 'yɔɔ- mu 'ε kpa 'edanma -o 'krowo- zayi' -yaa' 'kitikan yi 'ε 'bhεε- 'le.

¹⁰ Mεε 'la zan mu dɔle -o -o 'gbu 'fle zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ε zi, 'bhεε- 'ke -o -Waanbhaa' a gbalaanya 'ε mavεε, -e nu 'bhε zan mu -la 'krowole 'eyɔɔle.

'N bhla ma mεε daan mu 'la -waa' -janwoa 'ka ni 'elwale bhe, -woo 'gbu magbaandε, 'bhεε- -o 'gbu 'kpee ma -o sɔ -za 'kpensee klele-. 'Bhεε- lafle' 'yi mεε 'tɔbhɔle mu 'la 'kpaale- -o bhaaplen mu wiin-, waa gbalaan 'mu -zwanwole ma.

¹¹ 'Ali- -mlεε' mu 'la 'mu fanjan- 'pegee 'mu -glɔɔ 'yiya- 'woo- bhla ma mεε daan mu 'ε ni, 'mu laa 'bhε laanima mεε

'tɔbhɔle mu 'ε 'kitikan, 'bhεε- waa 'mu -zwanwo' Mεεzan -Waanbhaa' -yre □la.

¹² 'Dun-, 'woo- bhla ma mεε daan mu 'la bhe, -woo -zadɔkle mu 'le 'bhii- wi mu 'la -o 'mu □kla 'mu 'kunza- 'pegee 'mu dεza zayi'. Waa pε 'la dɔ, -o 'bhεε- -zwanwo; 'bhεε- -o kleza -yɔɔ' 'kwe 'ε nu baale -o 'gbu ta, 'bhεε- -o ga.

¹³ -O 'gbu nu -o kleza -yɔɔ' mu 'ε ma -sra 'srɔɔwɔle. -O 'gbu zrubhɔ maza -yɔɔ' mu 'ε 'mu -la klele sɔ -o ni mɔkpen' 'yre ma -yrekpa' kpataakpa. 'Ke 'ka 'pegee 'woo- mu -o pεbhle 'zi 'eke- ta, -o -yraladɔ mεε ma -waa' 'trinɔɔ- maza mu 'ε 'le. 'Bhε 'yi, -o zrukpaale kle -waa' mεε -yini' maza mu 'ε 'yi.

¹⁴ -Yanbhɔɔya klele 'te -la dɔle -o -yre ta, 'bhεε- -o 'trε 'laa bhɔ -za 'yɔɔ- klele ma. Fanjan- 'laa -o mεε 'la zan mu ta -Waanbhaa' a pε zi 'ε ta, -o -dawli' kpa 'mu gbε ta, 'bhεε- -o 'mu 'yini-. -Goli' 'flen -o zru ba, 'bhεε- -Waanbhaa' a 'dangan -o ma.

¹⁵ -O zi -lɛdɔɔle 'ε bhε □twa -a nɔɔ-, 'bhεε- -woo 'gbu 'yinia□. -O Bosɔɔ gbe Balaamu a pε 'taawogbeya -yɔɔ' 'ε 'bhεε- □sia. Wlan 'ε ni, 'yee- Balaamu 'laa dɔle -a -la 'kee- 'taawo- -Waanbhaa' -weli' ta, 'bhεε- -e -dwa -a □la 'ke -ya 'gbu bɔ -za 'yɔɔ- klele 'yi -goli' 'flen ma. †

¹⁶ 'Dun-, -Waanbhaa' -jan sa -kpan 'kpalaa -a -lii 'bhε 'weli- 'kafawoza 'ε 'yi. Wlan 'ε ni, -soofali 'la 'bhε 'laa sɔ -janwole, 'bhε -janwoa -a ni 'bhii- bhaaplen do gbεen-. 'Bhε 'yi, 'bhε 'a □kla 'bhεε- 'yee- -Waanbhaa' -lɛlajanwo mi 'ε -ploola -yaa' klooya maza 'ε ma.

¹⁷ 'Woo- bhla ma mεε daan mu 'ε, -woo 'bhii- 'tɔ ngblo mu 'la 'yi -yi 'ε 'bheela-. 'Bhεε- -woo 'ezin- 'bhii- la -gblo mu 'la 'ke -ploolε 'ε -yoo blin la banle -lεε 'mu gbεen-. -Waanbhaa' 'woo- mεε mu 'ε 'letwa□ yre 'la 'bhε -o -gblo 'tilale -gbεε 'ε 'yi 'bhεε- ba.

¹⁸ -Jan -gbεε -gbεε 'pegee 'waso ma jan mu -le da -o -lii. Mεε 'la zan mu -gwa -za 'yɔɔ- kle mu 'ε 'plen- 'edreε dreεle, 'bhεε- 'ke 'mu dɔle- -o Zesu zi, -o 'mu

† 2:15 2.15 -Nɔɔle' 'sεwε 22.4'Elwaleta -sɔ, -o -yaa -bhleɔgbε do sii Balaki. 'Bhε 'yaa- zi 'bhii- 'bhε -goli' 'wla 'yee- Balaamu gbε □la, 'kooko- -e sɔ Izraeli -nε mu 'ε 'danganwole. 'Yee- Balaamu 'laa dɔle 'mu 'danganwole -la. 'Bhεε- dun-, -ya □wlaa Izraeli -nε mu 'ε zi 'bhεε- 'mu -yanbhɔɔya klele 'pegee yo mu gbale -saan 'si 'bhεεke mu 'le.

'lekan- -o 'gbu 'fle zrubho maza -yoo' mu 'e 'le, 'bhe 'pegee -waa' -yanbhooya maza mu 'e 'le.

¹⁹ -Woo -liiwli' na 'mu ni doo 'mu nu bole 'mu 'gbu ma, 'bhe- 'duj-, 'woo- mu 'gbu -o -o 'gbu zrubho maza -yoo' mu 'e 'mu -laa' lu mu 'le. -Amasroyi 'ke mee 'la zan 'sengwa- 'e 'le, 'e kle 'bhe zan a lu -la -le.

²⁰ Wlan 'gbu 'e ni, mee 'la zan mu -o 'niigwa- 'drunyan 'lee- 'yi mee 'trindoo- maza pe mu 'e 'yi, -o -kooa' Meezan 'pegee -koo' 'Bhee Mi Zesu Krisi dolawoa bhe -zayi'; 'bhe- 'ke -wa 'twa- 'ke 'bhe pe mu 'e bloo gbe draxwo -o nii- ta, 'bhe zan mu 'e -si 'e kle 'eyoole 'kee- kan -a -lwa 'e ta.

²¹ 'Ke 'bhe zan mu laa -ledooleya ma zi 'e dole bi, 'bhe mabhaa -yaa nu bhole -o 'gbu ma 'ke -o 'yee- zi 'e do 'bhe- -woo -bango' -woo -daanna -Waanbhaa' 'tonj 'wenj mu 'la 'le 'mu 'yi.

²² 'Woo- mee mu 'la bhe -o -goon ple 'lee- 'mu 'yi jan 'e 'leso-: «-Gbaan' 'e -ya -piila pe 'la 'le, -e -niinaa' 'bhe- 'bhlele- ta.» 'Bhe-: «-O -yaan [swa 'la 'felele, -e -ja -a -gloo gbe draxwole -pax 'e ba 'ezin-.» 'Woo- -goon ple 'la bhe -o -yi -le 'ke 'woo- mee mu 'la bhe -o kleza 'e 'bhe- 'le.

3

Meezan Zesu 'nu yi 'e ma -toomasie

¹ 'Nj 'yienii mu, 'an 'sewe de gbe ple mi -le 'ka ni 'kelee- 'le. 'Woo- 'sewe ple 'e 'kpen 'yi, 'n 'ka -daanna -za mu 'la 'le 'n [bwa 'mu dole ma 'ka 'kpee, 'ka 'liaza- -zayi', 'kooko- 'ka 'kpeejan- mu 'e 'ledoole kle.

² 'Nj 'yoo- -a zi 'bhii- -Waanbhaa' *-lela' janwo mu 'wenj mu 'e -o -jan mu 'la [woa 'ka ni 'elwaleta -so, 'bhe -jan mu 'e do 'ka 'kpee. 'Bhe- *'Tonj 'la -kooa' Meezan 'pegee -koo' -Bhee mi Krisi 'bhe [naa -yaa winbowo mu 'e ni 'ka daanpe 'le, 'n 'yoo- -a zi 'bhii- 'n 'bhe 'Tonj 'e -zad' 'ka 'kpee 'ezin-.

³ -Kaa 'yaango- 'elwale 'pe 'bhii- 'ke 'drunyan 'yan bhla 'e [bhwa -wa -din, mee 'ke mu nu 'pwele- -a -yi, 'bhe- -o nu mee 'la zan mu 'kpale- -o Zesu 'yi 'mu

malrogole. -O nu 'taawole -o 'gbu zrubho maza mu 'te mu -la zi.

⁴ 'Bhe- -o nu -a pele 'ka ni doo: «Zesu pe -e nu nu gbe draxwole, 'bhe- -a 'gbu -o 'naa- ee? 'Bhe- 'o -gboo mu 'a 'nule- 'e magbian- 'fruu, 'bhe- 'mu -gaa; -a 'san 'drunyan klele ma, pe 'kpen -o 'bhe bogbeya 'e 'bhe- 'yi, 'bhe- -za 'kedo- 'kpo ma laa boole -li!»

⁵ -Wa pe 'zi 'bhe 'pegbeya 'e gbexen- bhe, -amasroyi waa -o -a zi 'bhii- -o -za 'lee- 'bhe- do: 'Elwaleta -so, -Waanbhaa' lafle' 'pegee 'tre [kla -a -liijan' 'le. -E 'tre 'plengwa- -yi mu 'e ma; 'bhe- -e 'tre 'e 'lekpa- 'eke- ta -yi mu 'e plen-.

⁶ 'Bhe klegbeya do 'e 'yi, -Waanbhaa' 'elwaleta 'drunyan 'e 'siela- 'ke la gblo -gbene do -la -le.

⁷ 'Duj-, -Waanbhaa' lafle' 'pegee 'tre 'e [kpa- 'edanma -yaa' -jan do 'kpo 'e 'le -o 'kpacie zayi' 'te 'le. -O 'kpacie yi 'e nu klele mee -yoo' mu 'e 'kitikanle yi 'e 'pegee -o 'sie yi 'e 'bhe- 'le.

⁸ 'Bhe 'kpen 'yi bhe, 'n 'yienii mu, -za 'lee- 'bhe -za 'laa gole 'ka 'kpee -titi: Meezan -Waanbhaa' -yre 'yi, -yrekpa- do -o 'bhii- -yrekpa- 'waa do; 'bhe- -yrekpa- 'waa do -o 'bhii- -yrekpa- do.

⁹ Mee 'ke mu -o -a pe 'zi doo Meezan -o -a gbetado 'zi -a -liiwli' 'e 'lesole ma. Wlan laa 'bhe 'le! 'Yee- Meezan -Waanbhaa' -o -a zrubakpa- zii' 'ka zi, 'bhe- -ya zi 'bhii- 'ka 'kpen go -za 'yi, 'bhe- 'ka 'kedo- 'kpo 'laa kle 'ke 'sie pe 'le. Wlan 'e ni, -ya zi 'bhii- mokpen' 'ploo- 'mu kleza -yoo' mu 'e ma, 'bhe- -woo zru niinaa' 'yee- 'gbu ba.

¹⁰ 'Bhe- 'duj-, Meezan Zesu 'nu yi 'e nu 'klale- -koo' ba 'bhii- -faannii' kla mee ba gone- 'la gbexen-. 'Bhe yi 'e 'le, lafle' nu 'kanle- 'ke mee -gblaan pe -weli' -gbene do 'le; 'te nu bole laanima pe mu 'e 'kpen 'yi 'bhe- -o yie, 'tre 'pegee -a ta pe mu 'e 'kpen nu 'kpaciele. *

¹¹ 'Ke pe 'kpen nu 'siela- 'bhe klegbeya 'e gbexen- bhe, -ka do klen 'ke 'ka 'taawogbeya kle 'wenj -Waanbhaa' -yre 'yi, 'bhe- 'ke 'ka bloole bo 'egloole -a ma.

¹² -Kaa nu yi 'e magben, 'bhe- 'ke 'ka so -za 'la klele- -ka 'bhe kle, 'bhe- 'kaa 'nu

* **3:10 3.10** 'Ke -wa [pia Meezan a yi 'e, -woo -we 'zi 'ezin- -Waanbhaa' a 'kitikan yi gbla- 'e 'bhe- 'le. 'Bhe yi 'e 'le, -e nu bhaaplenj mu 'kpen 'kitikanle.

yi 'e 'lasi-. 'Bhe yi 'e 'le, 'te nu bɔle lafle' 'pegee -a -yi pe mu 'e 'kpen 'yi, 'bheε- -o nu -yiele'.

¹³ 'Dun- -Waanbhaa' 'a 'liiwli- -naa -koo' ni doo -e nu lafle' dree 'pegee 'tre dree nale -koo' ni. -Ledooleya maza 'te -le nu klele 'bhe yre dree 'e □noo. 'O moo -o 'bheε- magben 'zi 'te.

¹⁴ 'Bhela- -zayile, 'η 'yienii mu, 'ka -o 'bhe yi 'e malagben 'zi bhe, -ka do klen 'ke -Waanbhaa 'ka ye 'ka 'kpee 'fleele- 'le, 'ke waa 'joo 'yoo- 'kedo- 'kpo ye 'ka zi; 'bheε- 'ke yilabla kle 'ka 'pegee -Waanbhaa' plen-.

¹⁵ -Kaa 'yaango- 'bhii- -kooa' Meezan -o -a zrubakpaa zii' -koo' zi, 'kooko- -koo' go -za 'yi; 'bhii- -koo' neene- Pɔlu 'la -za so -koo' ni 'bhe 'sewe □kpa 'ka ni gɔne- 'la gbɛen- bhe 'ezin-, -Waanbhaa' -zadoleya 'la -naa -a ni, 'bhe 'le.

¹⁶ -E -janwoa 'bheε- gbɛen- -yaa' 'letre mu 'e 'kpen 'yi 'yee- -za 'e ba zayi'. -Yaa' 'letre mu 'e 'yi yre 'ke mu -yimale la. 'Bhela- -yile, -zadokle mee mu 'la 'ke waa dole -li 'egloole -o 'kpaleya 'e 'yi, -o 'bhe yre mu 'e □noo jan mu 'e maboola. -Wa klelawo zii' 'bhe gbɛen-, -woo 'gbu 'siyre- -la -glin 'zi bhe.

¹⁷ 'Dun- 'ka mu 'η 'yienii mu, 'mi 'ka 'kpeelekaan -zɔn. 'Ka 'yri bo 'ka 'gbu -za 'le, 'bheε- 'ka 'laa 'tole- 'ke mee -yoo' mu 'e -waa' 'yinileya 'e 'ten 'ka ma, 'bheε- 'bhe 'ka go 'ka dulayre -lirele' 'e □noo.

¹⁸ 'Dun-, -ka do klen 'ke 'ka -kooa' Meezan 'pegee -koo' 'Bhee Mi Zesu Krisi a -lileya 'e baando yi 'oo yi, 'bheε- -a doleya 'e 'ka 'koo 'bhe baan' kla 'bhe ba. Bhaa 'tɔbhɔleya bo -a ni -zɔn 'pegee yikpensee ta! Amiina.

ZAAN 'LETRE LWA 'LA YNDIA- Zaan a 'letre lwa mi 'e ngblo

Mee mu 'e -wa pia d Zaan 'la 'yaa- 'ke Zesu a winbwo mi 'le 'bhe -ja yaale Efezi -wa 'e ta. 'Bhe- 'duj-, Polu -le 'a n Zesu -za 'e zibwa-. -Ayile, Zaan 'bhol- Efezi, 'kee- klele- -a n- Zesu 'yi mu -le mu 'e waa zil- mi 'le. 'Bhela- -zayile, -e 'bhe n Zesu 'yi mu 'e sii d «'N 'ne mu». Zaan 'letre yaga -la dia. -A lwa mi 'e, yaa 'bhe 'kpale- mee 'kedo- 'kp ni, 'bhe 'pegee yaa 'bhe 'kpale- Zesu 'yi mu -le 'kedo- 'kp ni; 'duj- -e 'bhe dia Zesu 'yi mu -le mu 'kpen -la ni.

-E -jan gaan -gbene ple 'la woa 'bhe 'letre 'e 'yi 'mu -le -ge: (1 Zaan 1) Zaan 'a pia Zesu 'yi mu 'e ni d -o d -le d 'e 'bhe- zi. 'Bhe 'yi -le d -woo kpa Meezan Zesu 'yi, 'bhe- -o -za s 'eke- ni.

-E -jan gaan ple mi 'la woa 'bhe -le d -woo -yrekpa' -o 'gbu ba bhla ma mee daan mu 'e ma (1 Zaan 2.18-29; 4.1-6).

Zesu a -Jan 'e bole -yre ma -si na mee ni

1 'Kee- san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, -Jan 'Nrale- 'la bole -yre ma -si na mee ni 'bhe 'yaa- ye. 'Bhe- 'duj- 'o 'bhe -Jan 'e maa, 'bhe 'pegee- 'wa ya 'o 'yrebhe- mu 'le, 'woo 'yrekpa -a ta kplankplan, 'bhe- 'o kwan -a ma 'o gbe mu 'le.

2 Mee 'la zan -yaa bole -yre ma -si na mee ni 'bhe 'pwela- -a -yi. 'Yele- -yaa bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -le, 'bhe- 'yele- -yaa 'o D -din 'waati 'e 'kpen ba, 'bhe- -e -pwela -a -yi 'o ni. 'Bhela- -zayile 'woo- -a 'sreya- kle 'zi 'ka ni.

3 'O m pe 'la ya, 'bhe- 'ke 'wa maa, 'o m 'bhe -la 'wo 'zi 'ka ni 'ezin-; 'koko- 'o 'pegee 'ka mu kle 'kpaledomaya 'yi. 'Bhe- -k 'pegee -k D, 'bhe- -a Gbe Zesu Krisi kle 'kpaledomaya 'yi.

4 'Bhe 'yi, 'o 'bhe -za mu 'e 'sewede 'zi 'ka ni, 'koko- -k zrukpaaleya 'e -lepa'.

'Taawole 'tebhile ba', 'bhe- 'ploole- -za 'y- klele ma

5 'O -jan 'la maa Zesu Krisi 'lii, 'bhe- 'ke 'woo- 'bhe 'wo zii' 'ka ni, 'bhe -le -ge: -Waanbhaa' -o 'ke 'tebhile 'le, 'bhe- -gblo do 'kp 'laa -o -a -yi.

6 'Ke -k 'a pia d -k 'pegee 'yee- -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhe- 'ke -k -gblo 'yi za mu kle 'zi, 'bhe bhla 'e ba -k -o 'ke bhlanii- mu 'le, 'bhe- -k 'laa -o 'taawo zii' wlan ta.

7 'Duj-, 'ke -k 'taawo zii' 'tebhile ba 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu -o 'ke 'tebhile 'le g- 'la gbe- , -k 'kpen -o 'kpaledomaya 'yi -k 'pegee -k 'y mu 'e 'le; 'bhe- 'bhe klegbeya 'e 'yi, -a Gbe Zesu yien 'e 'bhe -k -za 'y -mu 'e 'kpen go, 'bhe- 'bhe -k kle 'wenj.

8 'Ke -k 'a pia d -za 'y -laa -o -k 'yi, -k -o -k 'gbu 'yini zii' 'bhe- gbe- bhe, 'bhe- wlan 'laa -o -k 'yi.

9 'Ke -k -k -za 'y -mu 'e -dwa -Waanbhaa' -yre la, 'bhe- 'ke -k -o pia -a ni kpataakpa, -e nu -k -za 'y -mu 'e ma -sroma 'yanle-, 'bhe 'pegee -e nu -k kleza 'y -mu 'e 'kpen gole -k 'yi, 'bhe- -e -k kle 'wenj. -Amasroyi, -Waanbhaa' -liijan' -o do, 'bhe- -a -le d -o.

10 'Duj-, 'ke -k 'a pia d -k 'laa -za 'y klele, 'bhe 'yi, -k -Waanbhaa' kle 'ke bhlanii- 'le; 'bhe- yaa -jan 'e 'kela woa -k 'laa d 'bhe la.

2

-Waanbhaa' a -jan -klosikunza

1 'N 'ne mu, 'n 'yoo- -jan mu 'le- 'sewede 'zi 'ka ni, 'koko- 'ka 'laa -za 'y kle. 'Duj-, 'ke mee 'la zan -za 'y -kla, -k mee do -o -k D -Waanbhaa' -din 'bhe -le -k tagwledan mi 'le, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'le, mee -le d -le 'kele-.

2 'Yele- 'a 'gbu kla -k ma 'sraka 'le -k -za 'y -mu 'e -zayi', 'koko- -Waanbhaa' -k -za 'y -mu 'e ma -sroma yan. 'Duj- yaa klele 'sraka 'le -k mu do -kplen 'kp a -za 'y -mu -sroma 'yan zayi', -e kla 'sraka 'le 'drunyan 'yi mu 'e 'kpen a -za 'y -mu ma -sroma 'yanza- -la -le.

3 'Ke -koo' -Waanbhaa' a -jan mu 'ε 'klosikun, -koo' 'a 'yaango- bhεε- ma 'bhii- koo' 'a dɔ.

4 'Ke mεε 'la zan 'a □pia dɔɔ: «'Mi 'a dɔ», 'Bhεε- 'ke 'bhε zan laa -yaa' -jan mu 'ε 'klosikun, 'bhε zan -o 'ke bhlanii- 'le, 'bhεε- wlan laa -o 'bhε zan 'ε 'yi.

5 'Dun-, 'ke mεε 'la zan -yaa' -jan 'ε 'klosikun, 'bhε zan 'a zron 'bhε ma kpataakpa 'bhii- -Waanbhaa' 'soniya 'ε 'lepale -o 'bhε zru 'ε 'yi. -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -koo' mu 'pegee -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhε -le -gε:

6 'Ke mεε 'la zan 'a □pia dɔɔ -o 'pegee -Waanbhaa' -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhε zan 'taawogbeya 'ε kle 'bhii- Zesu 'taawoa□ gɔnε- 'la gbεen-.

'Eke- ba 'soniya ta 'ton dree

7 'N 'yiɛnii mu, 'naa -o 'ton dree 'kpa zii' 'ka ni. 'N 'ton gwe 'la □pia 'ka ni 'elwale gban -sɔ 'bhεε- 'ke 'ka -dwa 'bhε -la bhe 'yee- -Jan 'Nrale- 'lεε- 'wole- zisan' bhla 'ε zi, 'bhε -le 'kele-. 'Yee- 'ton gwe 'ε 'yele- 'ke 'ka -jan 'la □maa 'bhε 'le.

8 'Bhεε- 'dun-, 'η sɔ -a pele- dɔɔ 'η 'yoo- 'ton dree -la 'sεwede 'zi 'ka ni 'ezin-; -wa dreeya 'ε ye Zesu 'yi, 'bhεε- -wa ye 'ka mu 'yi 'ezin-. -Amasroyi, -gblo mu 'ε -woo 'kan zii', 'bhεε- 'tεbhile -zeze 'gbu 'ε 'bhε 'bhile- -saan gban.

9 'Ke mεε 'la zan 'a □pia dɔɔ 'bhε -o 'taawo zii' 'tεbhile 'ε ba, 'bhεε- 'ke -a nεεnε- -za 'laa sɔ -a ni, 'bhε zan 'ε 'bhε -o -li -gblo -gbenε -la -yi.

10 'Ke mεε 'la zan nεεnε- -za sɔ -a ni, 'bhε zan 'ε 'bhε -o 'tεbhile 'ε ba. 'Bhε 'yi, -za 'yoo- do 'kpɔ 'laa -o -a -yi 'ke 'bhε sɔ klele- 'ke mεε -bhεεke' baa- pε 'le -za 'yoo- 'yi.

11 'Dun-, 'ke mεε 'la zan nεεnε- vensi -a yin 'lii, 'bhε zan 'ε 'bhε -o -gblo 'yi. -Yoo 'taawo zii' -gblo 'yi; 'bhεε- yaa -a geyre dɔ, -amasroyi -gblo -kpaa -a -yre ta.

'Drunyan ta pε mu -za 'laa 'sɔle- 'ka ni

12 'N 'nε mu, 'η 'yoo- -jan 'lεε- 'bhεε- 'sεwede 'zi 'ka ni, -amasroyi -Waanbhaa' 'kaa- -za 'yoo- mu 'ε ma -sroma -yaan Kriisi 'tɔ 'ε -zayi'.

13 -Nε dε mu, 'η 'yoo- -jan 'lεε- 'bhεε- 'sεwede 'zi 'ka ni, -amasroyi Kriisi 'la -ya -yre ma 'kee- san 'drunyan zisan' bhla 'ε ma, 'ka 'bhε dɔ.

-Zwan mu 'pegee -gbla mu, 'η 'yoo- -jan 'lεε- 'bhεε- 'sεwede 'zi 'ka ni, -amasroyi 'ka 'sengwa- 'ke -Setran' 'le.

'N 'nε mu, 'η -jan 'lεε- 'bhεε- 'sεwede 'zi 'ka ni, -amasroyi 'ka -koo' Dε -Waanbhaa' -dwa.

14 -Nε dε mu, 'η -jan 'lεε- 'bhεε- 'sεwede 'zi 'ka ni, -amasroyi mεε 'la zan -o -a -yre ma 'kee- san 'drunyan zisan' bhla 'ε ma, 'ka 'bhε zan 'ε dɔ.

-Zwan mu 'pegee -gbla mu, 'η -jan 'lεε- 'bhεε- 'sεwede 'zi 'ka ni, -amasroyi 'ka -o 'egloole 'bhεε- -Waanbhaa' a -jan 'ε -yoo 'ka 'kpee, 'bhεε- 'ka 'sengwa- 'ke -Setran' 'le.

15 'Drunyan -za 'laa 'sɔle- 'ka ni, 'bhεε- -a -yi pε 'kedo- 'kpɔ -za 'laa 'sɔle- 'ka ni 'ezin-. 'Ke 'drunyan -za sɔ mεε 'la zan ni, -koo' Dε -Waanbhaa' a 'soniya 'ε yaa -o 'bhε zan zru 'ε 'yi.

16 -Amasroyi, -za 'yoo- kle -lɔ 'la dɔ mεε 'fle 'ε ma oo, mεε -yre 'bhɔpε- mu oo, 'bhε 'pegee 'ke mεε 'ε 'gbu magbaande -a 'kɔpε- -zayi', 'bhε -za mu 'la bhe, 'mu 'kpen -o 'ke 'drunyan 'yi pε mu 'le. -O do 'kpɔ 'laa da -koo' Dε -Waanbhaa' ba, 'dun- -o da 'drunyan -la -yi.

17 'Drunyan -o 'ke 'kanpε- 'le, 'bhε 'pegee -a -yi mεε -yre 'bhɔpε- mu 'ε 'kpen. 'Dun- 'ke mεε 'la zan -Waanbhaa' zru maza kle, 'bhε zan bo 'bhε 'yre ma, 'bhεε- -dan' 'laa kle -yaa' bole -yre ma -si 'ε ma.

Kriisi 'Sɔnnii

18 'N 'nε mu, 'drunyan 'yan bhla 'ε □bhwa -wa -din! 'Kaa □maa dɔɔ Kriisi 'Sɔnnii 'ε -yoo zan nule; 'bhεε- 'dun-, Kriisi 'sɔnnii -bebe mu -nwa gban -zɔn, 'wa 'yaango- 'bhεε- ma 'bhii- 'drunyan 'yan yi 'ε □bhwa -wa -din.

19 'Woo- Kriisi 'sɔnnii mu 'la bhe, -o -daa -koo' 'plen, 'dun- waa -yaa -koo' a pε mεε -zeze mu 'gbu 'le. -Amasroyi, 'ke -o 'kpa bi -koo' a pε mεε mu 'le, -o -yaa nu bole -koo' ba. -O golawoa -koo' ba, -wa ye 'bhεε- ma kpataakpa 'bhii- -o do 'kpɔ 'laa -yaa -koo' a pε mεε mu 'le.

20 'Bh  - 'duŋ-, 'ka mu laa -o 'bhii-
'woo- mu gb  n-. 'Ka mu Lii 'Wen 'e
'sr  woa- Kriŋi 'la -yoo 'wen 'bhe 'koo.
'Bh  - -zayaangoleya -o 'ka 'kpen 'koo.

21 'Ŋ 'l  tre 'l  - kpa'a 'ka ni, yaa kl  le
'ka ni 'bhii- 'ka 'laa wlan 'e d ; 'duŋ- 'ka
wlan 'e d , 'bhe - 'kaa 'yaango- 'bhii- bhla
do 'kpo 'laa da wlan 'e ba.

22 'Bhe 'yi, 'ke m   'la zan 'a pia d  
Zesu 'laa -o 'ke M   -Bhee mi -kpo   Kriŋi
'le, bhlanii- -kaan 'bhe zan 'e ta   ? 'Bhe
zan -le 'ke bhlanii- 'e 'le, 'bhe - 'bhe -le
'ke Kriŋi -Soonni' 'e 'le. -Amasr yi, -ya
-bangwa -N  D  'e 'pegee -a Gbe 'e 'yi.

23 Wlan 'e ni, 'ke m   'la zan 'e -bangwa
-N  'e 'yi, 'bhe zan 'e 'bhe 'e -bangwa -a D 
'yi 'ezin- 'bhe - gb  n- bhe. 'Bh  - 'ke m  
'la zan -N  'e d , -a D  -o 'ezin- 'bhe zan 'e
ba.

24 'Bh la- -yile, 'ka -jan 'la maa 'kee-
san -Jan 'Nr le- 'e 'wole zisan bhla 'e ma,
'bhe -jan 'e bo 'ka 'kpee. 'Ka -jan 'la maa
'kee- san -Jan 'Nr le- 'e 'wole- zisan' bhla 'e
ma, 'ke 'bhe bwa 'ka 'kpee, 'ka mu 'pegee
-N  'bhe - -a D  'ka 'kpale- bo do ma.

25 'Bh  - Kriŋi 'a 'liiwli- -naa -za 'la 'naza-
ta -koo' ni 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' ba bole
-yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -
'le.

26 M   'la zan mu -o 'ka 'niyre- -glin 'zi,
'ŋ 'yoo- 's w de 'zi 'ka ni 'wola- ba zayi';
'koko- 'ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele
-o ma.

27 'Ka mu 'gbu, Kriŋi Lii 'Wen 'e naa 'ka
ni. -A Lii 'Wen 'e bole -o 'ka 'yi bhe, 'bh la-
-yile 'ka maza laa -o m   -bh  ke' do ma
'ke 'bhe 'ka daan. Wlan 'gbu 'e ni, Lii 'Wen
'e -yoo 'ka daanlawo zii' -za 'kpen 'la 'le
bhe 'mu 'kpen -o 'ke wlan 'le, 'bhe - bhla
laa -o 'mu ba. 'Bh la- -yile, -e 'ka daan 'zi
-za mu 'la 'le bhe, -kaa -o -klosikun, 'bhe -
'ka 'pegee Kriŋi 'kpale- bo do ma.

28 'Bhe 'yi -z n, 'ŋ 'n  mu, 'ka mu
'pegee Kriŋi 'kpale- bo do ma; 'koko- 'kee-
-pw la -a -yi yi 'la 'le, -e bh  -koo' ta 'ke
-koo' 'kpale- -o -a -yi. 'Bh  - -yr la' laa d 
-koo' ma -a nu 'yi 'e 'le, 'ke -koo' 'plengole
kle -a ma.

29 'Ke 'kaa 'yaango- 'bhii- Kriŋi 'l d le
-o, -kaa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'ke m   'oo
m   'la zan 'taawogbeya -l d le -o 'bhe
zan -o 'ke -Waanbhaa' -n  'le.

3

-Waanbhaa' a -n  mu 'taawogbeya

1 'Ŋ n  n - mu, -koo' -za swa -koo' D 
-Waanbhaa' ni g n - 'la gb  n-, -ka 'bhe
-glin doo! -Koo' -za 'la swa -a ni bhe,
'bh la- -yile -e -koo' 'siila- -a -n  mu. Wlan
-le 'bhe 'le 'bhe - -koo' -o 'bhe - 'gbu 'le.
-Ayile 'drunyan 'yi mu 'e waa -koo' d ;
-amasr yi waa -koo' D  -Waanbhaa' d le.

2 'Ŋ 'yienii mu, -koo' -o -z n -Waanbhaa'
a -n  mu 'le. -Koo' ma nu bo le 'bhe -
-koo' nu kl  le 'k la 'bhe 'le, waa 'bhe
zr nle -li -koo' ni. 'O m   'gbu 'a 'yaango-
'bhii- 'ke Kriŋi -nwa yi 'la 'le, -koo' nu kl  le
'bhii- 'yee- 'gbu -o g n - 'la gb  n- 'bhe -
gb  n-. -Koo' nu 'pw le- 'kele-, -amasr yi
-koo' nu -a ye  -a bogbeya 'e 'yi.

3 'Ke m   'oo m   'la zan yrikpale -o
Kriŋi ta 'bhe gb  n- bhe, 'bhe zan 'e 'bhe
'bhe 'gbu 'kpee 'e 'flee- 'bhii- 'yee- Kriŋi
'gbu 'kpee 'fleele- -o g n - 'la gb  n-.

4 'Ke m   'oo m   'la zan -za 'yoo-
kle, 'bhe zan -Waanbhaa' a *'Ton 'e
'yisi . 'Bh  - -za 'yoo- kl  le 'e 'bhe -le 'ke
-Waanbhaa' a 'Ton 'yisi le 'e 'le.

5 'Bh  - 'kaa 'yaango- 'bhii- Zesu Kriŋi
-nwa 'tre ta, 'koko- -e m   mu ma -za
'yoo- mu 'e go. -Za 'yoo- do 'kpo 'laa -o
'yee- -yi.

6 'Bhe 'yi, 'ke m   'oo m   'la zan 'pegee
'yee- -o 'kpaledomaya 'yi, 'bhe zan laa -za
'yoo- kle. 'Bh  - 'ke m   'oo m   'la zan
-za 'yoo- kle, 'bhe zan laa Zesu ye  -lido',
'bhe - yaa -a dále -lido' 'ezin-.

7 'Ŋ 'n  mu, 'ka 'laa 'tol - 'ke m   'kedo-
'kpo 'ka 'yini-. 'Ke m   'la zan -l d le
maza kle, 'bhe zan 'gbu 'l d le -o 'ezin-,
'bhii- 'yee- Zesu Kriŋi 'gbu 'l d le -o g n 
'la gb  n-.

8 'Ke m   'oo m   'la zan -za 'yoo- kle,
'bhe zan -o 'ke -Setran' a p  'le. -Amasr yi
-a 'san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, -Setran'
-le -za 'yoo- kle. 'Bh  - -Waanbhaa' Gbe 'e
nwa 'tre ta, 'koko- -e -Setran' kl za mu
'e 'si -.

9 'Ke m   'oo m   'la zan -o 'ke
-Waanbhaa' -n  'le, 'bhe zan laa bo -za
'yoo- kl le ma, -amasr yi -Waanbhaa' zru
-o 'bhe zan 'e 'yi. 'Bh  - yaa so -za 'yoo-
kl le-, -amasr yi -Waanbhaa' 'a kla 'bhe
'n  'le.

10 -Za 'la 'bhe 'a kle 'bheε- -Waanbhaa' -ne mu 'ε gole -o -Setran' a pe -ne mu 'ε ma 'bhe -le -ge: 'ke mεε 'oo mεε 'la zan laa -ledooleya maza kle, 'bhe zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe 'le. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, 'ke mεε 'la zan neεne- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe 'le 'ezin-.

-Koo' -za 'so 'eke- ni

11 'Ka -jan 'la maa 'kee san 'ka 'kpaleya 'ε zisan' bhla 'ε ma 'bhe -le -ge doo: -koo' -za 'so 'eke- ni.

12 -Koo' 'laa klele 'bhii- Kaen gbεen-. -E -yaa 'ke -Setran' 'ne 'le 'bhela- -yile -ya 'nwgwlen- Abeli dia. 'Bheε- -e 'bhe dia -mela ma εε? -E 'bhe dia, -amasroyi -yaa' pe kleza mu 'ε 'yaa- 'eyoole, 'bheε- -a 'nwgwlen- a pe kleza mu 'ε 'ledoole -yaa.

13 'N 'neεne- mu, 'ke 'ka vensi 'drunyan 'yi mεε mu 'ε yin 'lii, 'bhe 'laa 'ka 'kpeelenile 'ka ma.

14 -Koo' 'a 'yaango- 'bhii- -koo' -gwa ga 'yi, 'bheε- -koo' nwa wlale bole -yre ma -si dreε 'yi, -amasroyi -koo' neεne- mu -za so -koo' ni. 'Bheε- 'ke mεε 'la zan neεne- -za 'laa so -a ni, 'bhe zan 'ε bole -o ga 'yi.

15 'Bhe ya 'ε 'yi, 'ke mεε 'tole- mεε 'bhe neεne- vensi -a yin -lii, 'bhe zan -o 'ke mεε de mi 'le. 'Bheε- 'kaa 'yaango- 'bhii- bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe 'laa -o mεε de mi 'kedo- 'kpo 'yi.

16 Pe 'la 'bhe 'a kle 'bheε- -koo' 'soniya 'ε do, 'bhe -le 'ke Zesu Krisi 'a 'gbu -si 'ε kla 'ke 'sraka 'le, 'bheε- -e -gaa -koo' ni. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, -koo' mu 'ezin-, -koo' -koo' 'gbu -si 'ε 'na -koo' neεne- mu 'ε -zayi'.

17 'Bheε- -ka 'ka 'tronbado doo! 'Ke 'drunyan ta pe mu -o mεε 'la zan 'koo, 'ke -ya neεne- 'ε ya 'ke 'bhe mazadwa pe 'ke ma -a 'koo, 'bheε- 'ke 'bhe 'yren 'laa 'klale- a ma; -e so a pele- 'bhe bhla 'ε ba 'kaa -Waanbhaa' a 'soniya -o -a zru 'ε 'yi εε?

18 'N 'ne mu, -kooa' 'sole- 'ke ni 'ε 'bhe 'laa bole -koo' 'liijan- 'te ta. 'Ke -koo' -za so 'eke- ni, -koo' 'bhe 'yizakle kpataakpa.

19 'Bhe klegbeya 'ε 'yi, -koo' 'a 'yaango- doo -koo' -o 'taawo zii' wlan ma zi ta. 'Bhe klegbeya do 'kpo 'ε 'yi 'ezin- -koo' zru ba nu klele 'edoole -Waanbhaa' -yre la.

20 'Bheε- 'ke -koo' -o -la zru 'zi -koo' 'gbu ta -koo' zru -yi -za 'yoo- 'ke 'yi, Waanbhaa' gbilaan -yiya' -koo' 'gbu zru 'ε ni, 'bheε- -e -za 'kpensee do.

21 'N 'yienii mu, 'ke -koo' zru laa -o -la 'zi -koo' 'gbu ta -za 'yoo- 'ke 'yi, -koo' zrubazinale -o -Waanbhaa' -yre la.

22 'Bheε- 'ke -koo' pe 'oo pe 'la 'yrewoa- -a ma, -koo' 'bhe 'srɔwo- -a 'koo. -Amasroyi, -koo' -yaa' 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bheε- -za 'la so -a zru 'ε ni -koo' 'bheε- kle.

23 'Bheε- -Waanbhaa' 'tonj 'leε- 'bheε- naa -koo ni, 'bhe -le -ge: -ya zi 'bhii- -koo' -koo' 'kpa -a Gbe Zesu Krisi 'to 'ε 'yi. 'Bheε- -ya zi 'ezin- 'bhii- Krisi 'a pia -koo' ni doo -koo' -za 'so 'eke- ni gone- 'la gbεen-, -koo' 'bheε- kle.

24 'Ke mεε 'la zan -Waanbhaa' 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bhe zan bo -Waanbhaa' 'yi, 'bheε- -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'ε -yi. -Waanbhaa' Lii 'Wen' 'la naa -koo' ni, -koo' 'a 'yaango- 'bheε- ma 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' bole -o -koo' 'yi.

4

-Waanbhaa' Lii 'Wen' 'ε gole -o -Setran' lii 'ε ma

1 'N 'yienii mu, mεε 'la zan mu -a pe 'zi 'kaa *Lii 'Wen' -o -yi, 'ka 'laa 'ka 'kpale- -o 'kpen 'yi. -Ka -o -yreglin 'pe, 'kooko- 'kaa 'yaango- 'ke lii 'la -yoo -o -yi 'bhe da -Waanbhaa' ba. -Amasroyi, bhla ma -Waanbhaa' *-lela' janwo mu -bebe zian gban 'saanige 'drunyan 'ε 'yi.

2 'Ka so -a 'yaangole pe 'la ma 'bhii- -Waanbhaa' Lii 'Wen' 'ε 'bhe -le -o -yi, 'bhe -le -ge: 'ke mεε 'oo mεε 'la zan 'a pia doo Zesu Krisi -nwa 'drunyan 'ε 'yi 'bheε- -e kla 'ke bhaaplen do 'le kpataakpa, lii 'la -yoo 'bhe zan 'ε 'yi bhe da -Waanbhaa' -la ba.

3 'Bheε- 'ke mεε 'la zan laa Zesu Krisi dole 'bhe dogbeya 'ε gbεen- bhe, lii 'la -yoo 'bhe zan 'ε -yi, 'bhe 'laa da -Waanbhaa' ba. 'Dun- 'bhe zan 'ε 'yi lii 'ε da Krisi 'Soonni 'ε 'bheε- ba. 'Ka 'yela- nuza maa, 'bheε- -e -nwa gban 'drunyan 'ε 'yi 'saanige.

4 'Ka mu 'n 'ne mu, 'ka -o 'ke -Waanbhaa' a mεε mu 'le, 'bheε- 'ka 'sengwa- 'ke bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'ε 'le. -Amasroyi, Lii 'Wen' 'la -yoo 'ka 'yi bhe

'bhe -gloo 'yiya- lii 'la -yoo 'drunyan 'yi 'bhe ni.

⁵ 'Woo- bhla ma -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e, -woo 'ke 'drunyan 'le- 'bhe -laa pe mee mu 'le, 'bhela- -yile -o -janwo' 'drunyan 'yi mu a -janwo' gbeya gbeyen-, 'bhe- 'drunyan 'yi mu 'e 'mu 'e 'tronkpa -o ni.

⁶ 'Bhe- 'duj-, 'o mu -o 'ke -Waanbhaa' a mee mu -la -le. 'Ke mee 'la zan -Waanbhaa' do, 'bhe zan 'e 'tronkpa- 'o 'wojan- 'e la. 'Bhe- mee 'la zan laa -o 'ke -Waanbhaa' a pe mee 'le, 'bhe zan laa 'e 'tronkpa- 'o 'wojan- 'e la. -Koo' 'a 'yaango- 'bhe- ma 'bhii- wlan ma Lii 'Wen 'e gole -o mee -yini' lii 'e ma.

-Waanbhaa' -o 'ke 'soniya 'le

⁷ 'N 'yienii mu, -koo' -za 'so 'eke- ni; -amasroyi, 'soniya da -Waanbhaa' -la ba. 'Bhe 'yi, 'ke mee 'la zan neene- mu -za so a ni, -Waanbhaa' 'bhe zan -kla 'ke -a -ne 'le 'bhe- 'bhe zan -Waanbhaa' do.

⁸ 'Ke mee 'la zan neene- mu -za 'laa so -a ni, 'bhe zan laa -Waanbhaa' do; -amasroyi, -Waanbhaa' -o 'ke 'soniya 'le.

⁹ -Waanbhaa' -yaa' 'soniya 'e -zronna -koo' ni gone- 'le- 'bhe- gbeyen-: -Ya Gbe -ne bhe do 'kpo 'e 'winbwa- 'drunyan 'yi, 'kooko- -koo' bo 'koo- -yre ma 'bhe 'sroyi.

¹⁰ 'Bhe- -Waanbhaa' a 'soniya 'e yaa klele 'bhii- 'yee- -Waanbhaa' -za -swa -koo' mu -la ni 'pe. 'Duj- -koo' mu -la -za -swa 'yee- ni, 'bhe- -ya Gbe 'e 'winbwa-, 'bhe- 'bhe kla -koo' mu ma 'sraka 'le. 'Bhela- -zayile -Waanbhaa' -kooa' -za 'yoo- mu 'e ma -sroma -yaan.

¹¹ 'N 'yienii mu, 'ke -koo' mu -za -swa -Waanbhaa' ni 'egbenele 'bhe gbeyen- bhe, -koo' mu -za 'so 'eke- ni 'bhe klegbeya 'e do 'kpo 'e 'yi 'ezin-.

¹² Mee 'kedo- 'kpo 'laa -Waanbhaa' yele -lido'; 'duj- 'ke -koo' -za so 'eke- ni, -Waanbhaa' bo -koo' 'yi, 'bhe- -yaa' 'soniya 'la -yoo -koo' 'yi, 'bhe 'lepa-.

¹³ -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -koo' -o -Waanbhaa' 'yi, 'bhe- 'yee- -o -koo' mu 'yi, 'bhe -le -ge: -Ya Lii 'Wen 'e naa -koo' ni.

¹⁴ -Koo' De -Waanbhaa' 'e -ya Gbe 'e 'winbwa- 'drunyan 'yi, 'kooko- -e kle

bhaaplen mu -Bhee Mi 'le. 'O moo 'gbu 'bhe ya 'bhe- 'wa 'sreya- kle 'zi.

¹⁵ 'Ke mee 'oo mee 'la zan 'a pia doo Zesu -o 'ke -Waanbhaa' Gbe 'le, -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'e 'yi, 'bhe- 'bhe zan bo -Waanbhaa' -yi.

¹⁶ 'Bhe- -koo' 'solawo -Waanbhaa' ni 'o moo 'gbu 'bhe 'yaango-, 'bhe- 'o 'kpale- -o 'bhe 'yi. -Waanbhaa' a pe -le 'soniya 'le; 'ke 'soniya -o mee 'la zan zru ba, 'bhe zan bo -Waanbhaa' 'yi, 'bhe- -Waanbhaa' bo 'bhe zan 'e 'yi.

¹⁷ -Koo' 'a 'yaango- 'kela ma 'bhii- -Waanbhaa' a 'soniya 'e 'lepale -o -koo' zru ba 'bhe -le -ge: 'kitikan yi 'e 'le, -koo' zru ba nu klele 'edoole, -amasroyi -koo' 'taawogbeya 'e 'drunyan 'yi -ge 'bhe 'pwele- -o 'ke Zesu Krisi a pe 'taawogbeya 'e 'le.

¹⁸ 'Kee- neene- mu -za so 'e ni 'yaa -gblaan. 'Ke 'soniya -zeze 'gbu -o yre 'la noo -gblaan 'laa kle 'bhe yre 'e noo. Mee gbalaan -za 'yoo- 'krowoza 'e 'bhe- -le. -Ayile 'ke -gbalaan -o mee 'la zan zru ba, 'soniya -zeze 'gbu 'laa -o 'bhe zan 'e zru ba.

¹⁹ 'Ke -yoo 'o moo a pe 'le, 'o moo 'gbu -za -swa -Waanbhaa' ni 'elwale 'pe, 'bhela- -yile 'o neene- mu 'pegee 'yee- -Waanbhaa' -za so 'o ni.

²⁰ 'Ke mee 'la zan 'a pia doo: «-Waanbhaa' -za so 'ni ni». 'Bhe- 'ke -a neene- 'e 'bhe vensi -a yin 'lii, 'bhe zan -o 'ke bhlanii- 'le. -Amasroyi wlan 'gbu 'e ni, 'yee neene- 'la ye, 'ke 'bhe -za 'laa so 'e ni; -Waanbhaa' 'la 'yaa 'bhe ye, 'ya zron -mela ma 'bhii- 'bhe -za so 'e ni ee?

²¹ 'Bhe- Zesu Krisi 'ton 'le- 'bhe- twa -koo' ni doo: 'ke mee 'la zan 'a pia doo -Waanbhaa' -za so -a ni, 'bhe zan neene- -za 'so 'bhe 'gbu ni 'ezin-.

5

-Koo' 'sengwa- 'drunyan 'le -kooa' 'kpa-leya -la ma

¹ 'Ke mee 'oo mee 'la zan 'e kpa -a -yi 'bhii- *Zesu -o 'ke *Krisi 'le, -Waanbhaa' 'bhe zan kle 'ke -a -ne 'le. 'Bhe- 'ke -ne mu 'e de 'e -za so mee 'la zan ni, 'woo- -ne mu 'e -za so 'bhe zan 'e ni 'ezin-.

² -Koo' 'a 'yaango- pe 'la ma 'bhii- -Waanbhaa' -ne mu 'e -za so -koo' ni, 'bhe

-le -ge: -Waanbhaa' -za so -koo' ni, 'bhεε-
-koo' -yaa' 'tonj mu 'ε 'yizakle.

³ Wlan 'ε ni, 'ke -Waanbhaa' -za so
mεε 'la zan ni, 'bhε zan -yaa' 'tonj mu 'ε
'klosikun; 'bhεε- -yaa' 'tonj mu 'ε waa -o
-koo' ta 'bhii- 'kwe kpinle do gbεen-.

⁴ -Amasroyi, -Waanbhaa' -ne 'tole-
-Waanbhaa' -ne so 'senjole 'drunyan 'le.
'Kooa' 'kpaleya 'ε Zesu 'yi 'bhεla- 'senjwa-
'ke 'drunyan 'le.

⁵ 'Bhε 'yi, -dela 'senj so wole- 'drunyan
'le, 'ke yaa 'e go mεε 'la zan 'e □kpa-a -yi
'bhii- Zesu -o 'ke *-Waanbhaa' Gbe 'le 'bhε
ba.

-Waanbhaa' Zesu Krisi 'sreya- □kla

⁶ 'Yee- Zesu Krisi -le -nwa 'drunyan 'ε
'yi, 'ke -yi 'pegee yien 'le. Yaa nule -yi do
-kplen 'le, 'duj- -e □nwa 'ezin- 'ke yien 'le.
'Bhε ya 'ε 'yi, Lii 'Wenj 'ε 'bhε -le 'bhε -za
mu 'ε 'sreya- kle, -amasroyi 'yee- Lii 'Wenj
'ε -yoo wlan 'le. *

⁷ Wlan 'ε ni, Zesu -o 'ke -Waanbhaa' Gbe
'la 'le bhe 'bhε -za 'ε 'sre -o yaga.

⁸ 'Mu 'sre yaga 'ε 'mu -le Lii 'Wenj 'ε, 'bhe
'pegee -yi, 'bhεε- -a yien. 'Woo- 'sre yaga
'la bhe -o 'kpale- -o do.

⁹ 'O do bhaaplenj mu a 'sreya- klele -la;
'duj- -Waanbhaa' a pe 'sreya- klele 'ε 'bhe
mabhaabhō bhaaplenj mu a 'sreya- klele
'ε ta. 'Yee- -Waanbhaa' 'gbu -le -a Gbe 'ε
'sreya- -kla.

¹⁰ Wlan 'ε ni, 'ke mεε 'la zan 'e □kpa-a
-Waanbhaa' Gbe 'ε 'yi, -Waanbhaa' -jan
'la 'woa- -a Gbe 'ε ba zayi' bhe, 'bhε -jan
'ε -yoo 'bhε zan 'ε 'gbu 'yi. 'Duj- 'ke
mεε 'la zan laa 'e 'kpale- -Waanbhaa' 'yi,
'bhε zan -Waanbhaa' kle 'ke bhlanii- 'le.
-Amasroyi, -Waanbhaa' -jan 'la □woa -a
Gbe 'ε ba zayi', yaa 'kpale- 'bhε 'yi.

¹¹ 'Bhε 'sreya- klele 'ε 'bhε -le -ge: 'yee
-Waanbhaa' bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa
-o 'bhε ma 'bhε□naa -koo' ni, 'bhεε- 'bhε
-o -a Gbe 'ε 'yi.

¹² 'Ke mεε 'la zan 'pegee -a Gbe 'ε -woo
'kpaledomaya 'yi, bole -yre ma -si 'la -danj'
'laa -o 'bhε ma -o 'bhε zan 'koo. 'Duj-
'ke mεε 'la zan 'pegee -a Gbe 'ε waa -o

'kpaledomaya 'yi, 'yee- -si 'ε yaa -o 'bhε
zan 'ε 'koo.

*-Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -danj'
'laa -o 'bhε ma*

¹³ 'Nj 'letre 'lεε- □kpa-a 'ka ni, 'kooko- 'ka
mu 'la 'ka 'kpale- -o -Waanbhaa' Gbe 'ε 'to
'yi, 'kaa 'yaango- 'bhii- bole -yre ma -si 'la
-danj' 'laa -o 'bhε ma 'bhε -o 'ka 'koo.

¹⁴ 'Bhεε- 'o 'kpale- -o -a -yi 'o zru 'ε
'kpen 'le doo 'ke 'o pe 'oo pe 'la 'yrewoa-
-Waanbhaa' ma 'ke 'bhε 'lεbenjole -o -a
zru maza 'le, -ya 'tronkpa 'o ni, 'bhεε- -e
'waa 'seri 'ε 'lεkun-.

¹⁵ 'Bhε 'yi 'te, 'ke 'wa 'yaango- 'bhii- 'ke
'o pe 'la 'yrewoa- -a ma, -ya 'tronkpa 'o ni;
'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'o pe 'la 'yrewoa-
-a ma, -e 'bhε □naa gban 'o ni.

¹⁶ -Za 'yoo- 'la 'bhε 'laa -o 'ke mεε
nipe 'le, 'bhε 'pegee 'ke 'bhε mεε plengjo
-Waanbhaa' ma yikpensee ta, 'ke 'yee-
nεεnε- do -ya 'ke -yoo 'bhε -za 'yoo- 'ε kle
'zi, 'e 'seriwo -Waanbhaa' ni -yaa' -za ma.
'Bhεε- -Waanbhaa' nu -si 'nale- mεε 'la zan
mu laa -za 'yoo- 'la kle mεε nipe 'le 'mu
ni. 'Duj- -za 'yoo- -glōon do -o ye, 'bhε -le
'ke mεε nipe 'le, 'bhεε- 'bhε mεε plengjo
-Waanbhaa' ma. 'Naa -o -a pe 'zi 'ka ni
doo 'ka 'ka 'seriwo 'ka nεεnε- -yaa' -za ma
'bhε -zayi'.

¹⁷ -Lεdookleya maza 'kpen -o 'ke -za
'yoo- 'le. 'Duj- -za 'yoo- 'ke mu laa -o mεε
nipe 'le, 'ke 'mu mεε plengjo -Waanbhaa'
ma yikpensee ta.

¹⁸ 'O mōo 'a 'yaango- 'bhii- 'ke
-Waanbhaa' mεε 'oo mεε 'la zan -kla
'ke -a -nε 'le, 'bhε zan laa -za 'yoo- kle.
-Waanbhaa' Gbe 'ε -ya -yrekpa' 'bhε zan
'ε ba; 'bhεε- -Setran' 'gbu 'laa so -za 'kedo-
'kpo klele- 'bhε zan 'ε ni.

¹⁹ 'O mōo 'a 'yaango- 'bhii- 'woo 'ke
-Waanbhaa' a pe mεε mu 'le, 'bhεε- -Se-
tran' a fangan- 'kpaale- -o 'drunyan 'ε
'kpen 'wiinj-.

²⁰ 'Bhεε- 'wa 'yaango- 'ezin- 'bhii-
*-Waanbhaa' Gbe 'ε □nwa, 'bhεε- -e yikan'
□naa -koo' ni, 'kooko- -koo' 'yee- wlan ma
-Waanbhaa' -zeze 'gbu 'ε do. 'Bhε 'yi, -koo'
'pegee 'yee- wlan ma -Waanbhaa' -koo' -o

* 5:6 5.6 'Yee- -jangaan' 'lεε- 'yi -o 'ebebele. Mεε 'ke mu pe doo -yi 'pegee yien 'mu -o -we 'zi 'ke Zesu gaza 'ε 'bhεε-
'le. -A ye Zaan 19.34. 'Bhεε- mεε -le -bhεεke' do pe 'ezin- doo 'yee- -jangaan' 'lεε- -yoo -we 'zi 'ke Zesu 'wiinjfeza
'pegee -Waanbhaa' a pebble 'ε 'mu -la -le.

'kpaledomaya 'yi -a Gbe Zesu Krisi 'sroyi.
'Bh   -a Gbe '  'bhe -le 'ke 'yee- wlan ma
-Waanbhaa' 'gbu '  'le, 'bhe 'pegee 'bhe -le
bole -yre ma -si 'la -dan 'laa -o 'bhe ma
'bhe 'le.

²¹ 'Nj 'ne mu, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba
'elrele, 'bhe  -ka 'ka 'plengo bhaaplen mu
a bhla ma -waanbhaa' mu '  ma.

ZAAN 'LETRE PLE MI 'LA YƆƆNDIA- Zaan a 'letre 'e ple mi 'e ngblo

Zesu a winbɔwo mi Zaan, -e -yaa Efɛzi -wa 'e ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'lɛɛ mi 'le. -E 'letre 'lɛɛ- ɔdia Zesu 'yi mu -lɛ 'bhɛɛke do' ni 'ezin-. Zaan -o 'bhɛ ɔnɔɔ Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'kpa zii' le do ma, 'bhɛla- -zayile, -e Efɛzi -Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e 'siila- «'N Nɛɛ». 'Yee- 'pegee Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la kla 'eke- ba, -e 'mu 'siila- dɔɔ «-A do 'e nɛɛnɛ- le». Zaan pe 'bhɛ Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ni dɔɔ -o -za 'sɔ 'eke- ni, 'bhɛɛ- -woo -yrekpa' -o 'gbu ba bhla ma mɛɛ daan mu 'e 'lɛɛ. -Ya ɔpia 'woo- Zesu 'yi mu 'e ni dɔɔ 'ke 'bhɛ bhla ma mɛɛ daan mu 'e ɔnwa -o ba, waa 'mu 'cieya- klɛɛ -titi.

Zaan a 'pubɔwli

¹ 'Mi -o 'ke Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e -o -lɛɛ mi -la -le, 'bhɛɛ- 'mi -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'bhi 'ɲ nɛɛnɛ- le 'la -Waanbhaa' 'e makwan-, 'bhi 'pegee 'e 'nɛ mu 'e ni. 'Ka -za sɔ 'ɲ ni wlan 'gbu 'e ni. 'Ka -za 'laa sɔ 'mi do -kplɛn 'kpɔ ni, 'duɲ- 'ka -za sɔ 'ezin- mɛɛ 'la zan mu 'kpen Kriɛ a wlan 'e do 'mu -la ni.

² 'Ka -za sɔ 'o ni, -amasɔyi Kriɛ a wlan 'e bole -o -kɔɔ' 'yi, 'bhɛɛ- -e nu bole -kɔɔ' 'yi yikpensee ta 'ke -dan' 'laa klɛ -a ma.

³ Bhaa -kɔɔ Dɛ -Waanbhaa' 'pegee -a *Gbe Zesu Kriɛ -waa' -lileya 'pegee waa mɛɛ -yrenklale, 'bhɛɛ- -waa' yilabla mu 'e na -kɔɔ' ni, 'kooko- -kɔɔ' bo wlan 'pegee 'sɔniya 'yi.

'Taawole wlan ma 'pegee 'sɔniya 'yi

⁴ 'Mi 'e 'nɛ mu 'e 'ke mu yelewao 'ke -woo 'taawo zii' wlan ma zi 'e ta, 'bhii- -kɔɔ Dɛ -Waanbhaa' 'a ɔpia -kɔɔ' ni -kɔɔ' 'a klɛ gɔnɛ- 'la gbɛɛn- bhe, 'bhɛ 'ɲ zrukpalaa 'egbɛnɛle.

⁵ 'Bhɛɛ- 'ɲ nɛɛnɛ- le, 'ɲ 'yoo zan 'kɛla 'wɔlɛ- 'e ni -zɔn bhe, 'Toɲ dɛɛ 'laa 'ke 'bhɛ le. 'O 'yee- 'Toɲ ɔlwa 'la 'srɔɔwoa- 'kee- 'san 'drunyan zisan' bhla 'e ma, 'ɲ

'yoo 'bhɛɛ- 'sɛwɛ 'kpa zii' 'e ni 'ezin- dɔɔ: -kɔɔ -za 'sɔ 'eke- ni.

⁶ 'Bhɛɛ- 'sɔniya 'e 'bhɛ 'yi -le dɔɔ 'ke -kɔɔ' 'taawo- -Waanbhaa' 'a 'toɲ mu 'e ta. -Ka 'taawo 'bhɛ 'Toɲ 'e 'bhɛɛ- ta 'bhii- 'kaa ɔmaa -Jan 'Nrale- 'e 'wɔle 'e zisan' bhla zi gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

-Ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba bhla ma mɛɛ daan mu 'e ma

⁷ Mɛɛ -yini' mu -bebe zenle -o 'drunyan 'e 'yi; 'bhɛɛ- waa dɔ Zesu Kriɛ klɛle 'e bhaaplɛɲ -kpɔsɔɔ do 'le 'bhɛ ɔla. -O mɛɛ -yini' mi 'e 'pegee Kriɛ 'Sɔnnii' 'e do 'bhɛɛ ma.

⁸ 'Bhɛla- -zayile, -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba 'elrele; 'kooko- -kɔɔa' ye 'e ma -trɔn 'e yaa ni 'ka 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'duɲ-, 'kooko- 'ke 'ka 'yee- ye 'e ma -trɔn 'lɛsɔle 'e -srɔɔwo'.

⁹ 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan laa bole Kriɛ mɛɛ -daanna -jan mu 'la 'le 'mu ta, 'bhɛɛ- 'kee- yaa pɛ -jan ɔkpa 'mu ba; 'bhɛ zan 'pegee -Waanbhaa' laa -o 'kpaledomaya 'yi ma. 'Duɲ- 'ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan ɔbwa Kriɛ mɛɛ -daanna -jan mu 'la 'le 'mu ta, 'bhɛ zan 'pegee -kɔɔ' Dɛ -Waanbhaa', 'bhɛɛ- -a Gbe -o 'kpaledomaya 'yi.

¹⁰ 'Ke mɛɛ 'oo mɛɛ 'la zan -nwa 'ka ba, 'bhɛɛ- 'kee- 'ka -daanna -jan 'bhɛɛke mu 'le 'ke 'mu gole -o Kriɛ a pɛ -jan mu 'e ma, 'ka 'laa dɔle -a -la 'ke 'bhɛ zan 'e -ya zen 'ka ba; 'bhɛɛ- 'ka 'laa 'bhɛ zan 'e 'pubɔle.

¹¹ -Amasɔyi, 'ke mɛɛ 'la zan -dwa -a -la 'kee- 'bhɛ zan 'e 'pubɔ, -e klɛ 'bhii- 'bhɛ zan -o dɔ 'zi 'yee- mɛɛ 'e zita -a klɛza -yɔɔ' mu 'e 'yi.

-Danɲa' 'pubɔ-

¹² -Jan -bebe -o -li 'ɲ zi, 'duɲ- 'naa -o -a 'kpen klɛle- 'ke 'sɛwɛdɛle dɔɲ 'le. 'N' 'yri -o ta 'bhii- 'ɲ nu gele 'pwɛɛ- 'ka ta, 'bhɛɛ- -kɔɔ' -kɔɔ' zi janwo 'eke- ni kpataakpa. 'Ke 'bhɛ ɔkla, 'bhɛɛ- -kɔɔa' yilabla 'e 'lɛpa-.

¹³ 'Bhɛ 'yi 'tɛ, 'e nɛɛnɛ- le 'la 'ke -Waanbhaa' 'a makwan-, -a -nɛ mu 'e -woo 'e 'pubwa-.

ZAAN 'LETRE YAGA MI 'LA YƆNDIA- Zaan a 'letre yaga mi 'e ngblo

Zesu a winbwo mi Zaan -le 'letre 'lɛɛ-
ɔdia, 'bhɛɛ- -ya ɔkpaɔ Gayusi ni. Gayusi
-o Zesu 'yi mi do -la -le. 'Waa -za 'bhɛɛke
do 'kpo do -a ba za 'yi, 'ke yaa 'e go -e ge
Zesu 'yi mu -ledo' 'la ba 'mu ba.

'Dun- 'letre 'lɛɛ- 'yi, 'wa ɔya 'bhii- Zaan
mɛɛ 'la zan mu winbwa- -a ba, -e 'mu
ɔkwan 'elrele. Wlan 'ɛ ni, Zaan 'yaa- mɛɛ
mu winbo 'yee- Gayusi 'pegee yaa Zesu 'yi
mu -ledo' 'ɛ ba -Waanbhaa' a -Jan 'Nrɛle- 'ɛ
'wo zayi'. 'Dun- -o -yaa mɛɛ do sii Diotrefi.
-E -yaa 'bhɛ -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -ledo'
'ɛ 'lɛɛ mu 'ɛ do 'le. Zaan mɛɛ 'la zan
mu winbwa- a noo-, 'yee- Diotrefi 'laa 'mu
'cieya- 'silɛ-, 'bhɛɛ- 'yee- Zaan 'la 'yaa- -o
-lɛɛ 'mi 'le, -e 'bhɛ 'to 'yoo- ɔpia. Zaan
'letre 'lɛɛ- ɔkpaɔ Gayusi ni 'bhɛ 'pubo-
zayi' 'bhɛ kleza -lrele' mu 'ɛ ma, 'bhɛɛ- -ya
ɔpia 'bhɛ ni doo 'bhɛ 'laa Diotrefi kleza
yɛke- mu 'ɛ klele.

'Ezin-, -ya ɔpia Gayusi ni doo mɛɛ 'la
zan -yaa ge 'zi 'yee- 'letre 'lɛɛ- 'le -a ta ye,
-e 'bhɛ zan 'ɛ 'cieya- 'si 'elrele. -O -yaa 'bhɛ
mɛɛ 'ɛ sii Demetriusi. 'Bhɛ 'yaa- yewo 'zi
'ezin- Mɛɛzan ni.

'Letre 'lɛɛ- -yoo' daan -za 'la 'le, 'bhɛ
-le doo mɛɛ 'la zan mu 'kpen yewo -
Waanbhaa' ni, -koo' 'mu 'kun 'soniya 'le.

Zaan a 'pubowli

1 'Mi -o 'ke Zesu 'yi mu -ledo' 'ɛ -o -lɛɛ
mi -la -le. 'Mi -le 'letre 'lɛɛ- 'kpa zii' 'bhi
'ɛ 'yienii Gayusi ni, 'bhi -la -za so 'ɛ ni
'egbenele.

2 'N 'yienii gblaɔn, 'mi 'ɛ 'seriwo zii'
-Waanbhaa' ni 'yaa- -za ma doo -ya kle
'bhɛɛ- 'yaa- -za mu 'ɛ 'kpen do zima; 'bhɛɛ-
'e 'klenyawole kle 'e 'fle 'yi, 'bhii- 'e lii 'ɛ
'klenyawole -o goɛ- 'la gbɛɛn-.

Gayusi blooza -Waanbhaa' ma

3 'O nɛɛɛ- mu 'la -daa 'e ba ye, 'bhɛɛ-
'ke -o -nwa -ge, -woo 'e ta jan 'la ɔwoa 'ɛ
ni, 'bhɛ 'ɛ zrukpaɔaa 'egbenele. -Wa -pia

'ɛ 'ni doo 'e blooɔle -o wlan 'ɛ ma, 'bhɛɛ- 'e
'taawo zii' wlan a pɛ zi 'ɛ ta 'elrele.

4 'Ke 'an ɔmaa doo 'ɛ 'nɛ mu 'ɛ -woo
'taawo zii' wlan a pɛ zi 'ɛ ta, 'ɛ zrukpaɔaa
-bhɛɛke' gblaɔn 'laa -o 'bhɛ -za 'ɛ blaɔn.

Nɛɛɛya Zesu 'yi

5 'N 'yienii, 'yoo- -za 'la kle 'zi -koo'
nɛɛɛ- mu 'ɛ ni, 'ali- -woo 'ke 'cie mu 'la
'le bhɛ, 'ke 'yee zru bo do 'bhɛ -za 'ɛ klele
ni, -za 'lrele- -le 'bhɛ 'le.

6 -O 'yaa- mɛɛ -za klegbɛya 'ɛ ɔwoa Zesu
'yi mu -ledo' 'ɛ yre ma. 'E 'zooɔle-, -o ge 'zi
-waa' 'taa 'la ta bhɛ, 'kee gbɛ -swa pɛ yɛke-
'la ma, bhɔ -o ba bhogbɛya 'la 'ke 'bhɛ so
-Waanbhaa' ni 'bhɛɛ- 'le.

7 Wlan 'ɛ ni, -woo 'taa ta Krisi a ye 'ɛ
'bhɛɛ- 'kaama-, 'bhɛɛ- waa dole -a -la 'ke
mɛɛ 'la zan mu laa -Waanbhaa' do 'mu
'bhɔ -o ba.

8 -Koo' mu Zesu 'yi mu 'ɛ, -koo' do -a -la
'ke -koo' bhɔ 'bhɛ mɛɛ -gloɔn mu 'ɛ ba. 'Ke
-koo' 'bhɛ ɔkla, -e kle 'bhii- -koo' 'pegee
'woo- mu -o 'e gbekla' zii' 'eke- ta, 'ke -koo'
wlan ma zi 'ɛ zroɔn mɛɛ mu ni.

Diotrefi 'pegee Demetriusi mu ma jan

9 'N 'letre 'fientronne do ɔkpaɔ Zesu 'yi
mu -ledo' 'ɛ ni. 'Dun- -e so Diotrefi 'la ni
'ke -ya 'gbu kle -o ta -kunlii 'le, yaa dole
'waa- pɛ -jan 'ɛ ɔla.

10 'Bhɛla -zayile, 'ke 'ɛ -ja 'ka ba yi 'la
'le, -e -za 'yoo- mu 'la 'kpen kle, 'ɛ nu 'bhɛ
'kpen 'pelɛ- 'ka 'yre ma: -e bhla mu 'la 'kpa
'o ma; 'bhɛɛ- yaa do -a -la 'ke -koo' nɛɛɛ-
mu 'ɛ -woo zen -a ba. 'Bhɛɛ- 'ke -koo'
nɛɛɛ- mu 'la 'mu -a zi 'bhii- 'mu -koo'
nɛɛɛ- mu 'ɛ 'cieya- kle 'mu ba, yaa do
'bhɛ ɔla 'ezin-; 'bhɛɛ- droɔn' -e 'mu gbin
-waa' 'klankeba yre 'ɛ ɔnoo.

11 'Bhi 'ɛ 'yienii Gayusi, 'yaa -za 'yoo-
kle mi 'ɛ blaɔn goɔnle -za 'yoo- klelele,
'dun- -za 'lrele- kle mi -la blaɔn -goɔn. 'Ke
mɛɛ 'la zan -za 'lrele- kle, 'bhɛ zan -o 'ke
-Waanbhaa' a pɛ 'le. 'Dun- 'ke mɛɛ 'la zan
-za 'yoo- kle, 'bhɛ zan 'a zroɔn 'a kleza mu
'ɛ ma 'bhii- yaa -Waanbhaa' do.

12 Mɔkpen' -o Demetriusi 'to wlan 'pe 'zi.
-Yoo 'taawo zii' wlan ma zi 'la ta, 'bhɛ 'gbu
-le kle 'zi -a 'to wlan pɛ pɛ 'ɛ 'le. 'O mɔo
'gbu 'ezin-, 'woo- -a 'sreya- kle 'zi; 'bhɛɛ-
'e 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'woo- 'kela 'wo zii'
wlan -le 'bhɛ 'le.

-Daŋma' 'pubɔ-

¹³ -Jan -bebe -o 'ŋ 'zi -li 'ke 'ŋ 'bɛ wo
'e ni, 'duŋ- 'naa 'bɛ 'kpen klɛle- 'ke 'lɛtrɛ
dɛle 'le.

¹⁴ 'N 'yri -o -a ta 'bhii- -a -vinbwa sa,
'bɛɛ- 'mi 'pegee 'bhi nu 'eke- yelɛ, 'bɛɛ-
'woo 'eke- zi janwo 'eke- ni kpataakpa.

¹⁵ Bhaa 'e bo 'edɔɔle! 'E 'bɛgwɛn- mu
'la -woo -gɛ, 'mu 'e 'pubwa-.

'Bhi 'duŋ-, 'o 'bɛgwɛn- mu 'ɛ 'kpen
'pubɔ- 'o ni do do.

ZUDI 'LETRE 'LA □KPA ZESU 'YI MU 'E NI Zudi a 'letre 'e ngblo

Zudi 'pegee Zaki -yaa -kooa' Meezan Zesu Krisi 'nwagwlen- mu 'le (Matie 13.55; Maki 6.3). -E 'letre 'lee- □kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la ni 'waa 'bhe do. 'Dun- 'wa 'yaango- 'bhii- -ya □kpa -kooa' Meezan Zesu a winbowo mu 'e -o Zesu -za 'e zibwa- mee mu 'la 'plen- 'mu -la ni. -E -jan yake- 'la □woa 'letre 'lee- 'yi 'bhe 'pwele- -o 'ke Pieri -jan yake- 'la □woa 'bhe a 'letre ple mi 'e 'yi 'bhe- 'le (2 Pieri 2). -A -yi jan 'e 'bhe -le do bhla ma mee daan mu 'ke mu -yaa ge Zesu 'yi mu 'e 'plen- -o 'sie zayi' -waa' bhla ma mee daangbeya mu 'e 'le. 'Bhe mee mu 'e 'taawogbeya 'e ma, 'bhe- Zudi 'letre 'lee- □dia 'woo- Zesu 'yi mu -le mu 'e ni 'kaa -o do 'egloole -waa' 'kpaleya 'e 'yi, 'bhe- -o 'bhe 'kpaleya 'e ta gwledan.

¹ 'Mi 'la 'mi -o Zesu Krisi a yewone 'le, 'bhe 'pegee 'ke 'η 'yoo- Zaki neene- 'le bhe, 'mi -le 'letre 'lee- de 'zi. -Koo' De -Waanbhaa' 'ka mu 'la 'siila-, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la -za so a ni, 'bhe- -ya -yrekpa' 'ka mu 'la ba Zesu Krisi 'sroyi, 'mi -le 'letre 'lee- 'kpa zii' 'ka mu ni.

² Bhaa 'ka 'yrenkla- -Waanbhaa' ma 'egbenele, 'bhe- bhaa -yaa' yilabla 'pegee -yaa' 'soniya 'e 'pa 'ka ta 'ebebele.

Bhla ma mee daan mu

³ 'N 'yienii mu, -a -lro -gbene 'gbu 'yaa- 'η ma do 'η 'letre 'kpa 'ka ni 'mi 'pegee 'ka mu a pe gole -za 'yi 'e ba zayi'. 'Mi 'a □ya 'bhii- 'yee- 'letre 'lee- dele 'e □wlaa 'η zi 'ke 'an kpa ni, 'koko- 'η zruwla 'ka 'kpee, 'bhe- -Waanbhaa' 'kpaleya 'la □naa mee 'la zan mu 'kpen -o 'ke -yaa' pe 'le 'mu ni, 'mu 'bhe tagwledan. -E 'bhe 'kpaleya 'e □naa 'mu ni -leyan' do 'kpo.

⁴ Wlan 'e ni, mee 'la zan mu laa gbalaan -Waanbhaa' -lee, 'mu 'ke mu -wlaa 'ka 'plen- gaanyi'. Waa mee daangbeya 'e ma, -Waanbhaa' -ligbeya 'e mee ma -o 'bhe maniina 'zi. 'Bhe- -kooa' -Kunlii do 'kpo 'e 'pegee -kooa' Meezan do 'kpo 'la 'bhe

-o 'ke Zesu Krisi 'le bhe, -woo -banjo' zii' 'bhe 'yi. 'Bhe klegbeya 'e gbene- bhe, 'kiti 'la nu -o 'kunle-, 'bhe -za 'e yoondele -o -Waanbhaa' a 'Sewe 'e 'yi 'elwale gban -so.

⁵ 'N 'yoo- -a zi 'bhii- 'η -za 'lee- do 'ka 'kpee, 'ali- 'ke 'ka 'bhe -za 'e 'kpen do, 'yele- -ge doo: Meezan -Waanbhaa' Izraeli mu 'e -gwa luya 'yi Ezipu 'kleen 'e 'yi -gloon do 'kpo, 'dun- boolazi, mee 'la zan mu laa -o 'kpale- -a -yi, 'mu 'kpen □kla 'ke gape 'le.

⁶ 'Bhe- -za 'lee- 'bhe 'laa gole 'ka 'kpee 'ezin-, 'bhe -le doo: -glooya' 'la 'yaa- -mleke' 'ke mu 'koo, 'bhe 'laa -o -yibhole, 'dun- -o -gwa -o 'gbu yaayre 'e □noo. -Ayile -Waanbhaa' -o -yrela 'ke piibhe kpee- mu 'le yikpensee ta. 'Bhe- -yoo □bwa -kaso 'yi -gblo -gbene 'e 'yi, 'bhe- -o nu bole 'bhe 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- 'kitikan yi -gbene 'e ma.

⁷ 'Bhe- -za 'la □kla Sodomu 'pegee Gomoo, 'bhe- -o kpe ma -wa mu 'e ni, 'bhe -za 'e do 'ka 'kpee. 'Bhe -wa mu 'e ta mu 'e □kla -kala' 'le -Waanbhaa' ma 'bhii- 'woo- -mleke' mu 'e gbene-: -o bole -yaa -yanbhooya dele ma, 'bhe- -waa 'gwlaan- mu 'yaa- yilaa' 'eke- 'le. -O □bwa 'bhe- klele ma 'ke -Waanbhaa' a 'te 'la yaa lii -titi 'bhe baale' -o ta 'bhii- -o 'krowope 'le. -O 'krowole 'e □kla -koo' mu 'kpelekan -toomasie 'le.

⁸ 'Bhe- mee -yoo' mu 'la □wlaa 'ka 'plen- bhe, Sodomu 'pegee Gomoo ta mu 'e -o -za 'yoo- mu 'la □kla, 'woo- mee -yoo' mu 'e -o 'bhe- 'yansi ma -za -yoo' mu kle 'zi 'ezin-. -Waa' bhla ma 'kpeejan- mu 'e 'mu 'a kle 'bhe- -woo 'gbu 'fle 'e 'trinjo-. 'Bhe- -o Meezan -Waanbhaa' a 'tobholeya 'e mavee, 'bhe 'pegee -o -Waanbhaa' a -mleke' 'tobhole mu 'e -zwanwo'.

⁹ 'Dun- 'ali- Miseli 'la 'bhe -o 'ke -mleke' mu a -kunlii gbalaan -gbene 'e 'le, 'bhe 'laa 'bhe 'yansi za klele. -O 'pegee -Setran' 'yaa- zaabo 'zi 'waati 'la ba Moizi gbaa 'e ta, yaa dole -a -la 'kee- -Setran' -zwanwo'. -Ya □pia 'bhe ni droon' doo: «*Bhaa Meezan 'e 'krowo!*»

¹⁰ 'Dun- 'woo- mee -yoo' mu 'e waa pe 'la do, -o 'bhe- -zwanwo'. -Woo 'bhii- wi gbene-, -o 'yikanle laa -o, 'bhe- -za 'la do -o ngblo 'yi, -o 'bhe -la kle 'te. 'Bhe klegbeya 'e gbene- bhe, 'bhe kle -o 'gbu

'nipe- 'le.

11 'Ka ta -yren! -O Kaen a pe 'taa-wogbeyaya -yoo' 'e 'bhεε- □sia. -Goli' 'flen 'ε ma, -woo 'gbu 'yinia□ 'bhii-Balaamu gbεεn-. 'Bhεε- -o nu gale 'bhii- Kore gbεεn-, -amasroyi -woo -wlen 'zi -Waanbhaa' ma 'bhii- Kore 'wlenna- *Moizi ma gone- 'la gbεεn-.*

12 'Ke 'ka -o 'kaa- Zesu 'yi neeneya pe 'e 'bhle zii' 'waati 'la ba, 'woo- mεε mu 'lεε-, -o klegbeya -yoo' mu 'ε kle 'kaa- pebhle 'e 'siεpe- 'le. -Woo -taakpa' pebhlele 'pegee -wεen 'mile- zi 'kee- kan -a -dan' ta. -O bo 'o 'gbu do -kplen -la -nrayiza klele ma -waa' pebhle bhla 'ε zi, 'bhεε- -yrala' laa do -o ma. -Woo 'bhii- la 'la 'kee- -tilaa', 'bhεε- yaa ban, 'duj- -a 'kpen kan 'ke -ploo 'le. 'Bhεε- -woo 'ezin- 'bhii- -yri diinj mu 'la waa -o bhaa kle -yri mu bhaa kle bhla zi, 'bhεε- -woo 'bhii- -o -yri diinj mu 'la 'yrola-, -o -gaa, 'bhεε- -o □kla -o -kpa'a 'le 'fenfen.

13 -O -waa' -yralado maza mu 'ε zen yrekpen- □noo 'bhii- weyi- 'poo mu 'la 'ke -woo -yiwlaa, 'bhεε- -o wian gone- 'la gbεεn- weyi- bhonj 'ε ta. -Woo 'bhii- mleken- mu 'la -woo 'kaan zii' 'bhεε- waa -o geyre do. -Waanbhaa' yre do -twa -o -lεε -gblo -gbene do 'yi, 'bhεε- -o nu bole 'bhεε- □noo 'tanjii.

14 'Bhεε- Enoki, -koo' -gboo 'srwaple- mi 'ε 'kee- san Adamu ma, 'bhe -Waanbhaa' -lela janwoa- 'elwale gban -so 'wola- ba zayi' doo: «-Ka 'ka 'tronbado doo, Mεεzan 'pegee -yaa' -mleke' 'wenj 'saa 'ε, -woo zan nule,

15 'tre ta mεε mu 'ε 'kpen 'kitikanle. -E nu -kpan baale -za 'yoo- kle mu 'kpen ta -amasroyi -o 'wlenna 'yee- Mεεzan -Waanbhaa' ma -o kleza -yoo' mu 'ε 'pegee waa -gasi 'la kpa -a -lεε, 'bhεε- -wa -zwanlawo 'mu 'kpen -zayi'»

16 'Woo- mεε -yoo' mu 'lεε- -o zru laa kpalaa', 'bhεε- -woo -la ma janwo 'tanjii. -O 'taawo- -o 'gbu 'yrebho pe -yoo' mu -la zi. -O 'waso ma jan -gbene -gbene mu wo, 'bhεε- -o -dawli' kpa mεε mu gbe ta 'mu 'koope- mu 'sroowo zayi'.

17 'Duj- 'ka mu 'η 'yienii mu, -kooa' Mεεzan Zesu Krisi a *winbowo mu 'ε -o -jan mu 'la 'woa- 'elwale gban 'mu -za do 'ka 'kpee.

18 -Wa □pia 'ka ni doo: «'Drunyan 'yan bhla 'ε zi, mεε 'ke mu nu -Waanbhaa -a 'tonj mu 'ε malrogole, 'bhεε- -o nu 'taawole -o 'gbu 'yrebho pe -yoo' mu -la zi.»

19 Lii 'Wenj 'laa -o 'woo- mεε -yoo' mu 'ε 'yi, 'bhεε- -o 'taawo- -o 'gbu a bhaaplenj zru maza -la ta, 'bhεε- -woo Zesu 'yi mu 'ε -yicien' mu 'le.

20 'Duj- 'ka mu 'η 'yienii mu, -ka fangando 'ka 'gbu ta, 'ke 'ka 'ka 'kpaleya 'wenj 'ε Krisi 'yi 'bhe baan' kla 'bhe ba. -Ka 'ka 'seriwo Lii 'Wenj a -glooya' 'ε 'le.

21 'Bhεε- -ka bo -Waanbhaa' a 'soniya 'ε 'yi. 'Bhεε- -ka -kooa' Mεεzan Zesu Krisi a mεε -yrenklale zron 'waati 'ε magben. 'Ke 'bhe 'waati 'ε □bhwa, -e nu a zronle 'ka ni 'bhii- bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe -o 'ka 'koo.

22 Mεε 'la zan mu -o 'kpee kle ple -za ma, 'mu 'yrenkla 'ka ma.

23 'Ezin-, -ka mεε 'ke mu go -za 'yi -o 'gbu a bhaaplenj zru 'ε 'bhεε- ta 'ke 'ka 'mu go 'kiti 'te 'ε 'yi. -A 'ke mu -yrenkla' 'ka ma -Waanbhaa' -lεεgbalan 'le 'ka mu 'gbu zru ba. 'Duj- -ka 'ka 'yrekpa 'ka 'gbu ba, 'bhεε- 'ka 'laa 'ka 'mabeenle 'woo- mεε -yoo' mu 'ε -din, 'kooko- 'ka 'laa nu -o 'kleza -yoo' mu 'ε 'sile- 'bhii- ga -yoo' 'e 'yivlin- mεε mu ma gone- 'la gbεεn-.

-Waanbhaa' 'to magbaandele

24 'Senj -o -Waanbhaa' ni 'ke -ya -yrekpa' 'ka ba, 'kooko- 'ka 'laa bo -za 'yoo- 'yi. 'Bhεε- -e so 'ka dulale -yaa' 'tobholeya 'ε 'lεε 'ke -za 'yoo- 'trinle- sanε- 'laa kle 'ka zru mu 'ε 'yi, 'ka 'zrukpaale -gbene 'le.

25 Bhaa 'tobholeya oo, gbalaanya oo, -glooya' oo, 'bhe 'pegee fangan- bo -koo' 'Bhee Mi -Waanbhaa' do -kplen 'kpo ni, -kooa' Mεεzan Zesu Krisi 'sroyi -zon 'pegee yikpensee ta! Amiina!

Zesu 'yi mu 'kpeelkan za mu

* 1:11 11 -Noole' 'sewe 16.1-5; 22.7-35. -Ka 'bhe 'yi -glin 'ezin Ebre mu 11.4

**ZESU -ZA MU 'LA
-ZRONNA ZAAAN NI,
'BHĒĒ- -YOO YŌŌNDĪA-
'MU -LE -GĒ
-Yre zi yele 'sewe 'e
ngblo**

Zesu Kriſi a *winbōwo mi Zaan -le 'letre 'lĒĒ- □dia, 'bhĒĒ- -ya -kpa Zesu 'yi mu -le 'srwaple 'la 'yaa- Azi 'kleen 'e drēyi' yre 'la -o 'bhe sii -zōn Tuuki 'bhe □nōō 'mu ni. 'Bhe 'waati 'e ba, Romē mu a -bhleᅅᅅbe -gbēne 'e 'yaa- -yrenkpa' zii' Zesu 'yi mu 'e ta. -O 'yee- Zaan 'gbu □kwan, 'bhĒĒ- -wa □kla 'ke -kaso 'yi mi 'le, 'bhĒĒ- -o -ja 'kele- wēyi- 'mlingole -yaa 'kleen gbe do 'la zi 'bhe □nōō; -o -yaa 'bhe 'kleen gbe do 'e sii Patimōsi. Zaan -yaa 'bhe yre 'e □nōō 'waati 'la ba, 'ke Mēezan Zesu Kriſi 'pwele -a ba -yre zi yele do 'yi. 'BhĒĒ- 'bhe 'a □pia -a ni dōō -e -za 'la □ya -e 'bhe -yōōndē. 'Letre 'e 'yi, Zaan 'a □pia Zesu 'yi mu 'e ni dōō Zesu 'laa nu -a tadole nule ma -li. 'BhĒĒ- -yoo zan nule -a -ne mu 'e gole 'kiti 'la 'bhe -o zan baale mēē wlan mu 'pegee mēē -yōō' mu ta 'bhe 'yi, 'bhe 'kiti 'e 'bhe -le 'kiti -dan' ma pe 'la -yoo -Setran' 'pegee -yaa' pe mu 'e 'kpen ma 'bhe 'le. Zesu nu nule pe 'tōle- pe 'ke 'bhe -gaale' laa -o laanima -Bhleᅅᅅbeyā -wa 'e ba 'bhe 'siele-.

'Yee- 'letre 'le □lwa mi 'e 'yi, Mēezan Zesu 'pwela- yee- Zaan ba gōne- 'la gbēen-, -e 'bhe 'yigōōna.

Zaan -yaa' 'letre 'e 'yicienna -le 'srwaple-. 'BhĒĒ- -e 'bhe 'le 'srwaple- 'e 'kpen do do -yicienna -le 'srwaple- 'ezin-. 'Woo- le 'srwaple- 'e 'wole- -gē:

1. 'Letre 'srwaple- 'la Zaan 'mu □kpaā Azi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'e ni (-A -le 2-3)
2. 'Sewe kpo 'e blōōyre 'srwaple- (-A -le 4.1-8.6)
3. -KlĒlon' 'srwaple- (-A -le 8.7-11.19)
4. -Tōōmasie -gbēne 'srwaple- (-A -le 12.1-15.8)
5. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- (-A -le 16.1-20)

* 1:4 1.4 Lii 'srwaple- 'e 'mu -o -we 'zi 'ke Lii 'Wēj 'e 'bhĒĒ- 'le.

6. Babiloni ma -jan 'srwaple- (-A -le 17.1-19.10)

7. -Yre zi yele -dan' ma pe 'srwaple- 'drunyan 'leyan bhla 'e ba zayi' (-A -le 19.11-22.5).

'Sewe 'e 'leyanyre 'e □nōō, Zesu 'a 'liiwli- □naa -a nuza 'e ta dōō: «-A -vinbwa sa 'bhĒĒ- 'ᅅ 'nu gbe drēwo!» Zesu 'yi mu 'e 'kpen 'a pe 'eke- zi dōō: «Mēezan nu!»

-Jan 'e zisanyre

1 Gaanyiza mu 'la 'yaa- zan bhōle, 'ke Waanbhaa' 'mu tapwela Zesu Kriſi ni 'kaa -yoo zrōn -yaa' yewone 'e ni 'mu -le -gē. Zesu -yaa' -mlēke' 'e winbwa- -yaa' yewone Zaan ba dōō 'bhe 'nu 'woo- -za mu 'e zrōn 'yee- Zaan ni.

2 'Mi Zaan -za 'oo -za mu 'la 'kpen □ya, 'ᅅ 'mu 'kpen □woa. 'Bhe -za mu 'e 'mu -le -Waanbhaa' -jan 'la □klaa 'mi 'kōō, 'bhe 'pegee Zesu Kriſi wlan 'la -zrōna 'mi ni, 'mu 'le.

3 'Ke mēē 'la zan -jan mu 'la -daa -Waanbhaa a 'Sewe 'e 'yi 'mu tape mēē mu ni, 'bhe zan a pe -yinra'! 'BhĒĒ- 'ke mēē 'la zan mu -o 'trōnkpaā- 'woo- -jan mu 'e □la, 'bhĒĒ- 'ke -woo -klōsikwan, 'bhe zan mu a pe -yinra' 'ezin-! -Amasrōyi 'woo- -za mu 'e klē yi 'la dōle -o, 'bhe □bhwa gban -wa -din.

Zaan -o Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'e 'pubō- 'zi

4 'Mi Zaan -le 'letre 'lĒĒ- 'kpa zii' *Azi 'kleen 'e 'yi Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'e ni. 'Mi 'ka 'pubwa- -Waanbhaa' 'tō 'yi; 'yee- 'la -ya -yre ma yikpensee ta, -e -yaa 'elwaleta -sō, 'bhĒĒ- -yoo zan nule, bhaa -e -li 'ka ma, 'bhĒĒ- -e yilabla 'na 'ka ni! 'BhĒĒ- lii 'srwaple- 'la dulale -o -yaa' -bhleᅅᅅbe 'yaakpe- 'e 'le ma, bhaa 'mu 'li 'ka ma, 'bhĒĒ- 'mu yilabla na 'ka ni 'ezin-. *

5 Bhaa Zesu Kriſi -li 'ka ma, 'bhe 'pegee -e yilabla 'na 'ka ni. 'Yele- 'ke -Waanbhaa' 'srē 'e 'le, 'bhĒĒ- -a zru -o do 'bhe ni; 'bhĒĒ- 'yela- -lwa -bwela gale ba. 'Yele- 'ke 'trē ta -bhleᅅᅅbe mu 'e 'kpen a -Bhleᅅᅅbe 'le. -Kōō' -za sō 'yela- ni, 'bhĒĒ- 'yele- -kōō' -gwa -kōōa' -za 'yōō- mu 'e 'yi a yien 'la 'klalaa- a gayre 'e □nōō 'bhe 'le.

6 'Bhεε- 'yele- -koo' □kla 'ke *'sraka 'lena mu 'pegee -Waanbhaa' a -bhlenḡbeya -wa 'ε ta mu 'le; 'kooko- -kooa' Dε -Waanbhaa' gba. Bhaa 'tobhōleya 'pegee -ḡlōoya' bo Zesu Krisi ni -zōn 'pegee yikpensee ta! Amiina!

7 -Ka 'ka 'yrekpa doo, -e nu nule lafle' -ḡblen mu 'ε 'yi! Mεε 'tole- mεε 'bhe nu -a yele, 'ali- 'kee- kpa mεε 'la zan mu 'kpen 'a □pwan -a 'sien 'yi 'ke -dibhe' 'le bhe 'mu 'kpen ta.

'Tre ta -ḡbaa mu 'ε 'kpen nu wisile -zadōwεε 'koo -a ba -zayi'. -E nu klele 'bhεε- ḡbeεn- -ḡee' 'te!

Amiina!

8 Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan pe dōo: «'Mi -le Alifa 'pegee Omega 'le», 'bhe 'yi -le dōo <-za zisanyre, 'pegee -za 'leyanyre». † -Ya -yre ma -zōn, 'bhe 'pegee -e -yaa -a -yre ma 'elwaleta -sō, 'bhεε- -yoo zan nule!

Zaan Krisi □ya -yre zi yele do 'yi

9 'Mi Zaan -o 'ke 'ka nεεε- 'le. 'Mi 'pegee 'ka mu nii- 'ε 'kpale- -o do ma Zesu a -yrenbhlele ma, 'bhe 'pegee -yaa' -bh- lenḡbeya 'ε 'yi, 'bhεε- -yaa' -yren 'yikunle 'ε 'yi. -Woo 'η □kwan 'bhii- -kaso 'yi mi do, 'bhεε- -o -ja 'η 'le Patimōsi 'kleen 'ε 'yi: weyi- 'mḡngole -yaa 'bhe 'kleen 'ε zi. 'N 'kun win 'ε 'bhe -le -yaa 'kaa 'η -Waanbhaa' a -jan 'ε□woa mεε mu ni, 'bhe 'pegee 'η Zesu 'srεya- □kla.

10 Mεεzan gba yi 'ε 'le, Lii 'Wen 'ε -zinaa' 'η ta, 'bhεε- 'η -weli' do -maa 'η -zanta' 'egloole, 'bhεε- 'bhe 'yaa- -we zii' 'bhii- -klelon' 'penwli- ḡbeεn-.

11 'Bhe -weli' 'ε 'yaa- pe 'zi 'η ni dōo: «'E pe 'la 'yele- 'bhe yōōnde 'sewe do 'yi, 'bhεε- -ya kpa Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'la -woo *Azi 'kleen 'ε 'yi 'mu ni: 'ke mu 'la -woo Efezi -wa 'ε ta oo, Simiini oo, Peεgamu oo, Tiatiri oo, Saadesi oo, Filadelifi oo, 'bhεε- Laodise.»

12 'Mi 'η 'yre 'mḡngole 'η zi, 'kooko- mεε 'la zan -yaa -janwo' zii' 'η ni 'η 'bhe 'ye. 'N 'bhe klele 'te, 'ke 'η -can -lanḡbha dulape 'srwaple- yele-.

13 Mεε do dulale -yaa 'woo- -lanḡbha du- lapε 'srwaple- 'ε plen-; 'bhe mεε 'ε 'pwele-

-yaa 'ke bhaaplεḡ gbe do 'le. Dunε- ḡboon do 'la 'yaa- -a ta 'bhe 'yaa- zinaa' 'fō -a gaan ma, 'bhεε- -can 'sentru do dōle -yaa -a -bu ta.

14 -A win 'fleele- -yaa 'epu 'penpenle 'bhii- 'kwlen- -buu' 'flee ḡbeya ḡbeεn-. 'Bhεε- -a -yrebhε' mu 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'eten -kleen' -kleenle' 'bhii- 'te nre -bhigbeya ḡbeεn-.

15 -A gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- piibhe 'ten ḡbeεn-: -o 'tranle- -yaa 'eten -banbanle 'bhii- 'ke -o piibhe □bwa 'te 'yi -e tran ḡōnε- 'la ḡbeεn-. -A -weli' 'ε 'yaa- 'egloole 'bhii- vle -saa ta -yi 'yrole- -wegbeya ḡbeεn-.

16 Mlekleen- 'srwaple- -yaa -a ḡbe -yie' 'ε -lii, 'bhεε- -ḡokunḡbhe do -le ple 'yaa- da 'zi -a -lii. -A wleyi' 'ε 'yaa- -bhi 'zi 'penpen 'bhii- -yrekpa' -yretεbhe -bhigbeya ḡbeεn-.

17 'An 'yele-, 'ke 'η baale' -a gaan ma 'bhii- 'η -gaa. -Ya ḡbe -yie' 'ε □kpa' η ta, 'bhεε- 'ke -ya pele- 'η ni dōo: «'Yaa -ḡbnaanle', 'mi -le 'ke mεε -lwa mi 'ε 'le, 'bhe 'pegee mεε -dan' ma mi 'ε 'le.

18 'N 'yoo- 'η 'yre ma. 'N -gaa bi, 'duḡ- 'η 'yoo- -zōn 'η 'yre ma, 'bhεε- 'η nu bole 'η 'yre ma yikpensee ta. 'N 'senḡwa- 'ke ga 'le, 'bhεε- ḡbaa mu a -wa 'ε 'ḡborobhe 'ε -yoo 'η 'koo.

19 'E 'yre -o pe 'la ma bhe, 'bhe yōōnde: 'kela 'bhe -o 'saanibhe, 'bhe 'pegee 'kela 'bhe nu klele boolazi, -o 'kpen yōōnde.

20 'E mleklenne 'srwaple- 'la □ya 'η ḡbe -yie' 'ε 'lii, 'bhe 'pegee 'e -can -lanḡbha dulape 'srwaple- 'la □ya, 'bhe gaanyiza mu 'ε 'yi -le -ḡε: mleklenne 'srwaple- 'ε 'mu -le 'ke Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε -waa' -mleke' mu 'ε 'le. 'Bhεε- -can -lanḡbha dulape 'srwaple- 'ε 'mu -le 'ke 'woo- Zesu 'yi mu -le 'srwaple- 'ε 'le.»

ZESU 'YI MU -LE 'SRWAPLE- 'ε -WAA' 'LETRE MU

2

1. -O 'letrε 'la □kpa' Efezi Zesu 'yi mu -leḡdo' 'ε ni

1 Zesu 'a □pia Zaan ni dōo: «-Jan 'lεε- -yōōnde, 'bhεε- 'ya kpa Zesu yi mu -leḡdo'

† 1:8 1.8 Alifa 'pegee Omega -o 'ke ḡreki mu a 'sewebhe -lwa 'pegee waa 'sewebhe -dan' ma pe 'ε 'mu -la -le.

'la -woo Efezi -wa 'e ta, -waa' -mlɛkɛ' 'e ni, 'bhe 'ya pe a ni dɔɔ:

Mlɛklɛn- 'srwaplɛ- 'e -woo mɛɛ 'la zan gbɛ -yie' 'e 'lii, 'bhɛɛ- 'kee- 'taawo- -can -lanɓha dulapɛ 'srwaplɛ- 'e 'plen- 'bhe pe dɔɔ:

2 'Mi 'e kleza mu 'e 'kpen dɔ, 'mi 'e 'woye- 'e 'pegee 'yaa- -yren 'yikungbeyɔ 'e 'ŋ 'mu dɔ. 'An 'yaango- 'bhii- 'yaa sɔ mɛɛ -yɔɔ' mu 'e mazatole. Mɛɛ 'la zan mu 'a pe -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Krisi a winɔwo mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'mu 'le, 'yoo- zrubaglinna, 'bhɛɛ- 'ya [ya 'bhii- -woo 'ke bhlanii- mu 'le.

3 'E -yrenyikun, 'bhɛɛ- 'e -yrenbhla 'mi 'tɔ 'e -zayi'. 'Bhɛɛ- 'e -gblɔzi' laa galɛ.

4 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- -la 'zi 'e ta -za do 'la 'yi 'bhe -le dɔɔ: -o 'ploola- 'yaa- 'sɔniya [lwa 'e ma. *

5 'E -balaa' yre 'la [nɔɔ, 'e 'kpeelɛdan doo, 'bhɛɛ- 'bhe dɔ 'e 'kpee. -Zadowɛɛ dɔ 'e ma, 'bhɛɛ- 'e ploɔ -za 'yɔɔ- klele ma; 'bhɛɛ- 'yee kleza -lwa mu 'e klɛ. 'Ke 'yaa 'bhe klele, 'ŋ nu nule 'e ta, 'bhɛɛ- 'ŋ nu 'yaa- -lanɓha 'e gole -a dulayre 'e [nɔɔ; 'fɔke -zadowɛɛ -dwa 'e ma, 'bhɛɛ- 'kee 'ploola- -za 'yɔɔ- klele ma 'ke 'yee- zru 'niinaa 'mi ba.

6 'Bhɛɛ- 'duŋ-, -za 'la 'bhe sɔ 'ŋ ni 'e zi 'bhe -le -ge: -o mɛɛ -lɛdo' 'la sii Nikolaiti mu 'mu kleza -yɔɔ mu 'e vɛnsi 'e yin 'lii, 'bhii- -o vɛnsi 'ezin- 'mi yin 'lii gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

7 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, bole -yre ma -si -yri diinj 'la -yoo -Waanbhaa' ba, 'mi 'gbu nu 'bhe bhaa 'e 'ke 'nalɛ- 'bhe zan 'e ni 'kaa -ya bhle.

2. -O 'letre 'la [kpaɔ Simiini Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ni

8 «-Jan 'lɛɛ- -yɔɔndɛ, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu yi mu -lɛdo' 'la -woo Simiini -wa 'e ta, -waa' -mlɛkɛ' 'e ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

Mɛɛ 'la zan -o 'ke mɛɛ -lwa mi 'e 'le, 'bhe 'pegee 'ke -yoo 'ke mɛɛ -dan ma mi 'e 'le, 'yee- mɛɛ 'la zan -gaa, 'bhɛɛ- -e -bwela gale ba, -e pe dɔɔ:

9 'Mi 'yaa- 'trɛbhɔ mu 'e 'pegee 'e 'kɔɔflenya 'e 'mu dɔ; 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'yoo- 'ke pezan 'le. Mɛɛ 'la zan mu -o -a pe 'zi -o 'gbu ma dɔɔ -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ke waa -o 'mu 'le; 'bhe zan mu 'e 'tɔ 'yɔɔ- pe gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mi 'bhe -za 'e dɔ. 'Bhe zan mu -o 'ke -Setran' a 'fɛ do -la mu 'klankeba 'le.

10 'E nu -yren -gloɔn 'la 'bhlele-, 'yaa -gblaanle' 'bhe 'lɛɛ. 'E 'trɔnbado doo! -Setran' nu -a klele 'bhɛɛ- -o 'ka 'ke mu bɔ -kaso 'yi, 'ka zrubaglin zayi'. 'Ka nu -yrekpaɔ' vu ta -yrenbhlele. 'Duŋ- 'e zru bo do 'mi ni, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'e gale ma; 'bhɛɛ- 'mi nu 'bhe ma -trɔn 'nalɛ- 'e ni 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'le.

11 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ŋgblo ma, Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'e ni! 'Ke mɛɛ 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan laa nu gagbeyɔ ple mi 'e dɔle.

3. -O 'letre 'la [kpaɔ Pɛɛgamu -Zesu 'yi mu -lɛdo' 'e ni

12 «-Jan 'lɛɛ- 'bhe yɔɔndɛ, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Pɛɛgamu -wa 'e ta -waa' -mlɛkɛ' 'e ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni dɔɔ:

-Gokunɓhe 'la 'lɛ -o ple 'bhe -o mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe zan 'e pe dɔɔ:

13 'E 'yaale- -o yre 'la [nɔɔ 'ŋ 'bhe dɔ. 'Mi 'gbu 'a 'yaango- 'bhii- 'e 'yaayre- 'e 'bhe -o 'ke -Setran' 'yaakpe- 'e 'bhɛɛ- 'le. 'Bhɛɛ- 'duŋ-, 'e blɔɔle -o 'ŋ ma 'egloɔle, 'bhɛɛ- 'yaa 'ploole- 'e 'kpale- ma 'mi 'yi. 'Ali- 'ŋ 'sre Antipasi 'la 'bhe 'bhe zru [bwa do 'mi ni, -o 'bhe delawoa 'ka ba -Setran' 'yaayre 'e [nɔɔ; 'bhe 'duŋ- [bwa 'bhe 'kpale- ma 'mi 'yi 'bhe 'waati 'e ba. †

14 'Duŋ- 'ŋ 'yoo- zan -lale' 'e ta -za do -la -yi, 'bhe -le dɔɔ: 'e ba mɛɛ mu 'e 'ke

* 2:4 2.4 -Woo 'sɔniya 'la ma 'bhe -le Zesu -za -yaa sɔ Efezi -wa 'e ta Zesu 'yi mu 'e ni 'elwaleta gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhe 'pegee -waa' 'eke- 'sɔniya 'e, -o -ploola 'mu 'ma. † 2:13 2.13 Pɛɛgamu -wa 'e 'tɔbhole -yaa -yaa' bhla ma -waanbhaa' mu 'e gbale ma. -A dɔle -yaa Zeruzalemu 'fangayi. Gɔɔn do -yaa 'yee- Pɛɛgamu -wa 'e ta. Mɛɛ mu -yaa yo -bebe gba 'bhɛɛ- gɔɔn 'e 'wiinj-. 'Duŋ- wlan 'e ni, -o -yaa -Setran' -la gba 'zi 'bhe [nɔɔ bhe 'bhe gbɛɛn- bhe.

mu bloole -o Balaamu -a mεε daangbeyaya 'ε ma. 'Yee- Balaamu -yaa Balaki daan dɔɔ 'bhe 'a kle gbe 'ε 'kpen ma, 'kooko- Izraeli mεε mu 'ε balaa' -za 'yɔɔ- 'yi 'ke -o yo gba wi mu bhle, 'bhe 'pegee 'ke -o yilaa' le mu ba. ‡

15 'Bhe klegbeyaya do 'ε 'yi 'ezin-, 'bhi a mεε 'ke mu bloole -o Nikolaiti mu a mεε daangbeyaya 'ε ma.

16 'Bhela- -zayile, -zadowεε dɔ 'e ma, 'bhεε- 'ploo- 'e kleza -yɔɔ' mu 'ε ma 'ke 'yee zru niinaa' 'mi ba. 'Kebhlaale, 'η 'yoo- zan nule 'e ta blaale, 'bhεε- 'η nu gwledanle 'woo- mεε mu 'ε ba 'η 'lii -gokunbhe 'ε 'le.

17 'Ke mεε 'la zan 'trɔn -o 'bhe ngblo ma, Lii 'Wen 'ε -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'ε ni, 'bhe zan 'bhe 'trɔnbado 'bhe -jan 'ε ni! 'Ke mεε 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'η nu mani 'la magaanle -o, § 'bhe 'pegee kpoti 'pu do nale 'bhe zan 'ε ni; 'bhεε- 'tɔ drεε do yɔɔnde le nu klele 'bhe kpoti 'pu 'ε ta. Mεε 'kedo- 'kpɔ 'laa 'bhe 'tɔ 'ε dɔ, 'ke yaa 'e go -o kpoti 'ε □naa mεε 'la zan ni 'bhe do -kplen ba.

4. -O 'letre 'la □kpa Tiatiri Zesu 'yi mu -ledo' 'ε ni

18 «-Jan 'lεε- yɔɔnde, 'bhεε- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Tiatiri -wa 'ε ta -waa' -mleke' 'ε ni, 'bhεε- 'ya pe a ni dɔɔ:

-Waanbhaa' Gbe 'la 'ke -a -yrebhe' mu 'ε bhi 'eten -kleen' -kleenle' 'bhii- 'te nre -bhigbeyaya gbεen-, 'bhεε- 'ke -a gaan -laa mu 'ε -woo 'egloole 'bhii- piibhe 'ten gbεen-, 'bhe pe dɔɔ:

19 'Mi 'e kleza mu 'ε dɔ; 'an 'yaango- 'bhii- 'η -za sɔ 'e ni, 'bhεε- 'e 'kpale- -o 'mi 'yi, 'e yewo 'mi ni 'elrele 'bhe 'pegee 'e -yrenyikun. 'An 'yaango- 'ezin- 'bhii- 'e -za 'lrele- mu 'la kle 'zi -zɔn 'mu kan 'e 'ke mu 'la □kla 'elwaleta 'mu ta.

20 'Dun- 'η 'yoo- zan -lale' 'e ta 'yoo- Zezabeli mazato zii' -za 'la 'yi 'bhεε- 'yi. *

'Bhe le 'la bhe 'bhe -o 'bhe 'gbu 'kun zii' 'ke -Waanbhaa' a -lela' -janwo' le do -la -le. 'Dun- -yoo 'an yewone mu 'ε 'yini- -yaa' mεε daangbeyaya 'ε 'le, 'bhεε- -e -yanbhɔɔya klele wla 'zi 'mu zi; 'bhεε- -ya pe 'mu ni dɔɔ 'mu yo gba wi mu bhle.

21 'Mi 'waati □naa -a ni, 'kooko- -zadowεε dɔ -a ma, 'bhεε- -e 'ploo- -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'ε ma, 'bhεε- -ya zru niinaa' 'mi ba; 'dun- yaa dɔle -a -la 'kee- ploo -yaa' gwlen -glinle' 'ε ma.

22 -Ka 'ka 'yrekpa doo, 'η nu 'yee- 'pegee mεε 'la zan mu -yanbhɔɔya □kla -o blinle yilape do ta, 'bhεε- 'η -yren -gbεε kpa -o ta, 'fɔke -zadowεε -dwa 'mu ma, 'bhεε- 'ke 'mu -ploola 'mu a -za 'yɔɔ- mu 'ε ma.

23 'Bhe blaen, 'η nu -a -ne mu 'ε dεε. 'Bhεε- Zesu 'yi mu -le mu 'ε 'kpen nu a dɔle 'bhii- 'mi -le bhaaplen mu 'kpeejan- mu 'pegee -o zru maza mu 'ε dɔ. 'Nj nu 'ka 'kpen do do kleza wlata -sra 'nale- 'ka ni.

24 'Dun-, 'ka mu 'an mεε -vin mu 'la 'ka -o Tiatiri, 'ka mu laa bloole 'bhe daangbeyaya 'yɔɔ- 'ε ma. 'Bhεε- -o -za mu 'la sii <-Setran' a gaanyiza -gbεε mu.> 'Ka 'laa 'mu dɔle. 'Mi 'dun- pe 'ka ni dɔɔ, 'mi 'naa nu 'kwe 'bhεεke dɔle 'ka 'wiin-.

25 'Dun-, pe yεke- 'la -yoo 'ka 'kɔɔ bhe, -ka 'ka gbεbloɔ 'bhe ta 'egloole, 'ke 'bhe ge 'tenle- 'η 'nule- ma.

26 'Dun-, 'ke mεε 'la zan 'sengwa- -Setran' 'le, 'bhεε- 'ke mεε 'la zan □bwa yewole ma 'mi ni 'ke 'bhe ge 'tenle- -a -leyanle ma, 'η nu 'sen 'nale- 'bhe zan 'ε ni, 'bhεε- -e yalaa' 'si mu 'ε 'kpen 'wiin-.

27 <-E nu -o -ledɔle -glɔɔya' ma piibhe 'beni do 'le; 'bhεε- -e nu -o -wile' 'bhii- -o 'tre gbo mu wi 'edile gɔne- 'la gbεen-.> 'Mi 'gbu 'sen 'la 'srɔwoa- 'η Dε 'kɔɔ, 'η nu 'bhεε- yεke- 'sen 'nale- 'bhe zan 'ε ni.

28 'Bhεε- 'η nu zrwanzi -bunbhaa 'ε 'nale- 'bhe zan ni. †

29 'Ke mεε 'la zan 'trɔn -o 'bhe ngblo ma, *Lii 'Wen 'ε -yoo -jan 'la 'wo zii'

‡ 2:14 2.14 Mεε -nɔɔ 'sewe 22-24. Balaki -yaa -bhlegbe gbalaan do -la -le. 'Waati do ba, -o -yaa mεε 'la zan sii Balaamu -e 'bhe 'siila- dɔɔ 'bhe 'nu Izraeli -ne mu 'ε 'danganwo -a ni goli' ma. 'Dun- 'bhe 'laa dɔle 'bhe -za 'ε klele -la -a ni. 'Bhεε- -dun-, 'waati 'ke ba boolazi', yee- Balaamu -yanbhɔɔya 'pegee yogbale □wlaa Izraeli mu 'ε zi; 'bhεε- 'bhe 'laa 'sɔle- -Waanbhaa' ni. § 2:17 2.17 Mani 'ε 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' -yaa Izraeli -ne mu 'ε 'lebo- pebble 'la 'le -kpe 'ε ta 'bhεε- 'le. * 2:20 2.20 -Bhlegbe le do -le -yaa 'ke Zezabeli 'ε 'le. 'Ye- yogbale 'pegee -yanbhɔɔya klele □wlaa Izraeli -ne mu 'ε zi. 'Bhe yo gbalaan 'ε do 'to -le -yaa Baali. † 2:28 2.28 -A ye 22.16.

Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

3

5. -O 'letre 'la □kpa Saadesi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

¹ «Jan 'lɛɛ- yɔɔnde 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Saadesi -wa 'e ta -waa' -mleke' 'e ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni doo:

-Waanbhaa' lii 'srwaple- 'e 'pegee mleklɛnne 'srwaple- 'e -woo mɛɛ 'la zan 'kɔɔ, 'bhe pe doo: 'Mi 'e kleza mu 'e do; 'e 'tɔbhɔle -o doo 'yoo- 'e 'yre ma, 'bhɛɛ- 'duŋ- 'e gale -o.

² 'E 'yri bo 'e 'gbu -za 'le, 'bhɛɛ- fangando mɛɛ -vin mu 'la □bwa 'e 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'mu -o zan gale 'mu ta. -Amasroyi 'mi 'a □ya 'bhii- 'e kleza mu 'e 'lreleya 'e 'lepale laa -o 'an -Waanbhaa' 'e -yre 'yi.

³ 'E -Waanbhaa' a -jan 'e 'srɔwoa-gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'ya □maa gɔnɛ- 'la gbɛɛn-, 'mu bo 'e 'kpee. -A -klosikun 'elrele, 'bhɛɛ- -zadowɛɛ do 'e ma, 'bhe 'pegee 'ploo- 'yaa- -za 'yɔɔ- mu 'e ma, 'bhɛɛ- 'e zru niina- -Waanbhaa' ba. 'Kee 'yri -gwa 'e 'gbu -za 'le, 'η nu nule 'klale 'e ba 'bhii- -faannii' do kla mɛɛ ba gɔnɛ- 'la gbɛɛn-; 'bhɛɛ- 'yaa nu 'η 'nu 'waati 'e dole.

⁴ 'Bhɛɛ- 'duŋ-, Zesu 'yi mu 'ke mu -o 'e ba Saadesi -wa 'e ta, 'mu laa 'mu ta dune- mu 'e 'trinɔle. 'Bhe zan mu nu dune- 'pu mu 'klale- 'mu ta, 'bhɛɛ- 'o 'pegee 'mu nu 'taawole 'eke- zi; -amasroyi, 'bhe -gaale' -o -o ba 'ke -waa' pe kle 'bhe -za 'lrele- 'e 'bhɛɛ- 'le.»

⁵ «'Bhe klegbeya do 'e 'yi, mɛɛ 'la zan nu 'sengole -Setran' 'le, -o nu 'bhe zan 'e -baale' 'ke dune- 'pu mu 'le. Mɛɛ 'la zan mu nu -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'srɔwole, 'mu 'to mu -o 'sewe 'la 'yi, 'naa nu 'bhe zan mu 'e 'to 'e 'liile- 'bhe 'sewe 'e 'yi. 'N nu 'bhe zan mu 'e 'tɔkanle 'η De -Waanbhaa' 'pegee -yaa' -mleke' mu 'e 'yre ma doo 'bhe zan -o 'ke 'an pe mɛɛ mu 'le.

⁶ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ngblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

6. -O 'sewe 'la □kpa Filadelifi Zesu 'yi mu -ledo' 'e ni

⁷ «Jan 'lɛɛ- yɔɔnde, 'bhɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -ledo' 'la -woo Filadelifi -wa 'e ta -waa' -mleke' 'e ni, 'bhɛɛ- 'ya pe a ni doo:

Mɛɛ 'la zan -o 'wen, 'bhɛɛ- 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bhe. 'Yee- 'la 'ke -bhlenɔbe Davidi a 'fe 'lii 'gborobhe 'e -ya 'kɔɔ bhe. 'Yee- 'la 'kee- 'fe 'e 'liigwa-, 'bhɛɛ- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa so -a -liitanle; 'bhɛɛ- 'ke -ya -liitaan mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa so -a -liigole -titi, -e pe doo:

⁸ 'Mi 'e kleza mu 'e do. 'E 'yrekpa -ge doo: 'Mi 'fe 'liigole do -dwa 'e 'lɛɛ, mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa so -a -liitanle. Wlan 'e ni, fangan- kplankplan 'laa -o 'e ta, 'bhɛɛ- 'duŋ-, 'ye 'an -jan 'e 'klosikwan; 'bhɛɛ- 'yaa 'e -bangole 'η 'to 'e 'yi.

⁹ 'E 'yrekpa -ge doo: 'η 'yoo- zan -za 'lɛɛ- 'bhɛɛ- klele -Setran' -a mɛɛ -ledo' 'e ni; 'woo bhlanii- mu 'la -wa pe -o 'gbu ma doo -woo 'ke Zuufu mu 'le, 'bhɛɛ- 'duŋ-, waa -o 'ke Zuufu mu 'le -o zru 'e 'yi. 'N nu -a wlale -o zi 'bhɛɛ- -o nu nule -o 'kpɔ zenle 'e 'lɛɛ -ge, 'koko- -woo 'e 'ledo- -a ma. 'Bhɛɛ- -o nu -a dole kpataakpa 'bhii- 'e -za □swa 'η ni.

¹⁰ -Amasroyi 'e 'mi a pe -yren 'yikun ma jan 'e 'klosikwan, 'bhela- -yile -yren 'la -yoo zan baale 'drunyan 'yi mu 'e ta -o zrubaglin zayi', 'mi nu 'η gbekpale 'e ta 'bhe 'waati 'e ba.

¹¹ -A -vinbwa sa 'bhɛɛ- 'η nu! 'E 'kpale 'la -yoo 'η 'yi, bo 'bhe ta 'eglole; 'koko- mɛɛ 'kedo- 'kpɔ 'laa nu 'yaa- -bhlenɔbe ngblo ma 'faa 'e 'kunle- 'e 'kɔɔ.

¹² 'Ke mɛɛ 'la zan 'sengwa- -Setran' 'le, 'η nu 'bhe zan klele 'bhii- 'mi a -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'e -gwa 'e dreyi' -yri 'e gbɛɛn-, 'bhɛɛ- yaa nu 'pwɛle- li 'bhe □la. 'N nu 'an -Waanbhaa' 'to 'e yɔɔndele 'bhe zan ta, 'bhe 'pegee 'η nu -Waanbhaa' a -wa 'e 'to 'e yɔɔndele 'bhe zan ta. 'Bhe -wa 'e 'bhe -le 'ke Zeruzalemu -wa dree 'la nu dale 'an -Waanbhaa' ba laanima, 'bhɛɛ- -e zinaa' 'tre ma 'bhɛɛ- 'le. 'Mi 'gbu nu 'η 'to dree 'e yɔɔndele 'bhe zan 'e ta 'ezin-.

¹³ 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bhe ngblo ma, *Lii 'Wen 'e -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -le mu 'e ni, 'bhe zan 'bhe trɔnbado 'bhe -jan 'e ni!

7. -O 'lɛtrɛ 'la ɔkpa Laodise -wa 'ɛ ta Zesu 'yi mu -lɛdo' 'ɛ ni

14 «Jan 'lɛɛ- 'bɛɛ yɔɔndɛ, 'bɛɛ- 'ya kpa Zesu 'yi mu -lɛdo' 'la -woo Laodise -wa 'ɛ ta -waa' -mlɛkɛ' 'ɛ ni, 'bɛɛ- 'ya pe a ni doo:

Mɛɛ 'la zan 'tɔ -le -Amiina, -Waanbhaa' a -janwo' mi 'la zru -o do -a ni, 'ke -yoo 'ke wlan zan 'le bɛɛ; 'bɛɛ- 'ke -yoo -Waanbhaa' klɛpɛ mu 'ɛ 'kpen dayrɛ 'le bɛɛ; -e pe doo:

15 'Mi 'e klɛza mu 'ɛ do; 'an 'yaango- 'bhii- 'e -drwale' laa -o, 'bɛɛ- 'yaa -o wlowlo 'ezin-. 'Kee 'yaa- klɛ 'wooklɛgbɛya plɛ 'la bɛɛ -o do 'le, 'bɛɛ mabhaa -yaa' nu bhɔlɛ.

16 'Dun-, 'yoo- wlowlo bɛɛ, 'bɛɛ- 'e -drwale' laa -o, 'bɛɛ 'pegee- 'e 'tɛdole laa -o 'papa, 'ɛ 'yoo zan 'ɛ 'piilɛ- 'kee 'le.

17 -Amasroyi 'ya pe doo 'e 'gbu -o 'ke pɛzan 'le, 'bɛɛ- 'e -naflo 'srɔɔwoa-, 'bɛɛ 'pegee 'e maza laa -o pɛ 'kɛdo- 'kpɔ ma. 'Yaa 'yaango- 'bhii- 'trɛbhɔ 'pegee -yɛn -o 'e ta. 'Bɛɛ- 'yaa 'yaango- 'bhii- 'yoo- 'ke 'kɔɔflɛnzɛn 'le, 'bɛɛ 'pegee 'e 'yɛ 'wile- -o, 'bɛɛ- 'e tafɛnɛ- -o ɛɛ?

18 -Ayile, 'mi -o zan 'e 'lialɛ- doo -o -can 'la -wa 'yiela- 'tɛ 'yi, 'bɛɛ- 'ke -wa bagwa- 'wɛn, 'bɛɛ 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e klɛ pɛzan 'le. 'Ezin-, 'e ta dunɛ- 'pu mu 'ɛ 'lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ 'yaa- -yɛralado ma tafɛnyɛ 'ɛ tagaanle. 'Bɛɛ trala 'ezin-, 'e 'yɛ 'laanɛkpapɛ -lɔ 'mi 'kɔɔ, 'kooko- 'e sɔ yɛ ma yele-.

19 'Ke mɛɛ 'la zan mu -za sɔ 'mi ni, 'bɛɛ- 'ke 'mu 'yinia-, 'mi 'bɛɛ zan mu 'ɛ bɔ zi ta, 'bɛɛ- 'mi -o 'kpen 'krowo-. 'Mi -vavadɛ, 'bɛɛ- -zadɔwɛɛ do 'e ma, 'bɛɛ- 'e ploɔ -za 'yɔɔ- klɛle ma, 'bɛɛ- 'yee zru niina- 'mi ba.

20 'E 'yɛrkpa -gɛ doo: 'N dulale -o 'fɛ 'ɛ 'lii, 'bɛɛ- 'ɛ 'yoo- kɔkɔdɛ 'zi; 'ke mɛɛ 'la zan 'ɛ 'weli- 'ɛ ɔmaa, 'bɛɛ- 'kee- 'fɛ 'ɛ 'liigwa- 'ɛ ni. 'N nu wlale 'bɛɛ zan ba 'fɛ 'ɛ ɔla, 'bɛɛ- 'ɛ nu pɛbhlele 'bɛɛ zan ba, 'bɛɛ- 'bɛɛ zan nu pɛbhlele 'mi ba.

21 'Mi 'sɛngwa- 'ke -Setran' 'le, 'bɛɛ- 'ɛ -ja yaale 'ɛ Dɛ -din -yaa' -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ ta. 'Bɛɛ klɛgbɛya do 'ɛ 'yi, 'ke mɛɛ 'la zan 'sɛngwa- -Setran' 'le, 'ɛ nu 'bɛɛ zan 'ɛ yaale 'ɛ -din 'an -bhɛngbe 'yaakpe-

'ɛ ta.

22 'Ke mɛɛ 'la zan 'trɔn -o 'bɛɛ ngblo ma, *Lii 'Wɛn 'ɛ -yoo -jan 'la 'wo zii' Zesu 'yi mu -lɛ mu 'ɛ ni, 'bɛɛ zan 'bɛɛ 'trɔnbado 'bɛɛ -jan 'ɛ ni!»

'SEWE KPO 'ɛ BLɔɔYRɛ 'SRWAPLɛ- 'ɛ 'LIIGOLɛ

4

-Waanbhaa' yaale -o -yaa' -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ ta laflɛ' 'yi

1 'Bɛɛ blaɛn 'ezin-, 'mi 'ɛ 'yɛrkpale 'ke 'ɛ 'fɛ do -liigole ye- laflɛ' 'yi.

'N -weli' 'la ɔlwa ɔmaa 'bhii- -klɛlon' 'pɛnwli-, 'bɛɛ- 'kee- -yaa -janwo' zii' 'ɛ ni, 'bɛɛ pe 'ɛ ni doo: «'San, 'bɛɛ- 'e nu -gɛ, 'bɛɛ- -za 'la 'bɛɛ nu klɛle 'kɛlɛɛ- blaɛn, 'ɛ nu 'bɛɛ zɔnɛ 'e ni.»

2 'Bɛɛ yɛ do 'ɛ ɔnɔɔ bɛɛ, 'ke *Lii 'Wɛn 'ɛ zinale 'ɛ ta, 'kee- gele- 'ɛ 'le laflɛ' 'ɛ 'yi, 'bɛɛ- 'ke 'ɛ -bhɛngbe 'yaakpe- do ye- 'Bɛɛ- mɛɛ do yaale -yaa 'bɛɛ kpe 'ɛ ta.

3 'Bɛɛ mɛɛ 'la 'yaale- -yaa, 'bɛɛ -yaa -bhi 'zi 'bhii- vlɛnɛ- -za -glɔɔ mu 'la -o 'mu sii zasipe 'pegee saadwani 'bhigbɛya gbɛɛn-. 'Bɛɛ- -glɛngbaan do 'mliigole -yaa 'bɛɛ -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ zi. 'Bɛɛ -glɛngbaan 'ɛ 'yaa- bhi 'bhii- vlɛnɛ- -za -glɔɔ 'la -o 'bɛɛ sii emerɔdi.

4 'Bɛɛ- 'mi -bhɛngbe 'yaakpe- -bhɛɛke' mia do bɛɛ yizɛ (24) dulale ɔya 'yee- -bhɛngbe 'yaakpe- -lwa mi 'ɛ zi. 'Bɛɛ- 'gwlaan- gbɛɛn mia do bɛɛ yizɛ (24) yaale -yaa 'bɛɛ -bhɛngbe 'yaakpe- mia do bɛɛ yizɛ 'ɛ ta; dunɛ- 'pu mu -yaa 'mu ta, 'bɛɛ 'pegee -bhɛngbe ngblo ma -can 'faa mu -yaa 'mu ngblo ma.

5 La -yɛbɔle mu 'pegee pɛ -weli' mu, 'bɛɛ- -gbɛɛn' pɛɛ wli mu -yaa da 'zi 'yee- -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ 'yi. -Fitran 'bhile- -yɛnɛ' 'srwaplɛ- -yaa -bhi 'zi 'yee- -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ 'lɛ ma: 'wole- 'ke -Waanbhaa' lii 'srwaplɛ- 'ɛ 'le.

6 'Bɛɛ- yɛ do -yaa 'yee- -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ 'lɛ ma; 'bɛɛ 'yaa- 'bhii- -yi 'laata- dɛle do gbɛɛn-; 'bɛɛ 'yɛ ta -yaa bhi -yɛyɛ 'bhii- -dwɛɛn', 'bɛɛ 'pegee 'bhii- -vlɛnɛ- 'la -za -o 'egloole 'ke -wa sii krisitali 'bɛɛ gbɛɛn-. 'Bɛɛ- pɛ -yɛ male yizɛ (24) 'ɛ -yaa 'yee- -bhɛngbe 'yaakpe- 'ɛ -din, 'bɛɛ- 'mu 'mliigole -yaa -a zi. -O -lɛɛ

'pegee -o -zanta' 'e 'kpen 'pale- -yaa 'ke -yrebhe' mu 'le.

7 'Woo- pe -yre male mu 'e, -o -lwa mi 'e 'pwele- -yaa 'ke -jara do 'le; -a ple mi 'e 'pwele- -yaa 'ke dri gwlenne- do 'le; -a yaga mi 'e wleyi' 'e 'pwele -yaa 'ke bhaaplen do wleyi' 'e 'le; 'bhee- -a yizie mi 'e 'pwele- -yaa 'ke 'bibi 'la 'ke -yoo 'si zii' 'bhe 'le.

8 'Woo- pe -yre male yizie 'e, -o 'kpen do do gbenron- -yaa 'srwado-; 'bhee- -o -yrebhe' mu 'e 'mlingole -yaa -o zi yrekpen- nɔɔ, 'bhe 'pegee -o gbenron- mu 'e nla. -Yrekaa' 'pegee -bi zi oo, -o -yaa bo -a pele ma doo:

«Meezan -Waanbhaa' 'Senkpenzan, -yoo 'wen, -yoo 'wen, -yoo 'wen. 'E 'yaa- 'elwale gban -so, 'bhee- -yoo -zon, 'bhee- -yoo zan nule!»

9 'Yee- mee 'la zan yaale -o -bhleṅbe 'yaakpe- 'e ta, 'bhee- 'ke -ya -yre ma yikpensee ta, 'ke pe yre male yizie 'e -wa 'to magbaandele, 'bhe 'pegee 'ke -wa 'tohole, 'bhee- 'ke -wa pele -a ni «'Ncie!» 'Bhee- 'bhe 'waati do 'kpo 'e ba,

10 'gwlaan- gbalaan mia do bhe yizie 'e -woo 'kpo zen -a -lee, 'bhee- -wa gba; 'yee- 'la -dan' 'laa -o -yaa pe bole -yre ma 'e ma -titi. -O -yaa -waa' -bhleṅbe ṅgblo ma -can 'faa mu 'e go, 'bhee- -o 'mu kpalaa' -yaa' -bhleṅbe 'yaakpe- 'e 'lee, 'ke -wa pe doo:

11 «'Waa- Meezan -Waanbhaa', -a -gaale' -o 'e ba 'ke 'toholeya 'pegee -glooya' bo 'e ni, 'bhee- 'ke 'woo 'e 'ledo- -a ma.

'E 'tre ta pe 'kpen nla. 'E pe 'kpen nla, 'bhee- pe 'kpen -o ye 'bhi -la zru maza 'e 'sroyi.»

5

-A -gaale' -o -Bhlaa Gwlen Bhlonε- do -kplen 'e ba 'kee- 'sewe kpo 'e 'liiploo-

1 'Bhe blaen, 'ke 'η 'sewe kpo do 'klule- ye. 'Bhe 'yaa- mee 'la zan yaale -yaa -bhleṅbe 'yaakpe- 'e ta 'bhee- gbe -yie' -lii. 'Sewe yɔɔndele -yaa 'yee- 'sewe kpo

'e 'yre ple 'e ta. -A -liitanle bloole -yaa 'ke -toomasie 'srwaple- 'le. *

2 'Bhee- 'η -mleke' -gloo do nya, 'bhee- 'bhe 'yaa- pe 'zi 'bhe 'weli- -gloo 'e 'le doo: «'Bhe -gaale' -o -de 'gbu -la ba 'kee- 'sewe kpo 'e 'liiploo-, 'bhee- -e -toomasie bloyre mu 'e go -a ta ee?»

3 'Dun-, 'kee- kpa lafle' 'yi mu ta oo, 'kee- kpa 'tre ta mu 'pegee 'tre nla mu ta oo, 'bhe mee laa ye. -o ba 'ke 'bhe so 'yee- 'sewe 'e 'liiploole 'bhee- -ya -yiglin'.

4 'N 'bhe 'yele-, 'ke 'η wisile 'ebebele, -amasroyi, 'bhe mee laa ye. 'ke 'bhe so 'yee- 'sewe kpo 'e 'liiploole, 'bhee- -ya -yiglin'.

5 'Bhe klele 'te, 'ke 'gwlaan- gbalaan mu 'e do 'a 'pele 'η ni doo: «'Yaa wisile, 'e 'yrekpa -ge doo, mee 'la zan 'sengwa- -Setran' 'le 'bhe -le -ge: Zuda 'ne 'la -yoo 'bhii- -jara do gbelen-, *Davidi 'nranε- 'e, 'yela- 'sengwa- -Setran' 'le, 'koko- -e 'yee- 'sewe kpo 'e 'liiploo-, 'bhee- -ya ta -toomasie bloyre mu 'e go -a ta.»

6 'Bhe klele 'te, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlonε- do dulale ye. -o -bhleṅbe 'yaakpe- 'e dreyi'. 'Yee- -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e dulale -yaa pe -yre male yizie 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'e 'plen-. -E -yaa 'bhii- 'sraka go -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -wa ndia gban 'bhe gbelen-. -A -mle -yaa 'srwaple-, 'bhee- -a -yrebhe' -yaa 'srwaple-. 'Bhe 'yrebhe- 'srwaple- 'e 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a lii 'srwaple- 'la nkaa 'drunyan 'e 'yi yrekpen- nɔɔ 'mu 'le.

7 -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e -ya mabeenle, 'kee- 'yee- 'sewe kpo 'e 'sile mee 'la zan yaale -yaa -bhleṅbe 'yaakpe- 'e ta 'bhe gbe -yie' 'e 'lii.

8 -E 'sewe kpo 'e 'sile-, 'ke pe -yre male yizie 'e 'pegee 'gwlaan- gbalaan mia do bhe yizie 'e -woo 'kpo zenle- 'yee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'e 'lee, 'ke -wa gbale-. 'Srokpa -gitari -gloon gwe -yaa -o 'kpen do do 'koo, 'bhee- -can gbo mu -yaa 'o 'koo. 'Bhe -can gbo mu 'e 'pale- -yaa 'ke ansansi 'le. 'Bhe ansansi mu 'e 'mu -le 'ke -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'e -waa' 'seri mu 'e 'le.

* 5:1 5.1 'Woo- 'sewe mu 'e 'laata- dele -yaa, 'bhee- -o -yaa -o klu 'bhii- -saa gbelen-; 'bhee- -o -yaa bhle bo -o ta. 'Bhe 'sewe kpo mu 'e 'mu 'laa -yaa 'bhii- -zon 'sewe mu 'e gbelen-.

9 -O -yaa -Waanbhaa' 'tobho ma 'sro dɔɔ do 'kpa zii' dɔɔ:

«'Bhe -gaale' -o 'bhi -la ba 'kee 'sewe 'e 'si, 'bhe- 'ya 'lii blɔyre nɔɔ- -tɔomasie mu 'e go. 'E -gaa 'bhe- e 'kla 'ke 'sraka 'le.

'E 'yien 'kla 'ke bhaaplen mu ta gbawope 'le -Waanbhaa' ni: bhaaplen 'tole- bhaaplen, 'ke -o da 'si mu 'e kpen ba, 'ke -o wli mu 'e 'kpen pe,

'bhe- 'ke -o da 'kleen mu 'e 'kpen 'yi.

10 'Yoo- -kla 'ke -bhlengebe 'kleen do 'yi mu 'le, 'bhe 'pegee 'sraka 'lena mu 'le -kɔɔa' -Waanbhaa' 'e ni. 'Bhe- -o nu klele -bhlengebe mu 'le 'tre ta -ge.»

11 'Mi 'η 'yɛkpale 'ezin-, 'ke 'η -mlɛkɛ' -bebe 'weli male-: -o -yaa -mlɛkɛ' 'mliyon -bebe bhɔ. -O dulale mlingole zenle -yaa -bhlengebe 'yaakpe- 'e 'pegee pɛ -yɛ male mu 'e, 'bhe- 'gwlaan- gbalaan mu 'e zi.

12 -O -yaa 'srokpa zii' -o -weli' -gloɔ mu 'e 'yi dɔɔ:

«-Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'la -gaa, 'bhe- -e -kla 'ke 'sraka 'le,

'bhe -gaale' -o -a ba 'kee- -gloɔya' oo, -nafloya oo, -zadɔleya oo, fanjan oo, lɛdɔle a ma oo, magbaandɛleya 'bhe- 'tobhɔleya 'sɔɔwo-!»

13 'Bhe- lafle' 'yi pɛ mu 'kpen oo, 'tre ta pɛ mu oo, 'tre 'la pɛ mu oo, 'bhe 'pegee weyi- ba pɛ mu 'e 'kpen, 'η -wo 'kpen 'weli- maa. 'Bhe- 'drunyan ta pɛ mu 'e 'kpen 'yaa- 'srokpa zii' dɔɔ:

«Mɛɛ 'la zan yaale -o -bhlengebe 'yaakpe- 'e ta, 'bhe 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e -waa pɛ -le 'ke magbaandɛleya oo, -lɛdɔle a ma oo, 'tobhɔleya 'pegee -gloɔya' 'le -zɔn 'pegee yikpɛnsee ta!»

14 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'woo- pɛ -yɛ male yizie 'e -wa pele- 'eke- zi dɔɔ: «-Amiina!» 'Bhe- 'gwlaan- gbalaan mu 'e -woo 'kpɔ 'zian, 'ke -o -Waanbhaa' gbale-.

6

1. -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e 'sewe kpo 'e ta -tɔomasie blɔyre 'lwa mi 'e -gwa: 'Senzan-

* 6:6 6.6 -Gu 'e 'kɔɔ, pɛ mu 'e 'plɛɛ 'yaa- kan -o 'plɛɛ 'lwa mu 'e ta -gloɔn vu. Pɛbhle -yaa, 'duɲ- mɛɛ laa -yaa sɔ -a -lɔle' -a 'plɛɛ 'e 'kɔɔ.

1 'Bhe blaen 'ezin-, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e 'yele. -E 'sewe kpo 'e ta -tɔomasie blɔyre 'lwa mi 'e -gwa. 'Bhe klele 'tɛ, 'ke 'η 'trɔnkpale pɛ -yɛ male yizie 'e do -weli' ma 'bhii- -gblan 'pɛɛ wli gbɛɛn- dɔɔ: «Nu!»

2 'Mi 'η 'yɛkpale, 'ke 'η wi -soo' 'pu do ye-ye-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa 'yee- wi -soo' 'e ta, 'sa do -yaa 'bhe 'kɔɔ; 'bhe- -o -bhlengebe ngblo ma 'faa do -wlaa 'bhe ngblo ma. -E -jilaa 'bhii- gwle ngblo 'bwa mɛɛ 'la zan ni, 'bhe- -a 'senj nu wolɛ -a -sɔɔnnii' mu 'e 'le, 'bhe- -e nu 'senj baan' 'sɔɔwolɛ 'ezin-.

2. -Tɔomasie blɔyre ple mi: Gwle

3 'Bhe blaen, 'ke -Bhlaa Gwlen Bhlonɛ 'e -tɔomasie blɔyre ple mi 'e gole-. 'Bhe- 'ke 'η pɛ -yɛ male ple mi 'e 'bhe 'weli- 'e male- dɔɔ: «Nu!»

4 'Bhe klele 'tɛ, 'ke wi -soo' 'bheke do 'pwele 'a -yi: 'Bhe 'yaa- 'eten -banbanle 'bhii- 'tɛ gbɛɛn-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa 'bhe -soo' 'e ta, -o 'senj 'naa 'bhe ni, 'kooko- 'bhe yilabla go 'fenfen 'tre ta, 'bhe- 'kooko- bhaaplen mu gwledan 'eke- ba 'ke -woo 'eke- dɛ. -O -gokunbhe -gbɛɛn do -kpa 'bhe 'kɔɔ.

3. -Tɔomasie blɔyre yaga mi: -Gu

5 'Bhe gole -a -yi, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- 'e -tɔomasie blɔyre yaga mi 'e gole-. 'Bhe- 'ke pɛ -yɛ male yaga mi 'e 'bhe 'a 'pele dɔɔ: «Nu!» 'Mi 'η 'yɛkpale, 'ke 'η wi -soo' ti do ye-ye-. Mɛɛ 'la zan 'sanle- -yaa -a ta, pɛ dan 'kilo do -yaa 'bhe 'kɔɔ.

6 'Bhe- 'ke 'η pɛ -weli' do male- 'bhii- mɛɛ -weli' do gbɛɛn- 'woo- pɛ -yɛ male yizie 'e 'plen-. 'Bhe 'yaa- pɛ 'zi dɔɔ: «-Mlo 'kilo do 'plɛɛ -o denie -gɔli' 'tanbha do 'le ('bhe -o -yɛkpaa' do ta ye -sra -la -le). 'Bhe- kpla 'kilo yaga 'plɛɛ -o 'ke -yɛkpaa' do ta ye -sra -la -le 'ezin-. * 'Duɲ- yron 'pegee -dɔɔ 'e 'mu 'to ye, 'yaa -za 'kedo- 'kpɔ klele 'mu ni.»

4. -Tɔomasie blɔyre yizie mi: Ga

7 'Bhe blaen, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlonɛ- e -tɔomasie blɔyre yizie mi 'e gole-,

'bhεε- 'ke 'η 'trɔŋkpale pε -yre male yizie mi 'ε 'weli- 'ε ma 'ke -ya pe 'zi dɔɔ: «Nu!»

8 'Mi 'η 'yɾεkpale, 'ke 'η wi -soo' do yeles: 'bhε tilagbeyā 'ε 'yaa- 'bhii- 'tɛbwegbεεn-. Mεε 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhε sii ga. 'Bhεε- gbaa mu a -wa 'ε gbaanle -yaa -a zi. 'Bhεε- -o 'senj □naa 'woo- ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε ni dɔɔ -o 'drunyan 'yi mu 'ε 'lɛdulayɾe yizie mi 'ε dε 'ke -gɔkunj' 'pegee -gu, 'bhεε- ga mu 'la 'yivlin- mɔkpen' ma, 'bhε 'pegee -bɔn 'yi srɔpe mu 'ε 'le.

5. -Tɔɔmasie blɔɔyre 'Soo mi: -O mεε 'la zan mu □dia -Waanbhaa' a -Jan 'ε -zayi'

9 'Bhε blaŋ, 'ke *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -tɔɔmasie blɔɔyre 'soo mi 'ε gole-. 'Bhε klele 'tε, -o mεε 'la zan mu □dia -Waanbhaa' a -Jan 'ε -zayi', 'bhε 'pegee -o 'ke 'mu 'la □dia -Waanbhaa' a 'sɾeya- klele ma, 'η 'bhε zan mu 'ε lii mu 'ε □ya *'srakagoyɾe 'ε □la.

10 'Bhε mu -pɾenna 'egloole 'ke -wa pe dɔɔ: «'O Zan -gloɔ 'pegee 'o Zan 'wenj, 'bhεε- 'o Zan wlan, 'trε ta mu 'la -woo' 'o □dia, 'e nu -kpan baale 'mu ta 'o dεza 'ε -zigo' zayi' 'waati 'ε -dela ba εε?»

11 -O dune- 'pu mu -naa -o 'kpen do do ni, 'bhεε- -wa □pia -o ni 'kaa- -woo zrubakpala -sɔ 'waati sa, 'sani- -o -lii 'ε 'lesɔ- 'ke mεε mu -yaa nu -o nεεnε- mu 'la dεle 'bhε 'pegee -o -yaa nu -waa' yewoyɔɔn mu 'la dεle 'bhii- 'woo- mu gbεεn- 'mu 'le.

6. -Tɔɔmasie blɔɔyre 'srwado- mi: -Waanbhaa' a yran -wlen yi

12 'Bhε blaŋ, 'ke 'η *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'yele 'ke -yoo -tɔɔmasie blɔɔyre 'srwado- mi 'ε go 'zi. -E 'bhε gole, 'ke 'trε 'ε bεεnle- 'egbεnle. 'Bhεε- 'ke -yɾetεbhε 'ε 'tilale 'bhii- -gla -yi ba sɔ tilagbeyā gbεεn-; 'bhεε- 'ke mlε 'ε 'kpen 'tranle 'eten -banbanle 'bhii- yien gbεεn-.

13 'Bhεε- 'ke mlεklenne mu 'ε baale' 'trε ma, 'ke -o da laanima 'bhii- 'ke -ploɔ -gbεnε do -o 'kan zii' -e figi diinj mu 'ε bεεn gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhεε- -yoo bhaa mu 'ε 'klalaa 'trε ma.

14 Lafle' 'trunjwoa□ mεε -yre ba, 'bhii- -o -saa do klu gɔnε- 'la gbεεn-, 'bhεε- -o ge 'kele-. 'Bhεε- vlε gɔɔn mu 'ε 'kpen 'pegee

weyi- 'mlingole -o 'trε mu 'la zi, 'mu 'kpen -gwa 'mu dɔyɾe mu 'ε □nɔɔ.

15 'Bhεε- 'trε ta -bhlenjgbe mu oo, mεε gblaan mu oo, -srwase' -kunlii mu oo, pezan mu oo, fangan- zan mu oo, lu mu 'ε 'kpen 'pegee □klɔ mu 'ε 'kpen -woo magaanna vlε -gluu mu 'ε zi, 'bhε 'pegee vlε gɔɔn mu 'ε 'plenj-.

16 -O -yaa pe 'zi vlε gɔɔn mu 'ε 'pegee vlε -saa mu 'ε ni dɔɔ: «-Ka bala- 'o ta, 'bhεε- 'ka 'o magaan mεε 'la zan yaale -o -bhlenjgbe 'yaakpe- 'ε ta 'bhε 'lεε, 'bhε 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -yaa' yran 'ε 'lεε.

17 -Amasɾoyi -waa' yran yi -gbεnε 'ε □bhwa -zɔn. -De 'gbu -le sɔ -bhile' -a -yi εε?»

7

-Waanbhaa' -tɔɔmasie mu 'la □kpa Izraēli mu 'ε ma

1 'Bhε blaŋ, 'ke 'η -mlεke' yizie dulale yeles- 'trε zenj yizie 'ε ta. -O 'trε ta -ploɔ dayɾe yizie 'ε □kwan, 'kooko- -ploɔ 'laa sɔ 'kanle -li 'trε 'pegee weyi- ta, 'bhεε- 'ke yaa sɔ 'kanle -yri diinj 'kedo- 'kpɔ 'yi.

2 'Bhεε- 'η -mlεke' 'bhεεke do □ya 'ke 'bhε da -yɾetεbhε -wlenyɾe' nɔɔ-. -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma 'bhε a -tɔɔmasie 'kpape- -yaa 'bhε 'kɔɔ. 'Yee- -Waanbhaa' a □pia -mlεke' yizie 'la ni 'kaa 'mu -za 'yɔɔ- klε 'trε 'pegee weyi- 'ε ni, 'yee- -mlεke' 'ε -pɾenna 'mu ta 'egloole 'ke -ya pe dɔɔ:

3 «'Ka 'laa -za 'yɔɔ- 'kedo- 'kpɔ klele 'trε oo, weyi- oo, 'bhεε- -yri diinj mu 'ε ni 'sani- 'η yan -tɔɔmasie do 'kpalele -kɔɔa' -Waanbhaa' a yewonε mu 'ε 'mlɛlii.»

4 -O -Waanbhaa' a -tɔɔmasie 'ε □kpa mεε 'la zan mu -mlɛlii', 'η 'mu 'lii 'ε □maa: 'Mu 'yaa- mεε 'waa -keme do 'ke mεε 'waa mia plε bhε yizie (144.000), 'bhεε- 'mu 'yaa- da Izraēli -gbaa mu 'ε 'kpen -la -lii.

5 Mεε 'waa vu ta plε -daa Zuda a pε -gbaa 'ε 'lii (12.000), 'bhεε- -o -tɔɔmasie 'ε □kpa 'mu 'mlɛlii;

'bhεε- mεε 'waa vu ta plε -daa Ruben a pε -gbaa 'ε 'lii (12.000);

'bhεε- mεε 'waa vu ta plε -daa Gadi a pε -gbaa 'ε 'lii (12.000);

6 mεε 'waa vu ta ple -daa Azεε a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 mεε 'waa vu ta ple -daa Nεfitali a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 'bhεε- mεε 'waa vu ta ple -daa Manase a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 7 mεε 'waa vu ta ple -daa Simeon a pe -gbaa 'lii 'ε (12.000);
 mεε 'waa vu ta ple -daa Levi a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 'bhεε- mεε 'waa vu ta ple -daa Isakaa a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 8 mεε 'waa vu ta ple -daa Zabulon a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 mεε 'waa vu ta ple -daa Zozefu a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000);
 'bhεε- mεε 'waa vu ta ple -daa Benzame a pe -gbaa 'ε 'lii (12.000).

-Zamaa' -gbene do 'la -gwa -za 'yi

9 'Bhe blaam, 'mi 'η 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'η -zamaa' -gbene do yele-: mεε 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so 'bhe -zamaa' 'ε 'yi mεε mu 'ε 'noole. 'Kleen mu 'ε 'kpen 'yi mu -yaa ye; -gbaa mu 'ε 'kpen 'lii mu -yaa ye; 'si mu 'ε 'kpen 'yi mεε mu -yaa ye, 'bhεε- wli mu 'ε 'kpen a mεε mu -yaa ye. -O 'kpen dulale -yaa -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'pegee *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'le ma dune- 'pu mu 'le -o ta, 'bhεε- -za 'laa mu -yaa -o 'koo.

10 -O -yaa 'peen zii' 'egloole 'ke -wa pe doo:

«'Waa- -Waanbhaa' 'la 'yaale- -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε 'wole- 'o moo -gwa -za 'yi!»

11 -Mleke' mu 'ε 'kpen dulale -yaa -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'pegee 'gwlaan- gbalaan mu 'ε, 'bhεε- pe -yre male yizie 'ε zi. -Woo 'kpo □zian 'bhεε- -woo ṅgblo -kulaa' 'tre ma, -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma, 'bhεε- -o -Waanbhaa' -gbaa.

12 'Ke -wa pe doo:

«-Amiina!
 'Waa- -Waanbhaa' -a pe -le 'ke 'tobholeya oo, magbaandeleya oo,
 -zadoleya oo, 'pubo- oo, ledole a ma oo,
 -glooya' 'pegee fanjan- 'le -zon 'pegee -yikpensee ta!

-Amiina.»

13 'Bhe klele 'te, 'ke 'gwlaan- gbalaan mu 'ε do 'η 'lrokpale doo: «Dune- 'pu mu -o

mεε 'la zan mu ta, -dele 'mu 'le εε? 'Bhεε- -o -daa yre 'ε -dela noo- εε?»

14 'Bhεε- 'an zikpaa- -a ni doo: «Mεεzan, 'bhi -le 'bhe do.» 'Bhe klele 'te, 'ke -ya pele- 'η ni doo: «Mεε 'la zan mu -gwa -yren -gbene 'ε 'yi, 'wole- 'kele-. -O -waa dune- mu 'ε □fia, 'bhεε- -woo -fleela -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε yien 'ε ba.

15 'Bhela- -zayile,
 -o dulale -o -Waanbhaa' a -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma,
 'ke -wa gba -bi zi 'pegee -yrekpaa' -a Gba 'Fe -Gbene 'ε □la.

Mεε 'la zan yaale -o -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe nu bole -o plen-, 'ke -yoo tagbin.

16 Gbon laa nu -o dele -li, 'bhεε- -yi mi -lro 'laa nu -o dele -li 'ezin-;
 -yretεbhe 'laa nu -lale' -o ma -li, 'bhe 'pegee 'tefuu 'laa nu dole -o ma -titi.

17 -Amasroyi, -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -yoo -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε ta, 'bhe nu -o -gblakunle 'bhii- -bhlaa gooba mi do 'bhe a -bhlaa mu -gblakun' gone- 'la gbεen-, 'kee- ge -o -le to ṅgblo mu 'ε zi. 'Bhe to ṅgblo mu 'ε 'yi -yi 'ε nu bole -yre ma -si 'la -danj' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'nale- -o ni.

'Bhεε- -Waanbhaa' nu -o -yreyi' mu 'ε 'kpen gole -o -yre □la.»

8

7. -Bhlaa Gwlen Bhlonε- blooyre 'ε -toomasie 'srwaple- mi 'ε -gwa

1 *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -toomasie blooyre 'srwaple- mi 'ε gole, 'ke pe 'kpen 'e tadole 'tete lafle' 'yi 'ke 'bhe ge 'tenle- 'lere do 'ke -a 'traa ma.

2 'Bhεε- -mleke' 'srwaple- 'la dulale -o -Waanbhaa' -le ma, 'η 'mu □ya; -o -klelonj' 'srwaple- □kpaam mu 'koo.

3 'Bhεε- -mleke' -bhεeke' do -nwa dulale '*srakagoyre 'ε -din; ansansi -can 'kpaciepe do -yaa 'bhe 'koo. -O ansansi -bebe □naa- -a ni, 'kooko- -e 'mu 'pegee -Waanbhaa' a mεε 'wej mu 'ε 'kpen a 'seri mu 'ε go 'ke 'sraka 'le -can 'srakagoyre 'la -yoo -bhleṅgbe 'yaakpe- 'ε 'le ma 'bhe ta.

4 Ansansi 'ε 'tegblen- 'ε 'wlenna 'kee- da ansansi 'kpaciepe 'la 'yaa- -mleke' 'ε

'koo 'bhe 'yi, 'bhεε- 'kee- ge laanima 'ke -Waanbhaa' a mεε 'wenj mu 'ε -waa' 'seri mu 'ε 'le.

5 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' 'ε ansansi 'kpaciepe 'ε 'sile, 'ke -ya 'pale 'ke 'srakagoyre 'ε ta 'te 'ε 'le, 'bhεε- 'ke -ya blinle- 'tre ta. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblaan mu 'ε 'pεεle, 'bhe 'pegee pe -weli' 'ke mu 'le, 'bhεε- la -yrebale mu 'le. 'Bhεε- 'tre -beenna.

-KLELON' 'SRWAPLE-

1. -Klelon' □lwa mi 'ε 'penyre-

6 -Klelon' 'srwaple- -yaa -mlεkε' 'srwaple- 'la 'koo, 'mu 'yaa- zan -o 'penle-.

7 -Mlεkε' □lwa mi 'ε 'bhe 'bhe a pe -Klelon' 'ε □pian. 'Bhe klele 'te, 'ke -goobhe' la banle-, 'bhεε- 'ke -o 'te 'pegee yien -yizaale ke ba 'klaale 'tre ta. 'Bhεε- 'ke -o 'tre 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε 'kpaciele. 'Tre ta -yri diinj mu 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε 'bhe 'kpacielā, 'bhe 'pegee 'tre ta -bon -doo mu 'ε 'kpen.

2. -Klelon' ple mi 'ε 'penyre-

8 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' ple mi 'ε 'bhe 'bhe a -Klelon' 'ε 'penle. 'Bhe klele 'te, 'keklele- 'bhii- vle goon -gbene do gbene- 'ke 'te bole- 'bhe 'yi, 'bhεε- 'ke -o 'bhe blinle- weyi- 'ε ba. 'Bhe klele 'te, 'ke weyi- 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε 'niinale 'ke yien 'le.

9 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, weyi- ba pe -yre male mu 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε 'kpen -gaa; 'bhe 'pegee -baton' mu 'ε -o -ledulayre yaga mi 'ε 'kpen 'siela-.

3. -Klelon' yaga mi 'ε 'penyre-

10 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' yaga mi 'ε 'bhe 'bhe a pe -klelon' 'ε 'penle. 'Bhe klele 'te, 'ke mlεklenne -gbene do gole- lafle' 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhe 'nule baale. 'Bhe 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yani do -bhigbeya gbene-. 'Bhεε- 'yee- mlεklenne -gbene 'ε □nwa baale 'tre ta yue mu 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε 'pegee to ngblo mu 'ε ba.

11 -O -yaa 'bhe mlεklenne 'ε sii: «Abisenti». 'Bhe 'yi -le doo «-Yri diinj yienle». 'Tre ta -yi mu 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε yiendwa- 'bhii- kwe -yron gbene-. Mεε -bebe -gaa 'woo- -yi yienle mu 'ε 'koo.

4. -Klelon' yizie mi 'ε 'penyre-

12 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' yizie mi 'ε 'bhe 'bhe a pe -klelon' 'ε 'penle. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo 'kpale -yretεbhe 'pegee mlε 'bhεε- mlεklenne mu 'ε 'ledulayre yaga mi 'ε 'yre ta. 'Bhεε- -yretε' laa 'pwele- -yrekpa' do -ledulayre yaga mi 'ε 'bhe ta; 'bhe klegbeya do 'ε 'yi, mlε laa -bhile- -bi do -ledulayre yaga mi 'ε ba 'ezin-.

13 'Mi 'η 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'η 'bibi do yele- 'ke 'bhe -o 'si zii' 'egboon gboonle' lafle' 'yi, 'ke 'bhe 'a pe 'bhe 'weli- -gloo 'ε 'yi doo: «'Drunyaan 'yi mu 'ka ta -yren! 'Drunyaan 'yi mu 'ka ta -yren! 'Drunyaan 'yi mu 'ka ta -yren! -Amasroyi -mlεkε' -vin yaga 'ε 'mu 'yaa- zan 'mu a pe -klelon' mu 'ε 'penle-!»

9

5. -Mlεkε' 'soo mi 'ε 'bhe a pe -klelon' 'penyre-

1 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' 'soo mi 'ε 'bhe 'bhe a pe -klelon' 'ε 'penle. 'Bhεε- 'ke 'η mlεklenne do yele-, 'bhe -daa laanima, 'bhεε- 'bhe □nwa baale 'tre ta. 'Bhεε- -o -gluu 'trole- -gbene do 'ε 'bhe a gborobhe 'ε □kpa' -a 'koo. *

2 Mlεklen- 'ε -gluu 'trole- -gbene 'ε 'li- igwa-, 'bhεε- 'ke 'tegblen- do 'pwele -a -yi; 'bhe 'yaa- 'bhii- 'te -gbene do -gblen gbene-. 'Bhe 'tegblen- 'ε -yretεbhe 'pegee -ploo 'ε 'tilaa.

3 'Bhe klele 'te, 'ke 'siesie- -gama mu 'pwele 'yee- 'tegblen- 'ε 'yi, 'bhεε- 'ke -o zenle- 'tre ta yrekpen- □noo. 'Bhεε- 'ke -o -zaanweele mu a 'senj -yεke 'ε 'nale -o ni 'tre ta.

4 'Bhεε- -wa □pia -o ni doo waa -za 'yoo- 'kedo- 'kpo klele 'tre ta -bon mu 'pegee -yri diinj 'tole- -yri diinj 'mu ni. -Waanbhaa' a -toomasie laa -yaa mεε 'la zan mu -mlēlii', -o 'senj □naa -o ni 'kaa -o -za 'yoo- mu kle 'bhe zan mu 'te -la ni.

5 -Wa □pia -o ni 'ezin- doo waa 'mu dεle, 'dunj- -o -yrenkpa' 'mu ta mlε 'soo □la. -O -yaa -yren 'la 'kpa zii' 'mu ta, 'bhe -yaa la 'bhii- -zaanweele -baa' gbene-.

6 'Bhe mlε 'soo 'ε □la, bhaaplenj mu 'ε nu ga -glinle', 'dunj- waa nu -a 'sroowole. -O

* 9:1 9.1 'Elwaleta -so, Zuufu mu 'ε 'kpee ma mlεklen- mu baaza 'ε 'bhe 'yaa- 'ke laanima pe -yremale mu -la baaza -toomasie 'le.

nu -a peɛ dɔɔ -o gale-, 'duŋ- ga nu 'kanɛ-
-o ma 'egboɔnle.

7 'Woo- 'siesie- -gama mu 'ɛ 'pwele- -o
'ke wi -soo' mu 'la 'lɛkpale -o gwledanle
'kaama- 'mu 'le. Pɛ 'ke mu -yaa -o wiinj-
'bhii- -bhɛngbe mu ŋgblo ma -can 'faa
mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o wɛyi' mu 'ɛ 'pwele-
-yaa 'ke bhaaplɛŋ wɛyi' 'le.

8 -O winle mu 'ɛ 'yaa- tro 'bhii- le
mu winle gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -o 'sɔnbhɛ- mu
'ɛ 'yaa- srasra 'bhii- -jara 'sɔnbhɛ- mu
gbɛɛn-.

9 -Bɛɛ tagaan piibhɛ -laa mu -yaa -o -bɛɛ
mu 'ɛ ta. 'Bhɛɛ- -o gbɛŋrɔŋ- mu bɛɛn wli
'ɛ 'yaa- 'bhii- gwledan -mazini 'la 'ke wi
-soo' -bebe -o -a -glaan 'zi gwledan bhla 'ɛ
zi 'bhɛ 'wegbɛya 'ɛ gbɛɛn-.

10 -O wee mu 'ɛ 'pwele- -yaa 'ke -zaan-
weele mu a mɛɛ 'paapɛ- mu 'ɛ 'le. -O 'senj
'la ɲnaa -o ni 'kaa -o -yɛŋkpa' bhaaplɛŋ
mu ta mlɛ 'soo ɲla, 'bhɛ 'senj 'ɛ 'yaa- -o wee
mu 'ɛ 'mu -la -yi.

11 -Gluu 'trole- -gbɛɛ 'ɛ ta -mlɛkɛ' 'ɛ
ɲyaa waa -bhɛngbe 'le. 'Bhɛ 'tɔ 'yaa- Ebre
wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «Abadɔn». 'Bhɛɛ- -o -yaa
'bhɛ pe Grɛki wli 'ɛ 'yi dɔɔ: «Apoliyɔn».
'Bhɛ 'yi -le dɔɔ: Pɛ 'siɛ mi.

12 -Klɔɔɔ' ɲlwa mi 'ɛ ɲyaan. -Klɔɔɔ'
'bhɛɛke plɛ -o ye, 'mu nu nule 'kɛɛɛ-
blaan.

**6. -Mlɛkɛ' 'srwado- mi 'ɛ 'bhɛ a pɛ
-klɛɔŋ' 'pɛnyɛ-**

13 'Bhɛ blaɛn, 'ke -mlɛkɛ' 'srwado- mi 'ɛ
'bhɛ 'bhɛ a pɛ -klɛɔŋ' 'ɛ 'pɛnle. 'Bhɛɛ- 'ke
'ŋ pɛ -weli' do 'male. -Can *'srakagoyɛ
'la dulale -o -Waanbhaa' -lɛ ma, 'yee- pɛ
-weli' 'ɛ 'yaa- da 'zi 'bhɛ 'mlɛ yizie 'ɛ 'yi.

14 'Bhɛɛ- 'bhɛ -yaa pɛ 'zi -klɛɔŋ' 'yaa-
-mlɛkɛ' 'srwado- mi 'la 'kɔɔ 'bhɛ ni dɔɔ:
«-Mlɛkɛ' yizie 'la 'yɛle- -o Efrati yue 'ɛ
-din -o 'ploɔ-»

15 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -o 'ploole 'bhɛ
-mlɛkɛ' yizie 'ɛ ma; -o 'lɛkpale -yaa 'lɛrɛ
'la 'kaama-, 'bhɛ 'pegee mlɛ oo, -yɛkpa'a
oo, 'bhɛɛ- 'waati 'la 'kaama-, 'bhɛ bhla 'ɛ
ɲbhwa. -Woo 'ploola-, 'kooko- -o bhaaplɛŋ
mu 'ɛ 'lɛdulayɛ yaga mi 'ɛ dɛ.

16 -Srwase' mu 'la 'yaa- wi -soo' mu 'ɛ ta
-o 'mu 'lii 'ɛ ɲpia 'ŋ ni: 'mu -yaa 'mliyɔn
-kɛmɛ plɛ (200.000.000).

17 'Ŋ -yɛ zi ye le 'la ɲkla, 'ŋ 'woo- wi -soo'
mu 'ɛ 'pegee -o ta mu 'ɛ ɲya gɔɛ- 'lɛɛ-
'bhɛɛ- gbɛɛn-: 'Bhɛ -soo' mu 'ɛ ta mu 'ɛ,
-o -bɛɛ tagaan piibhɛ -laa mu 'ɛ 'ke mu
-yaa 'etɛn -banbanle 'bhii- 'tɛ nrɛ gbɛɛn-,
-a 'ke mu -yaa 'etile -gilɔŋ 'bhii- laflɛ' 'yɛ
ta gole gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -a 'ke mu -yaa 'etɛn
'wɛŋwɛŋle 'bhii- -blaan 'tranle- gbɛɛn-.
Wi -soo' mu 'ɛ ŋgblo mu 'ɛ 'yaa- 'bhii- -jara
ŋgblo mu gbɛɛn-. 'Tɛ 'pegee 'tɛgbɛɛn-
'bhɛɛ- 'sɛkɛ 'yaa- 'pwe zii' -o -lii.

18 'Tɛ 'pegee 'tɛgbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'tɛ 'sɛkɛ mu
'la 'yaa- da 'zi 'woo- wi -soo' mu 'ɛ 'lii 'mu
-le bhaaplɛŋ mu 'ɛ 'lɛdulayɛ yaga mi 'ɛ
ɲdia.

19 -Amasɔyi 'woo- wi -soo' mu 'ɛ
fangan- 'ɛ 'yaa- -o -lii 'pegee -o wee mu
'ɛ 'mu -la -yi. -O wee mu 'ɛ 'mu 'yaa- 'bhii-
mlɛ mu gbɛɛn-, 'bhɛɛ- 'mu ŋgblo mu -yaa
'mu yin 'lii. -O -yaa -za 'yɔɔ- mu klɛ 'zi
bhaaplɛŋ mu ni 'mu -la -le.

20 'Duŋ- 'woo- -klɔɔɔ' yaga 'ɛ waa mɛɛ
'la zan mu dɛɛ, -zadɔwɛɛ 'laa dɔɛ 'mu
ma, 'ke 'mu ploɔ 'mu klɛza 'yɔɔ- mu 'ɛ ma.
'Mu 'laa 'ploole- 'zina mu gbale ma, 'bhɛ
'pegee yo mu 'la klɛle- -o 'ke -can 'le oo,
-gɔli' 'le oo, piibhɛ 'tɛn 'le oo, vlɛ 'le oo,
'bhɛɛ- -yri 'le 'mu gbale ma. 'Duŋ- 'bhɛ yo
mu 'ɛ 'mu 'laa sɔ yɛ ma ye le-, 'bhɛɛ- 'mu
'laa sɔ -jan 'male, 'bhɛ 'pegee 'mu 'laa sɔ
'taawole.

21 'Woo- mɛɛ mu 'ɛ waa 'ploole- 'ezin- 'e
pɛ mɛɛ dɛle oo, 'srɔn klɛle oo, -yanbhɔɔya
dɛle oo, 'bhɛɛ- -faanwole ma.

10

**-Mlɛkɛ' 'sɛwɛ kponɛ- do ɲkpa'a Zaan
'kɔɔ**

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -mlɛkɛ' -glɔɔ 'bhɛɛke
do ye le- 'ke -yoo da 'zi laflɛ' ma. La -gblo
do 'klale- -yaa -a ta 'bhii- -woo baa dɛɛ-
'yi gɔɛ- 'la gbɛɛn-, 'bhɛɛ- -glɛŋgbaan do
'mlɛŋgole -yaa -a ŋgblo ma. -A wɛyi'
'ɛ 'yaa- -bhi 'zi 'bhii- -yɛtɛbhɛ -bhigbɛya
gbɛɛn-; 'bhɛɛ- -a 'kpaan mu 'ɛ 'yaa- tran
'bhii- 'tɛ nrɛ -wɛɛnle' gbɛɛn-.

2 'Sɛwɛ kponɛ- do -liiploole -yaa -a 'kɔɔ.
-Ya gbɛ -yiɛ' ta gaan 'ɛ 'bhɛ -dulaa' wɛyi-
'ɛ ta, 'bhɛɛ- -ya gbɛ -koo ta gaan 'ɛ 'bhɛ
-dulaa' 'trɛ ma.

3 'Bhɛɛ- 'kee- 'pɛɛnle 'egloole 'bhii- -jara do -wegbɛya gbɛɛn-. -E yanle 'pɛɛnlele, 'ke -gblan' 'srwaplɛ- 'ɛ 'pɛɛle 'eke- zi.

4 -O 'pɛɛle-, 'ɛ 'yaa- zan 'woo- -gblan' 'srwaplɛ- 'pɛɛwli- 'ɛ -jan 'la □woa 'bhe yɔɔndɛɛ, 'ke 'ɛ -weli' do male- laanima 'ɛ -zanta', 'ke 'bhe -a pe 'zi 'ɛ ni dɔɔ: «-Gblan' 'srwaplɛ- 'ɛ -o -jan 'la □woa, 'bhe 'kpa 'ɛ 'kpee, 'duŋ- 'yaa 'bhe yɔɔndɛɛ.»

5 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'ɛ -mlɛkɛ' 'la dulale □ya wɛyi- 'pegee 'trɛ 'ɛ ta, 'bhe 'bhe gbɛyie 'lawlɛnle lafle' ma.

6 'Bhe blaɛn 'kee- bhaa wli 'kunle 'ke -ya pe dɔɔ: -Waanbhaa' 'la 'yoo- 'e 'yɛ ma -zɔn 'pegee yikpɛnsee ta, 'bhi -le lafle' 'pegee pɛ mu 'la 'kpen -a -yi 'mu □kla. 'Bhi -le 'trɛ 'pegee 'bhe ta pɛ mu 'ɛ 'kpen □kla. 'Bhɛɛ- 'bhi -le wɛyi- 'pegee -a ba pɛ mu 'ɛ 'kpen □kla. 'Mi 'pegee 'an -Waanbhaa' 'ɛ ta 'mi pe dɔɔ: «'Waati 'ɛ □bhwa, 'bhɛɛ- gbɛtadɔle laa -o -a -yi -li.

7 'Duŋ-, 'ke -mlɛkɛ' 'srwaplɛ- mi 'ɛ 'bhe 'bhe a pɛ -klɛlon' 'ɛ □pian 'waati 'la ba, -Waanbhaa' nu -yaa' gaanyiza 'ɛ 'lɛsɔle. 'Bhe gaanyiza 'ɛ 'bhe -le -e -za 'la □kpa a -a -lɛla' janwo mu 'la 'mu -o -yaa' yewone mu 'le 'mu 'lii 'bhɛɛ- 'le.»

8 'Bhɛɛ- 'ɛ -weli' 'la □maa 'ke 'bhe da lafle' ma, 'bhe pe 'ɛ ni 'ezin- dɔɔ: «'Sɛwe kponɛ- 'la 'liiploole -o -mlɛkɛ' 'la dulale -o wɛyi- 'pegee 'trɛ 'ɛ ta -a 'kɔɔ, ge 'bhe 'kun -a 'kɔɔ.»

9 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'ɛ ge- 'yee- -mlɛkɛ' 'ɛ ba -yɛ ta, 'bhɛɛ- 'an □pia -a ni dɔɔ -e 'sɛwe kponɛ- 'ɛ 'kpa 'ɛ 'kɔɔ. 'Bhɛɛ- -e pe 'ɛ ni dɔɔ: «-A 'si 'bhɛɛ- 'ya miin. -A yiɛn nu dɔle 'e 'kpee, 'duŋ- -e nu -nrɛlɛ' 'ɛ 'lii 'bhii- -zɔ 'yɔn 'nragbɛya gbɛɛn-.»

10 'Bhe klɛle 'tɛ, 'ke 'ɛ 'yee- 'sɛwe kponɛ- 'ɛ 'sile -mlɛkɛ' 'ɛ 'kɔɔ, 'bhɛɛ- 'ke 'an 'miinle. -E -yaa nra 'ɛ 'lii 'bhii- -zɔ 'yɔn gbɛɛn-; 'duŋ- 'an 'miinle-, 'ke -a yiɛn dɔle- 'ɛ 'kpee.

11 'Bhe blaɛn, 'ke -wa pe- 'ɛ ni dɔɔ: «'Bhi -le nu -Waanbhaa' -lɛla' janwole 'si -bebe mu ni, 'bhe 'pegee 'klɛn -bebe mu -yi mu ni, 'bhɛɛ- wli -bebe a mɛɛ mu ni, 'bhe 'pegee -bhɛngbe -bebe mu ni.»

11

-Waanbhaa' 'srɛya- klɛ mi plɛ

1 'Bhe blaɛn, 'ke -o togo do 'kpale 'ɛ 'kɔɔ; 'bhe 'yaa- 'bhii- 'beni do gbɛɛn-. 'Bhɛɛ- -o pe 'ɛ ni dɔɔ: «'E 'wɛn-, 'bhɛɛ- ge -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ 'pegee *'srakagoyɛ 'ɛ dan. Mɛɛ 'la zan mu -Waanbhaa' gba a nɔɔ- 'mu nɔɔ 'ezin-.

2 'Duŋ- -Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'ɛ -gbɛn 'yi 'pɛɛliiyɛ 'ɛ, 'bhe 'to ye, 'yaa 'bhe danlɛ. -Amasɔyi -o 'bhe □naa Zuufu kle mu 'ɛ 'mu -la ni. -O nu -Waanbhaa' a -wa 'ɛ 'siele- mɛɛ mia plɛ bhe plɛ -la (42).

3 'N nu a klɛle 'bhɛɛ- 'ɛ 'srɛ plɛ 'ɛ -woo 'ɛ 'lɛlajanwo mɛɛ mu ni -yɛkpa a 'waa do 'ke -yɛkpa a -kɛmɛ plɛ 'ke -yɛkpa a mia yaga -la (1.260). 'Bhɛɛ- -o nu dunɛ- kplɛ mu 'klɛle- -o ta 'bhii- bheela mɛɛ mu gbɛɛn-.»

4 -Waanbhaa' 'srɛ plɛ 'ɛ 'wole- 'ke olivi diin plɛ 'pegee -fitran plɛ 'la dulale -o 'trɛ Zan -Waanbhaa' -lɛɛ 'mu 'le.

5 'Ke mɛɛ 'la zan -o -a zi' 'bhii- 'bhe -za 'yɔɔ- klɛ -o ni, 'tɛ 'pwe -o -lii, 'bhɛɛ- 'bhe -o -sɔɔnnii' mu 'ɛ kpacie. 'Ke mɛɛ 'la zan -o -za 'yɔɔ- kɛyɛ -glin 'zi -o ni, 'bhe zan nu galɛ 'bhɛɛ- gagbɛya 'ɛ 'yi.

6 'Bhe 'sɛn -o ni 'ke -o lafle' 'liitan-, 'kooko- la laa ban 'trɛ ta 'waati 'la -o nu -Waanbhaa' -lɛlajanwole mɛɛ mu ni 'bhe ba. 'Bhɛɛ- 'bhe 'sɛn -o ni 'ezin- 'ke -o -yi mabɔɔ 'ke yiɛn 'le. 'Bhɛɛ- 'waati oo 'waati 'la 'ke -za 'yɔɔ- -gloɔn 'la klɛle -swa -o ni bhaapɛn mu ni, -o bhɛɛ- klɛ.

7 'Ke -o -yaan -Waanbhaa' a -jan 'ɛ 'wolele 'waati 'la ba, 'bhɛɛ- srɔpɛ 'la da -gluu 'trole- -gbɛnɛ 'ɛ 'yi, 'bhe nu gwɛdanlɛ -o ba. 'Bhe 'sɛn nu wole 'ke -o -le, 'bhɛɛ- 'bhe -o dɛ.

8 -O gbaa mu 'ɛ 'kpaale- nu bole -zabla' -kpan 'ɛ ta -wa -gbɛnɛ 'ɛ 'kpee, -o Mɛɛzan -gbaanna -yɛrigbɛɛle 'ɛ ta yɛ 'la □nɔɔ bhe. -O sɔ 'yee- -wa 'ɛ 'kpale Sodomu -wa 'ɛ ma 'bhe 'pegee Ezipu 'klɛn 'ɛ ma -Waanbhaa' a pɛ zi 'ɛ zi, 'woo- mɛɛ mu 'ɛ klɛza -yɔɔ' mu 'ɛ ma.

9 'Drunyaɛn ta 'klɛn 'yi mu oo, -a nɔɔ- gbaa mu oo, -a -yi wli mu oo, 'bhɛɛ- -a nɔɔ- 'si mu 'ɛ 'kpen. -O 'kpen nu -o gbaa mu 'ɛ -glinlɛ- -yɛkpa a yaga 'pegee -a 'traa □la; 'bhɛɛ- waa nu dɔle -a -la 'ke -woo bin.

10 'Trɛ ta bhaapɛn mu 'ɛ zrukpaale nu klɛle 'woo- mɛɛ plɛ 'ɛ gaza 'yi. -O

zrukpaagbeyaya -yoo' 'e 'koo, -o nu 'eke-
glaan mu 'kpaale- pe mu ba. -Amasroyi
'woo- -Waanbhaa' -lela' janwo mi ple 'la
bhe -o 'trebhoo -bebe -kpaa 'tre ta mu ta.

11 'Dun- 'bhe -yrekpaa' yaga 'pegee
-a 'traa 'e 'kanle- blaana, nii- do -daa
-Waanbhaa' ba, 'bhe [w]laa -o -yi, 'bhe-
'ke -o bole -yree ma -si 'sroowo gbe
dreevole 'ezin-. 'Bhe klele 'te, 'ke -woo
-wlenle' -o gaan ta. -Ayile, 'ke -gblaan
-gbene do 'klale mee 'la zan mu 'kpen -o
[y]a 'mu 'yi.

12 'Bhe [n]oo bhe, 'ke -o -weli' -gloo do
male- 'ke 'bhe da laanima, 'bhe- 'ke 'bhe
'a 'pele 'woo- -Waanbhaa' -lela' janwo mi
ple 'e ni doo: «-Ka 'san, 'bhe- -ka nu
-ge!» -Woo -wlenna, 'bhe- -o -ja lafle' 'yi
la -gblo do 'yi, -o -soonni' mu 'e 'yree ma.

13 'Bhe 'waati do 'kpo 'e ba, 'ke 'tre
beenle- 'egbenele; 'bhe- 'ke -wa -gbene
'e gbe vu mi 'e 'klaale. 'Bhe klele 'te,
'ke mee 'waa 'srwaple- (7.000) gale- 'yee-
'tre beenle 'e 'yi. Mee -vin mu 'la [b]wa,
-di [k]aan 'mu 'yi, 'bhe- 'mu laanima
-Waanbhaa' 'e 'tobhwa-.

14 -Klolo' ple mi 'e 'bhe [y]aan; 'dun- -a
-vinbwa sa 'bhe- -a yaga mi 'e 'bhe bho
'saanibhe.

**7. -Mleke' 'srwaple- mi 'e 'bhe 'bhe a pe
-klelon' 'e [p]ian**

15 'Bhe blaana, 'ke -mleke' 'srwaple- mi 'e
'bhe 'bhe a -klelon' 'e 'penle. 'Bhe klele 'te,
'ke -weli' -gloo mu dale- lafle' 'yi 'ke -wa
pe doo:

«Meezan -Waanbhaa' 'pegee -e mee 'la
zan makwan-, *Krisi 'e, -waa pe -le
'ke 'drunyan ta -bhleighbeya 'e 'le.
-E nu yaale 'drunyan 'e ta 'bhii- -bhleighbey
-zon 'pegee yikpensee ta!»

16 'Gwlaan- gblaana mia do bhe yizie (24)
'la 'yaale- -yaa -waa' -bhleighbey 'yaakpe-
mu 'e ta -Waanbhaa' -le ma, 'mu -balaa'
'mu 'kpo ta 'tre ma, 'ke -woo ngblo kulale;
'bhe- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-.

17 'Ke -wa pe doo:

«Meezan -Waanbhaa', 'Senkpenzan, 'bhi
'la 'bhi -o 'e 'yree ma -zon, 'bhe 'pegee
'e 'yaa- 'e 'yree ma 'elwale gban -so.
'Woo 'e 'puboo- 'yaa- -glooya' -gbene 'e
ma, 'bhe 'pegee 'yaa- -bhleighbeya
'e -zayi'.

18 'Tre ta 'si mu 'e -woo zrupliila, 'dun- 'bhi
a pe yran yi 'e [b]hwa.

Gbaa mu 'kitikan yi 'e [b]hwa. 'Yaa-
yewone mu 'la 'ke -woo 'e 'lela-
-janwo' mu 'le, 'bhe- 'yaa- mee
'wenj mu 'e, 'bhe 'pegee mee 'la zan
mu gblaana 'e 'lee;

'ke -o -kla mee gblaana mu 'le oo, 'ke -o -kla
-ne 'fientronne mu 'le oo, -o 'kpen
kleza mu 'e ma -sra 'na yi 'e [b]hwa.

Mee 'la zan mu 'tre ta mu 'e sie, 'bhe zan
mu 'sie yi 'e [b]hwa 'ezin-»

19 -Waanbhaa' Gba 'Fe -Gbene 'la 'bhe
-o lafle' 'yi -o 'bhe 'liigwa-. 'Bhe-
-Waanbhaa' 'pegee bhaaplenj mu plenj-
-bhoolaya do 'kesu 'e 'n 'bhe [y]a
-Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e [n]oo. 'Bhe
klele 'te, 'ke la 'e 'yreebole, 'bhe 'pegee
-weli' mu -yaa ye, 'bhe- -gblanj' mu
'peela-; 'tre -beenna, 'bhe 'pegee -goobhe'
la 'ten gblo -gbene do -baana.

-YRE ZI YELE 'SRWAPLE-

12

**1. Le do 'pegee mle gblo -gbene 'e ma
-jan**

1 'Bhe blaana, 'ke 'kpeeleni maza -gbene
do 'pwele -a -yi laanima lafle' 'yi: le do
-le -yaa 'kele-. -Yretbhe 'klale- -yaa -a
ta 'bhii- -o dune- do kla mee ta gone- 'la
gbeen-, laanima mle 'kpaale- -yaa -a gaan
mu 'e [l]a, 'bhe- mleklenne vu ta ple le
-yaa -a ngblo ma -bhleighbey ngblo ma 'faa
'e 'le.

2 -A kpele -le -yaa. 'Bhe- -a -bla
zenlawoa -a ta, 'bhe -yren 'e 'lagbeyaya -yoo'
'e 'koo -a -lii, -e -yaa -gbekan' zii'.

3 'Bhe blaana, 'ke 'kpeeleni maza 'bheke
do 'pwele 'a -yi lafle' 'yi 'ezin-: mle gblo
-gbene do -le -yaa 'bhe 'le, 'bhe 'yaa-
'etenle 'bhii- 'te gbeen-. 'Bhe ngblo -yaa
'srwaple-, 'bhe 'pegee 'bhe 'mle -yaa vu;
'bhe- -bhleighbey ngblo ma 'faa 'srwaple-
-yaa 'bhe ngblo 'srwaple- 'e ma.

4 -E mleklenne mu 'e 'ledulayre yaga mi
'e -glaanna 'ke -a wee 'e 'le, 'bhe- 'kee-
'mu blinle- 'tre ma. 'Bhe- -e -ja dulale le
'la 'bhe 'yaa- 'bhe 'ya zii' 'bhe 'lee, 'kooko-
'ke 'bhe 'bhe 'ne 'e [y]aa 'te, -e 'bhe 'ne 'e
'peede- 'eke- ma 'pilipili.

5 'Bhεε- le 'ε -ya -yaa 'ke 'gwlaan- -nε do 'le. 'Bhε -nε 'ε 'bhe -le nu 'si mu 'ε 'kpen -lεdɔɔlε 'ke piibhε 'beni do 'le 'bhe 'kɔɔ. 'Dun- -o -ja 'yee- -nε 'ε 'le laanima -Waanbhaa' a -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε -din.

6 'Bhε klεle 'tε, 'ke le 'ε blasanle, 'bhεε- 'kee- gele- -kpe 'ε ta. -Waanbhaa' yre do 'la 'lemagaanna -a ni, -e -ja bole 'bhεε- yre 'ε [nɔɔ ye, 'kooko- -wa -lεbɔ 'bhe [nɔɔ ye -yrekpaa' 'waa do 'ke -yrekpaa' -kεmε ple 'ke -yrekpaa' mia yaga ta (1.260).

7 Gwle -wlenna 'tε laflε' 'yi. -Mlεkε' mu -kunlii Miseli 'pegee -yaa' -mlεkε' mu 'ε gwledaan- mλε gblɔ -gbεnε 'ε ba. 'Yee- mλε gblɔ -gbεnε 'ε 'pegee -yaa' -mlεkε' mu 'ε gwledaan- -mlεkε' Miseli 'pegee 'bhe a -mlεkε' mu 'ε ba.

8 'Dun- -waa 'sεŋgolε 'ke -mlεkε' Miseli 'ε 'le, 'bhεε- waa 'sɔlε- bole- laflε' 'yi 'ezin- li.

9 'Bhεε- -o 'yee- mλε gblɔ -gbεnε 'ε -blinna 'pεlii-. 'Yele- 'ke mλε gwe 'ε 'le. -Wa sii 'Zina 'pegee -Setran'. 'Yele- 'drunyan ta mu 'ε 'kpen 'yini-. -Wa -blinna 'trε ta, -o 'yee- 'pegee -yaa' -mlεkε' mu 'ε -blinna 'trε ta. *

10 'Bhε gole -a -yi, 'ke 'η -weli' -gloɔ do male- 'ke 'bhe da laflε' 'yi, 'bhεε- 'ke 'bhe 'a pe dɔɔ:

«-Waanbhaa' a mεε -bhee bhla 'ε [bhwa -zɔn! -Kɔɔa' -Waanbhaa' 'ε -yaa' -gloɔya' 'pegee -yaa' -bhleŋgbeya yi 'ε [bhwa -zɔn; 'bhe 'pegee -e Krisi 'la makwan-, 'bhεε- 'kee- 'bhe [kla Mεε -Bhee Mi 'le bhe, 'bhe a pε 'seŋ kle bhla 'ε [bhwa 'ezin-

-Amasrɔyi mεε 'la zan -yaa la 'o nεεnε- mu 'ε ta, -yrekpaa' 'pegee -bi zi -Waanbhaa' -lε ma, -o 'bhe zan 'ε -gbian laflε' 'yi.

11 'O nεεnε- mu 'ε 'sεŋgwa- 'kεle-, *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε 'yiεn- 'ε -gloɔya' 'ε 'srɔyi, 'bhe 'pegee -o -Waanbhaa' a -jan 'ε 'srɛya- 'la [kla mεε mu ni 'bhe -zayi'.

'Bhεε- -o -dwa -a -la 'ke -woo 'gbu na Zesu ni, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenlε- -o gale ma.

12 'Bhεla- -zayile, laflε' 'pegee -a -yi mu 'ε, 'ka zrukpaale klε!

* 12:9 12.9 -Woo -we 'zi 'ke Adamu 'pegee εvu 'yiniza 'ε 'bhεε' 'le mλε 'ε 'kɔɔ.

'Dun- 'ka mu 'trε 'pegee weyi-, -yren -o 'ka ta!

-Amasrɔyi 'Zina -zinaa' 'ka ba -yre ta, 'bhεε- yran 'te -la wlale -o -a -yi, -amasrɔyi -a 'gbu 'a 'yaango 'bhii- -yaa' pε 'waati 'ε -vin 'laa bole 'ebebele 'ezin- -li.»

13 'Bhε klεle 'tε, 'yee- mλε gblɔ -gbεnε 'ε -ya 'yelawoa 'bhii- -wa -blinna 'trε ta, 'kee- 'kpale- 'sanle le 'la 'bhe -nε 'gwlaan- 'ε [yaa 'bhe zi.

14 'Bhε klεle 'tε 'ezin-, 'ke -o 'bibi -gbεnε do gbεŋrɔŋ- ple 'ε 'nale- le 'ε ni, 'kooko- 'bhe 'si, 'bhεε- 'bhe ge -kpe 'ε ta 'bhe yaayre 'la -o 'bhe 'lemagaanna gban 'bhe ni 'bhe [nɔɔ mλε gblɔ -gbεnε 'ε ma 'egbɔɔnle. -O nu a -lεbɔlε 'bhεε- [nɔɔ ye 'lεε yaga 'ke -a 'traa [la.

15 'Bhε 'yi 'tε bhe, 'ke mλε gblɔ -gbεnε 'ε -yi 'pwele -a -lii 'bhii- yue do gbεεn- 'ke 'bhe ge le 'ε zi, 'kooko- 'bhe -yi 'ε 'pɔɔ 'ε so le 'ε -glaanle'.

16 'Dun- 'bhe klεle 'tε, 'ke 'trε 'nule bhɔlε 'yee- le 'ε ba: 'trε 'bhe 'lii 'ε 'ploola-, 'bhεε- -yi 'la 'pwela- mλε gblɔ -gbεnε 'ε 'lii, -e 'bhe 'kpen [mia 'fenfεŋ.

17 'Bhε klεle 'bhe gbεεn- bhe 'ezin-, 'ke mλε gblɔ -gbεnε 'ε -ya zrupliile' le 'ε ma, 'bhεε- 'kee- gele- gwledanle 'yee- le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε ba. 'Bhε le 'ε 'kpee yi -vin mu 'ε 'mu -le mεε 'la zan mu 'kpen -Waanbhaa' a 'toŋ mu 'ε 'kloɔsikun, 'bhεε- 'ke -o bloɔle -o Zesu a wlan 'ε ma 'mu 'le.

18 'Bhε 'yi, 'ke 'yee- mλε gblɔ -gbεnε 'ε gele- dulalε weyi- 'ε bhɔŋla -yrentre' 'ε ta.

13

2. Srɔpe 'la 'pwela- weyi- 'ε ba

1 'Bhε gole -a -yi, 'ke 'η srɔpe do 'pwele- ye- weyi- 'ε ba. -A -mλε -yaa vu, 'bhεε- -a ŋgblɔ -yaa 'srwaplε-. -Bhleŋgbe ŋgblɔ ma 'faa 'yaa- -a -mλε mu 'ε 'kpen do do ma. 'Bhεε- -Waanbhaa' 'to 'siε ma 'to mu yɔɔnde- yaa -a ŋgblɔ mu 'ε 'kpen do do ma.

2 'Ŋ srɔpe 'la [ya, 'bhe 'pwele- -yaa 'ke 'trwane do 'le. 'Bhe gaan mu 'ε 'yaa- 'bhii- -kwe' gaan mu gbεεn-; 'bhεε- 'bhe 'lii 'ε 'yaa- 'bhii- -jara do -lii. Mλε gblɔ -gbεnε 'ε

'bhe 'bhe a -glooya' 'pegee 'bhe 'yaakpe- 'e, 'bheε- 'bhe a gblaanya 'e 'kpen □naa -a ni.

3 'Bheε- 'η 'yee- srōpe 'e ηgblo 'e do □ya, -e -kla 'bhii- 'bhe madinwole -yaa, 'bheε- -e -yaa 'bhii- 'bhe 'yaa- zan gale 'bhe bhe 'e 'koo. 'Dun- 'bhe bhe -yoo' 'e □yaan. 'Bhe klele 'te, 'drunyan ta mu 'e 'kpen 'yrebhogbe -yoo' 'koo 'yee- srōpe 'e zi, 'ke -o 'kpen dole- -a zi.

4 -Woo 'kpo □zian mle gblo -gbene 'e 'lee, 'bheε- -o 'bhe □gbaa, -amasroyi 'bhe -le fangan- -naa srōpe 'e ni. -Woo 'kpo -zian 'yee- srōpe 'e 'lee, 'bheε- -o 'bhe -gbaa, 'ke -wa pe doo: «Srōpe 'e 'kpa ma mee 'laa -o! -De 'gbu -le so gwledanle -a ba εε?»

5 -O 'senj □naa srōpe 'e ni, 'kooko- -e so -a 'gbu magbaande ma jan mu, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' 'tosie ma jan mu wole-. -O 'bhe 'senj 'e □naa -a ni 'kee- bo 'bhe klele ma mle mia ple bhe ple □la (42).

6 'Bhe klele 'te, 'ke 'yee- srōpe 'e -jan 'yoo- wole 'sanle -Waanbhaa' ma, 'kee- 'bhe 'to 'e 'sie-, 'bheε- 'kee- 'bhe gbayre 'wenj 'e -zwanwo', 'bhe 'pegee 'kee- lafle' 'yi mu 'e -zwanwo'.

7 -O 'senj □naa -a ni doo -e gwledan -Waanbhaa' a mee 'wenj mu 'e ba, 'ke -a 'senjo- 'mu 'le. -O 'senj □naa -a ni -gbaa mu 'e 'kpen oo, 'si mu 'e 'kpen oo, wli mu 'kpen oo, 'bheε- 'kleen mu 'e 'kpen 'yi mu ta.

8 'Tre ta mu 'la 'kpen 'to 'laa -o *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'la -gaa 'ke 'sraka 'le 'drunyan zibo bhla 'e zi 'bhe a bole -yre ma -si 'sewe 'e 'yi, 'bhe zan mu -le nu 'e 'kpo zenle 'yee- srōpe 'e 'lee, 'bheε- -wa gba.

9 «'Ke mee 'la zan 'tron -o -a ηgblo ma, 'bhe zan 'e 'tronbadō -jan 'lee- ni.

10 'Ke -a -ledulale -o doo mee 'la zan -o bope 'le -kaso 'yi, -o nu 'bhe zan 'e bole -kaso 'yi. 'Bheε- 'ke -a -ledulale -o doo -o mee 'la zan de 'ke -gokunj' 'le, -o nu 'bheε- zan dele 'ke -gokunj' 'le. 'Bhela- -zayile, -yoo 'ke -za 'le 'ke -Waanbhaa' a mee 'wenj mu 'e -o -za 'yikun-, 'bheε- -woo kpa Zesu 'yi.»

11 'Bhe blaen, 'ke 'η srōpe -bheεke' do ye- 'ezin- 'ke 'bhe -o 'pwe zii' 'tre □la. -A -mle -yaa ple 'bhii- -bhlaa gwlen bhlonε- do -mle mu gbene-, 'bheε- -e -yaa -janwo' zii' 'bhii- mle gblo -gbene do gbene-.

12 -E -yaa -za 'kpen kle 'zi srōpe -lwa mi 'e 'bhe a fangan- 'e 'le 'bhe 'gbu 'yre ma. -E -yaa a wla 'zi 'drunyan ta mu 'e 'kpen zi doo 'mu 'mu 'kpo zen 'yee- Srōpe □lwa 'e 'lee 'bheε- -o 'bhe gba. 'Bhe ma 'da 'la 'yaa- zan 'bhe dele 'bhe □yaan.

13 'Yee- Srōpe ple mi 'e 'yaa- 'sole- maza -gbene mu kle 'zi mee mu 'e 'yre ma, 'ali- 'ke 'bhe ge 'tenle- 'te zinale ma -a 'koo 'tre ta 'ke 'bhe da lafle' 'yi.

14 'Bhe klegbeya 'e 'yi, -o fangan- yeke- 'la □naa -a ni, -e -yaa 'sole- maza mu 'la kle 'zi srōpe □lwa 'e 'yre ma, -e 'drunyan ta mu 'e 'yinia- 'mu 'le, 'ke -ya pe 'mu ni doo -o srōpe □lwa 'la madingwa 'ke -gokunj' 'le, 'bheε- 'ke 'bhe □bwa 'bhe -yre ma bhe, 'kaa -o 'bhe bhooma -yrine' □yaan.

15 'Bhe blaen, -o 'senj □naa srōpe 'e ni, 'bheε- -e nii- -wlaa -a bhooma -yrine' 'e 'yi, 'kooko- 'bhe so -janwole 'ke 'bhe 'a pe mee mu ni doo 'ke mee 'la zan mu 'kpen 'laa -o 'kpo zenle srōpe 'e bhooma -yrine' 'e 'lee 'bheε- -wa gba, -o 'bhe zan mu 'e de.

16 -Ya □kla 'bheε- -o pe yoon do kpalaa' kpanma mee mu 'e 'kpen gbe -yie' -lii, 'bhe 'pegee -o -mlelii': mee 'fientronne mu oo, mee gbalaan mu oo, pezan mu oo, 'kooflenjan mu oo, lu mu oo, 'bheε- □klo mu 'kpen.

17 Mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa so pe -lale', 'bhe 'pegee pe gonle-, 'ke 'yee- pe yoon 'e yaa -o 'bhe zan ma: 'yee- pe yoon 'e 'ke yaa klele srōpe □lwa 'e 'to 'e 'le, -e kle -a 'to 'e 'lii 'e 'bheε- 'le.

18 -Zadoleya maza -le -ge. 'Ke mee 'la zan yikanle -o, 'bhe zan so srōpe 'e 'to 'e 'lii 'e 'yi -o 'kela 'le 'bhe dole. -Amasroyi, bhaaplēj do 'to 'lii -le. -A -lii -o -keme 'srwado- 'ke mia yaga bhe 'srwado- (666).

*

14

3. Srōpe 'la 'pwela- 'tre □la

* 13:18 13.18 'Sewebhe 'kpen do do wlata pe -lii -yaa Zuufu mu 'e ba. 'Bhe 'sewebhe mu 'e 'kpen 'klale- ke ba 'mu 'yaa- -keme 'srwado- 'ke mia yaga bhe 'srwado-. Mee 'ke mu pe doo Rome mu 'e -waa' -bhlengbe do 'to -le -yaa 'klele-.

4. -Yre zi yele yizie mi

1 'Bhe blaam, 'η 'yaa- 'η 'yrekpa zii' bhla 'la ba, 'ke 'η -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε dulale yele- Sion vle goon 'ε 'wiin-. Mεε 'waa -kεmε do 'ke mεε 'waa mia ple 'bhe yizie -yaa -a zi (144.000). -A 'gbu 'tε 'ε 'pegee -a Dε 'tε 'ε yoondele -yaa 'bhe mεε mu 'ε 'mlēlii.

2 'Bhe klēle 'tε, 'ke 'η pε -weli' do male- 'ke 'bhe da laanima lafle' 'yi: 'Bhe -weli' 'ε -gblo -yaa 'bhii- -yi 'poo wli mu 'pegee -gblan' 'pεε wli gbεen-. 'Yee- -weli' 'ε 'yaa- 'ezin- 'bhii- 'srokpa -gitari -gloon gwe mu 'wegbeya gbεen-.

3 'Woo- mεε 'saa mu 'ε dulale -yaa -bhleṅbe 'ε 'yaakpe- 'ε 'pegee pε -yre male yizie, 'bhεε- 'gwlaan- gbalaan mu 'ε 'lε ma. -O -yaa 'sro drεε do 'kpa zii'. Mεε 'kedo- 'kpε 'laa -yaa so 'bhe 'sro 'ε daanle- 'ke yaa 'e go mεε 'waa -kεmε do 'ke mεε 'waa mia ple bhe yizie (144.000) 'la 'ke -Waanbhaa' 'mu tagbawoa 'drunyan ta mεε mu 'ε ba 'mu do -kplεn ba.

4 'Bhe mεε mu 'la bhe, -woo 'gbu 'fle 'ε 'twa 'wenj 'ke waa 'gwlaan 'pegee le -za 'kedo- 'kpε do. -O 'kpen gbaanle -yaa -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε zi 'ke 'bhe 'yaa-gele- yre 'oo yre 'la 'nnoo. -Waanbhaa' -o tagbawoa bhaapleṅ mu 'ε ba, 'kooko- -o klε -Waanbhaa' 'pegee 'yee- -Bhlaa Gwlen Bhlonε- -waa' pε mεε -lwa mu 'le.

5 Bhla do 'kpε 'laa dale -lido' -o -lii, 'bhεε- waa -za 'yoo do 'kpε 'yele- -lido' -o zi.

5. -Yre zi yele 'soo mi

6 'Bhe blaam, 'ke 'η -mlεkε' -bhεεke' do 'yele- 'ke 'bhe 'si zii' 'egboonle laanima lafle' 'yi; -Jan 'Nrāle- do 'la 'ke -danj' 'laa -o 'bhe ma -e -yaa zan 'bhe 'wole- 'drunyan ta mu 'ε ni doo: 'Klεen mu 'ε 'kpen 'yi mu oo, 'bhεε- -gbaa mu 'ε 'kpen oo, 'bhe 'pegee wli mu 'ε 'kpen 'pe mu 'kpen.

7 -E -yaa pe 'zi 'egloole doo: «-Ka -gbalaan' -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- -ka 'tobhōleya na -a ni! -Amasroyi -yaa 'kitikan yi 'ε 'bhwa. -Ka 'ka 'kpε zen -Waanbhaa' -lεε, 'bhεε- -kaa gba, 'yele- lafle' 'pegee 'trε, 'bhεε- weyi- 'pegee to ṅgblo mu 'ε 'kpen 'kla.»

8 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' ple mi do dole- -a -lwa mi 'ε zi, 'bhεε- 'bhe 'yaa- pe 'zi doo: «-E -balaa', -e -balaa'! Babiloni -wa -gbεnε 'ε -balaa'! 'Yele- -yaa' 'gwlen -glinza' 'flen 'ε do 'klεen 'kpen 'yi mu 'ε ma. 'Bhe 'gwlen -glinza' 'flen 'ε 'yaa- 'bhii- -e -wεen -gloo 'naa -o 'kpen ni, 'bhεε- 'bhe -o 'dia.»

9 'Bhe blaam, 'ke -mlεkε' yaga mi 'ε dole- -a -lwa ple 'ε zi; 'bhe -yaa pe 'zi 'egloole doo: «'Kε mεε 'oo mεε 'la zan 'ε kpε 'zian srōpe 'pegee -a bhōoma -yrine' 'ε 'lεε, 'bhεε- 'ke -yoo -gbaa, 'bhe 'pegee 'ke -ya -toomasie 'kpaā -a -mlēlii' 'pegee -a 'koolaalii,

10 'Bhe zan nu -Waanbhaa' a yran peyan- do 'ε 'milε- 'bhii- -wεen -gloo 'la waa 'yizaale 'bhe gbεen-. 'Bhe zan nu -yrenbhlele 'eyōole 'tε 'pegee 'sεkε 'tε 'ε 'yi, -Waanbhaa' a -mlεkε' 'wenj mu 'ε 'pegee *-Bhlaanε' Gwlen Bhlonε- 'yre 'la.

11 'Tε 'la 'bhe -yrenkpa' -o ta, 'bhe -gblen 'ε wlen 'waati 'ε 'kpen ba 'ke -danj' 'laa klε 'bhe ma. Mεε 'la zan mu 'kpen srōpe 'ε 'pegee -a bhōoma -yrine' 'ε 'gbaa, 'bhe 'pegee -wa -toomasie 'ε 'kpaā mεε 'la zan mu 'kpen ma, 'mu 'laa nu 'solε- 'mu 'yitrele -yrekpaā' 'pegee -bi zi.»

12 'Bhela- -zayile, mεε 'la zan mu -o 'ke -Waanbhaa' a pε 'le bhe, 'ke -o yaa 'tonj mu 'ε 'klosikun, 'bhεε- 'ke -o 'kpale- -o Zesu 'yi, -waa' -yren 'yikun bhla 'ε 'bhwa.

13 'Bhe blaam, 'ke 'η -weli' do male- 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bhεε- 'bhe 'yaa- pe doo: «-A yoonde doo: <'Ke mεε 'la zan mu -gaa 'ke -o bole -o Mεεzan a 'kpaledomaya 'ε 'yi, 'kee- san -zon ma, -waa pε -yinra'!» Lii 'Wenj 'ε pe doo: «'Bhe -o 'ke wlan 'le. -Woo -yitre' -waa' ye -gloo mu 'ε 'wole- blaam, 'bhεε- -o klεza -lrele' mu 'ε -za 'laa nu golε -Waanbhaa' 'kpee.»

6. -Yre zi yele 'srwado- mi

14 'Bhe blaam, 'mi 'η 'yrekpale 'ezin-, 'ke 'η la -gblo 'pu do yele-, 'bhεε- mεε do yaale -yaa 'bhe ta 'bhii- bhaapleṅ gbe do gbεen-. -Bhleṅbe ṅgblo ma -can 'faa do -yaa -a ṅgblo ma, 'bhεε- -gōṅlō -lele' do -yaa -a 'koo.

15 'Bhεε- 'ke -mlεkε' 'bhεεke do 'pwele -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'la 'ke -ya pe mεε 'la zan yaale -yaa la -gblo 'ε ta 'bhe

ni 'egloole dɔɔ: «'Yaa- -gɔŋlɔ 'e 'si, pɛbhaa 'e 'kanle san, -amasɔyi pɛbhaa 'kan bhla 'e ɔbhwa; 'drunyan ta pɛbhaa 'e 'tranna-, 'bhɛɛ- -a 'kan bhla 'e ɔbhwa!»

16 'Bhɛ klɛle 'tɛ, mɛɛ 'la zan yaale -yaa la -gblo 'e ta, 'ke 'bhɛ -gɔŋlɔ 'e 'sile, 'bhɛɛ- 'kee- yewole 'kele- 'trɛ 'e ta 'bhii- -o -mlɔ kan gɔnɛ- 'la gbɛɛn-.

17 'Bhɛɛ- 'ezin-, 'ke -mlɛkɛ' 'bhɛɛke do 'pwele *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'la -yoo lafle' 'yi 'bhɛ ɔla; -gɔŋlɔ -lele' do -bhɛɛke' 'yaa- 'bhɛ 'kɔɔ 'ezin-.

18 'Bhɛ blaɛn, 'ke -mlɛkɛ' 'bhɛɛke do 'pwele *'srakagoyɛ 'e ɔnɔɔ, -glɔɔya' 'yaa- 'bhɛ 'kɔɔ 'tɛ ta. 'Bhɛ pe 'kɛla -gɔŋlɔ- 'lele- 'e 'yaa- 'bhɛ 'kɔɔ 'bhɛ ni 'egloole dɔɔ: «'Yaa- -gɔŋlɔ 'e 'si, 'bhɛɛ- 'trɛ ta -drɔɔ bhaa -vlɔ mu 'e 'kan, -amasɔyi -o bhaa mu 'e 'tranna- gban.»

19 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke 'bhɛ -mlɛkɛ' 'e -gɔŋlɔ 'e 'sile; 'bhɛɛ- 'ke 'bhɛ 'trɛ ta -drɔɔ bhaa mu 'e 'kanle. 'Bhɛɛ- 'kee- -drɔɔ bhaa mu 'e 'klale -drɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'e 'yi. 'Bhɛ -le -Waanbhaa' a yran -gbɛnɛ 'e 'le.

20 -Drɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'e 'yaa- -wa 'e kpe ma. -O -drɔɔ bhaa mu 'e 'taanna- -o gaan 'le 'bhɛɛ- ɔnɔɔ; mɛɛ yien -yaa 'pwe zii' 'bhɛ -drɔɔ bhaa -yigo' -gluu 'e 'yi. 'Bhɛ mɛɛ yien 'e 'wianna- 'fɔ 'bhɛ ge 'tɛnɛ- 'kilo -kɛmɛ yaga ta 'trɛ ma; 'bhɛɛ- -e -yaa sɔ bhole- mɛɛ -blina.

15

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -tɔɔmasie do -bhɛɛke' 'yele lafle' 'e 'yi, 'bhɛ 'yaa- 'egbɛnɛle, 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- mɛɛ 'kpeɛleni ma pe 'le: -klɔlɔɔ' 'srwaple- -yaa -mlɛkɛ' 'srwaple- 'kɔɔ. 'Bhɛ -klɔlɔɔ' mu 'e 'yaa- 'ke -klɔlɔɔ' mu 'e 'lɛyanpɛ -la -le. 'Wole- -yaa -Waanbhaa' a yran 'e -dan' 'le.

2 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ yre do yele- 'bhii- weyi- 'la 'yre -o 'bhii- -dwalɛŋ' gbɛɛn-; 'tɛ 'yizaale -yaa -a ba. Mɛɛ 'la zan mu 'sɛngwa- 'ke sɔpɛ 'e 'le, 'bhɛɛ- 'ke -waa dɔlɛ -a -la 'ke -wa -bhɔɔma -yrinɛ' 'e gba, 'bhɛ 'pegee 'ke -wa 'tɔ 'sɛwɛ 'e yɔɔn -lii 'e kpa -o ma, 'ŋ 'bhɛ zan mu 'e ɔya 'ezin-. 'Mu dulale -yaa weyi- 'la 'yre ta -o 'bhii- -dwalɛŋ' 'bhɛ ta; -Waanbhaa' -gitari -glɔɔn gwe 'la ɔnaa -o ni, 'mu -yaa -o 'kɔɔ.

3 -O -yaa -Waanbhaa' a yewonɛ *Moizi a 'sro 'pegee -Bhlaa Gwɛn Bhlonɛ- 'e -yaa' 'sro mu 'kpa zii' dɔɔ:

«Mɛɛzan -Waanbhaa' 'Sɛŋkpenzan, 'e klɛza mu 'e -woo 'egbɛnɛle, 'bhɛ 'pegee -woo 'ke 'kpeɛleni maza mu 'le!

'Bhi -le 'ke 'trɛ ta 'si mu 'e 'kpen a -bhɛngbe 'le,

'yaa- zi mu 'e 'lɛdɔɔle -o, 'bhɛ 'pegee -woo wlan ma zi mu 'le!

4 Mɛɛzan, -dele sɔ a pele- dɔɔ 'bhɛ 'laa gbɛlaan 'e 'lɛɛ,

'bhɛɛ- yaa 'e 'tɔbhɔ- ɛɛ?

-Amasɔyi, 'bhi -la do -kplɛn 'kpɔ -o 'wɛŋ, 'kleɛn 'e 'kpen yi mu nu nule -o 'kpɔ zenɛ 'e 'lɛɛ, 'bhɛɛ- -woo 'e gba.

-Amasɔyi mɔkpen' 'a ɔya 'bhii- 'yaa- 'kitikangbɛya mu 'e 'lɛdɔɔle -o.»

5 'Bhɛ blaɛn, 'mi 'ŋ 'yɛɛkpale, -Waanbhaa' gbayɛ 'wɛŋ 'la -a gbayɛ sɔkpaa' 'e 'yaa- 'bhɛ ɔla, 'ke 'ŋ 'bhɛ 'liigole yele- lafle' 'yi.

6 'Bhɛ klɛle 'tɛ, 'ke -klɔlɔɔ' 'srwaple- 'e 'yaa- -mlɛkɛ' 'srwaple- 'la 'kɔɔ, 'mu 'pwele *-Waanbhaa' Gba 'Fɛ -Gbɛnɛ 'e ɔla; dunɛ- 'pu 'penpen mu -yaa 'mu ta, 'bhɛɛ- 'mu 'yaa- bhi 'zi -yrayra. -Can 'sɛntru mu dɔle -yaa -o -bu ta.

7 Pɛ -yre male yizie 'ɛ, -a do -can 'paa 'srwaple- -naa -mlɛkɛ' 'srwaple- 'e ni. 'Bhɛ 'paa mu 'e 'pale- -yaa 'ke -Waanbhaa' 'la -ya -yre ma -zɔn 'pegee yikpɛnsee ta 'bhɛ a yran 'e 'bhɛɛ- 'le.

8 'Bhɛ 'waati 'e ba, 'ke -Waanbhaa' gbayɛ 'wɛŋ 'e 'pale 'ke -Waanbhaa' a 'tɔbhɔleya 'tɛgbɛn- 'pegee -yaa' -glɔɔya' 'e 'le. Mɛɛ 'kɛdo- 'kpɔ 'laa -yaa sɔ wlale- -Waanbhaa' gbayɛ 'wɛŋ 'e ɔla, 'sani- -klɔlɔɔ' 'srwaple- 'la 'yaa- -mlɛkɛ' 'srwaple- 'e 'kɔɔ 'mu yan.

-WAANBHA A YRAN PEYAN- 'SRWAPLE-

16

1. -Waanbhaa' a yran peyan- ɔlwa mi

1 'Bhɛ blaɛn, 'ke 'ŋ -weli' -glɔɔ do male- 'ke 'bhɛ da -Waanbhaa' gbayɛ 'wɛŋ 'e ɔla; 'bhɛɛ- 'bhɛ 'yaa- pe 'zi -mlɛkɛ' 'srwaple- 'e ni dɔɔ: «-Ka ge -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- 'e 'klaala 'trɛ ta!»

² 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' □lwa mi 'e 'pwēle, 'kee gele- -yaa' pe yran peyan- do 'e 'klaale 'tre ta. 'Bhe- 'ke -gbloko' 'tonle- 'pwēle -yasaa -yasaa srope 'e 'toomasie 'e 'yaa- mee 'la zan mu ma, 'bhe- 'ke -o -yaa -a bhooma -yrine' 'e gba 'mu ma.

2. -Waanbhaa' a yran peyan- ple mi

³ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' ple mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale weyi- 'e ba. 'Bhe klele 'te 'ke weyi- 'e 'kpen klele- 'ke yien 'le, 'bhii- mee gbaa do yien gbēen-, 'bhe- pe -yre male mu 'la 'yaa- weyi- 'e ba, 'mu 'kpen -gaa.

3. -Waanbhaa' a yran peyan- yaga mi

⁴ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' yaga mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale yue mu 'pegee to ngblo mu 'e ba. 'Bhe- 'bhe -yi mu 'e 'kpen □kla 'ke yien 'le.

⁵ -Glooya' -o -mleke' 'la 'koo -yi ta, 'η 'bhe 'weli- 'e □maa 'ke 'bhe -a pe 'zi doo: «'Bhi 'la -yoo, 'bhe- 'e 'yaa- 'elwale gban, 'e 'ledoole -o, 'bhe- 'yoo- 'wenj, -amasroyi 'e 'kiti 'lee- □kaan 'ledooleya ma.

⁶ -Amasroyi, -o 'yaa- mee 'wenj mu 'e 'pegee 'e 'lala- janwo' mu 'e □dia 'ke -woo 'yien 'e 'klalaa 'tre ma.

'Bhe- 'bhi 'duj- mee yien -naa -o de mu 'e ni -o mi yi 'le. 'Bhe 'yi, -woo kleza -yoo' mu 'e 'wlata- za -la -sroowa!'»

⁷ 'Nj -weli' do □maa 'ke 'bhe da *'srakagoyre 'e □noo, 'bhe- 'bhe 'yaa- -a pe 'zi doo: «'E! Meezan -Waanbhaa', 'Senkpenzan, 'yaa- 'kiti mu 'e -woo wlan ma, 'bhe- -o -ledoole -o!»

4. -Waanbhaa' a yran peyan- yizie mi

⁸ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' yizie mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale -yretēbhe 'e ta, 'bhe- 'ke -o 'senj 'nale -yretēbhe 'e ni doo -e bhaaplenj mu 'e 'kpacie 'ke -a -yi 'te 'e 'le.

⁹ 'Bhe klele 'te, 'ke 'tefuu -gbēne do bhaaplenj mu 'e 'kpaciele, 'bhe- -o -yaa -Waanbhaa' 'la 'senj -o 'bhe 'koo 'woo-klolo' mu 'e ta 'bhe 'tosie ma jan -yoo' mu 'wo 'zi. 'Duj- -zadowee 'laa dole -o ma 'ke -o plo -za 'yoo- klele ma, 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba, 'bhe- 'ke -o 'bhe 'tobho-.

5. -Waanbhaa' a yran peyan- 'soo mi

¹⁰ -Mleke' 'soo mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klalaa srope 'e 'yaakpe- 'e ta. 'Bhe klele 'te, 'ke -gblo 'kpale -yaa' -bhlenjbe 'kleen 'e 'kpen ta. 'Bhe- bhaaplenj mu 'e 'yaa- -o gbēnebhe mu 'e 'sonkpa zii' -o ta -yren 'e 'lagbeyā -yoo' 'e 'koo.

¹¹ 'Bhela- -yile, -o -yaa laanima -Waanbhaa' 'to 'sie ma jan mu wo 'zi, 'bhe -yren 'e 'pegee 'bhe -gbloko' mu 'e 'lagbeyā -yoo' 'e 'koo. 'Duj- -zadowee 'laa dole -o ma 'ke -o plo -za 'yoo- klele ma, 'bhe- 'ke -woo zru niinaa' -Waanbhaa' ba.

6. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwado- mi

¹² -Mleke' 'srwado- mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klalaa yue -gbēne 'la -wa sii Efrati 'bhe 'yi 'e ba. 'Bhe klele 'te, 'ke yue 'e 'bheele; 'kooko- -bhlenjbe mu 'la 'yaa- da -yretēbhe 'pweyre- noo-, 'mu 'kanyre- ye.

¹³ 'Bhe blaam, 'ke 'η lii -yoo' yaga yelee. -A do -pwela mle gblo -gbēne 'e lii 'e 'le, -a -bheke' do -pwela srope 'e lii 'e 'le, 'bhe- -a yaga mi 'e 'pwela- bhla ma -Waanbhaa' -lala' janwo mi 'e lii 'e 'le. -O -yaa 'bhii- sran mu gbēen-.

¹⁴ 'Wole- 'ke 'zina lii mu 'la 'sole- maza mu kle 'mu 'le. -O ge 'drunyan 'yi -bhlenjbe mu 'e 'kpen ba, -o -lekpa' zayi' 'eke- ta gwledanle 'kaama-. -O nu 'bhe gwle 'e danle 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yi -gbēne 'e 'bhe- ta.

¹⁵ Meezan pe doo: «'E 'tronbado doo, 'mi nu nule 'bhii- -faannii' kla mee ba gōne- 'la gbēen-! 'Ke mee 'la zan □bwa -a 'yre ma, 'bhe- 'kee- -yaa' dune- mu 'e □twa -a ta; 'kooko- 'ke yaa 'taawo- -a taflenj -le, 'bhe- 'ke -yrala' laa do -a ma 'ke mee mu 'a □ya, 'bhe zan a pe -yinra'.»

¹⁶ 'Woo lii yaga 'e -o 'tre ta -bhlenjbe mu 'e 'kpen 'lekpa- 'eke- ta yre 'la -o 'bhe sii Ebre wli 'e 'yi doo: «Aamagedon» 'bhe- □noo.

7. -Waanbhaa' a yran peyan- 'srwaple- mi

¹⁷ 'Bhe blaam, 'ke -mleke' 'srwaple- mi 'e 'bhe 'bhe a pe yran peyan- do 'e 'klaale laanima -plo -e zi. 'Bhe klele 'te, 'ke -weli'

-gloo do dale- -Waanbhaa' gbayre 'wenj 'e □la -bhleṅgbe 'yaakpe- 'e 'yi, 'ke 'bhe 'a 'pele doo: «-E □yaan 'te!»

18 'Bhe klele 'te, 'ke la 'e 'yrebale lafle 'yi, 'bhe 'pegee pe wli 'ke mu 'kele, 'bhe- -gblan' mu -peela, 'bhe- 'ke 'tre beenle- 'egbenele. -A 'san bhaaplen mu -o 'tre ta -ge 'ke 'bhe nu 'tenle- 'bhe yi 'le- ma, 'bhe 'yansi 'tre beenle laa klele -lido' 'egbenele 'bhe gbeen- -titi.

19 'Bhe klele 'te, 'ke -wa -gbene 'e 'wile, 'bhe- 'ke -a -yicienle -le yaga; 'bhe- 'kleen mu 'e 'yi -wa mu 'e 'klalaa-. Babiloni -wa -gbene 'e -zadwa -Waanbhaa' 'kpee 'te. -E -yaa' yran -gbene 'e □klaa 'yee- -wa 'e ta mu 'e ta.

20 -Yi 'mlingole -yaa 'tre yre mu 'la zi, 'mu 'kpen 'trunwoa□, 'bhe- mēe -yre 'laa 'kpale- vle goon 'kedo- 'kpo ma 'ezin- -li.

21 'Bhe- -goobhe' la gblo -gbene do -baan: 'bhe -goobhe' la 'e bhe do gbin 'e 'yaa- 'kilo mia ple (40) bho. 'Bhe -goobhe' la gblo -gbene 'e 'bhe -le -daa lafle 'yi, 'bhe- -e -baan bhaaplen mu ta. 'Bhe klele 'te, 'ke bhaaplen mu 'e -o -Waanbhaa' 'tosie ma jan -gloon 'e 'kpen 'wole 'yee- -goobhe' la 'e -zayi'. -Amasroyi 'yee- -goobhe' la 'e 'yaa- 'eyoole 'kee- kan a -dan' ta.

BABILONI -WA 'E MA JAN 'SRWAPLE-

17

1. Gwlen -wēe le 'e ma 'kiti

1 'Bhe za mu 'e 'kanle blaen, 'paa 'srwaple- 'e 'yaa- 'woo- -mleke' 'srwaple- 'la 'koo, -o do 'e 'mabēenna 'η -din, 'bhe- 'ke -ya pele- 'η ni doo: «Nu -ge doo, 'bhe- 'η nu gwlen -wēe le 'e ma 'kiti 'e zronle 'e ni. 'Yee- gwlen -wēe le 'e 'yaale -o -yi gblaen mu bhonla.

2 'Tre ta -bhleṅgbe mu 'e -yanbhooya □kla -a ba; 'bhe- -yaa' gwlen -wēeza' 'flen 'e 'tre ta bhaaplen mu 'e 'kpen □dia 'bhii- -droo a mēe degbeya gbeen-.»

3 'Bhe klele 'te, 'ke *Lii 'Wenj 'e zinale 'η ta, 'bhe- 'kee- gele- 'η 'le -kpe do ta. 'Nj le do yaale -ya 'bhe □noo srope 'ten do ta. 'Bhe srope 'e ηgblo -yaa 'srwaple-, 'bhe- -a -mle -yaa vu: -Waanbhaa' 'tosie ma 'to

mu 'te -la yoondele -yaa -a ma yrekpen- □noo.

4 'Yee- le 'e -baale' -yaa 'ke -bhleṅgbe -baa 'so 'ten 'wlenwlen do 'le, 'bhe 'pegee -baa -can pe mu, 'bhe- vle -za -gloo mu, 'bhe 'pegee -gbēefin mu 'e 'kpen -gloon -le -yaa -a ma. -Can 'paa do -yaa -a 'koo, 'bhe 'pale- -yaa 'ke mēe mu kleza 'yoo- mu 'e 'kpen -gloon 'le, 'bhe 'pegee -yaa 'trinoo- maza -yanbhooya maza mu 'e 'kpen 'le.

5 'To do yoondele -yaa -a -mlēlii': -doo- doo 'yi 'to -le -yaa 'bhe 'le, 'bhe- 'bhe 'to 'e yoondele -yaa doo:

«Babiloni -wa -gbene,
'tre ta -yanbhooya de mu nee,
'bhe 'pegee -za 'yoo- 'kanle- -a -dan' ta
'bhe kle mu nee.»

6 'Mi 'yee- le 'e □ya; -Waanbhaa' a mēe 'wenj mu 'la 'pegee -o mēe 'la zan mu □dia -waa' Zesu 'sreya- klele ma, -e 'mu yien 'e □mia, 'bhii- 'ke mēe -droo -mia 'ebebele -e mēe de goone- 'la gbeen-, 'bhe- 'bhe 'yaa- -a de 'zi 'bhe- gbeen-. 'An 'yele-, 'ke 'η 'liibhaale 'η 'gbu ma 'egbenele.

7 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' 'e -ya pele- 'η ni doo: «-Mele -kla 'bhe- 'e 'kpeeleni zii' 'e ma ee? Srope 'la le 'la bhe -a bina- 'zi, 'bhe- 'ke -a ηgblo -o 'srwaple-, 'bhe 'pegee -a -mle -o vu, 'η 'yoo- zan gaanyiza do 'yipele 'e ni -o ple -kpen ba zayi'.

8 'E srope 'la □ya bhe, -e -yaa 'elwale -a -yre ma; 'duj- yaa -o -li -a -yre ma. -E nu 'pwēle- -gluu gboon 'trole 'e 'yi, 'bhe- -e nu gele -a 'sieyre- 'e □noo. Waa 'drunyan ta mu 'la 'to yoondele bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe 'sewe 'e 'yi -a 'san 'drunyan zibo yi 'e ma -Waanbhaa' 'koo, 'bhe zan mu 'kpeele nu nile 'mu ma 'ke 'mu 'yee- srope 'e □ya. -Amasroyi, -e -yaa -a -yre ma 'elwale -so, 'duj- yaa -o -li -a -yre ma, 'bhe- 'duj- -e nu 'pwē gbe dreewole 'ezin- -a -yi.»

9 «'Bhe -za 'le- 'bhe -o 'ke yikan' maza 'pegee -zad' maza 'le. Srope 'e ηgblo 'srwaple- 'e 'bhe mu -o 'ke vle goon 'srwaple- -la -le. Le 'e 'yaale -o 'bhe- vle goon mu 'e 'wiin-.

10 'Woo- srope ηgblo 'srwaple- 'e, -woo' 'ezin- -bhleṅgbe 'srwaple- -la -le: 'woo- -bhleṅgbe mu 'e -o 'soo 'laa -o -li, 'mu -balaa' gban, -a do yaale -o -zon 'bhe a

-bhlenḡbeya 'e 'yi, 'bhεε- -a 'srwaple- mi 'e 'bhe 'laa nule -li. 'Duḡ- 'kee- -nwa yaale -yaa' -bhlenḡbeya 'e 'yi bhla 'la ba, yaa nu -mole' 'bhe 'yi.

11 Srɔpe 'la 'yaa- 'bhe 'yre ma 'elwale -so, 'bhεε- 'ke yaa -o -li -a -yre ma, 'bhe 'gbu -o 'ezin- -bhlenḡbe 'srwaa- mi 'e 'bhεε- 'le. 'Bhεε- 'bhe -le -bhlenḡbe 'srwaple- -lwa mu 'e do 'le-, 'bhεε- 'bhe 'gbu -o ge 'zi 'bhe 'niyre- 'e 'bhεε- □nɔɔ.»

12 «'E -mle vu 'la □ya, 'mu -le 'ke -bhlenḡbe vu 'la 'mu laa yaale -li 'mu a -bhlenḡbeya yaayre 'e □nɔɔ; 'duḡ- -o nu 'seḡ 'nale- -o ni, 'bhεε- -o yalaa' -bhlenḡbeya 'yi 'waati sa ba -o 'pegee srɔpe 'e 'le.

13 'Woo- -bhlenḡbe vu 'e -o 'kpen -o -za do 'kpɔ -la zi: woo -a zi 'bhii- -o -waa' -ḡlɔɔya' 'pegee waa fanḡan- 'e 'na srɔpe 'e ni.

14 -O nu ḡwledanle *-Bhlaa ḡwlen Bhlonε- 'e ba, 'duḡ- 'bhe 'seḡ nu wole 'ke -o -le. -Amasrɔyi 'bhe -le 'ke Mεεzan mu 'kpen a Mεεzan 'le, 'bhe 'pegee -bhlenḡbe mu 'kpen a -Bhlenḡbe 'le. -Waanbhaa' mεε 'la zan mu -siila, 'bhεε- -e mεε 'la zan mu makwan-, 'bhe 'pegee mεε 'la zan mu zru □bwa do 'yee -Waanbhaa' ni, 'bhe mεε mu 'e 'kpen 'pegee -Bhlaa ḡwlen Bhlonε- 'e -o 'seḡ nu wole 'ke 'woo- -bhlenḡbe vu 'e 'pegee srɔpe 'e 'le.»

15 -Mleke' 'e pe 'ḡ ni 'ezin- dɔɔ: «'E -yi mu 'la □ya, 'ke ḡwlen -wεε le 'e 'yaale- -o bhonḡla bhe, 'wole- 'ke 'kleεn 'ke 'yi mu 'le, 'bhe 'pegee -zamaa' 'ke mu, 'bhεε- 'si 'ke mu 'pegee wli 'ke mu 'le.

16 'E wi -mle vu 'la □ya ḡwlen -wεε le 'e ven nu 'sile- 'mu 'pegee srɔpe 'e yin 'lii. -O nu -a 'kɔɔpe- mu 'e 'kpen 'kunle-, 'bhεε- -wa tafleḡ- balaa'. 'Mu nu -a dele, 'bhεε- -wa 'fle 'e bhle, 'bhεε- -o nu -a 'fle -vin 'e 'kpaciele 'te 'yi.

17 Wlan 'e ni, -Waanbhaa' -le 'a □kpa a -o ḡḡblo -yi dɔɔ 'yee- 'gbu -za 'la 'ledulaa ḡban -o 'bhεε- kle, 'bhεε- -o zru maza kle do; 'bhεε- -o waa -bhlenḡbeya fanḡan- 'e 'na srɔpe 'e ni, 'sani- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu a -jan 'e 'lesole pleḡ-.»

18 «'E le 'la □ya bhe, 'bhe -le 'ke -wa

-ḡbene 'la -yaa' fanḡan- 'e 'kpaale- -o 'tre ta -bhlenḡbe mu 'e 'kpen 'wiḡḡ- 'bhe 'le.»

18

2. -Jan ple mi: Babiloni baayre

1 'Bhe blaen, 'ke 'ḡ 'yrekpale -mleke' 'bhεεke do ma 'kee- da lafle' 'yi. Fanḡan- ḡbene do -yaa -a 'kɔɔ; 'bhεε- -a -lreḡbeya -yrayra 'e 'bhe 'tre 'e 'kpen takaan- 'wenḡ.

2 -E -ḡbekaan -a -weli' -ḡlɔɔ do 'yi dɔɔ: «-E -klalaa', -e -klalaa', Babiloni * -wa -ḡbene 'e 'klalaa.

-E □kla 'zina mu a -wa 'le, 'bhεε- -e -kla 'ke 'zina 'trinḡle- 'e 'kpen -ḡlɔɔn ḡaanyre 'le;

'bhe 'pegee maanne- 'yɔɔ- mu 'e 'kpen -ḡlɔɔn ḡaanyre 'le, 'bhεε- maanne- mu 'la 'kpen -za 'laa so mεε ni, -e -kla 'mu 'kpen ḡaanyre 'le 'ezin-.

3 -Amasrɔyi, 'drunyan ta mu 'e 'kpen -yanbhɔɔya □kla -a ba, 'ali- -yaa' -yanbhɔɔya 'flen 'e -yoo 'kpen □dia 'bhii -drɔɔ a mεε deḡbeya ḡbεεn-.

'Tre ta -bhlenḡbe mu 'e -yanbhɔɔya □kla -a ba, 'bhεε- 'pleεḡn- mu 'e □kla 'ke pezan mu 'le -yaa' pe -lrele' mu -bebeya 'e -zayi'.»

3. -Jan yaga mi: Babiloni ta -yren

4 'Bhεε- 'ḡ -weli' -bhεεke' do □maa 'ke 'bhe da lafle' 'yi, 'bhεε- 'bhe 'yaa- pe 'zi dɔɔ:

«'Mi a pe mεε mu, -ka go -wa 'leε- 'kpee, 'kooko- 'ka 'laa nu -waa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'ke klele, 'bhεε- 'kooko- -o ta -klɔlɔɔ mu 'e 'ke mu laa nu 'tenle- 'ka ma.

5 -Amasrɔyi, -yaa' -za 'yɔɔ- mu 'e 'pa ḡbe -yɔɔ' 'e 'kɔɔ, 'mu -dwa 'eke- ta 'bhii- zre deḡbeya ḡbεεn- 'ke 'bhe ḡe 'tenle- lafle' ma. 'Bhεε- -a kleza -yɔɔ' mu 'e -zadwa -Waanbhaa' 'kpee.

6 -E mεε -bhεεke' mu □kwan 'eyɔole ḡnε- 'la ḡbεεn-, -kaa 'kun 'bhεε- 'kungbeya yeke- do 'kpɔ 'e 'yi 'ezin-; 'bhεε- -kaa kleza -yɔɔ' mu 'e 'mu -la yeke- 'niina- -a ma -ḡlɔɔn ple. -E -drɔɔ peyan- do 'la □naa 'ka ni, -drɔɔ -ḡlɔɔ 'la -ḡlɔɔ 'yiya- 'bhe ni

* 18:2 18.2 Mεε 'ke mu pe Babiloni □kla wi -ḡlɔɔn 'e 'kpen ḡaanyre 'le.

-gloon ple -ka 'bhεε- yεke- peyan- do na -a ni.

7 -Ya 'gbu 'tobhwa- gone- 'la gbεen-, 'kee- bo -yaa' pe -lrele' 'srε mu 'ε 'trōnbhlele ma gone- 'la gbεen-, -ka 'bhεε- yεke- -yren 'pegee 'trēbhō 'kpa -a ta.

-Amasroyi -ya pe 'zi -a 'gbu 'kpee dōo: <'N' yaale- -o 'bhii- -bhleṅgbe le do gbεen-, 'naa -o 'ke glaanle do 'le, 'bhεε- bheela za laa nu 'tenle- -titi 'η ma.>

8 'Bhεla- -zayile, -klōlōo' mu 'lεε- 'mu nu baale -a ta -leyan' do 'kpō: Ga 'pegee bhee la za, 'bhεε- -gu.

'Bhεε- 'te nu -a 'kpaciele, -amasroyi Mεεzan -Waanbhaa' 'la 'bhε a -kpan 'a -balaa' 'a ta 'bhε -o 'eglōole.»

9 'Ke 'bhε □kla, 'trε ta -bhleṅgbe mu 'la 'kpen -yanbhōoya □kla -a ba, 'bhε 'pegee 'ke -o □bwa -yaa' pe -lrele' -trōn 'srε 'ε 'bhlele- ma, 'ke -o -yrekpaa bhla 'la ba -wa 'ε 'kpacieyre 'teḡblen- 'ε ma; -o nu wisile 'ke -woo -la ma janwo -a ba zayi'.

10 -O -gblaanlawo zii' -a ta -yren -gbene 'ε 'lεε, -o nu dulale 'egbōonle -a ma, 'ke -wa pe dōo:

«'Ee -klōlōo' maza! 'Ee -klōlōo' maza! 'Ee, 'waa- -wa -gbene Babiloni 'ε, fangan- ma -wa 'ε!

-Waanbhaa' a -kpan 'ε -balaa' 'e ta -leyan' do 'kpō 'bhεε- gbεen- -gee' εε!>

11 'Trε ta 'plεεgon- mu 'ε 'kpen nu wisile 'ke -o -gbekan' 'yee- Babiloni -wa 'ε -zayi', -amasroyi mεε 'kedo- 'kpō 'laa nu -waa' 'plεε gonpe mu 'ε 'lōle- 'ezin- -titi:

12 -waa' -can oo, waa -goli' 'pu oo, waa vlεne- -za -glōo mu oo, waa -gbεεfiη mu oo, waa sō 'plεεle- fεεfεε oo, waa sō 'ten -klεen' -klεen' 'pegee -o sō 'la □taan 'ke -wlenne' -buu' mu 'le oo, 'bhεε- waa sō 'ten 'wlenwlenη mu. -Yri mu 'la 'mu yele -yaa la 'mu -glōon 'ε 'kpen oo; 'bhε 'pegee -o pe mu 'la 'kpen □kla 'ke bie 'sonbhε- 'le oo, -o -pe mu 'la 'kpen □kla 'ke -yri -za -glōo mu 'le oo, 'bhε 'pegee piibhε 'ten 'le oo, 'bhεε- piibhε -zeze 'gbu 'le oo, 'bhε 'pegee vlεne- 'pu mu 'le.

13 'Bhεε- -zien ba bhoyo- -gblen 'nrāle- 'ε -gloon 'ke mu oo, mεε 'fle 'lre -yron mu oo, ansansi mu oo, 'bhε 'pegee ansansi -gblen 'nrāle- -gloon ple 'la -o 'mu do sii miri, 'bhεε- -wa -bhεεke' do 'ε sii ansansi oo; -drōo oo, -yron oo, ble † pii 'pegee ble bhε oo; 'bhεε- dri mu 'pegee -bhlaa mu oo, wi -soo' mu 'pegee gwledan -mazini 'mu oo; 'ali- lu 'pegee gwledanyre nōo- -kaso 'yi mu.

14 'Woo- 'plεεgon- mu 'ε 'kpen pe Babiloni -wa 'ε ni dōo: «'Ee! 'Pe mu 'la 'lro -yaa 'e ma, 'mu -jilaa, 'bhεε- 'mu 'e plengwa- 'e ma. 'Yaa- pe -lrele' mu 'ε 'kpen 'pegee 'yaa- -naflo pe mu 'ε 'kpen □nia 'e 'kōo. 'Yaa nu -o yele -li -titi.»

15 'Plεεgon- mu 'la □kla pezan mu 'le 'yee- Babiloni -wa 'ε ta -waa' yawo 'ε ma, 'mu nu 'mu 'plengole -a ma 'egbōonle, -yren -gbene 'la nu baale -a ta 'bhε 'lεε -gblaan 'ε 'kōo. -O nu 'wisile 'ke -o -gbekan' 'bhii- -woo bhee la.

16 -O nu -a pele dōo: «-Kasi' -klōlōo' maza! -Kasi' -klōlōo' maza! -Wa -gbene 'la -baale' -yaa 'ke sō 'plεεle- fεεfεε, 'pegee sō 'ten -klεen' -klεen', 'bhε 'pegee -bhleṅgbe ta sō 'ten 'wlenwlenη mu 'yi; 'bhεε- -a -baale' -yaa' 'ezin- 'ke -can -baa pe mu 'le, 'bhε 'pegee vlεne- -za -glōo mu, 'bhεε- -gbεεfiη mu 'yi.

17 'Bhε -naflo -bebe mu 'la bhε 'mu 'kpen 'siela- -leyan' do 'kpō!>

-Batonj' 'bhō mu 'ε 'kpen, 'bhε 'pegee wēyi- 'taa ta ge mu 'ε 'kpen, 'bhεε- -batonj' 'yi yewo mu 'ε, 'bhε 'pegee mεε 'la zan mu 'kpen yewo wēyi- ta; -o 'kpen -o plengwa- Babiloni -wa 'ε ma 'egbōonle.

18 -O -wa 'ε 'kpacie 'teḡblen- 'ε 'yele-, 'ke -wa pele- 'eglōole dōo: «'Ee! -O sō -wa 'ε -dela gbalaanya 'kpale Babiloni -wa 'ε ma εε?»

19 'Bhεε- -o 'trēbwe- □sia, 'ke -o 'bhε 'klale -o wiin-, 'bhεε- 'ke -o wisile 'ke -o -gbekan' 'bhii- -woo bhee -la, 'ke -wa pe dōo:

«'Ee -klōlōo' maza! 'Ee -klōlōo' maza! 'Yee- -wa -gbene 'lεε- 'yela- ta 'bhεε- -batonj' mu -o mεε 'la zan mu 'kpen

† 18:13 18.13 Ble 'ε 'pwale- -o 'ke -mlō 'le. -O 'bluu klε 'yela- pii 'ε 'le.

'koo weyi- ta, 'mu □kla 'ke pezan mu 'le.

'Dun- 'yee- -wa 'ε 'siela- -leyan' do 'kpo.»

20 'Dun- 'ka mu lafle' 'yi mu, 'ka zrukpaale kle! -Waanbhaa' a mεε 'wej mu oo, Krixi a winbowo mu oo, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' -lela' janwo mu, 'ka 'kpen zrukpaale kle 'ezin-!

-Amasroyi -Waanbhaa' a -kpan 'ε -balaa' Babiloni -wa -gbene 'ε ta, -e -za 'yoo- mu 'la □kla 'ka ni 'mu -zayi'!

4. *Jan yizie mi: Babiloni 'sieyre-*

21 'Bhe klele 'te, 'ke -mleke' -gloo do vle -kpuj -gbene do 'sile, 'bhe 'yaa- 'bhii- pebhe zon -wee -gbene do gbene-. -E 'bhe vle -kpuj -gbene 'ε 'silawoa, 'kee- 'bhe blinle- weyi- 'ε ba 'ke -ya pele- doo:

«-O nu Babiloni -wa -gbene 'ε 'klaale- -leyan' do 'kpo fangan- ma gone- 'lee- 'bheε- gbene- -gee' -a ma, 'bheε- waa nu -a yeε -li 'sekeseke.

22 Waa nu -gitari -gloon gwe de wli mu male -li -titi 'bhi ba, waa nu 'srokpawli mu male -li -titi; 'bheε- waa nu -klelon' 'penwli- mu, 'pegee -gofen' 'penwli- mu male -li 'ezin- -titi.

'Bheε- waa nu gbe ma yewo mu 'kedo- 'kpo 'yeε- 'ezin- -li -titi, 'bhe 'pegee waa nu pebhe zonwli mu male -li -wee 'yi 'ε ba -ge -li -titi.

23 Waa nu -lanbha 'bhile- yeε 'ε ba -ge -li. 'Bheε- waa nu le dree 'pegee -a -noo 'weli- male 'ε ba -ge -li.

-Amasroyi 'yaa- 'pleegon- mu 'ε 'mu -le -yaa mεε gbilaan mu 'le 'tre ta. 'E 'si mu 'ε 'kpen 'yinia- -yaa' 'sron maza mu 'ε 'le.»

24 'Bhe trala 'ezin-, -amasroyi -o -Waanbhaa' -lela' janwo mu, 'pegee -o -yaa' mεε 'wej mu 'la □dia, -o mεε 'la zan mu 'kpen □dia 'tre ta, 'mu 'kpen yien 'ε -klalaa' 'tre ma 'bhi -la ba.

19

5. *Jan 'soo mi: -Waanbhaa' 'tobho ma sro □lwa mi*

1 'Bhe blaen, 'ke 'η -weli' do male- 'ke 'bhe lafle' 'yi, 'bhe 'yaa- 'bhii- -zamaa' 'sre -gbene do -weli' gbene-, 'ke -ya pe doo:

«Aleluya!
'Bhe 'yi -le doo: -Ka -Waanbhaa' 'tobho!
'Yeε- mεε go -za 'yi, 'bheε- 'tobholeya 'pegee -glooya' -o 'yela- pe 'le!

2 -Amasroyi, -e 'kitikan wlan ma, 'bhe 'pegee -ledoleya -la ma!
-E -kpan -balaa' 'gwlen -weε le 'la 'yaa- 'tre ta mεε mu 'ε 'sie zii' 'ke 'bhe a -yanbhooya 'flen 'ε 'le 'bhe ta, 'bheε- -Waanbhaa' 'a 'krowoa- 'bhe a yewone mu 'ε deza 'yi.»

6. *Jan 'srwado- mi: 'Senjoza 'sro □lwa mi*

3 'Bhe blaen, 'ke -wa pe gbe ple mi wole- 'ezin- doo:
«Aleluya!
-Ka -Waanbhaa' 'tobho ma 'srokpa! Ba- biloni -wa 'ε 'kpacieyre noo- 'te -gblen 'ε nu -wlenle' -zon 'pegee yikpensee ta!»

4 'Bhe klele 'te, 'ke 'gwlaan- gbilaan mia do bhe yizie 'ε 'pegee pe -yre male yizie 'ε -woo 'kpo zenle- 'tre ma, 'bheε- 'ke -o -Waanbhaa' gbale-, 'ke -a yaale -o -yaa' -bhengbe 'yaakpe- 'ε ta; 'ke -wa pe doo:
«Amiina! Aleluya!»

7. *Jan 'srwaple- mi: 'Senjoza 'sro Ple mi*

5 'Bhe 'yi 'te, 'ke -weli' 'bheεke do dale- -bhengbe 'yaakpe- 'ε 'yi, 'bheε- 'ke 'bhe 'a 'pele doo:
«-Waanbhaa' a yewone mu 'ε, 'bhe 'pegee 'ka mu 'la gbilaan -a -lee,
'ka mu mεε gbilaan 'pegee mεε 'fientronne mu, 'ka 'kpen -Waanbhaa' 'tobho!»

-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -yaa' le dree doyre noo- 'feti 'ε ba jan

6 'Bhe blaen, 'ke 'η -zamaa' 'sre do -weli' -gloo do male-. 'Bhe -weli' -gloo 'ε 'yaa- -we 'zi 'bhii- weyi- 'poo baawli gbeya gbene-, 'bhe 'pegee -gblan' 'pεewli- gbeya gbene- 'ke -ya pe doo:
«Aleluya!

-Amasroyi -kooa' Mεεzan Waanbhaa' 'Senkpenzan 'ε -yalaa' -yaa' -bh- lengbeya 'ε 'yi.

7 -Koo' zrukpaale kle, 'bhe 'pegee -koo' kle zrukpa' -gbene 'yi, 'bhe- -koo' -Waanbhaa' tobho!

-Amasroyi, *-Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e -yaa' le dree do yi 'e bhwa, 'bhe- -a na dree 'e lemagaanle -o -a ni.

8 -O so 'pu -yrayra fefee do -naa -a ni 'kaa -e -ya -baa' 'bhe 'yi.»

'Bhe so 'pu -yrayra 'e 'bhe -le 'ke -Waanbhaa' a mee 'wenj mu 'e -o kleza -ledole mu 'e 'le.

9 -Mleke' 'e pe 'n ni 'kaa 'an yonde do: «-O mee 'la zan mu -siila -Bhlaa Gwlen Bhlon- 'e -yaa' le dree dore 'e nno pephle 'e ma, 'bhe zan mu a pe -yinra'.» 'Bhe- -ya pia 'n ni 'ezin- do: «-Jan 'lee- 'bhe -o 'ke -Waanbhaa wojan -kposo 'e 'bhe- 'le.»

10 'Bhe klele 'te, 'ke 'n baale' 'n 'kpo ta 'yee -mleke' 'e gaan ma, -a gba zayi' 'n 'koo, 'duj- -e pe 'n ni do: «'Yaa 'bhe klele, 'mi -o yewone 'le 'bhii- 'bhi gbeen- 'ezin-, 'bhii- -koo' neene- mu 'la 'kpen -o Zesu 'sreya- kle 'zi 'mu gbeen-. -Waanbhaa' do -kpen -le 'ke gba pe 'le!»

Wlan 'e ni, Zesu wlan 'la -zonna, 'bhe -le -Waanbhaa' -lajanwole 'e kli 'e 'le.

-DAN' MA -YRE ZI YELE 'SRWAPLE-

1. -Yre zi yele- lwa mi: Wi -soo' 'pu do ta mi

11 'Bhe blaen, 'ke 'n lafle' 'e 'liigole yele-, 'bhe- wi -soo' 'pu do -pwela -a -yi. Mee 'la zan 'sanle- -yaa -a ta -o -yaa 'bhe sii <Zru do Zan 'pegee Wlan Zan>. -E 'kitikan, 'bhe- -e gwledan mee -yoo mu ba -ledoleya -la ma.

12 -A -yrebhe' mu 'e 'yaa- bhi 'bhii- 'te nre -bhigeya gbeen-; 'bhe- -bhlegbe ngblo ma 'faa -bebe 'yaa- -a ngblo. 'To 'la 'bhe yondele -yaa -a ma, mee 'kedo- 'kpo 'laa -yaa 'bhe do 'ke yaa 'e go 'yee- do -kpen ba.

13 'Bhe- dune- 'la 'yaa- -a ta, 'bhe 'kpen 'tranle- -yaa 'ke yien 'le. -A 'to -le -yaa: «-Waanbhaa' a -Jan.»

14 Lafle' 'yi gwledan mu 'e gbaanle -yaa -a zi wi -soo' 'pu mu ta. -O 'kpen tape mu 'e klele -yaa 'ke so 'pu 'penpen 'lrele- mu 'le.

15 -Gokun' 'lele- do -yaa da -a -lii; -e nu gwledanle 'tre ta 'si mu 'e ba 'bhe- 'le, 'bhe- -a 'senjo- 'ke -o -le. -E nu -o -ledole fangan- ma piibhe 'beni do 'le 'a 'koo. -E nu 'Senkpenzan -Waanbhaa' a yran -yoo' 'e zone -o ni -o 'taanlele 'bhii- 'ke -woo -droo bhaa 'e 'yigo- 'zi bhla 'la ba -wa taan -o gaan 'le gone- 'la gbeen- -droo 'yigo- gluu 'e 'yi.

16 'To do yondele -yaa -a ta dune- 'e ta, 'bhe 'pegee -a -gblo 'e ma, 'bhe 'yaa- do: «-Bhlegbe mu a Bhlegbe, Meezan mu a Meezan.»

2. -Yre zi yele ple mi: -Mleke' do -o -yrebhe 'e 'yi

17 'Bhe blaen, 'ke 'n -mleke' do dulale yele- -yrebhe 'e 'yi. 'Bhe -gbekaan 'egole maanne- mu 'la 'kpen 'yaa- 'si laanima lafle' 'yi 'mu ni 'ke -ya pe do: «-Ka nu 'ka 'lekpa 'eke- ta -Waanbhaa' a pephle -gbene 'e ma!

18 'Kooko- -bhlegbe mu oo, 'srwase -kunlii mu 'pegee 'srwase mu oo, wi -soo' mu 'pegee 'mu ta mu oo, bhaapen mu 'e 'kpen, lu mu 'pegee kloo mu oo, 'bhe- mee gblaen mu 'pegee mee 'fientrone mu, -ka -o 'kpen 'hle.»

3. -Yre zi yele yaga mi: Srwe 'e 'pegee -yaa' bhla ma -lala' janwo mu 'e

19 'Bhe klele 'te, 'ke 'n srwe 'e 'pegee 'tre ta -bhlegbe mu 'e, 'bhe- -waa' gwledan mu 'e 'yele. -O -lekpale -yaa' 'eke- ta gwledanle 'kaama- mee 'la zan 'sanle- -yaa wi -soo' 'pu 'e ta 'bhe 'pegee 'bhe a gwledan mu 'e ba.

20 'Bhe 'yi 'te, 'ke -o srwe 'e 'pegee bhla ma -lala' janwo mi 'e 'kunle. 'Bhe bhla ma -lala' janwo mi 'e 'yaa- 'sole- maza mu kle 'zi 'yee- srwe 'e 'yre lla. -A gbeswa- mee 'la zan mu srwe 'e -yaa' 'toomasie 'e kpa' 'mu ma, 'bhe 'pegee 'ke 'mu 'yaa- 'yee- srwe 'e bhoma -yrine' 'e gba 'mu -yinile ta. -Woo ple 'kpen -blinna -o -yre male mu 'e 'le 'te -bhlii 'e 'pegee 'seke 'te -yansaan 'e 'yi.

21 -O mee -vin mu 'e dia 'ke -gokunbhe 'la 'yaa- da 'zi wi -soo' 'pu ta mi 'e 'lii 'bhe- 'le. 'Bhe- maanne- mu 'e 'kpen kpedwa- -o wi 'e 'hlelele.

20

4. -Yre zi yele yizie mi: -O mle gblo -gbene 'e yrela- lee 'waa do ta

1 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η -mlεke' do zinale ye- 'kee- da lafle' ma. -Gluu 'trole- -gbene 'e 'bhe 'gborobhe 'e 'pegee piibhe kpεle- -gbene do -yaa -a 'koo.

2 -E mle gblo -gbene 'e □kwan -a 'koo. 'Bhe mle 'e 'bhe -le 'ke mle gwe 'la 'bhe -o 'zina mu a -kunlii 'le, 'bhe 'pegee -Setran' 'le. 'Bheε- -mlεke' 'yee- mle gblo -gbene 'e 'yrela- 'ke piibhe kpεle- 'le lee 'waa do ta (1.000).

3 'Bheε- 'ke -ya blinle- -gluu 'trole -gbene 'e 'yi, 'bheε- 'kee- 'bhe bhe bole- -a ta; 'bhe blaen 'ke -ya gbεblaen -toomasie 'e bloule- 'bhe -gluu 'trole -gbene 'e lii 'e ta, 'kooko- waa so -a -liigole, 'bheε- 'kooko- 'yee- mle gblo -gbene 'e yaa so 'tre ta 'si mu 'e 'yinile 'ezin-, 'sani- lee 'waa do 'e (1.000) 'kanle- plen-. 'Ke 'bhe lee 'waa do (1.000) 'e □kaan, -a ledulale -o -Waanbhaa' 'koo doo -o 'ploo -a ma 'waati sa.

5. -Yre zi yele 'soo mi: -Setran' -baliwoyre

4 'Bhe blaen 'ezin-, 'ke 'η -bhlengbe 'yaakpe- 'ke mu ye- . Mee 'la zan mu yaale -yaa 'mu ta, -o 'kitikan 'sen □naa 'mu ni. 'Bheε- -o mee 'la zan mu □dia 'mu a Zesu 'srεya- klele ma, 'bhe 'pegee -Waanbhaa' a -Jan 'e 'wole- ma mee mu ni, 'bheε- mee la zan mu laa srōpe 'e 'pegee -a bhooma -yrine' 'e gbale, 'ke waa 'yee- srōpe 'toomasie 'e 'kpale- -o -mlēlii' 'pegee -o 'koolaalii, 'η 'bhe zan mu 'e 'kpen lii mu 'e □ya. -O -bwela gale ba, 'bheε- -o 'pegee Krisi -yalaa' -bhlengbeya 'yi lee 'waa do (1.000) ta.

5 'Dun- mee gbaa -vin mu 'e 'mu 'laa bwele gale ba 'ke 'bhe ge 'tenle lee 'waa do (1.000) 'e 'yanle- ma. 'Bhe -le □kla 'ke mee gbaa mu -bwele' gale ba □lwa mi 'e 'le.

6 Mee 'la zan mu □kla 'bhe gbaa mu bwele gale ba -lwa mi 'e ba, -waa pe -yinra' 'de! -Waanbhaa' -o □kpa 'edanma -yaa pe 'le. Ga gbeya ple mi 'e * 'bhe

'laa nu -za 'kedo- 'kpo klele -li -o ni. -O nu klele -Waanbhaa' 'pegee Krisi a 'sraka 'lena- mu 'le, 'bheε- -o 'pegee Krisi nu yaale -bhlengbeya 'e 'yi 'woo lee 'waa do (1.000) 'e ta.

-Setran' 'pegee -yaa' gwledan mu 'e -baliwoyre

7 'Bhe lee 'waa do (1.000) 'e 'kanle- blaen, -o nu 'ploole- -Setran' ma, 'bheε- -e pwe -yaa' -kaso 'e 'yi.

8 -E nu gele 'si mu 'la 'kpen -o 'tre zen yizie 'e ta 'mu 'yiniyre noo-. 'Bhe 'si mu 'e 'to -le Gogi 'pegee Magogi 'le. † -E nu -o 'kpen 'lεkpale 'eke- ta gwledanle 'kaama-. -Woo 'ebebele 'bhii- wēyi- 'le ma -yrentrebhe gbēen-.

9 -O 'saa 'e -woo zan 'tre ta yrekpen- □noo, 'bheε- -woo zan 'mliigole -Waanbhaa' a mee 'wen mu 'e 'pegee -yaa' -wa 'la -za so -a ni 'egbenele 'mu zi. 'Dun- woo 'bheε- □noo bhe oo, 'ke 'te do dale- lafle' 'yi, 'ke 'bhe -o 'kpen 'kpaciele -wiao!

10 'Bhe klele 'te, 'yee- 'zina mu ta gwlen 'la 'yaa- mee mu 'yini zii', -wa □kwan, 'bheε- -wa -blinna 'te -bhlalii 'pegee 'seke 'te 'e 'yi. Srōpe 'pegee bhla ma -lela' janwo mi 'e 'mu -o 'bheε- yre 'e □noo -so. -O nu -yrenbhlele 'bheε- □noo ye -yrekpa' 'pegee -bi zi, 'bhe 'pegee -zon 'pegee yikpensee ta.

6. -Yre zi yele 'srwado- mi: -dan' ma 'Kiti

11 'Bhe gole -a -yi, 'ke 'η -bhlengbe 'yaakpe- -gbene 'pu do 'pegee 'bhe ta mi 'e 'yele. 'Tre 'pegee lafle' blasaan- -a -lee, 'bheε- 'mu 'truwoa' 'fenfen, 'bheε- waa nu 'mu yele 'ezin- -titi.

12 'Bhe blaen 'ezin-, 'ke 'η mee gbaa mu 'e 'yele: mee gbalaen mu 'pegee mee 'fientronne mu; -o 'kpen dulale -yaa -bh- lengbe 'yaakpe- 'e 'le ma. 'Bheε- -o 'sewe kpo mu -liiploola. 'Bheε- -o 'sewe kpo -bhεeke' do -liiploola 'ezin-: 'bhe -le -yaa 'ke -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma, 'bhe a 'sewe kpo 'e 'le. 'Bheε- mee mu 'e -o -za mu 'la 'kpen □kla -o gale -lee, -woo -o 'kitikaan 'ke 'bhe

* 20:6 20.6 'Bhe -le mee blinle 'e 'te -gluu gbōon 'trole- 'e 'yi, 'bhe 'pegee 'te -bhlalii 'e 'yi 'le. † 20:8 20.8 Ezekiel a 'Sewe 38-39. Gogi 'pegee Magogi -o -we 'zi 'ke 'tre ta 'kleen mu 'e 'kpen 'yi mu -la -le; waa so -o -noole' 'bhii- -yrentrebhe mu gbēen-.

'leβeŋgole kle -o kleza mu 'ε 'le, -o kleza mu 'la yɔɔnde le -yaa 'bhe 'sewe kpo mu 'ε 'yi.

¹³ 'Bhe klele 'te, mee 'la zan mu -gaa weyi- 'ε ba, weyi- 'mu 'kpen 'pwela-, 'bheε- -yoo -naa. 'Bhe klegbeya do 'ε 'yi, ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε -o mee 'la zan mu □kwan, -o 'mu 'kpen 'pwela-. 'Bheε- -o 'bhe zan mu 'ε 'kpen do do 'kitikaan -o kleza mu 'ε ma.

¹⁴ 'Bhe blaani, 'ke -o ga 'pegee gbaa mu a -wa 'ε blinle- 'te -bhlalii 'ε 'yi. 'Bhe 'te -bhlalii 'la bhe 'bhe -le 'ke gale ple mi 'ε 'le.

¹⁵ Waa mee 'oo mee 'la zan 'tɔ -yɔɔnde le 'yele- -Waanbhaa' ba bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhe ma 'bhe a 'sewe 'ε 'yi, -o 'bhe zan 'ε -blinna 'te -bhlalii 'ε 'yi.

21

7. -Yre zi yele 'srwaple- mi: Lafle' dree 'pegee 'Tre dree

¹ 'Bhe blaani, 'ke 'η lafle' dree 'pegee 'tre dree ye le-. -Amasroyi lafle' gwe 'pegee 'tre gwe 'ε 'mu 'trunwoa□, 'bheε- weyi- 'laa -yaa -li -titi.

² 'Bheε- 'η -Waanbhaa' a -wa 'ε □ya, Zeruzalemu -wa dree 'ε. -E -daa -Waanbhaa' ba lafle' ma, 'bheε- -e -zinaa' 'tre ma. -A -lemagaanle le -yaa 'bhii- le dree 'la 'bhe -baala 'ke -woo ge 'zi -a dɔle -a -nɔɔ 'ε ba.

³ 'Bhe 'yi 'te, 'ke 'η -weli' -gloo do male- 'ke 'bhe da -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε 'yi, 'bheε- 'bhe pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, -Waanbhaa' gbayre 'weŋ 'ε -yoo bhaapleŋ mu pleŋ- 'saanige! -E nu bole -o pleŋ-, 'bheε- -o nu klele -yaa' pe 'le. 'Bheε- 'yee- -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ba.

⁴ -E nu -o -yre yi' mu 'ε 'kpen gole -o -yre □la. 'Bheε- ga 'pegee bhee 'kpale- laa nu klele -li, 'bhe 'pegee waa nu -gbekanwli male 'ezin- -li, 'bheε- -yren mu laa nu klele -li. -Amasroyi 'drunyan gwe 'ε 'bhe 'trunwoa□, 'bheε- 'bhe 'laa -o -li ye.»

⁵ Mee 'la zan yaale -yaa -bhleŋgbe 'yaakpe- 'ε ta 'bhe pe dɔɔ: «-Ka 'ka 'yrekpa -ge doo, 'η pe mu 'kpen kle gbe dree wo 'zi 'edrele.» 'Bheε- -ya □pia 'η ni dɔɔ: «-A yɔɔnde dɔɔ: <Ŋ 'yoo -jan mu 'la 'wo zii'

'ε ni -ge bhe -woo 'ke wlan kpataakpa 'le, 'bheε- mee sɔ 'ε 'kpale -o -yi.»

⁶ 'Bhe blaani, 'ke -ya pele- 'ezin- dɔɔ: «-E -yaan 'te! 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, 'bhe 'yi -le dɔɔ: <-Za zisanyre 'pegee -za 'leyanyre». 'Ke -yi 'mi -lɔ -o mee 'la zan de 'zi, 'mi nu mi yi nale 'bhe zan 'ε ni bhaama, 'bhe -yi 'ε da tɔ ŋgblo 'la 'yi 'bhe 'yi -yi 'ε -si na mee ni.

⁷ 'Ke mee 'la zan 'sengwa- 'ke -Setran' 'le, 'bhe zan nu pe mu 'la bhe 'mu -la sɔɔwole 'mi 'kɔɔ. 'Mi nu klele 'bhe zan a -Waanbhaa' 'le, 'bheε- 'bhe zan nu klele 'η 'ne 'le.

⁸ 'Dun- -gblaannii' mu oo, mee 'la zan mu laa -o kpa 'mi 'yi oo, mee -yɔɔ' mu oo, mee de mu oo, -yanbhɔɔya de mu oo, 'srɔnnii mu oo, yogba mu oo 'bhe 'pegee bhlanii- mu 'kpen, -o 'kpen geyre nu klele 'ke 'te -bhlalii 'papa 'pegee 'seke 'te -yansaan 'mu -la -le. 'Bhe -le 'ke gale ple mi 'ε 'le.»

Zeruzalemu -wa dree

⁹ 'Bhe blaani, -klɔlɔɔ' 'srwaple- 'ε 'yaa- -mleke' 'srwaple- 'la 'kɔɔ 'paa 'srwaple- 'yi bhe, 'bhe -mleke' 'ε do □nwa -a pele 'η ni dɔɔ: «Nu -ge doo, 'bheε- 'η nu le dree 'ε zɔɔnle 'ε ni, *-Bhlaa Gwlen Bhlone- 'ε 'na dree 'ε.»

¹⁰ -Waanbhaa' Lii 'ε -zinaa' 'η ta, 'bheε- -mleke' 'ε -ja 'η 'le vle goon -gbene 'trole- do wiinj-. 'Bheε- 'kee- -Waanbhaa' a -wa 'ε zɔɔnle- 'η ni, Zeruzalemu -wa 'la da 'yee- -Waanbhaa' 'gbu ba laanima, 'bheε- 'kee- zinaa' 'tre ma bhe.

¹¹ -Waanbhaa' a -lreleya 'ε 'bhe 'yaa- -bhi 'zi -a ta 'bhii- 'tebhile gbene-. -A -bhigbeya -yrayra 'ε 'yaa- 'bhii- vlene- -za -gloo 'pu 'penpen do; 'bhii- zasipe 'bhigbeya 'ε gbene-. 'Bheε- -a -yre ta -yaa bhi 'bhii- vlene- -za -gloo 'la -o 'bhe sii krisitali.

¹² 'Fegwle- 'trole- -gbene do dɔle -yaa 'yee- Zeruzalemu -wa dree 'ε zi, 'bhe 'lii 'yaa- vu ta ple, 'bheε- -mleke' vu ta ple -yaa 'bhe 'fegwle- -lii vu ta ple 'ε gooba. Izraeli -gbaa vu ta ple 'ε 'tɔ mu 'ε yɔɔnde le -yaa 'woo- 'fegwle- -lii vu ta ple 'ε ta.

¹³ -A -lii yaga -yaa -yretēbhe -wlenyre' nɔɔ-, 'bheε- -a -lii 'bheεke yaga -yaa -tre 'fangayi. 'Bheε- -a -lii 'bheεke yaga -yaa

weyi- ba -yre ta; 'bhεε- -a -bhεεke' yaga -yaa -yretεbhε baayre nɔɔ-.

14 'Fεgwle- 'la 'yaa- 'yee- Zeruzalemu -wa 'ε zi, 'bhε gaan 'ε bole -yaa vle vu ta ple -la ta; 'bhεε- -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -yaa' winbowo mu vu ta ple 'ε 'tɔ mu 'ε yɔɔndele -yaa 'mu vle vu ta ple 'ε 'mu -la ta.

15 -Mleke' 'la 'yaa- -janwo' zii' 'η ni, pedanpe do -yaa 'bhε 'kɔɔ, 'bhε 'yaa- 'ke -can togo do 'le. -E -yaa zan -wa 'ε 'pegee -a -lii mu 'ε, 'bhεε- -a zi 'fεgwle- 'ε 'mu danle.

16 -Wa 'ε zen -yaa yizie, -a gbɔɔnya oo, -a -laata' oo, -a 'troleya laanima oo, 'mu 'kpen 'yaa- do. -Mleke' 'ε -wa 'ε -daan -a 'kɔɔ togo 'ε 'le: -a gbɔɔnya 'ε 'yaa- 'kilo 'waa ple 'ke 'kilo -kεmε yizie (2.400). -A gbɔɔnya 'pegee -a -laata', 'bhεε- -a 'troleya 'ε 'kpen 'yaa- do.

17 'Bhεε- -mleke' 'fεgwle- 'ε -daan 'ezin:- -a 'troleya 'ε 'yaa- mεtre mia yaga 'bhε vu ta ple (72), 'bhii- bhaaplen mu a pe pedangbeyā 'ε gbεen-.

18 'Yee- 'fεgwle- 'la dɔle -yaa Zeruzalemu -wa 'ε zi 'bhε 'yaa- 'ke vlεnε- -za -glɔɔ 'la -o 'bhε sii zasipe 'bhεε- 'le. 'Yee- -wa 'ε 'gbu dɔle -yaa 'ke -can -kpɔsɔɔ kpataakpa 'gbu -la -le, 'bhεε- mεε -yaa sɔ 'ε 'gbu lii yele 'bhε 'yi.

19 -Wa 'ε zi 'fεgwle- 'ε gaan mu 'ε mabaale -yaa vlεnε- -za -glɔɔ -glɔɔn mu 'ε 'kpen -la -le: -A gaan □lwa mi 'ε mabaale -yaa 'ke vlεnε- -za -glɔɔ 'la -o 'bhε zasipe 'bhεε- 'le; -a ple mi 'ε 'yaa- 'ke safii 'le, -a yaga mi 'ε 'bhε 'yaa- 'ke kalisedwani 'le, -a yizie mi 'ε 'bhε 'yaa- 'ke emerɔdi 'le;

20 -a 'soo mi 'ε 'yaa- 'ke saadoniki 'le, -a 'srwado- mi 'ε 'yaa- 'ke saadwani 'le, -a 'srwaple- mi 'ε 'yaa- 'ke krisoliti 'le, -a 'srwaa- mi 'ε 'yaa- 'ke berili 'le, -a 'srwayizie mi 'ε 'yaa- 'ke topazi 'le, -a vu mi 'ε 'yaa- 'ke krizoprāzi 'le, -a vu ta do mi 'ε 'yaa- 'ke yasenti 'le, 'bhεε- -a vu ta ple mi 'ε 'yaa- 'ke ametisiti 'le.

21 -Wa 'ε 'lii vu ta ple 'ε klele -yaa 'ke -gbεεfinj vu ta ple 'le; -a -lii 'ε 'kpen do do klele -yaa 'ke -gbεεfinj -glɔɔn do 'kpɔ -la -le. -Wa 'ε 'kpee -zabla' -kpan 'ε 'yaa- 'ke -can -kpɔsɔɔ 'gbu -la -le, mεε -yaa sɔ 'ε 'gbu lii yele -a -yi 'bhii- mεε sɔ 'ε -gbu

'yele 'vεre 'fleele- do 'yi gɔnε- 'la gbεen-.

22 'Dun- 'naa -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'bhε 'yele- 'yee- -wa 'ε 'kpee, -amasrɔyi -a nɔɔ- -Waanbhaa' Gba 'Fε -Gbεnε 'ε 'bhε -le 'ke Mεεzan -Waanbhaa' 'Senkpenzan 'gbu 'ε 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'bhεε- 'le.

23 -Wa 'ε maza laa -yaa -yretεbhε 'pegee laanima mle ma, 'bhεε- mεε yre ma ye, -amasrɔyi -Waanbhaa' -Ireleya 'bhile- -yrayra 'ε 'bhε 'yaa- -a takan 'wen; 'bhεε- -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'bhε -le 'a ta 'tebhile 'le 'ezin-.

24 'Tre ta 'si mu 'ε nu 'taawole -yaa' 'tebhile 'ε ba, 'bhεε- 'tre ta -bhleγγbe mu 'ε nu nule 'mu a -naflo pe mu 'ε 'le 'yee- -wa 'ε 'kpee.

25 Waa nu 'yee- -wa 'ε 'liikon mu 'ε 'liitanle -yrekpaa' 'pegee -bi zi, -amasrɔyi -bi 'laa nu 'pɔle- -a nɔɔ- -titi.

26 -O nu gele 'tre ta 'si mu 'ε -waa' -naflo mu 'ε 'pegee -o 'kɔɔpe- mu 'ε 'le 'yee- -wa 'ε ta.

27 'Dun- pe 'trinle- 'kedo- 'kpɔ 'laa nu wlale -a nɔɔ- ye; 'bhεε- 'ke mεε 'oo mεε 'la zan -za 'yɔɔ- kle, 'bhεε- 'ke -yoo 'ke bhlanii- 'le 'bhε zan laa nu wlale -a nɔɔ- ye. -O mεε 'la zan mu 'tɔ yɔɔndia- bole -yre ma -si 'la 'ke -dan' 'laa -o 'bhε ma, 'bhε a 'sewe 'ε 'yi, -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -yaa' 'sewe 'ε, 'bhε zan mu 'gbansaan 'te -le nu wlale -a nɔɔ- 'yee- -wa 'ε ta.

22

1 'Bhε blaen, yue 'la -yi 'ε -si na mεε ni -mleke' 'bhε -zrɔnna 'η ni. -E -yaa 'flee 'penpen 'bhii- 'vεre 'bhigbeyā gbεen-, 'bhεε- -e -yaa -yro 'zi 'kee- da -Waanbhaa' 'pegee *-Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε waa -bh- lengbe 'yaakpe- 'ε 'yi.

2 -E -yaa -yro 'zi -wa 'ε 'kpee -zabla' -kpan 'ε dreyi', 'bhεε- -yri diinj 'la 'bhε -si na mεε ni 'bhε 'sole- -o 'yee- yue 'ε 'yregβε- ple 'ε ta. 'Bhε -yri diinj 'ε 'bhε 'bhε bhaa kle ganyan- vu ta ple leε do 'ε 'kpee, 'bhε 'yi -le dɔɔ -ya bhaa kle mle 'tole- mle 'bhε ta. -A -laanε' mu 'ε sɔ mεε 'klenyawole.

3 'Dangan 'laa nu klele -a □nɔɔ ye. -Waanbhaa' 'pegee -Bhlaa Gwlen Bhlonε- 'ε -waa -bhleγγbe 'yaakpe- 'ε nu klele -wa 'ε 'kpee, 'bhεε- -yaa' yewonε mu 'ε nu -a gbale.

4 -O nu -a -wleyi' 'e 'yele- kpataakpa, 'bhe- -a 'to 'e yoondele nu klele -o -mlelii'.

5 -Bi 'laa nu 'pole- -li 'yee- -wa 'e ta, 'bhe- -o maza laa nu dole -li -lanbha 'pegee -yretbhe ma -o takan' zayi'; -amasroyi, Meezan -Waanbhaa' 'gbu nu klele -o ta 'tebhile 'le. -O nu yaale -waa' -bhlengbeya yaayre 'e [nɔɔ -zɔn 'pegee yikpensee ta.

-Jan 'leyanyre

6 'Bhe blaana, 'ke -mleke' -ya pele- 'η ni doo: «'N 'yoo- -jan mu 'la 'wo zii' 'e ni -ge bhe, -woo 'ke wlan -kpɔsɔɔ 'le, 'bhe- mee sɔ 'e 'kpale -o -yi. Meezan -Waanbhaa' 'la -ya *Lii 'Wen 'e na -a *-lela' janwo mu 'e ni, 'yele- -yaa' -mleke' 'e 'winbwa-, 'kooko- -a -vinlabwa sa, 'bhe- -e -za 'la kle, -e 'bhe zɔn -yaa' yewone mu 'e ni.»

7 Zesu pe doo: «'E 'trɔnbado doo! -A -vinbwa sa, 'bhe- 'η nu! -Waanbhaa' -jan mu 'la -zɔnna -a -lela' janwo mu 'e ni 'sewe 'lee- 'yi, 'ke mee 'la zan -o -klosikwan, 'bhe zan a pe -yinra'!»

8 'Bhe ya 'e 'yi bhe, 'mi Zaan 'gbu -le 'woo- -za mu 'e [maa, 'bhe- 'η -o [ya. 'N 'yanle- -o male 'pegee -o yelege, -mleke' 'la 'bhe -o -zɔnna 'η ni, 'ke 'η baale' 'η 'kpɔ ta 'bhe gaan ma 'bhe gba zayi'.

9 'Dun- 'bhe -mleke' 'e pe 'η ni doo: «'Yaa 'bhe klele! 'Mi -o -Waanbhaa' a yewone 'le 'bhii- 'bhi 'pegee 'e neene- -Waanbhaa' -lela' janwo mu 'e 'pegee mee 'la zan mu 'kpen 'sewe 'lee- 'yi jan mu 'e 'klosikun 'mu gbɛn-. 'Yaa mee 'kedo- gbale, 'ke yaa 'e go -Waanbhaa' do -kplen ba!»

10 'Bhe gole -a -yi, 'ke -ya pele- 'η ni 'ezin- doo: «-Waanbhaa' -jan mu 'la -zɔnna 'e ni, 'bhe- 'ke 'yoo- yoonadia- 'sewe kpo 'lee- 'yi, 'yaa -o tagaanle 'ke 'yoo- to 'e do -kplen -a pe 'le; -amasroyi -e 'waati 'la -dwa 'woo- -za mu 'lee- kle bhla 'e 'le, 'bhe [bhwa gban -wa -din.

11 'Ke mee 'la zan -za 'yɔɔ kle, 'bhe zan bo -za 'yɔɔ- klele ma, 'bhe- 'ke mee 'la zan zru 'trin- o, 'bhe zan bo 'bhe a zru 'trinya- 'e 'yi; 'ke mee 'la zan -ledɔle -o, 'bhe zan bo 'bhe a -ledɔleya 'e 'yi, 'bhe- 'ke mee 'la zan -o 'wen 'bhe zan bo 'ewenje -Waanbhaa' ni.»

12 Zesu pe 'ezin- doo: «'E 'trɔnbado doo, -a -vinbwa sa 'bhe- 'η nu! 'Ka 'kpen 'sra-

-o 'mi 'koo, 'ka 'kpen do do -za yeke- 'la [kla 'η nu 'bhe- wlata -sra 'nale- 'ka 'kpen ni do do.

13 'Mi -le 'ke Alifa 'pegee Omega 'le, mee -lwa mi 'pegee -dan' ma mi 'e 'le, 'bhe 'pegee -za zisanyre 'pegee -za 'leyanyre 'le.»

14 Mee 'la zan mu -waa' dune- mu 'e [fia 'ke -woo -fleela, 'bhe zan mu a pe -yinra! -Ayile, 'bhe 'sen nu klele -o ni 'ke -o bole -yre ma -si -yri diin 'e bhaa 'e 'ke bhle, 'bhe- -o sɔ wlale- -wa 'e 'kpee 'ke -o kan -a -lii mu 'e [nɔɔ.

15 'Dun- -gbaan' 'plalu mee mu oo, 'srɔnnii mu oo, -yanbhooyade mu oo, mee de mu oo, yo gba mu oo, bhla pele sɔ mee 'la zan mu ni, 'bhe zan mu 'kpen nu bole 'peeli-.

16 «'Mi Zesu 'mi 'an -mleke' 'e 'winbwa- -za mu 'lee- 'woyre- nɔɔ- kpataakpa Zesu 'yi mu -le mu 'e ni doo: -Za mu 'lee- 'kpen -o 'ke wlan 'le. 'Mi 'le 'ke -bhlengbe Davidi a 'fa -la mi kli 'e 'pegee -a 'sre 'le, 'bhe- 'mi -le 'ke zrwanzi -bunbhaa 'e 'le.»

17 'Bhe klele 'te, 'ke -Waanbhaa' Lii 'Wen 'e 'pegee Le dree 'e -wa pele- doo: «Nu!» 'Ke mee 'la zan -jan 'lee- [maa, 'bhe zan 'a 'pe doo: «Nu!» 'Ke -yi 'mi -lɔ -o mee 'la zan ma, 'bhe zan nu. 'Ke mee 'la zan maza -o -yi 'la bole -yre ma -si na mee ni, 'bhe zan 'bhe 'si bhaama.

18 -Waanbhaa' -jan mu 'lee- [klaa -a -lela' janwo mi 'e 'koo, 'bhe- 'bhe 'mu yoonadia 'sewe kpo 'lee- 'yi, 'ke mee 'oo mee 'la zan 'woo- -jan mu 'lee- [maa, 'mi pe 'bhe zan ni 'η 'sowee- ma doo: 'Ke mee 'la zan -a 'ke [kpa -a ma, -o -klɔɔ' mu 'la [woa 'yee- 'sewe 'lee- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhe zan a -klɔɔ' 'e baan' 'klale a ba 'bhe- -klɔɔ' mu 'e 'le.

19 'Bhe- -o -jan mu 'la -zɔnna, 'bhe- 'ke -woo yoonadia- -Waanbhaa' 'sewe 'lee- 'yi, 'ke mee 'la zan 'a 'ke -gwa -a ba, -o bole -yre ma -si -yri diin 'la 'pegee -wa 'wen 'la -o 'mu ba janwoa- 'sewe 'lee- 'yi, -Waanbhaa' nu 'bhe zan do gole 'mu ba.

20 Mee 'la zan 'a [pia doo -jan mu 'lee- -woo 'ke wlan 'le bhe, 'bhe zan pe doo: «Wlan -le 'kele-, -a -vinbwa sa 'bhe- 'η nu!»

-Amiina! Meezan Zesu, nu 'te!

21 Bhaa Meezan Zesu -li 'ka 'kpen ma!